

Okolie: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Kabuno, 1 Petero, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Kabuno, 2 Petero, 2 Samuel, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Buk lo lobito lo 1samuel, Colossians, Deuteronomy, Ephesians, Exodus, Galatians, Genesis, Ibru, John, Joshua, Jude, Judges, Leviticus, Luke, Mark, Matthew, Numbers, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Ruth, Titus, Yakobo
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Genesis

1

¹To kiteri ofik Lobanga kai ko kof ²orioriongo afa kof itongo arusarus oru saye longon imuk lokimuyuk kiluko oto hati okorif lo Lobanga oraf kue lo kifi. ³Oto Lobanga ojo, “Ingohi wangun tongon” wangun ko ngonun. ⁴oto Lobanga odeu jimitan ojir wangun, inyi ko kora wangun ko mutohun. ⁵Ilolong Lobanga wangun ojo “far” ojo mutohun ojo, “karue”: oto kurou ongon, o wangu manyu kiwanyi ara na far lo lobito. ⁶Oto Lobanga ojo “ingohi ilwe tongon na lokor kifi ko kifi ⁷Lobanga ko fiha ilwe na lokor kifi kuna longon kai lo ilwe ko kuna longon kof oto itiihino jii, ⁸ilolong Lobanga ilwe ojo “kai”. oto olotu kurou, owangu manyu kiwanyi ara na far lo are. ⁹Oto Lobanga ojo ingohi kifi kuna longon fotiri lo kai itubaru faji Lobito manyu ingohi kof na itou toboto”, oto itiihino jii. ¹⁰ilolong Lobanga na faji itou ojo “kof” manyu kifi kuna litubaru ilolong ojo “nami” oto Lobanga odeu ojo ojir. ¹¹Tinyia ojo Lobanga, “ingohi nyiari tobu to kof, ko cianitok kuna longi kireja to ikoditi kuneicieng ko keyek kuna longi ngak kuna longoni kireja katua to ikoditi kuneicieng gele-gele.” itiihino jii. ¹²itibuju kof nyiari ko cianitok kuna longon ko kireja to ikoditi kuneicieng ko keyek kuna longi ngak ko kireja to katua to ikoditi kuneicieng gele gele. odeu Lobanga ojo ojir. ¹³olotu kurou manyu owangu kiwanyi ara na far lo uni. ¹⁴Oto Lobanga ojo, “ingohi sangite kuna linwaha ongon iyo ilwe lo kai ojir okor karue ko far manyu ara kitotorita lo kora lo kari ko ofahin ko kibebelo lo kof ¹⁵manyu ojir icieng ara wangun na longon iyo ilwe lo kai na licwara wangun kof. itiihino jii. ¹⁶ofik Lobanga sangite kuna linwaha are kuna hitoha, nahitok nenge na linwaha far ko na sidi nenge na linwaha karue. icieng kolong ko ofa, ikukumahi manyu inyi kanger . ¹⁷Ofik Lobanga icieng iyo ilwe lo kai ojir inwaha kof, ¹⁸ojir inwaha karue ko far, ojir okor karue ko far. oto Lobanga odeu ojo ojir. ¹⁹olotu kurou owangu manyu kiwanyi , ara na far lo ongon. ²⁰oto Lobanga ojo, “ingohi kifi itad, sangite kuna iwari manyu ingohi kweny tofuhu iyo ilwe lo kai to kue lo kof isabitati kiji lo ilwe lo kai ko kof. ²¹tona ofik Lobanga sangite kuna iboroho kuna lowar katua lo kifi ko kuna kude kuna iborengi beciek to ikoditi kuneicieng gele gele ko kweny ko sangite fad kuna ifuhoho to ikoditi kuneicieng gele gele. oto Lobanga odeu ojo ojir. ²²oto Lobanga ocio icieng gum ojo, “itopit itadoro ifut katua lo kifi kulo nami, icwara manyu kweny ifut kof.” ²³olotu kurou ongon owangu manyu kiwanyi ara na far lo miet. ²⁴Oto Lobanga ojo, “ingohi kof itad sangite kuna iwari to ikoditi kuneicieng; tyangi ko sangite kuna lokudita kof to ikoditi kuneicieng ko tyangi kuna irieji ko kuna ingereha kulo mwang to ikoditi kuneicieng. itiihino jii. ²⁵ofik Lobanga tyangi kulo mwang to ikoditi kuneicieng, ko sang to ikoditi kuneicieng ko sangite fad kuna lokudita to kof to ikoditi kuneicieng. oto Lobanga odeu ojo ojir. ²⁶Tinyia ojo Lobanga, ina ngatiduk cio kitiririhi kohoi iya kitiririta niyang, ojir icieng olanyu kayam kulo nam ko kweny kulo kai ko sang, ko kof fad ko sangite pili kuna lokudita to kof.” ²⁷tona oduk Lobanga tungani itiririhi konyi, iyo ririjon lo Lobanga oduk Inyi inyi. oduk inyi icieng retoni ko ngorwani. ²⁸icio Lobanga icieng gum oto ojo, “Itopit iborengi ifutata kof ilanyu. itilanyu kayam kulo katua lo nam ko kweny kulo kai ko sangite pili kuna lokudita to kof. ²⁹tinyia ojo Lobanga, “ahicio nan isi cianitok fad kuna longoni ko kireja ko keyek fad kuna longi ngak kuna longoni kireja katua, itongo ca icieng diho isi ara daha. ³⁰ojo diho tyangi kulo kof fad ko kweny kulo kai ko sangite fad kuna lokudita to kof – sangite pili kuna lowirita – ocio nan nyiari kuna inyoriha ara daha diho icieng, manyu olotu ori jii. ³¹odeu Lobanga sangite fad kuna kuna lokif inyi orumu ojiri noo. olotu kurou ongon owang manyu kiwanyi ara na far lo ile.

2

¹jii okeru Lobanga duho kai ko kof ko sangite fad kuna longoni iyo bolojun neicieng. ²To far lo mietare orumu Lobanga lokeru tic na lorumu inyi itiyi fad. ito inyi iyoma to far lo mietare iyo tic nenge. ³oto Lobanga ocio gum iyo far lo mietare itinyu manyu tonyio iyo na far iyoma inyi iyo tic lo duho na lorumu inyi itiyi. ⁴ara ene tenya lo kai ko kof iya lafa loduhohinorehin, koloduk afa Lahitok Lobanga kof ko kai ⁵orumu orihe lobo ciani ida lobuju manyu orihe lobo dwani oru to kof tonyio orumu Lahitok Lobanga orihe ida ocio kiju ocaa kof, manyu orihe lobo tungani na ngoremo kof oru ⁶ati isodu kifi to katua lo kof ocaf kof fad. ⁷oduhu Lahitok Lobanga tungani iyo lokulufi lo kof ko wirihino kumeco kunge ofu lo warun oto tungani ko rahun tohi na iwar. ⁸tona itibulahi Lahitok Lobanga mana Eden ngati lo Okangere olotu ofik na tungani loduk inyi ijia. ⁹manyu itibuju Lahitok Lobanga cianitok ikoditi gele gele to kof cianitok kuna idwaruha to deya manyu olemi to daha. Manyu ofihahi kiji lo mana ciani lo warun ko ciani lo yenun rohojun ko jiran. ¹⁰itihita afa kare na litirobia mana to Eden na lolotu okora ara karecio kunahitoha ongon. ¹¹11 obara lo ketemoni Pison na lilor kof lo Afila fad faji na longon dab ¹²ojir dab lona kof manyu ongon ciani na longi ngak kuna ijiri manyu ko moru na lilolongoti ojo Onik ongon manyu ijia. ¹³Obara kare lo are Gihon, itihita inyi ilor kof lo Kus fad. ¹⁴obara kare lo uni Tigris, itihe inyi iya ngati lo Okangere lo kof lo Asur. Manyu obara kare lo ongon Yuparets. ¹⁵Oto Lobanga odumu tungani ofik mana lo Eden lo remo ko kitinyujo mana. ¹⁶Manyu ocik Lahitok Lobanga tungani ojo, “itum isi daha ngak lo cianitok pili kuna longon manahatua, ¹⁷ati kenya ngak lo ciani lo yenun tohi na ijir ko na irohohi, tonyio kalinyia isi ito cia isi iwei. ¹⁸18 Ojo Lahitok Lobanga, “ida ojir to tungani kitongo ake. akukum cia nan kalwahani na locam tonyi” ¹⁹Tinyia oduk Lahitok Lobanga tyangi kulo kof fad ko kweny kulo kai iyauno ketemoni lo tungani lo deya kitibara nenge manyu karana na litibarahi tungani tyang kode kwenyite iwasihi ara karana nenge na. Ati diho Adam oru kalwahani na ngocam tonyi. ²⁰Oto tungani itibar sang fad, kweny kulo kai ko tyangi kulo mwang. Ati to Adam, oru lobo locam to rahun kalwahani nenge. ²¹Oto Lobanga ocio tungani ogetoro jio kuna igoli ko logetoro inyi oto Lobanga ko dumuno mariti nenge Lobito ko kitifuta faji lona mariti to tiang. ²²Oto Lobanga ko duhuno ngorwani to na mariti lodumu inyi to ken lo tungani oto iyauno iyo inyi

²³Ojo tungani retoni, “ara dong ene koite lo koi kunei ko tiang lo tyang lo ken nei i lolong cio inyi ojo ngorwani tonyio odumuni inyi to ken lo retoni.”²⁴Tone tenya ongerihi kito retoni monye ko ngotenge oto imoraroti ko ngorwani nenge oto icieng ko fwonuno rahun ken Lobito. ²⁵Itongo orumu retoni ko ngorwani nenge longature ati oru riri lonyia icieng.

3

¹Orumu ogeny afa munu ilany tyangi kulo mwang kulakude kuna loduk Lahitok Lobanga. Oto inyi ojo diho ngorwani, “Ojo re Lobanga kenya ngak kulo cianitok kulo manahatua?” ²Ojo ngorwani diho munu, “kidaha ohoi ngak kulo cianitok kulo manahatua³ ati ojo Lobanga Kenya ngak kulo ciani na longon kiji lo mana manyu ketir ojir ite ida iwei.”⁴Oto munu ojo diho ngorwani, “ida cia ite iwei. ⁵Tonyio oyen Lobanga ojo kalinya cia ite, ongaja cia konyeha kuning i fwonu iri iya Lobanga, iyen tohi na ijiir ko na irohoi. ⁶kalodeu ngorwani jimitan olem ngak lona ciani to daha manyu odwaru to deya, manyu icwara genyun ko yenun, oto ko dyeuno onya. Odumu manyu ocio diho retoni nenge la lorumu ilihita konyi onyia manyu la.”⁷Oto konyeha kuneicieng fad ko ngaja ko yenun jimitan kingoni icieng longature icieng ko dyeuno bene kulo bule imuhore kenite. ⁸Koloning icieng Lahitok Lobanga olot katua lo mana langun lirobi kolong oto retoni ko ngorwani nenge ko kiduharu to ketemoni lo Lobanga kiji lo canitok kulo manahatua.⁹Ati ilolong Lahitok Lobanga tungani ojo, “aji ingon isi?” ¹⁰Inyahahi inyi ojo, “Aning nan isi i lot manahatua ato nan ko bangun aduharu tonyio angon nan longature.” ¹¹Oto itifi ojo, “Ngai lohirihoi isi ojo ingon isi longature? Linyia isi ngak lo langole ciani lacik nan ajo kenya?”¹²Ifotu tungani ojo, “Ngorwani ene lifik isi kilihita ko nan inyi lohicio nan ngak lona ciani anyia.” ¹³Itifi Lahitok Lobanga ngorwani ojo, “Nyio itii isi jii?” Ojo ngorwani, “Munu lohitinonong nan licio nan anyia.”¹⁴Lahitok Lobanga ko jimitan diho munu, “Tona lityore isi jii, kificiori isi to kiji lo sang ko tyangi kulo mwang fad! Iyeta cia isi ken to kocehe, manyu idaha cia isi fur faritin kulo warun nino fad.” ¹⁵Manyu afik cia nan omerohoje kiji nino ko ngorwani ko kiji lo lotataha kunino ko kunenge. Obok cia inyi kue nino isi itok tutunye nenge.”¹⁶Ojo inyi diho ngorwani, “Asod cia nan kidak nino iyo tomonun; to mejun nahitok itomon cia isi tee, ongon cia wahun nino iyo retoni nino, manyu kilanyu cia inyi isi.”¹⁷Diho Adam ojo, “Tonyio ining isi tenya lo ngorwani nino inyia ngak lo ciani na lacik nan ajo kenya; ificiori kof tosi, irumu cia isi daha to tic na ime to faritin kulo warun nino fad. ¹⁸Itibuja cia kof kikwa ko ngaira diho isi, manyu idaha cia isi jationg kulo mwang. ¹⁹To cora lo komom nino idaha cia isi daha nino many iytore kof lafa faji lohitudunorehin isi, tonyio ira isi fur manyu iyite cia iyo fur.”²⁰Itibarahi Adam ngorwani nenge ojo Eva tonyio ara inyi ngoto cio kuna iwari fad. ²¹Ikukumu Lahitok Lobanga kyelani to cionitok iticiefore Adam ko ngorwani nenge.”²²Lahitok Lobanga ko jimitan, “Lori tungani kohoi, loyen tohi na ijiir ko na irohoi. Jijia ojir ida kingerihi inyi ocule kana odieu ngak lo ciani lo warun onyia owarare tur. ²³Oto Lahitok Lobanga ifuhe icieng to manahatua lo Eden olo remo kof lafa loduhunorehin inyi. ²⁴Langun lifuhe inyi oto ofik Malaika na lotehita ngalem latubot lo kima na lilorita idi kone ngati lo Okangere lo mana lo Eden lo kiriria kikoi na loloro iyo ciani lo warun.

4

¹Itongo Adam ko ngorwani nenge Eva olotu ngorwani ifonga otomonu kito retoni na litibarihini ojo Kain ojo, “To lwaha lo Lahitok latomonu nan tungani.” ²To kifwongi olotu otomonu rece Abel. Tinya olotu Abel ara katibalani lo sang, ara Kain karemoni lo manatak.³Kolofwo faritin iyauno Kain daha na lobuju to kof ara kicorit iyo Lobanga. ⁴Ati iyauno Abel somiana kulo okangi kulo kera kunenge. Isisi Lahitok kicorita lo Abel ⁵Ati ida ode kicorita kulo Kain to kisisio. Tona ilongo Kain, itingosir komom.⁶Oto Lahitok ojo diho Kain, “Nyio ilongo isi? Nyio itingosiro isi komom nino?” ⁷Kalitii isi ara na ijiir ida kiruhuni? Ati ka lida isi itii ara na ijiir, ora kopal agwala nino na lohiwak diloro isi ati o jir isi ilanyu inyi.”⁸Ojo Kain diho rece Abel, “Ngafi iya mana.” Kolongoni icieng ijiia, Kain ko boho rece ifade. ⁹Oto Lahitok ojo diho Kain, “Aji ongon rece nino Abel? Inyahahi Kain ojo, “Ida nan ayen, ara nan karicani lo rece lei?” Oto Lahitok ojo, “Nyio itii isi? Toning icira okoto lo rece nino diho nan to kof.”¹⁰Oto Lahitok ojo, “Nyio itii isi? Toning icira okoto lo rece nino diho nan to kof. ¹¹Jijia lohificiori isi to kof na lomat okoto lo rece nino to kac kunino. ¹²Kaliremo isi ida cia orihe odo manatak iya langun, ira dong cia isi kaparitani to kof. Ojo Kain diho Lahitok, “Obolo kidak nei na lida nan atum dihan. Tode jijia lifuhe isi nan to mana, ara cia nan kaparitani jia na laduharu to ketemoni nino. Manyu kolohirumu lobo tungani nan kifade.”¹³Ojo Kain diho Lahitok, “Obolo kidak nei na lida nan atum dihan. ¹⁴Tode jijia lifuhe isi nan to mana, ara cia nan kaparitani jia na laduharu to ketemoni nino. Manyu kolohirumu lobo tungani nan kifade.” ¹⁵Ati ojo Lahitok dihonyi, “Ida ara jii ‘kalifade lobo tungani Kain, oto cia inyi orumu ilen kakeny mietare manyu ogal.” Oto Lahitok ko fiha kitotorita ken lo Kain ojir lobo tungani lorumahi inyi ida ifade.”¹⁶Tinyia Kain ko loro to ketemoni lo Lahitok ko loro manya kof lo Nod ngati lo Okangere lo Eden. ¹⁷I tong Kain ko ngorwani nenge oto ngorwani ifonga otomonu kito retoni na lobara Enok orumu Kain oduho kang na lolotu inyi itibarihi ojo Enok karana lo kito nenge.”¹⁸Olotu Enok otomonu Irad, olotu Irad ara monye lo Meujal, ara Meujal monye lo Metusael. Ara Metusael monye lo Lamek. ¹⁹Oyem Lamek ngorwo are obara karana lo lobiti Ada, Lobito Zilla.”²⁰Otomonu Ada Jabal na lolotu ara monye lo cio kuna lomanya kemahin, obaraha manyu sang. ²¹Obara afa rece lenge Jubal, ara afa inyi monye lo kadingok kulo tara ko kakutak kulo omilerehin. ²²Otomonu manyu Zilla kito nenge na lobara Tubal Kain na afa lara monye lo kadongoni lo sangite kuna ikoji fad to biliet ko mwala, obara afa kanece lo Tubal Kain Nama.”²³Ojo Lamek iyo ngorwo kunenge; “Ada ko Zilla kining nan, ngorwo kulo Lamek itoning tenya nei. Lafade nan tungani na lohiriafu nan, kito lokilahaji na lohicuk nan.”²⁴Kalilenuni Kain kakeny mietare, oto cia Lamek ara kakeny keek mietare ko mietare.”²⁵Itongo Adam ko ngorwani nenge, ari otomonuni kito retoni na lobara Sett jimitan

lohicio Lobanga nan lobo kito ari kitilunyi lo Abel lafa lifade Kain.²⁶O lotu manyu Sett otomonu kito itibarahi ojo Enos. To kuna faritin iciak cio kilolongo karana lo Lahitok Lobanga.

5

¹Ara ene bok lo lorejore lo cio iyo Adam. Kaloduk afa Lobanga tungani, oduk inyi itiririhi ko Lobanga.²Oduk icieng retoni ko ngorwani igatahi icieng gum. Langun loduk icieng ilolong icieng ojo cio.³Kalomany Adam karihin 130 otomonu kito retoni na lori ko inyi itibarahi karana Sett.⁴Langun lotomonuni Sett olotu Adam itong karihin 800 olotu otomonu tee rei ko kariok kuna kude.⁵Ofwonu karihin kulo warun lo Adam fad ara 930 olotu inyi owei.⁶Kolomany Sett karihin 105 olotu ara monye lo Enos.⁷Langun lara inyi monye lo Enos itong Sett karihin 807 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.⁸Ara karihin kulo Sett fad 912 olotu inyi owei.⁹Kolomany Enos karihin 90 olotu ara monye lo Kenan.¹⁰Langun lara inyi monye lo Kenan, itong Enos karihin 815 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.¹¹Ara karihin kulo Enos fad 905 olotu inyi owei.¹²12 Kolomany Kenan karihin 70 olotu ara monye lo Mahalalel.¹³Langun lara inyi monye lo Mahalalel, itong Kanan karihin 840 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.¹⁴Ara karihin kulo kenan fad 910 olotu inyi owi.¹⁵Kolomany Mahalalel karihin 65 olotu ara monye lo Jared.¹⁶Langun lara inyi monye lo Jared itong Mahalalel karihin 830 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.¹⁷Ara karihin kulo Mahalalel fad 895 olotu inyi owei.¹⁸Kolomany Jared karihin 162 olotu ara monye lo Enok.¹⁹Langun lara inyi monye lo Enok itong Jared karihin 800 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.²⁰Ara karihin kulo Jared fad 962 olotu inyi owei. Kolomany Enok karihin 65 olotu ara monye lo Metusela.²¹Kolomany Enok karihin 65 olotu ara monye lo Metusela.²²Langun lara inyi monye lo Metusela olotu Enok ilik ko Lobanga karihin 300 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.²³Ara karihin kulo Enok fad 365.²⁴Ilik Enok ko Lobanga ko rijoro tur tonyio lolotu Lobanga iyaru inyi.²⁵Kalomany Metusela karihin 187 olotu ara monye lo Lamek.²⁶Langun lara inyi monye lo Lamek, itong Metusela karihin 782 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.²⁷Ara karihin kulo Metusela fad 969 olotu inyi owei.²⁸28 Kolomany Lamek karihin 182 olotu otomonu kito retoni.²⁹Itibarahi karana nenge ojo Noa, jimitan “itirobi mute inyi taulo kuniyang iyo tic na ime lo kac kuniyang na liyauno kifcoro lo kof na lificore Lahitok Lobanga.”³⁰Langun lotomonu Noa, itong Lamek karihin 595 otomonu tee rei ko kariok kuna kude.³¹Ara karihin kulo Lamek fad 777 olotu inyi owei.³²Kolomany Noa karihin 500 olotu ara monye lo Sem, Kam ko Japet.

6

¹Langun losodoro borengun lo cio to kof manyu otomonuni tee kariok²odeu tee kilahaji kulo Lobanga jimitan odwaruha tee kariok kulo cio icahi nyumo kuna lowak icieng yema to kiji neicieng.³Oto Lahitok Lobanga ko jimitan, “Ida Okorif nei otum kisiran ko cio tur, tonyio ara icieng kuna lotum weyaru ojir dong karihin kuneicieng icung mia Lobito ko keek are”.⁴Orumu cio kulo Neplim ongoni kof kuna faritin manyu to kifwongi kalitongo tee kulo Lobanga ko tee kariok kulo cio, manyu otomonuni tee ko icieng, ara afa kuna tee kuneicieng kangerejak kulo berien, cio kuna lokwati.⁵Odeu Lobanga rohojun lo cio to kof manyu odeu jimitan ara kodomo lo tau lo tungani rohojun jia to tik tik.⁶Oto tau lo Lobanga ome bebe to duhohino cio ene kof oto tau nenge ome noo.⁷Lobanga ko jimitan, “Akeru cia nan cio kulafa laduk nan to komom lo kof, cio ko tiangi ko sangite kuna lokudita to kof ko kweny kulo kai tonyio ome tau nei to duho icieng ene kof.”⁸Ati orumu Noa kisisio to ketemoni lo Lobanga.⁹Ara ene lorejore lo Noa. Ara afa Noa tungani na ibir na loru ko kopal to kiji lo cio kulo karihin kunenge manyu ilihita orumu inyi ko Lobanga.¹⁰Ogon orumu Noa ko tee rei uni, Seml Kam ko Japet.¹¹Dong orumu kof lipalaru to ketemoni lo Lobanga ifut ko ticitici kulo kifada.¹²Odeu Lobanga koditi na lipalarore kof tonyio orumu cio fad lipale kikohin kuneicieng.¹³Oto Lobanga ojo iyo Noa, “Aticungo nan warita kulo cio pili tonyio ifut kof ko kopal to icieng. Akeruno nan icieng ara Lobito to kof.”¹⁴Tona, ifaha tigol to keyek kuna igoli manyu tokor kudulehin katwa manyu todwany katwa ko korwong fad to odok.¹⁵Ara ene koditi na ngifahare isi; ojir karitan lo tigol ara futi 450. Lalatun nenge ara futi 75 ko woita nenge iya kai ara futi.¹⁶Ifaha kai nenge manyu ingohi lohitiir nenge ogon faji lobo iwati sidi to kai. Tofik agwala ketemoni nenge manyu ikor katwa ifetiti uni; orof, kiji ko kai.¹⁷Tonyio aculuno nan kifi isod ene kof lo keruno sangite pili kuna longoni kof, sangite pili kuna iwiritaha. Okeru cia sangite pili to kof.¹⁸Ati afik cia nan ciharu nitole ko isi irute cia isi katwa lo tigol ko ngorwani nino ko tee kunino, ko ngorwo kulo tee kunino.¹⁹Ojir isi iyauno katwa lo tigol sangite kuna iwari ko tyangi ko kweny ta are ta are retoni ko botor ojir kiwar kosi.²⁰Koditi lo kweny fad tare, tyangi tare ko sangite kuna lokudita to kof ofwonu cia iyo isi lo kitiwara icieng.²¹Ojir isi iyaru dahi dahi fad kuna lotum ite ko icieng.²²Itii Noa sangite pili iya na locihare Lobanga inyi.

7

¹Oto Lobanga ko rihohino Noa ojo, “Torute katwa lo tigol isi ko cio kulo kaji nino fad tonyio arumu nan isi ira tungani na ibir iyo ene kofiangiti.”²Yaru koditi kulo tyangi kuna inyuji to mietare, retoni ko botor nenge ko tyangi kuna lida omyuji are retoni ko botor nenge³manyu kweny kuna inyuji mietare retoni ko ngorwani lo ricuno koditi neicieng to kof fad.⁴To faritin mietare kuna lofwonuno, aculu cia nan kuju kof na locia to faritin keek ogon ko karwehin keek ogon ato cia nan afic sangite kuna iwari kulafa lafik nan ko fad”.⁵Otubahi Noa kitiyo sangite fad iya na locihare Lahitok Lobanga inyi.⁶Orumu Noa longon ko karihin kulo obolare nenge mia ile na lolotunore kifi isod kof.⁷Noa ko tee kilahaji kunenge ko ngorwani nenge ko ngorwo kulo tee kunenge ko rutoro katwa lo tigol lo furare inyi kifi isod.⁸Ofwonu tyangi kuna ijiri ko kuna idwari, ko kweny ko sangite kuna lokudita fad tare, tare⁹retoni ko ngorwani iyo Noa orutori katwa lo tigol iya na

orumu locihare Lobanga. ¹⁰To korwong lo faritin myetare ibul kifi isod kof. ¹¹Iyo kari lo mia ile lo warun lo Noa, iyo far lo tomon ko mietare lo ofa lo are otwajuno kifi to katwa lo kof manyu ongaja lokolihin kulo kifi kulo kai. ¹²Oto kuju ocia to faritin keek ongon ko karwehin keek ongon. ¹³Tona far token orute Noa ko tee kilahaji kunenge Sem, Kam ko Japet ko ngorwani nenge ko ngorwo kulo tee kunenge karwa lo tigol. ¹⁴Ofwo icieng ko tyangi kulo mwang pili to koditihin kunneicieng ko sang pili to koditihin kuneicieng, sangite kuna lokudita to kof pili to koditihin kuneicieng, ko kweny pili to koditihin kuneicieng ko sangite kuna ifuhoho fad to koditi kuneicieng. ¹⁵Ofwonu sangite pili kuna iwari iyo Noa orutori katwa lo tigol. ¹⁶Tyangi fad kuna lorutoro ara retoni ko botor lo sangite kuna iwari fad iya na locihare Lobanga Noa. Oto Lobanga ko kigyenohino agwala lo tigol. ¹⁷To faritin keek ongon osodoro kifi kifut kof, manyu iya na losodore kifi oto oting tigol kai to kof. ¹⁸Ifut kifi many osodoro noo to kof manyu ikwanga tigol yo kai lo kifi. ¹⁹Osodoro kifi kifut bebe many odile dongeco kuna hitoha to kof fad. ²⁰Osodoro kifi kifut many odile dongeco to futihin kuna logal keek are. ²¹Okeroro sangite kuna iwari to kof pili, kweny, sang, tyangi kulo mwang, sangite kuna ifuhoho fad ko cio fad. ²²Sangite pili kuna longon ko wirita lo warun kumeco kuna lorumu ongon tode lo kof ko weyaru fad. ²³Sangite kuna iwari to kwe lo kof ko keroro fad, cio, tyangi ko sangite kuna lokudita kof ko kweny ofiaari to kof fad. Otong Noa ko kuna longoni ko inyi katwa lo tigol. ²⁴Ifut kifi kof to faritin mia Lobito ko keek miet.

8

¹Ati, iiu Lobanga Noa ko tyangi kulo mwang fad ko sang kuna lorumu ongon konyi katua lo tigol ko culuno inyi kiyoma kof iciak kifi juraru ²Oto ipulahi kulo kifi kulo kof lokolihin kulo kifi kulo kai ko kigenoro obenge kuju to kai. ³To lohicungi lo faritin mia Lobito ko keek miet liciak kifi juraru. ⁴Iyo far lo tomon ko mietare ofa lo mietare olotu tigol ikac kue lo donge lo Ararat. ⁵Osodoro kifi juraru many ogoru ofa lo tomon iyo far lo Lobito ofa lo tomon obotoho kuci kulo dongeco. ⁶To kifwongi lo faritin keek ongon, onga Noa lotupulec na lofik inyi iyo tigol ⁷ko cularu agak olo inyi fuho ara lilorita ene koi di many ojure kifi to kof. ⁸Oto inyi ko cularu kuri lo deya kolojore kifi to kof. Ati ida kuri orumu lodohinore tonyio orumu kifi orihe imuhe kof oto ko yituno iyo Noa katua lo tigol. ⁹Ifote inyi kana iniefu kuri inyiahu katua lo tigol. ¹⁰Itil inyi to faritin mietare ari ko cularu kuri to tigol. ¹¹Koloitu kuri dihonyi kurou omuhuno beneti lo zaituni na lorihe odieuno ocor, Noa ko yenun jimitan lojure kifi to kof. ¹²Oto itil faritin kuna kude mietare ko cularu kuri ari olo dong ko tongoro ida oyitu dihonyi. ¹³To far lo Lobito ofa lo Lobito lo karihin mia ile ko Lobito kulo warun lo Noa orumu kifi lotowe to kof ; ongoje Noa agwala lo tigol ko deuno jimitan lotou kof. ¹⁴To far lo keek are ko mietare ofa lo are orumu kof lotou ngou ¹⁵Lobanga ko jimitan diho Noa ¹⁶“Torutu oleng to katua lo tigol isi ko ngorwani nino ko tee kunino ko ngorwo kuneicieng. ¹⁷Iyauno sangite kuna iwari kuna lohingoni ko isi oleng; - kweny, tyangi ko sangite pili kuna lokudita to kof ojir otomoniti kof, opiti manyu oborengi to kof. ¹⁸Tona, orutu Noah Ara Lobito ko tee kunenge ko ngorwani nenge kongorwo kulo tee kunenge. ¹⁹Tyangi fad ko sangite kuna lokudita to kof ko kweny pili, sangite pili kuna lolot to kof ko rutuno to tigol to koditihin gele gele. ²⁰Oto Noa ifak ciali lo Lobanga ko dumuno tyangi ko kweny kuna ijiri ofejohi ara kicorita diho Lobanga ²¹Ingwatu Lobanga uron lo kicorita oto ojo to tau nenge, “ida cia na afice kof ari to koditi lo tungani kileng ngorohoi kodomo lo tau nenge many to okisidi; manyu ida mute nan akeru sangite kuna iwari ari iya langole latiyore nan. ²²Iya na longonore kof tur, yaa kinyemo ko dengo, kirobi ko nohun, kamieu ko furat, far ko karue ida mute icung.”

9

¹Oto Lobanga igatahi Noa ko tee kunenge gum ojo diho icieng, “ititomon ipit itifut kof. ²tyangi kulo mwang ko kweny fad kibangiti cia ko rima ite. Acio nan icieng ko sangite kuna lokudita to kof ko kayam kulo namhatua fad kac kuningi. ³sangite fad kuna iwari olotita itongo ara daha dihote. Iya na afa lahicorihinore nan isi jatyang kulo mana, ahicio dong jijia sangite fad. ⁴Ati kenya tyang ko -okoto to -ken nenge. ⁵manyu afura cia nan to okoto lo warun ningi. Afura cia nan iyo tyangi fad. Manyu afura cia nan iyo tungani to Lobito to Lobito warun lo tungani kaletoni ⁶Tungani na lijuhe okoto lo tungani, tungani manyu cia lijuhe okoto nenge tonyio iyo ririoro lo Lobanga oduk Lobanga tungani. ⁷ititomon, itopit iborengi itifut kof. ⁸Oto Lobanga ojo diho Noa ko tee kunenge ⁹“Tode afiha nan ciharu nei kote ko lotataha kuningi kuna mute lohijifita ite ¹⁰ko sangite kuna iwari fad kulangole lohingoni ko ite; kweny, sang, ko tyangi kulo mwang fad kuna ngole lorutu kote to katua lo tigol, sangite kuna iwari to kof fad. ¹¹Afik nan ciharu nei kote: ida mute nan akeru warun to kifi isod ari. ida cia mute lobo isod okeru kof ari. ¹²oto Lobanga ojo, “Ara ene kitotorita lo ciharu na lafiha nan kiji nei kote ko sangite kuna iwari longoni kote. Ciharu lo kofiang pili kuna lofwonuno. ¹³Lafik nan okilok nei iyo idis na cia lara kitotorita lo ciharu nei ko kof. ¹⁴kalayauno nan idis kai lo kof oto hati okilok ko boto iyo idis, ¹⁵ayiu cia nan ciharu nei kote ko sangite kuna iwari to koditihin fad, ida mute kifi orihe isod lo keruno warun fad to kof. ¹⁶Kaloboto okilok iyo idis adeu cia nan ayiu ciharu na isio na longon kiji lo Lobanga ko sangite kuna iwari fad to kof. ¹⁷Lobanga ko jimitan diho Noa, “Ara ene kitotori lo ciharu na lafik nan kiji nei ko sangite kuna iwari fad to kof.” ¹⁸Ara tee kulo Noa kulafa loruto to katua lo tigol; Sem, Kam ko Japet. Ara afa Kama pa lo Kanaan ¹⁹kuno tee kilahaji kulo Noa uni icieng ofwonunore cio kuna lisarihi kof fad. ²⁰Noa afa karemoni na lofir kitibula vinare ²¹Langun lomat inyi vino nenge, inyi ko ruma ko geto kema nenge ida imuk ken. ²²Kam monye lo Kanaan kololo odeu kingaturo lo monye oto olo orihohi recera kunu are longoni oleng. ²³Oto Sem ko Japet odumu kyela itilorohi okokoho kuneicieng ko kingadaru lokorwonge ibirohini kyela imuhi apa neicieng ida icieng odeu kingaturo lo apa neicieng tonyio ibelori komoma kuneicieng iya oleng. ²⁴Langun lokwenyu Noa to ruma nenge olotu orumu tohi na litii kito nenge la sidi ken nenge ²⁵oto ojo, “Ificori Kanaan, itongo mute inyi ara opii lo recera kunenge.” ²⁶Ojo manyu, “Ingohi kwatun tara lo Lahitok Lobanga lo Sem! Icwara Kanaan tara opi lo Sem. ²⁷Ingohi Lobanga

itilalat kof lo Japet, ingohi inyi tomany kema lo Sem, manyu ingohi Kanaan tar opii lo Japet.”²⁸To kifwongi lo kifi isod, omany Noa karihin mia uni ko keek miat. ²⁹Ara karihin kulo Noa pili mia mietangon ko keek miet oweyarore.

10

¹Ara lorejore lo lotataha kulo tee kulo Noa; Sem, Kam ko Japet kuna manyu lotomonu tee kuneicieng to kifwongi lo kifi isod.²Tee kilahaji kulo Japet: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesek ko Tiras ³Tee kulo Gomer; Askenaz, Ripat ko Togorma. ⁴Tee kulo Javan; Elisa, Tarsis, Kitim ko Rodanim. ⁵Iyo kuno cio ofwonunore cio kulo kutuk lo nam kuna lisarihi kofikofi kuneicieng to imaniti kuneicieng ko tenyitenyi kuneicieng gele gele. ⁶Ara tee kilahaji kulo Kam; Kus, Mizraim, Put ko Kanaan. ⁷Tee kulo Kus; Seba, Avila, Sabtaa, Raama ko Sabteka. ⁸Kus afa lara apa lo Nimrod na lolotu ara karemoni na ingere to kof. ⁹Ara afa inyi kamejani na ikwat to ketemoni lo Lobanga, inyi lici cio itiririo ojo, “Iya Nimrod kamejani na ikwat to ketemoni lo Lobanga. ¹⁰Ara afa kangite kuna hitoha kulo okabwe nenge; Babilon, Erek, Akad ko Kalne to kof lo Sinar. ¹¹Tona kof olo inyi Asiria oduk Nineve, Rehobot, Ir, Kala ¹²ko Risen na longon kiji lo Nineve ko Kala, kang na hitok inyi na. ¹³Mizraim lotomonu cio kulo Lud, Anam, Lehab, Naptu, ¹⁴Patru, Kaslu kuna lofwonunore cio kulo Pilistina ko Kaptor. ¹⁵Otomonu Kanaan Sidon okang nenge ko Itet, ¹⁶Jebus, Amor, Girgas, ¹⁷Ativi, Arak, Sinai ¹⁸Arvad, Zemar ko Kamas. To kifwongi ofwonu imaniti kulo Kanaan. ¹⁹Many ogoru lohikorihi kulo kof lo Kanaan many to Sidon iya ngati lo Gerar many Gaza ko iya ngati lo Sodom, Gomora, Adma ko Zeboim many ogoru Lasa. ²⁰Ara kuno tee kulo Kam to imaniti ko tenyitenyi kuneicieng iyo fajihit ko kofikofi kuneicieng. ²¹Otomonu manyu afa Sem na lara rece nenge lahitok Japet tee kilahaji. Sem lara fafai lo tee kulo Eber fad. ²²Tee kulo Sem: Elaim, Asur, Arapaksad, Lud ko Aram. ²³Tee kulo Aram; Uz, Hul, Geser ko Mesek. ²⁴Otomonu afa Arapaksad Sela, Sela otomonu Eber. ²⁵Otomonu afa Eber tee kilahaji are: obara afa Lobito Peleg tonyo ara afa to faritin kunenge okorare kof; obara afa rece nenge Joktan. ²⁶Otomonu Joktan Almodad, Seleph, Azarmavet, Jera, ²⁷Adoram, Uzal, Dikla, ²⁸Obal, Abimael, Seba, ²⁹Opir, Avila ko Jobab ara afa kuno fad tee kulo Joktan. ³⁰30 Kof na lomanyare icieng iciak to Masa many ngati lo Separ iya okangere kof lo dongecio ³¹Ara kuno tee kulo Sem to imaniti kuneicieng ko tenyitenyi kuneicieng iyo fajihit ko kofikofi kuneicieng. ³²Ara kuno imaniti kulo tee kulo Noa to lorejore neicieng to kofikofi kuneicieng. Iyo icieng isarihi cio kof to kifwongi lo kifi isod.

11

¹Tona otenya afa kof fad tenya lobito. ²Langun lofwo cio iya ngati lo okangere, orumahini faji lo Sinar ko manyati ijia. ³Oto otenyuni ojo, “ifwonu ngatiduk matafali kifik otoc”, itiyore icieng matafali ara faji lo morutok ko odok ara kidwanyita. ⁴Oto icieng ojo, “Ifwonu ngafahata kang na hitok ko kaji icadak na logoru olele nenge many kai ojir kikwati ida manyu kisarihi kof fad. ⁵Ati olotu Lobanga kof deya na kang ko kaji icadak na lifaha cio. ⁶Ojo Lahitok Lobanga, “Tode kalara icieng cio kuna limoraru otenyati tenya Lobito iciahi kitiyo jii, ida cia lobotohi lowak icieng kitiyo olanyu icieng. ⁷Ifwonu ingafi kitihlut tenya neicieng ojir ida oningoroti”. ⁸Tona itisarihi Lobanga icieng tinyia kof pili ko kiticungoti kifaha na kang hitok. ⁹Inyi licio ilolongi na faji ojo Babel tonyio ara afa ijia itihalutore Lobanga tenya lo kof fad. ¹⁰Ara ene lorejore lo lotataha kulo Sem. Koloring karihin are tona lokerunore kifi isod kov orumu Sem longon ko karihin mia Lobito olotu otomonu Arpaksad. ¹¹Langun lotomonu Arpaksad itong Sem karihin keek miet otomonu tee kilahaji kulakude ko kariok. ¹²Kologoru karihin kulo Arpaksad keek uni ko miet, olotu otomonu Sela. ¹³Langun lotomonu Sela itong Arpaksad karihin mia ongon ko uni otomonu tee kilahaji kulakude ko kariok. ¹⁴Kologoru karihin kulo Sela keek uni olotu otomonu Eber. ¹⁵Langun lotomonu Eber itong Sela karihin mia ongon ko uni otomonu tee kilahaji kulakude ko kariok. ¹⁶Kologoru karihin kulo Eber keek uni ko ongon, olotu otomonu Peleg. ¹⁷Langun lotomonu Peleg itong Eber karihin mia ongon ko keek uni, otomonu tee kilahaji kunakude ko kariok. ¹⁸Kologoru karihin kulo Peleg keek uni, olotu otomonu Reu. ¹⁹Langun lotomonu Reu, itong Peleg karihin mia are ko mietangon otomonu tee kilahaji kunakude ko kariok. ²⁰Kologoru karihin kulo Reu keek uni ko are, olotu otomonu Serug. ²¹Langun lotomonu Serug itong Reu karihin mia are ko mietare otomonu tee kilahaji kunakude ko kariok. ²²Kologoru Serug karihin keek uni olotu otomonu Naor. ²³Langun lotomonu Naor itong Serug karihin Mia are otomonu tee kilahaji kunakude ko kariok. ²⁴Kologoru karihin kulo Naor keek are ko mietangon olotu otomonu Tera. ²⁵Langun lotomonu Tera itong Naor karihin mia Lobito ko tomon ko mietangon otomonu tee kilahaji kunakude ko kariok. ²⁶Kologoru karihin kulo Tera keek mietare otomonu Abraam, Naor ko Aran. ²⁷Ara ene lorejore lo lotataha kulo Tera. Otomonu Tera Abraam, Naor ko Aran. Olotu Aran otomonu Lot. ²⁸Orihe monye Tera owar owei Aran to Ur kof lo Kaldaia lotomonore nenge. ²⁹Oyema Abraam ko rece Naor. Obara afa ngorwani lo Abraam Sarai, obara ngorwani lo Naor Milka ara afa inyi kito lo Aran na lara monye lo Milka ko Iska. ³⁰Okorif afa Sarai oru lobo kito nenge. ³¹Odumu Tera kito nenge Abraam ko lotata nenge Lot kito lo Aran ko ngorwani lo kito nenge Sarai ngorwani lo Abraam ko wojunoti ara Lobito to Ur kof lo Kalidaia ko johitati iya Kanaan. Ati ojo icieng ogoru Aran ko manyati ijia. ³²Itong Tera karihin mia are ko miet ko weihino kof lo Aran.

12

¹Orihohi Lahitok Abraam ojo, “Ilo to kof ningi, to imanit nino ko to kaji lo apa nino iya kof na cia lahitotorohino nan isi. ²Ahicio cia nan isi ira ilulung lo cio kuna iborengi, manyu ahigatahi cia nan isi gum. Acio cia nan karana nino obolo noo, manyu ahitirak cia nan isi kayaunoni lo gum. ³Acio cia nan gum iyo cio kuna lohigatahi isi gum, manyu kuna lohifico isi afice manyu nan icieng manyu cio pili to kof orumuni cia gum tosi”. ⁴Oto Abraam ko loro iya na lorihohinore Lobanga inyi

manyu ilihe Lot ko inyi. Lafar licahare Abram lotita to Aran orumu inyi lara karihin kulo obolare nenge keek mietare ko miet.⁵ Odumu inyi ngorwani nenge Sarai ko kito lo rece Lot ko sang kuna lorumu icieng otehita ko cio kuna lorumu icieng to Aran ko johitati iya kof lo Kanaan ofwo icieng ogoru ijia.⁶ Owaj Abraam na kof to fajihit ogoru many ciani na hitok na longon More kof lo Sekem, to kuna faritin orumu cio kulo Kanaan ongoni na kof.⁷ Oboto Lobanga iyo Abraam orihohi inyi ojo, “Acwara nan ene kof iyo lotataha kunino”. Oto Abraam ko duhohino ciali iyo Lobanga na loboto iyo inyi ijia.⁸ Tinyia osodoro inyi lotita iya dongeco kuna longoni ngati lo okangere lo Betel ko gurohino kema nenge ijia kiji lo Betel ko Ai, Betel iya lodoyore lo kolong Ai iya ngati lo okangere oduhohi manyu ciali ijia iyo Lahitok manyu iletohi karana lo Lahitok.⁹ Oto Abraam owoju tinyia osodoro lotita iya ngati lo Negev.¹⁰ Tona ongon afa kinga na kof oto Abraam owoju olo iya Ijpt lo loro manya ijia lobo gaa tonyio orumu kinga obolo noo.¹¹ Langun lo loro inyi rutoro Ijpt, oto ko jimitan iyo ngorwani nenge Sarai; iyen isi nan jimitan isi ngorwani na idwaru noo.¹² Kolohideu cia cio kulo Ijpt isi, ojimi cia, “Ngorwani nenge ene”. Oto cia kifadari nan kingerihini isi.¹³ Torihohi icieng ijio ira isi kanece nei ojir kitii nan ara na ijir manyu orici warun nei tosi.¹⁴ Kologoru Abraam Ijpt odeu cio kulo Ijpt jimitan ara Sarai ngorwani na idwaru noo.¹⁵ Kolodeu kabolok kulo kang lo Parao dwarujon nenge manyu kokiyaroti inyi kang lo okabwe lo Parao.¹⁶ Itii Parao Abraam ara na ijir tonyio manyu orumu Abraam kera, kicu, sigiria botora ko rei cio katiyok kariok ko kilahaji ko lonagahin.¹⁷ Ati icio Lobanga mwaita kuna igoli kenite kulo cio kulo kaji lo Parao to ngorwani lo Abraam Sarai.¹⁸ Oto Parao ko kilolonguno Abraam ketemoni nenge itifi inyi Abraam ojo, “Nyio itii isi iyo nan? Nyio ida isi kirihohi nan jimitan ara inyi ngorwani nino?”¹⁹ Nyio ijo isi ara inyi kanece nino icio nan atirak inyi ara ngorwani nei? Jijia dong, ngorwani nino ene todumu inyi ilo!”²⁰ Oto Parao ko ciha cio kulo kof nenge to Abraam oto icieng inieme inyi ko ngorwani nenge ko sangite kunenge pili.

13¹ Abraam ko loro to Ijpt iya Negev, ko ngorwani nenge ko sangite kuna lotehita inyi fad manyu ilik Lot ko inyi.

² Orumu Abraam lobara noo, sang, dab ko rial.³ To Negev olo inyi fajihit beciek many ogoru Betel lafa faji longon kiji lo Betel ko Ai lafa logurohinore inyi kema nenge berien⁴ lafa loduhohinore inyi ciali ketemoni . Oto Abraam ilolong karana lo Lahitok.⁵ Manyu, Lot na lorumu lilihita ko Abraam orumu manyu ongon ko sang kicu ko kera ko cio katiyok.⁶ Ati ida kof otum lohitalare lo sang to icieng are fad tonyio obaraha orumu icieng noo.⁷ Iciak ngolofa ngonun kiji lo katibalak kulo sang kulo Abraam ko katibalak kulo sang lot. Orumu cio kulo kanaan ko cio kulo Perez lomanya na kof.⁸ Abraam ko jimitan iyo Lot, “Kecio ngolofa ongon kiji nei ko isi kode kiji lo katibalak kunino ko kunei tonyio kira ohoi kajeba.⁹ Ida ene kof fad ongon ketemoni nino? Ngatikorati kalilo isi iya ikajong nan alo iya iteten kalilo isi iya iteten nan alo iya ikajong.¹⁰ Oto Lot ongolo ode ridat lo Jordan na loitoro iya ngati lo Zoar ocaf kifi iya mana lo Lobanga ori iya kof lo Ijpt ara ene orihe Lobanga ida locure Sodom ko Gomora.¹¹ Oto Lot ko nyumuno ridat lo Jordan fad ko loro iya ijia.¹² Oto Abraam kof lo Kanaan, oto Lot itong iyo kangite kulo oleng ogurohi kema nenge onyiha ko Sodom.¹³ Tona orohoi orumu cio kulo Sodom noo manyu ipali kpal nahitok to ketemoni lo Lobanga.¹⁴ Langun lokoraru lot, orihohi Lobanga Abraam ojo, “Tode tinyia lingonore isi iya ngati lo okangere ko lodoyore lo kolong, ngati lo kai ko orof.¹⁵ Na kof fad lideya isi acio mute nan isi ko lotataha kunino tur.¹⁶ Atiririhni mute nan lotataha kunino ko fur lo kof na kolotum tungani kikenuno fur lo kof, inyiha lotataha kunino ikenuno.¹⁷ Ilo towaj karitan ko lalatun lone kof tonyio ahicwara nan isi.¹⁸ Tona Abraam ko loro manya onyiha ko ciani na hitok to morea to kof lo Ibron, ogurohi kema nenge ijia to duhohino ciali iyo Lahitok

14

¹ To karihin kulo Amrapel kabu lo Sinar, Ariok kabu lo Elsar, Kedorlama kabu lo Elam ko Tolal kabu lo Goim² ofwo kuno kabuno kitiremo Bera kabu lo Sodom, Birisa kabu lo Gomora, Sinab kabu lo Adama Sember kabu lo Zeboim ko kabu lo Bela kode Zoar.³ Ofwonu kuno kabuno lileti to kifwongi imorihini karemok kuneicieng ridat lo Sidim na lara nam lo Balang.⁴ Itongo afa icieng iyo okabwe lo Kedorlama to karihin tomon ko are ati ofwonu Okom silan iyo kari lo tomon ko uni.⁵ Iyo kari lo tomon ko ongon olo Kedorlama ko kuna kabuno limora ko inyi olanyu cio kulo Repi to Asteros, cio kulo Karnaim, cio kulo Zup to Kam, cio kulo Fmit to Save Kiriasaim⁶ ko cio kulo Hor to kof lo donge lo Seir ogoruni many El Paran na lonyiha ko kuny.⁷ Oto ibeloti ko fwo En Mispas na lara Kades oto ko lanyunoti kof lo cio kulo Amalek fad imoruni ko kof lo cio kulo Amor kuna lorumu omany Azezon Tamar.⁸ Oto kabu lo Sodom, kabu lo Gomora, kabu lo Adama, kabu lo Zeboim ko kabu lo Bela na lara Zoar ko kidororo ofwo otuhohini loreunore Sidim⁹ oraarihin Kedorlama kabu lo Elam, Tidal kabu lo Goim, Amurapel kabu lo Sinar ko Ariok kabu lo Elsar- kabuno ongon isiraniti ko kabuno miet.¹⁰ Ridat lo Sidim ongon afa ko tulaha kulo odok na irwok, ojo lifeita kabu lo Sodom ko lo Gomora ourohino cio kude katwa lo kuna tulaha ife kula kude dongeco.¹¹ Obele kuna kabuno sangite kulo Sodom ko Gomora fad ko dahi fahi ko fworoti.¹² Oyorori ko kito lo rece lo Abraam Lot ko sangite kunenge tonyio omany afa inyi Sodom.¹³ Olotu tungani lobo lifeju orihohi Abraam Ibruni, lorumu omany fotiri lo cianitore lo Mamre na lara Amorani, rece Eskol ko Aner kuna afa lomanya ko Abraam.¹⁴ Koloning Abraam jimitan liyari kito lo rece ilolong rei kuna litiyeni rem cio Mia uni ko tomon ko mietauni kuna lotomonohini kaji nenge ko tiforo kuna merok many kof lo Dan.¹⁵ To karwe, okor Abraam karemok kunenge Ipusohini merok ko lanyuno icieng ifuharu icieng many Hoba ngati lo kai lo Damaska.¹⁶ Oruju inyi sangite ko kinyahunu kito lo rece Lot ko sangite kunenge fad ara Lobito ko ngorwo ko cio kuna kude.¹⁷ Langun loituno Abraam to rem na lolanyunore Kedorlama ko kula kude kabuno orumu lirumu ko inyi olotu kabu lo Sodom kitirico inyi ridat lo Save (jimitan ridat lo kabuno).¹⁸ Oto Melkisedek kabu lo Salem iyauno mugati ko vino itongo orumu inyi ara kadwarani lo Lobanga na longon kai noo.¹⁹ Oto inyi igatahi Abraam gum ojo, “Icio Lobanga na longon kai noo Abraam gum, Lobanga na

loduk kai ko kof²⁰Manyu maja ongon iyo Lobanga na longon kai noo na licio merok kunino kac kunino”. Oto Abraam icio inyi Lobito iyo tomon kulo sangite fad.”²¹Oto kabu lo Sodom ojo iyo Abraam, “Kicio nan cio isi iyarur sangite”.²²Ati ojo Abraam iyo kabu lo Sodom, “Abutia nan iyo Lobanga na longon kai noo kaduhoni lo kai ko kof to to tingo lo kac kunei kai²³jimitan ida nan aruk lobo tohi lara nino kileng usi kode kofite lo kamuhe ojir ida mute isi ijio latibar nan Abraam”.²⁴Ida cia nan aruk kilifuno lobo tohi ingohi acung to tohi na lonya karemok kunei ko sangite kuna liyarur cio kuna lohilihu ko nan iya Aner, Eskol ko Mamre ingohi icieng iyarur ikoriti kuna locam to icieng”.

15

¹To kifwongi, olotu tenya lo Lahitok iyo Abraam iyo kitiboti ojo, “Kembang Abraam ara nan buhu nino kiciorit nino na ibolo noo”.²Ati ojo Abraam, “Kalanyunoni Lahitok nyio ngehicio isi nan ati nan oru kito manyu kalunyoni lo kaji nei inyi Eliaza lo Damaskas?”³Manyu ojo Abraam, “Lohingony isi nan tee tona katiyoni lo kang nei inyi mute lara kalunyoni lo kalitole”.⁴Oto tenya lo Lahitok olotu iyo inyi na lojo, “Ida cia ene tungani ara kalunyoni lo kang nino ati kito na lara lo ken ko okoto nino inyi cia lara kalunyoni lo kang nino.”⁵Oto iyarur inyi oleng ko jimitan iyo inyi, “Tode kai ikena kanger kalitum ba isi kikenai icieng”, ktk ojo iyo inyi, “ori mute lotataha kunino jii.”⁶Iruk Abraam tenya lo Lahitok, oto ikenihini iyo inyi ara biran.⁷Manyu osod rihohino inyi ojo, “Nan Lahitok na lahiyauno isi to Ur to kof lo Kalidaia lo kicwara isi ene kof ara nino.”⁸Ati ojo Abraam, “Kalanyunoni Lahitok, atum nan yenun aja jimitan ara mute ene kof nei?”⁹Oto Lahitok ojo iyo inyi, “Kiyahahi nan kace botor, kine ko mongo lo ker kuna lara karihin kulo obolare neicieng uni ara Lobito ko kuri ko amam na longarihi.”¹⁰Iyauno Abraam kuna sang fad iyo inyi, ongut tare tare ko kitiparahino ingutiti isiran angati ko angati ida hati inyi ogut kweny.¹¹Ofwonu kweny kulo kai owahiti daha tyang lo kuna sang ati ifuhe Abraam icieng.¹²Kolodoyoro kolong, ogetoro Abraam jio kuna iriociho, oto lokimuyuk na imutok na litibanga imuk inyi.¹³Oto Lahitok ojo iyo inyi, “toyen otoc jimitan itong mute lotataha kunino karihin mia ongon kof.”¹⁴Na lida ara neicieng manyu itigemi ara opihin to nu kof.¹⁵Ati isis ilo mute isi iyo fafaico kunino to kisiliban kinuhi langun lingoroyon.¹⁶Iyo kofiangiti lo ongon oitu mute lotataha junino ene tonyio orihe kupal lo cio kulo Amor ida logoru lohicungi.¹⁷Kolodoi kolong imuhe lokimuyuk kof olotu moti lo furo ko kima inwaha oring ara kiji lo tyang kulo kuna sang.¹⁸Tona far icio Lobanga Abraam ciharu ojo, “Acio mute nan ene kof iyo lotataha kunino many to wadi lo Ijipt ogoru many nam na hitok lo Yuparets-¹⁹kof lo cio kulo Kena, Keniz, Kadom,²⁰Hitit, Perez Repa,²¹Amor, Kanaan, GIlrgas ko Jebus.”

16¹Tona ida Sarai ngorwani lo Abraam otomonu kode tee tonyi ati orumu inyi ongon ko lobo katiyoni nenge Ijiptoni lo baraHagar.²Dong ojo Sarai iyo Abraam, “lohingony Lahitok nan otomone. Ilo togeto ko katiyoni nei ngohicio ha ba Lobanga tee ara iyo inyi.” Iruk Abraam tenya lo Sarai³dong langun litong Abraam kof lo Kanaan karihin tomon, odumu ngorwani nenge Sarai katiyoni nenge Hagar na lara Ijiptoni icorihi iyo retoni nenge ara ngorwani.⁴Itong inyi ko inyi itifong. Langun loyen Hagar jimitan lafonga inyi iciak kitikaja ngoto kang.⁵Oto Sarai ojo iyo Abraam, “Isi litehita tenya lo kidak na larumu nan. Afik nan katiyoni nei kana nino ojo loyen ojo lafonga inyi ene dong litikaja nan. Ingohi Lobanga tongot tenya kiji nei ko isi.”⁶Ojo Abraam iyo inyi, “ongon katiyoni nino kackunino, itiyo iyo inyi iya na locam to inyi.” Oto Sarai ko kitigema Hagar many ife to ketemoni nenge.⁷Orumu Malaika lo Lahitok Hagar onyiha ko ipulak lo kifi to kuny, ara na ipulak na longon kikoi na loloro Sur.⁸Ojo Malaika iyo inyi, “Hagar katiyoni lo Sarai, ilotu isi taji manyu iloro aji?” Inyiahahi inyi ojo, “afeita nan iyo nahitok nei Sarai.”⁹Oteny Malaika lo Lahitok iyo inyi ojo, “Toite iyo nahitok nino manyu icwara ningo iyo inyi.”¹⁰Osodoro Malaika tenya iyo inyi ojo, “Acio mute nan lotataha kunino oborengi ida ikenuno.”¹¹Ojo manyu Malaika lo Lahitok iyo inyi, “Ifonga jijia isi manyu itomonu cia kito retoni itibarahi cia isi inyi karana Ismail tonyio Loning Lahitok mehino nino¹²owar mute inyi iya Sigiria lo mwang oliware mute inyi cio fad manyu cio fad oliware inyi ko recera fad.”¹³Icio inyi ene karana iyo Lahitok na lotenya ko inyi. “Ira isi Lobanga na lo deya nan” tonyio ojo inyi, “ladeu dong nan inyi na lodeya nan.”¹⁴Inyi na lobarare na ipulak lo kifi Beer Lahai Roi orihe ongon kiji lo Kades ko Bered.¹⁵Dong otomonohi Hagar Abraam kito retoni, itibarahi Abraam kito na lotomonu inyi ko Hagar Ismail.¹⁶Orumu karihin kulo Abraam lara keek mietauini lo ile na kari lotomonunorehin Ismail.

17

¹Kologoru karihin kulo Abram keek mietangon ko mietangon, oboto Lahitok iyo inyi oto orihohi inyi ojo, “Nan Lobanga Kalanyunoni fad, itongo ketemoni nei to ningo ko nyujon.”²Ato cia nan afik ciharu kiji nei ko isi, manyu acio isi ipit iborengi bebe.”³Orubuk Abram ketemoni lo Lobanga oto orihohi Lobanga inyi ojo, “Ara ene ciharu nei ko isi ira isi monye lo misihi beciek.”⁴Lida cia isi irihe ibara Abram libara cia isi Abraham tonyio lahitrak nan isi ara monye lo misihi fad.⁵Ahitipit cia nan isi; acio mute nan misi ofwonu ara iyo isi, manyu ofwonu mute kabuno to ken nino.⁶Afik cia nan ciharu nei ara ciharu na isio tur kiji nei ko isi ko lotataha kunino to omot nino iyo kofiang kuna lijifita to rahun nan Lobanga nino ko Lobanga lo lotataha kunino kuna mute lijifita isi.⁷Kof lo Kanaan to tuban ene litongore isi ara kamanyahinoni acio cia nan arak of lo manya lo tur iyo isi ko iyo lotataha kunino manyu ara mute nan Lobanga neicieng.”⁸Tinyia ojo Lobanga iyo Abraham, “To isi ojir isi iric ciharu nei, isi ko lotataha kunino iyo kofiang fad kuna lofwonuno.”⁹Ara ene ciharu nei ko isi ko lotataha kunino to omot nino, ciharu na lojir isi iric; tee rei kuna longoni kiji ningi fad ojir iliri.¹⁰Ojir isi kiliri ara kitotori lo ciharu nei ko isi.¹¹To kofiang fad kuna lijifuno tee rei pili kuna logoru faritin mietauini to far na lotomonunorehin, ojir iliri imoru ko kuna lotomonohini kaji nino kode inyangi isi to robia kunino to misiok, kuna lida isi itomonu.¹²Kode otomonohini kang nino kode inyangi isi to robia kunino ojir iliri. Ciharu

nei iyo tyang lo ken nino ojir ara ciharu lo tur. ¹⁴Lobo tungani retoni na lida ilirari tyang lo ken nenge ojir odumari oleng to kiji lo cio kunenge tonyio logil inyi ciharu nei.”¹⁵Ojo manyu Lobanga iyo Abraham, “Manyu to ngorwani nino Sarai, kerihe ilolong inyi ijo Sarai, lobara karana nenge Arah. ¹⁶Agatahi cia nan inyi gum, manyu ahicio cia nan isi kito retoni ara iyo inyi. Agat cia nan inyi manyu atirak inyi ara ngoto misihi, ofwonu mute kubuno kulo cio to katwa nenge.”¹⁷Ouroro Abraham lorubuhe; oto okweni ojo ake ake, “Otum tungani na lara karihin mia Lobito tomonuno kito? Otum Sarah na lara karihin keek mietangon tomonuno kito?”¹⁸Oto Abraham ojo iyo Lobanga, “Ngowar hati Ismail iyo gum nino!”¹⁹Tona ojo Lobanga, “Ibo, ati ngorwani nino Sarah, kitomonohi cia isi kito retoni na litibarahi isi karana ijo Isako. Afik cia nan ciharu nei ko inyi ara ciharu lo tur to lotataha kunenge fad to omot nenge. ²⁰Manyu kalara to Ismail laning nan isi, agatahi cia nan inyi gum atipit cia nan inyi manyu atiboreng inyi bebe. ²¹Ara mute inyi monye lo kalanyunok tomon ko are manyu atirak mute nan inyi ara monye lo misi nahitok”.²²Langun lokeru Lobanga tenya ko Abraham, olo ongerihi inyi. ²³To na far bito odumu Abraham kito nenge Imai ko kuna lotomonohini kalenge ko kuna linyangu inyi to robia kunenge, cio rei fad kulo kalenge ko kilira icieng iya na lorihohinore Lobanga inyi.”²⁴Orumu karihin kulo Abraham lara keek mietangon ko mietangon tona far lilirare inyi ²⁵manyu orumu karihin kulo kito nenge Ismail lara tomon ko uni. ²⁶Iliri Abraham ko kito nenge Ismail la far bito. ²⁷Manyu cio rei kuna longon kolo Abraham ko kuna lotomonuni kalenge ko kuna linyangu inyi to kiji lo misiok ko kiliraru ko inyi ara Lobito.

18

¹Oboto Lahitok iyo Abraham to cianitore lo Mamre orumu inyi itongo agwala lo kema nenge to nohun lo far. ²Oting Abraham kwe kai ko deuno cio uni owoita onyiha. Kolodeu inyi icieng, oto oruharu to agwala lo kema nenge kitirico icieng ko gungon kof ketemoni neicieng. ³Oto ojo, “Kalarumu nan kisisio lo komom nino Lahitok nei, keringe igal karwaani nino. ⁴Ingohi iyauni kode kifi kuting ilalare ite kejuha kuningi iyoma hati fotiri lone ciani. ⁵Ingohi ahicio nan ite lobo tohi lo daha inya irumunore golun ifwore iya na lifwonu ite kolo karwaani nino, inyiahahi icieng inyi ojo “Ojir noo, itiyi iya na lityenye isi.”⁶Abraham ko ruharu iya katwa lo kema iyo Sarah ko rihohino inyi ojo, “Todumu ratil uni kulo kofwo kuna itinyaha, ingol, ifun kude mugatihin.” ⁷Oto ko kifejaru lodahare lo sang ko loro nyumuno kacie na longarihi ko kicwara karwaani nenge olo oruk kikukuma. ⁸Oto Abraham iyauno Opopo, lei mucahar ko tyang lona kace likukumi otirohi ketemoni neicieng. Kolodaha icieng owoita inyi tang, fotiri lo ciani. ⁹Itifi icieng inyi ojo, “Aji ongon ngorwani nino Sarah? Ojo inyi ongon katwa lo kema.” ¹⁰Oto Lobito to kiji neicieng ojo, “Aitu cia nan iyo isi to kuno faritin nu kari orumu ngorwani nino Sarah itinaha kito retoni.” Tona orumu Sarah oningo to katwa lo kema na longon ngati lo korwong nenge. ¹¹Orumu tona oho Abraham ko Sarah longoroyoni noo manyu orumu Sarah logal karihin kulo tomonun. ¹²Oto Sarah okweni ake ake iyo ojo, “Langun laniama nan manyu longoroyon lahito nei orihe cia nan arumu kwama lo kitongo?” ¹³Tona ojo Lahitok iyo Abraham, “Nyio okweni Sarah ojo manyu, “Atum cia nan tomonuno kito ati nan langoroyon?” ¹⁴Ogon lobotohi logol olanyu Lobanga? Aitu cia nan to faritin kuna lacik nan nu kari manyu otomonu cia Sarah kito.” ¹⁵Obang Sarah oto ko talerun ojo, “Ida nan lakweni; Ati ojo inyi, “Ibo likweni isi.”¹⁶Kolowoju kuna cio lowahiti fworo, oto odayati orof iya ngati lo Sodom manyu iniamahi Abraham icieng. ¹⁷Oto Lahitok ojo, “Ngamen ha ba nan iyo Abraham tohi na lawak nan kitiyo? ¹⁸Olotu Anraham rahun Misi na hitok igol manyu Misihi to kof fad orumu cia kigatahino lo gum ara iyo inyi. ¹⁹Tonyio lanyumu nan inyi ojir itotorohi tee kunenge ko cio kulo kalenge to omot nenge lo rica kikoi lo Lahitok iyo kitiyo tohi na ijiir ojir Lahitok icio itihino iyo A braham tohi na locik inyi.”²⁰Tinyia ojo Lahitok, “Obolo kicira iyo Sodom ko Gomorah noo manyu kpal neicieng ibot bebe ²¹na licio nan aloro deya kolobolo kpal neicieng iya na laningore kicira nenge iyo nan. Kalida, ayen cia nan. ²²Ibela kuna cio ofwori iya ngati lo Sodom ati otong Abraham woita ketemoni lo Lahitok. ²³Oto Abraham olo iyo inyi ojo, “Ikeru cia isi cio kuna ijiri ara Lobito ko kuna irohori?”²⁴Adi ba ngongoni cio keek miet kuna ijiri katwa lo na kang? Ikeru cia isi na kang ida ilau to kuna cio keek miet longoni katwa nenge? ²⁵Oloma iyo isi kitiyo jii, keruno cio kuna ijiri ko kuna irohori. Ingohi to loma iyo isi! Ida re kangotoni lo tenya lo kof fad itiyi na ijiir?” ²⁶Ojo Lahitok, “Kalarumu nan cio kuna keek miet Sodom, alau cia nan na faji to icieng.”²⁷Oto Abraham otenya ari ojo, “Jijia iya na latigol nan tau tenya ko Lahitok kileng lara nan fur ko ingula, ²⁸adi ba ngikuting cio kajirak to miet iyo keek miet? Ikeru cia isi kang fad to rujon lo kuna cio miet?” Ojo inyi, “kalarumu nan cio keek ongon ko miet ijia, ida cia nan akeru kang.”²⁹Oteny Abaham iyo inyi ari ojo, “Adi ba ngongon cio kuna ijiri keek ongon tijia?” Ojo inyi, to kuna keek ongon ida cia nan atii.” ³⁰Tona ojo inyi, “Kecio hati Lahitok ilongo, ati kicio nan atenya. Adi ba ngorumuno keek uni keken ijia?” Inyiahahi inyi ojo, “Ida cia nan atii kalarumu nan keek uni ijia.” ³¹Ojo Abraham, “Jijia iya na logolore tau nei tenya ko Lahitok, adi ba ngorumuno keek are keken ijia?” Ojo inyi, “To kuna keek are ida cia nan akeru kang.”³²Tona ojo inyi, “Kecio Lahitok ilongo ati ingohi atenya kakeny Lobito ari, Adi ba ngorumuno tomon ijia?” Inyiahahi inyi ojo, “To kuna tomon ifa cia nan akeru kang.” ³³Kolokeru Lahitok tenya ko Abraham oto ko loro, oite many Abraham kalenge.

19

¹Ogoru kuna malaikahin are Sodom kurou, manyu orumu Lot itongo lokoli lona kang. Kolodeu inyi icieng olo itiric icieng,ogung otir komom kof ketemoni neicieng. ²Ojo iyo icieng kulahitoha kunei, ibeloti ifwonu kaji lo karwaani ningi. Itum ite ilal kejuha kuningi, iget ifworore ketemoni kiwanyi berien. Ojo icieng ida kigeto ohoi par. ³Ati ifud inyi to golun many iruk icieng fworo ko inyi kaji nenge, ikukumahi inyi icieng daha, ofun mugatihin kuna loru ibula onyia icieng.⁴Orihe icieng ida lofwo geto, ofwonu cio rei to fajihit pili kulo kang lo Sodom, kilahaji ko ngoroyok fad iriti kaji lo Lot. ⁵Ilolongoti Lot ojo, aji kuladi cio lofwonu iyo isi? Iyauno oleng kiwak ohoi getore icieng.⁶Olo Lot sita kitirico icieng

igenihi agwala to kifwongi nenge ⁷manyu ojo iyo icieng, “ida morot kunei ketii ene tohi ibot. ⁸Tode angon nan ko tee kariok are kuna lorihe ida itongo ko rei. Ingohi a yauno nan icieng oleng iyo ite, itum ite itii iyo icieng tohi na liwak ite. Ati ketii lobo tohi iyo kuno cio lofwonu icieng iyo rica lo kaji nei. ⁹Inyiahahi icieng Lot ojo, “Ingada to ketemoni niyang. Olotu afa elerok ara kamanyani ene kof niyang jijia libel ken ara kangotoni lo tenya! Kitii ciao hoi ken nino ilany na ngohitii iyo icieng. Osodoro icieng ko cula Lot manyu ofwori ara na lowahiti gila agwala. ¹⁰Ati ipihe kunu cio to kaji Lot iya katwa lo ko kigenihino agwala. ¹¹Oto ko kitingodoroti kuna cio to oleng fad kilahaji ko ngoroyok ojir ida odeuni agwala. ¹²Ojo kuna cio are iyo Lot, ingon isi ko cio kude ene, komon kode tee rei kode kariok, kode kude cio keken lara kunino to katwa lo ene kang? Todume icieng ten, ¹³tonyio kifworo ohoi keroro ene faji. Kicira na logoru iyo Lahitok tone faji obolo noo manyu kiculu inyi ohoi lo keroro inyi. ¹⁴Tona olo lot oleng tenya ko komon kunenge kuna orumu loter tee kariok kunenge ara kulo yemaru. Ojo inyi iyo icieng. Itoruharoti ifwo tone faji tonyio okeroro Lahitok ene kang. Ati ofik komon kunenge ojo isonga ba inyi. ¹⁵Langun lowanguno kof, ifud malaikahin Lot ojo, toruk! Yaru ngorwani nino ko kuno tee kariok kunino are longoni ene tonyio ikeroro cia ite kalolotu kidak iyo ene kang. ¹⁶Orihe inyi irungo, inief kuna cio kana nenge ko lo ngorwani nenge ko kulo tee kariok kunenge ko rihoroti inyi to na ijir oleng to katwa lo kang tonyio inief mehino Lobanga to icieng. ¹⁷Deu deu langun liyauni icieng oleng to katwa lo kang, ojo Lobito tungani iyo icieng, “Ifejaroti warita kuningi. Kengolo, manyu kewoita lobo faji ten to oleng! Ifejata iya dongecio ida ikeroro.” ¹⁸Ati ojo Lot iyo icieng, Ida kulahitoha kunei, lwak! ¹⁹Lorumu karwaani ningi kisisis to ketemoni ningi lwahuno warun nei. Ati ida nan atum kifejaru many dongecio, kitihoru cia ene rohojun nan awei. ²⁰Tode ongon kang na inyiha ene na ngafe nan ijia, manyu isidi ingohiafe nan ijia-isidi manyu inyi noo afe nan ijia alo awar. ²¹Ojo inyi iyo Lot, “Ojir acio cia nan isi ene kilifa manyu. Ida cia nan akeru na kang litenya isi. ²²Ati ifeja ijia deu deu tonyio ida cia nan atii lobo tohi many kaligoru isi ijia “Inyi licio na kang obara Zoar.” ²³To tik na logorunore Lot Zoar orumu kolong longor kof. ²⁴Tinyia iticau Lobanga terek lo Salfa na inok iyo kangite kulo Sodom ko Gomorah na lolotu to kai iyo Lobanga. ²⁵Tona okeru inyi kuna kangite ko oleng fad, okeru cio fad kuna longoni kuna kangite ko cianitok ko nyari fad na longon na kof. ²⁶Ati ongolo ngorwani lo Lot ko lulworo ara wiriti lo balang ²⁷Kiwanyi berien far na lijifita, owoju Abraham olo longole faji lowoitare inyi ketemoni lo Lahitok. ²⁸Ko deya iya ngati lo Sodom ko Gomorah ko oleng fad ko deuno furo na irioci ofuru to kof iya furo lo liti. ²⁹Dong kolokeru Lobanga kangite kulo oleng iuu inyi Abraham oto ko lwahuno Lot iyo kidak na lokeru kangite kulo oleng idi afa lomanyare Lot. ³⁰Ongerihi Lot ko tee kariok kunenge Zoar ko fworo manya dongecio tonyio orumu inyi obang manya Zoar. Omany inyi ko tee kunenge kunom. ³¹Lobo far, ojo kito nenge na hitok iyo na sidi, “Longoroyon apa niyang manyu oru rei ten na ngohicio ohoi tee iya na longonore kof fad. ³²Ngacwarata apa niyang omat vino ojir kigeto ko inyi kitihuju kaliyang ara iyo apa niyang.” ³³Na karwe itimat icieng apa neicieng vino olo kito nenge na hitok ogeto ko apa nenge. Ida inyi oyen tik na logetore inyi kode na lowojunore inyi. ³⁴Kiwanyi nenge, ojo na kito hitok iyo na sidi, “Adi karwe lagetoto nan ko apa nei. Ngatimatata inyi vino ari ene karwe ojir isi ilo igeto ko inyi ojir kitihu kaji niyang ara iyo apa niyang. ³⁵Oto icieng itimat apa neicieng vino ari na karwe oto na kito nenge sidi olo ogeto ko apa nenge. Ari ida inyi oyen tik na logetore inyi kode na lowojunore inyi. ³⁶Tona, ifonga tee kariok kulo Lot are fad ko apa neicieng. ³⁷Otomonu kito nenge na hitok kito retoni itabarahi ojo Moab; inyi lara monye lo cio kulo Moab kulo ene far. ³⁸Otomonu manyu na sidi kito retoni itabarahi ojo Ben-Ami; inyi lara monye lo cio kulo Amon kulo ene far.

20 ¹Tona ojiohe Abraham tinyia iya kof lo Negev ko loro manya kiji lo Kades ko Sur. To kude faritin kuting omany inyi Gerar, ²Tinyia ojo Abraham to ngorwani nenge Sarah, “Ara inyi kanece nei.” Tona ocule Abimelek kabu lo Gerar cio iyaru Sarah iyo inyi. ³Ati olotu Lobanga iyo Abimelek to kitirija lobo karue ko jimitan iyo inyi, “Iri isi iya kaweyani to na ngorwani liyaru isi, ara inyi ngorwani na loyemaru.” ⁴Tona orumu Abimelek orihe ida isualahi inyi, oto ko jimitan, “Lahitok itum cia isi ikeru kof na iru ko kupal? ⁵Ida re ara inyi lojo iyo nan, ‘Ara inyi kanece nei, manyu ida ene ngorwani lojo, Ara inyi rece nei? Atii nan ene to kue na iwang manyu to kac kuna inyuji. ⁶Oto Lobanga ko jimitan iyo inyi to kitirija, “Ibo. Ayen nan ajo isi isi ene to kue na iwang inyi licio nan ahitik isi to kipala iyo nan. Inyi licio nan ahitihore isi tiro inyi. ⁷Jijia inyiahahi ngorwani lo lerok tonyio ara inyi kamocani, manyu kilifahi cia inyi isi ito cia isi iwar. Ati kalida isi inyiahahi inyi, toyen tijo isi ko kuna lara kunino fad iwei cia. ⁸Kiwanyi berien lobito far nenge, Abimelek ko tubuno kabolorok kulo kof nenge fad ititimahi na tenya, oto bangun na hitok inief icieng. ⁹Tinyia Abimelek ko kilolonguno Abraham oto ojo diho inyi, “Nyio itii isi iyo ohoi? Nyio tohi apal nan diho isi licio isi iyauno kupal nahitok diho nan ko okabwe nei? Itii isi iyo nan tohi na lida ocam to kitiyo. ¹⁰Oto Abimelek itifi Abraham ojo, “Nyio tohi itiyore isi jii?” ¹¹Inyiahahi Abraham ojo aii nan to tau nei ajo, ‘oru bangun lo Lobanga tone kof, kifade cia kuno cio nan to ngorwani nei. ¹²to angati manyu ara inyi kanece nei dede kito lo apa nei ati ake ngotenge, tinya olotu inyi ara ngorwani nei. ¹³Ojo dong Lobanga kitiratu nan to kolo apa nei, ajo nan diho inyi, ‘Ara ene kikoi na ngitotorore isi kimaruno nino diho nan, iyo fajihit fad lohifwo, tijo, ‘ara inyi rece nei.’” ¹⁴Oto Abimelek iyauno kera, ko kicu ko karwaak rei ko ngorwo icwarahi Abraham manyu inyiahahi ngorwani nenge Sarah diho inyi. ¹⁵Manyu ojo Abimelek diho inyi, “Ongon kof nei ketemoni nino tomany lobo faji keken liwak isi. ¹⁶Ojo inyi iyo Sarah, ‘Acwara nan rece nino ratili alif lobito kulo rial. Ara ene lo kimuho kupal na latii nan ken nino to ketemoni lo cio fad kuno lohingoni ko isi; iru isi ko lobo kupal. ¹⁷Abraham ko kilifahino Abimelek, oto Lobanga ko kitifuriro Abimelek, ngorwani nenge ko ngorwo karwaak kunenge ojo ojir otomoni ari, ¹⁸Tonyio orumu Lobanga litik ngorwo kuna longoni kolo Abimelek fad tomonun to Sarah ngorwani lo Abraham.

¹Tona, inief kisa Lobanga to Sarah iya lafa lotenyare inyi, manyu itii Lobanga iyo Sarah tohi lafa locik inyi. ²O lotu Sarah ifonga otomonohi Abraham kito to ongoroyone nenge to kulafa faritin locik Lobanga inyi to ken. ³Itibarahi Abraham la kito lotomonohi Sarah inyi ojo Isako. ⁴Kologoru faritin kulo Isako mietauni, ilir Abraham inyi iya lafa locihare Lobanga. ⁵Orumu karihin kulo Abraham lara mia lobito na lotomonunorehin Isako. ⁶Ojo Sarah, 'Liyauno Lobanga kwenita diho nan, manyu cio pili kuna loning ene tenya, kikweni cia ko nan'. ⁷Manyu osod inyi ojo, 'Ngai afa ngorihohi Abraham ojo itinak mute Sarah tee, ati latomonohi nan inyi kito retoni to ongoroyone nenge!' ⁸Obolo kito ongerihi ikine, to far na longerihinore Isako ikine, ofik Abraham karama na hitok. ⁹Ati odeu Sarah ojo itidara na kito retoni lotomonohi Hagar na Ijiptoni Abraham. ¹⁰Oto ojo iyo Abraham, "Ifuhe na ngorwani opiini ko kito nenge tonyio ida cia na kito lona ngorwani opiini ngar lunyo sangite ko kito nei Isako. ¹¹Iyauno na tenya kiudo bebe iyo Abraham tonyio ara tenya lo ken lo kito nenge. ¹²Ati ojo Lobanga diho inyi, "Keudo to kito lo ngorwani opii nino. Toning tohi na lohirihohi Sarah isi tonyio ara iyo Isako ikenare Lobanga lotataha kunino. ¹³Acio cia nan kito lona opiini ara misi tonyio ara inyi kito nino. ¹⁴Kiwanyi berien lobito far nenge, odumu Abraham lobo daha ko okodo lo kifi icio Hagar. Itahi inyi kuna sangite ko lahahino olo ko kito. Olo inyi loro nenge olo kibunyita kuny lo Beerseba. ¹⁵Langun loru kifi to okodo lo kifi, oto inyi ofik kito iyo lobo tim tonyio obuk inyi ojo, "ida nan awak deya weyarur lo kito nei. ¹⁶Oto inyi ingade faji na ngotum ngone na longorori to kawo dohino, ko kiciaha kicira tinyia litongore inyi. ¹⁷Oning Lobanga kicira lo kito oto malaika lo Lobanga ko kilolongo Hagar to kai ko jimitan diho inyi, 'Nyio tenya Hagar? Kebang; Loning Lobanga kicira lo kito to nu faji logetore. ¹⁸Itiwoju kito, torik inyi to kana tonyio atirak mute nan inyi ara misi na hitok". ¹⁹Tinyia onga Lobanga konyeha kunenge itideu inyi itibi lo kifi. Oto inyi ko loro itifut okodo to kifi icio manyu kito omat. ²⁰Ongon orumu Lobanga ko na kito olotu inyi obolo. Omanyi inyi kuny ko lotuno rahun katetenani to kawo. ²¹Kolomanya inyi kuny lo Paran, olotu ngotenge isufahi inyi ngorwani to ijipt. ²²To kuna faritin ojo Abimelek ko Pikol lahitok lo karemok kunenge iyo Abraham, "Ongon Lobanga ko isi iyo sangite fad kuna litiyo isi. ²³Jijia ibutia iyo nan ene ketemoni lo Lobanga jimitan ida cia isi itiyo to kitinononga iyo nan ko tee kunei ko lotataha kunei. Kitotorohi nan ko ene kof limanyare isi ara missiohoni jiran na lori kona lahitotorohi nan isi. ²⁴Ojo Abraham, "Abuti nan." ²⁵Tinyia imomodohi Abraham Abimelek tenya lo itibi lo kifi na loruje karwaak kulo Abimelek diho inyi. ²⁶Ati ojo Abimelek, "Ida nan ayen ngai litii ene. Ida manyu isi kirihohi nan, ninguno ene elefar." ²⁷Oto Abraham iyauno kera ko kicu icio Abimelek, tona oyomo kula cio are. ²⁸Onyumu Abraham kera purno mietare itingade to kiji lo kaletok, ²⁹manyu itifi Abimelek Abraham ojo, "Nyio fotiri lo kuno purno kulo kera mietare litingade isi to kiji lo kaletok?" ³⁰Inyiahahi inyi ojo, "Ilifu kuno purno kulo kera mietare to kac kunei lo kitotoro jimitan nan labok na itibi lo kifi. ³¹Tona itibarahini na faji ojo Beerseba to nyio oyomo afa kuna cio are itibutiati ija. ³²To kifwongi lona yomo to Beerseba, oite Abimelek ko Pikol lahitok lo karemok kunenge kof lo Palestina. ³³Itibulahi Abraham kwai Beerseba ko kilolongo karana lo Lahitok Lobanga na losio tur. ³⁴Oto Abraham omany kof lo Palestina faritin kuna iborengi.

22

¹To kifwongi lo kude faritin otem Lobanga Abraham ojo diho inyi, "Abraham" Inyiahahi Abraham ojo, "Nan ene." ²Tinyia ojo Lobanga, "Todumu kito nino, kito nino lobito hilong, na limaru isi - Isako - yaru kof lo Moria. Tofejohi inyi iyo nan ara kiciorita locurat kai lo donge na lahitotorohi cia nan isi. ³Kiwanyi berien far na lijifita, owoju Abraham ko kitinafa sigiria nenge. Ilihe inyi ko karwaak kunenge are ko kito nenge Isako. Langun longutu inyi keyek kuna lotum cura kiciorita, ko lotita iya nu faji lorihohi Lobanga inyi. ⁴To far lo uni nenge Abraham ko deuno nu faji orihe oloma gaa. ⁵Ojo inyi iyo karwaak kunenge, "Itongoti ene ko sigiria kifwo re ohoi ko ene lokilahaji idi. Kifwo ohoi kiwor Lobanga kiitu ene diho ite. ⁶Odumu Abraham keek itahi iyo kito nenge Isako, otek hati inyi kima ko ngalem. Ka liliharu icieng ara lobito. ⁷Oto Isako ko tenya itifi apa nenge ojo, "Apa" Inyiahahi Abraham ojo, "Ee kito nei." Ojo Isako, "kima ko keyek kuno ati ani hati ker lo kiciorita locurat?" ⁸Inyiahahi Abraham ojo, "Lobanga token cia licio ker lo kiciorita locurat kito nei." Oto icieng are ilik ara lobito. ⁹Kologoru icieng faji na lorihohi Lobanga Abraham, oto Abraham ko kikukuma ciali ijia ko kicianahino keyek kai nenge. Otor inyi kito nenge Isako ko kitigetohino kue lo ciali kai lo keyek. ¹⁰Inyi ko cularu kana odumu ngalem ara na lowak kifadaru kito nenge. ¹¹Ati ilolong malaika lo Lahitok inyi to kai ojo, "Abraham! Abraham!" Inyiahahi inyi ojo, "nan ene." ¹²Ojo malaika diho inyi, "kefik kana iyo kito. Ketii lobotohi keken ken nenge. Jijia layen nan jimitan ibang isi Lobanga tonyio ida isi lohingony nan kito nino, kito nino lobito hilong." ¹³Ongolo Abraham ko deuno mongo lo ker to katua lo tim inief muriaha iyo tel - guma. Ko loro olahu na mongo lo ker ko fejhino ara kiciorita locurat faji lo kito nenge Isako. ¹⁴Inyi na itibarahi Abraham na faji ojo, "Icio cia Lobanga" ojimitarehin ko jijia ojo, "Kai lo donge lo Lahitok iciori cia." ¹⁵Ilolong malaika lo Lahitok Abraham to kai ari ¹⁶ko jimitan, "Abutia nan to ken nei, oteny Lahitok jimitan, tonyio itii isi jii manyu ida kingony nan kito nino, kito nino lobito hilong. ¹⁷Dede ahigatahi cia nan isi gum atiboreng lotataha kunino iya kanger kulo kai, manyu iya singeti lo kalele lo nam. Oruju mute lotataha kunino kangite kulo merok kuneicieng. ¹⁸Manyu to lotata nino orumu mute misihi fad gum to ningo na liningore isi nan. ¹⁹Tona Abraham ko itoro iyo karwaak kunenge ko kiliharoti ara lobito oitori Beerseba. Manyu Abraham ko manya Beerseba. ²⁰To kifwongi lo kude faritin, orihohini Abraham jimitan lara manyu Milkah ngoto tee; lotomonohi inyi rece nino Nahor tee. ²¹Ara tee kunenge; Uz, okang nenge, rece Buz, Kemuel monye lo Aram ²²Kesed, Hazo, Pildas, Jidlap ko Betuel. ²³Olotu Betuel ara monye lo Rebeka. Otomonohi Milka kulo tee rei mietauni iyo Nahor rece lo Abraham. ²⁴Ngorwani manyu nenge lobo na lobara Ruma otomonu manyu tee rei: Teba, Gaham, Tahas, ko Maaka.

23

¹Omany Sarah ogoru karihin kulo warun nenge mia lobito ko keek are ko mietare. ²Oweihi inyi Kariat Arba na lara Hebron iyo kof lo Kanaan oto Abraham olo kicira ngorwani nenge Sarah orubuk ken nenge icira. ³Tinyia owoju Abraham tinyia loweihiore ngorwani nenge ko tenya ko cio kulo Hittit ojo, ⁴"Ara nan misiohoni ko kamanyani kiji ningi, kitilotohiti nan lobo faji ara lonuhare ene ojir nan anuhahinore kaweyani nei." ⁵Inyiahahi cio kulo Hittit Abraham ojo, ⁶"lahitok, kining ohoi. Ira isi kabu na hitok to kiji niyang. Tonuhahi kaweyani nino iyo kwecere na idwaru ten iyo ohoi. Ida cia lobo ten to kiji niyang kimitere isi kwecere nenge na nginuhahinore isi kaweyani nino." ⁷Oto Abraham owoju ko cohun ketemoni lo cio kulo Hittit. ⁸Oto ojo iyo icieng, "kaliruhunore ite nan nuha kaweyani nei dong kiningoto nan ileliati iyo Epron kito lo Zohar to nan ⁹ojir kitilotohi nan kunom lo Makpela na lara nenge na longon lohicungi lo mana nenge. Itifiata inyi ingohi kitilotohi nan to wel na ituba ara lonuhare to kiji ningi." ¹⁰Orumu Epron Hittitani itongo kiji lo cio kunenge, oto inyi inyiahahi Abraham na loningo cio kulo Hittit fad kuna lorumu otuba lokoli lo na kang ojo, ¹¹"Ida lahitok nei, kining nan. Ahicio nan isi mana ko kunom na longon ijia, acio nan iyo isi to ketemoni lo cio kunei fad. Tonuk kaweyani nino." ¹²Ocok Abraham ketemoni lo cio kulo na kof ari ¹³manyu ojo iyo Epron oningo icieng, "Kining nan kaliruk isi, ahidumahi nan isi wel lo mana. Iruho kilifuno kidumi ojir anuhahi kaweyani nei." ¹⁴Inyiahahi Epron Abraham ojo, ¹⁵"Kining nan lahitok nei, ara na mana ratili mia ongon kulo rial ati ara ha kuna nyio kiji nei ko isi? Tonuk kaweyani nino." ¹⁶Iruk Abraham tenya lo Epron ko kipimo na wel loteny inyi oningo cio kulo Hittit; ratili mia ongon kulo rial lo kipimo na lityorihin iyo katilotok to kuna karihin. ¹⁷Dong mana lo Epron na longon Makpela na lonyiha ko Mamre, mana ko kunom ara lobito ko cianitok kuna longoni katua lo lohikorihi kulo na mana olotu ibelohino ¹⁸iyo Abraham ara nenge to ketemoni lo cio kulo Hittit fad kuna lotuba lokoli lo kang. ¹⁹To kifwongi, onuhahi Abraham ngorwani nenge Sarah katua lo kunom mana lo Makpela na lonyiha ko Mamre (na lara Hebron) to kof lo Kanaan. ²⁰Tinyia na mana ko kunom na longon katua ibelohino iyo Abraham to kac kulo cio kulo Hittit ara lonuhare.

24

¹Orumu dong Abraham longoroyon noo manyu ligatahi Lobanga inyi gum iyo sangite fad. ²Ojo inyi iyo karwaani na lolanyu karwaak fad to kalenge, na lolanyu sangite fad, "Tofik kana nino fotiri lo bongbong nei. ³Awak nan isi ibuti to karana lo Lahitok Lobanga lo kai ko kof jimitan ida cia isi itahahi kito nei ngorwani to kiji lo kariok kulo ene kof lo Kanaan ene lamanyare nan ⁴ati ilo many kof nei many iyo cio kulo kaliyang ilo iyauno ngorwani lo kito nei Isako tjia. ⁵Itifi karwaani inyi ojo, "Adi ba ngoberu nu ngorwani kilihuno ko nan iya ene kof, ojir nan anyiaharu kito nino nu kof lilutunore isi? ⁶Ojo Abraham tode jimitan ojir isi ida inyiahe kito nei ijia. ⁷Lobanga lo kai na lohiyauno nan to kolo apa nei ko to kof lotomonunore nei na loteny iyo nan manyu ocik iyo nan to kibutia ojo, 'acio mute nan ene kof iyo lotataha kunino' ocule cia inyi malaika nenge ketemoni nino kicio isi irumu ngorwani iyo kito nei tjia. ⁸Koloberu nu ngorwani kilihuno ko isi iya ene ito cia isi ilaharu tone lobuti nei. Ati kenyaharu kito nei ijia." ⁹Tinyia ofik la karwaani kana fotiri lo bongbong lo lahitok nenge Abraham ko kitbutia iyo inyi tone tenya. ¹⁰Oto la karwaani owoju iyarua lonagahin kulo lahitok nenge tomon kuna locuna sangite kuna ijiri to kolo lahitok nenge. Oto inyi ko kicaha owele iya Aram Naharim ko loro iya kang lo Nahor. ¹¹Itibalohi inyi lonagahin kalele lo itibi lo kifi na longon oleng to kanghatua, orumu lara kurou langun tik lofwonunitare ngorwo yoho kifi. ¹²Oto hati inyi ko kilifa ojo, "Lahitok Lobanga lo lahitok nei Abraham, kicio nan tenuno elefar manyu itotoru jiran nino iyo lahitok nei Abraham. ¹³Tode awoita nan kalele lone itibi lo kifi na lofwonuno tee kariok kulo cio kulo ene kang yoho. ¹⁴Ingohi ja tara kalajo nan iyo kito karioni, 'Itau ja moti lo kifi nino kitimat nan' oto ojo diho nan, 'Tomat, ayohohi manyu cia nan lonagahin kunino kifi.' – ingohi tara inyi na linyumohi isi karwaani nino Isako. Tone ato cia nan ayen ajo litotor isi jiran iyo lahitok nei. ¹⁵Orihe inyi ida lokeru kilifa, ogoru Rebeka oriongita moti lo kifi nenge. Ara orumu inyi kito lo Betuel kito lo Milka na lara ngorwani lo rece lo Abraham na lobara Nahor. ¹⁶Odwaru orumu na kito karioni noo, kito karioni na lorihe oricarua na lorihe ida oyen lobo retoni. Iculoro inyi katua lo itibi itifut moti nenge to kifi ko kirwohuno oleng. ¹⁷Oruharu na karwaani kitiricio inyi ko jimitan diho inyi, "kitimat ja kude kifi to moti nino." ¹⁸Inyi ko kitauno moti otek to kac ojo, "Tomat Lahitok nei" Icio inyi omat kifi. ¹⁹Langun lokeru kitimata inyi, ko jimitan, "Ayohohi manyu cia nan lonagahin kunino kifi many okeru icieng fad mata. ²⁰Tinyia deu deu ijuhohi inyi kifi to moti katua lo tigol oite ari katua lo kare, ilielieng inyi kifi otum lonagahin kunenge fad. ²¹Iriangaru lerok deya inyi na loru ko tenya, loyenun kalicio ba Lobanga owele nenge otununo. ²²Langun lokeru lonagahin mata, odumu lerok geloti lo kume na lara dahab na lotum kiricio nenge beka Lobito ko oguli kulo dahab kuna lotum kirioci neicieng ratili tomon. ²³Ko kitifia inyi ojo, "Isi kito lo ngai? kirihohi ja nan ongoni kajihit kolo apa nino na ngotum kitigeto ohoi?" ²⁴Inyiahahi inyi ojo, "Nan kito lo Betuel kito na lotomonohi Milka Nahor." ²⁵osod inyi ojo, "Kining ohoi ko daha lo sang nyari ko dwani na itou manyu ko kajihit kuna ngitum ite geto." ²⁶Oto lerok ko cumo iwor Lobanga, ²⁷ojo, "ingohi kwatun tongon iyo Lobanga lo lahitok nei Abraham na lida ingohi jiran ko kigenoro nenge iyo lahitok nei. Ka lara to nan lohirihi Lobanga nan iyo ene owele many kaji lo cio kulo lahitok nei. ²⁸Ife na kito karioni olo orihohi kolo ngotenge kuna tenyitenyi. ²⁹Tinyia orumu Rebeka ongon ko rece la lobara Laban oto inyi oruharu imuri iyo nu tungani idi kare. ³⁰Inyi deuno geloti lo kume ko oguli to okokoho kulo kanece manyu oning Rebeka ititima kuna tenyitenyi lorihihi na tungani inyi, imuri inyi iyo na tungani. Olo orumu inyi owoita iyo lonagahin kunenge kalele lo itibi. ³¹Ko jimitan iyo inyi, "Ou isi na lohigatahi Lobanga gum. Nyio iwoita isi ene oleng? Lakukumahi nan kaji ko faji iyo lonagahin. ³²Na tungani ko loro kanghatua, itauni sangite to lonagahin oto iciori nyiari ko dwani na itou iyo lonagahin, ko kifi kuna lilalare inyi ko cio kuna lilihita ko inyi kejuha. ³³Tinyia iyauni daha ketemoni neicieng ati ojo na tungani, "Ida nan adaha many kalakeru rihohino ite tenya na lawak nan rihohino ite." Ojo Laban diho inyi, "Kirihohi bo ohoi" ³⁴Oto inyi ko jimitan, "Ara nan karwaani lo Abraham

³⁵Licio Lobanga lahitok nei gum lahitok, manyu lobara inyi noo. Licio Lobanga inyi kera ko kicu, rial ko dahab, karwaak beciek rei ko ngorwo ko lonagahin ko sigiriahin.³⁶Lotomonohi ngorwani lo lahitok nei Sarah inyi kito retoni to ongoroyone nenge, manyu licio lahitok nei inyi sangite fad kuna lotehita inyi.³⁷Manyu kico lahitok nei nan abuti ajo, 'Ke tahahi kito nei ngorwani to kiji lo tee kulo kof lo Kanaan kuna lamanya nan kof neicieng.³⁸Ati ilo kaji lo apa nei manyu iyo imanit nei ilo torumahi kito nei ngorwani tijia.³⁹Ato nan atifi lahitok nei ajo, "Adi ba ngoberu nu ngorwani kilihuno ko nan?"⁴⁰Kinyiahahi inyi nan ojo, 'Lahitok Lobanga na lalot nan to kiruk ko kigenoro ketemoni nenge, ocule cia malaika nenge ketemoni nino icio cia inyi owele nino otenuno, icio cia isi irumu ngorwani iyo kito nei to imanit nei manyu to kaji lo apa nei.⁴¹Ilaharu cia isi iyo lobuti nei kalilo isi iyo imanit nei oberuni hati kicwara inyi diho isi, ito cia isi ilaharu iyo lobuti nei.⁴²Ojo adi lalotu nan iyo itibi, ajo nan, 'Lahitok Lobanga lo lahitok nei Abraham, ngicio ja isi nan tenuno iyo ene owele lalotu nan.⁴³Tode awoita nan kalele lone itibi lo kifi kololotu kito karioni yoho, ajo hati nan iyo inyi 'kitimat hati nan kude kifi kuting to moti nino',⁴⁴oto hati inyi ojo diho nan, 'Tomat, ayohohi manyu cia nan lonagahin kunino kifi.' ingohi tara inyi lonyumu Lobanga ara ngorwani lo kito lo lahitok nei'.⁴⁵Orihe nan ida lakeru kilifa to tau nei, olotu Rebeka oriongita moti lo kifi nenge. Iculoro inyi katua lo itibi oyohu kifi, ato nan ko jimitan diho inyi, 'kicio hati amat.'⁴⁶Itau inyi moti nenge deu deu otad to kac ko jimitan iyo nan, 'Tomat, ayohohi manyu cia nan lonagahin kunino kifi'. Dede nan ko mata, oyohohi manyu kifi lonagahin.⁴⁷Atifi nan inyi ajo, 'kito longai isi?' ojo inyi, 'Nan kito lo Betuel, kito lo Nahor na lotomonohi Milka inyi.' Ato nan ko fiha geloti kume nenge ko oguli okokoho Kunenge,⁴⁸ato nan ko cumo awor Lahitok. Aciharu nan iyo Lahitok Lobanga lo lahitok nei Abraham na lohirihi nan to kikoi na ibehi lo rumuno lotata lo rece lo lahitok nei ara ngorwani lo kito nenge.⁴⁹Jijia kalitum ite kitotorohino jiran ko kigenoro iyo lahitok nei, kirihohiti nan ojir ayenare aji na ngai ngolo."⁵⁰Inyiahahi Laban ko Betuel ojo, "Ara ene tenya lo Lahitok, oru lobo tohi na ngohirihohi ohoi isi ngati ko ngati.⁵¹Rebeka ene yaru ingohi tolo ara ngorwani lo kito lo lahitok nino iya na likukumare Lobanga.⁵²Koloning karwaani lo Abraham tenya na loteny icieng oto ogung otir komom kof ketemoni lo Lobanga.⁵³Oto karwaani odumu sangite kulo rial ko dahab ko kyelani icio Rebeka, icio manyu inyi sangite kulo wel iyo rece lo Rebeka ko ngotenge.⁵⁴Oto inyi ko cio kuna lorumu ilihu ko inyi odahati, omati manyu ogeti ijia. Kolokwenyu icieng kiwanyi, ojo inyi, "Kiniamahiti nan alo iyo lahitok nei."⁵⁵Ati ojo rece ko ngotenge, "Ingohi re kito kitong ko ohoi faritin tomon, koloru, ite hati ifwo."⁵⁶Ati ojo inyi diho icieng, "Kehitik nan iya na licio Lobanga tenuno iyo owele nei, kiniemahiti nan kikoi ojir alo iyo lahitok nei."⁵⁷Tinyia ojo icieng, "Ngalolonguti re kito, kitifi inyi."⁵⁸Icieng ko kilolonguno Rebeka itifi inyi ojo, "Iloro isi kole tungani?" Inyiahahi inyi ojo, "Aloro nan."⁵⁹Oto icieng ko lahahino kanee neicieng Rebeka olo ko karwaani nenge ko karwaani lo Abraham ko cio kunenge.⁶⁰Manyu igatahi icieng Rebeka gum ojo diho inyi, "Icwara lotataha kunino oruju lokoliho kulo merok kuneicieng."⁶¹Rebeka ko karicani nenge ko kikukumahino irwohi lonagahin ko kiliharoti ko karwaani lo Abraham. Odumu karwaani Rebeka ko lotita.⁶²Tinyia olotu Isako to Beer Lahai Roi tonyio orumu inyi omanya Negev.⁶³Isabe inyi iya mana lobo kurou ki gigilo tinyia, ojo inyi iyol komom odeu lonagahin ofwonuno.⁶⁴Iyol manyu Rebeka konyeha ko deuno Isako, ko kiculuno to kai lo lonaga⁶⁵ko kitifia karwaani ojo, "ngai nu tungani to mana lolotuno kitirico ohoi?" Inyiahahi karwaani ojo, "Inyi lahitok nei." Oto inyi ko dumuno kimuhi nenge ko buburaru. Oto karwaani ko rihohino Isako sangite fad kuna litii inyi.⁶⁶Iyauno Isako inyi katua lo kema lo iyang nenge Sarah, ko yema Rebeka. Oto Rebeka ko rahun ngorwani nenge, imaru inyi inyi bebe.⁶⁷Oto itirobi tau lo Isako to wei lo iyang nenge Sarah

25

¹Olotu Abraham orumu lobo ngorwani lobara Ketura. ²Olotu inyi otomonohi Abraham tee: Zimran, Joksas, Medan, Midian, Isbak ko Suah. ³Ara afa Joksas monye lo Seba ko Dedan; ara afa lotataha kulo Dedan cio kulo Asur, cio kulo Letus ko cio kulo Leumm. ⁴Ara afa tee kulo Midian oho Epa, Eper, Hanok, Abida, ko Eldaa. Ara afa kuno fad lotataha kulo Ketura.⁵Ingohi Abraham sangite kunenge pili iyo Isako. ⁶Ati orihe inyi owar, icio inyi kiciorita iyo tee kulo na ngorwani nenge ko cularu icieng ingadari to lohitongore lo kito nenge Isako, ofwo iya kofikofi kulo ngati lo okangere.⁷Omany Abraham karihin mia lobito ko keek mietare ko miet. ⁸Oto Abraham ko wiriaru wirita nenge lo lohicungi ko weyaru longoroyon bebe, tungani na lomany loborengi karihin.⁹Onuhahi tee kunenge; Isako ko Ismael inyi kunom lo Makpela na lonyiha ko Mamre mana lo Epron kito lo Zohar Hittitani, ¹⁰mana lafa linyiangu Abraham iyo cio kulo Hittit. Onuhahini Abraham ijia ko ngorwani nenge Sarah. ¹¹To korwong lo wei lo Abraham, igatahi Lobanga kito nenge Isako gum na lomanya Beer Lahai Roi tona.¹²Ara ene irejit lo kaji lo kito lo Abraham na lobara Ismail, na lotomonohi Hagar na lara Ijiptoni, opii lo Sarah inyi.¹³Ara kuno karanacio kulo tee rei kulo Ismail ijifita otomone neicieng: Nabios, okang lo Ismail, Kedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴Misma, Duma, Massa, ¹⁵Hadad, Tema, Jetur, Napis, ko Kedma. ¹⁶Ara kuno karanacio kulo tee rei kulo Ismail manyu icieng lara kulahitoha kulo imaniti tomon ko are iya na longonore to kofikofi kulo lomanyarihin ko kemahin kuneicieng.¹⁷Omany Ismail kof karihin mia lobito ko keek uni ko mietare. Owiri inyi wirita nenge lo lohicungi ko weyaru. ¹⁸Omany lotataha kunenge kof kiciaha to Havila many Sur onyiha ko lohikori lo ngati lo okangere lo Ijipt, kaliloro iya ngati lo Asur. Ati omanya icieng ijoriati ko imaniti fad kuna likajio ko icieng.¹⁹Ara ene irejit lo kaji lo Isako, kito lo Abraham. Olotu Abraham ara monye lo Isako, ²⁰manyu olotu Isako langun lara karihin kunenge keek ongon, oyem Rebeka kito lo Betuel lo kof lo Aram lona faji lojimi Padan Aram, kanee lo Laban Aramani.²¹Ilifa Isako Lobanga to ngorwani nenge tonyio ida inyi otomonu tee. Ifotu Lobanga kilifa nenge, manyu olotu ngorwani nenge ifonga. ²²Ifufulinga tee to kocehe nenge, oto inyi ojo, "Nyio itiyo ene ken nei?" Tona olo inyi kitifia Lobanga.²³Ojo Lobanga diho inyi, "Ogoni misihi are katua nino, manyu okoraru mute cio are to kocehe nino, manyu ogol mute cio kuna kude ilany kude, manyu irwa mute lahitok iyo Lasidi."²⁴Langun logoru far lo tomonun nenge, oturu inyi tee rei. ²⁵La litem rutuno, odo oto oju ken

fad iya kyela na iju. Tona itibarahini inyi ojimi Isau.²⁶To kifwongi olotu rece, omuruhuta tutunye lo Isau, tona itibarahini inyi ojimi Jakob. Orumu monye neicieng Isako logoru karihin keek ile tona lotomonunore Rebeka icieng.²⁷Oboroho tee, olotu Isau ara kamejani na iteten, retoni lo mwang, ati ara Jakob kito na ibuho na lowak kitongo kalele lo kemahin.²⁸Olotu Isako imaru Isau tonyio limang inyi jijiman lo tyang lo mwang, ati imaru Rebeka Jakob.²⁹Lobo far koloyer Jakob jati na idik, olotu Isau to mwang ara na lonya kinga noo.³⁰Oto ko jimitan iyo rece, "kicio nan jati ido lobo, deu, kinyia kinga nan noo! Inyi licio inyi obara tolobo Edom."³¹Inyiahahi Jakob inyi ojo, "Kitilotohi re nan obolare nino."³²Ojo Isau, "Tode anyiha nan weyaru. Nyio ha jiran lona obolare diho nan?"³³Ati ojo Jakob diho inyi, "Ibutia re diho nan." Oto inyi ibuti diho Jakob itilotohi inyi obolare nenge.³⁴Oto Jakob ko kicwara Isau mugati ko agira lo ades. Oto inyi ko daha, omatahi kifi ko wojuno olo. Tona itikaj Isau obolare nenge.

26

¹Tinyia olotu kinga ongon kof to kifwongi lo kinga lafa longon to faritin kulo Abraham, olotu Isako olo iyo Abimelek kabu lo cio kulo Palestina to Gerar.²Oboto Lobanga iyo Isako orihohi inyi ojo, "kelo iya Ijpt, itongo kof na lajo nan ojir isi itongo."³Itongo ene kof to kude faritin, manyu ahingon cia nan ko isi, manyu ahigatahi isi gum. Tonyio ahicorihino nan isi ko lotataha kunino ene kof fad lo kitifuta kibutia na lacio nan diho apa nino Abraham.⁴Atiboreng cia nan lotataha kunino iya kanger kulo kai manyu acio ca nan icieng kuno kofikofi fad, manyu to lotata nino, misiok fad to kof orumu mute gum,⁵tonyio oningo afa Abraham tenya nei manyu itii sangite dot kuna latifak nan inyi kitiyo, oric manyu cihicihi kunei, tenyitenyi ko kisingita kunei"⁶Oto Isako ko manya Gerar.⁷Kalitifia cio kulo na kof inyi to ngorwani nenge, ojo inyi, "Ara inyi kanece nei" tonyio orumu inyi obang tulohino icieng jimitan 'ara inyi ngorwani nei'. Ii inyi ojo, 'kitum cio kulo ene kof kifadaru nan to Rebeka tonyio odwaru inyi.'⁸Langun lomany Isako ijia faritin kuna iborengi, odeu Abimelek kabu lo Palestina to lotupulec Isako itisonga ngorwani nenge Rebeka.⁹Oto Abimelek ilolongu Isako ojo diho inyi, "Ara inyi ngorwani nino dede, nyio licio isi ijo, 'Ara inyi kanece nei'?"¹⁰Inyiahahi Isako inyi ojo, "Tonyio orumu nan aiiyo ajo, ngatum nan kitiririoro warun nei to inyi."¹¹Ojo Abimelek diho inyi, "Nyio ene litii isi iyo ohoi? Otum lobo tungani to kiji niyang getore ngorwani nino, itum isi kiyauno kupal lo lomuna kenite kuniyang."¹²Oto Abimelek ko ciha cio fad ojo, "Tungani lobo na litii lobo rohojun iyo ene tungani kode iyo ngorwani nenge ojir ifadari."¹³Orem Isako mana na kof to na kari bito ko denguno samatati na lotum kakeny mia lobito, tonyio igatahi Lobanga inyi gum.¹⁴Obara Isako noo, manyu osodoro bara ko samun nenge many olotu obara ogal.¹⁵Obar inyi kera ko kicu olohe ko karwaak many itikaino cio kulo Palestina inyi.¹⁶Oto cio kulo Palestina konuha karecio kulafa lobok karwaak to faritin kulo apa nenge Abraham fad.¹⁷Tinyia Abimelek ko jimitan iyo Isako, "Ingade to kiji niyang tonyio lilany golun nino niyang."¹⁸Oto Isako ko johoro tijia olotu manya ridat lo Gerar, faji na lolotu inyi itongohinore.¹⁹Olotu Isako itingujuk kuto kulafa karecio itimihin lobok monye Abraham kuna lofwonu cio kulo Palestina onuk icio icieng kulafa karanecio litibar monye.²⁰Obok karwaak kulo Isako katua lo gura otuluni kifi kuna inyuji to katua.²¹Ati itingolof katibalak kulo Gerar katibalak kulo Isako ojo, "Ara kuno kifi kuniyang! Itibarahi Isako na itibi ojo Esek, tonyio itingolofi inyi."²²Tinyia ofwo icieng obok lobo itibi ake, itingolofi manyu icieng tona, itibarahi na itibi ojo Sitnah.²³Isiol icieng tijia ofwo obok lobo itibi ake, oru lobo tungani litingolof icieng tona. Itibarahi inyi na ojo Rehobot, ojo, "Jijia lohicio Lobanga ohoi faji na licio ca ohoi kitenu manya ene kof."²⁴Tinyia owoju inyi olo iya Beerseba.²⁵Na karue oboto Lobanga iyo inyi ojo, "Nan Lobanga lo apa nino Abraham, kebang tonyio angon nan ko isi. Ahigatahi cia nan isi gum manyu atipit lotataha kunino iborengi to giglo lo karwaani nei Abraham"²⁶Oduhohi Isako ciali ijia ko kilolongohino karana lo Lahitok Lobanga. Ogurohi inyi kema nenge ijia manyu obok karwaak kunenge itibi lo kifi.²⁷Manyu tinyia olotu Abimelek diho inyi to Gerar ilihuni ko Ahusat kasingani nenge ko Pikol lahitok lo asegere kunenge.²⁸Itifi Isako icieng ojo, "Nyio ifwonu ite diho nan ati afa ite itiswa nan manyu ifuhe nan oleng to kiji ningi?"²⁹Inyiahahi icieng ojo, "Lohideu ohoi otoc jimitan ongon Lobanga ko isi, tona kiiu ohoi kijo ojir lobuti lo yomo ongon kiji niyang - kiji niyang ko isi, ngatifik yomo ko isi"³⁰jimitan ida cia isi itii diho ohoi rohojun, iya na afa lida ohoi kitiyore rohojun diho isi ati kitong ko isi ara na ijr manyu kicio isi ilotu to kisiliban. Manyu jijia lohigatahi Lobanga isi gum.³¹Oto Isako ikukum karama to icieng odahati manyu omati imatiti.³²Kiwanyi berien ibuti icieng lobuti lo yomo kiji neicieng. Isako ko kiniamahino icieng kikoi, icieng ko fwordo to kisiliban iya kof neicieng.³³Lafar ofwonu karwaak kulo Isako orihohi inyi kare itibi na lobok icieng, ojimi iyo inyi, "lohirumu ohoi kifi!"³⁴Itibarahi inyi na itibi ojo, "Seba" obarare na kang 'Beerseba' ko jijia.³⁵Kologoru karihin kulo Isau keek ongon, olotu inyi oyem Judit kito lo Beeri Hittitani, manyu oyem Besimat kito lo Elon Hittitani.³⁶Icio afa kuna ngorwo kidak iyo Rebeka ko Isako.

27

¹Langun longoroyon Isako, lofafari konyeha na lida orihe otum deya, ilolongu inyi Isau kito nenge lahitok oto ojo diho inyi, "kito lei" Inyiahahi inyi ojo, "Nan ene"²Ojo Isako, "Langoroyon nan manyu ida ayen far lo wei nei."³Jijia todumu kawo ko sohobo lo ngonecio kunino tomejaru mwang kifadahi nan lobo tyang lomwang.⁴kikukumahi nan jati tyang na ijjim langun lamaru nan, kiyahahi anyia ojir ahigatahi gum nei orihe ida lawei."⁵Tona orumu Rebeka oningo ko lociha Isako kito lenge Isau. Langun Isau loro iya mwang mejaru tyang lo kiyauno,⁶ojo Rebeka iyo kito nenge Jakob, "Tode, aning nan apa nino ojo iyo rece nino Isau,"⁷Ilo tomejaru lobo tyang lomwang ilotu kiyerihhi nan jati na ijjim anyia ojir ahigatahinore isi gum nei to ketemoni lo Lobanga orihe ida lawei."⁸Jijia kito nei, toning tenyia nei otoc, manyu itiyo iya na latenyare nan.⁹Ilo lodahare lo sang kiyahahi nan korecio are kuna ifufuho kuna lorihe ongarihino ojir nan alotu ayerihhi jati na ijjim iyo apa nino iya langun lowak inyi.¹⁰Ito hati iyaru iyo apa nino onyia ojir kigatahinore isi gum nenge orihe

ida lowei.”¹¹Ojo Jakob iyo iyang nenge Rebeka, “Ati oju bo ken lo rece nei Isau, onyu nei.”¹²Adi cia ngohitir apa nei nan? Ato cia nan aboto mejo atinononga inyi ato ayauno kifioro ken nei ida ara kigata lo gum.”¹³Ojo iyang nenge iyo inyi, “Kito nei, ingohi na kifioro tolotu ken nei. Itiyo isi iya na latenyare nan yama kuna kiri iyahahi nan.”¹⁴Olo inyi iymaru kuna kiri olotu icio iyang nenge olotu ikukum jati na ijijim iya langun lowak apa nenge.¹⁵Rebeka ko dumuno kyela lo kito nenge lahitok Isau na ijiir noo, na orumu longon inyia kaji ko kiticiefohohino kito nenge lasidi Jakob.¹⁶Oto inyi obubur kac ko murut nenge to kyela lo kine.¹⁷Oto ko kicwara kito nenge Jakob na jati ijijim loyer inyi ko mugatihin kuna lofun inyi.¹⁸Olo Jakob iyo monye ojo, “Apa nei.” Ifotu inyi ojo, “Ee kito lei, isi ngai?”¹⁹Ojo Jakob iyo apa nenge, “Nan Isau kito lilo lahitok, latii nan iya ladi litenyare isi iyo nan. Towoju bo tonyia tyang na layauno nan ojir igatahinore nan gum nino.”²⁰Itifi Isako kito nenge ojo, “Aja isi irumu deu deu jii kito nei?” Inyiahahi inyi ojo, “Lahitok Lobanga nino lohitudenu nan.”²¹Isako ko jimitan iyo kito nenge Jakob, “Isiolu tonyihu ojir nan ahitir isi kito nei, ojir ayenare kalira isi kito nei Isau dede kode ida.”²²Isiole Jakob tang iyo apa nenge Isako na lotir inyi oto ojo, “Ara ogoro ogoro lo Jakob ati ara kac kac kulo Isau.”²³Ida inyi oheru inyi tonyio ojuji kac kunenge iya kulo rece Isau, tona osodoro inyi kigatahino inyi gum.²⁴Itifi inyi ojo, “Ira re isi kito nei Isau dede?” Inyiahahi Jakob inyi ojo, “Ara nan.”²⁵Oto ko jimitan, “Kito nei yau tyang nino anyia ojir ahigatahi isi gum nei.” Iyauno Jakob diho inyi oto inyi ko daha, iyauno manyu vino omat.²⁶Oto apa nenge Isako ojo diho inyi, “Ou ene kimaruk nan kito nei.”²⁷Oto inyi olo imaruk apa nenge. Kalingwatu Isako lis lo kyela nenge, ko kigatahino inyi gum ojo, “Ah, ori lis lo kito nei iya lis lo mana na ligat Lobanga.”²⁸Ingohi Lobanga kicio isi lokolukulu lo kai ko ibariti kulo kof. Samun lo ngamang beciek ko vino ngejuk.²⁹Ingohi misihin kirwaa isi, ko misiok fad ogung ketemoni nino. Tara lahitok na lilanyu reciera kunino. Ingohi tee kulo iyang nino ogung kof ketemoni nino, ingohi cio fad kuna lohificio isi ificiori. Ko kuna lohigatahino isi gum, igatahini gum.”³⁰Langun lokeru Isako kigatahino Jakob gum orihe inyi orutuno to ketemoni lo apa nenge tangtang, ogoruno rece Isau to meja.³¹Ikukum manyu inyi daha na ijijim iyauno iyo apa nenge. Oto ko jimitan diho inyi, “Apa towoju tonyia tyang nei ojir igatahinore nan gum nino.”³²Apa nenge Isako ko kitifia inyi ojo, “Isi ngai?” Inyiahahi inyi ojo, “Nan kito nino, kito nino lahitok, Isau.”³³Ihihira Isako to na igol ko jimitan, “Ngai hati ladi lomejuno tyang kicio nan? Arihe nan akeruno daha ilotunore hati isi, manyu lagatahi nan inyi gum, manyu liwasihia cia inyi ko gum.”³⁴Koloning Isau tenya lo apa nenge, oto ko kicira to ogoro na ikwat to dwarun lo tau manyu ojo iyo apa nenge, “kigatahi manyu nan gum apa.”³⁵Ati ojo apa nenge diho inyi, “Lolotu rece nino to kitinononga ko kiyaru gum nino.”³⁶Ojo Isau, “Ida re otenuni kitibarahino na karana lojimi Jakob? Kakeny lo are nenge ene lohilabare inyi nan: odume afa oboloje nei, ene manyu lodume gum nei iyo apa nei. Oto inyi itifi ojo, “Ida isi ititongohi gum lobo iyo nan?”³⁷Inyiahahi Isako Isau ojo, “Lafik nan inyi ara lahitok na lohilanyu isi manyu latirak nan cio kulo imanit nenge fad ara karwaak kunenge, manyu lagatahi nan inyi samun lo ngamang ko vino. Tona nyo ba lobo na ngatii nan to isi kito nei?”³⁸Ojo Isau iyo monye, “Ara gum nino Lobito hilong apa? kigatahi manyu nan gum apa nei!” Oto Isau ko kicira bebee.³⁹Inyiahahi apa nenge Isako inyi ojo, “Oloma cia lomanyare nino ko ibariti kulo kof, oloma ko lokolukulu lo kai⁴⁰imanya ca isi to ngalem latubot, manyu irwaa cia isi rece lilo. Ati kalifufulinga isi, ibire cia isi okol nenge to murut nino.”⁴¹Itiliwa Isau Jakob to gum na licio apa neicieng inyi. Oto ojo to tau nenge ake ake, “Lonyiha faritin kulo tai lo apa niyang, keruno kicira apa niyang, nan afadaru Jakob.”⁴²Kolorihohini Rebeka tenya lo kito nenge lahitok Isau, ocule tungani ilolongu kito nenge lasidi Jakob oto ojo diho inyi, “Ivita rece nino Isau kileno to kifadaru isi.”⁴³Dong jijia kito nei, itiyo tohi na lahirihohi nan isi; ifirio deu deu iyo rece nei Laban idi Harran.⁴⁴Itongo ijia iyo inyi many re ohuliete kilongo lo rece lilo.⁴⁵Kalida dong rece lilo orihe ilongo ken nino, olulworo kue tohi na litii isi diho inyi, acule cia nan tenya lo iituno nino tijia. Ngahitivi nan ite are fad to far Lobito ajia?⁴⁶Tinyia ojo Rebeka iyo Isako, “Losohona manyu diho nan to kuno ngorwo Hittit. Koloyema manyu Jakob ngorwani to kiji lo ngorwo kulo ene kof lo Hittit iya kuno, ida dong cia warun nei ocam to warun.”

28

¹Tona, Isako ko kilolonguno Jakob ko kigata inyi oto ko ciha inyi ojo, “Keyem ngorwani Kanaanani.”²Towoju deu ilo iya Padan Aram iya kolo apa lo iyang nino Betuel. Ilo toyemu ngorwani nino tijia to kiji lo tee kariok kulo Laban rece lo iyang nino.³Ingohi Lobanga la lolanyu sangite fad kigatahi isi gum kitipit manyu kitiboreng isi many ilotu ira ilulung lo cio.⁴Ingohi inyi kicio isi ko lotataha kunino gum lafa licio inyi iyo Abraham ojir mute ilanyu ene kof jijia limanyare isi, kof lafa licio Lobanga iyo Abraham.⁵Oto Isako ocule Jakob olo inyi owele iya Padan Aram iyo Laban kito lo Betuel Aramani rece lo Rebeka na lara ngoto Jakob ko Isau.⁶Tinyia olotu Isau oyen ojo ligatahi Isako Jakob gum manyu ocule inyi iya Padan Aram lo rumuno ngorwani tijia manyu ojo langun ligatahi inyi gum, ocik inyi ojo, “Keyem ngorwani Kanaanani.”⁷manyu ojo loning Jakob tenya lo apa nenge ko iyang nenge ko loro iya Padan Aram.⁸Isau ko yenun koditi na litilongojitare kuna ngorwo kulo Kanaan apa nenge Isako⁹tona inyi ko loro iyo Ismail ko yemuno Mahalat kanece lo Nabiot kito lo Ismail kito lo Abraham osodore kuna ngorwo lotehita inyi.¹⁰Owoju Jakob to Beerseba ara na loloro iya Harran.¹¹Ojo inyi logoru lobo faji, iyoma inyi ijia tonyio orumu kolong lodoi. Oto odumu lobo moru itenore kue langun logeto inyi.¹²Oto itirija inyi ojo, odeu inyi lohiorwohi na ligid fotiri kof ogoru kue many kai manyu iculunitare malaikahin kulo Lobanga manyu irwohoritarehin iya kai.¹³Idi kai nenge owoita Lobanga oteny ojo, “Ara nan Lahitok Lobanga lo apa nino Abraham ko Lobanga lo Isako. Ahicio mute nan isi ko lotataha kunino ene kof ligeto isi.”¹⁴Ori mute lotataha kunino iya fur lo kof manyu isarihi mute isi iya ngati lo kai ko ngati lo orof ko ngati lo okangere ko ngati lo lodoyore lo kolong. Cio fad kulo kof orumu mute gum ara diho isi ko ara diho kinyiemoti nino.¹⁵Angon nan ko isi manyu ahiriria cia nan isi fajihit fad kuna lilot isi manyu ahinyiahu cia nan isi ene kof. Ida cia nan ahingohi isi many atii nan tohi na lahicik isi.”¹⁶Kolokwenyu Jakob to jio, oto ibuk ojo, “Dede ongon Lobanga ene faji ida hati orumu nan ayen.”¹⁷Orumu bangun linief

inyi oto ojo, "Itirima ene faji jii! Ida ene ara lobo faji ake ko kaji lo Lobanga, ara ene lokoli lo kai."¹⁸Kiwanyi berien odumu Jakob longole moru litenore inyi icidohi ara wiriti ko kijuhohino ngoroni kai nenge.¹⁹Ilolong inyi na faji ojo Betel kileng orumu na faji obara Luz.²⁰Oto Jakob ko kibutia ojo, "Kolohingon cia Lobanga ko nan manyu kiriria nan iyo ene owele laloro nan, manyu kicio nan daha anyia ko kyelani kulo kiciefta,²¹manyu aitu ara na ijir kolo apa nei, oto cia Lobanga ara Lobanga nei²²oto cia ene moro lacidohi nan ara wiriti ara kaji lo Lobanga. Manyu iyo sangite pili kuna lohicio isi nan, ahicio cia nan isi lobito iyo tomon."

29

¹Jakob ko sodoro owele nenge many ogoru kof lo cio kulo ngati lo okangere. ²Tinyia odeu inyi itibi lo kifi na longon par, ko olehi kulo kera uni ibalo kalele nenge tonyio itimatitati sang to na itibi. Obolo orumu kiribolok na lotuhorihin kutuk lona itibi. ³Kolotubuno twoli fad inyiha katibalak itibobore moru to kutuk lo itibi itimatarihin sang. Kolokeru sang mata inyiahahini na moru otuhohini kutuk lo itibi.⁴Itifi Jakob katibalak ojo, "Recera, ira ite kulo aji?" Inyiahahi icieng ojo, "Kira ohoi cio kulo Harran."⁵Ojo iyo icieng, "Iyen ite Laban, lotata lo Nahor?" Inyiahahi icieng ojo, "Ibo, kiyen ohoi." ⁶Tinyia itifi Jakob icieng ojo, "Ogon inyi ara na ijir?" Inyiahahi icieng ojo, "Ibo, ongon inyi. Tode kito nenge Racel ene lolotuno ko kera."⁷Ojo inyi, "Tode, orihe kolong obolo. Ida ara tik lo kifuro sang ene. Itimatata sang inyiahe olemore ofwo daha."⁸Inyiahahi icieng inyi ojo, "Ida ohoi kitum kitiyo jii many kolotubuno twoli fad, itiboborori kiribolok to kutuk lo itibi, inyiha kitimat sang."⁹Orihe inyi otenya ko icieng, olotu Racel ko kera kulo monye tonyio ara orumu inyi katibalani. ¹⁰Kolodeu Jakob kito lo mamai nenge Racel ko sang kulo mamanyi nenge Laban, olo inyi ko butoro moru kiribolok to kutuk lo itibi ko yohohino kera kulo mamanyi nenge kifi.¹¹Oto Jakob imaruk Racel ko kicira to ogoro na ikwat. ¹²Orumu inyi lorihoi Racel ojo ara inyi okeu lo apa nenge kito lo Rebeka. Oto inyi ko kifejaru olo orihohi apa nenge.¹³Laban ningo Layomit lo Okeu nenge kito lo kanece, ko ruharu kitirico inyi. Oto ofony inyi imaruk ko kiyauno inyi kalenge. Tinyia ititimahi Jakob inyi tenyitenyi fad. ¹⁴Tinyia ojo Laban diho inyi, "Ira isi okoto ko tyang lo ken nei." Langun litong Jakob kalenge ofahin beciek.¹⁵Ojo Laban diho inyi, "Ngitum isi kitiyo iyo nan arus to rahun okeu nei? Kirihohi nan tohi na ngahidumare nan isi." ¹⁶Na ha orumu Laban ongon ko tee kariok are; obara karana lo nahitok Lea, obara nasidi Racel. ¹⁷Ara afa Lea na linori konyieha, ati ibuta afa Racel odwaru manyu. ¹⁸Orumu Jakob ongon ko wahun to Racel ko jimitan, "Atii cia nan iyo isi to karihin mietare to kito karioni nino na sidi Racel."¹⁹Ojo Laban, "Ocam diho nan kicwara inyi diho isi ilany kicwara iyo lobo tungani ake. Itongo ene diho nan. ²⁰Tona itii Jakob karihin mietare lo rumuno Racel, ati ori diho inyi mejo faritin kude kuting to kimaruno nenge na limarunore inyi.²¹Oto Jakob ojo diho Laban, "Kicio nan ngorwani nei. Lotuba karihin kunei, lawak nan kitongo ko inyi." ²²Tona Laban ko tubuno cio kulo na kang fad ko fiha karama. ²³Ati langun lolotu kurou odumu inyi kito nenge Lea iyauno inyi iyo Jakob manyu itongo Jakob ko inyi. ²⁴Manyu odumu Laban karwaani nenge icio iyo kito nenge ara kalwahani. ²⁵Langun lowang kof, ara Lea longon! Dong ojo Jakob iyo Laban, "Nyio ene litii isi iyo nan? Ida re orumu nan atio iyo isi to Racel? Nyio kitinonong isi nan?"²⁶Inyiahahi Laban inyi ojo, "Itidwara tone kof kicwara kito na sidi oyemi orihe na hitok." ²⁷Tokeru re sabit lo kiteran lone kito ojir kiciori manyu isi na sidi to karihin mietare kunakude kulo tic.²⁸Oto Jakob itii iya na, okeru inyi sabit ko Lea. Icio manyu Laban inyi kito nenge Racel ara ngorwani nenge. ²⁹Icio Laban karwaani nenge Bilha iyo kito nenge Racel ara kalwahani nenge. ³⁰Itongo Jakob ko Racel oto kimaruno nenge lo Racel ilany lo Lea. Ati itii inyi iyo Laban to karihin kunakude mietare.³¹Kolodeu Lobanga ojo ida imaruni Lea, icio inyi otomone ati ongony Racel tomonun. ³²Ifonga Lea otomonu kito retoni, itibarahini karana ojo Reuben. Ojo ara to na lodeunore Lobanga mehino nei. Dede kimaru dong cia retoni nei nan."³³Olotu inyi ifonga ari, ojo inyi otomonu kito retoni, ojo, "Tonyio odeu Lobanga ojo ida kimaruni nan, lohicio nan ene ari." Tona Itibarahi inyi na ojo Simeon. ³⁴Ari olotu inyi ifonga, ojo inyi olotu otomonu kito retoni, olotu ojo, "Jijia dong imoraru cia retoni nei nan, tonyio latomonohi nan inyi tee rei uni." Tona itibarahini inyi ojo Levi. ³⁵Ifonga inyi ari, ojo otomonu kito retoni, ojo inyi, "Jijia dong amaj cia nan Lobanga" Tona, itibarahi inyi ojo Juda. Oto inyi ongot tomonun.

30

¹Kolodeu Racel ojo ida inyi latomonohi Jakob tee, inief okaine inyi ken lo kanece munge. Tona ojo inyi iyo Jakob, "Kicio nan tee, koloru awei nan! ²Ilongojihi Jakob inyi, oto ojo iyo inyi, "Ara nan Lobanga na lohingony isi tomonuno tee?"³Inyi ko jimitan, "Kai karwaani nei Bilah itongo ko inyi ojir otomonohi nan tee ojir manyu nan afak kang ara diho inyi." ⁴Oto inyi icio inyi karwaani nenge Bilah ara ngorwani, itongo Jakob ko inyi.⁵Olotu inyi ifonga otomonu kito retoni. ⁶Oto Racel ojo, "Lohiwak Lobanga nan, loning inyi kicira nei lohicio nan kito retoni. Tona, itibarahi karana nenge ojo Dan.⁷Ifonga Bilah ari otomonohi Jakob kito retoni lo are. ⁸Oto Racel ojo, "Labak nan ko kanece nei baha na igol many alanyu nan, itibarahi inyi na Naptali.⁹Kolodeu Lea ojo longot otomone iyo inyi, odumu inyi karwaani nenge Zilpa icio iyo Jakob ara ngorwani. ¹⁰Otomonohi karwaani lo Lea Zilpa Jakob kito retoni. ¹¹Oto Lea ojo, "Obolo gum nei!" Tona itibarahi Lea inyi ojo Gad.¹²Otomonohi karwaani lo Lea Zilpa Jakob kito retoni lo are. ¹³Lea ko jimitan, "obolo kwama nei!" kilolong cia ngorwo nan ojo kakwamani, tona itibarahi inyi na kito ojo Aser.¹⁴To faritin kulo dengo lo ngano, isabe Reuben iya manatak olo orumu kude ciani lo tomonun iyauno iyo iyang nenge Lea. Ojo Racel iyo inyi, "Kicio hati kude iyo na ciani lo tomonun kulo kito nino." ¹⁵Ati ojo Lea diho inyi, "Ida kitum isi retoni na liruje isi iyo nan? Iwak manyu kiyaru ciani lo tomonun lo kito nitole?" Ojo Racel diho Lea, "Ojir itum isi geto ko inyi cia karue ara faji lo lo ciani lo tomonun kulo kito nino."¹⁶Tinyia, ojo Jakob olotu to manatak na kurou orute Lea olo kitiricio inyi. Ojo iyo inyi, "Ojir isi kigeto ko nan ene karue, tonyio lahidum nan isi to ciani lo tomonun kulo kito nei." Tona ogeto Jakob ko inyi na karue. ¹⁷Oning Lobanga kilifa lo Lea olotu

inyi ifonga otomonohi Jakob kito retoni kitimieti. ¹⁸Tona ojo Lea, "Lohidum Lobanga nan to kicwara karwaani nei iyo retoni nei, tona itibarahi inyi na kito karana ojo Issakar. ¹⁹Ifonga Lea ari otomonohi Jakob kito retoni lo ile. ²⁰Oto Lea ojo, "Lohigomahi Lobanga nan kiciorit na idwaru, tone kideya cia retoni nei nan to rima tonyio latomonohi nan inyi tee rei ile." Tona itibarahi inyi kito nenge karana ojo Zebulun. ²¹To kifwongi olotu inyi otomonu kito ngorwani na lobara Dina. ²²Tinyia iuu Lobanga Racel, oning kilelia nenge icio inyi ifonga. ²³Olotu inyi ifonga otomonu kito retoni, ko jimitan, "Lodume Lobanga riri nei." ²⁴Itibarahi inyi ojo Josep, manyu ojo, "Ingohi hati Lahitok kisodohi nan lobo kito retoni." ²⁵Langon lotomonu Racel Josep, ojo Jakob iyo Laban, "Kilahahi nan alo ojir aite iya kof nei. ²⁶Kicio nan ngorwo ko tee kunei kuna latiu nan diho isi, ojir alot. Iyen isi bolojun lo tic na latii nan diho isi." ²⁷Ati ojo Laban diho inyi, "Kalohideya isi nan ara na ijjir, itongo ja re. Lalotu nan ayen to kimoca jimitan lohicio Lobanga nan gum to isi." ²⁸Osodohi inyi ojo, "Kirihohi nan kidumit nino ojir nan ahicio isi." ²⁹Ojo Jakob diho inyi, "Iyen isi tic na latii nan diho isi ko koditi na litongore sang kunino iyo rica nei. ³⁰Kulafa kuting litehita isi orihe nan ida lalotu, litadoro bebe. Manyu lohicio Lobanga isi gum to fajihit fad kuna langon nan. Ati dong jijia anu cia atii nan lobo tohi to kalitole?" ³¹Itifi Laban inyi ojo, "Nyio ngahicio nan isi?" Inyiahahi Jakob ojo, "Kehicio nan lobo tohi, ati ngitii isi ene tohi bito diho nan, ngasodoro cia nan kitibala ko rica sang kunino: ³²ingohi aher nan sang kunino fad, agele kera kuna igiriha ko kuna ikomoli fad. Tee kulo kera kuna irwohi fad ko kiri kuna igiriha ko kuna ikomoli fad, ojir icieng ara kidumita kunei. ³³Ojir itibotu kigenoro nei mute, kalilotu isi hera sang kuna lohidumare isi nan. Sang pili kuna lida igiriha kode ikomoli ko tee kulo kera kuna lida irwohi ojir oboto ara sang kuna lokokoluni." ³⁴Ojo Laban diho inyi, "Laruk nan. Ingohi tori iya na liteny isi." ³⁵La far bito Laban ko loro kigegelarung sang kuna igiriha ko kuna ikomoli kode ikoriho (sang fad kuna longon ko kihapel na ikwe) ko tee kulo kera kuna irwohi fad ko kicwara iyo tee rei kunenge. ³⁶Oto ko kitijohoro kuna sang oloma ko Jakob owele lo faritin uni, ongerihi Jakob itibala sang kunakude kulo Laban. ³⁷Ogitu Jakob lomurlang, iyau ko bukoi opote kobokobo to fajihit kude itongo ara kuna li gero ikomoli kode ikoriho. ³⁸Oto ko fiha kuna keyek onyiha ko tigoli kuna lomatare sang ojir ongon ketemoni lo sang ko lofwonu mata. ³⁹Ikobati ketemoni lo kuna keyek. Manyu itad sang kirieho kuna ikomoli ko kuna ikoriho. ⁴⁰Igele Jakob kirieho kulo sang ofik ake to kiji lo sang, manyu ofik kuna ikweri fad ko kuna ingiroho ko kuna irwohi ake ara kulo Laban. Tona igele inyi sang kunenge ake ida imorahi ko kulo Laban. ⁴¹Manyu kalikobo kore kode mongo lo ker purnoti na ifufu ilotir, ofik Jakob kuna keyek ketemoni nenge ojir ikobati ketemoni lo kuna keyek ⁴²ati kalara kiri kode kera batora kuna iniamaha ida inyi ofik keyek ketemoni neicieng. Tona ofwonu sang kuna iniamaha ara kulo Laban, kuna ilotiri ara kulo Jakob. ⁴³Tona olotu Jakob obara noo, obar kiri, kera, sigiriahin ko lonagahin ko karwaak rei ko ngorwo.

31

¹Oning Jakob ojo otenya tee rei kulo Laban ojo, "Liyaru Jakob sang kulo apa niyang fad, manyu orumu ene bara fad iyo sang kulo apa niyang." ²Manyu odeu Jakob jimitan lida kitongo lo Laban ko inyi orihe ori iya langun. ³Tinyia ojo Lobanga diho Jakob, "Ilo toite iya kof lo apaicio kunino iyo cio kunino manyu angon cia nan koisi." ⁴Tinyia ocule Jakob tenya iyo Racel ko Lea ojir ofwonuni mwang idi liboriare inyi sang. ⁵Ojo inyi iyo icieng, "Adeu nan jimitan kitongo lo apa ningi ko nan, lida orihe ori iya langun ati kingon Lobanga lo apa nei ko nan. ⁶Iyen ite jimitan latii nan iyo apa ningi to golun nei fad. ⁷Ati lohitinonong apa ningi nan to kibebelo kidumit kunei kakeny tomon. Oto hati ida Lobanga iruk inyi kitiyo lobo rohojun ken nei. ⁸Ko lojo inyi, "Sang kuna ikomoli cia lara kunino, oto sang fad itado kirieho kuna ikomoli. Manyu ko lojo kuna ikoriho cia lara kunino, itado sang fad kirieho kuna ikoriho. ⁹Tona lodumu Lobanga sang kulo apa ningi fad lohicio nan. ¹⁰To ofahin kulo kitado lo sang, kitirija afa nan ojo, adeu nan korecio kuna likoba kiri ara kuna ikomoli, kuna ikoriho ko kuna igiriha. ¹¹Ojo malaika lo Lobanga diho nan iyo kitirija, 'Jakob'. Anyiahahi nan inyi ajo, "Nan ene." ¹²Oto ojo iyo nan, "Tode jimitan korecio kuna likoba sang ara kuna ikomoli, kuna ikoriho ko kuna igiriha tonyio ladeu nan tohi na litii Laban ken nino. ¹³Nan Lobanga lo Betel lafa faji litware isi wiriti manyu ibutiare diho nan. Jijia towaju tone kof deu ilo iya kof na lohitomonunorehin isi." ¹⁴Tona Racel ko Lea ko kiyiahahino inyi ojo, "Orihe lobo tohi ongon na ngohiluny ohoi iyo sangite kulo apa niyang? ¹⁵Ida inyi kideya ohoi ara misiok? Ida manyu inyi kitilote ohoi keken lityore manyu sang kuna lohियemarihin ohoi fad. ¹⁶Dede bara na lodume Lobanga to kac kulo apa niyang ara niyang ko tee kuniyang. Tona itiyi tohi na lohirihihi Lobanga isi." ¹⁷Oto Jakob ko kitirwohohino tee ko ngorwo kunenge korwonga kulo lonagahin, ¹⁸ko mira sang kunenge fad ara lobito ko sangite kunenge kunakude kuna lorumu inyi to Padan Aram fad ko johoro iyo apa nenge Isako na longon kof lo Kanaan. ¹⁹Ko lolo Laban gita kera kunenge, okokole Racel lopidingahin kuna lara Lobangahin kulo kolo monye. ²⁰Tona itinonong Jakob Laban Aramani ida orihohi inyi lotita nenge. ²¹Oto inyi ko rwaaru ko sangite kunenge fad orang nam lo Euparets ara na loloro kof lo dongeco kulo Gilead. ²²To far lo uni, orihohini Laban ojo lifiri Jakob. ²³Inyi ko tubuno kaleicieng fad omot lo Jakob lo tiforo inyi to faritin mietare itohorori inyi kof lo dongeco kulo Gilead. ²⁴Oto Lobanga olotu iyo Laban Aramani iyo kitirija karue ojo diho inyi, "Togeny, keteny lobo tenya iyo Jakob; na ijjir kode na irohohi." ²⁵Orumu Jakob ogurohi kema nenge kof lo dongecio kulo Gilead to na litihorunore Laban inyi, Laban ko cio kunenge manyu ko gurohinoti kemahin kuneicieng ijia. ²⁶Oto Laban ojo iyo Jakob, "Nyio itii isi? Lohitinonong isi nan manyu irweunore tee kunei iya cio kuna linifuni to rem. ²⁷Nyio irweu isi lolit, itinonong nan? Nyio ida isi irihohi nan, ji nan ahiniamahi isi to kwama ko wolo iyo dingo lo oja ko adunguhin? ²⁸Ida manyu isi icio nan acik lotataha kunei ko tee kunei ofwo to kisiliban. Itii isi tic lodataru. ²⁹Atehita nan golun lo kiriafuno isi ati adi karue kirihohi Lobanga lo apa nino nan, "Togeny, keteny lobo tenya iyo Jakob na ijjir kode na irohohi." ³⁰Jijia irweita isi tonyio lohidadam isi iitoto kolo apa nino. Ati nyio ikokoluno ite lopidingahin kuna lara Lobangahin kunei?" ³¹Inyiahahi Jakob Laban ojo, "Orumu nan abang jimitan

iruje cia isi tee kunino to kana nei.³²Ati kalirumu isi tungani na lotehita lopidingahin kulo Lobangahin kunino, ida cia na tungani owar. To ketemoni lo cio kuniyang totak kolongon lobo tohi nino ene iyo nan, kolongon todume. Tona orumu Jakob ida oyen jimitan lokokolu Racel lopidingahin kulo Lobangahin.³³Tona orute Laban kema lo Jakob ko lo Lea ko kemahin kulo kuna karwaak ngorwo are ida orumu lobo tohi. Kolorutu inyi to kema lo Lea, orute kema lo Racel.³⁴Tona orumu Racel odumu kuna lopidingahin kulo Lobangahin kulo kaleicieng ofik iyo ogogor lo kitongi lo lonaga nenge itongore. Otak Laban sangite kuna longoni katwa lo kema fad ida orumu lobo tohi.³⁵Ojo Racel iyo apa nenge, "Kelongo lahitok nei jimitan ida nan awoita ketemoni nino, adeya nan ofa." Tinyia otak inyi ati ida orumu lopidingahin kulo Lobangahin kulo kalenge.³⁶Ilongo Jakob noo, itingolof Laban ojo, "Nyio kupal nei? Aja apal nan diho isi many imejare isi nan?"³⁷Naha jijia litak isi sangite kunei fad, lirumu isi nyio na lara lo kaji nino? Tofik ene ketemoni lo cio kunino ko cio kunei ingohi icieng tongot tenya kiji niyang.³⁸Latong nan ko isi karihin keek are, ida kera ko kiri kunino obut, manyu ida nan akony mongi kulo kera kunino.³⁹Ida nan ayauno sang kuna lokony itiraha diho isi, akenahi nan kuna iyo nan. Manyu kitidum isi nan sang kuna lokokolari to far kode to karue.⁴⁰Ori afa warun nei jii; kicura afa kolong far, kidaha kirobi karue many ife jio to konyeha kunei.⁴¹Ori afa warun nei jii to karihin keek are kuna lamanyare nan kalilo. Atii nan diho isi to karihin tomon ko ongon to tee kunino ko karihin ile to sang kunino, manyu ibel isi kidumita kunei kakeny tomon.⁴²Ngida Lobanga lo apa nei, Lobanga lo Abraham ko bangun lo Isako kingon ko nan, ji isi ifuhe nan alo to kac. Ati lodeu Lobanga kidak nei ko tic lo kac kunei, manyu kirieng isi adi karue.⁴³Inyiahahi Laban Jakob ojo, "Ara kuno ngorwo tee kunei, ara kuno tee tee kunei. Manyu ara kuno sang sang kunei, kuno sangite lideya isi fad ara kunei. Ati ngatum nan kitiyo nyio iyo tee kunei ko tee kuna lotomonu icieng?"⁴⁴Jijia ou ngatifik ciharu nan ko isi manyu ojir itongo ara saden kiji niyang."⁴⁵Tinyia Jakob ko dumuno moru icidohi ara wiriti.⁴⁶Ojo iyo cio kunenge, ifurohiti kude morutok. Oto icieng ko kiyauno morutok ifurohini, oto icieng odaha inyia lifurohinore icieng morutok.⁴⁷Ilolong Laban na ifurit lo morutok ojo Jegar Sahaduza, manyu ilolong Jakob ojo Galeed.⁴⁸Ojo Laban, "Ara ene ifurit saden kiji nei ko isi ele far. Inyi licio obara Galeed⁴⁹obara manyu Mizpa tonyio ojo inyi, "Ingohi Lobanga iriria kiji nino ko nan ka lohilomaha.⁵⁰Kalitiyo isi tee kunei ara na irohohi kode iyem ngorwo kude isodohi iyo tee kunei, kileng ngoru tungani lohideya ohoi ibuha jimitan ara Lobanga saden kiji nei ko isi."⁵¹Ojo manyu Laban iyo Jakob, "Ene ifurit ene, manyu ene wiriti ene na lafik nan kiji nino ko nan⁵²ara ene ifurit saden, ara manyu ene wiriti saden, jimitan ida cia nan alo agal ene ifurit ngati nino lo kitiyo isi na irohohi, manyu, ida manyu cia isi ilotu igal ene ifurit ko ene wiriti ngati nitole lo kitiyo nan na irohohi.⁵³Ingohi Lobanga lo Abraham, Lobanga lo Nahor, Lobanga lo apa neicieng tongot tenya kiji niyang. Oto Jakob ko kibutia to karana lo Lobanga lo apa nenge Isako.⁵⁴Opulohi inyi kiciorita ijia kof lo dongecio, ilolongu cio kunenge daha. Langun lokeru icieng daha, ogeti ijia.⁵⁵Kiwanyi nenge berien imaruk Laban lotataha kunenge ko tee kunenge igatahi gum. Oto inyi ko lotita oite kang.

32

¹Olo manyu Jakob loro nenge, itiric malaikahin inyi.²Kolodeu Jakob icieng, oto ojo, "Ara ene lomanyare lo Lobanga!" Itibarahi inyi na faji ojo Mahanaim.³Ocule Jakob jayona ketemoni nenge iyo rece Isau Seir kof lo Edom.⁴Ising inyi icieng ojo, "Tenya na ngirihohi ite lahitok nei Isau inyi ene, 'Ojo karwaani nino Jakob, 'Atongo orumu nan kolo Laban many to nu ko jijia.⁵Atehita nan kicu ko sigiriahin, kera ko kiri, karwaak rei ko ngorwo. Jijia aculuno nan jayona diho lahitok nei lo tahita rumuno kisisio to ketemoni nino."⁶Koloitu jayona diho Jakob, ojimi iyo inyi, "Lohifwo ohoi iyo rece nino Isau, jijia olotuno inyi kitiricio isi ko cio mia ongon.⁷To bangun na hitok ko kiudo okor Jakob cio kuna lotehita inyi fajihit are, sang, kicu ko lonagahin manyu.⁸Orumu inyi ibuha ojo, "Kololotu Isau iburahino lobito olek, ojir nu bito ofur."⁹Oto Jakob ko kilifa ojo, "Lobanga lo apa nei Abraham, Lobanga lo apa nei Isako. Lahitok, isi lafa lijo diho nan, 'Ilo toite kof nino iyo cio kunino manyu ahicio cia nan isi bara.'¹⁰ida nan acam to jiran ko kigenoro na lohicio isi nan karwaani nino. Atehita afa nan iluk jia lafar larangitare ene kare lo Jordan, ati jijia lara nan olehi kulo cio are."¹¹Alifa nan ajo, 'kilwahu nan to kana lo rece nei Isau, tonyio abang nan jimitan olotu cia inyi iburahino kitiremo nan ko ngorwo ko tee kuneicieng.'¹²ati iteny isi ijo, 'Ahicio cia nan isi bara manyu itiboreng mute lotataha kunino iya singeti lo kutuk lo nam na lida ikenuno."¹³Oget inyi ijia na karue, manyu iyo sang kulafa lotehita inyi, onyum inyi kuna licwara inyi rece Isau;¹⁴kiri purno mia are ko korecio keek are, kera purno mia are ko mongi kulo kera keek are,¹⁵ngotengeri kulo lonagahin keek uni ko tee kuneicieng, kicu batora keek ongon ko mongi tomon ko ngotengeri kulo sigiriahin keek are ko kokili tomon.¹⁶Icio inyi kuna sang ara karwaak kunenge lomirita iyo koditihin kuneicieng ake ake, ko rihohino karwaak kunenge kuna lomirita ojo, "Ifwo ketemoni nei ilolomaha."¹⁷Orihohi inyi iyo karwaani nenge na litemita ojo, "Ko lohitoric rece nei Isau isi kitifi ojo, 'Ira isi longai? manyu iloro isi aji? Manyu kulo ngai kuno sang limirita isi?'¹⁸Ojir isi ijo, 'Ara kulo karwaani lilo Jakob. Ara kiciorita kuna liyauni diho lahitok lei Isau, manyu olotuno inyi to kifwongi niyang'.¹⁹Ocik manyu inyi lo are, lo uni ko kulakude kula lijifata fad ojo, 'Itorihohiti Isau na tenya bito ko lohitoric inyi ite.²⁰Manyu ketifur rihohino ijo, 'Olotuno karwaani lilo Jakob to kifwongi niyang'." Tonyio orumu inyi ibuha ojo, "Atirobi cia nan tau nenge to kuno sang lacularu nan ketemoni, ojir kalohiric inyi ko nan to kifwongi kuya kitum inyi kifwotuno nan."²¹Tona itetemohi Jakob kiciorita kunenge ketemoni nenge ati oget inyi inyia laperit.²²Owoju Jakob na karue iyarua kuno ngorwo kunenge are ko kunakude ngorwo karwaak are ko tee kilahaji kunenge tomon ko lobito itirang kare lo Jakob²³Langun litirang inyi icieng tode lo kare, ko sang kunenge fad.²⁴Otong Jakob ake olotu lobo tungani tingo lotir ko inyi na karue many tomorong.²⁵Ko lodeu la tungani jimitan ida inyi atum borihino Jakob, oto ko tiro lohilos nenge itifuru koite lo lohilos to lohikubore nenge orihe inyi osodoro tingo lotir ko inyi.²⁶Oto la tungani ojo diho inyi, "Kilahahi nan alo, tonyio lonyiha kof wangun." Inyiahahi Jakob inyi ojo, "Ida nan ahilahahi isi many kaligatahi isi nan gum."²⁷Itifi la tungani inyi ojo, "Ngai karana nino?" Inyiahahi

Jakob inyi ojo, "Jakob" ²⁸Oto la tungani ojo, "Ida cia isi irihe ibara Jakob, ati ibara dong cia isi Israel, tonyio lifufulinga isi ko Lobanga manyu ko cio ilanyu." ²⁹Ojo Jakob diho inyi, "Kirihohi hati nan karana nino." Ati Inyiahahi inyi ojo, "Nyio itifiare isi karana nei?" Oto inyi ko kigatahino Jakob gum tinyia. ³⁰Tona itibarahi Jakob na faji ojo, "Peniel" lo jimitan, "Tonyio, adeu nan komom lo Lobanga tiribiny ati ingohi nan arihe awar." ³¹Orumu kolong lifiru kai kolagal inyi Peniel, manyu orumu inyi ongura to na lohilos nenge ³²Inyi licio cio kulo Israel ida okonya tyang lo lohilos ko jijia tona lotirorihin afa koite lo lohilos lo Jakob.

33 ¹Oto Jakob ko deya, odeu Isau ko kula cio kulenge mia ongon ofwonuno. Oto inyi ko kora tee kiji lo Lea, Racel ko kuna ngorwo karwaak are. ²Ofik inyi ngorwo karwaak ko tee kuneicieng ketemoni, itijifahi Lea ko tee kunenge ititongohi Racel ko kito nenge Josep kifwongi. ³Inyi token nenge ko loro ketemoni olo ogung kof kakeny mietare langun loloro ketemoni lo rece. ⁴Ati ife Isau kitiricio Jakob ipusohino inyi imaruk. Oto icieng ko kicira. ⁵Oto Isau ongolo ko deuno ngorwo ko tee kuneicieng, itifi ojo, "Oho ngai kuno lohilihita ko isi?" Inyiahahi Jakob ojo ara kuno tee kuna licio Lobanga karwaani nino. ⁶Oto ngorwo karwaak ofwonu ko tee kuneicieng ogungiti. ⁷Ijifahi Lea ko tee kunenge ofwonu ogung, lohicingi olotu Josep ko Racel ogungiti. ⁸Itifi Isau Jakob ojo, "Nyio fotiri lo kuno sang lohirc ko nan?" Inyiahahi Jakob ojo, "Kulo rumunore kibaya to ketemoni nino lahitok nei." ⁹Ati ojo Isau, "Langonore nan beciek rece nei, toricahi kuno litehita isi ara kunino." ¹⁰Ojo Jakob, "Ida Kalarumu nan kibaya to ketemoni nino, ofotu kuno icioriti to kana nei tonyio ori deya lo komom nino diho nan mejo deya lo komom lo Lobanga iya na lifotunore isi nan to kibaya. ¹¹Tode, iruhu iciorit na liyauni diho isi tonyio lohilwak Lobanga nan manyu langon nan ko sangite fad kuna lawak nan." Tona lifudare Jakob, iruk Isau. ¹²Tinya oto Isau ojo, "Lara lohifwo, ahilik nan ko isi." ¹³Ati ojo Jakob, "iyen isi lahitok nei jimitan isidiha tee manyu ojir nan aric ikojeha kulo kera, kiri ko kicu. Kalomiri bebe otum kirieho ko kacau oweiha lobito far. ¹⁴Jijia ilo ketemoni lahitok nei, ingohi nan alotu cafi ko kirieho ko kacau ikojeha ko tee many cia agoru diho isi lahitok nei idi Seir." ¹⁵Tinya ojo Isau, "Ingohi hati bo angerihi cio kude kunei kiniemuno isi." Itifi Jakob ojo, "Nyio itiyore isi jii? Kicio ja nan arumu kibaya to ketemoni nino lahitok nei." ¹⁶Dong tona far iciak Isau owele nenge lo itoro iya Seir. ¹⁷Jakob oite iya Sukos, faji na lolu inyi oduhohi faji lohitongore nenge ko kifaha twoli kulo sang kunenge. Inyi licio ilolongi na faji ojo Sukos. ¹⁸Langun lolotu Jakob to Padan Aram, olotu ogoru siti lo Sekem ara na ijjir, na longon kof lo Kanaan. Ogurohi inyi kema nenge onyiha ko Sekem. ¹⁹Inyangi inyi kof to robia mia lobito iyo tee kulo Hamor, apa lo Sekem, ogurohinore kema nenge. ²⁰Inyia oduhohi inyi ciali lo kiciorita na lilolong inyi ojo 'El Elohe Israel.

34

¹Oto Dina, na kito karioni lo tomonohi Lea Jakob olo waja ngorwo kulo na kof. ²Kolodeu Sekem, kito lo Hamor, Hivitani, kabu lo na kof inyi, oto ko kiyaru inyi olo getore. ³Olo tau nenge iyo Dina kito lo Jakob, imaru inyi na kito karioni, ititeny inyi ara na ijjir. ⁴Manyu ojo Sekem iyo apa nenge Hamor, "kitiyemahi nan ene kito ara ngorwani nei." ⁵Koloning Jakob jimitan lisongarihin kito nenge Dina, orumu tee rei kunenge ongoni mwang ko sang kunenge. Tona ida inyi itii lobo tohi many ofwonu icieng. ⁶Tinya olo Hamor, monye lo Sekem tenya ko Jakob. ⁷Orumu tona, tee rei kulo Jakob loitu to mwang ko ningunoti tohi na litihino. Obul na tenya icieng many ilongoho noo tonyio itii Sekem tohi na litilongojita noo to Israel lo getore kito lo Jakob, tohi na lida ocam to kitiyo. ⁸Ati ojo Hamor diho icieng, "Ofik kito nei Sekem tau iyo kito nino. Icwara ja ingohi to yem ara ngorwani nenge. ⁹Kiyemaru ko ohoi; kicio ohoi tee kariok kuningi, ite manyu iyem tee kariok kuniyang ara ngorwo diho ite. ¹⁰Itum ite imanya kiji niyang, owat kof diho ite. Itomanyati, itiloto, manyu itorumu bara tone kof." ¹¹Oto Sekem ojo iyo apa lo Dina ko recera, "Ingohi nan arumu kibaya to ketemoni ningi, manyu ahicio cia nan ite sang pili kuna liwak ite. ¹²Itingot kiyemi ko kiyalita itigal iya na liwahare ite, adum cia nan lobo tohi keken lingotohi ite nan. Tohi na lawak nan inyi ene kito karioni ara ngorwani nei." ¹³Tonyio linywari kaneece neicieng, inyiahahi tee kulo Jakob Sekem ko monye Hamor to kitinononga. ¹⁴Ojimi diho icieng, "Ida ohoi kitum kitiyo jii, ida ohoi kitum kicwara kaneece niyang diho tungani na lida iliri. Ara cia na tohi lo riri diho ohoi. ¹⁵Ara kikoi lobito na ngotum kiyauno kiruk kiji niyang tone tenya, lo jimitan ojir cio rei kuningi fad iliraru iya ohoi. ¹⁶Oto cia ohoi kicio tee kariok kuniyang diho ite manyu ohoi kiyem tee kuningi, kimanya cia ohoi kiji ningi kira lobito ko ite. ¹⁷Ati kalida ite iruk kiliraru, kidumu cia ohoi kaneece niyang ko fworo." ¹⁸Oto na tenya neicieng ori mejo ojir iyo Hamor ko kito nenge Sekem. ¹⁹Oto na lokilahaji oruk kitiyo na tenya tonyio orumu inyi imaru kito lo Jakob noo, orumu ara inyi iworati noo to kolo monye. ²⁰Tinya ofwo oho Hamor ko kito nenge Sekem lokoli lo kang neicieng tenya ko cio kulo na kang. ²¹Ojo icieng, "Kiyomo kuno cio ko ohoi. Ingohi tomanyati kof niyang itilototi ijia, olalat manyu kof otum icieng. Kitum ohoi kiyem tee kariok kuneicieng, icieng manyu kuniyang. ²²Ati iruk cia kuna cio kimora ko ohoi ara lobito to tohi lobito, jimitan ojir cio rei kuningi iliraru iya icieng. ²³Ida cia sang kuneicieng ko sangite ko sang kuneicieng kunakude fad ara kuniyang? Jijia ngaruhoto tenya neicieng oto cia icieng kimoraru ko ohoi. ²⁴Iruk cio kulo kang kuna lotubuno fad tenya lo Hamor ko kito lenge Sekem, manyu iliraru cio rei kulo na kang fad. ²⁵Koloring faritin uni, orihe icieng fad omwaiha korongan, ofwonu tee kulo Jakob are; Simeon ko Levi, recera kulo Dina, odumu ngalemo latuboti kuneicieng ko kiburahino kang na lida oyeniti ko kifadaru cio rei kulo na kang fad. ²⁶Ifadari Hamor ko kito nenge Sekem ko dumuno Dina to kolo Sekem ko fworo. ²⁷Tee kulo Jakob ko fwonuno na kang orumu linywararihin kaneece neicieng ko belaru sangite fad. ²⁸Obelari kiri, kera, kicu, sigiriahin ko sangite fad to katwa lo kang ko kuna longoni mwang. ²⁹Iyaru icieng sangite kulo kuna cio fad ko ngorwo ko tee ko sangite fad to kajihit. ³⁰Ojo Jakob iyo Simeon ko Levi, "Liyauno ite kidak diho nan ko kicwara karana nei ongwo iyo cio kulo Kanaan ko Perezihin ko

cio kuna lomanya ene kof. Kikutingi ohoi kalimorahino kuna cio ofwonuni kitiremo nan, kikeruni nan ko kalitole." ³¹Ati Inyiahahi icieng ojo, "Ojir orumu inyi itongore kanece niyang iya kasomoni?"

35

¹Tona ojo Lobanga iyo Jakob, "Ilo iya Betel manyia ijia manyu toduhohi ciali lo kiciorita ijia iyo Lobanga lafa loboto iyo isi na lifejarore isi to kana lo rece nino Isau. ²Oto Jakob ojo iyo kaji nenge ko cio fad kuna longoni ko inyi, "Ibirete lobangahin misiok kuna litehita ite manyu itinyujoto kenite kuningi manyu ibel kielani. ³Ito hati ifwonu kifwo iya Betel faji na laloro nan duhohino ciali lo kiciorita diho Lobanga lafa lohinyiahahi nan kilelia nei to faritin kulo kidak nei manyu kingon ko nan fajihit fad kulafa lalot nan. ⁴Icieng ko kicwara Jakob lobangahin misiok kuna lotehita icieng fad ko gelo kulo kiyoha kuneicieng onuhahi Jakob icieng fotiri lo bule na longon Sekem. ⁵Icieng ko fworoto lokavikavi lo Lobanga ko urohino iyo cio kulo kangite kuna lirit icieng oru lobo tungani lotiforo icieng. ⁶Ogoru Jakob ko cio kunenge fad Luz na lara Betel kof lo Kanaan. ⁷Oto inyi oduhohi ciali lo kiciorita iyo Lobanga ijia, itibarahi ojo El Betel, tonyio ara afa ijia obotore Lobanga diho inyi to na lifeitare inyi rece nenge. ⁸Tinyia owei Debora karwaani lo Rebeka onuhahini inyi fotiri lo bule na longon oleng to Betel, ilolongi na faji ojo 'Alon Bakus. ⁹Langun loitu Jakob to Padan Aram, olotu Lobanga oboto diho inyi ari igatahi inyi gum. ¹⁰Ojo Lobanga diho inyi, "Ibara isi Jakob adi ida cia karana nino orihe ara Jakob, ara cia karana nino Israel." Tona itibarahi inyi ojo Israel. ¹¹Manyu ojo Lobanga diho inyi, "Nan Lobanga lolanyu fad, topit isodoro borengun. Misi manyu imaniti kulo misihi ofwonu cid to ken nino manyu ongoni mute kabuno iyo lofafaicio kunino. ¹²Ene kof afa lacio nan Abraham ko Isako, ahicio manyu isi. Manyu acio cia nan ene kof diho lofafaicio kunino to omot nino." ¹³Oto Lobanga ko loro tinyia lotenyare ko inyi. ¹⁴Icidohi Jakob wiriti lo moru inyia lotenyare Lobanga ko inyi, manyu ijuhohi imatit ko ngoroni kai nenge. ¹⁵Ilolong Jakob na faji lotenyare inyi ko Lobanga ojo Betel. ¹⁶Icieng ko fworoto Betel. Orihe icieng olomaha gaa to Eprat, iciak Racel kiboria manyu ogol otomone nenge noo. ¹⁷Iya na logolore otomone nenge, ojo katitomononi nenge diho inyi, "Kebang, tonyio litomonu isi kito retoni ari ¹⁸iya na lowiritare inyi wirita nenge lo lohicungi, tonyio orumu inyi loweyaru, itibarahi inyi kito nenge ojo Ben-Oni. Ati ilolong apa nenge inyi ojo Benjamin. ¹⁹Iya na, owei Racel manyu onuhahini inyi kikoi lo Eprat na lara Betelehem. ²⁰Icidohi Jakob moru ara wiriti kwecere nenge. Ko jijia ongon na wiriti lo moru litotoro kwecere lo Racel. ²¹Osodoro Israel ko lotita ari olo ogurohi kema nenge kifwongi lo Migdal Eder. ²²Ko lomanya Israel na faji, olo Reuben ogetore ngorwani lo apa nenge Bilah. Olotu Israel oning na tenya. Ongon afa Jakob ko tee rei tomon ko are. ²³Tee kulo Lea: Reuben okang lo Jakob, Simeon, levi, Juda, Isaka ko Zebulun, ²⁴Tee kulo Racel: Josep ko Benjamin ²⁵Tee kulo Bilah karwaani lo Racel: Dan ko Naptali Tee kulo Zilpa karwaani lo Lea: Gad ko Aser. ²⁶Tee kulo Zilpa karwaani lo Lea: Gad ko Aser. ²⁷Ogoru Jakob kang diho apa nenge Isako na longon mamre, na lonyiha Kirias Arba, na lara Hebron lafa faji lomanyare Abraham ko Isako. ²⁸Itong Isako karihin mia lobito ko keek mietanui. ²⁹Oto ko wirita wirita nenge lo lohicungi ko weyaru, oite iyo cio kunenge orumu lobolo lomany karihin beciek. Onuk tee kunenge; Isau ko Jakob inyi.

36

¹Ara ene tifo lo lohujit lo kaji lo Isau na lara Edom ²Oyem Isau ngorwo kunenge to kiji lo ngorwo kulo Kanaan; Ada kito lo Elon Hittitani ko Oholibama kito lo Ana manyu lotata lo Zibeon Hivitani ³ko Basemas kito lo Ismail kanece lo Nabeios. ⁴Otomonohi Ada Isau Elipaz, otomonu Basemas Reuel ⁵manyu otomonu Oholibama Jeus, Jalam ko Kora. Ara afa tee kulo Isau kuno kuna lotomonohini kof lo Kanaan. ⁶Odumu Isau ngorwo kunenge, tee kunenge rei ko kariok ko cio kulo kalenge kunakude fad ara lobito ko sang kunenge ko sangite fad kuna lorumu inyi to kof lo Kanaan ko johoro kof lobo iloma gaa tinyia longonore rece lenge Jakob. ⁷Orumu sang kuneicieng oborengi noo ida iruk icieng kimora ara lobito, ida orumu na kof lomanyare icieng otum icieng fad to borengun lo sang kuneicieng. ⁸Tona, Isau na manyu lobara Edom ko loro manya kof lo donge lo Seir. ⁹Ara ene tifo lo lohujit lo kaji lo Isau, monye lo cio kulo Edom kuna lomanya donge lo Seir. ¹⁰Ara kuno karanacio kulo tee rei kulo Isau: Elipaz kito lo ngorwani lo Isau, Ada ko Reuel kito lo ngorwani lo Isau Basemas. ¹¹Ara tee rei kulo Elipaz: Teman, Omar, Zepo, Gatam, ko Kenaz ¹²Ongon afa Elipaz kito lo Isau ko lobo ngorwani manyu lobara Timna na lotomonu kito retoni na lobara Amalek. Ara afa kuno lotataha kulo ngorwani lo Isau na lobara Ada. ¹³Tee rei kulo Reuel: Nahas, zera, Sama, ko Miza. Ara orumu kuno lotataha kulo Basemas ngorwani lo Isau. ¹⁴Tee rei kulo ngorwani lo Isau Oholibama kito lo Ana, lotata lo Zibeon kuna lotomonohi inyi Isau icieng; Jeus, Jalam, ko Kora. ¹⁵Ara orumu kuno kabuno iyo lotataha kulo Isau: Tee rei kulo Elipaz okang lo Isau; Kebuno: Teman, Omar, Zepo, Kenaz, ¹⁶Kora, Gatam ko Amalek. Ara orumu kuno kabuno kuna lofwonu iyo Elipaz to Edom, ara afa icieng lotataha kulo Ada. ¹⁷Tee rei kulo kito lo Isau Reuel icieng; Kabuno: Nahas, Zera, Samma, ko Miza. Ara afa kuno kabuno kuna lofwonu iyo Reuel to Edom, ara afa icieng lotataha kulo ngorwani lo Isau Basemas. ¹⁸Tee rei kulo ngorwani lo Isau Oholibama; Kabuno: Jeus, Jalam ko Kora. Ara orumu kuno kabuno kuna lofwonu iyo ngorwani lo Isau Oholibama kito lo Ana. ¹⁹Ara orumu tee kulo Isau (na lara Edom) manyu kabuno kuneicieng orumu kuna. ²⁰Ara orumu kuno tee kulo Seir Horitani na orumu lomanya na kof; Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, ²¹Dison, Ezer ko Disan. Ara afa kuno tee rei kulo Seir to Edom kabuno kulo Horit; ²²Tee rei kulo Lotan: Hori ko Homam. Ara afa Timna kanece lo Lotan. ²³Tee kulo Sobal : Ayan, Manhas, Ebal, Sepo ko Onam. ²⁴Tee rei kulo Zibeon: Aiah ko Ana. Ara ene Ana lafa lorumu ipulahi kulo kifi kuna inohi katua lo kuny na litibalare inyi sigiriahin kulo apa nenge Zibeon. ²⁵Tee kulo Ana: Dison ko Oholibama kito karioni lo Ana. ²⁶Tee rei kulo Dison; Hemdan, Esban, Isran ko Keran ²⁷Tee rei kulo Ezer: Bilhan, Zavan, ko Akan. ²⁸Tee rei kulo Disan: Uz ko Aran. ²⁹Ara afa kuno kabuno kulo Horit; Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, ³⁰Dison, Ezer ko Disan. Ara afa kuno kabuno kulo Horit na lijifata agwalahin kunei to kof lo

Seir.³¹ Ara afa kuno kabuno kuna lolanyu Edom many orihe ko lobo kabu oru to kof lo Israel; ³²Olotu Bela kito lo Beor ara kabu lo Edom, obara afa taya nenge Denhaba. ³³Ojo Bela owei oluny Jobab kito lo Zera lo Bozra faji nenge ara kabu. ³⁴Ojo Jobab owei, oluny Husam lo kof lo Teman faji nenge ara kabu. ³⁵Ojo Husam owei, oluny Hadad kito lo Bedad na lolotu olanyu cio kulo Median to kof lo Moab faji nenge ara kabu. Obara afa taya nenge Avis. ³⁶Ojo Hadad owei, oluny Samla lo Masereka faji nenge ara kabu. ³⁷Ojo Samla owei, oluny Saul lo Rehobos na longon kutuk lo kare faji nenge ara kabu. ³⁸Ojo Saul owei, oluny Baal-Hanan kito lo Akbor faji nenge ara kabu. ³⁹Ojo Baal-Hanan kito lo Akbor owei, oluny Hadad faji nenge ara kabu. Obara afa taya nenge Pau manyu obara ngorwani nenge Mehetabel kito lo Mafred kito lo Me Zahab.⁴⁰ Ara afa kuno kabuno kuna loreu iyo Isau to Karanacio ko imaniti ko kofikofi kuneicieng; Timna, Alva, Jeses, ⁴¹Oholibama, Ela, Pinon, Kenaz, Teman, Mibzar, ⁴²Kenaz, Teman, Mibzar, ⁴³Magdiel ko Aram. Ara orumu kuno kabuno kulo Edom to lomanyarihin kuneicieng iyo kof na litongo icieng. Ara ene iforit lo kaji lo Isau, monye lo cio kulo Edom.

37

¹Omany afa Jakob lafa kof lomanyare apa nenge, kof lo Kanaan. ²Ara ene lohujit lo kaji lo Jakob. Josep kito lokilahaji karihin tomon ko mietare orumu itibala sang kulo apa nenge ko recera kunenge tee kulo Bilah ko Zilpa ngorwo kulo apa nenge iyaunita inyi tenyitenyi kuneicieng kuna irohohi iyo apa nenge. ³Orumu Israel imaru Josep ilany tee rei kunenge kulakude tonyio otomonohini inyi Josep to ongoroyone nenge manyu orifahi inyi kyela na idwaru itibibili otoc. ⁴Kolodeu recera jimitan imaru apa neicieng inyi ilany icieng kulakude, oto oberuni inyi ilany na lida kileng otenyati ara na ijiir ko inyi. ⁵Itirija afa Josep, ojo inyi olotu orihohi recera kulenge, oto osod oberwe neicieng ken nenge noo. ⁶Ojo inyi diho icieng, "Itoning ba ene kitirija nei. ⁷Ojo kitora orumu ohoi ngamang mana. Oto hati itorit nei ko woita obir ofwonu itoriti kuningi irit nei oto orubuhiti iyo itorit nei." ⁸Ojo recera kunenge diho inyi, "Iwak mute isi lanyuno ohoi?" Tona osodoro icieng beruno inyi noo to na kitirija nenge ko tenya na loteny inyi. ⁹Tinyia itirija inyi ari, olotu inyi orihohi recera kunenge ojo, "Itoning. Kitirija nan ari ojo, olotu kolong, ofa ko kanger tomon ko lobito ogungiti ketemoni nei." ¹⁰Kolorihohi inyi apa lenge ko recera kulenge, irieng apa lenge inyi ojo, "Nyio fotiri lo na kitirija nino? Atum cia nan ko iyang nino ko recera kulilo fwonuno gungon ketemoni nino?" ¹¹Itikaino recera kulenge inyi, ati oricahi apa lenge na tenya kue nenge. ¹²Tona ofwo recera kunenge kiboria sang kulo apa neicieng lobo faji lonyiha ko Sekem. ¹³Oto Israel ojo diho Josep, "Iyen isi jimitan iboria recera kunino sang idi lonyiha ko Sekem, ou ahicularu nan isi diho icieng." Inyiahahi inyi ojo, "Ojir noo." ¹⁴Oto ko jimitan diho inyi, "Ilo tode kolongoni recera kulilo ko sang ara na ijiir, kinyiahahi nan tenya." Oto ko cularu inyi to ridat lo Hebron. Kologoru Josep Sekem. ¹⁵Orumu lobo tungani inyi iratita lodahare lo sang oto itifi inyi ojo, "Nyio itahita isi? ¹⁶Inyiahahi inyi ojo, "Atahita nan recera kunei, ngitum ha ba isi rihohino nan faji na liboriare sang kuneicieng?" ¹⁷Inyiahahi la tungani inyi ojo, "Lojiohori ten, aning nan icieng ojo, 'ingafi iya Dosan'." Josep ko tiforo recera olo orumu icieng onyihati Dosan. ¹⁸Ati odeu icieng inyi lolomaje orihe ida logoru diho icieng, iciak icieng kikukuma lo kifadaru inyi. ¹⁹Ojo icieng, "Lolotu bo katirijani! ²⁰Ifwonu ngafadeti kibirohi katua lo lobo to kiji lo kuno tulaha, kijo hati lokony itira inyi. Ojir kideunore lohicungi lo kuna kitirijita kunenge." ²¹Koloning Reuben jii, otem lwahuno inyi to kac kuneicieng. Ojo diho icieng, "Kefade inyi. ²²ketiiju lobo okoto, ibirohiti inyi katua lo ene tula to mwangatare. Ati kefik kana ken nenge." Oteny Reuben jii lo lwahuno inyi ojir anyiaharore inyi iyo apa nenge. ²³Tona, Kologoru Josep iyo recera kunenge, opuce icieng kyela nenge. Na kyela litibibili liciefita inyi ²⁴ko dumunoti inyi ibirohini katua lo tula na loru kifi tjia. ²⁵Langun litongo icieng kof daha, odeu icieng ilulung lo cio kulo Ismail ofwonuno to Gilead. Otingita orumu lonagahin kuneicieng canitok kuna iuri; soya ko iheru ara na lofworoti iyaroti kuna sangite iya Ijpt. ²⁶Ojo Juda iyo recera kunenge, "Ani tohi cia kirumu ohoi iyo kifadaru rece niyang kimonahi okoto nenge? ²⁷Ifwonu ngatilotohiti inyi iyo cio kulo Ismail manyu ida kitir inyi, ara manyu inyi rece niyang, tyang ko okoto lo kenite kuniyang." Iruk recera. ²⁸Dong langun lofwonu katilotok kulo Midian, ipihu recera kunenge Josep to katua lo tula itilotohiti inyi iyo cio kulo Ismail to riali keek are iyaru kuna katilotok inyi iya Ijpt. ²⁹29 Koloite Reuben tula orumu Josep oru to katua, oto ko cira kyelani kunenge. ³⁰Oite inyi iyo recera kunenge olo ojo, "Oru kito to tula! Alo nan aji jijia?" ³¹Oto icieng odumu kyela lo Josep, ongoti kine ko kilutohino kyela nenge iyo okoto. ³²Iyaru icieng na kyela litibibili iyo apa neicieng, ofwori ojimi, "Kirumu ohoi ene kyela, tode ba kalara lo kito nino." ³³Oheru apa neicieng kyela ko jimitan, "Ara kyela lo kito nei, lokony lobo tyang ingere inyi. Litisare itira Josep." ³⁴Tinyia ocir Jakob kyelani kunenge, iciefohi kyelani kulo tai ko kicira kito nenge to faritin beciek. ³⁵Ofwonu tee kunenge kilahaji ko kariok fad kitirobia tau nenge, ati oberu inyi kitirobia lo tau. Ojo inyi, "Ida, atiring cia nan kicira many alo amora ko kito nei tula." Tona icir apa nenge inyi. ³⁶Ojo tinyia, ofwo cio kulo Midian itilotohi Josep Ijpt diho Putifar la lara lobito to kiji lo kulahitoha kulo karemok kulo Parao, Kaboloroni lo kaririak kunenge.

38

¹To kuna faritin, ongerihi Juda recera kunenge olo kitongo ko lobo tungani to Adulam lobara Hira. ²Tijia iric Juda ko kito ngorwani lo lobo Kanaanani lobara Sua. Oyem inyi na kito itongo ko inyi. ³Ifonga inyi otomonu kito retoni la lobara Er. ⁴Ifonga inyi ari otomonu kito retoni itibarahi karana nenge ojo Onan. ⁵Otomonu inyi kito retoni lobo ari itibarahi ojo Sela. Otomonohi inyi lobo faji lobara Kezib. ⁶Itiyemahi Juda kito nenge okang Er ngorwani la lobara karana nenge Tamar. ⁷Ati Er okang lo Juda orumu ara tungani na irohohi to ketemoni lo Lobanga, Lobanga ko kifadaru inyi. ⁸Oto Juda orihohi Onan ojo, "Tojung ngorwani lo rece nino ojir itomonu tee itihu kue lo rece nino." ⁹Ati oyen Onan jimitan ida cia tee ara kunenge. Tona kologeto inyi ko ngorwani lo rece, ijuhohita inyi kula kunenge kof lo kitiho tomonohino rece tee. ¹⁰Na tohi litii Onan, ibot to ketemoni lo Lahitok. Tona ifade Lahitok inyi manyu. ¹¹Orihohi dong Juda kokwa nenge Tamar ojo, "Ilo itongo ara

lafuserito kolo apa nino many obolo kito lei Sela." Tonyio orumu inyi iiyo ojo, 'Ngowei ha manyu cia ele iya recera'. Tona olo Tamar manya kolo apa nenge.¹²To kifwongi lo faritin beciek, owei ngorwani lo Juda, kito lo Sua. Langun lokeru Juda kitoyo, olo inyi iya Timna iyo cio kulafa logita kera kunenge, manyu ilihe inyi ko morte lenge Hira lo Adulam.¹³Kolorihohini Tamar ojo, 'Oloro kokonyi nino iya Timna gita kera kunenge',¹⁴opuce inyi kyelani kulo kitoyo nenge, imuk ken to tirika lo kitirijoro komom nenge ko loro kitongo lokoli lo taya lo Enaim na longon kikoi na loloro Timna. Tonyio odeu inyi jimitan kileng lobolo Sela, orihe ida kiciori inyi ara retoni nenge.¹⁵Kolodeu Juda inyi, iiyo ojo ara ba mulayani tonyio imuk inyi komom nenge.¹⁶Ida inyi oheru jimitan ara ene kokwa nenge, ogere diho inyi kalele lo kikoi, ojo diho inyi, "Ou ngatigetoti." Itifi inyi ojo, "Nyio cia icio isi nan to geto ko isi?"¹⁷Inyiahahi inyi ojo, "Aculu cia nan purnoti lo kine to twol nei." Itifi inyi ojo, "Icio ca isi nan lobo tohi loterot many iculunore isi na kine?"¹⁸Itifi inyi ojo, "Nyio nu tohi loterot ngahicio nan isi?" Inyiahahi inyi ojo, "Iyenit nino ko kofite nenge ko na iluk to kana nino." Oto inyi icio kuna sangite diho inyi, ogeto ko inyi, itifong inyi.¹⁹Langun loite inyi olo odume tirika kimuhi ko kiciefu kyelani kulo kitoyo ari.²⁰Tinyia oculu Juda na purnoti lo kine iyauno morte nenge na Adulamani ojir inyiahe kuna sangite loterot iyo na ngorwani, ati ida orumu inyi.²¹Itifi inyi cio kuna lomanya ijia ojo, "Aji ongon lobo ngorwani mulayani ngun litongita kalele lo kikoi lo Enaim?" Inyiahahi icieng ojo, "Oru ngun lobo mulayani longon ene."²²Inyi ko itoro diho Juda orihohi inyi ojo, "Ida nan larumu inyi, cie manyu ojo cio kuna lomanya ijia, 'oru ngun lobo mulayani ten'."²³Ojo Juda diho inyi, "Ingohi inyi totek kuna longoni iyo inyi, tolobo kikwenitare cia cio ohoi. Tonyio lacule manyu nan ene purnoti lo kine ida isi irumu inyi."²⁴Koloring ofahin uni, orihohini Juda, 'Limulaya kokwa nino Tamar, tona, lifonga manyu'. Ojo Juda, "Iyaunoti inyi oleng ojir ocurari owei."²⁵Kaliyaunoti inyi oleng, ocule inyi tenya iyo kokonyi nenge ojo, "Afonga nan ko monye lo kuno sangite." Osodoro inyi ojo, "Tode ba kalitum isi heruno ngai ene iyenit ko kofite ko iluk?"²⁶Oheru Juda kuna sangite ko jimitan, "Obir inyi kilany nan tona lida nan acwarare inyi iyo kito lei Sela." Manyu ida inyi oitohi geto ko inyi.²⁷Kolotumohino faritin kulo tomonun nenge, oboto jimitan ongoni tee rei turot kocehe nenge.²⁸Kolongon inyi tomonun, oculu lobito kito kana. Oto katitomononi ko dumuno kofite na ifurang otorihi murut lo kana ojo, "Ene litemu."²⁹Ati kalinyiahe inyi kana nenge, orutu rece oleng, ojo katitomononi, "Koditi na lipusunore isi ene!" Itibarahini inyi ojo Perez.³⁰To kifwongi, olotu rece ladi ko kofite na ifurang to murut lo kana. Itibarahini inyi ojimi Zera."

39

¹Tinyia iyari Josep iya Ijipt. Olo Putifar Ijiptoni lahitok lo karemok kulo Parao, Kaboloroni lo kaririak kunenge inyangi inyi iyo cio kulo Ismail kuna liyaru inyi ijia.²Ongon orumu Lahitok ko Josep icio inyi otenu manya kolo lahitok nenge Ijiptoni.³Kolodeu lahitok nenge ojo ongon Lobanga ko Josep manyu ititenu inyi sangite fad kuna litiyo inyi,⁴orumu Josep kisio to ketemoni nenge ko kitiraha inyi ara kaririani nenge. Ofik Putifar inyi ara kalanyunoni lo kalenge ko fiha sangite kunenge fad kac kunenge.⁵Kiciaha to faritin kuna lofihahinore inyi Josep ara Kaboloroni lo kalenge ko kalanyunoni lo sangite kunenge fad, igatahi Lobanga gum kolo na Ijiptoni to Josep. Ongon orumu gum lo Lobanga iyo sangite kulo Putifar fad kuna longoni kaji ko mwang.⁶Tona ongerihi Putifar sangite kunenge fad kana lo Josep, to rica lo Josep ida inyi iudo lobo tohi ara na loyen inyi daha ko kutuk nenge keken. Naha, orumu Josep ara kito lokilahaji na ifufu odwaru manyu noo.⁷To kude faritin odam ngorwani lo lahitok nenge inyi ko jimitan iyo inyi, "Ou kigetore nan!"⁸ati oberu inyi orihohi inyi ojo, "To lanyuno nei ida lahitok nei ibuha lobo tohi to kaji nenge; sangite kunenge pili lofik iyo lanyuno ko rica nei."⁹Oru lobo tungani lobolo tone kaji kilany nan. Oru lobo tohi lomitere lahitok nei iyo nan, ara isi keken tonyio ira isi ngorwani nenge. Aja hati ngatii nan ene tohi ibot to ketemoni lo Lobanga?"¹⁰Kileng isufa inyi Josep faritin fad, oberu Josep geto ko inyi kode kileng nyiha faji na longon inyi.¹¹Lobo far bito, olo Josep kajihatua kitiyo tic nenge manyu oru lobo karwaani lo kang longon ijia kajihatua.¹²Inyi ko kiniefa kyela lo Josep, ipihita inyi ojo, "Ou kigetore nan." Ati inyi ko kifejaru iya sita opucahi kyela nenge kac kunenge.¹³Kolodeu na ngorwani ojo lopucahi inyi kyela nenge kac kunenge, manyu life iya sita,¹⁴ilongu inyi karwaak kulo kaji nenge ko jimitan iyo icieng, "Itode iyauni ele Iburuni ene iyo ohoi lo kisongare ohoi! Olotu ene kiwak getore nan, nan ko kiluluo."¹⁵Ojo oning nan aluluo ajo ojir kilwahi nan, ko kifejaru sita ingohi kyela nenge inyia iyo nan."¹⁶Otun inyi kyela lo Josep many olotu lahitok nenge kang.¹⁷Inyi korihohino retoni nenge ene tenya, ojo, "Na karwaani Iburuni linyangu isi lolotu kisongare nan."¹⁸Ati ojo nan alulu ojir kilwahi ko ngerihino kyela nenge inyia Langonore nan, ife iya sita."¹⁹Koloning lahitok lenge tenya na lorihohi ngorwani nenge inyi, ojo, "Kitii karwaani nino nan jii?" ocuraru inyi ko kilongo noo.²⁰Iyaru lahitok lo Josep inyi olo ofik mabus na lotorarihin mabusi kulo kabu. Ati kolongon Josep ijia mabus.²¹Ongon orumu Lahitok ko inyi, itotorohi inyi jiran manyu icio inyi kisio to ketemoni lo karicani lo mabus.²²Tinyia ofik karicani lo mabus Josep obolorohi mabusi kuna lotora inyia fad. Manyu ara inyi lolanyu sangite fad kuna litiyhino ijia.²³Ida karicani lo mabus ibuha tohi na longon iyo twero lo Josep, tonyio ongon Lahitok ko Josep manyu icio inyi tenuno iyo sangite kuna litiyo inyi fad.

40

¹To kifwongi lo kude faritin, ipal kaniefitani lo kubaya ko kafunani lo mugatihin kulo kabu iyo lahitok neicieng, kabu lo Ijipt.²Ilongo afa Parao iyo kuno kulahitoha kulo tic lo kalenge; lahitok lo katehitak kulo kubaya, ko lahitok lo kafunak kulo mugati³ko torahino icieng mabus kaji lo lahitok lo kaririak, iyo na mabus bito lotorare Josep.⁴Icio lahitok lo kaririak icieng iyo Josep oricahi dong inyi icieng. Langun litong icieng katua lo mabus iyaru kude faritin,⁵ofwonu icieng kuna cio are; lahitok lo katehitak kulo kubaya ko lahitok lo kafunak kulo mugati kulo Parao ongon ko kitirija iyo karue lobito manyu ongon kitirija kuneicieng ko fotiricio gelegele.⁶Kololotu Josep iyo icieng kiwanyi odeu icieng idisi komoma,⁷oto

inyi itifi icieng kulahitoha kulo Parao kulorumu lo tora ko inyi kolo lahitok lenge ojo, "Nyio ipalaru komoma kuningi ele far jii?"⁸ Inyiahahi icieng ojo, "kingoni adi ohoi are fad ko kitirija, ati oru lobo tungani ngohilahahi ohoi tenyitenyi kuneicieng." Oto Josep ojo diho icieng, "Ida re Lobanga lolaha kitirija? Kirihoiti nan kitirijiti kuningi."⁹ Oto lahitok lo kaniefitak kulo kubaya ititimahi Josep kitirija nenge ojo, "Iyo kitirija nei adeu nan ciani lo vino ketemoni nei"¹⁰ manyu ocar na ciani tanitani uni. Deudeu okwerihi na ciani lo vino ko ngijuno ngak othoro manyu.¹¹ Orumu kubaya lo Parao ongon kana nei, nan ko dyeuno kuna ngak lotohoro ko kipiayahino iyo kubaya lo Parao acio manyu kubaya kana nenge."¹² Ojo Josep diho inyi, "Fotiri lo na kitirija nino inyi ene. Kuna tanitani uni icieng faritin uni."¹³ To faritin uni, kilak cia Parao isi kinyiahahi faji lo tic nino manyu ilo cia isi ifik kubaya kana lo Parao iya lafa litiititane isi lirahare katehitani lo kubaya nenge."¹⁴ Ati kalojir cia diho isi, kiiu nan kitotorohi nan lwaha kiletahi nan diho Parao kilahe nan tone mabus.¹⁵ kirosuni nan kiyauno to kof lo cio kulo Iburu, manyu kileng ten oru tohi na lapal nan acamare tora mabus."¹⁶ Kolodeu lahitok lo kafunak kulo mugati jimitan lolahahini kaniefitani lo kubaya ara na iji, ojo inyi diho Josep, "Kitirija manyu adi nan ojo ayuhita nan aduhuhin uni to kue kuna longoni mugati katua."¹⁷ Iyo aduhu na licadoho to kai, ongoni koditihin kulo mugati fad kulo Parao ati okwara kweny kuna mugati to aduhu to kue nei."¹⁸ Ojo Josep, "Fotiri nenge inyi ene, ara kuna aduhuhin uni faritin uni."¹⁹ To faritin uni kilahu cia Parao isi kigore to ihahino iyo kete, manyu ofwonu cia kweny onyia tyang lo ken nino."²⁰ Dong ara afa far lo uni far lo otomone lo Parao, manyu ofik inyi karama na lotubu kabolorok kulo kof nenge fad. Olak inyi lahitok lo kaniefitak kulo kubaya nenge ko lahitok lo kafunak kulo mugati nenge to ketemoni lo kabolorok kunenge."²¹ Inyiahahi inyi lahitok lo kaniefitak kulo kubaya nenge faji nenge ojir inyi oitohi kicorihita kubaya lo Parao kana nenge,²² ati ogore inyi lahitok lo kafunak kulo mugati iya na lolahahinore Josep icieng to mabus.²³ Ida hati lahitok kaniefitani lo kubaya iuu Josep, oluluhi inyi.

41

¹ Koloring karihin are, itirija Parao ojo, "Awoita nan tode lo nam Nail² ato adeu kicu mietare ofwonu to katua lo nam kuna ifiri onyui odahati kiji lo odada to kutuk lo kare."³ To kifwongi neicieng ofwonu manyu kicu kunakude mietare to katua lo nam kuna imotaha ikarami orohori owoitani kiji lo kuna adi kude kutuk lo kare."⁴ Kuna kicu imotaha ikarami irohoi ko daha kuladi ifiri inyui. Tinyia Parao ko kwenyuno.⁵ Ogetoro inyi ari oto itirij kitirija lo are: odeu kueci kulo ngamang mietare kuna ingiji many ifuti nyige kuna lowoju iyo bahalie lo ngamariti lobito.⁶ To kifwongi neicieng ofwonu kueci kulo ngamang kunakude mietare kuna lifohe kuna lojurute kiyoma lo ngati lo okangere.⁷ Odile kuna kueci kulo ngamang mietare kuladi ingiji lifuti. Parao ko kwenyuno, orumu ojo ara kitirija.⁸ Okweny inyi na kiwanyi ome tau oto ko cularu tenya ilolongo ibwonok ko kagenyak kulo kof lo Ijpt fad. Orihoi Parao icieng kitirijiti kunenge ati oru tungani lotum lahahino inyi.⁹ Oto lahitok lo kaniefitak kulo kubaya ojo iyo Parao, "Ene far lohiti iuu nan lulworita lo kue nei."¹⁰ Afa ka lilongo Parao iyo karwaak kunenge, kitorih nan ko lahitok lo kafunak kulo mugati kaji lo lahitok lo kaririak.¹¹ Kitirija ohoi lobito karue manyu ongon kitirijiti kuniyang ko fotiricio gelelele."¹² Ongon afa lobo Iburuni lokilahaji ko ohoi ara lobito ijia, na lara karwaani lo lahitok lo asegere kaririak. Kirihoi ohoi inyi kitirijiti kuniyang, Kilahahi inyi ohoi; icio tungani lobito lobito fotiri lo kitirija nenge."¹³ Itiihino iya na lotenyare inyi token; kinyiahahini nan faji lo tic nei, ogorori lafa kaletoni nei."¹⁴ Tinyia ocule Parao cio iyamaru Josep, ko kiyaunoti inyi deudeu to mabus. Langun logit inyi kue ko musula ibel ko kyelani, olotu inyi ketemoni lo Parao.¹⁵ Ojo Parao diho Josep, "Kitirija adi nan oto hati oru tungani lohilahahi nan, ati aning nan ojimi kalining isi kitirija itum isi laha fotiri nenge."¹⁶ Ojo Josep diho inyi, "Ida nan atum laha, ati icio cia Lobanga Parao kinyiahit na lotahita inyi."¹⁷ Oto Parao ojo diho Josep, "Iyo kitirija nei, awoita nan tode lo nam Nail¹⁸ oto kicu mietare orutu to katua lo nam kuna ifiri inyui odahati iyo odada kutuk lo nam."¹⁹ To kifwongi neicieng ofwonu kunakude kicu mietare kuna imotaha ikarami orohori, ida nan ladeu kude kicu irohoi iya kuna to kof lo Ijpt fad.²⁰ Onyia kuna kicu imotaha kuladi kicu ifiri litemu.²¹ Ati kileng lonyia icieng kuna ifiri ida obotoho mejo lonyia tonyio iwasihi icieng orohori omotaha jii. Nan ko kwenyuno.²² Iyo kitirija nei adeu nan kueci kulo ngamang mietare kuna ijiri ongiji ifut iyo ilupeti lobito.²³ To omot neicieng ofwonu kunakude kueci kulo ngamang mietare kuna lifohe oweiha ojurate kiyoma lo ngati lo Okangere.²⁴ O fwonu kuna kueci kulo ngamang mietare lifohe odile kunadi ingiji ijiri. Arihoi nan ene tenya diho ibwonok ati oru lobo lohitiitimihi nan fotiri nenge."²⁵ v 25 Oto Josep ojo diho Parao, "Ara kitirija kulo Parao lobito manyu oriworo. Litotorohi Lobanga Parao tohi na lo loro inyi kitiyo"²⁶ Ara kuna kicu mietare ifiri karihin mietare, manyu kuna kueci kulo ngamang mietare ingiji ara karihin mietare. Ara kitirijit na iriworo manyu lobito."²⁷ Ara manyu kuna kicu imotaha mietare lo fwonu to katua lo nam to kifwongi karihin mietare, icieng manyu kuna kueci kulo ngamang mietare lifohe kuna lojurute kiyoma lo ngati lo Okangere ara karihin mietare kulo kinga."²⁸ Ori cie iya ladi larihohinore nan Parao, litotorohi Lobanga Parao tohi na lolo inyi kitiyo.²⁹ Ofwonuno karihin mietare kulo samun na hitok kof lo Ijpt fad."³⁰ ati ijifu cia karihin mietare kulo kinga icieng. Oto cia na samun hitok to kof lo Ijpt oluluhini manyu ipale mute kinga kof"³¹ Ida mute iuuni na samun hitok tonyio orohoi cia kinga na lolotu to kifwongi noo."³² Tohi na licio inyiahahi ene kitirija diho Parao kakeny are itotoro jimitan ogol ene tenya noo manyu lokeru Lobanga fiha iyo tic manyu itiihino cia to kuno faritin tang."³³ Dong jijia, ingohi Parao to tahu tungani na igeny ilefere ofik inyi olanyu kof lo Ijpt.³⁴ Ingohi Parao to nyumu cio kuna lobolorohi kof ojir osofuni lobito iyo miet lo daha na lodo kof lo Ijpt to kuno karihin mietare kulo samun."³⁵ Ojir icieng osofu daha lo kuno karihin mietare kulo samun oricahini kuno ngamang iyo twero lo Parao ojir ikumahini iyo tayahin ara kulo daha."³⁶ Ojir ene daha oricahini ara moto lo kof na lolwaharihin kof to kulo karihin mietare kulo kinga kuna lofwonuno kof lo Ijpt, ojir kinga ida ipale kof."³⁷ Ori na kikukuma mejo ojir iyo Parao ko kula hitoha kulenge fad."³⁸ Oto Parao itifi icieng ojo, "Kitum ohoi rumuno lobo tungani lori ko ele tungani na longon ko

Okorif lo Lobanga?"³⁹ Oto Parao ojo diho Josep, "Iya na lohitotorohinore Lobanga isi kuno tenyitenyi, oru lobo tungani logeny ilefere iya isi."⁴⁰ Ilanyu cia isi kang lo okabwe nei manyu ojir cio fad oning tenya nino. Ara to seger lo okabwe jia ahilanyunore nan isi."⁴¹ Oto Parao ojo diho Josep, "Tone ahifihia nan isi ara kalanyunoni lo kof lo Ijpt fad."⁴² Tinyia opucu Parao iyenit kimadit nenge to kafiele nenge opucahi kafiele lo Josep. Iticef inyi kanyihin kulo kyela iribi ko puchahino tongos lo dahab murut nenge.⁴³ Icio inyi ifeita to gadigadi ara kajifitani nenge ko cio irienga to ketemoni nenge ojo, "Itigany kikoi" Tona ofik inyi ara kalanyunoni lo kof lo Ijpt.⁴⁴ Parao ko jimitan diho Josep, "Nan Parao ati ka lida ara to tenya nino, oru tungani loting kana kode keju to kof lo Ijpt fad."⁴⁵ Itibarahi Parao Josep ojo, Zapenas Panea, manyu iciorihi inyi Asenas kito lo Putifera, kadwarani lo On ara ngorwani nenge. Manyu ilor Josep kof lo Ijpt fad.⁴⁶ Orumu Josep lara karihin keek uni na lorutohinore inyi tic iyo Parao kabu lo Ijpt, manyu olo Josep to ketemoni lo Parao ilor kof lo Ijpt fad.⁴⁷ To kuna karihin mietare, odo kof racak.⁴⁸ Otubu Josep daha lo kuna karihin mietare kulo samun to kof lo Ijpt oricahi iyo derona kulo imiri to tayahin. To taya lobito lobito oricahi inyi daha iyo dero lo imiri na lodo iyo na kof lirit na taya.⁴⁹ Oricahi Josep samata - daha na hitok na lori iya singeti to tode lo nam. Obolo daha olanyuno ko kigero nenge tonyio ida otemuno.⁵⁰ Orihe karihin kulo kinga ida lofwonu, otomonu Josep tee rei are ko Asenas kito lo Putipera kadwarani lo On.⁵¹ Itibarahi Josep okang nenge ojo Manasi, jimitan, "Tonyio lohicio Lobanga nan alulworo iyo kidak nei ko kolo apa nei fad."⁵² Oboi nenge Itibarahi inyi ojo Epraim, jimitan, "Tonyio lohitipit Lobanga nan nan to kof lo kidak nei."⁵³ Ofwonu karihin kulo samun to kof lo Ijpt icung,⁵⁴ manyu iciak karihin mietare kulo kinga iya na afa lotenyare Josep. Ongon afa kinga kofikofi fad ati Ijpt ongon ko daha.⁵⁵ Langun liciak kof lo Ijpt kimanga kinga, iciak cio kicira iyo Parao to tenya lo daha. Oto Parao ko rihohino cio kulo kof lo Ijpt fad ojo, "Ifwo iyo Josep, manyu itiyoto tohi na lorihohi inyi ite."⁵⁶ Langun li sarahi kinga kof fad, onga josep derona kulo imiri iciak kitilotohino cio kulo Ijpt ngamang tonyio orumu kinga lolanyuno to kof lo Ijpt fad.⁵⁷ Manyu ofwonu cio to kofikofi fad Ijpt kinyianga ngamang iyo Josep, tonyio orumu kinga olanyuno kofikofi fad.

42

¹Koloning Jakob ojo ongoni ngamang Ijpt, ojo inyi iyo tee kunenge, "Nyio itiringa ite deya kenite kuningi?"² Osodoro inyi jimitan, "Aning nan ojo ongoni ngamang Ijpt. Ifwo inyangutu kude iyo ohoi ojir kiwari ida kiwei."³ Oto recera kulo Jodep tomon ofwo kinyianga ngamang Ijpt.⁴ Ati ida Jakob ocule Benjamin rece lo Josep ara Lobito ko kuna kude tonyio obang inyi jimitan ngitihihino lobo tohi irohohi iyo inyi.⁵ Tona ongon afa tee kulo Israel kiji lo cio kuna lofwu kinyianga ngamang tonyio ongon afa kinga many kov lo Kanaan.⁶ Tinyia orumu ara Josep lara Gavona lona kov, inyi litiloto ngamang iyo cio kulo kov fad. Dong kologoru recera kulo Josep ofwonuni ogungiti iyo inyi otir komoma kov.⁷ Josep deuno recera kunenge jii, ko heruno icieng ati ofik inyi ken mejo misiohoni na lolunya icieng ititenya icieng to ngere itifi icieng ojo, "Ifwonu ite taji?" Inyiahahi icieng ojo, "to kov lo Kanaan kifwonu kinyianga daha."⁸ Kileng loheru Josep recera kunenge ida icieng oheru inyi.⁹ Oto ko kiiuno lafa kitirija nenge to icieng ko jimitan iyo icieng, "Ira ite ka sifak kulo kov! Ifwonu ite deya faji na iwat to kov niyang."¹⁰ Inyiahahi icieng inyi ojo, "Ida lahitok, ofwonu karwaak kunino kinyianga daha."¹¹ Kira ohoi fad tee kulo Lobito tungani. Ara karwaak kunino cio katenak ida ara kasifak."¹² Ojo inyi iyo icieng, "Ida ifwonu ite deya faji na iwat to kov niyang."¹³ Ati inyiahahi icieng ojo, "Ara afa karwaak kunino tomon ko are tee kulo Lobito tungani na lomanya kov lo Kanaan otong okalu niyang iyo apa niyang manyu lori afa Lobito."¹⁴ Ojo Josep iyo icieng, "Ori cie iya na larihohinore nan ite: ira ite kasifak kulo kov!"¹⁵ Ara ene kikoi na cia loyenarihin ite: iya na lowarare Parao, ida ci ite ifwo ten many olotu rece ningi na sidi ene.¹⁶ Itocule Lobito tungani olo iyauno rece ningi na sidi, itong ite kuna kude mabus, ojir otemarihin tenya ningi kalitenya ite tenya lo dede. Kalida, iya na lowarare Parao ira ite kasifak kulo kov!"¹⁷ Ko fiha icieng fad mabus to faritin uni.¹⁸ To far lo uni nenge ojo Josep iyo icieng, "Itiyoti jii ito cia ite iwari tonyio abang nan Lobanga:¹⁹ kalira ite cio katenak, ingohi rece ningi totong ene mabus, ojir ite kuna kude ifwo iyaru daha iyo kajihit kuningi kuna lodaha kinga.²⁰ Ati ojir ite iyauno rece ningi na sidi iyo nan ojir oyenarihin tenya ningi manyu ojir ida iwei." Itii icieng iya na.²¹ 21 Ojo icieng iyo kenite kuneicieng ake ake, "Dede kirumu ohoi ene kidak to rece niyang. Kideu afa ohoi mehino nenge lafar lileliare iyo ohoi to warun nenge ati ida ohoi kining; inyi licio ene kidak olotu iyo ohoi."²² Inyiahahi Reuben inyi ojo, "Ida afa nan lahisony ite ajo kepal iyo kito? Ati ida ite ining! Jijia ojir ohoi kidum okoto nenge."²³ 23 Ida orumu icieng oyen ojo oningo Josep icieng tonyio orumu inyi itiyore katifotoni.²⁴ Ibele inyi komom tinyia iyo icieng iciak kicira, ati oitu iyo icieng otenya ko icieng ari. Odumu inyi Simeon to kiji neicieng otori odeya icieng.²⁵ Icio Josep tenya lo kitifuta okodoho kuneicieng to ngamang, lo kinyiahahino robiahin kuneicieng katwa lo okodoho kuneicieng ko kicwara icieng pehe lo daha lo owele neicieng, langun lokeruni kitiihino icieng jii.²⁶ Otingohi icieng okodoho kai lo sigiriahin kuneicieng ko fworo.²⁷ To faji na lofik icieng taban lo geto to kikoi, onga Lobito tungani okodo nenge lo ngonyohino sigiria nenge ngamang, ko deuno robia munenge to kutuk lo okodo nenge.²⁸ Ojo iyo kula kude, "Linyiahahini robia kunei, kuno to okodo nei." Odou tauro kuneicieng ongoloti iyo kenite kuneicieng ihihirati ojimi, Nyio ene litii Lobanga iyo ohoi?"²⁹ Kologoruni iyo apa neicieng Jakob kov lo Kanaan, orihohi icieng inyi sangite fad kuna litiihino iyo icieng. Ojo icieng,³⁰ "Nu tungani lobolorohi nu kov kiteny ohoi to ngere kifik ohoi mejo kasifak kulo kov."³¹ Ati kijio ohoi iyo inyi, "Kira ohoi cio katenak ida ohoi kira kasifak kulo kov."³² Kira afa ohoi tomon ko are tee kulo Lobito tungani. Lori afa Lobito, otong nasidi iyo apa niyang idi Kanaan."³³ Oto na tungani lara lahitok lo na kov ojo iyo ohoi, "Ara ene kikoi na ngayenare cia nan jimitan ira ote cio katenak. Itongerihiti rece ningi Lobito ene iyo nan; iyaroti daha iyo kangite kuningi kuna ikingaha ifwo."³⁴ Ati iyaunoti rece ningi na sidi ene iyo nan ojir ayenare jimitan ida ite ira kasifak kulo kov ati cio katenak. Ato cia nan anyiahahi ite rece ningi manyu ito cia ite inyianga ko kitiloto ene kov."³⁵ Langun lolaha icieng okodoho

kuneicieng ojuhi orumahini ogogori kulo robia kuneicieng iyo okodoho kuneicieng fad to Lobito. Kolodeu icieng ko apa neicieng ogogori kulo Robia inief bangun icieng.³⁶ Ojo apa neicieng Jakob iyo icieng, “liruje ite nan tee kunei, loru Josep manyu loru Simeon iwak manyu jijia kiyaru Benjamin. Loberu sangite fad nan.”³⁷ Oto Reuben ojo iyo apa nenge, “itum cia isi ifade tee kunei fad are kalida nan anyiahuno kito nino iyo isi. Icorihi inyi kana nei ato cia nan anyiahuno inyi iyo isi.”³⁸ Ati ojo Jakob, “ida kito nei oloro ijia ko isi, lowei rece lotong inyi Lobito hilong. Kalitihino lobo tohi irohoi ken nenge to ene owele lifworu ite icio cia isi nan awei ko kidak.”

43

¹Tona orihe orumu kinga obolo bebe kov. ²Oto hati, langun lokeru icieng daha ngamang fad kuna lorumu liyauno icieng to Ijpt, ojo apa neicieng, “Itoite ifwo kinyiangahi ohoi ngamang kude kuting ari.”³ Ati ojo Juda iyo inyi, “kicik nu tungani ohoi rik rik ojo, “ida cia ite ideu komom nei ari kalida ite ilihu ko rece ningi”⁴ kalicule isi rece niyang ko ohoi kifwo ciao hoi kinyianguno daha iyo isi. ⁵Ati kalida isi icule inyi ida ciao hoi kifwo tonyio ojo nu tungani iyo ohoi, “ida cia ite ideu komom nei kalida ite ilihu ko rece ningi.”⁶ Itifi Israel ojo, “Nyio iyauno ite kidak iyo nan to rihohino nu tungani ijio ingon ite ko rece lobo?”⁷ Inyiahahi icieng ojo, “Kitifi nu tungani ohoi bebe to kenite kuniyang ko kaji niyang ojo, “Orihe apa ningi owar? Ingon ite ko lobo rece?” Kinyiahahita orumu ohoi kitifita kunenge keken. Orumu ohoi kiyen aja jimitan ojo cia inyi iyo ohoi, “Iyaunoti rece ningi ene?”⁸ Oto Juda ojo iyo apa nenge Israel, to cule kito ko nan ito ciao hoi kifwo deu, ojir ohoi ko isi ko tee kuniyang ida owei ati owar. ⁹Nan token cia laricuno warun nenge. Itum isi kitifia nan to inyi. Kalida nan anyiahuno inyi iyo isi, atiwoitahi inyi ketemoni nino, ating cia nan mongiyo nenge to ketemoni nino to warun nei fad. ¹⁰Jijia, ngida ohoi kiminingaru jii ohoi lohifwo kiitu kakeny are.”¹¹ Oto apa neicieng Israel ojo, “Kolojir ori jii, ojir itii iya ene; itofik kude sangite ijiri tone kof iyo okodoho kuningi iyarur iyo nu tungani ara kiciorita, ngoroni na iur lobo sidi, ogoro, soya ko iheru ko ngak kulo cianitok. ¹²Iyaroti robia kakeny are tonyio ojir ite inyiahe kulafa robia lofihahini kutuhe kulo okodoho kuningi. Ngai loyen itongo nyafa ara to ringaru. ¹³Iyaroti manyu rece ningi ifwo deu iyo nu tungani. ¹⁴Manyu ingohi Lobanga na lolanyu fad kicio ite irumu kisa to ketemoni lo nu tungani ojir kilahahi ite nu rece ningi ko Benjamin iitu ara Lobito. Kalara to nan, kolorohoi iyo nan, orohoi.”¹⁵ Tona odumu kuna cio kiciorit, osodi robia ko Benjamin manyu. Oruharu icieng iya Ijpt itotorihini kenite iyo Josep. ¹⁶Kolodeu Josep icieng ilihu ko Benjamin, oto ojo iyo karicani lo kaji nenge, “Yaru kuno cio kaji nei, tongot kine manyu ikukuma daha, tonyio ojir icieng kidaha ko nan cia far.”¹⁷ Itii na tungani iya na lorihohinore Josep inyi manyu iyarur kuna cio iya kaji lo Josep. ¹⁸Tinyia obang kuna cio kaliyaroti icieng kaji nenge. Ibuha icieng ojo, “Kiyaunoti ohoi ene to kulafa robia linyiahahini okodoho kuniyang afa ketemoni. Owak inyi kipusohino ko lanyuno ohoi kitirak ara opiihin kunenge ko kiyaru sigiriahin kuniyang.”¹⁹ Oto icieng ofwo iyo katiyoni lo Josep otenyati ko inyi to agwala lo kaji. ²⁰Ojo icieng, “kining ohoi lahitok niyang, kifwonu afa ohoi ene ketemoni kinyianga daha. ²¹Ati nu faji lohigetore ohoi, kinga ohoi okodoho kuniyang ko rumuno robia kuniyang kutuhe kulo okodoho kuniyang fad robia to tuban. Dong lenyiahuno ohoi. ²²Kiyauno manyu ohoi robia kuna kude kinyiangare cia daha. Ida ohoi kiyen ngai lofik robia kuniyang iyo okodoho kuniyang.”²³ Ojo na tungangi iyo icieng, “Ojir, kebangi, Lobanga ningi, Lobanga lo apa ningi licio ite robia kuningi.” Oto olo iyauno Simeon oleng iyo icieng. ²⁴Iyarur na katiyoni kuna cio kaji lo Josep, icio icieng kifi kulo kilala lo kejuha manyu icio daha iyo Sigiriahin kuneicieng. ²⁵Ikukumahi icieng kiciorita kuneicieng itilarihin lotunore lo Josep kil lo far tonyio orumu icieng loning ojo kidaha cia icieng ijia. ²⁶Kololotu Josep kang icio icieng inyi kiciorita kuneicieng kuna liyauno icieng kaji hatwa manyu ogungiti kof ketemoni nenge. ²⁷Itifi inyi icieng lo yenun kolongoni icieng ara na ijir manyu ojo, “Aja ngoroyoni, apa ningi lafa lohirihoi ite nan? Orihe inyi owar?”²⁸ Inyiahahi icieng inyi ojo, “Orihe karwaani nino apa niyang owar manyu ongon ara na ijir.” Manyu ogungiti many rubuhon ketemoni nenge. ²⁹Kolohor inyi icieng odeu rece nenge Benjamin kito lo iyang nenge token, itifi inyi ojo, “Inyi rece ningi lasidi ene lafa litany ite iyo nan? Ko jimitan iyo inyi, “Ingohi Lobanga kilwak kito nei.”³⁰ To kwama lo deuno rece, oruharu Josep tinyia otaharu faji lohicirare. Olo inyi kudule lo kaji nenge olo kicira ijia. ³¹Langun lilal inyi komom nenge, orutu oleng idony tau ko jimitan, “Iyaunoti daha.”³² Okorahini inyi daha nenge ake, recera manyu ake ko cio kulo Ijpt kuna lodahita kalenge manyu ake, tonyio ida cio kulo Ijpt odahita ko cio kulo Ibru tonyio odua iyo cio kulo Ijpt. ³³Opar orumu kuna cio ketemoni nenge ijifita karihin ko otomonehin kuneicien, kiciaha iyo lahitok many iyo lasidi: oto icieng ode kenite kuneicieng to kipany. ³⁴Langun lokorati daha iyo icieng to meja lo Josep, ara ikorit lo Benjamin kakeny miet na lilany kulo kuna kude cio. Oto icieng odaha manyu omatati to ksiliban ko inyi.

44

¹Tinyia ocik Josep kaririani lo kaji nenge ojo, “Itifuta okodoho kulo kuno cio iya na lotum icieng kiyuhita, manyu tofik robia kulo tungani Lobito Lobito kutuk lo okodo nenge. ²Itohati ifihahi kubaya nein a litongo ara rial kutuk lo okodo lo na sidi ilany, ara Lobito ko robia kunenge kulo ngamang.” Oto inyi itii iya na locihare Josep. ³Kolowangu kiwanyi, iniemahini kuna cio ko sigiriahin kuneicieng. ⁴Orihe orumu icieng ida lofwo to taya na lorihohinore Josep karwaani nenge ojo, “Ilo omot lo kuna cio deu manyu kalitihoru isi icieng, torihohi icieng tijio, “Nyio idum ite jiran to rohojun?”⁵ Ida inyi na kubaya omatitare lahitok nei manyu ilamare? ara ene tohi na irohoi litii ite.”⁶ Kalitihoru inyi icieng inyiahahat kuna tenyi tenyi iyo icieng. ⁷Ati ojo icieng iyo inyi, “Nyio otenya lahitok tenyi tenyi kuna lori iya kuna? Ida ohoi karwaak kunino kitum kitiyo tohi na lori iya na.”⁸ Kinyiahu manyu afa ohoi many to kov lo Kanaan robia kulafa lohirumu ohoi kutuhe kulo okodoho kuniyang. Dong nyio ngohicio ohoi kikoko rial kode dah aba to kaji lo lahitok nino? ⁹Kolorumuno ene kubaya iyo lobo to kiji lo karwaak kunino ojir inyi owei manyu ohoi kulakude kira karwaak kulo lahitok niyang.”¹⁰ Ojo inyi iyo icieng, “Ojir

bebe ingohi tori iya na lijo isi. Na lorumuni otehita inyi cia lara karwaani nei; ite kuna kude ilaharu iyo tenya."¹¹Itau icieng okodoho kuneicieng deu deu, ongaji manyu.¹²Iciak dong na karwaani tahita okodoho, iciak to lahitok manyu iyo lasidi. Oto orumahini kubaya iyo okodo lo Benjamin.¹³Deunoti jii ko cirati kyelani kuneicieng. Oto ko tingohino okodoho iyo sigiriahin oitori iya taya.¹⁴Orumu Josep orihe ongon kaji koloitu Juda ko recera, ko urohinoti kof ketemoni nenge.¹⁵Ojo Josep iyo icieng, "nyio ene litii ite? Ida ite iyen ijo otum tungani na lori iya nan heruno sangite to kilama?"¹⁶Inyiahahi Juda inyi ojo, "Nyio ha ngateny nan iyo lahitok nei? ngohitum ohoi peha aja? Litibotu Lobanga kpal lo karwaak kunino. Lohira dong ohoi opiihin kulo lahitok niyang- ohoi to kenite kuniyang ko ladi lorumuni otehita kubaya."¹⁷Ati ojo Josep, "Ida nan atum kitiyo tohi na lori jii! inyi ladi tungani lorumuni otehita kubaya ake lara opii nei ite kuna kude ifwo iyo apa ningi to kisiliban."¹⁸Oto Juda ko loro many iyo inyi ojo, "Tolau karwaani nino lahitok ingohi arihohi nan tenya iyo lahitok nei. Kelongojihi karwaani nino kileng liri isi ko Parao token.¹⁹Itifi afa lahitok nein karwaak kunenge ojo, "Ingon ite ko apa ningi kode ko rece?"²⁰Kinyiahahi ohoi kijio, "kingon ohoi ko apa niyang na longoroyon manyu ongon kito nenge na lotomonohini to ongoroyone nenge. Lowe afa rece manyu inyi lara kito lo iyang nenge Lobito hilong manyu imaru apa nenge inyi."²¹Tinyia isi ko jimitan iyo karwaak kunino, "Iyaunoti inyi ojir nan to ken nei adeu inyi."²²Manyu kijo ohoi iyo lahitok niyang, "Ida nu kito otum kingohino apa nenge. Kolongerihini inyi, owei cia apa niyang."²³Ati irihohi isi karwaak kunino ijo, "Many kalilihi ite ko rece ningi na sidi koloru ida cia ite ide komom nei ari."²⁴Langun lohiite ohoi iyo karwaani nino apa nei, kirihohi ohoi inyi tenya na litany isi lahitok nei.²⁵Tinyia ojo apa niyang, "Itoite ifwo inyangunoti daha lobo sidi ari."²⁶Ati kijo ohoi iyo inyi, "Ida ohoi kitum fworo. Many kolohilik ohoi ko rece niyang na sidi inyi ha ohoi kifwo. Ida ohoi kitum deya komom lo nu tungani many kolohingon ohoi ko rece niyang na sidi."²⁷Ojo karwaani nino apa nei iyo ohoi, "iyen ite jimitan kitomonohi afa ngorwani nei nan tee rei are."²⁸Olo afa Lobito iyo nan, manyu ajo nan, "Lokonye itira inyi, manyu lida nan adeu inyi many to nu"²⁹kaliyar manyu ite ene to ketemoni nei oto hati lobo tohi itihino ken nenge ito cia ite icio nan ayaru kwe nei na ikwe tula to kidak."³⁰Dong jijia ka lida ene kito kifwo ko nan kolohiitoto ohoi iyo karwaani nino apa nei manyu apa nein a lorifa warun nenge ara Lobito ko ene kito"³¹kolodeu ojo oru kito, oto cia owei.³²Locik afa karwaani nino rican lo warun lo ene kito iyo apa nei: ajo nan, "kalida nan anyahunu inyi iyo isi, ato cia nan ating mongiyo nenge to ketemoni nino apa nei karihin kulo warun nei fad."³³Dong jijia lahitok, ingohi karwaani nino totong ene ara opii lo lahitok faji lo ene kito ojir ene kito oite ko recera kunenge.³⁴Aja cia nan aite iyo apa nei kalida ene kito kingon ko nan? Ida! Kecio nan ade mehino na cia ngolotu iyo apa nei.

45

¹Tinyia ida dong Josep otum kidonyo tau nenge to ketemoni lo karwaak kunenge fad oto inyi igore ojo, "Ingohi katiyok pili tofwo to ketemoni nei!" Tona orumu oru lobo tungani orumu longon ka litotorohino Josep ken iyo recera kunenge.²Icira inyi to ogoro na ikwat oning ko cio kulo Ijpt inyi manyu oningoro na tenya many kolo Parao.³Ojo Josep iyo recera kunenge, "Nan Josep! Orihe apa nei owar?" Ati ida recera kunenge otum kinyiahahino inyi, tonyio orumu bangun linief icieng noo to ketemoni nenge.⁴Oto Josep ko jimitan diho recera kunenge, "Isolutu tang diho nan." Langun lisiolu icieng, ojo diho icieng, "Nan rece ningi Josep lafa litilote ite iya kof lo Ijpt!"⁵Dong jijia, ke udo manyu Kelongo ake ake to kitilotoro nan ene tonyio ara afa lo kitiwara ite kiculu Lobanga nan ene ketemoni ningi.⁶Liyaru jijia karihin are na longon kinga kof, manyu iyo karihin miet kuna lijifita kuno oru cia remo ko dengo.⁷Ati kiculu Lobanga nan ketemoni ningi lo rica otonge kuningi to kof ko lo rica warun ningi to lwahunu na hitok.⁸Tona dong, ida afa ara ite liculu nan ene ati Lobanga. Olotu kitirak nan ara apa lo Parao, lahitok lo kalenge fad manyu kalanyunoni lo kof lo Ijpt.⁹Jijia, itoruharoti iite iyo apa nei. Ifwo itojo iyo inyi, "Tenya na loteny kito nino Josep ene, 'Lohifik Lobanga nan ara lahitok lo kof lo Ijpt fad."¹⁰Ou ene diho nan, kerungo. Imanyu cia isi ngati lo Gosen inyiha ko nan; Isi, tee kunino ko lotataha, kiri, kera ko kicu kunino ko sangite pili kuna litehita isi.¹¹Ahicio cia nan isi daha tijia tonyio orihe karihin miet kulo kinga ofwonuno. Kalida ara jii, isi ko kalilo fad ko cio pili kuna lara kunino otum keroro."¹²Itum ite ideu to kenite kuningi ko rece nei Benjamin jimitan nan token nei lahitanya ko ite.¹³Itirihohi apa nei kwatun fad na lohiciori nan to kof lo Ijpt ko sangite fad kuna lideu ite. Manyu Iyaunoti apa nei ene deu deu."¹⁴Oto imaruk rece Benjamin ko kicira, imaruk manyu Benjamin inyi icira.¹⁵Ko kimaruha recera fad icira okokoho kuneicieng, to kifwongi iyada recera kunenge ko inyi.¹⁶Kologoru tenya kang lo okabwe lo Parao jimitan lofwonu recera kulo Josep, okwama Parao ko kunahitoha kunenge fad.¹⁷Ojo Parao iyo Josep, "Torihohi recera kunino, ingohi itii jii, 'itofik daha kai lo sigiriahin kuningi iite iya kof lo Kanaan,"¹⁸ifwo iyauno apa ningi ko ngorwo ko tee kuningi ene diho nan. Ahicio cia nan ite kof na ijir ilany ten to Ijpt, ito cia ite irumu lemun lo ene kof."¹⁹Kirihohini manyu isi lo ciha icieng ijo, 'itiyoto jii, iyaroti kude gadigadihin ten to Ijpt kulo tingo ngorwo kuningi ko tee, manyu itodumu apa ningi ifwonu."²⁰Ke udo to sangite kuningi tonyio sangite kuna ijiri noo to kof lo Ijpt ara cia kuningi."²¹Dong itii tee kulo Israel iya na. Icio Josep icieng gadigadihin iya na lotenyare Parao, icio manyu icieng pehe lo owele.²²Iyo icieng to lobito to lobito icio inyi kyelani ngejuho ati iyo Benjamin icio inyi ratili mia uni kulo rial ko kyelani miet.²³Manyu sangite kuna locule inyi iyo apa nenge kuno; sigiriahin tomon kuna liyuhita sangite kuna ijiri ilany to Ijpt, ko ngotengeri kulo sigiriahin tomon kuna liyuhita ngamang, mugati ko dahidahi kuna kude kulo owele nenge.²⁴Inyi ko kiniemahino recera kunenge manyu ocik icieng ojo, "Kefwo ha ngolofa kikoi!"²⁵Oto icieng ofwo to Ijpt ofwonuni iyo apa neicieng Jakom, kof lo Kanaan.²⁶Ofwonu orihohini inyi ojo, "Orihe Josep owar, inyi manyu lara lahitok to kof lo Ijpt." Ijiringa Jakob, ida iruk tenya neicieng.²⁷Ati ojo icieng ititimahi icieng tenyitenyi fad kuna lorihohi Josep icieng, manyu odeu gadigadihin kuna loculu Josep ojo ojir otingororehin inyi, ikwaru okorif lo apa neicieng Jakob.²⁸Oto Israel ojo, "Laruk nan! Orihe kara kito nei Josep owar. Alo cia nan adeu inyi orihe ida lawei."

¹Iciak Israel lotita ko cio ko sangite kunenge fad. Ojo olo ogoru Beerseba, ifotohi kiciorita iyo Lobanga lo apa nenge Isako. ²Oto Lobanga otenya ko Israel karue iyo kitirija, ilolong inyi ojo, "Jakob! Jakob!" Ifotu inyi ojo, "Nan ene." ³Ojo Lobanga diho inyi, "Nan Lobanga lo apa nino. Kebang loro iya Ijpt tonyio ahitirak cia nan isi ara misi nahitok tijia. ⁴Alik cia nan iya Ijpt ko isi manyu ahinyiahu mute nan isi ene. Manyu kac kulo Josep cia lofieh konyeha kunino." ⁵Oto Jakob ongerihi Beerseba, oto tee kulo Israel iyarua apa neicieng Jakob, tee ko ngorwo kuneicieng to gadigadihin kuna loculu Parao ojo ojir otingorihini inyi. ⁶Oto Jakob ko tee kunenge fad ko fworu iya Ijpt iyari ko sang kuneicieng ko sangite fad kuna lorumu icieng to kof lo Kanaan. ⁷Iyauno Jakob ko inyi iya Ijpt tee rei, ko lotataha kunenge rei fad ko tee kariok ko lotataha kunenge kariok, cio kuna lofwonu to ken nenge fad. ⁸Ara kuno karanacio kulo tee kulo Israel (Jakob ko lotataha kunenge) kulafa lofwo iya Ijpt: Reuben okang lo Jakob. ⁹Tee kulo Reuben icieng; Hanok, Pallu, Hezron, ko Karmi. ¹⁰Tee kulo Simeon; Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, ko Saul, tee kulo ngorwani Kanaanani. ¹¹Tee kulo Levi; Geresom, Kohas, ko Merari. ¹²Tee kulo Juda; Er, Onan, Sela, Perez ko Zera (ati orumu Er ko Onan lowei to kof lo Kanaan) Tee kulo Perez; Hezron ko Hamul. ¹³Tee kulo Isakar; Tola, Pua, Jasub ko Simron. ¹⁴Tee kulo Zebulun; Sered, Elon, ko Jahalel. ¹⁵Ara kuno tee kulafa lotomonohi Lea Jakob to Padan Aram ko kito karioni nenge Dina, ara afa kuno tee rei ko tee ngorwo kunenge keek uni ko uni. ¹⁶Tee kulo Gad; Zepo, Hagi, Suni, Ezbon, Eri, Arodi ko Areli. ¹⁷Tee kulo Aser; Imna, Isva, Isvi, ko Beria. Obara afa kanece neicieng Sera. Tee kulo Beria; Heber ko Malkiel. ¹⁸Ara kuno tee kulafa lotomonohi Zilpa Jakob. Lafa ngorwani licio Laban iyo kito nenge Lea ara karwaani. Ara icieng fad tomon ko ile. ¹⁹Tee kulo ngorwani lo Jakob Racel; Josep ko Benjamin. ²⁰To Ijpt; Manasi ko Ephraim kuna lotomonohi Asenas kito lo Putipera kadwarani lo On Josep. ²¹Tee kulo Benjamin; Bela, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, ko Ard. ²²Ara kuno tee kulo Racel kuna lotomonohi inyi Jakob, ara fad tomon ko ongon. ²³Kito lo Dan; Husim. ²⁴Tee kulo Naphtali; Jaziel, Guni, Jezerko, Silem. ²⁵Ara kuno tee kuna lotomonu Jakob ko Bila na licio Laban iyo kito nenge Racel ara karwaani. Ara afa icieng fad mietare. ²⁶Kuna fad lilik ko Jakob iya Ijpt, kuna lara lotataha kunenge na lida ikeni ngorwo kulo tee kunenge ara fad cio keek ile ko ile. ²⁷Ko kuno tee are lotomonohini Josep, ofwo cio kulo kaji lo Jakob kuna lofwo iya Ijpt ara keek mietare fad. ²⁸Tinyia ocula Jakob Juda ketemoni iyo Josep lo rumuno kikoi lo Gosen. Kologoru icieng ngati lo Gosen, ²⁹orumu Josep likukumahi gadigadi nenge ko loro iyo Gosen kitirico apa nenge Israel. Josep deuno monye jii ipusohino inyi ko kicira tektek. ³⁰Ojo Israel diho Josep, "Jijia dong lakukumahino nan weyaru iya na ladeunore nan to ken nei jimitan irihe isi iwar." ³¹Tinyia ojo Josep iyo recera kunenge ko kolo apa nenge, "alo cia nan atenya ko Parao, alo ajo diho inyi, 'Recera kunei ko kolo apa nei kulafa lomanya kof lo Kanaan, kuno lofwonu diho nan.' ³²Ara kuno cio kaboriak: obara icieng sang, liyauno icieng ko kiri, kera, kicu ko sangite kuneicieng fad." ³³Kalohilolong Parao ite manyu kitifi ite ojo, 'Nyio tic ningi?' ³⁴Inyiahahiti inyi ijo, 'Ara karwaak kunino kaboriak kulo sang many to okisidi iya na afa larahare lohithwaha kuniyang.' Oto cia kiruk ite imanya ngati lo Gosen tonyio itidwara cio kulo Ijpt kimora ko kaboriak."

¹Josep ko loro rihohino Parao ojo, "Lofwonu oho apa nei ko recera kunei to kof lo Kanaan ko kiri, kera ko kicu ko sangite kuneicieng fad ongoniti ngati lo Gosen." ²Onyume inyi recera kunenge ongon ko loro kitotorohino icieng ketemoni lo Parao. ³Itifi Parao recera ojo, "Nyio tic ningi?" ⁴Inyiahahi icieng Parao ojo, "Ara karwaak kunino kaboriak ko katibalak kulo sang iya lafa larahare lohithwaha kuniyang." Ojo manyu icieng, "Lohifwonu ohoi manya ene lobo gaa, tonyio oririk kinga to kof lo Kanaan manyu oruhi olemo sang kulo karwaak kunino. Tona, icwara ja karwaak kunino omanyang ngati lo Gosen." ⁵Ojo Parao iyo Josep, "Olotu apa nino ko recera kunino diho isi, ⁶manyu ongon kof lo Ijpt ketemoni nino. Tofihahi apa nino ko recera kunino faji na ijir noo tone kof. Ingohi icieng to manya Gosen. Manyu kaliyen isi lobo to kiji neicieng na longon ko genyun lo bara sang tofik inyi olanyu sang kunei manyu." ⁷Oto Josep iyauno apa nenge Jakob itotorohi inyi ketemoni lo Parao. Langun ligatahi Jakob Parao gum, ⁸itifi Parao inyi ojo, "Lara karihin kunino baya?" ⁹Ojo Jakob iyo Parao, "Ara karihin kulo owele nei ene kof mia lobito ko keek uni. Ara karihin kunei kude kuting manyu ara kulo kidak ida ori ko karihin kulo owele kulo monyeri kunei. ¹⁰Oto Jakob igatahi Parao gum ko rutoro to ketemoni nenge. ¹¹Tinyia ofihahi Josep apa nenge ko recera kunenge kof lo Ijpt manyu icio icieng sangite iyo faji na ijir ilany tona kof iyo distrik lo Ramases iya na loutahinore Parao. ¹²Icio manyu Josep apa nenge ko recera kunenge ko kolo apa nenge fad daha ijifita borengun lo tee kuneicieng. ¹³Oru afa daha to kof tonyio orumu kinga obolo noo, ipalaru kofikofi kulo Ijpt ko Kanaan to tenya lo kinga. ¹⁴Itutube Josep robia fad kuna longoni kof lo Ijpt ko Kanaan kuna lodumarehin ngamang kuna liyianga icieng, iyauno iyo Parao kang lo okabwe nenge. ¹⁵Koloru robia to kac kulo cio kulo Ijpt ko Kanaan, otubuno cio kulo Ijpt fad iyo Josep ojimi diho inyi, "Kicio ohoi daha. Tonyio kiweyaru ohoi to ketemoni nino? Loru robia kunino fad." ¹⁶Ojo Josep diho icieng, "Iyau sang kuningi. Ahitolotohi cia nan ite daha to sang kuningi iya na loru robia diho ite. ¹⁷Oto icieng iyauno sang kuneicieng diho Josep, oto inyi icio icieng daha otobore lakwenyi, kera, kiri, kicu ko sigiriahin. Oto inyi okeru ko icieng na kari ara na lotobo daha to sang kuneicieng. ¹⁸Koloru na kari, ofwonu icieng diho inyi lobito kari ojo, "Ida ohoi kitum kiduha diho lahitok niyang jimitan loru robia to kac kuniyang, manyu lara sang kuniyang kunino. Tohi na jijia lohiongore ohoi inyi kenite kuniyang ko kof. ¹⁹Aja hati cia kiweihi ohoi ketemoni nino, ohoi ko kof niyang fad? Kinyiang ohoi ko kof niyang itobore daha oto cia ohoi ko kof niyang kira opiihin kulo Parao. Kicio ohoi kinyiemo ojir kiwari ida kiwei, manyu ojir kof ida imura." ²⁰Oto Josep inyang kof lo Ijpt fad ara lo Parao. Itilot cio kulo Ijpt fad tolobito tolobito manatak kuneicieng, tonyio orumu kinga lorohoi noo iyo icieng. Oto kof fad ara lo Parao, ²¹icio Josep cio fad ara karwaak

kiciaha to ngati lo kai many orof, manyu kiciaha to ngati lo okangere lo kof lo Ijipt many lodoyorore lo kolong.²²Oto hati ida afa inyinyang kof lo kadwarak, tonyio orumunita afa icieng ikorit na rief iyo Parao manyu orumahitita daha na ligomahita Parao icieng. Iny licio icieng ida itilot kof neicieng.²³Ojo Josep iyo cio, "Iya ene dong lahinyangu nan ite ko kof ningi fad ara lo Parao ele far, ikai kinyiemo ojir itibulahi kof."²⁴Ati kalidengu ite manatak kuningi, icwarata lobito iyo miet iyo Parao. Ongon iyo miet na lotong ara kinyiemo, daha iyo ite, kangite ko tee kuningi."²⁵Ojo icieng diho inyinyang, ingohi ohoi kirumu kisisio to ketemoni lo lahitok niyang. Kira cia ohoi karwaak kulo Parao."²⁶Josep ko fiha na tenya ara cik na lijifita kof to Ijipt na lorihe itiyo ko jijia, jimitan lobito iyo miet lo daha na lodenguni to manatak fad ara lo Parao. Ara afa kof lo kadwarak ake lida ara lo Parao.²⁷Tona omany cio kulo Israel kof lo Ijipt ngati lo Gosen, orumu icieng sangite ijia manyu opiti osodoroti borengun.²⁸Omany Jakob kof lo Ijipt karihin tomon ko mietare, ofwo karihin kulo warun nenge fad ara mia lobito ko keek ongon ko mietare.²⁹Kolonyihu karihin kulo wei lo Israel, ilolongu iny kito nenge Josep ko jimitan diho inyinyang, "Kalarumu nan kisisio to kokom nino, tofik kana nino fotiri lo bongbong nei manyu icik jimitan itotorohi cia isi nan kibaya ko kigenoro. Kehinuhahi nan kof lo Ijipt,³⁰ati kalayoma nan ko monyeri kunei. Kitinge nan to kof lo Ijipt ilo kinuhahi idi afa lonuhahinorehin icieng." Ojo Josep diho inyinyang, "Atii cia nan iya na lityenya isi."³¹Ojo inyinyang, "Ibutia iyo nan." Oto Josep ibuti iyo inyinyang manyu iwor Israel Lobanga iya na logangare inyinyang kai lo col nenge.

48

¹To kifwongi lo kude faritin, orihohi Josep ojimi, "Omwai apa nino." Oto inyinyang iyaru tee kunenge Manasi ko Epraim ko inyinyang ara lobito.²Kolorihohini Jakob ojo, "Lolotu kito nino Josep diho isi", itikwaru Israel golun nenge ko wojuno itongo iyo kigetiti.³Ojo Jakob iyo Josep, "Lobanga kagoloni, oboto afa iyo nan to Luz to kof lo Kanaan kigatahi nan gum tjia, ⁴manyu ojo diho nan, "Ahitipit cia nan manyu ahitiboreng isi. Ahitirak cia nan isi ara ilulung lo cio, manyu ahicio isi ene kof ara tohi lolunyot nino ko lotataha kunino to omot nino."⁵Tona, kuno tee kunino are lotomonuni ten to Ijipt orihe nan ida lalotu ene diho isi, ikenihini cia ara kunei.⁶Kude tee cia lohitomohini isi to omot neicieng, icieng lara kunino. Iyo kof na lomanya icieng, ikenahini cia icieng iyo recera kuneicieng.⁷Kunu faritin laitunore nan to Padan Aram, to kitoyo na hitok owe Racel to kof lo Kanaan orihe kingoni kikoi lohinyiharu Epras. Nan ko nuhahino inyinyang kalele lo kikoi lo Epras" (na lara Betelehem).⁸Kolodeu Israel tee kulo Josep, itifi ojo, "Oho ngai kuno?"⁹Inyahahi Josep apa nenge ojo, "Ara icieng tee kuna lohicio Lobanga nan ten." Oto Israel ojo, "Iyauno icieng diho nan ojir agatahi icieng gum."¹⁰To kuna faritin orumu Israel lofafari konyeha manyu lida otum deya. Oto Josep iyauno tee kunenge tang diho inyinyang, imaruk apa nenge icieng.¹¹Ojo Israel diho Josep, "Ida orumu nan ayen jimitan ade cia komom nino ari, ati jijia lohicio Lobanga nan adeu ko tee kunino."¹²Tinya Josep ko tinguno icieng to kunga kulo Israel ko gungon many otir komom kof.¹³Oto Josep odumu icieng are fad otek Epraim to iteten nenge iya ikajong lo apa nenge ko Manasi to ikajong nenge iya iteten lo Israel oto iyauno icieng tang iyo Israel.¹⁴Ati ocule Israel kana nenge iteten ofik kue lo Epraim, kileng lara inyinyang lasidi ko kitibahasa kac kunenge ofik kana nenge ikajong kue lo Manasi kileng lara Manasi okang.¹⁵Oto inyinyang igatahi Josep gum ojo, "Ingohi Lobanga lafa litibala monyeri kunei Abraham ko Isako ijif icieng to kigenoro. Lobanga lafa lara katibalani nei iyo warun nei fad ko ene far."¹⁶Malaika na lohilwahu nan iyo rohojita fad, ingohi inyinyang igatahi kuno tee gum. Ingohi ilolongi icieng to karana nei ko to karana lo monyeri kunei Abraham ko Isako, manyu ingohi icieng opit osodoro oborengi bebe to kof."¹⁷Kolodeu Josep apa nenge ofik kana nenge iteten kue lo Epraim, ida tau nenge okwe. Oto inyinyang odumu kana lo apa nenge to kue lo Epraim ofik kue lo Manasi.¹⁸Ojo Josep iyo inyinyang, "Ida apa nei, ene lara kito okang, to fik kana nino iteten kue nenge."¹⁹Ati oberu apa nenge ojo, "Ayen nan kito nei, ayen nan. Ara manyu mute inyinyang ilulung manyu obolo manyu mute inyinyang. Ati obolo mute rece na sidi ilany inyinyang, manyu ara mute lotataha kunenge ilulung lo misihi."²⁰Igatahi inyinyang icieng gum la far ojo, "To karana nino igata mute Israel ene gum, ingohi Lobanga kitirak isi iya Epraim ko Manasi." Tona ofik inyinyang Epraim ketemoni lo Manasi.²¹Oto Israel ojo iyo Josep, "Lanyiha nan weyaru, ati kingon cia Lobanga ko ite manyu kinyiahe mute ite kof lo monyeri kuningi.²²Manyu iyo isi asodohi nan ingutit lobito lo kof ilany na lacio nan recera kunino, ingutit lo kof lafa laruju nan iyo cio kulo Amor to ngalem ko kawo nei."

49

¹Oto Jakob ko kilolonguno tee kunenge, oto ojo, "Itotubunoti iyo nan ojir ahirihohi sangite kuna mute litihino iyo ite faritin kuna mute lofwonuno.²Itotubati ining, tee kulo Jakob. Itoning apa ningi Israel.³Reuben isi Okang nei, kilotir nei, ketemoni lo kitotori lo golun nei. Ilany iyo kwatun, ilany iyo golun.⁴Itotir iya kifi, ida cia isi irihe ilany tonyio lirwok isi logetore lo apa nino, kai lo lohityomare nei ilo itibot."⁵Ara Simeon ko Levi recera, ara ngalemo kuneicieng kiremita kulo kisasuo.⁶Kecio nan arutohi iyo kifura neicieng, kecio nan amarahino iyo lotubare neicieng. Tonyio lifad icieng cio iyo kilongo neicieng, manyu ogili kejuha kulo mangi iya na lowahare icieng.⁷Ificiori na kilongo neicieng igol ko awo neicieng na imoc. Akokorahi cia nan icieng iyo Jakob, atisarahi cia nan icieng katua lo Israel.⁸Juda, kimaj cia recera kunino isi. Ongon cia kana nino murut lo merok kunino. Ogung cia tee kulo apa nino ketemoni nino.⁹Ira isi kito lo ngatuny Juda: iitu isi to fada lo tyang kito nei, iya ngatuny ogeto inyinyang orada kof. Iya ngoto ngatuny, ngai lotum kitiwojuno inyinyang?¹⁰Ida cia iluk lo obolare ingad to Juda kode col lo kalanyunoni to kiji lo kejuha kunenge many olotu inyinyang na lara iluk nenge, manyu ara cia ningo lo misihi nenge.¹¹Otorahi mute inyinyang sigiria nenge iyo vino ko kito lo sigiria nenge iyo tanitani na lonyumu. Ilala mute inyinyang kyela nenge to vino, kanyi nenge to okoto lo ngak kulo vino.¹²Irwahi cia konyeha kunenge ilany vino, ko kala kunenge okweri ilany lei.¹³Omany mute Zebulun tode lo nam ara lohitaware lo tigoli, okaritaru cia lohikori nenge iya

ngati lo Sidon.¹⁴ Ara Isakar sigiria na ilotir na logeto kiji lo twoli kulo kera.¹⁵ Kolodeu inyi jiran lo lohiyomare nenge, ko dwarujon lo kof nenge, olahahi cia inyi okokoho kunenge iyo ter manyu iruk kipanyar.¹⁶ Dan mute kangotoni lo tenya to kiji lo cio kunenge iya imanit lobito to Israel.¹⁷ Ara Dan munu lo kalele lo kikoi, lokuruba na longon kikoi na lotok tutunye lo lakweny icio karwohitani ouroro lohibate.¹⁸ Atahita nan lwahuno nino, lahitok.¹⁹ Itirem mute merok Gad ati onyion cia inyi icieng tutunyeihin.²⁰ Ofir mute daha lo Aser, iyauno mute inyi daha na ilem na locam to kabolorok.²¹ Ara Naptali mirihica na lolaharu, na lotomon kacau kuna idwaruha.²² Ara Josep ciani lo vino na ingi ijar, ciani kangijani na lonyiha ko ipulak na lirwohita tanitani kiwata lo lohitir.²³ To dwarun lo taulo itiremo monyeri kulo kawona ongoroti inyi to kijoria lo taulo.²⁴ Ati iwasihi kawo nenge ogulo, iwasihi kac kunenge golun to kana lo kagoloni lo Jakob, to katibalani, moru lo Israel.²⁵ To Lobanga lo apa nino na lohilwaha isi, to kagoloni na lohigatahita isi gum; gum lo ilwe na longon kai, gum lo kiluko lo ipulak na longon kof, gum lo ikine ko kocehe.²⁶ Ilany gum lo apa nino gum lo dongecio kulo lohitwaha, ilany lo dumi ongoro kulafa losio. Ingohi kuno pili iyoma kwe lo Josep, kai lo komom lo lahitok to kiji lo recera kunenge.²⁷ Ara Benjamin lowoho na ingere okonya tyang na lifade inyi kiwanyi. Okora bara na lobelu inyi kurou.²⁸ Ara kuno fad imaniti tomon ko are kulo Israel manyu ara kuno tenyitenyi kuna loteny apa neicieng na ligatahinore icieng gum, icio lobito lobito kigata lo gum na locam to inyi.²⁹ Oto ocik icieng kuno tenyitenyi ojo, "Lolelek nan awei, alo iyo cio kunei. Kinuhahi nan ko monyeri kunei idi kunom mana lo Epron Hittitani,³⁰ kunom na longon mana lo Makpela na lonyiha Mamre, kof lo Kanaan na linyiangu Abraham ko mana nenge ara lonuhare iyo Epron Hittitani.³¹ Ijia onuhahini Abraham ko ngorwani nenge Sara, ijia onuhahini Isako ko ngorwani nenge Rebeka, manyu ijia anuhahi nan Lea.³² Na mana ko kunom na longon katua inyanguni afa iyo cio kulo Hittit.³³ Langun lokeru Jakob cihahino kuno tenyitenyi iyo tee kunenge, ko kinyiahuno kejuha kunenge kai lo lagere. Owiri wirita nenge lo lohicungi ko weyaru olo iyo cio kunenge.

50

¹Ourohino Josep ken lo apa nenge icira imaruk inyi.² Oto Josep ko rihohino daktarihin kuna litiyo diho inyi ojo ojir ikukumi ken lo apa nenge Israel. Ikukum dong daktarihin inyi,³ iyaru faritin keek ongon tonyio ara afa kuna faritin kuna lotumohino to kikukuma lo ken lo tungani kaweyani. Icir cio kulo Ijipt inyi to faritin keek mietare.⁴ Koloring faritin kulo kicira, ojo Josep iyo lotubare lo Parao, "Kalarumu nan kibaya to ketemoni ningi, ititeny ko Parao to nan. Itorihohiti inyi ijo,⁵ "icio afa apa nei nan abutia ojo, 'Lanyiha nan weyaru, kinuhahi nan tula lafa labok nan ara nei idi kov lo Kanaan.' jijia kicio nan alo anuhahi apa nei aitu hati.⁶ Ojo Parao, "Ilo tonuk apa nino iya na lohibutiaré inyi isi ojo ojir itii."⁷ Dong, olo Josep nuha apa nenge, ilik lohitwaha kulo Parao fad ko inyi - kabolorok kulo lotubare nenge ko kabolorok kulo kof lo Ijipt fad⁸ ara lobito ko cio kulo kaji lo Josep ko recera kunenge ko cio kulo kaji lo apa nenge. Otong afa tee ko sang; kiri, kera ko kicu lotong kof lo Gosen.⁹ Ilik manyu gadigadihin kulo rem ko asegere kuna lifeita to lakweny ko inyi. Ara afa ilulung na hitok bebe.¹⁰ Kologoruni kilongoni lo Atad, tode lo Jordan, icira icieng noo to mejun lo taulo. Tinyia okeru Josep faritin mietare kulo kicira apa nenge.¹¹ Kolodeu cio kulo Kanaan kuna lomanya ijia na kicira to kilongoni lo Atad, oto icieng ojo, "Ongon cio kulo Ijipt kikwera itidwar lo kicira." Inyi licio itibarahini na faji to tode lo Jordan ojo, 'Abel Mizarim'.¹² Dong itii tee kulo Jakob iya na locihare apa neicieng icieng,¹³ otingori inyi many kof lo Kanaan manyu onuhahini inyi mana iyo kunom na longon Makpela na lonyiha ko Mamre na afa linyiangu Abraham ko mana na longon ijia iyo Epron Hittitani ara lonuhare.¹⁴ Langun lokeru nuha apa nenge, oite Josep iya Ijipt ko recera kunenge ko cio pili kuna orumu lilik ko inyi fworo nuha apa nenge.¹⁵ Kolodeu recera kulo Josep ojo lowei apa neicieng, ojo icieng, "Adi ba ngotehita Josep loguce to tau nenge kilenohi ohoi to lafa rohojun lohitii ohoi ken nenge fad?"¹⁶ Tona ocule icieng tenya iyo Josep na lojo, "Ongerihhi afa apa nino ciha orihe ida lowei,¹⁷ tohi na lojir ite irihohi Josep inyi ene, 'Ajo nan tolau recera kunino kopalipali kuna lipal icieng ko ticitici kuna irohoi kuna litii icieng ken nino.' Jijia dong to lau kopalipali kulo karwaak kulo Lobanga lo apa nino." Kologoru ene tenya neicieng diho inyi, icira Josep.¹⁸ Ofwonu dong recera ko urohinoti lorubuhe ketemoni nenge, ojimi diho inyi, "ohoi opiihin kunino"¹⁹ Ati ojo Josep diho icieng, "Kebang. Angon nan faji lo Lobanga?"²⁰ Iwak afa ite kitiyo nan na irohoi ati owak Lobanga kitiyore na ijar lo kikukumare tohi na jijia longon kitihihino, lwahuno lo warita kuna iborengi.²¹ Dong jijia, kebang. Ahikora cia nan ite ko tee kuningi daha." Itigol inyi taulo kuneicieng manyu oteny to kibaya diho icieng.²² Omany Josep Ijipt ara lobito ko kolo apa nenge fad²³ manyu odeu kofiangiti lo uni lo tee kulo Epraim. Manyu tee kulo Makir kito lo Manasi otirohitati bongibongi kulo Josep kolotomonuni.²⁴ Oto Josep ojo iyo recera kunenge, "Lanyiha nan weyaru, ati olotu mute Lobanga luaha manyu kiyaru mute ite tone kof iya kof lafa locik inyi to kibutia diho Abraham, Isako ko Jakob."²⁵ Oto Josep icio cio kulo Israel ibuti ojo, "Olotu mute Lobanga luaha ite manyu ojir ite itinge koi kunei tone faji."²⁶ Dong owei Josep kologoru karihin kunenge mia lobito ko tomon. Manyu langun lokeruni kikukuma ken nenge, ofihahini inyi katua lo sanduk ijia kof lo Ijipt.

Exodus

1

¹Ara kuno karanecio kulo tee kulo Israel kulafa lofwo iya Ijipt ko apa neicieng ko ngorwo ko tee kuneicieng.² Reuben, Simeon, Levi ko Juda;³ Kakar, Zebulun ko Benjamin;⁴ Dan ko Naptali; Gad ko Aser;⁵ Ara afa lotataha kulo Jakob fad keek mietare; orumu Josep longon Ijipt.⁶ Tinyia ofwonu Josep ko recera ko na kofiangiti fad owei.⁷ ati ofwonu Israel opit noo; otomonoro icieng bebe, osodoro wel neicing oborengi bebe many olotu kof ifut ara icieng.⁸ Tinyia olotu kabu na lida Josep ara lobo tohi iyo inyi olanyu Ijipt.⁹ Ojo inyi iyo cio kunenge, "Itode! lofwonu Israel loborengi iyo ohoi."¹⁰ Ifwonu ngatiyoreti

icieng to genyun, kalida ara jii oto cia osodoroti pitan oborengi, na kololotu jore kov niyang otumiti kimora ko merok kuniyang kitiremo ohoi ko kifirioro tone kov”.¹¹Tona ofik icieng kulahitoha kulo tic lo kitigema icieng to tic panyar itiduk icieng taya lo Parao.¹²Ati iya na litigimarihin icieng noo otomoniti manyu noo oborengi ipude kof oto cio kulo Ijpt obangi Israel bebe.¹³manyu itiyoti icieng to kisasuo.¹⁴Icio icieng warun neicieng ogol noo to tic na igol lo nyona lokulufi ko boho matafali ko ticitici kulo manatak; iyo tic na igol na litiyo icieng itiyore cio kulo Ijpt icieng to kisasuo ko kimoc.matafali ko ticitici kulo manatak; iyo tic na igol na litiyo icieng itiyore cio kulo Ijpt icieng to kisasuo ko kimoc.¹⁵Tinyia manyu orihohi kabu lo Ijpt katitomonok kulo ngorwo kulo Ibru na lobara Lobito Sipra ko Lobito Pua ojo,¹⁶“Kalilwaha ite ngorwo kulo Ibru kititomonok ko kitara tee kolongon icieng iyo seger lo tomonun, ka lideu ite jimitan ara kito retoni, ifade inyi; ati kalara kito karioni ingohiti owari.¹⁷Ati orumu katitomonok obang Lobanga ida itii iya na locihare kabu lo Ijpt icieng ojo ojir itii; icio icieng tee rei owari. Ilongu kabu lo Ijpt katitomonok itifi icieng ojo, “Nyio itii ite jii? Nyio ingerihi ite tee rei owari.”¹⁸Ilongu kabu lo Ijpt katitomonok itifi icieng ojo, “Nyio itii ite jii? Nyio ingerihi ite tee rei owari?”¹⁹Inyiahahi katitomonok Parao ojo, “Ida ngorwo kulo Ibru ori ko ngorwo kulo Ijpt; ilotiri icieng manyu otomoniti deu deu orihe katitomonok ida logoru.”²⁰Tona ibaya tau lo Lobanga iyo katitomonok manyu osodoro cio tomonun oborengi.²¹Tonyio obang katitomonok Lobanga, icio inyi icieng tee kuneicieng.²²Tinya icio Parao ene ciha iyo cio kunenge fad ojo, “tee rei kulo Ibru fad kuna lotomoniti ojir ibirohini katwa lo nam Nail ati ingohiti tee kariok owari.”

2

¹Tinyia oyem lobo tungani lo imaniti lo Levi ngorwani nenge Levini ²manyu olotu inyi ifonga ko tomonuno kito retoni. Kolodeu inyi ojo ara kito retoni na idwaru, iduk inyi to ofahin uni.³Ati langun lodeu inyi ojo lida inyi atum kiduha inyi, oto odumu aduhu na loduhu to farakaka ko dwanya katwa ko oleng to odok. Oto inyi ko kitigetohino kito katwa ko kiyaru otirohi katwa lo farakakare kutuk lo kare.⁴Owoita kanece lolomaje lo deya tohi na ngitihiho inyi inyi.⁵Oto kito karioni lo Parao olo kare kilala, oto kalihitak ko inyi olotititi, itolititi kutuk lo kare. Odeu inyi aduhu to kiji lo farakaka ko cularu opiini nenge karioni loro tunguno.⁶Onga inyi ko deuno kito, icira kito oto omehino diho inyi. Ojo inyi, “Ara ene Lobito to kiji lo tee kulo Ibru.”⁷Oto kanece ko kitifa kito lo Parao ojo, “Ngalo ha nan ayauno lobo ngorwani Iburuni kitinahahi isi ene kito?”⁸Ojo inyi, “Ibo ilo”. Oto na kito olo iyauno ngoto kito.⁹Ojo kito lo Parao iyo inyi, “Yaru ene kito ilo kiricahi nan, manyu ahidum cia nan isi. Dong iyaru na ngorwani kito olo itinak.¹⁰Langun lobolo kito iyaru ngotenge inyi iyo kito lo Parao olo ara kito nenge. Itibarahi inyi ojo Moses jimitan “awadu nan inyi to katwa lo kifi.”¹¹Lobo far, langun lobolo Moses, isabe inyi iya faji lo cio kunenge deya icieng iyo tic lo igim neicieng. Odeu inyi Ijptoni oluno Ibruni Lobito to kiji lo cio kunenge.¹²Ongolo angati ko angati kolodeu ojo oru tungani lodeya, ifade inyi na Ijptoni ko nuhahino singetare.¹³Kiwanyi nenge olo inyi orumahi Ibru are obaha. Itifi inyi Lobito na lipal ojo, “Nyio ilumo isi Ibruni kaletoni?”¹⁴Ojo na tungani iyo inyi, “Ngai lofik isi ara kalanyunoni ko kangotoni lo tenya iyo ohoi? Ibuha isi kifadaru nan iya na langole lifadarore Ijptoni?” Oto Moses ko bangun ibuha ojo, “Ojir loyenihi langole tohi latii nan.”¹⁵Koloning Parao ene tenya, oto otem kifadaru Moses ati ifiri Moses iyo Parao ko loro kitongo Midian, olo itongohino kalele lo itibi¹⁶Na ha orumu lobo kadwarani lo Median ongon ko tee kariok mietare, manyu ofwonu icieng yohohino kifi iyo tigol omatare kera kulo apa neicieng.¹⁷Ofwonu kude katibalak ifuhe icieng ati owoju Moses olwahu icieng ko yohohino kera kulo apa neicieng kifi.¹⁸Koloite kuna tee kariok iyo apa neicieng Revel, itifi inyi icieng ojo, “Nyio iitu ite berien elefar?”¹⁹Inyiahahi icieng inyi ojo, “Lobo Ijptoni lohilwahu ohoi iyo katibalak, oyok manyu kifi itimat kera kuniyang.²⁰Itifi Revel tee kunenge ojo, “Ongon hati inyi aji? Nyio ingohi ite inyi? ilolongutu inyi olotu onyia lobo tohi.”²¹Iruk Moses kitongo kolo na tungani icio inyi kito nenge Zipora iyo inyi ara ngorwani.²²Otomonu Zipora kito retoni itibarahi Moses inyi ojo Geresom jimitan lara nan misiohoni to kof lo misiok.²³To kuna faritin iborengi, olotu kabu lo Ijpt owe. Itudita cio kulo Israel iyo na ticitici lo opii neicieng icirati oto na kicira neicieng to lwaha to na tic lo opii neicieng olo kai iyo Lobanga.²⁴Oning Lobanga kitudita neicieng oto iuu ciharu nenge ko Abraham, Isako ko Jakob.²⁵Oto Lobanga ode cio kulo Israel manyu ibuha to icieng.

3

¹Dong orumu Moses itibala kera kulo komoni nenge Jesro, kadwarani lo Median, oto inyi itibalaru many faji na iloma to mwang ko lotuno many Horeb, donge lo Lobanga.²Tijia oboto Malaika lo Lobanga iyo inyi iirangi lo kima iyo tim. Odeu Moses jimitan kileng locura kima ida tim ocuraru.³Dong ii Moses ojo, “Alo ja nan ade ene tohi, nyio ida tim ocuraru.⁴Kalodeu Lobanga jimitan logere inyi olo deya, ilolong Lobanga inyi to katwa lo tim ojo, “Moses! Moses! Oto Moses ojo, “Nan ene”.⁵Ojo Lobanga iyo inyi, “Kerihe inyihu, to puce kamuha to kejuha kunino tonyio onyu ene kof liwoitare isi”.⁶Oto ojo iyo inyi, “Nan Lobanga lo apa nino, Lobanga lo Abraham, Lobanga lo Isako ko Lobanga lo Jakob”. To ningo jii, iduhahi Moses komom nenge tonyio orumu obang deya Lobanga.⁷Ojo Lahitok, “Ladeu nan dede mehino lo cio kunei to kov lo Ijpt. Laning nan icieng icira to kulahitoha kuna lititiyo icieng, manyu abuha bab to kidak neicieng.”⁸Dong laculuno nan lwahuno icieng to kac kulo cio kulo Ijpt ko kiyauno icieng oleng tona kov iyo kov na iijir ilalat, kov na lithita lei ko otoro, kov lo cio kulo Kanaan, Hitit, Amor, Periz, Hivit ko Jebus.⁹Dong jijia logoru kicira lo cio kulo Israel iyo nan manyu ladeu nan koditi na litigimare cio kulo Ijpt icieng.¹⁰Jijia dong ilo acularu nan isi iyo Parao lo kiyauno cio kunei kulo Israel oleng to Ijpt.”¹¹Ati ojo Moses iyo Lobanga, “Ngai nan na lojir alo iyo Parao lo kiyauno Israel to katwa lo Ijpt?”¹²Manyu ojo Lobanga, “Angon cia nan ko isi manyu ara cia ene kitotorita jimitan nan lacularu isi: Kaliyauno cia isi cio to katwa lo Ijpt, ifwonu cia ite iwor Lobanga kai lo ene donge.”¹³Ojo Moses iyo Lobanga, “Adi ba ngalo nan iyo cio kulo Israel ajo, “lohiculu Lobanga lo apa ningi nan iyo ite”, oto icieng kitifi nan ojo, “Ngai karana nenge? Dong ojir nan arihohi icieng ajo aja?”¹⁴Ojo

Lobanga iyo Moses, "NAN INYI NAN". Tohi na ngirihohi isi cio kulo Israel inyene, "lohiculu NAN nan iyo ite".¹⁵ Orihohi manyu Lobanga Moses ojo, "Tijio iyo cio kulo Israel, "Lahitok Lobanga lo apaico kuningi, Lobanga lo Abraham, Lobanga lo Isako ko Lobanga lo Jakob, lohiculu nan iyo ite". Karana nei enene tur, Karana na lohilolongore ite nan to kofiangiti many kofiangiti.¹⁶ Ilo to tubahi lohitwaha kulo Israel manyu irihohi icieng ijo, "Lahitok Lobanga lo apaico kuningi, Lobanga lo Abraham, Isako ko Jakob loboto iyo nan manyu ojo; laning nan ite manyu ladeu tohi na lityoti iyo ite to kov lo Ijpt,¹⁷ manyu lacik nan lo kiyauno ite iyo mehino na lingonore ite kov lo Ijpt ko kiyaru ite kov lo cio kulo Kanaan, Hivit, Amor, Perez, Hitit ko Jebus kov na litihita lei ko otoro".¹⁸ Oning cia lohitwaha kulo Israel kutuk nino. Oto hati isi ko lohitwaha kulo Israel ifwo iyo kabu lo Ijpt ifwo iyo iyo ini, "Lohiric Lahitok Lobanga lo cio kulo Ibru ko ohoi. Kingohi ohoi kifwo owele lo faritin uni katwa lo mwang kifwo kifotohi kicorita iyo Lahitok Lobanga niyang."¹⁹ Ati ayen nan jimitan ida cia kabu lo Ijpt kingohi ite ifwo manyu kalifudahi kana na igol ini.²⁰ Dong adong cia nan kana nei abok Ijpt to tanguhin fad kuna cia latii nan kiji neicieng. To kifwongi lo na, kilahahi cia ite ifwo.²¹ Manyu acio cia nan cio kulo Ijpt imoroti iyo iyo kuno cio ojir kaliwoju ite, ida ifwo otowi kac.²² Ojir ngorwo fad ilifu iyo loryehati kuneicieng sangite kuna cia liticiefohi ite iyo tee kuningi rei ko kariok. Dong tona kikoi ibel cia ite cio kulo Ijpt.

4

¹Inyiahahi Moses ojo, "Adi ba ngida iruhi tenya nei kode ida oningi nan, manyu ojimi, "Ida Lahitok loboto diho isi?"² Oto Lahitok ojo diho ini, "Nyio na kana nino?" Inyiahahi ini ojo, "Iluk"³ Ojo Lahitok diho ini, "Ibirohi kof." Ibirohi Moses iluk kof, oluluoro ara munu. Ife ini iyo iluk.⁴ Ojo Lahitok diho ini, "Yaru kana iniefa kalicik." Dong ocule Moses kana inief munu, oto ko luluoro ara iluk ari to kana nenge.⁵ Ojo Lahitok, "Ara ene ojir icieng iruk jimitan Lahitok Lobanga lo apaicio kuneicieng, Lobanga lo Abraham, Lobanga lo Isako ko Lobanga lo Jakob loboto diho isi."⁶ Ojo Lahitok, "Tofik kana katua lo kyela nino." Oto Moses ko fiha kana katua lo kyela nenge, ojo odumu oleng, ongon talulu kana. Okwe kana iya lofalanga.⁷ Ojo Lahitok iyo ini, "Inyiahahi katua lo kyela." Inyiahahi Moses kana nenge katua lo kyela, ojo odumu, orumu loitu oriworo ko ken nenge fad.⁸ Tinyia ojo Lahitok, "Kalida icieng iruk tenya nino kode itibasari na kitotori lo lobito, otum cia icieng iruk lo are."⁹ Ati kalida icieng iruk kuno kitotorihin are fad kode ida oningi tenya nino, toyohu kude kifi to nam lo Nail, ijuhohi kof na itou. kuna kifi liyohu isi to kare, ibelo cia ara okoto kalijuhohi isi kof."¹⁰ Ojo Moses diho Lahitok, "Tolau karwaani nino Lahitok. Ida nan ara katenyani otoc many to okisidi ko jijia litenyare isi ko karwaani nino. Ara nan tungani na loyeta tenya caafi manyu itola ngadief."¹¹ Ojo Lahitok diho ini, "Ngai licio cio kutuhe? Ngai lofik icieng otuhoho kode otulaha? Ngai licio icieng konyeha kode ofik icieng ongodoho? Ida nan Lahitok?"¹² Jijia ilo alwak cia nan isi to tenya manyu ahiteyen isi tohi na ngiteny isi."¹³ Ati ojo Moses, "Tolau karwaani nino Lahitok, tocule ja lobo tungani ake."¹⁴ Oto Lahitok ilongojihi Moses many ojo, "Adi rece nino Aaron Levini? Ayen nan ajo otum ini tenya otoc. Longon manyu ini kikoi lolotuno kitiricio isi, manyu okwama cia ini deuno isi."¹⁵ itenya cia isi ko ini ifik tenyiteny kutuk nenge, ahilwak cia nan ite are fad to tenya manyu ahitiyen ite tohi na ngitii ite.¹⁶ Otenya cia ini ko cio to isi, manyu ori cia ini iya kutuk nino. Manyu iri cia isi mejo Lobanga diho ini.¹⁷ Ati yaru ene iluk to kana nino ojir itiyore kitotorita."¹⁸ Tinyia oite Moses iyo komoni nenge Jetro, olo ojo diho ini, "Ingohi ba aite nan iyo cio kunei idi Ijpt alo ade kolorihe ba lobo owar." Ojo Jetro diho ini, "Ilo ara na ijiir."¹⁹ Tinyia orumu Lahitok lojo iyo Moses to kof lo Midian, "Toite iya Ijpt tonyio loweiha kulafa cio lohitahita kifadaru isi."²⁰ Dong odumu Moses ngorwani nenge ko tee kunenge ofik kai lo sigiria ko kiciaha iitoro iya Ijpt. Manyu iyaru ini iluk lo Lobanga to kana nenge.²¹ Ojo Lahitok iyo Moses, "Kaliite isi Ijpt, itiyo ketemoni lo Parao kuna kitotorita fad lahicio nan isi golun lo kitiyo. Ati atigol cia nan tau nenge ida iruhunore cio fwo."²² Tinyia toteny diho Parao ijo, "Tohi na loteny Lahitok ini ene, 'Ara Israel kito nei okang'²³ manyu ahirihohi isi ajo ingohi kito nei tolo, ojir olo kiwor nan. Ati iberu isi ngerihino ini olo, tona afade cia nan kito nino okang."²⁴ To laperit to kikoi, itiric Lahitok Moses manyu omana kifadaru ini.²⁵ Ati odumu Zipora ngalem na iko ko ngutuno belalie lo ketemoni lo kito nenge otirore kejuha kulo Moses. Ojo ini iyo Moses, "Dede ira isi iyo nan lateran lo okoto",²⁶ oto Lahitok ko ngerihino ini tona tik lojo ini, 'lateran lo okoto' to tenya lo kiliraru.²⁷ Ojo Lahitok diho Aaron, "Ilo mwangatare kitiricio Moses." Dong itiric ini Moses gum lo donge lo Lobanga ko kimaruha ini.²⁸ Tinyia orihohi Moses Aaron sangite fad kuna loculahi Lahitok ini tenya manyu ko kitotorita fad kuna lojo ojir ini itii.²⁹ Otubu oho Moses ko Aaron lohitwaha kulo Israel fad,³⁰ manyu orihohi Aaron icieng sangite fad kuna loteny Lahitok diho Moses. Itii manyu ini kitotorita to ketemoni lo cio,³¹ manyu iruk icieng. Manyu koloning icieng ojo ibuha Lahitok to icieng manyu lodeu mehino neicieng, ogungiti iworu Lobanga.

5

¹To kifwongi ofwo oho Moses ko Aaron iyo Parao orihohi ini ojo, "Tohi na loteny Lahitok Lobanga lo Israel ini ene: "Ingohi cio kunei to fwo, ojir ofwori onyia karama iyo nan to mwang".² Ojo Parao, "Lahitok ini ngai na nganing nan ini acio Israel ofwo? Ida nan ayen Lahitok manyu ida nan angerihi Israel ofwo."³ Tinyia ojo icieng, "Lohiric Lobanga lo cio kulo Ibru ko ohoi. Jijia ingohi kifwo ohoi owele lo faritin uni mwangatare kifwo kifotohi kiciorita iyo Lahitok Lobanga niyang koloru, kikeru ciao hoi to jiok kode to fere."⁴ Ati ojo kabu lo Ijpt, "Moses ko Aaron nyio idumaru ite cio to tic neicieng? Itoite tic ningi!"⁵ Oto parao ojo, "tode loborengi jijia cio kulo kov manyu itihohi ite icieng to tic neicieng."⁶ Lafar bito Parao ko kicwara ene cik iyo katitiyok ko kaririak kulo tic kuna lolanyu cio:⁷ Kerihe icio kuno cio nyiari kulo doho matafali; ingohi icieng tofwo ongeru nyiari kuneicieng to kenite kuneicieng.⁸ Ati ingohi tobohi langun wel lo atafali lo tik tik, ketingor na wel. Okaruha icieng ini licio otenyati ojo, "ingohi kifwo kifotohi kiciorita iyo Lobanga niyang."⁹ Itofik tic

ogol iyo cio ojir itiyoti ida ongoti tenyi tenyi kulo talerun.”¹⁰Oto katitiyok ko kaririak kulo tic ofwo orihohi cio ojo, “tenya na loteny Parao ene: “Ida nan arihe ahicio ite nyiari.”¹¹Ifwo itotak nyiari to kenite kuningi faji na litum ite rumahino ati ida cia itingori tic ningi ko lobo sidi.”¹²Dong isarihi cio kov lo Ijpt fad gara tanyanya ara faji lo nyiari. ¹³Oruha katiyok icieng ojo, “itifutata tic na lowahiti iyo ite to faritin fad iya langun licioritarihin ite nyiari.”¹⁴Manyu olumo katitiyok kulo Parao kaririak kuna lara Israel kuna lofik icieng olanyu cio itifiati ojo, “Nyio ida ite itifut wel lo matafali kuningi ngole ko enefar iya langun lo tik tik?”¹⁵Tona ofwo kaririak kulo tic kuna lara Israel kitifia Parao: Nyio itiyi isi karwaak kunino jii?¹⁶Ida iciori karwaak kunino nyiari, ati ojimi iyo ohoi, “itibok matafali!” Olumoti karwaak kunino ati kupal ara lo cio kunino. ¹⁷Ojo Parao, “Kakarwak, icieng ira ite, kakarwak! Inyi licio ite itiringa tenya ijio, “Ingohi ohoi kifwo kifotohi kiciorita iyo Lobanga.”¹⁸Jijia ifwo kitiyo. Ida cio kiciori ite nyiari, ati ojir ibok matafali ifut wel.¹⁹Ofwonu Israel kaririak oyen ojo kingon icieng iyo kidak tona lorihoihorehin icieng ojo, “Ojir ida itong wel lo matafali kuna lowahiti ite ibok to far Lobito.”²⁰Kolongerihici icieng Parao, orumuni Moses ko Aaron itila kirico ko icieng, ²¹icieng ko jimitan, “Ingohi Lahitok kide ite manyu ongot tenya ningi! Licio isi ohoi kingwoji iyo Parao ko kulahitoha kunenge manyu lifik ite ngalem kana nenge lo kifada ohoi.”²²Oite Moses iyo Lobanga olo ojo, “Nyio Lahitok, nyio iyauno isi kidak iyo kuno cio? Inyi ene tenya liculunore isi nan ene? ²³Manyu to loro nan iyo Parao tenya to karana nino, liyauno inyi kidak iyo kuno cio ida manyu isi ilwahu cio kunino tur.”

6

¹Tona ojo Lahitok iyo Moses, “Jija ideu cia isi tohi na latii nan iyo Parao: to golun lo kana nei olahahi cia inyi icieng ofwo; to golun lo kana nei ifuhe cia inyi icieng ara kifuharu to kov nenge.”²Ojo manyu Lobanga iyo Moses, “Nan Lahitok. ³Aboto afa nan iyo Abraham, iyo Isako ko iyo Jakob ara Lobanga na lolanyu fad ati to karana nei LAHITOK ida afa nan atiyore icieng. ⁴Atigol manyu afa nan ciahru nei ko icieng lo kicwara kov lo Kanaan idi afa lomanya icieng ara misiok. ⁵Oto hati laning nan kiboria lo cio kulo Israel kuna litigima cio kulo Ijpt manyu laiu nan ciharu nei. ⁶Tona tijio iyo cio kulo Israel, “Nan LAHITOK manyu ayauno cia nan ite oleng to ayok lo cio kulo Ijpt. Alak cia nan ite iyo rahun opiihin kuneicieng manyu alahu cia nan ite to kana na ilotir manyu to ticitici kuna hitoha kulo ngoto lo tenya. ⁷Ayaru cia nan ite ara cio kunitole manyu ara cia nan Lobanga ningi. Ito cia ite iyen jimitan nan LAHITOK na layauno ite oleng to cuna lo rahun opiihin iyo cio kulo Ijpt.”⁸Manyu ayauno cia nan ite iyo lafa kov labuti nan many ating kana kai lo kicwara iyo Abraham, iyo Isako ko iyo Jakob. Acio cia nan ite ara ningi. Nan LAHITOK.” ⁹Inyiahatahi Moses kuno tenyi tenyi iyo cio kulo Israel ati ida icieng oning to kidak neicieng ko tic lo panyar na igol lotum icieng. ¹⁰Tinyia ojo Lobanga iyo Moses, ¹¹“Ilo torihohi Parao kabu lo Ijpt ojir olahahi cio kulo Israel ofwo to kov nenge.” ¹²Ati ojo Moses iyo LAHITOK, “Kalida cio kulo Israel kining nan oto hati aja cia Parao kining nan iya na lajajahare nan tenya?” ¹³Tinyia otenya LAHITOK ko Moses ko Aaron to cio kulo Israel ko Parao kabu lo Ijpt manyu orihohi icieng lo kiyauno cio kulo Israel to kov lo Ijpt. ¹⁴Ara afa kuno kabolorok kulo kajihit kuneicieng. Tee kulo Reuben okang lo Israel icieng Hanok ko Palu, Hezron ko Karmi. Ara afa kuno imaniti kulo kaji lo Reuben. ¹⁵Tee kulo Simeon icieng; Jamuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar ko Saul tee kulo ngorwani Kanaanani. Ara afa kuno imaniti kulo kaji lo Simeon. ¹⁶Ara afa kuno karanecio kulo tee kulo Levi iya na lijifitare kofiang kuneicieng; Gereson, Koas ko Merari. Itong Levi karihin mia Lobito ko keek uni ko mietare. ¹⁷Tee kulo Gereson to imaniti icieng Libni ko Simi. ¹⁸Ara afa tee kulo Koas Amram, izhar, Hebron ko Uzziel. Itong Koas karihin mia Lobito ko keek uni ko uni. ¹⁹Ara afa tee kulo Merari Mahali ko Musi. Ara afa kuno imaniti kulo Levi to kofiang kuneicieng. ²⁰Oyem Amram kaneece lo apa nenge Jokebed na lotomonohi inyi Aaron ko Moses. Itong Amram karihin mia Lobito ko keek uni ko mietare. ²¹Tee kulo Izhar icieng, Kora, Nepeg ko Zikri. ²²Tee kulo Uzziel icieng, Misael, Elizapan ko Sitri. ²³Oyem Aaron Eliseba kito lo Aminadab kaneece lo Nahson olotu otomonohi inyi Nadab ko Abihu, Eleazar ko Ismar. ²⁴Tee kulo Kora icieng Assir, Elkana ko Abiasap. Ara afa kuno imaniti kulo Kora. ²⁵Oyem Eliezar kito lo Aaron kito Lobito to kiji lo tee kariok kulo Putiel, olotu otomonohi inyi Pinehas. Ara afa kuno kabolorok kulo imaniti lo Levi to kajihit. ²⁶Ara afa iyo ene Aaron ko Moses ojo LAHITOK, iyaunoti cio kulo Israel to kov lo Ijpt to agwalahin kuneicieng. ²⁷Icieng afa lititeny Parao kabu lo Ijpt tenyia lo kiyauno cio kulo Israel to kov lo Ijpt- icieng oho Moses ko Aaron. ²⁸Dong kolotenyah Lahitok iyo Moses to Ijpt, ²⁹ojo iyo inyi, “nan Lahitok. Torihohi Parao kabu lo Ijpt tenyi tenyi pili kuna larihohi nan isi. ³⁰Ati ojo Moses iyo LAHITOK, adi iya ene lajajahare nan tenya, nyio ngicio Parao kiningo nan?”

7

¹Tinyia ojo LAHITOK iyo Moses, “Tode lafik nan isi iya Lobanga iyo Parao manyu rece nino Aaron cia litongo ara kamocani nino. ²Ojir iteny sangite fad kuna larihohi nan isi, ojir rece nino Aaron orihohi Parao olahahi cio kulo Israel ofwo to kov nenge.”³Ati atigol cia nan tau lo Parao na kokileng ngatii nan ticitici ko tanguhin ko kitotorita kunei kov lo Ijpt, ⁴ida cia inyi kining isi. Ato hati cia nan afik kana nei kov lo Ijpt manyu to ticitici kuna hitoha kulo ngoto lo tenya ayauno cia nan kajihit kunei, cio kunei Israel. ⁵Oto cia cio kulo Ijpt oyen ojo nan Lahitok kalacule cia nan kana nei Ijpt manyu ayauno Israel oleng tijia.”⁶Itii oho Moses ko Aaron iya na lotenyare LAHITOK iyo icieng. ⁷Orumu karihin kulo Moses lara keek mietauni kulo Aaron keek mietauni ko uni na lotenyare icieng iyo Parao. ⁸Tinyia ojo LAHITOK iyo Moses ko Aaron, ⁹“Kolojo Parao iyo ite, ‘itiyoto tangu’, tijio iyo Aaron, ‘todumu iluk nino ibirohi ketemoni lo Parao oto cia ko lulworo ara munu’. ¹⁰Dong ofwo oho Moses ko Aaron iyo Parao itii iya idi lotenyare LAHITOK. Ibirohi Aaron iluk nenge ketemoni lo Parao ko kulahitoha kunenge oto iluk ko lulworo ara munu.”¹¹Parao ko kilolonguno kangenyak ko kalam ko ibwonok kulo Ijpt itii manyu icieng iya na to genyita kuneicieng: ¹²icieng tolobito tolobito ibirohini iluhi kof olulworo ara

muniok. Ati odile iluk lo Aaron iluhi kuneicieng fad.¹³ Ati orihe tau ko Parao ogol ida inyi oning tenya neicieng, iya na lotenyare Lahitok to ken.¹⁴ Ojo LAHITOK iyo Moses, “Ida tau lo Parao olaha, oberu inyi lahahino cio ofwo.¹⁵ Ifwo iyo Parao kiwanyi kuru langun loloro inyi kare. Itiricoto inyi kutuk lo Nail manyu itetek na iluk ngole lo lulworo ara munu.¹⁶ Tinyia tijo iyo inyi, “kiculu Lahitok Lobanga lo cio kulo Ibru nan iyo isi lo rihohino isi ojo; ‘Ingohi cio kunei ofwo, ojir ofwori kiwori nan to mwang. Ati ko jijia irihe isi ida ining.¹⁷ Tohi na loteny Lahitok ene, tone iyen cia isi jimitan ara nan Lahitok: to iluk na longon kana nino abok cia nan kifi kulo Nail ofwonu olulworo ara okoto.¹⁸ Owei cia kayam to katwa lo Nail many ongwo kifi kulo kare many ida cio kulo Ijpt otum mata.”¹⁹ Tona Lahitok ko jimitan iyo Moses, “torihohi Aaron, todumu iluk nino manyu to fetahi kac kunino kai lo kifi kulo kov lo Ijpt, kai ocerihin, ko kareco, kai lo itibihin ko tafara ko fajihit kuna longon kifi fad- oto cia ibelo ara okoto. Ongon cia okoto fajihit fad to kov lo Ijpt many katwa lo motiongo kulo morutok ko keyek.”²⁰ Itii oho Moses ko Aaron iya na lotenyare Lobanga to ken. Oting inyi iluk nenge to ketemoni lo Parao ko kunahitoha kunenge ko boho kifi kulo Nail kifi fad ko lulworo ara okoto.²¹ Owei kayam to katwa lo Nail kare ko ngwojun bebe many ida cio kulo Ijpt otum mata kifi kunenge ongon afa okoto fajihit fad to kov lo Ijpt.²² Ati itii manyu ibwonok jii to genyita kuneicieng dong ogol tau lo Parao, ida inyi owak ningo Moses ko Aaron iya na lojo Lahitok.²³ Ibelo honyi orute kang lo okabwe nenge ida manyu kileng ibuha ene tenya.²⁴ Oto cio kulo Ijpt fad obok kalelehin kulo kare Nail lo rumuno kifi kulo mata kifi kulo kare.²⁵ Oring farihin mietare tona lobohore Lahitok Nail.

8

¹Ojo Lahitok iyo Moses, “ilo iyo Parao tijo iyo inyi, ‘tohi na loteny lahito inyi ene, Ingohi cio kunei to fwo ojir ofwori kiwori nan.² Kalimiteri isi icieng fwo aculu cia nan jiok lo ikordohi kof nino fad.³ Ifut cia Nail ko ikordohi. Ofwonuni cia kang hatwa lo obolare nino many logetore nino ko kai lo lagere nino, katwa lo kajihit kulo kulahitoha kunino, ko iyo cio kunino many katwa lo cialito kuningi ko lohingolare lo ibuneha.⁴ Ofwonu cia ikordohi iyo isi ko cio kunino ko kulahitoha kunino fad.”⁵ Tinyia ojo Lahitok iyo Moses, “Torihohi Aaron tijio, itifete kana nino ko iluk nino kai lo karecio, ocerihin, ko tafara, icwara ikordohi tojuhu kov lo Ijpt.”⁶ Tinyia ofetehe Aaron kana nenge kai lo kifi kulo Ijpt, oto ikordohi ko fwonuno ipude kov.⁷ Ati itii manyu ibwonok iya na to genyita kuneicieng icio manyu icieng ikordohi ofwonu kov lo Ijpt.⁸ Ilolonge Parao Moses ko Aaron ojo iyo icieng, “Ilifati iyo Lahitok odume ikordohi iyo nan ko cio kunei ato cia nan alahi cio kunino ofwo ifotohi kiciorita iyo Lahitok.”⁹ Ojo Moses iyo Parao, “Angerihi nan tenya lo ciha lo far iyo isi na ngalifahinore isi ko kulahitoha ko cio kunino ojir ikordohi okerorore ojir otong kuna longoni katwa lo kare lo Nail keken.”¹⁰ Ojo Parao iyo Moses, “Kiwanyi.” Inyiahahi Moses inyi ojo, “Ori cia iya na litany isi ojir isi iyenare jimitan oru lobo lori ko Lahitok Lobanga niyang.¹¹ kingerihi cia ikordohi ite ko kajihit kuningi, kuna hitoha kuningi ko cio kuningi, otongiti cia katwa lo Nail keken.”¹² Langun longerihi Moses ko Aaron Parao, ilelia Moses iyo Lahitok to ikordohi kuna liyauno inyi iyo Parao.¹³ Manyu itii Lahitok tohi na litifi Moses oweiha ikordohi to kajihit, to sitana ko to manatak.¹⁴ Ifuri icieng iyo ifuriti kuna hitoha many omura kof ara icieng.¹⁵ Ati kolodeu Parao ojo loru ikordohi, itigol inyi tau nenge ida owak ningo tenya lo Moses ko Aaron iya na afa lotenyare Lahitok to ken.¹⁶ Tinyia ojo Lahitok iyo Moses, “torihohi Aaron tijio, todong kana nino tobok fur lo kof to iluk. manyu to kov lo Ijpt fad olulworo cia fur ara ilakye.”¹⁷ Itii icieng jii, manyu ojo Aaron odong kana nenge ko iluk ko boho fur lo kof, ofwonu ilakye iyo cio ko sang. Ara fur to kov lo Ijpt fad ilakye.¹⁸ Ati ojo ibwonok otem kiyauno ilakye to genyita kuneicieng, ida itweruni. Tonyio ongon afa ilakye kenite kulo cio ko sang fajihit fad,¹⁹ ojo ibwonok iyo Parao, “ara ene kafele lo Lobanga.” Ati ogol tau lo Parao ida oningo, iya na loteny Lahitok to ken.²⁰ Oto Lahitok ojo iyo Moses, “Towaju kiwanyi berien itiric Parao langun loloro inyi kare ilo iyo inyi, “Tohi na loteny Lahitok ene: ojo, Ingohi cio kunei ofwo kiwor nan.²¹ Kalida isi ilahahi cio kunei ofwo ahijuhohi cia nan isi kujanga ilwahuno iyo isi ko kulahitoha kunino, iyo cio kunino ko katwa lo kajihit kuningi. Ifut cia kujanga kajihit kulo cio kulo Ijpt imuhe cia kujanga ko kof.”²² Ati na far akore cia nan kov lo Gosen faji na lomanya cio kunei; oru cia kujanga lojuk ijia, ojir isi iyen iyo nan Lahitok langon ene kov.²³ Akor cia nan cio kunei ko cio kunino. Itihino cia ene kitotori kiwanyi.”²⁴ Manyu itii Lahitok jii. Ilwahuno kujanga kaji lo Parao ko kajihit kulo kulahitoha kunenge. Ipale kujanga kov lo Ijpt fad.²⁵ Oto Parao ilongu Moses ko Aaron ko jimitan iyo icieng, “Ifwo ifotohiti kiciorita iyo Lobanga ningi ene kov.”²⁶ Ati ojo Moses, “Ida cia na obir. Kiciorita kuna lohifotohino ohoi iyo Lahitok Lobanga niyang odwa iyo cio kulo Ijpt. Manyu kolohifotohi ohoi kiciorita kuna litidwara iyo cio kulo Ijpt ida cia icieng kicak ohoi to morutok?”²⁷ Owak ohoi kifwo owele lo faritin uni mwangatare ifotohino kicioriti iyo Lahitok Lobanga niyang iya na lohichare inyi ohoi.”²⁸ Ojo Parao, “Ahilahahi cia nan ite ifwo ifotohi kiciorita iyo Lahitok Lobanga ningi mwangatare ati kefwo ilomaha noo. Jijia kilifahhi nan.”²⁹ Inyiahahi Moses ojo, “Deu jijia kalahingerihi nan isi ahilifahhi cia nan isi Lahitok, manyu kiwanyi ingohi cia kujanga Parao, kulahitoha kunenge ko cio kunenge. Ati owak Parao oyen jimitan ojir ida kitinonong ohoi to mitere cio fwo kifotohino kiciorita iyo Lahitok.”³⁰ Oto Moses ko ngerihino Parao olo ilifa iyo Lahitok.³¹ Manyu itii Lahitok tohi na lilifa Moses. Ongerihhi kujanga Parao ko kulahitoha kunenge ko cio kunenge, oru kujangati lotong.³² Ati ene tik manyu itigol Parao tau nenge, ida olahahi cio ofwo.

9

¹Tinyia ojo Lahitok iyo Moses, “Ilo iyo Parao irihohi inyi, ‘ara ene tohi na loteny Lahitok Lobanga lo cio kulo Ibru; Ingohi cio kunei ofwo ojir kiwori nan.² Kaliberu isi lahahino icieng irihe igoritare icieng,³ iyauno cia kana lo Lahitok jiok na irohohi iyo sang kuningi kuna longoni oleng iyo lakwenyi kuningi, sigiriahin ko lonagahin ko iyo kicu, kiri ko kera kuningi.⁴ Ati okor cia Lahitok sang kulo Israel ko kulo cio kulo Ijpt ojir lobo tyang to Israel ida owe. Ofik Lahitok tik ojo, kiwanyi

itii cia Lahitok ene tenya kov. ⁶Manyu kiwanyi nenge itii Lahitok jii: Owei sang kulo cio kulo Ijpt fad ati oru lobo tyang bito lo cio kulo Israel lowei. ⁷Ingingij Parao na tenya orumahi ojo oru kolobo tyang bito lo cio kulo Israel lowei. Ati orihe tau nenge oheru kiruk manyu ida olahahi cio ofwo. ⁸Tinyia irihohi Lahitok Moses ko Aaron ojo, “Itongonyu kirike to kaka lo ciali ifut kana icio Moses orwace kai iyo kiyoma to ketemoni lo Parao. ⁹Olulworo cia na kirike ara fur na itinya kwe lo kov lo Ijpt fad manyu iciak cia lofunoho kuna hitoha kiniefa cio ko sang to kov lo Ijpt fad. ¹⁰Oto icieng ongonyu kirike lo kaka lo ciali ko fwonuno woita ketemoni lo Parao. Orwace Moses na kirike iyo kiyoma, iciak lofunoho kuna hitoha kiniefa cio ko sang. ¹¹Ida ibwonok otum woita ketemoni lo Moses to lofunoho kuna lodaha icieng ko cio kulo Ijpt fad. ¹²Ati itigol Lahitok tau lo Parao oheru ningo oho Moses ko Aaron, iya na lotenyare Lahitok iyo Moses to ken. ¹³Tinyia ojo Lahitok iyo Moses, “Towoju kiwanyi berien ilo torumu Parao irihohi inyi ijio, “Tohi na loteny Lahitok Lobanga lo cio kulo Ibru ene: tolahahi cio kunei ofwo kiwor nan, ¹⁴kalida tone kakeny, aculu cia nan johi johi kuna igoli iyo isi, iyo kulahitoha kunino ko iyo cio kunino, ojir isi iyenare jimitan oru lobo lori ko nan to kov fad. ¹⁵Tonyio ko jijia ji nan laculu kana nei ahibok isi ko cio kunino to jiok ite na ngohikeru ite to kwe lo kov fad. ¹⁶Ati ahitiboloru nan isi tone tenya bito ojir ahitotorohi isi golun ko kilotir nei ojir karana nei oyeniti iric kov fad. ¹⁷Orihe cie isi igoritare manyu itiliwa cio kunei iberu lahahino icieng ofwo. ¹⁸Tone dong, kiwanyi tone tik aculu cia nan igewa na irohoi ilany fad na lorihe afa ida litihihino kov lo Ijpt many to lohiciahi nenge ko ene far. ¹⁹Icwara tenya jijia lo kiyauno sang ko sangite fad kuna longoni mwang faji loracare, tonyio odou cia lofalanga iyo cio ko sang fad kuna lorihe ongoni oleng ida oraca ifade icieng. ²⁰Kula kude kuna hitoha kulo Parao kuna lobang tenya lo Lahitok orocoro kiyauno opiihin ko sang kuneicieng kajihit. ²¹Ati kuna litikaj tenya lo Lahitok, ingohi opiihin ko sang kuneicieng manatak. ²²Tinyia ojo Lahitok iyo Moses, “Toting kac kunino iya kai ojir lofalanga obok kov lo Ijpt fad, iyo cio ko iyo sang ko iyo sangite pili kuna lobu ene kov lo Ijpt.” ²³Langun loting Moses iluk nenge iya kai, oculu Lahitok kigurita ko lofalanga, manyu imedek hila ogoru many kof, tona oculu Lobanga hila obok kov lo Ijpt; ²⁴ocia lofalanga manyu imedek hila ketemoni ko kifwongi. Ara orumu na igewa na irohoi ilany to kov lo Ijpt many to lohicahi lo na kov rahun imiri. ²⁵To kov lo Ijpt fad obok lofalanga sangite fad kuna longon manatak ifade cio ko sang; ilieny sangite fad kuna lobu to kov manyu igwere cianitok fad. ²⁶Faji Lobito keken na lida lofalanga obok inyi kov lo Gosen faji na lomanyare cio kulo Israel. ²⁷Oto Parao ilolngu Moses ko Aaron ojo iyo icieng, “Ene far lapal nan. Otenu Lahitok ati apal nan ko cio kunei. ²⁸Ilifa iyo Lahitok, tonyio lohitum kigurita lo hila ko lofalanga ohoi. Ahilahahi cia nan ite ifwo; ida owak ite irihe itongo.” ²⁹Inyiahahi Moses ojo, “Kalalo nan oleng to katwa lo taya ating cia nan kac kai lo kilifa iyo Lahitok. Icing cia kigurita lo hila manyu oru cia lofalanga losodoro ojir isi iyen ijo ara kov lo Lahitok. ³⁰Ati ayen nan jimitan orihe isi ko kulahitoha kunino ida ibang Lahitok Lobanga.” ³¹Ipale lofalanga Obira ko Sayiri tonyio orumu Sayiri loturo ko Obira lokwerihi. ³²Ida ngano ko geme ipalaru tonyio odorita icieng to kifwongi. ³³Oto Moses ongerihi Parao ko loro oleng to Taya. Oting inyi kac iyo Lahitok; icung kigurita lo hila ko lofalanga obienge manyu kuu ida orihe oca kov. ³⁴Kolodeu Parao ojo loru kuu ko lofalanga ko kigurita lo hila, olotu ipal ari. Itigol inyi tau ko kulahitoha kunenge fad. ³⁵Dong ogol tau lo Parao manyu ida olahahi Israel ofwo, iya na lotenyare Lahitok iyo Moses to ken.

10

¹Tinyia ojo Lahitok iyo Moses, Ilo iyo Parao tonyio latigol nan tau nenge ko taulo kulo kulahitoha kunenge ojir atiyore kuno kitotoriti kunei to kaji neicieng ²Ojir ite irihohi tee kuningi ko lotataha kuningi koditi na latiyore nan cio kulo Ijpt to ngere ko koditi na latiyore nan kitotoriti kunei to kiji neicieng manyu ojir ite iyen jimitan nan Lahitok. ³Dong ofwo oho Moses ko Aaron iyo Parao ko jimitan iyo inyi, “Tohi na loteny Lahitok Lobanga lo cio kulo Ibru inyi ene ojo, “many anu cia iberu isi kitirieja ken to ketemoni nei? Tolahahi cio kunei ofwo ojir kiwori nan. ⁴Kalimitere isi icieng fworo, aculu cia nan iterebuk kov nino kiwanyi. ⁵Imuhe cia icieng kov many ida oboto. Okeru cia icieng na daha sidi lititongu igewa ara Lobito ko cianitok kuna longoni mana nino. ⁶Ifutihi cia kajihit kunino ko kulo kulahitoha kunino ko kulo cio kulo Ijpt fad, tohi lafa lida apaico kode lohitwaha kuningi odeu many to fwonuno neicieng manya ene kov ko jijia.” Oto Moses ko kibelo olo ongerihi Parao. ⁷Ojo kulahitoha kulo Parao iyo inyi, “Many anu cia itongo ene tungani ara owic iyo ohoi? Ingohi kuno cio tofwo ojir ofwo iworu Lahitok Lobanga neicieng. Orihe isi ida iyen jimitan lipalaru kov lo Ijpt?” ⁸Tinyia inyiahahuni Moses ko Aaron iyo Parao ojo inyi iyo icieng, “Ifwo iworata Lahitok Lobanga ningi. Ati kirihohi nan oho ngai lofworo.” ⁹Inyiahahi Moses inyi ojo, “kifworo ohoi ko tee ko ngoroyok ko tee kilahaji ko tee kariok kuniyang ko sang, kiri, kera ko kicu tonyio kifworo ohoi daha karama iyo Lahitok.” ¹⁰Ojo Parao, “Ingohi Lahitok kingon ko ite kalahilahahi nan ite ifwo ko ngorwo ko tee! Oboto jimitan itongo ene fworo ningi ara lo rohojun. ¹¹Ida! Ingohi rei keken tofwo kiwora Lahitok, ara tohi na litifia ite inyi na.” Oto ko kifuharoti Moses ko Aaron to ketemoni lo Parao. ¹²Oto Lahitok ojo iyo Moses, “Todong kana nino kai lo kof lo Ijpt ojir iterebuk ibuluno ene kof okeru sangite fad kuna lobu to manatak, sangite fad kuna lititongu lofalanga.” ¹³Oto Moses ko fetaru iluk nenge kai lo kov lo Ijpt, oto Lahitok icio kiyoma lo ngati lo okangere okuta na far doony ko karwe mwaa kai lo kov. Kiwanyi liyauno na kiyoma iterebuk. ¹⁴Ipude kov lo Ijpt fad manyu odohini fajihit kulo kov fad, oborengi ilany. Ida orumu lobo jiok lo iterebuk na lori iya na litihihino kov lo Ijpt oru manyu lobo to kifwongi. ¹⁵Imuhori kov fad many irwok kov ara icieng. Okeruni sangite pili kuna litotongu lofalanga- sangite pili kuna lobu manatak ko ngak kuna to kai lo cianitok. Oru lobo tohi inyiori lotong kai lo cianitok kode manatak to kov lo Ijpt fad. ¹⁶Ilolngu Parao Moses ko Aaron deu deu ko jimitan iyo icieng, “Lapal nan ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi ko ketemoni ningi. ¹⁷Jijia itolau kpal nitole ari manyu ilifa iyo Lahitok Lobanga ningi odume ene jiok litibanga to ken nei.” ¹⁸Ingohi dong Moses Parao ko kilifa iyo Lahitok. ¹⁹Manyu ibel Lahitok na kiyoma ara kiyoma lo ngati lo lodoyore lo kolong na igol ko tingoro iterebuk fad ijuhohi katwa lo nam na ido, oru lobo iterebuhiti bito lotong kov lo Ijpt. ²⁰Ati itigol Lahitok

tau lo Parao ida iruk lahahino Israel ofwo.²¹Oto Lahitok ojo iyo Moses, "Toting kac kunino iya kai ojir mutohun olotu kov lo Ijpt- mutohun lokimuyuk na irioci.²²Oto Moses lo tingo kac kunenge iya kai, oto lokimuyuk ipude kof lo Ijpt fad to faritin uni.²³Oru lobo tungani lodeu kaletoni kode olo lobo faji to faritin uni. Adi hony cio kulo Israel ongon ko wangun fajihit kuna longoni icieng.²⁴Tinya ilolongu Parao Moses oto ojo, "Ifwo iworata Lahitok. Otum ngorwo ko tee kuningi fwo ko ite, itongerihiti sang keken otong kifwongi.²⁵Ati ojo Moses, "Ojir isi iruk ohoi kiyaru kiciorita kuna lohifworo fejhino iyo Lahitok Lobanga niyang.²⁶Ojir sang kuniyang manyu kilik ko ohoi ida lobo otong kifwongi. Kifwo ohoi kitiyore kude to kiji neicieng kiworare Lahitok Lobanga niyang many kigoru ohoi ijia, ida ohoi kitum yenun nyio kiworare ohoi Lahitok Lobanga niyang."²⁷Ati itigol Lahitok tau lo Parao, manyu ida inyi owak lahahino icieng ofwo.²⁸Ojo Parao iyo Moses, "Ilo to ketemoni nei. Tode jimitan ida isi inyiahato boto ketemoni nei ari! Far na lideunore isi komom nei iwei cia isi."²⁹Inyiahahi Moses iyi ojo, "Iya na litany isi. Ida cia nan anyiahat lotuno ketemoni nino ari."

11 ¹Ojo Lahitok diho Moses, "Ayauno cia nan jiok lobito ari iyo Parao ko kof lo Ijpt. To kifwongi kilahahi cia inyi ite ifwo ten, manyu ko lohilahahino inyi ite kifuhe cia ite tur.²To rihohi cio tijo ojir rei ko ngorwo ara lobito ilif lorihati kuneicieng sangite kuna likukumi to dahab ko rial.³(Icio Lahitok cio kulo Ijpt imorati bebe iyo cio kulo Israel manyu Moses token manyu obang kulahitoha kulo Parao ko cio kulo kof lo Ijpt fad.⁴Ojo Moses iyo cio, "Tohi na loteny Lahitok inyi ene, "To tik lo kiji lo karue alo cia nan katua lo kof lo Ijpt fad.⁵Tee okangi fad to kof lo Ijpt oweiha cia kiciaha iyo kito okang lo Parao na litongo iyo seger lo okabwe many iyo kito okang lo ngorwani opiini na liria ngamang ko tee okangi kulo sang fad.⁶Obolo cia kiluluo kof lo Ijpt na lida afa itiihino manyu na lida mute itiihino ari.⁷Ati to kiji lo cio kulo Israel ida cia kileng ikure igwok lobo tungani kode tyang. Ito cia ite iyen ijio okor Lahitok kiji lo Ijpt ko Israel.⁸Kulo kulahitoha kunino fad ofwonuni cia diho nan ogungiti ileliati ojo, "Ilo ko cio fad kuna lohijifita isi!" To kifwongi ato cia nan alo" Oto Moses lotum kilongo ko loro to ketemoni lo Parao.⁹Orumu Lahitok lorihohi Moses ojo, "Oberu cia Parao ningo tenya nino, ojir ticitici kulo tangu nei itiborengohini kof lo Ijpt."¹⁰Itii Moses ko Aaron kuno tanguhin fad to ketemoni lo Parao, ati itigol Lahitok tau lo Parao manyu ida owak lahahino cio kulo Israel ofwo to kof nenge.

12

¹Ojo Lahitok diho Moses ko Aaron to kof lo Ijpt,²"Ingohi ene ofa tara diho ite ofa lo lobito, ofa lo lobito lo kari ningi.³Torihohi tuban lo cio kulo Israel jimitan to far lo tomon lone ofa ojir tungani lobito lobito onyumu kilelo to kaji nenge lobito to kaji lobito lobito.⁴Kalisidi lobo kaji ida otum keruno kilelo ingohi tongari ko loryehat neicieng na inyiha noo, langun loyeniti borengun lo cio kuna longoni. Ojir ite itutum borengun lo cio ko tyang na lotum tungani lobito lobito konya.⁵Ingohi kuna sang linyumuno ite tara mongi kulo kera kode korecio kuna lara kari lobito manyu onyui oru lobo lofunyia, lokamalahanyang kode lohabohoi.⁶Itoric kuna kirieho many far lo tomon ko ongon lo ene ofa, far na longotore cio kulo Israel to tuban icieng kurou langun lodoyoro kolong.⁷Ojir icieng itaru lobo okoto otwehini kai ko angatihin kulo bauhini kulo agwalahin kulo kajihit kuna lokonyare icieng kuna kirieho.⁸Na karue bito ojir icieng okony tyang na lofejo to kima ko cianitok kuna idwari ko mugati kuna lofuni oru ibula.⁹Kekony na tyang owar kode oyeri to kifi ati itofej ara fejo to kima fad ko kue, meselek ko sangite kulo kocehe.¹⁰Ketitongohi lobo many owang kof. Kolotong lobo ko kiwanyi, ojir icure.¹¹Koditi na ngidahare ite inyi ene: ko kyelani otorahino komoci to gasi, kamuha kejuha, ko iluhi kuningi kac. Itoruk daha nenge; Ara daha lo rangaru lo Lahitok.¹²Iyo na karue bito arang cia nan ara kof lo Ijpt afade tee okangi fad kulo cio ko kulo sang, manyu ayauno cia nan ngoto lo tenya iyo lobangahin kulo Ijpt fad. Nan Lahitok.¹³Itongo cia okoto ara kitotorita ningi iyo kajihit kuna lingoni ite, manyu kaladeu nan okoto ahirang cia nan ite. Oru lobo jiok lo wei cia lohiti ite kalabok nan Ijpt.¹⁴Ara ene far na likwera ite; to kofiang fad kuna lofwonuno ojir ite idaha ara karama lo Lahitok itidwar lo karihin fad.¹⁵To faritin mietare ojir ite idaha mugati na lofuni oru ibula. To far lo lobito itidume ibula to kajihit kuningi, tonyio tungani na lonyia lobo tohi likukumi to ibula many to far lo lobito many far lo mietare ojir odumari inyi to Israel.¹⁶To far lo lobito itofik tuba manyu ifik lobito far lo mietare. Ketir lobo tic tur to kuno faritin, ingohi tara kikukuma lo daha keken, tohi na ngitii ite inyi na.¹⁷Itonyia karama lo mugati kuna lida ofuni to ibula tonyio ara enefar token, ayaunore nan agwalahin kuningi to kof lo Ijpt. Ikwerati ara itidwar lo karihin fad to kofiang fad kuna lofwonuno.¹⁸Iyo ofa lo lobito ojir ite inyia mugati kuna lofuna oru ibula many to kurou lo far lo tomon ko ongon many kurou lo far lo keek are ko lobito.¹⁹To faritin mietare ojir ibula ida orumahino kajihit kuningi. Manyu lobo tungani kode misiohoni kode monye lo kof na lonyia lobo tohi likaruto ko ibula ojir odumari to kiji lo cio kulo Israel.²⁰Kenya lobo tohi likaruto ko ibula. Fajihit fad kuna limanya ite ojir idaha mugati kuna lofuni oru ibula.²¹Oto Moses ko tubuno lohithawa kulo Israel fad ko jimitan diho icieng, "Ifwo deu itonyum kirieho to kajihit kuningi, ingot kilelo lo rangaru.²²Itodumu itorit lo lodwa icafahi iyo okoto to besen itwehi iyo bauhini kulo agwala kai ko ngathin are fad, ojir lobo tungani to kiji ningi ida orute sita many owang kof."²³Kololoro Lahitok kilorita kof fad boho cio kulo Ijpt, odeu cia inyi okoto kai ko angatihin kulo bauhini kulo agwalahin kuningi ko rangita kuna agwalahin manyu ida ingohi kafadani orute kajihit kuningi kifada ite.²⁴Itoric kuno tenyitenyi ara cik to ite ko to lotataha kuningi tur.²⁵Kaligon ite nu kof lohicwara Lahitok ite iya lafa locihare inyi, ijifata ene tic.²⁶Ojir kalitufia mute tee kuningi ojo, "Nyio fotiri lone tenya?"²⁷Itorihohiti icieng ijo, "Ara ene kikumi lo Rangaru Paska lo Lahitok, tonyio orang afa inyi kajihit kulo Israel to kof lo Ijpt ingohi kajihit kuniyang na karue lifadare inyi cio kulo Ijpt." Oto cio ogung kof iworu Lobanga.²⁸Itii cio kulo Israel iya na locihare Lahitok Moses ko Aaron token.²⁹Kologoru tuk lo karue, ifade Lahitok tee okangi kulo cio kulo Ijpt fad, kiciaha to kito okang lo Parao la litongo iyo seger lo Okabwe many iyo kito okang lo mabusoni na lora faji na imutok ko okangi kulo sang fad ara lobito.³⁰Owoju Parao

karue ko kulahitoha kunenge fad ko cio kulo Ijpt fad, oto kicira na litibanga igor kof lo Ijpt tonyio oru lobo kaji to kajihit kulo cio kulo Ijpt lida tungani owe katua.³¹ Ilolongu Parao Moses ko Aaron na karue ko jimitan diho icieng, "Itiwoju ifwo ite ko cio kulo Israel, kingerihiti nan ko cio kunei! Ifwo iworata Lahitok iya na litenyare ite."³² Iyaroti ko sang kuningi iya na litenyare ite, ito hati ifwo. Kigatahi manyu nan gum.³³ Oruk cio kulo Ijpt Israel fworoto kof neicieng ojo, "Tonyio ngohikeroro ha ohoi fad."³⁴ Tona icio cio oting kofwo kuneicieng kuna lingoli orihe ida ofihi ibula oryongohini okokoho kuneicieng ara na lobuburahini kingolihin iyo kyelani.³⁵ Itii cio kulo Israel iya na lorihoihore Moses icieng ilifuni sangite kulo rial ko dahab ko kyelani iyo cio kulo Ijpt.³⁶ Icio Lahitok cio kulo Ijpt imoroti noo iyo cio kulo Israel iciori icieng sangite kuna lilifa icieng fad, tona obelaru icieng Ijpt.³⁷ Iciak cio kulo Israel lotita to Ramases many Sukos. Ara afa cio rei kuna lotum alif mia ile na lida ikeni ngorwo ko tee.³⁸ Ilik cio beciek ko icieng ko sang beciek; kiri, kera ko kicu.³⁹ To kuna kofwo lingoli liyauno cio kulo Israel to Ijpt, ifun icieng mugati kuna loru ibula. Oru afa ibula iyo kuna kofwo lingoli, tonyio ifuhuni icieng to kof lo Ijpt oruhi icieng tik lo kikukuma daha neicieng.⁴⁰ Tona orumu kitongo lo cio kulo Israel lotum karihin mia ongon ko keek uni.⁴¹ To lohicungi lo kuna karihin mia ongon ko keek uni many ogoru la far, ofwonu cio kulo Lahitok to kof lo Ijpt kajihit fad.⁴² Tonyio iriria Lahitok icieng na karue lo kiyauno icieng oleng to kof lo Ijpt, ojir na karue cio kulo Israel iriria na karue to kofiang fad lo kibuhunita ko kiwora Lahitok.⁴³ Orihohi Lahitok Moses ko Aaron ojo, "Cihichi kulo daha lo Rangaru kuno: Ojir lobo misiohoni ida onyia."⁴⁴ Otum lobo opii linyangu isi daha langun lilir isi ini.⁴⁵ Ati ida katangunoni kode tungani na lidum isi lo kitiyo lobo tic to faritin kude kuting onyia.⁴⁶ Ojir odahahini kajihatua, kerutorore lobo tyang sita. Kegil lobo koite nenge.⁴⁷ Ojir cio kulo Israel fad onyia na karama.⁴⁸ Misiohoni na lomanya kiji ningi kolowak daha Rangaru lo Lahitok ojir ilir cio ko tee rei kulo kalenge fad,oto ini ko rijon iya tungani na lotomonohini kiji ningi kidaha ko ite ara lobito. Ida tungani retoni na lida iliri onyia daha lo karama lo Rangaru.⁴⁹ Inyi na cik bito litiyo to tungani lo kof lo Israel ko misiohoni na lomanya kiji ningi.⁵⁰ Itii cio kulo Israel fad tohi na locik Lahitok ara iyo Moses ko Aaron.⁵¹ Manyu to la far bito iyauno Lahitok cio kulo Israel oleng to kof lo Ijpt to agwalahin kuneicieng ko imaniti kuneicieng.

13

¹Ojo Lahitok diho Moses,² "Kikwerahi nan tee rei okangi fad. Kito ketemoni lo kocheheri fad to Israel ara kunei; kode kulo cio kode kulo sang."³ Tona ojo Moses diho cio, "iiunitati ene far, far na lifwonunore ite to kof lo Ijpt, to kof lo rahun opii. Tonyio kiyauno Lahitok ite tijia to kana nenge na igol. Kenya lobo tohi likukumi to ibula."⁴ Ele far ofa lo Aviv ifworoto ite.⁵ Kolohiyauno Lahitok ite katua lo kof lo cio kulo Kanaan, Hitit, Amor, Hivi, ko Jebus - kof lafa locik ini diho lohithwaha kuningi lo kicwara ite, kof na lithita lei ko ogoro. Ijifata koditi lone tic iyo ene ofa.⁶ To faritin mietare itonya mugati na lofuna oru ibula, manyu far lo mietare nenge ojir inyia karama na hitok diho Lahitok.⁷ Itinyia mugati kuna loru ibula to kuno faritin mietare ojir lobo tohi lo ibula ida ongon kiji ningi manyu ojir ibula ida ongoni lobo faji to katua lo lohikorihin kulo kof ningi.⁸ Tona far torihohi kito nino ijo, "Atiyo nan ene to tohi na litii Lahitok to nan lafar lalotunore nan to kof lo Ijpt."⁹ Itongo mute ene kiiyo ara kitotori na lotora iyo kac kuningi ko kitiunita na longon komoma kuningi jimitan ojir ene cik lo Lahitok ongon kutuhe kuningi. Tonyio kiyauno Lahitok ite to kof lo Ijpt to kana nenge na igol.¹⁰ Ojir ite iric ene cik iyo faritin kunenge kari ko kari.¹¹ Langun lohayauno Lahitok ite iyo kof lo cio kulo Kanaan manyu icio diho ite iya lafa locihare to kibutia iyo ite ko lohithwaha kuningi,¹² ojir ite icio diho Lahitok kito ketemoni lo kocheheri fad. Okangi kulo sang kuningi fad ara kulo Lahitok.¹³ Itilaha okang lo sigiriati to mongo lo ker, oto hati kalida isi itum kitilaha ini, togil murut nenge. Itilaha tee rei okangi kunino fad.¹⁴ Mute kude karihin kalitifa kito nino ojo, 'Nyio fotiri lone tenya?' torihohi ini ijo, 'to kana nenge na igol kiyauno afa Lahitok ohoi to kof lo Ijpt, kof lo rahun opii.'¹⁵ Afa kalitigol Parao kue oberu lahahino ohoi, ifade Lahitok okangi kulo cio ko kulo sang to kof lo Ijpt. Inyi ene licio nan acwara okangi kulo sang kunei fad manyu atilaha tee rei okangi kunei fad.¹⁶ Manyu ori mute iya kitotori to kana nino ko kitiyenita to komom nino jimitan kiyauno Lahitok ohoi to kof lo Ijpt to kana nenge na igol."¹⁷ Kololahahi Parao cio ofwo, ida Lobanga orik icieng ara kikoi lo kof lo Palestina kileng lorumu ara kikoi na isuk na. Ojo Lobanga, "Kaliriciti ko rem, ibeli cia kueci oitori iya kof lo Ijpt."¹⁸ Tona orik Lobanga cio lokorwonge ara kikoi lo kuny na loloro iya nam na Ido. Ofwo cio kulo Israel to Ijpt ara na likukumahinoti to rem.¹⁹ Oyororo Moses koi kulo Josep tonyio orumu Josep licio cio kulo Israel ibuti, orumu inyi lojo, "Olotu mute Lobanga luaha ite, dong tinyia ojir ite iyaru koi kunei tone faji."²⁰ Langun lofwonuni to Sukos, ofwonu icieng ofik taban neicieng Etam, kalele lo kuny.²¹ To far olot Lahitok ketemoni neicieng to wiriti lo idis lo kitotorohino icieng kikoi, manyu ojo karue to wiriti lo kima lo kicwara icieng wangun ojir icieng olot to far kode karue.²² Ida wiriti lo idis far kode wiriti lo kima karue ingohi faji nenge ketemoni lo cio.

14

¹Tinyia ojo Lahitok diho Moses,² "Torihohi Israel ingohi ibeloti iya kifwongi ofihi taban onyia ko Pi Hahiros, kiji lo Migdol ko nam isiran ko Baal Zepon.³ Iiyo cia Parao ojo, 'ibunyita Israel katua lo mwang otimane ara na lolihi kuny.'⁴ Manyu atigol cia nan tau lo Parao manyu otifuno cia ini icieng. Ati arumu cia nan kwatun iyo ken nei to Parao ko karemok kunenge fad oto cia ko cio kulo Ijpt oyen jimitan nan Lahitok", manyu itii Israel iya na."⁵ Kolorihohini kabu lo Ijpt jimitan lifiri cio, ibel Parao ko kunahitoha kunenge kweci to icieng many ojimi, "Nyio kitii ohoi? Lohicio ohoi Israel ofwo kingotohi kirwa neicieng."⁶ Tinyia icio ini ikukumahini gadigadi nenge ko kiyaru karemok kunenge ko ini.⁷ Iyaru ini gadigadihin mia ile kuna lojiri ilany ara lobito ko gadigadihin kulakude kulo Ijpt fad, ko kabolohinok kuna lolanyu icieng.⁸ Itigol Lahitok tau lo Parao kabu lo Ijpt icio ini otiforo Israel kuna lolotita iya ketemoni to golun lo taulo.⁹ Cio kulo Ijpt,

lakwenyi kulo Parao fad ko gadigadihin, karemok to lakwenyi ko kuna lolot to kejuha ko kijifaru cio kulo Israel ofwo itihorori inyia logilahinore icieng taban neicieng kutuk lo nam onyia ko Pi Hahiros na lisiran ko Baal Zepon.¹⁰ Kolonyihu Parao, oting cio kulo Israel konyeha ko deunoti cio kulo Ijpt ofwonuno to omot neicieng. Obangi icieng ko kicirati iyo Lahitok.¹¹ Ojo icieng diho Moses, "Ara orumu to jimitan oru kwecerehin to kof lo Ijpt iyaunore isi ohoi weihino ene katua lo kuny? Nyio itii isi iyo ohoi to kiyauo ohoi to kof lo Ijpt?"¹² Ida afa ohoi lohirihoi isi to kof lo Ijpt kijo, "Kingohi ohoi kiruhi cio kulo Ijpt? Orumu ngociam diho ohoi kirwa cio kulo Ijpt ilany wei kunyhatua."¹³ Inyiahahi Moses cio ojo, "Kebang, itiiwoitati igoli ito cia ideu lwahuno na liyauno Lahitok diho ite elefar. Kuno cio kulo Ijpt lideya ite jijia, ida cia ite irihe ideu ari."¹⁴ Orem cia Lahitok to ite, owak ite iwoita igoli."¹⁵ Tinyia ojo Lahitok diho Moses, "Nyio icira ite diho nan? Torihohi cio kulo Israel olot ketemoni."¹⁶ Toting iluk nino manyu to fete kana nino kai lo nam lo kora kifi ojir cio kulo Israel ofwo to katua lo nam to kof na itou.¹⁷ Atigol cia nan taulo kulo cio kulo Ijpt ojir ofwori ijifari icieng. Ato cia nan arumu kwatun to Parao ko karemok kunenge ko to gadigadihin kunenge ko karemok to lakwenyi.¹⁸ Oyen cia cio kulo Ijpt jimitan nan Lahitok kalarumu nan kwatun to Parao, gadigadihin kunenge ko karemok to lakwenyi."¹⁹ Oto Malaika lo Lobanga na lorumu olot ketemoni lo karemok kulo Israel ko iituno olo kifwongi neicieng. Oitu manyu wirita lo Idis to ketemoni iya kifwongi neicieng owoita,²⁰ ara na lolotu kiji lo karemok kulo Ijpt ko cio kulo Israel. Tona karue fad icio na idis wangun angati, mutohun angati. Icio icieng ida onyihahi kenite, tona oru lobo lonyihahi kaletoni tona karue fad.²¹ Oto Moses ko fetaru kana nenge kai lo nam, oto na karue fad okor Lahitok nam to kiyoma lo ngati lo okangere na igol ibele ara kof na itou. Okora kifi are²² ofwo Israel to katua lo nam to kof na itou ko lohitiir lo kifi owoita ngati lo iteten ko ngati lo ikajong neicieng.²³ Ijifaru cio kulo Ijpt icieng manyu ijife gadigadihin, lakwenyi ko karemok to lakwenyi katua lo nam.²⁴ To tomorong, odea Lahitok to wiriti lo idis ko kima cio kulo Ijpt ko kitidaha icieng timan.²⁵ Itigorohi inyi kejuha kulo gadigadihin kuneicieng ojir itirumu icieng golun lo lotita. Tinyia ojo cio kulo Ijpt, "Ingafi ten iyo cio kulo Israel! Ongon Lahitok rem to icieng iyo cio kulo Ijpt."²⁶ Tinyia ojo Lahitok diho Moses, "Tofete kana nino kai lo nam ojir kifi oite ibule cio kulo Ijpt ko gadigadihin kuneicieng ko karemok to lakwenyi."²⁷ Ofete Moses kana nenge kai lo nam manyu to kiwanyi oite nam faji nenge. Orumu cio kulo Ijpt ongon kifejaru iya tode ati inyiahahi Lahitok icieng katua lo nam.²⁸ Oite kifi imuhe gadigadihin, karemok to lakwenyi ko karemok kulo Parao kuna lijifaru cio kulo Israel katua lo nam fad. Oru lobo bito lofur.²⁹ Ati ofwo Israel ara katua lo nam to kof na itou, ko lohitiir lo kifi ngati lo iteten ko ngati lo ikajong neicieng.³⁰ La far, olwahu Lahitok Israel to kac kulo cio kulo Ijpt manyu odeu Israel karemok kulo Ijpt ogeto ibaloti loweiha kutuk lo nam.³¹ Dong kolodeu Israel golun lo kana lo Lahitok na litii kenite kulo cio kulo Ijpt, oto obangiti Lahitok ko fiha kigeno neicieng diho Inyi ko diho karwaani Nenge Moses.

15

¹Oto Moses ko cio kulo Israel owol ene wole diho Lahitok. "Awol cia nan diho Lahitok tonyio otul inyi ko lanyino lo deyo. Lakweny ko karwohitani Libirohi inyi katwa lo nam.² Lahitok lara golun nei ko karicani nei Lobotu inyi ara livahuno nei. Inyi Lobanga nei manyu amaj cia nan inyi Lobanga lo apa nei nanyu, otikwat cia nan inyi."³ Ara Lahitok Karemoni Lahitok karana nenge.⁴ Gadigodihin kulo Parao ko karemok kunenge Libirohi inyi katwa lo nam Kulahitoha kulo Parao kuna lilany, Lokeroroti katwa lo nam na ido.⁵ Lodile kifi kuna ilukoho ileng, Odoyori katwa lo nam iya moru.⁶ Kana nino iteten Lahitok Monye lo golun ko kwatun Kana nino iteten Lahitok⁷ To bolorun lo Okabwe nino Iborihi isi kuna lohitepeha isi I cio isi awo nino nan inok Ocure icieng iya ingarum.⁸ To ofu lo kume nino Ifuroro kifi Owoita kifi obir iya lohitiir Ifuroro kifi kiji lo kiluko lonam.⁹ Oteny meroni to pufa ojo, "Afuharu cia nan icieng, atihoru cia nan icieng. Akor cia nan sangite kuna laruju; Amonere cia nan icieng. Asutu cia nan ngalem latubot nei manyu Okeru cia kana nei icieng."¹⁰ Ati ikut isi to wirita nino Oto nam ko kimuhoro icieng Odiloroti nam katwa Iya iluk lolubang.¹¹ Ngai to kiji lo lobangahin Lohiri ko isi Lahitok? Ngai Lohiri ko isi iyo deyo ko nyijoro? Ihihirita kenite kulo cio iyo tohi nan litiyo isi, Itiyo isi sangite kuna litirima.¹² Ifete isi kana nino iteten, Kof ko diloro merok kunino.¹³ To kimaruno nino na lida icieng irik Cia isi cio kuna lilwahu isi to golun nino ikenge cia isi icieng Iya lomanyare nino na inyu.¹⁴ Oning cia misihi ihihiritati; Inief cia irode cio kulo Pilstia.¹⁵ Ocolie cia taulo kulo kabuno kulo Edom Many inief cia kihihirita Kulahitoha Kulo Moab. Ocolaru cia cio kulo Kanaan olengi.¹⁶ Inief cia bangun ko lokafikafi icieng. To golun lo kana nino ijiringa cia icieng iya morutok Many oring cio kunino Lahitok Many oring cio kuna Liyauno isi.¹⁷ Iyauno cia isi icieng many itibulahi Donge lo lunyo nino. Faji na lingumu isi ara lomanyare nino Lahitok Lomanyare nino na inyu Lahitok na likukumahi kana nino.¹⁸ Olanyu Lahitok karihin ko karihin.¹⁹ Kaliculoro lakwengi, gadigadihin ko karemok to lokwenyi kulo Parao katwa lo nam, olahahi Lahitok kifi kulo nam oitu Odile icieng, ati ofwo Israel to katwa lo nam to kov na itou.²⁰ Oto Miriam Kamocani, kanece lo Aaron, ko dumuno ojati to kana nege manyu ijifahi ngorwo fad inyi ko ojahin to kac okiati.²¹ Owolohi Miriam icieng ene wole ojo, "Itowol diho Lahitok, Tonyio otul inyi ko lanyuno lo deyo. Lakweny ko karwohitani libirohi inyi katwa lo name."²² Tinyia Moses Korihoro cio kulo Israel to nam na ido ko fworoti katwa lo kuny lo Sur. Oto icieng katwa lo kuny to faritin uni ida Orumuni kifi.²³ Kolofwonu icieng Mara, ida otumiti mata kifi kunenge tonyio orumu odwari inyi licio na faji obara Mara.²⁴ Oto cio ko ngungunita ken lo Moses ojo, "Ojir ohoi kimat nyio?"²⁵ Moses Ko kicira diho Lahitok, oto Lahitok itotorohi inyi ingutit lo kete, ibirohi inyi na kete katwa lo kifi kifi kojiran to mata. Tijia icio Lahitok icieng cik ko tinyi teny kuna ngijifi manyu ko filia icieng iyo tema.²⁶ Ojo inyi, "Kalining ite otoc tenyia lo Lahitok Lobanga ningi many itii tohi na ibehi to ketem. Oni nenge, kaliric ite tenya nenge ko cihichi kunenge fad, ida ca nan ayouno diho ite kulafa jiohi jiohi layauno nan iyo cio kulo Ijpt, tonyio nan Lahitok na lahitifurio ite."²⁷ Tinyia ofwonu icieng Elim, faji na longoni ipulahi kulo kifi tomon ko are ko ogoroho keek mietare oto icieng ogil taban inyi kalele lo kifi.

¹Owoju cio kulo Israel fad to Elim ofwonuni kuny lo Sin na longon kiji lo Elim ko Sinai, to far tomon ko miet iyo ofa lo are to lofwonunore icieng to kov lo Ijpt. ²To kuny, ongunungunita cio fad iyo Moses ko Aaron. ³Ojo cio kulo Israel diho icieng, “Ngara jia kiwei ohoi to kana lo LAHITOK kov lo Ijpt! Idi afa lohi tongore ohoi kirit motyong kulo tyang manyu kinya daha fad na lohiwak ohoi, ati iyauno ite ohoi ene kuny lo kifadaru ene ilulung fad to kinga.” ⁴Lahitok ko jimitan iyo Moses, “Aticau cia nan tafa gati to kai diho ite. Ingohi cio tofworita to faritin fad inumi na lotumohino to la far. Ojir adeyare kolotum icieng kijifita cik nei kode ida. ⁵Far lo ile ojir icieng ikukum tohi na liyauno icieng ojir lo la far ara kakeny are ilany langun lo Lobito far.” ⁶Tona ojo Moses ko Aaron diho cio kulo Israel ojo, “Ene kurou, iyen cia ite jimitan ara afa Lahitok loliyauno ite to kof lo Ijpt, ⁷manyu kiwanyi ideu cia ite deyo lo Lahitok tonyio loning ngungunita ningi iyo inyi. Kira ohoi nyio na ngingungunita ite ken ite kuniyang? ⁸Ojo manyu Moses, Iyen cia ite ijio ara afa LAHITOK kolohicio cia inyi ite tyang kurou ko tafa fad na liwak ite kiwanyi tonyio loning inyi ngungunita ningi iyo inyi. Nyio ohoi? Ida ite ingu ngunita iyo ohoi ati iyo Lahitok. ⁹Tona Moses ko jimitan iyo Aaron, “Torihohi ilulung lo cio kulo Israel fad tijo, ifwonu ketemoni lo Lahitok tonyio loning inyi ngungunita ningi. ¹⁰Kolorihe Aaron otenya ko ilulung lo cio kulo Israel fad, ode icieng iya kuny ko deunoti deyo lo Lahitok oboto iyo idis. ¹¹Ojo Lahitok iyo Moses, ¹²“Laning nan ngungunita lo cio kulo Israel, Torihohi icieng tijio, “To doyoro lo kolong ikony cia ite tyang manyu kiwanyi ifut cia ite ko tafa tinyia iyen cia ite ijio nan Lahitok Lobanga ningi.” ¹³Na kurou ofwonu aluruho imuhe kem manyu kiwanyi ipude lokolukolu kof kalele lo kem. ¹⁴Langun lojure lokolukolu, otong kude saye lori iya buru kulo kayam, kuna inyirimi iya otonge kulo lofalang oto hati irufahino kof lo kany. ¹⁵Kolodeu cio kulo Israel oto ojimi iyo kenite kune icieng ake ake, “Nyio inyi? Tonyio ida icieng oyen jimitan nyo inyi ojo Mose diho icieng, “Ara are tafa na lohicio Lahitok ite. ¹⁶Tenya na locik Lahitok inyi ene, “Ojir tungani Lobito Lobito inuna na lotum iya na lowahare. Inumu itutumohi lokirie na ngotum cio kulo kem nino. ¹⁷Itii cio kulo Israel na lorihohi norehin icieng ifuru kude obolo kude isidi. ¹⁸Ati ojo otem inyi to lokirie, tungani na lifuru obolo ida manyu obolo no na lifuru isidi ida manyu isidi noo, ifuru icieng fad area na lotutum. ¹⁹Oto Moses orihohi icieng ojo “Kecio lobo tungani ingohi lobo otong oget many kiwanyi. ²⁰Ati ida kude oning tenya lo Moses: ingolini lobo oget many kiwanyi, ati orumuni likuru liciak manyu ngwojun oto moses ilongojihi icieng. ²¹To kiwanyihin fad inumu tungani Lobito Lobito iya na lotumohino iyo icieng, ojo kolong obolo ocolie. ²²To far lo ile inumu icieng na lotum kakeny are lokirehin are to tungani manyu ofwnu lohitwaha kulo iluhing orihohi diho Moses. ²³Ojo inyi diho icieng, “Tohi na locik Lahitok inyi ene, “Ara kiwanyi far lo Sabit lo kiyoma, Sabit na inyu iyo Lahitok. Tona itofun tohi na liwak ite funa manyu itoyer tohi na liwak year. Ikumahiti na lotong many kiwanyi. ²⁴Dede ikumahi icieng otonge many kiwanyi iya na locihare Moses ati ida ongwo kode ikuru. ²⁵“Ojo Moses diho icieng, “Ttinyia jiyia tonyio itongo ele far ara Sabit iyo Lahitok. Ida ite itum rumuno lobo ko enle far. ²⁶26 To faritin ile ojir ite inum ati to far lo mitare Sabit oru lobo longon. ²⁷Ofwo kude to far lo mietare kinumo, ida orumahini lobo tohi. ²⁸Tona ojo LAHITOK diho Moses, “Iberu cia ite kijifita tenya nei ko cihichi kunei many anu? ²⁹Itifik taulo jimitan lohicio Lahitok ite Sabit inyi tohi licio kicio ite daha lo faritin are to kolongfar lo ile. Ojir tungani tolobito tolobito itongo faji na longon inyi far lo mitare, kecio lobo tungani orute oleng.” ³⁰Tona iyoma cio far lo mietare. ³¹Ilolong cio kulo Israel na tafa ojo Manna. Okwe afa inyi iya kireja kulo kuro manyu olem mejo ibune na lofihi otoro katwa. ³²Ojo Moses, “Tohi na loteny Lahitok ene, “Itodumu lokirie Lobito lo manna ikamahi to kofiang kuna mute lofwono ojir icing odeu tafa na lahicio nan ite inyia to mwang lafa lahiyaunore nan ite to kov lo Ijpt. ³³Tinyia ojo Moses diho Aaron, “Todumu moti biliet ifik lokirie Lobito lo manna katwa tofik ketemoni lo Lahitok oricahini kofiang kuna mute lofwonuno. ³⁴Iya na lorihohinore Lahitok Moses, ofik Aaron manna ko moruto kulo cihichi kulo cik ojir oricahini. ³⁵Onya cio kulo Israel Manna to karihin keek Ongon many ogoruni ko na lomanya cio: Onyia icieng manna many ogoruni lohikorihi kulo kov lo Kanaan. ³⁶Ara afa lokirie na lotemarihin tonu Lobito iyo tomon lo sufia.

17 ¹Owoju ilulung lo cio kulo Israel fad to kuny lo sin ara na lolotitati to faji iya faji iya idi locihare Lahitok. Ogilahi icieng kem Repidim ati orumu oru kifi kuna ngomat cio. ²Dong itingolof icieng Moses ojo, “Kicio ohoi kifi kulo mata.” Inyiahahi Moses icieng ojo, “Tonyio kitingolofa ite nan? Nyio ifiha ite Lahitok iyo tema? ³Ati orumu cio our kure lo kifi, manyu ongunungunita iyo Moses. Ojo icieng, “Nyio kiyauno isi ohoi to kov lo Ijpt lo kicwara ohoi ko tee kuniyang ko sang kuniyang kiwei ko kure. ⁴Oto Moses ko kilelia iyo Lahitok, Nyio ha ngatii nan ko kuno cio? Likukumahinoti locaha nan to morutok.” ⁵inyiahahi Lahitok ojo, “Ilo iya ketemoni lo cio, Iliha ko lohitwaha kulo Israel kude totek lafa iluk likohore isi nam lo Nail ito hati ilo. ⁶Iwoitacia nan iji ketemoni nino iyo tabak lo moru lo Horeb. Tobo tabak, oto cia kifi ofwonu omat cio.” Oto Mose itii jii to ketemoni lo lohitwaha kulo Israel. ⁷Hibarahi inyi na faji Moses a kode Meriba tonyio faji na litingolofare Israel inyi manyu tonyio ara faji na lotemarehin Lahitokojo, “Ongon Lahitok kiji niyang kode oru? ⁸Ofwonu cio kulo Amalek kitiremo cio kulo Israel to Repidim. ⁹Ojo Moses diho Josua, “Tonyumu kude cio kuniyang ifwo rem ko cio kulo Amalek. Kiwanyi awoita cia nan kai lo donge ko iluk lo Lobanga to kana.” ¹⁰Dong orem Josua ko cio kulo Amalek iya na lorihohinare Moses, oto ono Moses, Aaron ko Hur ofwo kailo donge. ¹¹Kaliwasihi Moses tingo kac kunenge kai, irumu Israel Ongon lanyuno rem ati Kalinyiahu inyi kac kof ara cio kulo Amalenk longon lanyuno. ¹²Longun Ioniamaha kac kulo Moses, odumu icieng moru itongore inyi. Oting oho Aaron ko Huiwasihi kac kunenge biran tingo kai many odoi kolong. ¹³Oto Josua ko Lanyuno cio kulo Amalek to ngale latubot. ¹⁴Dong Lahitok ko jimitan diho Moses, “Igerohi ene tenya iyo buk ara kitiunita manyu tode jimitan oningo Josua ene tenya, tonyio afufuse cia nan karana lo Amalek to fotiri lo kai.” ¹⁵Oto Moses oduhohi ciali ilolong ojo Lahitok inyi beru nei. ¹⁶Ojo inyi, Tonyio otingo afa kacia iyo seger lo okabwe lo Lahitok orem mote Lahitok ko cio kulo Amalek kiciaha iyo kafiang many iyo kofiang.”

18

¹Tona oning Jesero kadwarani lo Midian ara manyu komoni lo Moses sangite pili kuna litii Lobanga to Moses ko to cio kunenge Israel ko koditi na liyaunore Lahitok cio kulo Israel to kov lo Ijpt. ²Orumu afa Jesro komoni lo Moses ifotu kito nenge Zipora ngorwani lo Moses tona linyiaharore Moses inyi iyo apa nenge ³ko tee kunenge rei are. Obara orumu Lobito kito Geresom tonyio orumu Moses ojo, “Lara nan misiohoni to kof lo misiok.” ⁴manyu itibarahini lobito ojo, Eliezer tonyio ojo inyi, “Ara orumu Lobanga lo apa nei kalwahani nei, Kilwahu inyi nan iyo ngalau latubot lo Parao.” ⁵Olotu Jesro komoni lo Moses ko tee kulo Moses ko ngorwani nenge iyo Moses mwangatare faji na lorumu inyi ogurohi kenra onyiha ko donge lo Lobanga. ⁶Orumu Jesro locule tenya diho inyi ojo, “Nan komoni lilo Jesro alotuno nan diho isi ko ngorwani nino ko tee rei kunenge are.” ⁷Tona, olo Moses kitiricio komoni lenge, ogung kof ketemoni nenge, owoju imaruk inyi. Ofony icieng kenite ko rutoroti katwa lo kema. ⁸Itifimahi Lahitok dilio Parao ko cio kulo Ijpt to cio kulo Israel ko kidak pili na lorumu icieng to kikoi ko koditi na lolwahumore Lahitok icieng. ⁹Okwama Jesro ningo sangite kuna ijiri fad kuna titii Lahitok iyo cio kulo Israel to lwahuno icieng to kac kulo cio kulo Ijpt. ¹⁰Ojo inyi, “Kwafun ongon diho Lahitok na lolilwahu isi to kana lo cio kulo Ijpt ko Parao ko lwahuno cio to kac kulo cio kulo Ijpt. ¹¹Iyia layen nan ajo ogal Lahitok ilany lobangahin kulakude fad tonyio itii inyi ene tic diho cio kuna lityore cio kudo Israel to kitidara. ¹²Tinyia iyaun Jesro komoni lo Moses kikumi locurat ko icoriti kunakude diho Lobanga manyu ofwonu oho Aaron ko lohitiwaha kulo Israel fad ngara daha ko komoni lo Moses ketemoni lo Lobanga. ¹³Kiwanyi nenge itongohino Moses iyo lokiho lo ngoto lo tenya lo cio, owoita icieng irit inyi many to kiwanyi many kurou. ¹⁴Kolodeu komoni lenge tohi lityo isi iyo kuno cio? Nyo arahare isi ake lira kangotoni lo tenya owoita cio kirit isi many to kiasanyi many kurou?” ¹⁵Inyiahahi Moses inyi ojo, “Tonyio ofwonunita cio diho nan tahita wahun lo Lobanga. ¹⁶Kolongon ngolofa kiji neicieng angot nan tenya neicieng manyu asingahi icieng cichi kulo Lobanga ko tenyi tenyi kunenge. ¹⁷Inyiahahi komoni lo Moses ojo, “Ida na tohi lityo isi ojir.” ¹⁸Kitiniama ene tic isi ko kuno cio lofwanunita iyo isis irioci ene tic noo iyo isi ida isi itumtehtia ake. ¹⁹Toning dong tenya nei ahici isis lobo kisinga manyu ingohi Lobanga kingon ko isi. Ojir isi ira kawoitahinoni lo kuno cio iyo Lobanga na liyaunita tenyi tenyi kuneicieng diho inyi. ²⁰Itiye na icieng cichi cichi kunenge ko isingiti manyu itotorohi icieng koditi na ngowarare icieng ko manya neicieng. ²¹Ati tonyumu cio kuna igoli to kiji lo cio fad, cio kuna Lobanga Lobanga, cio kuna ligenoro kuna lida otahita bara to kitumumuna, tofik icieng ara cio karihitak kulo cio cilif Lobito mia Lobito, keek miet ko tomon. ²²Ingohi icieng tara kangotok kulo tenyi tenyi kiji lo cio faritin fad ati ingohi icieng iyaunita tenyi tenyi kuna igoli diho isi, kuna itatwahi icieng okeru to kenite kuneicieng. Icio cia na tic nino otawak tonyio kingar cia icieng tic ko isi. ²³Kalitii isi jii manyu iya na lowahare Lobanga, ito cia isi ilanyu cuna manyu ofwo cia kuno cio fad kangite to kwama.” ²⁴Oning Moses tenya lo komoni lenge manyu iti sangite fad iya na lotenyare inyi. ²⁵Onyum inyi cio kuna igoli to kiji lo cio kulo Israel fad ofik icieng ara kulahitoha kula lolanyu cio alif Lobito, mia Lobito, keek miet ko cio tomon. ²⁶Itiyo icieng ara kongotok kulo tenyi tenyi kiji lo cio to faritirifad tenyi tenyi kuna igoli iyauno icieng iyo Moses ati kuna itawahi okeru icieng to kenite kuneicieng. ²⁷Dong iniamahi Moses komoni lenge, manyu oite Jesro iya kov nenge.

19

¹To far lo Lobito iyo ofa lo uni lo fwonuno lo cio kulo Israel to kov lo Ijpt, iyo inyi la far bito ofwonu icieng iyo kung lo Sinai. ²Langun lowgu icieng to Repidim, orutohi icieng kuny lo Sinai ete cio kulo Israel ko gurohino kema ijia kuny gum lo donge lo Sinai. ³Oto Moses irwok diho Lobanga manyu ilolong Lahitok inyi to kai lo donge ko jimitan, “Tohi na lojir isi iteny iyo lotataha kulo Jakob inyi ene, na lojir isi irihohi cio kulo Israel. ⁴Lideu ite to kenite kuningi tohi na latii nan iyo kov lo Ijpt ko koditi na lahitingunore nan ite to fuho kulo logiga ahiyauno ite diho nan. ⁵Dong kaliningo ite nan otoc manyu iric ciha nei ito cia ite to misihi dot ira bara lo tau nei. Kileng lara kov fad nei ⁶ito cia ite ira diho nan okabwe lo kadwarak manyu misi na inyu. “Tenyi tenyi kuno kuna lojir isi irihohi cio kulo Israel.” ⁷Oite Moses olo otubahi lohitiwaha kulo cio ko rihohino ketemoni neicieng tenyi tenyi pili kuna locik Lahitok inyi ojo ojir oteny. ⁸inyiahahi cio ara Lobito ojo, “kitii cia ohoi sangite fad kuna loteny Lahitok. Dong iyauno Moses tenya na linyiaahu icieng diho Lahitok. ⁹Ojo Lahitok diho Moses, “Alotunoi nan diho ite iya idis na hitok, ojir cio oning nan ahititinya isi ojir ofihi kigeno neicieng ken nino tiktik. “Tinyia orihohi Moses Lahitok tohi na loteny cio. ¹⁰Manyu ojo Lahitok iyo Moses, Ilo diho cio itinyujo icieng ele far ko kiwanyi. Ingohi ilali kyelani kuneicieng ¹¹manyu ikukumahinoti to far lo uni tonyio la far olotu cia Lahitok iculuno kai lo donge lo Sinai odeya cio fad. ¹²Tofik lohikorihin gum lo donge to cio manyu torihohi icieng ijo, “Itogeny ida lobo olo onyiha ko donge kode otir fotiri nenge. Tungani na lotir donge ojir ifadari. ¹³Ojir ocahi to morutok kode ongori to ngonecio kulo kawo; ojir ida otiri to kana. Oru lobo tungani kode tyang longerihini owar.” Many kolokuti muriak lo ker icir tektek inyiha cio ofwo onyiha ko donge.” ¹⁴Longun licuhuno Moses to kai lo donge ko iyo cio, itinyu inyi icieng manyu ilal icieng kiyelani kuneicieng. ¹⁵Oto inyi ko jimitan iyo cio, “Ikukumahinoti to far lo uni. Ingohiti kilihita ko ngorwo iyo geto. ¹⁶To kiwanyi lo far lo uni itirita manyu imedek hila ko idis na imutok kai lo donge ko ture na ikwat noo. Ihihiriti cio dot to katwa lo kem. ¹⁷Oto Moses orihoro cio to katwa lo kem lo fworo kirico ko Lobanga, manyu ofwo icieng owoitati fotiri lo donge. ¹⁸Ipude furo donge lo Sinai tonyio icuhino Lobanga kai nenge to kima. Ofuru kima to kai lo donge iya furo lo furnuk manyu itinienieniga donge fad noo. ¹⁹Kolosodoro kwatun lo ture bebe, otenya Moses manyu itifot ogoro lo Lobanga tenya nenge. ²⁰Iculuno Lahitok kai lo donge lo Sinai manyu ilolonge Moses iya kai lo donge. Dong olo Moses kai ²¹manyu ojo Lahitok diho inyi, “Iculoro kof ilo to cik cio jimitan kefuduno iya ene longonore Lahitok ida beciek kuneicieng okeroro, ²²Kileng kadwarak kuna lonyihahi Lahitok ojir re itinyuji kenite kde otum Lahitok kiburahino icieng.” ²³Ojo

Moses diho Lahitok, "Ida cio otum fwonuno kai lo donge lo Sinai tonyio isi token nino licik ohoi ijio, "Itifik lolukorihin irit donge, ikore inyi ake ara na inyu." ²⁴Inyiahahi Lahitokinyi ojo, "Iculoro ifwo ilihutu ko Aaron kai. Ati kecio kadwarak ko cio ifuduno kai diho Lahitok tenyio ojir inyi ida iburahino icieng. ²⁵Dong iculoro Moses diho cio olo orihohi icieng.

20

¹Manyu oteny Lobanga kuno tenyi tenyi fad: ²Nan Lahitok Lobanga nino na lohiyauno isi to kov lo Ijpt, to kov lo lahun opii. ³Ketek Lobanga lobo na lake ko nan. ⁴Ojir ida igat kode iduk lopidinga lo lobo lohi to kai kode to kov kode to katwa lo kifi. ⁵Kegung kov ketemoki kuneicieng kewor icieng tonyio nan Lahitok Lobanga nino, Lobanga na likaino, afiha kidak iyo tee to kipalpali kulo fafaicio kuneicieng many iyo koficingiti lo uni ko lo ongon lo cio kuna lohiberu nan, ⁶ati atotoro kumaruno nei iyo kofiang alif lo cio kuna lohimaru nan kuna lorica cihi chihi kunei. ⁷Kelet karana lo Lahitok Lobanga nino arus, tonyio ida cia tungani na lisongare karana lo Lahitok ingohi. ⁸Iiunita far lo sabit to rica inyi ara na inyu. ⁹To faritin ile itiyo tici tici kunino fad ¹⁰ati ara far lo mietare sabit lo Lahitok Lobanga nino. Iyo na far ketii lobo tic, kode isi kode kito nino retoni, kode kito karioni nino, kode karwaani nino retoni kode ngorwani, kode mongo kode sigiria kode misiohoni na lomanya taya ningi. ¹¹Tonyio to faritin ile ofik Lahitok kai ko kov, nam ko sangite fad kuno longoni katwa ati iyoma iyo far lo mietare. Tona igatahi Lahitok far lo mietare itinyu inyi. ¹²Tobang apa nino ko iyang nino ojir irung manya ko na lohicwara Lahitok Lobanga nino isi. ¹³Kefade tungani. ¹⁴Keti lomuna. ¹⁵Kekoko. ¹⁶Kegulihi tenya lo talerun ken lo loryehat nino. ¹⁷Kedam kaji lo loryehat nino, kedam ngorwani lo loryehat nino kode karwaani nenge retoni kode ngorwani, kode mongo, sigiria kode lobotohi lara lo loryehat nino. ¹⁸"Kolodeu cio kigurita ko kimedek lo hila, manyu oningi kwatun lo ture manyu odeuni furita lo donge, ihihiritati to bangun. Owoitati to faji na iloma ¹⁹manyu ojimi iyo moses, "Kitenya isi to ken nino ko ohoi kining cia ohoi. Ait kecio Lobanga kitenya ko ohoi kode kiwei cia ohoi. ²⁰Ojo Moses iyo cio, "Kembang Olotu Lobanga tema ite ojir bangun lo Lobanga iwasih i taulo kuningi ojir kitik ite kpal. ²¹Iwasih cio woita lolomaje ko loloro Moses iyo mutohun na lorumu Lobanga ongon ijia. ²²Tinyia ojo Lahitok dilio Moses, "Torihohi cio kulo Israel ene tenya ijio, "Lideu ite to kenite kuningi jimita latanya nan ko ite to kai: ²³keduk lobo lobanga kitisiranahi ko nan; kekukum lobangahin kulo rial kode lobangahin kulo dahab. ²⁴"Ikukumahiti ciali to lokulufi iyo nan ifejohi kicioriti kuningi ko kicioriti kulo Kimora, kiri, kera ko kicu. Faji na mute lafik nan obangarihin karana nei alotu cia nan diho ite ahigatahi ite gum. ²⁵Kalikukuma ciali nei to moruto, kekukum to moruto kuna likefi tonyio ipale cia ite kuna Moruto kalikef ite to sangite kulo tic kuna lara bilieta. ²⁶Manyu kefw o iyo ciali nei to lohирwohi tonyio itiboro kenite kuningi iyo nan."

21

¹"Ara kuno cihicihi kuna lojir isi ifik ketemoni neicieng: ²Kaliyangu isi Iburuni kaletoni nino ara karwaani ojir kirwa isi to karihin ile, ati to kari lo mietare ojir inyi olaharu na lida odum ko lobo tohi. ³Kololotu afa inyi ake ojir manyu olaharu ake, ati kololotu afa inyi ko ngorwani ojir manyu olaharu ko ngorwani nenge. ⁴Kalitiyemahi afa Lahitok nenge inyi ngorwani na lotomonohi inyi tee rei kode kariok, ara na ngorwani ko tee kunenge kulo Lahitok nenge ojir la tungani olaharu olo ake. ⁵Ati kolojo na karwaani, "Amaru nan Lahitoklei ko ngorwani nei ko tee kunei, tona ida nan awak laharu", ⁶tona ojir Lahitok nenge iyar u inyi ketemoni lo kangotok kulo tenya. Ojir inyi iyar u na karwaani agwala kode iyo bau lo agwala otul kiyok nenge to ngone. Oto cia inyi ara karwaani nenge tur. ⁷Kalitolote tungani kito karioni nenge ara karwaani, ojir inyi ida olaharu iya na lityore karwaak rei. ⁸Kalida inyi itikwama Lahitok nenge na lonyumu inyi ara nenge, ojir inyi iruk itilahi inyi. Ida inyi ongon ko twero lo kitilotoro inyi iyo misiohoni, tonyio litinonong inyi na kito arus. ⁹Kolonyumu inyi inyi ara lo kito nenge, ojir inyi icio inyi rima ara kokwa. ¹⁰Koloyem kito nenge lobo ngorwani ake, ojir ida onkony ene ngorwani ketemoni daha, kyelani ko obolare lo yemaru nenge. ¹¹Kalida inyi icwara inyi kuno sangite uni, ojir inyi olaharu na loru ko lobo kidumi lo robia. ¹²Tungani na lobok kaletoni ifade, ojir ifadari. ¹³Ati kalida itii ara lo atii ati icio Lobanga itiihino, ojir inyi ife iya faji na cia lanyumu nan. ¹⁴Ati kalikukum tungani oto hati ifade kaletoni ara lo atii, ojir na tungani ipihori to ciali nei ofwori ifadari. ¹⁵Tungani na litibak apa nenge kode iyang nenge, ojir na tungani ifadari. ¹⁶Tungani na liduhe tungani, ojir ifadari kileng ngorumu inyi litilote na tungani kode orihe ongon kana nenge. ¹⁷Tungani na lific apa nenge kode iyang nenge, ojir na tungani ifadari. ¹⁸Kolongolofa cio oto hati lobito tungani obok kaletoni to moru kode to kana oto hati na lobohi ida owei ati ogeto logetore, ¹⁹ida cia itifurati kabohoni kolowoju na tungani itehita to col oleng ati ojir kapalani odum faritin kuna lipale la tungani liriafuni manyu ojir itimwai na tungani liriafu inyi many ofurie tur. ²⁰Tungani na lobok karwaani nenge retoni kode ngorwani to iluk ifade, ojir itigemi. ²¹Ati ojir ida itigemi inyi kalofurie na ngorwani to far lobito kode to faritin are tonyio ara na karwaani nenge. ²²Kolobaha cio oto hati obohi ngorwani na lifonga icio inyi otomon orihe faritin kunenge ida hati iriafaru noo, ojir kariafunoni odum tohi na longot retoni lo na ngorwani na manyu liruk lokiho. ²³Ati kolobolo okiriafe nenge ojir idum warun to warun, ²⁴konyek to konyek, kale to kale, kana to kana, keju to keju, ²⁵madati to madati, korongani to korongani, pota to pota. ²⁶Monye lo karwaani na lobok karwaani nenge retoni kode ngorwani otoj konyek nenge, ojir olahahi na karwaani olo ara kidumita lona konyek. ²⁷Manyu monye lo karwaani na lobok karwaani nenge retoni kode ngorwani ogile kale ojir olahahi na karwaani olo ara kidumita lona kale nenge. ²⁸Kalogum mongo tungani retoni kode ngorwani owei, ojir ocahi na mongo to morutok ifadari manyu ojir ida onyai tyang nenge. Ati ida otumiti kitiduma monye lo mongo. ²⁹Ati kologumitita na mongo cio manyu orihohini monye ida hati inyi otor mongo nenge oto hati ifade tungani retoni kode ngorwani, ojir ocahi na mongo to morutok ifadari monye manyu ifadari. ³⁰Ati kolowahiti kidumi, otum monye kitilahuno ken nenge to duma tohi na lowahiti. ³¹Itiyo manyu ene cik

bito kologum mongo kito retoni kode karioni.³²Kalogum mongo opii retoni kode ngorwani, ojir monye odumahi sekeli kulo rial keek uni iyo monye lo na opiini, manyu na mongo ojir ocahi ifadari.³³Kolokut tungani kode obok tula ida hati imuk oto hati mongo kode sigiria ouroro katusa,³⁴ojir kabohani lo tula odum monye lona mongo inyi iyaruru na mongo iwei ara nenge³⁵Kaliriafu mongo lo lobo tungani mongo lo kaletoni owei, ojir icieng monyeri are fad itilote mongo na iwar manyu okori robia ko na mongo iwei ara na iriworo.³⁶Ati kolumu oyeniti jimitan ogumitita na mongo kaletok manyu oyen monye ida hati otor, ojir monye odum mongo to mongo inyi iyaruru na iwei ara nenge.

22

¹Tungani na lokokole mongo kode ker olo ongot, kode itilote ojir odum kicu miet to mongo kode kera ongon to ker.

²Kalorumuni kakokoni otema gila agwala lo tungani karue oto hati obohi owei, ida monye lokang ipal.³Ati kalitihino orumu kolong lotulu ara na kipal iyo monye lo kang. Kakokoni na liniefuni ojir odum na tohi lokokolu inyi, ati koloru kidumita diho inyi, ojir itilotori inyi odumarihin na koko nenge.⁴Kolorumuni na tohi lokokolu inyi orihe owar to kana nenge; kode mongo kode sigiria kode ker ojir odum idodu kakeny are.⁵Kalitidaha lobo tungani sang mana kode vinore oto hati ongerihi ofwo mana kode vinore lo lobo tungani ake, ojir monye lo sang odumahi monye lo mana kode vinore mana nenge kode vinore nenge na iji noo.⁶Kaliciak kima cura oto hati odaharu timitimi oringe olo ocur ngamang to kilongoni kode ngamang kuna lorihe owoita mana, ojir kacurani lo kima oduma.⁷Kalicio lobo tungani loryehat nenge rial kode dahab ojo ojir oricahi oto hati okokolari to kaji lo loryehat nenge, kaliniefuni na kakokoni ojir odum irwat kakeny are.

⁸Ati kalida kakokoni orumuno, ojir monye lo kaji olo ketemoni lo kangotok kulo tenya ojir icieng ode kalara monye lo kaji lodume tohi lo kaletoni.⁹Iyo tenyitenyi kulo sangite kuna lori iya mongo, sigiria, ker, kyela kode lobo tohi keken lori na lolotu tungani ojo, "Ara ene nei" ojir kuna cio fad are iyauno tenya neicieng ketemoni lo kangotok kulo tenya. Na lorumu kangotok kulo tenya ojo ipal, ojir odum irwat kakeny are iyo lu bito.¹⁰Kalitibarahi tungani sigiria kode mongo, kode ker nenge iyo loryehat oto hati owei, kode iriafuni kode okokolari ida tungani odeu,¹¹otum tenya kiji neicieng keruno to kibutia ketemoni lo Lobanga jimitan ida loryehat lofik kana iyo tohi lo kaletoni. Ojir monye lo tohi iruhohi, manyu oru lobo kidumi lowahiti.¹²Ati kolokokolari na tohi iyo loryehat, ojir odumahini monye tohi nenge.¹³Kalara tyang na ingere lokony, ojir kabarani iyauno otonge kuna lokonyare tyang lo mwang lo kitotoro ojir lobo kidumi iyo monye oru.¹⁴Kalilifu tungani mongo, kode kine, kode ker iyo loryehat nenge oto hati na tohi iriafuni kode owei oru monye, ojir odumi.¹⁵Ati kolongon monye inyia ida cia kalifunoni oduma, koligomahini monye kude sangite ojir itiyorihin tohi nenge, otum na kigoma odum inyi.¹⁶Kalitinonong tungani kito karioni na lorihe ida lisufi iya inyi, ojir icio sang kulo kiyemi ojir na kito ara ngorwani nenge tur.¹⁷Koloberu apa lo kito kicwara inyi kito nenge, orihe cie owak inyi icio sang kulo duma lo kito karioni na lorihe ida lisufi.¹⁸kecio ngorwani kamomolani owar.¹⁹Tungani na logetore tyang ojir ifadari.²⁰Tungani na licio kiciorita iyo lobo lobanga ake ida ara Lahitokojir ifadari.²¹Keyeyel kode itii misiok ara na irohori tonyio ira afa ite misiok to kof lo Ijipt.²²Ketimumun lafuserito kode okidahi.²³Kalitii isi jii oto hati icieng icira, aning cia nan kicira neicieng.²⁴Ato cia nan alongo ahifade ite to ngalem latubot oto cia ngorwo kuningi manyu ara lafuseritohin ko tee kuningi ara okidahi.²⁵Kalitidenohi isi robia iyo lobo tungani to kiji lo cio kunei na ikidak, kefik mejo tujar, kititomonohi kuaci.²⁶Kaliniefie isi kyela lo loryehat nino ara kigangi lo mongio inyiahahita inyi kurou²⁷tonyio ara na kyela kimuhi lobito hilong iyo loryehat nino. Nyio cia lobo tohi ngimuhore inyi kologeto? Kalicira icieng diho nan, aning cia nan tonyio abolo nan ko kisa.²⁸Kemor Lobanga manyu kefik kalanyunoni lo cio kuningi.²⁹Kegolore kiciorita to derona kuningi kode vino ko ngoroni na lingonore ite. Ojir ite kicio nan tee okangi kuningi.³⁰Itiyoto na tohi bito to okangi kulo sang; kicu, kera, ko kiri kuningi. Icwara itongoti ko ngotengeri to faritin mietare ati iyaunoti iyo nan to far lo mietauini.³¹Itira cio kunei kuna inyuji. Tona kekony tyang lo tohi na lokony tyang na ingere lo mwang, ibirohiti ikurieho.

23

¹Ketikwat tenyitenyi kulo talerun. Kesisi tungani kapalani to kisaden to tenyitenyi loguliati.²Kejif ilulung iyo kitiyo tohi na irohohi. Kalicwara isi tenya lo kisaden to lokiho kejif ilulung iyo kudo lo tenya na ibir³manyu kesisi tungani na ikidak to lokiho.⁴Kalilufu isi mongo kode sigiria lo meroni nino orijoro, tode jimitan inyiahe iyo monye.⁵Kalideu isi sigiria lo tungani na lohiberu isi ourohino orubuk ko ter, kengohi jii, tode jimitan ojir ilwak kitiwojuno inyi.⁶Kengony cio kunino to tenya lo dede iyo lokiho neicieng.⁷Ketiyore kidoro lo talerun manyu kecio ifadari tungani na lida ipal kode na ligenoro, tonyio ida cia nan alahahi kapalani.⁸Keruk kidumi lokof lokof tonyio itingodo na kidumi kadeyak manyu itihaluto tenya lo tungani na lida ipal.⁹Ketigema misiok, iyen ite to kenite kuningi mejun lo rahun misiohoni tonyio ira afa ite misiok to kof lo Ijipt.¹⁰To karihin ile ojir ite iremo manatak kuningi idengo manyu daha,¹¹ati iyo kari lo mietare, ingohiti kof toget ida orema ida manyu itiyorihin. Ojir kakidahak to kiji lo cio kuningi orumu daha iyo cefat ojir manyu tyangi kulo mwang onyia otonge. Itiyoto manyu jii to manatak kulo vino ko cianitok kulo ngoroni.¹²Itiyoti ticitici kuningi to faritin ile ati to far lo mietare ketii lobo tic, ojir manyu mongo nino ko sigiria iyoma, manyu ojir opii na lotomonohini kaji nino ko misiohoni na lomanya kiji ngingi orumunore golun lo kenite kuneicieng.¹³Iniefata kuno tenyitenyi lateny nan diho ite fad. Keleleto karanacio kulo kude lobangahin, kecio icieng oninguno to kutuhe kuningi.¹⁴Kakeny uni iyo kari ojir itii kikwera iyo nan.¹⁵Itinyia kwer lo mugati kuna loru ibula. To faritin mietare itinyia mugati kuna loru ibula iya na afa lacihare nan ite. Itiyoti ene iyo far na ibehi iyo ofa lo Aviv, tonyio iyo na ofa afa ifwonunore ite to kof lo Ijipt. Keciio lobo tungani olotu ketemoni nei to kac.¹⁶Itinyia kwer lo dengo to ketemok kulo dahidahi kuna lihi ite manatak kuningi. Itinyia manyu kwer lo tubuno daha derona kuningi to lohicungi lo kari langun litubu ite to manahatua fad.¹⁷Kakeny uni iyo kari ojir cio rei

pili otubuno ketemoni lo Lahitokna lolanyu.¹⁸Kefotohiti nan okoto lo kikumi na limora ko tohi na litii to ibula. Ojir ida ingohini somia lo kikumi na liyauni iyo nan oget many kiwanyi.¹⁹Iyaunoti sangite kuna longiju to kof ningi kuna ifiri ilany katua lo kaji lo Lobanga. Keyer kilelo to lei kulo ngotenge.²⁰Tode acularu nan Malaika ketemoni ningi lo kitotoro ite kikoi lo kiyauno ite faji na lakukumahi nan.²¹Itoric tenya nenge manyu itoning tohi na loteny inyi. Kesil diho inyi, ida cia inyi olau silan ningi tonyio ongon karana nei ken nenge.²²Kalining ite tohi na loteny inyi otoc manyu itii sangite fad kuna lateny nan, ara cia nan meroni lo merok kuningi manyu atirem cia nan katiremok kuningi.²³Olo cia Malaika nei ketemoni ningi many kiyauno ite kof lo cio kulo Amor, Hitit, Perez, Kanaan, Hivi ko Jebus, manyu afie cia nan icieng oleng.²⁴Kegung ketemoni lo lobangahin kuneicieng kode iwor icieng kode ijif ticitici kuneicieng. Ojir ite igil icieng manyu ibor kuna morutok liwora icieng tinytyny.²⁵Iworati LahitokLobanga ningi oto cia icio gum iyo daha ko kifi kuningi. Adume cia nan mwaita to kiji ningi.²⁶Manyu oru cia ngorwo kuna lobuta tee kode ikorifi to kof ningi. Ahicio cia nan ite warun na ifut.²⁷Acule cia nan irode nei ketemoni ningi itibahas kueci kulo misiok fad kuna lirumu ite. Acio cia nan merok kuningi fad ife kibelihi ite korwonga.²⁸Acule cia nan lokafikafi ketemoni ningi ifuhe cio kulo Hivi, Kanaan ko Hitit to kikoi ningi.²⁹Ati ida cia nan afuk icieng to kari lobito, tonyio oto cia kof imura manyu ofwonu tyangi kulo mwang kiborengohi ite.³⁰Afuk cia nan icieng to ketemoni ningi to lobo sidi to lobo sidi many ifwonu ite iborengi itum kiniefa kof fad.³¹Afik cia nan lohikorihi kuningi many to nam na Ido many nam lo Mediteranian, ko many to kuny many kare lo Euparets. Acio cia nan cio kuna lomanya na kof kac kuningi manyu ifuhe cia ite icieng to ketemoni ningi.³²Kefik yomo ko icieng kode ko lobangahin kuneicieng.³³Kengerihi icieng omany kof ningi tonyio kicio cia icieng ite ipal diho nan, tonyio itongo cia kiwora lo lobangahin kuneicieng ara owic diho ite."

24 ¹Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, "Ou diho Lahitok, isi ko Aaron, Nadab ko Abiu ko lohitwaha kulo Israel keek mietare. Ojir ite iwora lolomaje ²ati Moses ake loringu diho Lahitokojir kulakude cio ida ofwonu onyihu. Manyu ojir cio ida ilihu ko inyi."³Ko lolo Moses orihohi cio tenyitenyi kulo Lahitokfad ko cihicihi kunenge, inyiahahi icieng to ogoro lobito ojo, "Sangite fad kuna loteny Lahitok, kitii cia ohoi."⁴Oto Moses ko kigero sangite fad kuna loteny Lahitok. Owoju inyi berien kiwanyi nenge ko duhohino ciali fotiri lo donge ko kicidohino morutok tomon ko are kuna lowoita to imaniti tomon ko are kulo Israel.⁵Oto inyi ko cularu tee kilahaji kulo Israel ofwo icieng ifotohi kiciorita locurati ko kicwara mongi kuna lorihe ongarihi ara kiciorita kulo kimora diho Lahitok.⁶Odumu Moses nusu lo okoto ofik iyo ilebuha, odumu nusu na lotong orwacahi iyo ciali.⁷Oto inyi ko dumuno buk lo ciharu ikenahi diho cio. Inyiahahi icieng ojo, "Kitii cia ohoi sangite fad kuna loteny Lahitok, kining cia ohoi."⁸Oto Moses ko dumuno okoto orwacare cio ko jimitan, "Ara ene okoto lo ciharu na lofik Lahitokko ite iya na longonore iyo kuno tenyitenyi fad."⁹Oto Moses, Aaron, Nadab, Abiu, ko kuna lohitwaha kulo Israel keek mietare ofwo kai ¹⁰ko deya Lobanga lo Israel. To lonyonare lo kejuha kunenge ongon lobo tohi lofeta iyo tabak lo moru na imedek ifurang iya kai to ken.¹¹Ati ida Lobanga oting kana lo kifada kuno lohitwaha kulo Israel, odeu icieng Lobanga odahati manyu omatati.¹²Ojo Lahitokdiho Moses, "Ou ene diho nan kai lo donge manyu itongo ene ato cia nan ahicio isi morutok kuna ligero cik ko cihicihi ara kulo kiteyena icieng."¹³Tinyia olo moses ko kajifitani nenge Joshua, oto Moses irwok kai lo donge lo Lobanga.¹⁴Ojo inyi iyo lohitwaha, "Itongoti ene kitila ohoi many kiitu ohoi diho ite. Ongon Aaron ko Hur ko ite, kolongon lobo tungani ko tenya otum olo diho icieng."¹⁵Ko lolo Moses kai lo donge, imuhe idis donge.¹⁶oto kimedek lo Lahitokko kitongo kai lo donge lo Sinai. To faritin ile imuhe idis donge ojo far lo mietare ilolong LahitokMoses to katua lo idis.¹⁷Diho cio kulo Israel oboto kimedek lo Lahitokori mejo kima na locura okeru to kai lo donge.¹⁸Oto Moses orute iyo idis kololoro inyi kai lo donge, manyu itong inyi kai lo donge faritin keek ongon ko karuehin keek ongon.

25

¹Ojo Lahitokdiho Moses, ²"Torihohi cio kulo Israel iyauno kiciorita diho nan. Ojir isi ilifu kiciorita kunei iyo tungani na lorihihi tau nenge inyi kicwara.³Ara kuno kiciorita kuna lojir isi ilifu diho icieng: dahab, rial ko mwala; ⁴usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko kyela iribi; Ko fofi kulo kiri ⁵kyelani kulo mongi kulo kera ko koditi lo lobo kiyeni isisik, bau lo ciani lyerati; ⁶ngoroni lo lomo, ko cianitok kuna iuri kuna likarutorihin ngoroni kitweita ko longorlehin ko iheru: ⁷ko moru oniks ko morutok kuna imedehe kunakude kuna lojir odwanyahini iyo kyela epod ko ogogor lo locolo.⁸Ingohi manyu icieng ikukumahi lohitongore nei na inyu kiji neicieng ato cia nan amanya kiji neicieng.⁹Ikukumata na lomanyare inyu ko sangite kuna longoni katua itiririhi ko na lahitotorohino nan isi token.¹⁰Ingohi togatuni sanduk iyo bau lo ciani lyerati na lara karitun nenge futi ongon, lalatun nenge futi are ko woita nenge futi are.¹¹Itodwany katua ko oleng fad to dahab na locoli manyu ifik lohileleri lo dahab kutuk nenge iric.¹²Itoculu oguli ongon itiryehahi ko kejuha kunenge, oguli are lobito ngati are manyu lobito ngati.¹³Itogatu keyek kitingihin are iyo ciani lyerati idwany kenite kuneicieng to dahab.¹⁴Itirutohiti kuna keyek kitingihin iyo oguli kuna loryeha ko kejuha otingororehin sanduk.¹⁵Ojir kuna keyek kitingihin iwasihi iyo oguli ida outoritati oleng.¹⁶Ito hati ifik morutok kulo cihicihi kuna cia lahicwara nan isi katua lona sanduk.¹⁷Ikukumata kimuhi lo kisa to dahab na ilihinya na lara karitan nenge futi ongon ko lalatun nenge futi are.¹⁸Manyu ikukuma cerubihin are to dahab na lidonguni ifihahi lohicungihin kulo na kimuhi.¹⁹Tofik lobito cerubi lohicungi lobito lo kimuhi, lobito manyu lohicungi lobito. Ingohi kuna cerubihin ikukumuni ara lobito ko kimuhi iyo lohicungihin.²⁰Ojir fuho kulo cerubihin otingo ofeta iya kai imuk kimuhi. Ojir cerubihin odeya kenite otany iyo kimuhi.²¹Tofik na kimuhi kue lo sanduk orumu lifik katua lo sanduk morutok kuna ligero cihicihi ijia kuna cia lahicio nan isi.²²Inyia kue lona kimuhi kiji lo cerubihin kuna longon kai lo sanduk lo cik, kiric cia nan ko isi manyu ahicio isi cihicihi kunei fad to cio kulo Israel.

²³Ikukumuti meja to bau lo ciani lyerati na lara karitun nenge futi uni, lalatun nenge futi lobito ko nusu ko woita nenge futi are. ²⁴Itodwany ken nenge to dahab na locoli manyu ifik lohileleri kalele nenge iric. ²⁵Tofik itadit nenge na lotum rijon ko tadati lo kana manyu ifik lohileleri lo dahab iyo itadit nenge. ²⁶Ikukumu ogulihin kulo dahab ongon kulo meja manyu iticurahiti iyo rukuni kunenge kuna longoni kejuha kulo meja. ²⁷Ingohi oguli tongon tang ko lohileleri ojir itirutohinorihin keyek kitingihin kulo meja. ²⁸Itigatu keyek are iyo bau lo ciani lyerati idwany kenite kuneicieng to dahab itingore meja. ²⁹Manyu ikukumu ikoriti ko sahani kunenge to dahab ara lobito ko motiongo ko ilebuha kunenge kuna lijuhorihin kiciorita. ³⁰Itifik mugati ketemoni nei kai lona meja faritin fad, tiktik. ³¹Ikukumu lomo to dahab; idongu fotiri, kiniefi, tanitani, bene ko lohimosi ko katurahak kunenge ara lobito. ³²Ojir tanitani ile ocaru to kiniefi lo lomo uni angati ko uni lobito angati. ³³Iyo kuna tanitani kunenge angati ojir ongoni kubayahin uni kuna lori iya katurahak kulo iyau ojir lobito lobito ongon ko lohimos nenge ko katurahiti manyu, ojir iyo tanitanihin kulo angati manyu ongoni kubayahin uni kuna lori iya katurahak kulo iyau na longon lobito lobito ko lohimos ko katurahiti nenge na lopar tanitanihin ile fad irit kiniefi lo lomo iya na. ³⁴Ojir iyo kiniefi lo lomo token ongon kubayahin ongon kuna lori iya katurahak kulo iyau. ³⁵Ogon cia kubaya lobito locarare lo tanitanihin ketemok, kubaya lo are iyo locarare lo tanitanihin kulo are ko kubaya lo uni locarare lo tanitanihin kulo uni - tanitanihin ile fad. ³⁶Ojir kuna kubayahin ko kiniefi lo lomo ara na lidonguni lobito iyo dahab na ilihinya. ³⁷Tinyia ikukumu lomohin kunenge mietare itedohi kai lo kuna tanitanihin kulo kalele ko lo kiji, ojir inwaha faji na longon ketemoni nenge. ³⁸Ojir kingutita kulo kofi kunenge ko sahani kunenge idonguni iyo dahab na ilihinya. ³⁹Ojir dahab na lotum kirioci nenge ratili mia lobito ikukumarihin lomo ko sangite kunenge kunakude fad. ⁴⁰Ojir iric jimitan ikukumi kuna sangite dot itiririhi ko kitotori na lohitibotohini isi to donge.

26

¹Ikukuma kema lomanyare to cukahin tomon kulo kyela iribi kuna litibibili kuna ifurangi, imalangi ko kuna lodoriari kuna loduhohini kitiririta kulo cerubihin ijia na litii katibibilani na igeny. ²Ojir kuna cukahin oriworu, karitun yadihin tomon ko ongon, lalatun yadihin are. ³Totubahi cukahin miet ara lobito kunakude miet manyu ara lobito. ⁴Tofihahi fajihit kulo jarara kutuhe kulo cukahin iyo itubit lobito to usi na ifurang, itiyo many ori iyo na itubit bito manyu jii. ⁵Tofihahi fajihit kulo jarara keek miet iyo cukahin kulo itubit lobito ifik manyu fajihit kulo jarara keek miet iyo itubit lo are ingohi fajihit kulo jarara isirani ko kuna longon to lobito ngati. ⁶Ito hati ikukumu jarara to dahab kuna kuna limorunore kuna cukahin ara lobito ojir kema olotu ara lobito. ⁷Ikukumu cukahin kulo fofi kulo kiri ara kimuhi lo kema lo lomanyare, ojir kuna cukahin ara tomon ko lobito. ⁸Ojir karitun kuneicieng ara yadihin tomon ko miet ko lalatun kuneicieng ara yadihin are. Ojir kuna cukahin tomon ko lobito oriworoho. ⁹Imorahi cukahin miet ake, imorahi manyu kunakude ile ake. Itulo cuka kiti ile are ketemoni lo kema. ¹⁰Tofihahi fajihit kulo jarara keek miet lohicungi lo cukahin kulo ketemoni manyu ifik fajihit kulo jarara keek miet lohicungi lo kuna cukahin kude. ¹¹Ito hati ikukumu jarara to mwala kuna limorunore kuna cukahin ojir kema ara lobito. ¹²Ojo na cuka lotong, ojir na cuka bito lotong imuk kifwongi lo kema. ¹³Otong cia karitun lo cuka futi lobito ko nusu fajihit fad, inyi cia limuk marihin kulo kema. ¹⁴Ikukumu kimuhi lo kema to fofi kulo mongi kulo kera na libuyi to renge na ido manyu icadohohi kiyene na isisik kai nenge. ¹⁵Togatu bauhin kuna ibiri kulo ciani lyerati ara guri kitiwoitita kulo kema. ¹⁶Ingohi karitun lo kuna bauhin guri ara futi tomon ko miet ko lalatun futi are to guriti lobito lobito. ¹⁷Ingohi guriti lobito lobito tongon ko kejuha are ara tedohin imorahinorihin icieng. Ikukuma guri kulo kema fad oriworu iya na. ¹⁸Ikukuma guri kulo kema kulo ngati lo orof keek are. ¹⁹Manyu ikukumu tedohin keek ongon to rial kuna litiricorehin icieng tedohin are to guriti lobito lobito to keju lobito. ²⁰To lobito ngati, ngati lo kai lo kema ikukumahi guri keek are ²¹ko tedohin kulo rial keek ongon, are to guriti lobito lobito. ²²Ikukumahi guri ile ifik ngati lo lodoyorore lo kolong lo kema ²³manyu ikukumahi guri are kulo rukun lo ngati lo lohicungi. ²⁴Iyo kuno rukuni are ojir icieng irwata many to kof many kai many opucahino iyo oguliti lobito ojir icieng are fad ori jii. ²⁵Tona ara cia guri mietauni ko tedohin kulo rial tomon ko ile, are iyo guriti lobito. ²⁶Manyu togatu riho iyo bau lo ciani lyerati, icieng miet to lobito ngati lo kema, ²⁷miet manyu kulo lobito ngati, miet manyu kulo ngati lo lodoyorore lo kolong, lohicungi lo kema. ²⁸Ojir riho ongon kijihin kulo guri to lohiciahi many lohicungi lo kema. ²⁹Todwany guri to dahab manyu tofik oguli kulo dahab opucahinorehin riho. Todwany manyu riho to dahab. ³⁰Itiwoitahi kema ori iya kitotori na lohitibotohini isi to donge. ³¹Torifu kyela kiyenit to usi na ifurang, na imalang ko na ido, kyela iribi na lorifahini kitiririt lo cerubihin ken na litii katibibilani na igeny. ³²Toihahi to oguli kulo dahab iyo guri ongon kulo bau lo ciani lyerati kuna lodwany to dahab owoita to tedohin kulo rial ongon. ³³Toihahi kyela kiyenit to oguli iyo riho kai lo guri ifik sanduk lo cihicihi korwong nenge. Okor cia kyela kiyenit faji na Inyu ko faji na Inyu Ogal. ³⁴Tofik kimuhi lo kisa kai lo sanduk lo cihicihi iyo faji na Inyu Ogal. ³⁵Tofik meja ele ngati lo kyela to ngati lo kai lo kema ifik hati lomo isiran ko inyi to ngati lo orof. ³⁶Torifu manyu kyela kigenit lo agwala lo kema to usi na ifurang, na imalang ko na ido, kyela iribi na likukum katibibilani na igeny. ³⁷Ikukuma kigolihin kulo dahab ko guri miet kuna logatuni iyo ciani lyerati idwany to dahab ito hati ikukumu tedohin kulo mwala miet iihahinore na kyela kigenit.

27

¹Ikukumu ciali to bau lo ciani lyerati, na lara karitun nenge futi mietare ko nusu ko lalatun nenge manyu futi mietare ko nusu. Ojir karitun lo ciali ko lalatun nenge oriri, woita nenge kai ara futi ongon ko nusu. ²Tofik muriaha rukuni kulo ciali, ojir ciali ko muriaha kunenge ogatuno ara lobito ito hati idwany ciali to mwalati. ³Ikukumu sangite kunenge fad to mwalati; motiong, kiworiti kulo ingula, kikuriti kulo kima, ilebuha kulo rwaca, kiculuta kulo tyang ko kitehita kulo kima. ⁴Ikukumu keikei nenge, bwai lo mwalati, manyu ikukumahi oguli kulo mwala ifik rukuni kulo ciali ongon fad kulo bwai.

⁵Tofihahi lociolo lo ciali ojir okor ciali to kiji. ⁶Togatu keyek kitingihin to bau lo ciani lyerati idwany kenite kuneicieng to mwalati. ⁷Ojir kuno keyek kitingihin iturutohini iyo oguli ojir ongoni marihin kulo ciali otingorehin. ⁸Ikukumu ciali owat to bahun, ojir ikukumuni iya na lohitotorohinorehin isi to donge. ⁹Ikukumahi sita lo kema lo lomanyare, ojir orof nenge ara karitan yadihin keek miet ojir iticemi to kyela kigenit iribi na loiro, ¹⁰ko gurihin keek are ko tedohin kuna lara mwala keek are ko kigolihin kulo rial oguli iyo gurihin. ¹¹Ojir manyu ngati lo kai ara yadihin keek miet iyo karitun nenge manyu ojir ongon ko gurihin keek are ko kyela iribi kiticemita ojir kuna gurihin owoita to tedohin kuna lara mwala ko kigolihin ko oguli kuna lara rial. ¹²Ojir ngati lo lodoyorore lo kolong ara sita yadihin keek are ko miet ko kyela kiticemi ko gurihin tomon ko tedohin manyu tomon. ¹³Iya ngati lo okangere ojir manyu sita ara lalatun yadihin keek are ko miet. ¹⁴Ojir kyela kigenit na lara karitun yadihin mietare ko nusu ojir ofihi na ngati itiwoitahini to gurihin uni iyo tedohin manyu uni, ¹⁵ojir manyu kyela kigenit na lara karitun yadihin mietare ko nusu ko gurihin uni iyo tedohin manyu uni ongon manyu nu ngati bito. ¹⁶Lo lokoli lo sita, torifu kyela kigenit na lara karitun nenge yadihin tomon na litididila to na ifurang, na imalang ko na ido. Usi kunge kyela iribi na litii katibibilani na igeny, ko gurihin ongon ko tedohin manyu kuneicieng ongon. ¹⁷Gurihin kulo sita fad ojir ongon ko oguli ko kigolihin kuna lara rial ko tedohin kulo mwala. ¹⁸Ojir karitun lo sita ara yadihin keek miet, lalatun nenge ara yadihin keek are ko miet. Ko kyelani kigeniti kuna liticemarihin, kyela iribi na loiri na lara woita nenge yadihin are ko nusu ko gurihin kuna lara tedohin kuneicieng mwala. ¹⁹Bilieta ko sangite pili kuna litiyorehin sita lo kema lomanyare ojir ara mwala ko kigurita kulo kema fad. ²⁰Tocik cio kulo Israel ingohi tocolumi ngoroni lo kirja kulo ciani oliv na litiituni otoc ara lo kima ojir lomohin iwasihi kinwaha. ²¹Katua lo kema lo kirico korwong lo kyela kigenit, na lokor kiji lo faji na Inyu ko faji na Inyu Ogal, ojir Aaron ko tee kunge icio lomohin iwasihi nohun many to kurou owang. Ojir ene ara cik na lojir cio kulo Israel ijif to kofiang kuna lofwonuno fad.

28

¹Ingohi iyauni rece nino Aaron ko tee kilahaji kunge; Nadab, Abihu, Eleazar ko Ismar to kiji lo cio kulo Israel iyo isi tonyio ojir icieng itiyi diho nan ara kadwarak. ²Torifahi rece nino Aaron kyelani kuna inyuji ojir icio iny kwatun manyu iworati. ³Torihohi katiyok kagenyak fad kuna lacio nan lofero iyo koditi lo kuno ticitici ikukumahi ko rifahino kyelani iyo Aaron lokikwera iny ojir itiyi diho nan ara kadwarani. ⁴Ara kuno kyelani kuna lojir icieng orifi; ogogor lo locolo, kol lo kyela, kyela na ijoro, kanyi na litibibili, turubuc ko gas na lara kyela. Ojir icieng orifahi kuno kyelani iyo rece nino Aaron ko tee kilahaji kunge, ojir icieng irwa diho nan ara kadwarak. ⁵Itorifi icieng itiyore dahab ko usi na ifurang, na imalang ko na ido ko kyela iribi. ⁶Ikukuma kol lo kyela to dahab ko usi na ifurang, na imalang ko na ido ko kyela iribi na likadi odwaru itibibili tic lo katibibilani na igeny. ⁷Ojir ongon ko fajihit kulo okokoho are kuna litudohinorehin iyo rukuni kulo okokoho are ojir imorahinorehin. ⁸Ojir gas lo komoc nenge na likadi itibibili otoc ori ko iny, ara lobito ko kol lo kyela na likukumuni to dahab ko usi na ifurang, na imalang ko na ido ko kyela iribi na likadi itibibili otoc. ⁹Todumu morutok oniks are kuna iriworoho igerohi kenite kuneicieng karanacio kulo tee kulo Israel. ¹⁰Itiparahi ijifita otomone necieng, karanacio ile iyo moru lobito, kunakude manyu ile iyo lobito moru. ¹¹Tokorodohi karanacio kulo tee kulo Israel iyo kuna morutok iya na lokorodohitare kagenyani iyo morutok kiherihin. Ito hati itod fotiriciok kulo kuna morutok to dahab, ¹²itedohinore iyo okokoho kulo kol lo kyela ara morutok kitiunita kulo tee kulo Israel. Ojir Aaron otingita kuna karanacio kulo tee kulo Israel kai lo okokoho kunge ara kitiiunita to ketemoni lo Lahitok. ¹³Ikukumu tedohin kulo dahab are ¹⁴ko tongosi are kulo dahab na ilihinya iya kofi itudohi kuna tongosi iyo tedohin. ¹⁵Ikukumu ogogor lo locolo lo ngoto lo tenya - tic lo katibibilani. Ikukumu iny ori ko kol lo kyela to dahab na ilihinya ko to usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko kyela iribi na likadi. ¹⁶Ojir karitun nenge ko lalatun nenge oriworo, ojir ara tadati lo kana lobito manyu ituli are. ¹⁷Ito hati itiparahi idufiti kulo morutok gelegele ongon ken nenge. Iyo idufit ketemoni ojir ongon karnelian, krisolit, ko beril; ¹⁸Iyo idufit lo are ojir ongon tarkuois, lapis la zuli ko emirald; ¹⁹Iyo idufit lo uni ojir ongon jakint, aget ko amasist; ²⁰Iyo idufit lo ongon ojir ongon topaz, oniks ko jaspas. Itiparahi icieng iyo tedohin kulo dahab. ²¹Ingohi kuna morutok tara tomon ko are lobito lobito to tee kulo Israel. Ojir icieng fad okorodohini karanacio kulo kuna imaniti tomon ko are lobito to lobito. ²²Tona ogogor lo locolo, ikukumu tongosi are iya kofi to dahab na ilihinya. ²³Ikukumu oguli kulo dahab are ikolohinore iny iyo kol lo kyela. ²⁴Ikolohi kuna tongosi kulo dahab are iyo oguli kuna longon rukuni kulo kol lo kyela. ²⁵Ko angati lo kuna tongosi iyo kunu tedohin are ikolohi iyo okokoho kulo kol lo kyela to ngati lo ketemoni. ²⁶Ikukumu oguli kulo dahab are ifik iyo kunakude rukuni kulo ogogor lo locolo to ngati lo katua iyo kol lo kyela. ²⁷Ikukumu kunakude oguli are to dahab itinefahi fotiri lo okokoho to ngati lo ketemoni lo kol lo kyela onyiha ko lorifare iyo kai lo gas lo kyela lo kol lo kyela. ²⁸Ojir oguli kulo ogogor lo locolo otorihini iyo oguli kulo kol lo kyela to kofite na ifurang na litudohi iny ko gas lo kyela ojir ogogor lo locolo ida okoraru iyo kol lo kyela. ²⁹Kolorutoro Aaron faji na Inyu, otehitia cia iny karanacio kulo tee kulo Israel to kai lo tau nenge iyo ogogor lo locolo lo ngoto lo tenya ara kitiiunita na losio to ketemoni lo Lahitok. ³⁰Manyu tofik Urim ko Tumim katua lo ogogor lo locolo ojir ongoni kue lo tau lo Aaron kalorutorita iny iyo ketemoni lo Lahitok. Tona otingita cia Aaron sangite kulo ngoto lo tenya kiji lo Israel to kue lo tau nenge to ketemoni lo Lahitok. ³¹Torifu kyela na ijoro lo kol lo kyela iyo kyela na ifurang, ³²na longon ko lopucahinore lo kue kiji nenge. Ojir kalelehin kulo ene lopucahinore orifahini murut lo na kyela ijoro oia ocira. ³³Ikukumahi kitidwarijita kulo kyela kuna lori iya katurahak kulo ciani to usi na ifurang, na imalang ko na idorie itididilahi hati kijihin to igoloho kulo dahab. ³⁴Ojir kuna igoloho kulo dahab ko katurahak itididilahino irit kutuk lo na kyela ijoro. ³⁵Ojir Aaron iciefita na kyela kalirwa iny. Oningoro cia kwatun lo igoloho kolorute iny faji na Inyu ketemoni lo Lahitokko kalorutuno oleng ojir iny ida owe. ³⁶Ikukumu sahan to dahab na ilihinya ito hati igerohi katua nenge ojo, "Onyu Diho Lahitok." ³⁷Toruhohi kofite na ifurang ken nenge

itorahinore ketemoni lo turubuc, ojir ongon ngati lo ketemoni lo turubuc³⁸ ojir ongon komom lo Aaron ojir inyini oting kupal na longon iyo kicioriti kuna inyuji kuna liyauno Israel kode iyo kuna kicioriti kuneicieng. Ojir iwasihi ngonun komom lo Aaron ojir iruhunorihin icieng to ketemoni lo Lahitok.³⁹ Ikukumu kanyi na litibibili manyu Ikukumu turubuc lo kyela iribi. Ingohi gas lo kyela tara na likukumu katibibilani na igeny.⁴⁰ Torif kanyihin, gasi kulo kyela ko turubuci iyo tee kulo Aaron lo kicwara icieng kimedek many obangiti.⁴¹ Langun liticiefihi isi rece nino Aaron ko tee kunenge kuno kyelani, to dir icieng ito hati itwe icieng. Ikwera icieng ojir kirwaati nan ara kadwarak.⁴² Torifahici icieng palihin kulo kyela iribi ara kyelani kulo katua kuna limuk kenite kuneicieng many to komoc many bongibongi.⁴³ Ingohi Aaron ko tee kunenge iciefita icieng kalorutoroti kema lohiricore kode kolofworoti ciali kirwa iyo faji na Inyu, ojir ida ipaliti manyu oweiha. Ara ene cik lo tur iyo Aaron ko lotataha kunenge.

29

¹Tohi na lojir isi itii lo kikwera icieng inyini ene, ojir icieng irwaa diho nan ara kadwarak: todumu mongo na lorihe ongarihi ko mongi kulo kera are kuna loru ko lobo madati.² Manyu iyo kofwo kulo geme kuna itinyaha, tofun mugati kuna ilulungaha kuna lida ikaruti to ibula, mugati kuna isisihi kuna lida ikaruti to ibula kuna likaruti to ngoroni, ko capat kuna igereweha ida ikaruti to ibula manyu osibi to ngoroni.³ Tofik icieng fad iyo akuhu iyauno ongoni katua ara lobito ko na mongo ko mongi kulo kera.⁴ Ito hati iyauno Aaron ko tee kunenge agwala lo kema lohiricore, ilal hati icieng to kifi.⁵ Todumu kyelani iticief Aaron to pali, kyela na ijoro lo kol lo kyela, kol lo kyela token ko ogogor lo locolo. Totorahi kol lo kyela ken nenge to gas lo kyela na likukum katibibilani na igeny.⁶ Topucahi turubuc kue nenge ito hati ikolohi kitidwarit na inyu iyo ngati lo komom lo turubuc.⁷ Todumu ngoroni kitweita itwe inyini to kijuhohino na ngoroni kue nenge.⁸ Iyauno tee kunenge iticiefohi kanyihin kuna litibibili⁹ ko kiticiefohino icieng turubuci kuna sidiha. Ito hati itorihi gasi kulo kyela iyo Aaron ko tee kunenge. Ara dwarun neicieng to ciharu na lida icung. Ito hati isi ikwer Aaron ko tee kunenge.¹⁰ Iyauno mongo ketemoni lo kema lohiricore, ojir Aaron ko tee kunenge ofik kac kuneicieng kue nenge.¹¹ Tongotohi na mongo ketemoni lo Lahitokagwala lo kema lohiricore.¹² Todumu lobo okoto lo na mongo ifik iyo muriaha kulo ciali to kafele nino icuhohi na lotong fotiri lo ciali.¹³ Ito hati idumu somia fad na longon iyo sangite kulo koche; iyo monyi, iyo munya ko talangur are fad ko somia na lobubur icieng tocurahi ciali.¹⁴ Ati tocurahi tyang lo na mongo ko cioni nenge ko monyi oleng lo kema tonyio ara inyini kikumita lo kupal.¹⁵ Todumu mongo lo ker lobito ofik Aaron ko tee kunenge kac kue nenge.¹⁶ Tongot idumu okoto nenge irwacahi iyo ciali ngatihin fad.¹⁷ Ingunguto na mongo lo ker ilal monyi ko meselek ifik ara lobito ko kue ko fajihit kunakude.¹⁸ Ito hati icurahi na mongo lo ker fad iyo ciali. Ara inyini kiciorita na locurahini iyo Lahitok, kiciorita na iur, daha na liciori itikwamarihin Lahitok.¹⁹ Todumu ladi mongo lo ker bito icio Aaron ko tee kunenge ofik kac kue nenge.²⁰ Tongot idumu okoto nenge ifik iyo ipediti kulo kiyoha kulo Aaron ko tee kunenge ngati lo iteten, kafiela kuna hitoha kulo kac ngati lo iteten ko kafiela kuna hitoha kulo kejuha ngati lo iteten. Ito hati ifohohi okoto marihin kulo ciali fad.²¹ Manyu todumu okoto to ciali ko ngoroni kitweita, torwacahi ken lo Aaron ko kyelani kunenge ko kenite kulo tee kunenge ko kyelani kuneicieng. Oto cia inyini ko kyelani kunenge ko tee kunenge ko kyelani kuneicieng itinyujoro.²² Todumu somia lone mongo lo ker; tima, somia na longon iyo monyi, somia na loraf munya, talangur are fad ko somia na loraf icieng ko bongbong iteten. Ara ene mongo lo ker lo kikwera.²³ To katua lona akuhu lo mugati kuna lofuni oru ibula na longon ketemoni lo Lahitok, todumu mugati na ilulunga lobito, mugati na isisik na likaruto to ngoroni lobito ko capat lobito.²⁴ Tofik kuno fad kac kulo Aaron ko tee kunenge ingohi itilori to ketemoni lo Lahitokara kiciorita lo kitilora.²⁵ Ito hati idume to kac kuneicieng icurahi to kai lo ciali ara lobito ko kikumi na lo curati ara daha na iur na litikwama Lahitok, daha na liciori Lahitok.²⁶ Koloru idumu hati locolo lo mongo lo ker na likwerarihin itilora to ketemoni lo Lahitokara kiciorita lo kitilora, ara na kicait nino.²⁷ Itinyujo kuna fajihit kulo ker lo kikwera lara lo Aaron ko tee kunenge: locolo na litilori ko bongbong na liciori.²⁸ Ojir ene ara kicait lo tiktik na licahi Israel Aaron ko tee kunenge. Ara sofo na ojir Israel osofo diho Lahitokiyo kicioriti kulo kimora kuneicieng.²⁹ Ojir kyelani kuna inyuji kulo Aaron ara kulo lotataha kunenge ikwerarihin icieng.³⁰ Kito na loluny faji nenge ara kadwarani na lolotu iyo kema lo kirico kirwaa iyo faji na Inyu, ojir icief kuna kyelani to faritin mietare.³¹ Todumu tyang lo na mongo lo kikwera iyerahi to faji na Inyu.³² To agwala lo kema lo kirico, ojir Aaron ko tee kunenge onya na tyang ko mugati na longon iyo akuhu.³³ Ojir icieng onyia kuno kiciorita litinyujorihin icieng to kikwera neicieng ko kitigatahino.³⁴ Manyu kolotong lobo tyang lo na mongo lo ker lo kikwera kode kolotong lobo mugati many kiwanyi, to cure. Ojir ida onyai tonyio Onyu.³⁵ Itiyo iyo Aaron ko tee kunenge sangite fad kuna lahicik nan isi, ojir ikwer icieng to faritin mietare.³⁶ Ojir icuhohita mongo to faritin fad ara kikumi lo dumaru kupal ojir ilalarihin kupal. Itinyujo ciali to kikuma inyini manyu totwe inyini lo kitinyujo inyini.³⁷ Topul ciali lo kitinyujore inyini to faritin mietare. Oto cia ciali onyu noo manyu lobo tohi lotir inyini onyu cia.³⁸ Ara ene tohi na lojir ikumi to ciali faritin fad: tee kulo kera are kuna lara obolare neicieng kari lobito.³⁹ Tofejohi lobito kiwanyi, lobito kurou langun lodoyoro kolong.⁴⁰ Ara lobito ko ker lo lobito kicwara lokirie lo kofwo ikarut to cupahin are ko nusu kulo ngoroni lo oliv na lipiuni ko vino cupahin are ko nusu ara kiciorit imatit.⁴¹ To curahi na ker bito kurou lodoyoro kolong ko kofwo ori iya kulo kiwanyi na likaruto to ngoroni ko vino kiciorit imatit iya lo kiwanyi - iciorit na iur na lifotohini iyo Lahitok.⁴² To kofiang fad kuna lijifita, ojir ene kiciorit ifotohitati to faritin fad to lokoli lo kema lohiricore ketemoni lo Lahitok. Ijia aric cia nan ko isi ahititeny isi.⁴³ Ija manyu aric cia nan ko cio kulo Israel manyu itinyu cia kimedek nei na faji.⁴⁴ Tona atinyu cia nan kema lohiricore ko ciali manyu atinyu cia nan Aaron ko tee kunenge ojir irwaati diho nan ara kadwarak.⁴⁵ Ato cia nan atongo kiji lo cio kulo Israel ara Lobanga neicieng.⁴⁶ Oyen cia icieng jimitan ara nan Lahitok Lobanga neicieng na liyauno icieng to kof lo Ijpt ojir amanya kiji neicieng. Nan Lahitok Lobanga neicieng.

¹Ikukumu ciali to bau lo ciani lyerati na locurarihin iheru. ²Ojir ara na loriri lalatun nenge ko karitun nenge futi lobito ko nusu woitahino nenge to kof ara futi uni, ojir muriaha kunenge ara lobito ko inyi. ³Todwany kue, ken ko muriaha kunenge fad to dahab na ilihinya ifik manyu lohileleri nenge to dahab irit. ⁴Ikukumu oguli kulo dahab ongon ara kulo na ciali, tofik are angati, are manyu lobito ngati ongoni tang ko lohileleri ojir itirutohinorehin riho kuna lotingitarihin inyi. ⁵Ikukumu riho are to bau lo ciani lyerati idwany kenite to dahab. ⁶Tofik ciali ketemoni lo kyela kigenit na litik sanduk lo cik na limuk kitongit lo kisa na longon kai lo sanduk imuk morutok kulo cik faji na lahiricore nan ko isi. ⁷Ojir Aaron ocurahita iheru kiwanyi to faritin fad kalikukuma inyi lomohin. ⁸Ojir ocurahi iheru ari kalinwahahino inyi lomohin langun lodoyoro kolong ojir iheru ofurita tiktik ketemoni lo Lahitokto kofiang fad kuna lofwonuno. ⁹Kecurahi lobo odok ake iyo ene ciali kode lobo kiciorita na locurati, kode ngamang manyu kejuhohi lobo kiciorit lo imatit kue lone ciali. ¹⁰Kakeny lobito iyo kari ojir Aaron ikum muriaha kunenge. Ojir ene kikuma lo kari ikumi to okoto lo kikumi lo dumaru lo kupal, to kofiang kuna lofwonuno. Ara inyi ciali na Inyu noo iyo Lahitok. ¹¹Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, ¹²Kaliken aisi cio kulo Israel lo rumuno borengun neicieng, ojir lobito lobito odum robia kitobita lo warun nenge diho Lahitokkalikeni inyi. Oto cia lobo jiok ida olotu diho icieng kaliken aisi icieng. ¹³To lobito tungani na lorute iyo cio kuna likeni ojir odumu nusu lo sekel iyo sekel lo faji na Inyu na lipimuno gerahin keek are. Ara ene nusu lo sekel kicwara iyo Lahitok. ¹⁴Cio fad kuna lofwo iyo kuna likeni, cio kuna lara karihin kuneicieng keek are olorore iya ketemoni ojir odumu kiciorita iyo Lahitok. ¹⁵Ojir kabarak ida icio ogal nusu lo sekel kode kakilwahak ida icio ongor kalifotolino kiciorita diho Lahitokitobore warita kuningi. ¹⁶Ilifu robia kulo kikumaru lo kupal diho cio kulo Israel itiyore katua lo kema lo kirico. Ara cia kuna robia kitiunita lo cio kulo Israel to ketemoni lo Lahitok, kicwara lo kitobita lo warita kuningi. ¹⁷Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, ¹⁸Idongu besen mwalati ko kiwoita kunenge mwala, lo kilala. Totirohi kiji lo kema lo kirico ko ciali, itifutahi kifi katua. ¹⁹Ingohi Aaron ko tee kunenge ilalita kac ko kejuha kuneicieng to kifi kuna loyohuni to na besen. ²⁰Kolorutoro icieng kema lo kiricio, ojir ilalati to kifi ojir ida oweiti, kalofworo icieng iyo ciali kirwaa lo kicwara kiciorita kulo daha diho Lahitok. ²¹Ojir icieng ilal kac ko kejuha kuneicieng ojir ida oweiti. Ara ene itidwar na isio to Aaron ko lotataha kunenge to kofiang fad kuna lofwonuno. ²²Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, ²³Todum kuno sangite iuri: Mayr na ilib sekel mia miet, cinamon na iur sekel mia are ko keek miet, kalmus na iur sekel mia are ko keek miet, ²⁴ko kassia sekel mia miet fad ori ko sekel lo faji na Inyu ko ngoroni lo oliv na lotum cupahin tomon. ²⁵Ikarutohi kuna fad ikukumunore ngoroni lo twa na inyu, kikaruto na iur, tic lo kagenyani lo uron. Itongo cia ara ngoroni kitweita na inyu. ²⁶Ito hati itiyore inyi idirore kema lo kirico, sanduk lo cik, ²⁷meja ko sangite kulo tic nenge fad, lomo ko sangite kunenge fad, ciali lo iheru, ²⁸ciali locurare lo icioriti ko sangite kunenge fad ko besen ko kitiwoitita kunenge. ²⁹Ojir isi idir icieng ojir onyui manyu tohi fad na lotir icieng oto ko nyujon. ³⁰Totwe Aaron ko tee kunenge manyu idir icieng ojir kirwaati nan ara kadwarak. ³¹Torihohi cio kulo Israel iji, "Ojir ene ara ngoroni kitweit nei na inyu to kofiang fad kuna lofwonuno. ³²Kejuhohi ene ngoroni ken lo lobo tungani, manyu kekukumu lobo ngoroni to kuna sangite likukumunorehin inyi. Onyu ene ngoroni, ojir manyu ite ideya inyi ara na inyu. ³³Tungani na likukumu lobo ngoroni itiririhi ko inyi manyu ijuhohi ken lo lobo tungani lida ara karwaani ojir na tungani odumari to kiji lo cio kunenge. ³⁴Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, ³⁵Todumu sangite kuna iuri; gam resin, onik ko galbanum ko frankinsen na ilihinya idumu fad itiriri, ³⁶ko kikukumuno iheru na iur, tic lo kagenyani lo uron. Ojir ikaruti to balang itongo ara na ilihinya onyu. ³⁷Inyutu lobo otinya ifik ketemoni lo sanduk lo cik katua lo kema lohiricore, faji na loricore nan ko isi. Ojir ara tohi na inyu diho ite. ³⁸Kekukumu lobo iheru to kuno sangite iuri ara ningi, itifik ara tohi na inyu diho Lahitok. ³⁹Tungani na likukumu lobo iheru ori ko inyi lo tenuno uron nenge, ojir odumari to kiji lo cio kunenge.

31 ¹Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, ²Tode lanyumu nan Bezalel kito lo Uri lotata lo Hur lo imanit lo Juda. ³Manyu latifut nan inyi to Okorif lo Lobanga, kilefere, yenun, genyun ko kigingi gelegele fad ⁴lo kikukuma sangite kuna idwaruha kuna litibibiluno iyo dahab, rial ko mwala ⁵lo nguto ko tedo morutok, lo gata keyek ko fihahino tau lo kitiyo sangite kulo dwarujon fad. ⁶To angati manyu ladumu nan Oholiab kito lo Ahisamak lo imanit lo Dan lo lwaha inyi. Manyu lacio nan kirunga diho katiyok kagingak fad lo kikukuma sangite fad kuna lacik nan diho isi: ⁷Kema lo kirico, sanduk lo cik ko kitongi lo kisa kai nenge ko sangite kulo katua lo kema fad; ⁸meja ko sangite kunenge fad, lomo lo dahab na ilihinya ko sangite kunenge fad, ciali lo iheru, ⁹ciali lo cura kiciorita ko sangite kunenge fad, besen ko kitiwoitita nenge. ¹⁰Ko kyelani kuna litibibili, kyelani kuna inyuji kulo Aaron kadwarani ko kyelani kulo tee kunenge kalirwaati diho nan ara kadwarak ¹¹ko ngoroni kitweita ko iheru na iur kulo faji na Inyu. Ojir icieng ikukum iya idi laci hare nan isi. ¹²Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, ¹³Torihohi cio kulo Israel tijo, ' Ojir ite iric sabit nitole. Ara cia ene kitotori kiji nei ko ite to kofiang fad kuna lofwonuno, ojir ite iyenare ijo nan Lahitokna lahityujo ite. ¹⁴Itoric sabit tonyio ara far na Inyu diho ite. Tungani na lcome ojir ifadari. Cio kuna litiyo lobo tic to la far ojir odumari to kiji lo cio kuneicieng. ¹⁵To faritin ile ojir itiyoti ticitici, ati far lo mietare itongo ara far lo kiyoma lo sabit na Inyu diho Lahitok. Tungani na liti lobo tic to sabit ojir ifadari. ¹⁶Ojir cio kulo Israel oric far lo sabit, ikwerati inyi to kofiang kuna lofwonuno ara ci haru na losio tur. ¹⁷Ara cia kitotori kiji nei ko cio kulo Israel tur, tonyio to faritin ile ofik Lahitokkai ko kof ojo far lo mietare iyoma inyi. ¹⁸Kolokeru Lahitoktenya ko Moses to kai lo donge lo Sinai, icio inyi morutok kuna ikedeveti are kuna ligero cik. Morutok kuna ikedeveti kuna lokorodohi kafele lo Lobanga kigero cihicahi.

¹Kolodeu cio ojo lirung Moses kiculuno to kai lo donge, otubunoti iriti Aaron ojimi diho iny, "Ou ikukumu lobangahin kuna ngitem ketemoni niyang. Ojo kalara to ele lerok Moses afa lohayauno ohoi to kof lo Ijpt, ida ohoi kiye tohi na litihiho diho iny." ²Inyiahahi Aaron icieng ojo, "Itodumu gelo kulo dahab kuna liciefita ngorwo kuningi ko tee rei ko tee kariok kuningi, iyaunoti diho nan." ³Tona odumu cio fad gelo kulo kiyoha kuneicieng iyauno diho Aaron. ⁴Odumu iny, kuna sangite liciorih, cio iny ikukumunore lopidinga lo dahab na lori ko kace na lidongu iny to nyol. Oto icieng ojo, "lobangahin kuningi kuno Israel kuna lohayauno ite to kof lo Ijpt." ⁵Kolodeu Aaron jii, oduhohi ciali ketemoni lona lopidinga lo kace ko rihohino cio ojo, "Kiwanyi ongon cia karama diho Lahitok." ⁶Tona, kiwanyi nenge owoju cio berien ocuri kiciorita manyu ifotohini kiciorita kulo kimora. To kifwongi itongohinoti dahi ko mata ko wojunoti kisonga. ⁷Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, "Iculoro kof tonyio lipalaru cio kunino kulafa liyauno isi to kof lo Ijpt. ⁸Libeloroti deu deu iyo tohi lafa lacik nan diho icieng manyu likukumuni lopidinga na lori iya kace. Logungiti ketemoni nenge kiwora iny ocurahini ko kiciorita kuneicieng manyu otenyati ojo, 'lobangahin kuningi kuno Israel kulafa lohayauno ite to kof lo Ijpt'." ⁹Ojo Lahitokdiho Moses, "Ladeu nan kuno cio, ara icieng cio kuna logoli kutuhe. ¹⁰Jijia cie, kingohi nan ojir kilongo nei ocuraru to icieng ojir akeru icieng. Ato hati ahitirak isi ara misi na ibolo noo." ¹¹Ati ilelia Moses diho LahitokLobanga nenge ojo, "Lahitok nyio kilongo nino obolo iyo cio kunino kuna liyauno isi to kof lo Ijpt to golun nino ko kana nino na ilotir?" ¹²Nyio cia icio isi cio kulo Ijpt ojo, 'Ara to rohojun iyaunore iny icieng, lo kifadaru icieng to gum lo dongecio ko keroro icieng to kof. Ibelo to kilongo na inok, ibelo keyauno keroro diho cio kunino. ¹³Iu karwaak kunino; Abraham, Isako ko Jakob kulafa libutuhi isi token nino ijo, 'Atiboreng mute nan lotataha iya kanger kulo kai manyu ahicio cia nan lotataha kunino ene kof afa lacik nan jimitan ara mute lolunytot neicieng tur. ' ¹⁴Oto Lahitokko kirwo ida dong iyauno diho cio na tohi irohohi orumu lowak iny kiyauno iyo icieng. ¹⁵Moses ko kibelo iculuno to donge otehitu morutok are kulo cik to kac kunenge. Igero orumu icieng fajihit are fad ketemoni ko korwonga. ¹⁶Ara orumu kuna morutok kuna litii Lobanga. Lobanga manyu liger kigeriti, okorodohi iyo kuna morutok ikedefeti. ¹⁷Koloning Joshua kigorita lo cio, oto ojo diho Moses, "Ogon kigorita lo rem katua lo kem." ¹⁸Inyiahahi Moses iny ojo, "Ida ara kigorita lo lanyuno, ida manyu ara kilelia lo cio kuna lolanyuni; ara kigorita lo wolo aningo nan." ¹⁹Kolonyihu Moses kem odeu lopidinga lo kace ko kia, ifuru kilongo nenge ko kibiroro morutok to kac kunenge, ibirohi gum lo donge obora isaraha. ²⁰Iny ko dumuno na lopidinga lo kace likukum cio ko cura to kima ko kiriaru ara fur orwacahi iyo kifi icio cio kulo Israel omat. ²¹Ko jimitan diho Aaron, "Nyio orumu itii kuno cio diho isi licio isi irihe icieng iyo ene kopal hitok jii?" ²²Ojo Aaron, "Kelongo Lahitoknei. Iyen isi koditi na lotutuhore taulo kulo kuno cio iyo kopal. ²³Ojo bo icieng diho nan, "Kikukumahi ohoi lobangahin kuna litemita ketemoni niyang, ojo kalara to ele lerok Moses afa lohayauno ohoi to kof lo Ijpt, ida ohoi kiye tohi na litihiho diho iny. ²⁴Tinyia arihohi dong nan icieng ajo, 'Tungani na longon ko sangite kulo kiciefita kuna lara dahab, ingohi topucu '. Tinyia kicio icieng nan dahab, ato nan abirohi kimatare, ene lopidinga lo kace ko rutuno. ²⁵Odeu Moses jimitan loturoro kucio kulo cio manyu losili manyu licio Aaron icieng ida otafuno tona larahiti tohi lo kwenitare lo merok kuneicieng. ²⁶Tona iny ko woita lokoli lo kem ko jimitan, "Tungani na longon ngati lo Lahitokingohi tolotu diho nan." Oto rei kulo imanit lo Levi fad ifuroro diho iny. ²⁷Tona ojo iny diho icieng, "Tohi na loteny LahitokLobanga lo Israel iny ene, 'Tungani lobito lobito igohi to subohi ngalem latubot komoc nenge. Ifwo kifwongi ko ketemoni katua lo kem to lobito ngati many lu ngati lobito lobito ifade rece, morte ko loryehat nenge. ²⁸Itii cio kulo Levi iya na locihare Moses icieng manyu tona far oweo cio kuna lotum alif uni. ²⁹Tinyia ojo Moses, "Lohitingadari ite ake ara kulo Lahitokele far, tonyio lifad ite rei kuningi ko recera kuningi, manyu lohiciori ite gum ele far." ³⁰Kiwanyi nenge ojo Moses diho cio, "Litii ite kopal na hitok. Ati jijia alo cia nan diho Lahitok, tolobo amuk cia nan kopal ngi." ³¹Tona oite Moses diho Lahitokojo, "Oh obolo kopal lo kuno cio bebe! Likukumu icieng lobanga neicieng lo dahab. ³²Ati jijia Lahitoktolau kopal neicieng kode kalida ara jii, kifufuse nan to buk na liger isi." ³³Inyiahahi Lahitokdiho Moses ojo, "Tungani na lipal, iny lafufuse nan to buk nei. ³⁴Jijia ilo torihe kuno cio iya nu faji afa lateny nan manyu olo cia Malaika nei ketemoni ningi. Oto hati kololotu tik nitole lo kitigema, atigem cia nan icieng to kopal neicieng. ³⁵Manyu Lahitokko boho cio to jiok to tohi na litii icieng to na lopidinga lo kace likukumu Aaron.

33

¹Tinyia ojo Lahitokdiho Moses, "Ingohiti ene faji, isi ko kuno cio liyauno isi to kof lo Ijpt. Ifwo many kof lafa lacik nan to kibutia diho Abraham, Isako ko Jakob ajo, 'Acio cia nan diho lotataha kunino '. ²Acule cia nan Malaika ketemoni ningi ifuhe cio kulo Kanaan, Amor, Hitit, Perez, Hivi ko Jebus. ³Ifwo kof na lithita lei ko otero. Ati ida cia nan alo ko ite, tonyio ira ite cio kuna igoli kutuhe, manyu atum nan keruno ite to kikoi." ⁴Koloning cio kuno tenyiteny irohori, icahi kitoyo na lida cio icief lobo kiciefita lo ngoto. ⁵Tonyio orumu Lahitokojo diho Moses, "Torihohi cio kulo Israel tijio, 'Ira ite cio kuna igoli kutuhe. Ngahilik nan ko ite kode to kude faritin kuting, ngahikeru nan ite. Jijia itopucete kitingotiti kuningi ato cia nan aii tohi na ngatii nan ko ite '. " ⁶Tona cio kulo Israel ko puca kingotiti kuneicieng to gum lo donge lo Horeb. ⁷Tona orumu Moses ogurorita lobo kema oleng to kem faji na iloma gaa, na ilolongi iny ojo, "Kema lo kirico." Kolowak tungani kitifia Lahitok, olo iny iya kema lo kirico oleng to kem. ⁸Manyu kolorutoro Moses kema lo kirico, owoju cio fad owoitati agwalahin kulo kemahin kuneicieng, odayati Moses many orute katua lo kema. ⁹Kalolo Moses katua lo kema, olotu wiriti lo idis kof owoita agwala kolotenya Lahitokko Moses. ¹⁰Tiktik kolodeu cio wiriti lo idis owoita agwala lo kema, owoitati fad iworati lobito lobito to agwala lo kema nenge. ¹¹Otenyitita Lahitokko Moses tarany iya na lotenyare tungani ko morte nenge. Tinyia oitu hati Moses kem ati kajifitani nenge Joshua kito lo Nun ida ingohi kema. ¹²Ojo Moses diho Lahitok, "Itenyitita isi diho nan ijo, 'Torik kuno cio 'ati ida isi lohicio nan ayen ngai icularu isi ko nan. Ijo isi, 'ahiyen nan isi to karana manyu lirumu isi kisisio iyo nan. ' ¹³Kalohikwama isi nan, kitiyen nan kikohin kunino ojir nan ahiyen isi manyu

asodoro rumuno kisisio nino. Iiyo jimitan ara ene misi lo cio kunino.¹⁴ Inyiahahi Lahitok Moses ojo, "Kilik cia ngonun nei ko ite manyu ahicio cia nan ite kiyoma." ¹⁵Tinyia ojo Moses diho inyi, "Kalida ngonun nino kilik ko ohoi, kehicule ohoi ten. ¹⁶Aja cia oyen cio ojo kikwama isi nan kode ikwama isi cio kunino kalida isi kilik ko ohoi? Nyio cia lohikor nan ko cio kunino ko cio kunakude to kof?" ¹⁷Oto Lahitokojo diho Moses, "Atii cia nan na tohi token litifi isi tonyio ahikwama nan isi manyu ahiyen nan isi to karana." ¹⁸Tinyia ojo Moses, "Jijia kitotorohi nan kimedek nino." ¹⁹Oto Lahitokojo, "Acio cia nan jiran nei oring to ketemoni nino manyu alet cia nan karana nei, Lahitokiyo ngonun nino. Atii cia nan kisa iyo kuna latiihino nan kisa, manyu alau cia nan kuna lawak nan launo. ²⁰Ati ida isi itum deya komom nei, tonyio oru lobo tungani lohideo nan, manyu owar." ²¹Tinyia ojo Lahitok, "Ongon faji na lohinyiha ko nan na ngiwoita isi kai lo moru, ²²Koloringaru kimedek nei, ahifik cia nan isi iyo borok lo moru manyu ahimuk isi to kana nei many aringe nan. ²³Ato hati adume kana nei, ito hati isi ideu korwong nei, ati ida odeitati komom nei."

34

¹Ojo Lahitokdiho Moses, "Ikefu morutok are kuna igereweha iya kulafa kulo ketemoni, manyu agerohi cia nan tenyitenyi kulafa longoni iyo kulafa morutok kulo ketemoni libor isi. ²Ikukumahino kiwanyi ito hati ilotu kai lo donge lo Sinai. Itotoro ken nino ijia diho nan kai lo donge. ³Kecio lobo tungani kilihu ko isi kode ongon lobo faji to donge, kecio kileng kiri, kera ko kicu odaha gum lo donge." ⁴Tona ikefu Moses morutok kuna igereweha are kuna lori ko kulafa ketemok ko kirwohoro kai lo donge lo Sinai kiwanyi berien iya na locihare Lahitokinyi, otehoru inyi kuna morutok igereweha are to kac kunenge. ⁵Tinyia olotu Lahitokto idis ko woita ijia ko inyi otulu karana nenge Lahitok. ⁶Oto inyi oring to ketemoni lo Moses ileto, ' Lahitok, Lahitok Lobanga lo kisa manyu imaru cio ida ilongo deu, obolo kimaruno nenge na lida ibelo, igenoro inyi bebe. ⁷Oric inyi kimaruno nenge na lida ibelo to cio alifi ko alifi manyu ola rohojun, kisai ko kopal neicieng. Ati ida inyi ingohi kapalani ida itigem, itigema inyi tee ko tee kuneicieng to kopal lo monyeri many iyo kofiangiti lo uni ko lo ongon. ⁸Moses ko gungon kof deu iwora. ⁹Ojo inyi, "Lahitok, Kalarumu nan kisisio to ketemoni nino, ojir isi Lahitokkifwo ko ohoi. Kileng ngohira ohoi cio kuna igoli kutuhe, tolau rohojun ko kopal niyang manyu kiyaru ohoi kira lolunyt nino." ¹⁰Tinyia ojo Lahitok, "Afiaha nan ciharu nei ko isi to ketemoni lo cio kunino fad, atii cia nan ticitici kuna litirima kuna lida itiihino iyo lobo misi to kof fad. Odeu cia cio kuna lomanya tang ko ite kitirima lo tic na cia latiyo nan diho ite. ¹¹Itining tohi na lacik nan diho ite elefar, afuhe cia nan cio kulo Amor, Kanaan, Hittit, Perez Hivi ko Jebus to ketemoni ningi. ¹²Itogeny ke fik ciharu lo yomo ko cio kuna lomanya na kof lifworo ite, oto cia icieng ibelo ara kilohit ningi. ¹³Itibor cialitok kuneicieng, itibore tifnehin kuneicieng manyu itingode wirihin kulo Asera kuneicieng. ¹⁴Kewor lobo lobanga ake tonyio Lahitokna lobara karana nenge Kikaino ara Lobanga na likaino. ¹⁵Itogeny kefik lobo ciharu lo yomo ko cio kuna lomanya na kof, tonyio kaliwora icieng lobangahin kuneicieng to ticitici kulo somun manyu opuloti kikumihin kuneicieng, kilolongi cia ite ifwo ikony tyangi kulo kuna kikumihin. ¹⁶Manyu kaliteyemahi ite tee kariok kuneicieng iyo tee kuningi ara ngorwo, manyu ofwo kuna ngorwo kiwora kuna lobangahin kuneicieng, orihe cia icieng tee rei kuningi kitiyo na tic bito. ¹⁷Kekukum kude lopidingahin. ¹⁸Ikwerati karama lo mugati kuna loru ibula. To faritin mietare itodahati mugati kuna lida itii to ibula iya lafa lahichare nan ite. Itiyoto na to faritin kuna lotumohino iyo ofa lo Aviv tonyio ara afa na ofa ifwonunore ite to kof lo Ijipt. ¹⁹Ara tee okangi fad kunei ara lobito ko okangi kulo sang fad; kiri kera kode kicu. ²⁰Totob okang lo sigiria to kito lo ker, ati kalida isi itum tobo inyi togil murut nenge. Totob tee rei okangi kuningi fad. Kecio lobo tungani olotu ketemoni nei oru tohi lotehuno to kac. ²¹Itiyoti ticitici kuningi fad to faritin ile, ati ojir iyoma far lo mietare, kileng faritin kulo remo kode kulo dengo ojir iyoma. ²²Ikwerati karama lo sabit, ko ketemok kulo ngamang geme, ko karama lo keruno dengo to lohicungi lo kari. ²³Ojir cio rei kuningi ofwonu ketemoni lo Lahitok Lobanga lo Israel kakeny uni iyo kari. ²⁴Afuhe cia nan misihi to ketemoni manyu atilalat kof ningi. Manyu oru mute tungani lodam kof ningi kalifworita ite kakeny uni ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to kari. ²⁵Kehifotohi nan okoto lo kikumi ara lobito ko tohi na likaruti to ibula manyu kecio lobo tyang lo kikumi lo Rangaru oget ko kiwanyi. ²⁶Iyaunoti ngak ketemok kuna lonyumuni kulo kof ningi kaji lo LahitokLobanga ningi. Keyer kito lo kine kode lo ker to lei kulo ngotenge. ²⁷Tinyia ojo Lahitok diho Moses, " Igero kuno tenyitenyi tonyio to kuno tenyitenyi lafik nan ciharu ko isi ko cio kulo Israel fad." ²⁸Ongon orumu Moses ijia ko Lahitok faritin keek ongon ko karuehin keek ongon na lida onya tafa kode omat kifi. Manyu igerohi iyo morutok kuna igereweha tenyitenyi kulo ciharu - cihi tomon. ²⁹Kaliculuno Moses to kai lo donge lo Sinai otehitu morutok are kulo cik to kac kunenge, orumu inyi ida oyen jimitan ifarang komom nenge tonyio lotenya inyi ko Lahitok. ³⁰Kolodeu Aaron ko cio kulo Israel fad Moses orumu komom nenge ifarang, oto icieng obang fwonuno diho inyi. ³¹Ati ilolong Moses icieng, tona ofwonu oho Aaron ko lohitiwaha kulo cio fad diho inyi manyu otenya inyi ko icieng. ³²To kifwongi onyihu cio kulo Israel fad diho inyi manyu icio inyi icieng cihicahi fad kuna locik Lahitok inyi to kai lo donge lo Sinai. ³³Langun lokeru Moses tenya ko icieng, orafahi kimuhi komom nenge. ³⁴Ati kolorutoro inyi ketemoni lo Lahitok tenya ko inyi, odume inyi kimuhi to komom nenge many kolorutuno oleng. Manyu kolorutu inyi oleng orihohi cio kulo Israel tohi na locihi inyi, ³⁵odeu icieng jimitan ifarang komom nenge. Tinyia orafahi Moses kimuhi komom nenge ari many koloite tenya ko Lahitok.

35

¹Otubu Moses cio kulo Israel fad orihohi icieng ojo, "Sangite kuna locik Lahitok ojo ojir ite itii icieng kuno: ²To faritin ile ojir tici tici itii ati ara far lo mietare far lo kiyoma ningi far lo Sabit lo kiyoma iyo Lahitok. Tungani na litii lobo tic na far ojir ifadari. ³Kenohahi kima lobo lomanyare ningi to far lo Sabit. ⁴Ojo Moses iyo cio kulo Israel fad, "Tohi na locik Lahitok

inyi ene: ⁵iyo sangite kuna litehita ite todumu kiciorita iyo Lahitok. Tungani fad na liruk to tau nenge ojir iyauno iyo Lahitok kiciorita kulo dahab, rial ko mwala; ⁶usi na ifurang na imalang ko na idorie ko kyela iribi kyela lo fofi kulo kiri, ⁷kyela lo mongi kulo kera kuna libuyi to renge na ido ko koditi lo kiyenehin kuna isisihi: bau lo ciani lyerati ⁸ngoroni lo oliv lo lomo kitiurita kulo ngoroni lo twa ko kulo iheru lo cura; ⁹morutok oniks ko morutok kuna kude kuna lojir ofihahini iyo kol lo kyela ko ogogor lo locolo. ¹⁰Cio kagingak fad to kiji ningi ojir ofwonuni ikukumi sangite fad kuna locik Lahitok: ¹¹Lomanyare ko kema nenge ko kimuhihin, kigolihin kunenge ko gurihin, riho, wiri kunenge ko ledohin kulo fotiricio ¹²sanduk lo cik ko kitingihin kunenge ko kitongi lo kisa ko kyela kigenita nenge. ¹³Meja ko kitingihin kunenge ko sangite kunenge fad ko mugati lo ngonun; ¹⁴kiniefti lo lomo ko sangite kunenge fad lomohin ko ngoroni lo kinwaha; ¹⁵ciali lo iheru ko kitingits kunenge, ngoroni lo twa ko iheru lo kitifuro na iur, kyela kigenit lo lokoli lo lomanyare; ¹⁶ciali lo cura lo kiciorita ko kei kei nenge mwalati, kitingihin kunenge ko ilebuha kunenge; besen mwolati ko kitweitita nenge. ¹⁷Kyelani kiticemita kulo sita ko gurihin ko tedohin kunenge ko kyela kigenit lo lokoli lo sita. ¹⁸gusumarihin kulo kema lomanyare ko kulo sita ko kofi kuneicieng; ¹⁹kyelani kuna litibibili kuna licieftitati irwaarihin katwa lo faji na inyu- kyelani kuna inyuji kulo kadwarani Aaron ko kyelani kulo tee kilahaji kunenge kalitiyo icieng ara kadwarak. ²⁰Tinyia ingade cio kulo Israel fad to ketemoni lo Moses, ²¹oto tungani Lobito Lobito na liruk na lokwama tau nenge olotu iyauno kiciorita iyo Lahitok lo tic lo kema lo kirico lo ticitici kunenge fad ko kulo kyelani kuna inyuji. ²²Cio fad kuna liruk rei ko ngorwo ara Lobito ofwonun iyauno ingotiti kulo dahab gele gele abohi, pang galihin, gelo ko ingotiti kunakude. Ifotohi icieng dahab neicieng ara kiciorita lo kitilora iyo Lahitok. ²³Cio fad kuna lotehita usi na ifurang, na imalang ko na idorie kode kyela iribi, kode kyela lo fofi kulo kiri, kyela lo fofi kulo mongi kulo kera kuna libiyi to renge na ido kode kyela lo kiyene na isisik, iyauni icieng fad. ²⁴Cio kuna liyauno icioriti kulo rial ko mwala iyauni ara kiciorita iyo Lahitok ko cio fad kuna lotehita bauhini kulo ciani lyerati kuna lowahiti to tic iyauno. ²⁵Ngorwo kagingak fad kuna likada usihin usi na ifurang, na imalang na idorie ko kyela iribi, iyauno sangite kuna likadi to kac kuneicieng. ²⁶Manyu ngorwo fad kuna lowak manyu ongoni ko kigingi lo kikada ikad fofi kulo kiri. ²⁷Iyauno kabolorok morutok Onik ko morurok kuna kude kulo fiha iyo kol lo kyela ko ogogor lo locolo. ²⁸Iyauno manyu icieng sangite kuna iuri ko ngoroni Oliv lo lomo ko ngoroni kitweita ko kikaruti lo iheru na iur. ²⁹Israel fad ngorwo ko rei kuna liruk iyauni kiciorita kulo kwama iyo Lahitok kulo tici tici kuna locik Lahitok iyo Moses ojo ojir itii. ³⁰Tinyia ojo Moses iyo cio kulo Israel, "Itode, lonyumu Lahitok Bezalel kito lo Uri lotata lo Hur lo imaniti lo Juda, ³¹manyu litifut inyi to okorif lo Lobanga manyu litifut inyi to kilefere, to yenun, to genyun, ko to koditi lo kilefere fad ³²lo kitiyo kitibibiliti kuna idwaruha to dahab, rial ko mwala, ³³lo nguto ko tedo morutok, lo gata keyek ko fihahino tau lo kitiyo sangite kulo dwarujon fad. ³⁴Many licio inyi icieng ko Oholiab kito lo Ahusamak kirunga lo kitiyena cio kulakude. ³⁵Litifut inyi icieng to kigingi lo kitiyo ikoditi kulo ticitici fad ara kakorodo katibibilak, katididilak to usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko kyela iribi ko ikoditi icieng fad ara katiyok kagingak ko katibibilak.

36

¹Tona Bezalel, Oholiab ko cio kagingak fad kuna licio Lahitok kigingi ko kirunga lo yenun koditi lo kitiyo ticitici kulo duho faji na inyu ojir itii tic iya na locihare Lahitok Moses token. ²Tinyia ilongu Moses Bazalel ko Oholiab ko cio kagingak fad kuna licio Lahitok kirunga manyu kuna liruk fwonuno kitiyo tic. ³Ifotu icieng sangite fad kuna licio Israel lo kitiyo tic lo duho faji na inyu to kac kulo Moses. Manyu osodoro cio kiyaunita kiciorita to kiruk kiwanyi ko kiwanyi. ⁴Tona ongerihi kagingak fad tic na lorumu icieng itiiyo lo duho faji na inyu. ⁵Ko jimitan iyo Moses, "liyauno cio sangite ogal kuna lowahiti to duho lo faji na inyu na locik Lahitok ojo ojir itii. ⁶Tinyia icio Moses cik manyu iyari tenya nenge katwa lo kem fad: Kecio lobo tungani retoni kode ngorwani orihe odumu lobo tohi ara kiciorita lo faji na inyu. Tona itii cio sodoro kiyauno sangite ari, ⁷tonyio tohi na lotehita kaduhok orumu lobolo ogal na lowahiti lo keruno tic. ⁸Cio fad kuna ingingha to kiji lo katiyok ko kikukuma kema lomanyare ko kyela kigeniti tomon kulo usihin kuna ifurangi, imalangi ko kuna idoriari kuna likadi, ko cerubihin ikadahini kenite to kac kuna lomohoro. ⁹Oriworo afa kyela kigeniti fad karitun neicieng yadi tomon ko ongon manyu lalatun yadi are. ¹⁰Odumuni kyelani kigeniti miet imorihini ara lobi- imorihini manyu kuna kude miet iya na. ¹¹Oto icieng ikukumahini konyeha kulo jararahin kuna ifurangi kutuk lo kyela kigeni lo lohicungi iyo Lobito itubiti, itii manyu jii iyo itubiti lo are. ¹²Ikukumahi manyu icieng konyeha kulo jararahin keek miet iyo kyela kigeniti na lara lohicungi iyo itubiti lo Lobito itii manyu jii iyo itubiti lo are ara na lisirani konyeha kulo jararahin iyo kuna itubiti. ¹³Oto ko kikukumunoti jararahin kulo dahab keek miet imorunorihin kuna itubiti are fad ojir kema lomanyare olotu imoruno fad ara Lobito. ¹⁴Ikukumu icieng kyela kigeniti to fofi kulo kiri ara kimuhi lo kwe lo kema lomanyare kuna lotum tomon ko Lobito. ¹⁵Icieng kuna kyela kigeniti tomon ko Lobito fad ara kuna iriwooro kuna lara karitun neicieng yadi tomon ko miet ko lalatun yadi are to kyela Lobito lobit. ¹⁶Imorahi icieng kyela kigeniti miet ara itubitlobito ko kuna kude ile manyu ara itubiti lo are. ¹⁷Oto icieng ikukumu konyeha kulo jararahin keek niet iyo kutuk lo kyela kigeniti lo lohicungi iyo itubiti lo Lobito manyu itii iyo kyela iribi lo lohicungi lo nu itubiti bito. ¹⁸Ikukumu manyu icieng jarara kulo mwala keek miet ojir imoru kema lomanyare ara Lobito. ¹⁹Tinyia ikukum icieng kimuhi lo kema lomanyare to fofi kulo mongi kulo kera kuna libuyi to renge na ido manyu to kai lona, icaduhini kiyeni na isisik na lonota otoc. ²⁰Ikukum icieng gurihin kulo kema lomanyare kuna ibiri to bau lo ciani lyerati. ²¹Ara afa karitun lo guri Lobito Lobito futi tomon ko miet lalatun nenge futi are. ²²Ko riho are kuna lomar isirani. Ikukum icieng guri kulo kema lomanyare itiriri fad jii. ²³Ikukum icieng guri keek are ngati lo orof lo kema lomanyare. ²⁴Manyu ikukum icieng todohin keek ongon kuna lofihi fotiricio kuneicieng tedohin are fotiri lo guri Lobito Lobito fotiri lo rihoti Lobito. ²⁵To ngati lo kai lo kai lo kema lomanyare manyu ofihi guri keek are, ²⁶ko tedohin keek ongon. are fotiri lo guri Lobito. ²⁷Ikukumahi manyu icieng guri ile ngati lo lodoyore lo kolong lo kema

lomanyare,²⁸Manyu ikukumahini guri are iyo rukun lohicungi lo kema lomanyare.²⁹Iyo kuno rukuni are oryeha orumu guri many to kof many kai manyu itirutohini iyo oguliti Lobito itii icieng are fad ara na iriworo.³⁰Tona ara afa guri mietauni ko tedohin tomon ko ile- are fotiri lo guri Lobito.³¹Ikukumu manyu icieng riho to bau lo ciani lyerati- miet iyo guri kulo Lobito ngati lo kema lomanyare,³²miet manyu iyo Lobito ngati, ko miet iyo guri kuna longoni ngati lo lodoyore lo kolong iya lohicungi lo kema lomanyare.³³Ikukum icieng riho kulo kiji kuna lopar many to lohiciahi many lohicungi.³⁴odwany icieng guri to dahab manyu ikukumuni oguli kulo dahab kuna linief riho odwany manyu icieng riho to dahab.³⁵Ikukumu manyu icieng kyela kigenit to usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko kyela iribi na likadi na likadahini cerubihin ija to tic lo kagingak.³⁶Ikukumu icieng guri ongon to bau lo ciani lyerati manyu odwanyi to dahab. Ikukumu icieng kigolihin kuneicieng ko kikukumuno tedohin kuneicieng.³⁷To agwala lo kema ikukumu icieng kyela kigenit to usi na ifurang, na imalang ko na idori ko kyela iribi na liked katibibilani,³⁸manyu ikukumahini guri miet ko kigolita kuneicieng. Odwany icieng kweci kul guri ko riho kuneicieng to dahab manyu ikukumahini tedohin kuneicieng tomon to mwalati.

37

¹Ikukumu Bezalel sanduk lo cik to bau lo ciani lyerati na lara karitun nenge futi ongon lalatun nenge futi are ko woita nenge futi are.²Odwany inyi oleng ko katwa fad to dahab na ilihinya ko fihahino lohileleri to dahab iric kutuk nenge.³Ikukumu inyi oguli kulo dahab ongon itiriehahi ko kejuha kunenge, oguli are angati oguli manyu are Lobito ngati.⁴Oto inyi ogatu keyek are kitingihin iyo bau lo ciani lyerati odwany kenite to dahab.⁵Oto inyi itirutohi kuna keyek kiting iyo oguli kuna longoni marihin kulo sanduk otingorihin.⁶Ikukumu inyi kimuhi lo seger lo kisa karitun nenge futi ongon ko lalatun nenge futi are.⁷Oto hati ikukumu cerubi are iyo dahab na lidonguni iyo lohicungihin kulo kimuhi.⁸Ofik inyi cerub Lobito Lobito angati lo kimuhi ko Lobito manyu angati idongu icieng ara Lobito ko kimuhi.⁹Otingo fuho kulo cerubi iya kai imuk kimuhi. Otong cerubi iya kiji na litirici deya iya kiji lo kimuhi.¹⁰Ikukumu icieng meja to bau lo ciani lyerati na longon karitun nenge futi uni lalatun nenge futi Lobito ko nusu ko woita nenge futi are.¹¹Oto icieng odwany ken nenge to dahab na ilihinya ko fiha lohileleri lo dahab kalelehin irit.¹²Ofik manyu icieng itaditi nenge na lotum rijon ko ladati lo kana ko fihahino manyu lohileleri lo dahab iyo itadi.¹³Oculu manyu icieng oguli ongon ofihahini iyo rukuni kunenge oryeha ko lodufa lo kejuha.¹⁴Ofihi oguli onyiha ko lohileleri ojir itirutohinorehin keyek kitingita kulo meja.¹⁵Ogatuni keyek kiting kulo meja iyo bau lo ciani lyerati manyu odwanyi to dahab.¹⁶Manyu ikukumuni sangite kulo meja to dahab na ililinya, sahani kunenge, beseni ko ilebuha ko motiong kuna lijuhorihin kiciorita imatiti.¹⁷Ikukumu icieng lomo to dahab na ilinya, idongu icieng fotiri, kiniefi, tanitani manyu ikukumahi kubayahin kuna lori iya katurahak, bene ko lohimosi ara Lobito ko lomo fad.¹⁸Ocar tanitanihin ara na lopar ile to kalelehin kulo kiniefi lo lomo uni angati, uni manyu Lobito ngati.¹⁹Kubayahin kuna lori iya katurahak kulo iyau bene ko iturit kuneicieng uni ongoni iyo Lobito tani tani, uni manyu iyo lobo. Ara iya na to tani tanihin fad ile kuna locaru iyo kiniefi lo lomo.²⁰Manyu iyo kiniefi lo lomo, ongoni kubayahin ongon kuna lori iya katurahak kulo iyau ko bene ko iturit kuneicieng.²¹Ogon kubaya Lobito locarare lo tanitanihin ketemok, kubaya Lobito locarare lo tanitanihin kulo are ko kubaya manyu Lobito locarare lo tanitanihin kulo uni tanitanihin ile fad.²²Kubayahin ko tanitanihin ojir ara Lobito ko kiniefi lo lomo ara na lidonguni to dahab na ilinya.²³Ikukumu icieng lomohin kunenge mietare ara Lobito ko kingutita kulo kofi kunenge ko sahani kunenge fad to dahab na ilinya.²⁴Ikukumu icieng lomo ko sangite kulo tic nenge fad to dahab na ilinya na lotum kirioci ratil mia Lobito.²⁵Ikukumu icieng ciali lo iheru iyo bau lo ciani lyerati. Oriri afa inyi ara karitun nenge futi Lobito ko nusu lalatun manyu nenge futi Lobito ko nusu ara woita nenge futi uni ko muriaha kunenge kuna lara Lobito ko inyi.²⁶Odwany kwe nenge ko ken nenge fad ko muriaha to dahab na ilinya manyu ofihi lohileleri kalele nenge iric.²⁷Ikukumu icieng oguli ongon ofihahini onyiha ko lohileleri are angati ko are manyu Lobito ngati ojir itirutorihin keyek kitingihin kunenge.²⁸Ogatuni keyek kitingihin iyo bau lo ciani lyerati manyu odwanyi kenite to dahab na ilihinya.²⁹Ikukumu manyu icieng ngoroni kitwei na iur ko iheru na likaniti na litii katiurok kagingak.

38

¹Ikukumu icieng ciali lo cura kiciorita to bau lo ciani lyerati na lara woita nenge to kof futi ongon ko nusu manyu karitun nenge futi mietare ko nusu lalatun nenge manyu futi mietare ko nusu.²Ofik icieng muriaha iyo rukuni kunenge ongon fad na lara muriaha ko ciali Lobito odwanyi ken lo ciali to mwalati.³Ikukumu icieng sangite kunenge fad to mwalati motiong, kiworiti kulo ingula, ilebuha kirwaciti kulo okoto, kicuhita kulo tyang ko kikuriti kulo kima.⁴Ikukum icieng kei kei lo ciali bwai lo mwalati ojir ongon locolo lo ciali ojir okor ciali to kiji.⁵Ociolu icieng oguli kuna lojir itirutohinorehin keyek kitingita kulo ciali ofihi iyo rukuni ongon kulo kei kei lo ciali.⁶Ikukumu icieng keyek to bau lo ciani lyerati odwany kenite kuneicieng to mwalati.⁷Itirutohi icieng kuna keyek iyo oguli ojir ongon to marihin kulo ciali otingitarihin ciali. Ikukumu icieng ciali ara na iwat to bauhini.⁸Ikukumu icieng besen mwalati ko kitiwoitita nenge mwalati iyo madarahin kulo ngorwo kuna lirwa lokoli lo kema lohircore.⁹Na lijifahi, ikukumu icieng sita lo kema. Ara afa ngati lo orof karitan nenge yadihin keek miet ko kyela kigeniti iribi na loiro¹⁰ko guri keek are ko tedohin keek are kuna lara mwala ko kigolihin ko ogulihin kulo rial lo guri.¹¹Ara manyu afa ngati lo kai karitan nenge yadihin keek miet na lara guri kunenge keek are ko tedohin mwala manyu keek are ko kigolihin ko oguli kulo rial kai lo guri.¹²Ara afa lalatun nenge to ngati lo lodoyore lo kolong yadi keek are ko miet manyu ongon ko kyela kigeniti ko guli kulo rial kai lo guri.¹³Ngati lo okangere manyu ara yadi keek are ko miet.¹⁴Kyela kigenita kuna lara yadi mietare orumu ongoni angati lo lokoli ko guri uni ko

tedohin manyu uni, ¹⁵Ko kyela kigeniti kuna lara yadi mietare manyu ongoni angati lo lokoli ko guri uni ko tedohin manyu uni. ¹⁶Ara afa kyela kigeniti kuna liticemarihin sita fad kyela iribi na loiro. ¹⁷Ara afa tedohin kulo guri mwala. Ara kigolihiin ko oguli kuna longoni kai lo guri fad rial, manyu kweci kulo guri fad odwanya to rial, tona ongoni afa ogulihin kulo rial kai lo guri fad kulo sita. ¹⁸Ara afa kyela kigeniti kulo lokoli lo sita fad kuna litii lo usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko kyela iribi na loiro tic lo katibibilani. Ara afa karitan nenge yadi tomon oto hati woita nenge iya kai ara futi mietare, ¹⁹ko guri ongon ko tedohin mwala ongon. Ara afa kigolihiin kuneicieng ko oguli rial manyu odwany kweci kuneicieng to rial. ²⁰Itongo afa kiguriti kulo kema lomanyare ko kulo sita ara mwala fad. ²¹Ara ene tuban lo sangite kuna litiyorehin kifaha kema lomanyare, kema lomanyare lo cik kuna ligeri to ciha lo Moses iyo cio kulo imanit lo Levi iyo riho lo Ismar kito lo Aaron kadwarani. ²²Itii Bezalel kito lo Uri lotata lo Hur lo imanit lo Juda sangite pili iya na locihare Lahitok iyo Moses ²³orumu Oholiab kito lo Ahismak lo imanit lo Dan ongon ara Lobito ko inyi- ka ngadani katibibilani manyu karifani na loyen kikaruto usihin kuna ifurangi imalangi ko kuna idoriari ko kyela iribi. ²⁴Tuban lo dahab na litiyorehin kema lomanyare iyo kiciorita lo kitilora ara afa taleni keek are ko mietangon ko sekeli mia mietare ko keek uni iyo sekel na litiyorehin to kema lomanyare na inyu. ²⁵Rial na litubuni iyo ilulung kulafa likeni orumu ara taleni mia Lobito ko sekeli Alif Lobito ko mia mietare ko keek mietare ko miet to sekel na litiyorehin kema lomanyare na inyu. ²⁶Bek Lobito to tungani Lobito na lara nusu lo sekel to sekel na litiyorehin kema lomanyare na inyu iyo tungani na lorutohi kiji lo kuna likeni na lara karihin kulo obolare nenge keek are kode ogal ara afa kuna cio to tuban neicieng rei alif mia ile ko uni ko mia miet ko keek miet. ²⁷Itiyorehin taleni mia Lobito lo kikukumuno tedohin kulo kema lomanyare ko faji na inyu ko kulo kyela kimuhihin, tedohin mia Lobito iyo taleni kulo rial mia Lobito, talen Lobito to tedoti. ²⁸Itiyore icieng kuna sekeli alif Lobito ko mia mietare ko keek mietare ko miet ara kikukumita kulo gulihin ko oguli kulo guri ko kidwanyita lo kweci kulo guri. ²⁹Mwalati na lorumuni iyo kiciorita lo kitilora ara afa taleni keek mietare ko sekeli alif are ko mia ongon. ³⁰Itiyore afa icieng lo kikukuma tedohin kulo kema lotubare, ko ciali mwalati lo cura kiciorita ko kei kei nenge ko sangite kunenge fad, ³¹Tedohin kuna lirit sita fad ko kulo lokoli nenge ko bilieta kuna logurorehin kema lomanyare na inyu ko kulo kema na lirit sita fad.

39

¹To usihin kuna ifurangi, imalangi ko kuna idoriari, ikukumu icieng kyelani kuna litibibili kuna litiyorehin kirwaa kema lomanyare na Inyu. Orifahi manyu icieng kyelani kuna inyuji iyo Aaron iya na locihare Lahitok Moses. ²Ikukumu icieng kol lo kyela, iyo dahab ko usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko iyo kyela iribi na loiri. ³Idongu icieng tadahin kulo dahab kuna igereweha ko kilirati ara kofi kuna litibibilarehin usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko kyela iribi na loiri tic lo kac kulo cio kagingak. ⁴Ikukumu icieng kitiherita kulo okokoho kulo kol lo kyela kuna litiniefahini iyo rukuni kunenge are ojir otorahinorehin. ⁵Ori gas lo komoc nenge na likukumi to kigingi iya inyi - ara lobito ko kol lo kyela manyu ikukumi to dahab ko to usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko to kyela iribi na loiri iya na locihare Lahitok Moses. ⁶Otod icieng fotiricio lo kuna morutok oniks to dahab manyu igerohini kenite kuneicieng karanacio kulo tee kulo Israel. ⁷Oto hati ikolohini icieng iyo kitiherita kulo okokoho kulo kol lo kyela ara morutok kitiunita kulo tee kulo Israel iya na locihare Lahitok Moses. ⁸Ikukumu icieng ogogor lo locolo na lara tic lo katibibilani na igingi. Ikukum icieng inyi to dahab, usi na ifurang, na imalang ko na idorie ko to kyela iribi na loiri. ⁹Ara orumu inyi na litulo are ara lalatun ko karitan nenge fad tadati lo kana lobito lobito. ¹⁰Oto hati itiparahini morutok kuna longoni gelegele idufiti ongon ken lo ogogor lo locolo. Iyo idufit ketemoni, ongon afa karnelian, krisolit ko beril; ¹¹Iyo idufit lo are ara tarkuois, lapis la zuli ko emirald; ¹²Iyo idufit lo uni ara jakint, aget ko amasist; ¹³Iyo idufit lo ongon ara topas, oniks, ko jaspar. Itiparahini icieng iyo tedohin kulo dahab. ¹⁴Ara orumu kuna morutok tomon ko are na longon lobito lobito ko karanacio kulo tee kulo Israel lobito lobito okorodohini karana lo lobito imanit lo Israel. ¹⁵Ikukumu icieng tongosi kulo dahab na ilihinya kulo ogogor lo locolo kuna lori iya kofi. ¹⁶Ikukumu icieng tedohin kulo dahab are ko oguli kulo dahab are ikolohini oguli rukuni kulo ogogor lo locolo. ¹⁷Ikolohi icieng tongosi kulo dahab iyo oguli kuna longoni rukuni lo ogogor lo locolo, ¹⁸manyu angati lo lohicungihin kulo tongosi iyo kuna tedohin are iyo okokoho kulo kol lo kyela to ngati lo ketemoni. ¹⁹Ikukumu icieng oguli kulo dahab are ikolohini iyo kunakude rukuni kulo ogogor lo locolo to ngati lo katua onyiha ko kol lo kyela. ²⁰Oto hati ikukumuni kunakude oguli kulo dahab are ikolohini fotiri lo ogogor lo locolo ketemoni lo kol lo kyela onyiha ko lorifare kai lo gas lo kyela lo kol lo kyela. ²¹Otorahi icieng oguli kulo ogogor lo locolo iyo oguli kulo kol lo kyela to kofite na ifurang orihohinorehin inyi iyo gas lo kyela ojir ogogor lo locolo ida okoraru iyo kol lo kyela, iya na locihare Lahitok Moses. ²²Ikukumuni kanyi lo kol lo kyela to kyela na ifurang tic lo kakadani, ²³ko lohiburahinore kiji lo kanyi na lori iya faji lo murut ko lohileleri irit ene faji lo murut ojir ida ocira. ²⁴Ikad icieng katurahak to usi na ifurang, na imalang ko na idorie itiric kutuk lo kanyi to orof. ²⁵Ko kikukumahinoti igoloho to dahab na ilihinya ikolohini iyo kutuk lo kanyi itididilahini kijihin kulo kuna katurahak iric. ²⁶Itililahino igoloho ko katurahak kutuk lo kanyi na lirwaarehin iya na locihare Lahitok Moses. ²⁷To Aaron ko tee kunenge orifahi icieng kanyihin kuna litibibili to kyela iribi - tic lo kakadani ²⁸ko turubuc lo kyela iribi ko turubuci kuna sidiha ko curuwal kulo kyela iribi na litibibili. ²⁹Ikukumi kingotit na ijoro to kyela iribi na likadi to usi na ifurang, na imalang ko na idorie tic lo tungani katibibilani iya na locihare Lahitok Moses. ³⁰Ikukumu icieng sahan kiherit na inyu to dahab na ilihinya oto hati igerohini kiji nenge ara na lokorodohini ojo, ' Onyu Diho Lahitok . ' ³¹Oto hati otorahini kofite na ifurang keju nenge otorahinorehin iyo kokom lo turubuc iya na locihare Lahitok. ³²Tona okeruni tic lo lomanyare na Inyu kode kema lohiricore. Itii cio kulo Israel sangite pili iya na locihare Lahitok Moses. ³³Oto hati iyauni sangite kulo kema lomanyare iyo Moses, kema ko sangite kunenge fad; guri, tedohin, riho, oguli, kigolihiin, kofi, kyela

kigenit ko bilieta kiguri kunenge fad, ³⁴kyela lo fofi kulo mongi kulo kera na libuyi to renge na ido ko kiyene na isisik ko kyela kigeniti; ³⁵Sanduk lo cik ko keyek kitingiti kunenge ko kimuhit lo lohitongore lo kisa; ³⁶Meja ko sangite kunenge fad ko mugati lo ngonun lo Lahitok; ³⁷lomo lo dahab na ilihinya ko parun lo lomohin kunenge ko sangite kunenge fad ko ngoroni lo oliv lo kinoha; ³⁸ciali lo iheru na likukumuni to dahab, ngoroni kitwei, iheru na likaruti na iur ko kyela kigenit lo kema na Inyu; ³⁹ciali mwalati ko keikei nenge mwalati, keyek kitingiti kunenge ko sangite kunenge fad ko besen ko kitiwoita nenge fad. ⁴⁰Kyela kigeniti kulo sita ko guri ko tedohin kunenge, ko kyela kigeniti kulo lokoli, kofi ko bilieta kiguriti kulo sita, sangite pili kulo lomanyare na Inyu kode kema lohircore; ⁴¹ko kyelani kuna likadi kulo kiciefita irwaarehin lomanyare na Inyu, kyelani kulo Aaron kadwarani ko kulo tee kunenge kuna lityorehin ara kadwarak. ⁴²Litii cio kulo Israel tic fad na locik Lahitok Moses. ⁴³Oher Moses tic neicieng odu ojo litii icieng iya na locihare Lahitok, oto Moses ko kigatahino icieng.

40

¹Tona ojo Lahitok diho Moses, ²ifahahi lomanyare lohircore far lo lobito iyo ofa lo lobito. ³Tofik sanduk lo cik katua nenge manyu igenohi na sanduk to kyela kigenit. ⁴Iyauno meja manyu ifik kai nenge tohi na locam to ngonun kai. Ito hati iyauno lomo ikukumahi lomohin kunenge. ⁵Tofik ciali dahab lo iheru ketemoni lo sanduk lo cik ito hati ifik kyela kigenit agwala lo kema lomanyare. ⁶Tofik ciali kicurita lo icioriti ketemoni lo agwala lo lomanyare, kema lohircore. ⁷Tofik besen kiji lo kema lohircore ko ciali lo cura lo icioriti, tofik kifi katua nenge. ⁸Togurohi sita irit ito hati ifik kyela kigenit lo lokoli. ⁹Todumu ngoroni kitwei, totwe kema lomanyare ko sangite fad kuna longoni katua. Itinyujo inyi ko sangite kunenge fad oto cia inyi onyu. ¹⁰Tinyia totwe ciali kicurita lo icioriti ko sangite kunenge fad, itinyujo ciali oto cia onyu noo. ¹¹Totwe besen ko kiwoitita nenge manyu itinyujo icieng. ¹²Iyauno Aaron ko tee kunenge agwala lo kema lohircore manyu ilala icieng to kifi. ¹³Tinyia iticiefo Aaron to kyelani kuna inyuji, totwe inyi manyu itinyujo ojir inyi kirwaa nan ara kadwarani. ¹⁴Iyauno tee kunenge iticief icieng to kanyihin. ¹⁵Totwe icieng iya na litware apa neicieng ojir icieng kirwaa nan ara kadwarak. Itongo twa neicieng ara lo dwarun na litongo ara neicieng iyo kofiang kuneicieng fad. ¹⁶Itii Moses sangite fad iya na locihare Lahitok. ¹⁷Tona ifahahini kema lomanyare far lo lobito ofa lo lobito iyo kari lo are. ¹⁸Kalifahahi Moses kema lomanyare, ofik inyi tedohin fajihit kuneicieng ko dufahino guri ko kikokolohino riho manyu itiwoitahi wirihin. ¹⁹Oto ko fetahino kema kai lo lomanyare ko fiha kimuhihin kai lo kema iya na locihare Lahitok inyi. ²⁰Odumu inyi morutok kuna ligerohini cik ofik katua lo sanduk lo cik ko kisudahino keyek kitingi iyo oguli to marihin kulo sanduk ko fiha kitongi lo kisa kai nenge. ²¹Oto ko kiyauno sanduk lo cik katua lo kema lomanyare ko kitihohino kyela kigenita, igenore sanduk lo cik iya na locihare Lahitok inyi. ²²Ofik Moses meja katua lo kema lohircore ngati lo kai lo kema lomanyare oleng lo kyela kigenit ²³ko kicadohohino mugati kai nenge ketemoni lo Lahitok iya na lorihothinore Lahitok inyi. ²⁴Ofik inyi kiniefi lo lomo katua lo kema lomanyare isiran ko meja iya ngati lo orof lo kema lohircore ²⁵ko kitiparahino lomohin ketemoni lo Lahitok iya na locihare Lahitok inyi. ²⁶Ofik Moses ciali lo dahab ketemoni lo kyela kigenit to katua lo kema lomanyare ²⁷ko curahino iheru kai nenge iya na locihare Lahitok inyi. ²⁸Oto ko fihahino kyela kigenit agwala lo kema lomanyare. ²⁹Otorihini inyi ciali kicurita lo icioriti onyiha ko agwala lo kema lomanyare lohircore ko curahino kai nenge icioriti kuna lara sang ko icioriti kulo ngamang iya na locihare Lahitok inyi. ³⁰Ofik inyi besen kiji lo kema lohircore ko ciali lo cura icioriti ko kijuhohino kifi katua kuna ngilalarehin. ³¹oto Moses ko Aaron ko tee kunenge ilalare kac ko kejuha kuneicieng. ³²Ilalare icieng kalorutoroti kema lohircore kode kolofworoti iyo ciali lo cura icioriti iya na locihare Lahitok Moses. ³³Tinyia ifahahi Moses kiwata lo sita irit kema lomanyare ko ciali ko fiha kyela kigenit lokoli lo sita. Tona okeru Moses tic fad. ³⁴Tinyia imuhe idis kema lohircore, manyu ifute kimedek lo Lahitok kema lomanyare. ³⁵Ida Moses otum rutoro kema lohircore tonyio limuhe idis kema manyu ifut kimedek lo Lahitok kema lomanyare. ³⁶Iyo lotita lo cio kulo Israel fad, kolotingoro idis to kai lo kema lomanyare, owoju manyu icieng ojiok, ³⁷ati kalida idis otingoro, ida manyu icieng ojiok many far na lotingorore idis. ³⁸Tona ongon afa idis lo Lahitok kai lo lomanyare to far manyu ongon kima katua lona idis karue to ketemoni lo cio kulo Israel fad iyo lotita neicieng fad.

Leviticus

1 ¹I lolong Lahitok Moses manyu o tenyati ko inyi to kema lohircore. O joo diho inyi, ²To tenya ko cio kulo Israel to rihohi icieng i joo, 'Ka li yauno lobo to kiji ningi kiciorita diho Lahitok, i yauno kode kiteng kode ker kode kine. ³Ka li tongo kiciorit ara kiciorit locurat to twol lo kicu kunino, o jir ara mongo na lo ru ko lobo imorony. O jir inyi i yauno i totorohi to lokoli lo kema lohircore, o jir Lahitok i fotu. ⁴O jir inyi o fik kac kunenge kue lo na kiciorit locurat, oto cia i fotuni ara kitobit nenge, o pulorehin inyi. ⁵O jir inyi o ngotohi na mongo lo rihe o ngarihi ketemoni lo Lahitok, oto hati tee kulo Aron kadwarak i yauno okoto o rwacahini ken lo ciali fajihit fad ko agwala lo kema lohircore. ⁶O jir inyi o yang na kiciorita locurat i ngungut. ⁷Tee kulo Aron kadwarak o fik kima ciali manyu i canahini keyek kai lo kima. ⁸O jir dong tee kulo Aron kadwarak i canahi tyang kai lo keyek kuna lo ngoni kimatare ara lobito ko kue ko somia. ⁹O jir inyi i lal sangite kulo katua lo kochehe ko kejuha fad to kifi o jir kadwarani o curahi icieng fad kimatare. Ara na mongo kiciorita locurat, kiciorita na li fotehino Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge Lahitok. ¹⁰Ka lara kiciorita kiciorita locurat na lara ker kode kine, o jir inyi i cio kore kode mongo lo ker na lo ru lofunya to ken. ¹¹O jir inyi o loo o ngotohi iya ngati lo kai to ciali, ketemoni lo Lahitok, manyu o jir tee kulo Aron kadwarak o dumu okoto nenge o rwacahini ken lo ciali fajihit fad. ¹²O jir inyi i ngungut o jir kadwarani i canahi kai lo kima ko kue ko somia. ¹³O jir inyi i lal sangite kulo katua lo kochehe fad ko kejuha to kifi o jir kadwarani o curahi icieng fad ciali. Ara na kore kode mongo lo ker kiciorita locurat, kiciorita na lo

curahini diho Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge Lahitok.¹⁴Ka lara kiciorita na li cwarati Lahitok kiciorita kuna lara kweny, o jir inyi i cio kuri kode amam na lo ngarihi.¹⁵O jir kadwarani i yauno na kwenyite ciali i nire murut o ngute kue i pulohi hati ciali, o jir iti yijahini okoto nenge ngatihin kulo ciali fad.¹⁶O jir inyi o dumu ojune nenge i bire iya ngati lo kai idi lo ngon lokuroni.¹⁷O jir inyi o cir na kwenyite to fuho ida hati o kore are oto hati kadwarani o curahi ciali hatua. Ara inyi kiciorita locurat, kiciorita na li fotohini Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge Lahitok.

2¹Ka li yauno lobo tungani kiciorita lo ngamang diho Lahitok, o jir kiciorita nenge ara kofwo kuna i tinyaha. O jir inyi i juhohi ngoroni, manyu o fik iheru katua²i yaru hati diho tee kulo Aron kadwarak. O jir kadwarani o ngonyu kuna kofwo li karuto to ngoroni ko iheru i fut kana o curahi ciali ara kiciorita kitiiunita, kiciorita na li fotohini diho Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge Lahitok.³Kuna kude kofwo fad ara kulo Aron ko tee kunenge ara kiciorita na i nyu noo na li fotohini Lahitok to kima.⁴Ka li yauni kiciorit lo ngamang na lo funi to furnuk lo mugati, o jir ara na li tiyi to kofwo kuna i tinyaha lido, kode mugati kuna isisihi kuna lo funi o ru ibula to katua ida manyu i karuti to ngoroni lo oliv, kode kuna i gereweha ida i karuti to ibula ati o lilingi to ngoroni lo oliv.⁵Ka lara kiciorita lo ngamang kunino lo mugati kuna lo feji to tobok lo biliet, o jir i tiyi to kofwo kuna i tinyaha lido kuna li karuti to ngoroni ati o ru ibula.⁶To culuyuk ito hati i juhohi ngoroni, ara kiciorita lo ngamang.⁷Ka lo ngoji kiciorita lo ngamang kunino to ongojit, o jir ara to kofwo kuna i tinyaha lido ko ngoroni lobo.⁸I yauno kiciorita lo ngamang kuna li tiyi to kuno sangite iyo Lahitok, i fotohi diho kadwarani o jir i yaru ciali.⁹O jir inyi o dumu lobo iyo kiciorita ara ki iti iyita o curahi kai lo ciali ara daha kiciorita na lo curahini na i ur iti kwama Lahitok.¹⁰Beciek lo kuna kiciorita kulo ngamang ara kulo Aron ko tee kunenge tonyio ara daha na i nyu noo na li fotohini diho Lahitok.¹¹Kicioriti kulo ngamang fad kuna li yauno ite diho Lahitok, o jir i tiyi o ru ibula tonyio o jir ite ida i curahi ibula kode ogoro iyo daha na li cwarati diho Lahitok.¹²I tum ite ki fotohino ara kiciorita kulo kwama lo denguno ati o jir ida i fotohini ara kiciorita locurat kue lo ciali na li iti kwama uron nenge Lahitok.¹³Iti jijimata kiciorita kuningi fad to balang. Ke ngohi balang lo ciharu lo Lobanga ningi iyo kiciorita lo ngamang kuningi, iti fik balang iyo kicioriti kuningi fad.¹⁴Ka li yauno ite kicioriti ngamang kulo daha ngejuk diho Lahitok, i yaunoti ngamang kuna lo siduni i bonyi manyu o feji to kima.¹⁵To fik ngoroni ko iheru katua, ara na kiciorita ngamang.¹⁶O jir kadwarani o curahi ngati lo kuna ngamang li bonyi, ko ngoroni ko iheru fad ara daha na li ciori diho Lahitok.

3¹Ka lara kiciorita nino kiciorita lo kimoraru, ito hati isi i cio kiteng mongo kode botor, o jir isi i cio diho Lahitok kiteng na lo ru lofunya to ken.²O jir isi i fik kac kunino kue lo kiciorita nino i ngotohi inyi agwala lo kema lohircore. Oto hati kadwarak tee kulo Aron o rwacahi okoto nenge ngatihin fad kulo ciali.³Iyo kiciorita lo kimoraru o jir i yauno daha lo ki cwara diho Lahitok; sangite kulo katua lo kocehe ko somia fad na lo bubur icieng, ⁴talangur are fad fad ko somia na lo bubur icieng na lo nyiha ko irafu, ko opei lo munya na lo jir i tiimu ara lobito ko talangur.⁵Oto hati tee kulo Aron ko curahino kai lo ciali kai lo kicioriti locurat na lo ngon kai lo keyek kulo kima kuna lo daha kima, ara inyi daha kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok.⁶Ka li cwara isi kiciorita nino to twol lo kiri kode kera ara kiciorita lo kimoraru diho Lahitok, o jir isi i cio kore, mongo lo ker kode botor na lo ru lofunya to ken.⁷Ka li cwara isi kito lo ker o jir i fotohi ketemoni lo Lahitok,⁸i fik kac kunino kue nenge ito i ngotohi agwala lo kema lohircore. Oto hati tee kulo Aron o rwacahi okoto nenge ngatihin kulo ciali.⁹Iyo na kiciorita lo kimoraru o jir i yauno daha lo ki cwara diho Lahitok; somia nenge ko tima na lo ngutuni many to lohirci lo komoc, sangite kulo kocehe fad ko somia na lo bubur icieng fad, ¹⁰talangur are fad ko somia na lo bubur icieng o nyiha ko irafu, ko opei lo munya na lo jir i tiimu ara lobito ko talangur.¹¹O jir kadwarani o curahi icieng ciali ara daha lo ki cwara na li fotohini diho Lahitok.¹²Ka lara kiciorita nino kine o jir isi i fotohi ketemoni lo Lahitok,¹³to fik kac kunino kue nenge, i ngotohi hati ketemoni lo kema lohircore. Oto hati tee kulo Aron o rwacahi okoto nenge ngatihin kulo ciali.¹⁴Iyo na kiciorita nino o jir isi i cio ene kicwara lo daha diho Lahitok; sangite kulo katua lo kocehe ko somia na lo bubur icieng.¹⁵talangur are fad ko somia na lo bubur icieng o nyiha ko irafu ko opei lo munya na lo jir i tiimu ara lobito ko talangur.¹⁶O jir kadwarani o curahi icieng ciali ara daha kiciorita na li iti kwama uron nenge, ara somia fad lo Lahitok.¹⁷Ara ene itidwar na lo sio to kofiang fad kuna li jifita, fajihit fad kuna li manyare ite o jir ite ida i nyia lobo somia kode okoto.

4

¹O joo Lahitok diho Moses, ²To teny diho cio kulo Israel tijio, 'Ka li pal lobo tungani ara na lida o fik ara lo atii, i tiyi tohi na li iti dwara iyo cik lo Lahitok.³Ka li pal kadwarani na lo twei, i yauno loguce iyo cio. O jir inyi i yauno mongo na lo ngarihi diho Lahitok na lo ru lofunya ara kiciorita lo kupal to kupal na li tiyi inyi.⁴O jir inyi i yauno na mongo agwala lo kema lohircore i fotohi ketemoni lo Lahitok. O jir inyi o fik kac kunenge kue nenge oto hati o ngotohi inyi inyia ketemoni lo Lahitok.⁵Tinyia o jir kadwarani na lo twei o dumu lobo okoto lo na mongo o rutorore kema lohircore.⁶O jir inyi i lutohi kafele nenge katua lo na okoto o rwac iyo ketemoni lo Lahitok kakeny mietare ken lo kyela kigenit lo faji na i Nyu.⁷Oto hati kadwarani i juhohi okoto lobo iyo muriaha kulo ciali lo iheru na lo ngon ketemoni lo Lahitok katua lo kema lohircore. Otonge lo okoto lo na mongo fad o jir i juhohi fotiri lo ciali locurare lo kiciorita na lo ngon ketemoni lo agwala lo kema lohircore.⁸O jir inyi o wadu somia fad iyo na mongo lo kiciorita lo kupal, somia fad na lo bubur sangite kulo katua lo kocehe, ⁹talangur are fad ko somia na lo bubur icieng fad na lo nyiha ko irafu ko opei lo munya na li tiimuni ara lobito ko talangur ¹⁰iya na lo dumaritarehin somia iyo kiciorita lo kimoraru. Oto hati kadwarani o curahi icieng kai lo ciali lo kiciorita.¹¹Ati cioni lo na mongo ko tyang nenge fad ko kue ko kejuha ko monyi, ¹²sangite kulo ken lo na mongo kula

kude fad o jir inyi i yaru oleng to katua lo kem iya faji na li iti nyuji na lara lokuroni lo ingula o jir o curahi inyi ijia kai lo ingula.¹³ Ka li pal ilulung lo cio kulo Israel fad kupal na lida ara lo atii, i tiyi tohi na na lo beru cik lo Lahitok, kileng ngida ilulung o yen na tenya ara icieng kapalak.¹⁴ Ka lo fwonu icieng o yen kupal neicieng, o jir ilulung i yauno mongo na lo rihe o ngarihi ara kiciorita lo kupal, i totorohini ketemoni lo kema lohiricore.¹⁵ O jir lohithwaha kulo cio o fik kac kuneicieng kue lo na mongo to ketemoni lo Lahitok manyu o ngotohini na mongo inyia ketemoni lo Lahitok.¹⁶ Oto hati kadwarani na lo twei i yaru lobo okoto lo na mongo o rutorore kema lohiricore.¹⁷ I lutohi cia inyi kafele iyo na okoto o rwace ketemoni lo Lahitok iyo kigenit kakeny mietare.¹⁸ O jir i juhohi lobo okoto iyo muriaha kulo ciali na lo ngon ketemoni lo Lahitok iyo kema lohiricore. Otonge lo okoto fad o jir i juhohi fotiri lo ciali locurare lo kiciorita na lo ngon ketemoni lo kema lohiricore.¹⁹ O jir inyi o wonyu somia na lo ngon katua nenge fad o curahi kue lo ciali.²⁰ O jir i tiyore ene mongo iya na li tiyore mongo lo kiciorita lo kupal token. Tona, oto cia kadwarani o caf icieng oto manyu o launi icieng l.²¹ Oto cia inyi i yaru na mongo oleng to kem o loo o cure iya na lo curarore inyi lo ketemoni. Ara ene mongo kiciorita lo kupal lo ilulung.²² Ka li pal kabolroni lolunyaje, manyu i tiyi lobo tohi na lo beru cik lo Lahitok Lobanga nenge, lo cifu inyi loguce.²³ Ka lo lotu inyi o yen kupal nenge, o jir i yauno kore ara kiciorita lo kupal nenge na lo ru madati.²⁴ O jir inyi o fik kac kunenge kue lo na kore manyu o ngotohi inyi faji na lo ngotorehin kiciorita ketemoni lo Lahitok. Ara na kiciorita lo kupal.²⁵ O jir kadwarani o dutu lobo okoto lo na kiciorita lo kupal to kafele nenge o twehi muriaha kulo ciali locurare lo kiciorita, i juhohi hati otonge lo okoto fotiri lo ciali lo cura lo kiciorita.²⁶ O jir inyi o curahi somia nenge fad ciali iya na lo curare kiciorita lo kiciorita lo kimoraru. Tona o caf cia kadwarani kupal lo na tungani oto cia o launi inyi.²⁷ Ka li pal lobo tungani to kiji lo ilulung lolunyaje, manyu i tiyi lobo tohi lo beru cik lo Lahitok, lo cifu inyi loguce.²⁸ Ka lo lotu inyi o yen kupal nenge, o jir inyi i yauno kiciorita lo kupal na li pal inyi, kine botor na lo ru madati.²⁹ O jir inyi o fik kac kunenge kue lo na kine oto hati o ngotohini longotore lo kiciorita locurat.³⁰ Oto hati kadwarani o dutu lobo okoto to kafele nenge o twehi muriaha kulo ciali locurare lo kiciorita manyu i juhohi otonge lo okoto fotiri lo ciali locurare lo kiciorita.³¹ I ngohi inyi to dumu somia fad iya na lo dumarorehin somia iyo kiciorita lo kimoraru o jir kadwarani o curahi ciali ara na li iti kwama uron nenge Lahitok, tona o pul cia kadwarani inyi manyu o launi cia inyi.³² Ka li yauno inyi kito lo ker ara kiciorita lo kupal nenge, o jir i yauno botor na lo ru madati.³³ O jir inyi o fihahi kac kunenge kue nenge o ngot hati ara kiciorita lo kupal faji na lo ngotorehin kiciorita kuna lo curati.³⁴ Tinyia o jir kadwarani o dutu lobo okoto lo na kiciorita lo kupal to kafele nenge o twehi muriaha kulo ciali lo cura lo kiciorita, i juhohi otonge lo okoto fotiri lo ciali lo cura lo kiciorita.³⁵ O jir inyi o dumu somia fad iya na lo dumunitarehin somia iyo kiciorita lo kimoraru, manyu o jir kadwarani o curahi ciali kai lo kiciorita na li fotohini Lahitok to kima. Tona o pul cia kadwarani inyi iyo kupal na li tiyi inyi manyu o launi cia kupal nenge.

5 ¹ Ka li pal tungani to buhorore tohi na lo tenyati o ning inyi o deu manyu o yen, ida hati o tulu, ara kupal nenge. ² Kode ka lo tir tungani lobo tohi i dwa, kode tyang na i dwa lo mwang kode lo kang kode tohi na lo kudita to kof kileng ngida o yen, i rumu inyi li bot manyu lo cifu loguce. ³ Kode ka lo tir lobo tohi i dwa to ken lo tungani kode lobo tohi na ngo tum ki iti bota inyi kileng ngida inyi o yen, ka lo lotu inyi o yen to kifwongi o lotu cia loguce i nief inyi. ⁴ Kode ka li buti tungani to dataru ara na lo cik ki tiyo lobo tohi i jir kode na i rohoi to tenya na li butia tungani to dataru lolunyaje, ati ka lo lotu inyi o yen, lo cifu inyi loguce. ⁵ Ka lo cifu tungani lobo loguce to kuno kikoihin, o jir o tulu kikoi na li palare inyi ⁶ manyu ara kidumi lo kupal na li tiyi inyi, o jir inyi i yauno diho Lahitok kito lo ker kode lo kine botor to twol nenge ara kiciorita lo kupal o lotu kadwarani o pul kupal nenge. ⁷ Ka lida inyi o tum rumuno kito lo ker, o jir inyi i yauno kurihin are kode amami are diho Lahitok ara kitobita lo kupal nenge ara lobito kiciorita lo kupal, lobito kiciorita locurat. ⁸ O jir inyi i yauno icieng diho kadwarani o jir re i tem ki cwara lobito ara kiciorita lo kupal. O jir inyi i niru kue nenge to murut ida hati o ngote tur, o jir ⁹ o rwacahi okoto nenge ngatihin kulo ciali, otonge lo okoto nenge o jir i tijahi fotiri lo ciali. Ara inyi kiciorita lo kupal. ¹⁰ Oto hati kadwarani i cio na bito ara kiciorita locurat iya na li iti mohunorehin o jir o pul inyi to kupal na li tiyi inyi, oto cia o launi inyi. ¹¹ Ati ka lida inyi o tum rumuno kurihin kode amami are, o jir inyi i yauno lokirie lo kofwo kuna i tinyaha lobito ara kiciorita lo kupal nenge. O jir inyi ida i karut to ngoroni kode iheru tonyio ara na kiciorita lo kupal. ¹² O jir inyi i yauno diho kadwarani o ngonyu kana lobito ara kitiiunita o curahi kue lo ciali iyo kiciorita kuna lo curahinoti to kima diho Lahitok. Ara na kiciorita lo kupal. ¹³ To na kikoi, o pul cia kadwarani inyi to kuno kupalipali li tiyi inyi oto cia o launi inyi. Otonge lo kiciorita fad o jir ara lo kadwarani iya na lo ngonore to kiciorita lo ngamang. ¹⁴ O teny Lahitok diho Moses o joo, ¹⁵ Ka li iti bahas tungani lolunyaje i pal to tenyitenyi kuna lo cihi iyo sangite kuna i nyuji, o jir inyi i yauno diho Lahitok mongo lo ker na lo ru madati to twol nenge ara kidumita na manyu lo tumohino wel nenge iyo rial na lo tumohino ko sekel na lo temitarehin to faji na i Nyu. Ara inyi kiciorita lo loguce. ¹⁶ O jir inyi i cio kidumi to tohi na lida inyi i tiyi na li jifita sangite kuna i nyuji o sodohi manyu kitimieti lo tomon iyo na i cio fad diho kadwarani, na lo pul inyi to mongo lo ker ara kiciorita lo loguce oto cia o launi inyi. ¹⁷ Ka li pal tungani manyu i tiyi tohi na lo beru cik lo Lahitok, kileng manyu adi ngo lunyia inyi, lo cifu inyi loguce manyu i niefita na tenya inyi. ¹⁸ O jir inyi i yauno mongo lo ker na lo ru madati diho kadwarani ara kiciorita lo loguce na lo cam to wel. To na kikoi o pul cia kadwarani inyi to kupal na li tiyi inyi lolunyaje, manyu o launi cia inyi. ¹⁹ Ara na kiciorita lo loguce, tonyio o cifu inyi loguce lo ki pala diho Lahitok.

6

¹ O joo Lahitok diho Moses, ² Ka li pal lobo tungani ida i jif tenya lo Lahitok to ki iti nononga loryehat nenge to lobo tohi li iti barahini inyi kode i kumahini diho inyi kode o kokole hati inyi kode iti mumun inyi, ³ kode ka lo rumu tohi na lo ri oto hati i dohe to talerun, kode i buti to talerun kode i pal to kuna kikoihin ngun li palare cio, ⁴ ka lo cifu inyi loguce to koditi

lo na kupal, o jir inyi i nyiahahi tohi na lo kokolu inyi kode i dohe to kitimumuna kode tohi na li iti barahini diho inyi, kode na tohi i ri lo rumahi inyi.⁵kode na tohi li butiare inyi to talerun. O jir inyi o dum i fut, o sodohi kitimieti lo tomon, i cio fad diho monye inyi na far li cwarare inyi kiciorita lo loguce nenge.⁶Manyu ara kidumita nenge o jir inyi i yauno diho kadwarani kode diho Lahitok kiciorita lo loguce nenge, mongo lo ker na lo ru madati to twol nenge, na manyu lo cam iyo wel.⁷To na kikoi, o pul cia kadwarani inyi to ketemoni lo Lahitok, oto cia o launi inyi iyo kuna sangite li tiyi inyi o cifunore loguce.⁸O joo Lahitok diho Moses,⁹"To cik Aron ko tee kunenge tijo, ' Ara kuno cihicihi kulo kiciorita locurat. O jir kiciorita locurat i wasihi kiji lo ciali karue fad many o wang manyu o jir kima i wasihi nohun ciali.¹⁰I cief hati kadwarani kyela nenge iribi ko pali iribi na lo raf ken nenge manyu o wor ingula lo kiciorita na lo keru kima to ciali o tirohi o nyiha ko ciali.¹¹Tinyia o jir inyi o puce kuna kyelani i cief kude ake o tinge hati ingula oleng to kem iya faji na li iti dwari o Nyu.¹²O jir kima i wasihi nohun ciali ida o dunye. To kiwanyihin fad o jir kadwarani o sodohi keyek iyo kima manyu i canahi kicioriti locurat kai lo kima manyu o curahi somia kulo kicioriti kulo kimoraru kai lo ciali.¹³O jir kima i wasihi nohun ciali lohisidik ida o dunye tur.¹⁴Ara kuno cihicihi kulo kiciorita kuna lara ngamang, o jir tee kulo Aron i yauno ketemoni lo Lahitok ketemoni lo ciali.¹⁵O jir kadwarani o ngonyu kofwo kuna i tinyaha to kana ara lobito ko ngoroni ko iheru na lo ngon iyo kiciorita o jir o curahi ciali ara kitiunita na li iti kwama uron nenge Lahitok.¹⁶O jir otonge o nyia Aron ko tee kunenge, ati o jir o nyai o ru ibula iyo faji na i Nyu, o jir icieng o nyia to sita lo kema lohiricore.¹⁷O jir ida o funi to ibula; La cio nan ara kicait neicieng lo kiciorita kuna li fotohini nan to kima. O dwa kuna kofwo iya kiciorita lo kupal ko kiciorita lo loguce, o nyuji icieng noo.¹⁸O tum lobo lotata lo Aron na lara retoni o nyia. Ara kicait nenge lo tiktik iyo kicioriti kuna lo curahitati diho Lahitok to kima to kofiang fad kuna li jifita. Tohi na lo tir icieng o lotu ara tohi na i Nyu.¹⁹O joo manyu Lahitok diho Moses,²⁰"Ara ene kiciorita na lo jir Aron ko tee kunenge i yauno diho Lahitok to far na lo twarehin icieng; lokirie lobito lo kofwo kuna i tinyaha ara kiciorita kuna lara ngamang lo tiktik nusu nenge to kiwany, nusu to kurou.²¹O jir o yeri to ngoroni to tobok lo biliet, i yauno ara na li karuti otoc i fotohi na kiciorita na lara ngamang i bebenyi o curahini ara na li iti kwama uron nenge Lahitok.²²Kito na cia lo luny faji lo apa nenge ara kadwarani na lo twei inyi li fotohino na kiciorita. Ara na kicait lo Lahitok lo tiktik na lo jir o curahini kuyuk.²³Kiciorita lo ngamang lo kadwarak fad o jir o jir o curari kuyuk, o jir ida o nyai."²⁴O joo Lahitok diho Moses,²⁵"To rihohi Aron ko tee kunenge i joo, ' Ara kuno cihicihi kulo kiciorita lo kupal: O jir o ngotohini kiciorita lo kupal faji na lo ngototitarehin kiciorita locurat ketemoni lo Lahitok tonyio o nyu inyi noo.²⁶Kadwarani na li fotohino inyi, inyi lo nyia, o jir o dahahini faji na i Nyu, sita lo kema lohiricore.²⁷Lobo tohi lo tir na tyang o lotu o nyu manyu ka lo dohi okoto nenge iyo kyela, o jir i lali to faji na i Nyu.²⁸Moti lokulufi na lo yerarehin na tyang o jir o borari, ati ka lara moti mwalati o yerarehin, o jir o curi to kima i loloji to kifi.²⁹Lobo kito retoni to kaji lo kadwarani o tum daha na tyang, o nyu inyi noo.³⁰Ati lobo kiciorita lo kupal na li yari okoto nenge katua lo kema lohiricore o pulorehin faji na i Nyu o jir ida o nyai, o jir o curari kuyuk."

7

¹Ara kuno cihicihi kulo kiciorita lo loguce; na i Nyu noo ²o jir o ngotohini kiciorita lo loguce faji na lo ngotorehin kiciorita locurat manyu o jir okoto nenge o rwacahini ngatihin kulo ciali fad. ³O curahini cia somia nenge fad, tima ko somia na lo raf sangite kulo kocehe fad, ⁴talangur are fad ko somia na lo raf icieng o nyiha ko irafu ko somia na lo raf munya na lo jir o dumari ara lobito ko talangur.⁵O curahi cia kadwarani icieng ciali ara kiciorita na li fotohini Lahitok to kima. Ara inyi kiciorita lo loguce. ⁶O tum lobo kito retoni to kolo kadwarani daha ati o jir o nyai to faji na i Nyu tonyio o nyu inyi noo. ⁷Inyi na cik bito i tiyorehin iyo kiciorita lo kupal ko kiciorita lo loguce: Ara icieng kulo kadwarani na lo pulore icieng. ⁸Kadwarani na li fotohi kiciorita locurat lo lobo tungani o tum ki yaru cioni ara nenge. ⁹Kiciorita na lara ngamang fad na lo funi to furnuk kode o ngoji to ongojit kode o yeri to tobok lo biliet ara lo kadwarani na li fotohi, ¹⁰manyu kiciorita na lara ngamang fad kode i karuti to ngoroni kode o tou ara lo tee kulo Aron fad. ¹¹Ara kuno cihicihi kulo kiciorita lo kimoraru na ngi yauno tungani diho Lahitok; ¹²ka li cio inyi ara kitotorita lo kwama o jir ara lobito ko ene kicwara lo kwama nenge i yauno mugati na lida o funi i karuti to ibula manyu i karutohi ko mugati kuna i tadaha lo yeri to ngoroni o ru ibula manyu o fyei to ngoroni ko mugati kulo kofwo kuna i tinyaha kuna li ngoli otoc o tum ngoroni. ¹³Ara lobito ko na kicwara lo kimoraru lo kwama nenge, o jir inyi i fotohi kiciorita kulo mugati kuna li karuti to ibula. ¹⁴O jir inyi i yauno lobito to koditihin fad ara kiciorita na lo sofuno diho Lahitok: ara inyi lo kadwarani na lo rwac okoto lo kiciorita lo kimoraru.¹⁵O jir o nyai tyang lo kiciorita lo kimoraru lo kwama far na li fotohinorehin: ke cio i ngohi lobo ko kiwany. ¹⁶Ati ka lara kiciorita nenge to lobiti kode lo kibaya, o jir kiciorita nenge o keruni na far li cwararehin ati lobo lo tong o tumiti daha kiwany nenge. ¹⁷Lobo tyang lo kikuma lo tong many far lo uni o jir o curari. ¹⁸Ka lo nyai lobo tyang lo kiciorita far lo uni, ida cia i ruhiti. Ida cia i ruhohini to kacwarani tonyio lida o nyu: tungani na lo nyia na tyang inyi lo duma. ¹⁹Tyang na lo tir tohi na lo dwa o jir ida o nyai, o jir o curari. Ati to tyang lobo, o tum tungani na lo nyu daha. ²⁰Ati ka lo nyia lobo tungani lida o nyu tyang lo kiciorita lo kimoraru na lara lo Lahitok o jir na tungani o dumari to kiji lo cio kunenge. ²¹Ka lo tir lobo tungani lobo tohi i rohoi kode lobo rohojun lo ken lo tungani kode tyang na i rohoi kode lobo tohi i rohoi na li iti dwarati oto hati o nyia lobo tyang lo kiciorita lo kimoraru na lara lo Lahitok o jir na tungani o dumari to kiji lo cio kunenge!"²²O joo Lahitok diho Moses, ²³"To rihohi cio kulo Israel tijo, 'Ke nyia lobo somia lo kiteng, lo ker kode lo kine. ²⁴I tum ki tiyore somia lo tyang na lo wei kode o kony tyang na i ngere lobo tohi ati ke nyia. diho Lahitok to kuny lo Sinai.²⁵Tungani na lo nyia somia lo tyang na lo cam ngo curahini diho Lahitok o jir o dumari to kiji lo cio kunenge. ²⁶To lomanyarehin kuningi fad o jir ite ida i nyia okoto lo lobo kwenyite kode tyang. ²⁷Ka lo nyia lobo tungani okoto o jir na tungani o dumari to kiji lo cio kunenge."²⁸O joo Lahitok diho Moses, ²⁹"To rihohi cio kulo Israel tijo, 'Ka li yauno tungani kiciorita lo kimoraru diho

Lahitok, o jir i yauno angati nenge kikumita nenge diho Lahitok ³⁰to kac kunenge o jir iny i yauno kiciorita na li fotohini Lahitok to kima, o jir iny i yauno somia ara lobito ko locolo manyu iti lorahi locolo ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora. ³¹O curahi cia kadwarani somia ciali ati ara locolo lo Aron ko tee kunenge. ³²O jir isi i ciorih kadwarani bongbong lo iteten lo kiciorita lo kimoraru nino ara kisofit nino. ³³Kito lo Aron na li fotohi okoto ko somia lo kiciorita lo kimoraru i yaru cia iny bongbong iteten ara kicait nenge. ³⁴Iyo kicioriti kulo kimoraru kulo cio kulo Israel la dumu nan locolo na li iti lorati ko bongbong na li fotohini a cio diho Aron kadwarani ko tee kunenge iyo cio kulo Israel ara kicait neicieng lo tiktik. ³⁵Ara ene angati lo kiciorita na li fotohini diho Lahitok to kima na li cahini diho Aron ko tee kunenge to far lafa li cwararehin icieng o joo o jir i rwaati diho Lahitok ara kadwarak. ³⁶Lafar lo twarehin icieng, o cik Lahitok cio kulo Israel o joo o jir i ciori icieng na ara kicait neicieng lo tiktik to kofiang fad kuna lo fwonuno. ³⁷Ara kuno cihichi kulo kiciorita locurat, kiciorita kuna lara ngamang, kiciorita lo kupal, kiciorita lo loguce, kiciorita lo kikwera ko kiciorita lo kimoraru, ³⁸kuna lo cik Lahitok Moses to donge lo Sinai to far na lo cihare iny iyo cio kulo Israel lo ki yauno kicioriti kuneicieng

8

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"I yauno Aron ko tee kunenge, kyelani kuneicieng, ngoroni kitweita, mongo lo kiciorita lo kupal, mongi kulo kera are ko akuhu na lo ngoni mugati kuna lida i karuti to ibula katua, ³ito hati i tubu ilulung fad lokoli lo kema lohiricore." ⁴I tiyi Moses iya na lo cihare Lahitok iny manyu o tubuno ilulung lokoli lo kema lohiricore. ⁵O joo Moses diho ilulung, " ara ene tohi na lo cik Lahitok o joo o jir i tiyi." ⁶Oto Moses ko ki yauno Aron ko tee kunenge ketemoni i lal icieng to kifi. ⁷O pucahi iny kanyi diho Aron ko torahino kitodita komoc nenge ko ki iti ciefohino iny kyela na i joro ko ki burahino iny kol lo kyela. Iny ko torahino kol lo kyela ken nenge to gas lo kyela na li kadi iti bibili to kigingi. ⁸O fik iny ogogor lo locolo ken nenge ko fiha Urim ko Sumim iyo ogogor lo locolo. ⁹Oto ko pucahino turubuc kue lo Aron ko ranyahino na sahan lo dahab kitikangani na i nyu komom lo turubuc iya na lo cihare Lahitok Moses. ¹⁰Tinyia o dumu Moses ngoroni kitweita, ko twa lomanyare ko sangite fad kuna lo ngoni katua, tona ko ki iti nyujo icieng. ¹¹O rwacahi iny ngoroni lobo iyo ciali kakeny mietare. O twe iny ciali ko sangite kunenge fad ko besen ko kitiwoita nenge lo ki iti nyujo icieng. ¹²I juhohi iny ngoroni lobo kue lo Aron lo twa iny ko lo ki iti nyujo iny. ¹³Oto iny ko ki yauno tee kulo Aron ketemoni ko pucahino kanyihin kenite kuneicieng ko torahino kitoditi komoci kuneicieng ko torahino tambarahin kulo kueci iya na lo cihare Lahitok Moses. ¹⁴Oto iny ko ki fotohino mongo manyu o fik Aron ko tee kunenge kac kue nenge. ¹⁵O ngot Moses mongo o dumu okoto kunenge kude o dutu to kafele nenge o twehi iyo muriaha kulo ciali fad lo ki iti nyujo ciali. I juhohi iny otonge kulo okoto fotiri lo ciali. To na iti nyu iny ciali manyu o pul. ¹⁶O dumu manyu Moses somia lo katua lo kocehe fad na lo raf munya ko talangur are fad ko somia neicieng ko curahino ciali. ¹⁷Ati mongo ko cioni nenge ko tyang ko monyi kunenge fad o curahi iny oleng to kem iya na lo cihare Lahitok. ¹⁸O dumu dong iny mongo lo ker na lara kiciorita locurat o fik Aron ko tee kunenge kac kue nenge. ¹⁹Oto Moses o ngot mongo lo ker o rwacahi okoto nenge ngatihin kulo ciali fad. ²⁰I ngongot iny na mongo lo ker ko curahino kue ko tyang ko somia. ²¹I lal iny sangite kulo kocehe ko meselek to kifi ko curahino mongo lo ker fad ciali ara kiciorita locurat na li iti kwama uron nenge, kiciorita na li fotohini diho Lahitok to kima iya na lo cihare Lahitok Moses. ²²O dumu dong iny mongo lo ker lobito na lara lo kikwera o fik Aron ko tee kunenge kac kue nenge. ²³O ngot Moses na mongo lo ker o dumu okoto nenge o dutohi tadati lo kiyok lo Aron ngati lo iteten, kafele nahitok lo kana iteten ko kafele nahitok lo keju iteten. ²⁴I yauno manyu Moses tee kulo Aron ketemoni ko dutohino okoto lo na mongo lo ker tadatihin kulo kiyoha kuneicieng iteteni, kafiela kunahitoha kulo kac iteteni ko kafiela y kulo kejuha iteteni kuneicieng. Ko rwacahino okoto ngatihin kulo ciali fad. ²⁵O dumu iny somia; tima ko somia lo katua lo kocehe fad na lo raf munya, talangur are fad ko somia na lo raf icieng ko bongbong iteten. ²⁶Oto hati o dumu mugati iyo akuhu lo mugati kuna lo ru ibula na lo ngon ketemoni lo Lahitok, o dumu mugati ko lobito na lo yeri to ngoroni ko lobito na i gerewe o fik kai lo somia ko bongbong iteten. ²⁷O fik kuna fad kac kulo Aron ko tee kunenge iti lor icieng to ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora. ²⁸Oto Moses ko dumuno kuna sangite to kac kuneicieng o curahi ciali kai lo kiciorita locurat ara kiciorita lo kikwera na li iti kwama uron nenge, kiciorita na li fotohini Lahitok to kima. ²⁹O dumu manyu locolo kicait lo Moses iyo mongo lo ker lo kikwera iti lor to ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora iya na lo cihare Lahitok Moses. ³⁰Moses ko dumuno lobo iyo ngoroni kitweita ko lobo okoto to ciali o rwacahi ken lo Aron ko kyelani kunenge ko kenite kulo tee kunenge ko kyelani kuneicieng. To na iti nyu iny Aron ko kyelani kunenge ko tee kunenge ko kyelani kuneicieng. ³¹Oto Moses ko jimitan diho Aron ko tee kunenge, "Iti yerihi na tyang to lokoli lo kema lohiricore i nyia tjia ko mugati to akuhu lo kiciorita lo kikwera iya na la cihare nan a joo, 'O jir Aron ko tee kunenge o nyia ' ³²ito hati i cure otonge lo tyang ko mugati. ³³Ke fwo to agwala lo kema lohiricore many o ru faritin mietare kulo kikwera ningi, tonyio i yaru cia kikwera ningi faritin mietare. ³⁴Ene tohi li tiyi enefar ara na lo cik Lahitok ara lo pulore ite. ³⁵O jir ite i tongo agwala lo kema lohiricore faritin mietare karue ko far manyu i tiyi tohi na lo wak Lahitok o jir ida i wei, tonyio tohi na lo cihi nan iny na. " ³⁶Tona i tiyi Aron ko tee kunenge sangite fad kuna lo cik Lahitok Moses.

9 ¹To far lo mietauni i lolongu Moses Aron ko tee kunenge lo lohitwaha kulo Israel. ²O rihohi iny Aron o joo, "To dumu kace mongo lo kiciorita lo kupal nino ko mongo lo ker lo kiciorita locurat nino. O jir icieng fad o ru madati, i yauno ketemoni lo Lahitok. ³Iti hati i rihohi cio kulo Israel i joo, ' Ito dumu kore lo kiciorita lo kupal ito hati manyu i dumu kace ko kito lo ker kuna lara kari lobito o jir icieng fad o ru ko madati ara kiciorita locurat, ⁴ko mongo ko mongo lo ker ara kiciorita lo kimoraru kulo ki fotohino diho Lahitok ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang i karuto to ngoroni. Tonyio o boto cia Lahitok diho ite elefar. ⁵I yaru icieng kuna sangite lo cik Moses ketemoni lo kema lohiricore manyu o fwonu

ilulung fad o nyihuni o waitati ketemoni lo Lahitok.⁶Tinyia o joo Moses, "Ara ene tohi na lo cik Lahitok o joo o jir ite i tiyi, o jir deyo lo Lahitok o botore diho ite. ⁷O joo Moses diho Aron, "Ou ciali i fotohi kiciorita lo kupal nino ko kicwara locurat nino o jir i pul ken nino ko cio; i fotohi kiciorita na lara lo cio o jir i pul icieng iya na lo cihare Lahitok.⁸Tona o lotu Aron ciali o ngot kace ara kiciorita lo kupal lo ken nenge. ⁹I yauno tee kunenge okoto diho inyi oto inyi i dutohi kafele iyo okoto o twehi muriaha kulo ciali, otonge lo okoto fad i juhohi inyi fotiri lo ciali. ¹⁰To ciali o curahi inyi somia, talangur ko kirafi lo munya lo na kiciorita lo kupal iya na lo cik Lahitok Moses; ¹¹tyang ko cioni nenge o cure inyi to oleng lo kem. ¹²Oto inyi ko ngoto kiciorita locurat. I ciorihitee kunenge inyi okoto, o rwacahi inyi ngatihin kulo ciali fad. ¹³I cio icieng inyi kiciorita locurat to fajihit to lobito to lobito ara lobito ko kue o curahi inyi fad ciali. ¹⁴I lal inyi sangite kulo kocehe ko meselek to kifi o fik kai lo kiciorita locurat o curahi fad ciali. ¹⁵Oto Aron i yauno kiciorita na lara lo cio. O dumu inyi kine na lara kiciorita lo kupal lo cio ko ngoto ko ki fotohino ara kiciorita lo kupal iya lo adi lo ketemoni. ¹⁶I yauno inyi kiciorita locurat i fotohi iya na lo ciharehin. ¹⁷O dumu manyu inyi kiciorita na lara ngamang o ngonyu i fut kana o curahi ciali o sodohi iyo kiciorita locurat lo kiwanyi. ¹⁸O ngot inyi mongo ko mongo lo ker ara kiciorita lo kimoraru lo cio. I fotohi tee kunenge inyi okoto, o rwacahi inyi ngatihin kulo ciali fad. ¹⁹Ati fajihit kuna i firi kulo mongo ko kulo mongo lo ker; tima, irafuhin kulo somia, talangur ko kirafi lo munya. ²⁰I cadohohi icieng iyo locolo manyu o curahi Aron somia ciali. ²¹Iti lorahi Aron locolo ko bongbong iteten ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora iya na lo cihare Moses. ²²Tinyia o ting Aron kac iya ngati lo cio ko ki gatahino icieng. Manyu langun li fotohi inyi kiciorita lo kupal, kiciorita locurat, ko kiciorita lo kimoraru, i culuno inyi. ²³O fwo dong oho Moses ko Aron katua lo kema lohircore. Ojo icieng o rutu oleng, i gatahi icieng cio manyu o boto deyo lo Lobanga diho cio fad. ²⁴O lotu kima to ketemoni lo Lahitok ko keruno curaru kiciorita locurat ko fajihit kuna i firi kuno lo ngoni ciali. Manyu ka lo deu cio fad na kima, ko ki gororo to kwama ko urohinoti kof lorubuhe.

10 ¹O dumu tee kulo Aron, Nadab ko Abihu ilebuha kulo iheru kuneicieng o kurohini kima katua neicieng ko sodohino iheru katua i fotohini iheru to kima na lo beruni diho Lahitok o bahasa ko koditi na lo cihare inyi. ²Tona o lotu kima to ketemoni lo Lahitok ko keruno icieng manyu o weihi icieng ketemoni lo Lahitok. ³Oto Moses o joo diho Aron, "Ene tohi ene lo teny Lahitok na lo joo inyi; "Diho kuna lo fwonuno ketemoni nei, a totorohi nan jimitan A nyu nan. To ketemoni lo cio fad, ki bangiti cia nan." I wasihi Aron buho. ⁴I lolongu Moses Misael ko Elizapan, tee kulo mamanyi lo Aron Uziel ko jimitan diho icieng, "I fwonu ene. I to tinge iyangicio kuningi oleng to kem o loma to ketemoni lo faji na i Nyu." ⁵Tona o fwonuni o tingori icieng o rihe i buritati kanyihin kuneicieng iya oleng to kem iya na lo cihare Moses. ⁶Tinyia o joo Moses diho Aron ko tee kunenge; Elieza ko Ismar, "Ke ngerihiti fofi kuningi o juji manyu ke cir kyelani kuningi tonyio i wei cia ite manyu i longojihi cia Lahitok ilulung fad. Ati o tum kajimunyi ko cio kulo Israel fad ki toyo to kuna lo keru Lahitok to kima. ⁷Ke ngohi agwala lo kema lohircore to na i wei cia ite tonyio o ngon ngoroni lo twa lo Lahitok kenite kuningi." Tona i tiyi icieng iya na lo tenyare Moses. ⁸Tona o joo Lahitok diho Aron, ⁹"O jir isi ko tee kunino ida i mat vino kode kude meria ka li rutoro ite kema lohircore tonyio i wei cia ite. Ara ene itidwar to kofiang kuna lo fwonuno. ¹⁰O jir ite i kor kiji lo nyujon ko kibas, kiji lo jiran ko rohojun ¹¹manyu o jir ite iti yen Israel cihicihi kuna li cio Lahitok diho Moses." ¹²O joo Moses diho Aron ko tee kunenge kuna lo tong; Elieza ko Ismar, "I to dumu kiciorita na lara ngamang na lo tongu iyo kiciorita kuna li fotohini Lahitok to kima i to nyia ida i kukumi to ibula to kalele lo ciali tonyio o nyu inyi. ¹³Iti nyia to faji na i nyu tonyio ara kicait nino ko kicait lo tee kunino iyo kiciorita na li fotohini Lahitok to kima tonyio ki cihi nan jii. ¹⁴Ati i tum isi ko tee kunino; rei ko kariok fad daha mugati na li iti lori ko bongbong na li cauni. I to nyia icieng to faji na i nyu, i ciori icieng diho isi ko tee kunino, ki ciori diho ite ara kicait ningi iyo kiciorita lo kimoraru lo cio kulo Israel. ¹⁵O jir bongbong na li cauni ko locolo na li iti lori i yauni ko somia lo kiciorita na li fotohini Lahitok to kima o jir i yauni iti lori to ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora. Ara mute ene kicaita lo tiktik nino ko tee kunino iya na lo cihare Lahitok." ¹⁶Ojo Moses i tifi kine lo kiciorita lo kupal o rumu o joo lo curaru, i longojihi inyi Elieza ko Ismar, otonge kulo tee kulo Aron ko ki tifi icieng o joo, ¹⁷"Nyio ida ite i nyia na kine to faji na i nyu? O nyu inyi bebe. Ki ciori diho ite lo dumaru loguce to ilulung lo pulo icieng to ketemoni lo Lahitok. ¹⁸Iya na li ida i yari okoto nenge faji na i nyu, ji ite i dahahi kine o nyiha ko faji na i nyu iya na la cihare nan." ¹⁹I nyiahahi Aron Moses o joo, "Elefar i fotohi adi icieng kiciorita lo kupal neicieng ko kiciorita locurat neicieng ketemoni lo Lahitok, ati li tiyihino kuna sangite diho nan. Ngo kwama ha ba Lahitok ngara a nyia nan kiciorita lo kupal elefar?" ²⁰Ka lo ning Moses jii, o tum na tenya inyi.

11

¹O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ²"Iti rihohiti cio kulo Israel iti joo, " Iyo tyangi fad kuna lo ngoni kof, ara kuno kuna ngi nyia ite. ³I tum ite daha tyang na lo kora mececek lo keju manyu o nyahala nyiari. ⁴O ngoni kude kuna lo nyiahala nyiari jia kode o koraha mececek kulo kejuha jia ati o jir ite ida i nyia icieng. Lonaga kileng lo nyiahala nyiari ida mececek kulo kejuha o kora, o dwa inyi diho ite. ⁵Kileng ngo nyiahala iduhu nyiari, ida kejuha o kora, o dwa diho ite. ⁶Kileng ngo nyiahala afoyo nyiari, ida kejuha o koraha, o dwa diho ite. ⁷Kileng lo koraha kejuha kulo iborok, ida inyi o nyiahala nyiari, o dwa diho ite. ⁸O jir ite ida i nyia tyangi kuneicieng kode i tir kenite kuneicieng ka lo weiha, o dwa icieng diho ite. ⁹Iyo sangite fad kuna lo ngoni katua lo kifi kode karecio, i tum ite daha kuna lo ngoni ko jangir ko buruno. ¹⁰Ati sangite fad kuna lo ngoni katua lo nam kode karecio kuna lo ru ko jangiri ko buruno kode iyo sangite fad kuna li kwanga kode iyo kuno sangite kude lo war katua lo kifi, o jir ite iti dwara icieng. ¹¹Iya na li iti dwara ite icieng o jir ida i daha tyangi kuneicieng o jir manyu iti dwara kenite kuneicieng. ¹²Lobo tohi lo war katua lo kifi o ru jangir o ru buru lo ken, o jir o dwa diho ite. ¹³Ara kuno kweny kuna lo jir ite iti dwara, na lo jir ida i nyia tonyio o dwari icieng: logiga, taruhani, taruhani na i

rwok ¹⁴igori na i do, lobo igori i rwok keken, ¹⁵lobo lowari keken, ¹⁶susum na ko muriaha, susum na i ngore, okuluk, koditi lo lobo lopiu. ¹⁷susum na sidi, turum, susum na hitok, ¹⁸susum na i kwe, susum lo kuny, imuu, ¹⁹lok wom, ikuruk, ngatak, ko iradi. ²⁰Sangite kuna i fuhoho fad kuna lo lot to kejuha ongon fad o dwari diho ite ²¹Oto hati o ngoni manyu kude sangite i fuhoho lo kudita to kejuha ongon kuna li tum ite i nyia, kuna li kubo kejuha kuna li firitare icieng to kof. ²²Iyo kuna i tum ite daha koditi lo lobo iterebuk keken, lojufefufe, igiri kode mai. ²³Ati sangite kuna i fuhoho kuna kude fad kuna lara kejuha ongon, o jir ite iti dwara. ²⁴I come cia ite ka li tiyi ite jii: tungani na lo tir na i wei lo kuno sangite, i come many kurou. ²⁵Tungani na li numu na i wei lo kuno sangite o jir i lal kyelani kunenge ati i wasihi kicom many kurou. Tyang na i gwaha keju ida hati mececek o kora ida manyu o nyiahala nyiari, o dwa diho ite; tungani na lo tir na i wei nenge, i come inyi. ²⁶Tyang na i gwaha keju ida hati mececek o kora ida manyu o nyiahala nyiari, o dwa diho ite; tungani na lo tir na i wei nenge, i come inyi. ²⁷Iyo tyangi kulo kejuha ongon fad na lo lot to kafiela o dwa diho ite; tungani na lo tir na i wei nenge, i come many kurou. ²⁸Tungani na li numu na i wei nenge, o jir i lal kyelani kunenge manyu i wasihi inyi i come many kurou. Ara icieng kuna i dwari diho ite. ²⁹Iyo tyangi kuna lo kudita to kof, o dwa kuno diho ite: lonyole, deroti, lohoto, ³⁰lokidiediefe, lohire, iharas, lorilik, ko igoge. ³¹Iyo sangite kuna lo kudita to kof fad, o dwari kuno diho ite. Tungani na lo tir lobo i wei neicieng, i come inyi many kurou. ³²Ka lo wei lobo oto hati o dohi iyo lobo tohi, na tohi kileng ngi tiyorehin nyio oto cia o dwa kode i kukumuni na tohi iyo kete, kyela, kiyene, kode kire. O jir o cafa hini iyo kifi, o dwa cia inyi many kurou o jirare hati. ³³Ka lo dohi lobo iyo moti lokulufi, sangite fad to katua lo na moti li palaru, o jir manyu i bor na moti. ³⁴Ka lo ngon daha na lo wahiti daha oto hati kifi to na moti o dohi, lo dwa na daha. Manyu lobo tohi lo tumiti mata to na moti lo dwa. ³⁵Lobo tohi lo dohi tohi na i wei iyo kuna sangite li keni, lo dwa; ciali kode moti lo jati o jir o borari. O dwari icieng manyu o jir ite iti dwara icieng. ³⁶Oto hati ipulak kode itibi lo kifi i wasihi o nyu, ati ka lo tir tungani na lo tir na i wei lo kuno sangite li come. ³⁷Ka lo dohi na i wei lo kuno sangite iyo kinyiemo kuna lo wahiti ki iti bula, i wasihi icieng o nyuji. ³⁸Ati ka lo cafa kinyiemo iyo kifi oto hati tohi na i wei o dohi, o dwa diho ite. ³⁹Ka lo wei tyang na lo cam to daha, tungani na lo tir na tyang li come many kurou. ⁴⁰Tungani na lo kony lobo iyo na tyang o jir i lal kyelani kunenge manyu i tongo inyi ara na li come many kurou. Tungani na lo tingu na tyang i wei o jir i lal kyelani kunenge ati i wasihi ara na li come many kurou. ⁴¹Sangite kuna i wari kuna lo kudita to kof fad, o dwa. O jir ida o nyiai. ⁴²O jir ite ida i nyia lobo tohi lo kudita to kof kode o yeta ken to kocehe kode o kudita to kejuha ongon, kode o kudita to kejuha kuna i borengi. O dwari icieng. ⁴³Ke iti come kenite kuningi to kuno sangite, ke iti come kenite kuningi to icieng manyu ke cio icieng i come kenite kuningi. ⁴⁴Ara nan Lahitok Lobanga ningi, iti nyujoto kenite kuningi. Iti ara kuna i nyuji tonyio a Nyu Nan. Ke come kenite kuningi to lobo tohi lo kudita to kof. ⁴⁵Ara Nan Lahitok na lahi yauno ite to kof lo Ijpt lo rahun Lobanga ningi, tona iti nyu tonyio a Nyu Nan. ⁴⁶Ara kuno cihicihi kuna li jifita tyangi, kweny, sangite kuna i wari katua lo kifi fad ko sangite fad kuna lo kudita to kof. ⁴⁷O jir ite i kor kiji lo sangite kuna lo dwa ko sangite kuna i jiri, kiji lo sangite kuna i wari kuna lo cam to daha ko kuna lo jir iti dwari.

12 ¹O joo Lahitok diho Moses, ²"Tijio diho cio kulo Israel, 'ngorwani na li fonga o tomonu kito retoni, i tongo cia inyi iyo kicomaru to faritin mietare iya na li tongore inyi to faritin kulo deya lo ofa nenge. ³O jir i lirari kito to far lo mietauni. ⁴O jir na ngorwani manyu i tila to faritin keek uni ko uni iti nyujorehin inyi iyo okoto na li juhuno to ken nenge. O jir inyi ida o tir lobo tohi i nyu kode o loo o nyiha faji na i nyu many ka lo keruno faritin kulo ki iti nyujoro nenge. ⁵Ka lo tomonu inyi kito karioni, o jir inyi i tongo iyo kicomaru to sabiti are iya na li tongore inyi to faritin kulo deya lo ofa nenge. O jir manyu inyi i tila to faritin keek ile ko ile iti nyujorehin inyi iyo okoto na li juhuno to ken nenge. ⁶Ka lo keruno faritin kulo ki iti nyujoro nenge to kito retoni kode karioni, o jir inyi i yauno kito lo ker na lara kari lobito iyo kadwarani ketemoni lo kema lohircore ara kiciorita locurat ko amam na lo ngarihi kode kuri ara kiciorita lo kupal. ⁷I fotohi cia inyi kuno kiciorita diho Lahitok lo pulo inyi oto cia inyi iti nyujoro iyo ki juhuno lo okoto to ken nenge. ⁸Ka li ida inyi o tum rumuno kito lo ker, o jir inyi i yauno kurihin are kode amami kuna lo ngarihi are; lobito ara kiciorita locurat, lobito ara kiciorita lo kupal. Tona o pul cia kadwarani inyi oto cia inyi ko nyujon.

13

¹O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ²"Ka lo ngon tungani ko ulan kode kifuru kode lobo faji lo lalabu to ken nenge o tum na rahun mwai lo ken na li iti diho, o jir i yauni inyi diho kadwarani Aron kode lobito iyo tee kunenge kadwarani. ³O jir kadwarani o her na korongani to ken nenge, ka li belo fofi to katua lo na korongani o kwari manyu o ri na korongani mejo o ridoro to belelie lo ken, ara cia na mwai lo ken na li iti diho. Ka lo her kadwarani inyi o jir o tulu jimitan ida inyi o nyu. ⁴Ka lo kwe na madati to ken nenge ida hati o ridoro to belelie manyu ida fofi kunenge i beloro o kwari o jir kadwarani o fik na kamwani o polo ake to faritin mietare. ⁵To far lo mietare o jir kadwarani o her inyi manyu ka lo rumu jimitan ida na madati i belo manyu ida li nyaru iyo belelie lo ken, o jir inyi kadwarani o fik inyi o polo to faritin mietare ari. ⁶To far lo mietare o jir kadwarani o her inyi ari ka lo rumu jimitan lo ri na madati ida manyu i nyaru iyo belelie lo ken, o jir kadwarani o tulu jimitan o nyu inyi, ara nyafa kifuru jia. O jir na tungani i lal kyelani kunenge, inyi manyu ko nyujon. ⁷Ati ka li nyaru na madati iyo belelie lo ken to kifwongi lo ki totorohino inyi ken nenge diho kadwarani o tulunorehin o joo o nyu inyi, o jir inyi o lotu diho kadwarani ari. ⁸O jir kadwarani o her inyi manyu ka li nyaaru madati iyo belelie lo ken, o jir o tulu o joo ida inyi o nyu i rumu na madati ara lo na li iti diho. ⁹Ka lo ngon tungani ko mwai lo ken na li iti diho, o jir i yauni inyi diho kadwarani. ¹⁰O jir kadwarani o her ken nenge manyu ka lo ngon lobo faji lo ul o kwe ken na li bel ko fofi o kwari manyu ka lo ngon korongani iyo na ulan, ¹¹ara na mwai lo ken na li iti diho o jir kadwarani o

tulohi jimitan ida inyi o nyu. O jir o fik inyi o poloro tonyio lida inyi o nyu.¹² Ka lo keru na mwai ken nenge fad manyu o deu kadwarani jimitan li pude na mwai ken lo na tungani imwai many to kue many kejuha,¹³ o jir kadwarani o her inyi manyu ka li pude mwai ken nenge fad, o jir o tulu o joo lo nyu na tungani. Iya na lo kwe ken nenge fad, lo nyu inyi.¹⁴ Ati ka lo boto korongani na iyese to ken nenge ida cia inyi o nyu.¹⁵ Ka lo deu kadwarani korongani o jir o tulu jimitan ida inyi o nyu, o ngon inyi ko mwai na li iti diho.¹⁶ Ka li belo na korongani o kwere o jir inyi o loo diho kadwarani.¹⁷ O jir kadwarani o her inyi, ka lo deu jimitan lo kwere korongan o jir kadwarani o tulu jimitan lo nyu na kamwaani, oto cia inyi o nyu.¹⁸ Ka lo ngon tungani ko lofuno ken nenge oto hati o furie,¹⁹ oto hati iyo kaforoti lo na lofuno o luny lobo ulan i kwe kode lobo tohi i kwe i dorie, o jir inyi o lotu i totorohi ken diho kadwarani.²⁰ O jir kadwarani o her na faji, ka lo rumu o joo o rido inyi i luko to belelie, manyu li belo fofi to faji nenge o kwere, o jir kadwarani o tulu jimitan ida inyi o nyu. Ara mwai lo ken na li iti diho lo luny faji lo lofuno.²¹ Ati ka lo her kadwarani inyi o rumu o joo o ru fofi to katua ida o kwere manyu ida faji nenge o ridoro to belelie, manyu lo furioro, o jir kadwarani o fik inyi o polo to faritin mietare.²² Ka li nyaaru iyo belelie lo ken, o jir kadwarani o tulu o joo ida inyi o nyu, ara mwai na li iti diho.²³ Ati ka lida faji nenge i belo ida manyu i nyaaru, ara kaforoti lo lofuno jia, o jir kadwarani o tulu o joo o nyu inyi.²⁴ Ka lo ngon tungani ko korongani lo kima ken nenge oto hati lobo faji i kwere i do kode o kwe o ngon iyo nan korongani lo kima,²⁵ i ngohi kadwarani to her na faji. Ka li belo fofi to katua nenge o kwere manyu o rido faji nenge i luko to belelie lo ken, ara mwai na li iti diho li ciaha iyo korongani lo kima. O jir kadwarani o tulu o joo ida na tungani o nyu, i tongo na korongani ara mwai lo ken na li iti diho.²⁶ Ati ka lo her kadwarani o rumu fofi ida o kwere to katua ida manyu o ridoro to ken manyu o kutiaru, o jir kadwarani iti polohi inyi to faritin mietare.²⁷ To far lo mietare o jir kadwarani o her inyi, ka lo rumu i nyaaru iyo belelie o jir kadwarani o tulu jimitan ida inyi o nyu, ara na mwai lo ken na li iti diho.²⁸ Ati ka lida na korongani i belo ida i nyaaru iyo belelie manyu o kutiaru, ara na ulan na lara kima li yauno manyu o jir kadwarani o tulu jimitan o nyu inyi; ara na kaforoti lo korongani lo kima.²⁹ Ka lo ngon tungani retoni kode ngorwani ko korongani kue kode makal,³⁰ o jir kadwarani o her na korongani manyu ka lo ri mejo o ridoro, i luko to belelie manyu i buleho fofi to katua o liliwi, o jir kadwarani o tulu jimitan ida na tungani o nyu; ara na mwai lo kue kode makal na i iifa na li iti diho.³¹ Ati ka li deu isi kadwarani o her koditi lo na korongani, o rumu o joo ida o ridoro to belelie manyu o ru fofi kuna i rwohi to katua, to na o jir kadwarani o fik na tungani imwai iyo polo to faritin mietare.³² Iyo far lo kitimietare o jir kadwarani o her na korongani, ka lo rumu jimitan ida na iifa li nyaaru manyu o ru fofi kuna i buleho to katua, ida manyu o ridoro to belelie lo ken,³³ o jir inyi o gitari o ngerihini faji lo korongani jia, o jir kadwarani i ngohi inyi o polo to faritin mietare ari.³⁴ Far lo kitimietare o jir kadwarani o her na faji iifa ari, ka lo rumu jimitan ida i nyaaru ida manyu o ridoro to belelie lo ken, o jir kadwarani o tulu jimitan o nyu inyi. O jir inyi i lal kyelani kunenge oto ko nyujon.³⁵ Ati ka li nyaaru na iifa iyo belelie lo ken to kifwongi lo tuluno jimitan o nyu inyi,³⁶ o jir kadwarani o her inyi manyu ka li nyaaru na iifa iyo belelie lo ken, ida manyu dong kadwarani o tohoru hera fofi ka li buleho to katua, ida na tungani o nyu.³⁷ Oto hati iyo deya nenge ida na korongani i belo obu manyu fofi kuna i rwohi katua o furie manyu na iifa. O nyu inyi, o jir manyu kadwarani o tulu inyi o joo o nyu.³⁸ Ka lo ngon tungani retoni kode ngorwani ko madahin kuna i kwere ken,³⁹ o jir kadwarani o her icieng ka lara kuna madahin kuna i ngailaha, ara kifuru na lida o rohoi noo li ciaha ken. o nyu na tungani.⁴⁰ Ka lo ru fofi iyo tungani o toloro kue, o nyu inyi.⁴¹ Ka lo ru fofi kunenge to ngati lo komon, i filany hati to komom, o nyu inyi.⁴² Ati ka lo ngon madati na i dorie filany nenge kode kue kode ngati lo komon, ara mwai lo ken na li iti diho lo ngon ki ciahahino kue kode filany nenge.⁴³ O jir kadwarani o her inyi manyu ka lo ul korongani na i kwe i dorie kue kode komom nenge iya mwai lo ken na li iti diho,⁴⁴ o mwai na tungani manyu ida inyi o nyu. O jir kadwarani o tulu jimitan ida inyi o nyu to korongani lo kue nenge.⁴⁵ Tungani na lo mwai koditi lo na mwai lo kitidiho, o jir i ciefta kyelani kuna i ciraha, o ngerihi fofi o ju, i muk komom nenge to ngati lo rof, i gore o joo, 'Ida nan a nyu! Ida nan a nyu!' ⁴⁶ Ka lo rihe inyi o mwai na mwai, i wasihi inyi ida o nyu. O jir inyi o manya ake: O jir o manya oleng to kem.⁴⁷ Ka li nief riok lobo kyela; kyela lo fofi kulo kera kode kyela iribi,⁴⁸ lobo kyela lo usi na i bir kode usi na i riwa, lobo kiyene kode lobo tohi li kukumi to kiyene.⁴⁹ Ka li deu ryok na lo ngon iyo kyela kode kiyene kode usi na i bir kode na i riwa kode lobo tohi li kukumi to kiyene o nyori kode o dorie, ara ryok na lo ngon ki nyaaru manyu o jir i totorohini kadwarani.⁵⁰ O jir kadwarani o her na ryok manyu iti ngade na tohi to faritin mietare.⁵¹ To far lo mietare i cwara inyi to her na tohi manyu ka li nyaaru na ryok iyo kyela kode iyo usi na i bir kode na i riwa kode kiyene kode i tiyorehin ba na tohi nyio, ara na ryok na i rohoi, inyi jimitan ida na tohi o nyu.⁵² O jir inyi o cure na kyela kode usi na i bir kode na i riwa, lo fofi kulo kera kode kyela iribi kode lobo tohi li kukumuni to kiyene na lo ngon ko ryok na i rohoi. Tonyio ara na ryok na i rohoi, o jir o curari na tohi.⁵³ Ati ka lo her kadwarani o rumahi o joo ida na ryok i nyaaru iyo kyela kode usi na i bir kode na i riwa kode kiyene,⁵⁴ o jir inyi o cik o joo; i ngohi i lali na tohi li nief ryok. To na o jir inyi iti ngade na tohi to faritin mietare ari.⁵⁵ To kifwongi lo ki lala na tohi lo ngon ryok, o jir kadwarani o her inyi. Ka lo rumu o joo ida ryok i belo koditi nenge kileng ngida i nyaaru, ida na tohi o nyu. To cure to kima kileng ngi nief ryok angati keken.⁵⁶ Ojo ka lo her kadwarani o rumu o joo lo furie ryok to kifwongi lo ki lala na kyela, o jir inyi o cire na ngati orumu li nief ryok iyo na kyela kode kiyene.⁵⁷ Ati ka li nyahat ryok boto iyo na kyela, kode iyo usi na i bir kode na i riwa kode kiyene, inyi jimitan ara ryok na li iti diho. O jir tohi na li nief ryok o curari to kima.⁵⁸ Kyela kode usi na i bir kode na i riwa kode lobo tohi lara kiyene na li lali lo ru ryok to ken nenge, o jir i lali ari oto cia o nyu.⁵⁹ Ara kuno cihicihi kuna li jifita kitidiho lo ryok iyo sangite kuna li kukumi to kete, kode kyela; iribi, usi na i bir kode na i riwa kode lobo tohi lara kiyene lo tuluno icieng jimitan o nyuji kode ida o nyuji.

¹O joo Lahitok diho Moses, ²Ara kuno cihicihi kulo itidwar lo tungani kamwani to far na li iti nyujorehin inyi ka li yauni diho kadwarani. ³O rute kadwarani oleng to kem o loo o her inyi. Ka lo furie tungani iyo mwai lo ken na li iti diho, ⁴o cik cia kadwarani o joo o jir kweny kuna i nyuji kuna i wari are i yauni ko kete lo ciani ceda ko usi na imalang ko lodwa i yauni to tungani na li iti nyujoti. ⁵Oto hati kadwarani o cik o joo o jir i fadari lobito kwenyite to kai lo kifi kuna i libi iyo moti lokulufi. ⁶Oto hati inyi o dumu na kwenyite bito i war i lutohi ara lobito ko kete lo ceda ko usi na imalang ko lodwa katua lo okoto na li iti yijahini iyo kifi kuna i libi to katua lo moti lokulufi. ⁷O jir inyi o rwacahi kuna kifi li karuto ko okoto kakeny mietare ken lo na tungani orumu lo mwai mwai lo ken na li iti diho manyu o tulu o joo lo nyu inyi. O jir dong inyi o lahahi na kwenyite i war oleng faji na i wang. ⁸O jir na tungani li iti nyujoti i lal kyelani kunenge, o gite fofi kunenge fad manyu i lala to kifi oto cia inyi ko nyujon. To kifwongi lo ene o tum inyi lotuno katua lo kem ati o jir i tongo sita lo kema nenge faritin mietare. ⁹To far lo mietare o jir inyi o gite fofi kunenge fad; o jir o gite kue, musula, lokoir kulo konyeha ko fofi kuna kude to ken nenge fad. O jir inyi i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi oto inyi ko nyujon. ¹⁰To far lo mietauni o jir inyi i yauno tee kulo kera mongi are ko botor lobito kuna lara kari lobito kuna lo ru madati ara lobito ko kofwo kuna i tinyaha lokiriehin uni kuna li karuto to ngoroni ara kiciorita kuna lara ngamang ko ngoroni na lo tum cupa lobito. ¹¹Oto hati na kadwarani lo tulu na tungani o joo lo nyu i fotohi inyi ko kiciorita kunenge ketemoni lo Lahitok iyo agwala lo kema lohircore. ¹²Oto hati kadwarani o dumu kito lo ker mongo lobito i fotohi ara kiciorita lo loguce ara lobito ko cupa lo ngoroni, iti lor cia inyi icieng ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora. ¹³O jir inyi o ngotohi na kito lo ker faji na i Nyu na lo ngotoritahin kiciorita lo kupal ko kiciorita locurat. Iya kiciorita lo kupal, ara manyu kiciorita lo loguce lo kadwarani tonyio o nyu inyi noo. ¹⁴O jir kadwarani o dumu lobo okoto lo kiciorita lo loguce o dutu to kafele o fik iyo ipedit lo kiyok iteten, kafele nahitok lo kana iteten ko kafele nahitok lo keju iteten lo tungani na li iti nyujoti. ¹⁵I ngohi kadwarani iti yitahi na ngoroni lobo to cupa iyo tadati lo kana ikajong nenge, ¹⁶O dutu na ngoroni to tadati lo ikajong nenge to kafele lo kana iteten o rwace ketemoni lo Lahitok kakeny mietare. ¹⁷O jir kadwarani o twehi otonge lo na ngoroni to tadati lo kana ikajong nenge iyo tadati lo kiyok lo iteten lo na tungani li iti nyujoti, iyo kafele nahitok lo kana iteten ko kafele nahitok lo keju iteten kulo adi faji lo fik inyi okoto lo kiciorita lo loguce. ¹⁸Otonge lo na ngoroni to kana nenge o jir kadwarani o twehi kue lo na tungani li iti nyujoti o pulore inyi to ketemoni lo Lahitok. ¹⁹Oto hati kadwarani i fotohi kiciorita lo kupal o pulore tungani na li iti nyujoti iyo rujon lo nyujon to ken nenge. To kifwongi lo na o ngot cia kadwarani kiciorita locurat, ²⁰i fotohi ciali ara lobito ko kiciorita na lara ngamang o pulore inyi oto cia inyi ko nyujon. ²¹Ati ka li ikilwaha inyi ida o tum rumuno kuna sangite, o jir inyi i yaru kito lo mongo lo ker ara kiciorita lo loguce o jir iti lori o pulorehin inyi ara lobito ko lokirie lo kofwo kuna i tinyaha kuna li karuti to ngoroni ara kiciorita na lara ngamang, cupa lo ngoroni, ²²ko kurihin are kode amami kuna lo ngarihi are kuna lo tum inyi rumuno, lobito ara kiciorita lo kupal, lobito ara kiciorita locurat. ²³O jir inyi i yauno icieng ara kitinyujita nenge to far lo mietauni iyo kadwarani ketemoni lo kema lohircore ketemoni lo Lahitok. ²⁴O jir kadwarani o dumu na kito mongo lo ker lara kiciorita lo loguce ara lobito ko cupa lo ngoroni iti lor to ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora. ²⁵O ngot cia inyi kito mongo lo ker na lara kiciorita lo loguce o dumu okoto kunenge o dutohi tadati lo kiyok iteten lo na tungani li iti nyujoti, kafele nahitok lo kana iteten ko iyo kafele nahitok lo keju iteten. ²⁶O jir kadwarani i tiyitahi lobo ngoroni tadati lo kana nenge ikajong ²⁷manyu o dutu na ngoroni to kafele iteten nenge o rwace ketemoni lo Lahitok kakeny mietare. ²⁸Ngoroni lobo o jir o dutohi iyo kuna fajihit lo dutohi inyi okoto lo kiciorita lo loguce; iyo tadati lo kiyok iteten lo na tungani li iti nyujoti, iyo kafele nahitok lo kana iteten, ko iyo kafele nahitok lo keju iteten. ²⁹Otonge lo na ngoroni to kana nenge o jir kadwarani o twehi kue lo na tungani li iti nyujoti, o cafare inyi ketemoni lo Lahitok. ³⁰Oto hati inyi i fotohi kurihin kode amami kuna lo tum inyi rumuno; ³¹lobito ara kiciorita lo kupal ko lobito ara kiciorita locurat ara lobito ko kiciorita na lara ngamang. To na kikoi i tiyi cia kadwarani pulo ketemoni lo Lahitok to na tungani li iti nyujoti. ³²Ara kuno cihicihi na li jifita lobo tungani lo ngon ko mwai lo ken na li iti diho na lida o tum rumuno kiciorita kulangun lo wahiti kulo ki iti nyujo lo tungani. ³³O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ³⁴Ka li rute ite kof lo kanaan na la cwara nan ite ara ningi, ato hati nan a fihahi ryok na li iti diho iyo kaji to na kof, ³⁵o jir monye lo na kaji o loo o rihohi kadwarani jimitan, 'La deu nan lobo tohi lo ri mejo ryok na li iti diho kaji nei'. ³⁶O jir kadwarani o cik o joo o jir o beluni sangite fad to na kaji o rihe inyi ida lo rute hera ryok, o jir lobo tohi to na kaji ida o tuluni o joo ida o nyu. To kifwongi lo na o jir kadwarani o rute o loo hera kaji. ³⁷O jir inyi o her ryok to lohitor, ka lo rumu o ngoni ongon madahin kuna i nyoriha kode kuna i doriari kuna lo ri mejo i lukoho to lohitor, ³⁸o jir kadwarani o rute to na kaji i genahi na kaji to faritin mietare. ³⁹To far lo mietare o jir kadwarani o yitu hera na kaji. Ka li nyaaru ryok to lohitor, ⁴⁰o jir inyi o rihohi o dumari kuna morutok lo ngon ryok i birori faji na lara lokuroni oleng to kanghatua. ⁴¹O jir inyi o rihohi o kotori lohitor lo na kaji o jir na buru ko fur lo kotuni to lohitor lo na kaji i juhori lokuroni na i loma to kanghatua. ⁴²O jir icieng o rumu morutok ngejuho iti lunyorehin kunu ko ryok oto hati o dafi na kaji ari. ⁴³Ka lo yitu ryok o boto to na kaji ari ati lo bunyori morutok kuna li nief inyi manyu iti ngejuhi kaji dafa, ⁴⁴o jir kadwarani o loo o her. Ka lo rumu o joo o ngon ryok dede, ara na ryok na i rohoi, ida na kaji o nyu. ⁴⁵O jir na kaji o bunyori okalaha, lohitor ko keyek kulo kai ko sangite kunenge fad o jir i lieliengari lokuroni na i loma to kanghatua. ⁴⁶Lobo tungani lo rute na kaji lafar li genahini ida o nyu many kurou. ⁴⁷Lobo tungani lo get na kaji kode o nyia lobo tohi to katua lo na kaji o jir i lal kyelani kunenge. ⁴⁸Ati ka lo lotu kadwarani hera inyi ida hati ryok i nyaaru langun lo dafari kaji, o jir inyi o tulu kaji o joo o nyu tonyio lo ru ryok. ⁴⁹Lo ki iti nyujo kaji o jir inyi o dumu kweny are ko kete lo ciani lo ceda, usi na imalang ko lodwa. ⁵⁰O jir inyi i fadahi kwenyite lobito kai lo kifi kuna i libi to moti lokulufi. ⁵¹Oto hati inyi o dumu na kete lo ceda, lodwa, usi na imalang ko na kwenyite i war i lutohi iyo okoto lo na kwenyite li fadari iyo kifi kuna lo ngoni moti lo lokulufi, o dumu o rwacare kaji kakeny mietare. ⁵²Iti nyu cia inyi kaji to okoto lo na kwenyite, kifi kuna i libi, kwenyite na i war, kete lo

ceda, lodwa, ko usi na imalang.⁵³ O jir dong inyi o lahahi na kwenyite i war oleng faji na i nyu. To na kikoi o pul cia inyi kaji o lotu o nyu.⁵⁴ Ara kuno cihichi kulo mwai lo ken na li iti diho, lo iifa,⁵⁵ lo ryok iyo kyelani kode iyo kaji,⁵⁶ ko lo ulan, kificati, kode faji na i lalabu,⁵⁷ lo yenun jimitan o nyu lobo tohi kode ida o nyu. Ara kuno cihichi kulo mwai lo ken na li iti diho ko ryok.

15

¹O joo Lahitok diho Moses ko Aron,² I to tenyati ko cio kulo Israel iti joo diho icieng: Ko lo yit lobo tohi to ken lo tungani, ida yitan o nyu.³ Kode i tiringa kitihita to ken lo tungani kode i gurahino, i cio cia inyi ida o nyu. Kikoi na li yaunore na yitan ida inyi o nyu ene.⁴ Lobo kigeti lo getohino tungani na lo yit ken ijia ida o nyu, manyu lobo tohi li tongore inyi ida o nyu.⁵ Tungani na lo tir kigetita nenge o jir i lal kyelani kunenge, i lala to kifi manyu i wasihi inyi ida o nyu many kurou.⁶ Tungani na li tongohino iyo tohi na li tongore tungani na lo yit lobo tohi to ken, o jir i lal kyelani kunenge, i lala manyu inyi to kifi ati i wasihi cia inyi ida o nyu many kurou.⁷ Tungani na lo tir tungani na lo yit lobo tohi to ken, o jir i lal kyelani kunenge i lala manyu to kifi ati i wasihi inyi ida o nyu many kurou.⁸ Ka lo mitahi na tungani lo yit lobo tohi to ken kamilak ken lo lobo tungani i nyu, o jir na tungani i lal kyelani kunenge i lala manyu to kifi ati i wasihi inyi ida o nyu many kurou.⁹ Lobo tohi keken li tongore lerok ka li feita to lakweny ida o nyu.¹⁰ manyu lobo tungani lo tir tohi na lo orumu o ngon fotiri lo na tungani i wasihi cia ida o nyu many kurou; tungani na li numu kuna sangite o jir i lal kyelani kunenge, i lala manyu to kifi ati i wasihi inyi ida o nyu many kurou.¹¹ Lobo tungani lo tir tungani na lo yit lobo tohi to ken ida i loloj kac to kifi o jir i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi ati i wasihi inyi ida o nyu many kurou.¹² Moti lo kifi na lo tir na tungani o jir o borari manyu ka lara lobo tohi li kukumuni to kete, o jir i loloji to kifi.¹³ Ka li iti nyujori tungani to yitan nenge, o jir inyi i ken faritin mietare kulo kitinyujo inyi. O jir inyi i lal kyelani kunenge, i lala to kifi kuna i libi oto cia inyi ko nyujon.¹⁴ To far lo mietauni o jir inyi o dumu kurihin are kode amami kuna lo ngarihi are o lotunore ketemoni lo Lahitok agwala lo kema lohiricore i ciorihicieng diho kadwarani.¹⁵ O jir kadwarani i fotohi icieng; lobito ara kiciorita lo kipal, lobito ara kiciorita locurat. To na kikoi o pul cia inyi na tungani to ketemoni lo Lahitok iyo yitan nenge.¹⁶ Ka li palu tungani retoni kula kulo otomone, o jir i lal ken nenge fad to kifi ati i wasihi ida o nyu many kurou.¹⁷ Lobo kyela kode cioni na lo dohi kula kulo otomone ijia o jir i lali to kifi ati i wasihi ida o nyu many kurou.¹⁸ Ka lo geto ngorwani ko retoni i juhoro kula kulo otomone o jir icieng fad i lala to kifi ati i wasihi icieng ida o nyuji many kurou.¹⁹ Ka lo deya ngorwani ofa, i wasihi cia inyi ida o nyu to okoto nenge to faritin mietare. Manyu tungani na lo tir inyi i wasihi ida o nyu many kurou.²⁰ Lobo tohi lo getore inyi kode lobo tohi li tongore inyi ida o nyu.²¹ Tungani na lo tir kigetita nenge o jir i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi ati i wasihi ida o nyu many kurou.²² Tungani na lo tir kitongi nenge o jir i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi ati i wasihi ida o nyu many kurou.²³ Kode ka lara kigeti kode kitongi o tir lobo tungani, i wasihi na tungani ida o nyu many kurou.²⁴ Ka lo geto tungani retoni ko inyi o tir hati okoto nenge inyi, ida o nyu to faritin mietare; Lobo kigetita lo getore inyi, ida o nyu.²⁵ Ka li juho okoto to ken lo ngorwani to faritin kuna i borengi ida ara okoto lo ofa nenge, kode o ngon ko yitan na lo gal faritin kulo ofa nenge, i wasihi cia inyi ida o nyu to faritin kulo na yitan lo okoto to ken nenge fad iya na lo ngonore to faritin kulo ofa nenge.²⁶ Lobo kigeti lo getore inyi o rihe na yitan lo okoto nenge o sodoro, ida o nyu iya logetore nenge to faritin kulo ofa nenge manyu lobo kitongi li tongore inyi ida o nyu iya na lo ngonore to faritin kulo deya lo ofa nenge.²⁷ Tungani na lo tir icieng ida o nyu, o jir i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi ati i wasihi ida o nyu many kurou.²⁸ Ka li iti nyujori inyi to yitan nenge, o jir i kene faritin mietare to omot lo kuna faritin oto cia inyi ko nyujon.²⁹ To far lo mietauni o jir inyi i yaru kurihin are kode amami kuna lo ngarihi i yauno diho kadwarani agwala lo kema lohiricore.³⁰ O jir kadwarani i fotohi lobito ara kiciorita lo kipal, lobito ara kiciorita locurat. To na kikoi o pul cia kadwarani inyi to ketemoni lo Lahitok to yitan nenge na li ida inyi o nyujore.³¹ O jir ite i ric cio kulo Israel iyo sangite kuna li cwara icieng ida o nyuji, o jir icieng ida o weiha iyo rujon lo nyujon to ki iti bota lomanyare nei na lo ngon kiji neicieng.³² Ara kuno cihichi to tungani na lo ngon ko yitan, to tungani na li ida o nyu to ki juhoro kula kulo otomone,³³ to ngorwani na lo deya ofa nenge, to tungani retoni kode ngorwani na lo ngon ko yitan, ko to tungani retoni na lo geto ko ngorwani na li ida o nyu.

16

¹O tenya Lahitok ko Moses to kifwongi lo wei lo tee kulo Aron are kuna lo weihi ketemoni lo Lahitok.² O joo Lahitok diho Moses, "To rihohi rece nino Aron ke cio o lotunita iya na lo wahare inyi iya faji na i Nyu noo korwong lo kyela kigenit ketemoni lo seger lo kisa na lo ngon kai lo sanduk lo cik to de o wei cia inyi tonyio a lotunita nan to idis kai lo seger lo kisa.³ Ara ene koditi na lo rutoritare Aron faji na i Nyu o jir o lotu ko mongo na lo ngarihi ara kiciorita lo kipal ko mongo lo ker ara kiciorita locurat.⁴ O jir inyi i cieff kanyi na i nyu na lara kyela iribi ko pali lo kyela iribi o raf ken nenge: o jir inyi o todohi gas lo kyela ken nenge manyu o pucahi turubuc lo kyela iribi kue. Ara kuno kyelani kuna i nyuji orumu re li lal ken nenge to kifi o rihe re ida li ciefohi icieng.⁵ Iyo ilulung lo cio kulo Israel o jir inyi o dumu korecio are kiciorita lo kipal ko mongo lo ker ara kiciorita locurat.⁶ O jir Aron i fotohi mongo ara kiciorita lo kipal nenge lo pulo ken nenge ko kaji nenge.⁷ Tinyia i yaru hati kuna korecio are i fotohi Lahitok agwala lo kema lohiricore.⁸ O jir inyi i bir tobotobo to kuna korecio are - lobito lo Lahitok ko lobito aviria.⁹ I ngohi Aron i yauno kore na lo dohi tobotobo nenge ara lo Lahitok i fotohi ara kiciorita lo kipal.¹⁰ Ati kore na lo urohino tobotobo nenge ara lo aviria, o jir i fotohini ara na i war diho Lahitok o jir i tiyorehin inyi ara lo pulo lo ilulung lo lahahino inyi o loo katua lo kuny ara kore lo aviria.¹¹ I yauno cia Aron mongo ara kiciorita lo kipal lo pulo ken nenge ko kaji nenge, manyu o jir inyi o ngot mongo lo kiciorita lo kipal nenge to ken nenge.

¹²O jir inyi o dumu ilebu lo iheru na li fut katalange to ciali na lo ngon ketemoni lo Lahitok ko kac are kulo iheru na i nyidita manyu i karuto o loorore korwong lo kyela kigenit. ¹³O jir inyi o fik iheru katua lo kima ketemoni lo Lahitok oto cia furo lo iheru i muhe seger lo kisa na lo ngon kai lo sanduk lo cik o jir inyi ida o wei. ¹⁴O jir inyi i yaru lobo okoto lo mongo o loo o rwacahi ketemoni lo seger lo kisa to kafele nenge oto hati to kafele nenge o rwacahi ken lo seger lo kisa kakeny mietare. ¹⁵O ngot hati inyi kore lo kiciorita lo kpal lo ilulung lo cio manyu i yaru okoto nenge korwong lo kyela kigenit o loo i tiyi iya na li tiyore to okoto lo mongo o loo cia inyi o rwacahi iyo seger lo kisa ko ketemoni nenge. ¹⁶To na kikoi o pul cia inyi faji na i Nyu noo to kpal ko silan lo cio kulo Israel kileng ngara kpal neicieng nyio. O jir inyi i tiyi o ri ji to kema lohircore na lo ngon iyo icieng kiji lo rujon lo nyujon neicieng. ¹⁷O jir cio o ru to kema lohircore many to rutoro Aron faji na i Nyu noo many o rutu oleng lo looro pulo ken nenge, kaji nenge ko ilulung lo cio kulo Israel fad. ¹⁸Oto hati o rutu o lotu ciali na lo ngon ketemoni lo Lahitok manyu o pul inyi. I yaru cia inyi lobo okoto lo mongo ko lo kore o loo o fik iyo muriaha kulo ciali fad. ¹⁹O rwacahi cia inyi lobo okoto kakeny mietare iyo ciali lo ki iti nyujo inyi ko fiaru inyi iyo kpal lo cio kulo Israel. ²⁰Langun lo keru Aron pulo faji na i Nyu noo, kema lohircore, ko ciali, i yauno cia inyi na kore bito i war. ²¹O jir inyi o fik kac kunenge fad kue lo na kore i war manyu o tulohi rohojun ko silan lo cio kulo Israel fad ko kpalipali kuneicieng pili o fik kue lo na kore i war. O cule cia inyi na kine katua lo kuny iyo kenga lo tungani na lo nyumuni to na tic. ²²O tingoro cia na kore kpalipali kuneicieng iya faji na i loma o jir na tungani o rihoro inyi o loo o lahahe katua lo kuny. ²³Tinyia o jir Aron o rute katua lo kema lohircore o loo o puce kyelani iribi kulo adi li cief inyi o rihe ida o rute faji na i Nyu noo o jir inyi o ngerihi icieng ijia. ²⁴O jir inyi i lal ken nenge to kifi to katua lo faji na i Nyu oto hati i ciefohi kyelani kunenge kulo tiktik. O jir hati inyi o rutu i fotohi kiciorita locurat lo ken nenge ko kiciorita locurat lo cio lo pulo ken nenge ko kenite kulo cio. ²⁵O curahi manyu inyi somia lo kiciorita lo kpal kai lo ciali. ²⁶Na tungani lo lahahe kine ara kore lo aviria o jir i lal kyelani kunenge manyu i lal ken nenge to kifi, langun lo keru o tum inyi lotuno katua lo kem. ²⁷Mongo ko kore lo kiciorita lo kpal na li yari okoto neicieng katua lo faji na i Nyu noo o pulorehin o jir i yari iya oleng to kem; cionitok, tyangi ko monyi kuneicieng o jir o curari. ²⁸Na tungani lo cur icieng o jir i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi, langun lo keru o tum inyi rutuno katua lo kem. ²⁹O jir ene i tongo ara itidwar lo tur diho ite, far lo tomon lo ofa lo mietare o jir ite i toyo to mejun lo taulo ida i tiyi lobo tic kode tungani na lo tomonohini kiji ningi kode misiohoni kamanyani kiji ningi - ³⁰tonyio ene far ki puloti cia ite lo kitinyujo ite, ito cia ite i nyuji iyo kpalipali kuningi fad to ketemoni lo Lahitok. ³¹Ara Sabit lo kiyoma o jir ite i toyo to mejun lo taulo ara itidwar lo tur. ³²Kadwarani na li kweri manyu o twei lo lunyon faji lo apa nenge ara kadwarani na hitok o jir ara inyi lo pulo. O jir inyi i cief kyelani iribi kuna i nyuji ³³manyu o pul faji na i Nyu noo, kema lohircore, ko ciali, ko kadwarak kula kude ko cio pili kulo Israel. ³⁴O jir ene ara itidwar lo tur iyo ite: o jir o puli kpalipali kulo Israel fad kakeny lobito iyo kari." Manyu o fwonuni i tiyi iya na lo cihare Lahitok.

17 ¹O joo Lahitok diho Moses, ²"To rihohi Aron ko tee kunenge ko cio kulo Israel fad tijio diho icieng, ' Tohi na lo cik Lahitok ene: ³Lobo Israelani li fotohi mongo nenge, kito lo ker kode kine katua lo kem kode oleng ⁴ida i yauno ketemoni lo kema lohircore lo ki fotohino ara kiciorita diho Lahitok ketemoni lo lomanyare lo Lahitok, i rumu na tungani lo cifu loguce lo ki iti yija okoto; li iti yiju inyi okoto o jir o dumari inyi to kiji lo cio kunenge. ⁵Ara ene o jir cio kulo Israel i yauno kitorita kuna li fotohita icieng to oleng diho Lahitok. O jir icieng i yauno kitorita diho kadwarani inyi jimitan diho Lahitok ketemoni lo kema lomanyare i fotohini ara kiciorita lo kimoraru. ⁶O jir kadwarani o rwacahi okoto iyo ciali lo Lahitok ketemoni lo agwala lo kema lohircore o jir o curahi somia ara na li iti kwama uron nenge Lahitok. ⁷O jir icieng ida o sodoro ki foto kiciorita kuneicieng diho lopidinga lo kine na lo ngoni icieng ki wora to ticitici kulo somun. O jir ene ara itidwar lo tur to icieng ko to kofiang kuna mute li jifita. ⁸To rihohi icieng i joo, ' Lobo Israelani kode lobo misiohoni lo manya kiji neicieng li fotohi kiciorita locurat kode ki fotohino lobo kipulit ⁹ida hati i yauno ketemoni lo kema lohircore ki fotohino diho Lahitok, o jir na tungani o dumari to kiji lo cio kunenge. ¹⁰Lobo Israelani kode lobo misiohoni lo manya kiji neicieng lo nya okoto, a ngorwa cia nan na tungani lo daha okoto manyu a dume cia nan inyi to kiji lo cio kunenge. ¹¹Tonyio o ngon warun lo tohi fad iyo okoto manyu ahi ciorih nan ite lo pulore kenite kuningi kai lo ciali: ara okoto o pulorehin warun lo tungani. ¹²Tona a joo nan diho cio kulo Israel, o ru tungani lobo to kiji lo tum o nya okoto ida manyu misiohoni na lo manya kiji ningi o tum o nya okoto. ¹³Lobo Israelani kode lobo misiohoni lo manya kiji ningi lo mejaru lobo tyang kode kwenyite na lo cam to daha, o jir iti yije okoto oleng o nuhahe kof. ¹⁴tonyio ara okoto lo tohi warun nenge. Inyi li cio nan a joo iyo cio kulo Israel, "O jir ite ida i nya okoto lo lobo tyang tonyio warun lo tohi inyi okoto nenge, tungani na lo nya o jir o dumari. ¹⁵Lobo tungani kode na lo tomonohini ene kode misiohoni na lo manya, na lo nya tohi na lo wei ake kode na lo kony tyang na i ngere, o jir i lal kyelani kunenge manyu i lala to kifi ati i wasihi inyi ida o nyu many kurou, tinyia o nyu cia inyi. ¹⁶Ati ka lida inyi i lal kyelani kunenge manyu ida i lala, o woita cia na tenya kue nenge.

18

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"To teny diho cio kulo Israel to rihohi icieng i joo, ' Nan Lahitok Lobanga ningi. ³Ke manya iya nu lo manyarehin to Ijpt idi afa li tongore ite, o jir ite ida i manya iya na lo manyarehin to kof lo kanaan idi lahi yaru nan ite. Ke jif koditi lo warun neicieng. ⁴O jir ite i jif cik nitole manyu o jir i ningo tenyitenyi kunei fad. Nan Lahitok Lobanga ningi. ⁵Ito ningoti tenyitenyi kunei manyu i jif cihicihi kunei, tonyio tungani na lo ric icieng o war cia to icieng. Nan Lahitok. ⁶Ke cio lobo tungani o loo geto ko tungani na li kajio ko inyi. Nan Lahitok. ⁷Ke iti kaj apa nino to loro getore iyang nino. Ara inyi iyang nino, ke getore inyi. ⁸Ke getore ngorwani lo apa nino, ara na ki iti kaja apa nino. ⁹Ke getore kaneece

nino; kode kito lo apa nino, kode kito lo iyang nino, kode o tomonohini inyia kang kode lobo faji ake. ¹⁰Ke getore kito lo kito nino retoni kode kito lo kito nino ngorwani, ki iti kaja na koditi isi. ¹¹Ke getore kito lo ngorwani lo apa nino na lo tomonohi apa nino, ara inyi kanece nino. ¹²Ke getore kanece lo apa nino, ara inyi tungani na i nyiha iyo apa nino - ijanyi nino. ¹³Ke getore kanece lo iyang nino tonyio ara inyi tungani na i nyiha iyo iyang nino. ¹⁴Ke iti kaj rece lo apa nino to loro iyo ngorwani nenge i tahita getore, ara inyi iyang nino. ¹⁵Ke getore kokwa nino, ara inyi ngorwani lo kito nino. Ke loo getore inyi. ¹⁶Ke getore ngorwani lo rece nino, ara na ki iti kaja rece nino. ¹⁷Ke getore ngorwani ko kito nenge karioni. Ke getore kito lo kito nenge retoni kode kito lo kito nenge karioni, ara icieng cio kuna i nyihaha diho inyi. Ara na tic na i bot. ¹⁸Ke dumu kanece lo ngorwani nino iti rak ara kaini lo ngorwani nino o rihe ngorwani nino o war. ¹⁹Ke pote lobo kito nino ara kiciorita diho Molek tonyio o jir isi ida i siri karana lo Lobanga nino. Nan Lahitok. ²²Ke getore retoni kaletoni iya ngorwani, i bot na. ²³Ke getore tyang manyu iti bot ken nino to inyi. Ke cio ngorwani i cio ken nenge iyo tyang lo geto ko inyi, ara na imomol. ²⁴Ke iti bot kenite kuningi to lobo bito iyo kuno kikoihin tonyio ara ene koditi na li iti botare kunu misiok la loro nan ki fuharu to ketemoni ningi kenite kuneicieng. ²⁵Kileng kof li bot tona ati gem nan inyi to kpal nenge oto kof ko siearu kamanyak kulo katua nenge. ²⁶Ati o jir ite i ning tenyitenyi kunei ko cihichi kunei. Cio kuna lo tomonohini iyo ite ko misiok kuna lo manya kiji ningi o jir ida iti tiyi kuno ticitici i boti. ²⁷tonyio ara afa kuno sangite kuna li tiyo cio kulo na kof o rihe ite many o lotu kof i bot. ²⁸Manyu ka li iti bot ite kof, ki siee cia ite oleng iya na lo siearare misiok kulafa li tem manya ijia diho ite. ²⁹Tungani fad na li tiyi lobo iyo kuno ticitici i boti, o jir na tungani o dumari to kiji lo cio kunenge. ³⁰Ito ric ifahiti kunei manyu ke jif lobo iyo kuno kitimohiti irohor i afa li tiyo cio to ketemoni ningi, i fwonu manyu ke iti bot kenite kuningi ara lobito ko icieng. Nan Lahitok.

19

¹Ojo Lahitok diho Moses, ²"Totenya ko ilulung lo Israel fad orihohi icieng ijo, ' Itinyu tonyio anyu nan Lahitok Lobanga ningi. ' ³Ojir tungani tolobito tolobito obang iyang nenge ko apa nenge, manyu ojir ibang Sabit nei. Nan Lahitok Lobanga ningi. ⁴Kefwo iyo Lopidingahin kode kikukuma lobangahin kulo bilieta ifwo kiwora icieng. Nan Lahitok Lobanga ningi. ⁵Kalifotolino kiciorita lo kimoraru diho Lahitok, iciorih iyo kikoi na lojir iruhuni ara faji nino. ⁶Ojir onyai lafar lifotolino isi inyi kode lobito far nenge, lobo na lotong many far lo uni ojir ocurari. ⁷Kolonyai lobo to far lo uni lida onyu manyu ida cia iruhuni. ⁸Tungani na lonyia otong cia na tenya kue nenge tonyio lipale inyi tohi na inyu na lifotolino diho Lahitok ojir na tungani odumari to kiji lo cio kunenge. ⁹Kalidengo ite daha lo kof ningi, kedeng many kalelehin kulo mana kode kebabau ko logaloti kulo dengo ningi. ¹⁰Kenyahat dya vinore nino kakeny are kode kode kinunumo ngak kuna lodoi kof. Ingohiti kuna iyo kakilwahak, kakidahak ko misiok kuna lokoya. Nan Lahitok Lobanga ningi. ¹¹Ke koko, ke taler, ke iti nononga kenite. ¹²Ke butia to talerun to karana nei, ito iti kaj karana lo Lobanga nino. Nan Lahitok. ¹³Ke iti mumun loryehat nino kode iruje tohi nenge. Ke tek mucara lo tungani na litii tic nino ko kiwanyi. ¹⁴Ke fic katuhoni kode ke fik kitihita ketemoni lo kangodoni ati to bang Lobanga nino. Nan Lahitok. ¹⁵Ke iti gere ngoto lo tenya; ke kor kakilwahani kode ke i sisi kabarani, ati to ngot tenya lo loryehat nino ara na iriworo. ¹⁶Ke lorita kiji lo cio kulo kalingi monga karaneco kuneicieng, ke tii lobo tohi li yauno wei iyo loryehat nino. Nan Lahitok. ¹⁷Ke beru rece nino to tau. To rihohi loryehat nino tenya kue nenge ojir isi ida ingar loguce nenge ko inyi. ¹⁸Ke leno kode kitifitina lobo to kiji lo cio kunino, ati imaru loryehat nino iya ken nino. Nan Lahitok. ¹⁹Ito ric cihichi kunei, "Ke iti koba sang kuna longoni gelegele. Ke iti bulahi koditi lo kinyiemo are iyo mana lobito. Ke cief kyela na li kadi to usihin are kuna longoni gelegele. ²⁰Kaliyau lobo tungani kito karioni na lara opii na orumu loter lobo tungani ake ati na lo rihe ida li iti lahi kode liciori laharu nenge. Ojir iciori kitigema na i cam. Ati ida o tumiti ki fadaru icieng tonyio o rihe ida iti lahi inyi. ²¹Ati ojir na tungani i yauno mongo lo ker agwala lo kema lohiricore ara kiciorita lo loguce diho Lahitok. ²²O jir kadwarani o pul inyi tona mongo lo ker lara kiciorita lo loguce to ketemoni lo Lahitok to kpal na li tii inyi oto cia o launi na kpal nenge. ²³Kalifwo ite nu kof ito hati iti bulahi ciani na lo dahati ngak kunenge, iti dwara re ngak kunenge to karihin uni o jir ngak kulo na ciani iti dwari o jir ida o nyai. ²⁴Iyo kari lo ongon ara cia ngak kunenge kuna inyuji, kiciorita lo maja diho Lahitok. ²⁵Ati to kari lo miet i tum ite daha ngak kunenge. To ene kikoi o sodo cia dengo ningi. Nan Lahitok. ²⁶Ke nyia lobo tyang na lo rihe o ngon ko okoto. Ke iti mohu kiyeha kode boho lo kamuha. ²⁷Ke git fovi to kalelehin lo kueci kuningi kode ke ngut kueci kulo musula kuningi. ²⁸Ke ngot kenite to kicira lo tungani na i wei kode fiha kingudo kenite kuningi. Nan Lahitok. ²⁹Ke iti fajie kito nino karioni to kicwara inyi ara mulaya oto cia kof i belo ara lo kimulaya manyu i fut ko tic na i bot. ³⁰Ito ric Sabit nei manyu iti ngon ko bangun iyo faji nei na Inyu. Nan Lahitok. ³¹Ke fwo iyo ibwonok kode i taharu kalalamitak oto cia icieng ki iti bot ite. Nan Lahitok. ³²To woju to ketemoni lo ngoroyok i totoro bangun diho lohithwaha manyu to bang Lobanga nino. Nan Lahitok. ³³Ko lo manya misiohoni ko ite kof ningi, ke tii inyi ara na i rohoi. ³⁴Misiohoni na lo manya kiji ningi o jir i wori o ri ko tungani na lotomonohini inyia, i maruti inyi iya na li marunore ite kenite kuningi tonyio ira afa ite misiok to kof lo Ijipt. Nan Lahitok Lobanga ningi. ³⁵Ke tiyore kitemihin kulo ki iti mumuna ka li tema karitan, kiryoci kode kifut. ³⁶I tiyoreti kitemihin kuna lara kulo dede ko kitemi lo kiryoci na lara lo dede, kitemi lo ngamang na lara lo dede, ko kitemi lo ngoroni na lara lo dede. Nan Lahitok Lobanga ningi na lahiyauno ite to kof lo Ijipt. ³⁷Ito ric tenyitenyi kunei ko cihichi kunei manyu i jifata icieng. Nan Lahitok.

²⁰ ¹Ojo Lahitok diho Moses, ²"Tijio iyo cio kulo Israel: Lobo Israelani kode lobo misiohoni lo manya kof lo Israel licio lobo kito nenge iyo Molek, o jir i fadari. O jir cio ilulung o cak inyi to morutok. ³A ngorwa cia nan deya na tungani manyu a

dume cia nan inyi to kiji lo cio kunenge, tonyio to kicwara tee kunenge iyo Molek, li iti bot inyi faji nei na Inyu manyu iti kaj karana nei na Inyu. ⁴Kalida cio ilulung o nga konyeha ida o deyati na tungani li cio kito nenge iyo Molek ida icieng i fade, ⁵a ngorwa cia nan na tungani ko kaji nenge manyu a dume inyi ko cio kuna li jifita inyi kuna li cio kenite kuneicieng diho Molek to kiji lo cio kuneicieng. ⁶A ngorwa cia nan tungani na lo loo iyo ibwonok ko kalamak ki tiyo tic lo kinguler to ki jifita icieng manyu a dume cia nan inyi to kiji lo cio kunenge. ⁷Iti nyujoto kenite kuningi o jir i tongo ara kuna i nyuji tonyio nan Lahitok Lobanga ningi. ⁸Iti ric tenyitenyi kunei manyu i jif icieng. Nan Lahitok na lahi iti nyujo ite. ⁹Ka li fic tungani apa nenge kode iyang nenge, o jir inyi i fadari. I fic inyi apa nenge kode iyang nenge manyu o yite okoto nenge kue nenge. ¹⁰Ka li yiau tungani ngorwani lo lobo tungani, ko ngorwani lo loryehat nenge, inyi ko na ngorwani fad o jir i fadari. ¹¹Ko lo getore lobo tungani ngorwani lo apa nenge, li iti kaj inyi apa nenge. O jir inyi ko na ngorwani i fadari, o yite cia okoto kuneicieng kueci kuneicieng. ¹²Ko lo getore tungani kokwa nenge, o jir icieng are fad i fadari. Ara na tohi li tii icieng imomol, o yite cia okoto kuneicieng kueci kuneicieng. ¹³Ko lo getore tungani retoni kaletoni iya ngorwani, li tii icieng are fad tohi na i bot. O jir i fadari icieng are fad: O yite cia okoto neicieng kueci kuneicieng. ¹⁴Ko lo yem tungani ngorwani ko iyang nenge fad, imomol na. O jir inyi ko kuna ngorwa are fad o curahini to kima o jir imomol ida o sodoro ngonun kiji ningi. ¹⁵Ko lo getore tungani tyang, o jir inyi i fadari. O jir manyu i fadari na tyang. ¹⁶Ka li cio ngorwani ken nenge iyo tyang o joo o jir o getore inyi, i fadeti na ngorwani ko na tyang. O jir icieng i fadari, o yite cia okoto kuneicieng kueci kuneicieng. ¹⁷Ko lo yem tungani kanece nenge kito lo apa kode lo iyang nenge oto hati icieng o geto, i tongo na ara riri, o wak icieng o dumari to konyeha kulo cio kuneicieng. Lida inyi o bang kanece nenge o jir na o ngon kue nenge. ¹⁸Ko lo getore tungani ngorwani o deya ofa, li iti botu inyi lohithitare lo na ngorwani, lo ngajahi manyu na ngorwani diho inyi. O jir icieng are fad o dumari to kiji lo cio kuneicieng. ¹⁹Ke getore kanece kode lo iyang nino kode lo apa nino tonyio iti kaja na okajimonye na i nyiha, o jir na o ngon kueci kuningi kulo cio are fad. ²⁰Ka lo getore tungani ngorwani lo mamai nenge ara na kitikaja lo mamai nenge, o ngon cia na kueci kuneicieng - o weiha cia icieng are fad o ru tee. ²¹Ka li tongore tungani ngorwani lo rece nenge, ara na tic lo kibot, li iti kaj inyi rece. O ru cia tee diho icieng. ²²Iti ric tenyitenyi ko cihichi kunei fad manyu i jifata icieng, o jir nu kof lahi yaru nan ite ijia ida kisieye ite oleng. ²³O jir ite ida i manya to kitimohiti kulo misiok kuna la loro nan ki fuharu to ketemoni ningi. Tonyio i tii icieng kuno sangite fad, a beru nan icieng. ²⁴Ati a joo nan diho ite, i luny cia ite kof neicieng. Ahi ciorihi cia nan ite ara lolunyot, kof na li tihita lei ko otero. Nan Lahitok Lobanga ningi na lahi iti ngade ite to kiji lo misihi. ²⁵O jir ite i yen kora kiji lo tyangi kuna i nyuji ko kuna lida o nyuji ko kiji lo kweny kuna i nyuji ko kuna lida o nyuji. Ke iti bot kenite kuningi to lobo tyang kode kwenyite kode lobo tohi lo kudita to kof kuna la gele nan jimitan ida o nyuji diho ite. ²⁶O jir ite ira kuna i nyuji diho nan tonyio Nan Lahitok a nyu nan manyu lahi iti ngade nan ite oleng iyo misihi lo rahun kunitole. ²⁷Tungani retoni kode ngorwani to kiji ningi na lara ibwoni kode kalamani o jir i fadari, o jir ite i cak icieng to morutok - o yite cia okoto neicieng kueci kuneicieng.

21 ¹O joo Lahitok diho Moses, "To tenya ko kadwarak tee kulo Aron, tijio diho icieng: ke cio kadwarani o fik ken nenge ida o nyu to cio kunenge kuna lo wei, ²omayak kalara to tungani na i nyiha bebe iya apa nenge kode iyang nenge kode kito nenge retoni kode karioni kode rece nenge ³kode kanece nenge na lo rihe ida lo yemari na lo rihe o ngon kana nenge iya na lo rihe o ru retoni nenge, to inyi o tum inyi ki cwara ken nenge ida o nyu. ⁴O jir inyi ida i cio ken nenge ida o nyu to cio kulo ngati lo komon kunenge, oto i pale ken nenge. ⁵O jir kadwarak ida o git kueci kode i susub musula kode ingud kenite. ⁶O jir icieng o nyuji diho Lobanga neicieng manyu o jir ida iti kaji karana lo Lobanga neicieng, tonyio icieng li cwara kiciorita kuna li fotohitati Lahitok to kima, daha lo Lobanga neicieng. O jir icieng o nyuji. ⁷Ke cio icieng o yem ngorwo kuna li palaru to kimulaya kode o jaharu iyo rei, tonyio o nyuji kadwarak diho Lobanga neicieng. ⁸Iti deyati icieng ara cio kuna i nyuji tonyio i fotohita icieng daha lo Lobanga ningi. Iti fik icieng ara kanyujok tonyio Nan Lahitok a nyu nan - Nan na lahi iti nyujo ite. ⁹Ka li pale kito lo kadwarani ken nenge to rahun mulayani, i yauno inyi riri iyo apa nenge, o jir o curari inyi to kima. ¹⁰kadwarani na hitok na lo nyumuni to kiji lo recera kunenge na li juhohini ngoroni kitweita kue nenge, manyu na li kweri lo ki ciefta kyelani kulo dwarun, o jir ida i ngoi fofi kulo kue nenge i sara kode o cir kyelani kunenge. ¹¹O jir inyi ida o rute kaji na lo ngon tungani na i wei. Ke cio inyi o fik ken nenge ida o nyu, kileng to apa nenge kode to iyang nenge. ¹²Kode o ngerihi faji na Inyu lo Lobanga nenge kode iti fyak tonyio li kweri inyi to ngoroni lo twa lo Lobanga nenge. Nan Lahitok. ¹³Ngorwani na lo yema inyi o jir ara karioni na lo rihe ida o yen retoni. ¹⁴O jir inyi ida o yem lafuserito, ngorwani na lo jahi, kode ngorwani na lo tem kimulaya, ati karioni na lo rihe ida lo yen retoni to kiji lo cio kunenge. ¹⁵O jir inyi ida iti gela tee kunenge to kiji lo cio kunenge. Nan Lahitok na lahi iti nyujo inyi. ¹⁶O joo Lahitok diho Moses, ¹⁷"To rihohi Aron tijio, ' To kofiang kulo lotataha kunino fad kuna lo fwonuno o ru lobo lotata nino li ngwal lo tum o lotu ki fotohino daha lo Lobanga nenge. ¹⁸O ru lobo tungani i ngwal lo tum o nyihu: o ru lobo tungani i ngodo, kode o ngura, i yongo kode i gila ¹⁹O ru lobo tungani lo wei keju kode kana ²⁰kode lo gil rupangati kode li guhi kode ko lototile kode lo ngon ko longodoco kode i legeler. ²¹O ru lobo lotata lo kadwarani Aron li ngwal lo tum o nyihu ki fotohino daha na li cwarati Lahitok to kima. I ngwal inyi: o jir inyi ida o nyihu ki fotohino daha lo Lobanga nenge. ²²O tum inyi daha daha lo Lobanga nenge na Inyu noo, ko daha na inyu fad ²³oto hati to kingwal nenge, o jir inyi ida o nyiharu iyo kyela kigenit kode loro ciali iti kaj faji nei na Inyu. Nan Lahitok na lahi iti nyujo icieng. ²⁴To na o rihohi Moses Aron ko tee kunenge kuno pili ko cio kulo Israel fad.

22 ¹O joo Lahitok diho Moses, ²To rihohi Aron ko tee kunenge o jir i tiyore kiciorita kuna lohi fotohi cio kulo Israel nan to bangun ko rima, o jir ida iti fiahi karana nei na Inyu. Nan Lahitok. ³To rihohi icieng i joo, "To kofiang fad kuna lo fwonuno ka lida lobo lotata nino o nyu oto hati o nyihu iyo kicioriti kuna i nyuji kuna li fotohi cio kulo Israel diho

Lahitok, o jir na tungani o dumari to ketemoni nei. Nan Lahitok.⁴Ko lo ngon lotata lo Aron ko mwai lo ken na li iti diho kode ko iitan lobo to ken nenge, o jir inyi ida o nyia kicioriti kuna i nyuji many iti nyujori inyi. Ara manyu cia inyi tungani na lida o nyu ko lo tir tohi na li iti bot ken lo tungani na i wei, kode na lo tir tungani na li iti bot kijuhuno to kula kulo otomone,⁵kode ko lo tir lobo tohi lokudita na li cio inyi ida o nyu kode lobo tungani na li cio inyi ida o nyu, lobo tohi keken li cio inyi ida o nyu.⁶Tungani na lo tir kuna sangite i wasihi ida o nyu many kurou, o jir inyi ida o nyia kiciorita na i nyu many ka li lal inyi ken nenge to kifi.⁷Ko lo doi kolong o nyu cia inyi, o tum dong inyi daha kicioriti kuna i nyuji tonyio ara icieng daha nenge.⁸O jir inyi ida o nyia lobo tohi lo wei ake kode na lo kony tyang na i ngere, i cio inyi ida o nyu to na. Nan Lahitok.⁹O jir kadwarak o ric ifahiti kunei o jir ida o cifuni loguce o weiha to kitikaja icieng. Nan Lahitok na lahi iti nyujo icieng.¹⁰O ru lobo tungani na lida ara lo kaji lo kadwarani lo tum o nyia kiciorita na i nyu, ida kileng lobo weloni lo kadwarani kode karwaani nenge o tum daha.¹¹Ati ka li nyiangu kadwarani opii to robia, kode ko lo tomonohini opii kalenge, o tum na opii daha daha nenge.¹²Ko lo yem lobo tungani lida ara kadwarani kito karioni lo kadwarani, ida na kito ngorwani o tum o nyia daha na i nyu na lo sofuni.¹³Ati ka lara kito lo kadwarani ngorwani lafuserito kode ko lo jahi o ru hati tee o yitu hati inyi ki tongo kolo apa nenge iya lafa li tongore to okarione nenge, o tum inyi o nyia daha lo apa nenge. Ida lobo tungani lida i ruhiti o tum daha na daha.¹⁴

¹⁵Ke cio kadwarani iti base kiciorita na i nyu na li yaunita cio kulo Israel diho Lahitok ¹⁶to ki cwara cio o daha to kibunyita, i cio i yauno loguce diho icieng na lo waj kidumi. Nan Lahitok na lahi iti nyujo icieng.¹⁷O joo Lahitok diho Moses, ¹⁸To teny diho Aron ko tee kunenge ko cio kulo Israel fad tijio diho icieng; ' Ko lo lotu lobo to kiji ningi kode Israelani kode misiohoni na lo manya kiji lo Israel i yauno kiciorita ara kiciorita locurat iyo Lahitok kode lo ciha lo kibutia kode ara kiciorita lo kibaya, ¹⁹o jir i yauno mongo kode mongo lo ker kode kore na lo ru madati, o jir i ruhiti ara faji nino.²⁰Ke yauno lobo tohi lo ngon ko madati tonyio ida cia i ruhiti ara faji nino.²¹Ka li yauno lobo tungani kiciorita to twol lo kicu kode lo kera kode lo kiri ara kiciorita lo kimoraru iyo Lahitok kode lo kitifuta kibutia kode ara kiciorita lo kibaya, o jir o ru madati kode lofunya o jir i ruhunorihin.²²Ke fotohi diho Lahitok tohi na i ngodo, na i gila, na i nguto, kode lobo tohi ko lofunya kode ko korongani na iyes kode na loit. Ke fik lobo iyo koditi lo kuno ciali ara kiciorita na li fotohini Lahitok to kima.²³To lobo i tum isi ki yauno ara kiciorita lo kibaya mongo lo ker na i ngwal kode na i kaforo ati ida o tumiti kiruhuno ara kiciorita lo kitifuta kibutia.²⁴Ke fotohi diho Lahitok tyang na lo gelemori kode o cihi kode i kokonyi terekeke, ke tii ene tohi to kof nino, ²⁵manyu o jir isi ida i fotu koditi lo na tyang to kana lo misiohoni ito hati i fotohi ara daha lo Lobanga nino. Ida cia i ruhiti ara faji nino tonyio i ngwali icieng manyu o ngoni ko mada.²⁶O joo Lahitok diho Moses, ²⁷Ko lo tomonuni kace kode kilelo kode kito lo ker, o jir o ngerihini i tong ko ngotenge to faritin mietare. to far lo mietauini o lorore iya ketemoni o tumiti kiruhuno ara kiciorita na li fotohini diho Lahitok to kima.²⁸Ke ngot kiteng kode kine kode ker ko kito nenge lobito far.²⁹Ka li fotohino isi kiciorita lo kwama diho Lahitok, i fotohi iyo kikoi na ngo tumiti kiruhuno ara faji nino.³⁰O jir o nyai la far bito ke ngerihi lobo o get many ko kiwanyi. Nan Lahitok.³¹To na iti ric cihicichi kunei manyu i fik tic. Nan Lahitok.³²Ke iti kaj kode iti bas karana nei na Inyu. O jir ki yeniti nan ara na Inyu to cio kulo Israel. Nan Lahitok na lahi iti nyujo ite ³³Na manyu lahi yauno ite to kof lo Ijipt lo rahun Lobanga ningi. Nan Lahitok.

23

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"To teny diho Israel to rihohi icieng i joo, "Ara kuno karamahin kunei, faritin kuna hitoha kulo Lahitok kuna lo jir ite i tulu ara faritin kulo tuba na Inyu.³O ngon faritin ile kuna ngi tum ite ki tiyo ticitici ati far lo mietare ara Sabit lo ki yoma, far lo tuba na Inyu. O jir ite ida i tii lobo tic iyo fajihit kuna li manyare ite. Ara na far Sabit iyo Lahitok.⁴Ara kuno karamahin kulo Lahitok kuna lo nyumuni faritin kulo tuba na Inyu kuna lo jir ite i rihohi iyo faritin kuna lo nyumuni.⁵I caha rangaru lo Lahitok to kurou lo doyoro kolong iyo far lo tomon ko ongon ofa lo lobito.⁶To far lo tomon ko miet lo na ofa, i caha karama lo mugati kuna lida o fihi ibula na lo cik Lahitok to faritin mietare o jir ite i daha mugati kuna li kukumi o ru ibula.⁷To far lo lobito ito tubati tuba na Inyu manyu ke tii lobo tic lo tiktik.⁸To faritin mietare i fotohiti kiciorita kuna li fotohini Lahitok to kima, manyu to far lo mietare ito tubati tuba na Inyu manyu ke tii lobo tic lo tiktik.⁹O joo Lahitok diho Moses, ¹⁰"To tenya ko cio kulo Israel, to rihohi icieng i joo, ' Ka li rute ite nu kof lahi cwara nan ite ito hati i dengu ngamang kunenge, i yauno kitorita lo ngamang kuna li tem isi denguno.¹¹O jir inyi iti lor na kitorit lo ngamang to ketemoni lo Lahitok to na i ruhuni cia na kitorit ara faji nino o jir kadwarani iti lor inyi to far lo korwong lo Sabit.¹²To far na li iti lorarehin na itorit lo ngamang, o jir isi i fotohi diho Lahitok kito lo ker na lara kari lobito na lo ru madati ara kiciorita, ¹³ara lobito ko lokiriehini are kulo kofwo kuna i tinyaha i karuto to ngoroni kiciorita na li fotohini Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge, ko kiciorita kimatit nenge vino na lo tum cupahin are ko nusu.¹⁴O jir ida i nyia lobo mugati kode ngamang ngejuho kuna lo keji many far na li yaunore isi ene kiciorita diho Lobanga nino. O jir ene ara itidwar na lo sio many iyo kofiang kuna lo fwonuno, iyo fajihit fad kuna li manya ite.¹⁵To far lo korwong lo Sabit far lafa li yaunorehin itorit lo ngamang ara kiciorita lo kitilora, i kenata sabiti mietare.¹⁶I kenata faritin keek miet many far lo kifwongi lo sabit lo mietare ito hati i fotohi kiciorita lo ngamang ngejuho diho Lahitok.¹⁷To lohitongore ningi o jir i yauno mugati are kuna li kukumuni iyo lokiriehini kulo kofwo kuna i tinyaha are kuna li kukumi to ibula ara kiciorita lo kitilora diho Lahitok.¹⁸I yauno ara lobito ko kuno mugati tee kulo kera mongi mietare kuna lara kari lobito kuna lo ru ko madati, mongo na lo rihe o ngarihi lobito ko mongi kulo kera are. I tongo cia icieng ara kiciorita locurat diho Lahitok ara lobito ko kiciorita na lara ngamang ko kiciorita lo mata, kiciorita na li fotohini Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge Lahitok.¹⁹Ito hati i fotohi kore lobito ara kiciorita lo kipal ko tee kulo kera mongi are kuna lara kari lobito ara kiciorita lo kimoraru.²⁰O jir kadwarani iti lor kuna tee kulo kera to ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora ara lobito

ko mugati kulo ngamang ngejuho. Ara icieng kicioriti kuna i nyuji kulo Lahitok diho kadwarak.²¹Iyo inyi na far bito o jir ite i lolonguno i tuba tuba na i Nyu manyu ida i tii ticitici kulo tiktik. Ara ene itidwar lo tur to kofiang kuna lo fwonuno iyo fajihit kuna li manyare ite.²²Ka li dengo ite ngamang to manatak kuningi, ke dengoro many kalelehin kulo manatak, kode i babau logalioiti kulo ngamang. Ito ngerihiti kuna iyo kakilwahak, kakidahak ko misiok kuna lo koyia. Nan Lahitok Lobanga ningi.²³O joo Lahitok diho Moses,²⁴"Ti joo iyo cio kulo Israel, ' To far lo lobito iyo ofa lo mietare o jir ite i ngon ko far lo kiyoma, tuba na i nyu na li kwerati to kuta lo turena.²⁵Ke tii lobo tic lo tiktik ati i fotohiti kiciorita na li fotohini Lahitok to kima.²⁶O joo Lahitok diho Moses,²⁷"Far lo tomon lo ene ofa lo mietare ara far lo pulo, ito tubati tuba na i nyu manyu i toyoti to mejun lo taulo manyu i fotohiti kiciorita na li fotohini iyo Lahitok to kima.²⁸Ke tii lobo tic na far tonyio ara far lo pulo far na lo pulorehin kupalipali kuningi to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi.²⁹Tungani na lida i toyo to mejun lo tau la far o jir o dumari to kiji lo cio kunenge.³⁰A fade cia nan to kiji lo cio kunenge lobo tungani li tii lobo tic la far.³¹O jir ite ida i tii lobo tic tur. I ngohi ene to ara itidwar lo tur to kofiang fad kuna lo fwonuno iyo fajihit kuna li manyare ite.³²Ara sabit lo kiyoma diho ite manyu o jir ite i toyo to mejun lo taulo many to kurou lo far lo mietangon many kurou lo la far lo tomon o jir ite itidwar sabit ningi.³³O joo Lahitok diho Moses,³⁴"Ti joo iyo cio kulo Israel, ' Far lo tomon ko miet lo ofa lo mietare, i ciaha karama lo Lahitok lo tuguno na li yaru faritin mietare.³⁵Ara far lo lobito far lo tuba na i nyu ke tii lobo tic lo tiktik.³⁶To faritin mietare i fotohiti Lahitok kicioriti kuna li fotohini inyi to kima, manyu far lo mietauini ito tubati tuba na i nyu manyu i fotohiti kicioriti kuna li fotohititi Lahitok to kima. Ara na tuba lo kiticungo, ke tii lobo tic.³⁷(Ara kuno karamahin kulo Lahitok kuna lo cihi kuna lo jir ite i lolong ara kulo itubiti kuna i nyuji kulo ki yauno icioriti kuna li fotohititi Lahitok to kima - kicioriti locurati; kicioriti kuna lara kulo ngamang, kikumihin ko kicioriti kulo mata kuna lo wahiti to kuna faritin.³⁸Ara kuno kicioriti kuna lo sod kulo sabiti kulo Lahitok ko kuna lo sod kicioriti kuningi ko kuna li buti ite ko kicioriti kulo kibaya fad kuna li cwara ite diho Lahitok.)³⁹Tona ki ciaha to far lo tomon ko miet langun li tubu ite denguno manatak, i kwerati karama diho Lahitok to faritin mietare; ara far lo lobito far lo kiyoma ara manyu far lo mietauini far lo ki yauno.⁴⁰Iyo far lo lobito o jir ite i dyeu ngak kuna i lemi iyo cianitok ko tanitanihin kulo otit ko kulo cianitok kuna li muk bene ko gereca kuna lo ngon kutuk lo gura ito hati i kwanare ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to faritin mietare.⁴¹Iti nyia ene ara karama diho Lahitok to faritin mietare to karihin fad. O jir ene ara itidwar lo tur to kofiang kuna lo fwonuno, iti dahititi ene karama to ofa lo mietare.⁴²Ito manyati tuguno to faritin mietare: Israel kuna lo tomonohini kof fad o jir o manyati tuguno⁴³o jir lotataha kuningi mute o yenare o joo ati manya afa nan cio kulo Israel tuguno na la yaunore nan icieng to kof lo Ijipt. Nan Lahitok Lobanga ningi.⁴⁴Oto Moses ko rihohino cio kulo Israel karamahin kulo Lahitok kuna lo cihi.

24

¹Ojo Lahitok diho Moses,²"Tocik cio kulo Israel ingohi iyauni ngoroni na ilib na lipiuni iyo nyige kulo oliv ara lo kima ojir lomohin iwasihi nohun lohisidik.³To oleng lo kyela kigenit na limuk sanduk lo cik to katua lo kema lohircore, ojir Aron ikukuma lomohin ketemoni lo Lahitok many to kurou many kiwanyi, lohisidik. Ojir ene ara itidwar to kofiang kuna lofwonuno.⁴Lomohin kuna lotedo iyo kiniefita lo dahab na ilihinya na longon ketemoni lo Lahitok ojir ikukumati lohisidik.⁵To dumu kofwo kuna itinyaha ifun mugati tomon ko are, iyo mugati lobito lobito ojir iyaru kofwo lokirrehin are.⁶Itiparahi icieng kai lo meja lo dahab na longon ketemoni lo Lahitok idufiti are, ile iyo idufit lobito.⁷Iyo idufit fad tofihahi iheru na itinya ara kitiiunita ara faji lo mugati ojir ara kiciorita na lifotohini Lahitok to kima.⁸Ojir koditi lo ene mugati itiparahititi ketemoni lo Lahitok iya na to Sabiti fad ara faji lo cio kulo Israel ara ciharu lo tur.⁹Ara icieng kulo Aron ko tee kunenge, kuna lojir odahati to faji na Inyu tonyio ara na angati lo kicait lo daha neicieng na Inyu noo, ko kiciorita na lifotohini Lahitok to kima.¹⁰Tinyia lobo kito retoni lara iyang nenge Israelani ara apa nenge Ijiptoni ko loro iya kiji lo tee kulo Israel, tinyia iciak baha ngonun katua lo kem kiji nenge ko Israelani.¹¹Omor na kito lona ngorwani karana lo Lobanga to kifacio, oto iyauni inyi diho Moses (Obara orumu iyang nenge Selomis kito lo Dibri lo imaniti lo Dan).¹²Otorahini inyi itilarehin ningo wahun lo Lahitok na ngorihohi icieng.¹³Tinyia ojo Lahitok diho Moses,¹⁴"Iyaroti na kamoroni oleng to kem. Ojir cio pili kuna loning inyi ofik kac kuneicieng kue nenge oto hati ilulung fad ocak inyi to morutok.¹⁵Tijio iyo cio kulo Israel, 'kolific lobo tungani Lobanga nenge, ongon cia na kue nenge.¹⁶Tungani na lomor karana lo Lahitok ojir ifadari. Ojir ilulung fad ocak inyi to morutok, kode Israelani kode misiohoni na lomor karana lo Lobanga ojir ifadari.¹⁷Kolodume tungani warun lo tungani kaletoni ojir manyu inyi ifadari.¹⁸Kalifade tungani tyang lo lobo tungani (Kiteng, kine, ker, sigiria, lonaga kkb) ojir odum warun to warun.¹⁹Kaliriafu tungani loryehat nenge ojir nu tohi litii inyi iyo kaletoni, itii manyu diho inyi;²⁰gila to gila, konyek to konyek, kale to kale. Iya na liriafunore inyi kaletoni ojir manyu itii diho inyi jii.²¹Tungani na lifade tyang ojir odum ati tungani na lifade tungani ojir ifadari.²²ojir cik ara na iriwooro iyo monyeri kulo kof ko iyo misiok kuna lomanya kiji neicieng. Nan Lahitok Lobanga ningi.²³Oto Moses ko tenya ko cio kulo Israel iyaru icieng na kamoroni oleng to kem ko cahati inyi. Itii cio kulo Israel iya na locihare Lahitok Moses.

25

¹O joo Lahitok diho Moses to kai lo donge lo Sinai,²"To tenya ko cio kulo Israel tijio diho icieng, ' Ka li rute ite nu kof lahi cwara nan ite, o jir manyu kof to ken i kwer Sabit diho Lahitok.³To karihin ile ito yi kinyiemo kuningi manyu to karihin ile i bubusoto vinorehin kuningi manyu ito dengo daha nenge.⁴Ati to kari lo mietangon o jir kof o rumu sabit lo kiyoma nenge, Sabit diho Lahitok. Ke yi kinyiemo kuningi kode i bubus vinorehin kuningi.⁵Ke deng daha ciefat kuna lo buju ake kode i dieu vino kulo vinore nino na lida i kukumi. O jir kof o rumu kari lo kiyoma.⁶Tohi na lo doru to kof to ene kari lo

Sabit i tongo cia ara daha diho tee - iyo isi to ken nino iyo karwaani nino retoni, iyo karwaani nino ngorwani ko tungani na li tiyo lejeleje ko misiok kuna lo manya kiji ningi, ⁷ko diho sang kuningi ko tyangi kulo mwang to kof ningi. Tohi na lo doru to kof i tum ite daha.⁸I kene sabiti mietare kulo karihin - karihin mietare kakeny mietare o jir kuna sabiti mietare kulo karihin o fwonu ara karihin keek ongon ko mietangon. ⁹Ito hati i cio o kuti turena to fajihit fad to far lo tomon lo ofa lo mietare iyo far lo pulo, ito kut turena to kof ningi fad. ¹⁰Iti nyujoto kari lo keek miet manyu ito rihohiti laharu iyo cio kulo kof fad. I tongo cia ara Jubili diho ite, o jir lobito lobito o yite iyo kof lo kaji neicieng manyu lobito lobito iyo imanit nenge. ¹¹O jir kari lo keek miet ara Jubili diho ite, ke yi kinyiemo manyu ke dengu tohi na lo doru to kof kode dia ngak kulo vinore na lida i kukumi. ¹²Tonyio i tongo kof ara Jubili o nyu diho ite, ito dahati tohi na li yauni to mwang rierie. ¹³Iyo ene kari lo Jubili o jir tungani lobito lobito o yite kalenge iyo tohi na lara nenge. ¹⁴Ka li iti lotohi isi kof iyo lobo tungani lo kof ningi kode i nyiangu lobo diho inyi, ke iti mumunaru. ¹⁵O jir i nyiangu kof diho tungani lo kof ningi i tetemahi ko wel lo karihin kulo Jubili, o jir manyu inyi ki iti lotohi isi i tutumohi ko karihin kuna ngi dengunore isi daha to na kof. ¹⁶Ko lo borengi karihin o jir manyu wel o sodo, ojo manyu karihin i kuting o jir manyu wel iti ri. Tonyio tohi na li iti loto inyi diho isi ara bolojun lo daha na ngi dengu isi to na kof. ¹⁷Ke iti mumun kenite ati o jir ite i bang Lobanga. Nan Lahitok Lobanga ningi. ¹⁸I jifata tenyitenyi kunei manyu iti geny iyo ningo cihicihi kunei ito cia ite i manya to kisiliban manyu ara na i jir kof. ¹⁹Oto cia kof o doru ngak kunenge manyu i daha cia ite i moneho manyu i manya to kisiliban. ²⁰I tum ite ki tiffa i joo, 'nyio hati cia ki daha ohoi to kari lo mietare ka lida ohoi ki remo kode ki iti bul kinyiemo? ' ²¹A culu cia nan gum iyo kari lo ile na li cio kof o doru daha na ngo tum to karihin uni. ²²Ka li fwonu ite remo iyo kari lo mietauni i daha cia ite ngamang ongoro manyu i wasihi cia ite daha icieng many ngamang kulo kari lo mietangon o rumu. ²³O jir kof ida iti lotori tur tonyio ara kof nei manyu ira ite kamanyak ko karwaak kunei. ²⁴To kof fad na li tehita ite ara ningi o jir ite i tiyo to laharu lo kof. ²⁵Ka li kilwaha lobo tungani lo kof ningi oto hati iti lote lobo kof nenge o jir lokajimonye na i nyiha noo o lotu iti lak tohi na li iti lote lokajimonye. ²⁶Ojo manyu ko lo ru inyi ko tungani na ngi iti lahahi inyi oto hati manyu inyi lo rumu bara manyu o tehita sangite kuna lo tum kitilaha, ²⁷o jir inyi o de wel lo na kof many to na li iti lotorore inyi, i nyiahahi otonge iyo na tungani li iti lotohi inyi, o tum dong inyi yitoro iyo kof nenge. ²⁸Ati ka lida inyi o rumu robia kuna ngi nyiahahi inyi iyo inyi, o jir na kof i tongo ara lo na kanyiangani many kari lo Jubili o yitorore hati inyi iyo kof nenge. ²⁹Ka li iti lote tungani kaji na lo ngon kang na lo lia to lohitor, o rihe inyi o ngon ko golun lo kitilaha to kari lobito lo lohi iti lorore nenge, to kuna faritin o tum inyi ki iti laha kaji nenge. ³⁰Ka lida iti lahi langun lo keru kari lobito, na kaji to kang na lo lia to lohitor ko rahun lo kanyiangani ko lotataha kunenge tur ida o tumiti ki nyiaharu to kari lo Jubili. ³¹Ati kajihit kuna lo ngoni kangite kuna lida o lia o ri iya kof na i wat o tumiti ki iti laha icieng kode ki nyiahahino to kari lo Jubili. ³²O ngon cio kulo imanit lo Levi kuna lo golun lo kitilaha kajihit kuneicieng to kangite kuna lara kuneicieng. ³³Tona ara sangite kulo cio kulo imanit lo Levi kuna lo tumiti ki iti laha - inyi jimitan kajihit kuna li iti lote icieng to kang na lara neicieng manyu o tumiti ki nyiaharu iyo kari lo Jubili tonyio kajihit kulo cio kulo imanit lo Levi kuna lo ngon kangite kuneicieng, icieng lara sangite kuneicieng to kiji lo cio kulo Israel. ³⁴Ati lodahare lo sang na li rit kangite kuneicieng ida ara lo kitiloto, ara kof neicieng tur. ³⁵Ka li kilwaha lobo tungani lo kof ningi ida o tum lwaha ken nenge to kiji ningi, ito lwak inyi iya na ngi lwahare misiohoni kamanyani kode katimanyani o jir inyi o sodoro warun kiji ningi. ³⁶Ke dumu lobo murucan to ken nenge ati to bang Lobanga nino o jir tungani lo kof ningi o sodoro warun kiji ningi. ³⁷O jir ite ida i kurohi inyi robia ko murucan kode iti lotohi inyi daha ko magoba. ³⁸Nan Lahitok Lobanga ningi na lahi yauno ite to kof lo Ijpt lo ki cwara ite kof lo kanaan manyu lo rahun nan Lobanga ningi. ³⁹Ka li kilwaha lobo tungani lo kof ningi oto hati ki iti lotohi isi ken nenge, ke cio inyi i tiyo iya opii. ⁴⁰O jir i tiyore inyi iya tungani na li tiyo mucara kode katimanyani kiji ningi, o jir inyi i tiyo diho isi many kari lo Jubili. ⁴¹Tinyia o jir inyi o lahahini ko tee kunenge manyu o jir inyi o yite iyo imanit nenge manyu iyo kof lo fafaicio kunenge. ⁴²Tonyio ara cio kulo Israel karwaak kunei kuna la yauno nan to kof lo Ijpt o jir icieng ida iti lotori ara opii. ⁴³Ke lanyu icieng to kimoc ati to bang Lobanga. ⁴⁴O jir opiihin kuningi rei ko ngorwo o fwonu iyo kofikofi kuna lohi korio ko ite, i tum ite ki nyianguno opiihin diho icieng. ⁴⁵I tum manyu ite ki nyianga cio kuna lo manya to kude faritin kuting kiji ningi ko cio kulo imaniti kuneicieng kuna lo tomonohini kiji ningi o fwonu ara sangite kuningi. ⁴⁶I tum isi ki cwara icieng diho tee kunino ara sangite kuneicieng lolunyot manyu i tum ki iti raha icieng opiihin to warun neicieng fad, ati o jir isi ida i lanyu Israelani kaletoni nino to kimoc. ⁴⁷Ko lo lotu misiohoni kode kamanyani kiji ningi o bara oto hati lobo tungani lo kof ningi ikilwaha iti lote hati ken nenge iyo misiohoni na lo ngon kiji ningi kode iyo lobo tungani to imanit lo na misiohoni, ⁴⁸o rihe inyi o ngon ko golun lo kitilahuno ken nenge to kifwongi lo kitiloto inyi ken nenge. O tum lobo lokajimonye ki iti lahuno inyi. ⁴⁹O tum mamanyi nenge kode iyanyi kode lobo tungani lo okoto nenge to kiji lo cio kunenge ki iti lahuno inyi. Kode ko lo bara inyi, o tum inyi iti lahu ken nenge. ⁵⁰O jir inyi ko kanyiangani nenge i ken faritin many to na li iti lotorore inyi ken nenge manyu kari lo Jubili. O jir wel lo kitilaha nenge o ri ko wel na lo dumarihin tungani na li tiyo mucara to kuna karihin. ⁵¹Ko lo tong karihin o borengi, o jir inyi o dum kitilaha nenge to robia kuna i borengi lo kuna li nyiangarehin inyi. ⁵²Ka li kutingi karihin kuna lo tong o lorore kari lo Jubili, o jir inyi i gigil na o dum laharu nenge i tutumohi. ⁵³O jir inyi i tiyorehin iya tungani na li tiyo mucara to kuna faritin fad, o jir manyu ite i deya jimitan ida kanyiangani nenge o lanyu inyi to kimoc. ⁵⁴Kileng ngida iti lahi inyi to kuno kikoilin, o jir inyi ko tee kunenge o lahahini kari lo Jubili. ⁵⁵tonyio ara Israel karwaak kunei. Ara icieng karwaak kunei kuna la yauno nan to kof lo Ijpt. Nan Lahitok.

¹Keduk lopidingahin kode icidohi lobo kitiriri kode icidohi lobo tifne to kenite kuningi kode icidohi lobo lopidinga lo moru kof ningi lo gungon ketemoni nenge. Nan Lahitok Lobanga ningi. ²Itoric sabit nei manyu iworati faji na Inyu nei, nan Lahitok. ³Kalijif ite tenyitenyi kunei manyu ikum rica ko ningo cihichi kunei, ⁴ahiculahi cia nan ite kuju to faritin kunenge manyu odoru cia kof daha manyu ongiju cianitok ngak kuneicieng. ⁵Itiring cia ite kimuco many ogoru dia lo vino, itiring manyu dia vino many olotu remo manyu inyia cia ite daha na liwak ite fad manyu imanya to kisiliban kof ningi. ⁶Acio cia nan kisiliban kof manyu igeto cia ite oru tungani na lohiti bang ite. Adume cia nan tyangi kuna ingereha to kof manyu ida cia ngalem latubot ihaling kof ningi. ⁷Ifuhe cia ite merok kuningi manyu ouroritati ketemoni ningi to ngalemo kuningi: ⁸ifuk cia cio kuningi miet cio mia lobito, manyu ite mia lobito ifuk alifi tomon manyu ouroro cia merok kuningi to ngalem ningi ketemoni ningi. ⁹Ahideya cia nan ite lo kisisio manyu acio ite ipiti manyu asod borengun ningi manyu aric cia nan ciharu nei ko ite. ¹⁰Orihe cia ite idaha ngamang kulo kari na loring iwak manyu kitijoho ifihahinore ngejuho. ¹¹Afik cia nan lomanyare nei kiji ningi manyu ida ahiberu ite. ¹²Alot cia nan kiji ningi ara Lobanga ningi, ite manyu ira cio kunei. ¹³Nan Lahitok Lobanga ningi na lahiyauno ite oleng to kof lo Ijpt ojir ite ida isodoro rahun opiihin iyo cio kulo Ijpt. Agile nan bauhin kulo ayok to muruto kuningi manyu ahicio ilot oru riri, ongoni kuaci kai. ¹⁴Ati kalida ite iningo nan iberu kijifita kuno cihichi fad, ¹⁵manyu kaliberu ite tenyitenyi manyu iberu cihichi kunei manyu ida itii iya na laci hare nan ito hati igil ciharu nei, ¹⁶ato cia nan atii ene diho ite: ayauno cia nan kenite kuningi bangun lorunyat, mwaita kuna lipale kenite kuningi ko nohun lo kenite na litingodo konyeha kuningi manyu ojure kenite kuningi. Irema cia ite arus tonyio ara cia merok kuningi lo daha daha ningi. ¹⁷Ahingorwa cia nan ite ojir merok kuningi kilanyu ite; cio kuna lohiberu ite cia lohilanyu ite manyu ifeita cia ite kileng ngoru tungani lohifuhita ite. ¹⁸Kalitihihino kuno fad orihe ite ida iwak ningo nan, ato cia nan ahitigem ite ogal kakeny mietare. ¹⁹Agil cia nan na pufa lo tuho ningi, afik kai to kuaci kuningi ori iya biliet ko kof to na litongore ite iya mwalati. ²⁰Oran cia golun ningi arus tonyio ida cia kof ningi itidora ngamang, cianitok manyu ida ongi ngak. ²¹Kolorihe ite kitiliwa nan iberu ningo tenya nei, asod cia nan kidak ningi kakeny mietare ogal iya na locamare kipal ningi. ²²Aculu cia nan tyangi kuna ingereha diho ite okwara tee kuningi, okeru sang kuningi manyu kitikuting ite manyu iyuhi kikoihin kuningi. ²³Kolorihe iyo kuno fad ida ite iningo kisinga nei irihe isodoro kitiliwa nan, ²⁴ato manyu cia nan token nei ahitiliwa ite manyu ahitigem ite to kipalipali kuningi kakeny mietare ogal. ²⁵ato cia nan ayauno rem kenite kuningi alenore gila lo ciharu nei. Kileng ngifwo ite igenoro kangite kuningi, aculu cia nan johijohi kangite kuningi manyu iciorihino ite kac kulo merok kuningi. ²⁶Kalangote nan rutul lo daha ningi, ongoja cia ngorwo tomon tafa ningi to ciali lobito. Ojo manyu ongoji okori itutumi na linyia ite ida manyu imone. ²⁷Kalorihe iyo kuna fad ida ite kiningo nan ati irihe isodoro kitiliwa nan, ²⁸ato cia nan to kilongo nei ahitiliwa ite, ato cia nan token ahitigem ite to kipalipali kuningi kakeny mietare ogal. ²⁹Ikony cia ite tyang lo tee rei ko lo tee ngorwo kuningi. ³⁰Agile cia nan dongecio kuningi, angode lobeheha kulo iheru kuningi, alirohi kaweyak kuningi kai lo lopidingahin kuningi kuna loru ko warun manyu ahisiri ite. ³¹Abel cia nan kangite kuningi ara murana manyu alwehi fajihit kuna inyuji kuningi manyu ida cia nan arihe akwama uron lo cura lo kiciorita kuningi. ³²Alwehi cia nan kof ningi ojir merok kuningi kuna lohikorio ko ite ipany to bangun. ³³Ahitisarahi cia nan ite kiji lo misihi manyu auta ngalem latubot nei ahitirwangu ite. Ojue cia kof ningi otong kangite ara murana. ³⁴Oto cia otenu Sabit nenge kuno karihin fad limurare irumu ite ingoni kof lo merok kuningi; oto cia kof iyoma otenu sabiti kunenge. ³⁵Kuno karihin fad logetore kof ara mura, orumu cia kof kiyoma na lorumu iyo sabiti kulafa limanyare ite ijia. ³⁶Ojo manyu iyo kude lara otonge kuningi, afik cia nan bangun taulo kuneicieng to kof lo merok kuneicieng na lotum kwatun lo beneti na itou na lokuta kiyoma kitirwangita icieng. Ifeiti cia mejo itirwangitati to ngalem latubot many ouroritati kileng ngoru tungani litirwangita icieng. ³⁷Itangahinoti cia akeake ouroritati icadohoti mejo itirwangitati to ngalem latubot kileng loru lobo tungani lifuhita icieng. Tona ida cia ite itum woi tahino merok kuningi. ³⁸Ikeroro cia ite to misihi, kidile cia kof lo merok kuningi ite. ³⁹Kude diho ite kuna lotong ipalaru cia kenite kuneicieng to kofkofi kulo merok kuneicieng to tenya lo kipalipali kuneicieng manyu to tenya lo kipalipali kulo monyeri kuneicieng, ipalaru cia kenite kuneicieng. ⁴⁰Ati kalirwo icieng to kipalipali kuneicieng ko kipalipali kulo monyeri kuneicieng ko laba neicieng na lohilabarehin nan ko liwa neicieng na lohiti liwarehin nan ⁴¹na licio nan atiliware icieng licio nan afuharore icieng iya kof lo merok kuneicieng, tona kolofwonu taulo kuneicieng kuna lida iliraru oryeji manyu odum icieng kipalipali kuneicieng, ⁴²aiu cia nan ciharu nei ko Jakob ko ciharu nei ko Isako ko ciharu nei ko Abraham, manyu aiu cia nan kof. ⁴³Tonyio ingohi cia icieng kof imura many otenu cia kof sabit nenge iya liyuhinore oru icieng to katua. Odum cia icieng kipalipali kuneicieng tonyio loberu icieng cihichi kunei manyu ibirori tenyitenyi kunei. ⁴⁴Ati ko kileng ngara jii, kolongoni icieng kof lo merok kuneicieng, ida cia nan aberu icieng kode abire icieng ara lo keroro icieng tur lo gila ciharu nei ko icieng, Nan Lahitok Lobanga neicieng. ⁴⁵Ati to icieng aiu cia nan ciharu nei ko lohitiwaha kuneicieng kuna layauno nan to kof lo Ijpt to ketemoni lo misihi lo rahun Lobanga neicieng, Nan Lahitok. ⁴⁶Ara kuno tenyitenyi, cihichi, ko isingiti kuna litimok Lahitok to donge lo Sinai kiji nenge ko cio kulo Israel ara diho Moses.

27

¹Ojo Lahitok diho Moses, ²totenya ko cio kulo Israel torihohi icieng tijo; Koloteny lobo tungani lobuti na igol. ³Lo kifotohino cio diho Lahitok to kicwara wel na itutum, tofik wel to tungani retoni na longon karihin kunenge kiji lo keek are ko keek ile iyo sekeli keek miet kulo rial. Ijifita wel lo sekel na litiyorehin to faji na inyu. ⁴Ojo kalara tungani ngorwani, ojir ingot wel nenge ara sekeli keek uni kulo rial. ⁵Kalara tungani na longon kiji lo karihin miet ko karihin keek are tofik wel lo retoni ara sekeli keek are ko lo ngorwani ara sekeli tomon. ⁶Kalara tungani na longon kiji lo ofa lobito ko karihin miet tofik wel lo retoni ara sekeli miet kulo rial, lo ngorwani ara sekeli uni kulo rial. ⁷Kalara tungani na lara

karihin kunenge keek ile kode logal, tofik wel lo retoni ara sekeli tomon ko miet kulo rial ko lo ngorwani ara sekeli tomon kulo rial.⁸Kalideu isi tungani na loteny kikwonga ikilwaha, ida otum duma na wel limohi, o jir iny iyauno na tungani iyo kadwarani na cia lolotu ongot wel lona tungani iyo wel na lotum na tungani libuti duma.⁹Kalara na tohi libuti iny i kicwara Lahitok kiteng, ker kode kine, ibuti iny i kifotohino ara kicorita, olotu na tohi liciori Lahitok ara tohi na inyu.¹⁰Ojir ida ojahe iny i kode otob na ijjir tona irohohi kode na irohohi tona ijjir, kolotob iny i na to lobo oto iny i ko kitobita fad ara kuna inyuji.¹¹Kalara na tyang li buti iny i kicwara na lida onyu, na lida otum kiruhiti ara kicorita diho Lahitok - ojir na tyang iyauni diho kadwarani,¹²na lolotu oher koditi nenge jimitan ojir kode orohoi. Na wel nenge longot kadwarani, itongo cia iya na.¹³Kolowak monye kitilaha na tyang ojir osodohini miet lo tomon diho wel nenge.¹⁴Kalifotohi tungani kaji nenge ara tohi na inyu diho Lahitok, olotu cia kadwarani oher manyu ongot kire nenge jimitan ojir kode orohoi. Na koditi loteny kadwarani iwasihi cia iya na lotenyare iny i.¹⁵Kalitlak tungani na lifotohi kaji nenge na kaji, ojir osodohi miet lo tomon lo wel nenge iyo kitilahita oto cia kaji oitohi ara nenge.¹⁶Kalifotohi tungani angati lo kof nenge loluny iny iyo lohithwaha kunenge diho Lahitok, ojir wel nenge ongoti itutumi na ko borengun lo kinyiemo kuna li ngohini ijia. Kolotum na mana kiyaru okodoho uni kulo osihe ojir wel nenge ara sekeli keek miet kulo rial.¹⁷Kalifotohi iny i mana nenge to kari lo Jubili iwasihi wel nenge iya na longotorehin.¹⁸Ati Kalifotohi iny i mana nenge langun lorang kari lo Jubili, ongot cia kadwarani wel nenge itutumohi ko wel lo karihin kuna lotong ogoronore iyo nu kari lo Jubili lolotuno oto cia inyiahuni wel nenge iyo na wel longoti.¹⁹Kolowak na tungani lifotohi mana kitilaha na mana nenge, ojir osodohi miet lo tomon iyo wel nenge oitohinore mana ara nenge.²⁰Ojo kalida iny i itilak na mana, kode kalitilote iny iyo lobo tungani ake, ida cia orihe otumiti kitilaha.²¹Kololahahini na mana iyo kari lo Jubili, olotu cia ara na inyu iya mana na lolungahini iyo Lahitok, olotu cia ara tohi lo kadwarak tur.²²Kalifotohi tungani kof na linyiangu iny i ida ara kof lolunyot lo imanit,²³ongot cia kadwarani wel nenge itutumohi iyo kari lo Jubili manyu ojir na tungani odum na wel nenge la far ara tohi na inyu diho Lahitok.²⁴Iyo kari lo Jubili oite cia na kof diho lafa tungani linyiangu iny i diho iny i, tungani lafa lara na kof nenge.²⁵Ojir wel fad ongototi ijifita sekel lo faji na inyu na lara sekel lobito gerahin keek are.²⁶Oru ha tungani ngifotohi okang lo tyang tonyio ara okangi fad kulo Lahitok kode mongo kode kore kode mongo lo ker, ara lo Lahitok.²⁷Kalongon na tyang iyo kuno tyangi likeni ojo ida onyuji, otum iny i kinyaharu inyange iyo wel na longoti, osodohi miet lo tomon iyo wel nenge. Kalida iny i itilak ojir itilotori to wel na longotohini.²⁸Ati oru lobo tohi lara lo tungani oto hati ifotohi diho Lahitok, kode tungani kode tyang kode kof lolunyot, lotumiti kitiloto kode kitilaha lobo tohi lolungahini tona kikoi olotu ara na inyu diho Lahitok.²⁹Oru lobo tungani lifadaroti lotumiti kitilaha, ojir iny i ifadari.³⁰Lobito iyo tomon lo sangite kulo kof fad kode ngamang to manatak kode ngak kulo cianitok ara kulo Lahitok, onyuji icieng diho Lahitok.³¹Kalitilaha tungani lobo lobito lo tomon nenge ojir osodohi miet lo tomon iyo wel nenge.³²Lobito lo tomon lo twol fad; lo kicu, kiri kode kera, kikitomoni kulo sang fad kuna lorutunita to fotiri lo iluk lo katibalani, ara cia kuna inyuji diho Lahitok.³³Ojir iny i ida onyumu kuna ijiri iyo kuna irohori kode iciak lobo tobo. Kaliciak iny i tobo, oto cia kuna sang ara fad na lifotohini ko kitobita nenge ara kuna inyuji na lida otumiti kitilaha.³⁴Ara kuno cihicichi kuna liciorihi Lahitok Moses to kai lo donge lo Sinai to cio kulo Israel.

Numbers

1

¹O teny Lahitok diho Moses to katua lo kema lohiricore to kuny lo Sinai to far lo lobito iyo ofa lo are kari lo are na lo fwonunore icieng to kof lo Ijjipt. O joo iny i,²" I kena cio kulo Israel fad to imaniti ko to kajihit, ara na li ger tungani retoni lobito lobito to karani.³O jir ite ko Aron i ken wel lo cio to olehi kuneicieng cio rei kuna lo ngoni Israel to tuban kuna lo goru karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok.⁴O jir lobito tungani to imanit lobito na lara kaboloroni lo kaji neicieng ki lwak ite.⁵Ara kuno karaneco kulo cio kuna lo jir ki lwak ite: to imanit lo Reuben, Elizur kito lo Sedeur;⁶to imanit lo Simeon, Selumiel kito lo Zerusadai;⁷to imanit lo Juda, Nason kito lo Aminadab;⁸to imanit lo Isakar, Nesanel kito lo Zuar;⁹to imanit lo Zebulun, Eliab kito lo Elon;¹⁰to imaniti kulo tee kulo Josep: to Epraim, Elisama kito lo Amihud; to Manase, Gamaliel kito lo Pedalizur;¹¹to imanit lo Benjamin, Abidan kito lo Gideon;¹²to imanit lo Dan, Ahiezer kito lo Ammisadai;¹³to imanit lo Aser, Pagiel kito lo Okran;¹⁴to imanit lo Gad, Eliasap kito lo Deuel;¹⁵to imanit lo Naphtali, Ahira kito lo Enan."¹⁶Ara kuno cio kuna lo nyumuni to kiji lo ilulung, kabolorok kulo imaniti kuneicieng. Ara afa icieng karihitak kulo imaniti kulo Israel.¹⁷O dumu Moses ko Aron kuno cio li leti karanecio kuneicieng ene¹⁸ko ki lolonguno ilulung fad iyo far lo lobito ofa lo are. I totoru cio irejiti kuneicieng to imaniti ko agwalahin manyu cio rei kuna lo tum karihin kuneicieng keek are kode o gal o fwonu i geri karanecio kuneicieng to lobito to lobito¹⁹iya na lo cihare Lahitok Moses. Manyu i ken iny i icieng fad to kuny lo Sinai.²⁰To lotataha kulo Reuben okang lo Israel: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok, o fwonu i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit.²¹Ara afa wel lo cio kulo imanit lo Reuben, alifi keek ongon ko ile ko mia miet.²²To lotataha kulo Simeon: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok, o fwonu i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit.²³Ara afa wel lo cio kulo imanit lo Simeon, alifi keek miet ko mietangon ko mia uni.²⁴To lotataha kulo Gad: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok, o fwonu i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit.²⁵Ara afa wel lo cio kulo imanit lo Gad, alifi keek ongon ko miet ko mia ile ko keek miet.²⁶To lotataha kulo Juda: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok, o fwonu i geri icieng to karanecio to lobito to

lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ²⁷Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Juda alifi keek mietare ko ongon ko mia ile. ²⁸To lotataha kulo Isakar: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok, o fwonu i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ²⁹Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Isakar, alifi keek miet ko ongon ko mia ongon. ³⁰To lotataha kulo Zebulun: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok, o fwonu i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ³¹Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Zebulun alifi keek miet ko mietare ko mia ongon. ³²Iyo tee kulo Josep: To lotataha kulo Epraim: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok o fwonuni i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ³³Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Epraim alifi keek ongon ko mia miet. ³⁴To lotataha kulo Manase: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok o fwonuni i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ³⁵Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Manase alifi keek uni ko are ko mia are. ³⁶To lotataha kulo Benjamin: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok o fwonuni i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ³⁷Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Benjamin alifi keek uni ko miet ko mia ongon. ³⁸To lotataha kulo Dan: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok o fwonuni i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ³⁹Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Dan alifi keek ile ko are ko mia mietare. ⁴⁰To lotataha kulo Aser: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok o fwonuni i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ⁴¹Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Aser alifi keek ongon ko lobito ko mia miet. ⁴²To lotataha kulo Naptali: Cio rei pili kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok o fwonuni i geri icieng to karanecio to lobito to lobito i jifita irejiti kuneicieng, imaniti ko kajihit. ⁴³Ara afa wel lo cio kulo imaniti lo Naptali alifi keek miet ko uni ko mia ongon. ⁴⁴Ara afa kuno cio kuna li ken Moses ko Aron ko kabolorok kulo Israel tomon ko are na lo woita lobito lobito to imaniti nenge. ⁴⁵Cio kulo Israel fad kuna lo tum karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok kulo Israel lo fwonuni i keni i jifita irejiti, imaniti ko kajihit kuneicieng. ⁴⁶Ara afa wel neicieng fad alifi mia ile ko uni ko mia miet ko keek miet. ⁴⁷Ida hati afa i kenahini cio kulo kajihit kulo imaniti lo Levi ara lobito ko kulakude imaniti. ⁴⁸Lo joo Lahitok diho Moses; ⁴⁹"O jir isi ida i ken imaniti lo Levi kode i morahi icieng iyo kikenana lo cio kulo Israel kulakude. ⁵⁰Ati to nyumu cio kulo imaniti lo Levi o jir icieng ara karicak kulo lomanyare na Inyu lo cik o riciti kifahita kunenge ko sangite pili kuna lara kulo katua nenge. O jir icieng ara katingitak kulo lomanyare na Inyu ko kifahita kunenge fad: o jir icieng o ric inyi manyu o gurohita kemahin kuneicieng i rit inyi. ⁵¹Ka li iti johoti lomanyare na Inyu o jir ara cio kulo imaniti lo Levi lo ket i yuhi manyu sangite kunenge, manyu ka lo goru faji na li tahinorehin lomanyare na Inyu, o jir ara cio kulo imaniti lo Levi li fahahi, i ngohi ta ara cio kulo imaniti lo Levi li tiyi. Lobo tungani ake na lo loo o nyiha ijia, o jir i fadari. ⁵²O jir cio kulo Israel o gur kemahin kuneicieng to olehi, tungani lobito lobito iyo kema nenge iyo kiherit nenge. ⁵³Ati cio kulo imaniti lo Levi o jir o gurohi kemahin kuneicieng i rit lomanyare na Inyu lo cik o jir kilongo lo Lahitok ida o lotu iyo ilulung. O jir cio kulo imaniti lo Levi o ric manyu o tuniti lomanyare na Inyu lo cik." ⁵⁴I tiyi cio kulo Israel kuno sangite pili iya na lo cihare Lahitok Moses.

2

¹O joo Lahitok diho Moses ko Aron: ²O jir cio kulo Israel o fik kemahin kuneicieng i rit kema lohircore lolomaje. Tungani lobito lobito fotiri lo kiherit nenge iyo beru lo imaniti nenge. ³To ngati lo okangere iya lotulunore lo kolong o jir olehi kulo Juda o fik kemahin kuneicieng fotiri lo kiherit neicieng. Ara Lahitok lo cio kulo imaniti lo Juda Nahason kito lo Aminadab. ⁴Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek mietare ko ongon ko mia ile. ⁵I jifahi cia kem lo imaniti lo Isakar icieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Isakar Netanel kito lo Zuar. ⁶Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek miet ko ongon ko mia miet. ⁷I jifahi cia kema lo imaniti lo Zebulun icieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Zebulun Eliab kito lo Helon. ⁸Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek miet ko mietare ko mia ongon. ⁹Ara tuban lo cio kuna li caahini kem lo Juda na li jifita olehi kuneicieng alifi mia lobito ko keek mietauni ko ile ko mia ongon. Icieng lo lot ketemoni. ¹⁰To ngati lo orof o ngoni cia olehi kulo kema lo Reuben fotiri lo kiherita neicieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Reuben Elizur kito lo Sedeur. ¹¹Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek ongon ko ile ko mia miet. ¹²I jifahi cia kema lo imaniti lo Simeon icieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Simeon Selumiel kito lo Zerusedai. ¹³Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek miet ko mietangon ko mia uni. ¹⁴I jifahi cia kema lo imaniti lo Gad icieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Gad Eliasap kito lo Deuel. ¹⁵Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek ongon ko miet ko mia ile ko keek miet. ¹⁶Ara tuban lo cio kuna li caahini kem lo Reuben alifi mia lobito ko keek miet ko lobito ko mia ongon ko keek miet. Icieng lo lot ara olek lo are. ¹⁷Oto hati kema lohircore ko kem lo cio kulo imaniti lo Levi oculohino kiji lo kemi. O lotita cia icieng i jifita na koditi lo fihare icieng kemi kuneicieng, lobito lobito faji nenge fotiri lo kiherit nenge. ¹⁸To ngati lo lodoyorore lo kolong ara cia olehi kulo kema lo Epraim fotiri lo kiherit neicieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Epraim Elisama kito lo Amihud. ¹⁹Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek ongon ko mia miet. ²⁰I jifahi cia kema lo imaniti lo Manase icieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Manase Gamaliel kito lo Pedazur. ²¹Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek uni ko are ko mia are. ²²I jifahi cia kema lo imaniti lo Benjamin icieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Benjamin Abidan kito lo Gideoni. ²³Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek uni ko miet ko mia ongon. ²⁴Ara tuban lo cio kuna li caahini kem lo Epraim alifi mia lobito ko mietauni ko mia lobito. Icieng lo lot ara olek lo uni. ²⁵To ngati lo kai o jir ara olehi kulo kem lo Dan fotiri lo kiherit neicieng. Ara lahito lo cio kulo imaniti lo Dan Ahieza kito lo Ammisadai. ²⁶Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek ile ko are ko mia mietare. ²⁷I jifahi cia kema lo imaniti lo Aser icieng.

Ara lahitok lo cio kulo imanit lo Aser Pagiel kito lo Okran.²⁸ Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek ongon ko lobito ko mia miet.²⁹ I jifahi cia kema lo imanit lo Naptali icieng. Ara lahitok lo cio kulo imanit lo Naptali Ahira kito lo Enan.³⁰ Ara wel lo cio kulo olek nenge alifi keek miet ko uni ko mia ongon.³¹ Ara tuban lo cio kuna li caahini kem lo Dan alifi mia lobito ko keek miet ko mietare ko mia ile. Icieng lo lot loruhit fotiri lo kiheriti kuneicieng.³² Ara kuno cio kulo Israel kuna li keni i jifita kajihit kuneicieng. Cio fad kuna lo ngoni kem na li jifita olehi kuneicieng ara wel iyo tuban neicieng fad alifi mia ile ko uni ko mia miet ko keek miet.³³ Oto hati, ida afa i kenahini imanit lo Levi ara lobito ko imaniti kulo Israel kulakude, iya na lo cihare Lahitok Moses.³⁴ Tona, i tiyi cio kulo Israel sangite fad kuna lo cik Lahitok Moses: Ara na koditi na lo fihare icieng kemi kuneicieng iyo kiheriti kuneicieng, inyi manyu na koditi na lo lotitare icieng to kajihit ko to imaniti kuneicieng.

3

¹Ara ene itift lo kaji lo oho Aron ko Moses to kuna faritin lotenyare Lahitok ko Moses to kai lo donge lo Sinai. ²Ara afa karanecio kulo tee kulo Aron Nadab okang nenge, Abihu, Eleaza ko Ismar. ³Karanecio kulo tee kulo Aron kuno kadwarak kuna lo twei, kuna li kweri lo ki tiyo ara kadwarak. ⁴Ati o weihi Nadab ko Abihu ketemoni lo Lahitok to kifotokino kiciorita to kima na lida i ruhiti to kuny lo Sinai. O ru afa tee kuneicieng to na, Ara afa Eleaza ko Ismar lo fwonu i tiyo ara kadwarak to karihin kulo warun lo apa neicieng Aron. ⁵O joo Lahitok diho Moses: "I yauno imanit lo Levi i fotohi icieng diho Aron kadwarani o jir o lwak inyi. ⁷O jir icieng i tiyi ticitici diho inyi ko to ilulung fad to kema lohiricore to kitiyo tic lo lomanyare na Inyu. ⁸O jir icieng o ric kifahita kulo kema lohiricore fad, lo kitifuta ticitici kulo Israel fad to kema lohiricore iyo lomanyare na Inyu. ⁹I corahi imanit lo Levi diho Aron ko tee kunenge, ara icieng imanit lo cio kulo Israel kuna lo jir i fotohini inyi fad. ¹⁰To nyumu Aron ko tee kunenge i tiyo ara kadwarak, lobo tungani ake lo tem loro lomanyare na Inyu o jir i fadari. ¹¹O joo manyu Lahitok diho Moses, ¹²"La nyumu nan imanit lo Levi to kiji lo cio kulo Israel ara faji lo tee okangi kulo ngorwo kulo Israel fad. Ara cio kulo imanit lo Levi kunei ¹³tonyio ara tee okangi pili kunei. Lafar la kerunore nan tee okangi kulo cio kulo Ijipt fad, ati ngade nan tee okangi kulo Israel fad ara kunei. Nan Lahitok. ¹⁴O joo Lahitok diho Moses to kuny lo Sinai, ¹⁵"I kena cio kulo imanit lo Levi to kajihit ko agwalahin kuneicieng. I kena tungani retoni fad many to kito retoni na lara ofa lobito o lorore iya ketemoni. ¹⁶To na i ken Moses icieng iya na lo cihare tenya lo Lahitok inyi. ¹⁷Ara afa karanecio kulo tee kulo Levi icieng; Geresoni, Koas ko Merari. ¹⁸Ara kuno karaneco kulo cio kulo agwala lo Geresoni; Libni ko Sime. ¹⁹Agwalahin kulo Koas: Amram, Izhar, Hebron ko Uziel. ²⁰Agwalahin kulo Merari; Mahali ko Musi. Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Levi to kajihit kuneicieng. ²¹Ara agwalahin kulo Geresoni kolo Libni ko kolo Sime; ara afa kuna kajihit kulo agwala lo Geresoni. ²²Ara afa wel lo cio rei kuna lara ofa lobito kode o gal, kuna li keni alifi mia mietare ko mia miet. ²³O jir agwala lo Geresoni o fik kem fungot lo lomanyare na Inyu iya ngati lo lodoyorore lo kolong. ²⁴Ara afa lahitok lo agwala lo Geresoni Eliasap kito lo Lael. ²⁵To kema lohiricore ara afa tic lo cio kulo agwala lo Geresoni lo rica kema lo lomanyare na Inyu; kemahin ko kimuhihin, kigenihin kulo kema lohiricore ²⁶kigeniti kulo sita, kigeniti kulo lokoli lo sita na li rit lomanyare na Inyu ko ciali ko kofi kunenge ko sangite pili kuna li tiyorehin icieng. ²⁷Ara agwalahin kulo Koas kolo Amram, kolo Izhar, kolo Hebron ko kolo Uzel. Ara afa kuno kajihit kulo agwala lo Koas. ²⁸Ara afa wel lo cio rei kuna lara ofa lobito kode o gal, kuna li keni alifi mia mietare ko mia ile. Ara afa tic lo cio kulo agwala lo Koas rica lomanyare na Inyu. ²⁹O jir agwala lo Koas o fik kem neicieng ngati lo Orof to lomanyare na Inyu. ³⁰Ara afa lahitok lo agwala lo Koas Elisapan kito lo kito lo Uziel. ³¹Ara afa tic neicieng rica lo sanduk lo cik, meja, lomohin, cialitok, sangite kulo lomanyare na Inyu kuna li tiyorehin ijia kigenit ko sangite fad kuna li tiyorehin icieng. ³²Ara afa lahitok lo imanit lo Levi fad Eleazar kito lo Aron kadwarani. O nyumuni afa inyi lo bolojohino cio karicak kulo lomanyare na Inyu. ³³Ara agwalahin kulo Merari kolo Mahali ko kolo Musi, ara afa kuno kajihit kulo Merari. ³⁴Ara afa wel lo cio rei kuna lara ofa lobito kode o gal, kuna li keni alifi ile ko mia are. ³⁵Ara afa lahitok lo agwala lo Merari Zuriel kito lo Abihail. O jir icieng o fik kem neicieng ngati lo kai to lomanyare na Inyu. ³⁶O nyumuni afa cio kulo agwala lo Merari lo rica guri, riho, wirihin, tedohin ko sangite kuna li faharehin lomanyare na Inyu ko sangite kuneicieng fad ³⁷ara lobito ko guri kulo sita ko tedohin ko kofi ko bilieta kuna lo gurorehin fad. ³⁸O jir Moses, Aron ko tee kulo Aron o fik kem neicieng ngati lo okangere ketemoni lo kema lohiricore iya lotulunore lo kolong. Ara afa tic neicieng rica lomanyare na Inyu ara faji lo cio kulo Israel. Lobo tungani ake na lo tem lotuno o nyiha ko lomanyare na Inyu o jir i fadari. ³⁹Tuban lo cio kulo imanit lo Levi fad kuna li keni iya na lo cihare Lahitok Moses ko Aron i jifita agwalahin kuneicieng ara lobito ko tee rei kuna lara ofa lobito kode o gal ara afa alifi keek are ko are. ⁴⁰O joo Lahitok diho Moses, "I kena okangi kulo cio kulo Israel fad kuna lara ofa lobito kode o gal manyu i gero karanecio kuneicieng iti par. ⁴¹To fik cio kulo imanit lo Levi ara kunei faji lo okangi kulo cio kulo Israel ko sang kulo cio kulo imanit lo Levi ara faji lo okangi kulo sang kulo cio kulo Israel. Nan Lahitok. ⁴²Oto Moses ko kiken a okangi kulo cio kulo Israel fad iya na lo cihare Lahitok inyi. ⁴³Ara afa wel lo okangi fad kuna lara ofa lobito kode o gal kuna li geri to karanecio alifi keek are ko are ko mia are ko keek mietare ko uni. ⁴⁴O joo manyu Lahitok diho Moses, ⁴⁵"To dumu cio kulo imanit lo Levi ara faji lo okangi kulo cio kulo Israel ko sang kulo cio kulo imanit lo Levi ara faji lo okangi kulo sang kulo cio kulo Israel. O jir cio kulo imanit lo Levi ara kunei. Nan Lahitok. ⁴⁶Lo kitilaha kuna okangi kulo Israel mia are ko keek mietare ko uni lo gal cio kulo imanit lo Levi, ⁴⁷i tutubu sekeli miet kulo rial to tungani lobito lobito, i tetemahi ko sekel lo lomanyare na Inyu na lara sekel lobito gerahin keek are. ⁴⁸I ciorihi kuna robia kulo kitilaha Israel kuna lo gal diho Aron ko tee kunenge. ⁴⁹Oto Moses i tutubu robia kulo kitilahita lo kuna Israel lo gal wel lo cio kulo Levi. ⁵⁰Iyo kuna okangi kulo Israel i tutubu inyi rial na lo tum kirioci nenge sekeli alif lobito ko mia uni ko keek ile ko miet na li jifita sekel lo faji na Inyu. ⁵¹I co Moses kuna robia kitilahita iyo Aron ko tee kunenge iya na lo cihare tenya lo Lahitok inyi.

¹O joo Lahitok diho Moses ko Aron: ²I kena wel lo cio kulo agwala lo Koas to imanit lo Levi to agwalahin kuneicieng ko kajihit. ³I kena cio rei fad kuna lara karihin to keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lohiricore. ⁴Ara tic lo agwala lo Koas to kema lohiricore inyene: rica lo sangite kuna inyuji noo. ⁵Ka lo jiohita kem, o jir Aron ko tee kunenge o rute kema lohiricore o dumu kyelani kigeniti fad i muhohini iyo sanduk lo cik. ⁶Oto hati i muhi kyelani kigeniti to cioni lo kiyene na i sisik, o rafi hati to kyela na i furang o fihi hati keyek kitingiti fajihit kuneicieng. ⁷Kue lo meja lo mugatihin kulo ngonun, o jir icieng o rafahi kyela na i furang o fihi hati; sahani, saniahin ko ilebuha, ko jahi kulo ki juho lo kiciorita, mugati na li tiringa ngonun kai nenge o jir i wasihi ngonun. ⁸O jir icieng o rafahi kyela na imalang kai neicieng, i muhohi cioni lo kiyene na i sisik kai lo na kyela oto hati o fihahini keyek kitingiti fajihit kuneicieng. ⁹O jir icieng o dumu kyela na i furang i muhore kinieft lo lomo ko lomohin kunenge, ko usihin kunenge ko magari kingutit kulo usihin ko sahani ko cupahin kuna li turahini ngoroni. ¹⁰Oto hati icieng o bubur icieng to cioni lo kiyene na i sisik o fihi iyo tohi na lo tingorehin. ¹¹Kue lo ciali lo dahab o jir icieng o rafahi kyela na i furang manyu i muhi to cioni lo kiyene na i sisik o fihi keyek kitingiti fajihit kuneicieng. ¹²O jir icieng o dumu sangite kuna li tiyorehin katua lo lomanyare na Inyu fad o bubur to kyela na i furang i muhi to cioni lo kiyene na i sisik o fihi iyo tohi na lo tingorehin. ¹³O jir icieng o wore ingula to ciali mwalati oto hati o rafi ciali to kyela na imalang. ¹⁴O jir icieng i cadohohi sangite kuna li tiyorehin fad kai lo ciali ara lobito ko kikurihin kulo kima, kicuhiti kulo tyang, koreti ko ilebuha kirwacita. O jir icieng i muk kuna sangite to cioni lo kiyene na i sisik o fihahini hati keyek kitingita fajihit kuneicieng. ¹⁵Langun lo keru Aron ko tee kunenge ki muho sangite kuna i nyuji ko kifahita kuna i nyuji fad manyu langun li kukumahino kem jiohita, inyiha o fwonu cio kulo agwala lo Koas tingo icieng. Ati o jir icieng ida o tir kuna sangite i nyuji tonyio o tum icieng wei. O jir cio kulo agwala lo Koas o ting sangite kulo katua lo kema lohiricore. ¹⁶Eleazar kito lo Aron kadwarani o jir o ric ngoroni lo kinoha, ko iheru na i ur, ko kiciorita kuna lara ngamang ko ngoroni kitweita. O jir inyene o lanyu lomanyare na Inyu ko sangite kulo katua fad ko sangite kifahiti kunenge ko kulo tic lo katua. ¹⁷O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ¹⁸"Ito de jimitan o jir kajihit kulo Koas ko agwalahin kuneicieng ida o keroro to imanit lo Levi. ¹⁹O jir icieng o wari ida o keroro ko lo nyihu icieng iyo sangite kuna i nyuji, i tiyo ji to icieng: O jir Aron ko tee kunenge o rute lomanyare na Inyu o fwo o korahi icieng ticitici o jir to tungani lobito lobito i ciori tic nenge ko tohi na lo jir inyene o ting. ²⁰Ati o jir cio kulo agwala lo Koas ida o rute deya sangite kuna i nyuji kileng ngara to tik na i suk tonyio o tum icieng weyaru. ²¹Tinyia o joo Lahitok diho Moses, ²²"I kena manyu cio kulo imanit lo Geresoni to kajihit ko agwalahin. ²³I kena cio rei fad kuna lara karihin keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lohiricore. ²⁴Ara ene tic lo cio kulo agwala lo Geresoni; sangite kuna lo tingo icieng ko tohi na ngi tiyi icieng. ²⁵O jir icieng o ting kyelani kiticemiti kulo lomanyare na Inyu na lara kema lohiricore, kimuhiti kunenge ko kimuhiti kulo cionitok kulo kiyene na i sisik, kigeniti kulo agwala lo kema lo lomanyare, ²⁶kyelani kiticemita kulo sita lo lomanyare na Inyu, ko ciali, kigenit lo lokoli, kofi ko sangite fad kuna li faharehin kema lohiricore. O jir agwala lo cio kulo Geresoni i tiyi sangite pili kuna lo cam to ki tiyore kuno sangite. ²⁷Tic neicieng fad kode tingita kode kitiyo ticitici kunakude o jir ara Aron ko tee kunenge li totoro icieng. O jir icieng i totorohi icieng ara tic neicieng tingita sangite kuna lo jir icieng o ting. ²⁸Tic lo cio kulo agwala lo Geresoni to kema lohiricore inyene. O jir ara Ismar kito lo Aron kadwarani li totoro icieng manyu o rihita icieng. ²⁹I kena cio kulo Merari to kajihit ko agwalahin kuneicieng. ³⁰I kena cio rei fad kuna lara karihin keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lomanyare. ³¹Ara faji lo tic neicieng to kema, o jir icieng o tingita guri kulo lomanyare na Inyu, wiri, riho ko tedohin ³²ara lobito ko guri kulo kiwata lo sita ko tedohin kuneicieng, kigurita kulo kema, kofi ko sangite pili kuna li jifita tic neicieng. I cwara tungani lobito lobito tohi na lo jir inyene o ting. ³³Ara ene tic lo agwala lo Merari iya na li tiyore icieng to kema lohiricore iya na li totorore Ismar kito lo Aron kadwarani". ³⁴I ken oho Moses, Aron ko lohitwaha kulo Israel cio kulo Koas to kajihit ko agwalahin kuneicieng. ³⁵Cio rei pili kuna lara karihin keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lohiricore, ³⁶kun li keni to agwalahin ara alifi are ko mia mietare ko keek miet. ³⁷Ara afa ene wel lo cio to agwala lo Koas kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lohiricore. I ken Moses ko Aron icieng iya na lo cihare Lahitok Moses. ³⁸I keni orumu cio kulo agwala lo Geresoni to agwalahin ko kajihit kuneicieng. ³⁹Cio rei pili kuna lara karihin keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lohiricore ⁴⁰kuna li keni to kajihit ko agwalahin kuneicieng ara afa alifi are ko mia ile ko keek uni. ⁴¹Ara afa ene wel lo cio rei kulo imanit lo Geresoni kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lohiricore. I ken Moses ko Aron icieng iya na lo cihare Lahitok. ⁴²I keni cio kulo agwala lo Merari to agwalahin ko kajihit kuneicieng. ⁴³Cio rei pili kuna lara karihin keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to kema lomanyare ⁴⁴kuna li keni to agwalahin kuneicieng ara afa alifi uni ko mia are. ⁴⁵Ara afa ene wel lo cio kulo agwala lo Merari. I ken Moses ko Aron icieng iya na lo cihare Lahitok Moses. ⁴⁶Tona i ken oho Moses, Aron ko lohitwaha kulo Israel cio kulo imanit lo Levi to kajihit ko agwalahin kuneicieng fad. ⁴⁷Cio rei pili kuna lara karihin keek uni many keek miet kuna lo fwonunita lwaha tic to tingo sangite kulo kema lohiricore ⁴⁸ara afa alifi mietauni ko mia miet ko keek mietauni. ⁴⁹To ciha lo Lahitok diho Moses, i ciori afa icieng to lobito to lobito ticitici kuneicieng ko sangite kuna lo jir icieng o ting. Tona i keni icieng iya na lo cihare Lahitok Moses.

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"To cik cio kulo Israel i fuhe cio kuna lo ngon ko mwaita kulo kenite kuna li tidiho, kode koditi lo lobo yitan keken kode ida o nyu to tiro tungani kode tohi na iwei. ³I fuheti ngorwo ko rei ara lobito, i fuheti icieng oleng to kem o jir ida iti boti kem faji na la manyare nan kiji neicieng." ⁴I tiyi cio kulo Israel ji, i fuhe icieng kuna cio to katua lo

kem iya oleng. I tiyi icieng iya na li titimahinore Lahitok Moses to ken.⁵O joo Lahitok diho Moses,⁶"To rihohi cio kulo Israel: Lobo tungani retoni kode ngorwani na li tiyi rohojun iyo tungani kaletoni o gil cik lo Lobanga i rumu i pal⁷manyu o jir i rwo kupal nenge. O jir icieng o dum kidumi na i fut to na tohi li tiyi icieng o sodohi kitimieti lo tomon diho wel nenge i co fad diho na tungani li pal inyi diho inyi.⁸Ati ka lo ru lokajimonye lo na tungani na i nyiha na lo jir o dumahini na kidumi diho inyi, ara dong na kidumi lo Lahitok o jir i ciori kadwarani ara lobito ko mongo lo ker na lo jir o pulorehin na tungani kapalani.⁹Sangite fad kuna i nyuji kuna lo sofuo cio kulo Israel diho kadwarani ara kunenge.¹⁰Ara sangite kuna i nyuji kulo monyeri ati tohi na li ciori diho kadwarani ara lo kadwarani."¹¹Oto Lahitok o joo diho Moses,¹²"To teny diho cio kulo Israel ti joo diho icieng; Ka li kwale ngorwani to tungani ida koditi nenge i genoro iyo retoni nenge.¹³iti ruma ken lobo tungani ake ida iti botu tenya nenge diho retoni nenge ida hati na kupal nenge iti botuno (manyu to na lo rujore saden manyu ida i niefahini inyi kiruma)¹⁴manyu ka li nief tau lo okaine retoni nenge ara na li iti sua retoni nenge inyi oto hati inyi i pal kode ida i pal.¹⁵to na o jir inyi i yaru ngorwani nenge diho kadwarani. O jir manyu inyi i yaru kiciorita lo lokirie lo kofwo kulo barley ara faji nenge. O jir inyi ida i juhohi ngoroni lo olif iyo kuna kofwo kode ida o fik iheru. Tonyio ara kuna kofwo kiciorita lo okaine, kiciorita kitiiunita ki yauno kibuha iyo kupal.¹⁶I yauno cia kadwarani inyi iti woitahi ketemoni lo Lahitok.¹⁷Oto hati kadwarani o fik abinu lokulufi lo kifi kuna i nyuji kac kunenge oto hati o fik fur lo kof lo faji na i nyu iyo kuna kifi.¹⁸Langun li co kadwarani na ngorwani o woita ketemoni lo Lahitok, o jir inyi o lak fofi kunenge manyu o fik kiciorita kitiiunita kac kunenge; kiciorita na lara ngamang na lara kiciorita lo okaine oto hati inyi kadwarani to ken o tek kuna kifi i dwari kuna li yauno kifcio.¹⁹Oto hati kadwarani o tenyahi na ngorwani tenya lo lobuti o joo diho inyi, "Ka lida lobo tungani ake ki getore isi manyu ida isi i kwale ida i ruma lobo tungani ake ko retoni nino, i cwara kuno kifi i dwari ida i tiyi lobo rohojun ken nino."²⁰Ati ka li tiyi isi kileng lohuyemi ito hati i pale ken nino to geto ko lobo tungani ake ko retoni nino."²¹O jir kadwarani o fik na ngorwani iyo kifcio o joo, "I ngohi Lahitok ki ficie isi to kiji lo cio kunino ka li co kocehe nino i palarita manyu iti ul kocehe nino."²²I ngohi kuno kifi li yaunita kifcoro to rute ken nino iti ul kocehe nino kode i palunita kocehe nino tee." Oto hati na ngorwani o joo, "Amen, i ngohi to ri jii."²³O jir kadwarani i gerihi ene kifcio iyo buk na lara kiyene i lalahi hati iyo kuna kifi i dwari.²⁴I co cia inyi na ngorwani o mat kuna kifi i dwari li cwara kifcio oto cia kuna kifi i dwari li cwara kifcio li yauno kidak o rute ken nenge.²⁵O jir kadwarani o dume kiciorita na lara ngamang lo okaine to kac kunenge, iti lor to ketemoni lo Lahitok ko ki yauno iya ciali.²⁶O jir dong kadwarani o ngonyu kiciorita na lara ngamang to kana o curahi ciali ara kiciorita kitiiunita, langun lo ru na i co hati na ngorwani o mat kuna kifi i dwari.²⁷Ka lo rumu inyi i kwale ida i genoro iyo retoni nenge tohi na cia li tiyihino ken nenge inyi ene; Ka li ciori inyi o mat kuna kifi i dwari li cwara kifcio manyu i yauno kidak na hitok, o rute cia ken nenge, o ul cia kocehe nenge manyu i palunita kocehe nenge tee oto cia inyi ara tungani na li ficio.²⁸Ati ka lida honyi na ngorwani i kwale, oto hati o ric ken nenge ida i tiyi lobo kupal, o dume cia gulia na lo guliarehin inyi manyu o tomon tee."²⁹Ara ene cik na li jifita okaine to ngorwani na li kwale o ngerihi retoni o loo ki ruma lobo tungani ake ati lo yemi³⁰Kode ko lo kobo retoni o joo i ruma ngorwani nenge i nief hati okaine inyi to ngorwani nenge. O jir kadwarani i co inyi o woita ketemoni lo Lahitok i tiyore hati ene cik fad diho inyi.³¹O ru cia lobo kupal diho retoni ati o ting cia ngorwani loguce lo kupal nenge."

6¹O joo Lahitok diho Moses,²"To teny diho cio kulo Israel ti joo; Ka li butia tungani retoni kode ngorwani kibutia na i gol lo kicwara ken nenge diho Lahitok ara Nazarit³o jir ida o mat vino ko imatiti kunakude kuna lo munoti. O jir icieng ida o mata kifi kulo vino kuna li piuni kode ida o nyia ngak kulo vino kode ngak kulo ciani lo resin.⁴Iya na lo rihe icieng o ngonore iyo kibutia lo rahun Nazarit o jir ida o nyiai lobo tohi lo lotu iyo ciani lo vino kode kireja kode belelie lo ngak lo vino.⁵Iyo kuna faritin kulo kibutiaru nenge ara Nazarit fad o jir kidieli ida o tir kue nenge. O jir icieng i wasihi o nyu many o keruni faritin kulo kibutiaru neicieng iyo Lahitok, o jir o ngerihini fofi kulo kueci kuneicieng o liti.⁶To faritin kulo kibutiaru nenge diho Lahitok fad o jir Nazarit ida o loo o nyiha ko tohi kode tungani na i wei.⁷Kileng ngara monye kode ngotenge kode rece kode kanece o jir inyi ida iti bot ken nenge to icieng tonyio o ngon kitotorita lo kibutiaru diho Lobanga nenge kue nenge.⁸To faritin kulo kibutiaru nenge fad iti nyujoro inyi diho Lahitok.⁹Ka lo runy lobo tungani weyaru to ketemoni lo Nazarit oto hati iti bot fofi kuna li totoro kibutiaru nenge, o jir inyi o gite kue nenge far lo mietare far lo kitinyujo nenge.¹⁰O jir far lo mietauni inyi i yauno kurihin kode amami kuna lo ngarihi are diho kadwarani agwala lo kema lohircore.¹¹O jir kadwarani i fotohi lobito ara kiciorita lo kupal manyu lobito ara kiciorita locurat o pulore Nazarit tonyio li pal inyi to ngonun faji na lo weyarore tungani. O jir na far bito iti ngejuk inyi kibutiaru i ciak ki iti lita fofi ari.¹²O jir i nyiahah kicwara kenite kuneicieng diho Lahitok to faritin kuna lo ri ko kulafa lo ciharore icieng berien manyu lobito lobito i yauno kito lo ker mongo na lara kari lobito ara kiciorita lo loguce. Ida dong i keni kulangole faritin lo ring tonyio li come ngole icieng i pal faritin kulo ciharu neicieng.¹³Jijia ara ene cik lo Nazarit ka lo keruno faritin kulo ciharu nenge, i yauni icieng ketemoni lo kema lohircore.¹⁴O jir icieng i co kiciorita neicieng inyia ketemoni lo Lahitok kito lo ker mongo na lara kari lobito na lo ru madati ara kiciorita locurat, kito lo ker botor na lara kari lobito na lo ru madati ara kiciorita lo kupal, mongo lo ker na lo ru madati ara kiciorita lo kimoraru,¹⁵ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang kode kiciorita kimatiti kuneicieng ko akuhu lo mugati kuna lo fununi iyo kofwo kuna i tinyaha kuna lida i karuti to ibula ko mugati ko mugati kuna i sisihi kuna li karuti to ngoroni lo olif ko kuna i gereweha kuna li fufusi to ngoroni lo olif.¹⁶O jir kadwarani i fotohi kuno fad ketemoni lo Lahitok manyu i fotohi kiciorita lo kupal ko kiciorita locurat.¹⁷O jir inyi i fotohi akuhu lo mugati kuna lo ru ibula manyu o jir i fotohi mongo lo ker ara kiciorita lo kimoraru diho Lahitok ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita lo mata.¹⁸Oto hati to ketemoni lo kema lohircore o jir Nazarit o gite kuna fofi lara kitotorita lo kibutiaru nenge. O jir inyi o dumu kuna fofi o fik kimatare fotiri lo kiciorita lo

kimoraru.¹⁹Langun lo gite Nazarit fofi kulo kibutiaru neicieng o jir kadwarani o fik okoko lo na mongo lo ker na i tohoro kac kuneicieng ko mugati na i sisik ko na i gerewe kuna lo ru ibula kuna lo ngon iyo akuhu.²⁰Oto hati kadwarani iti lor kuna sangite to ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora, o nyuji icieng ara kulo kadwarani ara lobito ko locolo na li iti lori ko bongbong na li fotohini. To kifwongi lo na, o tum Nazarit mata vino.²¹Ara ene cik lo Nazarit na li buti kibutia neicieng diho Lahitok lo kifotohino kenite kuneicieng ara lobito ko tohi na lo tum icieng rumuno. O jir icieng iti fut kibutiaru neicieng na li tiyi icieng i jifita cik lo kinazarit.²²O joo Lahitok diho Moses,²³"To rihohi Aron ko tee kunenge ti joo, koditi na ngi gatare isi cio kulo Israel inyi ene. Ti joo diho icieng: ²⁴I ngohi Lahitok ki co ite gum, manyu ki ric ite. ²⁵I ngohi Lahitok iti wang komom diho ite, manyu i fut ko kisa diho ite; ²⁶I ngohi Lahitok i belu komom diho ite, manyu ki co ite kisiliban." ²⁷Tona o fik cia icieng karana nei kenite kulo cio kulo Israel manyu a co cia nan icieng gum.

7

¹Ka lo keru Moses ki fahahino lomanyare na i Nyu, o tue inyi iti nyu lomanyare ko sangite kulo katua fad. O tue manyu inyi iti nyu ciali ko sangite kunenge fad. ²Oto lohithwaha kulo Israel kuna lo bolojohi kajihit kuna lara kulahitoha kulo imaniti kuna lo bolojohi cio kuna li keni ko ki yauno kiciorita kuneicieng. ³I yauno icieng gadigadihin ile ko mongi tomon ko are ara kiciorita kuneicieng ketemoni lo Lahitok mongo lobito iyo kaboloroni lobito ko gadigadi lobito iyo kabolorok are. I cio icieng kuno fad iyo lomanyare na i Nyu.⁴O joo Lahitok diho Moses, ⁵"I fotu kuno sangite to kac kuneicieng o jir i tiyorehin to kema lohircore. To korahi icieng diho cio kulo imanit lo Levi iya idi lo wahare ticitici kuneicieng."⁶To na o dumu Moses gadigadihin ko mongi i co cio kulo imanit lo Levi. ⁷I co inyi gadigadihin are ko mongi ongon diho cio kulo agwala lo Geresoni iya idi lo camare to tic neicieng, ⁸manyu i co gadigadihin ongon ko mongi mietauni diho cio kulo agwala lo Merari iya idi lo camare to tic neicieng. O ngon orumu icieng fad iyo kiriria lo Ismar kito lo Aron kadwarani.⁹Ati ida afa Moses i co kude diho cio kulo agwala lo Kohas tonyio o jir icieng o ryong sangite kuna i Nyuji kuna lo lanyu icieng to okokoho kuneicieng.¹⁰Langun lo diri ciali i yauno kabolorok kiciorita kuneicieng kulo ki kwerahino inyi ko ki fotohino ketemoni lo ciali. ¹¹Tonyio orumu Lahitok lo joo diho Moses, "O jir far lobito lobito kaboloroni lobito i yauno kiciorita nenge lo ki kwera ciali."¹²Tungani na li tem ki yauno kiciorita nenge inyi Nahason kito lo Aminadab lo imanit lo Juda. ¹³Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni, ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ¹⁴besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ¹⁵kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo lobito na lara kiciorita locurat; ¹⁶ko kore lobito na lara kiciorita lo kipal; ¹⁷ko mongi are, mongi kulo kera miet, koreco miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Nahason kito lo Aminadab. ¹⁸Iyo far lo are i yauno Nesanel kito Zuar lo imanit lo Isakar kiciorita nenge. ¹⁹Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang.²⁰besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto; ²¹kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ²²ko kore lobito na lara kiciorita lo kipal; ²³ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Nasanel kito lo Zuar.²⁴Iyo far lo uni, i yauno Eliab kito lo Helon lo imanit lo Zebulun kiciorita nenge. ²⁵Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ²⁶besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ²⁷kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ²⁸ko kore lobito na lara kiciorita lo kipal; ²⁹ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Eliab kito lo Helon.³⁰Iyo far lo ongon i yauno Elizur kito lo Sedeur lo imanit lo Reuben kiciorita nenge. ³¹Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ³²besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ³³kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ³⁴ko kore lobito na lara kiciorita lo kipal; ³⁵ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Elizur kito lo Sedeur. ³⁶Iyo far lo miet i yauno Selumiel kito lo Zurisadai lo imanit lo Simeon kiciorita nenge ³⁷Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ³⁸besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ³⁹kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁴⁰ko kore lobito na lara kiciorita lo kipal; ⁴¹ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo

kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Selumiel kito lo Zerusakai.⁴² Iyo far lo ile i yauno Eliasap kito lo Deuel lo imanit lo Gad kiciorita nenge.⁴³ Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁴⁴besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁴⁵kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁴⁶ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁴⁷ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Eliasap kito lo Deuel. ⁴⁸Iyo far lo mietare i yauno Elisama kito lo Amihud lo imanit Epraim kiciorita nenge. ⁴⁹Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁵⁰besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁵¹kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁵²ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁵³ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Elisama kito lo Amihud. ⁵⁴Iyo far lo mietau i yauno Gamaliel kito lo Pedazur lo imanit lo Manase kiciorita nenge. ⁵⁵Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁵⁶besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁵⁷kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁵⁸ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁵⁹ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Gamaliel kito lo Pedazur. ⁶⁰Iyo far lo mietangon i yauno Abidan kito lo Gideoni lo imanit lo Benjamin kiciorita nenge. ⁶¹Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁶²besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁶³kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁶⁴ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁶⁵ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Abidan kito lo Gideoni. ⁶⁶Iyo far lo tomon i yauno Ahiezar kito lo Amisadai lo imanit lo Dan kiciorita nenge. ⁶⁷Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁶⁸besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁶⁹kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁷⁰ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁷¹ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Ahiezar kito lo Amisadai. ⁷²Iyo far tomon ko lobito i yauno Pagieli kito lo Okran lo imanit lo Aser kiciorita nenge. ⁷³Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁷⁴besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁷⁵kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁷⁶ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁷⁷ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Pagieli kito lo Okran. ⁷⁸Iyo far lo tomon ko are i yauno Ahira kito lo Enan lo imanit lo Naptali kiciorita nenge. ⁷⁹Ara afa kiciorita nenge sahan na lara rial lobito na lara kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni ko ilebu kirwacita na lara rial na lara kirioci nenge sekeli keek mietare, kuno sangite fad i jifita kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu kuna li iti futi icieng are fad to kofwo kuna i tinyaha kuna li karuto to ngoroni lo olif ara kiciorita na lara ngamang: ⁸⁰besen na lara dahab lobito na lara kirioci nenge sekeli tomon na li iti futahini iheru na li karuto. ⁸¹kace mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko kito lo ker na lara mongo na lara kiciorita locurat ⁸²ko kore lobito na lara kiciorita lo kupal; ⁸³ko mongi are, mongi kulo kera miet, korecio miet ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito miet kuna lo jir ara kiciorita lo kimoraru. Ara afa ene kiciorita lo Ahira kito lo Enan. ⁸⁴Ara afa kuno kiciorita kulo kabolok kulo cio kulo Israel lo ki kwera ciali lafar lo dirorehin to ngoroni: Sahani kuna lara rial tomon ko are, ilebuha kirwacita kuna lara rial tomon ko are ko beseni kuna lara dahab tomon ko are. ⁸⁵To sahan lobito lobito ara afa kirioci nenge sekeli mia lobito ko keek uni manyu ara afa ilebuha kirwacita lobito lobito sekeli keek mietare. Ara afa kirioci lo Sahani kuna lara rial fad sekeli alif are ko mia ongon i jifita sekel lo faji na i Nyu. ⁸⁶Kuna beseni lara dahab tomon ko are, ara afa lobito lobito kirioci nenge sekeli tomon manyu iti futi to iheru. I jifita afa kirioci neicieng sekel lo faji na i Nyu. Ara afa kiricioci lo beseni kuna lara dahab fad sekeli mia lobito ko keek are. ⁸⁷Ara afa wel lo sang kulo kiciorita locurat kacau mongi kuna lo rihe o ngarihi tomon ko are, mongi kulo kera tomon ko are ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito tomon ko are, ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang. I

tiyorehin afa korecio tomon ko are ara kiciorita lo kpal.⁸⁸ Ara afa wel lo sang kuna li fotohini ara kiciorita lo kimoraru fad mongi keek are ko ongon, mongi kulo kera keek ile, korecio keek ile, ko tee kulo kera mongi kuna lara kari lobito keek ile. Ara afa kuna kiciorita kuna li kwerarehin ciali lafar lo dirorehin to ngoroni.⁸⁹ Ka lo rute Moses katua lo kema lohircore tenya ko Lahitok, o ning inyi ogoro na lo tenya iyo inyi o lotuno to kiji lo cerubihin are kuna lo ngoni kue lo seger lo kisa na li muk sanduk lo Cik. To na kikoi o tenya Lahitok ko inyi.

8¹ O joo Lahitok diho Moses,² "To teny diho Aron manyu ti joo diho inyi; Ka li iti waitahi isi lomohin to de jimitan i nuaha icieng mietare fad na faji lo ngon ketemoni lowoitare lo lomo."³ I tiyi Aron iya na; o fik inyi lomohin o tany iya ketemoni lo lowoitare lo lomo iya na lo cihare Lahitok Moses.⁴ Ara ene koditi na afa li kukumarehin kiniefit lo lomohin; I kukumuni afa inyi to dahab na li donguni, many to fotiri nenge many iyo katurahak. I kukumuni afa kiniefit lo lomohin iya na li totorohinore Lahitok Moses to ken.⁵ O joo Lahitok diho Moses,⁶ "I gele cio kulo imanit lo Levi to kiji lo cio kulo Israel fad manyu iti nyujo icieng.⁷ Lo ki iti nyujo icieng i tiyo ji; To rwac icieng to kifi kulo ki iti nyujo, ito hati i co icieng o gite fofi to kenite kuneicieng fad manyu i lali kyelani kuneicieng. Tona iti nyu cia icieng kenite kuneicieng.⁸ I cwara icieng to dumu kace mongo na lo rihe o ngarihi ko kiciorita na lara ngamang lo kofwo kuna i nyiditaha kuna li karuto to ngoroni lo olif; ito hati isi i dumu kace mongo na lo rihe o ngarihi lo are ara kiciorita lo kpal.⁹ I yauno cio kulo imanit lo Levi ketemoni lo kema lohircore ito hati i tubu cio kulo Israel fad.¹⁰ O jir isi i yauno cio kulo imanit lo Levi ketemoni lo Lahitok ito hati i co cio kulo Israel o fik kac kuneicieng kueci lo cio kulo imanit lo Levi.¹¹ O jir Aron i fotohi cio kulo imanit lo Levi ketemoni lo Lahitok ara kiciorita lo kitilora na lo dumuni to kiji lo cio kulo Israel fad, o jir icieng i kukumahino ki tiyo tic lo Lahitok.¹² Oto hati cio kulo imanit lo Levi o fik kac kuneicieng kueci kulo kuna mongi, o jir i fotohini lobito ara kiciorita lo kpal diho Lahitok ko lobito ara kiciorita locurat, o pulorehin cio kulo imanit lo Levi.¹³ I cwara cio kulo imanit lo Levi o waita ketemoni lo Aron ko tee kunenge ito hati i fotohi icieng ara kiciorita lo kitilora diho Lahitok.¹⁴ To ene kikoi o jir i gele cio kulo imanit lo Levi ake to kiji lo cio kulo Israel oto cia cio kulo imanit lo Levi ara kunei.¹⁵ Langun li iti nyu isi cio kulo imanit lo Levi manyu i keru ki fotohino icieng ara kiciorita lo kitilora, o jir icieng o fwonu ki tiyo tic neicieng kema lohircore.¹⁶ Ara icieng cio kulo Israel kuna lo jir ki ciori nan tur. La yaru nan icieng ara kunei ara faji lo okangi, kito ketemoni to kochehe lo ngorwani lobito lobito to Israel.¹⁷ Kito okang to Israel fad kode okang lo tungani kode lo sang, ara nei. Lafa la kerunore nan tee okangi kulo cio kulo Ijpt fad a gele nan icieng ake ara kunitole.¹⁸ Manyu la dumu nan cio kulo imanit lo Levi ara faji lo tee rei okangi kulo Israel.¹⁹ To kiji lo cio kulo Israel fad, la co nan cio kulo imanit lo Levi ara kiciorita diho Aron ko tee kunenge lo ki tiyo tic iyo kema lohircore ara faji lo cio kulo Israel lo pulo icieng o jir lobo jiok ida o keru cio kulo Israel ka lo fworu o nyihati iyo faji na i Nyu.²⁰ Moses, Aron ko cio kulo Israel fad ko ki tiyo iyo cio kulo imanit lo Levi iya na lo cihare Lahitok Moses.²¹ Iti nyu cio kulo imanit lo Levi kenite kuneicieng manyu i lali kyelani kuneicieng. Oto Aron ko ki fotohino icieng ara kiciorita lo kitilora ketemoni lo Lahitok manyu o pul icieng iti nyu icieng.²² To kifwongi o fwonu cio kulo imanit lo Levi ki tiyo tic neicieng to kema lohircore iyo kiriria lo Aron ko tee kunenge. I tiyi icieng iyo cio kulo imanit lo Levi iya na lo cihare Lahitok Moses token.²³ O joo Lahitok diho Moses,²⁴ "Ara ene iyo cio kulo imanit lo Levi tungani lo karihin keek are ko miet kode o gal o jir o lotu ki tiyo iyo kema lohircore.²⁵ ati ka lo goru karihin kulo tungani keek miet o jir i yoma ida o rihe i tiyo.²⁶ O tum icieng lwaha recera kuneicieng iyo ki tiyo ticitici kuneicieng to kema lohircore ati o jir icieng to kenite ida i tiyo lobo tic. Koditi na ngi korare isi tic iyo cio kulo imanit lo Levi inyi ene."

9¹ O tenya Lahitok ko Moses to kuny lo Sinai iyo ofa lo lobito kari lo are na lo fwonunore icieng to Ijpt. O joo inyi,² "I cwara Israel i kwer karama lo Rangaru iyo far nenge token. I kwerata rangita iyo far nenge token kurou lo doyoro kolong iyo far lo tomon ko ongon lo ene ofa i jifita cihichi ko itidwari kunenge fad."⁴ Tona o rihohi Moses cio kulo Israel o joo o jir i kweri karama lo Rangita,⁵ manyu i tiyi icieng iya na to kuny lo Sinai to kurou lo doyoro kolong far lo tomon ko ongon lo ofa lo lobito. I tiyi cio kulo Israel sangite fad iya na lo cihare Lahitok Moses token.⁶ Ati ida kude kuneicieng i kwer karama lo Rangita na far tonyio ida orumu icieng o nyuji to tungani na i wei. Tona o fwonu icieng diho Moses ko Aron inyi na far bito.⁷ Oto o jimi diho Moses, "Lida ohoi ki nyuji to tungani na i wei ati to nyio ki tihi ohoi ki fotohino kiciorita kulo Lahitok ko cio kulo Israel kunakude iyo far nenge token?"⁸ I nyiahahi Moses icieng o joo, "I tilati re many a ning nan tohi na lo cik Lahitok to ite."⁹ Tinyia o joo Lahitok diho Moses,¹⁰ "To rihohi cio kulo Israel ti joo: Ka lida lobo to kiji ningi kode lotataha kuningi o nyu to tungani na i wei, kode ka lo loo o wele, o rihe o cam diho icieng ki kwera karama lo Rangita lo Lahitok.¹¹ ati o tum icieng daha na karama lo Rangita far lo tomon ko ongon lo ofa lo are to kurou lo doyoro kolong. O jir icieng o nyia kito lo ker ko mugati kuna lida i tiyi to ibula ko cianitok kuna i dwari.¹² O jir icieng ida i ngohi lobo o get kode ida manyu o gili lobo koite. Ka li kwera icieng Rangita o jir i jifi cihichi fad.¹³ Ati ka lo nyu tungani kode ida o loo owele oto hati ida i kwer karama lo Rangita o jir o dumari na tungani to kiji lo cio kunenge to beruno ki fotohino kiciorita kulo Lahitok iyo far na lo cihi. O jir icieng o ting igem lo kpal neicieng.¹⁴ O jir misiohoni na lo manya kiji ningi manyu i kwer karama lo Rangita lo Lahitok i jifita cihichi ko itidwari kunenge fad. O jir ite i fik cihichi ara na i riworo diho misiok ko cio kuna lo otomonohini kiji ningi."¹⁵ To far lafa li fahahinorehin lomanyare na i Nyu, kema lo cik, o lotu idis i pude inyi. Many to kurou many kiwanyi o ri na idis to kai lo lomanyare na i Nyu iya kima.¹⁶ Koditi na li wasihinore inyi na: i pude idis lomanyare na i Nyu na lo ri to karue iya kima.¹⁷ Ka lo tingoro idis to kai lo kema o johita manyu cio kulo Israel, ka li mohare idis kema o gurohi manyu cio kulo Israel kem.¹⁸ To cik lo Lahitok o lotita cio kulo Israel manyu to cik lo Lahitok o gurohi icieng kem neicieng. Ka li wasihi idis kem lo lomanyare na i Nyu, i wasihi manyu cio kulo Israel kem.¹⁹ Ka li wasihi idis kai lo lomanyare na i Nyu to faritin kuna i borengi, i jif manyu cio kulo Israel cik lo Lahitok ida o

lotitati.²⁰To lobo i tong idis kai lo lomanyare na i Nyu to faritin kude kuting; to cik lo Lahitok i tongo manyu icieng to kuna faritin manyu to cik Nenge o lotita icieng.²¹O tum idis ki tongo to lobo to kiwanyi many kurou keken, manyu ojo o tingoro kiwanyi icieng manyu o lot.²²Kode i tongo idis kai lo lomanyare to faritin are kode ofa lobito kode kari i wasihi cio kulo Israel kem ida o lotitati, ati ka lo tingoro idis o lot manyu icieng.²³To cik lo Lahitok o gurohi icieng kem manyu to cik lo Lahitok o lot icieng. I jifita icieng cik lo Lahitok i jifita na lo cihare Inyi iya na lo tenyare Inyi iyo Moses.

10

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"I kukumu turena are iyo rial na li dongi ito hati i tiyore icieng lo ki lolongunita cio tuba ko lo ki iti johita kem.³Ka lo kuti icieng are fad o jir cio o tubuno pili diho isi ketemoni lo kema lohircore.⁴Ka lara lobito keken o kuti, o jir lohitiwaha kulo cio kulo Israel kabolorok kulo imaniti o fwonu diho isi.⁵Ka lo ninguno kwatun lo ture lo johita o jir imaniti kuna lo ngoni ngati lo okangere i ciak lotitata.⁶Iyo kwatun lo are o jir imaniti kuna lo ngoni ngati lo lodoyorore lo kolong i jifahi.⁷Lo tubuno cio ilulung, iti kut turena ati ida ara ikutit lo jiohita.⁸Tee kulo Aron kadwarak icieng lo jir o kuta turena. O jir ene i tongo ara itidwar to ite many iyo kofiang kuna mute lo fwonuno.⁹Ka li fwo ite rem to kof ningi ko merok kuna lohi iti joria ite, iti kut turena lo kitotoro. Oto cia Lahitok Lobanga ningi ki iiu ite manyu ki lwahuni iyo merok kuningi.¹⁰Manyu to faritin kulo kwama ningi kulo karamahin kuningi ko karamahin kulo ofa ngejuk, o jir ite i kut turena iyo kiciorita locurat kuningi ko kiciorita lo kimoraru kuningi, manyu oto cia icieng ara ki iti iunita kuningi to ketemoni lo Lobanga ningi. Nan Lahitok Lobanga ningi.¹¹To far lo tomon ko are lo ofa lo are lo kari lo are o tingoro idis to kai lo lomanyare na i Nyu na lara kema lo Cik.¹²Oto cio kulo Israel o woju to kuny lo Sinai o lotitati to fajihit to fajihit many o lotu idis i muk lomanyare na i Nyu to kuny lo Paran.¹³I ciak icieng ene lotita lo ketemoni to Cik na li cio Lahitok Moses.¹⁴Olek lo kem lo Juda li temita iyo fotiri lo kiherit neicieng. Nahason kito lo Aminadab lo bolorohi icieng.¹⁵Netanel kito lo Zuar inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Isakar, ¹⁶manyu Eliab kito lo Helon inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Zebulun.¹⁷Oto hati o duti lomanyare na i Nyu, manyu o fwonu cio kulo agwala lo Geresoni ko kulo agwala lo Merari katingok kunenge i jifahi.¹⁸I jifahi olek lo kem lo imanit lo Reuben fotiri lo kiherit neicieng. Elizur kito lo Sedor lo bolorohi icieng.¹⁹Selumiel kito lo Zerusedai inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Simeon, ²⁰manyu Eliasap kito lo Deuel inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Gad.²¹Oto hati agwala lo Koas i jifahi o tingititi sangite kuna i nyuji. O jir lomanyare na i Nyu i fahahini o rihe icieng ida lo goru.²²I jifahi olek lo kema lo imanit lo Ephraim fotiri lo kiherit neicieng. Elisama kito lo Amihud inyi lo bolorohi icieng.²³Gamaliel kito lo Pedazur inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Manase, ²⁴manyu Abidan kito lo Gideon inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Benjamin.²⁵Lohicungi, na lo tuk ara kakurak kulo fotiri lo olehi fad inyi olek lo imanit lo Dan fotiri lo kiherit neicieng. Ahiezar kito lo Amisadai inyi lo bolorohi icieng.²⁶Pagiel kito lo Okran inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Aser, ²⁷manyu Ahira kito lo Enan inyi lo bolorohi olek lo imanit lo Naphtali.²⁸I tongo afa ene ara koditi lo lotita lo cio kulo Israel iya na lo jiohitarehin.²⁹Tinyia o joo Moses diho Hobab kito lo Reuel na lara Midianani komoni lo Moses, "Ki fwo ohoi lafa faji lo joo Lahitok, ahi co cia nan ite. Ou lohi fwo ko ohoi manyu ki ric cia ohoi isi otoc tonyio lo cik Lahitok sangite kuna i jiri iyo Israel."³⁰I nyiahahi inyi o joo, "Ida cia nan a loo ko ite, a itoro nan kof nei diho cio kunei."³¹Ati o joo Moses diho inyi, "Ki lwak, kehi ngohi ohoi. I yen isi fajihit lohitiware to mwang manyu i tum isi rahun konyeha kuniyang."³²Ka li lotu isi ko ohoi ki tum cia ki ngar sangite kuna i jiri kuna lohi co Lahitok ohoi."³³To na o woju icieng to donge lo Lahitok o lotitati lotita lo faritin uni. I tem sanduk lo Cik lo Lahitok ketemoni neicieng to kuna faritin uni lo tahahino icieng faji lohityomare.³⁴O raf idis lo Lahitok kai neicieng na lo wojunore icieng to kem.³⁵To faritin fad ka lo woju sanduk lo Cik lotita o joo Moses, "To woju Lahitok, i ngohi merok kunino i sara, i ngohi katijoriak kunino i fe to ketemoni nino."³⁶To faritin fad ka li tawa sanduk lo Cik o joo inyi, "To itu Lahitok iyo alifi kulo cio kulo Israel kuna lida i kenuno."

11

¹Tinyia i ciak cio tenya to kilongo to kidak na lo rumu icieng o ningo Lahitok manyu ka lo ning Inyi icieng iti woju tenya neicieng awo Nenge. Oto kima na lo lotu diho Lahitok o cura kiji neicieng o keru fajihit kude to kalele lo kem.²Ka li cira cio diho Moses to na, oto inyi i lifa diho Lahitok kima ko dunyaru.³To na iti barahini na faji o joo Taberah tonyio o lotu kima diho Lahitok o cura kiji neicieng.⁴I ciak kiciong lo dahidahi kunakude daha icieng. Manyu i ciak cio kulo Israel ki cira o joo, "Ngara hati o ngon tyang ki kony! ⁵Lohi iu ohoi kayam kulafa lohi daha ohoi to kof lo Ijpt kulo arus kuna lida ki nyianga ko kulili, kocohi, moro, tunggulu ko basala tum.⁶Ati jijia lo ru ko gere lo daha iyo ohoi, o ru lobo tohi lohi deu ten to kuny inyi lofe ene manna ce jia."⁷O ri afa manna iya kireja kulo kuro manyu o ri to lobo iya longorle.⁸O fwo cio i nunumu o fwonuni hati i ryei to kirie kode i cudi to pany. O ngojati inyi to moti kode o funi ara mugati. Manyu o lem iya tohi na li karuti to ngoroni lo olif.⁹Ka lo ibu lokolukulu i rit kem karue, i lihu ara lobito ko manna.¹⁰O ning Moses cio kulo kajihit fad i momodo to agwalahin kulo kemahin kuneicieng. Oto Lahitok i longo noo manyu i udo Moses bebe.¹¹I tifi inyi Lahitok o joo, "Nyio ki ciorihisi isi nan karwaani nino ene kidak? Nyio afa a tiyi nan na lida ki iti kwama isi ki iti cunore isi nan kuno cio fad ji?"¹²Nan la fongu kuno cio fad? Nan la tomonu icieng? Nyio i co isi nan a tingita kuno cio to kac kunei iya na lo tingitare ngorwo katitomonok idoleha lo ki yaru icieng iya lafa kof li cik isi to kibutia iyo lohitiwaha kuneicieng?¹³Aji cia a rumu nan tyang na ngo tum kuno cio fad? Na li iti ringati ki cira diho nan o joo, ki ciorihisi ohoi tyang ki kony.¹⁴Ida nan a tum tingita kuno cio fad ake, i rioci ter nenge ki cun nan.¹⁵Ka lara koditi na li tiyore isi nan ene, ki fade hati nan jijia. Ka la rumu hati nan kisio to komom nino, ke cio hati a deu ki palaru lo ken nei ake ake.¹⁶O joo Lahitok diho Moses, "I yauno lohitiwaha kulo Israel keek mietare diho nan kuna li yen isi jimitan ara karihok ko kabolorok to kiji lo cio.

I cwara icieng o fwonu kema lohircore o jir ki woitati ijia ko isi. ¹⁷A culuno cia nan tenya ko isi ijia, manyu a dumu cia nan lobo golun lo Okorif na lo ngon katua nino a fihahi diho icieng ki ngar cia icieng ter lo cio ko isi, o jir isi ida i cuna tingita icieng ake. ¹⁸To rihohi cio ti joo, "Iti nyujoto kenite kuningi lo kikukumahino to kiwanyi, far na cia li konyare ite tyang. Lohi ning Lahitok ite na li momodorore ite i joo: Ngara hati o ngon tyang ki kony! Ki ngoni afa ohoi ara na i jir to kof lo Ijpt! Jijia ki co cia Lahitok ite tyang manyu i kony cia ite. ¹⁹Ida cia ite i kony to far lobito keken kode faritin are kode miet kode tomon kode keek are, ²⁰ati to ofa lobito kulu many o rutu to kumecio kuningi many i beru ite tonyio li beru ite Lahitok na lo ngon kiji ningi manyu i momodo iyo Inyi i joo: Nyio afa ki ngohi ohoi kof lo Ijpt?" ²¹Ati o joo Moses, "Nan ene kiji lo cio rei alifi mia ile kuna lo woita to kejuha manyu i joo Isi; ahi co cia nan ite tyang na li kony ite to ofa lobito kulu! ²²Ngo tum ha ba na tyang icieng kileng ngo ngoti twoli kulo kicu ko kiri to icieng? Ngo tum ha ba icieng kileng ngi niefahini icieng kayam kulo nam fad?" ²³I nyiahahi Lahitok Moses o joo, "O suk kana lo Lahitok? Jijia i deu dong cia isi jimitan na tohi la teny nan o lotu cia diho isi ara dede." ²⁴Tona o loo Moses oleng ko rihohino cio tenya na lo teny Lahitok. O tubu inyi lohithwaha kuneicieng keek mietare iti woitahi i riti kema. ²⁵Tinyia o lotu Lahitok kof to idis o tenya ko inyi manyu o koru golun lobo lo Okorif na lo ngon iyo inyi o fihahi iyo kuna lohithwaha keek mietare. Ka lo dohi Okorif iyo icieng, i moca icieng ati ida i nyiahahi ki moca ari. ²⁶Oto hati cio are kuna lara karanecio kuneicieng Eldad ko Medad orumu o tongiti katua lo kem. Orumu i gerohini icieng kiji lo lohithwaha ati ida icieng o fwo iya kema. Ati o lotu manyu Okorif o dohi iyo icieng manyu i moca icieng to katua lo kem. ²⁷I feju lobo lokilahaji o rihohi Moses o joo, "I moca oho Eldad ko Medad idi katua lo kem." ²⁸Josua kito lo Nun na lara kajifitani lo Moses many to okilahajie nenge ko jimitan, "Moses lahito nei, i tiho icieng." ²⁹Ati i nyiahahi Moses inyi o joo, "Ki niefaka isi to nan? Ojo diho nan ngara cio kulo Lahitok fad kamocak manyu ojo ngo fik Lahitok Okorif kenite kuneicieng." ³⁰Tinyia o ite Moses ko lohithwaha kulo Israel katua lo kem. ³¹Tinyia o loo kiyoma diho Lahitok ko kutuno aluruho to nam i pude icieng kof na lo tum futi uni kulu manyu i rit kem fad lalatun lo kof na lo tum owele lo lobito far, ngathin fad. ³²Na far fad ko karue ko kiwanyi nenge i niefaka cio aluruho. O ru lobo li nief i kutingi i lany okodoho keek uni. Oto hati icieng o lwehi i rit kem fad. ³³Ati o rihe tyang o ngon iyo kala kuneicieng o rihe ida lo dilori, o lotu kilongo lo Lahitok iyo cio, o bok Inyi icieng to jiok na i rohoi. ³⁴To na iti barahini na faji o joo, "Kibroth Hattaavah" tonyio o nuhahini afa cio kuna lo nyia kiciong lo dahidahi kunakude ijia. ³⁵To Kibroth Hattaavah o fwo cio iya Hazeroth o fwori i tawati ijia.

12 ¹I ciak oho Miriam ko Aron monga Moses to tenya na larahare ngorwani nenge Kusoni tonyio o yemu afa inyi ngorwani to Kus. ²I tifica icieng o joo, "O tenya re Lahitok ara iyo Moses keken? Ida Inyi manyu lo tenya ara diho ohoi? Manyu o ning Lahitok ene tenya. ³Naha ara afa Moses tungani kariejani noo, na lo rie i lany cio pili to kof. ⁴Deudeu o joo Lahitok diho Moses, Aron ko Miriam, "I fwonu iya kema lohircore ite uni fad." To na o fwo icieng uni fad iya oleng. ⁵Oto Lahitok i culuno iyo wiriti lo idis, o lotu o woita agwala lo kema i lolong Aron ko Miriam. Ka li siol icieng kuna are ketemoni. ⁶o joo Inyi diho icieng, "Iti ning tenyitenyi kunei: Ka lo ngon kamocani kiji ningi, a totoro Nan Lahitok ken Nei iyo icieng to kitiboti. ⁷Ati ida ara ji to karwaani Nei Moses, i genoro inyi iyo kaji Nei fad. ⁸A tenya nan ko inyi ki iti ric komoma tarany na lida a duduha o deya inyi rijon lo Lahitok. Nyio hati ida ite i bang monga karwaani Nei Moses?" ⁹Oto kilongo lo Lahitok o nok kenite kuneicieng o loo i ngohi icieng. ¹⁰Ka lo tingoro idis to kai lo kema, o nyia dobu ken lo Miriam o lotu i belo o kwe iya lofalanga. I belo Aron diho inyi o deu jimitan o ngon inyi ko mwai lo ken na li iti diho. ¹¹oto inyi o joo diho Moses, "To lwak Lahitok nei a lifa nan isi jimitan ke niefahi ene kipal niyang lo dataru tau nino. ¹²Ke co inyi o ri iya kito lobutat na lo lotu to kocehe lo ngotenge o ru belelie to ken." ¹³To na i cira Moses diho Lahitok o joo, "To lwak, Lahitok iti furie inyi!" ¹⁴I nyiahahi Lahitok diho Moses o joo, "Ngo mitahi apa nenge kamilak komom nenge, ngida inyi i tongo o dik riri to faritin mietare? Iti ngadeti inyi iya oleng to kem to faritin mietare. To korwong lo kuna faritin o tumiti ki nyiahuno inyi." ¹⁵To na iti ngadari Miriam oleng to kem to faritin mietare, ida manyu cio o sodoro fworo iya ketemoni many i nyiahuni inyi. ¹⁶To kifwongi lo na o woju cio to Hazeroth o fwori i tawati kuny lo Paran.

13

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"To cule kude cio o fwo o sif kof lo Kanaan, na la cwara nan cio kulo Israel. To imanit lobito lobito to cule lahito neicieng." ³Tinyia to ciha lo Lahitok o cule Moses icieng to kuny lo Paran. Icieng pili ara afa lohithwaha kulo imaniti kulo Israel. ⁴Karanecio kuneicieng kuno: To imanit lo Reuben ara afa Samua kito lo Zakur; ⁵to imanit lo Simeon ara afa Sapat kito lo Hori; ⁶to imanit lo Juda ara afa Kaleb kito lo Jepuni; ⁷to imanit lo Isakar ara afa Igal kito lo Josep; ⁸to imanit lo Epraim ara afa Hosea kito lo Nun; ⁹to imanit lo Benjamin ara afa Palti kito lo Rapu; ¹⁰to imanit lo Zebulun ara afa Gadliel kito lo Sodi; ¹¹to imanit lo Manase ara afa Gaddi kito lo Susi; ¹²to imanit lo Dan ara afa Amiel kito lo Gemali; ¹³to imanit lo Aser ara afa Setur kito lo Mikael; ¹⁴to imanit lo Naptali ara afa Nabi kito lo Vopsi; ¹⁵to imanit lo Gad ara afa Gewel kito lo Maki. ¹⁶Ara kuno karanecio kulo cio kulafa lo cule Moses sifa kof lo Kanaan. Iti barihi Moses Hosea kito lo Nun karana o joo 'Josua'. ¹⁷Ka lo cularu Moses icieng sifa kof lo Kanaan, o joo diho icieng, "I rwohoto ara Negev many kai lo kof lo dongecio. ¹⁸Ito de koditi lo kof nenge o ria ja; ko cio kuna lo manya ijia, o goli kode o fotaha, o borengi kode i kutingi. ¹⁹O ri na kof lo manyare icieng aja; O jir kode o rohoi? O ri kangite kuna lo manya icieng katua aja; o lwa icieng oleng kode o lia? ²⁰O ri ko faja; i husk ode i kakole? O ngoni cianitok ijia kode o ru? I to tem to genyun ningi fad ki yauno kude ngak kulo na kof Orumu lara faritin kuna li terare ngak kulo vino dorun. ²¹Tona o fwo icieng o sif kof many to kuny lo Zin many Rehob ngati na lo loro Lebo Hamas. ²²I rwok icieng ara Negev o fwonuni Hebron faji na lo manyare oho Ahiman, Sesai ko Talmi lotataha kulo Anak. Orumu Hebron lo duhi karihin mietare o rihe ida lo duhi Zoan to kof lo Ijpt.

²³Ka lo goru icieng gura lo Eskol, i jalu icieng tanitani lo vino na lo ngiju ngak tututi lobito na lara cio are lo tingita to kete ara lobito ko kude ngak kulo bule. ²⁴Iti barahini na faji o joo Eskol to na tututi lo ngak kulo vino li jalu cio kulo Israel icieng to ijia. ²⁵To korwong lo faritin keek ongon i beluno icieng to sifa lo kof. ²⁶O itu icieng diho Moses ko Aron ko cio kulo Israel fad na faji lo bara Kades to kuny lo Paran. To ijia iti timahi icieng Moses ko Aron ko cio kulo Israel pili tenya lo lotita neicieng i totorohi manyu icieng cio ngak kuna lo do nu kof. ²⁷O teny icieng diho Moses o joo; lohi fwo ohoi nu kof lohi cule isi ohoi sifa, ara kof na li tihitare lei ko otoro dede! Ngak kunenge kuno. ²⁸Ati o goli cio kuna lo manya ijia manyu o manyati kangite kuna hitoha kuna lo lia to lohiti. Ki deu manyu ohoi lotataha kulo Anak to ijia. ²⁹O manya cio kulo Anak Negev; cio kulo Hitit, Jebus ko cio kulo Amor, o manyati kof lo dongecio ojo cio kulo Kanaan o manyati kutuk lo nam ko todehin kulo kare lo Jord; ³⁰To inyia iti buhohi Kaleb to ketemoni lo Moses ko jimitan, “I nga fi ngati ruju kof to nyio ki tum ohoi rujuno.” ³¹Ati o joo cio kuna li lik ko inyi, “Ida, ida ohoi ki tum rem ko kunu cio, o goli icieng ki lany ohoi.” ³²Manyu ita sarahi icieng tenya na i rohoi na li jifita nu kof lo sif icieng kiji lo cio kulo Israel. O joo icieng o daha nu kof lohi sif ohoi cio kuna lo manya katua nenge. Kunu cio pili lohi deu ohoi to nu kof ara cio kuna i boroho. ³³Ki deu ohoi kude cio lo jimi Neplim to ijia (O reu lotataha kulo Anak iyo Neplim.) Ki ri ohoi iya maiha to konyieha kuniyang manyu kiri iya maiha to konyieha kuneicieng.

14

¹Na karue i gore ilulung kulo cio fad i cirati to ogoroho kuna i kwati. ²I momodo cio kulo Israel fad diho Moses ko Aron oto ilulung fad o joo diho icieng, “Ngara hati ki weihi kof lo Ijpt! Kode ene mwang! ³Nyio ki yaunore Lahitok ohoi ene kof iyo weyaru to ngalem latubot? O belari cia ngorwo ko tee kuniyang, ngida o cam ba to ohoi yitoro iya kof lo Ijpt?” ⁴Oto icieng o tenya ake ake o joo ngati nyumu karihitani ki yite iya kof lo Ijpt. ⁵Oto oho Moses ko Aron o uroro lorubuhe ketemoni lo ilulung kulo cio kulo Israel kuna lorumu o tuba ijia. ⁶Oto Josua kito lo Nun ko Kaleb kito lo Jepuni kula lorumu o ngoni kiji lo kasifak kulo na kof ko cira kyelani kuneicieng ⁷ko jimitan iyo ilulung fad, “Nu kof lohi waj ohoi ki sif, o jir noo. ⁸Ka lo kwama Lahitok to ohoi, ki yaru cia Inyi ohoi nak of, kof na li tihitare lei ko otoro, ki co cia Inyi ohoi. ⁹Ke sil hati diho Lahitok manyu ke bang cio kulo nu kof tonyio ki keru cia ohoi icieng. Lo ru golun neicieng ati ki ngon Lahitok ko ohoi. Ke bang icieng.” ¹⁰Ati i gugumo ilulung fad tenya lo caha icieng to morutok. To inyia deyo lo Lahitok ko boto to kema lohircore diho cio kulo Israel fad. ¹¹O joo Lahitok diho Moses, “Many anu mute ki iti kaja kuno cio nan? Many anu mute o beru icieng ki ruk nan kileng la totor nan tanguhin beciek to kiji neicieng? ¹²A bok cia nan icieng to jiok manyu a keru icieng, ati ahi iti rak isi misi na i gol i lany icieng.” ¹³O joo Moses diho Lahitok, “Oto cia cio kulo Ijpt o ning! To golun nino i yauno afa isi kuno cio to kiji neicieng. ¹⁴Oto cia icieng o rihohi cio kulo ene kof na tenya. Lo keru icieng ningo jimitan i ngon isi Lahitok ko kuno cio manyu jimitan lohi deuni isi Lahitok to konyeha manyu jimitan o ngonitita idis nino kai lo kuno cio manyu i lotita isi to ketemoni neicieng to wiriti lo idis far ko to wiriti lo kima karue. ¹⁵Ka li fade isi kuno cio fad ida i ngerihi lobo o war, oto cia misiok kuna lo ning ene tenya lo ken nino o joo, ¹⁶“Ida orumu Lahitok i tweru ki yaru kuno cio kof lafa lo cik Inyi diho icieng to kibutia to na o keru Inyi icieng mwangatare. ¹⁷Jijia i ngohi golun lo Lahitok i totoruno iya na li tenyare isi i joo: ¹⁸Ida Lahitok i longo deudeu manyu o manya to kimaruno nenge na lida i belo manyu o laa Inyi kupal ko silan. Ati ida Inyi i co kapalani o fur iti gema Inyi tee to kupal lo monyeri many iyo kofiang lo uni ko lo ongon.” ¹⁹Iya na li jifita ki maruno Nino na hitok, to lau kupal lo kuno cio iya na li laaitare isi icieng many to wojuno to kof lo Ijpt ko jijia.” ²⁰I nyiahahi Lahitok o joo, “La lau Nan icieng iya na li lifare isi. ²¹Oto hati iya na la warare Nan, iya na li futare deyo nei kof fad, ²²o ru cia lobo iyo kuno afa lo deu kitotorita kuna la tiyi nan to kof lo Ijpt ko to mwang ati o beruni ningo Nan manyu ki temi Nan kakeny tomon - ²³o ru cia lobo to kiji neicieng lo deu kof lafa la cik Nan to kibutia iyo lohithaha kuneicieng. O ru lobo tungani lohi iti kaj Nan lo deu. ²⁴Ati tonyio o tehita karwaani nei Kaleb Okorif na lo ngon ake manyu ki jif Nan to tau nenge fad, a yauno cia Nan inyi na kof lo loo inyi manyu o luny mute lotataha kunenge na kof. ²⁵Tona lo manyare cio kulo Amalek ko cio kulo Kanaan katua lo ridati i beloti kiwanyi i fwo ngati lo kuny to kikoi na la loro iya nam na i do.” ²⁶O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ²⁷“Many anu mute i momodita kuno cio i rohoi diho Nan? La ning Nan kicira lo kuno Israel kamomodok. ²⁸Tona to rihohi icieng ti joo; Many iya na la warare nan, Lahitok lo teny, a tiyi cia Nan diho ite na tohi la ning Nan ite i teny token: ²⁹O keroro cia kenite kuningi katua lo ene mwang – ite fad kuna li goru karihin keek are kode o gal kuna afa lohi keni manyu kuna li momodo diho Nan. ³⁰Ida cia lobo bito diho ite o rute kof na la cik Nan to tingo lo kana a joo o jir ara kalingi, mayak Kaleb kito lo Jepuni ko Josua kito lo Nun. ³¹Ati to tee kuningi kuna li joo ite o bele cia misiok, a yauno cia Nan icieng daha kof na li beru ite. ³²Adi ite, o keroro cia kenite kuningi mwang. ³³I tongo cia tee kuningi ara katibalak ene to karihin keek ongon, o rumuni kidak to rujon lo kigenoro ningi many o urohino ken lo tungani lohicungi to kiji ningi ene mwang hatua. ³⁴To karihin keek ongon kari lobito to far lobito lafa li sifare ite nak of – i rumu cia ite kidak to kupal ningi many i fwonu i yen jimitan a rohoi Nan ka lahi iti joria ite. ³⁵La teny Nan Lahitok manyu a tiyi cia Nan kuno sangite fad diho ene ilulung i rohoi, kuna li moraroti ki iti joria Nan. O rumu cia icieng lohicungi neicieng ene mwang; o weiha cia icieng ene.” ³⁶Oto kuna cio lo cule Moses sifa kof kuna lo fwonu i co cio i momodo diho inyi to kikaruto taulo kulo cio to ki nyiahuno tenya na i rohoi to na kof, ³⁷kuno cio afa lo fwonu iti Sarahi tenya na i rohoi to ngati lo kof jiok ko runya icieng ko weihinoti ketemoni lo Lahitok. ³⁸Iyo kuno cio afa lo fwo sifa kof, ara afa Josua kito lo Nun ko Kaleb kito lo Jepuni keken lo tong o wari. ³⁹Ka lo rihohi Moses cio kulo Israel kuno tenyiteny fad i cira icieng bebe. ⁴⁰Kiwanyi berien far na li jifita, i ciak icieng fworu faji na i tedo noo to kof lo dongecio, o joo icieng, “Jijia dong lohi ruk ohoi fworu iya kof na lo cik Lahitok. Dede lohi pal ohoi.” ⁴¹Ati o joo Moses, “Nyio iti peha ite cik lo Lahitok? Ida cia ene o tenuno! ⁴²Ke rwok iya kai lo kof lo dongecio tonyio ida Lahitok ki ngon ko ite, ki lanyu cia merok kuningi ite.

⁴³tonyio i rumu cia ite cio kulo Amalek ko kulo Kanaan ijia. Tonyio li belohi ite Lahitok korwong, ida cia Inyi ki fwo ko ite manyu ki fadari cia ite to ngalem latubot.”⁴⁴Oto hati, to ki fuda neicieng o fwo icieng iya faji na i tedo noo to kof lo dongecio kileng lida Moses kode sanduk lo Cik o rute oleng to kem. ⁴⁵Oto hati cio kulo Amalek ko kulo Kanaan kuna lo manya na kof lo dongecio ko fwonuno ko ki pusohino icieng ko ki fada icieng i fuhuni many Horma.

15

¹O joo Lahitok diho Moses, ²“To tenya ko cio kulo Israel, to rihohi icieng i joo: Langun li fwo ite nu kof lahi cwara nan ite ara kang ³manyu langun li cwara ite kiciorita lo daha to twol lo kicu kode kera ko kiri ara na li iti kwama uron nenge Lahitok kode kiciorita locurat kode kiciorita lo ki iti futa kibutia kode kiciorita lowahat kode kiciorita to karamahin,⁴o jir tungani na li yauno kiciorita i fotohi diho Lahitok kiciorita kuna lara ngamang kofwo kuna i tinyaha lokirie lobito i karuti to ngoroni lo olif cupahin are ko nusu ⁵ara lobito ko kito lo ker lobito o jir i kukumahi cupahin are ko nusu kulo vino ara kiciorita imatit.⁶Ara lobito ko mongo lo ker i kukumahi kofwo kuna i tinyaha lokiriehin are kuna li karuti to ngoroni lo olif cupahin uni ⁷ko cupahin kulo vino uni ara kiciorita imatit. I fotohiti ara kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok. ⁸Ojo ka li kukumahi isi kace mongo na lo rihe o ngarihi ara kiciorita locurat kode kiciorita lo ki iti futa kibutia, kode kiciorita lo kimoraru iyo Lahitok, ⁹i yauno ara lobito ko na mongo kofwo kuna i tinyaha lokiriehin uni kuna li karuti to ngoroni lo olif na lo tum cupahin miet ara kiciorita na lara ngamang, ¹⁰manyu i yauno cupahin miet kulo vino ara kiciorita imatit. Ara cia ene kiciorita na lara daha na li iti kwama uron nenge Lahitok.¹¹O jir mongo, kode mongo lo ker kode kilelo kode kito lo ker i kukumi to na kikoi. ¹²I tiyoto ji to sang to lobito to lobito to borengun lo sang kuna li cwara ite. ¹³Cio fad kuna lo tomonohini kof ningi, o jir i tiyoti kuno sangite to ene kikoi ka li kukumati kiciorita na lara daha na li iti kwama uron nenge Lahitok.¹⁴To kofiang fad kuna lo fwonuno ka li yauno misiohoni kode lobo tungani lo manya kiji ningi daha ara kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok, o jir i tiyi iya ene li tiyore ite token. ¹⁵O jir ilulung ko cik na i riworo iyo ite ko iyo cio misiok kuna lo manya kiji ningi: ara ene cik na lo sio to kofiang fad kuna lo fwonuno. Ite ko misiok o jir i ngoni ara kuna i riworoho to ketemoni lo Lahitok. ¹⁶Cihichi ko itidwari o jir i tiyo ara na i riworo diho ite ko diho misiok kuna lo manya kiji ningi.”¹⁷O joo Lahitok diho Moses, ¹⁸“To tenya ko cio kulo Israel manyu to rihohi icieng ti joo; Ka li rute ite nu kof lahi yaru nan ite ¹⁹manyu i daha daha lo na kof, i fotohi lobo ara kiciorita diho Lahitok.²⁰I fotohi mugati ketemoni lo kofwo ko to kirie nino manyu i fotohi ara kiciorita na lo lotu to kilongoni nino. ²¹To kofiang fad kuna lo fwonuno o ji rite i fotohi ene kiciorita diho Lahitok lo ketemoni lo kofwo to kirieco kuningi.”²²Jijia ka li deu ite ilulung lolunyaje i ric kuno cihichi li co Lahitok Moses ²³kude iyo cihichi kulo Lahitok li cori inyi many to far na li cwararehin o ring many iyo kofiang kuna lo fwonuno, ²⁴manyu ka li tiyi ene lolunyaje ida ilulung o yen to na o jir ilulung fad o dumu kace mongo na lo rihe o ngarihi ara kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok ara lobito ko kiciorita na lara ngamang na lo ngotohoni ko kiciorita imatit ko kore ara kiciorita lo kpal.²⁵O jir kadwarani o pul ilulung lo cio kulo Israel fad oto cia o launi kpal neicieng tonyio i tiyi icieng na kpal lolunyaje manyu i yauno icieng daha kiciorita iyo Lahitok ko kore ara kiciorita lo kpal. ²⁶O launi cia ilulung lo cio kulo Israel fad ko misiok kuna lo manya kiji neicieng tonyio ara na kpal na li pal cio fad lolunyaje.²⁷Ati ka lara lobito tungani ake li pal lolunyaje o jir na tungani i yauno kilelo purnoti lo kari lobito ara kiciorita lo kpal. ²⁸O jir kadwarani o pul na tungani lo gere to kpal lolunyaje to ketemoni lo Lahitok oto hati ka lo puli inyi o launi cia kpal lo na tungani. ²⁹Cik lobito na i riworo i tiyorehin iyo tungani na li pal lolunyaje kode Israelani na lo tomonohini kang kode misiohoni na lo manya kiji ningi.³⁰Ati tungani na lo rinyahi kpal kode Israelani kode misiohoni na lo manya kiji neicieng na lo teny tenya na lo moro Lahitok o jir o dumari to kiji lo cio kulo Israel ³¹tonyio li iti kaj inyi tenya lo Lahitok manyu o gil cik nenge o jir na tungani o dumari o yite loguce lo kpal nenge kue nenge.”³²Ka lo rihe afa cio kulo Israel mwang o fwonuni o rumuni tungani retoni o gila keyek to Sabit. ³³I yauno cio kuna lo rumu inyi o gila keyek inyi diho Moses ko Aron ko ilulung fad, ³⁴manyu o ricahini inyi lotorare tonyio orumu ida lo yeniti tohi na ngi tiyi ken nenge.³⁵Tinyia o joo Lahitok diho Moses, “O jir na tungani o wei. O jir tuban lo cio fad o cak inyi to morutok to oleng lo kem. ³⁶Oto tuban lo cio fad i yaru inyi oleng to kem o cahi inyi many i fadari iya na lo cihare Lahitok Moses.³⁷O joo Lahitok diho Moses, ³⁸“To teny diho cio kulo Israel manyu to rihohi icieng i joo: To kofiang fad kuna lo fwonuno o ji rite i rifahi katurahak rukuni kulo kyelani kuningi to usi na ifurang iyo katurahati lobito lobito. ³⁹I deya cia ite kuna katurahak i yiunitare cihichi kulo Lahitok fad o jir i jif icieng o jir ida i jifita damun ko somun lo taulo kuningi ko lo konyeha kuningi. ⁴⁰Ito cia ite i you cihichi kunei fad manyu i ric ito cia ite iti nyujoro diho nan Lobanga ningi. ⁴¹Nan Lahitok Lobanga ningi na lahi yauno ite to kof lo Ijipt lo rahun Lobanga ningi. Nan Lahitok Lobanga ningi.”

16

¹O fwonu oho Kora kito lo Izar, kito lo Koas, kito lo Levi ko Dasan ko rece Abiram tee kulo Eliab kulo imanit lo Levi ko On kito lo Peles i jioriati ²manyu o wojuni ki iti peha Moses. Ara lobito ko icieng o ngoni orumu cio kulo Israel mia are ko keek miet kuna lo yeniti ara kabolorok kulo cio kuna lo nyumuni ara kawoitahinok kulo cio iyo lokiho. ³O fwonu icieng ara ilulung ki iti peha Moses ko Aron ko jimitan diho icieng, “Lo gal many dong ningi. O nyuji ilulung lo cio kulo Israel fad, icieng pili o nyuji manyu o ngon Lahitok ko icieng. Nyio hati i fik ite kenite kuningi kai bebe iyo ilulung?”⁴Ka lo ning Moses ene tenya oto ko uroro lorubuhe. ⁵Oto ko jimitan diho Kora ko kajifitak kunenge fad, “Kiwany i totoru cia Lahitok jimitan ngai lara nenge manyu ngai lo nyu manyu i co cia Inyi na tungani o nyihu diho Inyi. Cio kuna lo nyumu Inyi i co Inyi o fwonu o nyihu diho Inyi.⁶O jir isi Kora ko kajifitak kunino fad i tiyi ji; iti dumu ilebuha kulo iheru ⁷o jir kiwany i fik kima ko iheru ijia to ketemoni lo Lahitok. Tungani na lo nyumu Lahitok inyi lo nyu. Lo gal ningi lo cio kulo imanit lo

Levi.”⁸O joo manyu Moses diho Kora, “Tijia ito ning ite cio kulo imanit lo Levi! ⁹Ida ki tum ite na lohi korunore Lahitok ite to kiji lo ilulung lo cio kulo Israel ki iti nyihu ite diho Inyi ki tiyo tic iyo lomanyare na i Nyu lo Lahitok manyu lo woita ketemoni lo ilulung ki tiyo diho icieng?”¹⁰Lohi yauno Inyi isi ko cio kulo imanit lo Levi kunakude fad i nyiha ko Inyi ati li wak manyu isi reboro tic lo dwarun. ¹¹Ara Lahitok i tumuno ite ko kajifitak kunino ki iti peha. Ara Aron ngai na ngi momodore ite diho inyi?”¹²Oto Moses i lolong Dasan ko Abiram tee kulo Eliab. Ati o joo icieng, “Ida ohoi ki fwonu!”¹³Ida ki tum isi jimitan lohi yauno isi ohoi to kof na li tihitare lei ko otoro i lotu kerohino ohoi ene katua lo kuny? Manyu li wak manyu ki kanganare ohoi?”¹⁴Oto manyu ida isi lohi yauno ohoi kof na li tihitare lei ko otoro kode ki co ohoi manatak ko vinorehin. I wolohosu cia isi konyeha kulo kuno cio? O ru ida ohoi ki fwonuno.”¹⁵Oto Moses i longo noo ko jimitan diho Lahitok, “Ke ruk kiciorita kuneicieng. Ida nan la dumu kileng sigiriti diho icieng, ida manyu nan la pal diho lobo to kiji neicieng.”¹⁶O joo Moses diho Kora, “O jir isi ko kajifitak kunino i fwonu ketemoni lo Lahitok kiwanyi – isi ko icieng ko Aron. ¹⁷O jir tungani lobito lobito o dumu ilebu nenge manyu o fik iheru katua – ilebuha fad mia are ko keek miet manyu i yaroti ketemoni lo Lahitok. O jir manyu ite ko Aron i fotohi ilebuha kuningi.”¹⁸To na o dumu tungani lobito lobito ilebu nenge o fik kima ko iheru katua ko woita ko Moses ko Aron ketemoni lo kema lohiricore. ¹⁹Ka lo tubu Kora kajifitak kunenge fad ki iti peha icieng to ketemoni lo kema lohiricore, oto deyo lo Lahitok o boto iyo ilulung fad.”²⁰O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ²¹“Ito kore kenite kuningi to kiji lo ene ilulung o jir a keru icieng fad jijia.” ²²Ati o urohino oho Moses ko Aron kof lorubuhe i cirati noo o jimi, “O Lobanga, Lobanga lo okorifi kulo cio fad, i longojihi cia isi cio ilulung fad to kupal lo tungani lobito keken?”²³Oto Lahitok o joo diho Moses, ²⁴“Ti joo diho ilulung; I ngadata to kemahin kulo oho Kora, Dasan ko Abiram.”²⁵O woju Moses o loo diho Dasanung; I ngadata to kemahin kulo oho Kora, Dasan ko Abiram.” O woju Moses o loo diho Dasan ko Abiram ko kulahitoha kulo Israel kuna li jifta icieng. ²⁶O sony inyi ilulung o joo, “I swalata to kemahin kulo kuno cio i rohori. Ke tir lobo tohi lara neicieng igo cia ki keruni ite fad to kupalipali kuneicieng.” ²⁷Tinyia i ngade icieng to kemahin kulo oho Kora, Dasan ko Abiram. O rumu oho Dasan ko Abiram lo rutu o waitati ko ngorwo ko tee kuneicieng ko kuna sidiha ketemoni lo kemahin kuneicieng.”²⁸Oto Moses o joo, “Ara ene kikoi na cia li yenare ite i joo Lahitok lohi culu nan ki tiyo kuno sangite fad manyu ida ene ara tam nitole: ²⁹Ka lo wei kuno lerohai wei na lo lotu iya langun lo tiktik ida lobo tohi i tiyihino diho icieng, ida ara Lahitok lohi culu nan. ³⁰Ati ka li yauno Lahitok tohi ngejuk tur, o ngajaru kof o dile icieng ko sangite pili kuna lara kuneicieng, oto hati o fworu lowaraje tula, to na ito cia ite i yen jimitan li iti kaj kuno cio Lahitok.”³¹Deudeu langun lo keru inyi tenyuno kuna tenyitenyi fad, o ngaja kof to fotiri lo kejuha kuneicieng ³²oto kof o nga kutuk nenge ko diloro icieng ko kajihit kuneicieng ko cio kulo Kora fad ko sangite kuneicieng. ³³O fwo icieng kof lowaraje katua lo tula ko sangite fad kuna lo tehita icieng; i muhohino kof kueci kuneicieng, o keroro icieng ko rujon to kiji lo ilulung. ³⁴To lulu neicieng i fe cio kulo Israel kuna lo nyiha ko icieng fad i luluoti o joo, “Ki dile manyu cia kof kileng ohoi.” ³⁵Manyu o lotu kima diho Lahitok o keru kuna cio mia are ko keek miet li fotohino iheru.”³⁶O joo Lahitok diho Moses, ³⁷“To rihohi Eleazar kito lo Aron kadwarani o jir o dumu kuna ilebuha kulo iheru tinyia locurare kima o jir iti sare katalange oleng faji na iloma gaa tonyio o nyuji kuna ilebuha – ³⁸ilebuha kulo cio kuna li pal o kerunore warita kuneicieng. I dongeti kuna ilebuha o tadaha i fetahi iyo ciali tonyio li fotohini icieng diho Lahitok to na lo nyuji icieng. I ngohi icieng to ara kitotorita diho cio kulo Israel.”³⁹Tona i tutubu Eleazar kadwarani ilebuha mwala kuna li yauno kuna cio lo curaru oto i corihi icieng i dongi o jir o fetahini iyo ciali, ⁴⁰iya na li iti timahinore Lahitok inyi ara diho Moses. Ara afa ene ki iti yiunita diho cio kulo Israel jimitan o ru lobo tungani lo jir o cur iheru to ketemoni lo Lahitok ka lida ara lotata lo Aron, ka lida oto cia o ri iya Kora ko kajifitak kunenge. ⁴¹Kiwanyi nenge i momodo ilulung lo cio kulo Israel to tuban diho Moses ko Aron o jo0o, “Li fade ite cio kulo Lahitok.” ⁴²Ati ka lo tuba ilulung ara na li iti pehati oho Moses ko Aron, o tanyari iya kema lohiricore, deudeu i muhe idis kema oto deyo lo Lahitok ko boto. ⁴³Tinyia o fwo oho Moses ko Aron ketemoni lo kema lohiricore. ⁴⁴manyu Lahitok ko jimitan diho Moses, ⁴⁵“I loo ten diho ene ilulung o jir ati cung icieng deu jijia.” Icieng ko uroro lorubuhe. ⁴⁶Tinyia o joo Moses diho Aron, “To dumu ilebu nino i fik iheru katua ara lobito ko kima to ciali ito hati i ruharu diho ilulung pulo icieng, lo tejuno awo diho Lahitok i ciahia jiok.”⁴⁷Oto Aron i tiyi iya na lo tenyare Moses ko ki fejaru kiji lo ilulung. O rumu jiok li ciak ngonun kiji lo cio, ati iti furihi Aron iheru o pul icieng. ⁴⁸O woita inyi o kor kiji lo kaweyak ko kawarak na jiok ko ki cung. ⁴⁹Ati o weiha cio alifi tomon ko ongon ko mia mietare to na jiok o sod kuna lo wei to tenya lo Kora. ⁵⁰Tinyia o yite Aron diho Moses agwala lo kema lohiricore tonyio orumu jiok li cung.

17 ¹O joo Lahitok diho Moses, ²“To tenya ko cio kulo Israel manyu to rumu iluhi tomon ko are diho icieng, lobito lobito diho Lahitok lo imanit neicieng. I gerohi karana lo tungani lobito lobito iyo iluk nenge.”³Iyo iluk lo Levi i gerohi karana lo Aron tonyio o jir iluk lobito o ngon to Lahitok lo imanit lobito. ⁴To fihahi icieng katua lo kema lohiricore ketemoni lo sanduk lo Cik faji na lahi riciore nan ko isi. ⁵O lit cia iluk lo tungani na la nyumu nan manyu ati cung cia nan manyu ati yomahi ken nei iyo ene kimomodo lo sio cio kulo Israel ki yaunita diho isi.”⁶To na o tenya Moses ko cio kulo Israel manyu i co lohitwaha kuneicieng inyi iluhi tomon ko are, lobito lobito to lahitok lo imaniti kuneicieng manyu o ngon iluk lo Aron kiji lo iluhi kuneicieng. ⁷Iti parahi Moses iluhi katua lo kema lo Cik ketemoni lo Lahitok. ⁸Kiwanyi nenge o rute Moses katua lo kema lo Cik ko deuno jimitan iluk lo Aron na lo woita to imanit lo Levi ida o lit ara litan keken ati o kwerihi o ngiju manyu ngak kulo iyau. ⁹To na i yauno Moses iluhi fad oleng to ketemoni lo Lahitok iyo cio kulo Israel fad. O de icieng oto tungani lobito lobito o dume iluk nenge.”¹⁰O joo Lahitok diho Moses, “I nyiahahi iluk lo Aron ketemoni lo sanduk lo Cik o jir o ricahini ara kitotorita diho kasilak. O jir ene iti cung imomod neicieng diho nan o jir ida o weiha.” ¹¹I

tiyi Moses iya na lo cihare Lahitok inyi token.¹²O joo cio kulo Israel diho Moses, "Ki wei cia ohoi! lohi ri ohoi, lohi ri ohoi fad!"¹³Lobo tungani keken lo lotu o nyiha ko lomanyare na i Nyu lo Lahitok o wei cia. Ki weyaru re ohoi fad?"

18

¹O joo Lahitok diho Aron, "Isi, tee kunino ko kaji lo apa nino li lanyu tenyitenyi kulo kipal iyo Lim na i Nyu, manyu isi ko tee kunino ake li lanyu tenyitenyi kulo kipal iyo kadwarak. ²I yauno cio kulo imanit ningi lo Levi to imanit lo fafai ningi o fwonu i mora ko isi o jir ki lwahi isi ko tee kunino ka li tiyo ite ketemoni lo kema lo Cik.³O jir icieng ki jifita isi manyu i tiyoti ticitici kulo kema fad ati o jir icieng ida o fwo o nyiha iyo sangite kulo faji na i Nyu kode ciali ka lida, o tum icieng ko isi fad weyaru. ⁴O jir icieng ki mora ko isi manyu o jir o lwahi rica kema lohiricore - tic lo kema lohiricore fad o jir tungani ida o lotu o nyiha ko isi faji na li ngon isi. ⁵O jir i tun rican lomanyare na i Nyu ko ciali o jir kilongo kode awo ida o lotu diho cio kulo Israel ari.⁶Nan token Nei la nyumu cio kunino kulo imanit lo Levi to kiji lo cio kulo Israel ara kiciorita diho isi, i cwararoti iyo Lahitok ki tiyo tic iyo kema lomanyare. ⁷Ati isi ko tee kunino ake li tum ki tiyo ara kadwarak na li jifita na li jifita sangite fad to ciali ko korwong lo kyela kigenit. Ahi cwaru Nan isi tic lo kadwarani ara kiciorita. Lobo tungani ake na lo lotu o nyiha ko faji na i Nyu o jir i fadari.⁸Tinyia o joo Lahitok diho Aron, "Nan token Nei lahi fihahi isi lanyuno kiciorita kuna lohi fotohitati Nan: Kiciorita kuna i nyuji fad kuna lohi fotohita cio kulo Israel Nan ahi co Nan isi ko tee kunino ara kikorit nino ko kicait nino lo tiktik. ⁹O jir isi i yaru angati lo kiciorita kuna i nyuji noo kuna lo koruni to kimatare. Iyo kiciorita fad kuna i nyuji noo li yauni diho Nan, kode kiciorita kuna lara ngamang kode kulo kipal kode kulo loguce, ara na ngati nino ko tee kunino. ¹⁰To nyia inyi ara tohi na i nyu noo, o jir tee rei fad o nyia, o jir isi iti rak inyi ara tohi na i nyu i lany. ¹¹Ara manyu ene nino: Tohi na li iti ngadari iyo kiciorita kulo kitilora fad kulo cio kulo Israel. Ahi co Nan isi ene ko tee kilahaji ko tee kariok kunino ara kicait nino lo tiktik. Cio kulo kaji nino fad kuna li kumaru o nyuji o tum o nyia. ¹²Ahi co nan isi ngoroni lo olif na i Nyu noo ko vino ngejuk na i Nyu noo ko ngamang kuna li cori Lahitok ara ngak kulo denguno. ¹³Ngak ketemok kulo kof fad kuna li yauni diho Lahitok ara cia kunino. Cio kulo kalilo fad kuna li kumi o nyuji o tumiti daha. ¹⁴Sangite fad to Israel kuna li fotohini Lahitok ara kunino. ¹⁵Okangi kulo koceheri fad kode kulo cio kode kulo sang kuna li fotohini Lahitok ara kunino. Ati o jir iti lak kito retoni okang ko tee rei kulo sang kuna lida o nyuji. ¹⁶Ka lo goru icieng ofa lobito, o jir iti lak icieng to wel lo ki iti laha na li iti mohuni to sekeli miet kulo rial i jifita sekel lo faji na i Nyu na lara kirioci nenge gerahin keek are. ¹⁷Ati ida isi i tum ki iti laha mongo okang kode mongo lo ker kode kore, ara icieng kuna i nyuji. To rwacahi okoto kuneicieng kue lo ciali manyu to rwacahi somiana kuneicieng ara kiciorita na li fotohini Lahitok to kima na li iti kwama uron nenge Lahitok. ¹⁸O jir tyang neicieng ara nino iya na larahare locolo lo kiciorita na li iti lori ko bongbong lo iteten kunino. ¹⁹Tohi fad na li iti ngadari kalele diho kiciorita kuna i nyuji kuna li fotohita cio kulo Israel diho Lahitok ahi co Nan isi ko tee kunino kilahaji ko kariok ara kicait nino lo tiktik. Ara ene ciharu na i sio lo balang to ketemoni lo Lahitok to isi ko lototaha kunino." ²⁰O joo Lahitok diho Aron, "O ru cia kof lolunyot diho isi to kof manyu ida cia isi i ngon ko lobo kicait to kiji neicieng. Nan kicait nino ko lolunyot nino to kiji lo cio kulo Israel. ²¹A co Nan diho imanit lo Levi lobito lo tomon fad to kof lo Israel ara lolunyot neicieng ara kidumit lo tic pili na li tiyo icieng to kema lohiricore. ²²Ki ciaha to jijia o lorore ketemoni o jir cio kulo Israel ida o fwo o nyiha kema lohiricore, ka lo ru o ting cia icieng fire lo kipal neicieng oto o weiha. ²³Ara cio kulo imanit lo Levi lo jir i tiyo tic to kema lohiricore manyu o tingi lanyuno lo kupalipali kuna li tiyoti iyo inyi. Ara ene itidwar lo tur to kofiang kuna lo fwonuno. Ida cia icieng o rumu lolunyot kiji lo cio kulo Israel. ²⁴Oto hati a co diho cio kulo imanit lo Levi lobito lo tomon lo kiciorita kuna li fotohi cio kulo Israel diho Lahitok ara lolunyot neicieng: Inyi li co Nan a joo to icieng a joo, ida cia icieng o ngon ko lolunyot to kiji lo cio kulo Israel." ²⁵O joo Lahitok diho Moses, ²⁶"To teny diho cio kulo imanit lo Levi to rihohi icieng i joo: Ka li rumu ite lobito lo tomon diho cio kulo Israel na lahi co Nan ite, ara lolunyot ningi, o jir i fotohi lobito iyo tomon lo na lobito lo tomon ara kiciorita lo Lahitok. ²⁷I keni cia kiciorita ningi diho ite ara ngamang to kilongoni kode kifi kulo ngak to lohipyare lo vino. ²⁸To ene kikoi i fotohi manyu cia ite kiciorita diho Lahitok iyo lobito lo tomon fad kuna li rumu ite iyo cio kulo Israel. Iyo kuno lobito lo tomon, o jir ite i co kicait lo Lahitok diho kadwarani Aron. ²⁹O jir ite i fotohi ikorit na i jir i lany, manyu na lo nyu i lany iyo sangite pili kuna li rumu ite diho Lahitok ara kicait Nenge. ³⁰To rihohi cio kulo imanit lo Levi ti joo, "Ka li fotohi ite ngati na i jir i lany, i kenihihi cia diho ite ara tohi na lo lotu to kilongoni kode kifi kulo ngak kuna lo fwonu to lohipyare lo vino. ³¹O jir ite ko cio kulo kajihit kuningi i nyia otonge to lobo faji keken tonyio i tongo ara kidumita lo tic ningi to kema lohiricore. ³²To ki cwaru ngati na i jir noo lo lobito lo tomon ida cia ite i ngon ko loguce iyo lobo tenya, ito cia ite ida iti bot kiciorita kuna i nyuji kulo cio kulo Israel ito manyu cia ite ida i wei."

19 ¹O joo Lahitok diho Moses ko Aron, ²"Ara ene kifahit lo Cik na lo cik Lahitok: To rihohi cio kulo Israel i ngohi i yauni kace botor na lo ngarihi diho ite na lo ru ko kingwal kode madati na manyu lo rihe ida o torahini ayok murut. ³I corihiti iyo kadwarani Eleazar, o jir i yari oleng to kem o jir o ngoti to ketemoni nenge. ⁴Oto hati kadwarani Eleazar o dumu kude okoto kunenge to kafele nenge o rwace kakeny mietare iya ngati lo ketemoni lo kema lohiricore. ⁵O jir na kace botor lo ngarihi o curari o deya inyi, cioni, tyang, okoto ko monyi kunenge. ⁶Manyu i ngohi kadwarani to dumu kete lo cedar, lodwa ko usi na i do i birohi kimatare na lo curare na kace. ⁷Langun lo ru, o jir kadwarani i lal kyelani kunenge manyu i lal ken nenge to kifi. O tum dong inyi lotuno katua lo kem ati i wasihi inyi ida o nyu many kurou. ⁸Tungani na lo cur na kace o jir manyu i lal kyelani kunenge i lal manyu ken nenge to kifi ati i wasihi manyu inyi ida o nyu many kurou. ⁹O jir tungani na i nyu o woru ingula lo na kace i yaru o loo i kumahi faji na li iti dwari o nyu to oleng lo kem. O jir cio kulo Israel o ricahi na ingula i tiyorehin iyo kifi kulo ki iti nyujo, ara inyi lo ki iti nyujoro tungani iyo kipal. ¹⁰O jir manyu

na tungani lo wor ingula lo na kace i lal kyelani kunenge ko ken nenge ati i wasihi manyu inyi ida o nyu many kurou.

¹¹Tungani na lo tir ken lo tungani na i wei i tongo ara na lida o nyu to faritin mietare. ¹²O jir inyi iti nyu ken nenge to kuna kifi far lo uni ko far lo mietare: oto cia inyi ko nyujon. Ati ka lida inyi iti nyu ken nenge far lo uni ko far lo mietare, ida cia inyi o nyu. ¹³Ka lida inyi iti nyu ken nenge langun lo tir inyi inyi ken lo tungani na i wei, iti bot inyi lomanyare na i Nyu lo Lahitok, o jir inyi o dumari to kiji lo cio kulo Israel tonyio ida lo rwacahini kifi kulo ki iti nyujo ken nenge, ida inyi o nyu; i wasihi kibot nenge ken nenge. ¹⁴Ara ene cik na li tiyo ka lo wei tungani katua lo kema, lobo tungani lo rute katua lo na kema kode lobo tungani lo ngon katua lo na kema ida cia o nyu to faritin mietare ¹⁵manyu lobo tohi kode moti kode kutuba na lo ru kimuhi to kutuk ida o nyu. ¹⁶Tungani na lo ngon oleng oto hati o tir tungani na li fadari to ngalem kode tungani na lo wei wei lo jiok kode o tir koite lo tungani kode kucere, ida cia inyi o nyu to faritin mietare. ¹⁷To tungani na lida o nyu, to fik lobo ingula lo kiciorita lo ki iti nyujo katua lo tobok i juhohini hati kifi kuna i libi iyo na ingula. ¹⁸O jir tungani na li iti dwari o nyu o dumu lodwa i lutohi iyo kuna kifi o rwace na kema ko cio ko sangite fad kuna lo ngoni ijia. O jir manyu inyi o rwac lobo tungani lo tir koite lo tungani kode kucere kode lobo tungani li fadari kode tungani na lo wei wei lo jiok. ¹⁹O jir tungani na i nyu o rwac cio kuna lida o nyuji to far lo uni ko far lo mietare, manyu far lo mietare o jir inyi iti nyu icieng. I ngohi kuna cio li iti nyujoti i lal kyelani kuneicieng ko kenite kuneicieng to kifi manyu na kurou o nyuji cia icieng. ²⁰Ati ka lida cio kuna lida o nyuji iti nyu kenite kuneicieng o jir icieng o dumari to kiji lo ilulung tonyio li iti bot icieng faji na i Nyu lo Lahitok. Ida lo rwacahini kifi kulo ki iti nyujo kenite kuneicieng manyu ida icieng o nyuji. ²¹Ara ene itidwar na i sio to icieng. O jir manyu na tungani lo rwaca kifi kulo ki iti nyujo i lal kyelani kunenge manyu lobo tungani lo tir kifi kulo ki iti nyujo ida inyi o nyu many kurou. ²²Lobo tohi lo tir tungani na lida o nyu o lotu ida o nyu manyu ka lo tir tungani na tohi, ida na tungani o nyu many kurou.

20 ¹To ofa lo lobito o goru ilulung lo cio kulo Israel fad kuny lo Zin, manyu i tongo icieng Kades. O wei Miriam o

nuhahini ijia. ²Tinyia o ruhi kifi ilulung manyu i furohino ki iti peha Moses ko Aron. ³O ngolofa icieng ko Moses manyu o jimi, "Ngara hati ki keroro langole lo weyarore recera kuniyang to ketemoni lo Lahitok! ⁴Nyio i yauno isi ilulung lo cio kulo Lahitok ene mwang, jimitan o jir ohoi ko sang kuniyang ki weiha ene? ⁵Nyio ki yauno isi ohoi to kof lo Ijpt iya ene faji i rohoi? O ru ngamang ten, kode bule kode vino kode kulili. O ru kileng kifi kulo mata". ⁶O fwo oho Moses ko Aron tinyia lo tubare cio iya kema lohircore o fwo o uroto lorubuhe agwala lo kema oto deyo lo Lahitok ko boto diho icieng. ⁷O joo Lahitok diho Moses, ⁸"To dumu iluk ito hati isi ko rece lilo Aron ito tubahi ilulung ara lobito. To tenya ko moru to ketemoni neicieng oto cia inyi i juhu kifi kunenge. I yauno cia isi kifi to ken lo moru iyo ilulung o jir icieng ko sang kuneicieng o mat. ⁹To na o dumu Moses iluk to ketemoni lo Lahitok iya na lo cihare Inyi inyi. ¹⁰I furohi icieng ko Aron ilulung ara lobito ketemoni lo locolong lo moru oto Moses ko jimitan diho icieng, "Iti ning, ite kasilak, o jir ohoi ki yauno kifi diho ite to ken lo ene moru? ¹¹Tinyia o ting Moses kana ko boho moru kakeny are to iluk nenge. I juhuno kifi o mat ilulung ko sang kuneicieng. ¹²Ati o joo Lahitok diho Moses ko Aron, "Tonyio ida ite i fik kigeno diho nan na lo tum ite bangun nan ara na i Nyu to ketemoni lo cio kulo Israel, ida cia ite i yaru ene ilulung iya nu kof la ko nan icieng." ¹³Ara afa kuno kifi kulo Meribah lafa faji li iti ngolofare cio kulo Israel Lahitok. ¹⁴O cule Moses jayona to Kades iyo kabu lo Edom o joo; Tohi na lo teny rece nino Israel inyi ene o joo; i yen isi kidak fad na lo lotu iyo ohoi ¹⁵O fwo afa lohitwaha kuniyang iya kof lo Ijpt manyu ki many ohoi ijia to karihin beciek. Ki iti gem cio kulo Ijpt ohoi ko lohitwaha kuniyang ¹⁶ati ka lohi cira afa ohoi diho Lahitok, o ning Inyi kicira niyang ko culuno malaika na lohi yauno ohoi to kof lo Ijpt. Jijia ki ngoni ohoi Kades, kang na lo ngon kalele lo kof nino. ¹⁷Lahitok ki co ja ki ring ara kof ningi. Ida cia ohoi ki fwo ara lobo mana kode lobo vinore, kode ki mat kifi to lobo itibi. Ki lot cia ohoi ki jifita kikoi na hitok lo kabu ida ki gere iya iteten kode iya ikajong many ka lohi ringe to kof ningi. ¹⁸Ati i nyiahahi cio kulo Edom o joo: Ida ite i tum ringaru ara ene; ka li tem ite, ki sutuno cia ohoi rem ko ite to ngalemo latuboti. ¹⁹I nyiahahi cio kulo Israel o joo; "Ki lot cia ohoi to kikoi na hitok manyu ka lohi mat ohoi kode sang kuniyang kude kifi kuningi, ki dum cia ohoi. Ki wak ja ohoi ringaru to kejuha o ru lobo tohi." ²⁰Ari i nyiahahi icieng o joo; "Ida ite i tum ringaru." Oto Edom ko ki rumuno diho icieng to jore na hitok manyu na i gol. ²¹Iya na lo mitere cio kulo Edom icieng ringaru ara kof neicieng, i beloro cio kulo Israel tinyia diho icieng. ²²O woju ilulung lo cio kulo Israel fad to Kades ko fwonuno donge lo Hor. ²³Inyia donge lo Hor o nyiha ko lohikori lo Edom, o joo Lahitok diho Moses ko Aron. ²⁴"I moraru cia Aron ko cio kunenge. Ida cia inyi o rute nu kof la cwara Nan cio kulo Israel tonyio i fwonu afa ite are fad i komu silan iyo cik Nei to faji lo kifi kulo Meribah. ²⁵I lolongu Aron ko kito nenge Eleazar i yaru icieng kai lo donge lo Hor. ²⁶To pucu kyelani kulo Aron iti ciefahi kito nenge Eleazar tonyio i moraru cia Aron ko cio kunenge; O wei cia inyi jijia." ²⁷I tiyi Moses iya na lo cihare Lahitok, i rwok icieng donge lo Hor to konyieha kulo ilulung fad. ²⁸O puce Moses kyelani kulo Aron iti ciefahi kito nenge Eleazar. Dong o weihi Aron ijia kue lo donge. Tinyia i culuno oho Moses ko Eleazar to donge, ²⁹manyu ka lo fwonu ilulung o yen jimitan lo wei Aron, i cir cio kulo Israel inyi to faritin keek uni.

21

¹Ka lo ning Kabu lo cio kulo Kanaan to Arad na lo manya Negev jimitan o fwonuno cio kulo Israel i jifitati kikoi na lo loro Asarim, i burahino inyi iti rem cio kulo Israel manyu i niefie kude. ²Tinyia i buti cio kulo Israel ene kibutia to ketemoni lo Lahitok, "Ka li co isi kuno cio kac kuniyang, ki bore cia ohoi kangite kuneicieng fad." ³O ning Lahitok kilelia neicieng i corihi cio kulo Kanaan iyo icieng. Icieng ko keruno icieng fad ko kangite kuneicieng to na iti barahini na faji o joo Horma. ⁴O fwo icieng to donge lo Hor i jifi kikoi na lo loro Nam na i Do lo ki loraru kof lo Edom. Ati i palaru taulo kulo cio to kikoi, ⁵i momodo icieng iyo Lobanga ko iyo Moses o joo, "Nyio ki yauno isi ohoi to kof lo Ijpt lo keroro mwang? O ru mugati! O

ru kifi! Manyu lohi tum ene daha ohoi.”⁶O culahi Lahitok munuok kuna i ngereha kiji neicieng o tok icieng cio manyu manyu o wei cio kulo Israel kuna i borengi. ⁷O fwonu cio diho Moses o joo diho inyi, “Lohi pal ohoi to tenya diho Lahitok ko diho isi. I lifa i ngohi ja Lahitok to dume kuno munuok to kiji niyang.” To na i lifahi Moses to cio.⁸O joo Lahitok diho Moses, “I kukumu munu mwalati i kacahi kai lo okale, tungani na lo tok munu ka lo deu oto o war.” ⁹To na i kukumu Moses munu mwalati ko kacahino iyo okale kai. Tinyia ka lo tok munu tungani oto hati i lom na munu mwalati ko warun. ¹⁰O sodoro cio kulo Israel lotita o fwonu i tawati Obos Oto ka lo wojuni to Obos. ¹¹O fwo i tawati Iye Abiram na lo ngon mwang o tany iya Moab iya ngati lo Okangere. ¹²Tinyia o sodoroti lotita o fwonuni i tawati ridat lo Zered. ¹³O wojuni tinyia o fwo i tawati o gisoti ko Arnon na lo ngon mwang na lo fetaru iya kof lo cio kulo Amor. Ara Arnon loikori lo kof lo Moab, o ngon kiji lo kof lo Moab ko kof lo cio kulo Amor. ¹⁴Inyi li co buk lo jorehin kulo Lahitok o joo, “...Zahab na lo ngon Supa ko ridati kulo Arnon ¹⁵ko corohololerihin kulo ridati kuna lo fwo iya lomanyarehin kulo Ar manyu i tolita loikorihihi kulo Moab. ¹⁶Tinyia o sodoroti iya Beer itibi lo kifi na lo jimitare Lahitok diho Moses, “I tutubu cio ara lobito ato cia Nan a co icieng kifi. ¹⁷Tinyia o wol cio kulo Israel ene wole; I firu o itibi to wol to inyi ¹⁸to itibi na lo bok kabunok na li iti luko kabolorok kulo cio, kabolorok ko iluhi ko moroha. Oto o fwo iya mwang iya Mattana”. ¹⁹to Mattana iya Nahaliel, to Nahaliel iya Bamos ²⁰manyu to Bamos iya ridat na lo ngon kof lo Moab faji na lo deyare locolong lo Pisga kof na i kakole. ²¹O cule cio kulo Israel jayona lo fwo rihohino Sihon kabu lo cio kulo Amor o joo; ²²“Ki co ohoi ki ring ara kof nino. Ida cia ohoi ki gere iya lobo mana kode vinore kode ki mat kifi to lobo itibi. Ki jifita cia ohoi kikoi na hitok lo kabu many ka lohi ringe to kof nino.” ²³Ati ida Sihon i ruk cio kulo Israel o fwo ara kof nenge. I lolongu inyi karemok kunenge fad ko fwo iya katua lo mwang ki iti remo Israel. Ka lo goru inyi Jahaz, o rem inyi ko cio kulo Israel. ²⁴Oto hati i fade cio kulo Israel inyi ko dumaru kof nenge many to Arnon many Jabok ati many loikori lo cio kulo Amon tonyio o lia loikori neicieng to lohitir. ²⁵I niefu cio kulo Israel kangite kulo cio kulo Amor fad ko manyati ijia ara lobito ko Hesbon ko kangite kuna li rit inyi fad. ²⁶Orumu Hesbon ara kang lo Sihon kabu lo cio kulo Amor na lorumu o rem ko kabu lo Moab o ngore o ruje kof nenge fad o goru many Arnon. ²⁷Inyi li co katibibilak o joo, “I fwonu Hesbon i ngohi i fahi ari; I ngohi kang lo Sihon iti ngejuhi. ²⁸O loo kima to Hesbon, lairan to kang lo Sihon, o loo o keru Ar lo Moab, lo tedore lo cio kulo Arnon. ²⁹Kidak diho isi Moab! Lohi keruni ite cio kulo Cemos! Li co inyi tee rei kunenge ara kaduhak ko tee kariok kunenge ara kuna li niefari diho Sihon kabu lo cio kulo Amor. ³⁰Ati lohi lanyu ohoi icieng: Lo gilari obolare lo Hesbon, many Dibon; Lohi gile ohoi icieng lo goru many Nopa na lo fetaru iya Medeba.” ³¹To na i tongohino cio kulo Israel kof lo cio kulo Amor. ³²To kifwongi lo cularu Moses kasifak Jazer, i niefu Israel lomanyarehin kuna li rit inyi ko ki fuharu cio kulo Amor kuna orumu lo manya ijia. ³³Tinyia ko ki beloti ko fworoti i jifari kikoi na lo loro iya Basan, oto Og kabu lo Basan ko karemok kunenge fad o fwonu ki iti remo icieng Edri. ³⁴O joo Lahitok diho Moses, “Ke bang inyi, tonyio la fotohi nan inyi kac kunino ara lobito ko karemok kunenge fad ko kof nenge. I tiyo iyo inyi tohi na li tiyi isi iyo Sihon kabu lo cio kulo Amor na lo lanyu Hesbon. ³⁵Tona i fade icieng inyi ara lobito ko tee rei kunenge ko karemok kunenge fad o ru lobo lo fur. Icieng ko lunyo kof nenge.

22 ¹Tinyia o fwo cio kulo Israel iya oleng lo Moab ko ki tawati tode lo Jordan i siran ko Jericho ²Naha orumu Balak kito lo Zipor lo deu sangite fad kuna li tiyi cio kulo Israel iyo cio kulo Amor, ³oto Moab ko bangun tonyio orumu cio oborengi noo. Dede orumu bangun na hitok li nief cio kulo Moab to cio kulo Israel. ⁴O joo lohitwaha kulo kof lo Moab diho lohitwaha kulo kof lo Midian, “I diele cia ene ilulung sangite dot kuna lohi rit ohoi iya na li dielare mongo nyiari to olemore. Oto Balak kito lo Zipor na lorumu ara kabu lo cio kulo Moab to kula faritin. ⁵ko cularu jayona ki lolonguno Balaam kito lo Beor na lorumu o ngonn Pesor na lo nyiha ko kare Uparets iyo kof lorejore nenge. O joo Balak, “Lo fwonu cio to kof lo Ijpt, i pudari kof manyu i tawati o nyiha ko nan. ⁶Jijia ou i ficio kuno cio tonyio o goli ki lanyiti nan. To lobo a tum cia nan a lanyu icieng manyu a fuhe icieng to kof. Tonyio a yen nan jimitan tungani na li gat isi, i gati! Manyu tungani na li fic isi, i ficiori.” ⁷O fwo lohitwaha kulo Moab ko Midian i yari ko kidumita kulo kilama. Ka lo goru icieng diho Balaam, o rihohi icieng inyi tohi na lo teny Balak. ⁸O joo Balaam diho icieng, “Ito get ene, a yitu cia nan diho ite ko tenya na lohi rihohi Lahitok nan.” Oto kulahitoha kulo Moab o get diho inyi. ⁹O lotu Lobanga diho Balaam i tifi inyi o joo, “Oho ngai kuna cio lohi ngon ko isi?” ¹⁰O joo Balaam diho Lobanga, “O culu Balak kito lo Zipor kabu lo Moab diho nan ene tenya o joo; ¹¹O fwonu cio to kof lo Ijpt kuna li pude kof, jijia ou to fik kificio kenite kuneicieng to nan. Kuya nga tum ba nan remun ko icieng ko ki fuharu icieng.” ¹²Ati o joo Lobanga diho Balaam, “Ke lik ko icieng. Ke fik kificio kenite kulo kuna cio tonyio i gati icieng.” ¹³Kiwanyi nenge o woju Balaam o rihohi kuna lohitwaha kulo Balak o joo, “I to yite kof ningi tonyio lo mitere Lahitok nan ki liharu ko ite.” ¹⁴Tona o yite kulahitoha kulo Moab diho Balak o fwo o joo diho inyi, “Lo beru Balaam ki lihuno ko ohoi.” ¹⁵Tinyia o culu Balak kunahitoha kulakude kuna iborengi manyu o boroho i lany kulangole ketemok. ¹⁶O fwonu icieng diho Balaam o joo, “Tohi na lo teny Balak kito lo Zipor ene; Ke co lobo tohi ki tik isi lotuno diho nan, ¹⁷tonyio ahi dum cia nan isi otoc manyu a tiyi lobo tohi keken li teny isi. Ou to fik kificio kenite lo kuno cio to nan.” ¹⁸Ati i nyiahahi Balaam icieng o joo, “Kileng ngohi co Balak nan rial ko dahab fad na lo ngon kang lo okabwe nenge, ida nan a tum ki tiyo lobo tohi hitok kode sidi lo rangaru ciha lo Lahitok Lobanga nei. ¹⁹Jijia iti get ene o jir nan a rumunore tohi na lohi rihohi Lahitok nan.” ²⁰Na karue, o lotu Lobanga diho Balaam o joo, “Iya na lo fwonu kuno cio ki lolongo isi, i liha ko icieng ati i tiyo tohi na lahi rihohi nan isi keken.” ²¹O woju Balaam kiwanyi i kukumahi lohi tongore kai lo sigiria nenge ko ki liharu ko kulahitoha kulo Moab. ²²Ati orumu Lobanga i longo noo to loro nenge, manyu o woita Malaika lo Lahitok kikoi ki tiho inyi orumu Balaam i rwohita sigiria nenge manyu o ngoni karwaak kunenge are ko inyi. ²³Ka lo deu sigiria Malaika lo Lahitok o woita kikoi o tehita ngalem latubot na lo utuni to sohobo, o gere to kikoi iya mana hatua. O lum Balaam inyi lo ki nyiahuno kikoi ²⁴

²⁵Ka lo deu sigiria Malaika lo Lahitok, o gere to kalele lo lohiti i riesahi keju lo Balaam lohiti. O lum Balaam sigiria ari. ²⁶Tinyia o loo Malaika lo Lahitok ketemoni ko loro o woita faji na i titing to kikoi faji na lo ru logerarore kode iya iteten kode iya ikajong. ²⁷Ka lo deu sigiria Malaika lo Lahitok ko getohino kof ko Balaam to korwong nenge, oto iny i longo noo ko lumo sigiria to iluk nenge. ²⁸Tinyia Lahitok ko ngaja kutuk lo sigiria ko jimitan diho Balaam, "Nyio a pal nan diho isi li co isi ki lum nan kuno kakeny uni?" ²⁹I nyiahahi Balaam sigiria o joo, "Lohi iti date isi nan! Ngara a ngon nan ko ngalem latubot kana nei, ngahi fadahi nan isi ene jijia." ³⁰O joo sigiria diho Balaam, "Ida ara nan sigiria nino na li rwohitita isi tiktik ko jijia? A tiyitita ngun nan ene tohi diho isi?" O joo iny, "O ru." ³¹Tinyia o nga Lahitok konyeha kulo Balaam ko deuno Malaika lo Lahitok o woita kikoi ko ngalem latubot to kana na lo sutuno to sohobo. Tona o gung iny kof ara na lo urohino lorubuhe. ³²I tifi Malaika lo Lahitok iny o joo, "Nyio i lum isi sigiria nino kuno lumita kakeny uni? A lotu Nan ene ki tiho isi tonyio o rohoi kikoi nino to ketemoni Nei. ³³Ki deu sigiria nan ko geraru to kikoi kakeny uni, ngara ida o gere ji Nan lahi fade isi jijia ati ji Nan a ngerihi iny." ³⁴O joo Balaam diho Malaika lo Lahitok, "La pal nan. Ida orumu nan a yen jimitan i woita isi kikoi ki tiho nan. Jijia ka lida isi i kwama, a yite cia nan." ³⁵O joo Malaika lo Lahitok diho Balaam, "I liha ko kuna cio ati to teny tohi na lahi rihohi Nan isi token." Tona i lik Balaam ko kulahitoha kulo Balak. ³⁶Ka lo ning Balak o joo o lotuno Balaam, o loo ki iti rico iny lobo kang lo kof lo Moab na lo ngon loikori lo Arnon na lo ngon lohicungi lo kof nenge. ³⁷O joo Balak diho Balaam, "Ida orumu nan ahi lolongo isi a joo o jir i ruhuno deu? Nyio ida isi i lotu diho nan? Ida ba nan ahi tum duma isi dede?" ³⁸I nyiahahi Balaam o joo, "O jir, la lotu jijia nan diho isi. Ati nan a tum tenya tohi na la wak nan. O jir nan a teny tohi na lo fik Lobanga kutuk nei keken." ³⁹Tinyia o fwo oho Balaam ko Balak iya Kirias Huzos. ⁴⁰I fotohi Balak kicu ko kera many i co kude diho Balaam ko kuna kulahitoha li lihita ko iny. ⁴¹Kiwanyi nenge i yaru Balak Balam many Bamos Baal manyu to ijia o tum iny deuno kalelehin kulo kem lo cio kulo Israel.

23 ¹O joo Balaam diho Balak, "Ki fihahi nan cialitok mietare ene." ²I tiyi Balak iya na lo tenyare Balaam, i fotohi icieng are mongo ko mongo lo ker kue lo ciali lobito lobito. ³Tinyia o joo Balaam diho Balak, "I tongo ene ko kiciorita kunino o rihe re nan a ngade gaa. Kuya o lotu cia Lahitok ki rico ko nan, tohi na lohi totorohi iny nan a lotu cia nan ahi rihohi isi." Tinyia o loo iny kai lo donge faji na i fala. ⁴I ric Lobanga ko iny, oto Balaam o joo, "La kukumahi nan cialitok mietare manyu a fotohi mongo ko mongo lo ker kai lo cialitok fad." ⁵O fik Lahitok tenya kutuk lo Balaam oto o joo, "To yite diho Balak i loo i cwara iny ene tenya." ⁶Tona o yite iny diho Balak o rumu iny o woita o nyiha ko kiciorita nenge ko kulahitoha kulo Moab fad. ⁷Oto Balaam o teny ene tenya, "Ki yauno Balak nan to kof lo Aram, kabu lo Moab to dongecio kulo ngati lo okangere. O joo; Ou ki ficiohi nan Jakob, ou to beru Israel. ⁸Nga tum nan ki ficio cio kuna lida Lobanga i fic aja? Nga tum nan beruno cio kuna lida Lobanga o beru aja?" ⁹A deya nan icieng to locolong lo morutore, a deya nan icieng to faji na i tede, a deya nan cio kuna li tongo ake manyu ida o fihi kenite o joo kira icieng misi to kiji lo misiok. ¹⁰Ngai lo tum ki kena fur lo Jakob kode ki kena ongon lo tomon kulo Israel? Ki co nan a wei wei lo kabirak, manyu ngo ri hati lohicungi nei ko neicieng!" ¹¹O joo Balak diho Balaam, "Nyio i tiyi isi diho nan? Ahi yauno nan isi ki ficio merok kunei ati o ru lobo tohi li tiyi isi ake ko ki gata icieng!" ¹²I nyiahahi iny o joo, "O jir nan ida a teny tohi na lo fik Lahitok kutuk nei?" ¹³Tinyia o joo Balak diho iny, "Ou lohi fwo lobo faji na ngi deyare isi icieng; ida cia isi i deu icieng fad ati kalelehin kulo kem neicieng. Manyu to ijia i ficio icieng to nan." ¹⁴Tinyia i yaru iny iny mana lo Zopim kue lo Pisga manyu o duhohi cialitok mietare ijia i fotohi mongo ko mongo lo ker to cialitok fad. ¹⁵O joo Balaam diho Balak, "I tongo ene ko kiciorita nino o rihe a loo ki rico ko Iny idi." ¹⁶I rico Lahitok ko Balaam ko fiha tenya kutuk nenge manyu o joo, "To yite diho Balak manyu i cwara iny ene tenya." ¹⁷Tona o loo iny diho iny o rumahi iny o woita ko kiciorita nenge, ko kulahitoha kulo Moab. I tifi Balak iny o joo, "O teny Lahitok o joo nyio?" ¹⁸Oto iny o teny ene tenya, "To woju Balak manyu to ning; ki ning nan kito lo Zipor. ¹⁹Ida Lobanga ara tungani o joo o taler, ida ara tungani na lo jir i bel kue nenge. O tenya re Iny ida hati i tiyi? O ciha re Iny ida hati iti fut ciha Nenge?" ²⁰To de a rumu nan cik lo kigata! Li gat Iny, ida nan a tum ki belo. ²¹O ru lobo kidak la deu nan iyo Jakob, o ru lobo mehino la deu nan iyo cio kulo Israel. O ngon Lahitok Lobanga neicieng ko icieng, o ngon kirienga lo Kabu kiji neicieng. ²²I yauno Lobanga icieng to kof lo Ijpt, o ngon icieng ko golun lo mongo na i gere. ²³O ru lobo kilama lo tum ki niefia ken lo Jakob, o ru lobo kimoca i rohoi to kenite kulo cio kulo Israel. O teny cia ene to ken lo Jakob ko to cio kulo Israel o joo, to de tohi na li tiyi Lobanga!" ²⁴O woju kuna cio iya ngatuny ngotenge! O tingunoti iya ngatuny na lida i yoma many ka lo kony tyang na li niefu iny manyu o mat okoto lo tyangi kuna li fade iny. ²⁵Tona o joo Balak diho Balaam, "Kode ke fic icieng manyu ke gat icieng!" ²⁶I nyiahahi Balaam o joo, "Ida adi nan lahi rihohi isi a joo o wak nan a tiyi tohi na lo teny Lahitok?" ²⁷Tinyia o joo Balak diho Balaam, "Ou i ngohi ahi yaru nan isi lobo faji ake, kuya o kwama cia Lobanga ki cwara isi i fic icieng to nu faji." ²⁸Oto Balak i yaru Balaam kue lo locolong lo Peor na li lomo kof na ikakole. ²⁹O joo Balaam, "I fahahi cialitok mietare ene manyu i kukumahi mongi mietare ko mongi kulo kera mietare iyo nan. ³⁰I tiyik Balak iya na tenyare Balaam ko ki fotohino mongo ko mongo lo ker kai lo kuna cialitok to lobito to lobito.

24 ¹Ka lo deu Balaam jimitan o kwama Lahitok ki gatahino Israel gum, ida dong iny o yite kilama iya na li tiyitare to kude faritin ati i bele komom nenge iya mwang. ²Ka lo de Balaam oto o deu cio kulo Israel o guri kemahin kuneicieng to imaniti to imaniti, o lotu Okorif lo Lobanga ken nenge ³ko tenya ene tenya, "Kimoca lo Balaam kito lo Beor; kimoca lo tungani na lo deya konyeha otoc. ⁴Kimoca lo tungani na lo ningo tenya diho Lobanga; na lo deya kitibotihin diho Lobanga na lo lanyu fad. Na lo urorita lorubuhe; na lo ngaja konyeha. ⁵Aja dwarujon lo kemahin kunino Jakob; dwarujon lo lomanyarehin kunio Israel!" ⁶O fetaru icieng iya ridati; iya mantak kulo kalele lo kare; iya cianitok kuna i uri kuna li iti bul Lahitok; iya cianitok cedar kulo kalele lo kifi. ⁷I tihita cia kifi to motyong kuneicieng, o tum cia kifi kinyiemo kuneicieng; O bolo cia kabu neicieng i lany Agag, iti bolori cia okabwe neicieng o gal. ⁸I yauno Lobanga icieng to kof lo Ijpt, o ngon icieng

ko golun lo mongo na i ngere. O kerunita icieng misihi kuna li joria manyu o gili koi kuneicieng ara toboha, to ngonecio kuneicieng o ngor icieng icieng.⁹O geto icieng o ra iya ngatuny; Iya ngatuny ngotenge, ngai lo tum ki iti wojuno icieng? I ngohi i gati cio kuna lohi gatahi isi gum, ko cio kuna lohi ficio isi o jir i ficiori.¹⁰Tona o cur kilongo Balak to ken lo Balaam. I kof inyi kac kunge ko jimitan diho inyi, “Ahi lolongu nan isi ki ficio merok kunei ati li gatahi isi icieng gum kakeny uni kulu.”¹¹Jijia to woju deu i loo kang! A joo ngole nan ahi dum cia nan isi otoc ati lohi tik Lahitok isi rumuno kidumita.”¹²I nyiahahi Balaam Balak o joo, “Ida ngole nan la rihohi jayona kuna li culu isi diho nan a joo,”¹³“Kileng ngohi co Balak nan rial ko dahab fad kuna lo ngon kaji lo okabwe nenge, ida cia nan a tiyi lobo tohi to lanyuno nei kode na i jir kode na i rohoi o gal cik lo Lahitok, manyu o jir nan a tenya tohi na lo teny Lahitok token? ¹⁴Jijia la yitoro nan diho cio kunei, ati ou, ahi rihohi tohi na mute li tiyi kuno cio iyo cio kunino to faritin kuna mute lo fwonuno.”¹⁵Tinyia oto inyi o teny ene tenya, “Kimoca lo Balaam kito lo Beor; kimoca lo tungani na lo deya konyeha otoc ¹⁶Kimoca lo tungani na lo ningo tenya lo Lobanga; na lo tehita yenun na lo lotu iyo Inyi na lo ngon kai noo; na lo deya kitibotihin diho Lobanga na lo lanyu fad; na lo urorita lorubuhe; na lo ngaja konyeha.”¹⁷A deya nan Inyi ati ida ara jijia, a deu nan Inyi ati ida o nyiha. O lotu mute kangeriti to kolo Jakob, o woju mute iluk lo okabwe to Israel. O bor mute inyi komoma kulo Moab, koi kulo kueci kulo cio kulo Ses fad.¹⁸O lanyuni mute Edom; O lanyuni cia meroni nenge Seir, ati o woju mute Israel o gol. ¹⁹O lotu mute kalanyunoni to kolo Jakob, manyu o keru otonge kulo cio to katua lo kang.”²⁰Tinyia o deu Balaam Amalek ko tenya ene tenya, “Ara afa Amalek ketemoni to kiji lo misihi, ati ara mute lohicungi neicieng keroro lo tur.”²¹Tinyia o deu inyi cio kulo Kena ko tenya ene tenya nenge, “O gol lomanyare ningi, o woita kaji ningi kue lo tabak ²²oto hati ki keruni cia ite cio kulo Kena ka lohi niefie Aur ite.”²³Tinyia o teny inyi tenya nenge, “Olo! Ngai lo tum o war ka li tiyi Lobanga ene? ²⁴O fwonu cia baburi to todehin kulo Sypras, o lanyu cia icieng Asur ko Eber. Ati kileng icieng o fwonu mute i muraha.”²⁵Oto Balaam ko wojuno ko yitoro iya kalenge, o loo manyu Balak kikoi nenge.

25 ¹Ka lo manya cio kulo Israel Sitim, i ciak rei ki ruma ngorwo kulo kof lo Moab ²kuna li lolongorita icieng daha kikumihin kulo lobangahin kuneicieng. O daha kuna cio dahidahi kulo kikumihin o gungiti manyu ki wora kuna lobangahin. ³Tona i tudohi cio kulo Israel kenite kuneicieng ko Baal lo Peor oto kilongo lo Lobanga o cura to icieng.⁴O joo Lahitok diho Moses, “To dumu lohitiwaha kulo kuno cio fad, i fade icieng i lwehi kenite kuneicieng oleng kolongare ketemoni lo Lahitok o jir kilongo lo Lahitok na i gol i belo to kenite kulo cio kulo Israel.” ⁵Tona o rihohi Moses kangotok kulo tenyitenyi to Israel o joo, “Ite tolobito tolobito o jir i fade cio kuningi kuna lo torahi kenite ki wora Baal lo Peor.”⁶Tinyia i yauno lobo tungani Israelani lobo ngorwani Midianani katua lo kem to ketemoni lo Moses ko ilulung lo cio kulo Israel kuna lorumu o tuba ki cira ketemoni lo kema lohircore. ⁷Ka lo deu Pinikas kito lo Eleazar kito lo Aron kadwarani ji ko wojuno to lotubare ko dumuno fere o tek.⁸ko ki jifaru na Israelani katua lo kema ko guro icieng are fad to fere o cuk na tungani Israelani i fa o loo i morahi ko na ngorwani. Oto jioh na li ciak daha cio kulo Israel ko ki cung; ⁹Ati orumu cio kuna lo wei to na jioh lo goru alifi keek are ko ongon.¹⁰O joo Lahitok diho Moses, ¹¹“Li bele Pinikas kito lo Eleazar kito lo Aron kadwarani kilongo Nei to kenite kulo cio kulo Israel. Tona lo bolore lakaye nenge lo kiwora karana Nei to kiji neicieng iya Nei. Ida Nan la iti cung warun neicieng to lakaye Nei.”¹²Tona dong to rihohi inyi ti joo; A fiha Nan ciharu Nei lo yomo ko inyi. ¹³O tek cia inyi ko lotataha kunge tic lo dwarun na lida i cung tonyio o nyia lakaye inyi lo kiwora Lobanga nenge manyu o pul cio kulo Israel.¹⁴O bara karana lo na Israelani li fadari ko na ngorwani Midianani Zimri kito lo Salu kaboloroni lo lobo kaji to imanit lo Simeon. ¹⁵Manyu o bara karana lo na ngorwani Midianani li fadari ko inyi Kozbi kito lo Zur kabu lo lobo imanit to kof lo Midian.¹⁶O joo Lahitok diho Moses, ¹⁷“To fik cio kulo Midian ara merok manyu i fada icieng. ¹⁸Ki fik manyu icieng ite ara merok to ki iti nononga ite iyo ene tenya lo Peor na li lifitita kanece neicieng Kozbi, kito lo kaboloroni to Midian na ngorwani li fadari tona lo lotunore jioh to na tic i bot.”

26

¹To kifwongi lo jioh, o joo Lahitok diho Moses ko Eleazar kito lo Aron kadwarani, ²“I kenata ilulung lo cio kulo Israel fad to kajihit, cio fad kuna lara karihin keek are kode o gal kuna lo tum rutohino ara karemok kulo Israel.”³Tinyia to oleng lo kof lo Moab to tode lo Jordan na li siran ko Jeriko, o tenya Moses ko kadwarani Eleazar ko icieng o joo, ⁴“I kenata cio rei kuna lara karihin keek are kode o gal iya na lo cihare Lahitok Moses. Ara kuno cio kulo Israel kuna lo fwonu to kof lo Ijpt.”⁵Ara afa lotataha kulo Reuben okang lo Israel icieng: cio kulo agwala lo Hanok; cio kulo agwala lo Palu; ⁶cio kulo agwala lo Hezron ko cio kulo agwala lo Karmi; ⁷Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Reuben. Ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ongon ko uni ko mia mietare ko keek uni.⁸Ara afa kito lo Palu Eliab ⁹manyu ara afa tee kulo Eliab icieng oho; Nemuel, Dasan ko Abiram. Icieng kuna oho Dasan ko Abiram ara afa kulahitoha to ilulung kuna lo fwonu iti pek Moses ko Aron kulafa lo ngoni kiji lo kajifitak kulo Kora, kuna li iti pek Lahitok.¹⁰O ngaja kof o dile icieng ara lobito ko Kora na lo wei kajifitak kunge mia are ko keek miet kuna lo keru kima. O fwonu icieng ara kitotorita lo sonya. ¹¹Ati ida afa kaji lo Kora o keroro.¹²Ara afa lotataha kulo Simeon to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Nemuel; cio kulo agwala lo Jamin; cio kulo agwala lo Jakin; ¹³cio kulo agwala lo Zera ko cio kulo agwala lo Saul. ¹⁴Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Simeon; ara afa wel lo cio kuno li keni alifi keek are ko are ko mia are.¹⁵Ara afa lotataha kulo Gad to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Zepon, cio kulo agwala lo Haggai; cio kulo agwala lo Suni; ¹⁶cio kulo agwala lo Ozni; cio kulo agwala lo Eri; ¹⁷cio kulo agwala lo Arodi ko cio kulo agwala lo Arieli. ¹⁸Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Gad, ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ongon ko mia miet.¹⁹Er ko Onan ara tee kulo Juda kulafa lo wei to kof lo Kanaan. ²⁰Ara afa lotataha kulo Juda to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Sela; cio kulo agwala lo Perez ko cio kulo agwala lo Zera. ²¹Ara afa lotataha

kulo Perez icieng cio kulo agwala lo Hezron ko cio kulo agwala lo Hamul.²² Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Juda; ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek mietare ko ile ko mia miet.²³ Ara afa lotataha kulo Isakar to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Tola; cio kulo agwala lo Puah;²⁴ cio kulo agwala lo Jasub ko cio kulo agwala lo Simron.²⁵ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Isakar; ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ile ko ongon ko mia uni.²⁶ Ara afa lotataha kulo Zebulun to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Sere; cio kulo agwala lo Elon ko cio kulo agwala lo Jahleel.²⁷ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Zebulun; ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ile ko mia miet.²⁸ Ara afa lotataha kulo Josep to agwalahin kuneicieng; ara iyo Manase ko Epraim icieng:²⁹ Lotataha kulo Manase icieng; cio kulo agwala lo Makir (Makir afa monye lo Gilead); cio kulo agwala lo Gilead.³⁰

³¹cio kulo agwala lo Asriel; cio kulo agwala lo Sekem;³² cio kulo agwala lo Semida; cio kulo agwala lo Heper.³³ (O ru afa tee rei diho Zelothead kito lo Heper; ara afa tee kunenge tee kariok keken, karanecio kuneicieng Mahala, Noah, Hogla, Milka ko Tirza)³⁴ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Manase; ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek miet ko are ko mia mietare.³⁵ Ara afa lotataha kulo Epraim to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Sutela; cio kulo agwala lo Beker; cio kulo agwala lo Tahan;³⁶ Ara afa kuno lotataha kulo Sutela cio kulo agwala lo Eran.³⁷ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Epraim, ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek uni ko are ko mia miet. Ara afa kuno lotataha kulo Josep to imaniti kuneicieng.³⁸ Ara afa lotataha kulo Benjamin to agwalahin kuneicieng; cio kulo agwala lo Bela; cio kulo agwala lo Asbel; cio kulo agwala lo Ahiram;³⁹ cio kulo agwala lo Supam ko cio kulo agwala lo Hupam.⁴⁰ Ara afa lotataha kulo Bela ara iyo Ard ko Naaman icieng; cio kulo agwala lo Ard ko cio kulo agwala lo Naaman.⁴¹ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Benjamin, ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ongon ko miet ko mia ile.⁴² Ara afa agwala lo imanit lo Dan; cio kulo agwala lo Suham ake. Ara afa kuno lotataha kulo Dan,⁴³ ara afa icieng fad kulo agwala lo Suham. Ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ile ko ongon ko mia ongon.⁴⁴ Ara afa lotataha kulo Aser to agwalahin icieng; cio kulo agwala lo Imna; cio kulo agwala lo Isbi; cio kulo agwala lo Beria ko⁴⁵ ara iyo lotataha kulo Beria; cio kulo agwala lo Heber ko cio kulo agwala lo Malkiel.⁴⁶ (O ngon afa kito karioni lo Aser na lo bara Seria)⁴⁷ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Aser, ara wel lo cio kuna li keni alifi keek miet ko uni ko mia ongon.⁴⁸ Ara afa lotataha kulo Naptali to agwalahin kuneicieng; cio kulo agwala lo Jahazel; cio kulo agwala lo Gum;⁴⁹ cio kulo agwala lo Jezer ko cio kulo agwala lo Silem.⁵⁰ Ara afa kuno agwalahin kulo imanit lo Naptali, ara afa wel lo cio kuna li keni alifi keek ongon ko miet ko mia ongon.⁵¹ Ara afa wel lo cio rei kulo Israel fad alifi mia ile ko lobito ko mia mietare ko keek uni.⁵² O joo Lahitok diho Moses,⁵³ "O jir o korahini kof diho icieng ara lolunyt i jifita wel lo karanecio.⁵⁴ I cwara kof lolunyt na hitok diho cio kuna iborengi manyu diho cio kuna kuting i co na sidi, o jir cio pili o rumu kof lolunyt na lo tumohino ko wel lo cio kuna li geri.⁵⁵ To de ha jimitan o jir o kori kof to ki biro lo tobotobo. Tohi na lo rumu ilulung lobito lobito o jir i jifita karana lo kaji na lo ngon iyo imanit lo reunore nenge.⁵⁶ O jir kof lolunyt o kori to ki biro lo tobotobo iyo ilulung na hitok kode na sidi."⁵⁷ Ara kuno cio kulo imanit lo Levi kuna li keni to agwalahin kuneicieng; cio kulo agwala lo Geresoni; cio kulo agwala lo Koas ko cio kulo agwala lo Merari.⁵⁸ Ara manyu orumu kuno agwalahin kulo imanit lo Levi; cio kulo agwala lo Libni; cio kulo agwala lo Hebron; cio kulo agwala lo Mahli; cio kulo agwala lo Musi ko cio kulo agwala lo Kora. (Ara afa Koas apa lo Amram;⁵⁹ O bara afa karana lo ngorwani lo Amram Jokobed, lotata lo Levi na lara cio kulo imanit lo Levi lo tomonu to kof lo Ijipt. O tomonohi inyi Aron, Moses ko kanecie neicieng Miriam diho Amram.⁶⁰ Ara afa Aron apa lo Nadab, Abihu, Eleazar ko Ismar.⁶¹ Ati o wei oho Nadab ko Abihu lafar li fotohinore icieng kiciorita diho Lahitok to kima na lida i ruhiti.)⁶² Ara afa cio rei kulo imanit lo Levi kuna li keni i ciaha iyo kito na lara ofa lobito o lorore iya ketemoni fad alifi keek are ko uni suuk. Ida orumu i kenahini icieng kiji lo cio kulo Israel kunakude tonyio ida icieng o rumu kof lolunyt kiji neicieng.⁶³ Ara kuno kuna li ken Moses ko kadwarani Eleazar na li kenare icieng cio kulo Israel to oleng lo kof lo Moab to tode lo Jordan na li siran ko Jeriko.⁶⁴ O ru lobo to kiji neicieng lara kulafa cio li ken oho Moses ko kadwarani Aron lafar li kenare icieng cio kulo Israel to kuny lo Sinai.⁶⁵ Tonyio orumu Lahitok lo rihohi kuna cio kulo Israel o joo o kerohino cia icieng katua lo mwang manyu o ru afa lobo to kiji neicieng lo tong, ara afa Kaleb kito lo Jepuni ko Josua kito lo Nun.

27 ¹O fwonu tee kulo Zelothead kito lo Heper, kito lo Gilead, kito lo Makir, kito lo Manase ara kulo imanit lo Manase kito lo Josep. Ara afa karanecio kulo kuna tee; Mahala, Noah, Hogla, Milka ko Tirza.² ko woita ketemoni lo Moses, kadwarani Eleazar, kabolorok ko ilulung lo cio kulo Israel fad to ketemoni lo kema lohircore ko jimitan,³ O weihi apa niyang mwang. Ida afa inyi o ngon kiji lo kajifitak kulo Kora kulafa lo tenyu fwonuno ara lobito ki iti peha Lahitok, ati o wei inyi to kpalipali kunenge ake o ru lobo kito retoni li ngohi.⁴ Nyio cia o rijorore karana lo apa niyang to agwala neicieng to rujon lo kito retoni? Ki co ohoi sangite kiji lo cio kulo agwala lo apa niyang.⁵ Tona i yauno Moses tenya neicieng ketemoni lo Lahitok.⁶ oto Lahitok o joo diho inyi,⁷ "O behi tohi na lo tenya tee kariok kulo Zelothead. O jir ite i co icieng sangite lolunyt neicieng kiji lo cio kulo agwala lo apa neicieng manyu i cwara kof lolunyt lo apa neicieng diho icieng."⁸ Ti joo diho cio kulo Israel, "Ka lo wei tungani o ru kito retoni, i cwara tohi lolunyt nenge diho kito karioni nenge."⁹ Ka lo ru kito karioni nenge, i cwara tohi lolunyt nenge diho recera kunenge.¹⁰ Ka lo ru recera kunenge, i cwara tohi lolunyt nenge diho recera kulo apa nenge.¹¹ Ka lo ru recera kulo apa nenge, i cwara tohi lolunyt nenge diho tungani na lo nyiha ko inyi noo to agwala lo imanit neicieng, o ji rara inyi li yaru. O jir ene tenya iti goli ara cik diho cio kulo Israel iya na lo cihare Lahitok Moses."¹² Tinyia o joo Lahitok diho Moses, "I rwoho ene donge to locolongi kulo Abarim to de na kof la cwara nan cio kulo Israel.¹³ Langun li deu isi i moraru manyu cia isi ko cio kunino, iya na li tiyihinore diho rece nino Aron,¹⁴ tonyio lafar lo silare ilulung to faji lo kifi to kuny lo Zin i fwonu ite are fad i beru ki jifita cik Nei ida i bang Nan ara na i Nyu to ketemoni neicieng. Ara afa kuno kifi kulo Meriba Kades, to kuny lo Zin.¹⁵ O joo Moses diho Lahitok,¹⁶ "I

ngohi Lahitok Lobanga na li co wirita diho sangite kuna i wari fad, to nyumu lobo tungani o lanyu ene ilulung,¹⁷ na li lorita kiji neicieng, tungani na cia lo rik icieng i yaru ijia, o jir cio kulo Lahitok ida o ri ko kera kuna lo ru katibalani."¹⁸Tona o joo Lahitok diho Moses, "To dumu Josua kito lo Nun, tungani na lo ngon ko okorif lo obolare katua nenge ito hati i fik kac kunino kue nenge.¹⁹I cwara inyi to woita ketemoni lo kadwarani Eleazar ko ilulung fad manyu to cik inyi to ketemoni neicieng.²⁰I cwara inyi obolare nino o jir ilulung lo cio kulo Israel fad o bang inyi.²¹O jir inyi o woita ketemoni lo kadwarani Eleazar na cia li tifunita tenyitenyi to inyi diho Lahitok ara na li tiyore Urim to ketemoni lo Lahitok. To cik nenge o loo cia inyi ko ilulung lo cio kulo Israel fad manyu to cik nenge o yitu cia icieng."²²I tiyi Moses iya na lo cihare Lahitok inyi. O dumu inyi Josua iti woitahi ketemoni lo Lahitok ko ilulung lo cio kulo Israel fad.²³Oto inyi ko fiha kac kunge kue nenge ko ciha inyi iya na lo cihare Lahitok ara diho Moses.

28 ¹O joo Lahitok diho Moses,²⁴I cwara ene cik diho cio kulo Israel manyu to rihohi icieng i joo: Ito ric jimitan o jir ki ciorihita Nan daha to tik na lo tumohino to faritin fad ara kiciorita na lohi iti kwama uron nenge Nan.³Ti joo diho icieng: Ara ene daha kiciorita na lo jir ite i fotohi diho Lahitok; tee mongi kulo kera are kuna lara kari lobito na lo ru madati to kenite ara kiciorita locurat na lo ngon to faritin fad,⁴i fotohi kito lo ker lobito to kwanyi, na bito to kurou,⁵ara lobito ko kiciorita na lara ngamang na lara lokirie lobito lo kofwo kuna i tinyaha noo kuna li karuti to ngoroni lo olif na li piuni na i lib na lo tum cupahin are ko nusu.⁶Ara ene kiciorita locurat lo tiktik na lo cihi to donge lo Sinai ara daha na li iti kwama uron nenge, kiciorita lo daha na li fotohini Lahitok.⁷Ara kiciorita imatit na li iti lihahini ko kito lo ker lobito lobito vino cupahin are ko nusu. I fotohi kiciorita imatit iyo Lahitok to faji na i Nyu.⁸I fotohi kito lo ker lo are kurou ara lobito ko kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit iya na li fotohini to kiwanyi. Ara ene kiciorita lo daha na li iti kwama uron nenge Lahitok.⁹To far lo Sabit to dumu kiciorita tee mongi kulo kera are kulo kari lobito kuna lo ru madati to kenite; ara lobito ko kiciorita imatit ko kiciorita na lara ngamang na lara kofwo kuna i tinyaha lokiriehini are na li karuto to ngoroni lo olif.¹⁰Ara ene kiciorita locurat to far lo Sabit na lo sod kiciorita lo tiktik ko kiciorita imatit kunge.¹¹To far lo lobito kulo ofahin pili i fotohiti kiciorita locurat diho Lahitok mongi kuna lo rihe o ngarihi are, mongo lo ker ko tee mongi kulo kera mietare kuna lara kari lobito kuna lo ru madati to kenite fad.¹²Ara lobito ko mongo lobito lobito o jir i fotohi kiciorita na lara ngamang lokiriehini uni kulo kofwo kuna i tinyaha noo kuna li karuti to ngoroni lo olif; ara lobito ko mongo lo ker o jir i fotohini kiciorita na lara ngamang kofwo kuna i tinyaha lokiriehini are kuna li karuti to ngoroni lo olif.¹³ko to kito lo mongo lo ker lobito lobito o jir i fotohi kiciorita kuna lara ngamang kofwo kuna i tinyaha lokirie lobito na li karuti to ngoroni. Ara ene kiciorita locurat na li iti kwama uron nenge, kiciorita na li fotohini Lahitok.¹⁴Ara lobito ko mongo lobito lobito o jir i fotohini kiciorita imatit lo cupahin miet kulo vino, to mongo lo ker cupahin are, ko to tee kulo mongi kulo kera cupa lobito lobito. Ara kuno kiciorita kulo ofa kuna lo jir i cori to ofahin fad iyo kari.¹⁵Ara lobito ko kiciorita kulo tiktik ko kiciorita imatit kunge, o jir i fotohini kore lobito ara kiciorita lo kupal diho Lahitok.¹⁶Iyo far lo tomon ko ongon ofa lo lobito o jir o nyai karama lo Rangita (Paska) lo Lahitok.¹⁷To far lo tomon ko miet lo ene ofa o jir karama o ngon; to faritin mietare o jir i daha mugati kuna lo ru ibula to katua.¹⁸Iyo far lo ketemoni o jir i ngon ko tuba na i nyu, ke tiyi lobo tic i gol.¹⁹I fotohi kiciorita locurat diho Lahitok na lara mongi kuna lo ngarihi are, mongo lo ker lobito ko tee mongi kulo kera mietare kuna lara kari lobito kuna lo ru ko madati fad.²⁰Ara lobito ko mongo lobito lobito i fotohi kiciorita na lara ngamang na lara kofwo kuna i tinyaha lokiriehini uni to mongo lobito lobito lo kofwo kuna i tinyaha noo kuna li karuti to ngoroni, lokiriehini are to mongo lo ker²¹ko lokirie lobito lo kito lo mongo lo ker lobito lobito.²²To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal i pulore kenite kuni.²³I fotohiti kuno i sodore kiciorita locurat lo tiktik lo kiwanyi.²⁴To ene kikoi o jir i fotohi daha ara kiciorita locurat tiktik to faritin mietare ara kiciorita lo daha na li iti kwama uron nenge Lahitok. O jir i fotohini o sod kiciorita locurat kulo tiktik ko kiciorita imatit kuneicieng.²⁵To far lo mietare, iti ngon ko tuba na i nyu manyu ke tiyi lo tic i gol.²⁶To far lo ngak ketemok, ka li cwara ite kiciorita lo kwama lo ngamang ngejuho to far lo kwama lo dengo, ito ngon ko tuba na i nyu manyu ke tiyi lobo tic i gol.²⁷I fotohiti kiciorita locurat lo mongi are kuna lo rihe o ngarihi, mongo lo ker lobito ko tee mongi kulo kera mietare kuna lara kari lobito ara daha na li iti kwama uron nenge Lahitok.²⁸Ko mongo lobito lobito o jir o ngon lokiriehini uni kulo kofwo kuna i tinyaha kuna li karuti to ngoroni, ara lobito ko mongo lo ker lokiriehini are.²⁹ko to tee mongi kulo kera lokirie lobito to lobito.³⁰Ito sodohiti kore lobito lo pulore ite.³¹I fotohiti kuno ko kiciorita imatit kuneicieng i sodore kiciorita locurat kulo tiktik ko kiciorita kuna lara ngamang kunge. Ito de manyu i ngengel otoc jimitan o jir kuna sang pili o ru lobo lo ngon ko madati ken.

29

¹To far lo lobito iyo ofa lo mietare iti ngon ko tuba na i nyu manyu ke tiyi lobo tic i gol. Ara na far na lo ji rite i kutare turena.²Ara daha kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok o jir i fotohi kiciorita locurat lo mongo na lo rihe o ngarihi lobito, mongo lo ker lobito ko tee mongi kulo kera mietare kuna lara kari lobito kuna fad lo ru ko madati.³Ara lobito ko mongo i fotohi kiciorita na lara ngamang na lara lokiriehini miet kulo kofwo kuna i tinyaha noo kuna li karuti to ngoroni lo olif, kulo mongo lo ker lokiriehini are⁴ko kulo kuna tee mongi kulo kera lokirie lobito lobito to lobito.⁵Iti lihahi ko kore lobito ara kiciorita lo kupal i pulore kenite kuni.⁶Ara kuno kisodita kulo kiciorita kulo ofahin ko kulo tiktik ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit iya na lo ciharehini. Ara icieng kiciorita lo daha na li fotohini Lahitok ara na li iti kwama uron nenge.⁷Far lo tomon lo ene ofa lo mietare iti ngon ko tuba na i nyu. O jir i toyo to mejun lo taulo many uke tiyi lobo tic.⁸I fotohiti kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok lo mongo lobito na lo rihe o ngarihi, mongo lo ker lobito ko tee mongi kulo kera mietare kuna lara kari lobito kuna lo ru ko madati to kenite fad.⁹Ara lobito ko mongo o jir i

fotohi kiciorita na lara ngamang na lara kofwo kuna i tinyaha noo kuna li karuti to ngoroni lokiriehin miet, kulo mongo lo ker lokiriehin are ¹⁰ko kulo kuna tee mongi kulo kera lokirie lobito lobito to lobito. ¹¹Iti sodohiti kore lobito ara kiciorita lo kupal, o sod kiciorita lo kupal na lo pulorehin ko kiciorita locurat lo faritin fad ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit. ¹²Far lo tomon ko miet ofa lo mietare iti ngon ko tuba na i nyu manyu ke tiyi lobo tic ningi lo tiktik. Iti nya karama diho Lahitok to faritin mietare. ¹³I fotohiti kiciorita locurat na li iti kwama uron nenge Lahitok mongi kuna lo rihe o ngarihi tomon ko uni, mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito tomon ko ongon kuna lo ru ko madati to kenite fad. ¹⁴Ara lobito ko lobito lobito ko kuna mongi tomon ko uni i fotohiti kiciorita na lara ngamang na lara kofwo kuna i tinyaha kuna li karuti to ngoroni lokiriehin miet, tolobito lo kuna mongi kulo kera are lokiriehin are ¹⁵ko to kuna tee mongi kulo kera tomon ko ongon lokirie lobito lobito. ¹⁶To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ko kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit kunenge. ¹⁷Iyo far lo are i fotohi mongi kuna lo ngarihi tomon ko are ko mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera tomon ko ongon kuna lara kari lobito o jir fad o ru lobo madati to kenite. ¹⁸To mongi, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kari lobito, i fotohiti kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo cihi. ¹⁹To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ²⁰Iyo far lo uni i fotohi mongi kuna lo ngarihi tomon ko lobito, mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito tomon ko ongon o jir fad o ru lobo madati to kenite. ²¹To mongi, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kari lobito, i fotohi kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo ciharehin. ²²To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ²³Iyo far lo ngon i fotohi mongi kuna lo ngarihi tomon, mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito tomon ko ongon o jir fad o ru madati to kenite. ²⁴To mongi, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kari lobito, i fotohi kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo ciharehin. ²⁵To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ²⁶Iyo far lo miet i fotohi mongi kuna lo ngarihi mietangon, mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito tomon ko ongon o jir fad o ru lobo madati to kenite. ²⁷To mongi, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kari lobito, i fotohi kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo cihi. ²⁸To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ²⁹Iyo far lo ile i fotohi mongi kuna lo ngarihi mietauni, mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito tomon ko ongon o jir fad o ru lobo madati to kenite. ³⁰To mongi, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kari lobito, i fotohi kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo cihi. ³¹To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ³²Iyo far lo mietare i fotohi mongi kuna lo ngarihi mietare, mongi kulo kera are ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito tomon ko ongon o jir fad o ru lobo madati to kenite. ³³To mongi, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kari lobito, i fotohi kiciorita na lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo cihi. ³⁴To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ³⁵Iyo far lo mietauni ito tubati tuba lo ki iti cungo manyu ke tiyi lobo tic lo tiktik. ³⁶I fotohiti ara kiciorita na li iti kwama uron nenge Lahitok daha kiciorita na lo ngon ijia mongo lobito, mongo lo ker lobito ko tee mongi kulo kera mietare kuna lara kari lobito kuna lo ru lobo madati to kenite. ³⁷To mongo, mongi kulo kera ko tee mongi kulo kera kuna lara kari lobito, i fotohi kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng iya na lo cihi. ³⁸To sodohi kore lobito ara kiciorita lo kupal ara lobito ko kiciorita locurat lo tiktik ara lobito ko kiciorita kuna lara ngamang ko kiciorita imatit kuneicieng. ³⁹Ara kisodita lo kibutia nino ko kiciorita lo wahun lo tau nino, i fotohi kuno diho Lahitok iyo faritin kulo karamahin kuningi; kiciorita locurat kuningi; kiciorita kuna lara ngamang, kiciorita imatit ko kiciorita kulo kimoraru." ⁴⁰O rihohi Moses cio kulo Israel sangite pili kuna lo cik Lahitok inyi.

30 ¹O joo Moses diho kabolorok kulo imaniti kulo Israel, " Tohi na lo cik Lahitok inyi ene: ²Ka lo teny tungani kibutia diho Lahitok kode o teny tenya lo ciharu kode o toraru to kifioro ake ake diho inyi, o jir inyi ida o gil kibutia nenge ati i ngohi i tiyi iya na lo cik inyi pili. ³Ka li butia kito karioni na lo rihe o ngon kolo apa nenge manyu o toraru ake ake to ciharu lo kitiyo lobo tohi diho Lahitok ⁴o bingo monye kibutia ko ciharu nenge ida hati o teny lobo tenya lo ki tiho inyi, dong o woita cia kibutia nenge ko ciharu nenge fad iya na lo teny inyi. ⁵Ati ka lo ning monye tenya nenge oto hati i tik inyi, ida cia na kibutia ko ciharu nenge i tiyo, o lak cia Lahitok inyi tonyio li tik monye inyi. ⁶Ka lo yemari inyi orumu li buti kode orumu kutuk nenge lo liangu tenya lo ciharu na lo toraru inyi ake ake ⁷o ning retoni nenge ida hati o teny lobo tenya diho inyi lo ki tiho inyi, o jir na kibutia ko ciharu nenge i wasihi iya na lo teny inyi. ⁸Ati ka li tik retoni nenge inyi ka lo ning, li fade inyi na tenya lo kibutiaru ko ciha na lo torarore inyi, oto cia Lahitok o lak inyi. ⁹Lobo kibutia kode ciharu lo teny lafuserito kode ngorwani na lo jaharu, i wasihi iya na lo tenyare inyi. ¹⁰Ka li butia ngorwani na lo ngon ko retoni kode o toraru to ciharu na lo cik inyi ¹¹manyu o ning retoni nenge ati ida o teny lobo tenya diho inyi lo ki tiho inyi, i wasihi cia kibutiaru nenge ko ciharu na lo cik inyi iya na lo tenyare inyi. ¹³O tum retoni nenge ki iti golo kode ki tiho lobo kibutia li buti inyi kode lobo ciharu lo torarore inyi ken nenge. ¹⁴Ati ka lo buho retoni nenge ida i tik inyi to faritin ko faritin oto inyi iti gol kibutiaru nenge fad i wasihi iya na lo tenyare inyi. Iti gol inyi icieng to buhoro ida o tenya diho inyi to icieng. ¹⁵Oto hati ka li tik inyi icieng langun li yaru faritin o jir dong inyi o ting

kiricio lo kupal nenge. ¹⁶Ara kuno cihichi kuna li co Lahitok diho Moses na li jifita kitongo kiji lo retoni ko ngorwani nenge kode kiji lo apa ko kito karioni nenge na lo rihe o ngon kalenge.

31

¹O joo Lahitok diho Moses, ²“I lenu cio kulo Midian to cio kulo Israel. To kifwongi lo na i moraru cia isi ko cio kunino.”³Tona o joo Moses diho cio, “Ito dumu kude iyo karemok kuningi o jir o fworu jore kof lo cio kulo Midian lo ki yaru ilen lo Lahitok kenite kuneicieng. ⁴To cule iyo rem cio alif lobito iyo imanit lobito lobito lo Israel.” ⁵To na cio alifi tomon ko are o culari icieng rem na lo dumuni alif lobito to imanit lo Israel lobito lobito. ⁶O cule Moses icieng rem, alif lobito to imanit lobito ara lobito ko Piriehas kito lo kadwarani Eleazar na lo tek sangite to faji na i Nyu ko ture lo kitotoriti. ⁷O rem icieng ko cio kulo Midian iya na lo cihare Lahitok Moses ko ki fadaru cio rei fad. ⁸Iyo cio kuna li fade icieng o ngoni afa oho Evi, Rekem, Zur, Hur, ko Reba kuna lara kabuno miet kulo kof lo Midian. I fade manyu icieng Balaam kito lo Beor to ngalem latubot. ⁹I niefie karemok kulo Israel ngorwo kulo Midian ko tee ko ki yaru sang ko sangite kulo cio kulo Midian fad ara kulo katuno to rem. ¹⁰O cure icieng kangite fad kuna lo manyare cio kulo Midian ko kemi kuneicieng fad. ¹¹O kataru icieng sang ko sangite fad ara lobito ko cio, ¹²manyu cio kuna li niefuni, sangite ko sang diho Moses ko kadwarani Eleazar ko ilulung lo cio kulo Israel iyo kem neicieng na lo ngon oleng lo Moab tode lo Jordan i siran ko Jeriko. ¹³O fwo Moses, kadwarani Eleazar ko ilulung lo cio kulo Israel fad ki iti rico icieng oleng to kem. ¹⁴I longojihi Moses kulahitoha kulo karemok – karyengak kulo alif ko karyengak kulo mia kuna lo yitu to jore. ¹⁵I tifi icieng o joo, “I ngohi ite ngorwo fad o wari?” ¹⁶Icieng afa li ruk ki jifita tenya lo Balaam manyu i co Israel ida o ningo Lahitok iyo tenya lo Peor i co jiok o urohino o keru cio kulo Lahitok. ¹⁷Jijia i fadeti tee rei fad manyu i fadeti ngorwo kuna lo get ko rei fad. ¹⁸ati i ngohiti tee kariok kuna lo rihe ida lo yen rei fad ara kuningi. ¹⁹Tungani na li fade tungani kode o tir ken lo tungani na li fadaru o jir i tongo faritin mietare oleng to kem. Far lo uni ko lo mietare o jir iti nyu kenite kuningi ko kulo cio kuna li niefuno ite. ²⁰Iti nyujoto kyelani fad manyu iti nyujoto sangite pili kuna li kukumuni to kiyene; kyela lo kine kode fofi kulo kera kode kete. ²¹Tinyia o joo kadwarani Eleazar diho karemok kuna lorumu o fwo jore, “Ara ene tohi na lo wak cik na li co Lahitok diho Moses: ²²dahab, rial, mwala, ko bilieta kuna kude fad ²³ko sangite fad kuna lo dik kima o jir o fihahini kimatare o jir langun lo ru o fwonu o nyuji. Ati o jir manyu o rwaci to kifi kulo ki iti nyujo. ²⁴To far lo mietare o jir i lal kyelani kuningi ito cia ite i nyuji. Tinyia i fwonu hati katua lo kem. ²⁵O joo Lahitok diho Moses, ²⁶“O jir isi, kadwarani Eleazar ko kulahitoha kulo agwalahin kulo Israel fad i ken wel lo cio ko sang ko sangite kuna lo katuni fad. ²⁷Ito kor sangite ara na i riworo iyo karemok kuna ngole lo fwo jore ko cio ilulung kunakude fad. ²⁸Iyo karemok kuna lo rem to jore ito kore sangite kuna lara kulo Lahitok lobito iyo mia miet; kode cio, kicu, sigiriahin kode kera. ²⁹To dumu iyo kuno sangite nusu lo dumu icieng i co iyo kadwarani Eleazar ara kicait lo Lahitok. ³⁰Iyo nusu lo kulo kude cio, kicu, sigiriahin, kera kode sang kunakude, i cwara iyo cio kulo imanit lo Levi kuna lo ric sangite kulo lomanyare na i Nyu lo Lahitok.” ³¹To na i tiyi Moses ko kadwarani Eleazar iya na lo cihare Lahitok Moses. ³²Sangite kuna lo katuni kuna lo tongu iyo karemok ara afa kera alifi mia ile ko keek mietare ko miet, ³³kicu alifi keek mietare ko are, ³⁴sigiriahin alifi keek ile ko lobito, ³⁵ko ngorwo alifi keek uni ko are kuna lida lo yen rei. ³⁶Nusu lo ikorit lo kunu afa lo fwo rem ara afa; kera alifi mia uni ko keek uni ko mietare ko mia miet. ³⁷na lara icaait lo Lahitok mia ile ko keek mietare ko miet; ³⁸Kicu alifi keek uni ko ile, na lara icaait lo Lahitok keek mietare ko are. ³⁹Sigiriahin alifi keek uni ko mia miet, na lara icaait lo Lahitok keek ile ko lobito. ⁴⁰Cio alifi tomon ko ile, na lara kicait lo Lahitok keek uni ko are. ⁴¹I co Moses kisofiti diho kadwarani Eleazar iya na lo cihare Lahitok Moses. ⁴²Nusu lo kulo cio kulo Israel kuna lo kore Moses ake iyo kulo karemok: ⁴³Ara afa nusu kulo ilulung kera alifi mia uni ko keek uni ko mietare ko mia miet, ⁴⁴kicu alifi keek uni ko ile, ⁴⁵sigiriahin alifi keek uni ko mia miet ⁴⁶ko cio alifi tomon ko ile. ⁴⁷Iyo nusu lo kulo cio kulo Israel o nyumu Moses lobito iyo keek miet kulo cio ko sang iya na lo cihare Lahitok inyi, i co iyo cio kulo imanit lo Levi kuna lo rica lomanyare na i Nyu lo Lahitok. ⁴⁸Tinyia o fwo kulahitoha kulo karemok; karyengak kulo alif ko karyengak kulo mia diho Moses ⁴⁹o joo diho inyi, “Li ken karwaak kunino karemok kuna lorumu o ngoni diho ohoi ki rumu jimitan o ru lobo bito lo ru to kiji neicieng. ⁵⁰Tona ki yauno ohoi sangite kuna li kukumi to dahab kuna lohi rumu ohoi agulihin, aboli, igiliti, gelo ko tongosi kulo murut lo pulore kenite kunyang to ketemoni lo Lahitok.” ⁵¹I fotohi oho Moses ko kadwarani Eleazar kuna sangite li tiyi to dahab to kac kuneicieng. ⁵²Dahab fad kuna li yauno karyengak kulo alif ko karyengak kulo mia kuna li fotu oho Moses ko kadwarani Eleazar i fotohi diho Lahitok ara afa kirioci nenge sekeli alifi tomon ko ile ko mia mietare ko keek miet. ⁵³Li yaru orumu karemoni lobito lobito sangite kulo katuno ara kunenge. ⁵⁴I ruk oho Moses ko kadwarani Eleazar dahab iyo kulahitoha kulo karemok – karyengak kulo alif ko karyengak kulo mia ko ki yauno katua lo kema lohircore ara ki iti yiunita lo cio kulo Israel to ketemoni lo Lahitok.

32

¹O fwonu cio kulo imanit lo Reuben ko kulo imanit lo Gad kuna lorumu o baraha kera noo o deu jimitan o jir kof lo Jazer ko Gilead to sang. ²Tona o fwonu icieng diho Moses ko kadwarani Eleazar ko diho lohitwaha kulo ilulung ko jimitan diho icieng, ³“Ara kofikofi kulo Ataros, Dibon, Jazer, Nimra, Hesbon, Eleale, Sebam, Nebo ko Beon.” ⁴kof na lo rujohi Lahitok cio kulo Israel o jir to sang manyu o tehita karwaak kunino sang. ⁵Ka lohi rumu ohoi kisisiso to komom nino, i ngohi ja ene kof i ciori karwaak kunino ara neicieng. Kehi iti rang ja ohoi Jordan. ⁶O joo Moses diho cio kulo imanit lo Gad ko cio kulo imanit lo Reuben, “O jir cio kulo Israel kaletok kuningi o fwo o rem, ite hati i tongo ene? ⁷Nyio iti karwa ite cio kulo Israel rangaru fwo iyo kof na li co Lahitok Lobanga neicieng icieng?” ⁸Lafa tohi li tiyi munyiri ene lafar la cularore nan icieng to Kades Bernea lo fwo sifa kof. ⁹Langun lo fwo icieng many torit lo Eskol o sifi kof o fwonuni i susui cio kulo Israel o

beru fworo kof na li co Lahitok neicieng.¹⁰ I furu kilongo lo Lahitok lafar o lotu o teny to ki butia o joo; ¹¹Tonyio ida icieng ki jif Nan to taulo kuneicieng fad, ida cia lobo lafa la yauno Nan to kof lo Ijipt na lara karihin keek are kode o gal o deu kof lafa la cik Nan diho Abraham, Isako ko Jakob. ¹²O ru ko lobo bito ati Kaleb kito lo Jepunne lo agwala lo Kenniz ko Josua kito lo Nun tonyio i jif icieng Lahitok to taulo kuneicieng fad. ¹³O curaru kilongo lo Lahitok diho cio kulo Israel i co icieng o parita mwang to karihin keek ongon many o ru kofiangiti lo cio kulafa li tiyi rohojun to ketemoni nenge. ¹⁴Ene manyu li woita ite tee kulo kapalak iti longojita manyu Lahitok noo iyo cio kulo Israel. ¹⁵Ka li beloro ite to ki jifita Inyi o ngerihi manyu cia Inyi kuno cio fad mwangatare manyu ara cia ite li cifu ene tenya lo keroro neicieng.”¹⁶Oto icieng o fwonu diho inyi o joo, “Ki wak ohoi ki fahahino twoli kulo sang kuniyang ene ko kangite iyo ngorwo kuniyang ko tee, ¹⁷ati ki dumu cia ohoi sangite kulo rem kuniyang ki fwo ketemoni lo cio kulo Israel many ki yaru ohoi icieng faji neicieng. Oto hati o jir ngorwo ko tee kuniyang i tongo kangite kuna li faha to kiwatahin kulo lohitiir lo rica icieng iyo cio kulo ene kof.”¹⁸Ida cia ohoi ki yitu kangite kuniyang many ka lorumu cio kulo Israel tolobito tolobito kof lolunyot nenge. ¹⁹Ida cia ohoi ki rumu lobo kof lolunyot ko icieng nu tode lo Jordan tonyio lo lotu kof niyang diho ohoi ngati lo okangere lo Jordan.”²⁰Tinyia o joo Moses diho icieng, “Ka li tiyi cia ite ene ka li dumu cia ite sangite kulo rem kuniyang to ketemoni lo Lahitok ²¹manyu ka li fwo ite karemok fad ketemoni lo Lahitok i rang Jordan many i fuhe Inyi merok kunenge fad to ketemoni Nenge ²²tinyia ka lo rujuno kof to ketemoni lo Lahitok, i tum cia ite i yitu orumu li laharu to ciharu ningi iyo Lahitok ko iyo cio kulo Israel. Manyu o lotu cia ene kof ara ningi to ketemoni lo Lahitok.”²³Ati ka lida ite i tiyi ji ito cia ite i pal to ketemoni lo Lahitok manyu i fwonu cia ite i deu jimitan ki rum cia kupal ningi ite. ²⁴I fahata kangite to ngorwo kuniyang ko tee ko twoli to sang kuniyang ati i tiyoto tohi na li cik ite.” ²⁵O joo cio kulo imaniti lo Gad ko kulo imaniti lo Reuben diho Moses, “Ki tiyi cia ohoi karwaak kunino iya na li cihare isi lahito kuniyang.”²⁶O tong cia ngorwo ko tee ko sang kuniyang ene kangite kulo Gilead ²⁷ati ki fwo cia ohoi karwaak kunino fad rem ketemoni lo Lahitok iya na lo tenyare lahito kuniyang.”²⁸Tinyia o cik Moses kadwarani Eleazar ko lohitiwaha kulo agwalahin kulo imaniti kulo Israel to icieng. ²⁹O joo inyi diho icieng, “Ka lo fwo cio kulo imaniti lo Gad ko Reuben ko sangite kulo rem kuneicieng o rangi Jordan ara lobito ko ite to ketemoni lo Lahitok oto hati o rujuno kof to ketemoni ningi, o jir ite i co icieng kof lo Gilead ara neicieng. ³⁰Ati ka lida icieng ki rang ko ite o fwori rem, o jir icieng i ruk manya ko ite kof lo Kanaan.”³¹I nyiahahi cio kulo imaniti lo Gad ko kulo imaniti lo Reuben o joo, “I tiyi cia karwaak kunino tohi na lo teny Lahitok. ³²Ki range cia ohoi iya kof lo Kanaan to ketemoni lo Lahitok ko sangite kulo rem kuniyang ati o ngon cia kof lolunyot niyang ene tode lo Jordan.”³³Oto Moses ko ki cwara diho cio kulo imaniti lo Gad, Reuben ko nusu lo imaniti lo Manase kito lo Josep kof lo okabwe lo Sion kabu lo cio kulo Amor ko kof lo okabwe lo Og kabu lo Basan kof fad ko kangite kuneicieng ko kofikofi kuna li rit icieng.”³⁴I fak cio kulo imaniti lo Gad Dibon, Ataros, Aroer ³⁵Atos Sopan, Jazer, Jogbea, ³⁶Bet Nimra ko Bet Haran ara kangite kuna li faha ara na lo lia to lohitiir, manyu i fahahi twoli kulo sang kuneicieng.”³⁷Manyu iti ngejuk cio kulo imaniti lo Reuben ki faha Hesbon, Eleale, ko kiriasaim, ³⁸ara lobito ko Nebo ko Baal Meon (i beli karanecio) ko Sibma, iti bar icieng kuna kangite li iti ngejuk icieng ki faha. ³⁹O fwo lotataha kulo Makir kito lo Manase Gilead o fwo i talu inyi ko ki fuharu cio kulo Amor kuna lorumu o manya ijia.”⁴⁰Tona i co Moses Gilead diho tee kulo Makir lotataha kulo Manase manyu o manya icieng ijia. ⁴¹I niefu tee kulo Jair lotata lo Manase lohito ngore neicieng iti barahini o joo Havvos Jair. ⁴²Manyu i niefu Noba Kenas ko kangite kuna li rit inyi manyu iti barihi o joo Noba to karana nenge.

33

¹Ara kuno lohitiwarehin kode tabani kulo cio kulo Israel iyo owele neicieng na lo fwonunore icieng to kof lo Ijipt, to olehi kuneicieng iyo obolare lo Moses ko Aron. ²Iya na lo cihare Lahitok, i ger Moses tabani kulo owele neicieng. Ara ene owele neicieng to tabani. ³O woju cio kulo Israel to Ramases to far lo tomon ko miet ofa lo lobito far to omot lo Paska. O fwo icieng tarany to konyieha kulo cio kulo Ijipt fad ⁴kuna lorumu o nuha okangi tee kuneicieng kuna li fade Lahitok to kiji neicieng tonyio o rumu Lahitok li yauno ngoto lo tenya kuaci kulo lobangahin kuneicieng.”⁵I ngohi icieng Ramases o fwonu i tawati Sukos ⁶I ngohini Sukos o fwonu i tawati Etam ⁷I ngohini Etam o fwonu i beloti iya Pi Hahiros iya ngati lo okangere lo Baal Zepon, i tawati o nyihati ko Migdol. ⁸I ngohini Pi Hahiros o rangari ara nam iya katua lo kuny, ojo langun lo lot icieng to faritin uni katua lo kuny lo Etam o fwonu i tawati Mara. ⁹I ngohini Mara o fwori iya Elim faji na lo ngon ipulahi kulo kifi tomon ko are, otit keek mietare; o fwonu i tawati ijia. ¹⁰I ngohini Elim o fwonu i tawati kutuk lo Nam na i Do. ¹¹I ngohini Nam na i Do o fwonu i tawati kuny lo Sin. ¹²I ngohini kuny lo Sin o fwonu i tawati Dopka ¹³I ngohini Dopka o fwonu i tawati Alus. ¹⁴I ngohini Alus o fwonu i tawati Repidim faji faji na lo ru kifi kuna ngo mat cio. ¹⁵I ngohini Repidim o fwonu i tawati katua lo kuny lo Sinai. ¹⁶I ngohini kuny lo Sinai o fwonu i tawati Kibros Hattava. ¹⁷I ngohini Kibros Hattava o fwonu i tawati Hazeros. ¹⁸I ngohini Hazeros o fwonu i tawati Risma. ¹⁹I ngohini Risma o fwonu i tawati Rimmon Perez. ²⁰I ngohini Rimmon Perez o fwonu i tawati Libna. ²¹I ngohini Libna o fwonu i tawati Rissa. ²²I ngohini Rissa o fwonu i tawati Kehelasa. ²³I ngohini Kehelasa o fwonu i tawati donge lo Seper. ²⁴I ngohini donge lo Seper o fwonu i tawati Harada. ²⁵I ngohini Harada o fwonu i tawati Makhelos. ²⁶I ngohini Makhelos o fwonu i tawati Tahas. ²⁷I ngohini Tahas o fwonu i tawati Terah. ²⁸I ngohini Terah o fwonu i tawati Miskali. ²⁹I ngohini Miskali o fwonu i tawati Hasmonah. ³⁰I ngohini Hasmonah o fwonu i tawati Moseros. I ngohini Moseros o fwonu i tawati Bene Jakan. ³¹I ngohini Bene Jakan o fwonu i tawati Hor Haggidgad. ³²I ngohini Hor Haggidgad o fwonu i tawati Jotbasa. ³³I ngohini Jotbasa o fwonu i tawati Abironah. ³⁴I ngohini Abironah o fwonu i tawati Ezion Geber. ³⁵I ngohini Ezion Geber o fwonu i tawati Kades katua lo kuny lo Zin. ³⁶I ngohini Kades o fwonu i tawati donge lo Hor na lo ngon lohikori ko Edom. ³⁷To cihara lo Lahitok i rwok kadwarani Aron donge lo Hor, faji na lo loo inyi o weihi iyo far lo lobito ofa lo miet iyo kari lo keek ongon langun lo fwonu cio kulo Israel to kof lo

Ijpt. ³⁹Orumu Aron lo ngon ko karihin kulo obolare nenge mia lobito ko keek are ko uni to na lo weyarore inyi to kue lo donge lo Hor. ⁴⁰O ning kabu lo Kanaan lo cio kulo Arad na lo manya Negev lo Kanaan jimitan o fwonuno cio kulo Israel. ⁴¹I ngohini donge lo Hor o fwonu i tawati Zalmonah. ⁴²I ngohini Zalmonah o fwonu i tawati Punon. ⁴³I ngohini Punon o fwonu i tawati Obos. ⁴⁴I ngohini Obos o fwonu i tawati Iye Abarim. ⁴⁵I ngohini Iye Abarim o fwonu i tawati Dibon Gad. ⁴⁶I ngohini Dibon Gad o fwonu i tawati Almon Diblasaim. ⁴⁷I ngohini Almon Diblasaim o fwonu i tawati dongecio kulo Abarim kuna lo nyiha ko Nebo. ⁴⁸I ngohini dongecio kulo Abarim o fwonu i tawati oleng lo Moab tode lo Jordan na li siran ko Jeriko. ⁴⁹Inyia oleng lo kof lo Moab i tawa icieng i tolita tode lo Jordan many to Bet Jesimos many Abel Sitim. ⁵⁰To oleng lo Moab to tode lo Jordan na li siran ko Jeriko, o joo Lahitok diho Moses, ⁵¹"To tenya ko cio kulo Israel to rihohi icieng ti joo: Ka li rang ite Jordan i fwo kof lo Kanaan, ⁵²i fuhete cio kulo na kof fad to ketemoni ningi. Iti bore lopidingahin kuna li wora icieng fad ko kuna lo gat icieng manyu iti bore fajihit kuna li worare icieng fad. ⁵³Ito ruju kof manyu ito manyati ijia tonyio lahi ciorihhi Nan ite na kof ara ningi. ⁵⁴Ito kor kof to tobotobo i jifita imaniti kuningi. Iyo cio kuna i borengi i cwara kof na i lalat manyu iyo cio kuna kuting i co na i tutum. Tohi na lo dohi iyo icieng to tobotobo o jir ara neicieng. To kor kof i jifita imaniti i rejiti kuningi. ⁵⁵Ati ka lida ite i fuhe cio kulo na kof, o fwonu cia kuna li ngohi ite o ri iya singeti to konyieha kuningi ko kikwa to marihin kuningi. Ki co cia icieng ite ki iti gema faji na li manyare ite. ⁵⁶Ato hati cia nan a tiyi diho ite tohi na la wak nan ki tiyo diho icieng."

34

¹O joo Lahitok diho Moses, ²"To cik cio kulo Israel manyu ti joo diho icieng: Ka li rute ite kof lo Kanaan na lohi cahini ite ara lolunyot o jir o ngon ko kuno lohikorihin: ³O jir ngati lo orof ningi i moru kuny lo Zin i tolita lohikori lo kof lo Edom. O jir lohikori lo orof ningi i ciak to ngati lo okangere to ngati lo orof lo nam lo Balang. ⁴O ngotoro o loo iya orof lo Skopion Pass, o ringe iya Zin manyu o loo iya orof lo Kades Bernea. Tinyia o loo iya Hazar Addar manyu o ring iya Azmon, ⁵faji na lo kudore i mora ko Wadi lo Ijpt ko loro ki cung Nam lo Mediterranean. ⁶Ara cia lohikori ningi to ngati lo lodoyorore lo kolong kalele lo Nam lo Mediterranean. Lohikori ningi to ngati lo lodoyorore lo kolong inyi na. ⁷Lohikori ningi to ngati lo kai i ciaha to Nam lo Mediterranean o loo donge lo Hor ⁸manyu to donge lo Hor iya Lebo Hamas. Tinyia o loo cia lohikori iya Zedad, ⁹o ringe Zipron o loo i cung Hazar Enan. Ara cia ene lohikori ningi to ngati lo kai. ¹⁰To lohikori ningi to ngati lo okangere o jir i ciak to Hazar Enan o loo Sepam. ¹¹O loo cia lohikori to Sepam iya Ribla to ngati lo okangere lo Ain manyu o ringita to sirisirihin ngati lo okangere lo Nam lo Galilaia. ¹²Oto cia lohikori i culoro i totolita Jordan o loo cung Nam lo Balang. Ara cia ene kof ningi ko lohikorihin kunge ngatihin fad. ¹³O cik Moses cio kulo Israel o joo, "Ito kor ene kof to ki biro lo tobotobo ara kof lolunyot ningi. Lo cik Lahitok o joo o jir o korahini iyo imaniti mietangon ko nusu ¹⁴tonyio lo rumu agwalahin kulo imanit lo Reuben ko kulo imanit lo Gad ko nusu to imanit lo Manase kof lolunyot neicieng. ¹⁵Lo rumu kuno imaniti are ko nusu kof lolunyot neicieng tode lo Jordan ngati lo okangere i siran ko Jeriko ngati lo lotulunore lo kolong. ¹⁶O joo Lahitok diho Moses, ¹⁷"Ara kuno karaneco lo cio kuna lo jir o korahi kof diho ite ara lolunyot ningi: Kadwarani Eleazar ko Josua kito lo Nun. ¹⁸Manyu to nyumu lahito lobito to imanit lobito lobito o jir o lwak kora kof. ¹⁹Karanecio kuneicieng kuno: Kaleb kito lo Jepunne to imanit lo Juda ²⁰Semuel kito lo Amihud to imanit lo Simeon. ²¹Elidad kito lo Kislon to imanit lo Benjamin ²²Bukki kito lo Jogli to imanit lo Dan ²³Haniel kito lo Epod to imanit lo Manase kito lo Josep. ²⁴Kemuel kito lo Siptan to imanit lo Ephraim kito lo Josep ²⁵Elizapan kito lo Parnak to imanit lo Zebulun ²⁶Paltiel kito lo Azan to imanit lo Isakar. ²⁷Amihud kito lo Selomi to imanit lo Aser ²⁸Padahel kito lo Amihud to imanit lo Naphtali. ²⁹Ara cio kuno lo cik Lahitok o joo o jir o korahi cio kulo Israel kof lolunyot neicieng to kof lo Kanaan.

35

¹To oleng lo Moab tode lo Jordan i siran ko Jeriko, o joo Lahitok diho Moses, ²"To cik cio kulo Israel o jir i ciori cio kulo imanit lo Levi kangite kuna ngo manya icieng ijia iyo kof lolunyot neicieng. Manyu i ciorihhi icieng olemo lo sang i rit kuna kangite. ³Oto cia icieng o ngon ko kangite lomanyare ko olemo na lo cam icieng iti dahare sang kuneicieng ko sigiriahin ko lonagahin kuneicieng. ⁴Olemore na li cwara ite iyo kangite kuna lo manya cio kulo imanit lo Levi o jir ara yadihin mia miet ki ciaha to kiwata iya oleng fajihit fad. ⁵To oleng lo kang, ito tem yadihin alif lobito ngati lo okangere, alif lobito ngati lo orof, alif lobito ngati lo lodoyorore lo kolong ko alif lobito ngati lo kai na lo jir i ritahi kang kiji. O fik cia icieng ene kof ara olemo lo sang kulo na kang. ⁶O jir kangite ile iyo kangite kuna li ciori cio kulo imanit lo Levi ara kangite lotafare, na lo tum tungani na li fade tungani i fe ijia. Lo sodo kuna kangite i cwarata icieng kangite kuna kude keek ongon ko are. ⁷O jir ite i co kangite fad keek ongon ko mietauni diho cio kulo imanit lo Levi ko olemo lo dahare lo sang na li rit icieng. ⁸Kangite kuna li cwara ite iyo imanit lo Levi to kof na lo lony cio kulo Israel o jir o tutum ko kof na lo rumu imanit lobito lobito: to dumu kangite kuna i boreng diho imanit na lo borengi kuneicieng ati kude kuting iyo imanit na li kutingi kuneicieng. ⁹Tinyia o joo Lahitok diho Moses, ¹⁰"To tenya ko cio kulo Israel ti joo diho icieng: Ka li rang ite Jordan i rute kof lo Kanaan, ¹¹Iti nyumu kude kangite ara kangite lotafare kuningi na lo jir tungani na li fade kaletoni ara na li riafu i fe ijia. ¹²I tongo cia icieng ara fajihit lotafare iyo kalenok, o jir tungani na li dori to ki fadaru lo tungani ida o wei o rihe ida lo ningi tenya nenge to lokiho. ¹³Kuno kangite ile li co ite o jir ara kangite kuna lara lotafare ningi. ¹⁴I cwarata uni to ene tode lo Jordan ko uni ngati lo Kanaan ara kangite lotafare. ¹⁵I tongo cia kuno kangite ile ara fajihit lotafare to cio kulo Israel ko cio misiok kuna lo manya kiji neicieng o jir tungani na li fade kaletoni ara na li riafu i fe ijia. ¹⁶Ka lo bok tungani kaletoni to biliet boho lo ki fadaru ara na tungani kafadani; o jir kafadani i fadari. ¹⁷Kode ka lo tek tungani moru oto o gumare kaletoni i fade; Ara na tungani kafadani, o jir kafadani i fadari. ¹⁸Kode ka lo tek tungani kete oto hati o bohore kaletoni boho lo ki

fadaru; Ara na tungani kafadani, o jir kafadani i fadari.¹⁹O jir kalenoni lo na okoto tungani lo na kaji i fade la kafadani. Ka li ric kalenoni ko na kafadani o jir kalenoni i fade na kafadani.²⁰Ka lo cule tungani kaletoni kode o cak inyi to lobo tohi to fitina na lorumu o ngon tau nenge i fade hati kaletoni ara lo atii²¹kode ka lo nang tungani kaletoni to omerohoje oto hati i fade inyi, o jir na tungani i fadari. Ara na tungani kafadani, o jir kalenoni lo okoto i fade na tungani ka li ric ko inyi.²²Ati ka lo cule tungani kaletoni kode o cak inyi to lobo tohi ara na li riafu ida ara to omerohoje, ida i tiyi lo atii,²³kode i lufu ara na lida o deu iti dohi moru na i rioci na lo tum ki fadaru kue nenge oto hati na tungani o wei; Oto hati ka lida na tungani ara meroni, ida i tiyi na tic ara lo atii.²⁴O jir lokiho o ngot tenya kiji lo na tungani li dori ko kalenoni lo okoto ara na li jifita kuno cihichi.²⁵O jir lokiho o lwahu na tungani li dori iyo kalenoni lo okoto o jir o culari na tungani li dori o yite kang lotafare lafa li fejarore inyi. O jir na tungani li riafu kaletoni i tongo ijia many o wei kadwarani lahitok na lo twehini ngoroni na i nyu kue nenge.²⁶Ati ka lo rute na tungani o gal lohikorihi kulo kang lotafare na li fe inyi ijia,²⁷oto hati kalenoni lo okoto o rumahi inyi oleng to kang lotafare, o tum kalenoni lo okoto ki fadaru na tungani li dori i rumu ida i keni o joo i pal.²⁸O jir na tungani li riafu kaletoni i fade i tongo katua lo kang lotafare many o wei kadwarani lahitok. Many ka lo wei kadwarani lahitok inyiha inyi o yite kof nenge iyo sangite kunenge.²⁹O jir ene i tongo ara cik diho ite to kofiang fad kuna lo fwonuno fajihit fad kuna li manya ite.³⁰Tungani lobo na li fade tungani o jir i fadari to tenya lo sadeni keken. Ati ida i fadari tungani to tenya lo saden lobito keken.³¹Ke ruk kidumita lo warun lo tungani kafadani na lo cam i fadari. O jir inyi i fadari.³²Ke ruk kidumita lo tungani na lo ngon kang lotafare lo ki ruk inyi o yite kalenge o rihe kadwarani lahitok ida o wei.³³Ke pal kof na li tongore ite. I pala ki iti yija lo okoto kof manyu o ru lobo pulo lo tum ki iti nyujo kof na li iti yijahini okoto many ara to okoto lo na tungani li iti yiju na okoto.³⁴Ke papal kof na li manya ite na manyu la manya Nan, tonyio a manya Nan Lahitok kiji lo cio kulo Israel."

36¹O fwonu kabolorok kulo kaji lo Gilead kito lo Makir kito lo Manase kuna lo fwonu iyo imaniti kuna lo reu iyo Josep o teny to ketemoni lo Moses ko lohitwaha kuna lo bolorohi agwalahin kulo Israel.²O joo icieng, "Lafar ka lo teny Lahitok o joo o jir o kori kof iyo imaniti kulo Israel to tobotobo, ki cik isi o joo o jir i co kof lo rece niyang Zelothead diho tee kariok kunenge.³Jijia ha adi cia ngo yemari icieng iyo rei kulo imaniti kulo Israel kunakude oto cia kof neicieng i tongaru iyo kof lo imaniti niyang o sodohino iyo kunu imaniti lo yeme icieng, oto cia i tonge kof lolunyot niyang o rujori diho ohoi.⁴Ka lo lotu kari lo Jubuli lo Israel, o lotu cia kof neicieng o sodohino iyo kof lo imaniti kulo rei kuneicieng manyu o dumari cia sangite kuneicieng iyo sangite kulo imaniti lo rejore niyang."⁵Tinyia to cik lo Lahitok i co Moses ene cik diho cio kulo Israel, "O bir tohi na lo teny imaniti lo lotataha kulo Josep.⁶Ara ene cik na li co Lahitok to tee kariok kulo Zelothead: O tum icieng ki ruho yemaru ko kude rei lo wak icieng ati o jir kulo rei ara cio kulo agwalahin kulo imaniti lo apa neicieng.⁷O ru lobo kof lolunyot to Israel na lo loo to lobo imaniti iyo lobo ake tonyio o jir Israelani lobito lobito o ric kof lo imaniti lo rejore nenge ko lo lohitwaha kunenge.⁸Tee kariok fad kuna lo luny kof lo monyeri kuneicieng o jir o yemaru iyo agwalahin kulo imaniti kulo apaicio kuneicieng, o jir Israelani lobito lobito o tek kof lo lohitwaha kunenge.⁹O jir lobo kof lolunyot ida o rang to lobo imaniti iyo lobo ake tonyio o jir imaniti kulo Israel lobito lobito o ric kof lolunyot nenge."¹⁰To na i tiyi tee kariok kulo Zelothead iya na lo cihare Lahitok Moses.¹¹O yemaru tee kariok kulo Zelothead; Mahala, Tirza, Hogla, Milka ko Noah ko recera kuneicieng kulo agwala lo apa neicieng.¹²O yemahino icieng katua lo agwalahin kulo imaniti lo Manase kito lo Josep manyu o tong kof lolunyot neicieng iyo agwala ko imaniti lo apa neicieng.¹³Ara kuno cihichi ko tenyitenyi isingiti kuna li co Lahitok ara diho Moses iyo cio kulo Israel to oleng lo Moab to tode lo Jordan na li siran ko Jeriko.

Deuteronomy

1

¹Ara kuno tenyitenyi kuna lo teny Moses diho cio kulo Israel fad to mwang ngati lo okangere lo Jordan na lara Araba na li siran ko Sup kiji lo Paran ko Topel, Laban, Hazeros ko Disahab.²(I yaru faritin tomon ko lobito ka li loro to Horeb iya Kades Bernea to kikoi lo donge lo Seir.)³Iyo kari lo keek ongon iyo far lobito lo ofa lo tomon ko lobito, o tulohi Moses cio kulo Israel tenyitenyi fad kuna lo cik Lahitok inyi to icieng.⁴Ara orumu ene langun lo lanyu inyi Sihon kabu lo cio kulo Amor na lo lanyu icieng to kang lo Hesbon manyu to Edri orumu lo lanyu Og kabu lo Basan na lo lanyu icieng to kang lo Astaros.⁵To ngati lo okangere lo Jordan to kof lo Moab i ciak Moses ki titima ene cik o joo,⁶"Ki rihohi Lahitok Lobanga niyang ohoi to Horeb o joo; Li rung ite ene donge.⁷Iti johoto kem i rumoto iya kof lo dongecio lo cio kulo Amor, i fwo iyo cio loryehati fad kuna lo ngoni Araba idi dongecio, gumi kulo dongecio kulo ngati lo lodoyorore lo kolong, iya Negev manyu i tol kalele lo nam iya kof lo cio kulo Kanaan ko iya Lebanon many o goru nam na hitok lo Uparets.⁸Ito de, lahi co Nan ite ene kof. I fwo ito ruju nak of afa li buti Lahitok o joo a co cia Inyi Abraham, Isako ko Jakob ko diho lotataha kuneicieng to omot neicieng.⁹To kuna faritin a joo nan diho ite ira ite ter na i rioci bebe na lida nan a tum cuna ake.¹⁰Lo sod Lahitok Lobanga ningi wel ningi jijia li borengi ite iya kangier kulo kai.¹¹I ngoi Lahitok Lobanga lo fafaicio kuningi to sod wel ningi kakeny alif manyu ki co ite gum iya lafa lo cihare Inyi!¹²Ati aja cia nan a tum cuna tenyitenyi kuningi, mongiyohin kuningi ko lokiholin kuningi fad ake?¹³Ito nyumu kude cio i genyi lo yen manyu i worati to imaniti kuningi lobito lobito a co cia nan icieng ki bolorohi ite.¹⁴Ki nyiahahi ite nan i joo; 'Na tohi li wak isi ki tiyo, o jir'.¹⁵Tona a lotu nan a dumu cio kuna hitoha to imaniti kuningi, cio kuna i genyi manyu i worati, ato nan a fik icieng ki bolorohi ite ara kariengak kulo alifi ko kariengak kulo mia, kulo keek miet ko kulo tomon, manyu ara kabolorok kulo imaniti.¹⁶Manyu a rihohi nan icieng kangotok kulo tenyitenyi kuningi a joo, 'Ito ning lokihohin kulo cio kuningi manyu iti ngototi tenya ara

na i bir kode ka lara lokiho na lo ngon kiji lo cio kuna lara Israel fad kode kiji lo Israelani ko misiohoni na lo manya kiji ningi.¹⁷Ke totor kisisio iyo ngoto lo tenya; to ning cio kuna sidiha ko kula hitoha ara na i riworo, ke bang lobo tungani tonyio ara ngoto lo tenya lo Lobanga. I yaunoti diho nan lokikohin kuna i goli, a lotu cia nan a ning.’¹⁸Manyu to kuna faritin ahi rihohi nan ite sangite pili kuna lo jir ite i tiyi.¹⁹Tinyia, iya na lo cihare Lahitok Lobanga niyang ohoi, ki woju ohoi to Horeb ara na lohi fworo iya kof lo dongecio lo cio kulo Amor ara na mwang hitok i lalat li deu ite many ki gorunore Kades Bernea.²⁰Tinyia a joo nan diho ite, ‘Li goru ite kof lo dongecio lo cio kulo Amor na lohi cwara Lahitok Lobanga niyang ohoi.’²¹Ito de lohi co Lahitok Lobanga ningi ite kof, i fwo ito ruju na kof iya na lo cihare Lahitok Lobanga lo fafaicio kuningi ite. Ke bang manyu ke co taulo o jonie’.²²Tinyia i fwonu ite fad diho nan i joo, ‘Ngati cule cio ketemoni niyang o fwo o sif kof o jir i nyiahuni tenya diho ohoi jimitan ki fwo ara ani kikoi ko akuni kangite cia ki rumu ohoi ijia.’²³O lotu na kigigilo o ri mejo o jir diho nan, tona a lotu nan a nyumu to kiji ningi cio tomon ko are lobito to imanit lobito.²⁴O woju icieng o fwori kof lo dongecio manyu o goruni many torit lo Eskol o fwori o sifi.²⁵O dumu icieng kude ngak kulo na kof i yauni diho ohoi manyu ki rihohini ohoi o joo, ‘Ara nu kof na i jir na lohi cwara Lahitok Lobanga niyang ohoi.’²⁶Ati ida orumu ite i wak fworo, i fwonu ite i beru ki jifita cik lo Lahitok Lobanga ningi.²⁷I fwonu ite i momodo to katua lo kemahin kuningi i joo, ‘Ki beru Lahitok ohoi, tona ki yauno Inyi ohoi to kof lo Ijpt lo ki ciorihino ohoi kac kulo cio kulo Amor lo keruno ohoi.’²⁸Aji ciao hoi ki fwo?’ Li iti colie recera kuniyang taulo kuniyang to bangun, o joo icieng, ‘O goli kunu cio manyu o kariti ki lany ohoi, o boroho kangite kuneicieng manyu o duhi lohiti kulo kiwatihin many kai. Ki deu manyu ohoi cio kulo Anak to ijia’.²⁹Tinyia a lotu nan a joo diho ite, ‘Ke co taulo kuningi o bulo, ke bang icieng.’³⁰Lahitok Lobanga ningi na lo loro ketemoni ningi o rem cia to ite iya lafa li deunore ite o rem to kof lo Ijpt³¹ko to mwang. To ijia li deu ite koditi na lohi tingore Lahitok Lobanga ningi ite iya na lo tingore apa lo kito kito nenge, ene kikoi fad many i gorunore ene faji’.³²Iyo kuno pili ida ite i fik kigeno diho Lahitok Lobanga ningi³³na lo lot ketemoni ningi iyo owele ningi to kima karue ko to idis far lo tahahino ite fajihit kuna ngi taware ko lo ki totorohino ite kikoi na ngi lotitare’.³⁴Ka lo ning Lahitok tenya na li teny ite, i longo bebe ko ki butia o joo,³⁵O ru cia lobo iyo ene kofiangiti i rohoi lo deu nu kof i jir afa la cik Nan diho fafaicio kuningi,³⁶ara cia Kaleb kito lo Jepunne. O deu cia inyi manyu a co cia Nan inyi ko lotataha kunenge nu kof lo nyon kejuha kunenge, tonyio i jif inyi Lahitok to tau nenge fad’.³⁷To ite ki longojahi manyu Lahitok nan ko jimitan diho nan, ‘ida manyu cia isi a rute nu kof.’³⁸Ati o rute cia kajifitani nino Josua kito lo Nun. Iti golo tau nenge tonyio o rihe cia inyi cio kulo Israel o fwo o luny na kof’.³⁹Ko kuno sidiha li joo ite i niefari cia, tee kuna lo rihe ida lo yen tohi na i jir ko na i rohoi icieng cia lo rute nu kof. A co cia Nan diho icieng o fwonu cia icieng o ruju.⁴⁰Ati jijia to ite, i beloti i ciak lotita iya katua lo kuny i jifita kikoi na lo loro Nam na i Do’.⁴¹Tinyia i fwonu ite i nyiahahi i joo, ‘Lohi pal ohoi diho Lahitok. Ki fwo ciao hoi ki rem iya na lo cihare Lahitok Lobanga niyang diho ohoi.’ Tona i dumu ite fad sangite kiremita kuningi i fik i joo o tanga ba fworo rem kof lo dongecio.⁴²Ati o joo Lahitok diho nan, ‘To rihohi icieng ti joo; ke fwo rem tonyio ida cia Nan ahi ngon ko ite, ki lanyu cia merok kuningi ite.’⁴³Ahi rihohi nan ite ji, ati ida ite i wak ningo. I beru ite ningo ciha lo Lahitok ati to pufa ningi i fwo ite iya kof lo dongecio.⁴⁴O fwonu cio kulo Amor kuna lo manya kuna dongecio ki iti remo ite, ki fuhi ite iya otoroho ko boho ite many to Seir kikoi na fad many Horma’.⁴⁵I yitu ite i fwonu i cira ketemoni lo Lahitok ati ida Inyi o ning na kicira ningi manyu iti tuk kiyoha kunenge diho ite.⁴⁶Manyu tona i fwonu ite i tong Kades to faritin beciek, kuno faritin fad i tongo ite ijia.

2

¹Ki ito ohoi ko ki belo ki ciak lotita iya mwang to kikoi na lo loro Nam na i Do iya na lohi totorohinore Lahitok nan. To faritin beciek ki lot ohoi ki lorita dongecio kulo kof lo Seir.²Tinyia o joo Lahitok diho nan, ‘Li lor ite ene kof lo dongecio to faritin kuna i borengi, jijia i beloti iya ngati lo kai.’⁴I ciorahi cio ene ciha, ‘Lo lelek ite i fwo ara kof lo kajeba kuningi lotataha kulo Esau kuna lo manya Seir. Ki bang cia icieng ite ati ito geny.’⁵Ke ngiru icieng ki iti remo tonyio ida Nan ahi cwara ite lobo faji to kof neicieng, kileng lobo lo tum fiha keju keken. La co Nan Esau kof lo donge lo Seir ara nenge’.⁶O ji rite i dum icieng to rial to daha na li nyia ite ko kifi kuna li mat ite.’⁷Lohi co Lahitok Lobanga ningi ite gum iyo ticitici kulo kac kuningi fad. Lohi riri Inyi ite diho owele ningi to ene mwang i lalat. To kuno karihini keek ongon ki ngon orumu Lahitok Lobanga ningi ko ite manyu ida ite i ngor ko lobo tohi’.⁸Tona ki fwo ohoi ki gal kajieba kuniyang lotataha kulo Esau kuna lo manya Seir. Ki belo ohoi to kikoi lo Araba na lo lotu to Elas ko Ezion Geber ki fwo to kikoi lo kuny na lo loro Moab’.⁹Tinyia o joo Lahitok diho nan, ‘Ke iti bang cio kulo Moab kode i ngiru ki iti remo icieng tonyio ida cia Nan ahi co ite lobo faji to kof neicieng. La co Nan kof lo Ar diho lotataha kulo Lot ara neicieng.’¹⁰(O manya afa cio kulo Emit ijia – cio kuna i goli manyu o borengi manyu o kariti iya cio kulo Anak.¹¹Ara manyu afa icieng lotataha kulo Repi iya cio kulo Anak ati i lolongo cio kulo Moab icieng o joo Emit’.¹²O manya afa cio kulo Horit Seir, ati i fuhe lotataha kulo Esau icieng oleng. O keru icieng cio kulo Horit to ketemoni neicieng o lunyiti manya faji neicieng iya na li tiyore cio kulo Israel to kof na li co Lahitok icieng ara lolunyot neicieng’.)¹³Manyu o joo Lahitok, ‘Jijia ito woju i rang torit lo Zered.’ Ki ito ohoi ki rang na torit,¹⁴orumu karihini keek uni ko mietauni lo ring many to wojuno niyang to Kades Bernea o gorunore rangita lo torit lo Zered. Tona orumu na kofiangiti lo karemok lo keroro to kem iya lafa li butiare Lahitok iyo icieng’.¹⁵O ngon afa kana lo Lahitok ki numo icieng many o keru icieng pili to katua lo kem’.¹⁶Tona langun lo wei katongoni lo kuna karemok, ¹⁷o joo Lahitok diho nan, ¹⁸‘Ene far o jir ite i ring ara kof lo Moab to Ar’.¹⁹Ka li fwonu ite kof lo cio kulo Ammon, ke iti bang icieng kode i ngiru icieng ki iti remo, tonyio ida cia Nan ahi co ite lobo faji to kof lo cio kulo Ammon. La co Nan na kof ara lo lotataha kulo Lot’.²⁰(Ara manyu afa na kof lo cio kulo Repi kuna lorumu o manya ijia ati i lolongo cio kulo Ammon icieng o joo Zamzammit’.²¹Ara afa icieng cio kuna i goli manyu o borengi, o kariti iya cio kulo Anak. O keru Lahitok icieng to ketemoni

lo cio kulo Ammon kuna lo fwonu i fuhe icieng o lunyiti manya faji neicieng.²² I tiyi Lahitok na tohi bito to lotataha kulo Esau kuna lo manya Seir ka lo keru Inyi cio kulo Horit to ketemoni neicieng. I fuhe icieng kuna cio oleng manyu o lunyiti manya faji neicieng ko jijia.²³ Manyu to cio kulo Avvit kuna lorumu o manya kangite many Gaza, o fwonu cio kulo Kaptor o keru icieng o lunyiti manya faji neicieng.)²⁴ I fwo jijia ito rang Arnon Gorg. To de lahi co Nan iyo kac kuningi Sihon kabu lo cio kulo Amor to kang lo Hesbon ko kof nenge fad. I ciahata rujuno kof diho inyi manyu iti remoto inyi.²⁵ Elefar a ciak nan i fiha irode ko bangun ningi iyo misih fad to fotiri lo kolong. O ning cia icieng tenya lo kenite kuningi i hihiritati to bangun ko kiboria lo taulo to ite.²⁶ To kuny lo Kedemos a lotu nan a cule jayona iyo Sihon kabu lo Hesbon lo ki cwara inyi yomo a joo,²⁷ Ki co ohoi ki ring arak of nino. Ki wasihi ciao hoi ki jifita kikoi na hitok, ida ciao hoi ki ger iya iteten kode iya ikajong.²⁸ Ki iti lotohi ohoi daha ko kifi kulo mata iyo wel neicieng to rial. Ki co ohoi ki ring to kejuha²⁹ iya na li tiyore lotataha kulo Esau kuna lo manya Seir ko cio kulo Moab kuna lo manya Ar diho ohoi many ki rang Jordan ki fwo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga niyang ohoi.³⁰ Ati o beru Sihon kabu lo Hesbon ki cwara ohoi ringaru tonyio orumu Lahitok Lobanga ningi li co okorif nenge i kutuha manyu i co tau nenge o sil ara lo corihino inyi kac kuniyang iya na jijia li tiyore Inyi.³¹ O joo Lahitok diho nan, 'To de la ciak Nan ki cwara Sihon ko kof nenge kac kuningi, jijia i caha lanyuno ko ki yaru kof nenge ara ningi.'³² Ka lo lotu Sihon ko karemok kunenge fad ki iti remo ohoi Jahaz,³³ i co Lahitok Lobanga niyang inyi iyo ohoi ki fade ohoi inyi ara lobito ko tee rei kunenge ko karemok kunenge fad.³⁴ To kuna faritin ki ruje ohoi kangite kunenge fad ki keru manyu ki cure icieng tur; ki fade cio rei, ngorwo ko tee ida ki iti fur lobo.³⁵ Ati sang ko sangite kuna lohi rumu ohoi to kangite ki yaru ohoi ara kuniyang.³⁶ Many to Aroer na lo ngon kalele lo Arnon Gorge manyu many to kang na lo ngon Gorge, many o goru Gilead o ru afa lobo kang lo gol diho ohoi. Ki ciorih Lahitok Lobanga niyang ohoi icieng fad.³⁷ Ati to ciha lo Lahitok Lobanga niyang ida afa ite i tir lobo kof lo cio kulo Ammon kileng kof na lo ngon tode lo Jabok kode na lo ngon kangite kuna lo ngoni kai lo dongecio.

3

¹Ki fwonu manyu ki belo ki jif kikoi na lo loro Basan, manyu o woju Og kabu lo Basan ko karemok kunenge fad lotuno rem ko ohoi to Edri.² O joo Lahitok diho nan, 'Ke bang inyi tonyio la fotohi nan inyi kac kuningi ara lobito ko karemok kunenge ko kof nenge fad. I tiyo iyo inyi iya na li tiyore ite iyo Sihon kabu lo cio kulo Amor na lo lanyu kang lo Hesbon.'³ Tona i co manyu Lahitok Lobanga niyang Oga kabu lo Basan iyo kac kuniyang ko karemok kunenge fad, ki keru ohoi icieng o ru na lo fur.⁴ To kuna faritin ki ruju ohoi kangite kunenge fad, o ru orumu lobo kang lohi ngohi ohoi iyo kuna kangite keek ile fad; kof lo Argob fad, kof lo okabue lo Og to Basan.⁵ I faha afa kuno kangite fad to lohitiri kuna i kariti ko lokoliho ko kigenihin kuneicieng, ati o ngoni manyu orumu kangite kuna i borengi kuna lida i faha to kiwatahin kulo lohitiri.⁶ Ki keru ohoi icieng tur, iya na lohi tiyore Sihon kabu lo Hesbon ko keruno kangite fadfad, cio rei, ngorwo ko tee.⁷ Ati sang ko sangite to kangite kuneicieng fad ki yaru ohoi ara kuniyang.⁸ Dong to kuna faritin ki dume ohoi ene kof lo ngon ngati lo okangere lo Jordan iyo kuna kabuno are kulo cio kulo Amor many to Arnon Gorge o lorore many donge lo Hermon.⁹ (I lolongo cio kulo Sidon Hermon o joo Sirion, ojo cio kulo Amor i lolongo o joo Senir.)¹⁰ Ki dume ohoi kangite kulo koe lo dongecio fad to Gilead ko Basan fad o loo many Seleka ko Edri kangite kulo okabue lo Og na lo ngon Basan.¹¹ (Ara afa Og lohicungi lo cio kulo Repi. Ara afa lagere nenge biliet na li iti bibili ara afa karitun nenge yadihin ongon ko nusu ko lalatun nenge yadihin are. O rihe o ngon Rabba kof lo cio kulo Ammon.)¹² To kof na lohi talu ohoi to kuna faritin, a lotu nan a co kulo imanit lo Reuben ko kulo imanit lo Gad kof na lo ngon ngati lo kai lo Aroer na lo nyiha ko Arnon Gorge, ara lobito ko nusu lo kof lo dongecio kulo Gilead ara lobito ko kangite kunenge.¹³ O tonge lo Gilead ko Basan fad kof lo okabue lo Og a co nan diho nusu lo imanit lo Manase: (Kof lo Argob to Basan fad orumu i lolongoti o joo kof lo cio kulo Repi.)¹⁴ O lotu Jair lotata lo Manase i tale kof lo Argob fad o goru many lohikori lo kof lo cio kulo Gesur ko cio kulo Maakas; o fwonuni iti barahini to karana nenge ko jijia o bara Basan 'Havos Jair.'¹⁵ Manyu a lotu a co Gilead diho Makir.¹⁶ Ati diho cio kulo imanit lo Reuben ko kulo imanit lo Gad a co nan kof na li ciak to Gilead i culoro many Arnon Gorge, (na lara kiji lo gorge lohikori) o ringe o loo kare lo Jabok na lara lohikori ko cio kulo Ammon.¹⁷ Ara lohikori nenge to ngati lo lodoyorore lo kolong kare lo Jordan to ngati lo Araba many to Kinneres many nam lo Araba (na lara nam lo Balang) to orof lo sirisirihin kulo Pisga.¹⁸ Ahi cik nan ite to kula faritin a joo, 'Lohi co Lahitok Lobanga ningi ite ene kof o jir i ruju ara ningi. Ati o jir cio kuningi kuna i lotiri fad o tek kiremita kuneicieng o rangi Jordan ketemoni lo cio kulo Israel kulakude.¹⁹ Oto hati o jir ngorwo, tee ko sang kuningi (a yen nan o borengi sang kuningi) i tongo iyo kuno kangite lahi co nan ite²⁰ many i co Lahitok ki yoma diho cio kulo Israel kaletok kuningi iya na lohi corihinore ite orumu manyu icieng kof na li cwara Lahitok Lobanga ningi icieng nu tode lo Jordan. Langun lo ru na o tum tungani lobito lobito yitoro iya faji na la corihi nan inyi.²¹ To kula faritin a cik nan Josua a joo, 'Li deu isi to konyieha kunino sangite fad kuna li tiyi Lahitok Lobanga nino diho kuno kabuno are. I tiyi cia Lahitok diho kunu okabwehin kude fad iya na, idi li loro isi.²² Kebang icieng, Lahitok Lobanga ningi cia token lo rem to ite.²³ To kuna faritin a lotu na a lelia diho Lahitok a joo,²⁴ Lahitok na li lanyu fad, li ciak isi ki totorohino karwaani nino bolorun nino ko golun lo kana nino. Tonyio ani Lobanga lo ngon kai kode kof na li tiyi ticitici kuna hitoha li iti rima iya kuno li tiyi isi?'²⁵ Ki co ja a loo a deu nu kof lo ngon tode lo Jordan, nu kof lo dongecio i dware ko Lebanon.²⁶ Ati to ite ki longojahi orumu Lahitok nan manyu ida ki wak ningo nan. O joo Lahitok diho nan, 'Lo tum na ke rihe i nyiahat tenya diho Nan to ene tenya:²⁷ i rwoho kai lo locolong lo Pisga i de lodoyorore lo kolong ko kai ko orof ko okangere. To de kof to konyieha kunino iya na lida cia isi i rang Jordan.²⁸ Ati to cik Josua manyu i singa inyi, iti golo tau nenge tonyio o rik cia inyi kuno cio o rangarore manyu i co cia inyi icieng o ruju na kof cia li deya isi.'²⁹ Tona ki tongo ohoi ridat na lo nyiha ko Bet Peor.

¹Jijia cio kulo Israel ito ning tenyitenyi ko cihicihi kuna la loro nan ki iti yena ite. I jifata icieng o jir i war manyu i fwo i talu kof na lohi cwara Lahitok Lobanga lo fafaico kuningi ite. ²Ke sodohi lobo tohi iyo ene tenya la ciha nan ite manyu ke dume lobo tohi to katua nenge ati ito ric Cik lo Lahitok Lobanga ningi na lahi cwara nan ite. ³I deu afa ite to konyieha kuningi tohi na li tiyi Lahitok to Baal Peor. Li fade afa Lahitok Lobanga ningi cio pili to kiji ningi kulafa li jif Baal lo Peor, ⁴ati ite pili kulafa li gorohi diho Lahitok Lobanga ningi o rihe i wari ko jijia. ⁵To de lahi iti yen nan ite tenyitenyi ko cihicihi iya na lohi cihare Lahitok Lobanga nei nan, o jir ite i fwo i jif icieng to nu kof li fwo ite ki taluno ara ningi. ⁶Ito ric icieng otoc tonyio i totoro cia ene genyun ningi ko ki niang ningi iyo misihi kuna cia lo ning kuno tenyitenyi fad oto cia o fwonu o joo, 'Dede ara ene misi cio kuna i genyi manyu i niangiti.' ⁷Ani kof kode misi lo bolo o nyiha ko lobanga neicieng iya na lo nyihare Lahitok Lobanga niyang ko ohoi to tik na lohi lifare ohoi Inyi? ⁸Manyu ani misi lo bolo na lo tehita tenyitenyi ko cihicihi kuna i biri iya kuno cihicihi la canahino nan ketemoni ningi elefar? ⁹Jijia ito geny manyu i ririati kenite kuningi otoc o jir ida i luluoro sangite kuna lo deu konyieha kuningi kode i co icieng i fufusoro to taulo kuningi to faritin kulo warita kuningi fad. Iti yenhahi icieng iyo tee kuningi ko iyo tee kuneicieng to kifwongi neicieng. ¹⁰I yutu lafatar li woitare ite ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to Horeb na lo jimitare Inyi diho nan, 'To tubahi kuno cio ketemoni Nei o ningi tenya Nei o jir icieng iti yenaru ki wora ko bangun Nan to karihin fad kuna lo warare icieng kof manyu iti yenarihin tee kuneicieng.' ¹¹I fwonu ite i woita gum lo donge na lorumu o nok ara kima many kai ko idis na i rwok ko mutohun na hitok. ¹²Oto afa Lahitok ki tenya ko ite to katua lo kima i ning ite kwatun lo ogoro ati ida i deu ken. Ara orumu ogoro keken. ¹³Ki tulohi inyi ite ciharu nenge, Cih Tomon kuna lo cik Inyi o joo o jir ite i jif oto hati i gerohi iyo kiribolohi kulo morutok are. ¹⁴Manyu ki cik Lahitok Nan to kula faritin lo ki iti yena ite tenyitenyi ko cihicihi kuna lo jir ite i fwo i jif to nu kof lo rangaru ite Jordan fworu ko taluno ara ningi. ¹⁵Ida afa ite i deu lobo kitirita lafar lohi tenyare Lahitok ko ite to donge lo Horeb to katua lo kima. Tona dong i ririati kenite kuningi otoc ¹⁶o jir ida i palaru to ki kukumono lo lopidingahin iti ririhi ko lobo tohi na li kukumi iti ririhini kode ko retoni kode ko ngorwani ¹⁷kode o ri ko lobo tyang to kof kode kwenyite to kai ¹⁸kode lobo tohi lo kudita to kof kode lobo kayamiti to katua lo kifi. ¹⁹Manyu ka li lom ite kai i deu kolong, ofa ko kangier, sangite kuna lo par kai fad ke co tau ki iti nonong ite lo gungon diho icieng kode ki wora sangite kuna lo fik Lahitok Lobanga ningi i caahi iyo kofikofi fad kuna lo ngon fotiri lo kai. ²⁰Ati to ite, ki nyumu Lahitok ite manyu ki yauno ite to katua lo faji na lo ri mejo kima na li puhoti o fejorihin bilieta – to kof lo Ijpt lo rahun cio lonyumot kunenge iya na li rahare ite jijia. ²¹I longo afa Lahitok diho nan to ite manyu i buti o joo ida cia nan a rang Jordan a rute nu kof i jir lohi cwara Lahito kite ara lolunyot ningi. ²²A weihi cia nan ene kof, ida cia nan a rang Jordan ati lo nyiha ite i rang i fwo i talu nu kof i jir. ²³Iti geny ke luluhu ciharu lo Lahitok Lobanga ningi lafa li tiyi Inyi ko ite: Ke duk lobo lopidinga ningi iti ririhi ko lobo tohi li tik Lahitok Lobanga ningi. ²⁴Tonyio ara Lahitok Lobanga ningi kima kacurani na lo keru, Lobanga na li kaino. ²⁵Langun mute li ngoni ite ko tee ko lotataha langun li rung ite ki tongo na kof; Ka li fwonu ite i palaru ito hati i kukumu koditi lo lobo lopidinga, i tiyi kipal ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi ito hati iti woju kilongo Nenge, ²⁶A lolongo nan kai ko kof ara sadeni kenite kuningi elefar jimitan ito cia ite i keroro deudeu to nu kof li rangaru ite Jordan fworu ki taluno. Ida cia ite i many ijia karihin beciek ati i keroro cia ite deudeu. ²⁷Ki iti sarihi cia Lahitok ite kiji lo misiok manyu ara mute kude kuting to kiji ningi lo wari to kiji lo misiok kuna lohi iti sarahi Lahitok ite. ²⁸To ijia i wor mute ite lobangahin kuna li kukum kac; kulo cio kuna lo gatuni iyo keyek, kode i kukumi to morutok kuna lida o deya kode o ningo kode o daha kode i ngura kof. ²⁹Ati to ijia ka li tak isi Lahitok Lobanga nino, i rumu cia isi Inyi ka li tak isi Inyi to tau nino fad ko to okorif nino fad. ³⁰Ka li ngon isi iyo kidak langun li tiyihino kuno sangite fad diho isi, oto cia to faritin kulo kifwongi i yitu cia isi diho Lahitok Lobanga nino i lotu i ningo Inyi. ³¹Tonyio ara Lahitok Lobanga ningi Lobanga kalaani; ida cia Inyi ki ngohi kode ki fade kode o luluhu ciharu Nenge ko lohithwa kuningi na li iti gol Inyi diho icieng to ki butia. ³²I tifiata ba kulafa faritin ongoro, kulafa o rihe faritin kuningi many to faritin kulafa lo duhohinore Lobanga cio kof; I tifi many to angati lo kai many lobito ngati. Li tiyihino afa lobo tohi hitok iya ene? Kode lo ninguno afa lobo tohi lo ri ko inyi? ³³Lo ning afa kunakude cio ogoro lo Lobanga o tenya to katua lo kima iya na li ningore ite o wari? ³⁴Lo tem afa lobo lobanga dumuno misi lobito iyo lobo misi ara nenge to lema, to kitotori, ko tanguhin, to rem, to kana na i lotir ko kana na i fete kode to ticitici kuna hitoha kuna li iti banga iya kuno sangite fad li tiyi Lahitok Lobanga ningi to kof lo Ijpt kuna li de ite to konyieha kuningi? ³⁵Ki totorohini ite kuno sangite o jir ite i yenare jimitan Lahitok ake Inyi Lobanga, o ru lobo li siran ko Inyi. ³⁶Ki co ite i ning ogoro Nenge to kai lo ki iti yena ite. Ki totorohi ite kima Nenge na hitok to kof manyu i ning ite tenya Nenge to katua lo kima. ³⁷Tonyio i maru Inyi fafaicio kuningi o nyumu lotataha kuneicieng to omot neicieng, ki yauno Inyi ite to kof lo Ijpt to ngonun Nenge ko golun Nenge na hitok. ³⁸Lo ki fuharu to ketemoni ningi misihi kuna hitoha manyu o goli ki lany ite lo ki yauno ite kof neicieng lo ki cwara ite ara lolunyot ningi iya na lo ngon jijia. ³⁹Ito yen manyu ito fik taulo enefar jimitan Lahitok Inyi Lobanga to kai ko ten to kof. O ru lobo. ⁴⁰Ito ric tenyitenyi ko cihicihi kunenge kuna lahi cwara nan ite elefar o jir warun o lot ara na i jir diho ite ko diho tee kuningi to omot ningi manyu o jir i war to karihin beciek iyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite to karihin fad. ⁴¹To inyia o nyumu Moses kangite uni to ngati lo okangere lo Jordan ⁴²ara fajihit kuna ngi fe lobo tungani na li fade kaletoni, Ka li fade inyi loryehat nenge ara na li riafu ida o fik ara lo atii. O tum icieng koditi lo kuna cio ki fejaru iya kunu kangite o lwahu kenite kuneicieng. ⁴³Icieng kuno kangite kuno: Bezer na lo ngon kai lo donge lo mwang, to cio kulo imanit lo Reuben; Ramos na lo ngon Gilead to cio kulo imanit lo Gad ko Golan na lo ngon Basan to cio kulo imanit lo Manase. ⁴⁴Ara ene Cik na li co Moses ketemoni lo cio kulo Israel. ⁴⁵Ara kuno kisingiti, tenyitenyi ko cihicihi kuna li co Moses icieng na lo fworore icieng to kof lo Ijpt, ⁴⁶manyu

orumu icieng o ngoni torit o nyiha ko Bet Peor ngati lo okangere lo Jordan iyo kof lo Sihon kabu lo cio kulo Amor na lorumu o lanyu icieng to Hesbon na lo fwonu Moses ko cio kulo Israel o lanyu na lo fwonunore icieng to kof lo Ijpt.⁴⁷ I talu icieng kof nenge ko kof lo Og kabu lo Basan kabuno kulo cio kulo Amor are kun lorumu o ngoni tode lo Jordan to ngati lo okangere.⁴⁸ I ciak ene kof to Aroer na lo ngon kalele lo Arnon Gorge o loo many donge lo Sirion (na lara Hermon)⁴⁹ manyu i moru kof lo Araba fad na lo ngon ngati lo okangere lo Jordan o ringe many Nam lo Balang orof lo sirisirihin kulo donge lo Pisga.

5

¹O tubu Moses cio kulo Israel fad oto o joo diho icieng, "Ito ning Israel, tenyitenyi ko cihichi kuna la tuluno nan i ningo ite elefar. Ito yen icieng fad manyu iti ric ki jifita icieng.² O fik afa Lahitok Lobanga niyang ciharu ko ohoi to donge lo Horeb.³ Ida afa Lahitok i tiyi ene ciharu ko fafaicio kuniyang ati ko ohoi, ko ohoi fad kuna lohi wari ene jijia.⁴ Ki tenya Lahitok ko ite tarany to katua lo kima to kai lo donge.⁵ (to na far a lotu afa nan a woita kiji lo Lahitok ko ite lo tulohino ite tenyitenyi kulo Lahitok tonyio i bang afa ite kima ida i fwo kai lo donge) Oto Inyi o joo,⁶ Nan Lahitok Lobanga ningi na lohi yauno ite to kof lo Ijpt, to kof na lorumu i rahare ite opii.⁷ Ida cia ite i ngon ko kude lobangahin to ketemoni nei.⁸ Ida cia ite i kukum lobo lopidinga iti ririhhi ko lobo tohi to kai kode to kof kode to fotiri lo kifi.⁹ Ida cia ite i gung ketemoni neicieng ki wora icieng tonyio Nan Lahitok Lobanga ningi kakainoni na la iti gema tee to kpalipali kulo katomonok kuneicieng many kofiang uni kode ongon lo cio kuna lohi beru Nan¹⁰ ati a totoro ki maruno Nei iyo kofiang alif lo cio kuna lohi maru Nan manyu o ric cihichi kunei.¹¹ Ida cia ite iti basa karana lo Lahitok Lobanga ningi tonyio i co cia Lahitok tenya o lanyu tungani na li iti basa karana Nenge.¹² Ito ric far lo Sabit iti dwar iny i tongo ara na i Nyu, iya na lo cihare Lahitok Lobanga ningi ite.¹³ I tiyoto ticitici kuningi fad kuna li tiyitita ite to faritin ile¹⁴ ati ara far lo mietare Sabit lo Lahitok Lobanga ningi. To na far o jir ida i tiyi lobo tic, kode isi kode kito retoni kode kito karioni nino kode karwaani nino retoni kode ngorwani kode mongo nino kode sigiria kode lobo tohi nino kode lobo misiohoni lo manya kang ningi o jir karwaak kunino rei ko ngorwo i yoma iya na li yomare isi.¹⁵ I yiu jimitan ira afa ite opiihin to kof lo Ijpt manyu ki yauno Lahitok Lobanga ningi ite to ijjia to kana Nenge na i gol, kana na lo cule to ki lotir. To na ki cik Lahitok Lobanga ningi ite lo rica Sabit.¹⁶ To bang apa nino ko iyang nino iya na lo cihare Lahitok Lobanga ningi ite, o jir ite i rung manya i manya to kisiliban iyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite.¹⁷ Ida cia ite i fade – Ke fade¹⁸ Ida cia ite i tiyi lomuna – Ke tiyi lomuna¹⁹ Ida cia ite i koko – Ke koko.²⁰ Ida cia ite i gulia tenyitenyi kulo talerun ken lo loryehat nino – ke tongo ara saden kataleroni iyo loryehat nino.²¹ Ke dam ngorwani lo loryehat nino. Ke fik tau damun kaji lo loryehat nino kode kof, karwaani nenge retoni kode ngorwani kode lobo tohi lara lo loryehat nino.²² Ara kuno cihichi kulafa li furahi Lahitok to ogoro na i kuat diho tuban ningi fad to idi to kai lo donge to katua lo kima, ko idis ko lokimuyuk na hitok; na lida o sodohi lobo tohi, oto hati i gerohi iyo kiribolohi are ko ki cwara nan.²³ Ka li ning afa ite ogoro to katua lo lokimuyuk na lo cura kima donge, o fwonu kulahitoha kulo imaniti kuningi ko lohitwaha diho nan.²⁴ I fwonu ite i joo, 'Lohi totorohi Lahitok Lobanga niyang ohoi deyo Nenge ko okabwe Nenge manyu lohi ning ohoi ogoro Nenge to katua lo kima. Elefar lohi deu ohoi jimitan o tum tungani warun kileng ngo tenya Lobanga ko iny.²⁵ Ati jijia, tonyio ki weyaru ohoi? Ki keru cia ene kima i yarar ohoi ki ito cia ohoi ki wei ka lohi sodoro ohoi ningo ogoro lo Lahitok Lobanga niyang.²⁶ Tonyio ngai lobo tungani ko ken afa lo ning Lobanga na i war o tenya to katua lo kima iya ene lohi ningore ohoi oto hati o fur? ²⁷I loo to nyiha ijjia i ning tenyitenyi fad kuna lo tenya Lahitok Lobanga niyang. Ito hati i lotu i rihohi ohoi tenyitenyi fad kuna lo teny Lahitok Lobanga niyang diho isi. Ki ning cia ohoi ki jif.²⁸ Orumu Lahitok lohi ning ite na li tenyare ite diho nan, to inyia o joo Lahitok diho nan, 'La ning Nan tohi na lo teny kuna cio diho isi, o jiri kuna sangite lo teny icieng diho isi pili.²⁹ Ngo yonguno hati taulo kuneicieng rima Nan ko rica cihichi Kunei faritin fad o jir manya neicieng o jir ko lo tee kuneicieng tur ida i cung! ³⁰I loo to rihohi icieng i ngohi to yitori kemahin kuneicieng."³¹ ati i tongo isi ene ko Nan o jir ahi co tenyitenyi, isingiti ko cihichi fad o jir isi iti yen icieng i jifi to kof na la cwara Nan diho icieng ki taluno.³² To na iti geny, i tiyoto tohi na lo cik Lahitok Lobanga ningi; ke yongo iya iteten kode iya ikajong.³³ Iti lot to ningo lo cihichi fad kuna lo cik Lahitok Lobanga ningi diho ite, o jir i manyare to bara ko ki iti karita faritin kulo warun ningi iyo kof na cia li fwo ite ki taluno.

6 ¹Ara kuno tenyitenyi kisingiti ko cihichi kuna li co Lahitok Lobanga ningi o jir ahi iti yen ite ki jifita to kof na li rangaru ite Jordan fworu ki taluno,² o jir ite, tee kuningi ko tee kuno tee kuningi to kifwongi neicieng o bang Lahitok Lobanga ningi iyo warun ningi fad to rica tenyitenyi ko cihichi Kunenge kuna lahi cwara nan ite o jir i warare to karihin beciek.³ Ito ning cio kulo Israel manyu ito geny ki jifita o jir i manyare otoc manyu i pitare i borengi iyo kof na li tihitare lei ko ogoro iya na lo cihare Lahitok Lobanga lo fafaicio kuningi diho ite.⁴ Ito ning hoto cio kulo Israel: Lahitok Lobanga niyang, Lahitok lobito.⁵ I maru Lahitok Lobanga nino to tau nino fad, ko to warun nino fad ko to golun nino fad.⁶ Kuno cihichi lahi cwara nan ite elefar o jir o ngoni taulo kuningi.⁷ I nyiahatahiti icieng ki iti yena iyo tee kuningi; Ito foroti icieng ka li tongo rwat, ko ka li lot to kikoi, ka li geto kof ko ka li woju.⁸ Ito torahiti icieng kac kuningi ara kitotorita manyu ito torahiti icieng komoma kuningi.⁹ I gerohiti icieng iyo bauhini kulo agwalahin ko lokoliho kuningi.¹⁰ Ka lohi yauno Lahitok Lobanga ningi ite iyo kof lafa lo cik Inyi iyo fafaicio kuningi Abraham, Isako ko Jakob, kof na lo ngoni ko kangite kuna hitoha kuna lida afa ite i duk,¹¹ kajihit kuna li futi to koditi lo sangite kuna i jiri fad kuna lida ara ite li tahu, itibihin kuna lida ite i bok, vinorehin ko oliforehin kuna lida ite iti bul - oto hati ka li nyia ite i moneho,¹² ito geny ito de jimitan o jir ida i luluoro Lahitok na lohi yauno ite to kof lo Ijpt, kof lo rahun opiihin.¹³ Ito bang Lahitok Lobanga ningi, i tiyoti iyo Inyi keken manyu i butiati lobutihin kuningi to karana Nenge.¹⁴ Ke jif lobangahin kude ake, lobangahin kulo cio kuna lohi rit ite.

¹⁵Tonyio Lahitok Lobanga ningi na lo ngon kiji ningi ara Lobanga kakainoni oto cia kilongo Nenge o cura iyo kenite kuningi many ki keru ite to kai lo kof.¹⁶Ke tem Lahitok Lobanga ningi iya lafa li tiyore ite to Massa.¹⁷Ito geny rica Cik lo Lahitok Lobanga ningi ko tenyitenyi ko kisingiti kuna lohi co Inyi ite.¹⁸I tiyoti tohi na i bir ko na i jir to ketemoni lo Lahitok o jir i manya ara na i siliban manyu o jir i fwo i talu kof na i jir lafa lo cik Lahitok to kibutia diho fafaicio kuningi¹⁹i fuhe merok kuningi fad to ketemoni ningi iya na lo tenyare Lahitok.²⁰Mute karihin ka li tifa tee kuningi o joo, 'Nyio fotiri lo kuno tenyitenyi, isingiti ko cihicihi lohi co Lahitok Lobanga niyang ite?'²¹Ito rihohi icieng i joo, 'Kira afa ohoi opiihin kulo Parao to kof lo Ijipt ati ki yauno Lahitok ohoi oleng to kof lo Ijipt to kana na i gol.'²²To konyieha kuninyang o culahi Lahitok kitotorihin ko tanguhin kuna hitoha, kuna li tirima diho cio kulo Ijipt ko Parao ko kalenge fad.²³Ati ki yauno Inyi ohoi to ijia lo ki yauno ohoi ene ki cwara ohoi kof lafa lo cik Inyi to kibutia diho fafaicio kuninyang.²⁴Ki cik Lahitok ohoi rica ko ningo kuno kisingiti fad ko lo rima Lahitok Lobanga niyang o jir ohoi karihin fad ki bar manyu ki tongo ki wari iya ene lohi ngonore jijia.²⁵Manyu ka lohi genyi ohoi ki ric kuno cihicihi fad to ketemoni lo Lahitok Lobanga niyang iya na lo cihare Inyi ohoi, oto cia na o lotu ara biran niyang.

7 ¹Ka lohi yauno Lahitok Lobanga ningi ite katua lo na kof li fwo ite ki taluno oto hati i fuhe misihi kuna i borengi - Cio kulo Hitit, Girgas, Amor, Kanaan, Perezi, Hivi ko cio kulo Jebus, misihi mietare kuna hitoha manyu o goli ki lany ite.²manyu ka li co Lahitok Lobanga ningi icieng diho ite manyu ka li lanyu ite icieng, to na o jir ite i keru icieng tur. Ke fik lobo ningoro ko icieng manyu ke lau icieng.³Ke yemaru ko icieng, ke co tee kariok kuningi diho tee kilahaji kuneicieng manyu ke yauno tee kariok kuneicieng diho tee kilahaji kuningi.⁴tonyio i bele cia icieng tee kuningi to ki jifita Nan iyo lobangahin kuna lo ngoni ake oto cia kilongo lo Lahitok o cura iyo kenite kuningi deudeu many ki keru ite.⁵Tohi na lo jir ite i tiyi diho icieng inyi ene: ito bore cialitok kuneicieng, iti saret morutok kulo itidwari kuneicieng, ito ngode wirihin kulo Asera kuneicieng manyu ito cure lopidingahin kuneicieng to kima.⁶Tonyio ira ite cio kuna i nyuji diho Lahitok Lobanga ningi. Lohi nyumu Lahitok Lobanga ningi ite to kiji lo cio kulo kof pili lo rahun cio kunenge. Tohi Nenge na li maru Inyi.⁷Ida afa Lahitok o fik ki maruno Nenge diho ite kode ki nyumu ite to jimitan i borengi ite i lany cio kude tonyio ite orumu li kutingi i lany cio fad.⁸Ati ara afa to jimitan ki maru Lahitok ite manyu o ric kibutia lafa lo cihare Inyi iyo fafaicio kuningi li co Inyi ki yauno ite to kana na i gol ki iti lahunore ite to kof lo rahun opii, to kana lo Parao kabu lo kof lo Ijipt.⁹Ito yen bo dong jimitan ara Lahitok Lobanga ningi Lobanga: ara Inyi Lobanga na li genoro na lo rica ciharu Nenge lo kimaruno iyo kofiang alif lo cio kuna li maru Inyi manyu o ric cihicihi kunenge.¹⁰Ati kuna lo beru Inyi o dumahi Inyi komoma kuneicieng to keruno: ida cia Inyi i rungo dumahino komoma kuneicieng cio kuna lo beru Inyi.¹¹Tona ito geny ki jifita tenyitenyi, isingiti ko Cik na lahi cwara nan ite elefar.¹²Ka li fik ite taulo iyo kuno cihicihi manyu i ric ki jifita icieng, oto cia Lahitok Lobanga ningi o ric ciharu lo kimaruno Nenge ko ite iya na li butiare diho fafaicio kuningi: ¹³Ki maru cia Inyi ite, ki co ite gum manyu o sod wel ningi. I co cia Inyi gum iyo tee kuningi; ngamang kulo manatak kuningi, ko vinorehin ko cianitok kulo ngoroni, kacao kulo kicu kuningi ko tee kulo kera kuningi to kof na lo cik Inyi iyo fafaicio kuningi lo ki cwara ite.¹⁴Ki cori cia ite gum i lany cio kulakude; O ru cia lobo tungani retoni kode ngorwani ningi lo ru tee kode kude sang kuningi lo ru kacao ko kirieho.¹⁵Ki ric cia Lahitok ite iyo mwaita fad. Ida cia Inyi o culu diho ite kunu mwaita i rohoru li deu ite to kof lo Ijipt ati o culahi cia Inyi icieng diho cio pili kuna lohi beru ite.¹⁶O jir ite i keru cio fad kuna li co Lahitok Lobanga ningi kac kuningi. Ke de icieng to mehino manyu ke wor lobangahin kuneicieng oto cia na ara owic diho ite.¹⁷I tum ite jimitan iyo kenite kuningi ake ake, 'O goli kuno misihi ki lany ohoi, aja cia ki fuhe ohoi icieng oleng?'¹⁸Ati ke bang icieng: I yiutu otoc tohi na li tiyi Lahitok Lobanga ningi iyo Parao ko kof lo Ijipt fad.¹⁹Li deu ite to konyieha kuningi kitemiti kuna hitoha, kitotoriti ko tanguhin, kana na i gol na lo fete i lotir na lohi yaunore Lahitok Lobanga ningi ite oleng. I tiyi cia Lahitok Lobanga ningi na tic bito iyo kuno cio pili li bang ite jijia.²⁰Oto hati o cule cia Lahitok Lobanga ningi irode kiji neicieng many o keru kileng kuna lo fur o joo ki duha icieng diho ite.²¹Ke co icieng ki iti bang ite tonyio Lahitok Lobanga ningi na lo ngon kiji ningi ara Lobanga na hitok manyu i tirima.²²I fuhe cia Lahitok Lobanga ningi kuna misihi to ketemoni ningi cafaci. Ida cia ki ruhiti ite i keru icieng ara lobito tonyio i co cia tyangi kuna i ngereha o tomonoro kiji ningi.²³Ati i fotohi cia Lahitok Lobanga ningi icieng diho ite, o fik icieng iyo ngangalita na hitok many o keroroti.²⁴I co cia Inyi kabuno kuneicieng kac kuningi manyu i fufuse cia ite karanecio kuneicieng to kue lo kof. O ru cia lobo tungani lo tum woita ki iti remo ite, i keru cia ite icieng.²⁵O jir ite i cure lopidingahin kulo lobangahin kuneicieng to kima. Ke dam rial kode dahab na lo ngon kenite kuneicieng, manyu ke yaru ara kuningi tonyio ki lohu cia icieng ite tonyio ara icieng tohi lo rohojun diho Lahitok Lobanga ningi.²⁶Ke yauno tohi na i rohoi kaji nino ito cia isi ko inyi fad ira tohi na ngohi curari, iti raha inyi ara tohi na i bot manyu to beru inyi noo tonyio iti ngadari inyi ara lo curaru.

8 ¹Ito ric ki jifita kuno cihicihi fad lahi cwara nan ite elefar o jir i manya i sodo manyu o jir i rute i fwo i ruju kof lafa lo cik Lahitok to kibutia iyo fafaico kuningi.²I yiuti koditi na lo rihitare Lahitok Lobanga ningi ite to mwang kuno karihin keek ongon fad lo ki iti rieja ko tema ite lo yenun tohi na orumu lo ngon taulo kuningi kode i ric cia ite cihicihi kunenge kode ida.³Ki iti rie inyi ite, ki iti bok kinga oto hati ki fit ite to manna na lida ite kode fafaico kuningi o yen lo ki iti yena ite jimitan ida tungani o war to tafa keken ati to tenyitenyi fad kuna lo fwonu to kutuk lo Lahitok.⁴Ida afa kyelani kuningi lo keroro manyu ida kejuha kuningi o uli to kuno karihin keek ongon.⁵Ito yen bo dong to taulo kuningi i joo iya na li singare apa kito nenge inyi manyu ki singare Lahitok Lobanga ningi ite.⁶Ito ric cihicihi kulo Lahitok Lobanga ningi i lot ara na li ningo Inyi manyu i rima Inyi.⁷Tonyio ki yauno Lahitok Lobanga ningi ite iyo kof na i jir, kof na lo ngon ridati, karecio, ocerihin ko ipulahi kuna li tihunita to gurahin to dongecio,⁸kof na li iti dora ngano ko geme, vinorehin ko bulecio, kulili, ngoroni lo olif ko otoro.⁹kof na lida tafa o ru to ija, ida cia lobo tohi o ru diho ite, kof na lara morutok kunenge bilieta

manyu i tum boha mwala to dongecio. ¹⁰Ka li daha ite i mone, ito maj Lahitok Lobanga ningi to ki cwara ite kof na i jir kode to kof na i jir na lohi co Inyi ite. ¹¹Ito geny jimitan o jir ida i luluoro to Lahitok Lobanga ningi i ngerihi ki jifta tenyitenyi, kisingiti ko cihicihu kunenge kuna lahi cwarahi nan ite elefar. ¹²To lobo ka li daha ite i moneho, ka li duk kajihit kuna i jiri i tongohino. ¹³manyu ka li tadoro kicu ko kera kuningi, ka lo sodo rial ko dahab to kajihit kuningi i rumu sangite kuna li tehita ite fad lo sodo, ¹⁴oto cia taulo kuningi o pufaha i luluoro to Lahitok Lobanga ningi na lohi yauno ite to kof lo Ijpt, kof lo rahun opihin. ¹⁵Ki rihuno ite ara mwang na i lalat na li iti banga na kof i ura lo ru kifi, ko muniok kunenge kuna i ngereha ko lokidokorohin. Ki ciorihit ite kifi to ken lo moru na i gol. ¹⁶Ki co ite manna lo daha to mwang, lobo tohi na lida ko fafaico kuningi afa o yen lo ki iti rieja ko tema ite o jir lohicungi i fwonu manya ara na i jir. ¹⁷I tum cia isi i joo ake ake, "Golun nei ko kac kunei lohi tiyihit nan ene bara." ¹⁸Ati i yiu Lahitok Lobanga nino, tonyio Inyi lohi co isi genyun lo ki tiyuno bara iti golore ciha Nenge na li buti Inyi iyo fafaico kuningi iya na lo rijore jijia. ¹⁹Ka li luluoro ite Lahitok Lobanga ningi i jif kude lobangahin i fwo ki wora i gung diho icieng, a cwara nan saden ko ite elefar jimitan ito cia ite i keroro. ²⁰Iya misihi kuna lo keru Lahitok to ketemoni ningi, jihaha manyu ki keruni cia ite to beruno ningo tenya lo Lahitok Lobanga ningi.

9 ¹Ito ning cio kulo Israel: lo lelek cia ite i rang Jordan lo fworo ki taluno kof iyo misihi kuna hitoha manyu o goli ki lany ite ko kangite kuna hitoha kuna li faha kiwatahin kuneicieng to lohitiri kuna lo fwo many kai. ²Ara cio kunenge cio kulo Anak kuna i goli o kariti! I yen ite icieng manyu i ning afa o jimi, 'Ngai lo tum wojuno ki iti remo cio kulo Anak?' ³Ati to yen elefar jimitan ara Lahitok Lobanga ningi lo loro ketemoni ningi iya kima na lo keruno kode lo dilo. O keru cia Inyi icieng, o lanyu cia Inyi icieng to ketemoni ningi. Manyu i fuhe cia ite icieng oleng manyu i keru icieng deudeu iya na lo cihare Lahitok ite. ⁴Langun li fuhe Lahitok Lobanga ningi icieng to ketemoni ningi, ke fwo i joo iyo kenite kuningi ake ake, 'Ki yauno Lahitok nan ene ki taluno ene kof to biran nei.' Ida, ara to rohojun lo kunu misihi li co Lahitok o loo ki fuharu icieng to ketemoni ningi. ⁵Ida ara to biran ningi kode to jiran ningi i fworo ite ki taluno kof neicieng ati ara to rohojun lo kunu misihi, i fuhe cia Lahitok Lobanga ningi icieng to ketemoni ningi, lo keruno ciha lo kibutia Nenge diho fafaicio kuningi; diho Abraham, Isako ko Jakob. ⁶Ito yen ha jimitan ida ara to biran ningi li co Lahitok Lobanga ningi ki cwara ite ene kof i jir ki taluno tonyio ira ite cio kuna i goli muruto. ⁷Iyutu ene tenya manyu ke luluoro koditi na afa li iti longojitare ite Lahitok Lobanga ningi to mwang. Many to far lafa li fwonunore ite to kof lo Ijpt ko jijia i gorunore ene i sili ite diho Lahitok. ⁸To Horeb iti longo afa ite Lahitok many ki wak keruno ite to kilongo Nenge. ⁹Afa ka la rwok nan kai lo donge lo loro ki fotuno kiribolohi, kiribolohi kulo Cik na lo fik Lahitok ko ite, a tong nan kai lo donge to faritin keek ongon ko karuehin keek ongon, ida nan a nyia mugati manyu ida a mat kifi. ¹⁰Ki co Lahitok nan kiribolohi kulo morutok are kuna li ger kafele lo Lobanga. Iyo kuna kiribolohi i gero cihicihu fad kuna lo teny Lahitok diho ite to donge to katua lo kima to far na lo tubarehin. ¹¹To lohicungi lo faritin keek ongon ko karuehin keek ongon, ki co Lahitok nan kuna kiribolohi kulo morutok are, kiribolohi kulo ciharu. ¹²To inyia ki rihohi Lahitok nan o joo, 'I culoro kof ten deu tonyio li palaru cio kunino kuna li yauno isi to kof lo Ijpt. Li beloroti deudeu iyo tohi langole la cik Nan icieng manyu li kukumuni lopidinga neicieng.' ¹³Manyu o joo Lahitok diho nan, 'La deu Nan kuno cio ara icieng cio kuna i goli muruto tur!' ¹⁴Ki ngerihi Nan ake o jir a keru icieng a fufuse karanecio kuneicieng to fotiri lo kai. A dum cia Nan misi iyo isi na i gol manyu o borengi i lany icieng. ¹⁵To na a belo nan a culoro to donge o rihe o nok ara kima. Manyu kuna kiribolohi are kulo ciharu o ngoni kac kunei. ¹⁶Ka la de nan, a deu nan a joo li pal ite diho Lahitok Lobanga ningi: Li duhu ite lopidinga ningi o coluni iyo ki iti ririta lo kace, li beloro ite deudeu to kikoi na lohi cik Lahitok ite. ¹⁷To na a dumu nan kuna kiribolohi are ko ki biroro to kac kunei, a bore nan icieng to konyieha kuningi. ¹⁸To inyia ari a uroro nan lorubuhe ketemoni lo Lahitok to faritin keek ongon ko karuehin keek ongon; ida a nyia mugati ida a mat kifi to kipal na li tiyi ite fad ki tiyo tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok manyu iti wojunore kilongo Nenge to na. ¹⁹A bang nan awo ko kilongo lo Lahitok tonyio i longo afa Inyi iyo ite na lo tum keruno ite, ati ki ning Lahitok nan ari. ²⁰Manyu i longo orumu Lahitok diho Aron na lo tum ki fadaru inyi, ati to na tik a lifa manyu nan to Aron. ²¹Manyu a dumu nan na tohi ningi i rohoi - na kace lo dahab, a curahi kimatare. To inyia a bore nan inyi ko ki riaru o tinya iya fur ko ki juhohino na fur nenge katua lo kare i tiharore to donge iya kof. ²²I fwonu manyu ite iti longo Lahitok to Tabera, to Masa ko to kibros Hattava. ²³Manyu ka lohi cule Lahitok ite to Kades Bernea o joo diho ite, 'I fwo i talutu na kof lahi co Nan ite.' Ati i sili ite ida i jif ciha lo Lahitok Lobanga ningi, ida afa ite i geno Inyi kode i ruk tenya Nenge. ²⁴I wasihi ite silan diho Lahitok many to loyenare nan ite. ²⁵A geto nan a rubuk ketemoni lo Lahitok kuna faritin keek ongon ko karuehin keek ongon tonyio orumu Lahitok lo joo a keruno Inyi ite. ²⁶A lifa nan diho Lahitok a joo, 'Lahitok na lo lanyu fad, ke keru cio kunino, lolunyot kunino token kuna li lahu isi to golun nino na hitok manyu i yauno to kof lo Ijpt to kana nino na i lotir. ²⁷I yiu karwaak kunino; Abraham, Isako ko Jakob. Iti kaja tuho lo kuno cio, rohojun neicieng ko kipal neicieng. ²⁸Oto hati, o joo cia cio kulo lafa kof li yauno isi ohoi to ijia; Tonyio ida orumu Lahitok o tum ki yaru icieng iya nu kof afa lo cik Inyi icieng. Manyu tonyio o beru Inyi icieng, i yauno Inyi icieng oleng lo ki fadahino icieng mwangatare. ²⁹Ati ara icieng cio kunino, lolunyot kunino kuna li yauno isi to golun nino la hitok ko to kana nino na i fete i lotir.'

10 ¹To kunu faritin o joo Lahitok diho nan, 'I kefu kiribolohi kulo morutok are iya kulafa kulo ketemok ito hati i lotu diho Nan kai lo donge. I kukumu manyu sanduk lo kete. ²A gerihi cia Nan iyo kuna kiribolohi tenyitenyi iya kulafa lo ngoni iyo kunu ketemok afa li bor isi, ito hati i fik icieng katua lo sanduk. ³Tona nan ko ki kukumuno sanduk to bau lo ciani lyarati manyu a kefu kiribolohi kulo morutok are kuna lo ri iya kulafa ketemok ko ki rwohoro donge ko kuna kiribolohi kulo morutok are to kac kunei. ⁴I gerihi Lahitok iyo kuna kiribolohi tohi lafa li ger Inyi ketemoni, Cihit Tomon kulafa lohi

furahi Inyi ite to kue lo donge to katua lo kima, to far lo tuba. Ki co Lahitok icieng diho nan.⁵To inyia a culuno nan to donge a lotu a fik kuna kiribolohi katua lo na sanduk la kukumu nan iya na lohi cihare Lahitok nan, icieng kuna lo ngoni ko jijia.⁶(I ciak cio kulo Israel lotita to itibihin kulo Bene Jaakan iya Mosera. To ijia o wei Aron o nuhahini, o luny kito nenge Eleazar ara kadwarani. ⁷To ijia o fworu Gudgoda o ringari Jotbasa kof na lo ngon ko ocerihin kuna li tihita kifi.⁸To kuna faritin o nyumu Lahitok cio kulo imanit lo Levi lo tingita sanduk lo Cik lo Lahitok, lo woita ketemoni lo Lahitok lo ki tiyo ko ki gata gum to karana Nenge, iya na lo rihe i tiyorehin ko jijia. ⁹Inyi li co cio kulo imanit lo Levi ida i cori kof lolunyt to kiji lo cio kulo Israel kunakude. Lahitok lara lolunyt neicieng iya na lohi rihohinore Lahitok Lobanga ningi icieng).¹⁰Naha orumu nan la tong kai lo donge to faritin keek ongon ko karuehin keek ongon iya na orumu la tongore ketemoni. Ida orumu ara wahun Nenge lo kerihino ite. ¹¹O joo Lahitok diho nan, I loo to rihe kuna cio iyo owele neicieng, o jir icieng o rute o fwo i talu kof iya na la cihare Nan iyo fafaicio kuneicieng lo ki cwara icieng.¹²Dong jijia cio kulo Israel, nyio o wak Lahitok Lobanga ningi diho ite ka lida ite i rima Lahitok Lobanga ningi, lo lotita to ningo Inyi, lo ki maruno Inyi, lo ki tiyo ko ki rwaa Lahitok Lobanga ningi to taulo kuningi fad ko warita kuningi fad, ¹³ko rica cihicihi ko kisingiti kulo Lahitok kuna lahi cwara nan ite to jiran ningi.¹⁴Ara kai many kai na i loma noo lo Lahitok Lobanga ningi ko kof ko sangite fad kuna lo ngoni ijia. ¹⁵Ati o fik Lahitok tau nenge iyo fafaicio kuningi manyu i maru icieng manyu ki nyumu ite lotataha kuneicieng to kiji lo misihi iya ene lo ngonore jijia.¹⁶Lara dong i lirata taulo kuningi manyu ke rihe iti golo muruto ¹⁷tonyio ara Lahitok Lobanga ningi Lobanga lo lobangahin ko Lahitok lo kulahitoha, Lobanga na hitok, na i gol manyu i tirima, na lida i sisio manyu ida o dumati.¹⁸O woitare inyi tenyitenyi kulo okidahi ko lafuseritohin manyu i maru misiok kuna lo manya kiji ningi i cwara icieng daha ko kyelani. ¹⁹Manyu o jir ite i maru cio kuna lara misiok tonyio ira manyu afa ite misiok to kof lo Ijpt.²⁰Ito rimati Lahitok Lobanga ningi manyu i rwaati Inyi. Ito goritaret Inyi manyu ito tuloti kibutia ningi to karana Nenge. ²¹Inyi lara maja ningi, Inyi lara Lobanga ningi na li tiyi kuno kitotorita ko tanguhin kuna li tirima li deu ite to konyieha kuningi.²²Ara afa fafaicio kuningi kulafa lo fwo iya kof lo Ijpt keek mietare fad, naha jijia lohi co Lahitok Lobanga ningi ite i borengi iya kangier kulo kai.

11

¹I maruti Lahitok Lobanga ningi manyu ito ric tenyitenyi kuna lo cik Inyi, kisingiti kunenge, cihicihi kunenge ko tenyitenyi kunenge faritin fad.²I yiutu elefar jimitan ida afa ara tee kuningi lo deu kisinga ko kitigema lo Lahitok Lobanga ningi; okabwe Nenge, golun lo kana Nenge ko okoko Nenge na lo fete to kilotir, ³kitotorita kuna li tiyi Inyi ko sangite kuna li tiyi Inyi to kiji lo kof lo Ijpt, iyo Parao kabu lo Ijpt ko iyo kof nenge fad.⁴tohi na li tiyi Inyi iyo karemok kulo kof lo Ijpt, iyo lakwenyi ko gadigadihin kuneicieng koditi na lo kerunore Inyi icieng to kifi kulo Nam na i Do lafar lohi tifunore icieng ite ko koditi na li yaunore Lahitok keruno neicieng lo tur. ⁵Ida orumu ara tee kuningi lo deu tohi na li tiyi Inyi to mwang to ite many i gorunore jijia ene faji.⁶ko tohi na li tiyi Inyi iyo Dasan ko Abiram tee kulo Eliab na Lara lo imanit lo Reuben na lo ngajare kof to ketemoni lo cio kulo Israel fad ko diloro icieng fad ko cio kulo kajihit kuneicieng, kemahin kuneicieng ko sangite kuna i wari kuna lara kuneicieng pili. ⁷Ati ara afa konyieha kuningi lo deu kuno sangite hitoha li tiyi Lahitok. ⁸Dong tona ito ric kuno cihicihi fad lahi cwara nan ite elefar o jir i rumunore golun lo fwo ki taluno nu kof li rangaru ite Jordan lo fwo rujuo, ⁹manyu o jir i warare karihin beciek kof na li buti Lahitok diho fafaicio kuningi lo ki cwara icieng ko lotataha kuneicieng, kof na li tihitare lei ko otoro.¹⁰Ida nu kof li fwo ite ki taluno o ri iya kof lo Ijpt idi li fwonunore ite, na li iti bulahi isi kinyiemo i loo manyu ki juho kifi kuna li lelyenga to kejuha mejo mana lo jiati. ¹¹Ati nu kof li rangaru ite Jordan fwo ki taluno ara kof lo dongecio ko gurahin na lo mata kuju to kai. ¹²Ara kof na lo ric Lahitok Lobanga ningi; i riria konyieha kulo Lahitok Lobanga ningi inyi tiktik many to lohiciahi lo kari many lohicungi.¹³Tona ka li jif ite kuno cihicihi lahi cwara nan ite to kigenoro fad - lo ki maruno Lahitok Lobanga ningi ko ki rwaa Inyi to taulo kuningi fad ko warita kuningi fad. ¹⁴Tona ato cia Nan a culahi kuju kof ningi to faritin kunenge; kuju lo furat ko lo kamieu ara lobito, o jir ite i dengunore ngamang kuningi, vino ngejuk ko ngoroni. ¹⁵A co cia Nan olemo oleng to sang kuningi, manyu i daha cia ite i moneho.¹⁶Ito geny ida ki iti nonongi i belihino ki wora lobangahin kude ake ko gungon diho icieng. ¹⁷Oto cia kilongo lo Lahitok o cura iyo ite ko ki genihino kai ida kuju o caa, manyu ida kof iti dora ngamang ito cia ite i keroro deudeu to ene kof i jir lohi cwara Lahitok ite.¹⁸Ito fik kuno tenyitenyi taulo ko kueci kuningi, iti torihiti icieng kac kuningi ara kiherita manyu iti torahiti komoma kuningi. ¹⁹Iti yenhiti icieng iyo tee kuningi, iti foroti icieng ka li tongo rwat, ka li lot to kikoi, ka li geto kof ko ka li woju kai.²⁰I gerohiti icieng iyo bauhin kulo agwalahin kuningi ko lokoliho ²¹o jir faritin kuningi ko faritin kulo tee kuningi o borengi to kof na li buti Lahitok diho fafaicio kuningi, o borengi iya faritin kuna lo ngonore kai kue lo kof.²²Ka li ric ite kuno cihicihi lahi co nan ite ki jifita lo kimaruno Lahitok Lobanga ningi, lo lotita to ningoro ko Inyi ko rican gorihino diho Inyi, ²³oto cia Lahitok i fuhe kuno misihi fad to ketemoni ningi manyu ito cia ite iti sara misihi kuna hitoha manyu kuna i goli ki lany ite.²⁴Fajihit fad kuna lo nyon kejuha kuningi ara cia kuningi; i ciak cia kof ningi many to kuny many Lebanon, ko many to nam lo Uparets many nam lo Mediterranean. ²⁵O ru cia lobo tungani lo tum woita ketemoni ningi. O fik cia Lahitok Lobanga ningi irode ko bangun iyo kofikofi pili kuna li fwo ite iya na lo cihare Inyi.²⁶To de a fiha nan gum ko kifucioro ketemoni ningi elefar: ²⁷ara gum ka li ric ite cik lo Lahitok Lobanga ningi na lahi cwara nan ite elefar; ²⁸ara kifucioro ka li beru ite ki jifita cik lo Lahitok Lobanga ningi manyu i beloro to kikoi na lahi cwara nan ite elefar to ki jifita kude lobangahin kuna lida ite i yen.²⁹Langun lohi yauno Lahitok Lobanga ningi ite nu kof li fwo ite ki taluno, o jir i gat gum to donge lo Gerazim, manyu i teny kifucio to donge lo Ebal. ³⁰Iya na li yenare ite, o ngoni kuno dongecio tode lo Jordan iya ngati lo lodoyorore lo kolong o nyiha ko cianitok kuna hitoha kulo Mamre iyo kof lo kunu cio kulo Kanaan lo manya Araba iya ngati lo Gilgal.³¹Lo lelek ite i rang Jordan lo fwo ki taluno kof na lohi cwara Lahitok

Lobanga ningi ite. Langun li talu ite ito hati i manya ijia, ³²ito yen jimitan o jir i ric manyu i jif kuno cihichi pili lahi cwara nan ite elefar.

12 ¹Ara kuno kisingiti ko cihichi kuna lo jir iti gingahi noo ki jifita to kof na lohi co Lahitok Lobanga lo fafaicio kuningi ite i fworu ki taluno to karihin kuna cia li manyare ite nu kof. ²Ito gile fajihit fad kuna lo ngon kai lo dongecio kuna i kariti, kai lo dongecio kuna sidiha ko fotiricio kulo cianitok kuna i gagiho kuna li worare kunu cio li fworu ite ki taluno kof diho icieng lobangahin kuneicieng. ³Ito gile cialitok kuneicieng, ito bore morutok kulo tifinehin kuneicieng, manyu ito cure wiri kulo Asera to kima, i ngunguteti lopidingahin kulo lobangahin kuneicieng, i fufuseti karanecio kuneicieng to inyia to kuna fajihit. ⁴Ke wora Lahitok Lobanga ningi to kikohin kuneicieng. ⁵Ati o jir ite i tak faji na mute lo nyumu Lahitok Lobanga ningi fiha karana Nenge ijia to kiji lo imaniti kuningi ara lo manyare Nenge. O jir ite i fwo nu faji, ⁶ijia o jir ite i yauno kiciorita locurat kuningi ko kikumihin, lobito iyo tomoni kuningi ko kiciorita kuna li nyumu ite, sangite kuna li buti ite ki cwara ko kiciorita kulo kwama ko okangi kulo sang kuningi; kicu, kiri ko kera. ⁷To ijia to lo ngonore lo Lahitok Lobanga ningi, i daha cia ite ko cio kulo kajihit kuningi to kwama iyo sangite fad kuna li tiyu kac kuningi tonyio lohi gatahi Lahitok Lobanga ningi ite gum. ⁸O jir ite ida i tiyo iya ene lohi tiyore ten jijia, na li tiyo tungani lobito lobito iya na lo wahare inyi, ⁹tona lo rihe ite ida li goru faji lohiyomare ningi ko lolunyt na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite. ¹⁰Ati i rang cia Jordan i fwo i manya kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara lolunyt manyu ki co cia Inyi ite ki yoma iyo merok kuningi kuna lohi rit ite fad o jir ite i manya to kisiliban. ¹¹To inyia iya faji na lo nyumu Lahitok Lobanga ningi ara lomanyare lo karana Nenge – o jir i yauno kuno sangite la cik nan fad ijia: kiciorita locurat kuningi, ko kikumiti, lobito lo tomoni ko kiciorita lonyumoti ko sangite kuna li nyum ite kuna li buti ite lo ki cwara Lahitok. ¹²Ito hati i kwama ijia ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi – ite ko tee kilahaji ko tee kariok kuningi, karwaak kuningi rei ko ngorwo ko cio kulo imanit lo Levi kuna lo ngon kangite kuningi kuna lo ru kof lo korahini icieng, kuna lo ru lolunyt lobo neicieng. ¹³Ito geny ke fotohi kiciorita kuningi to lobo faji li wak ite, ¹⁴i fotohiti icieng to faji na mute lo nyumu Lahitok to lobo imanit ningi ito hati i tiyi kuno sangite la cik nan fad to ijia. ¹⁵Oto hati, i tum ite ngoto sang kuningi to kangite manyu i kony tyangi kuneicieng iya na li wak ite, o ri iya lo lewa kode apuri i jifita gum na lohi gatahi Lahitok Lobanga ningi ite. Cio fad kuna i nyuji kode ida o nyuji o tum daha. ¹⁶Ati ke nyia okoto, i juhohi kof iya kifi. ¹⁷Ke nyia lobito lo tomon lo ngamang kuningi, vino ngejuk ko ngoroni lo olif kode okangi kulo sang kuningi, kode lobo tohi li buti isi ki cwara; kode kiciorita lo kwama kode kiciorita lonyumoti to kangite kuningi. ¹⁸I lany o jir ite i nyia icieng to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to faji na mute lo nyumu Lahitok Lobanga ningi ite ko tee kilahaji kuningi ko tee kariok kuningi, karwaak kuningi rei ko ngorwo ko cio kulo imanit lo Levi kuna lo ngon kangite kuningi - na lo jir ite i kwama to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi iyo sangite fad kuna li tiyi kac kuningi. ¹⁹Ito geny ke corihi cio kulo imanit lo Levi to manya ningi kof karihin fad. ²⁰Ka li iti lalat Lahitok Lobanga ningi kof ningi iya lafa lo cihare Inyi oto hati tyang ki dam ite i joo, 'Ngi nyia lobo tyang!' o jir i nyia ki tum iya idi li wahare ite. ²¹Ka lo loma nu faji lo nyumu Lahitok Lobanga ningi fihahino karana Nenge diho ite, i tum ite ngoto sang kuningi kuna lohi co Lahitok ite iya na lahi cihare nan ite manyu to kangite kuningi i tum ite i nyia iya na li wahare ite. ²²Iti nyia icieng iya na ngi dahare lewa kode apuri. O tum cio fad daha; kuna i nyuji ko kuna lida o nyuji. ²³Ati ito geny ke nyia okoto tonyio okoto lara warun, tona o jir ite ida i nyia warun ko tyang. ²⁴Ke nyia okoto, i juhohi kof iya kifi. ²⁵Ke nyia okoto o jir i manyare ara na i jir ite ko tee kuningi to omot ningi tonyio i rumu ite i ngon ki tiyo tohi na i bir to ketemoni lo Lahitok. ²⁶Ati i yaroti sangite kuningi kuna i nyuji ko sangite kuna li buti ite lo ki cwara i fworore faji na mute lo nyumu Lahitok. ²⁷I fotohiti kiciorita locurat kuningi kue lo ciali lo Lahitok tyang ko okoto fad. O jir okoto lo kiciorita nino i juhohini fotiri lo ciali lo Lahitok Lobanga nino ati i tum isi daha tyang. ²⁸Ito geny ki jifita kuno cihichi lahi cwara nan ite o jir i tongo ara na i jir ko tee kuningi to omot ningi tonyio i ngon cia ite ki tiyo tohi na i jir ko na i bir to konyieha kulo Lahitok Lobanga ningi. ²⁹O dume cia Lahitok Lobanga ningi kunu misihi li fworu ite ki iti sararu ko ki tala. Ati langun li fuhe ite icieng oleng i luny manya kof neicieng, ³⁰manyu langun lo keroro icieng to ketemoni ningi, ito geny ida i lohuno to ki tifa tenya na lo yitoro iyo lobangahin kuneicieng i joo, 'Aja afa kuno misihi i wora lobangahin kuneicieng? Ki tiyi manyu cia ohoi ji. ³¹O jir ite ida i wora Lahitok Lobanga ningi to kikoi neicieng, tonyio iyo ki wora lobangahin kuneicieng i tiyo icieng koditi lo ticitici kuna i boti fad kuna lo beru Lahitok. O cura manyu icieng ko tee kilahaji ko tee kariok kuneicieng ara kiciorita kuna li worarehin lobangahin kuneicieng. ³²Ito de jimitan o jir i tiyi sangite pili kuna la cik nan ite, ke sodohi lobo 'tohi, ke dume manyu.

13 ¹Ka lo boto lobo kamocani kode lobo katirijani lo deya sangite kulo ketemoni to kiji ningi i tiyi lobo kitotorita kode tangu ²manyu kileng ngo lotu na kitotorita kode tangu li moca iny i tiyihino oto hati na kamocani o joo, 'Nga jifata lobangahin kude ake (lobangahin kuna lida ite i yen) manyu nga worati icieng' ³o jir ite ida i ningo tenyitenyi kulo na kamocani kode katirijani. Ki tema Lahitok Lobanga ningi ite lo deya ka li maru ite Inyi to taulo kuningi ko warita kuningi fad. ⁴Ara Lahitok Lobanga ningi lo cam ite i jifita manyu Inyi ake lo cam ite ki rwaa. Ito ric cihichi kungenge manyu ito ningoti Inyi, i rwaati Inyi manyu iti gorohi ken Nenge. ⁵O jir na kamocani kode katirijani i fadari to ki susua cio beruno Lahitok Lobanga ningi na lohi yauno ite to kof lo Ijpt ko lahuno ite to kof lo rahun opii. Lo tem na kamocani kode katirijani ki iti geraru ite to kikoi na lohi cik Lahitok Lobanga ningi ite ki jifita. O jir ite i lale rohojun to kiji ningi. ⁶Ka lo tem rece nino token kode kito nino retoni kode karioni kode ngorwani nino na li maru isi kode morte nino na lo nyiha ko isi laba isi lolit o joo, 'Nga fi nga worata lobangahin kude ake (lobangahin kuna lida ite kode fafaicio kuningi o yen, lobangahin kulo cio kuna lohi rit ite, ⁷kode o nyihaha kode o lomaha, many to lohiciahi lo kof many lohicungi). ⁸ke ruk icieng kode i ning icieng. Ke de icieng to mehino. Ke ngohi icieng kode ke taf icieng. ⁹O jir ite i fade cio kuna lo ri ji. I ngohi

to ara kana nino li tem ki fada icieng oto hati cio fad i fadarore icieng.¹⁰ Ito cak icieng to morutok many wei tonyio lo tem icieng ki iti geraru ite to ki jifita Lahitok Lobanga ningi na lohi yauno ite to kof lo Ijpt kof lo rahun opii.¹¹ Oto cia cio kulo Israel fad o ning oto o bangiti manyu ida cia lobo to kiji ningi i nyiahah to tiyo na tohi i bot ari.¹² Ka li ning ite o jimi to lobo kang iyo kangite kuna cia lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite manya ijia,¹³ o joo, 'lo woju kude cio kakarutok kulo kof to kiji ningi lo rihori cio kulo kang neicieng iyo geraru o joo, lohi fwo ki wora lobangahin kude ake (lobangahin kuna lida ite i yen),¹⁴ to inyia o jir ite i tifi, i tak, i ngingiju otoc. Ka lara dede manyu o rumahino jimitan li tiyihino ene tohi i rohoi kiji ningi.¹⁵ O jir ite i fade cio kuna lo ngon na kang fad to ngalemo latuboti, o jir ite iti sare na kang tur iti keru cio ko sang fad.¹⁶ O jir ite i furohi sangite kulo na kang fad kiji lo par o jir ite i cure na kang ko sangite kunenge fad ara kiciorita locurat na li fotohi ite diho Lahitok Lobanga ningi. O jir na kang i wasihi ki tongo ara mura tur ida iti ngejuhi ki faha.¹⁷ manyu o jir kuna sangite li ficiori ida o rumuni kac kuningi. Oto cia Lahitok i belo iyo kilongo Nenge, ki totorohi ite launo Nenge manyu o ngon ko kibaya lo tau diho ite. Ki iti boreng cia Inyi ite iya lafa lo cihare diho fafaicio kuningi¹⁸ tonyio i ningo ite Lahitok Lobanga ningi to rica cihicihi kunenge fad kuna lahi cwara nan ite elefar manyu i tiyo tohi na i bir to konyieha kunenge.

14

¹Ira ite tee kulo Lahitok Lobanga ningi. Ke ngud kenite kuningi kode ke git fofi to komoma kuningi to tungani na lo wei,² tonyio ira ite cio kuna i nyuji diho Lahitok Lobanga ningi. Iyo cio pili to kue lo kof, ki nyumu Lahitok ite ara tohi lo bara Nenge.³ Ke nyia lobo tohi i dwa.⁴ Ara kuno tyangi kuna li tum ite i nyia: kiteng, ker, kine,⁵ wul, lewa, logele, labelyang, ngatira, mayo ko ikobe.⁶ I tum ite daha tyang na lo kora mececehi manyu o nyiahala nyiari.⁷ Oto hati iyo kuna lo nyiahala nyiari kode kuna lo kora mececehi, o jir ite ida i nyia lonaga, afwoyo kode iduhu. Kileng ngo nyiahala icieng nyiari, ida mececehi kuneicieng o koraha; ida icieng o nyuji iyo ite.⁸ Ida manyu iborok o nyu diho ite kileng lo koraha mececehi kunenge, ida inyi o nyiahala nyiari. O jir ite ida i nyia tyang nenge kode i tir na i wei nenge.⁹ Iyo sangite fad kuna lo war katua lo kifi, i tum ite i nyia kuna lo ngoni ko jangiri ko buruno.¹⁰ Ati tohi na lo ru jangir ko buruno o jir ite ida i nyia, ida icieng o nyu iyo ite.¹¹ I tum ite i nyia lobo kwenyite i nyu.¹² Ati ke nyia kuno: logiga, taruhani, taruhani na irwok,¹³ igori na i do, igori na irwok, ngatak.¹⁴ ikuruk ko koditi neicieng fad,¹⁵ lasulany, witiwiti, susum ikidi, imu, lowari,¹⁶ susum na sidi, susum na hitok, susum na i kwe,¹⁷ susum lo kuny, lopiu, colikok.¹⁸ lokudocewe, okuluk, turum ko iradi.¹⁹ Kuru kuna i fuhoho fad ida o nyu diho ite, ke nyia icieng.²⁰ Ati lobo tohi i fuho i nyu i tum ite i nyia.²¹ Ke nyia lobo tohi li rumu ite lo wei I tum ite ki cwara iyo lobo misiohoni lo manya kang ningi o tum inyi daha, kode i tum isi ki iti loto iyo lobo misiohoni. Ati ira ite cio kuna i nyuji iyo Lahitok Lobanga ningi. Ke yer kilelo to lei kulo ngotenge.²² Ito ric korarita lobito iyo tomon iyo sangite pili kuna lo doru to manatak kuningi to karihin.²³ Ito nyia lobito iyo tomon lo ngamang kuningi, vino ngejuk ko ngoroni lo olif, ko okangi kulo sang kuningi; kicu, kera ko kiri to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to faji na lo nyumu Inyi ara lo manyare lo karana Nenge o jir ite i singaru rima Lahitok Lobanga ningi to faritin fad.²⁴ Ati ka lo loma na faji noo manyu ki co Lahitok Lobanga ningi ite gum, manyu ida i tum ki yuhoro lobito iyo tomon kunino (tonyio o loma nu faji lo nyumu Lahitok Lobanga ningi fiha ara lo manyare lo karana Nenge),²⁵ tona to tob lobito iyo tomon kunino to rial ito hati i yaru kuna rial kunino nu faji lo nyumu Lahitok Lobanga ningi.²⁶ I tiyore rial ki nyiangare tohi na li wak isi; kicu, kera, vino kode lobo imatit lo muni kode lobo tohi li wak isi. Tinyia ito hati isi ko cio kulo kaji nino i daha ijia to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to kwama.²⁷ Manyu ke corihi cio kulo imanit lo Levi kuna lo ngoni kang ningi tonyio o ru kof lobo lo korahini icieng manyu o ru lobo tohi lolunyot lara neicieng.²⁸ To lohicungihin kulo karihin uni fad, i yaunoti lobito iyo tomon lo dahidahi kuningi i kumahiti iyo kangite kuningi,²⁹ o jir cio kulo imanit lo Levi (kuna lo ru kof li cori icieng kode lobo tohi lolunyot neicieng) ko misiok, tee okidahi ko ngorwo lafuseritohin kuna lo manya kangite kuningi o fwonu o nyia i moneho o jir Lahitok Lobanga ningi i cwarare gum iyo ticitici kulo kac kuningi fad.

15 ¹To lohicungi lo kairhin mietare fad o jir i balihi mongiyohin.² Kikoi na li tiyorehin inyi ene: O jir katimongiyoni lobito lobito i balihi lobo mongiyio lo kurohi inyi Israelani kaletoni. Ida cia icieng o rihe i fura kidumi iyo lobo tungani to kiji lo cio kuneicieng tonyio li furahini far lo ki balihino mongiyohin lo Lahitok.³ I tum isi ki fura kidumi iyo misiohoni ati o jir isi i balihi lobo mongiyio keken lo tehita Israelani kaletoni nino diho isi.⁴ Oto hati ida o cam cio kakilwahak o ngoni kiji ningi tonyio iyo nu kof lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ki taluno ara ningi lolunyot, ki gatahi cia Inyi ite gum na hitok,⁵ ngara dede i ningo ite Lahitok Lobanga ningi i rickuno cihicihi lahi cwara nan ite elefar fad.⁶ Tonyio ki gatahi cia Lahitok Lobanga ningi ite gum iya lafa lo cihare Inyi ito cia ite i kurohi misihhi beciek ati ida i kuru iyo lobo. I lanyu cia ite misihhi fad ati o ru lobo misi lohi lanyu ite.⁷ Ka li ikilwaha lobo Israelani kaletoni ningi to kiji ningi, to lobo kang iyo kuno kangite kuna lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite, ke iti ngis taulo kode iti gol kac diho inyi.⁸ I lany, ito nga kac manyu ito kurohiti lobo tohi keken lo wak inyi.⁹ Ito geny ke co ki yio i rohoi o ngon taulo kuningi i joo, "Lo nyiha kari lo mietare, kari na li balihinorehin mongiyohin." ito hati i ngon ko tau na i rohoi iyo cio Israel kaletok kuna lo ru lobo tohi diho icieng to kiji ningi ida i co icieng lobo tohi. I cira cia icieng iyo Lahitok to na tic ningi ki ito cia ki rumuni ite ira kapalak.¹⁰ I cwarata to kimorot iyo icieng manyu i tiyoto ji ida ara to kurubuto lo taulo, oto cia Lahitok Lobanga ningi ki gatahi ite gum iyo ticitici kuna li tiyo ite fad ko sangite pili kuna lo tir kac kuningi.¹¹ O ngoni mute kakilwahak kof to karihin fad, tona ahi ciha nan ite jimitan iti ngon ko kac kuna li pote iyo cio kulo Israel kaletok kuna li ikilwaha kuna lo wak lwaha to kof ningi.¹² Ka li iti lote lobo tungani ningi lo Hibu retoni kode ngorwani ken nenge lo ki rwaa diho isi to karihin ile, iyo kari lo mietare o jir i lahahi inyi o loo.¹³ Manyu ka li lahahino isi koditi lo kuna cio, ke co o fworu to kac.¹⁴ I cwara icieng to

kimorot iyo sang kuningi, to kilongonihin kuningi, ko to lohikipiyare lo vino. I cwara icieng iya na lohi cwarare Lahitok Lobanga ningi ite gum.¹⁵Ito yen jimitan ira afa ite opiihin to kof lo Ijipt, ki lahu Lahitok Lobanga ningi ite. Inyi li co nan ahi cwara ite ene cik elefar.¹⁶Ati ka lo joo karwaani nino diho isi, "Ida nan a wak ngerihino isi", tonyio ki maru inyi isi ko cio kulo kaji nino manyu o rumu o joo a ngon inyi ara na i jir ko isi,¹⁷tona to dumu ngone i tulore kiyok nenge to agwala oto inyi ko rahun karwaani nino tur. I tiyo o ri ji diho karwaani nino na lara ngorwani.¹⁸Ke co o gol diho isi lahahino karwaani nino o loo tonyio tic lo ki rwaa na li tiyi inyi diho isi kuno karihin ile o tum rahun kakeny are iyo cio kuna ngi dum isi. Manyu ki gatahi cia Lahitok Lobanga nino isi iyo sangite fad kuna li tiyo isi.¹⁹Iti ngadeti okangi kulo sang kuningi kuna lara rei fad ara kulo Lahitok Lobanga ningi. Ke co okangi kulo mongi kuningi i tiyo, manyu ke git fofi kulo okangi kulo kera kuningi.²⁰To kari lobito lobito o jir ite i daha icieng ko cio kulo kajihit kuningi ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi iyo faji na lo nyumu Inyi.²¹Ka lo ngon tyang ko madati, o ngura kode o ngodo kode o ngon ko lobo kingwal, o jir ite ida i fotohi diho Lahitok Lobanga ningi.²²O jir ite i dahahi icieng kangite kuningi. O jir cio fad o nyia, cio kuna lida o nyuji ko kuna i nyuji ara lobito iya na adi ngo daharehin lewa kode apuri.²³Ati ke nyia okoto, i juhohiti kof iya kifi.

16¹Ito ric ofa lo Aviv manyu i kwerata karama lo Rangita lo Lahitok Lobanga ningi tonyio to ofa lo Aviv ki yauno Inyi ite to kof lo Ijipt karue.²I fotohiti ara Rangita diho Lahitok Lobanga ningi sangiti to twol nino kiteng kode ker to faji na mute lo nyumu Lahitok ara lomanyare lo karana Nenge.³Ke nyia inyi to mugati na li ngoli to ibula ati to faritin mietare ito nyia mugati kuna lo ru ibula to katua, mugati kulo ngutahino tonyio i ngohi ite kof lo Ijipt to ruha. O jir to faritin kulo warun nino fad o jir ite i yiu wojuno ningi to kof lo Ijipt.⁴Ke co ibula o rumahino iyo ite ko to kof ningi fad to faritin mietare. Ke co lobo tyang lo kiciorita na li fotohi ite na kurou o tong many kiwany.⁵Ke fotohi sangiti kulo Rangita to lobo kang iyo kangite kuna lohi co Lahitok Lobanga ningi ite⁶manyu iyo faji na cia lo nyumu Inyi ara lomanyare lo karana Nenge. To ijia i fotohi cia ite kiciorita lo Rangaru kurou langun lo doyoro kolong lo ki yiunita lo wojuno ningi to kof lo Ijipt.⁷Ito fej i kony to na faji mute lo nyumu Lahitok Lobanga ningi ito hati i yite kangite kuningi kiwany.⁸To faritin ile ito dahati mugati kuna lo ru ibula manyu to far lo mietare ito tubati ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi manyu ke tiyi lobo tic.⁹I kene faritin kuna lo tum sabiti mietare many to ki tera lo filahino ngalem iyo kueci kulo ngamang.¹⁰Ito hati i nyia karama lo sabiti diho Lahitok Lobanga ningi to ki cwara kiciorita lo kwama na li tetema gum na lohi co Lahitok Lobanga nino isi.¹¹Manyu ito kwamati ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to faji na mute lo nyumu Inyi ara lomanyare lo karana Nenge - Ite ko tee rei ko tee ngorwo kuningi, karwaak kuningi rei kode ngorwo, cio kulo imanit lo Levi kuna lo manya kang ningi, ko misiok, tee okidahi ko ngorwo lafuseritohin kuna lo manya kiji ningi.¹²I yioti jimitan ira afa ite opiihin to kof lo Ijipt manyu i jifitati cihichi otoc.¹³Ito nyia karama lo Tuguno to faritin mietare langun li keru ite ki yauno dahidahi kuna li mucu ite to kilongonihin ko kuna li yauno ite to lohikipiyarehin kulo vino.¹⁴Ito kwamati to karama ningi; ite, tee rei ko tee kariok kuningi, karwaak kuningi rei ko ngorwo, ko cio kulo imanit lo Levi, misiok, tee okidahi ko ngorwo lafuseritohin kuna lo manya katua lo kang ningi.¹⁵To faritin mietare ito nyia karama ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to faji na mute lo nyumu Inyi. Tonyio ki gatahi cia Lahitok Lobanga ningi ite gum iyo dengo ningi fad ko iyo tic lo kac kuningi pili manyu oto cia kwama ningi i fut.¹⁶Kakeny uni iyo kari o jir cio rei kuningi o fwonu ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi iyo faji na mute lo nyumu Inyi: To karama lo mugati kuna lo ru ibula, karama lo kwama lo dengo ko karama lo Tuguno. Ke co lobo tungani o lotu ketemoni lo Lahitok to kac jia: ¹⁷O jir lobito lobito to kiji ningi i yauno kiciorita i jifita koditi na lohi cwarare Lahitok Lobanga ningi ite gum.¹⁸Ito nyumu kangotok kulo tenyitenyi ko kabolorok to imaniti kuningi iyo kangite kuna lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite, manyu o ngoto cia icieng tenyitenyi kiji lo cio ara na i riworo.¹⁹Ke iti yongo ngoto lo tenya kode i sisio. Manyu ke co ki nyiangati ite tonyio iti ngodo kinyianga konyieha kulo cio kagenyak manyu iti kudo tenyitenyi kulo cio kuna lo ru kipal.²⁰I jifata biran manyu biran keken o jir i wari manyu i talu kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite.²¹Ke cidohi lobo writi lo Asera kalele lo ciali na li fahahi ite Lahitok Lobanga ningi,²²manyu ke cidohi lobo moru lo tifine tonyio o beru Lahitok Lobanga ningi kuna sangite.

17¹Ke fotohi diho Lahitok Lobanga ningi lobo kiteng kode ker lo ngon ko madati kode i ngwal tonyio ara na iti kaj diho Inyi.²Ka lo rumuni lobo tungani retoni kode ngorwani lo manya kiji ningi iyo lobo kang iyo kangite kuna lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite i tiyo tohi na i rohoi to konyieha kulo Lahitok Lobanga ningi ara na lo gila cik Nenge³manyu o gere iyo tohi na la cik nan i wor lobangahin kude ake o gung diho icieng kode iyo kolong kode iyo ofa kode iyo kangier kulo kai,⁴oto hati i yauni ene tenya iyo yenun ningi, to inyia o jir ite i ngingiju na tenya otoc. Ka lara dede manyu o rumuno o joo li tiyihino ene tenya i rohoi kof lo Israel.⁵i yaroti na tungani retoni kode ngorwani lokoli lo kang ningi ito cak to morutok i fadeti.⁶To ki saden lo cio are kode uni o tumiti ki fadaru tungani ati o ru lobo tungani lo tumiti ki fadaru to ki saden lo lobito tungani keken.⁷Kac kulo sadeni li tem ki fada na tungani o fwonunore hati kac kulo cio pili. O jir ite i fufuse rohojun to kiji ningi.⁸Ka li yauni tenyitenyi kuna i goli to ngoto lokihohin kuningi - kode lo kifada, lokiho lo cik kode lo ngiruno, i yaruti kuna lokihohin faji na mute lo nyumu Lahitok Lobanga ningi.⁹I fwo iyo kadwarani lo imanit lo Levi ko kangotoni lo tenya na lo ngon faji lo tic to kuna faritin. I tifa icieng manyu ki co cia icieng isi ngoto lo na tenya.¹⁰O jir ite i tiyi iya na lohi rihohinore icieng ite to faji na mute lo nyumu Lahitok. I tiyoto kunu sangite lohi rihohi icieng ite to genyun noo.¹¹I tiyoti iya na lohi iti yenare icieng ite token manyu i jifata tohi na lo cik icieng. Ke gere to tenya na lohi iti yen icieng ite iya iteten kode iya ikajong.¹²Lobo tungani li iti kaj kangotoni lo tenyitenyi kode kadwarani na lo woita ijia i rwaa Lahitok Lobanga ningi o jir i fadari. O jir ite i lale tohi na i rohoi to kof lo Israel.¹³O ning cia cio fad o fwonu o bangiti ida cia o rihe iti kajati kulahitoha ari.¹⁴Ka li rute ite nu kof lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite manyu i talu ara ningi ito hati i manya ijia, ito hati i joo, ' Ngati fik kabu ki lanyu ohoi iya kuno misihi fad lohi rit ohoi',¹⁵Ito de ha jimitan o

jir i nyumu kabu na lara Lahitok Lobanga ningi lo nyumu. O jir manyu ara tungani na lara Israelani kaletoni ningi. Ke fik misiohoni ki lanyu ite, tungani na lida ara Israelani.¹⁶O jir ha manyu na kabu ida o rumu lakwenyi kuna i borengi kode o cule cio iya kof lo Ijipt ki yamaru icieng, tonyio lohi cik Lahitok Lobanga ningi ite o joo, 'O jir ite ida i yite ijia ari.¹⁷O jir inyi ida o yem ngorwo kuna i borengi tonyio o tumiti ki iti geraru tau nenge. O jir manyu inyi ida i tub rial ko dahab o bolo noo.¹⁸Langun li tongohino inyi iyo seger lo okabwe nenge o jir i ger to kana nenge ene cik iyo buk na li tetemu iyo na lo tehita kadwarak kulo imanit lo Levi.¹⁹O jir na buk lo cik o ngon diho inyi manyu o jir inyi i kena to faritin kulo warun nenge fad o jir inyi iti yenare rima lo Lahitok Lobanga nenge manyu i jifitare cihicihi ko kisingiti fad.²⁰manyu ida o deya ken nenge o joo a lany inyi cio kulo Israel kulakude ida o gere to cik iya iteten kode iya ikajong. Oto cia inyi ko lotataha kunenge i tongi to karihin beciek iyo okabwe nenge iyo Israel.

18 ¹Kadwarak kulo imanit lo Levi - Oto hati cio kulo imanit lobito Levi fad - o jir ida i ciahini lobo kof kode o jir ida o ngoni ko lobo lolunyot neicieng ko cio kulo Israel. O war cia icieng to daha na li cori Lahitok tonyio tohi lolunyot neicieng na.²Ida cia icieng o ngon ko lolunyot kiji lo cio kulo Israel kaletok: Lahitok lara tohi lolunyot neicieng iya na lo cihare Inyi icieng.³Tohi na lara kicait lo kadwarak iyo cio kuna li fotohita mongo kode ker inyi ene: Okoko, sangite kulo kocehe ko tyang lo kue.⁴O jir ite i co icieng ketemok kulo ngamang kuningi, vino ngejuk ko ngoroni lo olif ko fofi ketemok iyo gita lo kera kunino ⁵tonyio lo nyumu Lahitok Lobanga ningi icieng ko lotataha kuneicieng iyo imaniti kuningi fad lo woita ko ki tiyo to karana lo Lahitok faritin fad.⁶Ka lo lotu tungani lo imanit lo Levi to lobo iyo kangite kuningi to lobo faji to kof lo Israel faji na lo manyare inyi oto hati o lotu to tau fad faji na lo nyumu Lahitok, ⁷o tum inyi ki tiyo to karana lo Lahitok Lobanga nenge iya cio kulo imanit lo Levi kulakude kuna li tiyo ijia ketemoni lo Lahitok. ⁸O jir inyi o ngar sangite ko icieng ara lobito kileng ngo romu inyi robia iyo ki iti loto lo sangite kulo kaji.⁹Ka li rute ite nu kof lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite, ke fwo ki tetema ikoditi kuna i rohoru kulo misihi kulo ijia. ¹⁰Ke co lobo tungani o rumuno to kiji ningi na li fotohi kito nenge retoni kode ngorwani iyo kimatare, na li tetema ki yeha kode ki lama, na lo loha kitiriji kode i tiyo ticitici kulo ki bwana, ¹¹kode o cula kificiti, kode kakotunitani lo okorifi; kode katitenyani lo mininga kode tungani na li iti tenyita okorifi kulo cio kuna i weiha.¹²Lobo tungani li tiyo kuno sangite i bot inyi iyo Lahitok: to kuno ticitici i boti i fuharu Lahitok Lobanga ningi kuno misihi to ketemoni ningi. ¹³O jir ite i tongo o ru kupal to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi. ¹⁴Kunu misihi li fwooro ite ki taluno kof diho icieng, o ningoti kalalamitak ko kabohok kulo kamuha. Ati to ite ida Lahitok Lobanga ningi i ruk ite i tiyo kuna ticitici.¹⁵Iti woju cia Lahitok Lobanga ningi kamocani na lohi ri ko nan to kiji ningi iyo Israel kaletok kuningi, o jir ite i ningo inyi. ¹⁶Tonyio lafa tohi ene li tafia ite iyo Lahitok Lobanga ningi to Horeb lafar lo tuba i jimitare, 'Ke co ohoi ki rihe ki ningo ogoro lo Lahitok Lobanga niyang kode ki deya ene kima li tirima, i co cia ki weiha.¹⁷O joo Lahitok diho nan, 'O jir na tenya lo teny icieng, ¹⁸ati woju cia Nan kamocani diho icieng to kiji lo cio kulo Israel kaletok na lohi riworo ko isi manyu a fik cia nan tenya Nei kutuk nenge. O rihohi cia inyi icieng sangite fad kuna la cik Nan inyi. ¹⁹Nan token Nei cia la tafia tungani na lida o ning tenya Nei na lo tenya komocani to karana Nei. ²⁰Ati kamocani na lo gulia tenya lobo tohi to karana Nei lida Nan a cik kode kamocani na lo tenya to karanecio kulo lobangahin kude ake o jir i fadari. ²¹I tum ite jimitan iyo kenite kuningi ake ake, 'Aja ki tum ohoi yenun ka lida ara Lahitok lo teny na tenya?'²²Ka lida tohi na lo teny kamocani to karana lo Lahitok i tiyihino kode o lotu ara dede, ara na tenya na lida ara Lahitok lo teny. Lo guli na komocani tenya tona ke ryenya.'

19 ¹Ka lo keru Lahitok Lobanga ningi misihi kuna li cwara Inyi kof neicieng diho ite, manyu ka li fuhe ite icieng oleng langun li tongohino ite kangite kuneicieng ko kajihit, ²to inyia iti ngadeti to kenite kuningi kangite uni iyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite lo ki taluno. ³Ito tem lomajun ko lalatun ito hati i kor na kof lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara lolunyot kakeny uni, o jir tungani na li fade kaletoni i fe o loo tafa iyo lobo iyo kuno kangite.⁴Ara ene cik na li jifita lobo tungani na li fade kaletoni oto hati i fe ijia tafa – tungani na li fade loryehat nenge ara na li riafu na lida orumu o ngonore lobo tenya keken ken nenge. ⁵Iya jijia ngo loo tungani ko loryehat nenge tim ngoda keyek oto hati ka li wata rafal nenge ara na lo ngoda kete, i koluno kue lo rafal o loo o ngod loryehat nenge i fade inyi. O tum na tungani ki fejaru iyo lobo to kiji lo kuno kangite uni o lwahu ken nenge.⁶To lobo ngi iti rwangaru ha kalenoni lo okoto inyi to awo o loo iti horu inyi ka lo loma nu kang, i fade inyi kileng lida inyi o cam to wei iya na li tiyore inyi na tenya iyo loryehat nenge ara okiriafe ida o fi kara lo atii kode to lobo tenya orumu lo ngon tau nenge. ⁷Inyi li co nan a cik a joo iti ngade to kenite kuningi kangite uni.⁸Ka li iti lalat Lahitok Lobanga ningi kof ningi iya lafa lo cihare Inyi to ki butia diho fafaicio kuningi oto hati ki co ite kof fad iya na afa lo cihare icieng, ⁹tonyio i jifita ite to genyun kuno cihicihi fad lahi ciha nan ite elefar, lo ki maruno Lahitok Lobanga ningi ko lotita to ningo diho Inyi faritin fad tona o jir iti ngade kangite kunakude uni ari. ¹⁰I tiyoti ji o jir ida iti yijati okoto na lida i pal to kof ningi na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara lolunyot ningi manyu o jir ite ida i pal to ki iti yija okoto.¹¹Ati ka lo rau tungani kaletoni i fade inyi to oberue lo tau nenge oto hati i fe iyo lobo to kiji lo kuna kangite, ¹²i lolongu cia lohithwaha kulo nu kang kafadani to kang lotafare i ciorihini iyo kalenoni lo okoto o jir o wei. ¹³Ke de to mehino, o ji rite i lala ki iti yija lo okoto na lida i pal to kof lo Israel, o jir manya o lot ara na i jir diho ite. ¹⁴Ke iti sual moru lo lohikori lafa li cidohi lohithwaha katemok to kof lolunyot na li rumu isi to kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite lo lunyo.¹⁵Ida saden lobito o tum ki iti tora tungani na li dori to lobo kupal kode lobo rohojun li tiyi inyi. O jir tenya iti goli ngoto nenge to ki iti golo lo sadeni are kode uni. ¹⁶Ka lo woju saden kasusuani ki doro tungani to kupal. ¹⁷O jir kuna cio are lo rijati tenya kiji neicieng o woita ketemoni lo Lahitok to komom lo kadwarani ko kangotoni lo tenya na lo ngon faji lo tic nenge to na far. ¹⁸O jir kangotoni lo tenya i ngingiju otoc ka lo rumuno jimitan o tenya saden talerun, ki cwara saden to talerun iyo ken lo Israelani kaletoni, ¹⁹o jir i tiyi iyo na saden kataleroni tohi lo adi lo wak inyi i tiyihini

iyo nu tungani lo gulia inyi. O jir ite i lale kipal to kiji ningi.²⁰ O ning cia cio kulakude na tenya oto o bangiti manyu ida cia na tohi i rohohi i nyiahah ki tiyihino kiji ningi. ²¹Ke deya to mehino: Ito dum; warun to warun, konyiek to konyiek, kale to kale, kana to kana, keju to keju.

20 ¹Ka li rumoro ite jore kode rem ko merok kuningi ito hati i deu lakwenyi ko gadigadihin ko karemok kuna i borengi i lany kuningi, ke bang icieng tonyio ki ngon Lahitok Lobanga ningi lafa lohi yauno ite to kof lo Ijiti ko ite.²Langun lo nyiha ite i fwo par lo rem, o jir kadwarani o lotu ketemoni i furahi cio. ³O joo cia inyi diho icieng, "Ito ning cio kulo Israel; elefar i fworo ite par lo rem ko merok kuningi, ke co taulo o ryenya kode ke bang, ke hihirita kode ke ryenya to icieng. ⁴Tonyio Lahitok Lobanga ningi lo loro ko ite remun to ite iyo merok kuningi ko ki cwara ite lanyuno." ⁵O joo cia kulahitoha diho karemok, "I fak lobo tungani kaji ngejuk na lo rihe ida lo manya katua? I ngohi inyi to loo kang kode ngo weihi cia inyi rem i co lobo tungani ake o manya katua nenge. ⁶Iti bul lobo tungani vinore o rihe hati ida o mat vino nenge? I ngohi inyi to loo kang kode ngo weihi cia inyi rem i co lobo tungani ake o loo o mat vino nenge. ⁷I suf lobo tungani karioni ida hati lo yem? I ngohi inyi to loo kang kode ngo weihi cia inyi rem i co lobo tungani ake o loo o yem inyi." ⁸Oto cia kulahitoha o sodohi o joo, "O bang lobo tungani kode o dou tau? I ngohi inyi to loo kang kode i co cia karemok kaletok manyu o dou taulo." ⁹Ka lo keru kulahitoha tenya ko karemok, o nyumu cia icieng karyengak kuna lo lanyu icieng.¹⁰ Ka li dororo ite ki iti remo kang, i cwarata cio kunenge ifahit lo yomo. ¹¹Ka li ruk icieng oto hati o ngaji lokoliho, cio fad kuna lo ngon na kang ara cia katiyok kulo tic lo imiri o fwonuni i tiyoti diho ite. ¹²Ka lo beruni yomo oto hati ki iti remote ite, i ritata na kang. ¹³Ka lohi ciorih Lahitok Lobanga ningi inyi kac kuningi, i fadeti rei fad to katua nenge. ¹⁴Ka lara to ngorwo, tee, sang ko sangite kunakude fad to na kang, i tum ite ki yaru ara kuningi. Manyu i tum ite ki tiyore sang kuna lohi ciorih Lahitok Lobanga ningi ite to kac kulo merok kuningi. ¹⁵Koditi na ngi tiyore ite kangite kuna i lomaha diho ite na kuna lida o ngoni ko misihi kuna lo nyihaha. ¹⁶Oto hati to kangite kulo misihi kuna lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara lolunyot, ke ngerih lobo tohi i wirita o war. ¹⁷Ito keru icieng tur; cio kulo Amor, Hitit, Kanaan, Perez, Hivi, ko Jebus iya na lohi cihare Lahitok Lobanga ningi ite. ¹⁸Tonyio i co cia icieng ki iti yen ite ki jifita kuna kikoihin i rohori fad li worare icieng lobangahin kuneicieng, ito cia ite i pal diho Lahitok Lobanga ningi. ¹⁹Ka li rit ite kang to faritin kuna i borengi, ki iti remo inyi lo ki niefuno inyi, ke keru cianitok kunenge to fihahino rafal iyo icieng tonyio i tum ite daha ngak kuneicieng. Ke ngode icieng. Ara cianitok cio kuna lo jir ite i rit icieng? ²⁰Oto hati i tum ite ngoda cianitok kuna lida ara cianitok kuna lo ngi ngak, i tiyore icieng ki faha sangite kulo kirita many o uroro na kang lohi iti remo ite.

21 ¹Ka lo rumahini tungani lobo o geto oleng ara na i wei iyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite lo ki taluno, oto hati ida o yeniti kafadani, ²o fwo cia lohitiwaha ko kangotok kulo tenya i pim lomajun to inyia iyo ken lo na tungani many iyo kangite kuna i nyihaha. ³Oto hati lohitiwaha kulo kang na lo nyiha ko na tungani i wei o dumu kace na lo rihe ida li tiyi lobo tic kode na lo rihe ida i kolahini oyok murut ⁴i yari gura na lo rihe ida lo remi na lida iti bulahini lobo tohi manyu na li tihita kare katua. To ijia to katua lo gura o jir icieng o gil murut lo na kace. ⁵O fwonu cia kadwarak kulo imanit lo Levi ketemoni, tonyio lo nyumu Lahitok Lobanga ningi icieng lo ki tiyo ko ki gata gum to karana lo Lahitok ko lo ngoto tenyitenyi kulo ngolofa ko ngirunita fad. ⁶Oto hati lohitiwaha kulo na kang lo nyiha ko na kaweyani i lalahi kac kuneicieng kai lo na kace lo gili murut to gura, ⁷manyu o teny cia icieng o joo, "Ida kac kuniyang li iti yiju ene okoto, ida manyu konyieha kuniyang lo deu ka li iti yijunoti. ⁸I ruho ene pulo to cio kunino kulo Israel kuna li lahu Isi Lahitok manyu ke nief cio kunino ara kapalak to okoto lo tungani na li fadari arus o ru ko kipal." Oto cia na okoto o puloro, ⁹manyu i rumu ite li lale kipal lo ki iti yija okoto loyoyome to kenite kuningi iya na li tiyi ite tohi na i bir to ketemoni lo Lahitok. ¹⁰Ka li rum ite rem ko merok kuningi i co hati Lahitok Lobanga ningi icieng kac kuningi, ito hati ite i niefu cio, ¹¹ka li deu isi iyo kiji lo kuna cio li niefuni o ngon ngorwani na i dwaru manyu o dam tau nino inyi, i tum isi i yaru inyi ara ngorwani nino. ¹²I yauno inyi kalilo i co inyi o git kue, o ngad kafiela. ¹³manyu iti ngade kuna kyelani lorumu inyi i ciefta lafar li niefunorehin. Langun li tong inyi kaji nino i cir apa nenge ko iyang nenge to ofa lobito, i tum dong isi loro diho inyi rahun retoni nenge inyi manyu ara ngorwani nino. ¹⁴Ka lida inyi ki iti kwama isi, to lahahi inyi o loo faji na lo wak inyi. O jir isi ida iti lote inyi kode i tiyore inyi ara opii iya na li iti kaj isi inyi. ¹⁵Ka lo ngon tungani ko ngorwo are, oto hati i maru lobito i lany nu bito oto hati icieng fad o tomonu tee rei ara hati kito ketemoni lo na ngorwani lida inyi i maru, ¹⁶ka li cwara inyi sangite kunenge iyo tee kunenge o jir inyi ida i co sangite kulo kito okang iyo kito lo na ngorwani li maru inyi lo tobore okang nenge token kito lo nu ngorwani lida inyi i maru. ¹⁷O jir inyi o yen kito lo na ngorwani lida inyi i maru ara okang lo tee kunenge to ki cwara inyi ica it na li rwat iyo sangite kunenge fad. Ara na kito bito kitotori ketemoni lo golun lo apa nenge. Ara kicait lo okang nenge. ¹⁸Ka lo ngon tungani ko kito retoni na karongoni, o sil na lida o ningo apa nenge ko iyang nenge manyu ida o wak ki jifita tenya neicieng ka li singa icieng inyi, ¹⁹i nief cia apa nenge ko iyang nenge i yauno ketemoni lo lohitiwaha kulo na kang lokoli. ²⁰O joo cia icieng diho Lohi, "Ele kito niyang, i rongo manyu o sil. Ida inyi ki ningo ohohi. Ara inyi kangatani ko karumani." ²¹O jir dong cio kulo na kang fad o cak inyi to morutok i fade. O jir ite i lale rohojun to kiji ningi. O ning cia cio kulo Israel fad na tenya oto o bangiti. ²²Ka li pal lobo tungani kipal na hitok oto hati i fadari o ihahini iyo kete, ²³o jir ite ida i ngerih ken nenge o get kai lo kete. Ito de jimitan o jir i nuk inyi na far bito, tonyio tungani na lo ihahini iyo kete ara na li fice Lobanga. Ke pale kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara lolunyot ningi.

22 ¹Ka li deu isi mongo kode ker lo Israelani kaletoni o rijoro, ke iti base ati to de jimitan i yaru isi inyi iyo monye. ²Ka lida icieng o manya ki nyiha ko isi kode ka lida isi i yen monye, yaru kang nino i loo to ric many o tahunoti. Ito hati i

co diho monye.³I tiyo na tic bito ka li rumu isi sigiria neicieng kode kyela kode lobo tohi keken li iti ri tungani. Ke iti base inyi.⁴Ka li deu isi sigiria kode mongo lo Israelani kaletoni o urohino kof, ke iti base. To lwak monye ki iti wojuno inyi.⁵Ke co ngorwani i chief kyelani kulo rei kode retoni i chief kyelani kulo ngorwo tonyio i siria Lahitok Lobanga ningi tungani na li tiyo ji.⁶Ka li rumu isi kaji lo kwenyite kode kai lo ciani kode kof oto hati ngotenge i muk tee kunenge kode katara, ke yaru ngotenge ko tee.⁷I tum isi i yaru tee ati i ngohi ngotenge to loo, o jir manya o lot ara na i jir diho isi manyu o jir isi i war to karihini beciek.⁸Ka li fak isi kaji ngejuk, iti ritahi lohileleri kue nenge o jir isi ida i yauno kupal lo ki iti yija okoto ken lo kaji nino ka lo uroro lobo tungani lo kai nenge.⁹Ke iti bulahi koditi kulo kinyiemo are vinore nino tonyio ka li tiyi isi ji, ida cia ara kuna kinyiemo keken ati ko ngak kulo vino fad i palaru cia.¹⁰Ke torahi mongo ko sigiria ara lobito i remore.¹¹Ke chief kyela na li kaduni iyo fofi kulo ker ko iribi ara lobito.¹²To fihahi katurahak rukuni ongon kulo na kyela li chiefita isi.¹³Ka li yaru tungani kito karioni ara ngorwani ojo langun lo getore inyi o beru inyi¹⁴i ciak monga inyi i papal karana nenge o joo, "A yem ngole afa nan ene ngorwani ati ojo nan a loo iyo inyi, ida nan a rumu tuba lo okarione nenge."¹⁵Oto cia monye lo kito ko ngoto kito i yauno tohi na li totoro tuba lo okarione lo kito neicieng diho lohithwaha kulo na kang to lokoli.¹⁶O joo cia apa nenge iyo lohithwaha, "A co nan kito nei lo yamaru ko ele tungani ati o beru inyi inyi.¹⁷Jijia li papal inyi karana lo kito nei o joo diho nan, 'Ida nan a rumu kito nino ara karioni.' Ati kitotorita lo tuba lo okarione lo kito nei ene." Oto cia katomonok kunenge o fetahi kyelani ketemoni lo lohithwaha kulo kang.¹⁸oto cia lohithwaha i yaru na tungani o fworiti iti gemit inyi.¹⁹I cori cia inyi murucan lo sekeli mia lobito kulo rial i cori diho apa lo kito tonyio li pal ene tungani karana lo kito karioni lo Israel. O sodoro cia inyi ki tongo ara ngorwani nenge, o jir inyi ida o jak inyi ka lo rihe inyi o war.²⁰Ojo ka lara na tenya dede ida hati iti botuni tuba lo okarione lo na ngorwani,²¹i yauni cia inyi ketemoni lo agwala lo monye o jir cio kulo na kang o cak inyi to morutok i fadari. Li tiyi tohi na li iti longojita noo to Israel lo kirurumita o rihe o ngon kolo apa nenge. O jir ite i lale rohojun to kiji ningi.²²Ka lo rumuni tungani o getore ngorwani lo tungani kaletoni, o jir na tungani ko na ngorwani i fadari. O jir ite i lale rohojun to kof lo Israel.²³Ka lo rumu tungani karioni na lo cihia ara lo yamaru to katua lo kang oto hati o geto ko inyi,²⁴o jir i yari icieng fad lokoli lo kang o fworiti o cahi to morutok i fadari. Na ngorwani i fadari to jimitan o ngon inyi katua lo kang ida hati i lulu ji o luahuni, ko na tungani to jimitan i yau ngorwani lo kaletoni. O jir ite i lale rohojun to kiji ningi.²⁵Ati ka lara oleng i niefare tungani ngorwani na lo yemati o getore, ara na tungani retoni li tiyi ene tenya ake lo wei.²⁶Ke tiyi lobo tohi diho ngorwani ida inyi i pal lobo tohi lo cam inyi weyarore. O ri ene tenya ko tenya lo tungani na lo loo o lib loryehat nenge i fade,²⁷tonyio o rumu na tungani na ngorwani lo yemati oleng to kang kileng ngi luluo inyi o ru tungani lo ning na ngo lwak inyi.²⁸Ka lo rumu tungani karioni na i tuba na lida o teri ara lo yema oto hati i nief inyi o getore, o rumuni hati icieng,²⁹o jir na tungani o dumahi apa lo na karioni sekeli keek miet kulo rial. O jir inyi o yem na kito karioni tonyio li yau inyi inyi. Ida manyu inyi o tum jaha na ngorwani iyo warun nenge fad.³⁰O jir tungani ida i yau ngorwani lo apa nenge, o jir inyi ida iti kaj logetore lo monye.

23 ¹O ru lobo tungani lo gelemi kode to tojoro kode to ngoto lo moroho lo rutohi iyo lotubare lo Lahitok. ²O ru lobo tungani lara kito lo apila kode lotataha kunenge lo rutohi lotubare lo Lahitok kileng iyo kofiang tomon.³O ru lobo tungani lo Amon kode lo Moab kode kude lotataha kuneicieng lo rutohi lotubare lo Lahitok kileng iyo kofiang tomon,⁴tonyio ida afa icieng ki iti ric ite to daha kode kifi lafa li fwonunore ite to kof lo Ijpt manyu o fworiti o dumi Balaam kito lo Beor lo kang lo Pesor to kof lo Aram Naharim lo lotuno kifacio ite.⁵Oto hati ida Lahitok Lobanga ningi o ning tenya lo Balaam ati i bel na kifacio nenge ara kigata diho ite tonyio ki maru Lahitok Lobanga ningi ite.⁶Ke tahita yomo lo omorte ko icieng to faritin kulo warun ningi fad.⁷Ke iti kaj cio kulo Edom tonyio ara cio kulo Edom kajieba kuningi. Ke iti kaj Ijptoni tonyio i manya afa ite ira misiok kof neicieng.⁸O tum kofiang kulo uni kulo tee kuneicieng rutohino lotubare lo Lahitok.⁹Ka li fwo ite i fik kem lo remun ko merok kuningi, ito ric kenite iyo sangite kuna lida o nyuji fad.¹⁰Ka lida lobo tungani ningi o nyu to lobo tohi li tiyihino iyo inyi karue, o jir inyi o loo oleng to kem o loo i tongo ijia.¹¹Ati langun lo lotuno kurou o jir inyi i lala ojo kolong o doi, o lotu katua lo kem.¹²Ito dumu faji to oleng lo kem na ngi fworitare ite sitare.¹³Iyo sangite kuna li tehita ito tehitati kibohihin, ojo i fwo sitare, i bok kof i muhohi sitare nino.¹⁴Tonyio i lorita Lahitok Lobanga ningi kem ningi lo rica ite ko lo ki cwara merok kuningi kac kuningi. O jir kem ningi o nyu o jir inyi ida o deu lobo tohi i bot to ijia na ngi co inyi i bele komom nenge iyo ite.¹⁵Ka li feju opii lo lobo tungani tafa diho isi, ke ciorihini inyi kana lo Lahitok nenge.¹⁶I ngohi icieng koditi lo kuna cio i tongo kiji ningi lobo faji lo wak icieng kode lobo kang lo nyumu icieng. Ke iti gema icieng.¹⁷Ke co lobo tungani retoni kode ngorwani lo Israel ara mulayani lo tifine lo ki wora mininga ko okorifi kuna i boti.¹⁸Ke yauno kidumita kulo mulayani retoni kode ngorwani kaji lo Lahitok Lobanga ningi lo duma lobo kibutia tonyio o beru Lahitok Lobanga ningi icieng fad.¹⁹Ke fik magoba iyo robia kode daha kode lobo tohi lo tum rumuno magoba ka li kurohi isi diho Israelani kaletoni nino.²⁰I tum isi fiha magoba diho misiohoni ati ida ara Israelani kaletoni nino o jir Lahitok Lobanga nino ki gatahinore isi gum iyo sangite pili kuna li tir isi to kac kunino iyo nu kof li fwo ite ki taluno.²¹Ka li buti isi lo ki cwara lobo tohi diho Lahitok Lobanga nino, ke rungo dumahino tonyio o wak cia Lahitok Lobanga nino na tohi diho isi ito cia isi ira kapalani.²²Ati ka li ricaru isi iyo kibutia ida isi ira kapalani.²³Tohi na lo teny kutuk nino o jir i de jimitan li tiyi isi, tonyio i buti afa isi to kisiliban iyo Lahitok Lobanga nino to kutuk nino na lida ki fudahini.²⁴Ka li loo isi vinore lo loryehat nino to nyia ngak iya na li wahare isi daha ati ke dyehi kude iyo aduhu.²⁵Ka li loo isi mana lo loryehat nino, to gilun ngamang to kana nino ati ke deng to ngalem.

24 ¹Ka lo yem lobo tungani ngorwani na lo lotu inyi o beru to kifwongi, tonyio o rumu inyi lobo tohi iyo inyi na lida iti kwama inyi, oto hati inyi i gerohi inyi waraga lo jaha i co kana nenge oto hati i fuhe inyi to kalenge.²Oto hati langun li ngohi inyi kalenge o lotu ara ngorwani lo lobo tungani ake.³oto manyu retoni nenge lo are o beru inyi i gerohi inyi

waraga lo jaha i ciorihi kana nenge i fuhe inyi to kalenge kode o wei na retoni nenge lo are. ⁴To inyia ida lafa retoni nenge ketemoni lafa lo jak inyi o tum yema inyi ari langun li pale inyi, ida cik i ruk. I tongo na ara tohi na i rohoi to konyieha kulo Lahitok. Ke yauno kpal iyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara ite ara lolunyot ningi. ⁵Ka lo rihe tungani i teran ida o cam to inyi loro rem kode ki cwara inyi lobo tic. To kari lobito o jir inyi i yoma dee iti kwama ngorwani na lo yem inyi. ⁶Ke nief kirie kode kibunge lo kirie lo tungani to mongiyio tonyio o ri na iya ki nief warun lo tungani to mongiyio. ⁷Ka lo rumuni tungani i nief Israelani kaletoni iti rak kode iti lote ara opii, o jir na tungani kaniefani o wei. O jir ite i lale rohojun to kiji ningi. ⁸Ka lara to mwai lo ken na litidiho, ito geny manyu i tiyoti iya na li singare kadwarak kulo imanit lo Levi ite token. I tiyoti otoc iya na la cihare Nan icieng, ⁹i yiutu tohi na li tiyi Lahitok Lobanga ningi iyo Miriam kunu faritin to kikoi langun li fwonu ite to kof lo Ijpt. ¹⁰Ka li iti kurohino isi robia kode lobo tohi diho loryehat nino, ke rutohi inyi to kaji ki lifuno nu tohi lohi cwarahi inyi isi ara ibar kitilita; ¹¹to woita sita i tilu inyi ki co isi to sita. ¹²Ka li kilwaha loryehat nino, ke co na ibar kitilita nenge o get kana nino. ¹³I nyiahahi kyela nenge langun lo doyoro kolong o jir loryehat nino i muhore karue, oto cia inyi ki kwama isi manyu oto cia na ara tic lo biran to ketemoni lo Lahitok Lobanga nino. ¹⁴Ke kwama ki iti rungo kidumi lo tungani katiyoni na ikilwaha manyu o kodomo, kileng ngara na katiyoni Israelani kaletoni ningi kode misiohoni na lo manya katua lo lobo kang ningi. ¹⁵To dumahi icieng kidumita kuneicieng to faritin o rihe kolong ida lo doi, tonyio ikilwaha icieng manyu o deya icieng na kidumi. Ka lida i cira cia icieng diho Lahitok to isi, ito cia isi ira kapalani. ¹⁶O jir ida i fadari katomonok to kpal lo tee kuneicieng, kode tee to kpal lo katomonok; o wei cia lobito lobito to kpal nenge. ¹⁷Ke iti mumun misiohoni kode okidak iyo ngoto lo tenya kode i dumu kyela lo ngorwani lafuserito ara ibar kitilita lo mongiyio. ¹⁸I yiuti jimitan ira afa ite opiihin to kof lo Ijpt manyu ki lahunore Lahitok Lobanga ningi ite to ijia, inyi li co nan ahi cihare ite ki tiyo ji. ¹⁹Ka li dengo isi katua lo mana nino ito hati i gal kitorit lo ngamang, ke yite ki numuno inyi. To ngerihi iyo misiohoni, okidak kode lafuserito o jir Lahitok Lobanga nino ki gatahi isi gum iyo ticitici kulo kac kunino fad. ²⁰Ka li iti ruruo ite ngak kulo olif to cianitok kuningi, ke yite ki iti ruruo iyo tanitanihin kakeny are, i ngohi kuna lo tong iyo misiok, okidahi ko lafuseritohin. ²¹Ka li dia ite ngak kulo vino to vinorehin kuningi, ke yite baba vinore ari. I ngohi kuna lo tong diho misiok, okidahi ko lafuseritohin. ²²I yiunitati jimitan ira afa ite opiihin to kof lo Ijpt, inyi li co nan ahi ciha ite ki tiyo ji.

25 ¹Ka lo ngoni cio ko tenya kiji neicieng, o jir icieng i yaru na tenya lokiho o jir kangotok kulo tenyitenyi i gigil na tenya; o lahahini tungani na lo ru kpal, o ngotohino tora diho kapalani. ²Ka lo cam kapalani to boho to kete, i co cia kangotoni lo tenya inyi o rubuk lokiho i co o bohi inyi to ketemoni nenge to wel lo kario kuna lo cam to kpal nenge. ³ati o jir kangotoni lo tenya ida iti gal wel lo kario keek ongon. Ka lo lumi kapalani o gal kario keek ongon i co cia Israelani kaletoni ningi riri to ketemoni ningi. ⁴Ke tor kutuk lo mongo ka li iti nyona isi inyi ngamang. ⁵Ka lo manya recera ara lobito oto hati lobito o wei ida lo tomonu kito retoni, o jir ngorwani nenge ida o taharu retoni oleng to na agwala. O jir rece lo retoni nenge o jung inyi ⁶o jir kito ketemoni i kenahini ara kito lo nu kaweyani o jir karana nenge ida i fufusoro to Israel. ⁷Oto hati ka lo beru tungani jungo ngorwani lo rece nenge, o jir na ngorwani o loo diho lohithwaha lokoli lo kang o joo diho icieng, "Lo beru rece lo retoni nei ki iti hujo karana lo rece nenge to Israel, ida inyi o wak ki tiyo tic nenge iya kautani diho nan." ⁸Tinyia i lolongu cia lohithwaha kulo kang neicieng inyi, ka li iti ring inyi jimitan, "Ida nan a wak jungo inyi." ⁹o jir lafuserito lo rece o loo many diho inyi ketemoni lo lohithwaha, o puce kamuhe nenge lobito, o mitahi kamilak komom nenge o joo, "Tohi ene na lo jir i tiyi iyo tungani na lida o wak ki faha kode ki iti hujo kolo rece nenge." ¹⁰I lolongi cia agwala lo na tungani to Israel o jimi agwala lo kuna lo pucari kamuhe. ¹¹Ka lo baha cio are oto hati ngorwani lo lobito tungani o lotu ki ngara retoni nenge, oto hati inyi i nief moroha kulo na tungani lo baha ko retoni nenge, ¹²ito ngute kana nenge. Ke de inyi to mehino. ¹³Ke tek kitemihin are to ogogor nino lobito i rioci lobito o tawak. ¹⁴Ke tek kitemihin are to kaji nino lobito o bolo lobito i sidi. ¹⁵O jir isi i tek kitemihin kuna i biri kulo tema kirioci ko borengun, o jir i war karihin beciek iyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite. ¹⁶Tonyio o beru Lahitok Lobanga ningi tungani na li tiyo kuna sangite, ko tungani na li tiyo to ki iti mumuna. ¹⁷I yiunitati tohi lafa li tiyi cio kulo Amalek diho ite to kikoi na li fwonunore ite to kof lo Ijpt. ¹⁸La far li niamare ite li riociho kenite, ki iti ric icieng ite i fworo o wele ningi o fwori i fadari cio kuna lo tong kifwongi ida icieng o bang Lobanga. ¹⁹Ka lohi co mute Lahitok Lobanga ningi ite ki yoma iyo merok kuningi kuna lohi rit ite fad to kof na lohi cwara Inyi ite ki taluno ara lolunyot ningi, i fufuseti karana lo Amalek to fotiri lo kolong. Ke lulworo na tenya!

26 ¹Ka li rute ite nu kof lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara lolunyot ningi, langun li talu ite inyi manyu li manya ijia, ²ito dumu kude ngak ketemok kulo dahidahi pili kuna li iti doru ite to na kof lohi co Lahitok Lobanga ningi ite i fik icieng katua lo akuhu. Ito hati i yaru nu faji mute lo nyumu Lahitok Lobanga ningi ara lomanyare lo karana Nenge. ³i rihohi kadwarak na li tiyo lafar i joo, "A tulu nan elefar diho Lahitok Lobanga nino jimitan la lotu nan lafa kof lo cik Lahitok diho fafaicio kuniyang lo ki cwara ohoi." ⁴O dume cia kadwarani na akuhu to kana nino o fik ketemoni lo ciali lo Lahitok Lobanga ningi. ⁵Ito hati isi i teny to ketemoni lo Lahitok Lobanga nino i joo, "Ara afa apa nei Aramani kaparitani na lo loo kof lo Ijpt ko cio kude kuting o loo manya ijia o pit ara misi na hitok na i gol manyu o borengi. ⁶Ati o fwonu cio kulo Ijpt ki iti gem ohoi ki co ohoi kidak manyu ki iti gimii ohoi to tic na i gol. ⁷Ki ito ohoi ki cir diho Lahitok Lobanga lo lohithwaha kuniyang manyu o ning Lahitok ogoro niyang manyu o deu mehino, igim ko kigoro niyang. ⁸Oto Lahitok ki yauno ohoi to kof lo Ijpt to kana na i gol na lo fete inyi to ki lotir, to ki tirima ko kitotorita kulo tangu. ⁹Ki yauno inyi ohoi ene faji manyu ki co ohoi ene kof, kof na li tihitare lei ko otoro. ¹⁰manyu jijia a yauno nan ngak ketemok kulo kof na lohi co isi Lahitok nan." To tirohi akuhu ketemoni lo Lahitok Lobanga nino manyu to gung ketemoni Nenge. ¹¹Ito hati isi ko cio

kulo imanit lo Levi ko misiok kuna lo manya kiji ningi i kwama to sangite kuna i jiri pili kuna lohi co Lahitok Lobanga nino isi ko cio kulo kaji nino.¹²Langun li keru isi ki tubuno lobito lo tomon lo dahidahi fad kuna li iti doru isi iyo kari lo uni, kari lo tubuno lobito lo tomon, o jir isi i cwarahi iyo cio kulo imanit lo Levi, misiok ko tee okidahi ko lafuseritohin o jir icieng o daha to katua lo kangite kuningi manyi moneho.¹³Ito hati i joo iyo Lahitok Lobanga nino, "La dumu nan kicait na i nyu to kaji nei la co nan diho cio kulo imanit lo Levi, misiok, tee okidahi, ko lafuseritohin iya na li cihare Isi. Ida nan la gere to kikoi lo cihichi Kunino kode ida manyu nan la luluhi lobo to kiji neicieng.¹⁴Ida nan la nyia lobo daha iyo kicait na i nyu to faritin kuna la toyore, kode ida manyu nan la dumu lobo to faritin kuna lida nan a nyujore kode ida manyu la fotohi lobo iyo kaweyak, la ning nan Lahitok Lobanga nei; La tiyi nan sangite fad kuna lohi cik isi nan.¹⁵I lomu to ijia to kai lomanyare Nino na i Nyu i gatahi cio Kunino Israel gum ko kof na lohi co Isi ohoi iya lafa li cihare Isi to kibutia diho fafaicio kuniyang, kof na li tihitare lei ko otoro."¹⁶Ki cik Lahitok Lobanga ningi ite elefar lo ki jifita kuno kisingiti ko cihichi, i kumata rican icieng to taulo ko wariti kuningi fad.¹⁷Li tulu ite elefar jimitan Lahitok Inyi Lobanga ningi manyu i joo i lot cia ite to ningo diho Inyi, manyu i joo i ric cia ite isingiti, cihichi ko cik Nenge - jimitan i ningo cia ite tenya Nenge.¹⁸Manyu lo tulu Lahitok elefar jimitan ira ite cio Kunenge, bara Nenge na lo ric Inyi iya lafa lo cihare Inyi manyu o joo o jir ite i ric cihichi Kunenge fad.¹⁹Lo tulu Inyi o joo a fik cia Inyi ite iyo maja, kwatun ko rima kai lo misihi fad kuna lo fik Inyi manyu o joo ira cia ite cio kuna i nyuji iyo Lahitok Lobanga ningi iya na afa lo cihare Inyi.

27 ¹O cik Moses ko lohitwaha kulo Israel cio o joo, "Ito ric kuno cihichi fad lahi co nan ite elefar. ²Langun li rang ite Jordan li rute nu kof lohi cwarah Lahitok Lobanga ningi ite, i cidohiti kude morutok hitoha ito hati i daf ko ki ruta to ofuyo. ³I gerohiti iyo kuna morutok tenyitenyi kulo ene cik fad, ka li range ite i fwo kof na lohi cwarah Lahitok Lobanga ningi ite, kof na li tihitare lei ko otoro, iya na lo cihare Lahitok Lobanga lo lohitwaha kuningi ite.⁴Manyu langun li rang ite Jordan i cidohiti kuna morutok kai lo donge lo Ebal iya ene lahi cihare nan ite elefar manyu i daf icieng ito hati i rut to ofuyo. ⁵Ito duhohi ciali iyo Lahitok Lobanga ningi ijia, ciali na lo duho to morutok. Ke kef icieng to lobo biliet.⁶Ito duk ciali iyo Lahitok Lobanga ningi to morutok kuna li balo oleng manyu i curahi kiciorita kai nenge diho Lahitok Lobanga ningi. ⁷I fotohiti kiciorita kulo kimoraru ijia i daha manyu i kwama to ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi. ⁸Manyu o jir i ger otoc tenyitenyi kulo ene cik fad iyo kuna morutok li cidohi ite."⁹Oto Moses ko kadwarak kulo imanit lo Levi o rihohi cio kulo Israel fad o joo, "Ito buhoti cio kulo Israel, ito ning! Lira jijia ite cio kulo Lahitok Lobanga ningi. ¹⁰Ito ning Lahitok Lobanga ningi manyu i jifata cihichi ko kisingiti kunenge kuna lahi co nan ite elefar."¹¹Inyi lafar bito o cik Moses cio o joo, ¹²"Langun li rang ite Jordan o jir kuno imaniti o woita kai lo donge lo Gerazim ki gatahino cio gum; Simeon, Levi, Juda, Isakar, Josep ko Benjamin.¹³Manyu o jir kuno imaniti o woita kai lo donge lo Ebal lo tenya ificiti; Reuben, Gad, Aser, Zebulun, Dan ko Naptali. ¹⁴O jir cio kulo imanit lo Levi i furahi cio kulo Israel to ogoro na i kwat o joo."¹⁵I ficiori lobo tungani lo duhu lopidinga - tohi na li iti dwara diho Lahitok, tohi na li kukumuni to kac kulo tungani i cidohi hati lo - lit. Oto cio fad o joo 'Amen!'¹⁶I ficiori tungani na lida o rima apa nenge ko iyang nenge. Oto cio fad o joo 'Amen!'¹⁷I ficiori tungani na li iti sual moru lo lohikori lo kof lo loryehat nenge. Oto cio fad o joo 'Amen!'¹⁸I ficiori tungani na li iti gere kangodoni to kikoi. Oto cio fad o joo 'Amen!'¹⁹I ficiori tungani na lo kud ngoto lo tenya lo misiohoni, kito okidak ko lafuserito. Oto cio fad o joo 'Amen!'²⁰I ficiori tungani na li ruma ngorwani lo apa nenge tonyio ida o rima kigeti lo apa nenge. Oto cio fad o joo 'Amen!'²¹I ficiori tungani na li koba sang. Oto cio fad o joo 'Amen!'²²I ficiori tungani na li ruma kanece nenge; kito lo apa nenge kode kito lo iyang nenge. Oto cio fad o joo 'Amen!'²³I ficiori tungani na li ruma kanece nenge; kito lo apa nenge kode kito lo iyang nenge. Oto cio fad o joo 'Amen!'²⁴I ficiori tungani na li fade loryehat nenge lo - lit. Oto cio fad o joo 'Amen!'²⁵I ficiori tungani na li lifu robia o joo o jir i fadari tungani na lo ru ko kupal. Oto cio fad o joo 'Amen!'²⁶I ficiori tungani na lida o ningo kuno tenyitenyi kulo cik ara na lo beru ki jifita. Oto cio fad o joo 'Amen!'

28

¹v1 Ka li ningo ite Lahitok Lobanga ningi tur manyu i ric ki jifita cihichi kunenge fad kuna lahi co nan ite elefar, ki ting cia Lahitok Lobanga ningi ite kai lo misihi fad to kof. ²O fwonu cia kuno igatiti fad kenite kuningi manyu ki lihita ko ite ka li ningo ite Lahitok Lobanga ningi.³I ngoni cia ite ko gum kang hatua manyu i ngoni ko gum oleng. ⁴O ngon cia gum iyo tee kuna li tomoni ite, iyo manatak, kacau, kirieho ko tee kulo kera ko sang to twoli kuningi fad. Aduhuhin ko akuhuhin ko toboha kuna li ngolare ite kofwo kulo mugati o ngoni cia ko gum.⁵Aduhuhin ko akuhuhin ko toboha kuna li ngolare ite kofwo kulo mugati o ngoni cia ko gum. ⁶I ngoni cia ite ko gum ka li fworo, ko gum ka li yituno.⁷I co cia Lahitok ite i lanyu merok kuna lo woju ki iti remo ite. O fwonu cia icieng diho ite to ngati lobito ati i sarari to ketemoni ningi ngatihin mietare. ⁸I co cia Lahitok gum iyo derona kuningi manyu iyo sangite pili kuna lo tir kac kuningi. Ki co cia Lahitok Lobanga ningi ite gum iyo kof na lohi cwarah Inyi ite.⁹Ki iti golihi cia Lahitok ite ara cio kunenge kuna i nyuji iya na lo cihare Inyi diho ite to ki butia ka li ric ite cihichi kulo Lahitok Lobanga ningi manyu i lot to ningo Inyi. ¹⁰Oto cia cio kulo kof fad o deu o joo ki lolongi ite to karana lo Lahitok manyu ki bangi ite.¹¹Ki co cia Lahitok ite bara na hitok iyo tee kuna li tomoni ite, iyo kacau ko kirieho kulo sang kuningi ko manatak kuningi to kof lafa li buti Inyi diho lohitwaha kuningi lo ki cwarah ite. ¹²O nga cia Lahitok kai lotubare lo imariti kunenge lo culuno kuju iyo kof ningi furat ko ki cwarah gum iyo ticitici kulo kac kuningi fad. I kurohi cia ite iyo misihi beciek ati ida i kuru iyo lobo.¹³Ki iti rak cia Lahito kite ara kue ida ara kalicik. Ka li ric ite cihichi kulo Lahitok Lobanga ningi kuna lahi cwarah nan ite elefar manyu i gol ki jifita icieng, ito cia ite i wasihi ngonun kai ida ara fotiri. ¹⁴Ke gere oleng to lobo iyo kuno cihichi lahi co nan ite elefar; iya iteten kode iya

ikajong ki jifaru lobangahin kude ake lo fworu ki wora icieng.¹⁵ Ati ka lida ite i ningo Lahitok Lobanga ningi, ida i jif kuno cihichi ko isingiti lahi cwara nan ite elefar, o fwonu cia kuno ificiti fad diho ite manyu ki iti horu ite.¹⁶ Ki ficiori cia ite to kang hatua, ki ficiori to oleng.¹⁷ I ficiori cia aduhuhin kuningi ko kingolihin kulo kofwo.¹⁸ I ficiori cia tee kuna li tomoni ite, manatak, kacau ko kirieho kulo sang kuningi.¹⁹ I ficiori cia fworu ko yituno ningi.²⁰ Ki juhahi cia Lahitok ite ificiti, dataru ko iriengiti iyo sangite pili kuna li tir ite to kac kuningi many i keroro ite manyu i runy ki mura to rohojun na li tiyi ite lo ngerihino Inyi.²¹ Ki juhahi cia Lahitok ite jiohijiohi many ki keru ite to kof na li fworu ite ki taluno.²² Ki bok cia Lahitok ite to mwaita kuna i rohoi iya amii ko idute ko nohun lo kenite, ko ulan ko nohun na i gol ko kakum, ki furek na li iti mura kenite na cia lohi juhahino ite many i keroro.²³ O ri cia kai na lo ngon kucui kuningi iya mwalati to golun ko kof to kejuha kuningi iya biliet.²⁴ Iti lulue cia Lahitok kuju to kof ningi ara fur na cia lo lotu to kai kenite kuningi many i keroro.²⁵ I co cia Lahitok merok kuningi ki lanyu ite. I fwonu cia ite diho icieng to ngati lobito ati i sara to ketemoni neicieng ngatihin mietare ito cia ite ira tohi lo bangun iyo okabwehin kulo kof fad.²⁶ Ara cia kenite kuningi daha lo kweny fad ko tyangi kuna i ngereha na lo ru ko tungani na ngi iti bang icieng.²⁷ Ki bok cia Lahitok ite to lofunoho kuna lo ri ko kulo kof lo Ijpt ko loturugulehin, korongan kuna iyesi ko yifa lo kenite na lida o furie.²⁸ Ki bok cia Lahitok ite to mininga, ngodo ko kipalaru lo kue.²⁹ To kil lo far i bunyita cia ite iya tungani na i ngodo to lokimuyuk. Ira cia ite cio kuna lida i tenu iyo sangite fad kuna li tiyo ite, to faritin ko faritin ira cia ite cio kuna lohi songarehin manyu o rujoti sangite to kac kuningi na lo ru ko tungani na lohi lwak.³⁰ I suf cia isi karioni i wak yema o lotu lobo tungani ake i nief o loo o getore. I fak cia isi kaji ati ida i manya katua. Iti bul cia isi vinore ati ida i mang ko ngak kunenge.³¹ O ngoti cia mongo nino to ketemoni nino ati ida cia isi i mang tyang nenge ko lobo sidi. O rujori cia sigiria nino to golun ida i nyiahuni. I ciori cia kera kunino iyo meroni ati o ru tungani li talu icieng.³² I ciori cia tee rei ko tee kariok kuningi lobo misi ake manyu manyu o niamaha mute konyieha kuningi deya kikoi faritin ko faritin ki lanyu ko tingo kana to niamaha.³³ O fwonu cia cio kuna lida ite i yen o nyia daha na li remu ite ati o ru lobo tohi lohi ciori isi na lo ake ko ki iti gema faritin fad.³⁴ Ki iti bang mute ite sangite kuna li deya ite.³⁵ O bok cia Lahitok kunga ko kejuha kuningi to lofunoho kuna i meji lida o tum furioro, kuna lo rub ken nino many to katua lo kejuha many kiji lo kue.³⁶ Ki fuhe cia Lahitok ite ko kabu ningi na li nyumu ite iya misi na lida ite kode lohithwaha afa kuningi o yen. I fwo cia ite i wor lobangahin kulo keyek kode morutok to ijia.³⁷ Ara cia ite tohi na li iti banga, lo kisongare ko kwenitare to kiji lo cio pili kuna lohi fuhe Lahitok ite ijia.³⁸ I yii cia ite kinyiemo kuna i borengi manatak kuningi ati i dengo daha lobo sidi tonyio o fwonu cia iterebuk o keru daha to manatak.³⁹ I rem cia ite vinorehin iti bul ati ida i mat vino kode i dieu ngak kunenge i nyia tonyio i rumu kuru lo keru icieng.⁴⁰ I ngoni cia ite ko cianito kulo olif o rub kof ningi ati ida cia ite i tiyore ngoroni tonyio o rurworo cia ngak kulo olif.⁴¹ I ngoni cia ite ko tee rei ko kariok ati ida cia ite i tek icieng tonyio i niefari mute icieng.⁴² O keru cia ijuhiti kulo iterebuk cianitok ko manatak kulo kof ningi.⁴³ O fwonu cia misiok kuna lo manya kiji ningi o tingoro kai o boroho ki lany ite ati i fwonu cia ite i sidiha bebe.⁴⁴ Ki kurohi cia icieng ite ati ida cia ite i kurohi icieng. O fwonu cia icieng ara kue ite ira kalicik.⁴⁵ O fwonu cia kuno ificiti fad kenite kuningi. Ki iti rwang cia icieng ite many ki iti horu ite many i keroro tonyio i beru ite ningo Lahitok Lobanga ningi ida i ric ki jifita isingiti ko cihichi kuna lohi co Inyi ite.⁴⁶ I tongo cia icieng ara kitotorita kulo kipany diho ite ko lotataha kuningi to faritin fad.⁴⁷ Tonyio ida afa ite i wor Lahitok Lobanga ningi to kwama ko kwerun lo taulo to faritin kulo bara ningi,⁴⁸ tona to kinga ko kure, to okilwahaje na hitok ko kidak na i me i wor cia ite merok kuna lo culu Lahitok diho ite. O fihahi cia inyi ayok lo biliet muruto kuningi many ki keru ite.⁴⁹ I yauno cia Lahitok misihi kuna lo fwonu ki iti remo ite to faji na i loma, to lohicungi lo kof, iya logiga na lo dohino kof, misi na lida ite i yen tenya neicieng,⁵⁰ misi na i ngere na lida o rima ngoroyok kode o deya tee to mehino.⁵¹ O keru cia icieng tee kulo sang kuningi ko daha lo manatak kuningi many i keroro ite. Ida cia icieng iti tongohi ite kude ngamang, vino ngejuk kode ngoroni lo olif kode kacau kode kirieho kulo sang kuningi many i mura kof ningi.⁵² I rit cia icieng kangite kulo kof ningi fad many o uroro kuna kiwatahin kulo lohitiir li geno ite kof. I rit cia icieng kangite fad kuna lo ngon na kof lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite.⁵³ To kidak na cia lohi co merok kuningi ite to kuna faritin kulo kirita, i kony cia ite tyang lo tee kuningi; tyang lo tee rei ko tee kariok kuna lohi co Lahitok Lobanga ningi ite.⁵⁴ Kileng tungani na i bolo na li worati ida cia kisa i nief iyo rece nenge kode ngorwani nenge na li maru inyi kode otonge kulo tee kunenge,⁵⁵ manyu ida cia i co icieng lobo tyang lo tee kunenge na lo konya inyi. Ara cia na tohi na lo tehita inyi keken to kidak na li co merok kuningi ite to faritin kulo kirita lo kangite kuningi fad.⁵⁶ Kileng ngorwani na i rie, i dwaru manyu i tima to kiji ningi na i tima ida o wak kileng tiro kof to keju - iti liwa cia retoni nenge na li maru inyi ko kito nenge retoni kode ngorwani⁵⁷ to mudong ko kito na lo tomonu inyi. Tonyio to kidak na lo ngonore inyi, o wak konya icieng lo-lit to kidak na cia lohi co merok kuningi ite to faritin kuna li ritare icieng kangite kuningi.⁵⁸ Ka lida ite i ric ki jifita tenyitenyi kulo ene cik kuna li gero iyo ene buk, manyu ida i rima ene karana i nyu lo Lahitok Lobanga ningi -⁵⁹ o culu cia Lahitok mwaita kuna li iti banga kenite kuningi ko lotataha kuningi johijohi kuna i goli manyu kuna i goli, ko mwaita kuna i rohoi manyu kuna lo sio.⁶⁰ I yauno cia diho ite mwaita kulo kof lo Ijpt fad kulafa li bangi ite, oto o fwonu o gorohi kenite kuningi.⁶¹ I yauno manyu cia Lahitok diho ite mwaita ko johijohi kuna lida koditi neicieng i gero iyo ene buk lo cik, many i keroro ite.⁶² Ite kuna i borengi iya kangier kulo kai i fwonu cia i tong kude kuting, tonyio ida ite i ning Lahitok Lobanga ningi.⁶³ Iya na lo kwamare Lahitok ki iti bara ko ki iti borengo ite, o kwama manyu cia Inyi ki iti mura ko keruno ite. Ki rutori cia ite to nu kof li fworu ite ki taluno.⁶⁴ Oto cia Lahitok ki iti sarahi ite kiji lo misihi many to angati lo lohicungi lo kof many lobito ngati. To inyia i wor cia ite lobangahin kude ake, lobangahin kulo keyek ko morutok kuna lida ite kode lohithwaha kuningi i yen.⁶⁵ To kiji lo kunu misihi ida cia ite i rumu lobo kisiliban o ru ko faji lohiyomare lo kejuha kuningi. To ijia ki co cia Lahitok ite tau lo ki udo, konyieha kulo kodomo ko tau lo corahino warun.⁶⁶ I war cia ite ara kuna lo yihaha taulo, na li fut ko bangun karue ko far na lida i geno warun ningi.⁶⁷ To

kiwanyi i joo cia ite, "Ngara hati kurou!" manyu to kurou i joo cia ite, "Ngara hati kiwanyi!" to bangun na mute li fut taulo kuningi manyu to tohi na mute lo deya konyieha kuningi. ⁶⁸Ki cule cia Lahitok ite to baburi iya Ijpt iyo owele lafa la joo nan o jir ite ida i yitohi. Ijia i fwo cia ite iti lotohi kenite kuningi iyo merok kuningi ara opiihin rei ko ngorwo ati o ru lobo tungani lohi nyiang.

29 ¹Ara kuno tenyitenyi kulo ciharu kuna li co Lahitok diho Moses lo ki tiyo ko cio kulo Israel to kof lo Moab lo sodo lafa li tiyi Inyi ko icieng to donge lo Horeb. ²O tubu Moses cio kulo Israel fad manyu o joo diho icieng, "Lo deu konyieha kuningi sangite fad kuna li tiyi Lahitok to kof lo Ijpt diho Parao, diho kulahitoha kunenge fad ko diho kof nenge fad. ³To konyieha kuningi to kenite, li deu ite kunu kitemiti hitoha, kunu kitotorita ko sangite kulo rima hitoha. ⁴Ati ko elefar ida Lahitok lohi co ite kueci kuna li niang kode konyieha kuna lo deya kode kiyoha kuna lo ningo. ⁵Ati o joo Lahitok, "To kunu karihin keek ongon lahi rihitare Nan ite ara katua lo mwang ida kyelani kuningi lo ciraru kode kamuha to kejuha kuningi o keroro. ⁶Ida ite i nyia lobo mugati kode i mat vino kode lobo imatit lo muni. Ati Nan ene o jir ite i yenare jimitan Nan Lahitok Lobanga ningi. ⁷Lafar li goru ite ene faji, o lotu Sihon kabu lo Hesbon ko Og kabu lo Basan ki iti remo ohoi ati ki kanyu ohoi icieng. ⁸Ki tale ohoi kof neicieng manyu ki co diho cio kulo imanit lo Reuben ko cio kulo imanit lo Gad ko nusu lo cio kulo imanit lo Manase ara kof lolunyt neicieng. ⁹Ito ric ki jifita tenyitenyi kulo ene ciharu o jir ite i bara iyo sangite pili kuna li tiyo ite. ¹⁰Ite fad elefar, i woita ite ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi; kabolorok kuningi ko cio kulahitoha, ngoroyok kuningi ko lohithwaha ko cio kulo Israel kulakude fad, ¹¹ara lobito ko tee ko ngorwo kuningi ko misiok kuna lohi manya ko ite kemi kuningi kuna lo cala keyek ko yoho kifi kuningi. ¹²I woita ite ene lo rutoro iyo ciharu ko Lahitok Lobanga ningi, ciharu na li tiyo Lahitok ko ite elefar manyu iti gol to ki butia, ¹³lo ki totoro ite elefar ara cio kunenge, o jir Inyi ara Lobanga ningi iya na lohi cihare Inyi ite manyu iya na afa li butiare Inyi diho lohithwaha kuningi; Abraham, Isako ko Jakob. ¹⁴A fiha nan ene ciha ko ki butia Nenge ida ara ko ite ¹⁵kuna li woita ene ko ohoi ene ketemoni lo Lahitok Lobanga niyang keken ati ko kuna manyu lida ki ngoni ko ohoi ene far. ¹⁶I yen ite to kenite koditi lafa lohi manyare kof lo Ijpt manyu koditi na lohi galunore kofikofi ki fwonunore ene. ¹⁷Li deu ite to kiji neicieng lopidingahin kulo keyek ko morutok, kuna rial ko dahab kuneicieng kuna li iti dwara. ¹⁸Oto de jimitan o ru lobo tungani retoni kode ngorwani, agwala kode imanit to kiji ningi elefar na li beloro tau nenge oleng iyo Lahitok Lobanga niyang lo loro ki wora lobangahin kulo kunu misihi, ito de jimitan o ru lobo kerdati i dwar to kiji ningi na lo tomon ciani na li fada. ¹⁹Ka lo ning koditi lo na tungani tenyitenyi kulo ene kibutia oto hati i gata gum to tau nenge iyo ken nenge akeake i buha o joo, 'A ngon ja cia nan ara na i jir, kileng nga tiring nan lotita kikoi nei.' i yauno cia koditi lo kuna cio kidak iyo kof na i cor ara lobito ko na i tou. ²⁰Ida cia Lahitok i ruk launo icieng: o cura cia lakaye ko kilongo Nenge iyo kenite lo kuna cio. O urohino cia kuno ificiti li gero iyo ene buk fad kenite kuneicieng manyu i fufuse cia Lahitok karanecio kuneicieng to fotiri lo kai. ²¹I gelu cia Lahitok icieng oleng iyo imaniti kulo Israel fad ara kulo kidak i jifita ificiti kulo ciharu kuna li gero iyo ene buk lo Cik. ²³²²O fwonu mute tee kuningi kuna lohi jifita ite iyo kofiang kulo kifwongi ko misiok kuna lo fwonu to kofikofi kuna i lomaha o deu sangite kuna i rohoru kuna li tiyihino kof ko mwaita kuna li iti gemare Lahitok kof ningi. ²⁴I tafia mute misihi fad o joo, 'Nyio li co Lahitok i tiyi ene kof ji? Nyio li yauno ene kilongo i nok lo cura?' ²⁵Ara mute ki nyiahita nenge o joo, 'Ara ene tonyio li ngoi kuno cio ciharu lo Lahitok Lobanga lo lohithwaha kuneicieng na afa lo fik Inyi ko icieng na li yaunore icieng to kof lo Ijpt. ²⁶O fwo icieng ki wora lobangahin kude ake o gungiti diho icieng, lobangahin kuna lida icieng o yen, lobangahin kuna lida Inyi i co icieng. ²⁷Tona o cura kilongo lo Lahitok iyo ene kof li co Inyi i yauno iyo ene kof ificiti kuna li gero iyo ene buk lo Cik fad. ²⁸To kilongo na hitok ko awo na i gol o rute Lahitok icieng to kof neicieng i bire iya kof lobo ake iya ene lo ngonore jijia. ²⁹Ara tenyitenyi ilititi kulo Lahitok Lobanga niyang, ati kuna lo tuluni ara kuniyang ko tee kuniyang tur, o jir ohoi ki jifita tenyitenyi kulo cik fad.

30 ¹Ka lo fwonu kuno igatiti kulo gum ko ificiti la fik Nan ketemoni ningi kenite kuningi ito hati ite i fik taulo to fajihit kuna lohi iti sare Lahitok Lobanga ningi ite, kiji lo misihi, ²ito hati ite ko tee kuningi i beluno diho Lahitok Lobanga ningi manyu i ningo inyi to taulo kuningi fad ko to warita kuningi fad i jifita sangite fad kuna lahi cik Nan ite elefar, ³oto cia Lahitok Lobanga ningi i nyiahu bara ningi manyu o ngon ko laa diho ite manyu ki tutubu ite ari to misihi kuna lohi iti sarahi Inyi ite. ⁴Kileng ngoi birori ite many kof na i loma noo to fotiri lo kai, to ijia ki tutubu cia Lahitok Lobanga ningi ite ki nyiahu. ⁵Ki yauno cia Inyi ite kof na lara lo lohithwaha kuningi i fwonu cia ite i luny ara ningi. Ki co cia Inyi ite i baraha noo manyu ki iti boreng ite i lany ko lohithwaha kuningi. ⁶I lir cia Lahitok Lobanga ningi taulo kuningi ko kulo lotataha kuningi o jir ite i marunore Inyi to taulo kuningi fad ko to warita kuningi fad manyu i wari. ⁷O fik cia Lahitok Lobanga ningi kuno ificiti fad kenite kulo merok kuningi kuna lohi beru manyu ki iti gema ite. ⁸I fwonu cia ite i ningo Lahitok ari manyu i jif kuno cihicihi kunenge fad lahi cwara nan ite jijia. ⁹Oto cia Lahitok Lobanga ningi ki co ite i tenu sangite kuna li tiyo ite to kac kuningi fad, ko ki iti pita ite ko sang kuningi ko ki iti dora kof ningi. O lotu cia Lahitok o kwama diho ite ari manyu ki co ite i baraha iya lafa lo kwamare inyi diho lohithwaha kuningi, ¹⁰ka li ningo ite Lahitok Lobanga ningi manyu i ric cihicihi kunenge ko isingiti kuna li gero iyo ene buk lo Cik manyu i belo diho Lahitok Lobanga ningi to taulo kuningi fad ko warita kuningi fad. ¹¹Jijia tohi na lahi ciha nan ite ida o gol iyo ite manyu ida o loma. ¹²Ida o ngon kai na ngi tafia isi i joo, "Ngai cia li rwok kai ki yauno inyi manyu ki furahi ohoi o jir ki ningore inyi?" ¹³Ida manyu o ngon tode lo nam na ngi tafia isi i joo, "Ngai cia lo rang nam o jir o loo i yauno inyi manyu ki furahi ohoi o jir ki ningore inyi?" ¹⁴Jijia o nyiha tenya tang ko ite; o ngon kutuhe kuningi ko taulo kuningi o jir ite i ningo inyi. ¹⁵To de a fiha nan warun ko bara, wei ko kidak ketemoni ningi elefar. ¹⁶Tonyio ahi ciha nan ite elefar lo ki maruno Lahitok Lobanga ningi, lo lotita ko Inyi to ningo manyu i jif cihicihi kunenge, isingiti ko Cik nenge ito cia ite i wari manyu i borengi oto cia Lahitok Lobanga ningi ki

gatahi ite gum to kof na li fwororo ite ki taluno.¹⁷Ati ka li beloro taulo kuningi i beru ningo manyu ka li labaru ite oleng i fwo i gung ketemoni lo lobangahin kude ake ki wora icieng,¹⁸ahi tulohi ite elefar jimitan i fwonu cia ite i keroro. Ida cia ite i rung na kof li rangaru ite Jordan fwororo ki taluno.¹⁹Elefar a lolongu nan kai ko kof ara sadeni jimitan la fik nan warun ko wei ketemoni ningi. Igatiti ko ificiti. Jijia ito nyumu warun o jir ite ko tee kuningi i wari,²⁰manyu o jir i maru Lahitok Lobanga ningi, i ning ogoro nenge manyu i nief i goritare Inyi. Tonyio ara Lahitok warun ningi, manyu ki co cia ite karihin beciek iyo kof na li buti Inyi ki cwara diho lohitiwaha kuningi; Abraham, Isako ko Jakob.

31

¹Oto Moses o loo oleng o teny kuno tenyitenyi iyo cio kulo Israel fad o joo,²"Lara jijia nan karihin mia lobito ko keek are manyu ida nan a rihe a tum rihita ite. Lo rihohi Lahitok nan o joo, 'Ida cia isi i rang Jordan.'³Lahitok Lobanga ningi to ken o rang cia ketemoni diho ite. O keru cia inyi kunu misihi to ketemoni ningi manyu i talu cia ite kof neicieng.⁴O rang manyu cia Josua ketemoni diho ite iya na lo tenyare Lahitok. Manyu i tiyi cia Lahitok diho icieng tohi na li tiyi diho Sihon ko Og kabuno kulo cio kulo Amor kuna lo keru inyi ara lobito ko kof neicieng.⁵I ciorihia cia Lahitok icieng diho ite manyu o jir ite i tiyi diho icieng sangite kuna la cik nan diho ite fad.⁶Ito gol manyu i fut ko ngere, ke bang kode ke ryenya to icieng to nyio o loro Lahitok Lobanga ningi ko ite, ida cia Inyi ki ngohi ite kode ki corihia ite."⁷Oto Moses i lolongu Josua ko jimitan diho inyi to ketemoni lo cio kulo Israel fad, "To gol manyu i futa ko ngere noo tonyio o jir isi i loo ko kuno cio kof lafa li buti Lahitok diho lohitiwaha kuneicieng lo ki cwara icieng manyu o jir isi i korahi diho icieng ara lolonyot neicieng.⁸O loro Lahitok to ken ketemoni nino manyu ki ngon cia ko isi; ida cia Inyi ki ngohi isi kode ki corahi isi. Ke bang kode ke co tau o dou."⁹To na i ger Moses ene cik i cwarahi diho kadwarak kulo imaniti lo Levi, kuna lo tingita sanduk lo Cik lo Lahitok ko diho lohitiwaha kulo Israel fad.¹⁰Oto Moses o cik icieng o joo, "To lohicungi lo Karin mietare mietare na lara Kari lo kibalihino mongiyohin, to karama lo Tuguno,¹¹ka lo fwonu cio kulo Israel fad tuba ketemoni lo Lahitok Lobanga ningi to faji na mute lo nyumu Inyi, o jir ite i kenahi icieng ene Cik o ningo icieng."¹²To tubahi cio fad; rei, ngorwo ko tee, ko misiok kuna lo manya kangite kuningi o jir icieng o ning o jir o yeniti rima Lahitok Lobanga ningi manyu o riciti ki jifita tenyitenyi kulo ene cik.¹³O jir tee kuneicieng kuna lida o yen ene cik o ning o jir o yeniti rima Lahitok Lobanga ningi to karihin pili kuna li manyare ite na kof li rangaru ite Nord lo fwororo ki taluno."¹⁴O joo Lahitok diho Moses, "Jijia lo nyiha far lo wei nino, i lolongu Josua i fwonu ko isi kema lohircore faji na la sonare Nan inyi." Tona o fwonu oho Moses ko Josua kema lohircore.¹⁵Oto hati Lahitok ko boto to kema iyo wiriti lo idis, manyu o woita idis kue lo agwala lo kema.¹⁶Oto Lahitok o joo diho Moses, "I loro isi ki yoma ko lohitiwaha kunino, manyu o fwo cia mute kuno cio ki wora kude lobangahin kulo na kof lo fwororo icieng ki taluno. Ki ngohi cia icieng Nan manyu o gili ciharu na la tiyi nan ko icieng.¹⁷Manyu to lafar a lotu mute Nan a longo diho icieng ko ngerihino icieng, a duhe cia Nan komom Nei diho icieng manyu o keroro mute icieng. O fwonu mute mwaita ko johijohi kenite kuneicieng, manyu to kunu faritin i tafia mute icieng kenite o joo, 'Ida re kuno mwaita ko johijohi o fwonu kenite kuniyang tona lo rujore Lobanga niyang ko ohoi?'"¹⁸Manyu a duhe bo mute Nan komom Nei lufar to rohojun neicieng na lo fwororehin iyo lobangahin kude ake.¹⁹Jijia i gero ene wole manyu iti yenahi iyo cio kulo Israel manyu i cwara icieng to wol, o jir mute i tongo ara saden Nitole diho icieng.²⁰Ka la yauno cia Nan icieng na kof li tihitare lei ko ogoro, kof lafa la cik Nan to kibutia diho lohitiwaha kuneicieng; langun lo nyia icieng li moneho manyu lo rabaniti, i belo mute icieng iyo lobangahin kulakude ki wora icieng, ki beruni Nan manyu o gili ciharu Nei.²¹Manyu ka lo fwonu mwaita ko johijohi kuna i borengi kenite kuneicieng, ara cia ene wole saden diho icieng, tonyio ida mute o luluoro (ene wole) diho lotataha kuneicieng. A yen Nan tohi na lo kodomo icieng ki tiyo, kileng o rihe Nan ida la yauno icieng kof na la cik Nan to kibutia."²²To inyia i ger Moses na wole lafar manyu iti torahiti hi cio kulo Israel.²³I co Lahitok ene cik diho Josua kito lo Nun, "To gol manyu i fut ko ngere, tonyio i yauno cia isi cio kulo Israel na kof la cik Nan diho icieng to kibutia. Manyu a ngon cia Nan to ken Nei ko isi."²⁴Langun lo keru Moses ki gero tenyitenyi kulo cik iyo buk many to lohiciahi many lohicungi,²⁵I co inyi ene cik diho cio kulo imaniti lo Levi katingitak kulo sanduk lo Cik lo Lahitok o joo,²⁶"I yaroti ene buk lo cik i fwo i fik kalele lo sanduk lo Cik lo Lahitok Lobanga ningi. O jir i wasihi ijia ara saden diho ite."²⁷tonyio a yen nan silan ko golun lo muruto kuningi; Ka li sil afa ite diho Lahitok o rihohi ko nan a war ki lihita ko ite, adi cia la wei nan o ri cia na silan ningi aja?²⁸Ito tubutu ketemoni Nei kabolorok kulo imaniti kuningi fad ko kulahitoha kuningi o jir nan a teny kuno tenyitenyi o ningo icieng manyu a lolongu kai ko kof ki saden diho icieng.²⁹Tonyio a yen nan jimitan to kifwongi lo wei nei i fwonu cia ite i palaru noo manyu i beloro to kikoi lafa la cik nan diho ite. Iyo faritin kuna lo fwonuno i rumu cia kidak diho diho ite tonyio i tiyi cia ite ticitici kuna i boti to ketemoni lo Lahitok iti furu kilongo Nenge to sangite kuna li tiyi ite to kac kuningi."³⁰Oto Moses ko ki kena tenyitenyi kulo ene wole fad many to lohiciahi many lohicungi na lo ningo lotubare lo cio kulo Israel fad.

32

¹"To ning isi kai a tenya nan; to ning isi kof tenyitenyi kulo kutuk nei.²I ngohi kitiyena nei to dou iya kuju, manyu i ngohi tenyitenyi kunei i culuno iya lolokuloku; Iya kuju na lo boho olemo na lo lituno, iya kuju na hitok iyo mana na lo buju.³A tul cia nan karana lo Lahitok. Olo iti maj bolorun lo Lobanga niyang!⁴Ara Inyi tabak niyang, o dwaru tic nenge, manyu o behi kikohin kunge. Lobanga na li genoro, na lida i tiyo kipal; O bir Inyi manyu o behi.⁵I palaru icieng manyu ida ara tee kunge; Iyo riri neicieng ara icieng cio kuna lo gere, kofiangiti na i kudo.⁶Koditi na ngi dumahinore ite Lahitok Inyi ene, ite cio kuna i dataruha lo ru genyun? Ida Inyi ara apa ningi, kaduhoni ningi na lohi kukum ite, ki duk ite.⁷I yututu faritin kulo berien; I gigilo kofiang kulafa kulo berien lo ring. I tafia apa nino, ki rihohi cia inyi isi; Ngoroyok kuningi, ki

titimahi cia icieng ite.⁸Ka li cwara Lobanga na lo ngon kai noo misiohoni lolunyoti kuneicieng, ka lo kora Inyi cio fad. O fik Inyi lohikorihih to cio i jifita wel lo tee kulo Israel.⁹Tonyio ara ica it lo Lahitok cio kunenge, ara Jakob ica it na lo koru inyi ara nenge.¹⁰To kof lo kuny o rumahi inyi inyi iyo kof na ikorifi na ikakole. I maruk inyi to okoko nenge o ric inyi, o ric inyi iya katarati lo konyiek nenge.¹¹Iya logiga na li ropore kaji nenge, i lorita iti saha tee kunenge; o radahi fuho kunenge i tarunitare icieng, o tingorita icieng to kofir kunenge.¹²Lahitok ake afa lo rihita inyi, o ru afa lobo lobanga misiohoni lo ngon ko inyi.¹³I co inyi i feita to kue lo kof na i todo, i fit inyi to ngak kulo manna, iti kul inyi to ogoro lo borok lo moru ko ngoroni lo iyau na lo coluni iyo moru na i gol.¹⁴to opopo ko lei kulo kicu ko kulo kiri ko kera, i fit inyi to tyang lo tee kulo kera, ko kirieho kuna i fufuha, ko mongi kulo kera kuna i firi kulo Basan, ko to kofwo kulo geme kuna i nyuji. I mat isi vino lo mana na li furu o do iya okoto.¹⁵O fir Jesurun many i dyenga kof, o tum daha many o firi i riociho. I ngohi icieng Lobanga na lo duk icieng manyu o beruni moru tabak kalwahani neicieng.¹⁶Iti furu icieng okaine Nenge to lobangahin kuna lara misiok manyu i ciori awo i nief Inyi to kuna lopidingahin kuneicieng li siriaha.¹⁷I fotohi icieng kiciorita diho lobangahin kulo talerun kuna lida ara Lobanga; Lobangahin kuna lida icieng o yen, lobangahin kuna lo rihe o fwonu, lobangahin kulafa lida lohitwaha kuningi i wor.¹⁸I ngohi ite tabak na lara apa ningi, i luluhi Lobanga na lohi tomonu ite.¹⁹O deu Lahitok kuna fad ko beruno icieng tonyio iti longo tee rei ko kariok kunenge Inyi.²⁰O joo Inyi, "A duhe cia Nan komom Nei diho icieng, a deunore hati lohicungi neicieng tonyio ara icieng kofiangiti na i sile, tee kuna lida i genoro.²¹ki iti kaino icieng Nan ko tohi na lida ara Lobanga manyu ki iti longojititi Nan to kuna lopidingahin kuneicieng lo ru tic neicieng. A co cia Nan okaine i nief icieng to cio kuna lida ara cio Kunei, ati longo cia Nan icieng to misi na lida o ngon ko kiniang.²²Tonyio i noharu cia kima to awo Nei, kima na lo curaru many kof lo kaweyak fotiri; O keru cia kof ko manatak kuna lo rihe ida lo denguni many i niem iyo fotiriciok kulo dongecio.²³A furohi cia Nan jiohijiohi kenite kuneicieng manyu a kirihhi ngonecio kunei kenite kuneicieng.²⁴A culahi cia Nan kinga na i nok iyo icieng, jiohijiohi kakerunok ko mwaita kuna i rohori. A culahi cia Nan kala kulo tyangi kuna i ngereha, kiyeri lo muniok kuna lo yeta kenite iyo fur.²⁵To kikoihin kulo kang hatua i co cia ngalem tee o ru diho icieng, katua lo kajihit kuneicieng o lanyu cia bangun; O keroro cia tee kilahaji ko tee kariok, kileng idoleha ko ngoroyok kuna i kweri kueci.²⁶A joo Nan ati sara cia Nan icieng manyu a fufuse karana neicieng ida cio i yiu.²⁷Ati a bang Nan kufa lo meroni tonyio o joo cia merok to pufa, "Lo lanyu kac kuniyang icieng ida Lahitok li tiyi kuno fad."²⁸Ara icieng misi na lo ru kigigilo, o lanyu kiniang icieng; ²⁹Ngara hati o genyi icieng i niangiti kuno tenyitenyi, o yeniti jimitan nyio cia lohicungi niyang!³⁰Aja lobito tungani o tum ki fuhita alif, kulo cio! Kode are i co cio alifi tomon i fe, ka lida ara tabak neicieng li iti lotohi, ka lida ara Lobanga li co icieng golun?³¹To nyio ida tabak neicieng o ri ko tabak niyang, kileng merok kuniyang o yeniti ji.³²Ara kinyiemoti lo merok kuniyang lo Sodom na lara lo mana lo Gomora. O ri icieng ko vino na lo ngon ko kiyeri na lo dwari ngak kunenge.³³O ri vino neicieng iya kiyeri lo ibohoyo, kiyeri lo lokuruba na li fada.³⁴Ida re nan a duhahi ene tenya ara mokoje manyu a genihi iyo ogogor lo sang kunei?³⁵Ara duma Nitole, a lenu cia Nan. To kude faritin o sorotaru cia kejuha kuneicieng; lo nyiha far lo kidak neicieng, o runyuno cia lohicungi neicieng kenite kuneicieng.³⁶I co cia Lahitok cio kunenge o lanyu tenya, i nief cia kisa inyi to karwaak kunenge langun lo deu Inyi golun neicieng lo ru, manyu lo ru tungani lo tong opii kode ida.³⁷O joo cia Inyi, "Jijia aji o ngon lobangahin kuneicieng, tabak lafa lo fwo icieng ki duha ijia, ³⁸lobangahin kuna lo nyia somiana kulo kiciorita kuneicieng, kuna lo mat vino lo kiciorita imatit kuneicieng.³⁹Ito de dong jimitan Nan token Nan Nan! O ru lobo lobanga lohi siran ko nan. A fada Nan ati wara manyu, lati korongan Nan ati furie manyu cia manyu o ru lobo tungani lo lwahu to kana Nei. ⁴⁰A ting Nan kana Nei kai manyu a buti to dwarun iya na la warare Nan tur.⁴¹Ka la fwat Nan ngalem Nei na i medek, manyu a nief to kana a ngotore tenya. A fik cia Nan ilen iyo merok Kunei, manyu a dumahi kuna lohi beru Nan.⁴²A co cia Nan ngonecio kunei o rumaha okoto, i rumu ngalem Nei o daha tyang ko okoto lo kuna li fadari ko kuna li niefuni, ko kueci kulo kulahitoha kulo merok.⁴³Ito maj Inyi ite misihi ara lobito ko cio kunenge, tonyio i lenu cia Inyi okoto kulo karwaak kunenge. I yaru cia Inyi ilen iyo merok kunenge manyu o pul kof nenge ko cio kunenge.⁴⁴O fwonu oho Moses ko Josua kito lo Nun i titimahi tenyitenyi kulo ene wole fad o ningo cio.⁴⁵Ka lo keru Moses ki titimahino kuno tenyitenyi fad diho cio kulo Israel.⁴⁶o joo diho icieng, "Ito fik taulo iyo kuno tenyitenyi fad lahi titimahi nan ite elefar, o jir ite i cihare tee kuningi lo ningo ko rica tenyitenyi kulo ene cik fad.⁴⁷Ida icieng ara tenyitenyi kuna li duha diho ite ara icieng warun ningi. To icieng i many cia ite karihin beciek nu kof li rangaru ite Jordan fworu ki taluno.⁴⁸Iyo na far bito o rihohi Lahitok Moses o joo, ⁴⁹"I loo kai lo dongecio kulo Abarim iya donge lo Nebo to kof lo Moab na li siran ko Jeriko i loo to de kof lo Kanaan, kof na la cwara cio kulo Israel ara neicieng.⁵⁰Ijia donge na li rwok isi, i loo cia isi i weihi ijia i moraru ko cio kunino iya na lo weihinore rece nino Aron donge lo Hor i moraru ko cio kunenge.⁵¹Ara ene tonyio li gil afa ite kiruk diho Nan to ketemoni lo cio kulo Israel to faji lo kifi kulo Meriba Kades to kuny lo Zin tonyio ida ite i ting nyujon Nei kai to ketemoni lo cio kulo Israel.⁵²Tona i deu cia isi kof lolomaje, ida cia isi i rute na kof la cwara Nan cio kulo Israel."

33 ¹Ara ene kigata lo gum na li gatahinore Moses katiyoni lo Lobanga cio kulo Israel o rihe inyi ida lo wei; ²O joo inyi: O lotu Lahitok to donge lo Sinai o wangahi icieng to donge lo Seir; I farang inyi to donge lo Paran. O lotu Inyi ko ilulung lo kanyujok to ngati lo Orof, to ngati lo sirisirihin kulo dongecio kunenge.³Dede ara Isi li maru kuno cio; O ngoni kanyujok fad kana nino. To kejuha kunino o gung icieng fad kof, many diho isi o rumahita icieng ichihiti ⁴cik na lohi co Moses ohoi ara lolungat lo tuba lo Jakob.⁵Ara afa Inyi kabu lo Jesurun na lo tubare kabolorok kulo cio, ara lobito ko imaniti kulo Israel. ⁶I ngohi Reuben to war ida o wei, ida manyu cio kunenge i kutingi.⁷O teny inyi ji to ngati lo Juda: Lahitok to ning kicira lo Juda; I yauno inyi diho cio kunenge. O rem inyi to kac kunenge lo ki tiho tohi na i rohoi to ken nenge, to lwak inyi iyo merok kunenge.⁸To ngati lo Levi o joo inyi: Ara Tumim ko Urim nino lo karwaani Nino na li genoro. I tem afa Isi inyi

to Massa, i lotu afa isi i lof tau nenge to kutuk lo kifi kulo Meriba,⁹O joo inyi to apa nenge ko iyang nenge, "Ida nan a yio to icieng." Ida afa inyi o heru recera kunenge kode o fik tau kileng iyo tee kunenge, ati i riria inyi tenya nino manyu o ric ciharu nino.¹⁰Iti yena inyi tenyitenyi kunino iyo Jakob ko cihichi kunino iyo Israel. I fotohita inyi iheru ketemoni nino ko kiciorita locurat fad kai lo ciali nino.¹¹I gatahi kilefere nenge Lahitok manyu to kwama to tic lo kac kunenge. To bok kuna lo wojohino ki iti remo inyi, to keru merok kunenge manyu ida o wojuni ari.

¹³To ngati lo Josep o joo inyi, I ngohi Lahitok i gatahi kof nenge gum to lokolukolu na lo lotu to kai tur ko to kifi kuna i lukoho kuna lo ngoni katua lo kof.¹⁴to kuna i jiri kuna li yauno kolong ko na i jir bebe na ngo tum ofa i yauno ¹⁵to kiciorita kuna lo nyumuni to dongecio kulo lohithaha, ko ngijan lo dongecio kuna sidiha kuna lo sio.¹⁶ko kiciorita kuna i jiri noo kulo kof ko kifut nenge ko kisisio lo la lomanya lafa tim lo cura. I ngohi kuno fad to ngon kue lo Josep komom lo kito lo okabwe to kiji lo recera kunenge.¹⁷Iyo obolare nenge o ri inyi ko mongo okang, ara muriaha kunenge muralia kulo mongo na i ngere. To icieng o gume cia inyi misihi kileng kuna lo ngoni many lohicungi lo kof; Icieng alifi tomon kulo Epraim, icieng alif kulo Manase.¹⁸To ngati lo Zebulun o joo inyi, "To kwama Zebulun to loro nino oleng manyu isi Isakar to katua lo kemahin kunino. ¹⁹I lolongori mute cio iya dongecio o fwori i fotohini kiciorita kulo cio kabirak; o daha cia icieng iyo samata kulo nam, iyo ibariti kuna li duha katua lo singeti."²⁰To ngati lo Gad o joo inyi, "O ngon ko gum tungani na li iti lalat lohiongore lo Gad o manya Gad ijia iya ngatuny na lo konya kana kode kue."²¹O nyumu inyi kof na i ji rara nenge ititongihin kicait lo kaboloroni ara nenge. Ka lo tuba kabolorok kulo cio, o tenya inyi wahun lo Lahitok na i nyu ko ngoto lo tenya nenge to ngati lo Israel."²²To ngati lo Dan o joo inyi, "Ara Dan kito lo ngatuny na li firunita to Basan."²³To ngati lo Naptali o joo inyi, "O sam Naptali to kisisio lo Lahitok manyu i fut ko kigata lo gum Nenge, o luny cia inyi ngati lo Orof o loro iya nam."²⁴To ngati lo Aser o joo inyi, "Na lo rumu gum iyo tee fad inyi Aser, I ngohi recera kunenge i sisi inyi manyu i ngohi inyi i lala kejuha kunenge to ngoroni. ²⁵Ara cia kikolita kulo lokoli nino bilieta kode mwala manyu o ri cia golun nino ko faritin kulo warun nino.²⁶O ru lobo lo ri ko Lobanga lo Jesurun, na li feita o ngot kai o lotuno lwaha isi ko to idis lo obolare Nenge."²⁷Ara Lobanga na lo sio lotafare nino manyu ene kof o ngon kac lohioyomare, i fuhe cia Inyi merok kunino to ketemoni nino, o joo, "To keru icieng!"²⁸Tona o manya cia Israel to kisiliban; i tongo cia Jakob ara na i jir iyo kof lo ngamang ko vino ngejuk, faji na li iti yitare kai lokolukolu.²⁹I ngon isi ko gum Israel! Ngai lohi ri ko isi, cio kuna lo lwahu Lahitok? Ara Inyi buhu ko kalwahani nino manyu ngalem lo kwatun nino, ki bang cia merok kunino isi manyu i nyion cia isi kueci kulo dongecio kuneicieng.

34 ¹Oto Moses ko ki rwohoro donge lo Nebo to oleng lo kof lo Moab manyu kue lo Pisga na li siran ko Jeriko. To ijia i totorohi Lahitok inyi na kof fad many to Gilead many Dan. ²Faji lo Naptali fad ko kof lo Epraim ko Manase, kof lo Juda fad o goru many Nam lo Mediterranean, ³Negev ko kof lo torit lo Jeriko kang lo otit o loo many Zoar.⁴Oto Lahitok o joo diho inyi, "Ara ene kof lafa la cik Nan to ki butia diho Abraham, Isako ko Jakob lafa la jimitare Nan 'A co mute Nan lotataha kuningi', lahi co Nan isi i deu to konyieha kunino ati ida cia Nan ahi co isi i range iya ijia."⁵Oto Moses karwaani lo Lahitok o weihi ijia ko lo Moab iya na lo tenyare Lahitok. ⁶O nuhahi Lahitok inyi ijia kof lo Moab katua lo gura na li siran ko Bet Peor ati ko jijia o ru tungani lo yen faji lo kucere nenge.⁷Orumu Moses lara karihin kunenge mia lobito ko keek are na lo weyarore inyi ati ida afa konyieha kunenge i fafari manyu i wasihi inyi o gol. ⁸I toyo cio kulo Israel to Moses ijia oleng lo kof lo Moab to faritin keek uni many o ru faritin kulo ki toyo ko ki cira.⁹Jijia orumu Josua kito lo Nun i fut ko okorif lo genyun tonyio o fik afa Moses kac kunenge kue nenge. Dong o ning cio kulo Israel inyi manyu i tiyi tohi na lo cik Lahitok Moses.¹⁰Many to nu, o ru lobo kamocani lo woju to Israel na lo ri ko Moses na lo yen Lahitok manyu o tenya ko Inyi tarany komoma, ¹¹na li tiyi kuno tanguhin ko kitotorita lo cule Lago inyi ki tiyo kof lo Ijpt diho Parao ko kulahitoha kunenge fad ko iyo kof neicieng fad. ¹²Tonyio o ru lobo tungani li tototor golun na hitok kode i tiyi kuna ticitici li tirima li tiyi Moses ketemoni lo cio kulo Israel fad.

Joshua

1 ¹To kifwongi lo wei lo Moses karwaani lo Lahitok , o joo Lahitok diho Josua kito lo Nun kajifitani lo Moses, ²"karwaani nei, Moses. Jijia dong o jir isi ko kuno cio fad i kukumahino lo rangita kare lo Jordan iya kof na la loro nan ki cwara icieng cio kulo Israel. ³Ahi co cia Nan isi fajihit fad kuna lo nyon keju nino iya na la cihare Nan Moses.⁴I ciak cia kof ningi many to kuny many Lebanon, manyu many to kare na hitok lo Yuparets i pude kof lo cio kulo Hitit fad many nam lo Mediterranean ngati lo lodoyorore lo kolong. ⁵O ru cia tungani lohi waitahi isi to rem to faritin kulo warun nino fad. Iya na afa la ngonore nan ko Moses, ahi ngon manyu cia Nan ko isi. Ida cia Nan ahi ngohi isi kode ahi corihi isi.⁶To gol manyu i ngere, tonyio i yaru cia isi kuno cio ki taluno ko lunyo kof lafa la buti Nan diho lohithaha kuneicieng ki cwara icieng. ⁷To gol manyu i ngere noo. To geny ki jifita cik fad na lohi co karwaani Nei Moses isi, ke gere iya iteten kode ikajong o jir i tenunore manya fajihit pili kuna li goru isi.⁸To ricahi ene buk lo cik tiktik kutuk nino; i gigilo tenyitenyi kunenge far ko karue o jir isi i genyare ki tiyo sangite fad kuna li gero katua, ito cia isi i bara manyu i tenu manya. ⁹Ida re Nan lahi cik isi? To gol manyu i ngere. Ke bang manyu ke jon, tonyio ki ngon cia Lahitok Lobanga nino ko isi fajihit fad kuna li lot isi."¹⁰Oto Josua o cik kulahitoha kulo cio o joo, ¹¹"I lorata katua lo kem ito rihohiti cio i joo, "I kukumata dahidahi kuningi. To faritin uni, ki ciah to elefar i rangaru cia ite tode lo kare lo Jordan fworo ki taluno ko lunyo kof na lohi cwara Lahitok Lobanga ningi ite ara ningi."¹²Ati iyo imaniti kulo Reuben, Gad ko nusu lo imaniti lo Manase, o rihohi Josua o joo, " ¹³I yiutu ciha lafa lohi cihare karwaani lo Lahitok Moses ite na lo joo, "Ki co cia Lahitok Lobanga ningi ite ki yoma to ki cwara ite ene ngati lo kof."¹⁴O tum ngorwo kuningi, tee ko sang kuningi ki tongo ene kof lohi co Moses ite tode lo Jordan ngati lo okangere. Ati

o jir cio rei karemok kuningi fad kuna li kukumahino to rem o range ketemoni lo cio kulo Israel kaletok kuningi. O jir ite i lwak icieng¹⁵ manyi co Lahitok icieng ki yoma iya na lohi ciorihinore ite, manyu many ka li talu icieng kof na li cwara Lahitok Lobanga ningi icieng. Langun lo ru na i tum ite yitoro manya kof ningi na lohi co Moses karwaani lo Lahitok ite tode lo Jordan ngati lo okangere lotulunore lo kolong.¹⁶ Oto icieng i nyiahahi Josua o joo, "Tohi na lohi cik isi ohoi, ki tiyi cia ohoi, manyu faji na lohi cule isi ohoi ki fwo cia ohoi."¹⁷ Iya na afa lohi ningore ohoi Moses, to na kikoi bito ki ningo manyu cia ohoi isi. Oto hati ngohi ngon jia Lahitok Lobanga nino ko isi iya afa lo ngonore ko Moses.¹⁸ Tungani na i sil o beru ningo tenya nino iyo tohi na li cik isi, tohi lobo na li cik isi icieng, oto cia i fadari. To na to gol manyu i ngere."

2 ¹To inyia, o cule Josua kito lo Nun kasifak kulo kof are to Sitim o joo diho icieng, "I fwo ito sif kof, bebe nenge kang lo Jeriko." Oto icieng o fwo o rutori kaji lo lobo mulayani lo bara Rahab, i tongoti ijia. ²O rihohini kabu lo Jeriko o jimi, "To de, lo fwonu kude cio kulo Israel ene kurou sifa kof." ³Oto kabu lo Jeriko o cule ene ifak diho Rahab o joo, "I yauno kuna cio lo fwonu o rute kaji nino, tonyio o fwonu icieng sifa kof." ⁴Ati orumu na ngorwani li yaru kuna cio are li duhahi icieng, oto o joo, "Ibo lo fwonu kuna cio diho nan, ati ida orumu nan a yen faji na lo fwonunore icieng." ⁵Ka lo doi kolong o goru langun tik li genitarihin lokoli lo kang, o fwo icieng ida dong nan a yen kikoi na lo fworore icieng. I jifata icieng deu, ngi tum ite ki iti horuno icieng." (Ati orumu inyi li yaru icieng kue lo kaji, i duhahi icieng iyo itoriti kulo bahala to kue lo kaji.) ⁷Oto cio o sutoro tiforo kuna kasifak to kikoi na lo loro ladoket lo Jordan. Manyu langun lo fwo katiforok, i genohini lokoli. ⁸O rihe kasifak ida lo getoroti o loo inyi ijia kue lo kaji diho icieng ⁹ko jimitan, "A yen nan jimitan li co Lahitok ene kof diho ite manyu lohi nief bangun na hitok ohoi to ite, tona lo colie bangun cio kulo ene kof fad to ite." ¹⁰Lohi ning ohoi koditi na li iti toworore Lahitok kifi kulo nam na i Do ketemoni ningi na li fwonunore ite to kof lo Ijpt, ko tohi na li tiyi ite iyo Sihon ko Og kabuno kulo cio kulo Amor kuna afa lo ngoni ngati lo okangere lo Jordan; kula li keru ite tur tur. ¹¹Langun lohi ning ohoi ji, o dungo taulo kuniyang manyu i palaru taulo kulo cio fad tonyio ara Lahitok Lobanga ningi Lobanga lo kai ko kof. ¹²Jijia dong lwak, i butiati diho nan jimitan i totorohi cia ite lwaha diho cio kulo kaji nei iya ene lahi totorohinore nan ite lwaha. Ki cwarata nan kitotori lo kitigolo, ¹³jimitan i lwahu cia ite warun lo apa nei ko iyang nei ko warita kulo recera kunei ko kanecera kunei ko cio pili kuna lara kuneicieng, jimitan i lwahu cia ite ohoi iyo wei. ¹⁴Iti gol icieng tau nenge to rihohino inyi o joo, "Warita kuniyang to warita kuningi, ka lida isi i rihohi cio tohi na lohi tiyo ohoi, ke tek cia ohoi isi to riejun ko to kigenoro ka lohi co Lahitok ohoi ene kof." ¹⁵Oto inyi iti cule icieng to kofite to lotupulec, o duhohino na kaji lo manyare inyi iyo kiwata lo lohitir. ¹⁶O joo inyi diho icieng, "I fwo iya dongecio o jir kajifitak ida ki rumu ite; I duhati ijia to faritin uni manyi beluno icieng ito hati i fwo." ¹⁷Tona orumu kuna cio lo rihohi inyi o joo, "Ida cia ene kibutia lohi buti isi ohoi o torahino iyo ohoi." ¹⁸many ka lohi rutu ohoi kof ki rumu isi i torahi akwara na i do ene lotupulec lohi iti culunore isi ohoi, manyu i tubu oho apa nino, iyang nino, recera ko kanecera kunino ko cio kunino fad kaji nino. ¹⁹Ka lo loo ha lobo to kiji neicieng oleng iyo kikoihin kulo katua kang, o yite cia okoto nenge kue nenge. Ida cia ohoi ki waitahi inyi. Ati to kuna lohi ngoni ko isi kaji, o ngon cia okotohin kuneicieng kueci kuniyang ka lo tir kana icieng. ²⁰Ati ka li tulu isi tohi na lohi tiyo ohoi, ki laharu cia ohoi to ene lobuti li co isi ohoi ki buti." ²¹O joo inyi diho icieng, "La ruk nan, i ngohi to ri iya na li tenyare ite." Oto inyi ko lahahino icieng o fwo, to na icieng ko fworo. Inyi ko torahino akwara na i do iyo lotupulec. ²²Ka lo fwo icieng o fwori i tongi dongecio to faritin uni, many o fwo katifitak o tak kikoi kwiik manyi beloti ida o rumuni icieng. ²³Oto kuna cio are ko ki beluno, i culoro icieng to dongecio o rangi kare manyu o fwonuni diho Josua kito lo Nun ko rihohino inyi sangite pili kuna li tiyihino diho icieng. ²⁴O joo icieng diho Josua, "Dede li co Lahitok nu kof fad iyo kac kuniyang, lo colie bangun cio fad to ohoi."

3 ¹Kiwanyi berien o woju Josua ko cio kulo Israel fad to Sitim o fwori kutuk lo Jordan faji na li taware icieng o rihe ida o rangari tode. ²To kifwongi lo faritin uni o fwo kulahitoha i lori katua lo kem fad, ³o cihati cio o joo, "Ka li deu ite sanduk lo Cik lo Lahitok Lobanga ningi ko kadwarak kulo imanit lo Levi kuna lo tingita inyi, o jir ite i woju to lohitawarehin kuningi i jifahi inyi. ⁴Ito cia ite i yen kikoi na ngohi fworore iya na lo rihe ngun ite ida li gorunore ene faji. Ati iti lomati to faji na lo ngon sanduk lomajun na li yaru yadihin alif lobito, ke fwo i nyiha tang ko inyi." ⁵O rihohi Josua cio o joo, "Iti nyujoto kenite kuningi tonyio i tiyi cia Lahitok sangite kuna li tirima to kiji ningi kiwanyi." ⁶O joo Josua diho kadwarak, "Ito ting sanduk lo Cik i fwo ketemoni lo cio." Oto icieng ko tinguno o fwori ketemoni. ⁷Manyu o joo Lahitok diho Josua, "Elefar a ciak cia Nan tingo isi to ketemoni lo cio kulo Israel fad o jir icieng o yenare jimitan a ngon Nan ko isi iya lafa la ngonore ko Moses. ⁸To rihohi kadwarak kuna lo tingita sanduk lo Cik to i joo, "Ka li goru ite kalele lo kifi kulo Jordan i fwo ito waitati kiji lo kare." ⁹O joo Josua iyo cio kulo Israel, "I fwonu ene ito ning tenyitenyi kulo Lahitok Lobanga ningi. ¹⁰Ara ene koditi na cia ngi yenare ite jimitan o ngon Lobanga na i war kiji ningi manyu i fuhe cia Inyi cio kulo Kanaan, Hitit, Hivi, Periz, Girgas, Amor ko Jebus. ¹¹To de o loo cia sanduk lo Cik lo Lahitok lo kof fad katua lo Jordan ketemoni ningi. ¹²Jijia dong ito nyumu cio tomon ko are to imaniti kulo Israel lobito to lobito imanit. ¹³Manyu deudeu ka lo ngon kejuha kulo kadwarak kuna lo tingita sanduk lo Lahitok - Lahitok lo kof fad, kifi kulo Jordan; o nguto cia kifi ida i tihita, i furoro idi kai." ¹⁴Dong ka lo woju cio to kem ara na lo wahitati rangita Jordan, o fwo kadwarak kuna lo tingita sanduk lo Cik ketemoni neicieng. ¹⁵Orumu Jordan i fut noo to faritin kulo dengo. Oto hati deudeu ka lo tir kejuha kulo kadwarak kuna lo tingita sanduk lo Cik kifi to kalele lo Jordan, ¹⁶oto kifi kuna li tihuno to kai o nguto. I furo kifi kulo kare iya idi kai faji na i loma lobo kang lo bara Adama na lo ngon ngati lo Zeresan, oto kifi kulangun li tiharita nam lo Arba na lara nam lo Balak ko nguto tur. Tona o range cio tode lo Jordan na li siran ko Jeriko. ¹⁷O waita kadwarak kuna lo tingita sanduk lo Cik lo Lahitok kiji lo kare lo Jordan kof na i tou ka lo ringita cio kulo Israel many o range misi fad to kof na i tou.

4¹Langun lo keru misi fad rangita Jordan, o joo Lahitok diho Josua,²"To nyumu cio tomon ko are to kiji lo ilulung lobito tub to imanit lobito,³i ngohi icieng to tinge morutok tomon ko are to kiji lo Jordan to na faji lo waitare kadwarak to ken. Ito tingoroti i yaru nu faji li fwororo ite ki tawa ene kurou."Tona i lolongu Josua kuna cio tomon ko are lo nyumu inyi to kiji lo ilulung lo cio kulo Israel, lobito tungani to imanit lobito,⁵ko rihohino icieng o joo, "I fwo ketemoni lo sanduk lo Lahitok Lobanga ningi kiji lo Jordan. O jir ite lobito lobito o ryongohi moru okoko nenge o tumohino kulo wel lo imaniti kulo Israel.⁶i tongo ara kitotori kiji ningi. Mute karihin ka lohi tafia tee kuningi ite o joo, "Nyio fotiri lo tenya lo kuno morutok?"⁷Ito rihohiti icieng i joo, "O nguto afa kare lo Jordan to ketemoni lo sanduk lo Cik lo Lahitok. Lafar lo rangunore inyi Jordan, lo nguto afa kifi kulo Jordan. O jir kuno morutok ara ki iti yiunita iyo cio kulo Israel to karihin fad."⁸Dong i tiyi cio kulo Israel iya na lo cihare Josua icieng. O tingu icieng morutok tomon ko are to kiji lo gura lo Jordan i jifita wel lo imaniti kulo cio kulo Israel iya na lo cihare Lahitok Josua manyu o tingoro icieng kuna morutok iya kema neicieng faji na lo fwo icieng i tahirone icieng kof.⁹I furohi Josua kuna morutok tomon ko are orumu lo ngoni kiji lo gura lo kare lo Jordan na faji orumu lo waitare kadwarak kuna lo tingita Sanduk lo Cik. Manyu o rihe o ngoni ijia ko jija.¹⁰¹¹deudeu langun lo keru icieng fad rangaru, o lotu sanduk lo Lahitok ko kadwarak iya tode o deya cio.¹²O range cio kulo imanit lo Reuben, Gad ko nusu lo imanit lo Manase Jordan ketemoni lo cio kulo Israel ara na li kukumahinoti to rem iya lafa lo cihare Moses icieng.¹³Cio kuna lo tum alifi keek ongon o rangari oleng lo Jeriko ara na li kukumahinoti to remun.¹⁴Lafar o ting Lahitok Josua to ketemoni lo cio kulo Israel fad o fwonu icieng o rima inyi to karihin kulo warun nenge fad iya na afa lo rimarehin Moses.¹⁵To inyia o joo Lahitok diho Moses,¹⁶"To rihohi kadwarak kuna lo tingita sanduk lo Cik i rwohu tode to katua lo Jordan."¹⁷Oto Josua ko ki lolonguno kadwarak o joo, "I rwohutu tode to katua lo Jordan."¹⁸Oto kadwarak i rwohu tode to katua lo Jordan o tingitati sanduk lo Cik lo Lahitok. Deudeu kejuha kuneicieng nyona kof na i tou ji, kifi kulo Jordan ko ki fut i tihita iya ladi nenge.¹⁹To far lo tomon lo ofa lo lobito o range cio to Jordan o fwororo i tawati Gilgal iyo lohikori lo Jeriko to ngati lo okangere.²⁰Josua ko ki furohino inyia Gilgal kuna morutok tomon ko are lo dumuni to katua lo Jordan.²¹O joo inyi diho cio kulo Israel, "Mute karihin ka li tafia lotataha kuningi monyieri kuneicieng o joo, "Nyio hati fotiri lo tenya lo kuno morutok?"²²Ito rihohiti icieng i joo o rang afa cio kulo Israel Jordan to kof na i tou.²³Tonyio iti tou afa Lahitok Lobanga ningi kare lo Jordan to ketemoni ningi many i rang ite. I tiyi afa Lahitok Lobanga ningi iyo Jordan iya na afa li tiyore Nam na i Do na lo korare Inyi nam to kiji many ki rangunore ohoi.²⁴I tiyi Inyi ene o jir cio kulo kof fad o yenare jimitan o gol kana lo Lahitok manyu o jir ite i bangare Lahitok Lobanga ningi."

5¹Tona ka lo ning kabuno kulo cio kulo Amor fad kuna lo ngoni ngati lo lodoyorore lo kolong ko kabuno kulo cio kulo Kanaan kuna lo ngoni kutuk lo nam koditi na li iti toworore Lahitok kare lo Jordan to ketemoni lo cio kulo Israel, many o rang icieng, o colie tauro kuneicieng to bangun manyu o ru dong lakaye lo waitahino cio kulo Israel.²To kuna faritin o joo Lahitok diho Josua, "I dongu ngalemo kuna i koji manyu i lire cio kulo Israel ari."³Oto Josua ko ki donguno ngalemo kuna i koji i lirare cio kulo Israel to Gilgal Haaralos.⁴Tona ara ene tohi na li co inyi i tiyi ji; Orumu cio fad kulafa lo fwonu to kof lo Ijpt, cio rei fad kulafa lo tum ara karemok lo fwonu o keroroti to mwang langun lo fwonuni to kof lo Ijpt.⁵Cio fad kulafa lo fwonu orumu afa li liri ati cio fad kuna lo tomonohini mwang na lo rumu cio lo ngon owele lo fwonuno oleng to kof lo Ijpt orumu ida i liri.⁶Orumu Israel lo lot katua lo mwang to karihin keek ongon many o keroro cio kulafa lorumu o cam ara karemok to na lo fwonunore icieng to kof lo Ijpt iya na lida icieng o ningore tenya lo Lahitok. Tonyio orumu Lahitok li buti diho icieng o joo, ida cia icieng o rihe o deu kof lafa la buti Inyi diho lohithaha kuniyang lo ki cwara ohoi. Kof na li tihitare lei ko otoro.⁷Tona o lotu inyi iti boloru tee kuneicieng o luny faji neicieng manyu icieng kuna li lir Josua. O rihe orumu ida li liri icieng tonyio ida orumu o tumiti ki lira icieng to kikoi.⁸Manyu langun lo keruni ki lira misi fad i tong icieng kema many o furiori.⁹Tona o joo Lahitok diho Josua, "Elefar lati bobore Nan riri lo kof lo Ijpt to kenite kuningi." Dong iti barahini na faji o joo Gilgal, o barare ji ko jijia.¹⁰To kurou lo far lo tomon ko ongon lo ofa lo lobito ka lo rihe icieng i tawa Gilgal, na lo ngon oleng lo Jeriko, o nyia Israel karama lo Ranguru.¹¹Dong to korwong lo far lo Rangaru, lafar token, o nyia icieng daha na lo doru to na kof; mugati na lo ru ibula ko ngamang kuna lo fejo.¹²Mana ko ki cung lobito far nenge, o nyia icieng daha na lo doru to kof o ru dong mana iyo cio kulo Israel, ati la kari o nyia icieng daha lo kof lo Kanaan.¹³Tona dong orumu Josua lo nyiha Jeriko, o ting inyi komom o deu tungani o woita ketemoni nenge o tehita ngalem latubot na lo utu to sohobo to kana nenge. O loo Josua many diho inyi i tifi o joo, "Ira isi niyang kode lo merok kuniyang?"¹⁴I nyiahahi inyi o joo, "Ida nan ara lo lobo ngati keken, ati la lotu nan iya karyengani lo karemok kulo Lahitok." Oto Josua ko urohino kof lorubuhe to rima ko ki tafia inyi o joo, "Nyio ifak na lo tehita Lahitok nei to karwaani nenge?"¹⁵I nyiahahi karyengani lo karemok kulo Lahitok inyi o joo, "To puce kamuha to kejuha kunino, tonyio o nyu ene faji li waitare isi." Manyu i tiyi Josua iya na.

6¹Tona orumu lokoliho kulo Jeriko o ruho otoc. O ru tungani lo rutu manyu o ru tungani lo rute.²To inyia o joo Lahitok diho Josua, "To de la fotohi nan Jeriko kac kunino, ara lobito ko kabu nenge ko karemok kunenge."I doroti i lor kang kakeny lobito ko cio karemok fad. I tiyoto ji to faritin ile.⁴I ngohi kadwarak mietare to tek turena kuna lara muriaha kulo mongi kulo kera ketemoni lo sanduk lo Cik. To far lo mietare i doroti i lor kakeny mietare ko kadwarak o kuta turena.⁵Ka li ning ite icieng o kut ikutit na i kwat iti rungi tektek iyo turena, i cwara karemok fad i gore to ogoro na i kwat. Oto cia kiwati lo lohiti lo kang ko uroho, i ngohi dong karemok to rute kang hatua tungani lobito lobito o tire iya ketemoni nenge.⁶Oto Josua kito lo Nun ko ki lolonguno kadwarak ko jimitan diho icieng, "ito ting sanduk lo Cik lo Lahitok manyu i cwara kadwarak mietare kuna lo tehita turena o lot ketemoni nenge." Manyu o rihohi inyi karemok o joo, "I fwo i fwo i doroti i lor kang ko karemok kaniemitak kuna lo lot to ketemoni lo sanduk lo Lahitok."⁸Langun lo tenya Josua ko cio o fwo

kuna kadwarak lo tehita turena mietare to ketemoni lo Lahitok ketemoni, o kutati turena kuneicieng oto sanduk lo Cik lo Lahitok i jifita icieng.⁹ O fwo karemok kaniemitak ketemoni lo kuna kadwarak lo kuta turena, o fwonu manyu karemok kunakude i jifita sanduk. Ene fad iti ring turena kwatun.¹⁰ Ati orumu Josua lo cik karemok o joo, "Ke gore ki gorita lo rem, ke co ogoroho kuningi o ninguno, ke iti kwat ogoroha kuningi, ke tenyu lobo tenya many far na cia mute lahi rihohinore nan ite a joo i goreti, ito hati i gore!"¹¹ Tona i co inyi o lotitarehin sanduk lo Cik lo Lahitok, i lorarehin kang lo Jeriko kakeny lobito. Oto hati karemok i beloro iya kem o fworu o get ijia.¹² O woju Josua berien kiwanyi nenge, manyu o ting kadwarak sanduk lo Lahitok.¹³ O fwo kuna kadwarak mietare lo tehita turena ketemoni, i doroti to ketemoni lo Sanduk lo Lahitok o kutati turena. I temita karemok ketemoni neicieng, o ngoni kuna lo tuk kifwongi lo sanduk lo Sanduk lo Lahitok, adi turena iti ringa kwatun.¹⁴ To far lo are i dor icieng i lor kang lo Jeriko kakeny lobito o yitori iya kem. I tiyi icieng ji to faritin ile.¹⁵ To far lo mietare o woju icieng kiwanyi odor, i lori kang lo Jeriko kakeny mietare iya na li tiyititare icieng ara to ene far i lor icieng kakeny mietare.¹⁶ Ki loraru lo kakeny mietare langun lo kut kadwarak turena ara na i kwat o rihohi Josua karemok o joo, "I goreti tonyio lohi co Lahitok ite ene kang."¹⁷ Ene kang ko sangite kuna lo ngoni katua fad o jir i fotohini diho Lahitok. O jir ara Rahab mulayani keken ko cio kuna lo ngoni ko inyi, icieng lo tong tonyio i duhahi afa inyi kasifak kuna lohi culu ohoi.¹⁸ Ati i ngohiti sangite kuna li fotori o jir isi ida i yauno wei ken nino akeake to dumuno lobo tohi iyo icieng. Kalida, ito cia i yauno kem lo Israel keroro; i co kidak iyo cio.¹⁹ Sangite fad kuna lara rial, dahab ko kuna lara mwala ko bilieta o nyuji dihi Lahitok o jir o fihahini lohikumare nenge.²⁰ Langun lo kuti turena, i gore karemok. Manyu to kwatun lo turena ka li gore cio to ogoroha kuna i kwati o uroro lohiti, oto cio fad i pusoro katua lo kang many i taluni kang.²¹ I fotohi icieng na kang diho Lahitok ko ki fadaroti sangite kuna i wari to katua nenge fad to ngalem latubot; cio rei ko ngorwo, ngoroyok ko tee, kicu, kera, kiri ko sigiriahin.²² O joo Josua diho kuna cio rei are lo sif kof, "I fwo kolo na mulayani, i yaunoti inyi ko cio fad kuna lo ngoni ko inyi kaji nenge i jifita kibutia na li butiare ite diho inyi."²³ Oto kuna kilahaji lo sif kof ko fworu ki yauno Rahab oleng, apa nenge ko iyang nenge, recera kunenge ko kanecera kunenge ko cio pili kuna lara kunenge. I yauni cio kulo kaleicieng fad o fihahini oleng to kem lo Israel.²⁴ Oto hati ko curaroti kang fad ko sangite pili kuna lo ngoni katua, ati o fihi rial, dahab ko sangite kuna lara mwala ko bilieta katua lo lohikumare lo Lahitok.²⁵ Ati i ngohi Josua mulayani Rahab ko cio kulo kaleicieng fad ko cio pili kuna lara kunenge, tonyio i duhahi inyi cio kasifak kuna lo cule Josua iya Jeriko. Manyu o war inyi ko cio kunenge kiji lo cio kulo Israel ko elefar.²⁶ To lafar o teny Josua ene kibutia o joo, "I ficiori tungani na lo tem ki iti ngejuho ki faha ene kang Jeriko to ketemoni lo Lahitok. O fik cia inyi guri kunenge to warun lo kito nenge okang, o gurohi cia inyi lokoliho kunenge to warun lo kito nenge oboi."²⁷ Dong o ngon afa Lahitok ko Josua manyu i sarahi kwatun lo karana nenge kof fad.

7¹ Ati ida afa cio kulo Israel i genoro to sangite kuna li fotohini diho Lahitok; Akan kito lo Karmi, kito lo Zimri kito lo Zera, lo imanit lo Juda ko dumuno kude iyo kuna sangite; tona oto kilongo lo Lahitok o cura iyo cio kulo Israel.² Tona o cule Josua kude cio to Jeriko iya Ai na lo nyiha ko Bet Aven iya ngati lo okangere lo Betel, manyu o rihohi icieng o joo, "I fwo ito sif kof lo na ngati." Tona o fwo kuna cio o sif Ai.³ Ka lo yitu icieng diho Josua, o joo icieng diho inyi, "Ida karemok fad o tum fworu Ai. To cule cio alif are kode uni o fwo i talu inyi i lany ki iti niama karemok fad tonyio i kutingi cio kuna lo manya ijia."⁴ Tona o fwo karemok alifi uni ijia, ati o lanyu cio kulo Ai icieng⁵ na li fadari cio keek uni ko ile to kiji neicieng. Iti rwangaru icieng karemok kulo Israel many to lokoli lo kang many lohikefare lo morutok i fadahi icieng lohijuruare lo kof. Tona o colie taulo kulo cio to bangun o libe kenite iya kifi.⁶ Oto Josua ko cira kyelani kunenge ko urohino lorubuhe ketemoni lo Sanduk lo Lahitok i wasihi ijia many kurou. I tiyi manyu lohitwaha kulo Israel iya na, na lo pulahini fur kuaci kuneicieng.⁷ Manyu o joo Josua, "Oi Lahitok na li lanyu fad, nyio iti rangu isi kuno cio kare lo Jordan ki cwara ohoi kac kulo cio kulo Amor lo keruno ohoi? Ngara hati ki tong nu tode lo Jordan." To lau hati karwaani nino, Lahitok. Nga teny ha nan nyio iya ene lo lanyu merok karemok kulo Israel?⁸ O ning cia cio kulo Kanaan ko misiok kulo ene kof kulakude fad ko fwonunoti ki rirituni ohoi ko ki fufusoroti karana niyang to kue lo kof, nyio ha dong cia i tiyi Isi to kwatun lo karana Nino na hitok?⁹ O joo Lahitok diho Josua, "To woju! Nyio i rubuk isi i cuhohi komom kof."¹⁰ Li pal cio kulo Israel, lo gili ciharu Nei na la cik Nan a joo o jir icieng o ric. Lo dume icieng kude kulo kuno sangite li fotohini, lo kokole icieng, lo taler icieng, li morihi icieng kunu sangite ko kuneicieng.¹¹ Inyi na li co cio kulo Israel ida o tum woihahino jore ko merok kuneicieng; i belohi icieng korwonga kuneicieng ko ki feita tonyio lo cam icieng ara kulo keroro. Ida cia Nan ahi ngon ko ite tur many ka li keru ite sangite kuna lo cam to keruno to kiji ningi.¹² I loo iti nyujo cio; To rihohi icieng to i joo iti nyujoto kenite lo ki kukumahino to kiwanyi; tonyio tohi na lo teny Lahitok Lobanga lo Israel ene; O ngoni sangite kuna li fotori kiji ningi, Israel. Ida cia ite i tum woihahino jore ko merok kuningi many ka li dume ite icieng to kiji ningi.¹³ Kiwanyi i furunoti kenite kuningi to imaniti. Imanit na lo nyumu Lahitok o jir i furuno to agwalahin, agwala na lo nyumu Lahitok o jir i furuno to kajihit, kaji na lo nyumu Lahitok o jir dong o fwonu to cio.¹⁴ Tungani na lo rumuni ko kuna sangite li fotori o jir o curari to kima, ko sangite kuna lara kunenge pili. Lo gil inyi ciharu lo Lahitok manyu li tiyi tohi na li iti longojita noo to Israel.¹⁵ Kiwanyi berien i co Josua Israel i furunita to imaniti, ko nyumunoti imanit lo Juda.¹⁶ O fwonu imanit lo Juda to agwalahin ko nyumunoti agwala lo Zera. I co inyi agwala lo Zera o fwonu to kajihit, o nyumuni kaji lo Zimri.¹⁷ I co Josua kaji lo Zimri o fwonu to cio, o nyumuni Akan kito lo Karmi kito lo Zimri kito lo Zera lo imanit lo Juda.¹⁸ Oto Josua ko jimitan diho Akan, "Kito nei, i cwara deyo ko kwatun diho Lobanga lo Israel manyu to rima Inyi. Ki rihohi nan tohi na li tiyi isi, ke mon diho nan."¹⁹ I nyiahahi Akan o joo, "Dede la pal nan diho Lahitok Lobanga lo Israel. Tohi na la tiyi nan inyi ene."²⁰ Ka la deu nan iyo sangite kuna lo beluni; kyela na i dwaru lo Babilonia, sekeli mia are kulo rial, ko tul lo dahab na i bubunga na lo tum kirioci nenge sekeli keek miet. A dam nan icieng, nan ko dumuno. A

duhahi nan icieng kof katua lo kema nei a iti temohi rial fotiri.²²Tona o cule Josua jayona i fe icieng iya kema, o fwori o rumuni ijia, i duha katua lo kema nenge o ngon rial fotiri.²³O dumu icieng kuna sangite to kema i yauni diho Josua ko cio kulo Israel fad ko lwehino ketemoni lo Lahitok.²⁴Oto Josua ko Israel fad ko ki niefuno Akan kito lo Zera, rial, kyela ko tul lo dahab, tee rei ko tee kariok kunenge, kicu, sigiriahin, ko kera kunenge, kema nenge ko sangite kunenge kunakude fad i yari gura lo Akor.²⁵O joo Josua, "Nyio i yauno isi ene kidak diho ohoi? I yauno manyu Lahitok kidak diho isi elefar." Oto Israel fad ko caha inyio to morutok, manyu langun lo cahi kunakude, o curari icieng.²⁶I furohi icieng morutok kuna i borengi kai lo Akan kuna li wasihi ko jijia. To inyia i belo Lahitok iyo kilongo nenge na lorumu o nok noo. Tona i lolongi na faji o jimi gura lo Akor many to nu.

8

¹To inyia o joo Lahitok diho Josua, "Ke bang, ke co tau i palaru. Yaru karemok fad i loo iti remo Ai. Tonyio la co Nan kabu lo Ai, cio kunenge, kang nenge ko kof nenge fad kac kunino.²I tiyo diho Ai ko kabu nenge iya na li tiyore isi iyo Jeriko ko kabu nenge ati sangite kuna li belu ite to katua ko sang pili i tum ite i yaru ara kuningi. To rahi cio korwong lo kang."³Tona o loo Josua ko karemok fad fworo ki iti remo Ai. O nyumu inyio karemok kunenge kuna i goli alifi keek uni o cule icieng karue⁴ o cik icieng o joo, "Ito ning otoc. I fwo ito raati korwong lo kang, ke fwo ha i lomaha to kang. I kukumahinoti ite fad."⁵Ki fwonu ciao hoi ko karemok kuna lohi ngon ko nan ki buruno kang, ka lo fwonu cio kulo na kang rem ko ohoi, ki tem cia ohoi ki feita to ketemoni neicieng.⁶Ki iti rwangaru cia icieng ohoi many ki labe ohoi icieng oleng to kang, tonyio i yio cia icieng o joo, "O ngon icieng ki feita to ketemoni niyang iya langole lafar." Dong ka lohi fe ohoi to ketemoni neicieng,⁷ o jir ite i woju to lo raare ningi i fwo i talu kang. I co cia Lahitok Lobanga ningi na kang kac kuningi.⁸Ka li talu ite na kang, ito curahi to kima. I tiyoto tohi na lo cik Lahitok, iti de jimitan i tiyi ite tohi na la cik nan."⁹Tona Josua ko cularu icieng, icieng ko fworo iya faji loraare o fwori o radati kiji lo Betel ko Ai iya ngati lo lodoyorore lo kolong lo Ai ati o get Josua ko cio.¹⁰Kiwanyi berien Josua ko loro hera karemok kunenge, oto inyio ko kulahitoha kulo karemok ko ki dororo iya Ai to ketemoni lo cio kulo Israel.¹¹Karemok fad kuna lorumu o ngoni ko inyio li dororo iya na kang o fwori o goruni ketemoni nenge. O gurohi icieng kem iya ngati lo kai lo Ai na lo kor gura icieng ko kang.¹²Orumu Josua lo dumu cio kuna lo tum alif miet iti raahi icieng kiji lo Betel ko Ai iya ngati lo lodoyorore lo kolong to kang.¹³Tona o par karemok faji neicieng, ko kem neicieng o ngon iya ngati lo kai lo na kang, o ngon kuna lo raa lodoyorore lo kolong nenge. Na karue lo Josua katua lo gura.¹⁴Ka lo deu kabu lo Ai ji, o ruharu icieng ko cio kulo kang nenge kiwanyi berien ki ric iyo rem ko Israel lobo faji li lomo Araba. Ati ida inyio o yen jimitan o ngoni cio kuna lo raahini korwong lo kang.¹⁵Oto Josua ko cio kulo Israel i co i fuhari icieng iya kifwongi to ketemoni neicieng ara na li fejaroti iya ngati lo mwang.¹⁶I lolongori cio kulo Ai fad ki fuharu icieng, oto icieng i fuharu Josua o labaroti o lomaha to kang.¹⁷O ru lobo tungani lo tong Ai kode Betel lida i fuharu karemok kulo Israel. O ngerihi icieng kang o wat iti rwangaroti Israel.¹⁸To inyia o joo Lahitok iyo Josua, "To ut kang lo Ai to morok na to kana nino tonyio a cwara Nan na kang kana nino." Oto Josua ko uta kang lo Ai to morok na lorumu o ngon kana nenge.¹⁹Deudeu ka li tiyi inyio ji, kuladi cio lo raa ko wojuno to lohiduhare neicieng ko ki buraroti kang hatua. O fwo icieng deudeu katua lo lokang i niefu na kang ko curaru to kima.²⁰O ngolo cio kulo Ai o deuni furo lo kang o loro kai, ati o ruhi icieng koditi na ngo furarehin iya lobo ngati. Israel kuladi li fejaru iya mwang ko ki belohino katirwangak kuneicieng.²¹Tonyio langun lo deu Josua ko Israel fad jimitan li niefu karaak kang manyu lo loo furo lo kang kai, ko ki beloti i burahinoti cio kulo Ai.²²O rutu manyu kunu karaak to katua lo kang o fwonu kenite kuneicieng, o fik dong icieng cio kulo Ai kiji ko Israel o ngon ngatihin fad. I fade Israel icieng o ru na lo fur kode na li niefuni ara na i war.²³Ati i neifu icieng kabu lo Ai ara na i war i yauni diho Josua.²⁴Langun lo keru karemok kulo Israel ki fada cio kulo Ai fad to oleng ko to mwang idi orumu li iti rwangarorehin icieng, langun lo keruni icieng fad to ngalem, i beluno cio kulo Israel fad Ai i fadari cio kuna lorumu otong ijia.²⁵Cio alifi tomon ko are; rei ko ngorwo kulo Ai o keroro fad lafar.²⁶Tonyio ida orumu Josua o fik kana na lo tehita morok kof many o keru inyio cio fad kuna lorumu o ngon Ai.²⁷Ati i yaru Israel sang ko sangite kuna lo beluni to katua lo ene kang ara kuneicieng iya na li iti timahinore Lahitok diho Josua.²⁸Tona Josua ko curaru Ai ko ki iti raha ara mura na li ngohini ko elefar.²⁹O ihahi inyio ken lo kabu lo Ai iyo kete o ngerihi ijia many kurou. Langun lo doi kolong o rihohi Josua cio o ihu ken nenge to kai lo kete i birohini katua lo lokoli lo kang ko ki furohinoti morutok kuna i borengi ken nenge kuna lo ngoni ko elefar.³⁰Oto Josua o duhohi ciali lo Lahitok Lobanga lo Israel kai lo donge lo Ebal,³¹ iya na lo cihare Moses karwaani lo Lobanga diho cio kulo Israel. O duhohi inyio i jifita iya na li gerore iyo buk lo cik lo Moses – ciali lo morutok kuna lida i kefi, kuna lida i tiuni to lobo biliet. Kue lo ene ciali i fotohi icieng kiciorita locurat, manyu i fotohini kiciorita lo kimoraru.³²To inyio to ketemoni lo cio kulo Israel, i gerohi Josua kitiririta lo cik lo Moses iyo kuna morutok.³³Cio kulo Israel fad ko lohithaha kuneicieng ko kangotok kulo tenyitenyio orumu o waitati ngatihin are kulo Sanduk lo Cik lo Lahitok i beloti o deyati kadwarak kulo imanit lo Levi kuna orumu lo tingita inyio. Cio koditi are fad; misiok kuna lo manya kiji neicieng ko cio kuna lo tomonohini ara Israel orumu o ngoni ijia. O woita nusu lo cio ketemoni lo donge lo Gerazim nusu kunakude o woita ketemoni lo donge lo Ebal, iya na lorumu o cihare karwaani lo Lahitok lafar ka li cwara inyio cihichi to ki gata cio kulo Israel.³⁴To kifwongi i ken Josua tenyitenyio kulo cik fad, igatiti ko ificiti iya na li gerore iyo buk lo cik token.³⁵O ru lobo tenya iyo tenyitenyio kuna lo cik Moses lida Josua i kenihi iyo lotubare lo Israel fad na li moru ko ngorwo ko tee ko misiok kuna lo manya kiji neicieng.

9 ¹v1 Ka lo ning kabuno kulo ngati lo lodoyorore lo kolong to Jordan – kabuno kulo kof lo dongecio, ko kuna lo ngoni gum lo dongecio kulo ngati lo lodoyorore lo kolong ko kuna li tolita kalele lo nam lo Mediterranean many kof lo Lebanon

(kabuno kulo cio kulo Hitit, Amor, Kanaan, Perez, Hivi ko Jebus).² I morahino icieng ara lobito lo fwonuno ki iti remo Josua ko cio kulo Israel.³ Oto hati ka lo ning cio kulo Gibion tohi na li tiyi Josua iyo kangite kulo Jeriko ko Ai,⁴ oto icieng i buhu laba: o fwo icieng iya ifak kulo cio kulahitoha kuna lo cuna sigiriahin kuneicieng okodoho kuna lo ciciraha ko okodoho kulo vino kuna lo ngoroyoni kuna lo tetejaha i rorohi.⁵ I cief icieng kamuha kuna lo keroro kuna i tuloho manyu i ciefi kyelani kuna lo ciraha. Mugati lo pehe neicieng lo towi manyu i furehi.⁶ Oto ko fworoti diho Josua na orumu lo ngon kem idi Gilgal, ko fwo jimitan diho inyi ko cio kulo Israel, “Ki fwonu ohoi to kof na i loma noo, ki yomo ko ohoi.”⁷ O joo cio kulo Israel diho cio kulo Hivi, “Ati ngi manya ha cia ite ki nyihaha ko ohoi, tona ngohi yomo ohoi ko ite aja?”⁸ O joo icieng diho Josua, “Kira ohoi karwaak kunino”. Ati i tifi Josua icieng o joo, “Oho ngai ite manyu i fwonu ite to aji?”⁹ I nyiahahi icieng inyi o joo, “O fwonu karwaak kunino to kof na i loma noo to kwatun lo Lahitok Lobanga nino. Tonyio lohi ning ohoi layomiti kunenge to sangite fad kuna li tiyi Inyi to kof lo Ijipt,¹⁰ ko sangite pili kuna li tiyi Inyi diho kunu kabuno are kulo cio kulo Amor to ngati lo okangere lo Jordan; Sihon kabu lo Hesbon ko Og kabu lo Basan na lo lanyu ko lo Astaros.”¹¹ Oto lohithwaha kuniyang ko cio kulahitoha kulo kof niyang pili ko jimitan diho ohoi, “Ito dumu pehehin kulo owele ningi i fwo iti ricoto kunu cio, iti rihohiti icieng iti joo, “Kira ohoi karwaak kuniyang, ki yomo ko ohoi.”¹² O nok afa kuna mugati kuniyang lafar lohi kukumahinore ohoi to kang lafar lohi wounore ohoi ki fwonunore diho ite. Ati jijia ito de lo towi manyu li furehi.¹³ Manyu ara afa kuno okodoho kulo vino ngejuho lafar lohi turahinore ohoi to de jijia dong lo tetejaha manyu i roroha, manyu kyelani ko kamuha kuniyang lo keroro to lomajun lo owele.”¹⁴ O de cio kulo Israel kuna sangite ko dahidahi kuneicieng, i ngengeli ati ida icieng i tifi Lahitok.¹⁵ Oto Josua ko fihahino ciharu lo yomo ko icieng lo ki ngohino icieng o wari, manyu iti gol kulahitoha na yomo to kibutia.¹⁶ Faritin uni to kifwongi lo yomo neicieng ko cio kulo Gibion, o fwonu Israel o ning o joo ara icieng loryehati kuneicieng kuna lo nyihaha ko icieng.¹⁷ Oto cio kulo Israel o woju ko fwo, to far lo uni o goruni kangite kuneicieng: Gibion, Kepira, Beeror, ko Kirias Jearim.¹⁸ Ati ida Israel iti rem icieng, tonyio lo cik kabolorok kulo tuba manyu i buti yomo to karana lo Lahitok Lobanga lo Israel. I momodo ilulung kenite lo kulahitoha,¹⁹ ati i nyiahahi kulahitoha fad o joo, “Lohi cihahi ohoi icieng kibutia to Lahitok Lobanga lo Israel manyu lida ohoi ki tum tiro icieng jijia.”²⁰ Tohi na lohi tiyi cia ohoi diho icieng inyi ene; ki co ciao hoi icieng o wari o jir kilongo lo Lobanga ida ki urohino ohoi to gila kibutia na lohi cik ohoi diho icieng.”²¹ O sodoro icieng o joo, “I ngohi icieng to wari, ati i ngohi icieng lara kacalak kulo keyek ko kayohok kulo kifi diho ilulung fad.” Tona o rici ciharu na li co kulahitoha icieng.²² To inyia i lolongu Josua cio kulo Gibion o joo diho icieng, “Nyio ki iti nonong ite ohoi i joo, “Ki manya ohoi kof na i loma ko ite”, ati hati ite i nyihaha ko ohoi?”²³ Li ficoro jijia ite, ida cia ite i laharu iyo cala lo keyek ko yoho kifi kulo tic lo kaji lo Lobanga nei.”²⁴ I nyiahahi icieng Josua o joo, “Lo rihohini karwaak kunino otoc tohi na lo cik Lahitok Lobanga nino diho karwaani Nenge Moses lo ki cwara ite ene kof fad ko keruno cio kamanyak ijia to ketemoni nino. Tona ki bangi bo ohoi to warita kuniyang ite, inyi na li co ohoi ki tiyi ji.”²⁵ Lohi ngoni dong ohoi kac kunino, i tiyo dong diho ohoi tohi na li deu isi o cam kode o jir diho isi.”²⁶ Oto Josua ko lwahuno icieng iyo cio kulo Israel, ida dong i fadari icieng.²⁷ Lafar inyi ko fiha cio kulo Gibion ara kacalak kulo keyek ko kayohok kulo kifi diho ilulung, lo ki tiyo sangite kuna lo wahiti to ciali lo Lahitok to faji na mute lo nyumu Lahitok. Manyu tohi na li tiyo icieng na ko jijia.

10

¹Tona o ning Adoni – Zedek kabu lo Jerusalem o joo lo dume Josua Ai manyu lo cure tur, i tiyi iyo Ai ko kabu nenge iya na li tiyore iyo Jeriko ko kabu nenge manyu o joo lo fik cio kulo Gibion kiruk lo yomo ko cio kulo Israel manyu lara kalihitak ko icieng.² Oto bangun i nief inyi ko cio kunenge noo to ene tenya tonyio ara afa Gibion kang na lo gol lo fere nenge iya kangite kuna lo manyare kabuno, o bolo orumu inyi i lany Ai manyu cio kunenge fad ara karemok kuna i goli.³ Oto Adoni – Zedek kabu lo Jerusalem o rihohi Hoham kabu lo Hebron, Piram kabu lo Jarmus, Japia kabu lo Lacis ko Debir kabu lo Eglon.⁴ O joo inyi diho icieng, “I fwonu ki lwahata nan ki iti remo Gibion tonyio lo yomo icieng ko Josua ko cio kulo Israel.”⁵ Oto kuna kabuno kulo cio kulo Amor miet; kabu lo Jersusalem, lo Hebron, lo Jarmus, lo Lacis ko lo Eglon ko ki morahino golun. O fwo icieng ko karemok kuneicieng fad ko parun lo ki iti remo Gibion.⁶ Oto cio kulo Gibion ko cularu tenya diho Josua iyo kem na lo ngon Gilgal o joo, “Ke ngohi karwaak kunino, ou deudeu ki iti hor ohoi! Ki lwak ohoi tonyio lo fwonu kabuno kulo cio kulo Amor to kofikofi kulo dongecio fad, li mori golun lo fwonuno ki iti remo ohoi.”⁷ Tona Josua ko ki dororo to Gilgal ko karemok kunenge pili ara lobito ko karemok kuna i goli i lany.⁸ O joo Lahitok diho Josua, “Ke bang icieng: La co Nan icieng kac kunino, o ru cia lobo bito to kiji neicieng lo woita remun ko isi.”⁹ To kifwongi lo ki dororo to Gilgal karue mwaa, iti ryeny Josua icieng.¹⁰ Oto Lahitok i juhohi lokafikafi lo bangun kenite kuneicieng to ketemoni lo karemok kulo Israel, oto Josua ko lanyuno icieng tur to Gibion iti rwangaru Israel icieng to kikoi na lo loro Bet Horon ko ki fadaru icieng doroot many Azeka ko Makeda.¹¹ Ka li fejaru icieng to ketemoni lo Israel i jifitati kikoi to Bet Horon iya Azeka, o culu Lahitok morutok kulo lofalanga kuna hitoha kenite kuneicieng manyu o borengi kuna li fade morutok kulo lofalanga i lany kuna li fade karemok kulo Israel.¹² Lafar li cwarare Lahitok cio kulo Amor kac kulo Israel, o joo Josua diho Lahitok to ketemoni lo Israel, “Kolong to woita i rye kai lo Gibion; ojo manyu isi ofa to woita kai lo ridat lo Aijalon.”¹³ Kolong ko woita lobito faji manyu o woita ofa, many i lenu misi kenite iyo merok kuneicieng iya na li gerore iyo buk lo Jasar. O woita kolong kiji lo kai iti pwak doyoro far lobito.¹⁴ O ru afa lobo far lo ri ko la far many to berien kode many. Far na lo ningore Lahitok kutuk lo tungani. Dede orumu Lahitok o rem to Israel.¹⁵ Oto Josua ko o yitoro ko Israel fad iya kem Gilgal.¹⁶ Tona i fe kuna kabuno miet o fwo i duhati kunom lo Makeda.¹⁷ Ka lo rihohini Josua o joo lo rumuni kuna kabuno miet i duha kunom lo Makeda,¹⁸ o joo inyi ito boborohiti morutok kuna hitoha i tuk kutuk lo kunom ito hati iti parahi kude cio ijia i ririati¹⁹ ati ke iti cung ki iti rwangita merok kuniyang! I lorahiti i pusohino icieng to kifwongi, ke ngohi

o goruni kangite kuneicieng tonyio li co Lahitok Lobanga ningi icieng kac kuningi.²⁰To inyia o lanyu Josua ko karemok kulo Israel icieng tur, ati o goru kude kuting lo fur kangite kuneicieng kuna li faha to kiwata lo lohitir.²¹Oto dong karemok fad o yitu ara na lo tubaha diho Josua kem lo Makeda, tona o ru lobo tungani lo teny lobo tenya i rohoi kenite kulo Israel.²²O joo Josua, “Ito nga kutuk lo kunom manyu i yaunoti kuna kabuno miet diho nan.”²³Tona ko ki yaunoti kuna kabuno miet oleng to katua lo kunom – kabu lo Jerusalem, lo Hebron, lo Jarmus, lo Lacis ko lo Eglon.²⁴Langun li yauni kuno kabuno diho Josua, i lolongu inyi cio kulo Israel fad ko jimitan diho kulahitoha kulo karemok kuna lo fwonu ko inyi, “I fwonu ene ito nyonahi kejuha kuningi iyo muruto kulo kuno kabuno.” Tona o fwonu icieng ketemoni ko fihahino kejuha kuneicieng muruto kulo kuna kabuno.²⁵O joo Josua diho icieng, “Ke bang, ke co taulo o ryenya, iti gol manyu iti goloto taulo. Tohi na cia li tiyi Lahitok ene diho merok pili kuna cia li fworu ite remun ko icieng.”²⁶Josua ko ki fadaru kuna kabuno ko ihahino kenite kuneicieng iyo wiri miet many kurou.²⁷Ka lo doi kolong, o cik Josua jimitan o jir o dumuni kenite kuneicieng to kai lo wiri, i birohini katua lo na kunom orumu li duhare icieng. O fihahini morutok kuna hitoha kutuk lo na kunom kuna lo rihe i wasihi ijia ko jijia.²⁸Lafar, i niefu Josua Makeda. I fade inyi cio kulo na kang ko kabu neicieng fad ko keruno cio fad kuna lo ngon katua lo na kang. Ida inyi o ngerihi kude o fur manyu i tiyi iyo kabu lo Makeda iya na li tiyi iyo kabu lo Jeriko.²⁹Oto Josua ko karemok kulo Israel fad o fwo to Makeda iya Libna ko ki burahino jore ijia.³⁰I co manyu Lahitok na kang ko kabu nenge iyo kac kulo Israel. I fade Josua cio kuna lo ngoni katua lo na kang fad, ida inyi iti fur lobo tungani to ijia. Manyu i tiyi iyo na kabu iya na li tiyi iyo kabu lo Jeriko.³¹Oto Josua ko karemok kulo Israel fad o fwo to Libna iya Lacis; O fwo icieng o par fajihit ko ki burahino ki iti remo na kang.³²I co Lahitok Lacis kac kulo Israel manyu Josua ko ki taluno inyi far lo are. I fade inyi cio kulo katua lo na kang fad iya na li tiyore inyi Libna.³³Oto hati orumu Horam kabu lo Gezer o lotu lwaha Lacis, ati o lanyu Josua inyi ko karemok kunenge many o ru lobo lo fur.³⁴Oto Josua ko karemok kulo Israel fad o fwo to Lacis iya Eglon, o fwo icieng o par fajihit ko ki burahino ki iti remo na kang.³⁵I niefu icieng na kang la far bito ko ki fadaru cio fad to katua lo na kang iya na li tiyore icieng Lacis.³⁶Oto Josua ko karemok kulo Israel fad o fwo to Eglon iya Hebron ko fworu ko ki burahino ki iti remo na kang.³⁷O dume icieng na kang ko ki fadaru cio kulo katua fad ara lobito ko kabu nenge ko kangite kuna sidiha kuna li rit inyi ko cio pili to katua neicieng. Ida icieng i ngoi kude o fur. Iya na li tiyorehin Eglon, o keru icieng Hebron ko cio to katua.³⁸Oto Josua ko karemok kulo Israel fad ko ki belo i burahinoti Debir.³⁹I niefu icieng na kang ko kabu nenge ko kangite kuna li rit inyi, ko ki fadaru cio to ijia. O keruni cio kuna lo ngoni ijia fad, ida i totongohini kude o fur. I tiyi icieng iyo Debir ko kabu nenge iya na li tiyorehin Libna ko kabu nenge, ko iyo Hebron.⁴⁰Tona Josua ko lanyuno kof fad ara lobito ko kof lo dongecio, Negev, ko kangite kulo gum lo dongecio to ngati lo lodoyorore lo kolong ko sirisirihin kulo dongecio ara lobito ko kabuno kuneicieng fad. Ida inyi i totongohi kafurak, o keru inyi cio kuna lo wirita fad iya na lo cihare Lahitok Lobanga lo Israel.⁴¹O lanyu Josua icieng many to Kades Bernea many Gaza, ko many to kof lo Gosen fad many Gibion.⁴²Kuno kabuno fad ko kofikofi kuneicieng o lanyu Josua to jore lobito tonyio o rem Lahitok Lobanga lo Israel to cio kulo Israel.⁴³To inyia i beloro Josua ko karemok kulo Israel fad kema Gilgal.

11 ¹Ka lo ning Jabin kabu lo Hazor ene tenya, o cule inyi tenya diho Jobab kabu lo Madon ko diho kabuno kulo Simron ko Aksap, ²ko diho kabuno kulo ngati lo kai kuna lo ngoni dongecio, ko kulo Araba ngati lo Orof lo Kineres, ko gum lo dongecio kulo ngati lo lodoyorore lo kolong ko kuna lo ngoni Napos Dor ngati lo lodoyorore lo kolong, ³diho cio kulo Kanaan kulo ngati lo okangere ko lodoyorore lo kolong, diho cio kulo Amor, Hitit, Perez ko cio kulo Jebus to kof lo dongecio ko diho cio kulo Hivi to Orof lo Hebron iyo kof lo Mizpa.⁴O fwonu icieng ko karemok kuneicieng fad ko lakwenyi kuna i borengi ko gadigadihin jore na hitok na lida i kenuno iya singeti lo kutuk lo nam.⁵O tubu kuno kabuno golun fad o fwonu o gurohi kem neicieng kalele lo kifi kulo Meron lo remun ko Israel.⁶O joo Lahitok diho Josua, “Ke bang icieng tonyio ji iya ene kiwanyi i rumu Nan lo co icieng kac kulo Israel ara kuna li fadari. O jir isi i ngut lovitihi kulo lakwenyi kuneicieng manyu i cure gadigadihin.”⁷Tona o lotu Josua ko karemok kunenge fad o runy ki pusohino icieng to kalele lo kifi kulo Meron ko ki iti remo icieng,⁸manyu i co Lahitok icieng kac kulo Israel. I lany karemok kulo Israel icieng iti rwangaru icieng many Sidon na hitok, ko Misirapos Maim ko ridat lo Mizpa iya ngati lo okangere many o ru kafurak lo tong.⁹I tiyi Josua diho icieng iya na lo cihare Lahitok: o ngut inyi lovitihi kulo lakwenyi kuneicieng ko curaru gadigadihin kuneicieng.¹⁰To kuna faritin i belo Josua o loo i niefu Hazor ko ki fadaru kabu nenge (Hazor lorumu o bolojohi kuno okabwehin fad) ¹¹I fade icieng cio fad kuna orumu lo ngon katua nenge. O keru icieng kuna cio fad o ru lobo li ngohini o war manyu ko curaru kang lo Hazor token.¹²I niefu Josua kuno kangite kulo okabwehin fad ko kabuno kuneicieng manyu i fade icieng. O keru inyi icieng tur iya na lo cihare Moses karwaani lo Lahitok.¹³Oto hati ida karemok kulo Israel o cure kangite kulo dongecio kuneicieng ara Hazor keken lo cure Josua.¹⁴I yaru karemok kulo Israel sangite fad ko sang kuna lo belu icieng to kuno kangite, ati i fade icieng cio fad many o keru icieng pili o ru lobo li ngohini o wirita.¹⁵Iya na lo cihare Lahitok Moses inyi manyu o cihare Moses Josua, manyu i tiyi Josua iya na; ida inyi i ngoi lobo tohi iyo kuna sangite lo cik Lahitok Moses ida i tiyi.¹⁶Tona i talu Josua na kof fad: kof lo dongecio, Negev fad, kof lo Gosen fad, gum lo dongecio kulo ngati lo lodoyorore lo kolong, kof lo Araba ko dongecio kulo kof lo Israel ko gumi kuneicieng ¹⁷many to donge lo Halak na lo woita iya ngati lo Seir many Baal Gad na lo ngon ridat lo Lebanon to fotiri lo donge lo Hermon. I niefu inyi kabuno kuneicieng ko ki fadaru icieng.¹⁸O rem Josua ko kuno kabuno fad to ofahin beciek.¹⁹O ru afa lobo kang lo fik yomo ko Israel ara afa cio kulo Hivi kuna lo manya Gibeon ake ojo kulakude fad o ruju afa Israel icieng to rem.²⁰Tonyio orumu ara Lahitok token Nenge li iti gol taulo kuneicieng lo fworu rem ko Israel, o jir o kerunore icieng pili lo ki fufusoro icieng na lo ru ko kisa iya na lo cihare Lahitok Moses.²¹To kuna faritin o loo Josua o keru cio kulo Anak to kof lo dongecio: to Hebron,

Debir ko Anab, to kof lo dongecio kulo Juda fad ko to kof lo dongecio kulo Israel fad. O keru Josua icieng pili to kangite kuneicieng.²²O ru afa kude cio kulo Anak lo tong kof lo Israel; ara afa Gaza, Gas ko Asdod o ngoni kuna lo fur.²³Tona i talu Josua kof fad iya na lo rihohinore Lahitok Moses token, manyu o lotu inyi o korahi ara lolunyot lo cio kulo Israel to imaniti kuneicieng ko agwalahin kulo imaniti kuneicieng. Oto kof ko ki yoma to rem.

12

¹Ara kuno kabuno kulo kof kuna lo lanyu Israel. Manyu kuna li talu icieng kofikofi kuneicieng to ngati lo okangere lo Jordan, many to Arnon Gorge many donge lo Hermon i moru ko ngati lo okangere lo Araba: ²Sihon kabu lo cio kulo Amor, na lo lanyu kang lo Hesbon. O lanyu inyi many to Aroer na lo ngon kalele lo Arnon Gorge – many to kifi lo gorge many kare lo Jobok na lo ngon lohikori lo kof lo cio kulo Amon, i moru ene nusu lo Gilead.³O lanyu manyu inyi ngati lo okangere lo Araba many to nam lo Galilaya many nam lo Araba (na lara nam lo balang), many Bet Jesimos, oto hati o loo iya Orof gum lo lofias lo Pisga. ⁴Ko kof lo Og kabu lo Basan tungani lobito lo lohicungi lo cio kulo Repi, na lo lanyu Astaros ko Edri. ⁵O lanyu afa inyi donge lo Hermon, Selek, kof lo Basan fad many lohikori lo cio kulo Gesur ko Maaka, ko nusu lo Gilead iya lohikori ko Sihon kabu lo Hesbon.⁶O ruju Moses karwaani lo Lahitok ko cio kulo Israel icieng. Manyu i ciorihi karwaani lo Lahitok Moses kof neicieng diho cio kulo imaniti lo Reuben, cio kulo imaniti lo Gad ko nusu lo cio kulo imaniti lo Manase ara lolunyot neicieng.⁷Kitipari lo kabuno kulo kof na li talu Josua ko karemok kulo Israel to ngati lo lodoyorore lo kolong lo Jordan inyi ene: Many to Baal Gad iyo ridat lo Lebanon many donge lo Halak na lo woita iya ngati na lo loro Seir. I ciorihi Josua kof neicieng diho cio kulo Israel to agwalahin kulo imaniti kuneicieng. ⁸I moru kuna kofikofi ko kof lo dongecio, gum lo dongecio kuna lo ngoni ngati lo lodoyorore lo kolong, Araba, sirisirihin kulo dongecio, mwang ko Negev. Ara afa kuno kofikofi kulo cio kulo Hitit, kulo Amor, kulo Kanaan, kulo Perez, kulo Hivi ko kulo Jebus. Kabuno o rumu kuno. ⁹Kabu lo Jeriko, lobito; Kabu lo Ai na lo nyiha ko Betel, lobito; ¹⁰Kabu lo Jerusalem, lobito; Kabu lo Hebron, lobito; ¹¹Kabu lo Jarmus, lobito; Kabu lo Lacis, lobito; ¹²Kabu lo Eglon, lobito; Kabu lo Gezer, lobito; ¹³Kabu lo Debir, lobit; Kabu lo Geder, lobito; ¹⁴Kabu lo Horma, lobito; Kabu lo Arad, lobito; ¹⁵Kabu lo Libna, lobito; Kabu lo Adulam, lobito; ¹⁶Kabu lo Makeda, lobito; Kabu lo Betel, lobito; ¹⁷Kabu lo Tapua, lobito; Kabu lo Heper, lobito; ¹⁸Kabu lo Apek, lobito; Kabu lo Lasaron, lobito; ¹⁹Kabu lo Madon, lobito; kabu lo Hazor, lobito; ²⁰Kabu lo Simron Meron, lobito; Kabu lo Aksap, lobito; ²¹Kabu lo Taanak, lobito; Kabu lo Megido, lobito; ²²Kabu lo Kedes, lobito; Kabu lo Jokneam to Karmel, lobito; ²³Kabu lo Dor to Napos Dor, lobito; Kabu lo Goyim to Gilgal, lobito; ²⁴Kabu lo Tirza, lobito. Kabuno keek uni ko lobito fad.

13

¹Langun lo ngoroyon Josua, o joo Lahitok diho inyi, “Li ngoroyon jijia isi bebe manyu o rihe kof na i lalat na lo rihe o wak i taluni.”²Kof na lo rihe o tong inyi ene: ngati lo kof lo cio kulo Pelestina fad ko lo cio kulo Gesur, ³many to kare lo Sihon na lo ngon ngati lo okangere lo Ijpt many kof lo Ekron iya ngati lo kai, inyia fad i keni o joo Kanaan kileng lara kabuno miet kulo Pelestina lo lanyu to Gaza, Asdod, Askelon, Gas ko Ekron kof lo cio kulo Avi⁴ngati lo Orof: kof lo Kanaan fad many to Ara lo cio kulo Sidon o lorore many Apek lohikoriore ko cio kulo Amor ⁵faji lo Baiblos ko Lebanon fad iya ngati lo okangere lo Baal Gad na lo ngon gum lo donge lo Hermon many Lebo Amas.⁶Ati to cio pili kuna lo manya kof lo dongecio many to Lebanon many Misrepos, Maim, cio kulo Sidon fad, Nan to ken Nei cia la fuhe icieng to ketemoni lo cio kulo Israel. To de jimitan o jir i korahi ene kof diho cio kulo Israel ara lolunyot neicieng iya na lahi titimahinore Nan isi, ⁷manyu to korahi ara lolunyot diho kuno imaniti mietangon.⁸Nusu lo imaniti lo Manase, cio kulo imaniti lo Reuben ko kulo imaniti lo Gad lo rumu kof lolunyot neicieng na li co Moses icieng ngati lo okangere lo Jordan iya na lo korahinore inyi karwaani lo Lahitok diho icieng. ⁹I ciak to Aroer na lo ngon kalele lo Arnon Gorge ko to kang na lo ngon kiji lo gorge manyu i moru kof na i fete to kai lo donge lo Medeba many o goru Dibon; ¹⁰ko kangite kulo Sihon, kabu lo cio kulo Amor na lo lanyu to Hesbon fad o lorore oleng lohikori lo cio kulo Amon. ¹¹I moru manyu Gilead, kof lo cio kulo Gesur ko Maaka, donge lo Hermon fad ko Basan fad many o goru Saleka ¹²na lara kof lo okabwe lo Og fad to Basan, na lo lanyu to Astaros ko Edri - ara afa inyi lohicungi lo cio kulo Repi. Lo lanyu afa - Moses icieng manyu i talu kof neicieng.¹³Ati ida afa Israel i fuhe cio kulo Gesur ko Maaka, tona o sodoro icieng manya kiji lo cio kulo Israel ko jijia.¹⁴Ida afa inyi i co kof lolunyot diho cio kulo imaniti lo Levi, iya na larahare daha na li fotehitati Lahitok Lobanga lo Israel lolunyot neicieng iya na lo cihare Inyi icieng.¹⁵Tohi na li co Moses diho imaniti lo Reuben inyi ene, na li jifita agwalahin kunenge: ¹⁶Kof lo Aroer to kalele lo Arnon Gorge ko many to kang na lo ngon kiji lo Gorge ko kof na i fete to kai lo donge fad o gal Medeba.¹⁷many Hesbon ko kangite kunenge kuna lo ngoni kue lo donge na i fete fad i moru ko Dibon, Bamos Baal, Bet Baal Meon, ¹⁸Jahaz, Kedemos, Mepaas, ¹⁹Kiriasaim, Sibma, Zeres Sahar na lo ngon gura to kai lo donge.²⁰Bet Peor, sirisirihin kulo Pisga ko Bet Jesimos. ²¹Kangite fad kuna lo ngoni kue lo donge na i fete ko kof lo Sihon kabu lo cio kulo Amor na lo lanyu to Hesbon. Lo lanyu orumu Moses inyi ko kabuno kulo kof lo Midian, Evi, Rekem, Hur ko Reba kabuno kuna li mora ko Sihon kuna lo manya na kof.²²Lo sodo kunu li fadahini rem, i fade Israel Balam kito lo Beor na li tiyitita kilama. ²³Ara afa lohikori lo cio kulo imaniti lo Reuben tode lo kare lo Jordan. Ara afa kuno kangite ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng lolunyot lo cio kulo imaniti lo Reuben to agwalahin kuneicieng.²⁴Tohi na li co Moses imaniti lo Gad to agwalahin kuneicieng inyi ene: ²⁵Kof lo Jazer, kangite kulo Gilead fad ko nusu lo kof lo cio kulo Amon na lo manya Aroer na lo nyiha ko Raba; ²⁶manyu to Hesbon many Ramas Mizpa ko Betonim, manyu to Mahanaim iya kof lo Debir.²⁷manyu to ridat Bet Haram, Bet Nimra, Sukos ko Zapon ko kof lo Sihon kabu lo Hesbon na lo tong fad ngati lo okangere lo Jordan kof na fad many lohicungi lo nam lo Galilea. ²⁸Kangite kuna hitoha ko kuna sidiha icieng lara kof lo cio kulo imaniti lo Gad ara lolunyot neicieng to agwalahin

kulo imanit neicieng.²⁹ Ara ene tohi na li co Moses diho nusu lo imanit lo Manase, inyi jimitan, diho nusu lo lotataha kulo Manase i jifita agwalahin kuneicieng.³⁰ Kof many to Manaim na li moru many to Basan fad kof lo Og kabu lo Basan fad ko lomanyarehin kulo Jair fad kuna lo ngoni Basan, kangite keek ile,³¹ nusu lo Gilead ko Astaros ko Edri (kangite kulo okabwe lo Og to Basan). Ara afa ene lo lotataha kulo Makir lotataha kulo Manase – lo nusu lo tee kulo Makir to agwalahin kuneicieng.³² Ara ene kof lo lunyon na li co Moses lafar lo ngonore inyi oleng lo kof lo Moab tode lo Jordan ngati lo okangere lo Jeriko.³³ Ati diho imanit lo Levi ida Moses i co kof lolunyor; ara Lahitok Lobanga lo Israel, Inyi lara lolunyor neicieng iya lafa lo cihare Inyi icieng.

14 ¹Naha, fajihit kuno kuna lo rumu cio kulo Israel ara lolunyor to kof lo Kanaan, kuna lo korahi Eleazar kadwarani, Josua kito lo Nun ko kabolorok kulo agwalahin kulo imaniti diho cio kulo Israel.² O kori afa lolunyoti kuneicieng to tobo tobo iyo imaniti mietangon ko nusu iya na lo cihare Lahitok Moses.³ Orumu Moses li co imaniti are ko nusu lolunyoti kuneicieng ngati lo okangere lo Jordan ati ida inyi i co kulo imanit lo Levi lolunyor neicieng kiji lo kulakude imaniti,⁴ tonyio lo fwonu lotataha kulo Josep ara imaniti are - Manase ko Ephraim. Ida i co cio kulo imanit lo Levi kicait lo kof ati kangite keken kulo manya ko kof na lara olemo lodahare lo sang.⁵ Tona o kor cio kulo Israel kof iya na lo cihare Lahitok Moses token.⁶ Naha o fwonu cio kulo imanit lo Juda diho Josua to Gilgal oto Kaleb kito lo Jepune Kenizini o joo diho inyi, "I yen isi tohi na lo teny Lahitok diho Moses karwaani lo Lobanga to Kades Bernea to isi ko nan.⁷ Ara afa karihin kunei keek ongon na lohi culunore Moses karwaani lo Lahitok nan to Kades Bernea lo lotuno sifa kof. Manyu a nyiahuno nan tenya diho inyi iya na li gigilore tau nei.⁸ Ati cio kulo Israel kaletok kunei kunafa lohi fwo ko nan li co taulo kulo cio o dou. Nan honyi a jif Lahitok Lobanga nei to tau nei fad.⁹ To inyia lafar i buti Moses diho nan o joo, "Kof na lo nyon kejuha kunino ara mute lolunyor nino ko lo lotataha kunino tur tonyio i jif isi Lahitok Lobanga nei to tau fad."¹⁰ Jijia dong, iya na afa lo cihare Lahitok to li co Inyi nan a war to karihin keek ongon ko miet many to la kari lo tenyare Inyi ene tenya diho Moses na lo paritare Israel mwangatare. Dong nan ene jijia lara karihin keek mietangon ko miet.¹¹ A rihe nan a gol elefar iya lafatar lohi culunore Moses nan oleng, a rihe nan a lotir manyu a ura loro rem iya lafa to nufar.¹² Jijia ki co nan ene kof lo donge afa lo cik Lahitok diho nan lufar. Kileng isi li ning afa o joo o ngoni cio kulo Anak ija manyu o boroho kangite kuneicieng o lia manyu kiwatahin to lohitir, ati, to lwaha lo Lahitok nan, a fuhe cia nan icieng iya lafa lo tenyare Inyi."¹³ Tona i gat Josua Kaleb kito lo Jepune ko ki cwara inyi Hebron ara lolunyor nenge.¹⁴ Oto Hebron ko rahun lo Kaleb kito lo Jepune Kenizini many to nu tonyio i jif inyi Lahitok Lobanga lo Israel to tau nenge fad.¹⁵ (O bara afa Hebron Kirias Araba to karana lo Araba lafa lo bolo to kiji lo cio kulo Anak). Oto kof ko ki yoma to rem.

15

¹Kof na li caahini iyo imanit lo Juda i jifita agwalahin kunenge o loo i ric ko kof lo Edom many kuny lo Zin na lo ngon ngati lo Orof tur.² I ciak lohikori neicieng to ladoket to ngati lo Orof lo lohicungi lo nam lo Balang,³ o rang to ngati lo Orof lo Skopion Pas i ringe iya Zin o ringita to inyia iya ngati lo Orof lo Kades Bernea. Oto hati o lotu o rang Hezron o ringe many Adar o loo o kudoro iya Karka.⁴ O loo hati to inyia o ring Azmon o loo o ngotohino Wadi lo Ijpt i cungohi nam lo Mediterranean. Ara ene lohikori neicieng lo ngati lo Orof.⁵ Ara lohikori lo ngati lo okangere nam lo Balang o ring many kutuk lo Jordan. I ciak lohikori lo ngati lo kai to ladoket lo nam na lo ngon kutuk lo Jordan,⁶ o loo many Bet Hogla o ringe iya ngati lo kai lo Bet Araba many moru lo Boan kito lo Reuben.⁷ O ringe hati lohikori many Debir to ridat lo Akor oto hati i belo iya kai o loo Gilgal na lo ngolo iya lohiorwhitare lo Adumim Orof lo Gorge. O sodoro o loo many kutuk lo kifi kulo En Semes o loo i fud En Rogel.⁸ To inyia i tol ridat lo Ben Hinom i tol ngati lo Orof lo kang lo cio kulo Jebus (na lara Jerusalem). To inyia i rwohe kai lo donge na lo ngon ngati lo Orof lo ridat lo Hinom ngati lo kai lo ridat lo Repaim.⁹ To kai lo donge o tany lohikori iya ngati lo ipulak lo kifi na lo ngon Neptoa, i fud kang lo donge lo Epron i culoro kof iya ngati lo Baala (na lara Kirias Jearim).¹⁰ Oto hati o kudoro iya ngati lo lodoyorore lo kolong to Baala iya donge lo Seir o loo ara sirisiri lo ngati lo kai lo donge lo Jearim (na lara Kesalon) o ringe kof iya Bet Semes oto hati o ngotoro iya Timna.¹¹ O loo iya sirisiri lo ngati lo kai lo Ekron i belo iya Sikeron, o ringe iya donge lo Baala o loo o goru Jebneel. I cungohi lohikori kutuk lo nam.¹² Lohikori lo ngati lo lodoyorore lo kolong inyi nam lo Mediterranean. Ara kuno lohikorihihina kuna li rit imanit lo Juda to agwalahin kuneicieng.¹³ Iya na lo cihare Lahitok inyi i co Josua Kaleb kito lo Jepune kicait nenge kof lo Juda – Kirias Arba na lara Hebron (ara afa Arba fafai lo Anak).¹⁴ I fuhe Kaleb cio kulo Anak uni – Sesai, Ahiman, ko Talmi tee kulo Anak.¹⁵ To inyia o loo inyi jore ko cio kuna lo manya Debir (na lorumu o bara Kirias Seper).¹⁶ Manyu o joo Kaleb, "A co cia nan kito nitole Aksa ara ngorwani diho tungani na lo rem i talu Kirias Seper."¹⁷ I talu Osniel kito lo Kenaz, la lara rece lo Kaleb, oto Kaleb ko ki cwara kito nenge Aksa ara ngorwani diho inyi.¹⁸ To far na lolotunore inyi diho Osniel, o tan inyi Osniel lo ki lifa apa nenge mana. Ka li culuno inyi to sigiria nenge, i tifi Kaleb inyi o joo, "Nyio nga tum nan ki tiyo diho isi?"¹⁹ I nyiahahi inyi apa nenge o joo, "Ki tiyihina tohi na i cam noo. Iya na li cwarare isi nan kof to Negev, ki co manyu nan ipulahi kulo kifi." Tona i co Kaleb inyi ipulahi kulo kai ko kulo kof fad.²⁰ Ara afa ene lolunyor lo imanit lo Juda i jifita agwalahin kunenge.²¹ Ara afa kangite kulo lohikori lo kof lo imanit lo Juda to ngati lo Orof lo Negev na lo loro iya lohikori ko Edom icieng: Kabzeel, Eder, Jagur,²² Kina, Dimona, Adada,²³ Kedes, Hazor, Isnani,²⁴ Zip, Telem, Bealos.²⁵ Hazor, Hadata, Kerios – Hezron (na lara Hazor),²⁶ Amam, Sema, Molada,²⁷ Hazar – Gada, Hesmon, Bet Pelet,²⁸ Hazar Sual, Beerseba, Biziosia.²⁹ Badla, Iyim, Ezem,³⁰ Eltolad, Kesil, Horna,³¹ Ziklag, Madmana, Sansana,³² Leboas, Silim, Ain ko Rimoni. Wel lo kangite pili keek are ko mietangon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.³³ To gum lo dongecio iya ngati lo lodoyorore lo kolong ara: Estoal, Zora, Asna,³⁴ Zanoa, En Ganim, Tapua, Enam,³⁵ Jarmus, Adulam, Soko, Azeka,³⁶ Saaraim, Adisaim ko

Gedera (kode Gederosaim) kangite tomon ko ongon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.³⁷ Zenan, Hadasa, Migdal Gad,³⁸ Dilean, Mizpa, Jokseel,³⁹ Lacis, Bosekas, Eglon.⁴⁰ Kabon, Lahamas, Kitlis,⁴¹ Gederos, Bet Dagon, Naama ko Makeda. Kangite tomon ko ile ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁴² Libna, Eser, Asan,⁴³ Itah, Asna, Nezib,⁴⁴ Keila, Akzib, ko Maresa – kangite mietangon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁴⁵ Ekron ko lomanyarehin ko kangite kuna li rit inyi: ⁴⁶Iya ngati lo lodoyorore lo kolong to Ekron kuna fad li lomo Asdod ko kangite kuneicieng,⁴⁷ Asdod ko lomanyarehin kunenge ko kangite kuna li rit inyi ko Gaza ko lomanyarehin kunenge ko kangite kuna li rit inyi many Wadi lo Ijpt ko kalele lo nam lo Mediterranean.⁴⁸ To kof lo dongecio ara; Samir, Jatir, Soko,⁴⁹ Dana, Kirias Sana (na lara Debir),⁵⁰ Anab, Estemo, Anim,⁵¹ Gosen, Holon ko Gilo, – kangite tomon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁵² Arab, Duma, Esan,⁵³ Janim, Bet Tapua, Apeka,⁵⁴ Humta, Kirias Arba (na lara Hebron), ko Zior – kangite mietangon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁵⁵ Maon, Karmel, Zip, Juta,⁵⁶ Jezreel, Jokdeam, Zanoa,⁵⁷ Kain, Gibe, ko Timna – kangite tomon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁵⁸ Halul, Bet Zur, Gedor,⁵⁹ Maarat, Bet Anos ko El Tekon – kangite ile ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁶⁰ Kirias Baal (na lara Kirias Jearim) ko Raba – kangite are ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁶¹ Iya mwangatare ara; Bet Araba, Midin, Sekaka,⁶² Nibsan, Kang lo Balang ko En Gedi – kangite ile ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.⁶³ Ida afa imanit lo Juda o tum ki fuharu cio kulo Jebus kuna lo manya Jerusalem, ko jijia o manya cio kulo Jebus ijia ara lobito ko cio kulo imanit lo Juda.

16 ¹I ciak kof na li ciahini Josep to Jordan ngati lo okangere lo ipulahi kulo kifi kulo Jeriko oto o loo kai to inyia ara katua lo kuny many kof lo dongecio kulo Betel.² O ringe to Betel (na lara Luz) o range iya kof lo cio kulo Arki na lara Ataros.³ I culoro iya ngati lo lodoyorore lo kolong iya kof lo cio kulo Japlet o goru many ngati lo Bet Horon o ringe to inyia iya Gezer, o loo i cung nam lo Mediterranean.⁴ Tona orumu Manase ko Epraim imaniti kulo lotataha kulo Josep lolunyot neicieng.⁵ Ara orumu ene kof lo imanit lo Epraim na li jifita agwalahin kunenge: O loo lohikori lo kof neicieng to Ataros Adar to ngati lo okangere many kai lo Bet Horon.⁶ manyu o sodoro iya nam lo Mediterranean. To Mikmesas ngati lo kai o kudoro iya Taanas Silo o gis ara ijia o loo Janoa ngati lo okangere.⁷ Oto ko ringaru i culoro to Janoa iya Ataros ko Naara o tir Jeriko ko rutuno iya Jordan.⁸ To Tapua o loo lohikori iya ngati lo Orof iya torit lo Kana o loo manyu i cung nam lo Mediterranean. Ara afa ene kof lolunyot lo imanit lo Epraim i jifita agwalahin kunenge.⁹ I moru manyu kangite kunenge ko kangite kuna li rit icieng fad kuna li caahini ara kulo imanit lo Epraim iyo katua lo kof lolunyot lo imanit lo Manase.¹⁰ Ida afa icieng i fuhe cio kulo Kanaan kuna lo manya Gezer, ko jijia o manya kuna cio kulo Kanaan kiji lo cio kulo imanit lo Epraim ati i fudahini icieng ki tiyo tic lo panyar.

17 ¹Ara afa ene kof na li caahini imanit lo Manase iya kito okang lo Josep. Makir afa lara fafai lo cio kulo Gilead kuna li caahini kof lo Gilead ko Basan tonyio ara afa cio kulo agwala lo Makir karemok kuna i goli.² Tona ara afa ene kof na li caahini diho kunakude agwalahin kulo imanit lo Manase, diho; Abiezer, Helek, Asriel, Sekem, Heper, ko Semida. Ara kuna kulakude tee rei kulo Manase kito lo Josep to agwalahin kuneicieng.³ Dong Zelothead kito lo Heper kito lo Gilead kito lo Makir kito lo Manase o ru afa ko tee rei ati ara afa tee kunenge kariok keken, kuna lara karanecio kuneicieng; Mahala, Noa, Hogla, Milka ko Tirza.⁴ O fwo icieng diho kadwarani Eleazar, Josua kito lo Nun ko kulahitoha ko jimitan diho icieng, "O cik afa Lahitok Moses lo korahino ohoi kof kiji lo kajieba kuniyang." Oto Josua o korahi icieng kof lolunyot ara lobito ko tee kulo recera kulo apa neicieng iya na lo cihare Lahitok.⁵ I moru afa kicait lo Manase ikoriti tomon kuna lo sod Gilead ko Basan kuna lo ngoni ngati lo okangere lo Jordan,⁶ tona lo rumunore tee kariok kulo imanit lo Manase kof lolunyot kiji lo tee rei. O lotu kof lo Gilead ara lo kunakude kulo lotataha kulo Manase.⁷ I ciak lohikori lo kof lo Manase many to Aser many Mikmesas ngati lo okangere lo Sekem. O loo lohikori iya ngati lo Orof to ijia lo ki moruno cio kuna lo manya Eri Tapua.⁸ (Ara afa kof lo Tapua lo Manase ati kang la hitok lo Tapua na lo ngon lohikori lo Manase ara afa lo cio kulo imanit lo Epraim).⁹ To inyia o ringe lohikori iya ngati lo Orof many torit lo Kana. O ngoni afa kangite kulo cio kulo Epraim kuna li teno ko kulo cio kulo imanit lo Manase ati o ngon afa lohikori lo kof lo imanit lo Manase to ngati lo kai lo torit o loo i cung nam lo Mediterranean.¹⁰ Iya ngati lo Orof ara kof lo Epraim ojo ngati lo kai ara lo Manase. O goru kof lo Manase nam lo Mediterranean i korio ko Aser to ngati lo kai ko Isakar to ngati lo okangere.¹¹ To katua lo Isakar ko Aser, o ngon afa Manase ko Bet San, Ibleam, ko cio kulo Dor, Endor, Taanak ko Megido ara lobito ko lomanyarehin kuna li rit icieng (Lo uni iyo kitipari inyi Napos).¹² Ati ida afa cio kulo imanit lo Manase o tum manya kuna kangite tonyio o goritare afa cio kulo Kanaan na ngati lo kof.¹³ Oto hati tiktik ka lo sodo golun lo cio kulo Israel, i fudahita icieng cio kulo Kanaan tic lo panyar ati ida i fuhe icieng tur.¹⁴ O joo cio kulo Josep diho Josua, "Nyio ki co isi ohoi ica it lo kof lobito keken o joo o jir ara lolunyot niyang? Kira cio kuna i borengi manyu lohi gatahi Lahitok ohoi gum noo." ¹⁵I nyiahahi Josua icieng o joo, "Ka li borengi ite bebe na lida na kof lo donge lo Epraim ki tum ite, i fwo bo tim i ngodu kof ningi to ijia to kof lo cio kulo Perez ko cio kulo Repi."¹⁶ I nyiahahi cio kulo Josep inyi o joo, "Ida kof lo donge ki tum ohoi manyu cio kulo Kanaan fad kuna lo manya oleng, o ngoni ko gadigadihin kuna li kukumi to bilieta, kunu fad lo ngoni Bet San ko lomanyarehin kuna li rit inyi ko kunu lo ngoni ridat lo Jezreel." ¹⁷ Ati o joo Josua iyo imaniti kulo Josep; iyo Epraim ko Manase, "I borengi ite manyu i goli noo, ngida ara kicait lo kof lobito ki ciori ite" ¹⁸ ati o jir adi ko tim na lo ngon nu kof lo donge. Ito ngode oto cia ara ningi many lohicungi kileng ngo ngoni cio kulo Kanaan ko gadigadihin kuna li kukumuni to bilieta manyu kileng ngo goli icieng, i tum ite ki fuharu icieng oleng."

19

generated on Fri Aug 15 12:22:59 2025

fud Hukok. O tir kof lo Zebulun to ngati lo Orof, Aser to ngati lo lodoyorore lo kolong ko Jordan to ngati lo okangere.³⁵ Ara afa kangite kuna li faha to kiwata lo lohitor icieng: Zidim, Zer, Hamas, Rakas, Kineres,³⁶ Adama, Rama, Hazor,³⁷ Kedes, Edri, Hazor.³⁸ Iron, Migdad El, Horem, Bet Anas ko Bet Semes. O ngoni afa kangite tomon ko mietangon ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng.³⁹ Kuno kangite ko kangite kuna li rit icieng afa lara lolunyot lo Naptali i jifita agwalahin kunenge.⁴⁰ O lotu icaity lo mietare iyo imaniti lo Dan i jifita agwalahin kunenge: ⁴¹I moru afa kof lolunyot neicieng: Zora, Estaol, Ir Semes,⁴² Salabin, Aijalon, Isla.⁴³ Elon, Timna, Ekron,⁴⁴ Elteka, Gibeson, Baalas,⁴⁵ Jehud, Bene Berak, Gas Rimon,⁴⁶ Me Jarkon ko Rakon ko kof na lo deya iya ngati lo Jopa.⁴⁷ Afa ka lida cio kulo Dan o tum ki taluno kof neicieng, o fwo icieng iti rem kof lo Lesem i taluni, i fadari cio kulo na kof fad ko manyati ijia. O manya icieng Lesem iti barahini na kof o joo Dan karana lo fafai neicieng.⁴⁸ Ara afa kuno kangite ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng kof lolunyot lo imaniti lo Dan i jifita agwalahin kunenge.⁴⁹ Ka lo keruni kora kof na li jifita icaity kunenge, i co cio kulo Israel Josua kito lo Nun kof lolunyot kiji neicieng,⁵⁰ iya na lo cihare Lahitok. I ciori inyi kang na li lifa inyi na lara Timnas Sera iyo kof lo donge lo Ephraim oto inyi ko ki faha na kang o manya ijia.⁵¹ Ara kuno icaity kulo kof kuna lo korahi kadwarani Eleazar, Josua kito lo Nun ko kabolorok kulo agwalahin kulo imaniti cio kulo Israel to ki biro lo tobotobo to Silo to ketemoni lo Lahitok to agwala lo kema lohircore. Tona icieng ko keruno kora kof.

20 ¹To inyia o joo Lahitok diho Josua, ²To rihohi cio kulo Israel o nyumu kangite kuna lara lotafare, iya na lahi cihare Nan ite to Moses, ³o jir tungani na li fade kaletoni lohiraife, ara na lida o rinyahi i fe ijia, o tafu ken nenge diho kalenoni lo okoto.⁴ Ka li fe icieng iyo lobo to kiji lo kuno kangite, o jir icieng o woita lokoli lo kang i titimahi tenya neicieng diho lohitiwaha kulo na kang. To inyia o jir kuna lohitiwaha i fotu inyi kang hatua i co inyi lohitorongore kiji neicieng.⁵ Ka li iti rwanguno kalenoni lo okoto na tungani o jir lohitiwaha kulo na kang ida i co na kafejunoni kac kulo kalenoni, tonyio i fade na kafeitani loryehat nenge lohiraife na lo ru lobo kivita berien.⁶ O jir inyi i tongo na kang many o woita lokiho ketemoni lo ilulung, manyu many o wei kadwarani na hitok na lorumu o ngon kula faritin. To inyia o tum icieng yitoro kangite kuna li fejunore icieng.⁷ Tona oto icieng iti ngade Kedes, to Galilaia to kof lo donge lo Naptali, Sekem to kof lo donge lo Ephraim ko Kirias Arba (na lara Hebron) to kof lo donge lo Juda.⁸ To ngati lo okangere lo Jordan (to lu ngati lo Jeriko) o nyumu icieng Bezer to mwang to kof na i fete to kai lo donge na lo ngon kof lo imaniti lo Reuben, Ramos to Gilead na lo ngon kof lo imaniti lo Gad, ko Golan to Basan na lo ngon kof lo imaniti lo Manase.⁹ O jir lobo tungani lo Israel kode misiohoni na lo manya kiji neicieng na li fade tungani lohiraife o tum ki fejaru iyo lobo to kuno kangite lo nyumuni ida kalenoni lo okoto i fade o rihe ida lo woita lokiho ketemoni lo ilulung.

21

¹To inyia o fwo kulahitoha kulo agwalahin kulo imaniti lo Levi, kadwarani Eleazar, Josua kito lo Nun ko kulahitoha kulo agwalahin kulo imaniti kulo Israel kulakude ²to Silo iya kof lo Kanaan ko jimitan diho icieng, "O cik afa Lahitok ara diho Moses o joo o jir ki ciori ohoi kangite lomanyare ko olengi kuneicieng ara olemo lo sang kuniyang."³ Dong iya na afa lo cihare Lahitok i co cio kulo Israel cio kulo imaniti lo Levi kuno kangite ko lodahare lo sang iyo icaity kulo kof lolunyot kuneicieng.⁴ O lotu icaity ketemoni iyo agwala lo Koas i jifita kajihit kuneicieng. Cio kulo imaniti lo Levi kuna lara lotataha kulo kadwarani Aron i ciori afa icieng kangite tomon ko uni to imaniti lo Juda, lo Simeon ko lo Benjamin.⁵ Lotataha kulo Koas kulakude i ciori icieng kangite tomon iyo imaniti kulo Ephraim, Dan ko nusu lo Manase.⁶ Lotataha kulo Gereson i ciori kangite tomon ko uni iyo agwalahin kulo imaniti kulo Isakar, Aser, Naptali ko nusu lo imaniti lo Manase to Basan.⁷ Lotataha kulo Merari, i jifita to kajihit kuneicieng i ciori kangite tomon ko are iyo imaniti kulo Reuben, Gad ko Zebulun.⁸ Tona i caahi cio kulo Israel cio kulo imaniti lo Levi kuno kangite ko lodahare lo sang kuneicieng iya lafa lo cihare Lahitok ara diho Moses.⁹ To imaniti kulo Juda ko Simeon o caahini kuno kangite to karanecio: ¹⁰I caahini afa kuno kangite diho lotataha kulo Aron kuna lara kulo agwala lo Koas to imaniti lo Levi tonyio o dohi icaity ketemoni diho neicieng.¹¹ I ciori icieng Kirias Arba, (na lara Hebron) ko olemo lo sang nenge to kof lo donge lo Juda (Ara afa Arba fafai lo cio kulo Anak)¹² Ati orumu manatak ko kangite kuna li rit inyi i ciori diho Kaleb kito lo Jepune ara kof nenge.¹³ Dong diho lotataha kulo Aron kadwarani i ciori Hebron (Kang lotafare lo tungani na li fade kaletoni), Libna,¹⁴ Jatir, Estemoa,¹⁵ Holon, Debir,¹⁶ Ain, Juta ko Bet Semes, ara lobito ko olemorehin kuneicieng kangite mietangon diho kuno imaniti are.¹⁷ Manyu to imaniti lo Benjamin i ciori icieng Gibion, Geba,¹⁸ Anasos, ko Almon, ara lobito ko olemorehin kuneicieng ara kangite ongon.¹⁹ Wel lo kangite kulo kadwarak, lotataha kulo Aron fad ara tomon ko uni ko olemorehin kuneicieng.²⁰ Kajihit kulo agwala lo Koas imaniti lo Levi kunakude i ciori afa icieng kangite to imaniti lo Ephraim: ²¹To kof lo donge lo Ephraim o fwonu i ciori icieng Sekem (Kang lotafare lo tungani na li fade kaletoni) ko Gezer,²² Kibzaim, ko Bet Horon ara fad kangite ongon ko olemorehin kuneicieng.²³ Manyu to imaniti lo Dan o rumu icieng Elteka, Gibeson,²⁴ Aijalon ko Gas Rimon ara kangite ongon ko olemorehin kuneicieng.²⁵ To nusu lo imaniti lo Manase o rumu icieng; Taanak ko Gas Rimon kangite are ko olemorehin kuneicieng.²⁶ Kuno kangite tomon fad ko olemorehin kuneicieng i ciori afa diho kajihit kulo agwala lo Koas kulakude.²⁷ Cio kulo agwala lo Geresoni o fwonuni i ciori; to nusu lo imaniti lo Manase Golan ko Basan Kang lotafare lo tungani na li fade kaletoni ko Bet Estera kangite are ko olemorehin kuneicieng.²⁸ To imaniti lo Isakar; Kision, Daberas,²⁹ Jarmus ko En Ganim kangite ongon ³⁰to imaniti lo Aser; Misal, Abdon,³¹ Helekas ko Rehob kangite ongon ko olemorehin kuneicieng.³² To imaniti lo Naptali; Kedes to Galilaia Kang lotafare lo tungani na li fade kaletoni, Hamos Dor ko Kartan kangite uni ko olemorehin kuneicieng.³³ Wel lo kangite kulo agwala lo Geresoni ara afa fad kangite tomon ko uni ara lobito ko olemorehin kuneicieng.³⁴ Agwala lo Merari cio kulo imaniti lo Levi kulakude i ciori: to imaniti lo Zebulun; Jokneam, Karta,³⁵ Dimna, ko

Nahalal kangite ongon ko olemorehin kuneicieng.³⁶ to imanit lo Reuben; Bezer, Jahas,³⁷ Kedemos ko Mepaas kangite ongon ko olemorehin kuneicieng.³⁸ to imanit lo Gad; Ramos to Gilead Kang lotafare lo tungani na li fade kaletoni, Mahanaim.³⁹ Hesbon ko Jazer kangite ongon ko olemorehin kuneicieng.⁴⁰ Wel lo kangite kuna li ciori agwala lo Merari kuna lara cio kulo imanit lo Levi kunakude ara fad tomon ko are.⁴¹ Ara afa wel lo kangite kulo cio kulo imanit lo Levi kuna lo ngoni kof lo Israel fad keek ongon ko mietauni ara lobito ko olemorehin kuneicieng.⁴² Kuno kangite fad tolobito tolobito o ngoni afa ko olemorehin kulo sang kuna li rit icieng, ara afa na dede to kuno kangite fad.⁴³ Tona i co Lahitok cio kulo Israel kof fad lafa lo cik Inyi to kibutia ki cwara lohitwaha kuneicieng, manyu i talu icieng manyu o manyati ijia.⁴⁴ I co Lahitok icieng ki yoma fajihit fad iya lafa li butiare Inyi diho lohitwaha kuneicieng. O ru ko lobo bito lo merok kuneicieng lo waitahi icieng to rem, i co Lahitok merok kuneicieng fad kac kuneicieng.⁴⁵ Ida ko lobo bito iyo sangite kuna i jiri kuna lo cik Lahitok diho cio kulo Israel o ngor, icieng fad li iti fut Inyi.

22

¹Oto Josua ko ki lolonguno cio kulo imanit lo Reuben, kulo Gad ko kulo nusu lo Manase ²ko jimitan diho icieng, "Li tiyi ite sangite fad kuna lohi cik Moses karwaani lo Lahitok ite manyu i ning nan iyo sangite kuna la cik nan fad. ³To tik na i loma many to nu - ko elefar, ida ite li corihi cio kulo Israel kaletok kuningi ati li tiyi ite tic na lohi co Lahitok Lobanga ningi ite. ⁴Dong jijia iya na li co Lahitok Lobanga ningi icieng ki yoma iya lafa lo cihare Inyi, ito yite kof ningi lafa lohi co Moses karwaani lo Lahitok ite lu tode lo Jordan. ⁵Ati ito geny bebe rica cihicihi ko cik lafa lohi co Moses karwaani lo Lahitok ite, lo ki maruno Lahitok Lobanga ningi, lo lotita to ningo Inyi, lo rica cihicihi Kunenge, lo goritare Inyi manyu lo ki rwaa Inyi to taulo kuningi fad ko to warita kuningi fad." ⁶To inyia i gat Josua icieng ko lahahino icieng o fwo, icieng ko fwo iya kaleicieng.⁷ diho nusu lo imanit lo Manase li co Moses icieng kof lo Basan manyu iyo nusu kulakude li co Josua icieng kof iya ngati lo lodoyorore lo kolong lo Jordan ara lobito ko cio kulo Israel kaletok. ⁸Ka lo lahahino Josua icieng lo fwo iya kang i gat inyi icieng o joo, "Ito yite kangite kuningi ko bara ningi na hitok - ko sang kuna i borengi, ko rial, dahab, mwala ko bilieta ko kyelani dang dang; manyu ito kor sangite kuna li belu ite diho merok kuningi ko Israel kaletok kuningi." ⁹Oto cio kulo imanit lo Reuben, kulo Gad ko nusu lo imanit lo Manase ko ngerihino ilulung lo Israel kulakude Silo kof lo Kanaan ara na lo yitoroti iya Gilead na lara kof neicieng na lorumu icieng i jifita ciha lo Lahitok ara diho Moses.¹⁰ Langun lo goru icieng Gelilos lo nyiha Jordan to kof lo Kanaan, oto cio kulo imanit lo Reuben, kulo Gad ko kulo nusu lo Manase ko duhohino ciali na i yeyer ijia kalele lo Jordan. ¹¹Manyu ka lo ning cio kulo Israel kulakude jimitan lo duhohi icieng ciali lohikori lo kof lo Kanaan idi Gelilos o nyiha ko Jordan, ngati lo kof lo cio kulo Israel."¹² i furohino ilulung lo cio kulo Israel fad Silo lo fwo rem ko icieng. ¹³Oto Israel o cule Pinehas kito lo kadwarani Eleazar iya kof lo Gilead diho imanit lo Reuben, Gad ko nusu lo Manase. ¹⁴Iti lihari cio tomon ko inyi, cio kula lara kabolorok kulahitoha kulo agwalahin to imaniti tolobito tolobito to Israel. ¹⁵Ka lo fwo icieng Gilead diho cio kulo imanit lo Reuben, Gad ko nusu lo Manase, o joo icieng diho icieng, ¹⁶"O joo tuban lo cio kulo Lahitok fad diho ite, "Aja i gil ite kiruk diho Lobanga lo Israel ji? Aja i belohi ite Lahitok korwonga i duhohi ciali lo ki iti peha Inyi jijia?"¹⁷ Ida afa kopal lo Peor ki tum ohoi? Ko enefar o rihe ohoi ite lohi iti nyu kenite kuniyang iyo na kopal, ko kileng afa lo urohino jiok iyo ilulung lo cio kulo Lahitok! ¹⁸I belo manyu jijia ite oleng to ketemoni lo Lahitok? Ka li iti pek ite Lahitok elefar, kiwanyi i longo cia Inyi diho ilulung lo cio kulo Israel fad.¹⁹ Ka lida ene kof ningi o nyu i fwonu iya kof lo Lahitok faji na lo waitare lomanyare lo Lahitok, i fwonu ki ngar kof ko ohoi. Ati ke iti pek Lahitok kode ohoi to duhohino ciali ningi na lida ara ciali lo Lahitok Lobanga niyang. ²⁰Afa ka lida Akan kito lo Zera i genoro iyo sangite kuna li fotori, ida afa kilongo lo lotu iyo ilulung lo cio kulo Israel fad? Ida afa ara inyi ake lo wei to kopal nenge."²¹ Oto Reuben, Gad ko nusu lo Manase i nyiahahi kulahitoha kulo kajihit kulo imaniti kulo Israel o joo, ²²"Na lo lanyu fad, Lobanga Lahitok! Na lo lanyu fad, Lobanga Lahitok! O yen Inyi! Ka li tongo orumu ene ara lo ki iti peha kode lo beruno ningo Lahitok, kehi ngohi ohoi elefar. ²³Ka lohi duk ciali niyang ake lo ki beloro oleng iyo Lahitok lo ki fotohino kiciorita locurat kode kiciorita kuna lara ngamang kode lo ki fotohino kiciorita lo kimoraru kai nenge, i ngohi Lahitok token Nenge ki co ohoi kidak."²⁴ Ida! Ki tiyi ohoi ji to bangun jimitan, ngo fwonu ha mute lotataha kuningi o joo diho kuniyang, "Nyio lo ngon kiji ningi ko Lahitok Lobanga lo Israel?"²⁵ Lo fik Lahitok Jordan ara lohikori kiji niyang ko ite cio kulo imanit lo Reuben ko kulo Gad! I ru ite ko ngara diho Lahitok." tona ngo tum lotataha kuningi ki cwara kuniyang i ngohi bangun Lahitok.²⁶ Inyi na tenya na lohi jimitare ohoi, "Nga kukumahinoti ki duhohi ciali - ati ida ara lo ki fotohita kiciorita kode kikumihin." ²⁷I lany o jir i tongo ara saden kiji niyang ko ite ko kofiang kuna lo fwonuno, jimitan ki wora cia ohoi Lahitok faji Nenge na i Nyu to kiciorita locurat kuniyang, kikumihin ko kiciorita kulo kimoraru. O jir mute ida lotataha kuningi o joo diho kuniyang, "Ida ite i ngon ko ngara diho Lahitok."²⁸ Ohoi ko jimitan, "Ka lo joo mute icieng ji diho ohoi kode diho lotataha kuniyang, ki nyiahahi cia ohoi ki joo, "Ito de kitiririta lo ciali lo Lahitok lafa lo duk fafaicio kuniyang ida ara lo ki fotohino kiciorita locurat kode kikumiti ati ara saden kiji niyang ko ite." ²⁹Ki lomaha ohoi iyo tenya lo ki iti peha Lahitok kode ki beloro oleng iyo Inyi elefar to duho ciali lo ki fotohita kiciorita locurat, kiciorita kuna lara ngamang kode kikumihin ida ara ciali lo Lahitok Lobanga niyang na lo waita ketemoni lo lomanyare Nenge. jimitan Lahitok Inyi Lobanga."³⁰ Ka lo kadwarani Pinehas ko kulahitoha kulo ilulung - kabolorok kulo agwalahin kulo imaniti kulo Israel tohi na lo teny cio kulo Reuben, Gad ko Manase, oto icieng ko kwama. ³¹Oto Pinehas kito lo kadwarani Eleazar o joo diho Reuben, Gad ko Manase, "Elefar ki yen ohoi jimitan ki ngon Lahitok ko ohoi tonyio ida ite i pale diho Lahitok to ene tenya. Jijia li lwahu ite Israel to kana lo Lahitok."³² Oto Pinehas kito lo kadwarani Eleazar ko kulahitoha ko yitoroti iya kof lo Kanaan to lohiricore neicieng ko cio kulo Reuben, Gad ko Manase to Gilead o fwo i o rihohini cio kulo Israel na tenya. ³³O kwama icieng ningo na tenya manyu o maji Lobanga ko ki iti cungoti tenya lo fwo rem ko icieng lo fwo rem ki iti

sararu kof na lo manyare cio kulo Reuben, Gad ko Manase.³⁴Manyu iti barahi cio kulo Reuben ko Gad na ciali ene karana o joo, "Saden kiji niyang -

23 ¹Langun lo fwo karihin beciek manyu orumu Lahitok li co Israel ki yoma iyo merok kuneicieng fad kuna li rit icieng, Josua na lara ngoroyoni noo, ²ko ki lolonguno Israel fad ngoroyok, lohithwaha, kangotok kulo tenyitenyi ko kulahitoha kuneicieng fad oto o joo diho icieng, "La ngoroyon nan. ³Li deu ite to kenite kuningi tohi na li tiyi Lahitok Lobanga ningi diho misihi fad to ite, ara orumu Lahitok Lobanga lo rem to ite. ⁴I yioti koditi na lahi korahinore nan ite ara kof lolunyot lo imaniti kuningi kof pili lo misihi kuna lo tong - misihi kuna la lanyu nan kiji lo Jordan ko nam lo Mediterranean ngati lo lodoyorore lo kolong. ⁵Lahitok Lobanga ningi token cia lo cule icieng oleng to ite, i fuhe cia inyi icieng oleng to ketemoni ningi manyu i talu cia ite kof neicieng iya na lo cihare Lahitok Lobanga ningi diho ite. ⁶Ito gol noo, ito geny manyu i ric ki jifita sangite fad kuna li gero iyo buk lo cik lo Moses ida i gere kalele iya iteten kode iya ikajong. ⁷Ke iti mohohi kenite iyo kuno misihi lo tong kiji ningi, ke leleto karanecio kulo lobangahin kuneicieng kode i butia to icieng. ⁸Ati o jir ite i goritare Lahitok Lobanga ningi iya na li tiyore ite ko jijia. ⁹Li fuhe Lahitok misihi kuna hitoha, i goli to ketemoni ningi ko elefar o ru lobo lo tum wotahino ite to rem. ¹⁰Lobito tungani to kiji ningi i fuk cio alif, tonyio o rem Lahitok Lobanga ningi to ite iya na afa lo cihare Inyi token. ¹¹Tona ito geny manyu i ric ki maruno Lahitok Lobanga ningi. ¹²Ati ka li gere ite manyu iti mohohi kenite ko kafurak kulo lo kuno misihi lo tong kiji ningi manyu ka li yemaru ite ko icieng manyu i lihita ko icieng, ¹³o jir ha manyu dong i yen jimitan ida cia Lahitok Lobanga ningi o rihe i fuhe kuno misihi to ketemoni ningi. O gal fad, o fwonu cia icieng ara kilabita ko kalohitak kuningi, ara cia laninohin to korwonga kuningi kode kikwa to kejuha kuningi many i keroro to ene kof i jir lohi co Lahitok Lobanga ningi ite. ¹⁴Jijia lo lelek nan a loo kikoi lo kof fad. I yeni ite to taulo kuningi ko warita kuningi fad jimitan o ru lobo tohi iyo sangite kuna i jiri fad lo cik Lahitok Lobanga ningi lo diahuno. Li iti fut inyi cihicahi kunenge fad, o ru lobo bito lo diahuno. ¹⁵Ati iya na lo fwonunore sangite kuna i jiri kuna lo cik Lahitok Lobanga ningi ite fad diho ite, jiha o tum manyu sangite kuna i rohorori fad lohi sonyare Inyi ite fwonuno kenite kuningi many ki keru Lahitok Lobanga ningi ite to ene kof i jir lohi co Inyi ite. ¹⁶Ka li gil ite cik lo Lahitok Lobanga ningi na lohi cihare Inyi ite ito hati i fwo ki rwaa lobangahin kude ake, i fwo i gung ketemoni neicieng, o cura cia kilongo lo Lahitok kenite kuningi, ito cia ite i keroro deudeu to ene kof i jir lohi co Inyi ite.

24

¹To inyia o tubu Josua imaniti kulo Israel fad Sekem, i lolongu inyi ngoroyok, lohithwaha, kangotok kulo tenyitenyi ko kulahitoha kulo Israel manyu iti botohi icieng kenite kuneicieng ketemoni lo Lobanga. ²O joo Josua diho cio, "Tohi na lo teny Lahitok Lobanga lo Israel ene: "Afa berien o manya afa lohithwaha kuningi ara lobito ko Tera apa lo Abraham ko Nahor tode lo kare lo Yuparets manyu i worati lobangahin kude ake. ³Ati a dumu Nan apa ningi Abraham to kof lo tode lo Yuparets a rihuno inyi a loritare kof lo Kanaan fad manyu a co inyi lotataha kuna i borengi. A co Nan inyi Isako ⁴manyu diho Isako a co Jakob ko Esau. A caahi Nan kof lo donge lo Seir iyo Esau ati o fwo Jakob ko cio kulo kaji nenge kof lo Ijpt. ⁵Tona a cule Nan Moses ko Aron manyu ati gem Nan cio kulo Ijpt to sangite kuna la tiyi Nan ijia manyu ahi yauno ite to ijia. ⁶Langun la yauno Nan cio kuningi to kof lo Ijpt, i fwonu ite nam, manyu ki iti rwanguno cio kulo Ijpt ite to lakwenyi ko gadigadihin many nam na i Do. ⁷Ati i cir ite diho Lahitok to lwaha oto Inyi o fik lokimuyuk kiji ningi ko cio kulo Ijpt; O laha Inyi nam o dile icieng ko ki muhoro icieng. Li deu ite to kenite kuningi sangite kuna la tiyi Nan kenite kulo cio kulo Ijpt. Ito ite i fwonu i many mwang hatua to karihin beciek. ⁸Ahi yauno Nan ite kof lo cio kulo Amor kuna lo manya ngati lo okangere lo Jordan. Ki iti rem icieng ite ati a co Nan icieng kac kuningi, a keru Nan icieng to ketemoni ningi manyu i talu ite kof neicieng. ⁹Ka li kukumahino afa Balak kito lo Zipor kabu lo Moab kikukumahino lo rem ko Israel, i lolongu inyi Balam kito lo Beor lo ki ficio ite. ¹⁰Ati ida Nan a ning Balam ati ki gat inyi ite kakeny beciek manyu ahi lwahu Nan ite to kana nenge. ¹¹To inyia i rangu ite Jordan i fwonu Jeriko. Ki iti rem cio kulo Jeriko ite iya na lohi iti remore cio kulo Amor, Perez, Kanaan, Hitit, Girgas, Hivi ko Jebus ati a co Nan icieng kac kuningi. ¹²A cule Nan irode ketemoni ningi na li fuhe icieng oleng to ketemoni ningi, oto manyu kunu kabuno kulo cio kulo Amor are. Ida afa ite iti rem icieng to ngalemo ko kawona kuningi. ¹³Dong ahi cwarare Nan ite kof na lida ite i tiyi to kac kuningi ko kangite kuna lida ite i fak i manya katua, manyu i daha ngak kulo vino ko kulo olif kuna lida ite iti bul. ¹⁴Jijia ito bang Lahitok manyu i rwaati Inyi to kigenoro fad. I bireti lobangahin kulafa li wora fafaicio kuningi to tode lo kare lo Yuparets ko to kof lo Ijpt ito hati i rwaa manyu i wor Lahitok. ¹⁵Ati ka lida ki rwaa Lahitok o cam diho ite, dong ito nyumu na li wak ite elefar ngai i wak ite ki rwaa kode lobangahin kulafa li rwaa fafaicio kuningi to tode lo kare lo Yuparets kode lobangahin kulo cio kulo Amor kuna li ngoni ite kof neicieng. Ati to nan ko kalitole, ki rwaa cia ohoi Lahitok. ¹⁶To inyia i nyiahahi cio o joo, "I ngohi to loma diho ohoi ngerihino Lahitok lo fwor ko ki rwaa lobangahin kude ake! ¹⁷Ara afa Lahitok Lobanga niyang token Nenge lohi yauno ohoi ko monyieri kuniyang to kof lo Ijpt to nu kof lo rahun opiihin, manyu i tiyi kunu kitotorita hitoha to konyieha kuniyang. Inyi lohi ric ohoi iyo ene owele niyang fad manyu iyo misihi fad kuna lohi galuno ohoi. ¹⁸Manyu i fuhe Lahitok misihi fad to ketemoni niyang ara lobito ko cio kulo Amor kuna lorumu o manya ene kof. Kileng ohoi, ki rwaa cia ohoi Lahitok tonyio Inyi Lobanga niyang. ¹⁹O joo Josua diho cio, "Ida ite i tum ki rwaa Lahitok, ara Inyi Lobanga na i Nyu; ara Inyi Lobanga kakainoni. Ida cia inyi o lau silan ningi ko kopal ningi. ²⁰Ka li ngohi ite Lahitok manyu i rwaa lobangahin misiok, i belo cia Inyi i yauno jiok diho ite ko ki iti cungo koditi ningi kileng orumu lo jir Inyi diho ite. ²¹Ati o joo cio diho Josua, "Ida! Ki rwaa cia ohoi Lahitok." ²²Tona o joo Josua, "Ite lira sadeni kulo kenite kuningi jimitan li nyumu ite ki rwaa Lahitok." ²³O joo Josua, "Jijia dong, i bireti lobangahin misiok kuna lo ngoni kiji ningi manyu i fotohiti taulo kuningi diho

Lahitok Lobanga lo Israel.²⁴Manyu o joo cio diho Josua, "Ki rwaa cia ohoi Lahitok Lobanga niyang manyu ki ningo Inyi."²⁵To lafar o fik Josua ciharu to cio manyu to ijia to Sekem i nyiahatahi inyi diho icieng isingiti ko cihicihi.²⁶Manyu i gerohi Josua kuno tenyitenyi iyo buk lo cik lo Lobanga. Oto hati ko dumuno moru na hitok i cidohi ijia fotiri lo ciani o nyiha ko faji na i Nyu lo Lahitok.²⁷O joo inyi diho cio fad, "Ito de. Ene moru cia lara saden iyo ohoi fad. Lo ning inyi tenyitenyi fad kuna lo teny Lahitok diho ohoi, ara cia inyi saden diho ite ka lida ite i tongo to dede diho Lobanga ningi." ²⁸Oto Josua ko ki iti sararu cio, lobito lobito diho kof lolunyot nenge.²⁹To kifwongi lo kuno sangite, o lotu Josua kito lo Nun karwaani lo Lahitok o wei orumu lo goru karihin mia lobito ko tomon.³⁰Manyu o nuhahini inyi kof lolunyot nenge na lara Timnas Sera iyo kof lo donge lo Ephraim ngati lo kai lo donge lo Gaas.³¹I rwaa Israel Lahitok to karihin kulo warun lo Josua fad ko kulo ngoroyok kuna lo sodoro to kifwongi nenge kuna lo deu sangite fad kuna li tiyi Lahitok diho Israel.³²Manyu koi kulo Josep kuna afa li yauno cio kulo Israel to kof lo Ijpt, o nuhahini Sekem iyo ingutit lo kof lafa li nyiangu Jakob to riali mia lobito diho tee kulo Amor, apa lo Sekem. O lotu na kof ara lolunyot lo lotataha kulo Josep.³³Manyu o wei Eleazar kito lo Aron, o nuhahini inyi Gibeon na lorumu i caahini kito nenge Pinehas to kof lo donge lo Ephraim.

Judges

1

¹To kifwongi lo wei lo Josua, i tifi cio kulo Israel Lahitok o joo, "Ani imanit to kiji niyang lo jir i tem fworo rem ko cio kulo Kanaan?" ²I nyiahahi Lahitok icieng o joo, "O jir Juda o loo, la co Nan kof kana nenge." ³Cio kulo Juda ko jimitan diho cio kulo imanit lo Simeon, Israel kaletok, "Ki fwo ko ohoi iyo kof na lohi caahini ohoi ki iti remo cio kulo Kanaan, ki fwo manyu cia ohoi ko ite iyo ningi." Oto cio kulo imanit lo Simeon ko fworo ko icieng.⁴Ka lo fwo cio kulo imanit lo Juda rem, i co Lahitok cio kulo Kanaan ko cio kulo Perez kac kuneicieng, manyu i fade icieng cio alifi tomon to Bezek.⁵Ara afa ijia o rumunore icieng Adoni Bezek o remiti ko inyi, o lanyu icieng cio kulo Kanaan ko cio kulo Perez.⁶I fe Adoni Bezek ati iti rwangaru icieng inyi o fwori i niefuni ko ngutoro kafiela kuna hitoha kulo kac ko kulo kejuha.⁷Oto Adoni Bezek o joo, "Kabuno keek mietare kuna lo ngutoro kafiela kuna hitoha ko kulo kejuha i numo daha to fotiri lo meja nei. Jijia lohi dumahi Lobanga nan tohi na la tiyi nan diho icieng." I yauno icieng inyi Jerusalem o lotu o weihi ijia.⁸Iti rem cio kulo Juda Jerusalem i taluni manyu, i fade icieng cio kuna lo ngoni ijia ko curaroti kang to kima.⁹To kifwongi lo na, o fwo cio kulo imanit lo Juda rem ko cio kulo Kanaan kuna lo manya kof lo donge, Negev, ko gum lo dongecio kulo ngati lo lodoyorore lo kolong.¹⁰O fwo icieng ki iti remo cio kulo Kanaan kuna lo manya Hebron (lafa lo bara Kirias Arba) manyu o lanyuni Sesai, Ahiman ko Talmai.¹¹To inyia o fwori ki iti remo cio kuna lo manya Debir (lafa li lolongoti o joo Kirias Seper). ¹²Oto Kaleb o joo, "A co cia nan kito nei Aksa ara ngorwani diho tungani na lo rem i talu Kirias Seper." ¹³I talu Osniel kito lo Kenaz la lara rece lo Kaleb, oto Kaleb ko ki cwara kito nenge Aksa ara ngorwani diho inyi.¹⁴To far na lo lotunore inyi diho Osniel, o tan inyi Osniel ki lifa apa nenge mana. Ka li culuno inyi to sigiria nenge, i tifi Kaleb inyi o joo, "Nyio nga tum nan ki tiyo diho isi?" ¹⁵I nyiahahi inyi apa nenge o joo, "Ki tiyihini nan tohi na i cam noo. Iya na li cwarare isi nan kof to Negev, ki co manyu nan ipulahi kulo kifi." Tona i co Kaleb inyi ipulahi kulo kai ko kulo kof fad.¹⁶O fwo lotataha kulo komoni lo Moses, cio kulo Keniz to kang lo lit ko cio kulo Juda manya ko cio kulo kuny lo Juda Negev o nyiha Arad.¹⁷To inyia o fwo cio kulo Juda ko kulo Simeon, Israel kaletok kuneicieng iti rem cio kulo Kanaan kuna lo manya Zepas ko keruno na kang tur tona i lolongi na faji o joo Horma.¹⁸I talu manyu cio kulo Juda Gaza, Askelon, ko Ekron – kang lobito lobito ko kof nenge.¹⁹O ngon afa Lahitok ko cio kulo Juda. I talu icieng kof lo dongecio ati ida afa icieng i fuhe cio kuna lo manya oleng tonyio o ngoni orumu icieng ko gadigadihin kuna li kukumuni to bilieta.²⁰Iya na lo cihare Moses, i ciori Hebron diho Kaleb na lo lotu i fuhe tee kulo Anak uni to ijia.²¹Oto hati cio kulo imanit lo Benjamin ida i fuhe cio kulo Jebus to Jerusalem, ko jijia o manya cio kulo Jebus ijia ko cio kulo Benjamin.²²Tona o fwo imaniti kulo Josep o rem Betel manyu orumu Lahitok o ngon ko icieng.²³Ka lo cule icieng cio lo fworo sifa Betel (na lorumu o bara Luz) ²⁴O deu kula kasifak tungani o lotuno to katua lo kang oto icieng o joo diho inyi, "Ki totorohi ohoi kikoi na ngohi rutorore kang hatua ki ito cia ohoi ki de jimitan ki tiyi isi ara na i jir."²⁵Inyi ko ki totorohino icieng, icieng ko fworo ki fadaru cio to katua lo kang fad ati i ngohini na tungani ko cio kulo kalenge fad.²⁶Inyi ko johoro iya kof lo cio kulo Hitit, faji na lo loo inyi o duhohi kang na li iti barahi inyi o joo Luz na lara karana nenge ko jijia.²⁷Ati ida afa cio kulo Manase i fuhe cio kulo Bet San kode Tanak kode Dor kode Ibleam kode Megido ko lomanyarehin kuna li rit icieng, tonyio o golu afa cio kulo Kanaan manya na kof.²⁸Ka lo sodo golun lo cio kulo Israel, i fudahi icieng cio kulo Kanaan tic lo panyar ati ida i fuhe icieng tur.²⁹Ida manyu cio kulo Ephraim i fuhe cio kulo Kanaan kuna lo manya Gezer, ati o sodoro cio kulo Kanaan manya ijia kiji neicieng.³⁰Ida manyu cio kulo Zebulun i fuhe cio kulo Kanaan kuna lo manya Kitron kode Nahalol, tona o manya kuna cio kulo Kanaan kiji neicieng ati i fudahi cio kulo Zebulun icieng tic lo panyar.³¹Ida manyu cio kulo Aser i fuhe kuna lo manya Ako kode Sidon kode Ahlab kode Akzib kode Helba kode Apek kode Rehob.³²O manya cio kulo imanit lo Aser kiji lo cio kulo Kanaan tonyio ida orumu icieng o tum ki fuharu icieng oleng.³³Ida manyu cio kulo Naphtali i fuhe kuna lo manya Bet Semes kode Bet Anas, o manya manyu cio kulo Naphtali kiji lo cio kulo Kanaan kuna afa lara cio kulo na kof, ko kuna lo manya Bet Semes ko Bet Anas o fwonu ara katiyok kulo panyar diho icieng.³⁴I tihohi cio kulo Amor cio kulo Dan kai lo dongecio ida o lahahi icieng o fwonu oleng.³⁵O goritare manyu cio kulo Amor dongecio kulo Heres, Aijalon ko Saalbim ati ka lo sodo golun lo imaniti kulo Josep, i fudahini manyu icieng iyo tic lo panyar.³⁶I ciaha afa lohikori lo cio kulo Amor to lohirkohore lo Akrahim many Sela o ring.

2¹O loo Malaika lo Lahitok to Gilgal many Bokim o rihohi cio o joo, “Ahi yauno afa nan ite to kof lo Ijipt, ahi yauno kof lafa la buti nan diho fafaicio kuningi. A joo nan, “Ida cia nan a gil ciharu nei ko ite.”²Manyu o jir ite ida i ciharu ko cio kulo ene kof ati o jir ite i buny cialitok kuneicieng. Ati i fwonu ite iti bahas tenya nei. Nyio i tiyi ite ji?³Manyu a lotu nan a joo, ida cia nan a fuhe icieng oleng to ketemoni ningi, ara cia icieng kilohita ningi manyu o fwonu cia lobangahin kuneicieng ara kilabita ningi.”⁴Ka lo teny Malaika lo Lahitok kuno tenyitenyi diho Israel fad, i cira cio to ogoroho kuna i kwati;⁵O fwonu icieng iti barahi na faji o joo Bokim, to inyia i fotohi icieng kikumita diho Lahitok.⁶Langun li iti sara Josua cio kulo Israel to lotubare, o fwo icieng tero fajihit kuneicieng lobito lobito iyo kof na li caahini imanit nenge ara lolunyt.⁷I rwa a cio kulo Israel Lahitok to warun lo Josua fad ko kulo ngoroyok kuna lo gal inyi kulafa lo deu sangite kuna hitoha kulafa li tiyi Lahitok to cio kulo Israel fad.⁸O wei Josua kito lo Nun karwaani lo Lahitok orumu lo goru karihin kunenge mia lobito ko tomon.⁹manyu o nuhahini inyi kof lolunyt nenge na lo ngon Timnas Heres iyo kof lo donge lo Epraim ngati lo kai lo donge lo Gaas.¹⁰Langun li furoro na kofiangiti fad diho fafaicio kuneicieng, lo weiha, o lotu kofiangiti na lida o yen kode Lahitok kode tohi na li tiyi Inyi to cio kulo Israel.¹¹Oto Israel ko ki tiyo tohi na i bot to konyieha kulo Lahitok i rwaati Baali.¹²I ngohi icieng Lahitok Lobanga lo fafaicio kuneicieng na li yauno icieng to kof lo Ijipt. I jif icieng manyu i worati lobangahin gelegele kulo cio kuna li rit icieng. Iti woju icieng kilongo lo Lahitok¹³tonyio li ngohi icieng Inyi, i worati Baali ko Astoreshin.¹⁴To kilongo Nenge iyo cio kulo Israel, i co Lahitok icieng iyo kac kulo kakatak kuna lo bel icieng. Iti lotohi Inyi icieng kac kulo merok kuneicieng kuna li rit icieng, kuna lida icieng o rihe o tum lanyuno.¹⁵Lobo far keken ka lo fwo Israel rem, i rioci kana lo Lahitok ngati neicieng lo lanyuno icieng iya lafa lo cihare Inyi token. O ngoni dong icieng iyo ki udo ko kidak na hitok noo.¹⁶Oto Lahitok iti woju kangotok kulo tenyitenyi kuna lo lwahu icieng to kac kulo kuna kakatak.¹⁷Oto hati ida manyu icieng o ningo kangotok kulo tenyitenyi kuneicieng, ati o fwori ki wora lobangahin kude ake to ticitici kulo somun manyu o rubuhiti ketemok kuneicieng. I belo icieng deudeu to kikoi lo lohithwaha kuneicieng kulafa lo ningo cik lo Lahitok.¹⁸Ka lo nyumu afa Lahitok kangotoni lo cik to kiji neicieng, o ngon afa Inyi ko la tungani manyu o lwahu icieng to kac kulo merok kuneicieng ka lo rihe na kangotoni lo tenya o war tonyio i nief afa kisa Lahitok to icieng ka li tudita icieng to ki iti gema na li iti gemare kasongarek kuneicieng icieng.¹⁹Ati ka lo wei kangotoni lo tenya, o yitorita icieng iyo kuna kikoihin kuneicieng kuna i rohori i lany ko kulo fafaicio kuneicieng lo ki jifita lobangahin kunakude ko ki wora icieng. Ida icieng i ruk ki ngohino kuna; ki tiyo kuna ticitici kuneicieng lo kiwora lobangahin kude ake ko sodoro ko kuna ticitici kuneicieng i boti.²⁰Tona i longo Lahitok diho cio kulo Israel noo many o joo, “Tonyio lo gil ene misi cik Nitole lafa lati gol Nan ko lohithwaha kuneicieng, manyu ida ki ningo Nan,²¹ida cia Nan a rihe a fuhe kuno misihin afa li totongohi Josua lafar lo weyarore inyi to ketemoni neicieng.²²A tiyore cia Nan icieng lo tema cio kulo Israel ka lo tumiti rica tahita kikoihin kulo Lahitok iya na afa li tiyo lohithwaha kuneicieng.”²³I co Lahitok kuna misihi o tong, ida afa Inyi i fuhe icieng ara lobito to ki cwara icieng kac kulo Josua.

3

¹Ara afa kuno misihi kuna li ngohi Lahitok o temare kuno cio kulo Israel fad afa lida i mang rem to kof lo Kanaan.²(I tiyi Inyi ene ara lo ki iti yena tee kulo Israel (kuna lo rihe ida o yen koditi lo rem o jir o yeniti, tonyio ida icieng o yen) koditi lo fworo jore)³Ara afa misihi kuna lo tong: kabuno kulo cio kulo Pelestina miet, cio kulo Kanaan fad, cio kulo Sidon ko cio kulo Hivi kuna lo manya kai lo dongecio kulo Lena many to donge lo Baal Hermon many Lebo Hamas.⁴O ngerihi icieng lo tema cio kulo Israel lo deya ka li jif ba icieng cik lo Lahitok lafa li co Inyi lohithwaha kuneicieng ara diho Moses.⁵O manya cio kulo Israel kiji lo cio kulo Kanaan, Hitit, Amor, Perez, Hivi ko Jebus.⁶O yem icieng tee kariok kulo kuna misihi i co manyu tee kariok kuneicieng diho tee rei kulo kuna misihi manyu i worati lobangahin kuneicieng.⁷I tiyi cio kulo Israel tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok Lobanga neicieng o fwori i wori Baali ko Aserahin.⁸O curaru Lahitok ki longo kenite kuneicieng ko ki cwarahino icieng kac kulo Kusan Risasaim kabu lo kof lo Aram Naharim na lo lanyu Israel to karihin mietauni.⁹Ati ojo icieng i cira diho Lahitok, iti woju Inyi kalwahani neicieng Osniel kito lo Kenaz rece lo Kaleb na sidi na lo lotu o lwahu icieng.¹⁰O lotu Okorif lo Lahitok iyo inyi, o lotu inyi ara kangotoni lo tenyitenyi kulo Israel ko loro rem. I co Lahitok Kusan Risasaim kabu lo kof lo Aram Naharim kac kulo Osniel na lo lotu o lanyu icieng.¹¹O lotu kof i yoma to karihin keek ongon many o wei Osniel, kito lo Kenaz.¹²O fwonu cio kulo Israel i tiyi tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok ari, manyu to na tohi i rohoi li tiyi icieng i co Lahitok Eglon kabu lo Moab golun o lanyunore cio kulo Israel.¹³I yauno inyi cio kulo Amon ko cio kulo Amalek i morihino ko inyi, o lotu Eglon i burahino ki iti remo cio kulo Israel ko fworoti ki taluno kang lo otit.¹⁴I tong afa cio kulo Israel iyo lanyuno lo Eglon kabu lo Moab to karihin tomon ko mietauni.¹⁵O fwonu cio kulo Israel i cira diho Lahitok ari manyu o lotu Inyi i co icieng kalwahunoni, Ehud, tungani na ikakole kito lo Gera lo imanit lo Benjamin. O cule cio kulo Israel inyi loro ki fotohino mocoro diho Eglon kabu lo Moab.¹⁶Tona i dongu Ehud ngalem latubot na i koo angati ko angati na lara futi lobito ko nusu na lo subohi inyi komoc nenge ngati lo bongbong nenge iteten katua lo kyelani kunenge.¹⁷I fotohi inyi mocoro diho Eglon kabu lo Moab tungani na lorumu o jir noo.¹⁸Langun li fotohi Ehud mocoro o lahahi inyi cio kuna lo lwak ki yuhita o fwo.¹⁹Ati langun lo goru inyi faji lo lopidingahin morutok kuna lo nyiha Gilgal, o yitu inyi token iyo Eglon o joo diho inyi, “lahitok a ngon nan ko ifahit ilitit to isi.” O joo kabu diho kaririak kunenge, “I fwo ki ngohi ohoi!” Icieng ko fworo i ngohi icieng.²⁰Ehud dong ko ki nyiharu diho inyi orumu i tongo ake kaji na lo ngon kai to kang lo okabwe nenge o joo diho inyi, “A ngon nan ko ifahit iyo Lobanga to isi.” Ka lo wojuno kabu to seger nenge.²¹Ehud ko utuno ngalem latubot to kana ikajong nenge to bongbong lo ngati lo iteten o cuhore kochehe lo kabu²²o diloro ko kiniefi lo ngalem fad katua o pul monyi kulo kabu ida Ehud o sutu ngalem i muhohi somia ngalem.²³Ehud ko rutoro sita i pungahi agwala lo kaji lo kai.²⁴Langun lo loo inyi, o fwonu karwaak kulo

kabu o rumahi agwala i pungu. O joo icieng, "Tolobo o rihe inyi o ngon sitare ijia katua lo kaji." ²⁵Langun li til icieng kwiik, ida inyi o nga agwala lo kaji, o dumu icieng muhuta o ngaji agwala. To inyia o rumahi icieng lahitok neicieng o urohino kiji lo kaji ara na lo wei. ²⁶O rihe icieng i tila, o loo Ehud. O ringe inyi ara inyia iyo lopidingahin kulo morutok, o rwe many Seira. ²⁷Langun lo goru inyi ijia ko kuta ture to kof lo donge lo Ephraim, oto cio kulo Israel o sutuno ko ki culoroti to dongecio ara inyi li temitare icieng. ²⁸O rihohi inyi icieng o joo, "Ki jifuti nan tonyio li co Lahitok merok kuningi Moab kac kuningi." Oto icieng ko ki jifaru inyi o fwori i temohinoti ladoketi kulo kare lo Jordan kuna lo rangaritarehin iya kof lo Moab, ida icieng o lahani lobo tungani o rang. ²⁹Tona i fade icieng cio kuna lo tum alifi tomon kulo Moab, cio kuna i goli manyu i lotiri, o ru lobo bito lo fur. ³⁰Lafar o fwonu Israel o lanyu cio kulo Moab manyu i yoma kof to karihin keek mietauini. ³¹To kifwongi lo Ehud o lotu Samgar kito lo Anas na li fade cio mia ile kulo Pelestina to igolit kitibali lo mongi, o lotu manyu inyi o lwahu cio kulo Israel.

4 ¹Ari o fwonu cio kulo Israel i tiyi tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok langun lo wei Ehud. ²Tona i co Lahitok icieng kac kulo Jabin kabu lo cio kulo Kanaan na lo lanyu kof lo Hazor, orumu Sisera lahitok lo karemok kunenge i tongo Haroses Hagoyim; ³tona lo tehitare inyi gadigadihin mia mietangon kuna li kukumi to bilieta. Manyu iti gem inyi Israel to karihin keek are, i cira icieng diho Lahitok o joo o jir ki lwahi. ⁴Naha Debora, kamocani, ngorwani lo lobo tungani lo bara Lapidos orumu lo bolorohi Israel to kuna faritin. ⁵O tubita inyi lokiho fotiri lo Otiti lo Debora na lo ngon kiji lo Rama ko Betel to kof lo donge lo Ephraim, manyu o fworita cio kulo Israel ijia diho inyi o jir o ngoti lokihohin kuneicieng. ⁶O cule inyi ifak diho Barak kito lo Abinoam to Kedes to kof lo Naptali ko jimitan diho inyi, "Ki cik Lahitok Lobanga lo Israel isi o joo, "I loo yaru cio alifi tomon to Naptali ko Zebulun i fwo ko icieng many donge lo Tabor. ⁷A yaru cia nan Sisera karyengani lo karemok kulo Jabin ko gadigadihin kunenge ko karemok kunenge many kare lo Kision a co inyi kac kunino." ⁸O joo Barak diho inyi, "Ka lohi liharu isi ko nan, a loo cia nan; ojo ka lida isi ki lik ko nan, ida cia nan a loo!" ⁹O joo Debora diho Barak, "Dede ki lik cia nan ko isi. Ati to na kikoi li lotitare isi, ida cia kwatun ara nino tonyio i co cia Lahitok Sisera kana lo ngorwani." Tona o loo Debora ko Barak iya Kedes. ¹⁰To ijia i lolong Barak cio kulo Zebulun ko kulo Naptali, oto cio alifi tomon o fwo ara inyi lo bolorohi icieng. I lik manyu Debora ko inyi. ¹¹Tona orumu Heber Kenitani li ngohi cio kulo Kenit kulakude lotataha kulo Hobab ilesi lo Moses o loo o gurohi kema nenge o nyiha ko ciani na hitok na lo ngon Zaananim na lo nyiha ko Kedes. ¹²Ka lo rihohini Sisera o joo lo loo Barak kito lo Abinoam kai lo donge lo Tabor, ¹³i lolongu Sisera karemok kunenge to Haroses Hagoyim iya kare lo Kision ko gadigadihin kunenge mia mietangon fad kuna li kukumi to bilieta. ¹⁴Oto Debora ko jimitan diho Barak, "I loo, far na li cwarare Lahitok Sisera kana nino inyi ene. Ida Inyi Lahitok lo loo ketemoni nino?" Tona Barak ko ki culoro to donge lo Tabor ko kuna karemok alifi tomon li jifita inyi. ¹⁵To kiwanyuno lo Barak, o lanyu Lahitok Sisera ko kuna gadigadihin kunenge ko karemok kunenge many i culuno Sisera to gadigadi nenge i fe to kejuha. ¹⁶Iti rwangaru Barak gadigadihin ko karemok many Haroses Hagoyim many i fadari karemok kulo Sisera fad o ru lobo lo fur. ¹⁷Oto hati Sisera i fe to kejuha many kema lo Jael, ngorwani lo Heber Kenitani tonyio o ngon afa ningoro kiji lo Jabin kabu lo Hazor ko cio kulo kaji lo oho Heber Kenitani. ¹⁸O rute Jabin ki iti rico Sisera ko jimitan diho inyi, "Ou Lahitok nei, to rutu katua lo kema. Ke bang!" O rute inyi katua lo kema lo Jael i muhohi inyi to linggit. ¹⁹O joo Sisera diho inyi, "Ki ur kure nan, ki co ja kude kifi." O nga inyi buhula lo lei i co inyi o mat, i muhohi inyi ari. ²⁰O joo Sisera diho inyi, "To woita agwala lo kema, ka lo lotu lobo tungani ki tifi isi o joo, "O ngon lobo tungani kaji?" to i joo, o ru." ²¹Ati o dumu Jael ngorwani lo Heber biliet kiguri lo kema ko nyiol ko lyebaru caafi langun lo getoro inyi jio kulo niama ida o yen ken, ko guro onguleha i fa to angati ko angati many kof. Inyi ko weyaru. ²²Deudeu o goru Barak ara na lo tahita Sisera, manyu o loo Jael ki iti rico inyi. O joo inyi iyo Barak, "Ou ahi totorohi na tungani li tahita isi." Oto Barak ko rutoro katua lo kema ko inyi, ko rumuno Sisera na lo gur biliet onguleha lo wei. ²³To lafar, o lanyu Lobanga Jabin kabu lo cio kulo Kanaan to ketemoni lo cio kulo Israel. ²⁴I rioci kana lo Israel ken lo Jabin kabu lo Kanaan many i fade inyi.

5 ¹To lafar o wol oho Debora ko Barak kito lo Abinoam ene wole: ²Ka lo woju kabuno to Israel i temiti diho cio; Ka li co ci okenite to kwerun lo taulo, nga iti maj Lahitok! ³Ito ning ene ite kabuno! Ito ning ite kalanyunok! Nan, kileng nan, a wol cia diho Lahitok; A maj cia nan Lahitok Lobanga lo Israel, to wole. ⁴Ka li loo Isi Lahitok to kue lo donge lo Seir, ka li dororo Isi to kof lo Edom; iti jijihoko kof, manyu i juho kai, i juho idis kifi kof. ⁵Iti ninienga dongecio ketemoni lo Lahitok to donge lo Sinai, ketemoni lo Lahitok Lobanga lo Israel. ⁶To faritin kulo Samgar kito lo Anas, to faritin kulo Jael li mura kikoihin; li ngohini kikoihin, lo tahita kalotitak kikoihin kuna i kudoho. ⁷Lida cio kulo kangite kulo Israel o rem, i tongo icieng many a woju nan, Debora; many a woju nan ara iyang to Israel. ⁸O nyumu Lobanga kabolorok ngejuho, langun lo goru rem lokoliho kulo kang ati o ru buhu kode fere na lo boto to kiji lo alifi keek ongon to Israel. ⁹O ngon tau nei ko kabuno kulo Israel ko cio kuna li pote kenite to kwerun lo taulo to kiji lo cio. Nga iti maj Lahitok! ¹⁰Ite kuna li feita to sigiriahin kuna i kwari, kuna li tongo segeri kulo korwong lo sigiria linggiti; ko ite kuna li lot i tolita kikoihin, i buhati. ¹¹Ogoroho kulo kawolok to faji lohitimatare lo kifi. O wolo icieng jorena kuna lo lanyu Lahitok, jorena kuna lo lanyu cio kulo kangite kunenge to Israel. Oto cio kulo Lahitok o fwo lokoliho kulo kang. ¹²To kwenyu, to kwenyu Debora! To kwenyu, to kwenyu, i cura wole! To woju Barak! I niefie kuna li niefaru isi kito lo Abinoam! ¹³O fwonu otonge kulo kulahitoha, o fwonu cio kulo Lahitok diho nan ki iti remo kagolok. ¹⁴O fwonu kude to Ephraim kuna lo loo kerdati neicieng many Amalek: O ngon afa Benjamin ko cio kuna lohi jifita isi. O fwonu kulahitoha kulo rem to Makir ko to Zebulun kuna lo tehita iluhi kulo kabolorok kulo rem. ¹⁵O ngoni afa kabuno kulo imaniti lo Isakar ko Debora; Ibo o ngoni afa Isakar ko Barak, o cule inyi icieng to ciha nenge katua lo ridat; Iyo ikorit lo kof lo Reuben o ngon afa kibuha lo taulo noo. ¹⁶Nyio lohi co isi i tongo kiji lo twoli kulo kera, ningo kififila lo katibalak? Iyo ikorit lo kof lo Reuben o ngon afa kibuha lo taulo noo. ¹⁷I tongo Gilead

many tode lo Jordan ko Dan, nyio i lolorita inyi kiji lo tigoli? I wasihi Aser kutuk lo nam, i tongo iti base to lo rangitare nenge. ¹⁸O lau cio kulo Zebulun kenite ko warita kuneicieng, i tiyi manyu cio kulo Naptali kuna lo nyiha manatak. ¹⁹O fwonu kabuno manyu o remiti; o rem kabuno kulo kof lo Kanaan to Taanak na lo nyiha ko kifi kulo Megido, ida icieng i yaru rial na lo beluni. ²⁰To kai o rem Kanger, to lo lotitare neicieng o rem icieng ko Sisera. ²¹O wore kare lo Kision icieng; kare ongoro lo karihin – kare lo Kision. I dororo ketemoni warun nei, to gol. ²²Oto mececehi kulo lakwenyi i guruno, i firitati i kurdangati. I firitati to kejuha kuneicieng kuna i lotiri. ²³O joo Malaika lo Lahitok, “I fice Meroz, i fice cio kunenge to kutuk na i dwar, tonyio ida icieng o fwonu lwaha Lahitok; Lwaha Lahitok iyo kagolok.” ²⁴I ngohi Jael to ara ngorwani na li gati noo, ngorwani lo Heber Kenetani; I ngohi inyi to ara ngorwani na li gati noo to kiji lo ngorwo kuna lo manya katua lo kema. ²⁵I lifa meroni kifi, inyi i ciorihilei; I yauno lei kuna lo rifohi ngoroni to ilebu na lo cam to kabuno. ²⁶O dumu kana nenge biliet kiguri lo kema, iteten nenge o dumu ngol lo kadongok; O gur inyi Sisera, o bor inyi kue nenge. O gur inyi iti sara onguleha kunenge. ²⁷O urohino inyi kejuha kunenge, o uroro inyi ko geto inyia; O urohino inyi kejuha kunenge, o uroro. Faji na lo urohino inyi, o uroro ijia ko geto – o wei. ²⁸I gigilo ba ngoto Sisera to lotupulec, to korwong lo igeniti i lolongo ba inyi. Nyio i rungo gadigadi nenge lotuno? Nyio i miningarua kigorita lo kejuha kulo gadigadi nenge? ²⁹I nyiahahi kagenyani lo kariok katiyok kunenge o joo; Dede iti ringa manyu inyi tenya ake ake o joo, ³⁰“Ida ba icieng o tahita ko kora sangite kuna lo beluni? Ngorwani kode ngorwo are iyo tungani lobito lobito, ko kyelani kuna i dwaruha kuna lo beluni ara kulo Sisera; Ko kyelani kuna i dwaruha, kuna li iti bibili kuna i dwaruha kulo murut nei; kuno fad lara sangite kuna lo beluni?” ³¹I ngohi merok kunino to keroro fad ji, olo Lahitok; Ati i ngohi cio fad kuna lohi maru isi o ri iya kolong, ka lo tuluno to golun nenge. To inyia i yoma kof to karihin keek ongon.

6

¹I tiyi cio kulo Israel tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok, manyu to karihin mietare i co Inyi icieng kac kulo cio kulo Midian. ²Tonyio orumu golun lo cio kulo Midian i donyo icieng noo, i fahai cio kulo Israel tuguno kuneicieng kai lo dongecio, locolongi, kunomo ko fajihit kuna i goli. ³Ka li iti bul cio kulo Israel manatak kuneicieng, o fwonu cio kulo Midian, kulo Amalek ko misiohi kulo ngati lo okangare kulakude i bule kof. ⁴O fwonu icieng o fik kem kof ko ki palaru manatak kuna fad many Gaza, manyu ida i ngohini lobo tohi i war lo cio kulo Israel kode ker, kine, kiteng, kode sigiria. ⁵O fwonunu ko sang kuneicieng ko kemahin iya ibulit lo iterebuk. Ida orumu icieng ko lonagahin kuneicieng o tum ki kenuno; i buluno icieng kof lo ki pala. ⁶Iti kilwahe cio kulo Midian cio kulo Israel many i cirati diho Lahitok to lwaha. ⁷Ka li cira cio kulo Israel diho Lahitok to cio kulo Midian, ⁸o culahi Inyi icieng kamocani na lo lotu o joo diho icieng, “Tohi na lo teny Lahitok Lobanga lo Israel inyi ene: Ahi yauno Nan ite to kof lo Ijip, kof lafa li rahare ite opiihin. ⁹Ahi lwahu afa Nan ite to kac kulo cio kulo Ijip, manyu ahi lwahu ite to kac kulo cio fad kulafa lohi iti gema ite. A fuhe Nan icieng fad to ketemoni ningi manyu ahi co ite kof neicieng. ¹⁰A joo Nan diho ite; Nan Lahitok Lobanga ningi; Ke wor lobangahin lo cio kulo Amor kuna li manya ite kof neicieng, ati ida ite li ning Nan.” ¹¹O lotu Malaika lo Lahitok i tongohino fotiri lo ciani to Opra na lara lo Joas Abiezarani o rumu kito nenge Gidion i muco geme katua lo tigol na li piyarehin vino i duhare iyo cio kulo Midian. ¹²Ka lo boto Malaika lo Lahitok diho Gidion, o joo diho inyi, “Ki ngon Lahitok ko isi karemoni na i gol.” ¹³O joo Gidion diho Inyi, “Ki lau hati nan Lahitok lei. Ka lohi ngon hati Lahitok ko ohoi, aja hati i tiyihino kuno sangite fad diho ohoi? Aji hati kulafa ticitici kunenge hitoha afa lo tenyita lohitwaha kuniyang diho ohoi o joo, “Ida afa Lahitok ki yauno ohoi to kof lo Ijip? Ati jijia lohi ngohi Lahitok ohoi manyu ki corahi ohoi kac kulo cio kulo Midian. ¹⁴I belo Lahitok diho inyi oto o joo, “I loo to na golun li tehita isi to lwahu cio kulo Israel to kac kulo cio kulo Midian, ida Nan ahi cularu isi?” ¹⁵I nyiahahi Gidion inyi o joo, “Ki lau hati nan Lahitok lei, ati aja ba nga lwahu nan Israel? Agwala niyang li sidi noo to imanit lo Manase manyu nan tungani na lida a cam bebe to agwala niyang.” ¹⁶I nyiahahi Lahitok inyi o joo, “Ahi ngon cia Nan ko isi manyu i keru cia isi cio kulo Midian fad o ru lobo lo fur.” ¹⁷I nyiahahi Gidion o joo, “Ka la rumu nan kisisio to ketemoni Nino jijia, ki co nan kitotori jimitan ara Isi dede li tenya ko nan. ¹⁸Ki ning nan, ke loo hati many a yauno nan kiciorita nei a fotohi ketemoni Nino.” Manyu o joo Lahitok, “A tila cia Nan many i yitu isi.” ¹⁹O loo Gidion kaji nenge o loo o yerahi kilelo na i fufu oto hati o dumu sufia lo kofwo o fun mugati kuna lo ru ibula. O fihahi inyi tyang iyo akuhu, o tek balang to moti i yauno i co iyo Malaika to fotiri lo ciani. ²⁰O joo Malaika lo Lobanga diho inyi, “To dumu tyang ko mugati to fik kai lo ene moru i juhohi hati balang.” I tiyi Gidion ji. ²¹Oto Malaika lo Lahitok ko tiro tyang ko mugati to kue lo iluk na orumu lo tehita Inyi to kana. O woju kima to ken lo moru o cure tyang ko mugati, manyu Malaika lo Lahitok ko rijoro. ²²Ka lo yen Gidion jimitan ara Malaika lo Lahitok, ko ki gororo to ryenyahino o joo, “Olo Lahitok na lo lanyu fad! La deu nan Malaika lo Lahitok to konyieha kunei!” ²³Ati o joo Lahitok diho inyi, “I ngohi kisiliban o ngon ko isi! Ke bang, ida cia isi i wei.” ²⁴Oto Gidion ko duhohino ciali diho Lahitok ijia ko ki iti barahino o joo, “Lahitok Inyi kisiliban.” Ko elefar o woita idi Opra lo Abiazar. ²⁵O joo Lahitok diho inyi na karue bito, “To dumu mongo lo are to twol lo apa nino na lara karihin mietare. To bunye ciali lo Baal lo apa nino i ngode ko na wiriti lo Asera li cido kalele nenge. ²⁶Ito hati i duhohi ciali na i behi iyo Lahitok Lobanga nino kai lo ene faji i todo. Ito hati i tiyore na wiriti lo Asera li ngod isi ara keyek i fotohi na mongo lo are ara kiciorita locurat.” ²⁷Oto Gidion ko dumuno karwaak kunenge tomon ko ki tiyo iya na lo tenyare Lahitok diho inyi. Ati to bangun nenge cio kulo kaji neicieng ko kulo kang hatua, i tiyi inyi karue ida ara to far. ²⁸Kiwanyi langun lo kwenyu cio kulo na kang, o rumuni ciali lo Baal lo bunyori o ngodari ko wiriti lo Asera na lorumu i cido kalele nenge manyu mongo lo are i fotohini kai lo ciali na lo duhohini ngejuk. ²⁹I tifi icieng kenite o joo, “Ngai ba li tiyi ene?” Ojo icieng i ngingiju na tenya caafi, o rihohini icieng o joo, “Gidion kito lo Joas, inyi li tiyi ene tic.” ³⁰I fidia cio kulo na kang Joas o joo, “I yauno kito nino oleng o jir inyi o wei tonyio lo bunye inyi ciali lo Baal manyu o ngode ko wiriti lo Asera to kalele

nenge.³¹Ati i nyiahahi Joas icieng o joo, "I wak ite kisio Baal? I wak ite tema lwaha inyi? Tungani na lo baha i sisio Baal o jir i fadari o rihe ara kiwanyi. Ka lara Baal lobanga dede, o jir inyi o rem o lwahu ken nenge ka lo bunyo tungani ciali nenge."³²Tonyio o bunye Gidion ciali lo Baal, iti barahini inyi o joo Jerub - Baal lafar lo jimitan, "I ngohi Baal to rem ko inyi."³³Tona oto cio kulo Midian fad, Amalek ko kulakude misiok kulo ngati lo okangere i morahi golun neicieng ko rangunoti Jordan o fworio o gurohini kem ridat lo Jezril.³⁴Oto Okorif lo Lahitok o lotu ken lo Gidion, inyi ko kuta ture lo ki lolongo cio kulo Abiezar ki jifuno inyi,³⁵o cule inyi ifahi katua lo Manase fad ki lolongo icieng rem, manyu iya kof lo Aser, Zebulun ko Naptali o jir manyu icieng o fwo ki iti rico inyi.³⁶O joo Gidion diho Lobanga, "Ka li lwahu cia Isi Israel to kana nei iya na li cihare Isi - ³⁷to de a fik cia nan kyela lo fofi kulo ker kilongoni. Ka lo bok lokolukolu fofi kulo ker keken, o tou kof na lo ngon inyia fad; ato cia nan a yen a joo i lwahu cia Isi Israel to kana nei iya na li tenyare Isi."³⁸Manyu i tiyihino ji. O woju Gidion berien kiwanyi nenge, i pii inyi kyela lo fofi kulo ker o fwonu kifi kuna li fut ilebu.³⁹To inyia o joo Gidion diho Lobanga, "Kehi longojahi nan. Ki co nan itemit lobito ari to kyela lo fofi kulo ker, ati enefar i ngohi kyela lo fofi kulo ker to tou i ngohi to ara kof lo bok lokolukolu."⁴⁰Na karue i tiyi Lobanga ji. Ara kyela lo fofi kulo ker keken; o bok lokolukolu kof fad.

7 ¹Kiwanyi berien o goruhi Jerub - Baal (na lara Gidion) ko cio kunenge kem kalele lo ipulak lo kifi na lo ngon Harod. O ngon afa kem lo Midian to ngati lo kai diho icieng katua lo ridat na lo nyiha ko donge lo More.²O joo Lahitok diho Gidion, "I ngon isi ko cio kuna i borengi noo. Ida Nan a tum ki cwara Midian kac kuneicieng, i co cia Israel ki pufare nan o joo, "Lohi lwahu golun nei token nei nan." ³Jijia to rihohi karemok to i joo, "Tungani na li hihirita o bang o jir i belo i ngohi donge lo Gilead." Tona o fwo cio alifi keek are, o tong cio alifi tomon.⁴Ati o joo Lahitok diho Gidion, "O rihe kuno cio o borengi noo. Yaru icieng kare iyo kifi, a loo cia Nan ahi gegelahi isi icieng to ijia. Ka la joo Nan, "Ki loo cia ene ko isi", O loo cia inyi; ati ka la joo Nan, "Ida cia ene ki loo ko isi", ida cia inyi o loo."⁵Tona i yaru Gidion kuna cio iyo kifi. To ijia o joo Lahitok diho inyi o joo, "I gegele cio kuna lo cok i kama kifi to ngadief iyo kuna lo gung mata." ⁶O cok cio mia uni ki kama kifi to ngadiefo, o gung kulakude fad mata.⁷O joo Lahitok diho Gidion, "To kuno cio mia uni li kama kifi to ngadiefo, ahi lwahu cia Nan ite manyu ahi ciorihio cio kulo Midian kac kunino. I ngohi kulakude fad to yite kang." ⁸To inyia o lahahi Gidion Israel kulakude o fwo kang ati o ric kuna mia uni lo fwonu o luny dahidahi ko turena kulo kaletok. To inyia orumu kem lo cio kulo Midian o ngon kof to inyia lo ngonore inyi, katua lo ridat.⁹Tona karue o joo Lahitok diho Gidion, "To woju i loo iti remo kem tonyio a loro Nan ki cwara inyi kac kunino. ¹⁰Ka li bang isi ki iti remo, i culoro iya ijia kem ko karwaani nino Pura ¹¹ito hati i ning tohi na lo tenya icieng. To kifwongi ki susuhi cia isi ki burahino ki iti remo kem." Tona o fwo icieng ko karwaani nenge Pura iyo lohiririare lo kem.¹²Cio kulo Midian, Amalek ko misiok kulakude kulo ngati lo okangere lo manyati katua lo ridat i lwahahino iya ibulit lo iterebuk. Ida lonagahin kuneicieng i kenuno iya singeti lo kutuk lo nam.¹³O goru Gidion ijia iti ricohi tungani o rihohino kaletoni kitirija nenge, o joo, "Ki iti rija nan o joo, o lotu mugati lo geme na i lulunga o boboruno iya kem lo cio kulo Midian ko ki tanga kema to golun na li co kema i yoloro ko gilaru." ¹⁴I fotu morte nenge o joo, "Ida na ara lobo tohi tur ati ngalem latubot lo Gidion kito lo Joas, Israelani. Li co Lobanga cio kulo Midian ko kem fad kac kunenge."¹⁵Ka lo ning Gidion na kitirija ko ilahit nenge, oto ko gungon i wor Lobanga. O yite inyi iya kem lo Israel ko ki lolongo o joo, "Ito woju li co Lahitok kem lo cio kulo Midian kac kuningi." ¹⁶Oto inyi ko kora kuna cio mia uni iyo olehi uni, i co turena ko abinuhin kuna i wati ko rauno kulo ki nuaha katua.¹⁷O rihohi icieng o joo, "Ito deyati nan, i jifitati kikoi nei. Ka la goru nan kalele lo kem, i tiyoto iya na la tiyore nan token. ¹⁸Ka la kut nan ko cio kuna lohi lihita ko nan turena kuniyang, o jir to kalelehin kulo kem fad ito kut kuningi ito hati i gore i joo, "To Lahitok ko to Gidion!"¹⁹O goru Gidion ko kuna cio mia bito lo ngon ko inyi kalele lo kem tuk lo karue langun lo tobo kaririak. O kut icieng turena ko bora abinuhin kuna lorumu o ngoni kac kuneicieng.²⁰O kut kuna olehi uni fad turena kuneicieng ko bora abinuhin to kac kuneicieng. O tehi kimacio to kac ikajongi ko turena to iteteni kuneicieng kuna lo jir icieng o kut oto i gorori o joo, "Ngalem latubot to Lahitok ko to Gidion!" ²¹Ka lo woita icieng; tungani lobito lobito o woita faji nenge dee kalele lo kem, i fe cio kulo Midian fad, i feitati adi i luluoti.²²Ka lo kuti kuna turena mia uni fad, i co Lahitok cio kuna lo ngoni katua lo kem fad i belohinoti remun ake ake to ngalemo kuneicieng. I fe karemok iya Bet Sita iya ngati lo Zerera many lohikori lo Abel Mehola na lo nyiha ko Tabas. ²³I lolonguni cio kulo Israel to Naptali, Aser, ko Manase fad, iti rwangaru icieng cio kulo Midian.²⁴O cule Gidion ifak kof lo donge lo Epraim fad o joo, "I fwonu ki iti remo cio kulo Midian, i niefata ladoketi kulo Jordan many o goru Bet Bara. ²⁵I niefu manyu icieng kulahitoha kulo Midian are; Oreb ko Zeeb. Iti rwangaru icieng cio kulo Midian manyu i yauni kueci kulo oho Oreb ko Zeeb diho Gidion na lorumu o ngon Jordan.

8

¹Naha i tifi cio kulo Epraim Gidion o joo, "Nyio ki tiyi isi ohoi ji? Nyio ida isi i lolong ohoi na li lorore isi rem ko cio kulo Midian?" Oto icieng i ririha diho inyi tenya to golun.²Ati i nyiahahi inyi icieng o joo, "Nyio ha la tenu nan na lo ri ko ite? Ida baba lo ngak kulo vino lo Epraim i lany ki fut lo dya lo Abiezar?" ³I co Lobanga Oreb ko Zeeb kabolorok kulo Midian kac kuningi. Nyio la tiyi nan na ngo ri ko ite?" Tona tenya o huliete na swaa neicieng ken nenge.⁴O fwonu oho Gidion ko kuna karemok kunenge kileng lo niamaha ati o rihe iti rwangita merok o rangi Jordan. ⁵O lotu o joo diho cio kulo Sukos, "I ciorihiti karemok kunei daha, lo niamaha noo. Ati a rihe nan ati rwangita Zeba ko Zalmuna kabuno kulo Midian.⁶Ati i nyiahahi kabolorok kulo Sukos o joo, "Li tek isi kac kulo oho Zeba ko Zalmuna, lo ngoni kana nino? Nyio ngohi cwarare ohoi karemok kunino daha?" ⁷To inyia i nyiahahi Gidion icieng o joo, "Tona tenya ningi, ka li co Lahitok Zeba ko Zalmuna

kana nei, a cir nan korwonga kuningi to kikwa kulo kuny ko lorukudi.⁸To inyia o loo inyi many Peniel, o loo i lif icieng na ki lifa bito. Ati i nyiahahi icieng iya na li nyiahahinore cio kulo Sukos inyi.⁹Tona o joo inyi iyo kabolorok kulo Peniel, "Ka la yitu nan ara kalanyunoni, a bunye cia nan ene kaji icadok."¹⁰Tona o rumu Zeba ko Zalmuna o ngoni Karkor ko karemok kuna lo tum alifi tomon ko miet ara icieng keken lo tong iyo karemok kulo ngati lo okangere kuna lorumu ara alifi mia lobito ko keek are orumu lo keroro.¹¹I lor Gidion to kikoi lo katibalak na lo loo ara ngati lo okangere lo Noba ko Jogbeha ko ki pusohino karemok kuna li miningar.¹²I fe oho Zeba ko Zalmuna kuna kabuno are kulo Midian ati iti rwangaru inyi icieng many i niefu, manyu o keruni karemok kuneicieng fad.¹³O yitu Gidion kito lo Joas to rem ara ladoket na li rwohoritarihin iya Heres.¹⁴I niefu inyi lobo lokilahaji lo Sukos ko ki tifa inyi, oto la lokilahaji i ger karanecio kulo kula kabolorok kulo Sukos fad keek mietare ko mietare i co diho inyi.¹⁵Oto Gidion ko lotuno o joo diho cio kulo Sukos, "Oho Zalmuna ko Zeba bo kuno kulangole li iti kajare ite nan i joo, "Lo ngoni kac kulo Zeba ko Zalmuna kana nino? Nyio ngohi cwarare ohoi daha diho karemok kunino kuna lo niamaha?"¹⁶O dumu inyi kabolorok kulo na kang manyu iti yen cio kulo Sukos to boho icieng to kikwa kulo kuny ko lorukudi.¹⁷Inyi manyu ko loro bunyoro kaji icadok lo Peniel, manyu i fade cio kulo na kang.¹⁸To inyia i tifi inyi Zeba ko Zalmuna o joo, "Nyio koditi lo kunu cio afa li fade ite to Tabor?" I nyiahahi icieng o joo, "Cio kuna lohi ri ko isi, lobito lobito o ri iya kito lo kabu."¹⁹I nyiahahi Gidion icieng o joo, "Ara afa kuna recera kunei, tee kulo iyang nei token. Iya na lo war Lahitok ngara orumu i lau ite warita kuneicieng, ngida nan ahi fade ite."²⁰Ko ki belo diho Jeser kito nenge la hitok o joo diho inyi, "I fade icieng!" Ati ida Jeser o sutu ngalem latubot nenge tonyio ara orumu inyi kito, o bang manyu.²¹O joo Zeba ko Zalmuna, "Ou i tiyo isi to ken nino "Iya na lo ngonore retoni, o ri manyu golun nenge ji." To inyia o lotu Gidion ketemoni ko ki fadaru icieng, manyu o puce tongosi to muruto kulo lonagahin kuneicieng.²²O joo cio kulo Israel diho Gidion, "Ki lanyu ohoi; isi, kito nino ko lotata nino tonyio li lwahu isi ohoi to kac kulo cio kulo Midian.²³Ati o joo Gidion diho icieng, "Ida cia nan ahi lanyu ite, ida manyu cia kito nei ki lanyu ite. Lahitok cia lohi lanyu ite."²⁴Oto inyi o joo, "A ngon nan ko ki lifa lobito, jimitan o jir ite tolobito tolobito ki co nan geloti lo kiyok iyo sangite kuna lo beluni (ara afa koditi lo cio kulo Ismail ki niefita gelo to kiyoha)²⁵I nyiahahi icieng o joo, "Ki kwama cia ohoi ki cwara icieng." Oto icieng o fetahi kyela manyu i birohi tungani lobito lobito geloti ijia iyo sangite kuna lo belu inyi.²⁶Ara kirioci lo dahab lo kuna gelo li lifu inyi sekeli alif lobito ko mia mietare ida hati i keni tongosi kulo dahab, madali ko kyelani kuna imalangi kuna li ciefiti kabuno kulo Midian kode nyiororo kuna orumu lo ngoni muruto kulo lonagahin kuneicieng.²⁷I kukumare Gidion na dahab epod na lo kacahi inyi Opra kang nenge. O fwo cio kulo Israel fad ki wora na tohi ijia to ticitici kulo somun, o lotu na tohi ara owic diho Gidion ko cio kulo kaji nenge.²⁸Tona o lanyu cio kulo Israel cio kulo Midian ida o rihe o tingi kueci ari. To faritin kulo warun lo Gidion, o lotu kof i siliban to karihin keek ongon.²⁹O yite Jerub-Baal kito lo Joas manya kang.³⁰O ngon afa inyi ko tee rei kunenge keek mietare tonyio o borengi afa inyi ko ngorwo.³¹Lobo ngorwani nenge lo kalele na lo manya Sekem manyu o tomonohi inyi kito retoni na li iti barahi inyi karana Abimelek.³²O wei Gidion kito lo Joas orumu lo ngoroyon noo, manyu o nuhahini inyi kuecere lo apa nenge Joas na lo ngon Opra lo Abiezar.³³Deudeu to omot lo wei lo Gidion o fwo manyu cio kulo Israel ki wora Baali. I cidohi icieng Baal Beris ara lobanga neicieng.³⁴manyu ida i buhuni Lahitok Lobanga neicieng na lo lwahu icieng to kac kulo merok kuneicieng ngatihin fad.³⁵Ida manyu icieng i totor lobo kimaruno diho kaji lo Jerub-Baal (na lara Gidion) kileng orumu li tiyi inyi sangite kuna i jiri diho icieng.

9

¹O loo Abimelek kito lo Jerub - Baal diho recera kulo iyang nenge Sekem o loo o joo diho icieng ko diho imanit lo oho iyang nenge fad, ²"I tifiata cio kulo Sekem fad jimitan, "Ani lo jir diho ite: Lo ki cwara tee kulo Jerub - Baal fad keek mietare ki lanyu ite kode lobito keken? I yioto ha jimitan ara na tyang lo kenite kuningi ko okoto ningi."³Ka li nyiahatahi mamanyicio kunenge ene tenya diho cio kulo Sekem, oto o dam icieng ki jifita Abimelek tonyio o joo icieng, "Ki kajo inyi ko ohoi."⁴I ciorihi icieng inyi sekeli kulo rial keek mietare to tifine lo Baal Beris kuna li tiyore Abimelek lo dumare kasusuak kuna lo fwonu ara kajifitak kunenge.⁵O loo inyi Opra kolo apa nenge ko ki fadaru tee rei kulo Jerub - Baal recera kunenge keek mietare iyo moru lobito. Ati o fur Josam kito na sidi lo Jerub - Baal to kiduharu.⁶Oto cio kulo Sekem fad ko kulo Bet Milo o tubuno fotiri lo ciani na hitok na lo ngon falacar to Sekem ki iti kanganahino Abimelek ara kabu.⁷Ka lo rihohini Josam na tenya, i rwok inyi kai lo donge lo Gerizim ko ki furohino icieng o joo, "Ki ning nan cio kulo Sekem o jir manyu Lobanga ki ning ite."⁸O fwo afa cianitok lobo far nyumuno kabu neicieng. O joo icieng iyo ciani lo olif, "Tara kabu niyang."⁹Ati i nyiahahi ciani lo olif icieng o joo, "Nga ngerihi nan ngoroni nei na lo bangarihin lobangahin ko cio a loo kaca kai lo cianitok?"¹⁰To inyia o joo many cianitok iyo bule, "Ou tara kabu niyang."¹¹Ati i nyiahahi bule icieng o joo, "Nga ngohi nan ngak kunitole kuna i jiri, manyu o ili a loo kaca kai lo cianitok?"¹²To inyia o joo manyu cianitok iyo ciani lo vino, "Ou tara kabu niyang."¹³Ati i nyiahahi ciani lo vino o joo, "Nga ngohi nan vino nei na li iti kwama lobangahin ko cio a loo kaca kai lo cianitok?"¹⁴Lohicungi, o fwonu cianitok fad diho tim lo kikwa o joo, "Ou tara kabu niyang."¹⁵O joo tim lo kikwa diho cianitok, "Ka li wak ite twa nan dede ara kabu ningi, i fwonu ito racati okorif nei ati ka lida, i ngohi kima to deto iyo tim lo kikwa o cure cianitok kulo cedar kulo Lebanon!"¹⁶Li tiyi ite to rima manyu to kiruk na i jir i fihahinore ite Anime ara kabu? I tiyi ite to biran diho Jerub- Baal ko kalenge? I tiyi ite tic na lo cam to inyi?¹⁷I yiutu jimitan o rem afa apa nei to ite manyu o lau warun nenge lo lwahuno ite to kac kulo cio kulo Midian.¹⁸Ati jijia li belohino ite ki joria iyo kaji lo apa nei. Li fade ite tee kunenge keek mietare iyo moru lobito manyu i fik Abimelek kito lo karwaani nenge ngorwani ara kabu lo cio kulo Sekem tonyio ki kajio inyi ko ite.¹⁹Tona li tiyi ite to rima ko kiruk na i jir diho Jerub - Baal ko kalenge elefar? Ka lara ji i ngohi Abimelek to ara kwama ningi manyu iti ira ite kwama nenge many ce.²⁰Ati ka lida ara ji i ngohi kima to deto iyo

Abimelek ki keru ite cio kulo Sekem ko Bet Milo manyu i ngohi kima to deto iyo ite cio kulo Sekem ko Bet Milo o keru Abimelek!" ²¹To inyia i fe Josam, ko rwaaru iya Beer manyu o manya ija tonyio o bang orumu inyi rece nenge Abimelek. ²²Langun lo lanyu Abimelek kof lo Israel to karihin uni, ²³iti detu Lobanga swaa kiji lo Abimelek ko cio kulo Sekem ara na lo jir icieng i tiyo to laba diho inyi Abimelek. ²⁴I tiyi Lobanga ji o jir i lenore kipal diho tee kulo Jerub - Baal keek mietare, ki juhoro lo okoto kuneicieng iyo rece neicieng Abimelek ko iyo cio kulo Sekem kuna lo wak inyi to kifada lo recera kunenge. ²⁵Ara lo ki iti kaino inyi, o fik cio kulo Sekem cio kai lo dongecio lo raa ko rujo sangite kulo cio fad kuna lo lot ara inyia. O fwonuni o rihohini na tenya diho Abimelek. ²⁶To inyia o johu Gaal kito lo Ebed ko imanit nenge katua lo Sekem oto cio kulo ijia o fik kigeno neicieng diho inyi. ²⁷Langun lo fwo icieng manatak lo dyei ngak kulo vino, i piyi oto ko fihati karama iyo tifine lo Lobanga neicieng. Ka lo daha ick o matati, i fic icieng Abimelek. ²⁸Oto Gaal kito lo Ebed o joo, "Ngai inyi Abimelek manyu nyio ki ngonore ohoi cio kulo Sekem iyo lanyuno nenge? Ida re inyi ara kito lo Jerub - Baal manyu ida Zebul lara kajifitani nenge? Nga rwaati kaji lo Hamor apa lo Sekem! Nyio ki rwaare ohoi Abimelek? ²⁹Ngara a lanyu nan kuno cio ji nan a dume inyi, ji nan a joo diho Abimelek, "I lolongu karemok kunino fad." ³⁰Ka lo ning Zebul na lara gavuna lo na kang tohi na lo teny Gaal kito lo Ebed, i longo inyi noo. ³¹Lo lit, o cule inyi ifak diho Abimelek o joo, "Lo johu Gaal kito lo Ebed ko imanit nenge katua lo Sekem manyu o ngoniti ki susua ene kang iyo ken nino. ³²Jijia o jir isi ko cio kunino i fwonu i geto manatak karue i raa, ³³kiwanyi langun lo tuluno kolong i buruno iya kang. Ka lo fwonu oho Gaal ko cio kunenge ki iti rico isi, i tiyore na tik lo ki iti remo icieng. ³⁴Tona o lotu Abimelek ko karemok kunenge fad karue, i duhati o nyiha ko Sekem ara na lo kori kenite olehi ongon. ³⁵Tona orumu Gaal kito lo Ebed lo rute oleng o loo o woita oleng lo lokoli lo kang na lo lotunore Abimelek ko karemok kunenge to lohiduhare neicieng. ³⁶Langun lo deu Gaal icieng, o joo inyi diho Zebul, "To de o fwonuno kude cio to kueci kulo dongecio." I nyiahahi Zebul inyi o joo, "I bunyahi isi okorifi kulo dongecio i joo cio!" ³⁷Ati o tenya Gaal ari o joo, "To de o fwonuno cio to kiji lo dongecio, manyu o lotuno lobo olek to ngati lo ciani lo kalamak. ³⁸Oto Zebul ko jimitan diho inyi, "To ani langole tenya lo obolare nino jijia, isi langole li joo, "Abimelek ngai, na lo jir ohoi ki ngoni iyo lanyuno nenge? Ida icieng kulangole cio li ngala isi kuna? I loo bo rem ko icieng." ³⁹Oto Gaal i yaru cio kulo Sekem lo fwororo rem ko Abimelek. ⁴⁰Iti rwanguno Abimelek inyi many kutuk lo lokoli, manyu i fadari cio beciek na tik li feitarehin. ⁴¹To inyia o manya Abimelek Aruma, manyu Zebul ko ki fuharu Gaal ko imanit nenge oleng to Sekem. ⁴²Kiwanyi nenge o fwo cio kulo Sekem manatak, manyu o rihohini Abimelek na tenya. ⁴³To inyia o dumu inyi cio kunenge ko kora icieng olehi uni ko ki iti raahino icieng manatak. Ka lo deu inyi cio o fwonuno to katua lo kang, o woju inyi ki iti remo icieng. ⁴⁴I fe Abimelek ko olehi kuna lo ngoni ko inyi o fwo i temohinoti lokoli lo kang. O fwo olehi are ki iti remo cio kuna lo ngoni manatak ko ki fadaru icieng. ⁴⁵La far fad i fudaru Abimelek iya kang ko ki niefuno kang, i fade cio kulo katua fad. Oto hati ko bunyoro kajihit fad kof ko ki ruruhino balang katua. ⁴⁶Ka lo ning cio kuna lo ngoni katua lo kaji icadok lo Sekem ji ko fworoti logolore lo tifine lo El Beris. ⁴⁷Ka lo ning Abimelek o joo lo tubaroti ijia. ⁴⁸O fwo inyi ko cio kunenge fad kai lo donge lo Zalamon. O dumu inyi rafal ko ngoduno keyek o ryongohi okokoho kunenge, ko rihohino cio kunenge o joo, "Deu i tiyoto iya ene la tiyi nan!" ⁴⁹Tona o ngodu cio fad keyek i jifari Abimelek. O fworori i coahini logolore ko curahino to kima ko cio o rihe o ngoni katua. Tona o keroro cio fad kuna lo rumu o ngoni katua lo kaji icadok lo Sekem, cio kuna lo tum alif lobito rei ko ngorwo. ⁵⁰Lo are nenge o loo Abimelek iya Tebez i rit na kang ko ki niefuno. ⁵¹Oto hati katua lo na kang, orumu o ngon kaji icadok na i gol na li fe ngorwo ko rei, cio pili kulo na kang ijia. I pungahi icieng kenite kuneicieng katua, oto hati i rwohori many olele lo kaji icadok. ⁵²O loo Abimelek many na kaji icadok ki iti remo. Ati langun lo loro inyi many agwala lo icadok curahino, ⁵³i biru lobo ngorwani kibunge o dohi kue nenge o bor koite lo kue. ⁵⁴Ko ruha ki lolonguno katehitani lo sangite kiremita kunenge ko rihohino inyi o joo, "To utu ngalem latubot nino ki fade nan, o jir ida o kwat o joo ngorwani li fade inyi." Karwaani nenge ko ki fadaru inyi, o wei. ⁵⁵Ka lo deu cio kulo Israel jimitan lo wei Abimelek, o fworori iya kang. ⁵⁶Tona o dum Lobanga rohojun na li tiyi Abimelek iyo apa nenge lo ki fadaru recera kunenge keek mietare. ⁵⁷I co manyu Lobanga cio kulo Sekem o dum rohojun neicieng fad. O lotu kificio lo Josam kito lo Jerub - Baal kenite kuneicieng.

10 ¹To kifwongi lo faritin kulo Abimelek, o woju lobo tungani lo imanit lo Isakar lo bara Tola kito lo Pua, kito lo Dodo lwaha cio kulo Israel. O manya afa inyi Samir na lo ngon kof lo donge lo Epraim. ²O rik inyi Israel to karihin keek are ko uni ko weyaru o nuhahini Samir. ³I jifahi Jair lo Gilead na lo lotu o rik Israel to keek are ko are. ⁴O ngon afa inyi ko tee rei kunenge keek uni kuna manyu li feita to sigiriahin keek uni. O lanyu afa icieng kangite keek uni to Gilead. ⁵Ka lo wei afa Jair, o nuhahini inyi Kamon. ⁶O fwonu cio kulo Israel i tiyi tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok ari. I rwaicieng Baali ko Astorehin, ko lobangahin kulo Aram, lobangahin kulo Sidon, lobangahin kulo Moab, lobangahin kulo Amon ko lobangahin kulo Pelestina. Manyu tona lo ngerihinore cio kulo Israel Lahitok ida o rihe i worati inyi, ⁷o lotu Inyi i longojihi icieng iti lotohi Inyi icieng kac kulo cio kulo Pelestina ko cio kulo Amon. ⁸kuna la kari lo fwonu i dony icieng ko boraru icieng. To karihin tomon ko mietauni o fwonu icieng i dony cio kulo Israel kuna lo ngon ngati lo okangere lo Jordan to Gilead kof lo cio kulo Amor fad. ⁹O rang manyu cio kulo Amor Jordan lo fworori ki iti remo cio kulo Juda, Benjamin ko Epraim; o ngon orumu Israel ko kidak na hitok. ¹⁰Oto cio kulo Israel ko ki cira diho Lahitok o jimi, "Lohi pal ohoi diho isi, ki ngerihi Lobanga niyang ki rwa Baali." ¹¹I nyiahahi Lahitok icieng o joo, "Ka lohi dony afa cio kulo Ijijt, kulo Amor, kulo Amon, kulo Pelestina, ¹²kulo Sidon, kulo Amalek ko kulo Maon ite; i cira ite diho Nan to lwaha, ida afa lahi lwahu ite to kac kuneicieng?" ¹³Ati lohi ngohi ite Nan i rwa lobangahin kude ake, tona ida cia Nan a rihe ahi lwak ite. ¹⁴I fwo i cirati iyo lobangahin kuna li nyumu ite, i ngohi icieng ki lwak ite ka li ngoni ite iyo kidak. ¹⁵Ati o joo cio kulo Israel diho Lahitok, "Lohi pal ohoi. I tiyo diho ohoi tohi na li deu Isi o jir, ati Lahitok ki lwahu ohoi jijia." ¹⁶Tona i bire

icieng lobangahin kulakude kuna lorumu o ngoni kiji neicieng, ko ki rwaa Lahitok. Manyu ida Inyi o rihe o dik mehino lo Israel.¹⁷ Ka lo yetu cio kulo Amon jore o fwonu o fihahi kem neicieng Gilead, o tubuno Israel o fihahini kem neicieng Mizpa.¹⁸ O joo cio kulahitoha kulo Gilead diho kenite kuneicieng ake ake, "Tungani na cia li ciak ene remun ko cio kulo Amon, inyi cia lo lanyu cio fad kuna lo manya Gilead."

11

¹Jepsa kito lo Gilead orumu ara karemoni na i gol. Ara afa apa nenge Gilead, ati ara iyang nenge mulayani. ²Orumu ngorwani lo Gilead manyu o tomonohi inyi tee rei, manyu langun lo boroho icieng i fuhe icieng Jepsa oleng. O joo icieng diho inyi, "Ida isi i cam rumuno lobo lolunyt to kaji niyang tonyio ira isi kito lo lobo ngorwani ake." ³Tona i fe Jepsa to kang na lo ngoni recera kunenge o loo manya kof lo Tob, o fwonu ilulung lo kasabitak o tubuno diho inyi o lotu inyi ara lahitok neicieng. ⁴Lobo kari to kifwongi ka lo rem cio kulo Amon ko cio kulo Israel ⁵o fwo lohitwaha kulo Gilead ki yamaru Jepsa to kof lo Tob. ⁶O joo icieng diho inyi, "Ou to ara lahitok niyang, o jir ki remore ko cio kulo Amon." ⁷O joo Jepsa diho icieng, "Ida afa ite ki beru nan many ki fuhe nan to kolo apa nei? Nyio i fwonuno ite diho nan jijia ka li ngoni ite iyo kidak?" ⁸O joo lohitwaha kulo Gilead diho inyi, "I ngohi kuna, lohi fworo ohoi diho isi jijia, ou ko ohoi ki iti remo cio kulo Amon; ito cia isi ira kabolojoni diho ohoi fad kuna lohi manya kof lo Gilead." ⁹I nyiahahi Jepsa o joo, "Adi ba ngohi yaru ite nan loro rem ko cio kulo Amon oto hati Lahitok i co icieng diho nan, nga lotu cia nan dede ahi bolorohi ite?" ¹⁰O nyiahahi lohitwaha kulo Gilead inyi o joo, "Lahitok lara saden niyang; dede ki tiyi cia ohoi iya na li tenyare Isi." ¹¹Tona o loo Jepsa ko lohitwaha kulo Gilead, cio ko fiha inyi ara lahitok ko karyangani lo karemok. I nyiahatahi inyi tenyitenyi kunenge fad ketemoni lo Lahitok to Mizpa. ¹²Oto Jepsa ko cularu ifak diho kabu lo cio kulo Amon ki tafia inyi o joo, "Nyio i ngonore isi ken nei li co isi iti remore kof nei?" ¹³I nyiahahi kabu lo Amon ifak kulo Jepsa o joo, "Lafa lo fwonunore cio kulo Israel to kof lo Ijpt, o fwonu icieng o ruje kof nei to Arnon many Jabok many o goru Jordan. Jijia i nyiahu na kof to ki siliban." ¹⁴I nyiahe ari Jepsa ifak diho kabu lo Amon ¹⁵ara na lo joo, "Tohi na lo joo Jepsa inyi ene: Ida afa Israel o dumu kof lo Moab kode kof lo kode kof lo cio kulo Amon. ¹⁶Ati ka lo fwonu afa icieng to kof lo Ijpt, o fwo cio kulo Israel to mwang many nam na i Do o ringari Kades." ¹⁷To inyia o cule cio kulo Israel ifak diho kabu lo Edom o joo, "Ki co ohoi kiruk lo fworo ara kof nino, ati ida kabu lo Edom o ning. O cule manyu ifak diho kabu lo Moab, o beru manyu inyi. Tona i tongo cio kulo Israel Kades. ¹⁸Lo are nenge o fwo icieng to mwang o giritati kofikofi kulo Edom ko Moab, i lori ara ngati lo okangere lo kof lo Moab. O fwori i tawati lu ngati lo Arnon. Ida afa icieng o rute kof lo Moab tonyio ara afa Amon lohikori nenge." ¹⁹To inyia o cule cio kulo Israel ifak diho Sihon kabu lo cio kulo Amor na lo lanyu to Hesbon o jimi diho inyi, "Ki co ohoi ki fwo ara kof nino iya faji niyang." ²⁰Oto hati ida afa Sihon i geno cio kulo Israel lo fworo ara kof nenge. I lolongu inyi karemok fad o lotu o gurohi kem jahaz o remiti ko Israel. ²¹Oto Lahitok Lobanga lo Israel i co Sihon ko cio kunenge kac kulo cio kulo Israel manyu o lanyuni icieng. I yaru cio kulo Israel kof lo cio kulo Amor kuna lo ngoni na ngati fad, ²²i niefuni kof neicieng fad many to Arnon many Jobok, ko many to kuny many Jordan. ²³Jijia iya na li fuharore Lahitok Lobanga lo Israel cio kulo Amor to ketemoni lo cio kunenge, tuman nyio i tehita isi lo dumuno na kof? ²⁴Ngida isi i yaru tohi na lohi co lobanga nino Cemos isi? Iya na ki tek manyu ohoi tohi na lohi co Lahitok Lobanga niyang ohoi lo lunyo. ²⁵I lany isi Balak kito lo Zipor kabu lo Moab? Lo ngolofa afa inyi ko Israel kode lo rem inyi ko icieng? ²⁶To karihin mia uni lo many Israel Hesbon, Aroer, kangite kuna li rit ko kangite kuna lo par Arnon. Nyio afa ida isi i ruje icieng to kunu karihin? ²⁷Ida nan a pal diho isi ati li pal isi diho nan to yeta jore ken nei. I ngohi Lahitok, Kangotoni lo tenya to de ene ngolofa elefar kiji lo cio kulo Israel ko cio kulo Amon. ²⁸Oto hati, ida kabu lo Amon i buk na tenya lo culahi Jepsa inyi. ²⁹Oto Okorif lo Lahitok o lotu iyo Jepsa. O rang inyi kof lo Gilead ko Manase, o ringe ara Mizpa lo Gilead oto hati to ijia ko ki wanyahino cio kulo Amon. ³⁰Oto Jepsa ko ki butia diho Lahitok o joo, "Ka li co isi cio kulo Amon kac kunei, ³¹tohi ketemoni na lo rutu to agwala lo kaji nei ki iti rico nan ka la yitu nan to lanyuno lo cio kulo Amon, o lotu cia ara lo Lahitok a fotohi cia nan ara kiciorita locurat. ³²Oto Jepsa o loo rem ko cio kulo Amon manyu i co Lahitok icieng kac kunenge. ³³O keru inyi kangite keek are; many to Aroer many kalele lo Minis, o lorore many Abel Keramim. Tona o lanyu cio kulo Israel cio kulo Amon. ³⁴Ka lo yitu Jepsa kalenge Mizpa, ngai lo lotu ki iti rico inyi ka lida ara kito nenge karioni na lo kyeuno o dingo tamburin to kac! Orumu kito nenge inyi na keken, lobito, na lo ru rece, o ru kanece. ³⁵Ka lo deu apa nenge inyi oto ko cira kyelani kunenge ko ki cira o joo, "Ida jaa, kito nei lohi ture isi nan li sara tau nei. A buti nan diho Lahitok kibutia na lida nan a tum gila." ³⁶O joo kito nenge diho inyi, "Apa nei, li co isi tenya nino diho Lahitok. I tiyo diho nan tohi na li cik isi iya ene li lenu Lahitok isi iyo merok kunino cio kulo Amon. ³⁷Ati ki ruhohi nan ene ki lifa bito, ki co nan ofahin are a lor dongecio a cira ko morot kunei tonyio ida cia nan a yamaru." ³⁸O joo apa nenge diho inyi, "I tum isi loro." Oto ko lahahino inyi o loo to ofahin are. O fwo inyi ko morot kunenge dongecio i cirati tonyio ida cia inyi o yamaru. ³⁹To korwong lo ofahin are o yitu inyi diho apa nenge i tiyi inyi diho inyi iya na lo teny inyi. I wasihi inyi ara kito na lida o yen retoni. To ene tenya o detore koditi lo cio kulo Israel ⁴⁰jimitan to karihin fad o fworita tee kariok kulo Israel to faritin ongon lo ki yiunita kito lo Jepsa Gileadani.

12 ¹I lolongu karemok kulo imanit lo Epraim kenite ko rangaroti Zapon. O joo icieng diho Jepsa, "Nyio i loo isi rem ko cio kulo Amon ida ki lolong ohoi ki fwo ko isi? Ki curahi ohoi isi katua lo kaji nino." ²I nyiahahi Jepsa o joo, "A ngon ngole afa nan ko cio kunei ko ki didiha na hitok ko cio kulo Amon, manyu kileng la lolongo nan ida ite i fwonu i lwahu nan to kac kuneicieng. ³Lafar ka la deu nan jimitan ida ite i fwonu lwaha, a fik nan warun nei kac kunei a range loro remun ko cio kulo Amon manyu ki co Lahitok nan a lanyu icieng. Jijia, nyio i fwonuno ite ki iti remo nan?" ⁴Jepsa ko ki lolonguno cio kulo Gilead ko remun ko cio kulo imanit lo Epraim. I fad cio kulo Gilead icieng tonyio o joo orumu icieng, "Ira ite cio kulo

Gilead kasilarok to kiji lo cio kulo Epraim ko Manase.⁵I temohino cio kulo Gilead iyo ladoketi kulo Jordan kuna lo rangaritaherin iya Epraim na ka lo lotu lobo kafurani lo cio kulo Epraim o joo, "Ki ngohiti a rang." I tifi cio kulo Gilead inyi o joo, "Ira isi Epraimani?" Ka li nyiahahi inyi o joo, "Ida." ⁶O joo icieng, "O jir, to i joo, "Shiboleth". Ka lo joo inyi, "Siboleth" tonyio i ngatomo inyi, i niefuni inyi i fadahini ladoket lo Jordan. I fadari cio kulo Epraim alifi keek ongon ko are to kula faritin.⁷O lanyu Jepsa Israel to karihin ile. Oto Jepsa Gileadani ko weyaru, o jir inyi lobo kang to Gilead.⁸To kifwongi nenge o lanyu Ibzani lo Betelehem Israel. ⁹O ngon afa inyi ko tee kilahaji keek uni ko tee kariok keek uni. Iti yeme inyi tee kariok kunenge oleng iyo imaniti kude ake manyu to tee kilahaji kunenge i yauno inyi kariok keek uni to imaniti kude ake. O lanyu Ibzani lo Israel to karihin mietare.¹⁰To inyia o wei Ibzani o nuhahini Betelehem. ¹¹To kifwongi nenge o lotu Elon Zebulunoni o lanyu Israel to karihin tomon. ¹²To inyia o wei Elon o nuhahini kang lo Aijalon to kof lo Zebulun.¹³To kifwongi nenge o lotu Abdon kito lo Hilel, to Pirason o lanyu Israel. ¹⁴O ngon afa inyi ko tee rei keek ongon ko lototaha keek uni kuna lo lot to sigiriahin keek mietare. O lanyu inyi Israel to karihin mietauni. ¹⁵To inyia o wei Abdon kito lo Hilel, o nuhahini Kirason to kof lo Epraim iyo kof lo donge lo cio kulo Amalek.

13 ¹Ari o fwonu cio kulo Israel i tiyi tohi na i rohoi to ketemoni lo Lahitok, tona i co Lahitok icieng iyo kac kulo cio kulo Pelestina to karihin keek ongon. ²Oto lobo tungani lo kaji lo Zera lo bara Manoa lo agwala lo imaniti lo Dan orumu o ngon ko ngorwani na lo ru kito na lida o tomon.³O boto Malaika lo Lahitok diho na ngorwani ko jimitan diho inyi, "Ikorihi isi o ru kito ati i fonga cia isi i tomonu kito retoni. ⁴Jijia ke mat vino kode lobo mere, manyu ke nyia lobo daha lida o nyu." ⁵I fonga cia isi manyu i tomonu kito retoni na lo jir ida kidyeli o tir kue tonyio ara cia na kito Naziritani na li fotohini diho Lobanga many to kochehe. Inyi mute li temita iyo lwahuno cio kulo Israel to kac kulo cio kulo Pelestina." ⁶Oto na ngorwani ko loro rihohino retoni nenge o joo, "O lotu lobo tungani lo Lobanga diho nan, o ri inyi mejo malaika lo Lobanga, iti rima noo. Ida nan a tifi inyi faji na lo lotunore manyu ida inyi ki rihohi nan karana nenge. ⁷Ati o joo inyi diho nan, "I fonga cia isi manyu i tomonu kito retoni. Jijia dong ke mat vino kode lobo mere manyu ke nyia lobo daha lida o nyu, tonyio ara cia na kito Naziritani lo Lobanga many to kochehe many far lo wei nenge." ⁸To inyia Manoa ko ki lifa diho Lahitok o joo, "To lau karwaani nino Lahitok. A lelia nan jimitan o jir na tungani lo Lobanga li culu isi diho ohoi o yitu ari lo ki iti yena ohoi koditi na ngohi iti bolunore ohoi ene kito cia lohi tomonuno." ⁹O ning Lobanga kilifa lo Manoa manyu o lotu Malaika lo Lobanga ari iyo na ngorwani na lo ngonore inyi mana; ati ida o rumu inyi o ngon ko retoni nenge Manoa." ¹⁰O ruharu na ngorwani loro rihohino retoni nenge o joo, "Langole tungani lo lotu diho nan, ene lo ngon ene!" ¹¹O woju Manoa i jifaru ngorwani nenge. Ka lo lotu inyi diho la tungani, i tifi inyi o joo, "Isi langole tungani li tenya ko ngorwani nei?" O joo inyi, "Nan ene." ¹²Oto Manoa i tifi inyi o joo, "Ka li iti fukahino tenya nino, nyio cik na lo jir o lanyu warun lo na kito ko tic nenge?" ¹³I nyiahahi Malaika lo Lahitok o joo, "O jir ngorwani nino i tiyi sangite fad kuna la teny nan diho inyi. ¹⁴Ke co inyi o nyia lobo tohi lo lotu to vinore kode o mat vino kode lobo mere kode o nyia lobo tohi lida o nyu. O jir inyi i tiyi sangite fad kuna la cik Nan diho inyi." ¹⁵O joo Manoa diho Malaika lo Lahitok, "Ki wak ohoi isi i tila, ki yarahi isi kine na lo ngarihi diho isi, i nyia." ¹⁶O joo Malaika lo Lahitok diho icieng, "Kileng ngohi tihohi ite nan ene, ngida nan a nyia lobo daha ningi. Ati ka li kukum ite kiciorita locurat, i fotohi diho Lahitok (Orumu Manoa ida o yen o joo ara inyi Malaika lo Lahitok.)" ¹⁷Oto Manoa i tifi Malaika lo Lahitok o joo, "Ngai karana nino? O jir mute ohoi ki rimare isi ka lo lotu ene tenya nino ara dede?" ¹⁸I nyiahahi inyi inyi o joo, "Nyio i tifiare isi karana nei? O gal na kiniang." ¹⁹Oto Manoa ko dumuno kine na lo rihe o ngarihi ko kiciorita kuna lara ngamang i fotohi kai lo moru diho Lahitok. Oto Lahitok i tiyi tohi na li iti rima, o deya Manoa ko ngorwani nenge: ²⁰Ka lo nok kima to ciali iya kai, Malaika lo Lahitok ko ki firiori i lihe ko kima. Ka lo deu oho Manoa ko ngorwani nenge ji ko urohinoti kof lorubuhe. ²¹Ka lida Malaika lo Lahitok o rihe i totoru ken ari diho Manoa ko ngorwani nenge, o lotu Manoa o yen jimitan ara Malaika lo Lahitok lohi tenya ko icieng. ²²O joo Manoa diho ngorwani nenge, "Lohi wei ohoi! Lohi deu ohoi Lobanga." ²³Ati i nyiahahi ngorwani nenge o joo, "Ngara ki wak Lahitok ki fadaru ohoi ngida i fotu kiciorita locurat ko kiciorita na lara ngamang to kac kuniyang kode ngida ki iti totorohi ohoi kuno sangite, ngida kileng ki rihohi ohoi kuno tenyitenyi." ²⁴O tomonu na ngorwani kito retoni iti barahi o joo Samson. O bolo inyi manyu i gatahi Lahitok inyi gum, ²⁵manyu i ciak Okorif lo Lahitok ki susua inyi to na lo ngonore inyi Mahane Dan na lo ngon kiji lo Zora ko Estaol.

14 ¹O loo Samson iya Timna ko loro deuno lobo ngorwani Pelestinani. ²Ka lo yitu inyi o lotu o rihohi apa nenge ko iyang nenge o joo, "A deu nan lobo ngorwani Pelestinani to Timna, jijia i fwo i yaunoti inyi diho nan ara ngorwani." ³I nyiahahi apa nenge ko iyang nenge inyi o joo, "O ru lobo karioni i jir to kiji lo cio kuniyang fad? O cam diho isi to loro rumuno ngorwani to kiji lo cio kulo Pelestina kuna lida i liraru?" Ati o joo Samson diho apa nenge, "Ki iti yemahi nan inyi. Inyi lo tumohino to nan." ⁴(Ida orumu katomonok kunenge o yen jimitan ara Lahitok li susua inyi o jir a lanyunore cio kulo Pelestina tonyio orumu ara icieng lo lanyu cio kulo Israel to kula faritin.) ⁵O loo Samson iya Timna i lihari ko apa nenge ko iyang nenge. Langun lo nyiharu icieng vinorehin kulo Timna, to inyia o ngwauno ngatuny o lotuno iya ken nenge. ⁶O lotu Okorif lo Lahitok to na i gol, inyi ko cira na ngatuny to kac iya na ngo cirare kilelo. Ati ida inyi o rihohi kode apa nenge kode iyang nenge tohi na li tiyi inyi. ⁷Oto inyi ko loro tenya ko na ngorwani, manyu i maru inyi. ⁸Kude faritin to kifwongi langun lo loro inyi yema na ngorwani, o gere inyi loro deya lafa ngatuny li fade inyi. O loo o rumahi lohinehine i futahi ijia o fik ko otori, ⁹ko wosuno na otori o tek to kana o dadaharu lokaikai. Ka li iti horu inyi katomonok kunenge, i co icieng o nyia manyu icieng. Ati ida inyi o rihohi icieng jimitan a wosu inyi na otori to katua lo ngatuny na i wei. ¹⁰To inyia o loo apa nenge deya na ngorwani. To inyia i kukumahi Samson karama iya na lo mohunore to kilahaji. ¹¹Ka lo deu kunu cio inyi, o nyumuni kilahaji keek uni kuna lo jir i lihita ko inyi. ¹²O joo Samson diho icieng, "I ngohi ahi rihohi nan ite

ipatit. Ka lohi tulohi ite nan fotiri nenge to kuno faritin mietare kulo karama, ahi co cia nan ite kyelani iribi kuna i joroha keek uni ko itubiti kulo kyelani keek uni.¹³ Ka lida ite ki tulohi nan fotiri nenge, ite ki co nan kyelani iribi kuna i joroha keek uni ko itubiti kulo kyelani keek uni.” O joo icieng, “Ki rihohi ohoi na ipatit nino, i ngohi ki ning.”¹⁴ I nyiahahi inyi o joo, “To katua lo kadahani o lotu daha; To katua lo kagoloni o lotu tohi na i il.” To faritin uni, ida icieng i nyiahahi fotiri lo na ipatit.¹⁵ To far lo ongon o joo icieng diho ngorwani lo Samson, “Iti songa retoni nino i ngohi ki tulohi ohoi fotiri lo na ipatit, ka lo ru ki cure ohoi isi ko cio kulo kolo apa nino. Ki lolongu ite ohoi ene lo kokolaru sangite kuniyang?”¹⁶ Oto ngorwani lo Samson o loo i birohi ken ken lo retoni nenge i cira, o joo, “Ki beru isi nan! Ida isi ki maru nan dede. I rihohi isi cio kunei ipatit ati ida ki tulohi nan ilahit nenge.” I nyiahahi inyi o joo, “Ida nan a titimahi kileng apa nei kode iyang nei, tona ngahi titimahi nan isi to nyio?”¹⁷ I cira inyi to faritin mietare kulo karama fad. Dong to far lo mietare oto ko rihohino inyi to na li fudahinore ngorwani nenge inyi. Na ngorwani ko loro rihohino cio kunenge.¹⁸ O rihe kolong ida lo doi to far lo mietare, o joo cio kulo na kang diho inyi, “Nyio lo il i lany otoro? Nyio lo gol i lany ngatuny?” O joo Samson diho icieng, “Ngara ida ite i remore kace botor nei, ngida ite i lak ipatit nei.”¹⁹ To inyia o lotu Okorif lo Lahitok to golun ken nenge. O loo inyi iya Askelon ko ki fadaru cio keek uni, o pucu kyelani ko sangite kuneicieng fad o lotu i co kalahak kulo ipatit nenge. To kilongo na hitok noo o yite inyi kolo apa nenge.²⁰ Oto ko ki cwarati ngorwani lo Samson diho lobito to kiji lo katilihitak kunenge na lorumu o rica inyi to far lo karama.

15¹ To kifwongi langun lo dengoti geme, i yaru Samson kine na lo ngarihi o loo waja ngorwani nenge. O joo inyi, “A loro nan kaji lo ngorwani nei.” Ati ida komoni lenge i ruk inyi rutoro kaji lo ngorwani nenge.² O joo komoni nenge diho inyi, “Orumu nan a yen otoc jimitan i beru isi inyi li co nan a co inyi diho katilihitani nino. Ida kanece nenge na sisi o dwaru i lany? To yem inyi ara faji nenge.”³ O joo Samson diho icieng, “To kuno faritin a ngon nan ko fire lo ilen diho cio kulo Pelestina, a riafu cia nan icieng otoc.”⁴ Oto inyi ko loro mwang i niefu lobeyohi mia uni, o tor kaliciha kuneicieng to are to are ko torahino rauno iyo itubiti kulo kaliciha.⁵ o curahi kima iyo rauno ko lahahino lobeyohi katua lo lomanikor lo manatak kulo cio kulo Pelestina ko curaru manatak kuna lo tohoru o towi ko vinorehin ko oliforehin.⁶ O joo cio kulo Pelestina i tiffa o joo, “Ngai li tiyi ene tohi?” O rihohini icieng o joo, “Samson komoni lo Timnani tona li cwarahinorehin ngorwani nenge diho katilihitani nenge.” Oto cio kulo Pelestina ko fwooro curaru na ngorwani ko apa nenge i fadari.⁷ O rihohi Samson o joo, “Tona li tiyore ite ji, ida dong cia nan ati cung many a lenu nan tohi na li tiyi ite.”⁸ I burahino inyi icieng many i fade cio beciek, ko loro manya kunom na lo ngon lociolong lo Etam.⁹ O fwo cio kulo Pelestina o gurohi kem Juda i pudari oleng na lo nyiha ko Lehi.¹⁰ I tifi cio kulo Juda icieng o joo, “Nyio i fwonunore ite ki iti remo ohoi?” I nyiahahi cio kulo Pelestina icieng o joo, “Ki fwonu ohoi ki niefaru Samson ara mabusoni, li ki tiyo ken nenge tohi na li tiyi inyi diho ohoi.”¹¹ Oto cio kulo Juda alifi uni o fwo kunom lo locolong to Etam o joo diho Samson, “Ida isi i yen jimitan ara cio kulo Pelestina kalanyunok kuniyang? Nyio i tiyi isi diho ohoi?” I nyiahahi inyi icieng o joo, “A tiyi ja nan diho icieng tohi na li tiyi icieng diho nan.”¹² O joo icieng diho inyi, “Ki fwonu bo ohoi toraru isi, ki fwo ki ciorihhi kac kulo cio kulo Pelestina.” O joo Samson diho icieng, “I butiata re diho nan jimitan ida cia ite to kenite kuningi ki fade nan.”¹³ O joo icieng, “Ki ruk ohoi, ki toraru ja ohoi isi ki fwo ki fotohi diho icieng. Ida ciao hoi ki fade isi.” Oto icieng ko tora inyi to unohin ngejuho are ko ki yaru inyi many locolong.¹⁴ Ojo lo goruno inyi Lehi, o fwonu cio kulo Pelestina diho inyi i gorunoti. O lotu Okorif lo Lahitok to golun ken nenge. O ri unoho kuna lo torarehin inyi iya kofi inofi kuna i towi lo cur kima, ko ruruoro to kac kunenge.¹⁵ I numu koite lo makal lo sigiriati ngejuk ko ki fadarore cio alif lobito.¹⁶ Oto Samson o joo, “To koite lo makal lo sigiriati, la iti rak nan icieng ara sigiria. To koite lo makal lo sigiriati, la fade nan cio alif lobito.”¹⁷ Ka lo keru inyi tenya ji, ko ki biroro koite lo makal, manyu iti barahini na faji o joo Ramas Lehi.¹⁸ Tonyio o ur afa kure inyi noo, i cira inyi diho Lahitok o joo, “Li co isi karwaani nino ene lanyuno hitok, o jir dong kure ki fade nan a urohino kac lo kuno lida i liraru?”¹⁹ Oto Lobanga ko ngaja ipulak Lehi na lo fwonu kifi to katua nenge. Ka lo mat Samson kuna kifi, o yitu golun nenge manyu ikwaru ken nenge. Tona i lolongi na ipulak lo kifi o joo En Hakore, na lo rihe o ngon ijia Lehi.²⁰ O lanyu Samson kof lo Israel to karihin keek are to karihin kulo cio kulo Pelestina.

16¹ Lobo far, o loo Samson iya Gaza faji na lo deunore inyi lobo mulayani. O loo inyi geto ko inyi na karue.² O rihohini cio kulo Gaza o joo, “O ngon Samson ene!” Oto icieng ko ki rita na faji o getoti karue fad lokoli lo kang. Ida icieng i halinga karue o tenyi o joo, “Ki fade cia inyi tomorong.”³ Ati o get Samson ijia o goru tuk lo karue keken. Oto inyi ko wojuno o loo iti jijik kigeni lo lokoli ko dutaru fad ko kigingihin kunenge fad, ko ryongohino okoko o tingoro many lobo donge sisi li lomo Hebron.⁴ Kude faritin to kifwongi o dam tau nenge lobo ngorwani to ridat lo Sorek lo bara karana Delila. O fwo kalanyunok kulo Pelestina o joo diho inyi, “To de ba ka li tum isi laba inyi ki rihohi isi ilitit lo detore lo golun nenge, jimitan ngo tum cio lanyuno inyi ko tora inyi aja? Ki co cia ohoi isi to lobito tungani riali alif lobito ko mia lobito.”⁶ Tona o joo Delila diho Samson, “Ki rihohi nan ilitit lo golun nino, koditi na ngohi torarehin manyu ki lanyunorehin isi.”⁷ I nyiahahi Samson inyi o joo, “Ka lohi tor tungani nan to kofi kulo kawo mietare kuna lo rihe ara ngejuho ida lo towi, ato cia nan a lotu a fotahino iya cio kulakude.”⁸ Oto kalanyunok kulo Pelestina i yauno kofi kulo kawo kuna lo rihe ida lo towi mietare o torare inyi Samson.⁹ O rumu cio i duha kudule lo kaji, o joo inyi diho inyi, “Samson lo fwonu cio kulo Pelestina ki niefa isi! Ati o dung inyi kuna kofi kulo kawo mejo o tiri to lairan lo kima. Tona o rihe ilitit lo golun nenge ida lo rumahino.”¹⁰ To inyia o joo Delila diho Samson, “Lohi iti date isi nan, lohi iti nonong isi nan. Ou dong jijia ki rihohi nan koditi na ngohi torarehin isi.”¹¹ O joo inyi, “Ka lohi tor tungani nan rod to kofi ngejuho kuna lo rihe ida lo temi, ato cia nan a fotahino iya cio kulakude.”¹² Tona o dumu Delila kofi ngejuho o torare inyi. Oto hati ko cio i duha kudule lo kaji, i gore diho inyi o joo, “Samson lo fwonu cio kulo Pelestina ki niefa isi!” Ati o dung inyi kuna kofi to kana

nenge mejo ara usihin.¹³To inyia Delila ko jimitan diho Samson, “Kuno faritin fad ki iti dataru isi ko ki iti nononga nan. Ki rihohi nan koditi na ngohi torarehin isi.” I nyiahahi inyi o joo, “Ka li kadahi isi kuno ikaditi kulo fofi kunei mietare iyo lohikadare lo kyelani ito hati i bohohi o toc ara lobito ko usi iyo kyela i niefahino otoc, ato cia nan a fotahino iya cio kulakude.” Tona ojo inyi o getoro, Delila ko dumuno kuna ikaditi kulo kue nenge mietare i kadahi iyo usihin kulo kyela¹⁴ko bohohino to kitigolita otoc. Ari i lolong inyi o joo, “Samson lo fwonu cio kulo Pelestina ki niefahi isi!” Inyi ko kwenyuno i pihu fofi kunenge to lohikadahinore lo kyela.¹⁵To inyia o joo diho inyi, “Aja i joo isi diho nan, “Ahi maru nan isi” ati hati ida ki geno nan to tau nino fad? Lara kakeny lo uni ene na lohi iti datare isi nan ida ki rihohi nan ilitit lo lodetore lo golun nino.”¹⁶Tona kififida o tum na ngorwani inyi to tenya tiktik, manyo o tum tenya inyi manyo o sohona to tau nenge na lo tum wei.¹⁷Tona ko rihohino inyi sangite fad o joo, “Ida lo tiri kue nei to kidyeli, tonyio ara nan Nazaritani na li fotohini diho Lobanga manyo to kochehe lo iyang nei. Ngo giti kue nei golun nitole ko ngerihino nan, nan ko fotahino iya cio kulakude fad.”¹⁸

¹⁹Langun li iti getohi inyi lerok o getoro iyo bongibongi kunenge, i lolongu inyi lobo tungani o lotu o gite ikaditi kulo fofi kunenge mietare to kue. Tona ko lanyunoti inyi, i ngohi golun nenge inyi.²⁰Oto ko ki lolongu inyi o joo, “Samson lo fwonu cio kulo Pelestina ki niefaru isi!” O kwenyu inyi to jio i yio o joo, “A lanyu ja cia iya langun.” Ati ida orumu inyi o yen jimitan li ngohi Lahitok inyi.²¹To nyia i niefu cio kulo Pelestina inyi ko wolohosunoti konyieha kunenge ko ki yaroti inyi iya Gaza. Ko torati inyi to nyororo kulo mwala o fihi ara kariani lo ngamang to mabus.²²Ati i ciak fofi kulo kue nenge litan ari la ngun lo gitari.²³To inyia o tubuno kalanyunok kulo Pelestina ki fotohino kiciorita na hitok diho lobanga neicieng Dagon ko daha karama lo jimitan, “Lohi co lobanga niyang meroni niyang Samson kac kuniyang.”²⁴Ka lo deu cio kulo Pelestina inyi, o maji lobanga neicieng o joo, “Li fotohi lobanga niyang meroni niyang kac kuniyang, tungani lafa li pale kof niyang manyu i fad cio kuniyang beciek.”²⁵Langun lo rumaha icieng lo kweri taulo i gorori o joo, “Ito lahu Samson o lotu kiti kwera taulo kuniyang.” Tona i lolongu icieng Samson to mabus, o lotu inyi i songa ketemoni neicieng. Ka li iti woitahini inyi kiji lo wiri,²⁶o joo Samson diho karwaani na lo rihita inyi to kana, “Ki fik nan faji na nga tirore nan wiri kuna li iti woita ene kaji o jir nan a ganga diho icieng.”²⁷To inyia orumu na kaji lo lobanga neicieng i fut cio noo rei ko ngorwo manyu orumu ko kalanyunok kulo Pelestina fad o ngoni ijia, manyu kai lo kaji orumu o ngoni cio alifi uni rei ko ngorwo o deyati Samson i songa.²⁸To inyia i lifa Samson diho Lahitok o joo, “Lahitok na li lanyu fad, ki yiu nan. Hoto Lobanga ki iti gol nan ari kakeny lobito keken, manyu ki co nan to bohohi lobito a lenu cio kulo Pelestina to konyieha kunei.”²⁹Oto Samson ko ki niefu wiri kulo kiji are kuna li iti woita nak aji, oto ko ki niefu lobito to kana iteten lobito to kana ikajong.³⁰I gore Samson o joo, “I ngohi a wei nan ko cio kulo Pelestina! Oto ko cula wiri to golun nenge fad, kaji ko urohino iyo kalanyunok kulo Pelestina ko cio pili kuna lorumu o tuba ijia. Tona i fade inyi merok beciek to far lo wei nenge i lany kuna li fade inyi to faritin kulo warun nenge.”³¹To inyia o fwo recera kunenge ko cio kulo kaji lo apa nenge fad ki yamaru inyi. O fwo icieng i yauno inyi o fwonu o nuhahini kiji lo Zera ko Estaol iyo kwecere lo apa nenge Manoa. Orumu inyi lo lanyu Israel to karihin keek are.

17 ¹Tona lobo tungani to kof lo donge lo Ephraim lo bara Mika, ²ko jimitan diho iyang nenge, “Kulafa sekeli kulo rial alif lobito ko mia lobito lo dumari diho isi la ning nan isi i ficio, a tehita nan na rial; nan la dume.”³Ka li nyiahahi inyi kuna sekeli alif ko mia lobito kulo rial diho iyang nenge, o joo iyang nenge, “A fotohi nan rial nitole to rima diho Lahitok o jir kito nei o duhunore lopidinga na lo dwanyi to rial, ahi nyiahahi nan isi.”⁴Tona langun li nyiahahi inyi na rial diho iyang nenge, o dumu iya nenge sekeli kulo rial mia are i ciorihini kadongoni lo rial, na li tiyore inyi i dongunore lopidinga na li cidohini kaji lo Mika.⁵Tona orumu ene tungani lo bara Mika o ngon ko tifine manyu i kukumu Epod ko kude lobangahin kulo kalenge lara lopidingahin ko fihahino kito nenge lobito ara kadwarani nenge.⁶To kunu faritin orumu o ru kabu iyo cio kulo Israel: I tiyo cio iya na lo wak icieng.⁷O woju lobo lokilahaji lo imanit lo Levi to Betelehem kof lo Judea na lorumu o manya iyo na imanit⁸o taharu lomanyare lobo faji ake. Iyo lotita nenge o goru inyi kolo Mika na lo ngon kof lo donge lo Ephraim.⁹I tifi Mika inyi o joo, “I lotu isi to aji?” I nyiahahi inyi o joo, “Nan tungani lo imanit lo Levi na la lotu to Betelehem lo Judea, a tahita faji lomanyare.”¹⁰To inyia o joo Mika diho inyi, “To manya ene diho nan ira apa ko kadwarani nei ato cia nan ahi co isi sekeli tomon kulo rial to kari, kyelani kunino ko daha nino.”¹¹Tona i ruk na lokilahaji Levini manya kalenge, manyu o lotu na lokilahaji Levini o ri iya lobito to kiji lo tee kunenge.¹²Oto Mika ko diro na Levini, o lotu na lokilahaji ara kadwarani nenge manyu o manya kalenge.¹³Oto Mika o joo, “Jijia a yen nan a joo o jir cia Lahitok diho nan tona larahare ene Levini kadwarani nei.”

18 ¹To kunu faritin orumu o ru kabu iyo cio kulo Israel. Manyu to kunu faritin orumu cio kulo imanit lo Dan o tahita faji lohitongore neicieng, faji na ngo manya icieng tonyio orumu icieng o rihe ida lo rumu kof lolunyot to kiji lo imaniti kulo Israel.²Tona o cule cio kulo Dan cio kuna kabolorok to kiji neicieng miet to Zora ko Estaol lo fworo sifa kof ko kilorita O woitahi kuno cio kulo imanit lo Dan fad, o rihohini icieng o joo, “I fwo ito sif kof” Tona o fwo icieng o goru kof lo donge lo Ephraim o fwonuni kolo Mika o geti ijia.³Langun lo nyiha icieng kolo Mika, o heru icieng ogoro lo na lokilahaji Levini. Tona o gere icieng ijia o fwori i tifi inyi o joo, “Ngai lohi yauno isi ene? Nyio tic nino to ene faji? Nyio i ngon isi ene?”⁴I rihohi inyi icieng tohi na li tiyi Mika to inyi manyu o joo, “Ki duma inyi nan, ara nan kadwarani nenge.”⁵To inyia o joo icieng diho inyi, “Ki lwak, i tifi Lobanga ki yen ka lo ngon cia tenuno iyo ene owele niyang.”⁶I nyiahahi kadwarani icieng o joo, “I fwo to ki siliban. O ngon owele ningi ko kiruk lo Lobanga.”⁷Oto kuna cio miet o woju o fwonuni Lais, o deuni jimitan o manya cio kulo ijia to rica iya cio kulo Sidon kuna lo ngoni to kisiliban ko ricaru. Manyu tona lo ru lobo tohi lo

ngoromahino to kof neicieng, orumu icieng o baraha. Manyu o manya icieng o lomaha ko cio kulo Sidon o ru manyu ko ki kajio ko kude misihi. ⁸Ka lo yitu icieng Zora ko Estaol, i tifi cio kulo Dan kaletok icieng o joo, "I rumu ite sangite o ri aja?"⁹I nyiahahi icieng o joo, "I fwonu i ngafi ki burahino icieng! Lohi deu ohoi, kof manyu o jir bebe. Ida ite i fworo ki tiyo lobo tohi? Ke rungo fworo ijia ki taluno nu kof. ¹⁰Ka li goru ite ijia, i fwo cia ite i rumu cio kuna lo luluoro to kof na i lalat na li co Lobanga kac kuniyang, kof na lo ru lobo tohi lo ngoromahino tur."¹¹O fwo cio mia ile kulo Dan kuna lo tubaru ko kiremita to Zora ko Estaol. ¹²To lotita neicieng, o fwo icieng o gurohi taban Kirias Jearim to kof lo Juda. Inyi li co na faji lo ngon ngati lo lodoyorore lo kolong to Kirias Jearim i lolongoti o joo Mahane Dan ko kulo faritin. ¹³To ijia o fwo icieng kof lo donge lo Epraim o fwonuni kolo Mika. ¹⁴Oto kuna cio miet lo fwo o sif kof lo Lais o joo iyo cio kulo Dan kunakude, "I yen ha ite jimitan o ngon epod, kude lobangahin kulo kaji ko lopidinga na li kukumuni to rial? Jijia i yen ite tohi na ngi tiyi ite."¹⁵To inyia o joo icieng diho inyi, "Ki lwak, i tiffa Lobanga ki yen ka lo ngon cia tenuno iyo ene owele niyang."¹⁶I nyiahahi kadwarani icieng o joo, "I fwo to ki siliban. O ngon owele ningi ko kiruk lo Lobanga."¹⁷Oto kuna cio miet o woju o fwonuni Lais, o deuni jimitan o manya cio kulo ijia to rica iya cio kulo Sidon kuna lo ngoni to kisiliban ko ricaru. Manyu tona lo ru lobo tohi lo ngoromahino to kof neicieng, orumu icieng o baraha. Manyu o manya icieng o lomaha ko cio kulo Sidon o ru manyu ko ki kajio ko kude misihi. ¹⁸Ka lo yitu icieng Zora ko Estaol, i tifi cio kulo Dan kaletok icieng o joo, "I rumu ite sangite o ri aja?"¹⁹O joo icieng diho inyi, "To buho! Ke tenya lobo tenya. Ou ko ohoi ira apa ko kadwarani niyang. Ida o jir ki rwaa imanit lo agwala lo Israel i lany rahun kadwarani to kolo tungani lobito?"²⁰O kwama kadwarani, o dumu inyi epod, lopidinga ko lobangahin kulo kaji lo Mika ko ki liharu ko kuna cio. ²¹O fik icieng tee kuneicieng, sangite ko sang kuneicieng ketemoni neicieng ko ki beloti o fwori. ²²Langun lo fwo icieng lo lomaha gaa to kolo Mika, i lolonguni cio kuna lo nyiha ko Mika o sutoroti ito horuni cio kulo imanit lo Dan. ²³Ka li gororo icieng omot neicieng, i belo cio kulo Dan o joo diho Mika, "Nyio lo rohoi diho isi i lolongunore isi cio kunino rem ko ohoi?"²⁴I nyiahahi inyi icieng o joo, "I dume ite lobangahin kuna la kukum nan ko kadwarani nei i fwo, aja i tiffa ite i joo, "Nyio lo rohoi diho isi?"²⁵I nyiahahi cio kulo Dan o joo, "Kehi iti risa ohoi kode ki burahino cia kude lo kuno cio isi, ito cia isi ko cio kulo kalilo fad i keroro."²⁶Tona o fwo cio kulo Dan manyu Mika deuno jimitan o goli icieng ki lany inyi ko ki beloro iya kang. ²⁷To inyia i yaru icieng tohi na li kukum Mika ko kadwarani nenge ko fworoti iya Lais ki iti remo cio kuna li tongo to ki siliban ko ciharu. I pusohinoti icieng to ngalemo latuboti ko curaroti ko kang neicieng. ²⁸O ru lobo tungani lo lwahu icieng tonyio o lomaha icieng to Sidon manyu ida i kajio ko kude misihi. Orumu na kang o ngon katua lo ridat na lo nyiha ko Bet Rehob. Iti ngejuk cio kulo imanit lo Dan ki faha na kang ko manyati ijia. ²⁹Iti barahini na kang o joo Dan, karana lo fafai neicieng lafa lo tomonohi Israel kileng orumu lo bara na kang Lais. ³⁰To inyia i cidohi cio kulo imanit lo Dan na lopidinga manyu o lotu Jonasan kito lo Geresoni kito lo Moses ko tee kunenge ara kadwarak kulo imanit lo Dan many faritin kuna afa li niefarorihin kof. ³¹O sodoro icieng ki tiyore lopidinga na li kukum Mika to faritin kulafa lo ngonore kaji lo Lobanga Silo fad.

19 ¹To kunu faritin orumu o ru kabu iyo cio kulo Israel. Tona lobo tungani lo imanit lo Levi na lo manya kang na i loma noo to kof lo donge lo Epraim orumu i yaru ngorwani nenge na lara karwaani to Betelehem lo Judea. ²Ati ida inyi i genoro iyo retoni nenge, i ngohi inyi retoni nenge o yite kang diho katomonok kunenge Betelehem lo Judea. Langun li tong inyi ijia to ofahin ongon. ³O loo retoni nenge diho inyi tana inyi o jir o yitu. O loo inyi ko karwaani nenge ko sigiriahin are. I fotu inyi retoni nenge i yaru kolo katomonok kunenge. Ojo apa nenge o deu komoni nenge, i fotu inyi to kwama. ⁴O rihohi komoni nenge inyi o joo o jir re i tongo. Oto inyi i tong ijia faritin uni, o daha, o mata, o geto manyu ijia. ⁵To far lo ongon o woju icieng berien i kukumahinoti ara lo lotita ati o joo apa lo na ngorwani diho komoni nenge, "Ito nyia lobo daha i fworore."⁶Oto inyi ko komoni nenge i tongohinoti o nyai daha manyu o mati vino ara lobito. To kifwongi o joo apa lo na ngorwani, "To get ja ene karue keken i yoma."⁷Ojo lerok lo woju ara kalotitani o tan komoni nenge inyi, i ruk manyu inyi geto na karue. ⁸To kiwanyi lo far lo miet, langun lo wak inyi lotita. O joo apa lo na ngorwani diho komoni nenge, "Ito nyia re lobo daha, i tila i fwo cia kurou!" Tona o daha icieng ara lobito. ⁹Langun lo woju lerok ko ngorwani nenge ko karwaani nenge lo wahiti lotita, o joo komoni nenge, apa lo na ngorwani, "To de lara kof kurou. Ito get ene tonyio lo ru elefar. I tongoti i yoma, kiwanyi berien i tum ite wojuno i fwo iya kang."¹⁰Ati tona lida inyi o wahare geto ari, o woju lerok o loo iya kang lo Jebus (na lara Jerusalem) ko sigiriahin kunenge are ko ngorwani nenge. ¹¹O joo icieng lo nyiha Jebus manyu lo mutohuno kof, o joo karwaani diho lahitok nenge, "Ou lohi fwo ene kang lo cio kulo Jebus ki get ijia."¹²I nyiahahi lahitok nenge inyi o joo, "Ida. Ida ohoi ki tum fworo kang na lida ara lo cio kulo Israel, nga iti ringe iya Gibe." ¹³O sodoro inyi tenya o joo, "Ou nga iti tem goruno Gibe kode Rama ki fwo ki get iyo lobo kang to kiji neicieng."¹⁴Oto icieng o ringe, manyu o doyorolo kolong na lo gorunore icieng Gibe kof lo cio kulo Benjamin. ¹⁵O fwo icieng kang hatua ara kagetok ijia. O fwo icieng i tongoti par lo kang, ati o ru lobo tungani li yaru icieng kalenge. ¹⁶Na kurou o lotu lobo tungani ngoroyoni lo kof lo donge lo Epraim na lorumu o manya Gibe (na lara cio kulo na kangite kulo imanit lo Benjamin) to mana nenge. ¹⁷Ka lo ngolo inyi o deu kuna kalotitak to par lo katua lo kang, i tifi na ngoroyoni icieng o joo, "Aji ite i fworo? Adi ite i fwonu to aji?"¹⁸I nyiahahi na Levini inyi o joo, "Ki fwonu ohoi to Betelehem lo Judea ki fworo kang na i loma noo lo kof lo donge lo Epraim, faji na la manyare nan. A loo afa nan Betelehem lo Judea, manyu jijia a loro nan kaji lo Lahitok. O ru tungani lohi fotu nan kalenge to ene karue."¹⁹Ki ngoni ohoi ko ngarum ko nyiari kuna i towi ara daha lo sigiriahin kuniyang, ko mugati ko vino, daha lo kenite kuniyang; nan ko ngorwani nei ko ene lokilahaji lohi ngon ko ohoi. Ida ohoi ki wak lobo tohi."²⁰O joo na ngoroyoni diho icieng, "Ahi fotu nan ite kalitole, i ngohi ahi co nan ite tohi na li wak ite. Ke get hati par."²¹Oto na ngoroyoni i yaru inyi ko cio kunenge kalenge, o loo i co sigiriahin kunenge daha. Langun lo keru icieng ki lala kejuha kuneicieng, oto icieng ko daha ko mata. ²²O rihe icieng i yoma to kwama, o fwonu kude karohojak kulo na

kang i rit kaji na lo ngoni icieng. O cihoti agwala, i goritati diho na ngoroyoni monye lo kaji o joo, “I yauno na tungani lo lotu kaji nino ki getore ohoi.”²³O rute na monye lo kaji oleng o loo o joo diho icieng, “Ida, morot kunei, ke rohori ji. Iya ene la rahare ene tungani weloni nitole, ke tiyi na tic i bot.”²⁴To de o ngon kito karioni nei na lo rihe ida li tongo ko retoni ko ngorwani nenge, a yauno jijia nan oleng diho ite jijia. I tum ite ki tiyore icieng, i tiyi diho icieng tohi na li wak ite. Ati to ene tungani, ke tiyi tohi na i bot ken nenge.”²⁵Ati ida kuna cio o ningo inyi. Tona o dumu na tungani ngorwani nenge o culahi oleng diho icieng, oto icieng i songare inyi manyu i nywari inyi mwaa o lahahini inyi tomorong.²⁶To kiwanyi o loo na ngorwani iya na kaji lo ngonore retoni nenge, ko urohino agwala o geto ijia many o tulu kolong.²⁷Ka lo kwenyu retoni nenge kiwanyi o nga agwala lo kaji o rutu oleng, o wak sodoro ko lotita nenge. O rumahi ngorwani nenge o urohino, o geto agwala ko kac kunenge lohileleri lo agwala.²⁸O joo retoni nenge diho inyi, “To woju, lohi lot.” Ati ida inyi i fotu tenya nenge, tona lerok ko tingohino inyi kai lo sigiria ko ki ciaha lotita iya kang.²⁹Ka lo goru inyi kalenge, o dumu inyi ngalem ko ki ngunguto ngorwani nenge bongibongi ko okokoho ko ken fad ko cularu kuna ingutiti kunenge tomon ko are fajihit pili kuna lo manya cio kulo Israel.³⁰Cio fad kuna lo deu ene tohi, o tenyati kiji neicieng ake ake o joo, “Ida koditi lo ene tohi lo boto kode li tiyihino many to far lo fwonuno lo Israel to kof lo Ijpt. I na i yioto ba! O wak ohoi ki tiyi lobo tohi! Dong ito tenyati!”

20

¹Tona o fwonu cio kulo Israel fad many to Dan many Beerseba, ko many to kof lo Gilead ko fwonunoti iya tungani lobito ko tubati ketemoni lo Lahitok Mizpa.²O fwonu kulahitoha kulo cio kulo imanti kulo Israel fad o fworu faji neicieng iyo lotubare lo cio kulo Lobanga, cio alifi mia ongon kuna lo tehita ngalemo latuboti.³(O ning cio kulo imanit lo Benjamin o joo lo fwo cio kulo Israel Mizpa). Oto cio kulo Israel o joo, “Ki rihohi ohoi koditi na li tiyihinore ene tenya i bot.”⁴Oto na Levini retoni lo na ngorwani li fadari o joo, “Ki fwonu ohoi ko ngorwani nei Gibegeto.⁵Karue o fwonu cio kulo Gibeake ki jifuno nan i riti na kaji la taware nan, ki wahiti ki fadaru nan. O fworu o getorehin ngorwani nei many o wei.”⁶A dumu nan ngorwani nei ko ki ngunguto a culahi ingutiti kofikofi lolunyot kulo Israel tonyio i tiyi icieng ene tohi i rohoi i bot to Israel.⁷Jijia ite cio kulo Israel ito tenyati bo, ki rihohi nan tohi na li wak ite ki tiyo.”⁸O woju cio fad ara lobito, manyu o jimi, “O ru lobo tungani to kiji niyang lo yite iya kang nenge.”⁹Ati jijia tohi na cia lohi tiyi ohoi iyo kang lo Gibeake inyi ene: Ki fwo cia ohoi rem ijia iyo koditi na lohi birore tobotobo.¹⁰Ki dumu cia ohoi cio tomon iyo mia lobito to kiji lo cio kulo Israel fad ko mia iyo alif, ko alif iyo alifi tomon lo fworu ki tutubuno daha diho karemok. Oto hati ka lo goru karemok Gibeake lo Benjamin o jir i co icieng tohi na lo cam to icieng to ene tic i bot li tiyi icieng to kof lo Israel.¹¹Oto cio kulo Israel o woju ara lobito i moraroti to tuban lo ki iti remo na kang.¹²O cule imaniti kulo Israel iyo kangite kulo cio kulo imanit lo Benjamin fad o joo, “Aja ene kipal hitok i tiyihino kiji ningi?”¹³Jijia i yaunoti kuna cio kulo Gibeake i rohori iyo ohoi o jir ki fade icieng, ki lale ene kibot to Israel.” Ati ida cio kulo Benjamin o ning tenya lo cio kulo Israel kaletok.¹⁴O tubunoti to kangite kuneicieng Gibeake lo fwonuno rem ko Israel.¹⁵Tona cio kulo Benjamin ko ki tutubuno cio alifi keek are ko ile kulo ngalemo latuboti to kangite kuneicieng i morahini ko cio kilahaji karemok mia mietare kuna lorumu lo ngoni Gibeake.¹⁶To kiji lo kuno karemok fad, orumu o ngoni karemok mia mietare kuna lo nyumuni kuna ikajongi kuna lo tum lobito lobito ngororo moru fotiri lo fofiti ida o diak.¹⁷Cio kulo Israel kuna lida ara kulo imanit lo Benjamin, i tutubu cio alifi mia ongon kuna lo tehita ngalemo latuboti, kuna lara fad karemok kuna lo tumohino to jore.¹⁸O fwo cio kulo Israel Betel ki tiffa Lobanga o jimi, “Ani imaniti to kiji niyang lo jir i tem o loo ki iti remo cio kulo imaniti lo Benjamin?” I nyiahahi Lahitok o joo, “Juda lo jir i tem.”¹⁹Kiwanyi nenge o woju Israel o fwo o gurohi taban o nyiha Gibeake.²⁰O fwo cio kulo Israel ki iti remo cio kulo Benjamin, o fwo o pariti loparare lo rem ijia Gibeake.²¹O rutu karemok kulo Benjamin to Gibeake ko ki fadaru karemok kulo Israel alifi keek are ko are to par lo rem la far.²²Ati iti gol karemok kulo Israel tauro ake ake ko fworoti parun langole faji lo parare icieng to far lo ketemoni.²³O fwo cio kulo Israel i cirati to ketemoni lo Lahitok many kurou, manyu i tifi icieng Lahitok. O joo icieng, “O jir ohoi ki fwo rem ko cio kulo imaniti lo Benjamin Israel kaletok kuniyang?” I nyiahahi Lahitok o joo, “I fwo rem ko icieng.”²⁴Oto cio kulo Israel i swalahi cio kulo Benjamin far lo are.²⁵To lafar ojo cio kulo Benjamin o rutu to Gibeake rem ko icieng, i fade icieng cio alifi tomon ko mietauni cio kulo Israel kude fad cio kagolok to rem.²⁶Oto cio kulo Israel, karemok fad ko fworu iya Betel. O fworu i tongoti ijia i cirati to ketemoni lo Lahitok, o faran icieng ko kinga la far many kurou. Manyu i fotohini kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru diho Lahitok.²⁷Manyu i tifi cio kulo Israel Lahitok, (To kula faritin o ngon afa Sanduk lo Cik lo Lobanga ijia,²⁸ko Pinehas kito lo Eleazar lotata lo Aron i rwaa ketemoni nenge.) i tifi icieng o joo, “O jir ohoi ki fwo ko cio kulo imaniti lo Benjamin, Israel kaletok kuniyang?” I nyiahahi Lahitok icieng o joo, “I fwo, manyu a ciorihia cia Nan icieng kac kuningi kiwanyi.”²⁹To inyia o fik Israel karaak mar lo Gibeake.³⁰O fwo icieng ki iti remo cio kulo Benjamin far lo uni, ko parun ketemoni lo Gibeake iya na orumu li tiyore icieng berien.³¹O fwonu cio kulo Benjamin ki iti remo icieng, oto ko labaroti icieng to kang. I ciak icieng ki fada karemok kulo Israel iya langole berien, i fadari cio keek uni iyo loremore iyo kikoi na lo loro iya Betel, nu o loro Gibeake.³²Ka lo tenya cio kulo Benjamin to tauro o joo, “Ki lanyuno ohoi icieng iya langole.” Cio kulo Israel i dima to tauro o joo, “Ngati labe icieng o lomaha to kang iya kikoihin.”³³I fe karemok kulo Israel to fajihit kuneicieng fad ko fworoti tuhohino to Baal Tamar, oto karaak kulo Israel ko ki buruno to loraare neicieng to lodoyorore lo kolong lo Gibeake.³⁴Oto kilahaji karemok kulo Israel alifi tomon ko fwonuno rutoro ki iti remo Gibeake. O gol afa rem noo ida ko cio kulo Benjamin o yen jimitan lo nyiha keroro neicieng.³⁵O lanyu Lahitok imaniti lo Benjamin to ketemoni lo cio kulo Israel, manyu to lafar i fade karemok kulo Israel karemok kulo Benjamin alifi keek are ko miet ko mia lobito karemok kuna i goli.³⁶To inyia cio kulo Benjamin ko deuno jimitan lohi lanyuni icieng. Oto hati orumu cio kulo Israel li co cio kulo Benjamin kikoi to na lo raare icieng o

nyiha ko Gibeaa. ³⁷Kuna orumu lo ngoni loraare ko ki pusuno katua lo Gibeaa, i sarihini ko ki fadaru cio to kang hatua fad. ³⁸Orumu cio kulo Israel o cik karaak jimitan o jir icieng iti furuhi kang. ³⁹manyu o jir Israel i belunore rem. Orumu cio kulo Benjamin li ciak ki fada cio kulo Israel (kuna lo tum keek uni) orumu icieng lo joo, "Ki lanyuno ohoi icieng iya to langole rem lo ketemoni." ⁴⁰Ati ojo furo o dudungaru iya kai to katua lo kang, i belo cio kulo Benjamin o deuni lo furu kang fad iya kai. ⁴¹Oto cio kulo Israel i belohino jore cio kulo Benjamin ko bangun, tonyio lo yen icieng jimitan lo lotu keroro diho icieng. ⁴²Tona i fe icieng to ketemoni lo Israel iya mwang ati ida icieng o tum furan to rem. Manyu i fadahi kunu cio kulo Israel lo rutu to katua lo kang icieng inyia. ⁴³I rit icieng cio kulo Benjamin, iti rwangaru icieng manyu iti horu icieng kalele lo Gibeaa to ngati lo okangere. ⁴⁴O wei cio kulo Benjamin alifi tomon ko mietauni fad, cio kuna lara karemok kuna i goli. ⁴⁵Ojo icieng i belo i fe iya ngati lo mwang iya locolong lo Rimoni, i fad karemok kulo Israel icieng alifi miet kikoihin. Iti ring icieng ki iti rwangaru cio kulo Benjamin manyi Gidom, manyu i fadari alifi are kulakude. ⁴⁶To la far i fadari karemok kulo Benjamin alifi keek are ko miet, icieng fad karemok kuna i goli. ⁴⁷Ati i belo mia ile i fejari iya mwang manyi locolong lo Rimoni o fwori i tongoti ijia to ofahin ongon. ⁴⁸O yite cio kulo Israel kof lo cio kulo Benjamin ko ki fadaru cio to katua lo kangite fad ara lobito ko sang ko sangite pili kuna lo rumu inyi. Ko curaru kangite fad kuna lo goru icieng.

21 ¹Orumu cio kulo Israel li buti to Mizpa o joo, "O ru cia lobo to kiji niyang li co Benjaminani o yem kito nenge karioni." ²O fwo cio iya Betel o fwo i tongoti ketemoni lo Lobanga manyi kurou, o tingi ogoroho kai i cirati to mejun lo taulo. ³I cira icieng o joo, "Lahitok Lobanga lo Israel, nyio i tiyihino ene tohi iyo Israel? Nyio o dumaru imaniti lobito to Israel elefar?" ⁴Ki wanyi berien far na li jifahi, o duhohi cio ciali ko ki fotohino kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru. ⁵Oto cio kulo Israel i tifiaru o joo, "Ani to agwalahin kulo imaniti kulo Israel lida o lotu tuba ketemoni lo Lahitok?" Tonyio o rumu icieng li buti to rima o joo, "Tungani na lida o sutuno tuba ketemoni lo Lahitok to Mizpa o jir i fadari." ⁶Tona i cira cio kulo Israel to imaniti lo Benjamin, cio kulo Israel kaletok kuneicieng, o joo, "Elefar lo ngotoro lobito imaniti to Israel." ⁷Aja cia ohoi ki rumahi ngorwo to kunu lo tong, iya na lohi buti ohoi to ketemoni lo Lahitok ki joo, "Ida cia lobo to kiji niyang i co kito nenge karioni o yem Benjaminani?" ⁸Oto icieng i tifiaru o joo, "Ani to agwala lo imaniti kulo Israel lida o lotu tuba ketemoni lo Lahitok to Mizpa? O rumu icieng jimitan o ru tungani lo lotu to Jabes Gilead iyo kem lo lotubare." Tonyio ka li ken afa icieng cio o rumuni jimitan o ru tungani lo Jabes Gilead to ijia. ⁹Tona o cule ilulung karemok alifi tomon ko are o cihi icieng lo fworo Jabes Gilead ko ki fadaru cio fad kuna lo manya ijia ara lobito ko ngorwo ko tee. ¹⁰O joo icieng, "Tohi na lo jir ite i tiyi inyi ene, i fadeti cio rei ko ngorwo kuna lida ara kariok kuna lo rihe ida lo yen rei." ¹¹O rumu icieng kiji lo cio kuna lo manya Jabes Gilead tee kariok mia ongon kuna lo rihe ida li tongo ko retoni, i yaru icieng Silo lo Kanaan. ¹²Oto ilulung fad o cule ifak lo yomo diho cio kulo Benjamin to locolong lo Rimoni. ¹³Tona o yitu cio kulo Benjamin o fwonuni i ciori icieng ngorwo kulo Jabes Gilead kuna lo fur, ati ida afa o tum to icieng fad. ¹⁴I cira cio to cio kulo Benjamin tonyio lo fik Lahitok tula kiji lo imaniti kulo Israel. ¹⁵Manyu o joo lohitiwaha kulo ilulung, "Iya na lo keroro ngorwo kulo imaniti lo Benjamin, aja cia ohoi ki co ngorwo diho kuno cio lo tong?" ¹⁶O jir o tonge kulo Benjamin o ngoni ko kalunyok o jir imaniti lo Israel ida o wei. ¹⁷Ida ohoi ki tum ki cwara icieng tee kariok kuniyang ara ngorwo, tona afa lohi butiare ohoi cio kulo Israel ene lobuti ki joo, "I ficiori lobo tungani li co ngorwani diho Benjaminani." ¹⁸Ati ito de, o ngonita karama lo Lahitok to karihin idi Silo, na lo ngon iya kai lo Betel, iya ngati lo okangere lo kikoi na lo loro to Betel iya Sekem to ngati lo Orof lo Lebona. ¹⁹Oto icieng i totod cio kulo Benjamin o joo, "I fwo i duhati vinorehin" ²⁰ito hati i riria. Ka lo fwonu kariok kulo Silo kia, i firutu to vinorehin o jir lobito lobito i niefu karioni ara ngorwani nenge. Ito hati i yite iya kof lo Benjamin. ²¹Ka lo fwonu apaicio ko recera kuneicieng ki momodo diho ohoi, ki joo cia ohoi diho icieng, "Ki lwak ohoi to lwaha icieng, tonyio ida afa ohoi ki rumahi ngorwo iyo icieng to faritin kulo rem. Ida cia ite i pal to gila kibutia ningi tonyio ida orumu ite i co tee kuningi diho icieng." ²²Oto tohi na li tiyi cio kulo Benjamin inyi na. Ka lo fwonu tee kariok kia, i niefu tungani lobito lobito nenge lobito i yaru ara ngorwani nenge. Oto ko yitoroti kof lolunyot neicieng iti ngejuhi ki faha kangite o manyati ijia. ²³To kuna faritin i ngohi cio kulo Israel na faji o fwori kofikofi kulo imaniti ko agwalahin kuneicieng lobito lobito iyo kof lolunyot nenge. ²⁴To kunu faritin orumu o ru kabu iyo cio kulo Israel, i tiyo cio iya idi lo wahare icieng.

Ruth

1 ¹v1 To faritin kulafa lo lanyunore kangotok kulo tenyitenyi, o ngon afa kinga kof. Tona lobo tungani lo Betelehem lo Judea ara lobito ko ngorwani nenge ko tee kunenge ko johoro loro manya kof lo Moab to kude karihin. ²O bara afa karana lo na tungani Elimelek, karana lo ngorwani nenge Naomi, karanecio kulo tee kunenge; Mahalon ko kilion. Ara afa icieng cio kulo Eprata to Betelehem lo Judea. Oto icieng o fwo kof lo Moab manya ijia. ³To inyia Elimelek retoni lo Naomi ko weyaru, o ngerihi inyi ko tee rei kunenge are. ⁴O yem icieng ngorwo kulo kof lo Moab; o bara lobito Orpa, lobito o bara Rus. Langun lo manyi icieng ijia to karihin kuna lo tum tomon, ⁵o wei oho Mahalon ko rece Kilion o tong Naomi ake o ru ko tee rei kunenge are ko retoni nenge. ⁶Ka lo ning Naomi to kof lo Moab o joo lo lotu Lahitok lwaha cio kunenge to ki cwarahino icieng daha, i ciak inyi ko kokwana kunenge ki kukumahino lo yitoro iya kang to ijia. ⁷Ara lobito ko kokwana kunenge o woju inyi to kang lohiongore nenge i jifi kikoi na ngi yaru icieng kof lo Judea. ⁸To inyia o joo Naomi iyo kokwana kunenge, "Ito yite tolobito tolobito kangite kulo iyangicio kuningi. I ngohi hati Lahitok to jir diho ite iya na li jirare ite iyo rei kuningi kuna lo weiha ko iyo nan. ⁹I ngohi Lahitok ki co ite tolobito tolobito ki yoma kaji lo lobo retoni." Oto inyi i maruk icieng lo ciha manyu i cira icieng to ogoroha kuna i kwati ¹⁰O joo icieng diho inyi, "Ki liharu ohoi ko isi diho cio kunino." ¹¹Ati o joo Naomi diho icieng, "Ito yite kang kokwana kunei, nyio i wahare ite ki liharu ko nan? A rihe cia nan a tomonu kude tee rei kuna ngo fwonu ki jung ite?" ¹²Ito yite kang kokwana kunei, la ngoroyon nan lida a tum jungo

lobo retoni! Kileng nga yio ba nan a joo o rihe kigeno o ngon diho nan, kileng ba nga jung nan retoni ene karue ato hati a tomonu tee ¹³ngi tila ite icieng many o boroho? I dik cia ite ki tila icieng ida i rumu rei? Ida tee kunei, o dwar nitole i lany ningi tonyio li belo kana lo Lahitok ara na i rohoi diho nan." ¹⁴To na tenya i cira icieng ari to ogoroha kuna i kwati. Oto Orpa ko ki maruha kakanyi nenge lo ciha, ati o goritare Rus inyi. ¹⁵O joo Naomi diho Rus, "To de lo yitoro kaini nino diho cio kunenge ko lobangahin kunenge, i lihata ito yite ko inyi." ¹⁶Ati i nyiahahi Rus inyi o joo, "Ke tana nan lo ngerihino isi kode lo ki beloro diho isi. Faji na li loo isi, a loo nan; Faji na li manya isi, a manya nan. Ara cia cio kunino cio kunei, manyu Lobanga nino Lobanga nei. ¹⁷Faji na li weihi isi, a weihi cia nan manyu ijia mute ki nuhahini nan. I ngohi Lahitok ki co nan kidak na lo gal ka lohi kor kileng wei ba nan ko isi." ¹⁸Ka lo deu Naomi jimitan lo fik Rus tau loro ko inyi, iti cung tana inyi. ¹⁹Tona i ciak kuna ngorwo are lotita many o goruni Betelehem. Ka lo goru icieng Betelehem, i gur kang fad to icieng i gore ngorwo o joo, "Naomi ha ba ene?" ²⁰O joo inyi diho icieng, "Kehi lolong nan i joo Naomi, ki lolong nan i joo Mara tonyio li co la lo lanyu fad warun nei o dwar noo. ²¹A loo afa nan ara na i fut ati lohi nyiahu Lahitok nan jia, nyio ki lolongo ite nan i joo Naomi? Lohi iti gim Lahitok nan li yauno la lo lanyu fad dwarun lo ken diho nan." ²²Jiha, o yitu Naomi to kof lo Moab i lihuni ko Rus ngorwani lo kof lo Moab kokwa nenge, o goruni Betelehem to lohiciahi lo dengo lo geme.

2 ¹To inyi o ngon afa Naomi ko lokajimanye lo retoni nenge, tungani kakwatani to imanit lo oho Elimelek na lo bara Boaz. ²Oto Rus Moabani o joo diho Naomi, "Ki co nan a loo manatak ki babo ngamang kifwongi lo kadengok to mana lo lobo tungani na nga rumu nan kisisio ketemoni nenge." O joo Naomi diho inyi, "I loo kito nei." ³Oto inyi o loo katua lo lobo mana i ciak baba ngamang to omot lo kadengok. To kifwongi o lotu o rumu jimitan a baba inyi mana lo Boaz tungani na lara lo imanit lo oho Elimelek. ⁴O rihe to inyia, o lotu Boaz to Betelehem ko fonyo kadengok o joo, "I ngohi Lahitok ki ngon ko itel!" I nyiahahi icieng inyi o joo, "I ngohi Lahitok ki gatahi isi gum." ⁵I tifi Boaz kaririani lo kadengok kunenge o joo, "Lo ngai na kito ngorwani?" ⁶I nyiahahi kaririani inyi o joo, "Ara na langole afa Moabani li lihu ko Naomi. ⁷O lotu bo ki lifa diho nan o joo, "Ki ngohi hati a babau ngamang to omot lo kadengok." O lotu manyu inyi katua lo mana ko ki iti ringa tic many adi to kiwanyi ko jijia, i yoma tugu lobo gaa keken." ⁸Tona o joo Boaz diho Rus, "Kito nei, ki ning nan. Ke loo baba lobo mana manyu ke loo ten ene. I wasihi ene ko kuno ngorwo li tiyo diho nan. ⁹To de mana idi lo dengore rei ito hati i jif omot lo ngorwo. La rihohi nan rei jimitan o jir ida ki tiri isi. Manyu ka lohi ur kure i loo to mat kifi to motiong kulo kifi kuna li iti fut rei." ¹⁰Tona o gung inyi many o tir komom kof. I tifi inyi o joo, "To nyio a rumu nan ene kisisio hitok to komom nino ki deunore isi nan misiohoni?" ¹¹I nyiahahi Boaz inyi o joo, "Lohi rihohini nan sangite fad kuna li tiyi isi diho kakanyi nino many to wei lo retoni nino, koditi na li ngohinore isi apa nino ko iyang nino ko kof lo kalingi i lotu manya ko cio kuna afa lida isi i yen. ¹²I ngohi Lahitok ki dum isi to tohi na li tiyi isi. I ngohi Lahitok Lobanga lo Israel na li lotu isi raca diho inyi, ki dum isi duma na ibara." ¹³O joo inyi diho Boaz, "I ngohi nan ati ring rumunita kisisio to komom nino lahito, li lak isi tau nei to tenya lo riejun kileng lida nan a cam rijon iya lobo lo karwaak kunino." ¹⁴To tik lo daha o joo Boaz diho inyi, "Ou ene. To dumu mugati i lutohi iyo vino." Langun li tongohino inyi kof ko kadengok, i fotohi Boaz inyi ngamang kuna lo kejo. O nyia inyi daha many i mone o tong lobo. ¹⁵Langun lo woju inyi baba, o rihohi Boaz kadengok kunenge o joo, "I ngohiti inyi to baba many kiji lo itoriti, ke rieng inyi. ¹⁶Manyu ito sutunitati ko ngamang kude iyo itoriti i co inyi i numu, ke iti ngolof inyi." ¹⁷Tona o baba Rus na mana many kurou, to inyia i muc inyi kuna ngamang lo babau inyi o fwonu o tum sofiahin are. ¹⁸I yuhoro inyi ngamang iya kang, o deu kakanyi nenge borengun lo ngamang kuna lo babau inyi. I co manyu Rus inyi daha na lo dahare inyi o tong, i co kakanyi nenge. ¹⁹I tifi kakanyi nenge inyi o joo, "Aji adi i baba isi elefar? Aji adi i tiyo isi? I ngohi gum to ngon diho na tungani lohi deu isi!" Oto Rus ko rihohino kakanyi nenge tungani na lorumu i tiyo inyi mana nenge o joo, "O bara karana lo nu tungani adi la tiyo nan mana nenge Boaz." ²⁰O rihohi Naomi kokwa nenge o joo, "I ngohi Lahitok i gat inyi! Ida inyi li iti cung lwaha nenge diho kawarak ko kaweyak." O sodohi inyi o joo, "Ara na tungani lokajieba niyang na i nyiha noo, ara inyi lobito to kiji lo kalwahak kuniyang." ²¹Oto Rus Moabani o joo, "O joo manyu inyi kileng diho nan, "I tongo ko kadengok kunei many o keruni dengo mana nei fad." ²²O joo Naomi diho kokwa nenge, "O jir diho isi loro ki tiyo ko kuna ngorwo li tiyo diho inyi kito nei tonyio kalara mana lo lobo tungani ake ki tumiti ki tiyo isi ara na i rohoi." ²³Tona i tongo Rus o nyiha ko ngorwo kulo mana lo Boaz baba many o ru ngamang geme ko ngano fad. Manyu o manya inyi ko kakanyi nenge.

3 ¹Lobo far o joo kakanyi lo Rus Naomi diho inyi, "Kito nei, a wak nan ahi tahahi isi kang faji na ngohi lwaharehin isi. ²Jijia Boaz langole li tiyo isi ko ngorwo kulo mana nenge, ara lokajieba niyang. Cia ene karue, o loro cia inyi idi li mucorehin ngamang kilongoni. ³I lala, i twe ngoroni na i ur manyu i cieff kyelani kunino kuna i dwaruha noo. Ito hati i loo kilongoni ati ke co inyi ki deu isi kode o yen jimitan i ngon isi ijia many o keru inyi daha ko mata. ⁴Ka lo loro inyi geto, to de logetore nenge. Ki rihohi cia inyi isi tohi na i ngon. ⁵I nyiahahi Rus o joo, "A tiyi cia nan tohi na li teny isi." ⁶Tona o loo inyi iya kilongoni i tiyi sangite fad iya na lo rihohinore kakanyi nenge inyi lo ki tiyo. ⁷Langun lo keru Boaz daha ko mata manyu orumu lo kwe tau, oto o loo geto o loma gaa to lohifurore lo ngamang. O loo Rus lohininge ko ngaja kyela to kejuha kunenge o getohino kejuha kunenge. ⁸To kiji lo karue i belo na tungani bari o rumahi ngorwani o geto kejuha kunenge. ⁹I tifi inyi o joo, "Isi ngai?" I nyiahahi inyi o joo, "Nan karwaani nino Rus, to fet kyela nino ki muk nan tonyio isi li cam jungo nan." ¹⁰I nyiahahi inyi o joo, "I ngohi Lahitok ki gat isi kito nei. O bolo ene jiran li totoru isi i lany lo ketemoni tonyio ida isi li fe omot lo kilahaji kabarak kode kilwaha. ¹¹Manyu jijia kito nei, ke bang. A tiyi cia nan sangite fad kuna li tifi isi. O yen cio kulo kang hatua niyang pili jimitan ira isi ngorwani na li woraru. ¹²Kileng lara nan la cam to jungo isi ati o ngon lobo lo nyiha ki lany nan. ¹³To get ene manyu cia to kiwanyi ka li ruk inyi rahun kajungoni nino, o jir i ngohi inyi ki jung isi. Ati ka lo beru inyi, iya na lo ngonore Lahitok a tiyi cia nan. To geto ene many o wang kof." ¹⁴Oto inyi o geto kejuha kunenge many

o wang, ati o woju tomorong o rihe cio ida o heruno otoc; Manyu o joo inyi, "O jir tungani ida o yen jimitan o lotu adi ngorwani kilongoni." ¹⁵O joo inyi, "Yau na kyela li muhita isi, to ped." Ka li tiyi inyi ji, o ngonyohi Boaz inyi ngamang labuni ile ko ki tahino kue nenge o loo inyi iya kang. ¹⁶Ka lo lotu Rus diho kakanyi nenge, i tifi Naomi inyi o joo, "O ri adi aja kito nei?" Oto inyi ko ki titimahino kakanyi nenge sangite fad kuna li tiyi Boaz diho inyi, ¹⁷o sodohi manyu o joo, "Ki ciorihini inyi nan kuno lokiriehin ile kulo ngamang o joo, "Ke yite diho kakanyi nino to kac jia." ¹⁸Oto Naomi ko jimitan, "I tila kito nei manyi i deu tohi na li tiyihino. Tonyio ida cia na tungani i yoma manyi ka lo keru na tenya elefar."

4 ¹Oto hati o loo Boaz manyi lokoli lo kang o loo i tongohino ijia, ojo na tungani lo cam ara kajungoni o lotu, o joo Boaz diho inyi, "Ou ene mortele, i tongo kof." Oto inyi o loo i tongohino. ²O rumu Boaz lohitwaha kulo kang tomon o joo diho icieng, "I tongoti ene", i tongohino icieng. ³Oto inyi o joo diho la tungani bito, "Iti loto Naomi langole lo yitu to kof lo Moab kof lobo lara lo lokajimonye niyang Elimelek. ⁴A deu nan jimitan o jir ahi rihohi isi i yen manyu o jir i nyiang to ketemoni lo kuno cio lo tuba ene ko to ketemoni lo lohitwaha kulo cio kunei. Ka li wak isi ki iti lahuno na kof, i tiyo. Ati ka lida isi i wak, ki rihohi nan o jir a yen. Tonyio o ru lobo tungani lo tum ki nyianga ka lida ara isi, a jifahi hati nan." O joo inyi, "Ati lahu cia nan." ⁵Oto Boaz o joo, "Far na li nyiangunore isi na kof diho Naomi, ito manyu i jung Rus Moabani ngorwani lo kaweyani o jir iti hujore karana lo kaweyani ko sangite kunenge." ⁶To na o joo na tungani bito, "Kalara ji, ida cia nan ati lak tonyio ngi pale manyu cia kalitole. Iti laha isi to ken nino, ida nan a tum ki iti laha." (Dong to kunu faritin to kof lo Israel, o jir ki iti laha ko lunyo lo sangite o keruno, o jir tungani lobito o pucu kamuhe nenge i ciorihini nu bito. Ara afa ene kikoi lo ki iti golo kinyianga kode tobo lo kof lo Israel.) ⁸Oto nu tungani bito ko jimitan diho Boaz, "I nyiange isi to ken nino." ko pucuno kamuhe nenge. ⁹Oto Boaz ko rihohino lohitwaha ko cio pili o joo, "Elefar ira ite sadeni jimitan la nyiangu nan sangite kulo Elimelek, Kilion ko Mahalon. ¹⁰Manyu la jung nan Rus Moabani ngorwani lo Mahalon ara ngorwani nei lo ki iti hujore karana lo kaweyani ko sangite kunenge, o jir karana nenge ida o ri to agwala nenge kode to kang neicieng. Elefar ira ite sadeni!" ¹¹Oto lohitwaha ko cio fad kuna lorumu o tuba inyia lokoli ko jimitan, "Ohoi sadeni. I ngohi Lahitok i co na ngorwani lo lotuno kalilo o pit iya Racel ko Lea kuna afa lo fwonu i fak kang lo Israel. I ngohi isi i kwat to Eprata manyu ki yeniti to Betelehem. ¹²To kito na lohi co Lahitok isi ara diho ene ngorwani, i ngohi kalilo to ri iya lo Perez na lo tomonohi Tamar diho Juda." ¹³To na o jung Boaz Rus o lotu inyi ara ngorwani nenge. Ojo inyi li tongo ko inyi, i co Lahitok inyi i fonga ko tomonuno kito retoni. ¹⁴O joo ngorwo diho Naomi, "I ngohi maja to ngon diho Lahitok na lida ki ngohi isi o ru kalunyoni elefar, i ngohi inyi to lotu o kwat to Israel fad! ¹⁵Iti ngejuk cia inyi warun nino manyu ki lotu ki ric isi to ongoroyone nino. Tonyio kokwa nino na lohi maru isi bebe, na li lany tee rei mietare diho isi lohi tomonohi isi kito." ¹⁶Oto Nao ¹⁷O joo ngorwo kuna lo manya ijia, "O tehita Naomi kito! Manyu iti barahini inyi o joo Obed." Inyi lara apa lo Jesse apa lo David. ¹⁸v18 Ara bo dong ene irejit lo agwala lo Perez: Ara afa Perez apa lo Hezron, ¹⁹Hezron apa lo Ram, Ram apa lo Aminadab, ²⁰Aminadab apa lo Nason, Nason apa lo Salmon, ²¹Salmon apa lo Boaz. Boaz apa lo Obed, ²²Obed apa lo Jesse, manyu Jesse apa lo David.

Buk lo lobito lo 1samuel

1

¹O ngon afa lobo tungani lo Ramasaim lo Zup to kof lo donge lo Epraim lo bara Elkana kito lo Jeroham, kito lo Elihu, kito lo Tohu kito lo Zup lo imaniti lo Epraim. ²O ngon afa inyi ko ngorwo are; o bara afa lobito Hana, lobito o bara Penina. O ngon afa Penina ko tee ati Hana o ru tee. ³Kari kari o lorita ene tungani to kang neicieng ki wora ko ki fotohita kiciorita diho Lahitok Lobanga na li lanyu fad to Silo faji na li tiyore Hopni ko Pinehas, tee rei are kulo Eli ara kadwarak kulo Lahitok. ⁴Ka lo lotunita far na li fotohitare Elkana kiciorita, i ciorihita inyi Penina icaiti lo tyang ko diho tee rei ko tee kariok kunenge. ⁵Ati diho Hana, i co inyi icaiti are tonyio i maru inyi inyi, manyu orumu Lahitok o mitere inyi tomonun. ⁶Tonyio i tik Lahitok Hana tomon, o ngirunita kaini nenge inyi lo ki iti longojita inyi. ⁷Iti ring ene tenya ki tiyihita kari kari. Faritin kuna lo loritare Hana kaji lo Lahitok, o ngirunita kaini nenge inyi manyi i cira inyi o beru ko daha. ⁸I rumu retoni nenge Elkana o joo diho inyi, "Hana nyio i cira isi? Nyio ida isi i wak ko daha? Nyio i palaru tau nino bebe? Ida nan a lany tee rei tomon diho isi?" ⁹Lobo far langun lo keruni daha ko mata to Silo, o woju Hana. Tona orumu kadwarani Eli i tongo to seger nenge o nyiha ko wiriti lo agwala lo kaji lo Lobanga. ¹⁰To mejun lo tau na hitok i lifa Hana diho Lahitok, i cira to mehino noo. ¹¹Manyu i buti inyi o joo, "Lahitok na li lanyu fad, ngara i deu isi mehino lo karwaani nino ito hati ki yiu nan, manyu ida i luluhi karwaani nino ati ki co nan kito retoni, ato cia nan a co inyi diho Lahitok to faritin kulo warun nenge fad manyu ida cia kidieli o tir kue nenge." ¹²Ka lo sodoro inyi ki lifa diho Lahitok, o deya Eli kutuk nenge. ¹³Orumu Hana i lifa to tau manyu o momok kutuk nenge ida hati ogoro o ninguno. I buha Eli o joo o ruma ba inyi ¹⁴manyu o joo diho inyi, "Many anu cia iti ring isi ruma? To ngerihi na vino nino." ¹⁵I nyiahahi Hana o joo, "Ida ara ji Lahitok nei, nan ngorwani na lohi tum kidak. Ida orumu nan a mat vino kode mere; A juhohino orumu nan warun nei ketemoni lo Lahitok. ¹⁶Ke fik i joo ara karwaani nino ngorwani na i rohoi; A ngon orumu nan ki lifa ene to kidak lo tau ko mehino." ¹⁷I nyiahahi Eli o joo, "I loo to kisiliban, i ngohi hati Lobanga lo Israel ki co isi tohi na li tifa isi diho inyi." ¹⁸O joo Hana, "I ngohi hati karwaani nino to rumu kisisisio to ketemoni nino." Oto inyi ko loro o loo o nya daha, ida manyu o rihe iti diso komom. ¹⁹Kiwanyi berien lo lobito far o woju icieng i wor Lahitok manyu ko yitoroti kaleicieng na lo ngon Rama. I tongo Elkana ko ngorwani nenge Hana manyi i yiu Lahitok inyi. ²⁰Dong to ofahin kuna lo ring i fonga Hana o lotu o tomonu kito retoni iti barahi inyi karana o joo Samuel, o joo, "Tonyio a tifi nan Lahitok to inyi." ²¹Ka lo loo retoni nenge Elkana ki fotohino kiciorita lo kari kari diho Lahitok ko cio kulo kaji nenge fad ko ki iti futa kibutia nenge, ²²ida Hana o loo. O joo inyi diho retoni nenge, "Ka

lo ngerihi kito ikine, a yaru cia nan inyi a loo a fotohi ketemoni lo Lahitok o loo i tongo ijia tur.”²³O rihohi retoni nenge Elkana inyi o joo, “I tiyo tohi na li deu isi o jir diho isi. I tongo ene many ka li dyenge isi inyi; i ngohi hati Lahitok iti jir tenya nenge.” Tona i tongo na ngorwani kang iti nak kito nenge many o ngerihi ikine.”²⁴To kifwongi lo ngerihino inyi ikine, i yaru Hana kito kileng lo rihe isidi ko mongo na lo rihe ongarihi lo karihin uni ko lokirihin tomon ko kutuba na lara okodo lo vino ko ki yauno inyi kaji lo Lahitok na lo ngon Silo. ²⁵Langun li fotohini mongo, i yauno icieng kito diho Eli, ²⁶oto Hana o joo diho inyi, “Ki lau nan lahito nei. Iya na li warare isi, nan lafa ngorwani lo woita ene ki nyiha ko isi a lifa diho Lahitok. ²⁷A lifa afa nan to ene kito manyu lohi co Lahitok nan tohi lafa la tifa nan diho inyi. ²⁸Dong jijia a co nan inyi diho Lahitok, to karihin kulo warun nenge fad i ciorihini cia inyi diho Lahitok.” Manyu i wora inyi Lahitok to ijia.

2 ¹Oto Hana ko ki lifa o joo, “O kwama tau nei diho Lahitok, iyo Lahitok o tingo muriak nei kai. A tenya nan to pufa diho merok kunei, tonyio a kwama nan to tic lo lwaha nino.²O ru lobo bito lo nyu iya Lahitok, o ru lobo bito lohi siran ko Isi. O ru tabak lobo lo ri ko Lobanga niyang.³Ke iti ring tenya to kitidara kode i co kutuk nino o tenya koditi lo na pufa, tonyio ara Lahitok Lobanga na lo yen manyu inyi li pimo ticitici. ⁴Lo gila kawona kulo karemok ati li iti futi kuna lo ruruhita to golun.⁵Lara kasamak karwaak o rumunorehin daha ati lida kakingak i kingaha. Lo tomonu kakorifoni tee mietare ati inyi na lo tehita tee rei beciek lo niama.⁶I yauno Lahitok wei manyu iti wara: i yaunita inyi cio many kwecere manyu iti warunita. ⁷Lahitok li cwara okilwahaje ko bara; inyi lo ranya cio kof manyu iti wojunita kai.⁸Otingunita inyi kilwaha to fur lo kof manyu iti wojunita cio lo kodomo to ingula lo lokuroni: iti kanganahi icieng ko kabuno i co icieng o luny seger lo rima. Tonyio ara LAHITOK lo gur kigingihin kulo kof o tedohi kof kai neicieng.⁹Oric cia inyi lo nyonare lo kejuha kulo karwaak kunenge kuna i ningoho ati iti buhohini mute kapalak iyo faji lo lokimuyuk. Ida ara golun o lanyunore tungani. ¹⁰o gili cia cio kuna lo peha ko LAHITOK. I gur cia inyi to kai iya kigurita lo kuju. O ngot cia Lahitok tenya many iyo lohicungi lo kof fad. I co cia inyi golun diho kabu na lo nyumu inyi manyu o ting muriak lo na lo twe inyi. ¹¹Oto Elkana o yite iya kang Rama ati o tong kito ki rwaa ketemoni lo lahito iyo obolare lo kadwarani Eli. ¹²Ara afa tee kulo Eli kafarangak kuna lida o rima LAHITOK. ¹³Orumu ara kiti mohoro lo kadwarak jimitan ka li cwara lobo tungani kiciorita, o lotu karwaani lo kadwarani ko kicuhita lo tyang na lo car uni manyu o rihe tyang o year ¹⁴inyi ko cuhohino na kicuhita katua lo moti na lo yerare tyang. Tohi na lo cuhu na kicuhita to katua lo moti ara lo kadwarani. Ara afa ene koditi na li tiyore icieng iyo cio kulo Israel fad kuna lo fwonunita Silo. ¹⁵Ati o rihe ko somiana ida lo curahini, o lotu karwaani lo kadwarani o joo diho tungani na li cwara kiciorita o joo, “I cwara kadwarani tyang lobo o loo o fej, ida cia inyi i ruk tyang na lo yera ka li co isi ati tyang na i war keken.” ¹⁶Ka lo joo tungani diho inyi, “I ngohi bo re ki tem curahino somiana ito hati i yaru tohi na li wak isi,” I nyiahahi karwaani diho inyi o joo, “Yau jijia ka lo ru, a ruje jijia ara rujoro.” ¹⁷O bolo orumu ene kpal lo kuna tee noo to ketemoni lo LAHITOK tonyio i tiyore icieng kiciorita kulo LAHITOK to itikaj. ¹⁸Ati orumu Samuel i rwaa to ketemoni lo Lahitok, kito na li ciefta Epod lo kyela iribi. ¹⁹To karihin fad o rifunita iyang nenge kyela na i joro lobo sidi i yaunita diho inyi ka lo fworitati ko retoni nenge ki fotohita kiciorita lo kari. ²⁰I gat Eli Elkana ko ngorwani nenge o joo, “I ngohi hati LAHITOK ki co isi tee ara iyo ene ngorwani o luny faji lo ele kito li lifu inyi i ciorih manyu diho LAHITOK.” Oto icieng ko yitoro iya kang. ²¹Oto kisa i nief LAHITOK to Hana o tomonu inyi tee rei uni ko tee kariok are. Oto hati tona o bolo kito Samuel to ketemoni lo LAHITOK.²²

²³Oto inyi o joo diho icieng, “Nyio i tiyo ite kuna ticitici? A ningo nan diho cio kuna ticitici i rohori li tiyo ite. ²⁴Ida, tee kunei kuno tenyitenyi li sarihi kiji lo cio kulo LAHITOK ida o lem to ningo. ²⁵Ka li pal tungani diho tungani kaletoni, o tum Lobanga ki iti yomo kapalani ko kaletoni. Ati ka li pal tungani diho LAHITOK, ngai ngi iti yomohi inyi?” Oto hati ida tee kulo Eli o ning kiryenga lo apa neicieng tonyio lara orumu wahun lo LAHITOK lo ki fadaru icieng. ²⁶Manyu o sodoro kito Samuel bolojun iyo rima na lo rumunore inyi kisisio diho LAHITOK ko diho cio. ²⁷Tona o lotu kamocani lo Lobanga diho Eli o joo diho inyi, “Tenya na lo teny LAHITOK inyi ene: ‘Ida afa Nan ati botohi ken Nei diho lohitiwaha kunino kunu karihin lo ngonore icieng kof lo Ijpt na lo lanyu Parao?’ ²⁸A nyumu afa Nan lohitiwok nino to kiji lo imaniti kulo Israel lo rahun kadwarani Nei lo loro ciali Nei cura iheru manyu lo kiciefta epod to ketemoni Nei. A co manyu afa nan lohitiwaha kunino daha fad na lohi co cio kulo Israel Nan.”²⁹³⁰Tona o teny LAHITOK Lobanga lo Israel o joo, “A cik afa Nan a joo kirwaa cia cio kulo kaji nino Nan to lomanyare Nei tur,” ati jijia o teny LAHITOK o joo, “I ngohi na tenya to loma diho Nan! A rima cia Nan cio kuna lohi rima Nan, ati cio kuna lohi iti kaj Nan a corahi cia Nan.”³¹O fwonuno faritin kuna lati suhore Nan golun nino ko golun lo dwarun lo kaji ninon a lida cia lobo tungani to kaji nino o goru ongoroyonore, ³²manyu i deu cia isi kidak to lomanyare Nei. Kileng ngo lotu mute jiran kof lo Israel, o ru cia lobo tungani to agwala nino lo goru ongoroyone. ³³Cio kunino fad kuna lida cia Nan a fade to kirwaa ketemoni lo ciali Nei, a ngerihi cia Nan ara na i ngodo ida manyu o gol manyu lotataha kunino fad o weiha cia o rihe ara kilahaji o rihe o ngoni iyo karihin kulo golun. ³⁴Manyu tohi na li tiyihino diho kuno tee kunino are Hopni ko Pinehas ara cia kitotorita diho isi, o wei cia icieng ara fad far lobito. ³⁵A nyumu cia Nan to ken Nei kadwarani na li genoro na li tiyo i jifita tohi na lo ngon tau Nei ko kiiyo Nei. Ati gol cia Nan dwarun lo kaji nenge otoc oto cia icieng i rwaa ketemoni lo tungani na lo twe Nan faritin fad. ³⁶Oto cia cio fad kuna lo tong agwala nino o fwonu o gung ketemoni nenge ki lifa rialiti ko mugati i leliati o joo, “Ki fik hati nan iyo lobo tic lo dwarun o jir a rumunore daha.”

3 ¹I rwaa kito Samuel ketemoni lo LAHITOK iyo obolare lo Eli. To kunu faritin orumu tenya lo LAHITOK ida i bas; o ru afa kitotorihin kuna i borengi. ²Lobo karue bito, orumu Eli na lo fafari konyeha lida o deya otoc, o geto faji logetore nenge lo tiktik. ³O rihe lomo lo LAHITOK ida lo dunye manyu orumu Samuel o geto kaji lo LAHITOK faji na lo ngon Sanduk lo Lobanga. ⁴Oto LAHITOK i lolong Samuel. I nyiahahi Samuel o joo, “Nan ene.”⁵Manyu i fee inyi diho Eli o loo o joo, “Nan

ene, ki lolong manyu isi nan.” Ati o joo Eli diho inyi, “Ida nan ahi lolong isi, to yite i loo geto.” Tona o yite inyi o loo geto.⁶ Ari i lolong Lahitok, “Samuel!” Manyu o woju Samuel o loo diho Eli o joo, “Nan ene, ki lolong manyu isi nan.” O joo Eli, “Kito nei ida nan ahi lolong isi, to yite i loo to geto.”⁷ Tona o rihe Samuel ida lo yen LAHITOK; o rihe tenya lo LAHITOK ida lo boto diho inyi. ⁸Kiti uni i lolong LAHITOK, “Samuel!” Manyu o woju Samuel o loo diho Eli o joo, “Nan ene, ki lolong manyu isi nan.” Oto Eli ko yenun jimitan i lolongo LAHITOK kito Samuel.⁹ Tona o rihohi Eli kito Samuel o joo, “I loo to geto manyu ka li lolong inyi isi ari, ti joo, “To tenya LAHITOK tonyio o ningo karwaani nino.” Tona o yite Samuel o loo geto faji logetore nenge.¹⁰ Tinyia o yitu LAHITOK o woita ijia, i lolong iya ladi li lolongore inyi ketemoni o joo, “Samuel! Samuel!” Samuel ko jimitan, “To tenya LAHITOK tonyio o ningo karwaani nino.”¹¹ Manyu o joo LAHITOK diho Samuel o joo, “To de, lo lelek Nan a tiyi lobo tohi Israel na cia li co kiyoha kulo cio kuna lo ning o ifaha.¹² To na far a tiyi cia Nan kaji lo Eli sangite fad kuna la teny Nan to kaji nenge many to lohiciahi many lohicungi.¹³ Tonyio la rihohi Nan inyi jimitan a ngot cia Nan tenya lo kaji nenge tur to kipal na lo yen inyi; o tenya tee kunenge tenyitenyi kuna lo moro Lobanga, manyu ida inyi i sing icieng.¹⁴ Tona a buti Nan iyo kaji lo Eli a joo, “Ida kipal lo kaji lo Eli o tum kifufusoro to pulo kode to kiciorita.”¹⁵ O geto Samuel many kiwanyi, oto hati ko ngaja agwalahin kulo kaji lo LAHITOK. Orumu inyi o bang rihohino Eli na kitotori,¹⁶ ati i lolong Eli inyi o joo, “Samuel kito nei.” I ruk Samuel o joo, “Nan ene.”¹⁷ I tifi Eli o joo, “O teny Inyi diho isi o joo aja? Ke mon tenya Nenge diho nan. I ngohi Lobanga kiti gem isi to na i rohoi ka li mon isi lobo tohi lohi rihohi Inyi isi diho nan.”¹⁸ Tona o rihohi Samuel inyi sangite fad kuna lo teny Lobanga ida o mon lobo. Tona o joo Eli, “Ara Inyi LAHITOK, i ngohi Inyi i tiyi iya na lo deu Inyi o jir to konyeha Kunenge.”¹⁹ O ngon orumu LAHITOK ko Samuel ka lo bolojuno inyi, ida Inyi i ngohi lobo tenya lo teny Samuel o doi kof.²⁰ Manyu Israel fad many to Dan many Beerseba o fwonu o yen jimitan lo boto Samuel ara kamocani lo LAHITOK.²¹ O sodoro LAHITOK ki totoro ken to Silo manyu to ijia iti botu Inyi ken Nenge diho Samuel to tenya Nenge.

4 ¹Manyu o lotu tenya lo Samuel diho Israel fad. Tona o fwo cio kulo Israel rem ko cio kulo Pelestina. O gurohi karemok kulo Israel kem neicieng Ebenezer, cio kulo Pelestina o gurohi neicieng Apek. ²Iti parahi Pelestina karemok kuneicieng kiti remo Israel manyu ojo rem li sarahi, o lanyu cio kulo Pelestina Israel i fade icieng cio alif ongon katua lo par lo rem. ³Langun lo yite karemok, i tifi lohita kulo Israel o joo, “Nyio li co Lahitok i co cio kulo Pelestina ki lanyu ohoi? Nga yamaroti Sanduk lo LAHITOK to Silo o jir o lotu ki lik ko ohoi o jir o loo ki lwahu ohoi to kac kulo merok kuniyang.” ⁴Tona o cule icieng cio Silo o fwori i yauni Sanduk lo LAHITOK na lo lanyu fad na li kangana kiji lo cerubihin. Manyu o ngoni tee kulo Eli Hopni ko Pinehas ijia ara lobito ko Sanduk lo cik lo LAHITOK Lobanga.⁵ Ka lo lotu Sanduk lo cik lo LAHITOK katua lo kem, oto Israel fad i gore kigor na liti nieniang ko kof. ⁶Ka lo ningiti na kigor, i tifi cio kulo Pelestina o joo, “Nyio fotiri lo nu kigorita to kem lo cio kulo Ibru?” Ka lo ningiti o joo lo lotu Sanduk lo LAHITOK katua lo kem.⁷ o bangi cio kulo Pelestina, o jimi, “Lo lotu Lobanga katua lo kem. Ida, o ru afa lobo tohi li tiyihino iya ene berien. ⁸Lohi keroro ohoi! Ngai cia lohi lwahu ohoi to kac kulo kuno lobangahin i goli? Icieng kulafa lobangahin lo bok cio kulo Ijpt to jiohijiohi beciek to mwang. ⁹Iti gol cio kulo Pelestina, iti ra rei! Ka lo ru i ra cia ite karwaak kulo cio kulo Hebru iya na lo rahare icieng diho ite. Iti ra rei, manyu iti rem!”¹⁰ Tona o rem cio kulo Pelestina manyu o lanyuni cio kulo Israel many i fe tungani lobito lobito kalenge. O bolo orumu wei, iti ri Israel karemok alifi keek uni. ¹¹I niefari Sanduk lo Lobanga manyu i fadari tee kulo Eli are fad Hopni ko Pinehas.¹² La far bito i fe lobo tungani lo imaniti lo Benjamin many to loremore many Silo na lo cir kyelani kunenge manyu o nuk kue to fur. ¹³Ka lo goru inyi ijia o rumu Eli i tongo to seger nenge kalele lo kikoi o deya tonyio orumu inyi i udo to Sanduk lo Lobanga. Ka lo goru tungani kanghatua o rihohi cio tohi na li tiyihino, i gore kang fad kicira.¹⁴ O ning Eli na kigor lo kicira i tifi o joo, “Nyio fotiri lo ene kigor?” I muru na tungani diho Eli, ¹⁵na lorumu karihin kunenge lara keek mietangon ko mietauni na lorumu manyu konyeha kunenge lo ngodoro lida o tum deya.¹⁶ O rihohi inyi Eli o joo, “A rihe nan a lotu to loremore; a feju nan to ijia elefar bito.” I tifi Eli o joo, “Nyio li tiyihino kito nei?”¹⁷ I nyiahahi na tungani li yauno layomit o joo, “Li fe cio kulo Israel to ketemoni lo cio kulo Pelestina manyu lo keroro karemok beciek, manyu tee kunino fad Hopni ko Pinehas lo weiha manyu li niefari Sanduk lo cik lo Lobanga.”¹⁸ Ojo inyi i let Sanduk lo Lobanga, o uroro Eli lohibate to seger nenge to kalele lo kikoi. O gila murut nenge ko weyaru tonyio orumu inyi lo ngoroyon manyu i rioci. Orumu inyi lo lanyu Israel to karihin keek ongon.¹⁹ Orumu kokwa nenge ngorwani lo Pinehas i fonga manyu li gar lo nyiha tomonun. Ka lo ning inyi layomit jimitan li niefari Sanduk lo Lobanga manyu kokonyi nenge ko retoni nenge fad lo weiha, i ciak inyi ki boria ko tomonun ati o yore mejun lo otomone inyi. ²⁰Tona ojo inyi lo weyaru, o joo na ngorwani liti tomononi inyi, “Ke udo, li tomonu isi kito retoni.” Ati ida inyi i fotu kode o ning tenya lo na kaletoni.²¹ Iti barahi inyi kito nenge o joo Ikabod, jimitan, “Lo woju deyo to Israel to ki niefaru lo Sanduk lo Lobanga ko wei lo kokonyi ko retoni nenge.”²² O joo inyi, “Lo woju deyo to Israel tonyio li niefari Sanduk lo Lobanga.”

5 ¹Langun li niefie cio kulo Pelestina Sanduk lo Lobanga, i yaru icieng inyi to Ebenezer iya Asdod. ²Oto icieng o tingoro na sanduk o fihahini kaji lo lobanga neicieng Dagon o fih i siran ko Dagon. ³Ka lo kuenyu cio kulo Asdod kiwanyi nenge, o rumahini Dagon o uroro lorubuhe ketemoni lo Sanduk lo LAHITOK! O tingu icieng na lopidihati lo Dagon i nyiahahini o woita faji nenge.⁴ Ati ojo icieng o kuenyu ari kiwanyi nenge, o rumahini Dagon o uroro lorubuhe ketemoni lo Sanduk lo LAHITOK o ngutoro kue ko kac i balo lohita aware lo agwala o tong ara ken nenge jia. ⁵Inyi li co kadwarak kulo Dagon kode kunakude ida o nyonita lohita aware lo agwala ka lo rutoroti kaji lo Dagon to Asdod ko jijia.⁶ I rioci orumu kana lo LAHITOK iyo cio kulo Asdod ko kangite kuna li rit inyi; I yauno ki mura diho icieng manyu iti gem icieng to jiok lo loturugule. ⁷Ka lo deu cio kulo Asdod tohi na lo ngon ki tiyihino diho icieng, o joo icieng, “O jir Sanduk lo Lobanga lo Israel ida ki tongo ko ohoi ene tonyio i rioci kana nenge diho ohoi ko diho lobanga niyang Dagon.”⁸ Oto icieng i lolongu kalanyunok kulo kof lo

Pelestina fad ko ki tafia icieng o joo, “Ngohi tiyi ohoi nyio iyo Sanduk lo Lobanga lo Israel?” I nyiahahi icieng o joo, “I ngohi iti johori Sanduk lo Lobanga lo Israel iya Gaz.” Tona iti jiohe icieng Sanduk lo Lobanga lo Israel iya Gaz. ⁹Ati langun liti jiohe icieng, i rioci kana lo LAHITOK iyo na kang i co bangun na hitok o urohino ijia. Iti gem inyi cio kulo na kang, ngoroyok ko cio kuna sidiha fad to jiok lo loturugule. ¹⁰Oto icieng ko cularu Sanduk lo Lobanga iya Ekron. Ka lo rutoro Sanduk lo Lobanga kanghatua lo Ekron, i gore cio kulo Ekron o joo, “Liti loruni Sanduk lo Lobanga lo Israel ki fada ohoi ko cio kuniyang.” ¹¹Tona i lolongu icieng kalanyunok kulo kof lo Pelestina fad manyu o jimi, “Ito cule Sanduk lo Lobanga lo Israel; i ngohiti to yite faji nenge, ka lo ru ki fade cia ohoi ko cio kuniyang. Tonyio orumu wei li yauno bangun na hitok kanghatua; li rioci kana lo Lobanga noo iyo nu kang. ¹²Kuna lida o wei iti gemi to jiok lo loturugule, oto kigor lo kang o loo many kai.

6 ¹Ka li tong Sanduk lo LAHITOK kof lo Pelestina ofahin mietare, ²i lolongu cio kulo Pelestina kadwarak ko katulok kulo tenyitenyi i tifi icieng o joo, “Ki dim ba ohoi Sanduk lo LAHITOK aja? Ki rihohiti ohoi koditi na ngohi cularore inyi o yite faji nenge.” ³I nyiahahi icieng o joo, “Ka li nyiaharu ite Sanduk lo Lobanga lo Israel, ke nyahe diho inyi o ru kigomit to kikohin fad ito cule kiciorita lo kupal diho inyi. Ito cia ite ko furioro manyu i yen cia ite jimitan nyio li co kana nenge i rioci diho ite manyu ida o wak dumaru.” ⁴I tifi cio kulo Pelestina o joo, “Kiciorita lo kupal nyio na ngohi ciorihhi ohoi inyi?” I nyiahahi icieng o joo, “Kitiririta kulo loturugule miet ko lopidingahin kulo dero miet kuna li kukumuni to dahab i jifita wel lo kalanyunok kulo kof lo Pelestina tonyio lo bok ene jiok bito ite ko kalanyunok kuningi fad.” ⁵I kukumuti lopidingahin kulo loturugule ko kulo deru kuna jijia lo ngoni ki papala kof manyu i cwarata kwatun diho Lobanga lo Israel. To lobo ngo dume inyi kana nenge diho ite, diho lobangahin kuningi ko kof ningi. ⁶Nyio iti golo ite taulo kuningi iya lafa liti golore Parao ko cio kulo Ijpt? Ka li tiyi Lobanga lo Israel ticitici kuna i meji diho icieng, ida afa icieng lo lahi cio kulo Israel o fwo fwo neicieng? ⁷Jijia dong ito fik gadigadi ngejuk i kukumahino, ko ngotengeri kulo kicu are kuna iroti ati ida afa lo tiri muruto to ayok. Iti rihohiti kicu iyo gadigadi ati i niefu kacau kuneicieng i genihi twol. ⁸Ito dumu Sanduk lo LAHITOK i fik kai lo gadigadi ko Sanduk na lo ngoni kuna lopidingahin kulo dahab i fik kalele nenge kuna li cularu ite ara kiciorita lo kupal. Ito fik Sanduk kikoi nenge ⁹ati i ririati inyi. Ka li jif kikoi ara na i bir iya kof nenge na lo loro Bet Semes, inyi jimitan LAHITOK li yauno ene jiok hitok diho ohoi. Ati ka lida, inyi jimitan ida ara kana lo LAHITOK lohi bok ohoi, i tiyihino to kibunyita. ¹⁰Oto icieng i tiyi iya na. O dumu icieng kicu kuna iroti iti rihohini iyo gadigadi i genohini kacau kuneicieng twol. ¹¹O fik icieng Sanduk lo LAHITOK iyo gadigadi ara lobito ko na sanduk sisi lo ngoni kuna lopidingahin kulo dahab katua. ¹²Oto kicu ko ki jifita kikoi na i bir iya Bet Semes ara na li jifitati kikoi o ngwaaroti na lida o gerari iya iteten kode iya ikajong. I jife kalanyunok kulo kof lo Pelestina icieng many lohikori lo kof ko Bet Semes. ¹³Tona orumu cio kulo Bet Semes o dengo geme kuneicieng to manatak kuna lo ngoni ridat manyu ojo icieng o ting konyeha o deuni Sanduk, o kwama icieng deuno. ¹⁴O lotu gadigadi mana lo Josua to Bet Semes o lotu o woita kalele lo tabak na i lalat. O cale cio keyek kuna li kukumarihin na gadigadi manyu i fotohini kuna kicu ara kiciorita locurat diho LAHITOK. ¹⁵O tingu cio kulo imanit lo Levi Sanduk lo LAHITOK ko na sanduk lo ngoni kuna lopidingahin kulo dahab ijia o fihahini kai lo tabak na i lalat. To la far i fotohi cio kulo Bet Semes kiciorita locurat kuneicieng ko kipulita diho LAHITOK. ¹⁶O deu kuna kalanyunok miet kulo kof lo Pelestina kuna ticitici fad ko yitoroti na far bito many Ekron. ¹⁷Ara kuno lopidingahin kulo loturugule kulo dahab kuna lo culu kalanyunok kulo kof lo Pelestina ara kiciorita lo kupal diho LAHITOK lobito to lobito, Asdod, Gaza, Askelon, Gaz ko Ekron. ¹⁸Manyu i jifita wel lo lopidingahin kulo dero kuna lara dahab, kuna kangite miet kulo Pelestina lo ngoni kalanyunok kuneicieng, kangite kuna lo lia ko kangite kuna sidiha kuna li rit icieng. Ara na tabak i lalat lo fik cio kulo imanit lo Levi Sanduk lo LAHITOK saden ko jijia to mana lo Josua to Bet Semes. ¹⁹Ati i fade Lobanga kude cio kulo Bet Semes o weiha cio keek mietare tonyio i lom icieng katua lo Sanduk lo LAHITOK. I toyo cio to kidak na hitok na li co LAHITOK icieng. ²⁰Manyu i tafia cio kulo Bet Semes o joo, “Ngai lo tum woita ketemoni lo LAHITOK, ene Lobanga i nyu? Diho ngai cia o loo Sanduk to enene?” ²¹Oto cieng o cule tenya diho cio kulo Kirias Jearim o joo, “Li nyiahu cio kulo Pelestina Sanduk lo LAHITOK. I fwonu i yaroti iya ijia kang ningi.”

7 ¹Tona o fwonu cio kulo Kirias Jearim i yaru Sanduk lo LAHITOK. I yauno icieng kaji lo Abinadab na lo ngon donge manyu i kweri kito nenge Eleazar ara kaririani lo Sanduk lo LAHITOK. ²I tong Sanduk Kirias Jearim faritin kuna i borengi, karihin keek are kulu. Oto cio kulo Israel fad i beloro diho LAHITOK. ³Tona o joo Samuel diho cio kulo Israel fad, “Ka li beluno ite diho LAHITOK to taulo kuningi fad, i ngohiti lobangahin kuna i keji ko Astoresi ito hati i co kenite kuningi diho LAHITOK manyu i rwaa Inyi ake oto cia Inyi ki lwahu ite to kac kulo cio kulo Pelestina.” ⁴Oto cio kulo Israel ko ki biroro Baali ko Astoresi ko ki rwaa LAHITOK ake. ⁵Tinyia o joo Samuel, “Ito tubahi Israel fad Mizpa manyu a lelia cia nan diho LAHITOK to ite.” ⁶Langun lo tuba icieng Mizpa, o yohu icieng kifi ko ki juhohino kof ketemoni lo LAHITOK. La far o faran icieng kinga manyu i wahati o joo, “Lohi pal ohoi ketemoni lo LAHITOK.” Tona orumu Samuel ara lahitok lo Israel to Mizpa. ⁷Ka lo ning cio kulo Pelestina o joo o tuba cio kulo Israel Mizpa, o fwonu kalanyunok kulo Pelestina kiti remo icieng. Ka lo ning cio kulo Israel jii, oto icieng o bangi to cio kulo Pelestina. ⁸O joo icieng diho Samuel, “Keti cung ki lelia diho LAHITOK Lobanga niyang to ohoi o jir Inyi ki lwahu ohoi to kac kulo cio kulo Pelestina.” ⁹Oto Samuel ko dumuno kito lo kern a lo rihe o naha ko ki fotohino ara kiciorita na lo curahini fad diho LAHITOK to cio kulo Israel manyu i fotu LAHITOK kilifa nenge. ¹⁰Ka lo rihe Samuel i fotohino kiciorita locurat, i siolu cio kulo Pelestina kiti remo cio kulo Israel. Ati la far i gur LAHITOK to kigur na i kwat diho cio kulo Pelestina ko fihahino bangun na hitok diho icieng na li co cio kulo Israel o lanyu icieng. ¹¹I buraru cio kulo Israel to Mizpa ko kiti rwangaru cio kulo Pelestina i fadi icieng na lo totongoroti to kikoi many faji na lo ngon orof lo Bet Kar. ¹²Oto Samuel ko dumuno moru i cidohi kiji lo Mizpa ko Sen. Iti barahi inyi na

moru o joo Ebenezer jimitan, "Many ene ki lwak LAHITOK ohoi."¹³Tona lo lanyuni cio kulo Pelestina manyu iti cung icieng ngirunita kof lo Israel. To faritin kulo warun lo Samuel fad o ngon afa kana lo LAHITOK ki donyo Pelestina.¹⁴Kangite many to Ekron many Gaz kulafa lo ruju cio kulo Pelestina diho Israel o fwonu i nyiahahini diho Israel manyu o lwahu cio kulo Israel kofikofi kuna lo ryeha ko icieng to kac kulo cio kulo Pelestina. Manyu o ngon afa yomo kiji lo cio kulo Israel ko cio kulo Amor.¹⁵O sodoro Samuel rahun lahitok lo Israel to karihin kulo warun nenge fad.¹⁶To karihin fad i lorarita inyi to Betel many Gilgal many Mizpa ngoto tenyitenyi kiji lo cio kulo Israel to kuna fajihit fad.¹⁷Ati o yitorita inyi iya Rama faji na lo ngon kalenge manyu o fihahita lokihohin to cio kulo Israel ijia, manyu i fahahi inyi ciali diho LAHITOK ijia.

8¹Ka lo ngoroyon afa Samuel oto o lotu o fik tee rei kunenge ara kulahitoha kulo cio kulo Israel.²O bara afa kito okang nenge Joel manyu o bara oboi nenge Abija, manyu i tiyo afa icieng Beerseba.³Ati ida afa tee kunenge i jif koditi nenge; o gere icieng tahita bara manyu i ruhiti duma lokof lokof, manyu ida o ngototi tenyitenyi ara na i behi.⁴Oto lohitwaha kulo Israel fad ko tubuno o fworu diho Samuel kalenge Rama.⁵O joo icieng diho inyi, "Li ngoroyon isi manyu ida tee kunino i jif koditi nino, jijia to nyumu kabu na ngohi rik ohoi iya na lo ngonore misihi fad."⁶Ati ka lo joo icieng, "Ki co ohoi kabu na ngohi rik ohoi," ida na tenya iti kwama Samuel, tona i lifa inyi diho LAHITOK.⁷Ati o joo LAHITOK diho inyi, "To ning kuna tenyitenyi fad lo tenya kuna cio diho isi; ida ara isi o beru icieng ati ki beru icieng Nan rahun kabu neicieng."⁸Iya lafa li tiyore icieng many to lafa far la yaunore Nan icieng to kof lo Ijipt many ko elefar, ki ngerihini Nan i rwaati lobangahin kude ake. Inyi na li tiyore icieng diho isi jii.⁹Jijia to ning tenya neicieng manyu to sony icieng otoc to sangite kuna mute lo wak kabu na lo lanyu icieng to kac kuneicieng ara kunenge."¹⁰O rihohi Samuel tenyitenyi kulo LAHITOK fad diho cio kulo Israel kuna li lifa kabu diho inyi.¹¹O joo inyi, "Sangite kuno kuna cia lo wak kabu na lohi lanyu ite ara kunenge; o dumu cia inyi tee rei kuningi o fik ara kamiritak kulo gadigadihin kunenge ko lakwenyi kunenge, manyu i feita cia icieng to ketemoni lo gadigadihin kunenge."¹²O fik cia inyi kude ara karyengak kulo alifi kude karyengak kulo mia kude karyengak kulo keek miet manyu kude ara karemok ko kadengok kulo manatak kunenge manyu kude ara kakukumak kulo sangite kulo rem ko kulo gadigadihin kunenge.¹³I yaru cia inyi tee ngorwo kuningi ara kangojak, kafunak kulo mugati ko kakukumak kulo ngoronico kuna i uri kunenge.¹⁴O dume cia inyi manatak, vinorehin, ko olivorehin kuningi kuna i jiri i ciorih diho kabolorok kunenge.¹⁵O dume cia inyi lobito iyo tomon kulo ngamang ko vino ningi i co diho karwaak ko kabolorok kunenge.¹⁶O dume cia inyi karwaak kuningi rei ko ngorwo kuna i jiri noo ko kicu ko sigiriahin kuningi kuna i jiri noo o dume cia inyi ara kulo tic nenge.¹⁷O dume cia inyi lobito iyo tomon lo kera kuningi manyu ite to kenite i ra cia opiihin kunenge.¹⁸Ka lo lotu mute lu far, i cira cia ite i joo o jir ki lwahuni diho kabu na li nyumu ite ati ida cia LAHITOK ki ning ite lu far."¹⁹Ati o beru cio ningo Samuel, o joo icieng, "Ida, ki wak ohoi kabu ki lanyu ohoi."²⁰Kito cia ohoi ki ri iya misihi kulakude ko kabu na lo rihita ohoi manyu o rem to ohoi."²¹Ka lo ning Samuel kuna tenyitenyi fad lo teny cio, o loo i nyiahatahi rihohino ketemoni lo LAHITOK.²²I nyiahahi LAHITOK o joo, "To ning tenya neicieng, i cwarahi icieng kabu." Oto Samuel o rihohi cio kulo Israel o joo, "Ite tolobito tolobito ito yite kangite kuningi.

9¹O ngon afa lobo tungani lo imanit lo Benjamin, tungani na li worati na lo bara karana nenge Kis kito lo Abiel, kito lo Zeror, kito lo Benkoras, kito lo Apia lo imanit lo Benjamin.²O ngon afa Kis ko kito nenge na lo bara Saul, kito lokilahaji na i dwaru i lany to kof lo Israel fad manyu o karit i lany cio kulo Israel pili.³Tona, oto sigiriahin kulo Kis apa lo Saul o ri, manyu o rihohi Kis kito nenge Saul o joo, "To dumu karwaani lobito i fwo i taharu sigiriahin."⁴Oto icieng o fwo ara kof lo donge lo Epraim manyu ara kof lo Salisa ati ida icieng o rumu sigiriahin.⁵Ka lo goru icieng kof lo Zup, o joo Saul diho na karwaani li lihita ko inyi, "Ou lohi yite, tonyio i balihi cia apa nei sigiriahin i ciak ki udo to ohoi." "Ati i nyiahahi karwaani o joo, "To de o ngon tungani lo Lobanga ene kang, i worati inyi noo. Manyu tenyitenyi pili kuna lo teny inyi, o fwonu ara dede. Ngafi ijia jijia, to lobo ki tum cia inyi rihohino ohoi kikoi na ngohi jif ohoi."⁷O joo Saul diho karwaani nenge, "Ka lohi fworu ohoi diho inyi, ki fwo ki co inyi nyio? Lo ru daha to ogogor niyang. O ru lobo kigomi na ngohi yaru ohoi diho na tungani lo Lobanga. Nyio ki tehita ohoi?"⁸I nyiahahi karwaani o joo, "To de, a ngon nan ko lobito lo ongon lo sekel lo rial. A co cia nan diho tungani lo Lobanga ki rihohi cia inyi ohoi kikoi na ngohi jif."⁹(Afa berien to kof lo Israel, ka lo loo tungani ki tafia Lobanga, o jimi, "Ou lohi fwo diho kadeyani." Tonyio i lolongoti afa kamocani kunu faritin o joo kadeyani.)¹⁰O joo Saul diho karwaani nenge, "O jir, ou nga fi." Oto icieng i ciak lotita iya kang na lo ngon tungani lo Lobanga.¹¹Ka li rwohoro icieng donge iya na kang, i ric ko kude tee karyok lo fworu kare manyu i tifi icieng kuna tee karyok o joo, "O ngon kadeyani kang?"¹²I nyiahahi icieng o joo, "O ngon inyi, o ngon inyi ketemoni ningi. I muriata jijia o rihe inyi o lotuno kanghatua niyang elefar tonyio o fworu cio ki fotohino kiciorita faji na li worarihin Lobanga idi kai lo donge."¹³Ka ki rute ite kanghatua, i rumu cia ite inyi o rihe ida lo loo daha faji na lohiworare lo Lobanga kai lo donge. Ida cia cio i ciak daha many o goru inyi tonyio inyi li gatahino kiciorita oto hati cio kuna li lolongi o dahare. I fwo jijia, i rumahi cia ite inyi ijia."¹⁴O fwo icieng many kang, manyu o rihe icieng o rutoro, i riciti ko Samuel o lotuno kiti rico icieng o loro iya faji na li worarehin Lobanga kai lo donge.¹⁵Naha to na far o rihe Saul ida lo lotu, iti botohi LAHITOK diho Samuel o joo,¹⁶To tik na lo ri iya ene kiwanyi, ahi culahi cia Nan isi tungani to kof lo Benjamin. To twe inyi ara kalanyunoni lo cio Kunei kulo Israel; O lwahu cia inyi icieng to kac kulo cio kulo Pelestina. La deu Nan cio Kunei tonyio lo goru kicira neicieng diho Nan.¹⁷Ka lo deu Samuel Saul, o joo LAHITOK diho inyi, "Langole tungani ene la tenya Nan diho isi, inyi cia lo lanyu cio Kunei "¹⁸O tire Samuel diho Samuel to lokoli i tifi inyi o joo, "Ngida ha ba isi ki totorohi nan kaji lo kadeyani?"¹⁹I nyiahahi Samuel inyi o joo, "Nan kadeyani. I temo diho nan idi donge lohiworare lo Lobanga tonyio o jir isi ki daha ko nan elefar ato hati cia ahi lahahi isi i loo kiwanyi, manyu ahi rihohi tenyitenyi fad kuna lo ngoni tau nino."²⁰Ka lara to sigiriahin kulafa lo ri to faritin uni kuna lo ring, ke udo to icieng; lo rumuni icieng. Manyu i belo wahun lo Israel fad diho ngai ka lida ara diho isi

ko cio kulo kaji nino fad?" ²¹I nyiahahi Saul o joo, "Ida re nan ara lo imanit lo Benjamin na lara imanit na sidi i lany to Israel, manyu ida re agwala niyang ara agwala na sidi to imanit lo Benjamin? Nyio i tenya isi koditi lo na tenya diho nan?" ²²Oto Samuel ko ki yauno Saul ko karwaani nenge katua lo lotubare ko ki totongohino icieng i temita icieng iyo cio kuna li lolonguni kuna lo tum borengun neicieng rahun keek uni. ²³O joo Samuel diho kangojani, "I yauno ladi tyang lahi co nan isi, ladi la joo diho isi iti ngade" ²⁴Oto kangojani o dumu bongbong ko tyang na lo ngon ijia o fik ketemoni lo Saul. O joo Samuel diho Saul, "Ara ene ladi li kumahini to isi. To nyia tonyio iti ngadari adi to isi to ene tuba many tona la jimitare nan, "A ngon nan ko welo kuna li lolongi." Manyu o daha Saul ko Samuel la far. ²⁵Langun li culuno icieng to donge iya kang, o tenya Samuel ko Saul to kai lo kaji nenge. ²⁶O kuenyu icieng to wangun manyu i lolong Samuel Saul to kai lo kaji, o joo diho inyi, "I kukumahino o jir ahi lahazi i loo " Langun li kukumahino Saul o fwo icieng ko Samuel sita ara lobito. ²⁷Langun lo fwororo icieng kalele lo kang o joo Samuel diho Saul, "To rihohi karwaani o loo ketemoni niyang. Manyu i tiyi karwaani jii. Ati to tong re isi ene lobo gaa o jir nan ahi co isi layomit na lo lotu diho Lobanga."

10 ¹Tinyia o dumu Samuel ibuhula lo ngoroni lo olif ko ki juhohino kue lo Saul ko ki maruha inyi o joo, "Ida re LAHITOK lohi twe isi ara lahitok lo lolunyiote nenge? ²Ka lohi ngohi isi nan elefar i loo cia isi i ric ko cio are o nyiha kwecere lo Racel idi Zelza iyo lohikori lo kof lo Benjamin, ki rihohi cia icieng isi o joo, "Kulafa sigiriahin li taharu ite, lo rumuno. Manyu jijia lida apa nino i buha to icieng, ati li ciak ki udo to isi. I tifiaru inyi ake ake o joo, "a dim cia nan nyio to kito nei?" ³Tinyia i sodoro cia isi to ijia many i goru ciani na hitok na lo ngon Tabor. Kiti ric cia cio uni kuna lo fwororo ki wora Lobanga Betel ijia. O tehita cia lobito kirieho uni, lobito o tehita mugati uni manyu lobito o tehita kutuba lo vino. ⁴Ki fony cia icieng isi ki ciorihini mugati are kuna lo jir isi i lifu diho icieng. ⁵To kifwongi lo na, i loo cia isi Gibeal lo Lobanga faji na lo ngon lohiriare lo karemok kulo Pelestina. Langun li goruno isi kang, i ric cia isi ko ilulung lo kamocak i culunoti to lohiworare lo Lobanga na lo ngon donge ko nangahin, ojaa, omilerehin, ko ikumaha o dingoti i temitarehin ketemoni neicieng oto hati kamocak i moca tenyitenyi kulo Lobanga. ⁶O lotu cia okorif lo LAHITOK ken nino to golun ito cia isi i moca ara lobito ko icieng oto cia ki bel isi i ra tungani lobo ake. ⁷Langun liti futa kuno kitotorihin, i tiyo dong lobo tohi li wak isi ki tiyo tonyio ki ngon Lobanga ko isi. ⁸I loo ketemoni nei iya Gilgal, a lotu cia nan diho isi ki fotohino kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru. Ati o jir isi i tila to faritin mietare many a lotu nan diho isi rihohino isi tohi na lo jir isi i tiyi. ⁹Ka li belo Saul ara lo loro tinyia iyo Samuel, i bel Lobanga tau lo Saul manyu iti futa kuna kitotorihin fad lafar. ¹⁰Ka lo goru inyi ko karwaani nenge Gibeal, iti ric ilulung lo kamocak inyi o lotu okorif lo Lobanga ken nenge to na i gol manyu o rutohi inyi iyo tulo lo kimoca neicieng. ¹¹Ka lo deu cio kulangun lo yen inyi inyi i moca ara lobito ko kamocak, i tifiati kenite ake ake o joo, "Nyio lo nyia kito lo Kis? Lo ngon many ngun Saul kiji lo kamocak?" ¹²I nyiahahi lobo tungani lo manya ijia o joo, "Ngai hati monye neicieng?" Tona o lotu na tenya ara iforiti: Lo ngon many ngun Saul kiji lo kamocak? ¹³Ka liti cung Saul ki moca ko loro iya donge. ¹⁴Tona i tifi mamanyi lo Saul inyi ko karwaani nenge o joo, "I fwonu ite to aji?" I nyiahahi Saul inyi o joo, "Ki taharu ohoi sigiriahin ati ka lohi deu ohoi jimitan ida icieng o rumuno, ohoi ko fwororo diho Samuel." ¹⁵O joo mamanyi lo Saul diho inyi, "Ki rihohi nan tenya na lo teny Samuel diho isi." ¹⁶I nyiahahi Saul o joo, "Ki rihohi ohoi o joo, lo rumahini sigiriahin." Ati ida inyi o rihohi mamai nenge tenya na lo teny Samuel to okabwe. ¹⁷O tubahi Samuel cio kulo Israel Mizpa ketemoni lo LAHITOK, ¹⁸ko jimitan diho icieng, "Tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel inyi ene, 'A yauno afa Nan cio kulo Israel to kof lo Ijpt manyu ahi lwahu ite iyo golun lo cio kulo Ijpt ko okabwehin fad kuna lohiti gema ite.' ¹⁹Ati li beru jijia ite Lobanga ningi na lohi lwahu ite iyo kitigemiti ko jiohijiohi kuna i borengi. Manyu i fwonu ite i joo, "Ida, ki nyumohi kabu ki lanyu ohoi." Dong jijia i yaunoti kenite kuningi ketemoni lo LAHITOK to imaniti ko agwalahin kuningi." ²⁰Ka li co Samuel cio kulo Israel o fwonu ketemoni lo LAHITOK to imaniti, o nyumuni imanit lo Benjamin to tobotobo. ²¹Tona i yauno inyi cio kulo imanit lo Benjamin ketemoni lo LAHITOK to agwalahin, o nyumuni agwala lo Matri. To lohicungi o nyumuni Saul kito lo Kis. Ati ojo o tahi inyi, ida o rumuni. ²²Tona i tifi icieng LAHITOK ari o joo, "Lo lotu ha ba na tungani ene?" Oto LAHITOK i nyiahahi o joo, "Ibo i duha inyi idi li kumahinorehin daha." ²³I fe icieng o fwo i yauno inyi manyu o joo inyi o woita kiji lo cio, o karit inyi o gal cio kulakude fad. ²⁴O joo Samuel diho cio fad, "Li deu ite tungani na lo nyumu LAHITOK? O ru lobo tungani lo ri ko inyi to kiji lo cio fad." Oto cio fad i gore o joo, "To war jiik kabu." ²⁵I titimahi Samuel cio iwahiti ko ticitici kulo okabwe i gerohi fad iyo buk na lo bibira ko ki kumahino ketemoni lo LAHITOK. Oto Samuel ko lahahino cio fad o fwo kangite kuneicieng. ²⁶O loo manyu Saul kalenge Gibeal, i lihari ko cio kagolok kuna lo tir Lobanga tau lo kuneicieng. ²⁷Ati o joo kude kavajiarok, "Ngo tum ene tungani lwahuno ohoi aja?" Iti kaj icieng inyi ida i yahahini inyi igomiti kuneicieng, ati o buho Saul.

11 ¹O loo Nahas Amonani i rit kang lo Jabes Gilead. Oto cio kulo Jabes Gilead fad o joo diho inyi, "To fik yomo ko ohoi ki ito cia ohoi ki ngoni iyo lanyuno nino." ²Ati i nyiahahi Nahas Amonani icieng o joo, "A fik cia nan yomo ko ite ka la toje konyeha kulo ngati lo iteten kuningi fad o jir i cwarare moro diho Israel fad." ³O joo lohitwaha kulo Jabes diho inyi, "Ki co ohoi faritin mietare o jir ohoi ki cule tenya diho Israel fad; ka lo ru lobo tungani lo lotu lwaha ohoi, ki co dong cia ohoi kenite kuniyang diho isi." ⁴Ka lo goru ifahi Gibeal lo Saul o rihohi cio ene tenya, i gore icieng ki cira. ⁵Tona tik manyu Saul i beluno to mana o mirita mongi karemok kunenge ko ki tifa o joo, "Nyio lo rohoi diho cio fad? Nyio i cira icieng?" Tinyia o rihohini inyi tenya na lo teny cio kulo Jabes. ⁶Ka lo ning Saul tenya neicieng, o lotu okorif lo Lobanga ken nenge to golun manyu o cur kilongo inyi. ⁷Oto inyi ko dumuno mongi are ko ki fadaru i ngungut o cule ingutiti kof lo Israel fad, i furahita cio o joo, "Tohi na li tiyi cia ene, diho mongi kulo cio kuna lida i jif Saul ko Samuel." Oto bangun lo LAHITOK o urohino cio oto ko fwonunoti fad ara lobito. ⁸Ka li ken Saul icieng to Bezek ara afa wel lo cio kulo Israel alifi mia uni, ara wel lo cio kulo Juda alifi keek uni. ⁹O rihohi icieng ifahi kuna lo culuni o joo, "Ito rihohiti cio kulo Jabes Gilead i joo, langun

lo nok kolong kiwanyi, ki lwahuni cia ite.” Ka lo fwo kuna ifahi o rihohi cio kulo Jabes jii, oto o kwamati noo. ¹⁰O rihohi icieng cio kulo Amon o joo, “Ki co cia ohoi kenite kuniyang diho ite kiwanyi o jir ite i tiyi diho ohoi iya na li wak ite.”¹¹To kiwanyi nenge o kor Saul karemok kunenge ko ki burahino kem lo cio kulo Amon i fadi icieng many o nok kolong. I sara kafurak manyu o ru kude are li lik ara lobito. ¹²Cio ko jimitan diho Samuel, “Oho ngai afa li tifa o joo, ‘Ngo tum Saul lanyuno ohoi?’ yau kuna cio diho ohoi o jir ki fade.” ¹³Ati o joo Saul, “O ru lobo tungani li fadari elefar tonyio lo lwahu LAHITOK Israel elefar.”¹⁴Oto Samuel ko jimitan diho cio, “I fwonu lohi fwo iya Gilgal ki fwo kiti ngejuk okabwe.” ¹⁵Oto cio fad ko fworu Gilgal manyu o fihi Saul ara kabu to ketemoni lo LAHITOK. To ijia i fotohini kiciorita kulo kimoraru to ketemoni lo LAHITOK, oto Saul ko cio kulo Israel fad ko daha karama na hitok.

12 ¹O joo Samuel diho cio kulo Israel fad, “La ning nan sangite fad kuna li teny ite diho nan manyu la fik nan kabu na lohi lanyu ite. ²Jijia li ngon ite ko kabu ara karihitani ningi. Jijia to nan la ngoroyon nan la korwo, manyu tee kunei kuno lo ngoni kiji ningi. Ara ngole afa nan karihitani ningi many to okisidi ko jijia. ³Nan ene la woita, ito tul saden ken nei to ketemoni lo LAHITOK ko ketemoni lo na lo twe Inyi. Lo ngai mongo a yaru nan? Lo ngai sigiria a yaru nan? Ngai afa ati mumun nan? Ngai afa a dony nan? Diho ngai afa a lifu nan kidumi lokoflokof i co nan a muk konyeha iyo ngoto tenya na i bir? Ka la tiyi ba nan kuno tenyitenyi ati birahi cia nan.”⁴I nyiahahi cio Samuel o joo, “Ida isi liti mumun kode lohi dony ohoi,” I fotohi icieng, “Ida isi li dume lobo tohi to kana lo lobo tungani.” ⁵O joo Samuel diho icieng, “Ara LAHITOK saden to ite ara manyu na lo twe Inyi saden to elefar, jimitan ida ite li rumu lobo tohi kana nei.”⁶Tinyia o joo Samuel diho cio, “Ara afa LAHITOK lo nyumu Moses ko Aron manyu i yauno lohitwaha kuningi to kof lo Ijipt. ⁷Jijia dong ito waitati ene tonyio a loro nan rinyahino rihohino ite tenyitenyi kuna i botoho to ketemoni lo LAHITOK to ticitici kuna i biri kuna li tiyi LAHITOK to ite ko to lohitwaha kuningi. ⁸Lafa lo rute Jakob kof lo Ijipt, i cira icieng diho LAHITOK o joo o jir ki lwak icieng, o cule LAHITOK Moses ko Aron kuna li yauno lohitwaha kuningi to kof lo Ijipt o lotu iti tongohi icieng ene faji. ⁹Ati o luluhi icieng LAHITOK Lobanga neicieng; tona i co inyi icieng kac kulo Sisera, kac kulo cio kulo Pelestina ko diho kabu lo Moab na liti rem icieng. ¹⁰I cira icieng diho LAHITOK o joo, “Lohi pal ohoi, lohi ngohi ohoi LAHITOK ki rwaa Baali ko Astoresi. Ati jijia ki lwahu ohoi to kac kulo merok kuniyang ki ito cia ohoi ki rwaa isi.” ¹¹Oto LAHITOK o culu Jerub Baal, Barak, Jepsa ko Samuel manyu ki lwahu ite to kac kulo merok kuningi kuna lohi rit ite o joo o jir ite i manya to kisiliban. ¹²Ati ojo ite i deu Nahas kabu lo cio kulo Amon o lotu ara lo kiti remo ite, i joo ite diho nan, “Ida, ki wak ohoi kabu ki lanyu ohoi.” Kileng orumu LAHITOK Lobanga ningi lara kabu na lohi lanyu ite. ¹³Jijia kabu ene na li nyumu ite langole li lifa ite, to de lo fik LAHITOK kabu na lohi lanyu ite. ¹⁴Ka li rima ite LAHITOK manyu i rwaa Inyi i ningo tenya Nenge, manyu ida i sil iyo cik Nenge; Manyu ka li jif ite ko kabu ningi na lohi lanyu ite, LAHITOK Lobanga ningi – o jir! ¹⁵Ati ka lida ite i ningo LAHITOK manyu ka li sil ite iyo cik Nenge, oto cia kana lo LAHITOK i rioci iyo ite ko kabu ningi iya lafa li riocijore kenite kulo lohitwaha kuningi. ¹⁶Jijia dong, ito waitati dee i de ene tohi hitok lo loro LAHITOK ki tiyo to konyeha kuningi! ¹⁷Ida re faritin kulo dengo lo geme kuno? A lolong jijia nan LAHITOK o jir o culu kigur lo hila ko kuju, ito cia ite i yen jimitan li tiyi ite rohojun to komom lo LAHITOK to ki lifa kabu.” ¹⁸Tinyia i lolong Samuel LAHITOK manyu na far bito o ngon kigurita lo hila ko kuju, tona o woita cio to bangun ketemoni lo LAHITOK ko Samuel. ¹⁹O joo cio fad diho Samuel, “I lifa LAHITOK Lobanga nino to karwaak kunino o jir ohoi ida ki keroro, tonyio lohi sodohi ohoi iyo kipalipali kuniyang kunakude fad kipal lo kitifuno kabu.” ²⁰I nyiahahi Samuel icieng o joo, “Ke bang, li tiyi ite kuno kipalipali fad ati ke belohi korwong diho LAHITOK, ati i rwaati LAHITOK to taulo kuningi fad. ²¹Ke gere ki jifita lopidingahin kuna lo ru tic neicieng, ida icieng o tum ki tiyo lobo tohi i jir diho ite; ida manyu icieng o tum lwaha ite tonyio o ru tic neicieng. ²²To lofere lo karana Nenge na liti rima ida cia LAHITOK i ngohi cio Kunenge, tonyio o kwama afa LAHITOK dumuno ite ira Kunenge. ²³Ka lara to nan, i ngohi kipal lo ngerihino kilifa LAHITOK to ite to loma diho nan. Manyu ahiti yen cia ite kikohin kuna i biri ko kuna i jiri. ²⁴Ati ito ric rima LAHITOK ko ki rwaa Inyi to kigenoro to taulo kuningi fad i utu sangite kuna hitoha kuna li tiyi Inyi to ite. ²⁵ka li sodoro ite ki tiyo kipal, ito cia ite ko kabu ningi fad i keroro.”

13 ¹Ara afa Saul karihin keek uni to na lo nyumunorehin inyi ara kabu manyu o lanyu inyi kof lo Israel to karihin keek ongon ko are. ²O nyumu Saul cio alifi uni to Israel: O ngoni afa alifi are ko inyi Mikmas manyu iyo kof lo donge lo Betel, manyu o ngoni alif lobito ko Jonasan Gibeaa lo Benjamin. I nyiahe inyi cio kunakude kangite kuneicieng. ³I burahino Jonasan lohiririare lo karemok kulo Pelestina to Gibeaa, manyu o ning cio kulo Pelestina na tenya. Oto Saul i co o kuti turena to kof fad o joo, “I ngohi cio kulo Hibru to ningi!” ⁴Tona o ning cio kulo Israel fad na layomit o joo, “Li bur Saul kiti remo karemok kulo Pelestina, dong jijia lo sohona Israel iyo cio kulo Pelestina.” Manyu i lolonguni cio fad fworu tuba ko Saul to Gilgal. ⁵O tubuno karemok kulo Pelestina fwonuno rem ko Israel to gadigadihin alifi uni ko kafeitak to gadigadihin alifi ile ko karemok kuna i borengi iya singeti lo kutuk lo nam. O fwo icieng o gurohi kem neicieng Mikmas ngati lo okangere lo Bet Aven. ⁶Ka lo deu cio kulo Israel jimitan lo ngoni icieng ara na i rohoi manyu lo titingahi kof karemok kuneicieng, oto cio i ciak ki duha kunomo ko tulahin ko boroha kulo morutok ko cianitorehin ko itibihin kuna lo ru kifi to katua. ⁷O rang kude kare lo Jordan, o fworu kof lo Gad ko Gilead. I wasihi Saul Gilgal, manyu i hihirita karemok kuna lo ngoni ko inyi fad to bangun. ⁸I til inyi to faritin mietare, faritin kuna lo cik Samuel. Ati ida Samuel o lotu Gilgal, manyu i ciak karemok kulo Saul ki sarita. ⁹Dong o joo inyi, “Ki yahahiti nan kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru.” Oto Saul ko ki fotohino kiciorita locurat. ¹⁰Inyi keruno ki fotohino kiciorita locurat jii, o goru Samuel manyu o loo Saul fonyo inyi. ¹¹I tifi Samuel o joo, “Nyio na li tiyi isi?” I nyiahahi Saul o joo, “Langun la deu nan karemok li sarita manyu jimitan ida isi li lotu, manyu jimitan lo tubuno karemok kulo Pelestina Mikmas, ¹²a ii nan a joo, ‘Jijia o fwonu cia cio kulo Pelestina kiti remo nan Gilgal o rihe nan ida la rumu kisio lo LAHITOK.’ Tona ki co nan a fotohi kiciorita locurat.”¹³O joo Samuel, “I tiyi isi

tohi lo dataru, ida isi li ric cik na lohi co LAHITOK Lobanga nino isi. Ngara i ric isi, ji Inyi iti gol okabwe nino to Israel to karihin beciek.¹⁴ Ati jijia ida cia okabwe nino i rungo, lo tahu LAHITOK tungani na li jifita tau Nenge token manyu lo nyumu inyi ara kalanyunoni lo cio Kunenge tonyio ida isi li ric cik lo LAHITOK.¹⁵ Tinyia i ngohi Samuel Gilgal o loo iya Gibeal Benjamin, manyu i ken Saul cio kuna lo ngoni ko inyi. O rumu wel neicieng o tum mia ile.¹⁶ O ngon afa Saul ko kito nenge Jonasan ko cio kuna lo ngoni ko icieng Gibeal Benjamin oto hati cio kulo Pelestina o gurohi kem neicieng Mikmas.¹⁷ O fworita kakatak to kem lo cio kulo Pelestina kuna lo kora olehi uni. O ngolo kude iya Opra na lo deya iya ngati lo Sual,¹⁸ lobo iya Bet Horon. Lo uni nenge iya kof lohikori na li lomo ridat lo Zeboyim na lo deya mwang.¹⁹ O ru afa kadongok to kof lo Israel fad tonyio orumu cio kulo Pelestina lo joo, "To lobo i dongu cia cio kulo Hibru ngalemo latuboti ko feria!"²⁰ Tona o fworita cio kulo Israel fad kof lo Pelestina kiti fwata kebuna kulo kicu, toruno, rafali, ko lajolahin kuneicieng.²¹ Ara afa wel are lo uni lo sekel, o fwatarehin tadati lo kebu lo kiteng ko toru, ko lobito lo uni lo sekel iti fwatarehin kigaranyita, rafal, ko kiti bira kigaranyi.²² Dong to far lo rem o ru afa lobo tungani na lo ngon ko Saul ko Jonasan lo tehita ngalem latubot kode fere to kana nenge, ara afa Saul ko Jonasan keken lo tehita ngalemo.²³ Orumu ilulung lo cio kulo Pelestina lo fwo iya firik lo Mikmas

14

¹Lobo far o joo Jonasan kito lo kabu Saul diho katehitani lo kiremita kunenge, "Ou ba lohi fwo nu ngati lohiriariare lo karemok kulo Pelestina." Ati ida inyi o rihohi apa nenge.²Orumu Saul i tongo kalele lo Gibeal fotiri lo ciani Pomegranet na lo ngon Migron. Orumu cio karemok kuna lo tum mia ile o ngoni ko inyi³ na lo ngon Ahija kiji neicieng na li ciefta epod. Ara orumu inyi kito lo Ahitub rece lo Ikabod kito lo Pinehas kito lo Eli karwaani lo LAHITOK to Silo. O ru orumu lobo tungani lo yen jimitan lo loo Jonasan.⁴Iyo ngati ko ngati lo na firik lo wak Jonasan ki rwohorore diho cio kulo Pelestina, o ngoni orumu locolongi; o bara lobito Bozez, lobito o bara Sene.⁵O woita locolong lobito iya ngati lo kai na lo loro iya Mikmas, lobito iya ngati lo orof na lo loro iya Gibeal Benjamin.⁶O joo Jonasan diho la kito lokilahaji katehitani lo kiremita kunenge, "Ou lohi fwo iya idi lohiriariare lo kunu cio lida i liri, kuya i tiyo cia LAHITOK to ohoi. Tonyio o ru lobo tohi li tik LAHITOK lwaha kode to cio kuna i borengi kode kuna kuting."⁷O joo katehitani lo kiremita kunenge diho inyi, "I tiyo kuna sangite li yio isi fad. I loo ketemoni, ahi ngon nan ko isi to tau ko okorif nei fad."⁸O joo Jonasan, "Ou bo dong, ki range cia ohoi iya diho icieng ki ngohi icieng ki deu ohoi.⁹Ka lo joo icieng diho ohoi, 'I tilati inyia many ki fwonu ohoi diho ite', ki tongo cia ohoi ida ki fwo diho icieng."¹⁰Ati ka lo joo icieng, 'I fwonu ene iyo ohoi' ki rwohe cia ohoi tonyio ara cia na kitotori niyang jimitan li co LAHITOK icieng iyo kac kuniyang."¹¹Oto icieng i totorohi kenite lohiriariare lo cio kulo Pelestina. O joo karemok kulo Pelestina, "Ito de! Lo rutu cio kulo Hibru to tulahin kuna li duhare icieng."¹²I gor cio kulo lohiriariare diho Jonasan ko katehitani lo kiremita kunenge o joo, "I fwonu diho ohoi ki ito cia ohoi kiti yen ite kitiyenita." Oto Jonasan o joo diho katehitani lo kiremita kunenge, "I rwohu to omot nei, li co LAHITOK icieng kac kulo Israel."¹³I rwohe Jonasan lokidokido ko katehitani lo kiremita kunenge o tun inyi to omot. I fad Jonasan karemok kulo Pelestina, i soha katehitani lo kiremita kunenge to kifwongi.¹⁴Tona ki buraru ketemoni i fad ohoi Jonasan ko katehitani lo kiremita kunenge cio keek are iyo nusu lo eka lo par.¹⁵Oto irode lo bangun na hitok o urohino taban lo karemok kulo Pelestina kuna lo ngoni kema, kuna lo ngoni mwang ko kuna lo ngoni lohiriariare ko kakatak many iti jijiho kof. Ara orumu irode na lo culu LAHITOK.¹⁶O deu kariariak kulo Saul to Gibeal karemok i feita ngatihin fad.¹⁷Tinyia o joo Saul diho cio kuna lo ngoni ko inyi, "I kenata karemok i de, oho ngai lo fwo to kiji niyang." Ka li ken icieng cio, o rumuni jimitan ara Jonasan ko katehitani lo kiremita kunenge lo ru.¹⁸O joo Saul diho Ahija, "I yauno Sanduk lo Lobanga." (Orumu Sanduk o ngon ko cio kulo Israel lafar)¹⁹Ka lo tenya Saul ko kadwarani, o sodoro kilolorita to kem lo cio kulo Pelestina noo. Oto Saul o joo diho kadwarani, "I nyiahe kana nino."²⁰Tinyia o tuba Saul ko cio kunenge fad ko fwo rem. O fwo icieng o rumu karemok kulo Pelestina lo nyia timan na hitok, o remiti ake ake to ngalemo latuboti kuneicieng.²¹Kulafa cio kulo Hibru lo fwo ngati lo cio kulo Pelestina ko ki beluno ngati lo Israel ko Saul ko Jonasan.²²Ka lo ning cio kulo Israel kuna lorumu i duha dongecio kulo kof lo Ephraim o joo i feita cio kulo Pelestina, o fwonuni o rutohini rem kiti rwangaru cio kulo Pelestina.²³Dong to lafar o lwahu LAHITOK cio kulo Israel manyu o sodoro rem ketemoni o gal Bet Aven.²⁴Dong orumu Israel o ngon ara na i rohoi lafar, tonyio lo tor Saul cio to lobuti o joo, "I ngohi i ficiori tungani na lo nyia daha elefar many o goru kurou, orumu nan la lenu longo nei iyo merok kunei!" Tona o ru lobo karemoni li mang daha.²⁵O rute karemok fad cianitore oto o rumahini otoro kof.²⁶Ka lo rute icieng cianitore o deuni otoro o yit ati o ru lobo tungani li yaru kana kutuk to bangun lo lobuti.²⁷Ati orumu Jonasan ida o yen jimitan lo tor apa nenge cio to lobuti, tona o dumu inyi iluk na lo ngon kana nenge i lutohi iyo otoro. I yaru inyi kana kutuk, komom nenge ko ngaja.²⁸Tona o rihohi lobo karemoni inyi o joo, "O tor apa nino karemok to lobuti na i gol o joo, 'I ficiori tungani na lo nyia daha elefar!' Inyi na tenya na li co karemok o niamaha."²⁹O joo Jonasan, "Li co apa nei kof niyang kidak, to de ba koditi na lo ngajare komom nei tona la mangare nan ene otoro sidi.³⁰Ngo jir adi iya nyio ngara o nyia cio daha na lo rujuni iyo merok kuneicieng, ngida adi ki fada lo cio kulo Pelestina o bolo i lany?"³¹Lafar langun li fad cio kulo Israel cio kulo Pelestina many to Mikmas many Aijalon, o niamaha icieng noo.³²O fwonu o urohinoti iyo sang kuna lo ruju icieng; kera, kicu, ko kacau, o ngotohi icieng sang kof o konyati ara lobito ko okoto.³³Tinyia o joo lobo tungani diho Saul, "To de o ngoni cio ki tiyo kopal diho LAHITOK to daha tyang na lo rihe o ngon ko okoto." O joo inyi diho cio, "Li gil ite kiruk, iti boboruti moru na hitok ene deudeu."³⁴Tona o joo inyi, "I fwo kiji lo cio i rihohi icieng i joo, 'Ite tolobito tolobito, i yaunoti kicu ko kera kuningi i fwonu i ngotohi ene i konyare.' Ke tiyi kopal diho LAHITOK to konya tyang na lo rihe ko okoto o ngon ija." Tona i yauno cio fad mongi kuneicieng na kurou o fwonuni o ngotohini ija.³⁵Tona o duhohi Saul ciali lo LAHITOK; ara afa kakeny lo lobito i tiyi inyi jii.³⁶O joo Saul, "I ngafi ngati rwangaroti cio kulo Pelestina

karue ki fad manyu ki kat sangite kuneicieng many kiwanyi, manyu ke co ki ngohi kude o wari.” I nyiahahi icieng o joo, “I tiyo tohi na li deu isi o jir diho isi.” Ati o joo kadwarani, “Nga tifiata re Lobanga ten.”³⁷ Tona i tifi Saul Lobanga o joo, “Nga loo ha ba nan a fuharu cio kulo Pelestina? I co cia Isi icieng kac kulo Israel?” Ati ida Lobanga i nyiahahi inyi kifotita la far.³⁸ Saul dong ko jimitan, “I fwonu ene ite fad kuna li ra kulahitoha kulo karemok, manyu o jir ki rumu kupal nyio na li tiyihino elefar.”³⁹ Dede iya na lo war LAHITOK na lo lwahu Israel, kileng ngara kito nei Jonasan li pal many o wei.” Ati o ru lobo diho icieng lo teny lobo tenya.⁴⁰ O joo dong Saul diho cio kulo Israel, “Ito waitati idi i ngohi nan ko kito nei Jonasan ki waita ene.” I nyiahahi icieng inyi o joo, “I tiyo tohi na i jir diho isi.”⁴¹ Tinyia i lifa Saul diho LAHITOK Lobanga lo Israel o joo, “Nyio ida Isi i nyiahu tenya diho karwaani Nino elefar? Ka lara kupal nei kode lo kito nei Jonasan i fotu to Urim, ati ka lo ngon ki pal diho cio kulo Israel i fotu to Sumim.” O dohi tobotobo diho Jonasan ko Saul, o laharu cio kulo Israel.⁴² O joo Saul diho kadwarani, “I biro tobotobo kiji nei ko kito nei Jonasan.” Manyu o dohi tobotobo diho Jonasan.⁴³ Oto Saul ko jimitan diho Jonasan, “Ki rihohi nan tohi na li tiyi isi?” Jonasan ko rihohino inyi o joo, “A bit nan ogoro lobo sidi to iluk nei. Jijia a wei dong nan.”⁴⁴ O joo Saul, “I ngohi Lobanga i tiyi iyo nan to na i gol noo ka lida isi i wei Jonasan.”⁴⁵ Ati o joo cio diho Saul, “O jir Jonasan o wei – tungani na li yauno ene lwaha hitok diho Israel? O ru! Dede iya na lo war LAHITOK ida ko fofiti nenge lobito o tum o dohi kof, tonyio i tiyi inyi ene elefar to lwaha lo Lobanga.” Tona cio ko lwahuno Jonasan, manyu ida i fadari.⁴⁶ Tona Saul ko kiti cungo kiti rwangita cio kulo Pelestina ko yitoro iya kof neicieng.⁴⁷ Langun li ngingijahino Saul lanyuno Israel, o rem inyi ko merok kuneicieng ngatihin fad: cio kulo Moab, cio kulo Amon, cio kulo Edom, kabu lo Zoba ko cio kulo Pelestina. Faji na lo ngolo inyi, iti gem inyi icieng noo.⁴⁸ O rem inyi to ngere noo many o lanyu cio kulo Amalek, o lwahu cio kulo Israel to kac kulo cio kuna lo belitita icieng.⁴⁹ Ara afa tee rei kulo Saul; Jonasan, Isvi, ko Malki – Sua. O bara afa kito karioni nenge na hitok Merab ko na sidi nenge o bara Mikal.⁵⁰ O bara afa ngorwani nenge Ahinoam kito lo Ahimaaz. O bara afa lahitok lo karemok kulo Saul Abner kito lo Ner, ara afa Ner rece lo monye lo Saul.⁵¹ Ara afa apa lo Saul Kis ko apa lo Abner Ner tee rei kulo Abiel.⁵² To faritin kulo okabwe lo Saul fad o ngon afa rem na i gol ko cio kulo Pelestina. Manyu ka lo deu Saul kito lokilahaji na i lotir kode na i ngere, iti rutohi inyi iyo kiji lo karemok kunenge.

15

¹O joo Samuel diho Saul, “Nan ki cule LAHITOK twa isi ara kabu lo cio kunenge Israel, tona jijia to ning tenya na lo lotu diho LAHITOK.” Tohi na lo teny LAHITOK na lo lanyu fad inyi ene, “Ati gem cia Nan cio kulo Amalek to tohi na li tiyi icieng iyo cio kulo Israel, o fwo o rau icieng to kikoi ka lo fwonuno icieng to kof lo Ijpt.”³ Jijia i loo i rumo kof lo cio kulo Amalek, i loo to keru icieng ko sang kuneicieng fad. Ke ngohi icieng; i fade rei ko ngorwo, tee ko idoleha, kicu ko kera, lonagahin ko sigiriahin.”⁴ Oto Saul ko tubuno karemok ko kiken a icieng to Telaim – karemok alifi mia are ko alifi tomon to Juda.⁵ O loo Saul kang lo Amalek, o loo o rahi cio katua lo torit.⁶ Oto ko sonya cio kulo Kenit o joo, “I fwo i ngohiti cio kulo Amalek o jir nan ida ahi keru ite ko icieng ara lobito, tonyio li totorohi afa ite cio kulo Israel riejun na lo fwonunore icieng to kof lo Ijpt.” Oto cio kulo Kenit i ngade to kiji lo cio kulo Amalek.⁷ Tinyia i burahino Saul cio kulo Amalek many to Havila many Sur o nyiha ko lohikori lo kof lo Ijpt to ngati lo okangere.⁸ I nief inyi Agag kabu lo cio kulo Amalek ara na i war, ati o keru cio kunenge fad to ngalem latubot.⁹ Ati i ngohi Saul ko karemok kunenge Agag ko kera ko kicu kuna i nyuji ko kacau ko tee kulo kera kuna i firi – ko sangite pili kuna i jiri. Ida icieng i ruk keruno kuna, ati o keruni sang kuna i motaha i karami.¹⁰ Tinyia tenya lo LAHITOK ko lotuno diho Samuel o joo,¹¹ “A pal Nan fiha Saul ara kabu tonyio lohi belohi inyi Nan korwong, manyu ida i jif tenyitenyi kuna la cik Nan.” I longo Samuel noo manyu i cira inyi diho LAHITOK na karue mwaa.¹² O woju Samuel kiwanyi berien lo loro ki rico ko Saul, ati o rihohini inyi o joo, “Lo loo Saul iya Karmel. O duhohi inyi kitikwati lo ken nenge ijia, manyu li beloro i culoro iya Gilgal.”¹³ Ka lo goru Samuel diho inyi, o joo Saul, “I ngohi LAHITOK ki gatahi isi gum! La tiyi nan tenyitenyi kuna lo cik LAHITOK.”¹⁴ Ati o joo Samuel, “Nyio hati ene kicira lo kera to kiyoha kunei? Nyio ene ngwa lo kicu la ningo nan?”¹⁵ I nyiahahi Saul o joo, “I yauno karemok kuna sang iyo cio kulo Amalek, i ngohi icieng kera ko kicu kuna i jiri lo ki fotehino ara kiciorita diho LAHITOK Lobanga nino ati lohi keru ohoi sangite kunakude fad.”¹⁶ I ngerejahi Samuel Saul o joo, “Lo tum! I ngohi ahi rihohi tohi na lo teny LAHITOK diho nan adi karue.” I nyiahahi Saul Samuel o joo, “Ki rihohi nan.”¹⁷ O joo Samuel, “Kileng afa li menaru isi to konyeha kunino, ida isi li lotu ira lahitok lo imaniti kulo Israel? Ki twe LAHITOK isi ira kabu lo cio kulo Israel.”¹⁸ Manyu ki cule isi o joo, “I loo to keru kunu cio i rohoru kulo Amalek, i rumo rem ko icieng many i keru icieng fad.”¹⁹ Nyio ida isi i ning LAHITOK? Nyio i fwo ite i urohino sang i tiyi rohojun to ketemoni lo LAHITOK?”²⁰ O joo Saul, “Ati la ning nan LAHITOK, la loo nan iyo tic na lohi cule LAHITOK nan ki tiyo. La keru nan cio kulo Amalek fad, manyu a niefuno Agag kabu neicieng.”²¹ I yaru karemok kera ko kicu iyo sang kuna lo katuni kuna i jiri ara kulo ki fotehino ara kiciorita diho LAHITOK Lobanga nino to Gilgal.²² Ati i nyiahahi Samuel o joo, “O kwama re LAHITOK kiciorita locurat ko kiciorita kunakude iya na lo kwamare ningo LAHITOK? I lany ningo kiciorita, manyu i lany ningo somiana kulo mongi kulo kera.”²³ Tonyio o ri silan ko kupal lo Kilama; manyu pufa o ri iya rohojun lo kiwora lopidagahin. Tonyio li beru isi tenya lo LAHITOK, lohi beru manyu inyi isi ara kabu.”²⁴ Tona o joo Saul diho Samuel, “La pal nan. La gil nan cik lo LAHITOK ko tenya na li cik isi. A bang orumu nan cio ato a jif tenya neicieng.”²⁵ Jijia a lelia nan diho isi to lau kupal nei, ki yite ko nan o jir nan a wor LAHITOK.”²⁶ Ati o joo Samuel diho inyi, “Ida nan ahi yite ko isi. Li beru isi tenya lo LAHITOK manyu lohi beru LAHITOK isi ara kabu lo Israel!”²⁷ Langun li belo Samuel lo wak loro, i nief Saul kutuk lo kyela nenge, kyela ko cira.²⁸ O joo Samuel diho inyi, “Lo cire LAHITOK okabwe lo Israel iyo isi elefar, manyu li co diho loryehat nino – diho tungani na lohi lany isi.”²⁹ Inyi na li tongo ara deyo lo Israel, ida o taler kode i bebelo tau Nenge tonyio ida Inyi ara tungani na li bebelo tau.”³⁰ I nyiahahi Saul o joo,

“La pal nan ati ki rima nan to ketemoni lo lohithwaha kulo cio kunei ko to ketemoni lo Israel, ki beloro ko nan o jir a loo a wor LAHITOK Lobanga nino.”³¹Tona o yite Samuel ko Saul, manyu i wor Saul LAHITOK.³²

³³Ati o joo Samuel, “Iya na li cwarare ngalem nino ngorwo o ru tee, jiha i tongo manyu cia iyang nino o ru kito to kiji lo ngorwo.” Manyu i fadahi Samuel Agag ketemoni lo LAHITOK to Gilgal.³⁴Tona Samuel ko loro iya Rama, ati o loo Samuel iya kalenge Gibeia lo Saul.³⁵Many far na lo weyarore Samuel ida inyi lo yite deya Saul ari, kileng li toyo Samuel to inyi. Manyu i rwo LAHITOK to fiha Saul ara kabu lo cio kulo Israel.

16¹O joo LAHITOK diho Samuel, “Many anu cia i toyo isi to Saul iya na la beru Nan inyi rahun kabu lo Israel? Iti futa muriak lo ngoroni ito hati i loo; ahi cularu Nan isi kolo Jese lo Betelehem, la nyumu Nan kito nenge lobito ara kabu.”²Ati o joo Samuel, “Nga loo nan aja? Ka lo ning Saul, ki fade cia nan.” O joo LAHITOK, “Yaru kace botor i loo i joo, ‘A lotu nan ki kuma diho LAHITOK’³I lolongu Jese iyo na kikuma ato hati cia Nan ahi totorohi isi tohi na ngi tiyi isi. O jir isi i twe tungani na lahi totorohi Nan isi.”⁴I tiyi Samuel tohi na lo joo LAHITOK. O joo inyi o goru Betelehem, i hihirita lohithwaha kulo na kang ka lo fwonu ki rico ko inyi. I tifi icieng inyi o joo, “I lotu isi to kisiliban?”⁵I nyiahahi Samuel icieng o joo, “Ibo, to kisiliban. A lotu nan ki kuma diho LAHITOK, iti nyujoto kenite kuningi i fwonu ki kuma ko nan.” Oto inyi ko kiti nyujo Jese ko tee kunenge, manyu i lolongu icieng kikuma.⁶Ka lo goru icieng, o deu Samuel Eliab oto inyi i yii o joo, “Dede o woita na lo twe LAHITOK ene ketemoni lo LAHITOK.”⁷Ati o joo LAHITOK diho Samuel, “Ke deya dwarujon nenge ko karitun nenge, tonyio la beru Nan inyi. Ida LAHITOK o deya tohi na lo deya cio. O deya cio boto lo oleng, ati o deya LAHITOK tau.”⁸Tinyia i lolongu Jese Abinadab i co inyi o ring to ketemoni lo Samuel. Ati o joo Samuel, “Ida manyu LAHITOK o nyumu ele.”⁹I co dong Jese Sama o ringe, ati o joo Samuel, “Ida manyu LAHITOK lo nyumu ele.”¹⁰I co Jese tee rei kunenge mietare o ring to ketemoni lo Samuel, ati o joo Samuel diho inyi, “Ida LAHITOK lo nyumu kuno.”¹¹Oto inyi i tifi Jese o joo, “Icieng tee rei kunino kuno pili?” O joo Jese, “O ngon na sidi noo, iti bala inyi kera.” O joo Samuel, “I yamata inyi, ida cia ohoi ki tongo kof many ka lo goru inyi.”¹²Dong o cule inyi tungani i yamari inyi, i yauni. Ara afa inyi kito na i fufu, o nyu manyu o dwaru to deya. Oto LAHITOK o joo, “To woju to twe inyi, inyi ene.”¹³O dumu Samuel muriak lo ngoroni ko twa inyi to ketemoni lo recera kunenge manyu many to la far o lorore ketemoni, o lotu Okorif lo LAHITOK to golun ken lo David. Samuel dong ko loro iya Rama.¹⁴Tinyia lo ngerihi Okorif lo LAHITOK Saul manyu o lotu okorif na i rohoi na lo culu LAHITOK kiti gema Saul.¹⁵O joo karicak kulo Saul diho inyi, “To de, kiti gema ene okorif lo culu LAHITOK isi.”¹⁶I ngohi lahitok to rihohi kuno karwaak kunenge o tahu lobo tungani lo yen dingo ikuma. O dingo cia inyi ikuma ka lo lotu na okorif i rohoi lo culu LAHITOK ken nino, ito cia isi i rumu ki yoma.”¹⁷Dong o joo Saul diho karicak kunenge, “Ito tahu tungani na lo dingo otoc, i yaunoti inyi diho nan.”¹⁸I nyiahahi karwaani lobito inyi o joo, “La deu nan lobo kito lo Jese to Betelehem na lo yen dingo ikuma, ara inyi kito Kangerejani manyu karemoni. O yen manyu tenya manyu ara kito na i dwaru, manyu o ngon LAHITOK ko inyi.”¹⁹Tinyia o cule Saul ifak diho Jese o joo, “Ki culahi nan kito nino David na lara katibalani lo kera.”²⁰Dong o dumu Jese sigiriati o fik mugati ko okodo lo vino korwong ko kine purnoti ko cularu ko kito nenge David diho Saul.²¹O lotu David diho Saul o rutohi tic kalenge. I maru Saul David noo, manyu o lotu David ara lobito iyo katehitak kulo kiremita kunenge.²²Oto Saul ko cularu tenya diho Jese o joo, “I ngohi David to tong ki tiyo diho nan, tonyio kiti kwama inyi nan.”²³To lobo ka lo lotu okorif na i rohoi ken lo Saul, o dumu David ikuma nenge o ding. Oto lwaha o lotu diho Saul, inyi ko ki manga o yiak gaa, manyu i ngohi na okorif inyi.

17¹Tinyia o tubu cio kulo Pelestina karemok kuneicieng ki rumoro rem ko tubati Soko, kof lo Juda. O gurohini kema neicieng Epes Damim, kiji lo Soko ko Azeka.²Saul ko karemok kulo Israel o tubati o gurohini kema neicieng ridat lo Ela ko parun lo fwororo rem ko cio kulo Pelestina.³O par cio kulo Pelestina kai lo lobito donge, o par cio kulo Israel lobito, o ngon ridat kiji neicieng.⁴Lobo lotir lo bara Golias na lo lotu to Gas, o lotu to kem lo cio kulo Pelestina. O tum orumu karitun nenge rahun futi mietangon.⁵I burita afa inyi turubuc mwalati to kue nenge, manyu i burita koti mwalati kiremita na lo tum kirioci nenge ratil mia lobito ko keek miet;⁶iecfita manyu buru kulo mwala to kejuha kunenge ko fere laliru mwalati na li kolahi inyi korwong.⁷O ri afa bolojun lo morok lo fere nenge iya rihoti lo kikadi lo kyela manyu ken lo biliet lo fere nenge many to buc many kue o tum kirioci lo biliet nenge ratili tomon ko mietangon. I temita katingitani lo buhu nenge ketemoni.⁸O woita Golias oto i gore iyo karemok kulo Israel o joo, “Nyio i fwonu ite i par i joo ki rem icieng? Ida re nan ara Pelestinani? Manyu ida ite karwaak kulo Saul? Ito nyumuti tungani o lotu diho nan.”⁹Ka lo tum inyi baha ki fade nan, ki fwonu cia ohoi ki ngoni iyo lanyuno ningi. Ati ka la lanyu nan inyi a fade, i fwonu ite i ngoni iyo lanyuno niyang, i rwaa diho ohoi.”¹⁰

¹¹Ka lo ningiti tenya lo na Pelestinani, oto Saul ko cio kulo Israel o ryenya manyu o bangiti noo. Lotuno lo David kem lo karemok¹²Jijia orumu David ara kito lo lobo Eprasani lo bara Jese na lo ngon kalenge Betelehem to kof lo Juda. Orumu Jese o ngon ko tee rei mietauni, manyu to faritin kulo Saul orumu inyi lo ngoroyon noo.¹³Orumu tee kulo Jese uni lo fwororo ko Saul iya rem; Orumu kito okang nenge o bara Eliab, oboi nenge Abinadab, ko odai neicieng Sama.¹⁴Ara afa David ohalu. Li jifaru kuna hitoha uni Saul¹⁵ati i lorita afa David iya kang Betelehem kiti bala kera kulo apa nenge.¹⁶To faritin keek ongon, o lotunita na Pelestinani kiwanyi ko kurou o woita na faji nenge.¹⁷Tinyia o joo Jese diho kito nenge David, “Yaru kuno lokirieho uni kulo ngamang kuna lo keji ko kuno mugati tomon iyo recera kunino. I muria, i loo taban neicieng.”¹⁸Yaru kuno lei i lulungaha tomon diho lahitok lo olek neicieng. To de koditi na lo ngonore recera kunino, i yauno lobo tenya kiti golita lo taulo diho icieng.¹⁹O ngoni icieng ko Saul ko cio kulo Israel fad ridat lo Ela kiti remo cio kulo Pelestina.²⁰Kiwanyi berien i ngohi David kera iyo katibalani, i cadohohi cuna sangite kai lo sigiria ko loro iya na lo rihohinore Jese inyi. O goru inyi taban tik na lo fworore karemok loparare neicieng, o woloti wole lo rem.²¹O par cio kulo

Israel ko kulo Pelestina lopararehin kuneicieng ara na li sirane o deyati kenite.²² I ngohi David kuna sangite ko karicani lo dahi, i fe loparare lo rem o loo i tifi recera kunenge koditi na lo ngonore icieng.²³ O rihe icieng o tenya ko icieng, i codu Golias Palestinani lo Gas to loparare nenge i ciak tenya kuna tenyitenyi kulo itikaj nenge tiktik manyu o ning David.²⁴ Tiktik ka lo deu cio kulo Israel na tungani i feitati to bangun.²⁵ Tona orumu cio kulo Israel o tenya o joo, "Li deu ite koditi na lo yitunore ene tungani? O lotunita inyi kiti kaja Israel. I co cia kabu bara na hitok diho tungani na li fade inyi, i co manyu cia inyi kito nenge ara ngorwani diho inyi manyu o dume kaji neicieng to duma lo mocoro to kof lo Israel." I tifi David cio kuna lo woita ko inyi o joo, "Nyio cia i tiyi iyo tungani na li fade ene Pelestinani o jir o dume ene riri to Israel? Ngai inyi ene Pelestinani lida i liri lo lotu kiti kaja karemok kulo Lobanga na i war?"²⁷ I nyiahahi icieng inyi tohi na lorumu icieng o tenya o joo, "Tohi na cia li tiyi iyo tungani na li fade inyi, inyi na."²⁸ Ka lo ning Eliab rece lo David lahitok tenya na lo tenya inyi ko kuna cio, oto inyi i longo noo diho inyi, i tifi inyi o joo, "Nyio i lotu isi ki dima ene? Manyu i ngohi isi kunu kera kuting ko ngai mwangatare? A yen nan pufa nino ko rohojun lo tau nino, i lotu isi ene deya rem jia."²⁹ O joo David, "A tiyi nan nyio jijia? O jir nan kileng ida a tenya?"³⁰ Oto inyi i belo diho lobo tungani ake i ciak inyi na tenya bito manyu i nyiahahini inyi iya ladi.³¹ Na tenya lo David lo ningoro manyu o rihohini Saul oto Saul o culahi cio ki yamaru inyi.³² O joo David diho Saul, "Ke co lobo tungani o ryenya tau to tenya lo ene Pelestinani, o loo cia karwaani nino o rem ko inyi."³³ I nyiahahi Saul o joo, "Ida isi i tum loro rem ko na Pelestinani, i rihe isi ira kito na sidi manyu ara afa inyi karemoni many to okilahajie nenge."³⁴ Ati o joo David diho Saul, "Iti balita karwaani nino kera kulo apa nenge. Ka lo lotu ngatuny kode itira i yaru kito lo ker to kiji lo kera,"³⁵ a fuharu nan a loo a bok a ruju ker to kutuk nenge. Ka li belo diho nan, a nief nan to jangir nenge a duk a fade.³⁶ Li fade karwaani nino ngatuny ko itira, o ri cia ene Pelestinani lida i liri iya icieng tonyio liti kaj inyi karemok kulo Lobanga na i war.³⁷ LAHITOK na lohi lwahu nan to kafiela kulo ngatuny ko to kafiela kulo itira ki lwahu many cia nan to kana lo ene Pelestinani." O joo Saul diho David, "I loo manyu i ngohi LAHITOK ki ngon ko isi."³⁸ Oto Saul iti ciefohi David koti kiremita nenge manyu o pucahi turubuc mwalati kue nenge.³⁹ I kolihhi David ngalem latubot komoc oto hati o tem lotitare tonyio orumu inyi ida lo mohoro ki ciefiti kuna sangite. O joo inyi diho Saul, "Ida nan a tum loro to kuno sangite tonyio ida nan la mohoro ki tiyore icieng." Tona o puce inyi icieng.⁴⁰ Oto hati o tek iluk nenge o loo i numu morutok kuna i lulungaha miet to katua lo kare ko fihahino katua lo ogogor nenge lo kitibala, oto hati o tek abotida nenge to kana ko kiwanyahino na Pelestinani.⁴¹ Manyu tinyia na Pelestinani ko katingitani lo buhu nenge to ketemoni nenge iti ring lotuno nyiha iyo David.⁴² O de inyi David otoc o rumu o joo ara inyi kito na lo rihe o lotuno iyo okilahajie, kito na i tawak ken i dwaru oto iti kaj inyi.⁴³ O joo inyi diho David, "Ara nan ikure i lotunore isi iyo nan to iluk?" Manyu i fic na Pelestinani David to lobangahin kunenge.⁴⁴ O joo inyi diho David, "Ou ene, ato cia nan a ciorihhi tyang nino iyo kweny ko tyangi!"⁴⁵ O joo David diho Pelestinani, "I lotu isi kiti remo nan to ngalem latubot, fere ko laliru; ati a lotu nan iyo isi to karana lo LAHITOK na lo lanyu fad, Lobanga lo karemok kulo Israel na liti kaj isi."⁴⁶ Elefar ki co cia LAHITOK isi kac kunei, ahiti boborohi cia nan isi kof a ngute kue nino. Elefar bito a co cia nan tyangi kulo karemok kulo Pelestina iyo kweny ko tyangi kuna i ngereha oto cia kof fad ko yenun jimitan o ngon Lobanga lo Israel.⁴⁷ O yen cia kuno cio fad lo tuba ene jimitan ida ara to ngalem latubot kode to fere o lwahare LAHITOK, tonyio ara rem lo LAHITOK manyu i co cia Inyi ite fad kac kuniyang."⁴⁸ Tinyia li solunore na Pelestinani kiti remo inyi, i fe David deudeu iya loparare lo rem kiti rico inyi.⁴⁹ ko utuno moru to ogogor ko ngoro na Pelestinani komom. O rute moru katua lo kue nenge ko uroro kof lorubuhe.⁵⁰ Tona o lanyu David na Pelestinani to moru ko abotida na lo ru ngalem latubot to kana nenge, o ngor inyi na Pelestinani i fade inyi.⁵¹ I fe David o loo o woita ijia lo urorore inyi, o sutu inyi ngalem latubot lo na Pelestinani to sohobo nenge. Langun li fade inyi na tungani, o ngute kue nenge to ngalem latubot. Ka lo deu cio kulo Pelestina o joo lo wei kagoloni neicieng, ko ki beloti i feitati.⁵² Oto cio kulo Israel ko Juda ko ki buraru to kigorita kiti rwangaru cio kulo Pelestina many lorutorore lo Gas ko lokoliho kulo Ekron. I baloro kaweyak kuneicieng kuna li fadi kikoi lo Saaraim many Gas ko Ekron.⁵³ Ka lo yitu cio kulo Israel to kiti rwangita lo cio kulo Pelestina, o fworu o beli kem neicieng.⁵⁴ O ting David kue lo na Pelestinani i yauno iya Jerusalem; o fik inyi kiremita kulo na Pelestinani katua lo kema nenge.⁵⁵ Ka lo deya Saul David o loro remun ko na Pelestinani, o joo inyi diho Abner lahitok lo karemok, "Abner kito lo ngai nu lokilahaji?" I nyiahahi Abner o joo, "Iya na li ngonore isi lahitok kabu, ida nan a yen."⁵⁶ O joo kabu, "To rumu kito lo ngai na lokilahaji."⁵⁷ Yituno lo David to kifadaru na Pelestinani, i yauno Abner inyi diho Saul o rihe David o tehita kue lo na Pelestinani.⁵⁸ I tifi Saul inyi o joo, "Kito lo ngai isi lokilahaji?" O joo David, "Nan kito lo karwaani nino Jese lo Betelehem."

18 ¹Ka lo keru David tenya ko Saul, o lotu Jonasan ara okorif lobito ko David manyu i maru inyi iya na li marunore ken nenge.² Many to la far o ricahi Saul David i tongo ko inyi ida ida i co inyi o loo kaleicieng.³ Oto Jonasan i butiaru omorte ko David tonyio i maru inyi iya na li marunore ken nenge.⁴ O puce Jonasan kyela nenge na lorumu inyi i ciefiti ko ki cwara diho David ara lobito ko sangite kiremita kunenge; ngalem latubot, kawo ko ngoneco ko gas lo komoc nenge.⁵ Faji na lo cule Saul David, ijia fad o loo inyi o keru tic nenge ara na i jir oto Saul ko ki cwara inyi obolare iyo karemok. Iti kwama na tenya karemok fad ko kabolorok kulo Saul manyu.⁶ Ka lo yituno cio to rem na li fadarore David na Pelestinani, o fwonu ngorwo to kangite kulo kof lo Israel fad kiti rico kabu Saul to wolo ko kya, to woleco kulo kwama, to ojahin ko sangite kulo dingo.⁷ Ka lo kya icieng o woloti o joo, "Li fad Saul alifi kunenge, manyu David alifi tomoni kunenge."⁸ I longo Saul noo, iti longo ene wole inyi bebe. I yi inyi o joo, "I co icieng David alifi tomoni, iyo nan alifi keken. Nyio lobo lo tongore inyi ka lida ara dumaru lo okabwe?"⁹ Many to na far i ciak Saul deya David to ingone.¹⁰ To far na lo wangu, o lotu okorif na i rohoi na lo culu LAHITOK to golun ken lo Saul. Orumu inyi i moca kaji nenge, David o dingo ikuma iya langun lo dingitare inyi. Orumu Saul o tehita fere to kana nenge.¹¹ Oto o pwase ara na lo joo to tau nenge ake ake, "A gurohi cia

nan David lohitir." Ati i geru David kakeny are. ¹²Saul ko bangun David tonyio o ngon orumu LAHITOK ko David ati lo jiohe to ken lo Saul. ¹³Oto inyi ko ki fuharu David tinyia lo ngonore inyi manyu i co inyi o bolojohi karemok alif lobito, manyu o rik David karemok iyo remiremi kuneicieng. ¹⁴Iyo sangite pili kuna li tiyo inyi o rumu inyi tenuno otoc tonyio o ngon orumu LAHITOK ko inyi. Ka lo deu Saul tenuno lo tic nenge, oto o bang inyi noo. Ati i maru cio kulo Israel ko kulo Juda fad David. ¹⁵Ka lo deu Saul tenuno lo tic nenge, oto o bang inyi noo. ¹⁶Ati i maru cio kulo Israel ko kulo Juda fad David. ¹⁷O joo Saul diho David, "Kito karioni na hitok nei ene Merab, ahi co cia nan isi inyi ara ngorwani. Tona i tiyo iya nan to ngere manyu to rem jorehin kulo LAHITOK. To nyio o joo Saul to tau nenge, "Ida cia nan a tir inyi to kana nei, i ngohi cio kulo Pelestina i fade inyi!" ¹⁸Ati o joo David diho Saul, "Nan ngai manyu ara agwala niyang kode kaji niyang nyio to Israel many a rahare cia nan komoni lo kabu?" ¹⁹Tinyia ka lo goru faritin kulo ki cwara kito lo Saul Merab iyo David ara ngorwani, i ciori inyi iyo Adriel lo Mehola. ²⁰To na i maru kito lo Saul Mikal David manyu ojo o rihohini Saul jii, o kwama inyi noo. ²¹I yi inyi o joo, "A co cia nan kito nei diho inyi, o jir ara kilohit nenge o jir cio kulo Pelestina i fadarore inyi." Tona o joo Saul diho David, "Jijia i ngon isi ko kwenyi lo are lo rahun komoni nei." ²²Oto Saul i susuhi kaririak kunenge o joo, "I fwo ito tenyati ko David lolit i joo, "To de, ki maru kabu isi manyu kaririak kunenge fad ki maru isi, jijia tara komoni nenge." ²³I nyiahatahi icieng tenya na tenya diho David. Ati o joo David, "I fik ite i joo i sidi rahun komoni lo kabu? Ara nan tungani kakilwahani na manyu lida ki yeniti." ²⁴Ka lo fwo karwaak kulo Saul o rihohi inyi tenya na lo teny David. ²⁵I nyiahahi Saul o joo, "Ito rihohiti David i joo, 'Ida kabu o wak lobo kiyemi i lany buruno kulo komoma kulo cio kulo Pelestina mia lobito ara ilen iyo merok kunenge'" Ara afa ki kukuma lo Saul jimitan o jir David o wei to kac kulo cio kulo Pelestina. ²⁶Ka lo rihohi kaririak David kuno sangite, oto inyi o kwama rahun komoni lo kabu. Oto many o rihe ida lo keru faritin kuna lo ngotohini. ²⁷i yaru David karemok kunenge o fworu i fadari cio kulo Pelestina mia are i yauno buruno kulo komoma kuneicieng. I kenahi icieng wel na i fut iyo kabu o jir David ara komoni lo kabu. Tinyia Saul ko ki cwara kito nenge Mikal iyo inyi ara ngorwani. ²⁸Ka lo deu Saul jimitan o ngon LAHITOK ko David manyu o joo i maru kito nenge Mikal David, ²⁹o sodo bangun lo Saul to David manyu i tongo ara meroni nenge to faritin kulo warun nenge fad. ³⁰O sodoro lohitwaha kulo karemok kulo Pelestina fworita jore manyu iya na li wasihinore icieng lotita, i co David ki riciohita to tenuno i lany kulahitoha kulo karemok kulo Saul kulakude fad, manyu o kwat karana nenge o yeniti noo.

19 ¹O rihohi Saul kito nenge Jonasan ko kaririak fad o jir i fadari David, ati orumu Jonasan li maru David to na i gol ²manyu o sony inyi o joo, "O tahita apa nei Saul tik lo ki fadaru isi. To geny, cia kiwanyi i loo i duha i tongo ijia. ³A lotu cia nan ko apa nei ki woita mana na faji li ngon isi, a tenya cia nan ko inyi to isi manyu ahi rihohi tohi na la rumu nan diho inyi. ⁴O teny Jonasan ara na i jir to David to ketemoni lo apa nenge, Saul manyu o joo diho inyi, "Ke co kabu i tiyi rohojun diho karwaani nenge David, ida inyi li pal diho isi manyu tohi na li tiyi inyi lohi lwak isi noo. ⁵O fik inyi warun nenge lafar li fadarore na Pelestinani, i co LAHITOK lanyuno na i bolo diho Israel fad manyu i deu isi ito i kwama. To nyio hati i wak isi ki tiyo tohi na i rohoi iyo tungani iya David lo ki fadaru inyi o ru ko kipa?" ⁶O ning Saul tenya lo Jonasan oto i buti ene lobuti o joo, "Iya na lo warare LAHITOK, ida cia i fadari David." ⁷Tona i lolongu Jonasan David ko rihohino inyi kuna tenyitenyi fad. I yauno inyi iyo Saul manyu i tongo David ko Saul iya lafa li tongitarehin. ⁸Ari o ngon rem, manyu o loo David rem ko cio kulo Pelestina, oto iti rem icieng to golun na li co icieng i fe to ketemoni nenge. ⁹Ati o lotu okorif na i rohoi na lo lotu iyo LAHITOK ken lo Saul ka li tongo inyi kaji nenge ko fere to kana. Iya na lo dingore David ikuma. ¹⁰o tem Saul gurohino inyi lohitir to fere nenge ati i ger David na tik lo pwasunore Saul fere ko guro lohitir. Na karue David ko rawaru. ¹¹O cule Saul cio kaji lo David lo raa inyi ko kifadaru inyi to kiwanyi. Ati o sony Mikal ngorwani lo David retoni nenge o joo, "Ka lida i fe i lwak warun nino ene karue, kiwanyi ki fadari cia isi." ¹²Oto Mikal ko kiti rutoro David to lotupulec, inyi ko rwaaru i fe. ¹³Oto Mikal ko dumuno lopidingati ko kiti getohino kai lo lagere i muhohi to kyela o fihahi fofi kulo kine ngati lo kue. ¹⁴O joo Saul o cule cio ki niefuno David, o joo Mikal, "O mwai inyi" ¹⁵Oto Saul ko cularu cio ari lo fworu deya David manyu o rihohi icieng o joo, "Ito tingunoti inyi diho nan to lagere nenge o jir nan a fade inyi." ¹⁶Ati ojo kuna cio o rute kaji o fworu o rumahini lopidingati kai lo lagere manyu o rumahini fofi kulo kine kue. ¹⁷O joo Saul diho Mikal, "Nyio kiti nonong isi nan jii, manyu i cule meroni nei o rwe?" O rihohi Mikal inyi o joo, "O joo inyi diho nan, 'Ki ngohi nan a loo, tonyio i wak isi nan ahi fade isi?'" ¹⁸Ka li fe David manyu o rwe, o loo diho Samuel idi Rama manyu o loo o rihohi inyi tenyitenyi fad kuna li tiyi Saul diho inyi. Tinyia o fwo icieng ko Samuel iya Naios ki tongo ijia. ¹⁹O lotu tenya diho Saul na lo joo, "O ngon David Naios idi Rama," ²⁰oto inyi o cule cio fworu ki niefuno inyi. Ati ojo icieng o deu ilulung lo kamocak i moca ko Samuel o woita kiji neicieng ara karihitani neicieng, o lotu Okorif lo Lobanga kenite lo kuna cio kulo Saul i moca manyu icieng. ²¹O rihohini Saul na tenya oto inyi o culu kunakude cio, manyu o fwonu kuna i moca. O culu Saul cio kiti uni, o fwonu manyu kuna i moca. ²²To kifwongi i ciak inyi to ken lotita iya Rama o lotu o goru itibi na hitok na lo ngon Seku. I tifi inyi o joo, "Aji o ngon Samuel ko David?" O joo icieng, "Idi Naios lo Rama." ²³Tinyia o loo Saul Naios idi Rama, ati o lotu Okorif lo Lobanga manyu diho inyi o lot inyi to kikoi i moca many o goru Naios. ²⁴O puce inyi kyelani kunenge i moca manyu inyi to ketemoni lo Samuel, o geto inyi lo ngature lafar fad ko na karue mwaa. Inyi li co cio i tiffa o joo, "O ngon manyu Saul kiji lo kamocak?"

20

¹Oto David i fe to Naios lo Rama ko loro diho Jonasan i tifi inyi o joo, "Nyio a tiyi nan? Nyio kipa nei? A pal nan nyio diho apa nino o wahare inyi ki fadarore nan?" ²I nyiahahi Jonasan o joo, "O ru! Ida isi i wei! To de, ida apa nei o tum ki tiyo lobo tohi sidi kode hitok ida ki co nan a yen. Nyio i duharore inyi ene tenya iyo nan? Ida ara jii.!!" ³Ati i buti David manyu o

joo, “O yen apa nino otoc jimitan la rumu nan kisisio to konyeha kunino, manyu o joo to tau nenge, ‘O jir Jonasan ida o yen ene tonyio i toyo cia inyi.’ Oto hati dede iya na lo warare LAHITOK ko na li warare isi, kiji nei ko wei ara lokodit lobito keken.”⁴O joo Jonasan diho David, “Lobo tohi keken li wak isi nan a tiyi to isi, a tiyi cia nan.”⁵Tona o joo David, “To de ara kiwanyi karama lo ofa ngejuk, manyu o wak cia nan a daha ko kabu. Ati ki co nan a loo a duha mana many kurou lo lu far.”⁶Ka lohi tifa apa nino nan, ti joo diho inyi, ‘I lifa ngole David diho nan to mehino o joo ki co a loo iya Betelehem kaleicieng tonyio o ngon kikuma lo kari to agwala neicieng fad.’⁷Ka li fotu inyi o joo, ‘O jir.’ Inyi jimitan o ngon karwaani nino na i jir; Ati ka lo komu inyi kilongo, o jir isi i yen jimitan o ngon tau nenge lo ki tiyo nan ara na i rohoi.⁸Ojo to isi, ki totorohi nan karwaani nino jiran tonyio lohi fik ohoi ko isi lobuti lo omorte to ketemoni lo LAHITOK. Ka la pal ba nan, o jir isi token i fade nan! Nyio ki cwarare isi nan kac kulo apa nino?”⁹O joo Jonasan, “O ru! Ngara ba a filisu nan o joo o wak apa nei ki tiyo isi ara na i rohoi, ngida nan ahi rihohi isi?”¹⁰I tifi David Jonasan o joo, “Ngai hati dong cia lo lotu ki rihohi nan ka li nyiahu apa nino tenya diho isi to ki ngere?”¹¹O joo Jonasan diho David, “Ou lohi fwo iya mana.” Oto icieng o fwo ijia ara lobito.¹²Ati ka lo wak apa nei ki tiyo isi ara na i rohoi, i ngohi LAHITOK to fik kidak na hitok ken nei ka lida nan ahi sony isi ko lahahino isi i loo to kisiliban. I ngohi LAHITOK ki ngon ko isi iya lafa lo ngonore ko apa nei.¹³Oto Jonasan ko jimitan diho David, “A buti nan to karana lo LAHITOK jimitan a lofu cia nan tenya diho apa nei to tik na lo ri iya ene lu far.”¹⁴Ati ki totorohi nan jiran iya jiran lo LAHITOK to faritin kulo warun nei fad o jir ida ki fadari nan,¹⁵manyu keti cung jiran nino to kaji nei kileng langun lo keru LAHITOK merok kulo David fad to kof.”¹⁶Tona o fik Jonasan ciharu ko kaji lo David manyu o joo, “I ngohi LAHITOK to yen ki leno diho merok kulo David.”¹⁷Manyu i co Jonasan David iti ngejuk kibutia lo omorte nenge to kimaruno tonyio i maru inyi David iya ken nenge.¹⁸Tinyia o joo Jonasan diho David, “Ara cia kiwanyi karama lo ofa ngejuk. Ki heruni cia jimitan i ru isi tonyio o wat cia lohitongore nino.”¹⁹Far na li jifita kiwanyi, kurou nenge i loo i duha lafa lohitudhare nino to lafar li ciahare ene tenya ito hati i loo i tila to na moru lo Ezel. A ngore cia nan ngonecio uni to kalele nenge mejo langun la tetema ngoro kitemit.”²⁰Ato cia nan a cule kito a joo, “I loo i numuno ngonecio.”²¹Ka la joo nan diho inyi, “To de li gal isi ngonecio; i yauno icieng ene.” ou, inyi jimitan dede iya na lo warare LAHITOK, i ngon isi na i jir o ru lobo rohojun.”²²Ati ka la joo nan diho kito, “To de o loma ngonecio iya idi ketemoni nino,” inyi jimitan o jir isi i loo, ki cularu LAHITOK isi oleng.”²³Manyu to tenya na lohi teny ohoi ko isi, i buhu jimitan ara LAHITOK saden kiji nei ko isi tur.”²⁴Tona i duha David mana, manyu o joo karama lo ofa ngejuk o lotu, i tongohino kabu daha.”²⁵I tongo inyi faji langun lomohu iya lohitir i siran ko Jonasan manyu i tongo Abner o nyiha ko Saul, ati o wat faji lo David.”²⁶Ida Saul o teny lobo tohi lafar tonyio i yi inyi o joo, “Li tiyihino ba lobo tohi diho David na li co inyi ida o nyu – dede ida inyi o nyu.”²⁷Ati lobito far nenge far lo are lo ofa, o wat manyu lohitongore lo David ari. Oto Saul o joo diho kito nenge Jonasan, “Nyio li co kito lo Jese ida o lotu daha ngole ko elefar!”²⁸I nyiahahi Jonasan o joo, “Ki tifi David nan to mehino lo loro iya Betelehem.”²⁹O joo inyi, ‘Ki co nan a loo tonyio o ngon cio kuniyang ko kikuma kanghatua manyu o cik rece nei o joo o jir nan a ngon ijia. Ka la rumu nan kisisio to konyeha kunino, ki co nan a loo a deu recera kunei.’ Inyi li co inyi ida o lotu meja lo kabu.”³⁰O bolo kilongo lo Saul diho Jonasan oto ko jimitan diho inyi, “Isi kito lo ngorwani na i gol muruk kasilani! Ida nan a yen jimitan i mor ite tenya ko kito lo Jese na li yauno riri ken nino ko ken lo ngorwani katomononi nino?”³¹Ka lo war kito lo Jese ene kof ida cia isi kode okabwe nino o woita. Jijia to cule lobo tungani o loo i yauno inyi diho nan tonyio o jir inyi o wei.”³²I tifi Jonasan apa nenge o joo, “Nyio ngi fadarorehin inyi? Nyio i tiyi inyi?”³³Ati o pwas Saul inyi to fere o wak ki fadaru inyi. Oto Jonasan ko yenun jimitan o wak kara orumu apa nenge ki fadaru David.”³⁴O woju Jonasan to meja to kilongo na hitok inyi na far lo are lo karama ida inyi kileng o daha tonyio i toyo orumu inyi to tic lo riri na li tiyo apa nenge diho David.”³⁵Kiwanyi o loo Jonasan iya mana lo loro ki rico ko David. I lik inyi ko kito na sidi,³⁶oto inyi o joo diho kito, “I feja i loo to rumu ngoneco kuna la ngororo nan.” Ka li fejaru na kito, o ngore inyi ngone iya ketemoni nenge.”³⁷Ka lo goru na kito na faji lo dohinore ngone lo Jonasan, i lolong Jonasan inyi o rihohi inyi o joo, “Ida ngone o ngon many ketemoni nino?”³⁸Oto inyi i gor o joo, “Toroc! I loo deudeu! Ke woita!” I numu na kito ngone o yitu diho lahitok nenge.”³⁹Ida kito o yen lobo tohi iyo kuna tenyitenyi fad; ara Jonasan ko David keken lo yen⁴⁰Oto Jonasan ko ki cwara kito kawo ko ngoneco kunenge o joo diho inyi, “I loo yaru icieng iya kang.”⁴¹Langun lo loo na kito o woju David to ngati lo orof lo na moru ko lotuno o gung ketemoni lo Jonasan kakeny uni na lo tir komom nenge kof. I maruk icieng kenite i cirati ara lobito, ati i cira David i lany.”⁴²O joo Jonasan diho David, “I loo to kisiliban, tonyio lohi buti ohoi omorte niyang to karana lo LAHITOK ki joo, “LAHITOK lara saden kiji nei ko isi ko kiji lo lotataha kunino ko lotataha kunei tur.” Tinyia David ko loro manyu o yite Jonasan kanghatua.

21 ¹O loo David iya Nob diho kadwarani Ahimelek. I hihirita Ahimelek na li ricore ko inyi manyu i tifi o joo, “Nyio i lot isi ake? Nyio o ru tungani lohi lihita ko isi?”²I nyiahahi David kadwarani Ahimelek o joo, “Ki culu kabu nan iyo tic manyu ki rihohi nan o joo, “ke co tungani o yen na tic lahi culahino nan isi ki tiyo.” Ka lara to cio kuna lohi jifita nan, a rihohi nan icieng a joo o jir ki ric ko nan lobo faji.”³Jijia dong i ngon isi ko nyio? Ki co nan mugati miet kode lobo tohi li tum isi rumuno.”⁴Ati i nyiahahi kadwarani David o joo, “Ida nan a ngon ko mugati lo tiktik na ngahi co nan isi – o ngon mugati kiciorita kuna lara ngamang ene, ka lida lofe kalihitak kunino i tongo ko ngorwo.”⁵I nyiahahi David kadwarani o joo, “Token ki tongo ohoi gele ko ngorwo iya langun ka lohi fworita ohoi oleng. O nyuji kenite kulo karemok kileng ngohi fworu tic na lida o nyu, ati i lany to elefar!”⁶Oto kadwarani i co inyi mugati kuna li fotohini ara kiciorita, iya na lo rujore mugati lo tiktik ati mugati kula lo dumari to ketemoni lo LAHITOK.”⁷Jijia orumu lobito iyo karwaak kulo Saul o ngon ijia lafar na li niefahini ketemoni lo LAHITOK; ara afa inyi Doeg Edomani lahitok lo katibalak kulo Saul.”⁸I tifi David Ahimelek o joo, “Ida isi i ngon ko fere kode ko ngalem latubot ene? Ida nan a yauno fere nei ene kode kiremita kunakude tonyio ara

culuno lo kabu nan lorunyat.”⁹ I nyiahahi kadwarani inyi o joo, “Ngalem lo Golias Pelestinani lafa li fade isi to ridat lo Ela lo ngon ene. O buburi to kyela, o ngon korwong lo epod. Ka li wak isi inyi, yaru. O ru lobo ngalem latubot lo ngon ene, inyi na keken.” O joo David, “O ru lobo lo ri ko inyi, ki co nan.”¹⁰ La far i fe David to kolo Saul ko loro iyo Akis kabu lo Gas.¹¹ Ati o joo karwaak kulo Akis diho inyi, “Ida re David ene kabu lo kof? Ida re inyi ene lo wolo icieng to kyeikyei kuneicieng o joo, “Li fade Saul alifi kunenge, manyu David tomoni kulo alifi?”¹² O fik David na tenya tau manyu inyi ko bangun Akis kabu lo Gas noo.¹³ Oto inyi i tetem kiti daha ken mininga to ketemoni neicieng manyu na lo ngonore inyi kac kuneicieng iti dima inyi ken – mejo o daha mininga i gegerita kigeni lo lokoli ko ngerihino kamilak i rahat iyo musula kunenge.¹⁴ O joo kis diho karwaak kunenge, “Ito de bae ne tungani! O daha mininga! I yauno ite inyi diho nan ki dima nyio?”¹⁵ A kidak nan cio kulo mininga i yaunore ite elerok ki didimita jii to ketemoni nei? O jir elerok o lotu kaji nei?”

22 ¹I ngohi David Gas ko ruaru iya kunom lo Adulam. Ka lo ning recera kunenge ko kolo apa nenge na tenya, o fwo icieng ijia diho inyi. ²O fwonu cio kuna li kidahi, kuna lo ngoni ko mongiyohin kode ida i moneho. O tubunoti diho inyi manyu o lotu inyi ara karihitani neicieng, o tum afa cio mia ongon kuna lo ngoni ko inyi. ³To ijia o loo David iya Mizpa na lo ngon kof lo Moab manyu o joo diho kabu lo Moab, “Ngida ha ba isi i co apa nei ko iyang nei i tongo ko isi ene manya a deunore nan tohi na ngi tiyi cia Lobanga to nan?”⁴ Oto inyi ko ngerihino icieng iyo kabu lo Moab manyu i tongo icieng ko inyi tona lo ngonore David logolore nenge. ⁵Ati o joo kamocani Gad diho David, “Ke tongo logolore, i loo iya kof lo Juda.” Oto David o woju o loo iya tim lo Heres.⁶ Tinyia o ning Saul o joo lo rumuni David ko cio kunenge. Orumu Saul i tongo fotiri lo kwai kue lo donge to Gibeia ko fere to kana ko kulahitoha kunenge fad o woita angati nenge. ⁷O joo inyi diho icieng, “Ito ning cio kulo imanit lo Benjamin! Ki co mute kito lo Jese ite fad manatak ko vinorehin? Ki fik mute inyi ite fad ara kabolorok kulo alifi ko kabolorok kulo miahin?”⁸ Inyi na li tenyunore ite pili nan? O ru lobo tungani lohi rihohi nan ciharu lo kito nei ko kito lo Jese. O ru lobo to kiji ningi li yio to nan kode ki rihohi nan jimitan li susu kito nei karwaani nei loro raa nan iya na lo ngonore jijia.⁹ Ati o joo Doeg Edomani na lorumu o woita ko kabolorok kulo Saul, “A deu nan kito lo Jese o loo diho Ahimelek kito lo Ahitub idi Nob.”¹⁰ I tifi Ahimelek LAHITOK to inyi i co manyu inyi daha ko ngalem latubot lo Golias Pelestinani.”¹¹ Tinyia i lolong kabu kadwarani Ahimelek kito lo Ahitub ko cio kulo kaji nenge fad kuna orumu lara kadwarak to Nob, manyu o fwonu icieng fad diho kabu. ¹²O joo Saul, “To ning jijia kito lo Ahitub.” I nyiahahi kadwarani inyi o joo, “Ibo lahitok lei.”¹³ O joo Saul diho inyi, “Nyio ki tenyu ite nan, isi ko kito lo Jese; i co inyi mugati ko ngalem latubot, i tifi manyu Lobanga to inyi, o jir inyi o sil diho nan manyu ki raa nan iya na lohi raare jijia?”¹⁴ I nyiahahi Ahimelek kabu o joo, “Ngai to kiji lo karwaak fad li genoro iya David, komoni lo kabu, lahitok lo kaririak kunino na li worati to kalilo?”¹⁵ Ara afa lafar far lo lobito na la tifiare nan Lobanga to inyi? Ida ara jii! Ke co kabu i doro karwaani nenge kode lobo tungani to kaji nenge tonyio ida karwaani nino o yen lobo tohi tur iyo kuno tenyitenyi fad.”¹⁶ Ati o joo kabu, “I wei cia isi dede Ahimelek ko cio kulo kaji nino fad.”¹⁷ Oto kabu o rihohi kaririani nenge na lo ngon to ngati nenge o joo, “I belo i fade kadwarak kulo LAHITOK tonyio li mora icieng ara lobito ko David. O yen orumu icieng o joo i firita inyi oto hati o moni diho nan ida ki rihohini.” Ati ida orumu kulahitoha kulo kabu i ruk tingo kac ki fada kadwarak kulo LAHITOK.¹⁸ Oto kabu i belo diho Doeg o joo, “I belo isi i fade kadwarak.” Oto Doeg Edomani ko ki belo i fade icieng. La far i fade inyi cio keek mietauni ko miet kuna li ciefta Epod ko kyela iribi. ¹⁹I fade manyu inyi cio kulo Nob kang lo kadwarak; cio rei, ngorwo, tee ko idoleha ko kicu, sigiriahin, ko kera.”²⁰ Ati o fur kito lo Ahimelek kito lo Ahitub na lo bara Abiasar, i fe o loo i moraru ko David. ²¹O rihohi inyi David o joo li fade Saul kadwarak kulo LAHITOK.²² Tona o joo David diho Abiasar, “La far lo ngonore Doeg Edomani ijia, a yen nan jimitan o rihohi cia inyi Saul. Nan la yauno wei iyo cio kulo kalingi fad.”²³ I tongo ene diho nan, ke bang. Na tungani lohi tahita ki fadaru isi, kitahita manyu nan ara lo ki fadaru. I ricaru cia isi ka lihi tongo ko nan.

23 ¹Ka lo rihohini David o joo, “To de iti remo Pelestina kang lo Keila manyu o katati ngamang to kilongonihin.”² I tifi inyi LAHITOK o joo, “Nga loo nan a rem ko cio kulo Pelestina?” I nyiahahi LAHITOK inyi o joo, “I loo iti remo cio kulo Pelestina, i lwahu Keila.”³ Ati o joo karemok kulo David diho inyi, “Ten to Juda keken ki bangi ohoi, o ri cia bangun niyang aja ka lohi fwo Keila kiti remo cio kulo Pelestina!”⁴ Ari i tifi David LAHITOK, manyu i nyiahahi LAHITOK inyi o joo, “I loo Keila tonyio a loo Nan ki cwara cio kulo Pelestina kana nino.”⁵ Tinyia o fwo David ko karemok kunenge iya Keila, iti remi cio kulo Pelestina o katuni sang kuneicieng, i co inyi ngorun na hitok diho cio kulo Pelestina ko lwahuno cio kulo Keila. ⁶Tona orumu Abiasar kito lo Ahimelek i yauno ko epod na li fejunore inyi iyo David to Keila. ⁷O rihohini Saul o joo lo loo David iya Keila, oto inyi o joo, “Li fotohi Lobanga inyi kac kunei tonyio lo toraru David to rutoro kang na lo lia manyu i geno lokoliho to bilieta.”⁸ Oto Saul i lolong karemok kunenge fad lo fworu rem idi Keila ki rita David ko cio kunenge. ⁹Ka lo ning David jimitan i rita Saul inyi, o joo inyi diho kadwarani Abiasar, “I yauno epod.”¹⁰ O joo David, “LAHITOK Lobanga lo Israel, lo ning karwaani Nino otoc jimitan i kukumahino Saul lo lotuno Keila keruno kang fad to nan.”¹¹ I co cia cio kulo Keila kenite diho inyi? O lotu cia Saul iya na lo ningore karwaani Nino? LAHITOK Lobanga lo Israel, to rihohi karwaani Nino” Oto LAHITOK o joo, “O lotu cia inyi.”¹² I tifi David ari o joo, “Ki co cia cio kulo Keila nan ko cio kunei diho Saul?” Manyu o joo LAHITOK, “Ki co cia icieng.”¹³ Oto David ko cio kunenge kuna lo tum mia ile ko fworu to Keila ko kiti ringa lotita to fajihit ko fajihit. O joo o rihohini Saul o joo lo rwe David to Keila, ida inyi o loo ijia. ¹⁴I tongo David logolorehin kulo mwanghatua ko dongecio kulo kuny lo Zip. To faritin ko faritin o tak Saul inyi ati ida Lobanga i cwarahi David kac kunenge.¹⁵ Ka lo ngon David Hores to kuny lo Zip, o ning inyi o joo lo lotu Saul tahita inyi lo ki fadaru. ¹⁶Manyu o loo kito lo Saul Jonasan diho David to Hores manyu o lwak inyi lo rumuno golun iyo Lobanga. ¹⁷O joo diho inyi, “Ke bang. Ida cia apa nei Saul o fik kana nenge ken nino, ira mute isi kabu na li lanyu Israel manyu ara cia na lo are diho isi. O yen kileng apa

nei jii." ¹⁸O fik icieng are ciharu ketemoni lo LAHITOK. Oto Jonasan ko loro iya kang ati o tong David Hores. ¹⁹O fwo cio kulo Zip diho Saul many Gibe'a o joo diho inyi, "Ida David i duha kiji niyang idi logolore lo Hores, kai lo donge lo Hakila ngati lo orof lo Jesimon?" ²⁰Jijia kaboloroni ou far na li wak isi, ki ito cia ohoi ki de koditi lo ki cwara inyi kac kunino." ²¹I nyiahahi Saul icieng o joo, "I cwara LAHITOK ki gatahi ite gum to ki yio ningi to nan." ²²I fwo ito rumu tenyitenyi kulakude, ito rumu faji na lo lorita David, ko ngai lo deyihi inyi ijia. Ki rihohini nan o joo o geny inyi noo, ²³i ngingijutu fajihit kuna li duhitare inyi fad manyu ito yitu diho nan ko tenya na i bir. Tona a lik cia nan ko ite ka lo ngon inyi na faji, a fadahi cia nan inyi ijia kiji lo agwalahin kulo Juda fad." ²⁴Oto icieng o fwo iya Zip ketemoni lo Saul. Tona orumu David ko cio kunenge o ngoni kuny lo Maon, kof lo Araba ngati lo orof lo Jesimon. ²⁵I ciak Saul ko cio kunenge tahita, manyu ojo o rihohini David jii, o loo inyi iya locolong o loo i tongo kuny lo Maon. Ka lo ning Saul jii, o loo inyi iya kuny lo Maon taharu David. ²⁶O lot orumu Saul to lobito ngati lo donge, David ko cio kunenge manyu lobito ngati i muritati lo ki rwata Saul. Langun lo nyuharu Saul ko karemok kunenge iyo David ko kunenge ki niefa icieng, ²⁷o lotu ifak diho Saul o joo, "Ou deu deu, o kata cio kulo Pelestina kof." ²⁸Oto Saul ko ki ngohino kiti rwangita David ko loro remun ko cio kulo Pelestina. ²⁹Inyi li co i lolongi ene faji o joo Sela Hamahlekos. Manyu o David tinyia o loo ki tongo logolore lo En Gedi.

24 ¹Ka li belo Saul to ki fuharu cio kulo Pelestina, o rihohini inyi o joo, "O ngon David kuny lo En Gedi." ²Oto Saul o nyum karemok alifi uni kuna li lany to Israel fad ko loro taharu David ko cio kunenge idi lo nyiha ko Boroha kulo kifi kulo Mwang. ³O lotu inyi twoli kulo kera kuna lo ngoni kikoi, o ngon afa kunom ijia manyu o rute Saul katua o loo sitare. Orumu David ko cio kunenge o ngoni many lohicungi lo kunom. ⁴O joo cio kunenge diho David, "Lafa far ene lo joo LAHITOK diho isi, 'Ahi co cia Nan merok kunino kac kunino o jir isi i tiyi iyo icieng iya na li wahare isi.'" Tinyia o lyebe David ara na lida o deuni o loo o ngotu ogule lo kyela lo Saul. ⁵To kifwongi, o dou tau lo David to ngotuno ogule lo kyela lo Saul. ⁶O joo inyi iyo cio kunenge, "Ki tik LAHITOK nan ki tiyo koditi lo na tohi diho lahitok nei na lo twe LAHITOK kode fiha kana nei ken nenge, tonyio ara inyi tungani na lo twe LAHITOK." ⁷To kuno tenyitenyi i ryeng David cio kunenge to golun manyu ida i co icieng i burahino Saul. Oto Saul o rute to kunom o loo loro nenge. ⁸Tinyia o rute David oleng to kunom ko ki lolongo Saul o joo, "Lahitok nei kabu!" Ka lo ngolo Saul kifwongi nenge, oto David ko gungon kof o rubuk many o tir komom kof. ⁹O joo inyi diho Saul, "Nyio i ningo isi ka lo joo cio diho isi, 'Ki wak David ki fadaru isi?'" ¹⁰Elefar li deu isi to konyeha kunino koditi na lohi cwarare LAHITOK isi kac kunei to katua lo kunom. Ki susuhi kude nan ki fada isi ati ahi lau nan isi, a joo nan, "Ida nan a fik kana nei ken lo lahitok nei tonyio ara inyi na lo twe LAHITOK." ¹¹To de ba apa nei, to de ene ingutit lo kyela nino to kana nei! A ngutu nan ogule lo kyela nino ati ida ahi fade isi. To de jimitan o ru lobo tohi to kana nei na li totoro kupal kode silan. Ida nan a pal diho isi ati ki meja isi nan lo kifadaru. ¹²I ngohi LAHITOK to ngot tenya kiji nei ko isi, manyu i ngohi LAHITOK i lenu kupal na li tiyi isi ken nei ati ida cia kana nei ki tir isi. ¹³Iya na lo joo kitidafi lo berien, 'Diho katiyok kulo rohojun o fwonunita ticitici kuna i rohori.' Tona ida cia kana nei ki tir isi. ¹⁴Ngai o tifuno kabu lo Israel kulu? I tifta isi ngai? I tifta isi ikure na iwei? Idet jia? ¹⁵I ngohi LAHITOK tara kangotoni lo tenya niyang manyu o de kiji nei ko isi. I ngohi inyi i fura to nan, i ngohi inyi to keru tenya nei, i ngohi inyi ki lau nan, manyu ki lwahu nan to kana nino." ¹⁶Ka lo keru David tenya, i tifta Saul o joo, "Ogoro nino na kito nei David?" Manyu i cira inyi to kwatun. ¹⁷O joo inyi, "I bir isi ki lany nan, ki tiyi isi nan ara na i jir ati ahi tiyi nan isi ara na i rohoi. ¹⁸O rihe isi ki rihohino nan jijia jiran na li tiyi isi diho nan, ki co LAHITOK nan kac kunino ati ida isi ki fade nan." ¹⁹Ka lo rumu tungani meroni nenge o tum inyi lahahino o loo o tuba? I ngohi LAHITOK ki dum isi otoc to koditi na li tiyore isi nan elefar. ²⁰A yen nan a joo ira cia isi kabu manyu o gol mute okabwe lo Israel to kac kunino. ²¹Jijia i butia diho nan to LAHITOK jimitan ida mute isi i keru lotataha kunei kode i fufuse karana nei to kolo apa nei." ²²Tona i co David kibutia nenge diho Saul. Oto Saul ko yitoro kang ati o fwo David ko cio kunenge logolore.

25

¹Tinyia o wei Samuel manyu o tubuno Israel fad ki toyo to inyi, manyu o nuhahini inyi kalenge na lo ngon Rama. Oto David ko loro iya kuny lo Paran. ²O ngon orumu lobo tungani Maon na lo ngon ko kof nenge ijia Karmel orumu o bara noo. O ngon orumu inyi ko kiri alif lobito ko kera alifi uni, kuna lorumu inyi o gita fofi kuneicieng to Karmel. ³O bara afa karana nenge Nabal manyu o bara karana lo ngorwani nenge Abigail. Ara afa inyi ngorwani na i geny manyu o dwaru noo ati retoni nenge ara karwojoni ko katikajani ara afa inyi Kalebani. ⁴Na lo ngonore David mwang, o ning inyi o joo o gita Nabal kera kunenge. ⁵Oto inyi o cule tee kilahaji tomon manyu o joo diho icieng, "I fwo many kolo Nabal idi Karmel i fwo i fony inyi to karana nei." ⁶Ito joo diho inyi, "To war jii! I ngohi tawahun lo kenite to ngon diho isi ko cio kulo kalilo! Manyu i ngohi tawahun lo kenite to ngon iyo sangite fad kuna lara kunino." ⁷Jijia a ning o joo ara faritin kulo gita lo kera kunino. Na lo ngonore katibalak kunino ko ohoi, ida ohoi ki tiyi icieng ara na i rohoi manyu faritin fad kulafa lo ngonore icieng Karmel o ru afa lobo tohi neicieng lo ri. ⁸I tifta karwaak kunino to kenite o tum cia icieng ki rihohi isi. Jijia dong to ngon ko lwaha diho cio kunei iya na lohi fwonunore ohoi to far lo karama. Jijia i cwara hati icieng lobo tohi li tum isi ki cwara to icieng ko to nan kito nino David, lobo tohi li deu isi o jir to icieng". ⁹Ka lo goru kuna cio kulo David, i co icieng Nabal na ifak to karana lo David, oto ko ki tilati. ¹⁰I nyiahahi Nabal karwaak kulo David o joo, "Ngai inyi na David? Ngai inyi na kito lo Jese? I feita karwaak beciek to kac kulo kulahitoha kuneicieng kuno faritin. ¹¹Nga dumu nan mugati ko kifi ko tyang lo sang kuna la ngotohi nan kagitak kulo fofi kulo kera kunei a co cia kuna lida nan a yen ko faji na lo fwonunorehin to nyio?" ¹²I belo cio kulo David ko yitoroti. Ka lo goru icieng, o rihohini David kuna tenyitenyi fad. ¹³David ko jimitan diho karemok kunenge, "Ite tolobito tolobito, ito torahiti ngalemo latuboti komoci kuningi!" I tiyi icieng iya na,

o torahi manyu David nenge komoc. O fwo karemok kuna lo tum mia ongon ko David o tong mia are rica kem.¹⁴ Lobito to kiji lo karwaak kulo Abigail ngorwani lo Nabal ko rihohino inyi o joo, "O culu orumu David cio to mwang diho lahitok niyang lo fonyo inyi ati i nyiahahi inyi icieng to moro ko itikaj. ¹⁵Ati orumu kunu cio o jiri diho ohoi, ida orumu icieng iti gem ohoi manyu kuna faritin fad lohi boriare ki nyiha ko icieng to mwang o ru kude sang kuniyang lo ri. ¹⁶O ri afa icieng iya kiwata na lohi rit ohoi karue ko far to faritin kuna lohi boriare ohoi sang kuniyang fad, lohi nyihare ko icieng. ¹⁷Jijia i yio na tenya manyu i tiyi tohi na li tum isi ki tiyo tonyio o nyiha kidak ken lo lahitok niyang ko cio kulo kalenge fad. Tonyio ara inyi tungani na i rohoi na lida tungani o tum tenya ko inyi. ¹⁸O woju Abigail deu deu. O dumu mugati mia are, okodoho kulo vino are, kera kuna lo tola miet, ngamang kuna lo kejo okodoho miet, mugati kulo ngak kulo vino mia lobito ko mugati kulo bule kuna li tatadi mia lobito manyu iti yuhohi icieng kai lo sigiriahin. ¹⁹Tinyia o rihohi inyi karwaani nenge o joo, "I temo, ahi jifu jijia nan isi." Ati ida inyi o rihohi retoni nenge Nabal. ²⁰Ka lo lotu inyi to sigiria nenge o goru gura lo gum lo donge, i ric ko David ko karemok kunenge i culunoti. ²¹Orumu David lo joo, "O ru lobo faida iyo rica nei lo sang kulo elerok to mwang kuno faritin fad o ru lobo tohi nenge lo ri, lo dum inyi jiran nei to rohojun. I ngohi Lobanga i co David kidak o gal, ka lo wangu kiwanyi orumu nan a ngerihi lobo tungani retoni bit ²²o lara lo kaji lo Nabal o war. ²³Ka lo deu Abigail David, i culuno inyi to kai lo sigiria nenge deudeu ko gungon ketemoni lo David many o tir komom kof. ²⁴O urohino inyi kejuha kunenge ko jimitan, "To lau karwaani nino lahitok nei, manyu ki co nan a tenya ko isi. To ning tenya na lo wak karwaani nino rihohino isi. ²⁵Ke fik tau iyo tenya lo nu tungani karojojani Nabal. O ri inyi ko karana nenge, fotiri lo karana nenge jimitan 'Dataru' manyu i lihe dataru ko inyi. Ojo to nan karwaani nino, ida nan a deu kuna cio li culu isi lahitok nei. ²⁶Manyu jijia lahitok nei, dede iya na lo warare LAHITOK Lobanga nino ko iya na li warare isi, tona lohi tik LAHITOK isi iyo kiti yija lo okoto ko ki leno ken nino to kana nino, i ngohi merok kunino ko cio pili kuna lo wak ki tiyo isi ara na i rohoi to ri iya Nabal. ²⁷Manyu i ngohi ene kiciorita li yauno karwaani nino diho lahitok nei i ciori diho cio kuna lohi jifita isi. ²⁸Ki lau nan to kupal nei lahitok. Ki co LAHITOK Lobanga nino isi okabwe na i sio lahitok nei tonyio i rem isi jorena kulo LAHITOK manyu o ru cia lobo kupal lo rumahino ken nino to faritin kulo warun nino fad. ²⁹Kileng ngohi fuhita lobo tungani isi lo dumaru warun nino, o tora cia warun lo lahitok nei o gol iyo itorit lo karwaak to kana lo LAHITOK Lobanga nino ati warun lo merok kunino o ngore cia Inyi iya moru na lo ngorori to kiyene lo abotida. ³⁰Ka li deu isi LAHITOK liti fut sangite kuna lo cik Inyi fad diho lahitok nei manyu o fik inyi ara kalanyunoni lo Israel, ³¹ida cia lahitok nei o ngon ko kibuha na liti ryenya kue nenge iyo kirioi lo kiti yija okoto na lida o cam kode lo ki leno ken nenge. Manyu ka li co LAHITOK tenuno diho lahitok nei, ki yiu nan karwaani nino. ³²O joo David diho Abigail, "I ngohi maja to ngon diho LAHITOK Lobanga lo Israel na lohi culu isi elefar kiti rico nan. ³³Manyu i ngohi kigata ko gum to ngon diho isi to ngoto lo tenya nino manyu to ki tiho nan kiti yija okoto elefar ko to kileno to kac kunei. ³⁴Oto hati iya na lo warare LAHITOK Lobanga lo Israel na lohi tik nan ki tiyo rohojun diho isi, ngida isi i ruhuno deu deu kiti rico nan, ngida lobo tungani retoni lara lo Nabal o tong o war to kiwanyi. ³⁵Oto David ko ki lifuno kuna sangite li yauno inyi to kana nenge diho inyi manyu o joo diho inyi, "I loo kang to kisiliban. La ning nan tenya nino manyu la ruk nan ki cwara tohi na li tifi isi. ³⁶Ka lo loo Abigail diho Nabal, o rumu inyi kaji o daha karama na lo ri iya lo kabu. Tona ida o rihohi inyi lobo tenya many o wang kof. ³⁷Tinyia lo wang kof langun lo ru mere to kue lo Nabal, o rihohi ngorwani nenge inyi kuna sangite fad, oto tau nenge ko douno manyu o buho inyi iya moru. ³⁸To kifwongi lo faritin kuna lo tum tomon, o bok LAHITOK Nabal inyi ko weyar. ³⁹Ka lo ning David o joo lo wei Nabal, o joo inyi, "I ngohi maja to ngon diho LAHITOK na lo ngotohi tenya nei diho Nabal to kiti kaja nan. Lo ric inyi karwaani nenge diho ki tiyo kupal manyu i yauno kupal lo Nabal kue nenge akeake." Oto David o cule tenya diho Abigail lo ki ruk rahun ngorwani nenge. ⁴⁰O fwo karwaak kunenge Karmel o fwo o joo diho Abigail, "Ki culu David ohoi diho isi, ki yaru isi i loo ira ngorwani nenge. ⁴¹O gung inyi many o tir komom kof manyu o joo, "Ara nan karwaani nino manyu a kukumahino nan ki rwaa isi ko ki lala kejuha kulo karwaak kulo lahitok nei." ⁴²I rwok Abigail sigiria nenge deudeu o lwak karwaak kunenge kariok miet inyi i lihari ko ifak kulo David o loo ara ngorwani nenge. ⁴³Orumu David manyu lo yemu Ahinoam lo Jezreel, manyu o fwonu icieng are fad ara ngorwo kunenge. ⁴⁴Ati orumu Saul li co kito nenge Mikel ngorwani lo David diho Paltiel kito lo Lais na lara tungani lo Galim.

26 ¹O fwo cio kulo Zip many Gibeia diho Saul o joo diho inyi, "Ida David i duha donge lo Hakila na lo deya Jesimon?" ²Oto Saul ko loro iya kuny lo Zip ko karemok kunenge alifi uni kuna lo nyumuni to Israel fad lo fworu tahita David ijia. ³O fik Saul kem nenge kalele lo kikoi gum lo donge lo Hakila o deya Jesimon ati i wasihi David mwang. Ka lo deu inyi jimitan lohi jifuno Saul inyi ijia, ⁴o cule inyi kasifak oto ko yenun jimitan lo goru Saul dede. ⁵Oto David o loo nu faji lo fihare Saul kem, o deu inyi faji na lo getore Saul ko Abner kito lo Ner lahitok lo karemok. O geto orumu Saul katua lo kem ko karemok o geto i rit. ⁶I tifi David Ahimelek Hitetani ko Abisai kito lo Zeruia rece lo Joab o joo, "Ngai cia lohi fwo ko nan idi kem diho Saul?" O joo Abisai, "Ki fwo nan ko isi." ⁷Tinyia o fwo oho David ko Abisai iyo karemok karue o fworu o rumuni Saul o getoro kiji lo kem ko fere nenge o guro kof o nyiha ko kue nenge, o geto oho Abner ko karemok i rit inyi. ⁸O joo Abisai diho David, "Elefar li co Lobanga meroni nino kac kunino, jijia ki co nan a gurohi inyi kof to fere kakeny lobito. Ida cia nan a sok inyi." ⁹Ati o joo David diho Abisai, "Ke fade inyi! Ngai lo tum fiha kana ken lo tungani na lo twe LAHITOK o ru kupal?" ¹⁰Dede iya na lo war LAHITOK, LAHITOK to ken nenge cia li fade inyi kode o goru mute far lo wei nenge kode o loo mute rem o loo o weihi ijia. ¹¹Ati o beru LAHITOK nan fiha kana nei ken lo tungani na lo twe LAHITOK. Jijia to dutu fere manyu i numu kutuba lo kifi kuna lo nyiha kue nenge ki fwo." ¹²Tona o dumu David fere ko kutuba lo kifi kuna lorumu o nyiaha kue lo Saul ko fworoti. O ru lobo tungani lo deu kode o yen ngonun neicieng ijia kode ida lobo tungani o kuenyu, orumu icieng fad o getoro tonyio i co LAHITOK icieng o getoro jio kuna iditeho. ¹³Tinyia o range David iya angati

ko loro woita kai lo donge faji na i loma gaa o lalat kiji neicieng. ¹⁴I lolong inyí karemok ko Abner kito lo Ner o joo, “Ngida ha ba isi ki nyiahahi nan tenya Abner?” I nyiahahi Abner o joo, “Isi ngai ki lolongo kabu?” ¹⁵O joo David, “Ida re isi ira retoni?” Manyu ngai lohi ri ko isi to Israel? Nyio ida isi i ric lahitok kabu nino? O lotu lobo tungani ki fadaru lahitok kabu nino. ¹⁶Tohi na li tiyi isi ida o jir. Dede iya na lo war LAHITOK, i cam isi ko karemok kunino to wei tonyio ida ite i ric lahitok ningi tungani na lo twe LAHITOK. Ito tak ba ijia li ngonore ite. Aji o ngon fere lo kabu ko kutuba lo kifi kuladi lo nyiha kue nenge?” ¹⁷O heru Saul ogoro lo David oto o joo, “Ara na ogoro nino David kito nei?” I nyiahahi David o joo, “Ibo, ogoro nei lahitok kabu nei.” ¹⁸O sod inyí o joo, “Nyio o tifta lahitok nei karwaani nenge? A tiyi nan nyio manyu nyio rohojun ko kupal nei?” ¹⁹Jijia i ngohi lahitok kabu nei to ning tenya lo karwaani nenge. Ka lohi susuhi LAHITOK isi ken nei, i ngohi Inyi i lifu kiciorita to kana nino. Ojo ka lara cio li tiyi na, i ngohi icieng i ficioro to ketemoni lo LAHITOK! Lohi fuhe icieng nan to ikorit nei iyo lolunyot lo LAHITOK manyu o joo diho nan, ‘I loo i rwaa lobangahin kude.’ ²⁰Jijia ke co okoto nei o dohi kof na i loma to lo ngonore lo LAHITOK. O lotu kabu lo Israel tahita idet iya na lo mejare tungani takware to kai lo donge.” ²¹Tinyia o joo Saul, “La pal nan, to yitu David kito nei. Tonyio i fik isi warun nei o gol diho isi elefar, ida cia nan a rihe a tem ki tiyo isi ara na i rohoi ari. Dede la tiyo nan iya kadataroni manyu a pal nan noo.” ²²I nyiahahi David o joo, “Fere lo kabu ene, i ngohi lobo lokilahaji to lotu i yaru. ²³O duma LAHITOK cio fad to biran ko kigenoro neicieng. Ki co LAHITOK isi kac kunei elefar ati ida nan a tum fihahino kana nei ken lo tungani na lo twe LAHITOK. ²⁴Iya na logolore warun nino diho nan noo elefar, jiha i ngohi manyu warun nei to gol diho LAHITOK manyu ki lwahu nan diho kidak fad.” ²⁵Tinyia o joo Saul diho David, “I ngohi isi i ngon ko gum David kito nei, i tiyi cia isi sangite kuna hitoha manyu i lanyu dede.” Tona o loo David kikoi nenge, manyu o yite Saul kang.

27 ¹Ati i yi David akeake o joo, “Lobo far to kulo faritin, ki fade cia Saul nan. Tohi na i jir na nga tiyi nan inyí ki fejaru iya kof lo cio kulo Pelestina. Oto cia Saul ki ngohi tahita nan lobo faji to kof lo Israel, ato cia nan a rwe to kana nenge.” ²Oto David ko cio mia ile kuna lorumu o ngoni ko inyí ko wojuno o fworí diho Akis kito lo Maok kabu lo Gas. ³I tongo David ko cio kunenge ko Akis idi Gas. Orumu kuna cio tolobito tolobito o ngoni ko ngorwo ko tee kuneicieng manyu o ngoni. David ko ngorwo kunenge Ahinoam lo Jezreel ko Abigail lo Karmel lafuserito lo Nabal. “Ka lo rihohini Saul o joo li fe David iya Gas, ida dong o rihe o tahita inyí.” Tinyia o joo David diho Akis, “Ka la rumu nan kisisio to ketemoni nino i ngohi ki ciori nan faji iyo kangite kulo ene kof o jir nan a manya ijia, nyio i tongore karwaani nino ko isi kang lo obolore?” ⁶Dong to lafar i co Akis inyí Ziklag manyu lo lotu nan kang ara lo kabuno kulo Juda many to lafar. ⁷I tong David kof lo Pelestina to kari lobito ko ofahin ongon. ⁸Tinyia o lorita David ko cio kunenge kata cio kulo Gesur, Giriz ko cio kulo Amalek. Many to berien o manya kuno cio kof na loro iya Ijipt ko Sur. ⁹Ka li bur David lobo kof, i fade inyí cio fad; rei, ngorwo ko tee, ati o katu kera, kicu, sigiriahin, lonagahin ko kyelani o yitorore diho Akis. ¹⁰Ka li tifi Akis o joo, “I fwo adi ite kata aji elefar?” I nyiahahita David o joo, “Iya ngati lo Negev lo Juda kode Negev lo Jerameel kode Negev lo cio kulo Kenit.” ¹¹Ida inyí o ngerihi retoni kode ngorwani o war i yauni iya Gas tonyio i yio cia inyí o joo, “Ngo fworí ha cia o rihohini cio to ohoi o joo, ‘I tiyi oho David jii ko jii.’” I tiyitita orumu inyí jii to na lo ngonore inyí kof lo Pelestina. ¹²I geno Akis David manyu o joo akeake, “Lo ngwo inyí iyo cio kunenge Israel tona ara cia inyí karwaani nei tur.”

28 ¹To kunu faritin o tubu cio kulo Pelestina karemok kuneicieng lo fworó rem ko Israel. O joo Akis diho David, “O jir isi i yen jimitan i lihita cia isi ko cio kunino ko nan to kiji lo karemok.” ²O joo David diho Akis, “Ito cia isi token nino i deu tohi na ngi tiyi karwaani nino.” I nyiahahi Akis o joo, “O jir noo, ahi fik cia nan isi ara karicani nei tur.” ³Tona orumu Samuel lo wei manyu i toyo Israel fad to inyí manyu o nuhahini inyí kalenge na lo ngon Rama, orumu Saul li fuhe ibwonok ko kalamak to kof lo Israel. ⁴O tubuno cio kulo Pelestina o fwonuni o gurohini kem neicieng Sunem, tinyia o tubu manyu Saul cio kulo Israel fad o fwonuni o gurohini kem Gilboa. ⁵Ka lo deu Saul karemok kulo Pelestina, o bang inyí; i fut bangun tau nenge. ⁶I tifi inyí LAHITOK ati ida LAHITOK i nyiahu diho inyí to kitirija kode to Urim kode to kamocak. ⁷O joo dong Saul diho karicak kunenge, “Ito rumu ba diho nan lobo ngorwani ibwoni.” O joo icieng diho inyí, “O ngon lobo Endor.” ⁸Oto Saul lo kiti rioro ken nenge i cief kyelani kuna lida ara kulo okabwe o fworí ko cio are diho na ngorwani karue, o joo inyí diho na ngorwani, “Ki tifihi nan okorif, manyu i yauno diho nan na la let nan.” ⁹Ati o joo na ngorwani diho inyí, “Dede i yen isi tohi na li tiyi Saul, li fuhe inyí ibwonok ko kalamak lo ene kof. Nyio i loha isi warun nei lo ki yauno wei diho nan?” ¹⁰I buti Saul diho inyí to LAHITOK o joo, “Dede iya na lo warare LAHITOK ida cia ki fadari isi to ene tenya.” ¹¹Tinyia i tifi na ngorwani inyí o joo, “Ngai i wak isi a lolongu nan diho isi?” O joo inyí, “I lolongu Samuel.” ¹²Ojo na ngorwani o deu Samuel, i gore inyí to ogoro na ikwat o joo diho Saul, “Nyio kiti Nonong isi nan? Isi Saul.” ¹³O joo kabu diho inyí, “Ke bang. Nyio i deya isi?” O joo na ngorwani, “A deya nan okorif o rutuno to kof.” ¹⁴I tifi inyí o joo, “O ri inyí iya nyio?” O joo ibwoni, “O lotuno tungani retoni ngoroyoni na li ciefta kyela na i joro to kof.” Saul ko yenun jimitan ara Samuel, oto inyí ko gungon o rubuk o tir komom kof. ¹⁵O joo Samuel diho Saul, “Nyio ki yeyela isi nan, ki lolongu nan kai?” O joo Saul diho Samuel, “A ngon nan ki udo na hitok. Kiti remo cio kulo Pelestina nan manyu lo johe Lobanga diho nan. Lida Inyi o rihe ki nyiahahita nan tenya kode to kamocak kode to kitirija, dong ahi lolong nan isi o jir ki rihohi nan tohi na nga tiyi nan.” ¹⁶O joo Samuel, “Nyio ki tifta isi nan jijia ka lo johe LAHITOK diho isi manyu lara meroni nino? ¹⁷Li tiyi LAHITOK tohi lafa lo cik Inyi ara diho nan, lo kware LAHITOK okabwe to kac kunino li ciorihí diho loryehat nino – diho David. ¹⁸Tonyio ida afa isi i ning LAHITOK kode iti fut kilongo nenge iyo cio kulo Amalek, li tiyi LAHITOK ene tenya elefar. ¹⁹I co cia LAHITOK isi ko cio kulo Israel fad kac kulo cio kulo Pelestina, manyu kiwanyi isi ko tee kunino fad ki ngon cia ko nan. I co manyu cia LAHITOK karemok kulo Israel kac kulo cio kulo Pelestina.” ²⁰Gaagaa Saul ko uroro kof o bir, i fut ko bangun tonyio to tenya lo Samuel. O ru golun nenge tonyio i tong inyí lafar fad ko na karue fad ida o nyia lobo tohi. ²¹Ka lo

lotu na ngorwani diho Saul o deu jimitan lo ryenya inyi noo, o joo diho inyi, "To de lohi ning karwaani nino isi, la fik nan warun nei kana nei manyu a tiyi tohi na lohi rihohi isi nan kitiyo."²²Jijia dong lahitok to ning karwaani nino, manyu i ngohi ahi co nan isi lobo daha i nyia i rumunore golun i lorore kikoi nino."²³O beru inyi o joo, "Ida cia nan a daha." Ati o sod cio kunenge na ngorwani tana inyi manyu o ning inyi icieng. O woju inyi to kof i tongohino kai lo lagere."²⁴O ngon orumu na ngorwani ko kace na i fir kaji nenge ko ngoto deudeu, o dumu inyi kude kofwo i ngol ko funa mugati kuna lo ru ibula."²⁵Oto inyi o fik ketemoni lo Saul ko cio kunenge manyu o nyia icieng, icieng ko wojuno na karue bito ko fworo.

29 ¹O tubu cio kulo Pelestina karemok kuneicieng fad iya Apek manyu o gurohi cio kulo Israel kem neicieng Jezreel o nyiha ko ipulak lo kifi. ²Ka li dororo kulahitoha kulo Pelestina to olehi kuneicieng kulo miahin ko alifi, i dororo David ko cio kunenge to kifwongi lo Akis. ³I tifa kulahitoha kulo karemok kulo Pelestina o joo, "Adi kuno Hibu?" I nyiahahi Akis o joo, "Ida David ene lafa lara lahitok lo karemok kulo Israel? Lohi tong inyi ko nan i lany kari manyu many to lu far lo ngerihinore inyi Saul ko jijia ida nan la rumu lobo kipal ken nenge?"⁴Ati i longo kabolok kulo karemok kulo Pelestina diho Akis manyu o jimi, "I ngohi ene tungani to yite o loo lafa faji li co isi inyi. Ida inyi ki tum fworo ko ohoi rem kode ngi belo cia inyi kiti remo ohoi to jore. Ngo cam diho inyi aja ki yauno kisisis lo lahitok nenge ken nenge i lany ka lida ara to kueci kulo kaweyak kulo karemok kuniyang?"⁵Ida re inyi ene David ene lo wolo icieng to kyeikyei kuneicieng o joo, "Li fad Saul alifi kunenge, manyu David tomoni kulo alifi kunenge?"⁶Tona i lolongu Akis David ko jimitan diho inyi, "Dede iya na lo warare LAHITOK, orumu isi i genoro manyu orumu nan a kwama ki tiyo ko isi iyo karemok. Many to lafa far li lotunore isi diho nan ko jijia ida nan la rumu lobo kipal ken nino ati ida kalanyunok ki ruk isi ki liharu ko ohoi rem. ⁷Jijia i beloro to kisiliban, ke tiyi lobo tohi lida iti kwama kabolok." ⁸Ati i tifi David o joo, "Nyio ha a tiyi nan? Nyio i rumu isi ken lo karwaani nino many to lafa far la lotunore nan diho isi ko jijia? Nyio li co nan ngida a lorore rem ko merok kulo lahitok kabu nei?" ⁹I nyiahahi Akis o joo, "A yen nan jimitan i dwaru isi to konyeha kunei iya Malaika lo Lobanga, oto hati o joo kabolok kulo Pelestina, 'Ida o cam inyi fworo ko ohoi rem'." ¹⁰Jijia to woju berien ko karwaak kulo lahitok nino kuna lohi lihita ko isi i fwo to kiwanyi berien o rihe o wanguno." ¹¹Tona o woju David ko cio kunenge kiwanyi berien lo yitoro iya kof lo Pelestina, manyu o fwo karemok kulo Pelestina iya Jezreel.

30 ¹O goru David ko cio kunenge Ziglag far lo uni. Tona orumu cio kulo Amalek lo kat Negev ko Ziglag. Li burahino icieng Ziglag ko curaru, ²manyu orumu icieng li niefaru ngorwo ko cio pili kuna lo ngoni iija; cio kulahitoha ko tee. Ida icieng i fade lobo to kiji neicieng ati i niefaru icieng cio o fwororehin. ³Ka lo goru David ko cio kunenge Ziglag, o rumahini kima lo keru kang manyu ngorwo ko tee kuneicieng li niefari. ⁴Dong i cira David ko cio kunenge kicira na ikwat many o ru golun lo sodoro kicira. ⁵I niefari ngorwo kulo David are fad; Ahinoam lo Jezreel ko Abigail lafuserito lo Nabal lo Karmel. ⁶O ngon orumu David ko kidak noo tonyio orumu cio kunenge i gugumo tenya lo caha inyi to morutok lo ki fadaru, orumu taulo kuneicieng tolobito tolobito lo dwari noo to tee kariok ko tee rei kuneicieng. Ati o rumu David golun iyo LAHITOK Lobanga nenge. ⁷Tinyia o joo David diho kadwarani Abiasar, "I yauno epod diho nan." I yauno Abiasar epod diho inyi, ⁸manyu i tifi David LAHITOK o joo, "Nga jifaru ha ba nan kuno kakatak? Ngati horu ha ba nan icieng?" I nyiahahi LAHITOK inyi o joo, "I jifaru icieng, i loo cia isi iti horu icieng manyu i tenu ki taluno kunu cio." ⁹O fwonu David ko kuna cio kunenge mia ile many ridat lo Besor, faji na lo tongore kunakude cio. ¹⁰O rumu cio mia are to kiji neicieng lo niamaha na lida o tumiti rangaru ridat ati o sodoro David ko mia ongon tiforo. ¹¹O rumahini lobo Ijiptoni mwang i yauni diho David. I ciori inyi kifi kulo mata ko daha, ¹²angati lo mugati lo bule na li tatadi ko lo ngak kulo vino o nyia inyi. ¹³I tifi David inyi o joo, "Ira isi lo ngai? I lotu isi to aji?" I nyiahahi inyi o joo, "Nan Ijiptoni, opii lo Amalekani. Ki rwatahi lahitok nei nan faritin uni to na la mwayare nan." ¹⁴Ki kat ohoi Negev lo cio kulo Keres ko kude kofikofi kulo Juda ko Negev lo Kaleb, manyu ki cur Ziglag. ¹⁵I tifi David inyi o joo, "Ngohi rihoro ha isi nan diho kuno kakatak?" I nyiahahi inyi o joo, "I butia diho Lobanga jimitan ida cia isi ki fade nan kode ki co nan diho lahitok nei, ato cia nan ahi yaru isi diho icieng." ¹⁶O rihoro inyi David o fwori o rumuni kuna cio i sarihi kof daha ko mata ko ruma to bara na hitok na lo katu icieng to kof lo Pelestina ko kof lo Juda. ¹⁷Iti rem David icieng many to lo doyorore lo kolong many kurou lo lobito far nenge, o ru lobo lo fur ara kafurak kude kilahaji mia ongon li rwok lonagahin ko ki fejaru. ¹⁸I talu David sangite dot kuna li yaru cio kulo Amalek ara lobito ko ngorwo kunenge are. ¹⁹O ru orumu lobo tungani lida o rumahini; ngoroyoni kode kito retoni kode karioni, sang kode sangite kunakude kuna li yaru icieng. I nyiahuno David sangite fad. ²⁰I yaru inyi kera ko kicu fad o mir cio kunenge, kude to ketemoni lo sang kunakude o joo, "Ara kuno kulo David." ²¹Tona o lotu David diho kulangole cio mia are lo niamaha ida o tum ki jifita inyi, kula lida o rang ridat lo Besor. O fwonu icieng kiti rico David ko kulakude cio lo ngoni ko inyi. Ka lo fwonuno oho David ko cio kunenge, i tifi icieng jimitan o ngoni icieng aja. ²²Ati o joo kulakude cio i rohori ko kasasuok kuna cio lo ngoni iyo kuna li lihu ko David, "Tona lida icieng ki liharore ko ohoi, ida cia icieng ki ngar ko ohoi kuno sangite li taluni oto hati o tum tungani lobito lobito to kiji neicieng dumuno ngorwani nenge ko tee kunenge o loo." ²³I nyiahahi David o joo, "Ida recera kunei, ke tiyi jii to sangite kuna lohi co LAHITOK ohoi. Lohi ric inyi ohoi manyu ki lwahu ohoi to kac kulo kakatak kuna lo fwonu jore kenite kuniyang." ²⁴Ngai cia lo ning kuna li tenya ite? O jir ikorit lo tungani na lo tong rica taban o ri ko lo nu lo loo rem, o kor cia icieng fad ara na i riworo." ²⁵O fik David na tenya ara cik to Israel many to lu far ko jijia. ²⁶Ka lo goru David Ziglag, o cule kude iyo kuno sangite li taluni diho lohita kulo Juda kuna lara morot kunenge o joo, "Sangite kuno kuna lara kiciorita diho ite iyo sangite kuna li taluni iyo merok kulo LAHITOK." ²⁷O cule David icieng iyo cio kuna lo ngoni Betel, Ramos, Negev ko Jatir, ²⁸ko iyo cio kuna lo ngoni Aroer, Sipmos, Estemoa. ²⁹ko Rakal; iyo cio kuna lo ngoni kangite kulo cio kulo Jeramalit ko cio kulo Kenit ³⁰ko kuna lo ngoni Horma, Bor Asan, Atak ³¹ko Hebron ko kuna lo manya kofikofi fad kulafa li duhare manyu i loritare inyi ko cio kunenge.

31 ¹Tinyia o rem karemok kulo Pelestina ko karemok kulo Israel, i fe cio kulo Israel to ketemoni neicieng manyu o wei beciek to kai lo donge lo Gilboa. ²Iti rwangaru cio kulo Pelestina Saul ko tee kunenge to na i rohoi manyu i fadari tee kunenge Jonasan, Abinadab, ko Malki – Sua. ³O gero hino rem faji na lo ngon Saul manyu ojo monyeri kulo kawona o ngor inyi, i riafuni inyi ara na i rohoi. ⁴O joo Saul diho katehitani lo kiremita kunenge, “To dumu ngalem latubot nino ki fade nan kode o fwonu cia kulo lerohai lida i liri ki fade nan ki songarehin.” Ati o bang katehitani lo kiremita kunenge ida i tiyi jii; tona o dumu Saul ngalem latubot nenge ko urohinore o cuhoro, o wei. ⁵Ka lo deu katehitani lo kiremita jimitan lo wei Saul, o urohino manyu inyi iyo ngalem nenge o weiti ara lobito ko inyi. ⁶Dong o wei Saul ko tee kunenge rei uni ko katehitani lo kiremita kunenge ko cio kunenge fad la far bito. ⁷Ka lo deu cio kulo Israel kuna lo manya ridat ko kulo tode lo Jordan jimitan li fe karemok kulo Israel manyu jimitan lo wei Saul ko tee rei kunenge, i ngohi icieng kangite kuneicieng i fejadi. Manyu o fwonu cio kulo Pelestina i tongo ijia. ⁸Kiwanyi nenge ka lo fwonu cio kulo Pelestina laha kaweyak, o fwonu o rumahini Saul ko tee rei kunenge kai lo donge lo Gilboa. ⁹O ngute icieng kue nenge o pucari koti kiremita nenge manyu o cule icieng ifak kof lo Pelestina fad o fworori o rihohini na layomit kajihit kulo lopidingahin kuneicieng ko cio kulo kof neicieng fad. ¹⁰O fihahini kiremita nenge kaji na li worarehin Astores ko gurohinoti ken nenge ken lo lohiti kiwata lo Bet San. ¹¹Ka lo ning cio kulo Jabes Gilead tohi na li tiyi cio kulo Pelestina ken lo Saul, ¹²o fwo cio kagolok kuneicieng karue many Bet – San. O dumu icieng kenite kulo oho Saul ko tee kunenge to lohiti lo Bet – San i yari o fworori o curari to Jabes. ¹³Oto hati i cohuni koi kuneicieng ko fworori nuhahino fotiri lo kwai na lo ngon Jabes oto hati ko faranun kinga ko kure to faritin mietare.

2 Samuel

1 ¹v1 To kifwongi lo wei lo Saul, o yitu David to rem na lo kerunore inyi cio kulo Amalek o lotu i tong Ziglag faritin are. ²To far lo uni o goru tungani na lo lotu to kem lo Saul na lo cir kyelani kunenge o nuhahi fur kue. Ka lo lotu inyi diho David, o urohino inyi kof lorubuhe lo ki wora inyi. ³I tifi David inyi o joo, “I lotu isi to aji?” I nyiahahi inyi David o joo, “A feju nan to kem lo Israel.” ⁴I tifi David inyi o joo, “Ki rihohi nan. Nyio li tiyihino?” I nyiahahi inyi o joo, “Li fe cio to rem o wei beciek kuneicieng, manyu lo wei Saul ko Jonasan.” ⁵Oto David i tifi na lokilahaji li yauno na layomit o joo, “Aja i yen isi jimitan lo wei Saul ko kito nenge Jonasan?” ⁶O joo na kito lokilahaji, “Orumu nan a ngon kai lo donge lo Gilboa, a deu nan Saul o ganga iyo fere nenge i fuhuno gadigadihin ko kamiritak kuneicieng inyi. ⁷Ka lo ngolo inyi ki deu nan, ki lolong inyi nan. A tifi nan inyi a joo, “Nga tiyi ha ba nan nyio diho isi?” ⁸Ki tifi inyi nan o joo, “isi ngai?” A nyiahahi nan a joo, “Nan Amalekani.” ⁹Oto inyi o joo diho nan, “Ou ki fade nan! A ngon nan iyo mejun lo wei ati a rihe nan a war.” ¹⁰Tona a loo nan a woita a nyiha ko inyi ko ki fadaru inyi tonyio orumu nan a yen jimitan ka lo uroro inyi ida cia o war. Ato nan a dumu tahi na lorumu o ngon kue nenge ko oguliti to okoko nenge, kuno la yauno nan diho isi lahitok nei.” ¹¹Oto David ko cio kunenge fad ko cira kyelani kuneicieng, ¹²i toyo icieng o faraniti ko kinga many kurou to Saul ko kito nenge Jonasan ko to karemok kulo LAHITOK ko to kof lo Israel tonyio lo wei icieng iyo fere. ¹³O joo David diho na lokilahaji li yauno layomit diho inyi, “I lotu isi to aji?” I nyiahahi inyi o joo, “Ara nan kito misiohoni, Amalekani.” I tifi David inyi o joo, “Nyio ida orumu isi i bang tingo kana lo ki fadaru tungani na lo twe LAHITOK?” ¹⁴I tifi David inyi o joo, “Nyio ida orumu isi i bang tingo kana lo ki fadaru tungani na lo twe LAHITOK?” ¹⁵Oto David i lolongu lobito tungani to kiji lo cio kunenge o rihohi inyi o joo, “I loo i fade inyi!” Tona o loo i fade inyi many o wei. ¹⁶Tonyio orumu David lo joo diho inyi, “I ngohi okoto nino to ngon kue nino. Kutuk nino token li co saden ken nino na li jimitare isi, “A fade nan tungani na lo twe LAHITOK.” ¹⁷O wol David ene wole lo tai to Saul ko kito nenge Jonasan, ¹⁸manyu o cik o joo o jir cio kulo Juda iti yeni ene wole lo tai lo kawo. (I gero iyo buk lo Jasar) ¹⁹I fadahini kwatun nino kai lo donge nino Israel. Ito de koditi na lo weyarore rei kagolok! ²⁰Ke rihohiti ene tenya kang lo gas, ke tulohi ene tenya Askelon; tonyio o kwama cia ngorwo kulo Pelestina, tonyio o kwama cia ngorwo kulo cio kuna lida i liri. ²¹Donge lo Gilboa; I ngohi lokolukolu kode kuju to ru to kai nino, ke co kuju o caa iyo manatak kunino kuna lo poti; Tonyio to kai nino liti kaji buhuno kulo kagolok, lida o rihe o twei buhu lo Saul to ngoroni. ²²Iyo okoto lo cio kuna li fadari, iyo tyang lo kenite kulo kagolok; ida orumu kawo lo Jonasan i belo jia, ida orumu ngalem latubot lo Saul i belo ida i mone. ²³Saul ko Jonasan; to warun i maruni afa icieng to damun, manyu ida icieng o kora to wei; I feji afa icieng i lany logigahin, o goli afa icieng i lany ngatunyo. ²⁴Ngorwo kulo Israel; i cirati Saul na lohiti ciefe ite kyelani kuna i dwaruha, na liti bibil kyelani kuningi to fada kulo dahab. ²⁵Ito de koditi na lo weyarore rei kagolok to rem! I fadahini Jonasan kai nino Gilboa. ²⁶Ahi cira nan isi rece nei Jonasan; i gol afa isi diho nan i lany fad. O dwaru afa kimaruno nino to nan noo, o dwaru afa i lany ki maruno lo ngorwo. ²⁷Ito de koditi na lo weyarore rei kagolok! Lo keroro sangite kulo rem!”

2

¹To kunu faritin i tifi David LAHITOK o joo, “Nga loo nan lobo kang to kangite kulo Juda?” O joo LAHITOK, “I loo.” I tifi David o joo, “A loo aji?” I nyiahahi LAHITOK o joo, “Iya Hebron.” ²Dong o loo David ijia ko kuna ngorwo kunenge are; Ahinoam lo Jezreel ko Abigail lafuserito lo Nabal lo Karmel. ³I yaru manyu David kulafa cio lo ngoni ko inyi lobito lobito ko cio kulo kaji nenge, o fworori i tongoti Hebron ko kangite kuna li rit inyi. ⁴Oto cio kulo Juda o fwonu Hebron manyu to ijia o twei David ara kabu lo imaniti lo Juda. Ka lo rihohini David o joo, ara cio kulo Jabes Gilead lo nuk Saul, ⁵o cule inyi ifak diho icieng na lo joo, “I ngohi LAHITOK ki gatahi ite gum to ki totoro ene tic lo jiran diho lahitok ningi Saul, lo nuha inyi. ⁶Jijia i ngohi LAHITOK ki totorohi ite jiran ko kigenoro, ahi totorohi manyu cia nan ite na kisisio bito to na li tiyore ite jii. ⁷Jijia dong iti ra kagolok kuna i ngereha to nyio lo wei lahitok ningi Saul manyu lohi twei cio kulo imaniti lo Juda nan ara

kabu neicieng.⁸Manyu tona, o dumu Abner kito lo Ner lahitok lo karemok kulo Saul Isboses kito lo Saul i yauno inyi Mahanaim,⁹ o fik inyi ara kabu na lo lanyu Gilead, Asuri ko Jezreel manyu o lanyu Ephraim, Benjamin ko kof lo Israel fad.¹⁰Orumu karihin kulo obolare lo Isboses kito lo Saul lara keek ongon na lo fihahinorehin inyi ara kabu lo Israel, o lanyu inyi to karihin are. Ati i wasihi imanit lo Juda ningo David.¹¹Ara afa ki tongo lo David ara kabu lo Juda to Hebron karihin mietare ko ofahin ile.¹²O ngerihi Abner kito lo Ner ko karemok kulo Isboses fad Mahanaim ko fworiti Gibeon.¹³O loo Joab kito lo Zeruia ko karemok kulo David iti ric icieng iyo tafar lo Gibeon. I tongo ilulung lobito angati lo tafar, i tongo lobito lobito ngati.¹⁴Tinyia o joo Abner diho Joab, "Ngati dumu ba kude kilahaji i ngohi to bahati to kac ketemoni niyang." O joo Joab, "O jir, i ngohi icieng i tiyi." ¹⁵Oto icieng o woju, i kenuni tomon ko are to imanit lo Benjamin kulo Isboses kito lo Saul ko tomon ko are to ngati lo David.¹⁶Tinyia i nief tungani lobito lobito kue lo kaletoni to kana ikajong; ara na lo tutumi to are to are oto hati ko cuho kocehe lo kaletoni to ngalem o uroro icieng kof o weiha ara lobito. Inyi i lolongorehin na faji to Gibeon o joo, Helkas Hazurim.¹⁷O bolo rem lafar noo manyu o lanyu cio kulo David Abner ko cio kulo Israel.¹⁸O ngoni orumu tee rei kulo Zeruia uni ijia; Joab, Abisai, ko Asael. Tinyia i fe afa Asael iya lewa.¹⁹O tunaru inyi Abner na lida i belo iya iteten kode iya ikajong, iti rwangaru inyi.²⁰O ngolo Abner i tifi o joo, "Isi na Asael?" I nyiahahi Asael o joo, "Ibo nan."²¹Oto Abner o rihohi inyi o joo, "I belo iya iteten kode ikajong i fuha lokilahaji i riju kiremita kunenge." Ati ida Asael iti cung kiti rwangita inyi.²²O sony Abner Asael ari o joo, "Iti cungo kiti rwangita nan! I wak isi nan ahi fade isi to nyio? Aja cia a deya nan komom lo rece nino Joab?" ²³Ati o beru Asael ki ngohino kiti rwangita inyi, tona o cuk Abner kocehe lo Asael to pilpil lo fere lokorwonge i fa korwong. O urohino inyi inyia ko weyaru, manyu o woita cio fad ka lo goruni na faji lo weihinore Asael.²⁴Ati iti rwangaru oho Joab ko Abisai Abner manyu ojo lo doyoro kolong, o fwonuni donge lo Ama na lo nyiha ko Gia iya kikoi na lo loro kof na ikakole to Gibeon.²⁵Oto cio kulo Benjamin ko tubuno korwong lo Abner, o tubahi icieng kenite ara ilulung ko fiha lowoitare neicieng kai lo donge.²⁶I lolong Abner Joab o joo, "O jir dong ngalem o diloro cio iya ijia? Ida isi i deu jimitan i yauno mute ene tenya liwa? Many anu cia i rihohinore isi cio kunino kiti cungo kiti rwangita Israel kaletok?" ²⁷I nyiahahi Joab o joo, "Dede iya na lo warare Lobanga, ngara ida isi i tenya jii kuno cio iti rwangaru icieng many o wang."²⁸Tinyia o kut Joab ture oto karemok fad ko woita, ida icieng o rihe iti rwangita cio kulo Israel ida manyu o rihe o remiti.²⁹O fwo oho Abner ko cio kunenge na karue mwaa ara Araba, o rang icieng Jordan o sodoroti to na kiwany many Mahanaim.³⁰Tinyia iti cung Joab kiti rwangita Abner ko tubuno karemok fad, o rumuni karemok kulo David tomon ko mietangon o ru na lida i kenahini Asael.³¹Ati orumu cio kulo David li fade cio mia uni ko keek ile kulo Benjamin kuna lorumu o ngoni ko Abner.³²I yaru icieng Asael o fworio o nuhanini kwecere lo apa nenge to Betelehem. Oto hati Joab ko cio kunenge o lot karue mwaa o goruni Hebron lo wanguno kof.

3

¹I yaru rem lo kiji lo kaji lo Saul ko kaji lo David faritin beciek, o sodoro David golun noo manyu o sodoro kaji lo Saul ki rii to faritin.²O tomonohini David tee to Hebron; ara afa okang nenge Amnon kito lo Ahinoam lo Jezreel.³Kito na li jifahi inyi Kileb kito lo Abigail lafuserito lo Nabal lo Karmel, kito lo uni inyi Absalom kito lo Maaka kito lo kabu Talmai kabu lo Gesur.⁴Kito lo ongon inyi Adonija kito lo Haggis, kito lo miet inyi Sepatia kito lo Abital,⁵ko kito lo ile inyi Isream kito lo ngorwani lo David Eglai. Ara kuno tee kuna lo tomonohini David to Hebron.⁶To kuna faritin kulo rem kiji lo kaji lo Saul ko David, orumu Abner o ngon kiti golo lohitongore nenge to kaji lo Saul.⁷Tona orumu Saul o ngon ko lobo ngorwani lo bara Rizpa kito lo Aia. Manyu o joo Isboses iyo Abner, "Nyio i ruma isi ngorwani lo apa nei?"⁸I longo Abner noo to na tenya lo teny Isboses, oto inyi i nyiahahi o joo, "Ara nan ikure to ngati lo Juda? Many ko jijia a rihe nan a tiyo to kaji lo apa nino Saul ko to cio kulo kalenge ko morot kunenge, ida nan lahi fotohi isi diho David. Ito hati, jijia isi ki doro nan to kupal iyo ene ngorwani?"⁹I ngohi Lobanga i tiyi iyo Abner to na i gol manyu o gal ka lida nan a tiyi iyo David tohi lafa lo cik LAHITOK diho inyi to kibutia ¹⁰manyu ati ngade okabwe to kaji lo Saul ko kiti golo seger lo David to Israel ko Juda many to Dan many Beerseba."¹¹Ida dong Isboses o tum rihohino lobo tenya ari diho Abner tonyio orumu inyi lo bang Abner.¹²Tinyia o cule Abner ifak to ngati nenge diho David o joo diho inyi, "Lo ngai ene kof? To fik ningoro ko nan ato cia nan ahi lwak isi ki yauno Israel fad diho isi." ¹³O joo David, "O jir, a fik cia nan ningoro ko isi. Ati a wak cia nan lobito tohi diho isi, ke lotu longonore nei many ka li yauno isi Mikal kito lo Saul diho nan ka li lotuno isi deya nan."¹⁴Tinyia o cule David ifak diho Isboses kito lo Saul ara na lo joo, "Ki co nan ngorwani nei Mikal lafa la yem nan to buruhin kulo komoma kulo cio kulo Pelestina mia."¹⁵Oto Isboses i co ciha many i co i yauni inyi to kolo retoni nenge Paltiel kito lo Leis,¹⁶oto hati retoni nenge i jifita inyi i cira many Bahurim. Tinyia o joo Abner diho inyi, "To yite iya kang." Oto inyi ko yitoro.¹⁷O tuba Abner ko lohitwaha kulo Israel ko jimitan diho icieng, "Many to kunu faritin i wak afa ite kiti raha David ara kabu ningi,¹⁸jijia ito fik bo dong! Tonyio o cik afa LAHITOK diho David o joo, "To karwaani Nei David, a lwahu cia Nan cio Kunei Israel to kac kulo cio kulo Pelestina ko to kac kulo merok kuneicieng fad."¹⁹O tenya manyu Abner ko cio kulo imanit lo Benjamin to ken nenge, oto hati ko loro iya Hebron rihohino David tohi na lo teny cio kulo Israel ko tohi na lo wak cio kulo imanit lo Benjamin ki tiyo.²⁰Ka lo lotu Abner na lorumu i lihita ko cio keek are diho David Hebron, i kukumahi David karama to inyi ko cio kunenge.²¹Oto Abner ko jimitan diho David, "I ngohi dong a loo nan deu a loo a tuba cio kulo Israel fad ara kulo lahitok kabu nei, o jir icieng o fik ciharu ko isi o jir isi i lanyu kof fad iya idi li wahare isi." Tona i co David Abner o loo, manyu o loo inyi to kisiliban.²²Tinyia gaa gaa, o yitu karemok kulo David ko Joab to jore o katunoti sang ko sangite beciek. Ati orumu Abner ida o ngon ko David inyia Hebron tonyio orumu David li niamahi inyi manyu o loo inyi to kisiliban.²³Ka lo goru Joab ko karemok fad kuna lo ngoni ko inyi, o rihohini inyi jimitan lo lotu orumu Abner kito lo Ner diho kabu manyu o joo li niamahi kabu inyi manyu o loo inyi to kisiliban.²⁴Tona o loo Joab diho kabu i tifi inyi o joo, "Nyio ene li tiyi

isi? To de o lotu Abner diho isi, nyio i lahahi isi inyi o loo? Jijia lo loo inyi! ²⁵I yen isi Abner kito lo Ner, o lotu inyi kiti nononga isi ko deya lotita nino ko rumuno sangite fad kuna li tiyo isi.” ²⁶Joab ko ngerihino David ko loro cularu ifak omot lo Abner ko fworoti i nyiahuni inyi to itibi lo Sira ati ida orumu David o yen. ²⁷Tona ojo Abner o yite Hebron, i yaru Joab inyi lobo rigic mejo langun lo wak loro mongahino inyi lobo tenya, dong tinyia lo ki leno lo okoto lo rece nenge Asael, o cuk Joab inyi kocehe to ngalem inyi ko weyaru. ²⁸To kifwongi ka lo ning David na tenya, o joo inyi, “Ki lunya ohoi ko okabwe nei ene tenya tur to ketemoni lo LAHITOK lo okoto lo Abner kito lo Ner.” ²⁹I ngohi okoto nenge to dohi kue lo Joab ko kue lo agwala nenge fad! Ke co kolo Joab o ru ko lobo tungani lo mwai locagura kode dohu kode na li tehita to coli kode na li fadari to ngalem kode na ikinga. ³⁰I fade oho Joab ko rece nenge Abisai Abner to ki fadaru rece neiceing Asael to rem lo Gibeon. ³¹Oto David ko rihohino Joab ko cio fad kuna lo ngoni ko inyi, “Ito cir kyelani kuningi manyu i ciefoto kyelani kulo kitoyo manyu ito lot to kitoyo to ketemoni lo Abner.” O lot manyu kabu David token nenge to omot lo kitara na lo tingitarenin Abner. ³²O nuhahini Abner Hebron manyu i gore kabu kicira to kwecere lo Abner, i cira manyu cio fad. ³³O wol kabu ene wole lo tai to Abner, “O cam orumu Abner wei iya na lo weyaritare kapalak? ³⁴Ida orumu kac kunino o tora, ida manyu o rici kejuha kunino; I uroro isi iya na lo uroritare cio ketemok kulo kasasuok.” Manyu i cira cio fad to iny ari. ³⁵Oto icieng fad o fwonu o tan David lo daha lobo tohi o rihe o wang, ati i butia David o joo, “I ngohi Lobanga ki tiyi diho nan to na i gol manyu o gal, ka la mang nan mugati kode lobo daha o rihe kolong ida lo doi!” ³⁶O deu cio fad manyu o kwamati; dede sangite fad kuna li tiyi kabu, iti kwama icieng. ³⁷Dong to lafar, o yen cio pili kuna lo ngoni ijia ko Israel fad jimitan ida kabu o ngon ko kana iyo wei lo Abner kito lo Ner. ³⁸Tinyia o joo kabu diho cio kunenge, “Ida ite i deu jimitan lo wei lahitok lo karemok ko tungani na i gol to Israel elefar?” ³⁹Manyu jijia, kileng lara nan kabu na lohi twei; a goro nan manyu kuno tee rei kulo Zeruia lo goli ki lany nan. I ngohi Lobanga to dum cio kuna li tiyo kupal iya na lo cam to ticitici kulo rohojun kuneicieng.”

4 ¹Ka lo ning Isboses kito lo Saul o joo lo wei Abner to Hebron, o colie tau nenge manyu i nief bangun Israel fad. ²Tona orumu kito lo Saul o ngon ko cio are kuna lo bolojohi kakatak. O bara lobito Baana, lobito o bara Rekab; ara orumu icieng tee kulo Rimon Beerosani to imanit lo Benjamin tonyio ara Biro angati lo Benjamin ³tonyio i fe afa cio kulo Biro iya Gitaime manyu o fworu o manyati ijia iya misiok ko kulo faritin. ⁴O ngon afa Jonasan kito lo Saul ko kito retoni na li ngwal kejuha fad. Orumu inyi o rihe ara karihin miet na li yaunorehin layomit lo Saul ko Jonasan lo Jezreel; o tingu kanafani inyi i feitare ati iya na lo rocore inyi, o uroro kito kejuha ko ki palaru. O bara afa karana nenge Mepiboses. ⁵Tinyia o fwo oho Rekab ko Baana tee kulo Rimon iya kaji lo Isboses manyu o goru icieng ijia kiji lo far orumu inyi o yore jio kulo far. ⁶O fwo icieng iya kudule lo kaji mejo o fworu ngonyuno ngamang geme oto ko cuhoti kocehe nenge, oto Rekab ko rece Baana ko rawaru. ⁷O rute orumu icieng kaji o fworu o rumahini inyi o geto lagere kudule logetore nenge. Langun lo cuk icieng inyi li fadi ko ngutunoti kue nenge, o tehita icieng kue lo na tungani ko lotitati karue mwaa ara Araba. ⁸I yauno icieng kue lo Isboses Hebron diho David ko jimitan diho kabu, “Kue lo Isboses ene kito lo Saul lafa lara meroni nino lafa lo tem ki fadaru isi. Elefar li lenu LAHITOK lahitok niyang kabu iyo Saul ko tee kunenge.” ⁹I nyiahahi David Rekab ko rece Baana tee kulo Rimon Beerosani o joo, “Dede iya na lo war LAHITOK na lohi lwahu nan iyo kidak fad. ¹⁰Afa ka lohi rihohi lobo tungani nan o joo lo wei Saul i buha o joo a yauno inyi layomit na i jir diho nan, a niefu nan inyi ko ki fadaru to Ziglag; kidumi afa na la co nan inyi to layomit nenge na. ¹¹O bolo dong o ri aja ka lo fwo kasasuok i fade tungani na lida i pal to kaji nenge ko to kai lo lagere nenge – ida dong o cam to nan jijia ki lifuno okoto nenge to kac kuningi, ati yomahi kof iyo ite!” ¹²Tona o cik David cio kunenge ko ki fadaroti icieng, o ngute icieng kac ko kejuha kuneicieng ko yihahinoti kenite kuneicieng kai o nyiha ko tafar to Hebron. Ati o dumuni kue lo Isboses o nuhahini kwecere lo Abner to Hebron.

5

¹O fwonu imaniti kulo Israel fad diho David to Hebron o joo diho inyi, “Kira ohoi tyang lo ken ko okoto nino token. ²Afa larahare Saul kabu na lohi lanyu ohoi, isi afa li rihorita cio kulo Israel remiremi. Manyu o joo LAHITOK diho isi, ‘Iti bal mute isi cio Kunei Israel manyu i lotu mute isi ira kalanyunoni neicieng.’” ³Ka lo fwonu lohitiwaha kulo Israel fad Hebron diho kabu David, o fik kabu ciharu ko icieng to Hebron to ketemoni lo LAHITOK manyu o twe icieng David ara kabu lo Israel. ⁴Ara afa David karihin keek uni na lo fihahinorehin inyi ara kabu lo Israel manyu o lanyu inyi to karihin keek ongon. ⁵To Hebron o lanyu inyi imanit lo Juda to karihin mietare ko ofahin ile, manyu to Jerusalem o lanyu inyi Israel fad to karihin keek uni ko uni. ⁶O loo kabu ko cio kunenge Jerusalem kiti remo cio kulo Jebus kuna orumu lo manya ijia. O joo cio kulo Jebus diho David, “Ida cia isi i rutu ene, ki tum ko kangodok ko kangurak ki tiho isi.” Orumu icieng i yio ojo ida David o tum rutoro ijia. ⁷Kileng ngorumu jii, i niefu David kigingi lo Zaion na lara taya lo David. ⁸Tona far o joo Davidm “Tungani na lo lanyu cio kulo Jebus o jir o rute ara lohiring lo kifi o gorunore iyo kunu kangodok ko kangurak kuna lara merok kulo David.” Inyi li co o fororehin o joo, “Ida kangurak ko kangodok o rute kang lo okabw.” ⁹O loo dong David o manya kigingi i lolong o joo, “Taya lo David.” O duk inyi kiwata lo lohiti i rit taya to kalelehin iya katua. ¹⁰Oto inyi ko sodoro golun noo tonyio o ngon orumu LAHITOK Lobanga ko inyi. ¹¹Tona o culu Hiram kabu lo Taiar katiyok ko sangite kulo tic diho David ara lobito ko ogolo kulo ciani Cedar ko kagatak kulo bauhini ko kacebak kulo morutok manyu o duk icieng kang lo okabwe iyo David. ¹²Tona David ko yenun jimitan lohiti golohi LAHITOK inyi ara kabu lo Israel manyu lo ting okabwe nenge kai to jiran lo manya lo cio Kunenge Israel. ¹³Langun lo jiok inyi to Hebron o yem David manyu i fejunore ngorwo kunakude to Jerusalem manyu o sodohino tee rei ko tee kariok kuna lo tomonohini diho inyi. ¹⁴Ara kuno

karanecio kulo tee kuna lo tomonohini diho inyi to ijia; Samua, Sobab, Nasan, Solomon,¹⁵ Ibar, Elisua, Nepeg, Japia,¹⁶ Elisama, Eliada, ko Elipet.¹⁷ Ka lo ning cio kulo Pelestina o joo lo twei David ara kabu lo Israel, o fwo icieng to golun fad tahita inyi ati orumu David lo ning oto ko loro logolore.¹⁸ Tona orumu cio kulo Pelestina lo fwonu i sarahi ridat lo Repaim.¹⁹ Tona i tifi David LAHITOK o joo, “Nga loo ha ba nan a burahino cio kulo Pelestina? I co cia Isi icieng kac kunei?” I nyiahahi LAHITOK o joo, “I loo tonyio a ciorihia cia Nan icieng kac kunino.”²⁰ Tinyia o loo David iya Baal Perazim manyu ko loro lanyuno icieng to ijia. O joo inyi, “Iya na li bulare kifi li bul LAHITOK iyo merok kunei to ketemoni nei. Tona iti barahini na faji o joo Baal Perazim.”²¹ I rwatahi cio kulo Pelestina lopidingahin kuneicieng ijia o fwonu oho David ko cio kunenge i yuhoro.²² Ari o fwonu cio kulo Pelestina i sarahi ridat lo Repaim; tona i tifi David LAHITOK manyu i fotu Inyi o joo, “Ke loo tiribiny ati i lora to korwonga kuneicieng ito hati i burahino icieng to ketemoni lo cianitok kulo logotyang.²⁴ Langun li ning isi kwatun lo kejuha kulo cio kuna lo ri mejo i doroti kai lo cianitok kulo logotyang, to ruharu deudeu inyi jimitan li tem LAHITOK ketemoni nino lo loro ki burahino rem ko cio kulo Pelestina.”²⁵ Tona i tiyi David iya na lo cihare LAHITOK inyi, manyu i fad inyi cio kulo Pelestina na liti rwangaru many to Gibeon many Gezer.

6 ¹O tubu manyu David tee kilahaji kagolok kulo Israel fad ari, icieng alifi keek uni. ²O loo inyi ko kuna cio kunenge fad Baala na lo ngon kof lo Juda lo fwo ki yauno Sanduk lo Lobanga to ijia na li lolongi to karana lo LAHITOK na lo lanyu fad, na li Kangana kiji lo cerubimi kai lo Sanduk.³ O fik icieng Sanduk lo Lobanga kai lo gadigadi ngejuk i yarunorehin to kaji lo Abinadab na lorumu o ngon kai lo donge. Orumu Uza ko Ahio tee kulo Abinadab o rica na gadigadi ngejuk ⁴lo ngon Sanduk lo Lobanga kai, oto hati Ahio o lot to ketemoni nenge. ⁵Oto David ko cio kulo Israel fad o kyati to kwama to golun neicieng fad to ketemoni lo LAHITOK to wolo, ko dingo ikumaha, ko nangahin, ko oja, ko bigoloho, ko tororo. ⁶Ojo icieng o goru kilongoni lo Nakon oto Uza ko ki niefa Sanduk lo Lobanga tonyio orumu mongi o ruruhita. ⁷I longo LAHITOK ken lo Uza to na tic lo jana nenge, tona o bok Lobanga inyi o weihi inyi inyia kalele lo Sanduk lo Lobanga. ⁸Tinyia i longo David tona li longojihinore LAHITOK Uza; o barare na faji Perez Uza ko elefar. ⁹O bang afa David LAHITOK lufar manyu o joo, “Aja ha cia Sanduk lo LAHITOK o lotu diho nan?”¹⁰ Ida dong inyi i ruk ki yaru Sanduk lo LAHITOK ko inyi iya taya lo David, tinyia i yaru inyi Sanduk kaji lo Obed Edom Gititani. ¹¹I tong Sanduk lo LAHITOK kolo Obed Edom Gititani to ofahin uni, oto LAHITOK i gatahi inyi ko kaji nenge gum. ¹²Tinyia o rihohini kabu David o joo, “Li gatahi LAHITOK kaji lo Obed Edom gum ko sangite pili kuna lo tehita inyi; to Sanduk lo Lobanga.” Tona o loo David ki yauno Sanduk lo Lobanga to kaji lo Obed Edom iya taya lo David to kwama. ¹³Langun lo rang kuna cio lo tingita Sanduk lo LAHITOK okoditi ile, i fotohi inyi mongo ko kace na i fir. ¹⁴Orumu David i ciefta epod ko kyela iribi o kyare to ketemoni lo LAHITOK to golun nenge fad, ¹⁵ka lo fwonuno icieng ko cio kulo Israel fad i yaunoti Sanduk lo LAHITOK, to kigorita ko kwatun lo turena. ¹⁶Ka lo rutuno Sanduk lo LAHITOK taya lo David, o deya kito lo Saul Mikal to lotupulec. Ojo inyi o deu kabu David i firita o kya to ketemoni lo LAHITOK, iti kaj inyi to tau nenge. ¹⁷I yauni Sanduk lo LAHITOK i kukumahini faji nenge katua lo kema na li kukumahi David to inyi manyu i fotohi David kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru ketemoni lo LAHITOK. ¹⁸Langun lo keru inyi ki fotohino kiciorita locurat ko kiciorita kulo kimoraru, i gatahi inyi cio gum to karana lo LAHITOK na lo lanyu fad. ¹⁹Oto hati inyi ko kicwara mugati ko ngak kulo tamur ko kulo vino kuna li tatadi diho tungani tolobito tolobito lo cio kulo Israel fad rei ko ngorwo, cio fad ko fwo kangite kuneicieng. ²⁰Ka lo yitu David kang ki gatahino cio kulo kalenge gum, o lotu Mikal kito lo Saul kiti rico inyi o joo, “O ting kabu lo Israel ken nenge elefar, o lot to locolo ketemoni lo kariok opiihin kulo karwaak kunenge iya tungani na i parita ataa!”²¹ O joo David diho Mikal, “Ara ketemoni lo LAHITOK na lohi nyumu nan; ida ara apa nino kode lobo tungani to kaji nenge lafar lohi utunore Inyi nan ara kalanyunoni lo cio Kunenge Israel, a kwama nan to ketemoni lo LAHITOK. ²²A tiyi cia nan tohi lo riri ken nei o gal ene manyu ati sidi cia nan ken nei to ketemoni nei. Ati iyo kuno tee kariok opiihin li tenya isi, ki deyati cia nan to rima na hitok.” ²³Manyu i tongo Mikal kito lo Saul o ru kito, many far lo weyaru nenge.

7 ¹Langun li tongohino kabu kang lo obolare nenge orumu LAHITOK li co inyi kiyioma iyo merok kunenge to ngatihin fad, ²o joo Inyi diho kamocani nenge Nasan, “Nan jijia ene la manya kaji oto hati Sanduk lo LAHITOK o ngon katua lo kema.”³ I nyiahahi Nasan kabu o joo, “Na tenya lo ngon tau nino, i tiyo iya na li yiore isi tonyio ki ngon LAHITOK ko isi.” ⁴Ati to na karue o lotu tenya lo LAHITOK diho Nasan na lo joo, ⁵“I loo to rihohi karwaani nei David i joo, Tohi na lo teny LAHITOK ene; Isi lohi duhohino nan kaji lomanyare?” Ida Nan la mang katua lo kaji many to far lafa la yaunore nan cio kulo Israel to kof lo Ijipt ko jijia, a lot afa Nan to fajihit iya fajihit ko kema ara lomanyare Nei. ⁷Iyo lotita Nei ko cio kulo Israel fad, la rihohi Nan diho lobo kalanyunoni neicieng na la dumu Nan ara katibalani lo cio kulo Israel a joo, “Nyio ida isi ki duhohi nan kaji to bauhini kulo Cedar?”⁸ Jijia dong to rihohi karwaani nei David i joo, “Tohi na lo teny LAHITOK ene; Ahi dumu Nan isi to olemore, to lohitalare lo kera manyu ahi fihahi isi ara kalanyunoni lo cio Kunei Israel. ⁹A ngon afa Nan ko isi fajihit fad kuna li loo isi manyu la dume Nan merok kunino fad to ketemoni nino. Jijia a co cia Nan karana nino o kwat iya karanecio kulo cio kakwatak to kof. ¹⁰Manyu a co cia Nan faji diho cio Kunei Israel manyu ati bulahi cia Nan icieng o jir o ngoniti ko kang na lara neicieng manyu ida o rihe iti gemati icieng. Ida cia cio karohejak i dony icieng ari iya lafa li tiyorehin to lohiciahi, ¹¹manyu o sodoroti ki tiyo many to kunu faritin la nyumunore Nan karihitak kulo cio Kunei Israel. Ahi co manyu cia Nan isi kiyioma iyo merok kunino fad. Ki letohi LAHITOK to ken Nenge diho isi o joo, LAHITOK to ken Nenge cia liti bulahi kaji nino. ¹²Langun lo ru faritin kunino manyu ka li yioma isi ko lohithawa kunino, ati woju cia Nan kinyiemoti nino o luny faji nino, tyang ko okoto lo ken nino manyu ati gol cia Nan okabwe nenge. ¹³Inyi mute li fak kaji lo karana Nei, manyu ati gol cia Nan seger lo okabwe nenge tur. ¹⁴Ara cia Nan apa nenge manyu ara cia inyi kito Nei, ka li pal inyi a bok cia Nan inyi to karioti na lo gitu cio, to boho na li tiyi kac kulo cio. ¹⁵Ati ida cia kimaruno Nei o dumaru

to ken nenge iya na la dumarore Nan to ken lo Saul na la dume Nan to ketemoni nino. ¹⁶O sio cia kaji nino ko okawe nino tur ketemoni Nei, iti golo cia seger lo okabwe nino tur.” ¹⁷O loo Nasan o rihohi tenyitenyi kulo ene kitiboti fad diho David. ¹⁸Oto kabu David ko loro i tongohino ketemoni lo LAHITOK manyu o joo, “Ngai nan Kagenyani LAHITOK, manyu arak aji nei nyio ki yaunore Isi nan many ene? ¹⁹Manyu o ri mejo o rihe kuno o ngoromahino to ketemoni nino, Kagenyani LAHITOK li teny manyu Isi to ketemoni lo warun lo kaji lo karwaani Nino manyu kuno cihichi li teny Isi Kagenyani LAHITOK ara to tungani jia! ²⁰Nyio manyu lobo ngo teny David diho isi? Tonyio i yen Isi karwaani Nino Kagenyani LAHITOK.” ²¹

²²I bolo Isi noo Kagenyani LAHITOK! O ru lobo lohi ri ko Isi manyu o ru lobo Lobanga ati Isi iya na lohi ningore ohoi to kiyoha kuniyang. ²³Manyu oho ngai lo ri ko cio Kunino Israel – misi lobito lobito keken to kof na lo loo Lobanga lwahuno ara cio kunenge ki tiyore sangite kuna i boroho liti rima lo ki fuharu misihi ko lobangahin kuneicieng to ketemoni lo cio Kunino kuna li lwahu isi to kof lo Ijipt. ²⁴Li nyumu isi manyu iti gol cio Kunino Israel ara Kunino token tur ko tur manyu li lotu Isi LAHITOK ira Lobanga neicieng. ²⁵Manyu jijia LAHITOK Lobanga to ric ciharu na li cik Isi to karwaani Nino ko kaji nenge tur. I tiyo iya na li cihare Isi. ²⁶O jir karana Nino o kwat tur. Manyu oto cia cio o joo, “Ara LAHITOK Kagoloni fad; Lobanga na lo lanyu Israel!” Oto cia kaji lo karwaani Nino David o gol to ketemoni Nino. ²⁷LAHITOK Kagoloni Lobanga lo Israel liti botohi Isi kuno diho karwaani Nino i joo, ‘Ahi fahahi cia Nan Isi kaji’ Tona lo rumu karwaani Nino golun lo tau lo ki lifa ene kilifa diho Isi. ²⁸Kagenyani LAHITOK ira Isi Lobanga! O cam ciharu Nino to ki geno manyu li cik Isi kuno sangite i jiri diho karwaani Nino. ²⁹Jijia i cwara tara kwama diho Isi ki gatahino gum diho kaji lo karwaani Nino, o jir o sio ketemoni Nino tur; tonyio li teny Isi LAHITOK Kagenyani manyu to gum na li gatahi isi o ngon cia kaji lo karwaani Nino ko gum tur.”

8 ¹To kula faritin, o lanyu David cio kulo Pelestina manyu o dume Meseg Ama iyo obolare nenge to kof lo Pelestina. ²O lanyu manyu David cio kulo Moab, i co inyi icieng o geto kof ara na lo pariti oto hati i pim icieng to karitun lo kofite. I fade kofi are are kuneicieng i ngohi kofite lo uni o war, oto cio kulo Moab o fwonu o ngoni iyo lanyuno lo David o sofoti manyu mocoro diho inyi. ³Oto manyu David o lanyu Hadadeza kito lo Rehob kabu lo Zoba lafar lo lorore inyi ki nyiahahinore lopidinga nenge tode lo kare lo Yuparets. ⁴I niefu David gadigadihin kunenge alif lobito, kamiritak kulo gadigadihin alifi mia mietare ko karemok alifi keek are. I ngungut inyi lovitihi kulo lakwenyi kuna lo rihita gadigadihin fad i ngohi mia lobito keken. ⁵Ojo cio kulo Aram kulo Damasko o fwonu ki ngara Hadadeza, kabu lo Zoba; i fade David icieng alifi keek are ko are. ⁶O fik inyi lohiriarehin kof lo Aram to Damasko manyu o fwonu cio kulo Aram ara kuna lo lanyu inyi manyu o sofoti mocoro diho inyi. I co LAHITOK David lanyuno iyo fajihit kuna lo goru inyi. ⁷O dumu David buhuno kuna li kukumi to Dahab kulo kabolorok kulo Hadadeza i yauno iya Jerusalem. ⁸To Teba ko Beresai, kangite kuna lara kulo Hadadeza, i yaru David mwala kuna i borengi. ⁹Ka lo ning Tou kabu lo Hamas o joo lo lanyu David karemok kulo Hadadeza fad, ¹⁰o cule kito nenge Joram diho David lo fonyo inyi ko kwama inyi to rem na lo lanyunore inyi Hadadeza na lorumu liti remita Tou. I yauno Joram sangite kulo rial, dahab ko mwala. ¹¹Iti ngade kabu David kuno sangite ara kulo LAHITOK iya na liti ngadarore rial ko dahab kulo kulakude kofikofi lo lanyu inyi fad; ¹²Edom, Moab, Amon, Pelestina ko Amalek. Iti ngade manyu inyi bara na lo ruju inyi iyo Hadadeza kito lo Rehob kabu lo Zoba. ¹³Manyu o lotu karana lo David o kwat tona lo yitunore inyi to keruno karemok kulo Edom alifi tomon ko mietauri to ridat lo Balang. ¹⁴O fik inyi lohiriarehin kof lo Edom fad manyu o fwonu cio kulo Edom pili ara kuna lo lanyu David. I co LAHITOK David fajihit kuna lo goru inyi fad. ¹⁵O lanyu David kof lo Israel fad i tiyo tohi na i bir ko na i behi to cio kunenge pili. ¹⁶Joab kito lo Zeruia afa lo lanyu karemok, Jehosapat kito lo Ahilud afa lara kageroni. ¹⁷Zadok kito lo Ahitub ko Ahimelek kito lo Abiasar afa lara kadwarak; Seraia afa lara karan; ¹⁸Benaia kito lo Jehoiada afa lo lanyu cio kulo Keres ko kulo Peles; manyu tee kulo David afa lara kadwarak.

9 ¹I tifi David o joo, “O ngon ha ba lobo tungani lo tong to kaji lo Saul na nga totorohi nan kimaruno diho inyi to Jonasan?” ²Tona orumu o ngon afa lobo karwaani lo kolo Saul lo bara Ziba, i lolonguni inyi ketemoni lo David manyu i tifi kabu inyi o joo, “Isi lira Ziba?” I nyiahahi inyi o joo, “Nan ene lahitok.” ³I tifi kabu o joo, “O ru lobo tungani to kolo Saul na nga totorohi nan kimaruno lo Lobanga diho inyi?” I nyiahahi Ziba kabu o joo, “O rihe kito lo Jonasan o ngon; o ngura inyi kejuha are fad.” ⁴I tifi kabu o joo, “O ngon inyi aji?” I nyiahahi Ziba o joo, “O ngon inyi kolo Makir kito lo Amiel idi Lo Debar.” ⁵Tona i co David inyi i yauni to Lo Debar to kolo Makir kito lo Amiel. ⁶Ka lo lotu Mepiboses kito lo Jonasan kito lo Saul diho David, o gung kof lo ki cwara inyi rima. O joo David, “Mepiboses!” I nyiahahi inyi o joo, “Nan karwaani nino ene.” ⁷O joo David diho inyi, “Ke bang tonyio ahi totorohi cia nan isi kimaruno to apa nino Jonasan. Ahi nyiahahi cia nan isi kof fad na lara lo fafai nino Saul manyu i daha cia isi meja nei tiktik.” ⁸O gung Mepiboses kof o joo, “Ara karwaani nino nyio, li co isi i deu ikure na i wei iya nan?” ⁹Tinyia i lolongu kabu Ziba karwaani ko karicani lo sangite kulo Saul ko jimitan diho inyi, “La co nan lotata lo lahitok nino sangite fad kuna lara kulo Saul ko kulo kaji neicieng. ¹⁰O jir isi ko tee kunino ko karwaak kunino i remo na kof to inyi, manyu i yauno daha na li dengu ite o jir lotata lo lahitok nino o rumu daha. Manyu o daha cia Mepiboses lotata lo lahitok nino meja nei tiktik. Naha orumu Ziba o ngon ko tee rei tomon ko miet ko karwaak keek are.” ¹¹Tinyia o joo Ziba diho kabu, “I tiyi cia karwaani nino sangite pili kuna lo teny lahitok nei kabu o joo i tiyo.” Tona o daha Mepiboses iyo meja lo David iya lobito to kiji lo tee kulo kabu. ¹²O ngon afa Mepiboses ko kito nenge na sisi retoni na lo bara Mika, manyu o fwonu cio kulo kolo Ziba fad ara karwaak kulo Mepiboses. ¹³Manyu o manyu Mepiboses Jerusalem tonyio o daha inyi iyo meja lo kabu; o wei afa kejuha kunenge are fad.

10 ¹To kuna faritin, o wei kabu lo cio kulo Amon manyu o luny kito nenge Hanun faji nenge ara kabu. ²I yii David o joo, "A totorohi cia nan jiran diho Hanun kito lo Nahas iya lafa li totorohinore monye jiran diho nan." Tona o cule David ifak fwooro kiti robia tau lo Hanun to wei lo apa nenge. Ka lo fwonu cio kulo David kof lo cio kulo Amon, ³o joo kulahitoha kulo karemok kulo Amon diho lahitok neicieng Hanun, "I fik isi i joo o rima David apa nino to culuno cio tana isi? Ida David o culu icieng sifa taya ko hera o jir a rujunore?" ⁴Tona i niefu Hanun ifak kulo David ko gitaru angati kulo musula kulo tungani tolobito tolobito, ko ngutuno kyelani kuneicieng to ngati lo wojoho ko ki fuharu icieng. ⁵Ka lo rihohini David ene tenya, o cule inyi ifak kiti ricio kuna cio tonyio li ciori icieng riri noo. O joo kabu diho icieng, "I tongoti Jeriko many o buju musula kuningi ito hati i yitu." ⁶Ka lo deu cio kulo Amon jimitan lohi ngwoji icieng diho David, o fwo icieng o nyohu karemok alifi keek are kulo Aram to Bet Rehob ko Zoba ara lobito ko kabu lo Maaka ko cio alif lobito manyu ko cio alifi tomon ko are to Tob. ⁷Ningo jii, o cule David Joab ko cio karemok pili. ⁸O fwonu cio kulo Amon o pariti rem lokoliho kulo taya neicieng, oto hati cio kulo Aram, kulo Zoba ko Rehob ko cio kulo Tob ko kulo Maaka o ngoniti ake oleng. ⁹O deu Joab jimitan o par karemok kulo merok ketemoni nenge ko kifwongi nenge; oto inyi ko nyumuno cio kagolok i lany iyo karemok kulo Israel ko korahino icieng o tany cio kulo Aram. ¹⁰O fik kulakude fad o lanyu rece nenge Abisai o fik icieng o tany cio kulo Amon. ¹¹O joo Joab, "Ka lo goli cio kulo Aram ki manati lanyuno nan, o jir isi i lotu lwaha nan. Ojo manyu ka lo goli cio kulo Amon ki manati lanyuno isi, a lotu cia nan ahi lwahu isi. ¹²To gol manyu ngati rem to ngere to cio kuniyang ko to tayahin kulo Lobanga niyang, i tiyi cia LAHITOK tohi na i jir to ketemoni Nenge." ¹³Oto hati Joab ko karemok kuna lo ngoni ko inyi ko ki buraru rem ko cio kulo Aram, oto icieng i fe to ketemoni nenge. ¹⁴Ka lo deu cio kulo Amon jimitan i feita cio kulo Aram, i fe manyu icieng to ketemoni lo Abisai o fwoi katua lo taya neicieng. Tona o yitu Joab to rem ko cio kulo Amon, ko lotuno iya Jerusalem. ¹⁵Ka lo deu cio kulo Aram jimitan lohi fuk cio kulo Israel icieng, o fwo icieng i furohino ari. ¹⁶I co Hadadeza cio kulo Aram i yauni many to tode lo kare lo Yuparets, o fwo icieng Helam ara Sobak lahitok lo karemok kulo Hadadeza lo rihita icieng. ¹⁷Ka lo rihohini David jii, o tubu inyi cio kulo Israel fad ko rangaru Jordan o loo iya Helam. O par cio kulo Aram to lo parare lo rem neicieng ko remun ko David, ¹⁸ati i fe icieng to ketemoni lo Israel manyu i fade David kamiritak kulo gadigadihin kuneicieng mia mietare ko karemok kuneicieng alifi keek ongon. I fade manyu inyi Sobak lahitok lo karemok kuneicieng o weihi inyi ijia. ¹⁹Ka lo deu kabuno kulafa lo ningoro ko Hadadeza fad jimitan lohi lanyu Israel icieng to rem, o fwonuni o yomoti ko Israel manyu i tongoti iyo lanyuno neicieng. Tona o bang cio kulo Aram lwaha cio kulo Amon ari.

11 ¹To tahat faritin kuna li rumoritare kabuno rem, o cule David Joab ko karemok kulo kabu ko kulo Israel fad. O keru icieng cio kulo Amon manyu i riti Raba, ati o tong David Jerusalem. ²Lobo kurou bito o woju David to logetore nenge o lot hati to kue lo kaji lo okabwe. To kai lo kaji o deu inyi lobo ngorwani i lala. O dwaru orumu na ngorwani noo ³oto David o cule tungani loro ki tafia tenya lo ken nenge. O joo na tungani diho inyi, "Ara inyi Beteseba kito lo Eliam, manyu ngorwani lo Uria Hititani." ⁴Oto David o cule jayona ki yamaru inyi, o lotu inyi diho inyi manyu o geto ko inyi. (Tona orumu inyi iti nyujo ken nenge iyo ofa nenge) Tinyia o yite inyi iya kang. ⁵O kalamasaru na ngorwani ko cularu tenya diho David o joo, "La fonga nan." ⁶O cule David ene tenya diho Joab o joo, "Ki culahi nan Uria Hititani." Manyu o cule Joab inyi diho David. ⁷Ka lo lotu Uria diho inyi, i tifi David inyi jimitan aja o ngon Joab, manyu aja o ngoni karemok, ko o lot rem aja? ⁸Oto David ko jimitan diho Uria, "I loo kang, i loo i lala kejuha kunino." Oto Uria ko rutoro to kaji lo kabu manyu o culari kiciorita na li co ka kabu omot nenge. ⁹Ati o get Uria lokoli lo kolo kabu ko karwaak kulo lahitok kunakude ida o loo kalenge. ¹⁰O rihohini David o joo, "Ida Uria lo loo kang." Oto inyi i tifi Uria o joo, "Ida re isi i rihe i yituno to rem? Nyio ida isi i loo kang?" ¹¹O joo Uria diho David, "I tongo Sanduk, Israel ko Juda kemahin; manyu lahitok nei Joab ko karemok kulo lahitok nei o ngoniti oleng. Aja hati nga loo nan kalitole, a daha, a mata, manyu a geto ko ngorwani nei? Dede iya na li war isi, ida cia nan a tiyi tohi na lo ri iya na." ¹²Tona o joo David diho inyi, "To get ene lobito far ari, o jir kiwanyani ahi cule i yite." Tona i tong Uria Jerusalem lafar ko lobito far; ¹³To ki lolongo lo David, o daha inyi manyu o matati ko inyi ati i co David inyi o ruma noo. Ati kurou o loo Uria geto to biris nenge kiji lo karwaak kulo lahitok nenge, ida inyi o loo kang. ¹⁴To kiwanyani nenge i ger David waraga diho Joab i ciorihi Uria i yaru. ¹⁵Katua lo na waraga i ger inyi o joo, "To fik Uria ketemoni faji na lo golore rem noo, ito hati i ngadu i ngerihi inyi o jir i fadari o wei." ¹⁶Tona langun li rit Joab taya, ko fiha Uria faji na lo yen inyi o joo logolore lo merok. ¹⁷Ka lo fwonu cio kulo taya oleng kiti remo Joab, i fadari kude karemok kulo David; oto hati, o wei Uria Hititani. ¹⁸O cule Joab layomit lo rem na i fut diho David. ¹⁹O cik inyi ifak o joo, "Langun li keru isi ki cwara ene layomit lo rem fad diho kabu, ²⁰i longo ha ba cia kabu manyu ki tum ki tafia isi o joo, "Nyio li co ite i fwo i nyihahi taya to rem? Ida ite i yen i joo o tum icieng ngoro ngonecio to kai lo kiwata lo lohitiir? ²¹Ngai li fade Abimelek kito lo Jerub - Beses? Ida ngorwani i biru kibunge to kai lo kiwata lohitiir o cak kue nenge i fadahi inyi Tebez? Nyio i fwo ite i nyiha kiwata lo lohitiir noo?" Ka lohi tifi inyi isi jii, ito hati i joo diho inyi, "Kileng karwaani nino Uria Hititani, lo wei." ²²O loo na ifak, ojo inyi o goru, i titimahi David tenyitenyi pili kuna lo cik Joab diho inyi lo rihohino kabu. ²³O joo na ifak diho David, "Ki cun merok ohoi o rutuni diho ohoi oleng ati ki fuhe ohoi icieng ki nyiahahi iya lokoli lo taya. ²⁴Oto hati monyeri kulo kawona o ngoru ngonecio to kai lo lohitiir iyo karwaak kunino, manyu o wei cio kulo kabu kude. Oto hati lo wei manyu karwaani nino Uria Hititani. ²⁵O rihohi David na ifak o joo, "To rihohi Joab ti joo, 'Ke co ene tenya i pale tau nino; i fada ngalem lobito iya na li fadarore lobo. To sodoro kiti remo na taya many i gile.' To rihohi ene tenya iti golore tau lo Joab." ²⁶Ka lo ning ngorwani lo Uria o joo lo wei retoni nenge, i toyo inyi to inyi. ²⁷Langun lo ring faritin kulo kitoyo, i co David i yauni inyi kalenge manyu o lotu inyi ara ngorwani nenge, manyu o tomonohi inyi kito retoni. Ati tohi na li tiyi David ida iti kwama LAHITOK.

12

¹O cule LAHITOK Nasan diho David. Ka lo lotu Nasan diho inyi, o joo, "O ngon afa cio are lobo kang; o bara lobito, ikilwaha lobito. ²O ngon afa na kabarani ko kera ko kicu kuna i borengi, ³ati o ru afa na kakilwahani ko lobo tohi ati kito lo ker purnoti na sidi na li nyangu inyi. I fit inyi na kito lo ker o fufujuno i lihita ko inyi ko tee kunenge, o ngara ko inyi daha nenge, o mata to kubaya nenge manyu o geto kac kunenge. O ri afa na kito lo ker iyo inyi iya kito karioni nenge. ⁴Tinyia o lotu weloni kolo kabarani ati ida kabarani o ngotohi ker kode kiteng to twol nenge iyo na weloni lo lotu kalenge, oto hati o lotu i yaru na purnoti lo ker lo kakilwahani o loo o ngotohi diho weloni nenge. ⁵O cur kilongo David iyo na tungani many o joo diho Nasan, "Dede iya na lo war LAHITOK, na tungani li tiyi jii o jir o wei. ⁶O jir inyi o dum na purnoti i lany kakeny ongon tonyio i tiyi inyi na tohi manyu ida o ngon ko mehino." ⁷Tona o joo Nasan diho David, "Isi na tungani! Tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel inyi ene, 'Ahi twe Nan isi ira kabu lo Israel manyu ahi lwahu isi to kana lo Saul. ⁸A co Nan kolo lahitok nino ko ngorwo kunenge kac kunino. Ahi co Nan isi Israel fad ko Juda. Manyu ngara i kutingi kuno jii Nan ahi co isi o gal. ⁹Nyio iti kaj isi tenya lo LAHITOK to ki tiyo rohojun to konyeha kunenge? I fade isi Uria Hititani i dume ngorwani nenge ara nino, i fade isi inyi to ngalem latubot lo cio kulo Amon. ¹⁰Dong jijia ida cia ngalem latubot i ngad to kaji nino tonyio liti kaj isi Nan i yaru ngorwani lo Uria Hititani ara nino." ¹¹Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, "To kaji nino token a yauno cia Nan kidak diho isi. To konyeha kunino token, a dumu cia nan ngorwo kunino a co diho tungani na lo nyiha ko isi manyu o getore cia inyi ngorwo kunino to kolong. ¹²I tiyi afa isi lolit ati a tiyi cia Nan ene to kolong na i farang o deya Israel fad." ¹³Tona o joo David diho Nasan, "La pal nan diho LAHITOK." O joo Nasan, i nyiahahi, "Lo dume LAHITOK kupal. Ida cia isi i wei. ¹⁴Ati to ki tiyo na li totor isi itikaj na hitok iyo LAHITOK, na kito retoni lohi tomonohini isi, o wei cia." ¹⁵Langun lo loo Nasan iya kang, o bok LAHITOK na kito retoni lo tomonohi ngorwani lo Uria David manyu o lotu inyi o mwai. ¹⁶I lelia David diho Lobanga to kito, i tongo inyi kinga manyu i ciefta kyelani kulo kitoyo o getore kof. ¹⁷O fwonu lohitwaha kulo kaji nenge o woita inyia lo getore inyi kof, tana inyi o joo o jir o woju. O beru inyi, manyu ida inyi o nyia lobo daha ko icieng. ¹⁸To far lo mietare o wei kito, o bang kaririak kulo David rihohino inyi jimitan lo wei kito tonyio i yio icieng o joo, "O rihe ngole kito o war, ida inyi o ningo tenya niyang na lohi tanare ohoi inyi; Aja hati cia ohoi ki rihohi inyi ki joo lo wei kito? Ngi tiyi ha cia inyi lobo tohi i rohoi." ¹⁹O deu David jimitan o momongita kaririak kunenge kiji neicieng oto inyi ko kiti futa jimitan lo wei kito, i tifi inyi icieng o joo, "Lo wei kito?" I nyiahahi icieng o joo, "Ibo, lo wei inyi." ²⁰Oto David ko wojuno to kof. Langun li lala inyi, o twe ngoroni manyu i bel kyelani kunenge, o loo inyi kaji lo LAHITOK ki wora. Oto hati inyi ko loro kaji nenge manyu to tenya nenge i yauni daha diho inyi o nyia. ²¹I tifi kaririak kunenge inyi o joo, "Nyio i tiyo isi jihaha? O rihe ngole kito o war i faran isi ko kinga manyu i cira, ojo jijia lo wei kito isi ko wojuno i daha!" ²²I nyiahahi inyi o joo, "Ngole o rihe kito o war, a faran nan kinga manyu a cira orumu nan a yio jimitan, 'Ngai lo yen? Ngohi mehino ha cia LAHITOK nan i ngohi kito o war.' ²³Ojo jijia lo wei inyi, nyio a rihe nan a sodorore faranun ko kinga? Nga tum nan ki nyiahuno inyi ari? A loo mute nan diho inyi ati ida inyi o tum yituno diho nan." ²⁴Tinyia iti gol David tau lo ngorwani nenge Beteseba o loo o geto ko inyi, o tomonu icieng kito retoni iti barahini o joo Solomon. I maru LAHITOK inyi: ²⁵manyu tonyio i maru LAHITOK inyi, o cule inyi tenya nenge ara iyo kamocani Nasan lo kiti barahino inyi o joo Jedidia. ²⁶Ati tona iti rem Joab taya lo Raba lo cio kulo Amon manyu i niefu sita lo kang lo okabwe. ²⁷Oto Joab ko cularu ifahi diho David o joo, "Lati rem nan Raba manyu a niefu konyek lo kifi kuneicieng. ²⁸Jijia to tubu otonge kulo karemok i rit taya i niefu, to lobo a niefu cia nan taya oto ko bara to karana nei. ²⁹O tubu David karemok fad ko loro iya Raba, i burahino ko ki niefuno inyi. ³⁰O dumu David tahi to kue lo kabu neicieng oto o pucahini kue nenge. O tum kirioci nenge goruno talent lobito manyu iti bibili to morutok kuna i medehi. O belu David sangite kuna i borengi to na taya. ³¹manyu i yauno cia kuna lorumu o ngon i jia i ciorihi icieng ki tiyo to sereserehin ko to bilietu ko sururuhin ko rafali manyu i co icieng i tiyo matafali. I tiyi David jii iyo kangite kulo cio kulo Amon fad, oto hati inyi ko karemok kunenge fad o yite iya Jerusalem.

13

¹To kuna faritin o lotu Amnon kito lo David o dam Tamar kanece lo Absalom kito lo David karioni na i dwaru. ²Oto Amnon i buha noo to ki tongo ko kanece Tamar many i co inyi o mwai. Ara orumu inyi kito na lo rihe ida li tongo ko lobo retoni manyu o ri diho inyi mejo ngida inyi o tum ki tiyo lobo tohi ken nenge. ³Tona o ngon afa Amnon ko lobo kasingani nenge lo bara Jonadab kito lo Semei rece lo David, ara afa Jonadab tungani katigugulunyani noo. ⁴I tifi inyi Amnon o joo, "Nyio isi kito lo kabu i ngosir to faritin fad? Ida isi i tum rihohino nan?" O joo Amnon diho inyi, "Ki dam nan ki tongo ko Tamar kanece lo rece nei Absalom." ⁵"I loo to geto, i tetema mwai," o teny Jonadab jii. Ka lo lotu apa nino waja isi, ti joo diho inyi, "Awak nan kanece nei Tamar ki co nan daha. I ngohi inyi to lotu i kukum daha a deya nan manyu kiti kul nan to kana nenge." ⁶Tinyia i tetem Amnon mwai o geto. Ojo kabu o lotu waja inyi, o joo Amnon diho inyi, "A wak nan kanece nei Tamar o lotu o fun mugati to ketemoni nei o jir manyu kiti kul nan to kana nenge." ⁷O cule David tenya diho Tamar idi katua lo kaji lo okabwe o joo, "I loo kaji lo rece nino Amnon, i loo i kukumahi inyi lobo daha." ⁸Tona o loo Tamar kaji lo rece nenge Amnon, na lo rumu o geto. I yaru inyi kofwo kulo mugati o loo i ngol, o fun mugati to ketemoni nenge. ⁹Oto inyi o dumu sahan i yaunore mugati diho inyi ati o beru inyi daha. O joo Amnon, "I fuheti cio fad ten." Oto cio fad o ngerihi inyi. ¹⁰Oto Amnon ko jimitan diho Tamar, "I yauno daha ene kaji kudule logetore nei o jir nan a nyia to kana nino." Oto Tamar ko ki yaru na mugati lo fun inyi kudule lo kaji logetore lo rece nenge Amnon. ¹¹Ati ojo inyi i yaru daha diho inyi ojo o jir o nyia, i nief Amnon inyi ko jimitan diho inyi, "Ou ki geto ko nan kanece nei." ¹²O joo inyi diho Amnon, "Ida

rece nei, kehi fudahi nan geto ko isi. Ke co tohi na lo ri iya na i tiyihino kof lo Israel, ke tiyi ene tohi i rohohi.¹³ Adi cia nan? A loo cia nan aji ko riri? Adi manyu isi? Ito cia isi i ri iya kuno cio i rohori kadatarok to Israel. To de, to tenya ko kabu; Ida cia inyi ki mitere nan yemaru ko isi.”¹⁴ Ati o beru inyi ningo tenya nenge. Ati tona lo golore inyi i lany na kito, o getore inyi inyi to golun.¹⁵ Oto Amnon ko beruno inyi oberwe na i rohohi. To tenya lo dede o beru inyi inyi i lany na orumu li marunore inyi. O joo Amnon diho inyi, “To woju, i loo!”¹⁶ “Ida!” O joo inyi diho inyi, “O bolo kifuharu isi nan i lany tohi na jijia li tiyi isi diho nan.” Ati o beru inyi ningo inyi.¹⁷ I lolongu inyi karwaani nenge o joo diho inyi, “To dume ene ngorwani to ketemoni nei, manyu i kolohi agwala to omot nenge.”¹⁸ Tona i fuhe karwaani nenge Tamar to kaji manyu i kolohi agwala to omot nenge. Orumu inyi i ciefta rang na liti bibili to inyi, ara orumu ene koditi lo rangi kuna li cieftita tee kulo kabuno kuna lo rihe ida li tongo ko rei.¹⁹ O pulahi Tamar ingula kue nenge ko cira ko rang na liti bibili na lorumu inyi i ciefta. O fik inyi kac kue o loo iya na li ciciraru.²⁰ O joo rece Absalom diho inyi, “Ki ngon orumu na rece nino Amnon ko isi? To buho kanece nei ara inyi rece nino, ke fik ene tenya tau.” Manyu i tongo Tamar kolo rece nenge Absalom ara kito ngorwani na lo manya ake.²¹ Ka lo ning kabu David kuno tenyitenyi fad, i longo inyi noo.²² Manyu ida Absalom o teny lobo tenya diho Amnon i rohohi kode o jir; O beru inyi Amnon to ki cwara kanece nenge riri.²³ Langun lo ring karihin are; ka logitati fofi kulo kera kulo Absalom to Baal Hazor na lo nyiha ko lohikori lo kof lo Ephraim, i lolonge inyi tee rei kulo kabu fad lo fworo jijia.²⁴ O loo Absalom diho kabu o joo, “Li co orumu karwaani nino kagitak kulo kera o fwonu. Ngida kabu ko kabolorok kunenge o lotu ki mora ko ohohi?”²⁵ I nyiahahi kabu o joo, “Ida kito nei, ngida ohohi ki tum fworo fad ki ito cia ohohi ki cunisi.” Kileng lo tana Absalom inyi, o rihe cie kabu o beru ati i gatahi inyi gum nenge.²⁶ Oto Absalom ko jimitan, “Ka lo ru hati, i ngohi rece nei Amnon ki fwo ko ohohi.” I tifi kabu o joo, “Tonyio ki fworore inyi ko ite?”²⁷ Ati o tan Absalom inyi tona o cule inyi Amnon ko tee rei kulo kabu kunakude fad.²⁸ O cik Absalom karwaak kunenge o joo, “Ito ning ka lo ruma Amnon langun lo mat vino ato hati nan a joo, ‘Ito rem Amnon’ I fadeti inyi, ke bang. Ida re nan lahi cik ite? Ito gol manyu i ngereha.”²⁹ Dong i tiyi cio kulo Absalom diho Amnon iya na lo cihare Absalom icieng. Oto tee rei kulo kabu ko wojuno fad, i rwohi lakwenyi kuneicieng ko ki feitati.³⁰ Ka lo rihe icieng o ngoni kikoi, o lotu tenya diho David na lo joo, “Li fade Absalom tee rei kulo kabu fad, o ru lobo lo fur.”³¹ O woju kabu o cir kyelani kunenge ko rubuhon kof, manyu o woita kalihitak kunenge fad i rit inyi ara na lo ciri kyelani kuneicieng.³² Ati o joo Jonadab kito lo Semei rece lo David, “Ke co lahitok nei i yio o joo li fadari tee rei kulo kabu pili, Amnon keken lo wei. Ara afa ene tohi na lo wak Absalom ki tiyo manyu to lafa far li niefare Amnon kanece nenge Tamar o getore.”³³ Ke co lahitok nei kabu o fik tau iyo na tenya lo joo, “Li fadari tee rei kulo kabu fad’, Amnon ake lo wei.”³⁴ Tona orumu Absalom li fe. Tinyia o deu kaririani cio beciek o fwonuno to kikoi na lo lotuno to ngati lo lodoyore lo kolong nenge, i culunoti to gum lo donge. O loo kaririani o rihohi kabu o joo, “A deu nan cio o fwonuno to ngati lo Hornaim to gum lo donge.”³⁵ O joo Jonadab diho kabu, “To de lo fwonu tee rei kulo kabu, li tiyihino iya na lo tenyare karwaani nino token.”³⁶ O rihe inyi o keruno tenya, o goru tee rei kulo kabu i cirati ara na li goritati to ogoroho kuna ikwati. Kileng kabu ko kalihitak kunenge i cirati noo to mejun lo taulo.³⁷ I fe Absalom o loo diho Talmai kito lo Amihud kabu lo Gesur, ati i toyo kabu David to kito nenge to faritin kuna i borengi.³⁸ Langun li fe Absalom lo loo iya Gesur, i tong inyi jijia to karihin uni,³⁹ manyu o kodomo tau lo kabu David loro diho Absalom tonyio orumu li robi tau to wei lo Amnon.

14

¹O yen Joab kito lo Zeruia jimitan o kodomo tau lo kabu Absalom. ²Tinyia o cule Joab lobo tungani iya Telkoa lo ki yauno lobo ngorwani i geny to jijia; O joo diho inyi, “I tetema kitoyo, i ciefo kyelani kulo kitoyo manyu ke twe lobo ngoroni lo twa i ur. To ri mejo ngorwani na li toyo li yaru faritin beciek kicira tungani na i wei.” ³Ito hati i loo diho kabu i tenyahi inyi kuno tenyitenyi. Oto hati Joab i fotohi inyi kuna tenyitenyi.⁴ Ka lo loo na ngorwani lo lotu to Telkoa diho kabu, o urohino inyi ketemoni nenge lorubuhe lo rima inyi, manyu o joo inyi, “Ki lwak nan lahitok kabu!” ⁵I tifi kabu inyi o joo, “Nyio lohi yeyela isi?” O joo inyi, “Ara nan lafuserito, lo wei retoni nei.” ⁶A ngon orumu nan karwaani nino ko tee rei are; oto icieng o baha ake ake idi mwang, manyu o ru lobo tungani lo taf icieng oto lobito ko boho kaletoni i fade.⁷ Jijia lo woju imanit fad ki fura diho karwaani nino o joo, ‘Yau na kito li fade rece o jir ohohi ki fade inyi ki lenunore rece na li fade inyi.’ Ki ito cia ohohi ki dotu kalunyoni, iti dunye cia icieng katalenge lobito hiloni na la tongore nan i ngohi retoni nei o ru kalunyoni manyu o ru lotata to kof.”⁸ O joo kabu diho na ngorwani, “I loo kang manyu a co cia nan ciha to isi.” ⁹Ati o joo na ngorwani lo Telkoa diho inyi, “I ngohi lahitok kabu nei ki lau nan ko kalitole manyu i ngohi kabu ko okabwe nenge to ru ko kupal.”¹⁰ I nyiahahi kabu inyi o joo, “Ka lo teny lobo tungani lobo tenya diho isi, i yauno inyi diho nan oto cia icieng ida ki yeyel isi ari.” ¹¹O joo inyi diho kabu, “Tona i ngohi bo dong kabu to rihohi LAHITOK Lobanga nenge i tik kalenoni lo okoto ida o sodohi kifada o jir kito nei ida i fadari.” O joo kabu diho inyi, “Dede iya na lo war LAHITOK ida cia ko fofiti lo kue nenge lobito o dohi kof.”¹² Tinyia na ngorwani ko jimitan, “Ki co a rihohi tenya diho lahitok kabu nei.” I nyiahahi inyi o joo, “To teny.” ¹³Oto na ngorwani o joo, “Nyio hati i tiyi isi tohi na lo ri iya ene diho cio kulo Lobanga? Ka lo teny kabu jii, ida ha inyi o ngot tenya nenge ake ake, tonyio ida manyu kabu li nyiahu kito nenge na li fe?” ¹⁴Iya kifi kuna li juhoro kof kuna lida o woruno, ki weyarita manyu ohohi cio jii. Adi ida na ara tohi na lo wak Lobanga ati i kukumahi inyi to kikoi na lo jir tungani na li fe ida iti ring ki fejaru to ketemoni nenge.¹⁵ Dong jijia a lotu nan rihohino ene tenya diho lahitok kabu nei tonyio lohi co cio nan a bang. O joo karwaani nino, ‘A tenya cia nan ko kabu, ngai lo yen i co cia inyi kilifa lo karwaani nenge.’ ¹⁶To lobo i ruk cia kabu lwahuno nan ko kito nei to kana lo tungani na lo wak kiti cunyo warita kunyang to kof lolunyt na li co LAHITOK ohohi.” ¹⁷Manyu jijia o joo karwaani nino, “I ngohi tenya lo lahitok kabu nei o ric kof lolunyt nei, tonyio o ri lahitok kabu nei iya Malaika lo LAHITOK Lobanga iyo yenun jiran ko rohojun. I ngohi LAHITOK Lobanga

nino ki ngon ko isi.”¹⁸Oto kabu o joo diho na ngorwani, “Ke mon diho nan kifotit lo ene kitifit la loro nan ki tifa isi.” O joo na ngorwani, “I ngohi lahitok kabu nei to tenya.”¹⁹I tifi kabu o joo, “Ida kana lo Joab ki ngon ko isi iyo ene tenya fad?” I nyiahahi na ngorwani o joo, “Dede iya na li war isi lahitok kabu nei, o ru tungani ngi belo iya iteten kode iya ikajong iyo tohi na lo tenya lahitok kabu nei. Ibo ara karwaani nino Joab lohi totor nan ki tiyo jii manyu inyi lo fik kuno tenyitenyi fad kutuk lo karwaani nino.”²⁰I tiyi karwaani nino Joab ene lo ki belo ene koditi lo ngonore kitongo jijia. O ngon lahitok nei ko genyun na lo ri ko lo Malaika lo Lobanga – o yen inyi sangite kuna li tiyihino kof.”²¹O joo kabu diho Joab, “O jir, a tiyi cia nan. I loo i yauno na lokilahaji Absalom.”²²O urohino Joab lorubuhe ketemoni lo kabu lo rima inyi manyu i gatahi inyi kabu gum. O joo Joab, “Elefar, lo yen karwaani nino jimitan lo rumu inyi kisisio to konyeha kunino tonyio li ruk kabu ki lifa lo karwaani nenge.”²³Tinyia Joab ko loro iya Gesur o loo i nyiahuno Absalom iya Jerusalem.²⁴Ati o joo kabu, “I ngohi inyi to loo kalenge, o jir inyi ida o deu komom nei.” Tona o loo Absalom kalenge manyu ida o deu komom lo kabu.²⁵To kof lo Israel fad o ru orumu lobo tungani liti kwati dwarujon nenge iya Absalom; many to kai lo kue nenge many lo nyonare lo keju nenge o ru lobo rohojun lo ngon iyo inyi.²⁶Ka lo git inyi kue nenge; manyu o gitita afa inyi kue nenge kakeny lobito to kari tonyio i rumu fofi li riocijahi inyi noo, o temitita inyi kirio ci lo fofi kunenge o tumitita kirio ci nenge ratil uni ko nusu to ratil lo kang lo okabwe.²⁷Ara afa tee rei uni ko kito karyoni lobito kuna lo tomonohini Absalom. O bara afa kito karyoni lo Absalom Tamar manyu o lotu inyi ara kito karyoni na i dwaru noo.²⁸I tong Absalom karihin are Jerusalem na lida o deu komom lo kabu.²⁹Tona o cule Absalom tungani ki lolonguno Joab o jir o cule inyi diho kabu ati o beru Joab loro diho inyi.³⁰Tinyia o joo inyi diho karwaak kunenge, “To de i korio mana lo Joab ko nei, o ngoni ngamang ijia i fwo iti cur.” Tona o curahi karwaak kulo Absalom mana.³¹Tona o loo Joab diho Absalom manyu o loo o joo diho inyi, “Nyio o curahi karwaak kunino mana nei?”³²O joo Absalom diho Joab, “To de a cule nan tenya diho isi a joo o jir isi i lotu ahi cule diho kabu i loo i tifi inyi i joo, ‘Nyio a lotu nan to Gesur? Ngo jir diho nan ngara a rihe nan a ngon ijia!’ Jijia dong a wak nan deya komom lo kabu ka la pal manyu nan i ngohi inyi ki fade nan.”³³Tona o loo Joab diho kabu o loo o rihohi inyi iya na. Tinyia i lolong kabu Absalom; o lotu inyi o gung many o tir komom kof ketemoni lo kabu, manyu o lotu kabu i maruk Absalom

15

¹To kuna faritin i nyiangu Absalom gadigadi ko lakwenyi ko cio keek miet kuna li feita to ketemoni nenge. ²O wojunita inyi kiwanyi berien o woita kalele lo kikoi na lo loro lokoli lo kanghatua. Ka lo lotu tungani na lo ngon ko tenya na li yauno ketemoni lo kabu o jir i furai, i lolong Absalom inyi i tifi o joo, “To ani kang i lotu isi?” I nyiahahi inyi o joo, “O lotu karwaani nino iyo lobito lo imaniti kulo Israel.”³Tona o rihohi Absalom inyi o joo, “To de o behi manyu o biri tenyitenyi kunino ati o ru kawoitahinoni lo kabu na ngohi ning isi.”⁴Manyu o sodohi Absalom o joo, “Ngara ja ki nyumuni nan ara kangotoni lo tenya to ene kof! Ngohi co cio fad kuna lo ngoni ko imomod kode ko tenyitenyi o fwonu diho nan, manyu nga co nan icieng o rumu ngoto lo tenya na i bir.”⁵Manyu ka lo lotu tungani lo gungon diho inyi, i niefu Absalom inyi deudeu i maruk inyi. ⁶I tiyi Absalom jiha diho cio kulo Israel fad kuna lo fwonunita o joo o jir kabu o ngot tenyitenyi kuneicieng, tona o yete inyi taulo kulo cio kulo Israel fad iya ken nenge.⁷To kifwongi lo karihin ongon, o joo Absalom diho kabu, “Ki co nan a loo iya Hebron a loo ati fut kibutia na la buti nan diho LAHITOK.”⁸Afa ka lo ngon karwaani nino Gesur kof lo Aram, a teny nan ene kibutia, ‘Ka lohi yaru LAHITOK nan a yite Jerusalem, a wor cia nan LAHITOK to Hebron.’”⁹O joo kabu diho inyi, “I loo to kisiliban.” Tinyia inyi ko loro iya Hebron.¹⁰Tinyia o cule Absalom ifak lolit iyo imaniti kulo Israel fad o joo, “Ka li ning ite kwatun lo turena o jir i joo, ‘Lara Absalom kabu to Hebron.’”¹¹I lihe cio mia are to Jerusalem ko Absalom, i lolongori icieng iya welo o fwo icieng lolunyaje na lida o yeniti lobo tohi iyo na tenya.¹²Ka li fotohino Absalom kiciorita, i lolong manyu inyi Ahitopel Giloni kasingani lo David o jir o lotu to Gilo na lara kang na lo ngon kalenge. Dong tona, kikukuma lo tenya neicieng ko golun manyu o sodoro kajifitak kulo Absalom borengojun.¹³O lotu ifak o rihohi David o joo, “Lo ngoni taulo kulo cio kulo Israel diho Absalom.”¹⁴Tinyia o joo David diho lohithwaha kunenge kuna lo ngoni ko inyi Jerusalem, “I fwonu nga fejata ka lida o ru cia lobo diho ohoi lo fur iyo Absalom. O jir ohoi ki woju deu kode o ruhuno cia inyi kiti horu ohoi manyu ki keru ohoi, manyu o keru kang fad to ngalem.”¹⁵I nyiahahi lohithwaha kunenge inyi o joo, “I kukumahino karwaak kunino ki tiyo tohi na lo wak lahitok kabu niyang ohoi ki tiyo.”¹⁶O woju kabu ko cio kulo kalenge fad i jifita inyi ati i ngohi inyi ngorwo kuna sidiha kunenge tomon rica kang lo obolare.¹⁷Tona o loo kabu ko cio fad i jifita inyi, manyu o fwo icieng o woita kalele lo kang.¹⁸I dororo karemok kunenge fad o gal inyi ko cio kulo Keres ko kulo Peles fad ko cio mia ile kulo Gitit kuna li lihu ko inyi to Gas i dororoti to ketemoni lo kabu.¹⁹O joo kabu diho Itai Gititani, “Nyio i lotunore isi ara lobito ko ohoi? To yite i fwo i tongoti ko kabu Absalom, ira isi misiohoni na li paruno to kof nino.”²⁰O rihe isi i lotu ngole keken, manyu o jir elefar nan ahi co isi i pararu ko ohoi ati nan ida a yen faji na la loro nan? To yite i yaru ko cio kunino ko isi, i ngohi LAHITOK ki totorohi isi riejun ko kigenoro.”²¹Ati i nyiahahi Atai kabu o joo, “Dede iya na lo warare LAHITOK manyu iya na li warare isi lahitok kabu nei; faji na lo ngon lahitok kabu nei kileng ngara wei kode warun, ijia manyu o ngon karwaani nino.”²²O joo David diho Itai, “I loo iya ketemoni, i dororo.” Tona i dororo Itai Gititani ko cio kuna lo ngoni ko inyi ko cio kulo kajihit kuneicieng fad.²³I cira cio kulo kof fad to ogoroho kuna i kwati ka lo ringaru cio. O rang manyu kabu ridat lo Kidron manyu o fwo cio fad iya mwangatare.²⁴Orumu manyu Zadok o ngon ijia manyu cio kulo imaniti lo Levi kuna lo ngoni ko inyi orumu o ryongitati Sanduk lo cik lo Lobanga. I tahi icieng Sanduk lo Lobanga kof manyu i fotohi Abiasar kiciorita many i dotuno cio to katua lo kang fad.²⁵Tinyia o joo kabu diho Zadok, “I nyiaharu Sanduk lo Lobanga kanghatua; ka la rumu nan kisisio to ketemoni lo LAHITOK, ki nyiahuno cia Inyi nan a lotu a deu Inyi ko lomanyare Nenge ari.”²⁶Ati ka lo joo Inyi, “Ida Nan ahi kwama isi,” tona a kukumahino nan, i ngohi Inyi i tiyi

diho nan tohi na lo deu Inyi o jir diho Inyi.²⁷O joo manyu kabu diho kadwarani Zadok, "I niang isi? To yite kanghatua ko kigata nei. Yaru kito nino Ahimaz ko Jonasan kito lo Abiasar; Ite ko Abiasar ito yite ko tee kilahaji kuningi.²⁸A tila cia nan to ladoket to mwang manyu o lotu tenya diho ite na lohiti yen nan.²⁹Tona i nyiaharu oho Zadok ko Abiasar Sanduk Jerusalem, o fworu i tongoti ijia.³⁰Ati o sodoro David ki rwohoro kai lo donge lo Oliv i ciciraru, i muk kue manyu o lot to kejuha jia. Cio fad kuna li lihita ko inyi i muhi manyu kueci i ciciraroti manyu.³¹Tona o rumu lo rihohini David o joo, "O ngon Ahitopel ara lobito ko Absalom." Tona i lifa David o joo, "LAHITOK iti lulwe kisinga lo Ahitopel ara dataru."³²Ka lo goru David tod faji na li woritare cio Lobanga, o lotu Husai Arakani kiti rico inyi o cira kyela nenge manyu o pulahi fur kue.³³O joo David diho inyi, "Ka lohi lik nan ko isi, ira cia isi cuna diho nan."³⁴Ati ka li yite isi kanghatua i loo i joo diho Absalom, 'Lahitok kabu ara cia nan karwaani nino, ara afa nan karwaani lo apa nino berien ati jijia ara cia nan karwaani nino.' Ito cia isi ki lwak nan kiti gerarita kisinga lo Ahitopel.³⁵Ida cia kadwarak oho Zadok ko Abiasar ki ngoni ko isi ijia? To rihohi icieng tenyitenyi fad kuna li ning isi to ijia to kaji lo obolare.³⁶Tee kilahaji kuneicieng are Ahimaz kito lo Zadok ko Jonasan kito lo Abiasar, o ngoni ijia ko icieng. To culu icieng diho nan ko lobo tohi li ning isi."³⁷Oto Husai kamatani lo kiyoma lo David o goru Jerusalem tona tik lo rutunore manyu Absalom kanghatua.

16¹Ka lo loo David lobo gaa to tod lohi worare, o rumahi Ziba lahitok lo karwaak kulo Mepiboses i tila ki rico ko inyi. O ngon orumu inyi ko olohe kulo sigiriahin kuna lo cunaha mugati mia are, ngak kulo vino kuna li tatadi mia lobito ko ngak kulo bule kuna li tatadi manyu mia lobito ko okodo lo vino.²I tifi kabu Ziba o joo, "Nyio i yauno isi kuno sigiriahin ko dahidahi?" I nyiahahi Ziba o joo, "Ara sigiriahin kuna lo jir cio kulo kaji lo kabu o lotitare, mugati ko ngak ara kuna lo jir cio o nyia, manyu i tongo vino ara na lo jir o lwak cio kuna lo niamaha to mwang."³I tifi manyu kabu o joo, "Aji o ngon lotata lo lahitok nino?" O joo Ziba diho inyi, "O tong inyi Jerusalem tonyio i yio inyi o joo, 'Elefar ki nyiahahi cia cio kulo Israel nan okabwe lo fafai nei.'" ⁴Tinyia o joo kabu diho Ziba, "Sangite fad kuna lara kulo Mepiboses, lara dong kunino." O joo Ziba, "A gung nan to ryenun, i ngohi nan a rumu kisisio to komom nino lahitok kabu nei."⁵Ka lo goruno kabu David Bahurim, o lotu lobo tungani lo agwala lo oho Saul. O bara karana nenge Simei kito lo Gera, i ficuno inyi ka lo lotuno.⁶O caha inyi David ko cio kulahitoha kulo kabu fad to morutok kileng li rit karemok ko kaririak kuna lo nyumuni David iteten ko ikajong.⁷I fico Simei o joo, "I loo; i loo isi kafadani, isi kafajaroni!" ⁸Lohi dum LAHITOK isi to okoto fad na liti yiju isi to kaji lo Saul na li luny isi lo lanyuno faji nenge. Li co LAHITOK okabwe kana lo kito nino Absalom, li lotu isi lohicungi tonyio ira isi kafadani!⁹Tinyia o joo Abisai kito lo Zeruia diho kabu, "Nyio i fico ene ikure i wei lahitok nei kabu? I ngohi a loo nan a ngute kue nenge."¹⁰Ati o joo kabu, "Ara ene nyio diho ite, ite tee kulo Zeruia? Ka li fico inyi tonyio o joo LAHITOK diho inyi, 'I fico David.' Ngai ha ngi tifi o joo, 'Nyio i tyio isi jii?'"¹¹O joo dong David diho Abisai ko kabolorok kunenge fad, "Kito nei token, okoto ko tyang lo ken nei ki wak ki fadaru nan; Oto hati ene Benjaminani! I ngohiti inyi, i ngohi inyi i fico tonyio o rihohi LAHITOK inyi ki tyio jii."¹²Nga yen ha ki de cia LAHITOK nan o deu mehino nei, ki nyiahahi nan kigata lo ciharu Nenge ara faji lo ene kifico nenge elefar."¹³Tona o sodoro David ko cio kunenge lotita to kikoi ati Simei manyu o lot kalele lo kikoi to gum lo donge i siran ko inyi i fico adi inyi o lotita manyu o cahunita morutok manyu iti furo inyi to fur.¹⁴O goru kabu ko cio kunenge faji na lo rumu icieng o fworu lo niamaha noo, oto dong inyi ko kiti golo ken to ijia.¹⁵Oto hati Absalom ko cio kulo Israel fad ko fwonuno Jerusalem manyu orumu Ahitopel o ngon ko inyi.¹⁶Tinyia o loo Husai Arakini kamatani lo kiyoma lo David diho Absalom manyu o joo diho inyi, "To war jiiik kabu! To war jiiik kabu!"¹⁷O joo Absalom diho Husai, "Kimaruno na li totoro isi iyo morte nino inyi na? Ka lara inyi morte nino, nyio ida isi i lik ko inyi?" ¹⁸O joo Husai diho Absalom, "Ida, na lo nyumu LAHITOK, kuno cio fad ko cio kulo Israel; ara cia nan nenge, manyu a tong cia nan ko inyi."¹⁹Manyu sodo iyo na, ngai la cam nan ki rwaa? Ida o jir nan a rwaa kito? Iya lafa larwaare nan apa nino, ahi rwaa manyu cia nan isi."²⁰O joo Absalom diho Ahitopel, "Ki co ba ohoi kisinga nino. Nyio ngohi tiyi ohoi?" ²¹I fotohi Ahitopel, "To getore kuno ngorwo kulo apa nino li ngohini rica kaji lo obolare, oto cia Israel fad o ning o joo li ngwo isi diho apa nino manyu oto cia iti gol ene tenya kac kulo cio kuna lohi ngoni ko isi."²²Tona o gurohini kema diho Absalom kue lo kaji manyu o getore inyi ngorwo kulo apa nenge kuna sidiha to ketemoni lo cio kulo Israel fad.²³To kunu faritin orumu kisinga lo Ahitopel o ri ko lo tungani na li ningu tenya diho Lobanga. Ara afa na koditi koditi na lo deyare David ko Absalom fad kisinga na li cwara Ahitopel.

17

¹O joo Ahitopel diho Absalom, "A nyumu cia nan cio alifi tomon ko are i jifaru David ene karue,²a burahino cia nan inyi o rihe o niam. Ati rieny cia nan inyi to bangun oto cio kuna lo ngoni ko inyi fad i sara i feitati, a fade cia nan kabu keken³manyu a yauno cio fad diho isi. Wei lo na tungani bito li tahita isi ara cia yituno lo cio fad, oto cia cio fad o ru ko kiremita."⁴Orumu ene kisinga o ri mejo o jir diho Absalom ko diho lohitiwaha kulo Israel fad.⁵ati o joo Absalom, "I lolongutu manyu Husai Arakini o jir manyu ki ning tohi na ngo teny inyi ara lobito."⁶Ka lo lotu Husai diho inyi, o joo Absalom, "Ki co Ahitopel ohoi ene kisinga, ngohi tiyi ha ba ohoi tohi na lo teny inyi. Ka lida, ki co ba ohoi tohi na li yio isi"⁷I nyiahahi Husai diho Absalom o joo, "Ida ene kisinga li co Ahitopel o jir elefar."⁸I yen isi apa nino ko cio kunenge ara karemok manyu i ngereha iya itira na lo rujori tee kunenge. Manyu ara apa nino karemoni na lo gal, ida cia inyi o geto ara lobito ko karemok.⁹Kileng jijia, o jir i duha kunom kode lobo faji i ririk. Ka lara inyi li tem ki burahino karemok kunino, cio fad kuna lo ning o joo cia, 'Lo keroro karemok kuna ngole lo ngoni ngati lo Absalom.'¹⁰Oto kileng karemoni kangerejani na lo ri tau iya lo ngatuny, tau ko coliaru to bangun tonyio o yen Israel fad jimitan ara apa nino karemoni manyu kunu cio lo ngoni ko inyi ara fad kangerejak."¹¹Jijia ahi singa nan isi a joo, "I ngohi Israel fad many to Dan many

Beerseba to tubuno manyo o ri borengun neicieng iya singeti lo kutuk lo nam diho isi, na manyu isi token nino li temitare icieng iya rem.¹² Ki ito hati cia ohoi ki burahino inyi to faji na lo ngon inyi, ki ito cia ohoi ki dohi iyo inyi iya na lo dohitare lokolukolu kof. Ida manyu cia inyi kode cio kunenge o tong lobo ara na i war.¹³ na ka lo rute inyi lobo kang, i yauno cia Israel fad kofi iya na kang ki pihunore na kanghatua lo ridat manyo o ru ko lobo moru lo na kang lo tong.”¹⁴ Absalom ko cio kulo Israel fad ko jimitan, “I lany kisinga lo Husai Arakini lo Ahitopel.” Tonyio orumu LAHITOK li ruk kiti geraru kisinga na i jir lo Ahitopel o jir a fadarore Absalom.¹⁵ O rihohi Husai kadwarak Zadok ko Abiasar o joo, “I sing orumu Ahitopel Absalom ko lohitwaha kulo Israel ki tiyo jii ko jii ati a sing nan icieng ki tiyo ene ko ene.”¹⁶ Jijia to cule ifak deu o fwo o rihohi David o joo, “Ke get lodoket inyia mwang; ito rang deu kebik to lobo o tum cia o keruni kabu ko cio kuna lo ngoni ko inyi.”¹⁷ Orumu oho Jonasan ko Ahimaz o ngoniti En Rogel. O jir orumu karwaani ngorwani o loo o rihohi icieng o jir icieng o fwo o rihohi kabu David orumu ida o wahiti deuno icieng to kanghatua,¹⁸ ati o deu lobo lokilahaji icieng o loo o rihohi Absalom. Tona o fwo icieng are fad kolo lobo tungani to Bahurim. Orumu inyi o ngon ko itibi lo kifi sita nenge, oto icieng i cularo katua nenge.¹⁹ O dumu ngorwani nenge kimuhi o fetahi kutuk lo itibi ko lwehino ngamang kai nenge, o ru orumu tungani lo yen lobo tohi iyo ngonun neicieng inyia.²⁰ Ojo cio kulo Absalom o fwonu iyo na ngorwani to na kang, i tifi inyi o joo, “Aji oho Ahimaz ko Jonasan?” I nyiahahi na ngorwani icieng o joo, “Lo rangi gura.” O fwo kuna cio o tak ati ida o rumuni lobo tungani oto ko yitoroti iya Jerusalem.²¹ Langun lo fwo icieng kuna lerohai are ko ki rwohuno to katua lo itibi ko fwo rihohino kabu David. O joo icieng diho inyi, “To woju to range kare deu tonyio i sing Ahitopel o joo jii ko jii to isi.”²² Oto David ko cio fad kuna lo ngoni ko inyi ko rangita Jordan. To kiwanyi orumu cio fad lo rang Jordan o ru lobo lo tong.²³ Ka lo deu Ahitopel jimitan lida i jifi kisinga nenge, ko ki rwoho sigiria nenge o loo inya kalenge. I kukumahi inyi kaji nenge ara na i jir ko gororo. Tona inyi ko weyaru o nuhahini kwecere lo apa nenge.²⁴ O loo David iya Mahanaim manyu o rang Absalom Jordan ko cio rei kulo Israel fad.²⁵ Orumu Absalom lo nyumu Amasa ara lahitok lo karemok faji lo Joab. Ara afa kito lo Jeser Ismailani na lo yem Abigail kito karioni lo Nahas ara kaneece lo Zeruia na lara iyang lo Joab.²⁶ O gurohi cio kulo Israel ko Absalom kem neicieng kof lo Gilead.²⁷ Ka lo lotu David Mahanaim, i yauno oho Sobi kito lo Nahas to kang lo Raba lo kof lo Amon ko Makir kito lo Amiel to Lo Debar ko Brazilai Gileadani to Rogelim²⁸ kigetiti, ilebuha ko motiong. I yauni manyu kofwo kulo geme ko ngamang, ngamang kuna lo keji, muranga ko ades,²⁹ otoro, lei kuna itowi, kera, opopo lo kiteng ko lei diho David ko cio kunenge. Tonyio o joo icieng, “Lo niamaha cio manyu lo nyia kinga ko kure noo to mwang.”

18

¹I ken David karemok kuna lorumu o ngoni ko inyi manyu o nyumu cio kuna lo bolorohi alifi ko kuna lo bolorohi miahin.
²O cule David karemok kunenge lobito olek iyo uni ara Joab lo lanyu, lobito ara rece nenge Abisai kito lo Zeruia lo lanyu ko lobito ara Itai Gititani lo lanyu. O rihohi kabu karemok o joo, “Ahi dororo cia nan to ken nei ko ite.”³ Ati o joo karemok kunenge, “Ida isi i tum loro oleng; Ka lohi fuhi ohoi, ida icieng i buha to ohoi. Kileng ngo wei nusu niyang, ida icieng i buha; ati i lany isi ohoi alifi tomon. O cam diho isi jijia to ki cwara ohoi ki ngara ten to taya.”⁴ I nyiahahi kabu o joo, “A tiyi cia nan iya na li deunore ite o jir diho ite.” Tona o woita kabu to kalele lo lokoli ka li dororo karemok kunenge to olehi kulo miahin ko kulo alifi.⁵ O cik kabu Joab, Abisai ko Itai o joo, “I tiyoto hati na kito Absalom ara na i rie to nan.” Manyu o ning karemok fad kabu i cwara ene ciha to tenya lo Absalom diho kulahitoha tolobito tolobito.⁶ I dororo karemok kulo David to katua lo taya lo fwo rem ko Israel, manyu i ric rem to tim lo Ephraim.⁷ To ijia o lanyu karemok kulo David kulo Israel, manyu o borengi kaweyak la far cio alifi keek are.⁸ O pararu rem na kof fad manyu o keru tim cio kuna i borengi la far i lany kuna li fadi to ngalem latubot.⁹ Tona i ric Absalom ko kude cio kulo David. Orumu inyi i feita to lakweny nenge dong ojo lakweny o rutita to fotiri lo tanitanihin kuna i boroho, i tirahino fofi kulo Absalom iyo ciani. O tong inyi o iha i didilo, o sodoro lakweny ki feita iya ketemoni.¹⁰ Ka lo deu lobito to kiji lo kuna cio tohi na li tiyihino, o rihohi inyi Joab o joo, “A deu adi jijia nan Absalom i didilo to kai lo ciani.”¹¹ O joo Joab diho na tungani lo rihohi inyi ene tenya, “Nyio! I deu isi inyi? Nyio ida isi i fadahi inyi na faji? Jii nan ahi co isi sekeli tomon kulo rial ko gas lo karemoni.”¹² Ati i nyiahahi na tungani o joo, “Kileng ngo temahini sekeli alif lobito kana nei, ngida nan a tir kito lo kabu. O cik kabu isi, Abisai ko Itai ki ningo ohoi o joo, ‘Ito ric na kito Absalom to nan’,¹³ manyu nga fik adi nan warun nei faji na i rohoi, manyu iya na lida lobo tohi i duha diho kabu, jii adi isi ki deya nan lolomaje.”¹⁴ O joo Joab, “Ida nan ahi tum ki tila isi jii,” Oto inyi ko dumuno feria uni ko remore tau lo Absalom o rihe Absalom o war i diho to ciani.¹⁵ Oto hati katehitak kulo kiremita kulo Joab tomon ko kirita Absalom, i fadari inyi.¹⁶ Oto Joab ko kuta ture, karemok ko kiti cungo kiti rwangita cio kulo Israel tonyio liti woitahi Joab icieng.¹⁷ O dumu icieng Absalom i birohini katua lo tula na hitok to katua lo tim ko ki furohinoti murotok kuna i borengi kai nenge. Oto hati i fe cio kulo Israel fad iya kangite kuneicieng.¹⁸ Orumu to faritin kulo warun nenge orumu Absalom o dumu wiriti i cidohi ridat lo kabuno ara kiti yiunita lo ken nenge tonyio orumu inyi i yio o joo, “A ru mute nan ko kito retoni na ngiti kwat karana nei.” Iti barahi inyi na wiriti to karana nenge manyu i lolongorehin o joo, “Kiti yiunita lo Absalom” ko elefar.¹⁹ Tona o joo Ahimaz kito lo Zadok, “I ngohi a fe nan a yaru layomit diho kabu jimitan lo lwahu LAHITOK inyi to lwahuno inyi to kac kulo merok kunenge.”²⁰ O rihohi Joab inyi o joo, “Ida ara isi li yaru layomit elefar, i yaru lofe mute isi layomit lobo far ati ida isi i tum ki yaru elefar tonyio lo wei kito lo kabu.”²¹ Tinyia o joo Joab diho lobo Kusoni, “I loo to rihohi kabu tohi na li deu isi.” O gung na Kusoni ketemoni lo Joab ko ki fejaru.²² O joo Ahimaz kito lo Zadok ari diho Joab, “Ka lo rohoi, o rohoi! Ki co ja nan a fe omot lo nu Kosoni.” Ati i nyiahahi Joab inyi o joo, “Kito nei, nyio i wahare isi loro? O ru lobo layomit li tehita isi na ngohi ciorihinorehin isi kikwamit.”²³ O joo inyi, “Ka lo rohoi, o rohoi! A wak nan ki fejaru.” Tona o joo Joab diho inyi, “I feja.” Tinyia i fe Ahimaz to kikoi lo oleng ko ki rwata Kusoni.²⁴ Ka

lo rumu David i tongo kiji lo lokoli lo oleng ko lo katua, o loo kaririani kai lo lokoli na lo nyiha ko kiwata lohitir. Ka lo deya inyi, oto o deu tungani i fejunu ake.²⁵ I lolong kaririani lo kof kabu o rihohi inyi. O joo kabu, "Ka lara inyi ake, o jir i yauno layomit la i jir." O soduno nu kafeitani nyihuno ko nyihuno.²⁶ Tinyia o deu kaririani lo kof lobo kafeitani ari, oto inyi i lolong kaririani lo lokoli o rihohi o joo, "To de, li feju manyu lobo tungani ake." O joo kabu, "O jir manyu inyi i yauno layomit na i jir." ²⁷O joo kaririani lo kof, "O ri diho nan mejo ene kafeitani ketemoni, o ri mejo A him kito lo Zadok." O joo kabu, "Ara inyi tungani na i jir, i yauno inyi layomit na i jir." ²⁸Oto Ahimaz i lolong kabu o joo, "O jiri tenyitenyi fad." O gung inyi ketemoni lo kabu manyo o tir komom kof, manyu o joo, "I ngohi maja to ngon diho LAHITOK Lobanga nino! Li co Inyi kulangole cio lo ting kac ken lo lahitok kabu nei." ²⁹I tifi kabu o joo, "O ngon na kito Absalom ara na i jir?" I nyiahahi Ahimaz o joo, "A deu nan lobo ki fufulinga hitok na tik lo culunore Joab karwaani nino ko nan karwaani nino ati ida nan a yen jimitan ara ba nyio." ³⁰O joo kabu, "I ngada kalele, manyu i tila ten." Tona i ngade inyi iya kalele o woita ijia.³¹ Tinyia o goru Kusoni manyu o joo, "Lahitok kabu nei, to ning layomit na i jir! Lohi sisi LAHITOK isi elefar to lwahuno isi to kana lo cio kulangole lo woju ara karohojak ken nino." ³²I tifi kabu na Kusoni o joo, "O ngon na kito Absalom ara na i jir?" I nyiahahi Kusoni o joo, "I ngohi merok kulo lahitok kabu nei ko cio fad kuna lo woju kiti remo isi to ri iya na kito lokilahaji." ³³O dou tau lo kabu o joo ritik. O loo inyi iya kaji na lo ngon kai lo lokoli manyu i cira. Ka lo lot inyi o joo, "Oi kito nei Absalom! Kito nei, kito nei Absalom, ngara hati a wei nan faji nino. Oi Absalom, kito nei, kito nei!"

19

¹O rihohini Joab o joo, "I cira kabu manyu i toyo to Absalom." ²Manyu iyo karemok fad lanyuno lo la far ko rahun kitoyo tonyio lafar o ning karemok o joo, "I cira kabu kito nenge." ³O rweu cio iya katua lo taya lafar iya na lo rweunitare cio ka li fejunu to rem. ⁴I muk kabu komom nenge manyu i cira to ogoro na i kwat o joo, "Oi kito nei Absalom! Oi Absalom kito nei, kito nei!" ⁵Tinyia o loo Joab kaji diho kabu manyu o joo diho inyi, "Elefar liti dahahi isi cio kunino fad riri: Cio kuna lo rihe o lwahuno warun nino ko warita kulo tee kilahaji ko tee kariok kunino ko warita kulo ngorwo kunino kuna hitoha ko kuna sidiha. I maru isi cio kuna lohi beru isi manyu i beru cio kuna lohi maru isi. Li totoru isi otoc jimitan ida kulahitoha kulo rem ko karemok kuneicieng ara lobo tohi diho isi. La deu nan jimitan ngi kwama adi isi elefar ngara o war Absalom oto hati ohoi kuno fad ki weiha." Jijia to rute sita, i loo iti golo taulo kulo karemok kunino. Ka lida isi i loo, a butia nan to karana lo LAHITOK jimitan o ru cia tungani lohi tong ko isi ka lo mutok karue. O rohoi cia ene i lany kidak fad na li tiyihino diho isi many to okilahaje nino ko jijia." ⁶Oto kabu ko wojuno ko loro ki tongohino lohitongore nenge to lokoli. Ojo o rihohini cio o joo, "Kabu nu li tongo lokoli," o fwonu icieng fad ketemoni nenge. Orumu cio kulo Israel li fe fad kangite kuneicieng. ⁷To imaniti kulo Israel fad lo risaru cio ake ake o joo, "Lohi lwahu afa kabu ohoi to kac kulo merok kuniyang; inyi manyu lohi lwahu ohoi to kac kulo cio kulo Pelestina. Ati jijia li fe inyi to kof to rwaaru iyo Absalom." ⁸Manyu Absalom langole lohi twe ohoi o jir ki lanyu ohoi lo weihi rem. Jijia nyio ida ohoi ki tenya to ki nyiahuno kabu?" ⁹O cule kabu David ene tenya diho Zadok ko Abiasar kuna lara kadwarak o joo, "I tifiata lohitwaha kulo imaniti lo Juda i joo, 'Nyio i guria ite fworu ki nyiahuno kabu kang lo okabwe nenge ati tohi na lo tenya cio to Israel fad lo goru iyo kabu to lohitongore nenge?' ¹²Ira ite kajieba kunitole, tyang lo ken ko okoto nei to ken. Tona dong nyio i tongore ite kifwongi iyo fworu ki nyiahuno kabu?" ¹³Manyu iti joo diho Amasa, 'Ida isi ira tyang lo ken ko okoto nei? I ngohi Lobanga i tiyi diho nan to na i rohoi i lany ka lida isi ira lahitok lo karicak kunei tur i luny faji lo Joab.'" ¹⁴Tona i co cio kulo imaniti lo Juda o fwonu diho inyi ara na lo tubunoti to tau lobito. O cule icieng tenya diho kabu o joo, "To yitu ko cio kunino fad." ¹⁵Oto kabu ko yitoro o loo many Jordan. Tinyia o fwo cio kulo imaniti lo Juda many Gilgal lo fworu kiti rico kabu ko kiti ranguno inyi Jordan. ¹⁶O ruhuno Semei kito lo Gera lo imaniti lo Benjamin to Bahurim ko cio kulo Juda kiti rico kabu David. ¹⁷Ara afa cio kulo imaniti lo Benjamin kuna li lihu ko inyi alif lobito ara lobito ko Ziba karicani lo sangite kulo kaji lo Saul ko tee rei kunenge tomon ko miet ko karwaak keek are. O ruharu icieng Jordan faji na lo ngon kabu. ¹⁸O rang icieng ladoket lo ki yauno kabu ko cio kulo kalenge ko ki tiyo tohi na lo wak inyi. Ka lo rang Semei kito lo Gera Jordan, o urohino inyi lorubuhe ketemoni lo kabu. ¹⁹manyu o joo diho inyi, "Ke co ja lahitok nitole i niefahi kupal nei tau nenge. Ke yiu ja kupal na li tiyi karwaani nino diho isi lafar li ngerihinore isi Jerusalem lahitok kabu nei. I ngohi ja kabu to dume na tenya to tau nenge, ²⁰tonyio a yen nan karwaani nino jimitan la pal nan ati elefar a lotu nan ene iya lobito to imaniti lo Joseph lo lotuno kiti rico lahitok nei kabu." ²¹Tona o joo Abisai kito lo Zeruia, "Ngida o cam i fadari Semei to ene tenya li tiyi inyi? I fic inyi tungani na lo twe LAHITOK." ²²I nyiahahi David o joo, "Ara ene nyio diho ite, ite tee kulo Zeruia? Kitweruno nyio i ngonore isi lo ngotohinore ene tenya? O jir i fadari lobo tungani to Israel elefar? Ida nan a yen jimitan ara nan kabu na la lanyu Israel elefar?" ²³Tona o joo kabu diho Semei, "Ida cia isi i wei" manyu o cik kabu na diho inyi to kibutia. ²⁴O loo manyu Mepiboses lotata lo Saul kiti rico kabu. Ida inyi li lal kejuha kunenge kode i susub musula kunenge kode i lal kyelani kunenge many to far na lo lorore kabu many o yitunore inyi to kisiliban. ²⁵Ojo inyi o lotu to Jerusalem kiti rico kabu, i tifi kabu inyi o joo, "Nyio lafar ida isi i lik ko nan Mepiboses?" ²⁶O joo inyi, "Lahitok kabu nei, iya na la ngurare nan karwaani nino, a joo nan, 'A lot cia nan to sigiria nei o jir a liharore ko kabu.' Ati kiti nonong karwaani nei Ziba nan ²⁷manyu o teny talerun to karwaani nino diho lahitok nei kabu. O ri lahitok nei kabu iya Malaika lo Lobanga, jijia i tiyo diho nan tohi na li wak isi. ²⁸O cam lotataha kulo fafai nei fad to wei iyo lahitok nei kabu, ati i co isi nan faji kiji lo cio kuna lo daha iyo meja nino. Dong twero nyio na nga rihe nan a ngonore lo ki lelia ketemoni lo kabu?" ²⁹O joo kabu diho inyi, "Nyio ha ngi rihe isi i tenya? A cik nan ite ko Ziba kora na kof." ³⁰O joo Mepiboses diho kabu, "I ngohi inyi i yaru sangite fad iya na lo yitu lahitok nei kabu kang to kisiliban." ³¹O lotu manyu Barzilai Gileadani to Rogelim rangaru Jordan ara lobito ko kabu ko ki niamahino inyi to ijia. ³²Tona orumu Barzilai lo ngoroyon lara karihin kunenge keek mietauni. Lo

Iwak orumu inyi kabu to daha na lo ngonore inyi Mahanaim tonyio orumu inyi ara tungani kabarani noo.³³O joo kabu diho Barzilai, "Ngati range ko nan i loo manya ko nan Jerusalem, manyu ahi co cia nan isi sangite fad."³⁴Ati i nyiahahi Barzilai kabu o joo, "O rihe cia nan a sodoro warun to karihin baya, na nga lorore nan Jerusalem ko kabu?"³⁵Lara jijia nan karihin keek mietauni, o rihe nan a tum yenun iyo kiji lo tohi na i lem ko tohi na lida o lem? O rihe karwaani nino o tum ki manga tohi na lo daha inyi ko tohi na lo mata inyi? O rihe nan a tum ningo ogoroho kulo kawolok rei kode ngorwo? Nyio ngo sodohinore karwaani nino kirioci diho lahitok nei kabu?³⁶O range cia karwaani nino ko kabu Jordan to lokodit lobo i suk, ati nyio ngohi dumare kabu nan jiiha?³⁷I ngohi karwaani nino to yite o jir a loo a weihi kanghatua nei o nyiha ko kwecere lo apa nei ko lo iyang nei. Ati karwaani nino ene Kimaham, i ngohi inyi to range ko lahitok nei kabu. I tiyo diho inyi tohi na li wak isi."³⁸O joo kabu, "Ki range cia kimaham ko nan manyu a tiyi cia nan diho inyi tohi na li wak isi. Manyu lobo tohi keken li wak isi diho nan ahi tiyihi cia nan isi."³⁹Tona o range cio fad Jordan, oto hati kabu o rangarore. I maruk kabu Barzilai manyu o cik inyi o jir o loo ara na i jir manyu Barzilai ko yitoro iya kalenge.⁴⁰ka lo range kabu iya Gilgal o range kimaham ko inyi. Karemok fad kulo Juda ko nusu lo karemok kulo Israel liti range kabu.⁴¹Deu o fwonuno cio kulo Israel fad diho kabu manyu o jimi diho inyi, "Nyio o kokoluno recera kunino cio kulo Juda kabu ko cio kulo kalenge fad iti rangari Jordan ara lobito ko cio kunenge?"⁴²I nyiahahi cio kulo Juda fad cio kulo Israel o joo, "Ki tiyi ohoi jii tonyio ki kajio ohoi ko kabu noo. Nyio i longo ite to na? Lohi nyia ohoi lobo daha lo kabu? Lohi yaru ohoi lobo tohi ara niyang?"⁴³Tinyia i nyiahahi cio kulo Israel cio kulo Juda o joo, "Ki ngoni ohoi ko ingariti tomon iyo kabu tona ki ngoni ohoi ko ngara na hitok iyo David i lany na li ngonore ite. Nyio hati kiti kaj ite ohoi jii? Ida re afa ara ohoi lohi tem tenya lo ki yauno kabu niyang?" Ati o tenya manyu cio kulo Juda to golun i lany cio kulo Israel.

20¹Tona lobo kakutuhani lo bara Seba kito lo Bikiri lo imanit lo Benjamin orumu o ngon ijia, ko kuta ture oto i gore o joo, "O ru lobo ingarit niyang lo ngon iyo David, o ru lobo tohi lohi tehita ohoi diho kito lo Jese. Israel tungani lobito lobito o loo kalenge."²Oto cio kulo Israel fad ko ngerihino David i jifari Seba kito lo Bikiri, ati i tongo cio kulo Juda ko kabu neicieng iti lihari inyi many to Jordan many Jerusalem.³Ka lo yite David kang lo okabwe nenge Jerusalem, o dumu inyi kulafa ngorwo sidiha kunenge tomon li ngohi inyi rica kang lo okabwe ko fihahino kaji na li ririati. I co icieng daha fad ati ida o geto ko icieng, i ngohini icieng i tongo iya lafuseritohin many far lo wei neicieng.⁴Tinyia o joo kabu diho Amasa, "To tubu cio kulo Juda o fwonu diho nan to faritin uni, manyu to ngon manyu isi to ken nino ene."⁵Ati ojo Amasa o loo tubuno cio kulo Juda, i yaru inyi faritin o gal kuna lo cik kabu diho inyi.⁶O joo kabu diho Abisai, "Jijia i tiyi cia Seba kito lo Bikiri rohojun diho ohoi i lany ko na li tiyi Absalom. Yaru karemok kulo lahitok nino i jifaroti inyi, kode o rumu cia inyi kangite kuna li faha ko rwaaru diho ohoi."⁷Oto karemok kulo Joab ko kulo Keres ko kulo Peles ko rei kangerejak fad ko ki dororo ara Abisai lo bolorohi icieng, i dororo icieng to Jerusalem tiforo Seba kito lo Bikiri.⁸O rihe icieng o ngon tabak na hitok to Gibeon, o lotu Amasa kiti rico icieng. Orumu Joab i ciefiti kyela lo rem nenge ko gas na lo ngon ko ngalem na i suk iyo sohobo, ojo inyi o loo iya ketemoni nenge o dou ngalem to katua lo sohobo.⁹O joo Joab diho Amasa, "Aja rece nei?" Oto Joab i nief Amasa to musula to kana iteten mejo o wak ki maruha inyi.¹⁰Ida orumu Amasa o ric ken iyo ngalem na lo tehita Joab to kana ikajong nenge, Joab ko cuho kocehe nenge to ngalem monyi kunenge ko ki luahuno kof. O wei Amasa na lida i sohi kileng, oto hati Joab ko rece Abisai o tiforo Seba kito lo Bikiri.¹¹O woita lobo karemoni lo Joab inyi lo weihinore Amasa o rihohita cio o joo, "Tungani na li sisio Joab kode o ngon ngati lo David, i ngohi i jifaru Joab!"¹²O geto Amasa i fofoda iyo okoto nenge kiji lo kikoi, manyu o deu na tungani jimitan o fwonunita karemok woita inyi. Ka lo deu inyi jimitan cio fad kuna lo fwonu o woitati inyi lo ngonore lo Amasa, ko yetaru inyi to kikoi iya lobo mana ko ki muhohino to kyela.¹³Langun lo dumari Amasa to kikoi, o fwo cio fad ko Joab tiforo Seba kito lo Bikiri.¹⁴O ringe Seba to kofikofi kulo imaniti kulo Israel fad many Abel Bet Maaka manyu ara kof lo Bikiri fad, kuna lo tubuno ki jifita inyi.¹⁵O fwonu karemok kuna lo ngoni ko Joab fad ki rita Seba to Abel Bet Maaka. I fak icieng kiwata kiritit many o goru na taya na lo woita i siran ko kiwata lo lohiti. Ka li tanga icieng kiwata lo lohiti o joo o jir ki bunye,¹⁶i lolongo lobo ngorwani i geny to katua lo na taya o joo, "Iti ning! Iti ning! Ito rihohiti Joab o lotu ene o jir nan a tenya ko inyi."¹⁷O loo Joab diho inyi. I tifi inyi o joo, "Isi Joab?" I nyiahahi inyi o joo, "Nan enene." O joo na ngorwani, "To ning tohi na lo tenya karwaani nino." O joo inyi, "A ningo nan."¹⁸O sodoro inyi o joo, "Afa berien, o tenyitati afa o joo, 'To rumu kifotita nino to Abel,' o suk iya na."¹⁹Ohoi cio kasilibanak ko kagenorok to Israel. I tema isi kiti sararu taya na lara iyang to Israel. Nyio i wak isi keroro lolunyt lo LAHITOK?"²⁰I nyiahahi Joab o joo, "O loma diho nan! O loma diho nan kiti sararu kode keroro!"²¹Ida ara tenya na. Lobo tungani lo bara Seba kito lo Bikiri to kof lo dongecio kulo Epraim lo ting kana ken lo kabu David. Ki fotohi nan inyi ene tungani bito, a ngade cia nan to ene taya." O joo na ngorwani diho Joab, "I biruni cia kue nenge diho isi to kai lo lohiti kiwata."²²Tinyia o loo na ngorwani diho cio fad to na kisinga lo genyun nenge, ko ngutunoti kue lo Seba kito lo Bikiri ko ki birunoti iyo Joab. Inyi ko kuta ture cio kunenge ko ki sararu to na taya, o yite tungani lobito lobito kalenge. Joab ko yitoro iyo kabu Jerusalem.²³Joab afa lo bolorohi karemok kulo Israel fad; Benaia kito lo Jehoiada afa lo bolorohi karemok kulo Keres ko kulo Peles;²⁴Adoniram afa lo bolorohi tic lo panyar; Jehosapat kito lo Ahilud afa lara kagerohitani;²⁵Seva afa lara karan; Oho Zadok ko Abiasar lara kadwarak;²⁶ko Ira Jairani inyi afa lara kadwarani lo David.

21¹To karihin kulo okabwe lo David, o ngon afa kinga na li yaru karihin uni kuna lo dufa oto o tak David komom lo LAHITOK. O joo LAHITOK, "Ara to Saul ko kaji nenge na lo twe okoto; ara tonyio i fad inyi cio kulo Gibeon.²O tubu kabu cio kulo Gibeon ko tenya ko icieng Naha ida afa cio kulo Gibeon ara cio kulo Israel ati kafurak kulo cio kulo Amor, li buti afa Israel lo ngerihino icieng o wari ati Saul to lakaye nenge to Israel ko Juda ko tema keroro icieng³I tifi David cio kulo Gibeon o joo, "Nga tiyi ha ba nan nyio diho ite? Ngahi dum ha ba nan ite aja o jir i gatare lolunyt lo LAHITOK?"⁴I

nyiahahi cio kulo Gibeon inyi o joo, "Ida ohoi ki ngon ko kitweruno lo ki tifa rial kode dahab diho Saul kode to kalenge kode ida manyu ohoi ki ngoni ko kitweruni lo ki fadaru lobo tungani to Israel." I tifi David o joo, "I wak ite nan a tiyi nyio to ite?"⁵I nyiahe icieng kabu o joo, "Ka lara to tungani na lohi keru ohoi manyu kivita ohoi kikutingare ohoi o rujore ko faji diho ohoi to Israel,"⁶i ngohi ki ciori ohoi lotataha kunenge mietare ki fade ki lwehi kenite kuneicieng ketemoni lo LAHITOK Gibeon lo Saul na lo nyumu LAHITOK." Tona o joo kabu diho icieng, "Ahi co cia nan icieng diho ite."⁷I ngohi kabu Mepiboses kito lo Jonasan kito lo Saul to kibutia lo omorte na li buti icieng to ketemoni lo LAHITOK kiji lo David ko Jonasan kito lo Saul.⁸Ati o dumu kabu Amoni ko Map tee rei are kulo Rizpa kito karioni lo Aia kuna lo tomonohi inyi Saul ara lobito ko tee rei miet kulo Merab kito karioni lo Saul kuna lo tomonohi inyi Adriel kito lo Barzilai Meholani.⁹I co inyi icieng diho cio kulo Gibeon kuna li fade icieng o lwehini kenite kuneicieng kue lo donge ketemoni lo LAHITOK. O wei icieng mietare fad ara lobito; i fadari icieng far lobito lo dengo na li ciaharihin dengo ngamang.¹⁰O dumu Rizpa kito lo Aia kyela lo kitoyo o lohahi iyo moru ara okorif nenge. Many to lohiciahi lo dengo many o bok kuju kof i kura inyi kenite kulo kuna cio ida kweny o tir far kode tyangi kuna i ngereha karue.¹¹Ka lo rihohini David tohi na li tiyi Rizpa kito lo Aia ngorwani lo Saul na sidi.¹²O loo inyi i yauno koi kulo Saul ko kito nenge Jonasan diho cio kulo Jabes Gilead. O kokolu afa icieng kenite kulo oho Saul ko kito nenge to par lo Bet San faji lafa lo iahinore cio kulo Pelestina na li fadarore icieng Saul to Gilboa.¹³I yauno David koi kulo Saul ko kito nenge Jonasan to ijia manyu i tutubuni koi lo kuna cio li fadari o lwehini.¹⁴O nuhahini koi kulo Saul ko kito nenge Jonasan kwecere lo apa lo Saul Kis na faji lo bara Zela to kof lo Benjamin, manyu i tiyi sangite fad kuna lo cik kabu.¹⁵Ari o lotu rem o ngon kiji lo cio kulo Pelestina ko cio kulo Israel. O loo David ko cio kunenge rem ko cio kulo Pelestina, o lotu inyi o niama.¹⁶Oto Isbi - Benob, lobito iyo lotataha kulo Rapa na lara kue lo fere nenge mwalati na lara kirioci nenge sekeli mia uni na manyu lo ngon ko ngalem latubot ngejuk, o ngata o joo a fade inyi David.¹⁷Ati o lotu Abisai kito lo Zeruia lwaha David, o rem inyi na Pelestinani i fade. Tinyia i butia cio kulo David diho inyi o joo, "Ida dong cia mute isi i rihe i loo ko ohoi rem, o jir lomo lo Israel ida iti dunyari."¹⁸To kude faritin o ngon manyu rem ko cio kulo Pelestina to Gob, to na far i fade Sibekai Husasani Sap lobito iyo lotataha kulo Rapa.¹⁹Iyo lobo rem ari ko cio kulo Pelestina to Gob, i fade Elhanan kito lo Jair lo Betelehem rece lo Golias Gititani na lo ri morok lo fere nenge iya kikadita lo kyela.²⁰Manyu to lobo rem na lo remiti Gas, o ngon afa lobo tungani hitok na lara kafiela kulo kac ile iyo lobito kana kafiela kulo kejuha manyu ile iyo lobito keju; kafiela keek are ko ongon fad. Ara manyu afa inyi lotata lo Rapa.²¹Ojo inyi iti kaj Israel, i fade Jonasan kito lo Simea rece lo David inyi.²²Ara afa kuno ongon fad lotataha kulo Rapa to Gas, manyu o wei icieng to kac kulo oho David ko cio kunenge.

22

¹O wol David tenyitenyi kulo ene wole diho LAHITOK na lo lwahunore LAHITOK inyi iyo kac kulo merok kunenge pili ko to kana lo Saul.²O joo inyi, "LAHITOK Inyi tabak nei, kigingi nei ko kalwahani nei;³Lobanga nei tabak nei na la rumahinore nan lotafare nei, buhu nei ko muriak lo lwahuno nei; Ara Inyi logolore nei, lotafare nei ko lwaha nei. Ki lwahu isi nan iyo cio kasasuok.⁴A lolong nan LAHITOK na lo cam to maja, manyu ki lwahu inyi nan iyo merok kunei.⁵Orumu kitouno lo wei lohi tirahi nan kiji lojumu lo kitimuyuhino lohiti rieny nan.⁶Lohi tir unoho kulo kwecere nan, orumu lohejehi kulo wei lo tiru diho nan.⁷Iyo kidak nei a lolong nan LAHITOK; a lwaha nan diho Lobanga nei. To kaji Nenge na i Nyu o ning Inyi ogoro nei, o lotu kicira nei kiyoha Kunenge.⁸Iti nienieniga kof manyu i hihirita, i rierieta gurihin kulo kai; iti nienieniga icieng tonyio orumu Inyi li lolongo.⁹I buruno furo to lowatare lo kumeco Kunenge, o lotu kima na lo cura o keru to kutuk Nenge i yarat katalange na lo cura to katua Nenge.¹⁰O gany Inyi kai ko ki culuno kof, o ngoni afa idisi kuna i mutohi fotiri lo kejuha Kunenge.¹¹I rwok Inyi cerubim oto i firu, i firu Inyi to fuho kulo kiyoma.¹²O fik Inyi lokimuyuk ara okorif Nenge na li rit Inyi, idisi kuna i mutohi kulo kuju to kai.¹³To katua lo kifarang lo ngonun nenge i medehuno ngonecio kulo hila; ¹⁴I gur LAHITOK to kai, i guruno ogoro lo na lo ngon Kai Noo.¹⁵O ngor Inyi ngonecio kunenge iti sara merok, to ngonecio kulo hila kuna hitoha o lanyu Inyi icieng.¹⁶Iti botuno okuduli kulo nam, o lwehino guri kulo kof oleng to kirienga lo LAHITOK, to kwatun lo ofu na lo lotu to kume Nenge.¹⁷O culu Inyi kana to kai ko ki niefa nan, ki wadu Inyi nan to katua lo kifi kuna i lukoho.¹⁸Ki lwahu Inyi nan iyo merok kunei kuna i goli, iyo katijoriak kunei kuna lo goli ki lany nan.¹⁹Kiti remo orumu icieng nan to faritin kulo kidak nei, ati orumu LAHITOK lara kangarani nei.²⁰Ki yauno Inyi nan oleng faji na i lalat, ki lwahu Inyi nan tonyio ki kwama Inyi nan.²¹I tiyi LAHITOK diho nan i jifita biran nei, ki dum Inyi nan i jifita nyujon lo kac kunei.²²Tonyio la ric nan kikohin kulo LAHITOK, ida nan a pal to ki belohino Lobanga nei korwong.²³O ngoni cihichi Kunenge fad ketemoni nei, ida nan la beloro iyo kisingiti Kunenge.²⁴A tongita nan ara na i nyu to ketemoni Nenge manyu a ric ken nei iyo kupal.²⁵Ki dum LAHITOK nan i jifita biran nei, i jifita nyujon nei to ketemoni Nenge.²⁶Diho cio kuna li genoro i totoro Isi ken ara Kagenoroni, diho cio kuna i biri i totoro Isi ken ara Kabirani.²⁷Diho cio kuna i nyuji i totoro Isi ken ara Kanyujoni, ati diho cio katigugulunyak i totoro Isi ken ara Kagenyani.²⁸I lwaha Isi kariejak ati o deya konyeha Kunino katidarak lo nieuno icieng kof.²⁹Isi LAHITOK lira lomo nei, i bel LAHITOK mutohun nei ara wangun.³⁰To lwaha Nino a tum nan ki burahino ilulung lo karemok, ko Lobanga nei a tum nan ki rwoho lohiti.³¹Ka lara to Lobanga o nyuji kikohin Kunenge: O bir tenya lo LAHITOK, Inyi buhu diho cio fad kuna lo fwonu tafa diho Inyi.³²Tonyio ngai lobo lobanga li siran ko LAHITOK? Manyu ngai tabak kalida ara Lobanga niyang?³³Ara Lobanga lohiti fut nan to golun manyu o ric kikoi nei o wat.³⁴O fik Inyi kejuha kunei o ri iya kejuha kulo lewa, ki cwara Inyi nan a woita faji na i tedo.³⁵Iti yen Inyi kac kunei rem; o tum okokoho kunei nito kawo na lara mwalati.³⁶I fik Isi lwaha lo kiti wara buhu nei, lohi co lwaha Nino nan a bolo.³⁷I co Isi kikoi na i lalat to kejuha kunei o jir odilehin kulo kejuha kunei ida i toja.³⁸Ati rwangaru nan merok kunei many a riese icieng, ida nan a belo many ka lo keroro icieng.³⁹A riese nan

icieng tur many ida o tumiti wojuno, o urohino icieng kof iyo kejuha kunei.⁴⁰ Kiti futahi Isi nan golun lo rem, iti rie Isi merok kunei to ketemoni nei.⁴¹ I co Isi merok kunei i feita ki belohi nan korwonga manyu a keru nan merok kunei.⁴² I cira icieng ara na lo lwahati ati o ru lobo tungani ngo lwak icieng, i cira icieng diho LAHITOK ati ida Inyi i fotu.⁴³ A bok nan icieng o tinyaha iya fur lo kof, a cud nan manyu a nyon icieng iya todohai lo kikohin.⁴⁴ Lohi lwahu Isi nan iyo kiti remo lo cio, lohi ricahi Isi nan ara kalanyunoni lo kofikofi. Cio kuna lida nan a yen lohi rwaati jijia nan.⁴⁵ Lo bangi misiok to ketemoni nei; ka lohi ningiti nan jii, i ruhiti tenya nei.⁴⁶ O colie taulo kuneicieng fad; o rutuni to logolorehin kuneicieng, i hihiritati.⁴⁷ O war LAHITOK! I ngohi maja to ngon diho tabak nei! I ngohi to tingi Lobanga nei kai, Tabak kalwahani nei!⁴⁸ Ara Inyi Lobanga na li leno to nan, na lo fik misihi iyo lanyuno nei,⁴⁹ na lohi lahu nan iyo merok kunei. Ki ting Isi nan kai lo merok kunei, iyo tungani kasasuoni i lwahu Isi nan.⁵⁰ Tona ahi maj cia nan Isi, LAHITOK, to kiji lo misihi, a wol cia nan maja lo karana Nino.⁵¹ I co Inyi kabu Nenge ilanyiti kuna hitoha, i totoro Inyi riejun Nenge na lida i belo diho na lo twe Inyi, diho David ko lotataha kunenge tur.

23

¹Ara kuno tenyitenyi kulo lohicungi kuna lo teny David. Tenyitenyi kuna li co Okorif diho David kito lo Jese, tenyitenyi kulo tungani na lo ting na lo ngon Kai Noo, tungani na lo twe Lobanga lo Jakob ko kakwatani lo woleco kulo Israel; ²O teny Okorif lo LAHITOK ara iyo nan: O ngon orumu tenya Nenge ngadief nei.³ O teny Lobanga lo Israel; O joo Tabak lo Israel diho nan, "Ka lo lanyu tungani cio to biran, ka lo lanyu inyi to bangun Lobanga, ⁴o ri inyi iya wangun lo kiwanyi to okangere, to kiwanyi na lo ru idis; iya kifarang lo kuju, na liti buja nyiari to kof."⁵ Ngara ida kaji nei o ngon ara na i jir ko Lobanga, dede ngida Inyi ki tiyi ko nan ciharu lo tur, na li kukuma manyu iti golo fajihit fad; dede ngida Inyi iti ngiju ngak kulo lwaharu nei, manyu ki co nan kodomo lo tau nei fad.⁶ Ati cio kuna i rohorori o jir iti ngadari fad iya kikwa, kuna lida o garanyati to kac.⁷ Tungani na lo tir kikwa, i tiyore inyi tohi na lara biliet kode pilpil lo fere, o curahini icieng lohifurore neicieng.⁸ Ara kuno karanecio kulo kagolok kulo karemok kulo David, ara icieng; Jaseb - Basebes Takemonani afa lo bolo iyo karemok uni. O ting inyi fere nenge o rem ko cio mia mietauni kuna li fad inyi iyo kirico lobito keken.⁹ Na li jifita inyi ara Eleazar kito lo Dodai Ahohini. Iya lobito to kiji lo kagolok uni, o ngon afa inyi ko David na li ngalare icieng cio kulo Pelestina kuna lorumu i furo Pas - Damim o wahiti rem. Tinyia i ngade cio kulo Israel iya kifwongi,¹⁰ ati o nyon Eleazar kof i fad cio kulo Pelestina many o niama kana nenge o gorohi iyo ngalem latubot. I co LAHITOK lanyuno na i gol lafar. O yitu karemok diho Eleazar ati o fwonuni puca kaweyak keken.¹¹ Na li jifita inyi ara Sama kito lo Agee Hararatani. Ka li furohino cio kulo Pelestina iyo lobo faji na lara mana adesare, i fe karemok kulo Israel iyo icieng.¹² Ati o woita Sama kiji lo mana, o mitere inyi na adesare manyu i fad cio kulo Pelestina manyu i yauno LAHITOK lanyuno na i bolo lafar.¹³ To faritin kulo dengo, o fwonu uni iyo kagolok keek uni diho David to kunom lo Adulam orumu karemok kulo Pelestina o fik kem neicieng ridat lo Repaim.¹⁴ To kuna faritin orumu David o ngon logolore manyu orumu lohiritiare lo karemok kulo Pelestina o ngon Betelehem.¹⁵ O dam kifi David oto o joo, "Oi ngohi yamaha hati lobo tungani nan kifi to itibi na lo nyiha ko kiwata lo kang lo Betelehem!"¹⁶ Tona o fwo kuna karemok kagolok uni o tulothi ara lopararehin kulo karemok kulo Pelestina ko fwo yohunoti kifi to itibi na lo nyiha lokoli lo kang lo Betelehem o lieunoti o yitunorehin diho David, ati o beru inyi mata. Oto hati i juhohi inyi kof ketemoni lo LAHITOK.¹⁷ O joo inyi, "I ngohi to loma diho nan LAHITOK ki tiyo jii! Ida kuno kifi o ri iya okoto kulo kuno cio li balihi warita kuneicieng lo fwo yohuno kuno kifi?" Manyu ida David o mat kuna kifi. Ara afa kuna ticitici kulo golun lo taulo kulo kuno cio i goli uni.¹⁸ Abisai kito lo Zeruia rece lo Joab afa lo bolorohi kuna kagolok uni: O ting inyi fere nenge iti rem cio mia mietauni kuna li fade inyi manyu o lotu inyi o kwat iya kuna uni.¹⁹ Ida afa o bangiti inyi i lany kuna uni? O lotu inyi o bolorohi icieng kileng lida i kenahini inyi kiji neicieng.²⁰ Benaia kito lo Jehoiada karemoni na i ngere na lo lotu to Kazbeel i tiyi manyu inyi ticitici kuna liti rima. I fade inyi karemok kulo Moab kuna i goli are, o rute manyu inyi katua lo tula to faritin kulo lofalanga o loo i fade ngatuny.²¹ Manyu i fade inyi lobo Ijiptoni hitok. Kileng lorumu na Ijiptoni o tehita fere, o loo Benaia kiti remo inyi to iluk. O ruju inyi fere to kana lo na Ijiptoni, manyu i fade inyi to fere nenge.²² Ara afa kuna ticitici kulo Benaia kito lo Jehoiada, o kwat manyu afa inyi iya kuna kagolok uni.²³ O rimati afa inyi i lany lobo iyo kuna keek uni ati ida afa i kenahini inyi kiji lo kuna uni. Manyu o fik David inyi o lanyu kaririak kunenge.²⁴ Iyo kunu keek uni ara afa: Asahel rece lo Joab, Elhanan kito lo Dodo to Betelehem,²⁵ Sama Harodiani, Elik Harodiani,²⁶ Helez Paltitani, Ira kito lo Ikes to Tekoa,²⁷ Abiezer to Anasos, Sibekai Husasani,²⁸ Zalmon Ahohitani, Maharai Neptosani;²⁹ Heled kito lo Baana Neptosani, Itai kito lo Ribai lo Gibeia to Benjamin,³⁰ Benaia Pirasoni, Hidai to gum lo donge Gas,³¹ Abi Albon Arabasitani, Azmaves Barhumani,³² Eliaba Salbonani kito lo Jasen, Jonasan,³³ kito lo Sama Hararatani, Ahiam kito lo Sarar Hararatani,³⁴ Eliepet kito lo Ahasbai Maakasatani, Eliam kito lo Ahitopel Gilonani,³⁵ Hezro Karmelani, Paarai Arbitani,³⁶ Igal kito lo Nasan to Zoba kito lo Hagri,³⁷ Zelek Amonani, Nahara Beerosani katehitani lo kiremita kulo Joab kito lo Zeruia,³⁸ Ira Isiretani, Gareb Isiretani,³⁹ ko Uria Hititani. Ara afa icieng fad keek uni ko mietare.

24 ¹Ari o lotu kilongo lo LAHITOK o nok iyo cio kulo Israel manyu i susu inyi tau lo David to icieng lo jimitan, "I fwo i kenata cio kulo Israel ko Juda." ²Dong o rihohi kabu Joab ko kulahitoha kulo karemok kuna lo ngoni ko inyi, "I fwo iyo imaniti kulo Israel fad many to Dan many Beerseba i geroto karemok fad a wak nan yenun arahiti baya."³ Ati i nyiahahi Joab kabu o joo, "I ngohi LAHITOK Lobanga nino to sod wel lo karemok kakeny mia lobito kode i lany, manyu i ngohi konyeha kulo LAHITOK nei to deu. Ati nyio o wahare lahitok nei kabu ki tiyo na tohi?" ⁴Ati i lany tenya lo kabu lo Joab ko kulahitoha kulo karemok, oto icieng ko fwo to ketemoni lo kabu lo fwo ki gero karemok kulo kof lo Israel.⁵ Langun lo

range icieng tode lo Jordan o fworori o gurohini kem Aroer iya ngati lo orof lo kang na lo ngon gorge oto hati o fworori ara Gad o ringari hati tinyia iya Jazer. ⁶O fwo icieng iya Gilead ko kof lo Tahtim Hodsi, o ringari iya Dan Jaan ko ngati na lo loro iya Sidon. ⁷Oto hati ko fworoti iya ngati lo Taya ko kangite kulo cio kulo Hivi ko cio kulo Kanaan. Lohicungi nenge o fworori iya Beerseba iyo kof lo Negev lo Juda. ⁸Langun lo fwo icieng ara kof fad, o yitu icieng Jerusalem to lohicungi lo ofahin mietangon ko faritin keek are. ⁹O rihohi Joab wel lo karemok diho kabu: To Israel ara afa wel lo cio kuna i firangi kuna lo tum tehita ngalem latubot alifi mia mietauni, manyu to Juda aloof mia miet. ¹⁰O dou tau lo David langun li ken inyi karemok, inyi ko jimitan diho LAHITOK, "La pal nan noo iyo tohi na la tiyi nan. Jijia LAHITOK a lelia nan diho Isi, to dume ja ene kupal lo karwaani Nino. La tiyi nan tohi lo dataru noo." ¹¹O rihe David ida lo kuenyu kiwanyi nenge, o lotu tenya lo LAHITOK diho Gad kamocani, kadeyani lo David o joo, ¹²"I loo to rihohi David i joo, 'Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene: Ahi cwarra Nan isi sangite uni, to nyumu lobito to kiji neicieng na nga tiyore Nan diho isi.'" ¹³Tinyia o loo Gad diho David o joo diho inyi, "O jir o fwonu kof nino karihin kulo kinga uni? Kode ofahin uni kulo kifeita to ketemoni lo merok kunino ko icieng kiti rwangita isi? Kode faritin miet kulo jiof kof nino? Jijia dong i yio ene tenya, ki rihohi nan tohi na nga nyiaharu nan diho kaculunoni nei." ¹⁴O joo David diho Gad, "A ngon nan iyo kidak noo. Ngati urohinoti kac kulo LAHITOK tonyio o bolo kisa Nenge, ati ke co nan a urohino kac kulo cio." ¹⁵Tona o culu LAHITOK jiof kof lo Israel many to na kiwanyi many i cung kulangole faritin lo gilahini, manyu o wei cio alifi keek mietare many to Dan many Beerseba. ¹⁶O joo Malaika o fet kana nenge o wak keruno Jerusalem, iti cung LAHITOK na jiof manyu o joo diho Malaika na lorumu i fada cio, "Lo tum, i nyiahe kana nino." Orumu Malaika lo LAHITOK tona o ngon kilongoni lo Aruna Jebusoni. ¹⁷Ka lo deu David Malaika na lorumu i fada cio, o joo inyi diho LAHITOK, "La pal nan, nan katibalani la pal. Ara kuno kera. Nyio i pal icieng? I ngohi kana Nino to urohino iyo nan ko kalitole." ¹⁸To lafar o loo Gad diho David o joo diho inyi, "I loo i fahahi ciali diho LAHITOK kilongoni lo Aruna Jebusoni." ¹⁹Tinyia o loo David iya na lo cihare LAHITOK inyi ara iyo Gad. ²⁰Ka lo ngolo Aruna o deu kabu ko kabolorok kunenge o fwonuno iyo inyi, o loo inyi o gung ketemoni lo kabu o tir komom nenge kof to ketemoni nenge." ²¹O joo Aruna diho Kabu, "Nyio lahitok nei kabu o lotu diho karwaani nenge?" I nyiahahi David inyi o joo, "Ki nyianga kilongoni nino o jir a fahahinore ciali diho LAHITOK, o jir ene jiof li fada cio i cung." ²²O joo Aruna diho David, "I ngohi lahitok nei kabu to dumu tohi na lo wak inyi i fotohi. Mongi kuno ara kiciorita locurat manyu keyek kimucita kuno ko ayohohin ara keyek kulo kima." ²³Lahitok, i co Aruna kuno fad diho kabu." O joo manyu Aruna diho inyi, "I ngohi LAHITOK Lobanga nino i ruk kilifa nino." ²⁴Ati i nyiahahi kabu Aruna o joo, "Ida, a fuda nan duma isi to inyi. Ida nan a fotohi diho LAHITOK Lobanga nei kiciorita na lida i yaru lobo tohi to kana nei." Dong i nyiangu David kilongoni ko mongi manyu o dum inyi sekeli kulo rial keek miet to icieng. ²⁵I fahahi David ciali iyo LAHITOK ijia ko ki fotohino kiciorita locurat ko kiciorita kulo kimoraru. Oto LAHITOK i fotu kilifa nenge to kof, jiof na li fada Israel ko ki cung.

1 Kabuno

1

¹Langun lo ngoroyon kabu David noo, ida ken nenge o tum nohun kileng ngi muhohini to kyelani. ²Tona o joo kaririak kunenge diho inyi, "Ngati rumu kito karioni na lo rihe ida lo yen retoni i rwaa kabu manyu o rica inyi. O tum inyi geto diho inyi o jir lahitok niyang kabu o nok ken." ³Oto ko tahitati kof lo Israel fad lo rumuno kito karioni na i dwaru ko rumunoti Abisag Sunemani ko ki yaunoti inyi diho kabu. ⁴O dwaru afa na ngorwani noo, o ric inyi kabu manyu i cwarra inyi daha ati ida kabu o getore inyi. ⁵Tona o fik Adonija na lara iyang nenge Hagi ken nenge ake ake o joo, "Ara cia nan kabu." Tona o rumu inyi gadigadihin ko lakwenyi ko cio keek miet kuna lo jir i feita ketemoni nenge. ⁶Ida manyu apa nenge i rieng inyi to ki tifa o joo, "Nyio i tiyo isi iya na?" O dwaru manyu afa inyi manyu inyi orumu li jifita Absalom to obolare lo tomonun. ⁷O tor Adonija tenya ko Joab kito lo Zeruia ko kadwarani Abiasar manyu i co icieng inyi lwaha neicieng. ⁸Ati ida kadwarani Zadok, Benaia kito lo Jehoiada, kamocani Nasan, Sime, Rei ko kaririak kulo David kuna lo nyumuni i moraru ko Adonija. ⁹I fotohi dong Adonija kiciorita kulo kera, mongi ko kacau kuna li fiti to locolong lo Zohes na lo nyiha ko En Rogel. I lolong inyi recera kunenge tee kulo kabu fad ko cio kulo kaji lo okabwe to Juda fad, ¹⁰ati ida inyi i lolong kamocani Nasan kode Benaia kode kaririak kuna lo nyumuni kode rece nenge Solomon. ¹¹Tinyia i tifi Nasan Beteseba ngoto Solomon o joo, "Ida isi li ning o joo lara Adonija kito lo Hagi kabu? Ida hati lahitok niyang David o yen?" ¹²Jijia i ngohi ahi sing nan isi kikoi na ngi lwahunore isi warun nino ko warun lo kito nino Solomon. ¹³I loo kaji diho kabu David ti joo diho inyi, 'Lahitok nei kabu, ida afa isi i buti diho nan i joo, 'Dede kito nino Solomon cia lara kabu to kifwongi nei manyu inyi cia li tongo iyo seger lo okabwe nei?' Nyio hati ara Adonija kabu?" ¹⁴O rihe isi i tenya ko kabu, a lotu cia nan a sod tenya nino na li rihohi isi kabu." ¹⁵Tona o loo Beteseba waja ngoroyoni kabu kaji logetore nenge, faji na lo ricare Abisag Sunemani inyi. ¹⁶O cok Beteseba ko rubuhon ketemoni lo kabu. I tifi kabu inyi o joo, "Nyio tohi i wak isi?" ¹⁷O joo Beteseba diho inyi, "Lahitok nei, isi token li buti diho nan karwaani nino to ketemoni lo LAHITOK Lobanga nino i joo, 'Kito nino Solomon cia lara kabu to kifwongi nei, manyu i tongo cia inyi iyo seger lo okabwe nei.'" ¹⁸Ati jijia lara Adonija kabu na lida isi lahitok nei kabu i yen lobo tohi. ¹⁹Li fotohi inyi kicu, kacau kuna li fiti ko kera kuna i borengi ara kiciorita manyu li lolong tee kulo kabu, kadwarani Abiasar ko Joab lahitok lo karemok ati ida inyi i lolong karwaani nino Solomon. ²⁰Lahitok nei kabu, o ngoni konyeha kulo cio kulo Israel fad ken nino lo yenun diho isi jimitan ngai cia li tongo seger lo okabwe lo lahitok nei kabu to kifwongi nenge. ²¹Tolobo deudeu cia langun liti getohini lahitok nei kabu ki yoma ko kulahitoha kunenge, ki fihia cia nan ko kito nei Solomon mejo kapalak. ²²O rihe inyi o tenya ko kabu, o goru kamocani Nasan. ²³Manyu o rihohini kabu o joo, "O ngon kamocani Nasan ene." Tona o loo inyi ketemoni lo kabu manyu o gung

many o tir komom nenge kof.²⁴O joo Nasan diho kabu, “Li tulu isi lahitok nei kabu i joo, Adonija cia lara kabu to kifwongi nino manyu i joo inyi cia li tongo iyo seger lo okabwe nino?”²⁵Elefar lo loo inyi manyu li fotohi kicu, kacau kuna li fiti ko kera kuna i borengi noo ara kiciorita. Li lolong inyi tee kulo kabu fad, kulahitoha kulo karemok ko kadwarani Abiasar. Jijia to ene tik o ngon icieng daha ko mata ko inyi manyu i dimati, “To war jiik kabu Adonija!”²⁶Ati nan karwaani nino, kadwarani Zadok, Benaia kito lo Johoiada ko karwaani nino Solomon ida inyi i lolong.²⁷Ara ene tohi na li tiyi lahitok nei kabu ida i co karwaak kunenge o yen ngai lo cam i tongo seger lo okabwe lo lahitok nei kabu to kifwongi nenge?”²⁸Tinyia o joo kabu David, “I lolonguti Beteseba.” Tona o lotu inyi o woita ketemoni lo kabu.²⁹Kabu tinyia ko ki butia o joo, “Dede iya na lo war LAHITOK na lohi lwahu nan iyo kidak fad,³⁰a tiyi cia nan dede elefar tohi lafa la buti nan diho isi to LAHITOK Lobanga lo Israel: Ara cia kito nino Solomon kabu to kifwongi nei manyu i tongo cia inyi iyo seger lo okabwe nei faji nei.”³¹Tinyia o gung Beteseba many o tir komom nenge kof o rubuk ketemoni lo kabu, manyu o joo, “I ngohi lahitok nei kabu to war tur!”³²O joo kabu David, “I lolonguti kadwarani Zadok, kamocani Nasan ko Benaia kito lo Johoiada.” Ojo icieng o fwonu ketemoni lo kabu,³³o joo inyi diho icieng, “I yaroti karwaak kulo lahitok ningi manyu i fik kito nei Solomon kai lo lakweny nei i lihata ko inyi, i yaroti inyi iya Gihon.³⁴Oto hati kadwarani Zadok ko kamocani Nasan ko twa inyi ara kabu lo Israel. Ito kut ture ito hati i gore i joo, “To war jiik kabu Solomon!”³⁵Ito hati i fwonu ko inyi, o jir inyi o lotu i tongohino iyo seger lo okabwe nei o lanyu faji nei. La nyumu nan inyi ara kalanyunoni lo Israel ko Juda.”³⁶I nyiahahi Benaia kito lo Johaiada kabu o joo, “Amen! I ngohi LAHITOK Lobanga lo lahitok kabu nei i co i tiyihino jii.³⁷Iya na afa lo ngonore LAHITOK ko lahitok nei kabu, jiha i ngohi manyu inyi to ngon ko Solomon lo ki cwara seger lo okabwe nenge o bolo i lany seger lo okabwe lo lahitok nei kabu David!”³⁸Tona o woju kadwarani Zadok, kamocani Nasan, Benaia kito lo Johoiada, cio kulo Keres ko cio kulo Peles o fworu o fihahini Solomon kai lo lakweny lo kabu David ko ki niemaroti inyi Gihon.³⁹O dumu kadwarani Zadok muriak lo ngoroni to kema na i Nyu ko twa Solomon. Oto hati ko kutati ture, cio fad ko ki gororo o joo, “To war jiik kabu Solomon!”⁴⁰Manyu cio fad ko fworu omot nenge o kutati omilerehin o kwamati noo, many i gur kof to wolo neicieng.

⁴³I nyiahahi Jonasan o joo, “O ru tur! Lo fik lahitok niyang kabu David Solomon ara kabu.⁴⁴Lo cule kabu kadwarani Zadok, kamocani Nasan, Benaia kito lo Johoiada, cio kulo Keres ko cio kulo Peles ko inyi manyu o fihi inyi kai lo lakweny lo kabu,⁴⁵manyu lo twe kadwarani Zadok ko kamocani Nasan inyi ara kabu to Gihon. To ijia lo fwo icieng o kwamaroti i fot taya kigur lo kwama neicieng, inyi na kigorita li ningo ite.⁴⁶Oto manyu li tongohino Solomon iyo seger lo okabwe.⁴⁷Lo fwonu manyu kulahitoha kulo okabwe kwama lahitok niyang kabu David, o joo, ‘I ngohi Lobanga nino iti kwat karana lo Solomon o gal nino manyu seger lo okabwe nenge i lany nino!’ Manyu o gung kabu lagere nenge i wora⁴⁸manyu o joo, ‘I ngohi maja to ngon iyo LAHITOK Lobanga lo Israel na li co konyeha kunei kalunyoni iyo seger lo okabwe nei elefar.’”⁴⁹To ene tenya o woju welo kulo Adonija fad to bangun ko ki sararu.⁵⁰Ati Adonija to bangun Solomon ko loro ki niefa muriaha kulo ciali.⁵¹Oto o urohino Solomon o joo, “O bang Adonija kabu Solomon manyu lo goritare muriaha kulo ciali. O joo inyi, ‘I ngohi kabu Solomon i buti diho nan elefar jimitan ida cia inyi i fade karwaani nenge to ngalem latubot.’”⁵²I nyiahahi Solomon o joo, “Ka li totor inyi ken nenge ara na i cam, ida cia ko fofiti lo kue nenge o dohi kof; ati ka lo rumuno kipal diho inyi, o wei cia inyi.”⁵³Oto kabu Solomon ko cularu cio o fworu iti culuni inyi kof to ciali. Manyu o lotu Adonija o gung kof ketemoni lo kabu Solomon manyu o joo Solomon diho inyi, “I loo kalilo.”

2

¹Ka lo nyihu faritin kulo wei lo David, o cik inyi kito nenge Solomon.²O joo diho inyi, “Lo lelek nan a loo kikoi lo kof fad, tona to gol manyu i tiyo iya kito retoni,³manyu to yen tohi na lo wak LAHITOK Lobanga nino; to lot to ningo Inyi manyu to ric kisingiti ko cihicihi Kunenge iya na li gerore iyo cik lo Moses. I tiyo jii ito cia isi i bara iyo sangite fad kuna li tiyo isi ko fajihit fad kuna li lot isi⁴manyu o jir LAHITOK o ricare ciharu Nenge diho nan na lo joo, ‘Ka lo ric lotataha kunino koditi na lo warare icieng, manyu ka lo lot icieng to kigenoro to ketemoni nei to taulo kuneicieng ko to okorifi kuneicieng fad, ida cia isi i pwak rumuno kalunyoni lo seger lo okabwe lo Israel.’⁵Jijia i yen isi token nino tohi na li tiyi Joab kito lo Zerua diho nan - tohi na li tiyi inyi iyo kulahitoha kulo karemok kulo Israel are; Abner kito lo Ner ko Amasa kito lo Jeser. I fade inyi icieng i juhe okotohin kuneicieng to Kodi mejo to rem manyu to na okoto iti bot inyi gas lo komoc nenge ko kamuha kulo kejuha kunenge.⁶I tiyo diho inyi iya na lo ngonore genyun nino ati ke co kue nenge na i kwe o loo tula to kisiliban.⁷Ati i totorohi kibaya diho tee kulo Barzilai lo Gilead manyu i ngohi icieng to ngoni kiji lo cio kuna lo daha iyo meja nino. Ki woita afa icieng ko nan kula faritin la faitare nan rece nino Absalom.⁸Manyu i yiu i joo i ngon isi ko Semei kito lo Gera Benjaminani lo Bahurim, lafa lohi fic nan kifcita kuna i rohoru lafar la lorore nan iya Mahanaim. Ka lo lotu afa inyi kiti rico nan to Jordan, a buti nan diho inyi to LAHITOK a joo, ‘Ida cia nan ahi fade isi to ngalem latubot.’⁹Ati jijia ke fik inyi mejo ida i pal. Ira isi tungani na i geny, i yen cia isi tohi na ngi tiyi isi diho inyi. I yauno kue nenge na i korwo tula to okoto.”¹⁰Tinyia i yoma David ko lohitwaha kunenge, manyu o nuhahini inyi taya lo David.¹¹Orumu inyi lo lanyu Israel to karihin keek ongon - karihin mietare to Hebron ko karihin keek uni ko uni to Jerusalem.¹²Tona i tongo Solomon iyo seger lo okabwe lo apa nenge David manyu o golohino okabwe nenge.¹³Tona o loo Adonija kito lo Hags diho Beteseba iyang lo Solomon. I tifi Beteseba inyi o joo, “I lotu isi to kisiliban?” I nyiahahi inyi o joo, “Ibo, to kisiliban.”¹⁴Oto hati o sodohi o joo, “A ngon nan ko lobo tohi lo rihohino isi.” I nyiahahi Beteseba inyi o joo, “I tum isi tenya.”¹⁵O joo inyi, “Iya na li yen isi, ara orumu okabwe nei. Ki deya orumu Israel fad nan ara kabu neicieng. Ati i belo sangite li co okabwe o loo diho rece nei tonyio lo lotu diho inyi iyo LAHITOK.”¹⁶Jijia a ngon nan ko kilifa lobito na la wak nan isi i yen, ke beru diho nan.” O joo Beteseba, “I tum isi tenyuno.”¹⁷Tona o sodoro inyi o joo, “I tifa ja kabu Solomon ida cia o beru diho isi, i ngohi

ki co nan Abisag Sunemani ara ngorwani nei." ¹⁸I nyiahahi Beteseba inyi o joo, "O jir noo, a tenya cia nan diho kabu to isi." ¹⁹Ka lo loo Beteseba diho kabu Solomon tenya ko inyi to Adonija, o woju kabu kiti rico inyi, o cok diho inyi i tongohino seger lo okabwe nenge, i co inyi i yauni seger lo okabwe to ngoto kabu manyu i tongohino iyang nenge ngati lo iteten nenge. ²⁰O joo iyang nenge, "A ngon nan ko lobo kilifa bito sidi, kehi mitere nan." I nyiahahi kabu o joo, "I lifa iyang nei, ida cia nan ahi mitere isi." ²¹Dong o joo inyi, "I ngohi i cori Abisag Sunemani ara ngorwani diho rece nino Adonija." ²²I nyiahahi kabu Solomon iyang nenge o joo, "Nyio i lifare isi Abisag Sunemani to Adonija? I tum manyu isi ki lifa okabwe to inyi - tonyio ara manyu inyi rece nei na hitok - ibo to inyi ko to kadwarani Abiasar ko to Joab kito lo Zeruia." ²³Oto kabu Solomon i buti to LAHITOK o joo, "I ngohi Lobanga i tiyi diho nan to na i rohoi manyu o gal ka lida Adonija o dum ene kilifa to warun nenge." ²⁴Manyu jijia, dede iya na lo war LAHITOK - Inyi na lohi totongohi nan otoc iyo seger lo okabwe lo apa nei David manyu ki ciahahi nan okabwe iya na lo cihare Inyi, i fadari cia Adonija elefar!" ²⁵Dong i co kabu Solomon ciha diho Benaia kito lo Jehoiada, o loo inyi o rem Adonija o wei. ²⁶Diho Abiasar kadwarani, o joo kabu, "To yite manatak kunino idi Ansos. I cam isi to wei ati ida cia nan ahi fade isi jijia tonyio li ting afa isi Sanduk lo LAHITOK na lo Lanyu fad to ketemoni lo apa nei David, manyu i ngar ko apa nei kidak nenge fad." ²⁷Tona o dume Solomon Abiasar to dwarun iyo LAHITOK iti fut lafa tenya lo teny LAHITOK to Silo to kaji lo Eli. ²⁸Ka lo goru layomit diho Joab na lo tibu ene tenya ko Adonija kileng afa ngida ara ko Absalom, i fe inyi iya kema lo LAHITOK ko loro ki niefa muriaha kulo ciali. ²⁹O rihohini kabu Solomon o joo li fe Joab iya kema lo LAHITOK manyu o ngon kalele lo ciali, to inyi o cik Solomon Benaia kito lo Jehoiada lo loro remo inyi. ³⁰Dong o rute Benaia katua lo kema lo LAHITOK o joo diho Joab, "O joo kabu, 'To rutu sita!'" Ati i nyiahahi inyi o joo, "Ida, a weihi cia nan ene." I nyiahe Benaia tenya diho kabu o joo, "Koditi na lohi nyiahinore Joab ene." ³¹Tinyia o cik kabu Benaia o joo, "I tiyo iya na lo joo inyi. I fade inyi i nuhahi o jir ki lahe nan ko kaji niyang fad iyo kipal lo kiti yija okoto na lida i pal na liti yiju Joab." ³²O dum cia LAHITOK inyi to okoto na liti yiju inyi tonyio na lida ko apa nei David o yen, iti rem inyi cio are i fade icieng to ngalem latubot. Icieng are fad; Abner kito lo Ner lahitok lo karemok kulo Israel, Amasa kito lo Jeser lahitok lo karemok kulo Juda, ara afa cio kuna i jiri manyu o biri i lany inyi. ³³I ngohi kipal lo okoto neicieng i tawa kue lo Joab ko lotataha kunenge tur. Ati iyo David ko lotataha kunenge, kaji nenge ko seger lo okabwe nenge i ngohi kisiliban lo LAHITOK to ngon tur." ³⁴Dong o loo Benaia kito lo Jehoiada o rem Joab ko ki fadaru inyi manyu o nuhahini inyi kalenge oleng. ³⁵O fik kabu Benaia kito lo Jehoiada o lanyu karemok faji lo Joab manyu faji lo Abiasar iti lunyohi Zadok ara kadwarani. ³⁶Tinyia o cule kabu kilolongo iyo Semei ko jimitan diho inyi, "To duhohi kaji nino Jerusalem manyu i manya ijia, ati ke loo lobo faji. ³⁷Far na li lorore isi i rang ridat lo Kidron, o jir i yen jimitan i wei cia isi: O ngon cia okoto nino kue nino ake." ³⁸I nyiahahi Simei kabu o joo, "O jir tenya nino, i tiyi cia karwaani nino iya na lo tenyare lahitok nei kabu." Manyu i tong Simei Jerusalem faritin kuna i borengi. ³⁹Ati langun lo ru karihin uni i fe opiihin kulo Simei are iyo Akis kito lo Maok kabu lo Gas, manyu o rihohini Simei o joo, "O ngoni opiihin kunino gas." ⁴⁰To ene tenya, i rwok inyi sigiria nenge o loo iyo Akis idi Gas taharu opiihin kunenge. Dong o loo Simei i nyiahuno opiihin kunenge to Gas. ⁴¹Ka lo rihohini Solomon o joo lo loo Simei to Jerusalem iya Gas manyu lo yitu, ⁴²i lolong kabu Simei manyu o joo diho inyi, "Ida afa nan lahi co isi i buti to LAHITOK manyu ahi sony isi a joo, 'Far na li wojunore isi i loo iya lobo faji ake to yen jimitan i wei cia isi?' To nu far i joo afa isi diho nan i joo, 'O jir tenya nino, a ning cia nan.'" ⁴³Nyio hati ida isi i ric kibutia nino iyo LAHITOK manyu i ning cik na lahi co nan isi?" ⁴⁴O joo manyu kabu diho Simei, "I yen isi to tau nino kipal fad na li tiyi isi iyo apa nei David. Jijia ki dum cia LAHITOK isi to tic nino na i rohoi. ⁴⁵ati i gatahini cia kabu Solomon gum manyu i wasihi cia seger lo okabwe lo David ketemoni lo LAHITOK tur." ⁴⁶Tinyia i co kabu ciha diho Benaia kito lo Jehoiada, inyi ko loro remo Simei i fade. O golohino dong okabwe kac kulo Solomon.

3

¹v1 O yomo Solomon ko Parao kabu lo Ijipt manyu o yem kito nenge, i yauno inyi taya lo David many o keru inyi duho kang lo okabwe nenge ko kaji lo LAHITOK ko kiwata lohiti i rit Jerusalem. ²Cio tona o rihe i fotohita kiciorita to kai lo dongecio tonyio o rihe afa kaji o ru la li fahahini ara lo karana lo LAHITOK. ³I totor Solomon ki maruno nenge LAHITOK i jifita ciha lo apa nenge David, iti ngor dong to ki fotohita kiciorita ko cura iheru kai lo dongecio. ⁴O loo kabu Gibeon ki fotohino kiciorita tonyio ara afa na donge na i gol lo ki fotohita kiciorita manyu i fotohi Solomon kiciorita locurat alif lobito kai lo ciali. ⁵To Gibeon o boto LAHITOK diho Solomon karue iyo kitirija manyu o joo Lobanga diho Solomon, "I tifi tohi lobo keken li wak isi Nan ahi co isi." ⁶I nyiahahi Solomon o joo, "Li totorohi afa Isi kibaya na hitok diho karwaani Nino apa nei David tonyio i genoro afa inyi diho Isi manyu o jir manyu o bir to tau. Li sodoro Isi to ene kibaya hitok diho inyi manyu li co inyi kito na li tongo iyo seger lo okabwe nenge elefar." ⁷Jijia LAHITOK Lobanga nei li fik Isi karwaani Nino ara kabu faji lo apa nei David ati ara nan kito na sidi jia na lida a yen ki tiyo tic nei. ⁸Karwaani Nino ene kiji lo cio kuna li nyumu isi, cio kuna i goli o borengi ida o tum tubuno kode i kenuno. ⁹Dong i cwara karwaani Nino tau na lo hera lo lanyuno cio Kunino ko lo kora kiji lo jiran ko rohojun, tonyio ngai lo tum lanyuno kuno cio Kunino i borengi?" ¹⁰O kwama afa LAHITOK jimitan i tifi Solomon genyun. ¹¹Tona o joo Lobanga diho inyi, "Tonyio i tifi isi ene ida ara to warun na i karit kode bara lo kana nino, tinyia manyu ida i tifi to wei lo merok kunino ati to genyun o jir i lanyunore cio ko ngoto tenya ara na i bir, ¹²a tiyi cia Nan tohi na li tifi isi. Ahi co cia Nan isi tau na i geny ko na i hera, o jir o ru afa lobo tungani lohi ri ko isi kode mute." ¹³Oto hati ahi co manyu cia Nan isi sangite kuna lida isi i lif; icieng bara ko kwatun o jir to faritin kunino o ru lobo kabu lohi ri ko isi. ¹⁴Manyu ka li lot isi to ningoro iyo Nan manyu i ric kisingiti ko cihicihi Kunei iya lafa li tiyore apa nino David, ahi co cia Nan isi warun na i karit. ¹⁵Tinyia o kuenyu Solomon o lotu o yen o joo ara sadi kitirija. O yite inyi Jerusalem, o woita ketemoni lo Sanduk lo cik lo LAHITOK manyu i fotohi kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru.

Oto hati ko fiha karama to lokiho nenge fad.¹⁶Tona o fwonu mulayahin are diho kabu o woitati ketemoni nenge.¹⁷O joo lobito, “Ki lau nan lahitok nei. Ki manya ene ngorwani ko nan kaji lobito. A tomonu nan kito orumu inyi ki ngon ijia ko nan.¹⁸Far lo uni to kifwongi lo tomonun nei, o tomonu many ene ngorwani kito. Ki ngoni orumu ohoi ake o ru orumu lobo tungani lo ngon kaji, ohoi are keken.¹⁹To karue o wei kito lo ene ngorwani na lara inyi li dony to geto.²⁰Inyi ko wojuno kiji lo karue o dumu kito nei, nan karwaani nino a getoro. O fik inyi kito nei o nyiha ikine nenge, o dumu na nenge i wei iti nyihahi ikine nei.²¹Kiwanyi nenge a kuenyu nan a woju kiti naha kito nitole, a rumu o wei! Ati ojo nan a her inyi to wangun lo kiwanyi, a rumu nan jimitan ida inyi ara kito na la tomonu nan.”²²O joo lobito ngorwani, “Ida! Kito nei na i war; nino na i wei.” Ati o pek ladi lo ketemoni o joo, “Ida! Nino na i wei, nei na i war.” O peha icieng ketemoni lo kabu jiha.²³O joo kabu, “O joo ene, ‘O war kito nei, nino lo wei,’ o joo manyu nu, ‘Ida! Kito nino lo wei, o war kito nei.’”²⁴Oto kabu o joo, “Ki yahahiti nan ngalem latubot.” Oto i yauni ngalem latubot diho kabu.²⁵Oto inyi ko ki cwara tenya o joo, “To gwak ene kito i war to kiji i co nusu diho lobito ngorwani, nusu manyu diho lobito.”²⁶Na ngorwani lo war kito nenge o dou tau to ki maruno na li marunore inyi kito nenge ko jimitan diho kabu, “Ki lwak lahitok nei, i cwara inyi na kito i war! Ke fade inyi!” Ati o joo nu bito, “Ida ara isi kode nan o jir o tek na kito i war, ito gwak inyi to kiji!”²⁷Tinyia kabu ko ki cwara ngoto lo tenya nenge o joo, “I cwara na kito i war diho na ngorwani ketemoni, ke fade inyi; Inyi na lara iyang nenge.”²⁸Ka lo ning Israel fad ngoto lo tenya na li co kabu, oto icieng o rima kabu noo tonyio o deu icieng jimitan o ngon inyi ko genyun na li co Lobanga lo ki tiyore biran.

4

¹Tona o lanyu kabu Solomon Israel fad. ²Ara afa kuno kulahitoha kunenge: Azaria kito lo kadwarani Zadok; ³Elihorep ko Ahija tee kulo Sisa, icieng lara karani; Jehosapat kito lo Ahilud, kageroni; ⁴Benaia kito lo Jehoiada, lahitok lo karemok; Zadok ko Abiasar, kadwarak; ⁵Azaria kito lo Nasan, kalanyunoni lo kalanyunok kulo kofikofi; Zabud kito lo Nasan, kadwarani ko kasingani lo kabu; ⁶Ahisar, kalanyunoni lo kang lo okabwe; Adoniram kito lo Abda, kalanyunoni lo tic lo panyar.⁷O ngon afa Solomon ko kalanyunok tomon ko are ko kofikofi kuna lo lanyu icieng to Israel fad kuna lara tic neicieng sofunita daha iyo kabu ko cio kulo kalenge. O jir icieng tolobito tolobito o ngonyo ki yaunita daha to ofahin fad iyo kari, ⁸karanecio kuneicieng kuno: Ben – Hur to kof lo dongecio kulo Epraim, ⁹Ben – Deker to Makaz, Saalbm, Bet Semes ko Elon Bet Hanan. ¹⁰Bet – Hesed to Arubos (Soko ko kof lo Heper fad ara afa nenge),¹¹Ben – Abinadab to Napos Dor (O yem afa inyi Tapas kito lo Solomon), ¹²Baana kito lo Ahilud to Taanak ko Megido ko Bet San o nyiha ko Zeresan orof lo Jezreel to Bet San many Abel Mehda o rang iya Jokmeam; ¹³Ben – Geber to Ramos Gilead (lomanyarehin kulo Jair kito lo Manase to Gilead orumu ara kunenge ara lobito ko kof lo Argob to Basan ko kangite kunenge keek ile kuna li faha to kiwata lo lohitir ko lokoliho kuna li geno to mwala.) ¹⁴Ahinadab kito lo Ido to Mahanaim, ¹⁵Ahimaz to Naptali (O yem afa inyi Basemas kito lo Solomon), ¹⁶Baana kito lo Husai to Aser ko Alos, ¹⁷Jehosapat kito lo Parua to Isakar, ¹⁸Simeu kito lo Ela to Benjamin, ¹⁹Geber kito lo Uri to Gilead (Kof lo Sihon kabu lo cio kulo Amor ko kof lo Og kabu lo Basan) inyi afa ake lara kalanyunoni lo na kof.²⁰O borengi afa cio kulo Juda ko kulo Israel iya singeti lo kutuk lo nam: O daha afa icieng, o matati manyu o kwamati noo. ²¹Manyu o lanyu Solomon kofikofi many to kare lo Yuparets many kof lo cio kulo Palestina o loo many lohikori ko Ijpt. O sofo afa kuno kofikofi moco manyu o lanyu afa Solomon icieng to warun nenge fad. ²²Ara afa daha na li ciorihititi Solomon to faritin tolobito tolobito kofwo kuna i tinyaha guniahin mia lobito, kofwo kunakude guniahin mia are. ²³Mongi kuna li fiti tomon, kicu kuna liti balati olemore keek are ko kera ko kiri mia lobito ara lobito ko mirihicahin, lewana, logeleha ko fengo.²⁴Tonyio o lanyu afa inyi okabwehin fad kuna lo ngoni ngati lo doyorore lo kolong lo kare Yuparets many to Tipsa many Gaza manyu o ngon ko kisiliban ngatihin fad. ²⁵To faritin kulo warun lo Solomon i tongo afa Juda ko Israel to kisiliban many to Dan many Beerseba tungani lobito lobito vinore nenge kode fotiri lo bule nenge.²⁶O ngon afa Solomon ko twoli alifi ongon kulo lakwenyi kuna lo tum lakwenyi fad to katua alifi keek ongon kuna lo yetarehin gadigadihin ko lakwenyi alifi tomon ko are. ²⁷I yaunita kalanyunok kulo kofikofi daha diho kabu Solomon ko cio fad kuna lo daha to meja nenge lobito lobito to ofa nenge. O ric icieng jimitan o ru lobo tohi lo ngoromahino. ²⁸I yaunita manyu icieng ngamang ko ngarum kulo kiro iyo lakwenyi kulo yeta gadigadihin ko lakwenyi kunakude o fih faji na li kumaritahin icieng.²⁹I co Lobanga Solomon genyun ko kigigilo na i gol ko lalatun lo yenun na lida o temuno iya singeti lo kutuk lo nam. ³⁰I lany afa bolorun lo genyun lo Solomon lo cio kulo ngati lo okangere manyu i lany ko genyun lo kof lo Ijpt fad. ³¹O geny afa inyi i lany lobo tungani keken, i moru ko Etan Ezrahini, o geny i lany Heman, Kalkol ko Darda tee kulo Mahol. Oto kwatun nenge i sarihi misihi kulakude kuna li rit Israel.³²O teny inyi kitidafihin alifi uni manyu o goru woleco kunenge alif lobito ko miet. ³³I titim inyi warun lo cianitok many to cianitok kulo Cedar kuna lo ngoni Lebanon many lorimelek na lo bu lohitiri. I titim manyu inyi koditi lo tyangi ko kweny, sangite kuna i kuditaha many to kinyanga, lohireha ko kayam. ³⁴O fwonunita cio to misihi dot ningo genyun lo Solomon, kuna lo culu kabuno kulo kof to misihi kuna lo ning genyun nenge.

5 ¹Ka lo ning Hiram kabu to Tayar o joo lo twei Solomon ara kabu o luny faji lo apa nenge David, o cule inyi ifak kunenge diho Solomon tonyio o ngon afa inyi iyo omorte ko David. ²I nyahe Solomon ene tenya diho Hiram o joo, ³“I yen isi jimitan to jorehin kuna liti remorehin apa nei David to ngatihin fad, ida afa inyi o tum duhohino kaji lo karana lo LAHITOK Lobanga nenge many o fik LAHITOK merok kunenge fotiri lo kejuha kunenge.”⁴Ati jijia lohi co LAHITOK Lobanga nei nan ki yoma ngatihin fad manyu o ru lobo meroni kode jiok. ⁵A wak dong nan duho kaji lo karana lo LAHITOK Lobanga nei iya na lo rihohinore LAHITOK apa nei David o joo, ‘Kito nino, na mute la fihahi Nan Kito nino na

mute la fihahi Nan iyo seger lo okabwe faji nino, inyi cia lo duhohi kaji lo karana nei.¹⁶Dong i cwara ciha o jir cianitok Cedar kulo Lebanon ki ngodahini nan. I tiyo cia cio kunei ko kunino manyu ahi dum cia nan isi to cio kunino lobo wel keken li ngot isi, i yen isi jimitan ida ohoi ki ngon ko lobo tungani na lo yen tic lo ngoda bauhin iya cio kulo Sidon.”Ka lo ning Hiram tenya lo Solomon, oto inyi o kwama noo manyu o joo, “I ngohi maja to ngon diho LAHITOK elefar tonyio li co Inyi David kito na i geny lo lanyuno ene kof hitok.”⁸Tona o cule Hiram tenya diho Solomon na lo joo, “La rumu nan tenya na li culu isi diho nan manyu a tiyi cia nan sangite fad kuna li wak isi lo ki cwara keyek Cedar ko junipa.⁹Iti boboru cia cio kunei icieng kof to Lebanon many Nam lo Mediteranian manyu ati baloru cia nan icieng to nam many faji na li nyumu isi. A lak cia nan icieng to ijia i yomunore isi icieng, i yaru. Manyu o jir isi i ruk wahun nei lo ki cwara daha to kang lo okabwe nei.”¹⁰To ene kikoi, i co Hiram Solomon bauhin kulo Cedar ko junipa fad iya na lo wak inyi, ¹¹manyu i co Solomon Hiram guniahin kulo ngamang geme kuna lo tum alifi keek ile ara daha lo kalenge ara lobito ko ngoroni lo oliv na lo tum sufiahin alifi keek ongon. O sodoro Solomon ki tiyo jii iyo Hiram O sodoro Solomon ki tiyo jii iyo Hiram kari kari. ¹²I co LAHITOK Solomon genyun iya na lo cihare Inyi token. O ngon afa kilihita lo kisiliban kiji lo Hiram ko Solomon manyu o fik icieng are kac iyo waraga lo yomo.¹³I ger kabu Solomon katiyok to kof lo Israel fad cio alifi keek uni. ¹⁴O cule inyi icieng iya Lebanon to igonyiti kulo alifi tomon to ofa lobito, o jir icieng i tongititaLebanon to ofa lobito , ofahin are kang. Adoniram afa lo bolojohi tic lo panyar. ¹⁵O ngon afa Solomon ko kalieliengak alifi keek mietare ko kacebak kulo morutok alifi keek mietauni gum lo dongecio ¹⁶ara lobito ko kaririak kulo tic alifi keek uni ko uni kuna li riria ko ki totoro tic iyo katiyok. To ciha lo kabuiyo katiyok.ara lobito ko kaririak kulo tic alifi keek uni ko uni kuna li riria ko ki totoro tic iyo katiyok. ¹⁷To ciha lo kabuiyo katiyok. To ciha lo kabu, o tingorita icieng morutok kuna hitoha kuna i jiri noo kuna lo jir i ciaharehin guri lo kaji lo Lobanga. ¹⁸O ngut katiyok kulo Solomon ko kulo Hiram ko cio kulo Baiblos manyu i kukumi bauhin ko morutok kulo duho lo kaji lo Lobanga.

6

¹Iyo karihin mia ongon ko tomon ko mietauni to fwonuno lo cio kulo Israel to Ijipt, iyo kari lo ongon lo okabwe lo Solomon to kof lo Israel to ofa lo Ziv na lara ofa lo are, i ciak inyi ki faha kaji lo LAHITOK. ²Ara afa nu kaji lo duhohi kabu Solomon diho LAHITOK karitan nenge futi keek mietangon ko lalatun nenge futi keek uni ko woita nenge futi keek ongon ko miet.³Ara afa kikorit lo ketemoni lo kaji na lo sod lalatun lo kaji futi keek uni o ri ko lalatun lo kaji token ko lalatun lo kikorit na lo ngon ketemoni lo kaji ara afa futi tomon ko miet. ⁴O fik afa inyi lotupuleci kuna i titingi kai lo lohitiir lo kaji.⁵O duhohi inyi kiwata i rit kaji lo Lobanga o fik hati kajihit kuna lo par to kiwata. ⁶O duhohi kuna kajihit ara icadok, ara lalatun lo katua lo kajihit kulo kof futi mietare ko nusu, kulo kiji lalatun neicieng futi mietangon ko kulo kai futi tomon ko nusu. O fik inyi lohiriwohi to oleng lo kaji o jir o ru lobo tohi li sudahini lohitiir lo kaji. ⁷To lohifahare lo kaji ara morutok kuna li kefi to lohicebare lo morutok i tiyorehin, manyu o ru nyiol, kicebi kode lobo tohi lo tic lara biliet lo ngon lo duhore lo kaji. ⁸O ngon afa lorutitare lo kajihit kulo kof ngati lo orof lo kaji lo Lobanga, o ngon lohiriwohi na lo loo kajihit kulo kiji ko kulo kai.⁹Dong o duk inyi kaji lo Lobanga o keru, o gur kue, riho ko bauhin kulo Cedar kuna i tadaha. ¹⁰Manyu o duhohi inyi kajihit kulo kaleli i rit kaji lo Lobanga. Ara afa woita lo kuna kajihit iya kai futi mietare manyu i kubo afa icieng iyo kaji lo Lobanga to riho kulo Cedar.¹¹O lotu tenya lo LAHITOK diho Solomon na lo joo, ¹²”Ka lara to ene kaji li faha isi, ka li jif isi kisingiti Kunei, i ric cihicichi Kunei, manyu i tun ifuriti Kunei manyu i ningo icieng, ati fut cia Nan ciharu Nitole iyo apa nino David ara iyo isi. ¹³Ato cia Nan a manya kiji lo cio kulo Israel manyu ida a ngohi cio Kunei Israel.”¹⁴Tona i fak Solomon kaji lo Lobanga o keru. ¹⁵O raf inyi lohitiir nenge to katua to bauhin kulo Cedar kuna i tadaha many to kof lo kaji many kue manyu o fet inyi kiji lo kaji to bauhin kulo kete junipa kuna i tadaha. ¹⁶O kore inyi lohicungi lo kaji na lo tum lalatun nenge futi keek uni na liti cem to bauhin kulo Cedar many to kof lo kaji many olele na lo fihi ara kudule na lara faji na i Nyu noo. ¹⁷Katua lo kaji na lo ngon oleng lo kudule o tum afa karitun nenge futi keek ile. ¹⁸Ara afa katua lo kaji bauhin kulo Cedar kuna liti bibilahini boho katurahak ko ibuhulangi. I tongo afa katua lo kaji fad ara na lo rafa to bauhin kulo Cedar na lida lobo moru o boto. ¹⁹I kukumahi inyi kudule lo kaji lo Lobanga lo fiha Sanduk lo cik lo Lobanga ijia. ²⁰Ara afa kudule lalatun nenge futi keek uni, karitun nenge futi keek uni ko woita nenge futi keek uni. O raf inyi katua lo kudule to dahab na i lihinya. O raf manyu ciali na lo guri to Cedar.²¹O raf Solomon katua lo kaji lo Lobanga to dahab na i lihinya manyu o fik nyororohin kulo dahab i riwa ketemoni lo kudule na lo rafi to dahab na i lihinya. ²²Dong i rut inyi katua lo na kaji fad to dahab, o raf manyu inyi ciali na lo ngon kudule to dahab.²³To kudule o gatu inyi cerubimi are to kete lo oliv ara afa karitun lo kuna cerubimi lobito lobito futi tomon ko miet. ²⁴Ara afa fuhoti lobito lo lobito cerub futi mietare ko nusu, to kue lo fuhoti lobito many kue lo lobito ara futi tomon ko miet. ²⁵Cerub lo are ara afa manyu karitun nenge futi tomon ko miet tonyio o riworo afa kuna cerubim karitun ko bolorun neicieng fad. ²⁶Ara afa karitun lo kuna cerubim futi tomon ko miet.²⁷O fihahi inyi cerubim kudule lo kaji lo Lobanga ara na li fere fuho kuneicieng. O tir fuhoti lo cerub lohitiir lo lobito manyu o tir lohitiir angati, oto hati kunakude fuho o tir kenite to kiji lo kaji. ²⁸O raf inyi kuna cerubim to dahab.²⁹Iyo lohitiir lo kaji fad, kaji na hitok ko kudule o bohohi kitiriri i rit; kitiriri kulo cerubim, cianitok kulo otit ko katurahak kuna lo kwerihi. ³⁰O raf manyu inyi kiji lo kaji ko kudule fad to dahab.³¹Many to agwala lo oleng many kudule i kukumu inyi agwalahin to bauhin kulo oliv kuna lara lalatun nenge lobito iyo miet lo lalatun lo kaji lo Lobanga. ³²Manyu iyo kuna agwalahin kulo oliv are, o bohohi inyi cerubim, cianitok kulo otit ko katurahak kuna lo kwerihi manyu o raf kuna kitiriri kulo cerubim, cianitok kulo otit ko katurahak kuna lo kwerihi to dahab.³³Tona kikoi bito iyo agwala lo kaji nahitok o gatu inyi bauhin kuna lara wirihin kulo agwala to cianitok kulo oliv kuna lara lalatun lo agwala nenge lobito iyo ongon lo lalatun lo kaji. ³⁴I kukumu manyu inyi agwalahin are to bauhin kulo ciani lo junipa kuna lo kora lobito

kigeniti are kuna lo benya to kiji kuna lo guro iya patahin angati ko angati. ³⁵O bohohi inyi cerubim, cianitok kulo otit ko katurahak kuna kwerihi iyo kuna agwalahin manyu o raf kuna kitiriri to dahab. ³⁶O fet inyi sita fajihit uni to morutok kuna li kefuni ko faji lobito to golo kulo Cedar kuna lo gati. ³⁷O fetahini orumu guri lo kifaha kaji lo Lobanga iyo kari lo ongon to ofa lo Ziv. ³⁸Iyo kari lo tomon ko lobito iyo ofa lo Bul na lara ofa lo mietauni, o keruno duho lo kaji lo Lobanga to koditi nenge fad i jifita kikohin kuna lo waharehin inyi. O keru inyi karihin mietare iyo ki faha nenge.

7

¹I yaru diho Solomon karihin tomon ko uni lo ki faha kang lo okabwe nenge. ²I fak inyi kaji lo okabwe na liti barahi o joo Tim lo Lebanon na lara karitun nenge fiti mia lobito ko keek miet lalatun nenge fiti keek mietare ko miet ko woita nenge iya kai futi keek ongon ko miet ko ipariti ongon kulo wirihin kulo Cedar kuna lo tingita riho kulo Cedar. ³O guri kai to bauhini kulo Cedar kuna i tadaha o fihhi kai lo riho kuna lo ngoni kuceri kulo wiri; riho keek ongon ko miet, tomon ko miet iyo loparare lobito. ⁴O fihahini afa lotupuleci kunenge kai kuna lo par to uni i siran ko kaletok. ⁵I tongo afa agwalahin fad ara kuna lo biri o ngon afa icieng ketemoni ara kuna lo par to uni i siran ko kaletok. ⁶I fak manyu inyi kaji lobo ake na lo fihahi inyi wiri kuna i borengi. O tum karitun nenge rahun futi keek mietare ko miet ko lalatun nenge o tum futi keek ongon ko miet manyu o ngon ko kaji lobo sidi agwala na liti parahi inyi wiri ko rifarifa to ketemoni nenge na li cwara okorif. ⁷O duk manyu kaji lo seger lo okabwe faji na lo ngotore inyi tenyitenyi manyu o raf inyi katua to Cedar many to kof many olele. ⁸Ko faji na lo manyare inyi na lo ngon ngati lo kifwongi noo na lo ri manyu iyo kitibibila. ⁹Kuno fajihit fad i fahi to morutok kulo wel many to oleng many katua lo sita nahitok kuna lo temi ara na i ri iyo itemit lobito na i riworo na lo wahiti manyu i ciebi ara na i rurut katua ko oleng fad. ¹⁰O feti afa guri kulo kuna kajihit to morutok kuna i jiri kuna hitoha kuna lo tum kirioci neicieng futi tomon ko miet kude tomon ko are. ¹¹kuna lo duhohini kai ara morutok kuna i jiri noo kulo wel kuna li ciebi o riri ko riho kulo Cedar. ¹²Sita nahitok o duhi to morutok kulo wel kuna li cadohi kakenyi uni i rit ko ki loloro to ogolo kulo Cedar kuna lo gati iya na lo duhorehin sita lo kaji lo Lobanga ko olele lo lokoli na lo rutororehin agwala lo kaji lo LAHITOK. ¹³O cule kabu Solomon cio iya Tayar o fworu i yauni Huram ¹⁴na lara ngotenge lafuserito to imaniti lo Naptali na lara monye lo Tayar na lara kagenyani iyo kitibibila mwala. I fut afa Huram ko genyun ko kiniang ko yenun lo ki tiyo sangite fad to mwala. O lotu inyi diho kabu Solomon ko ki tiyo ticitici fad kuna li ciori inyi. ¹⁵O colu inyi wiri kulo mwala are kuna lara karitun kuneicieng futi keek are ko mietare iyo lobito lobito manyu ara sisihon neicieng lobito lobito futi tomon ko mietauni. ¹⁶I kukum manyu inyi lohilelerihin kulo kuceri kulo wiri to mwalati na lo coli lara karitun lo lohileleri lobito futi mietare. ¹⁷Iti bibili kai lo kuna lohilelerihin to nyororohin kuna li kadi o dedohinorehin kai lo kuna wiri, nyororohin mietare to wiriti lobito. ¹⁸I kukumu manyu inyi kitiriri kulo pomegrenat ipariti are iti didilare nyororo to kai lo lohilelerihin are fad lo kiti bibila lohilelerihin to kai lo kuna wiri. I tiyi inyi ara na i riworo to kuna lohilelerihin fad. ¹⁹Lohilelerihin kuna lo ngoni kuceri kulo wiri kuna lo ngoni ketemoni lo agwalahin kulo kajihit iti bibili o ri iya katurahak kulo lenga ara afa karitan neicieng futi ile. ²⁰Iyo lohilelerihin kulo kuna wiri are iya kai nenge idi lo rijore iya ilebuha idi lo nyiha ko nyororo kuna li kadi o ngoni afa kuna pomegrenat mia are kuna lo par ipariti are iyo lohileleri lobito i rit lobito manyu jii. ²¹I cidohi inyi kuna wiri ketemoni lo kaji lo Lobanga. Wiriti lo ngati lo orof iti barahi inyi o joo Jakin ko na lo ngon ngati lo kai iti barahi o joo Boaz. ²²O ri afa kuna lohilelerihin to kai iya katurahak kulo lenga. Oto tic lo kuna wiri o ru iya na. ²³O colu manyu Huram Besen lo mwalati na hitok na liti barahini o joo, "nam" na i lulunga na lo tum lalatun nenge fiti tomon ko miet to kutuk angati many angati, o tum afa karitun nenge futi mietare ko nusu, o joo iti lori inyi tema i ric i yaru futi keek ongon ko miet. ²⁴To murut nenge i kukumahini kitiriri lo betyong kuna lo ngii i ric ipariti are kuna li kukumuni ara lobito ko nam. ²⁵O tiro nam iyo kitiriri kulo mongi tomon ko are, uni o tanyi iya kai, uni iya lodoyorore lo kolong, uni iya orof ko uni iya ngati lo okangere. O tiro nam kai neicieng, i belo komoci kuneicieng iya kiji. ²⁶O ri orumu sisihon lo nam iya tadati lo kana manyu o ri kiler lo kutuk nenge iya lo kutuk lo kubaya, iya lo katurahiti lo lenga. O tum kiro kifi kulo sufiahin alifi ongon kuna i futi. ²⁷I kukumu manyu inyi gadigadihin tomon kuna lara mwala na lara lobito karitun nenge futi ile lalatun manyu nenge futi ile kiluko nenge futi ongon ko nusu. ²⁸Koditi na li kukumunorihin kuna gadigadihin inyi ene: o dumu afa icieng o fetahi mwala kuna i tadaha iyo logurahin kuna i biri. ²⁹Iyo kuna mwala i tadaha kiji lo logurahin, o bohohini kitiriri kulo ngatunyo, mongi ko cerubim kileng manyu iyo logurahin. Kai lo kitiriri kulo ngatunyo ko mongi ko cerubim o bohohini nyororo kuna li kadi ko orof kejuha kuneicieng. ³⁰O ngon afa gadigadi lobito ko kejuha ongon ko boltihin kuneicieng kuna manyu lara mwala manyu gadigadi lobito o ngon afa ko besen na lo woita iyo teni ongon kuna liti bibili to nyororo kuna li kadi fajihit fad. ³¹katua lo kuna teni o wati afa ara kuna i lulungaha kuna lo tum ki luko neicieng futi lobito ko nusu. Ara afa kuno fajihit ilukoho kuna i lulungaha ko fotiri nenge fad o tum afa karitun nenge futi are. Iyo kalele lo kutuk nenge o ngoni afa kinguditi. Ara afa katua lo gadigadihin kuna lo ngon rukuni ida o lulungaha. ³²O ngoni afa kejuha kulo gadigadi lobito ongon manyu o ngoni fotiri lo kenite kulo gadigadihin ara kuna lo dufa boltihin kulo kejuha iyo riho kulo gadigadihin. Ara afa lulunga lo keju lo gadigadi lobito futi are ko incihin kude. ³³I kukumi afa kejuha kulo kuna gadigadihin iya kejuha kulo gadigadihin kulo rem na lara boltihin cili ko lohiturutore lo boltihin fad bilieta kuna lo coli. O ngon afa gadigadi lobito lobito ko kiniefti kunenge ongon na lo ngon rukuni ongon fad o par to ken lo gadigadi. ³⁴Kai lo gadigadi lobito lobito o ngon afa kitirita na li tuli o lulunga na lara tadajun nenge inci mietangon. I kubo afa kitirita ko mwala kuna i tadaha ara lobito ko ken lo gadigadi. ³⁵O bohohi afa inyi kitiririhin kulo cerubim, ngatunyo ko cianitok kulo otit iyo kenite kulo kuna gadigadihin fad iyo fajihit kuna li tongo arus ko katurahak fajihit fad. ³⁷Ara afa ene koditi na li kukumare inyi kuna gadigadihin. O coluni afa icieng iyo kitemit lobito ara kuna i riworo iyo borohojun ko koditi neicieng. ³⁸Oto hati inyi i kukumu beseni kulo

mwala tomon na lo tum besen lobito tiro kifi kuna lo tum sufiahin keek mietauni, o tum lalatun lo besen lobito rahun futi ile, besen lobito lobito iyo kuna gadigadihin tomon.³⁹ O fik inyi gadigadihin miet ngati lo orof lo kaji lo Lobanga, manyu kunakude miet ngati lo kai. O fik inyi nam ngati lo orof iyo rukun lo kaji lo Lobanga na lo ngon orof lo ngati lo okangere.⁴⁰ I kukum manyu inyi motiong, kikoditi ko ilebuha kirwacita. Tona o keru Hiram tic fad na li ruk inyi ki tiyo to kabu Solomon iyo kaji lo LAHITOK ara afa: ⁴¹wiri are ko lohilelerihin kuna lo ri iya ilebuha kuna lo tedohini kai lo wiri are, kuna nyororo li kadi fajihit are kuna liti bibilarehin kuna lohilelerihin lo ri iya ilebuha lo tedohini kai lo wiri.⁴² kuna pomegrenat mia ongon to kuna fajihit are kulo kiti bibila (ipariti kulo pomegrenat are iyo kitibibilita lobito kuna liti bibilarehin kuna lohilelerihin lo ri iya ilebuha kuna lo tedohini kuaci kulo wiri);⁴³ kuna gadigadihin tomon ko beseni kuneicieng tomon; nam ko kuna mongi tomon ko are to fotiri nenge.⁴⁴ O ngon afa gadigadi lobito lobito ko kiniefi kunenge ongon na lo ngon rukuni ongon fad o par to ken lo gadigadi.⁴⁵ motiong, kikoditi ko ilebuha kirwacita. Kuno sangite fad li kukum Hiram diho kabu Solomon ara kulo kaji lo LAHITOK ara afa mwalati na lo coli.⁴⁶ I co afa kabu icieng i kukumuni to buruhin kulo lokulufi to oleng lo Jordan na lo ngon kiji lo Sukos ko Zeresan.⁴⁷ I ngohi afa Solomon kuno sangite fad ida i pimi tonyio o borengi afa icieng noo; ida afa o yeniti kirioci lo kuna mwala fad.⁴⁸ I kukum manyu Solomon ingotiti fad kulafa lo ngoni kaji lo LAHITOK; ciali na lara dahab, meja na lara dahab na lo tedoretarihin mugati kulo ketemoni lo LAHITOK,⁴⁹ lomohin kuna li kukumuni to dahab na i lihinya kuna lo par miet ngati lo iteten ko miet ngati lo ikajong to ketemoni lo katua lo kaji na i Nyu, kitiriri lo katurahak kuna lara dahab ko lomohin ko kikurita kulo kima,⁵⁰ saniahin kuna li kukumuni to dahab na i lihinya, kingutita kulo kofi kulo lomohin, ilebuha kirwacita, sahani ko kitifurita kulo iheru, ko ikoliti kulo agwala kuna lara dahab to agwala lo kudule na lara Faji na i Nyu o gal manyu kulo agwala lo kaji na hitok lo kaji lo Lobanga.⁵¹ Ka lo keruno tic na li tiyi kabu Solomon to kaji lo LAHITOK fad, i yauno inyi sangite kulafa liti ngade apa nenge David ara kulo LAHITOK kaji lo Lobanga: rial, dahab, ko kitingotiti o lotu inyi o fik kudule lo ibariti to kaji lo LAHITOK.

8

¹Tinyia o tubu kabu Solomon lohitwaha kulo Israel Jerusalem ketemoni nenge ara lobito ko kabolorok kulo imaniti ko kulo agwalahin lo fwonuno ki yauno Sanduk lo cik lo LAHITOK to Zayon taya lo David. ²O fwonu cio kulo Israel fad diho Solomon to far lo na kikuma to ofa lo Etanim na lara ofa lo mietare.³ Langun lo goru lohitwaha kulo Israel fad, o ting kadwarak Sanduk, ⁴icieng ko ki yauno Sanduk lo cik lo LAHITOK ko kema lohircore ko kitingotita kuna i nyuji kuna lo ngoni katua. O ting kadwarak ko cio kulo imaniti lo Levi icieng ⁵manyu orumu kabu Solomon ko ilulung lo cio kulo Israel o ngoni ketemoni lo Sanduk i fotohi icieng kera ko kicu kuna i borengi kuna lida i kenuno ara kiciorita diho LAHITOK.⁶ I yauno hati kadwarak Sanduk lo cik lo LAHITOK faji nenge na lo ngon kudule, faji na i Nyu noo lo kaji lo Lobanga ko fihahino fotiri lo fuho kulo cerubim. ⁷O lak cerubim fuho kuneicieng kai lo faji lo Sanduk i muk fuho kuneicieng Sanduk ko kitingita kunenge. ⁸O kariti afa kuno riho kitingita many o boto kuaci kuneicieng to faji na i Nyu to ketemoni lo kudule ati ida o botoho to oleng lo faji na i Nyu manyu o rihe o ngoni ijia ko jijia.⁹ O ru afa lobo tohi to katua lo Sanduk ati kiribolohi kulo morutok kulo cik kulafa lo fik Moses katua to donge lo Horeb lafa faji li cwarare Lobanga ciharu ko cio kulo Israel na lo fwonunore icieng to kof lo Ijpt. ¹⁰Ka li ngadu kadwarak to faji na i Nyu, i fut idis katua lo kaji lo LAHITOK. ¹¹Manyu ida kadwarak o tum sodoro ko tic neicieng to ngonun lo idis, tonyio i fut afa deyo lo LAHITOK katua lo kaji Nenge.¹² Tona o joo Solomon, "O joo afa LAHITOK a manya Inyi katua lo idis na i mutok; ¹³Dede lahi duhohi nan Isi kaji na hitok i dwaru, faji na li manyare Isi tur."¹⁴ O rihe ilulung lo cio kulo Israel o woita ijia i belo kabu i gatahi icieng gum. ¹⁵Oto inyi o joo, "I ngohi maja to ngon diho LAHITOK Lobanga lo Israel na liti fut to kana Nenge tohi na lo cik Inyi to kutuk Nenge diho apa nei David. Tonyio o joo afa Inyi, ¹⁶Many to far lafa la yaunore Nan cio Kunei Israel to kof lo Ijpt, ida Nan la nyumu lobo taya iyo lobo imaniti lo Israel lo kiti duhohino kaji na lo jir karana Nei o ngon ijia ati la nyumu Nan David lo lanyuno cio Kunei Israel.¹⁷ O ngon afa tau lo apa nei David lo duhohino kaji lo karana lo LAHITOK Lobanga lo Israel. ¹⁸Ati o joo LAHITOK diho apa nei David, 'I tiyi ara na i jir to ki yio to tau nino duho kaji lo karana Nei. ¹⁹Oto hati ida ara isi li duhohino Nan kaji, ati kito nino na lara tyang lo ken ko okoto nino inyi cia lo duk kaji lo karana Nei.²⁰ Lo ric LAHITOK ciha Nenge; La luny nan faji lo apa nei David manyu a tongo jijia nan iyo seger lo okabwe lo Israel, iya na afa lo cihare LAHITOK, manyu la duk nan kaji to karana lo LAHITOK Lobanga lo Israel. ²¹La kukumahi nan faji ijia lo Sanduk na lo ngon cik lo LAHITOK na li kukumahi Inyi ko lohitwaha kuniyang na li yaunore Inyi icieng to kof lo Ijpt."²² Oto Solomon ko woita ketemoni lo ciali lo LAHITOK to ketemoni lo ilulung lo cio kulo Israel fad ko tingo kac kunenge iya kai ²³manyu o joo, "LAHITOK Lobanga lo Israel, o ru lobo Lobanga lohi ri ko Isi to kai kode to kof, Isi na li ric ciharu lo kimaruno nino iyo karwaak Kunino kuna lo sodoro ki jifita kikoi Nino to taulo kuneicieng fad. ²⁴Li ric Isi ciharu Nino iyo karwaani Nino David apa nei; to kutuk Nino i cik Isi manyu to kana Nino liti fut Isi iya ene lo ngonore elefar.²⁵ Jijia LAHITOK Lobanga lo Israel, to ric ciharu na li co Isi karwaani Nino apa nei David lafa li teny Isi i joo, 'Ida mute isi i ru ko kalunyoni na li tongo ketemoni Nei iyo seger lo okabwe lo Israel, ka li deu isi lotataha kunino iyo sangite fad kuna li tiyo icieng o ric lotita ketemoni Nei to taulo kuneicieng fad iya ene li tiyore isi.' ²⁶Dong jijia Lobanga lo Israel, i ngohi tenya Nino na li cik Isi iyo karwaani Nino apa nei David to lotu ara dede.²⁷ Ati o manya cia Lobanga kof dede? Kai, kileng kai na i loma noo ida ki tum tehita Isi. Aja hati ene kaji la duk nan! ²⁸Oto hati to ning kilifa lo karwaani Nino ko kilelia nenge to launo LAHITOK Lobanga nei. To ning kicira ko kilifa na li lifa karwaani Nino to ketemoni Nino elefar.²⁹ I ngohi konyeha Kunino to kueny ki riria ene kaji far ko karue, ene faji li joo Isi, 'O ngon cia karana Nei ijia.' O jir isi i ning kilifa na li lifa karwaani Nino iya ene faji. ³⁰To ning kilelia lo karwaani Nino ko kulo cio kulo Israel ka li lifati o tanyiti ngati lo ene faji. To ning to kai

lohitongore Nino manyu ka li ning, to lau.³¹ Ka li pal lobo tungani iyo loryehat nenge oto hati o jimi i buti oto hati o fwonuni kibutia lobuti neicieng ketemoni lo ciali to ene kaji nino,³² dong Isi to ning to kai manyu i tiyo. To ngot tenya kiji lo cio Kunino, i ngotohi kapalani to ki yauno kipal nenge kue nenge to tic na li tiyi inyi manyu i sisi kalunyani lo kipal to ki tiyo diho inyi i jifita rujon lo kipal nenge.³³ Ka lo lanyu merok cio Kunino Israel to kipal na li palare icieng diho Isi, oto hati i belunoti diho Isi manyu i ciori maja iyo karana Nino, i lifati manyu i leliati diho Isi to ene kaji,³⁴ dong to ning to kai to lau kipal lo cio Kunino Israel manyu i nyiahu icieng ene kof afa li co Isi lohitwaha kuneicieng.³⁵ Ka li genoro kai manyu o ru kuju tonyio i pal cio Kunino diho Isi, manyu o joo icieng i lifa o tanyiti ene faji manyu o majati karana Nino, oto hati i belunoti to kipal neicieng tonyio li bok isi icieng,³⁶ dong to ning to kai manyu to lau kipal lo karwaak Kunino, cio Kunino Israel. Iti yena icieng kikoi na i bir lo warun manyu to culahi kuju kof na li co Isi cio Kunino ara lolunyot.³⁷ Ka lo lotu kinga kode jio kof kode i fok kode o turoro ngamang ara tiriwa kode iterebuk kode mai kode i rit merok cio Kunino to lobo taya neicieng kode jio kof kode mwai lo lotu,³⁸ manyu ka lo ngon kilifa kode kilelia na li yauno lobo tungani to kiji lo cio Kunino kulo Israel ara na lo yen kidak lo katua lo taulo kuneicieng manyu o tingi kac kuneicieng o tanyiti iya ngati lo ene kaji.³⁹ dong to ning to kai lomanyare Nino. To lau manyu i tiyo, i tiyi iyo tungani lobito lobito i jifita ticitici kuneicieng, iya na li yenare Isi taulo kuneicieng. tonyio Isi ake li yen taulo kulo cio,⁴⁰ o jir ki bangarehin Isi faritin fad kuna lo manyare icieng ene kof afa li co Isi lohitwaha kuniyang.⁴¹ Ati to misiok kuna lida ara cio Kunino kulo Israel oto hati o fwonuni to kofikofi kuna i lomaha to kwatun lo karana Nino,⁴² tonyio o ning cia icieng karana Nino na ikwat ko kana Nino na i gol ko kilotir lo kana Nino, Ka lo fwonu icieng i lifa o tany ngati lo ene kaji,⁴³ dong to ning to kai lomanyare Nino. I tiyo na tohi li lifa na misiohoni diho Isi o jir cio kulo kof fad o yen karana Nino manyu ki bangiti Isi iya na li tiyore cio Kunino Israel manyu o yeniti jimitan ene kaji la duk nan, o tehita karana Nino.⁴⁴ Ka lo fwo cio Kunino rem ko merok kuneicieng lobo faji keken li cule isi icieng, manyu ka li lifa icieng diho LAHITOK o tanyiti iya ngati lo taya na li nyumu Isi ko ene kaji la duhohi nan to karana Nino,⁴⁵ dong to ning to kai kilifa neicieng ko lwaha neicieng manyu i kukum tenya neicieng.⁴⁶ Ka li pal icieng diho Isi - tonyio o ru lobo tungani lida o tum kipal, ito hati Isi i longojahi icieng i co hati icieng kac kulo merok kuneicieng kuna li niefaru icieng i yaru kof neicieng na i loma kode o nyiha.⁴⁷ Manyu ka li bel icieng taulo to nu kof li niefarorehin icieng, oto hati i rwoti manyu i leliati diho Isi to kof lo kaniefarok kuneicieng o jimi, 'Lohi pal ohoi, lohi tiyi ohoi rohojun, lohi tiyi ohoi tohi na i bot.'⁴⁸ manyu ka li belo icieng diho Isi to taulo kuneicieng fad ko okorifi kuneicieng fad to kof lo merok kuneicieng kuna li niefie icieng, manyu i lifati diho Isi o tanyiti kof lafa li co Isi lohitwaha kuneicieng, iya taya na li nyumu Isi manyu iya ene kaji la duhohi nan karana Nino,⁴⁹ dong to kai lomanyare Nino to ning kilifa ko kilelia neicieng manyu i kukuma tenya neicieng.⁵⁰ Manyu to lau cio Kunino kuna li pal diho Isi; to lau rohojun pili na li tiyi icieng diho Isi, manyu i cware kaniefak kuneicieng i totorohi icieng kisa.⁵¹ tonyio ara icieng cio Kunino ko lolunyot Nino kuna li yauno Isi to kof lo Ijpt to kimatare na lo cola bilieta.⁵² I ngohi konyeha Kunino to kuenyi i riria kilelia lo karwaak Kunino ko kilelia lo cio Kunino Israel, manyu to ning icieng to far na li cirare icieng diho Isi.⁵³ Tonyio i nyumu Isi icieng to kiji lo misihi kulo kof fad lo rahun lolunyot Nino token iya lafa li tenyare Isi ara iyo karwaani Nino Moses na li yaunore Isi LAHITOK na li lanyu fad lohitwaha kuniyang to kof lo Ijpt.⁵⁴ Langun lo keru Solomon kuno kilifiti fad ko kilelia diho LAHITOK, o woju inyi to ketemoni lo ciali lo LAHITOK faji na lorumu o gungore inyi o ting kac iya kai.⁵⁵ O woita inyi i gatahi ilulung lo cio kulo Israel fad to ogoro na i kwat o joo,⁵⁶ I ngohi maja to ngon diho LAHITOK na li co kiyoma diho cio Kunenge Israel iya lafa lo cihare Inyi token. O ru lobo tenya kileng bito lo ngor iyo tenyitenyi kuna i jiri kulafa li co Inyi ara iyo karwaani Nenge Moses.⁵⁷ I ngohi LAHITOK Lobanga niyang ki ngon ko ohoi iya lafa lo ngonore ko lohitwaha kuniyang; i ngohi Inyi ida ki ngerihi ohoi kode ki corihi ohoi.⁵⁸ I ngohi Inyi i bele taulo kuniyang iya ken Nenge, ki lot to ningoro diho Inyi manyu ki ric cihichi, isingiti ko cik na li co Inyi lohitwaha kuniyang.⁵⁹ Manyu i ngohi kuno tenyitenyi kunei la lifare nan ketemoni lo LAHITOK to nyiha iyo LAHITOK Lobanga niyang karue ko far o jir Inyi i kukum tenya lo karwaani Nenge manyu i kukum tenya lo cio Kunenge kulo Israel i jifita wahun neicieng lo faritin,⁶⁰ o jir cio kulo kof fad o yen jimitan LAHITOK Inyi Lobanga manyu o ru lobo.⁶¹ Manyu i ngohi taulo kuningi i dotohino diho LAHITOK Lobanga niyang fad, lo warun to kisingiti Kunenge manyu i ningo cihichi Kunenge iya ene li ningore jijia.⁶² Oto kabu ara lobito ko cio kulo Israel fad i fotohi kiciorita diho LAHITOK.⁶³ I fotohi Solomon kiciorita lo kimoraru diho LAHITOK: kicu alifi keek are ko are ko kera ko kiri alifi mia lobito ko keek are. Dong i kwer kabu ko cio kulo Israel fad kaji lo LAHITOK.⁶⁴ To lafar bito i kwer manyu kabu kiji lo sita na lo ngon ketemoni lo kaji lo Lobanga, manyu inyia i fotohi inyi kiciorita locurat, kiciorita kuna lara ngamang ko somiana kulo kiciorita lo kimoraru, tonyio ciali mwalati na lo woita ketemoni lo LAHITOK orumu li sidi lida o tum ki fotohinore kiciorita locurat, kiciorita kuna lara ngamang ko somiana kulo kiciorita lo kimoraru fad.⁶⁵ Tona o nyia Solomon karama lafar ara lobito ko cio kulo Israel fad - ilulung na hitok, cio kuna lo fwonu to Lebo Hamas many Wadi lo Ijpt. O nyia icieng karama to ketemoni lo LAHITOK Lobanga niyang to faritin mietare ko faritin mietare ari fad faritin tomon ko ongon.⁶⁶ To far na li jifita nenge iti sara inyi cio, i gat icieng kabu oto hati ko fworoti iya kangite o kwamati manyu o kweri taulo to sangite kuna i jiri pili kuna li tiyi LAHITOK to karwaani Nenge David ko cio Kunenge kulo Israel.

9

¹Ka lo keru Solomon ki faha kaji lo LAHITOK ko kang lo okabwe manyu o tenu sangite fad kuna lo kodomo inyi ki tiyo, ²o boto LAHITOK diho inyi kitiare nenge iya lafa lo botore diho inyi to Gibeon.³ O joo LAHITOK diho inyi, "La ning Nan kilifa ko kilelia na li tiyi isi ketemoni Nei; la kwer Nan ene kaji li fak isi to fiha karana Nei ijia tur. O ngoni cia konyeha Kunei ko kiyoha Kunei ijia.⁴ ojo to isi, ka li lot isi ketemoni Nei to kigenoro to wahun lo tau ko biran, iya lafa li tiyore apa nino

David, ito hati i tiyi sangite kuna la cik Nan fad manyu i jif kisingiti ko cihichi Kunei,⁵ ati gol cia Nan seger lo okabwe nino iyo Israel tur iya na afa la cihare Nan David apa nino a joo, 'Ida cia mute isi i diak rumuno kalunyoni kai lo seger lo okabwe lo Israel.'⁶ Ati ka lohi belohi isi kode lotataha kunino Nan korwonga ida i jifi cihichi ko kisingiti kuna lahi co Nan ite, o fworoleng ki rwaa lobangahin kunakude ko ki wora icieng,⁷ ato cia Nan a fuhe cio kulo Israel to kof na la co Nan icieng manyu a beru ene kaji la kwer Nan ara lo karana Nei. Oto cia Israel o lotu ara iforit manyu tohi lo itikaj lo cio pili.⁸ O lotu cia ene kaji ara lohifurore lo morutok. Cio fad karingitak o fwonu cia i pany manyu o tenyi to kingala o joo, 'Nyio li co LAHITOK i tiyi ene tohi iyo ene kof ko iyo ene kaji?'⁹ I nyiahahi cia cio o joo, 'Tonyio li ngohi icieng LAHITOK Lobanga neicieng na li yauno lohitwaha kuneicieng to kof lo Ijpt manyu i ruhiti lobangahin kude ake i worati manyu i rwaati icieng, inyi li co LAHITOK i yauno ene kidak fad diho icieng.'¹⁰ To lohicungi lo karihin keek are kuna li fahare Solomon kuno kajihit are; kaji lo Lobanga ko kang lo okabwe,¹¹ i co kabu Solomon kangite keek are to Galilea diho Hiram kabu lo Tayar tonyio orumu Hiram li co inyi bauhini kulo Cedar ko kulo junipa ko dahab na lorumu o wak inyi.¹² Ati ka lo loo Hiram to Tayar deya kunu kangite li co Solomon inyi, ida kunu kangite iti kwama inyi.¹³ I tifi inyi o joo, 'Kangite kuna lara nyio kuno lohi co isi nan rece nei?' Manyu i lolong inyi icieng o joo kof lo Kabul, karana na lo rihe i lolongorehin icieng ko elefar.¹⁴ Tona orumu Hiram lo cule diho kabu taleni kulo dahab mia lobito ko keek are.¹⁵ Ara ene koditi lo tic lo panyar na li ger Solomon lo ki faha kaji lo LAHITOK, kang lo okabwe nenge, ko kigingihin, kiwata lo Jerusalem, Hazor, Megido ko Gezer.¹⁶ Orumu Parao kabu lo Ijpt li burahino manyu i talu Gezer, o cure manyu na kang to kima. I fade inyi cio kulo Kanaan kuna lo ngoni katua oto hati ko ki fotohino diho kito nenge ngorwani lo Solomon ara kiciorita lo kiyemi nenge.¹⁷ Manyu iti ngejuk Solomon duho Gezer. I fak manyu inyi Bet Horon lo ngati lo Orof,¹⁸ Baalas, ko Tadmor na lo ngon kuny katua lo kof nenge,¹⁹ ara lobito ko kajihit kulo rica lo sangite kunenge ko kangite kulo gadigadihin ko lakwenyi kiremita kunenge, tohi lobo keken lo wak inyi ki faha Jerusalem, Lebanon ko kofikofi fad kuna lo lanyu.²⁰ O ngoni afa cio kulo Amor kuna lo tong, kulo Hitit, kulo Perez, kulo Hivi ko kulo Jebus Ida afa kuno cio ara cio kulo Israel.²¹ I ger Solomon lotataha kulo kuna cio lo tong kof kuna lida cio kulo Israel i fuhe ara opiihin kulo tic lo panyar iya na lo ngonore jijia.²² Ati ida afa Solomon o fik lobo Israelani ara opii, i tongo afa icieng ara karemok kunenge, kulahitoha kulo miri nenge, kabolorok kulo ofisi kunenge, kabolorok kulo karemok kunenge, kabolorok kulo gadigadihin kunenge ko katifeitak kulo gadigadihin kunenge.²³ Ara manyu afa icieng kulahitoha iyo projehi kulo Solomon, kabolorok mia miet ko keek miet kuna li riria katiyok.²⁴ Langun lo lotu kito lo Parao to taya lo David iya kaji na li fak Solomon to inyi, o duk inyi kigingihin.²⁵ Kakeny uni kari kari, i fotohita Solomon kiciorita locurat ko kiciorita lo kimoraru kai lo ciali na lo duhohi inyi LAHITOK, iti furu inyi iheru ketemoni lo LAHITOK ara lobito ko kiciorita iti futare wahun lo kaji lo Lobanga.²⁶ I fak manyu kabu Solomon melihin to Ezion Geber, na lo nyiha ko Elas to kof lo Edom na lo ngon kutuk lo Nam na i do.²⁷ Manyu o culu Hiram cio kunenge kairok kulo meli kuna lo yen Nam lo ki tiyo tic lo kikwanga to meli ara lobito ko cio kulo Solomon.²⁸ I kwangaru icieng nam iya Opir o fworoleng i yauni taleni mia ongon ko keek are kulo dahab kuna li yauno icieng i ciorihini diho kabu Solomon.

10 ¹Ka lo ning kabu ngorwani lo Seba kwatun lo Solomon ko kikajio nenge ko LAHITOK, o lotu inyi tema Solomon to ki tifa kuna i goli.² O goru inyi Jerusalem ko cio kunahitoha beciek kuna li niemuno inyi ko lonagahin o tingita cianitok kuna liti urorehin daha, dahab na i bolo ko morutok kulo wel. O lotu inyi diho Solomon manyu o for ko inyi tenyitenyi fad kuna lorumu o ngoni tau nenge.³ I nyiahahi Solomon kitifita kunenge fad; o ru afa lobo tohi lo gol iyo kabu ki titimahino inyi.⁴ Ka lo deu na kabu ngorwani lo Seba genyun lo Solomon ko kaji lo okabwe na lo duk inyi,⁵ daha na lo ngon iyo meja nenge, parun lo kabolorok kunenge, karwaak kuna li rwaa ko kyelani kuneicieng, kaniefitak kulo kubayahin kunenge ko kiciorita locurat kuna li fotohita inyi to kaji lo LAHITOK; oto inyi i pany noo.⁶ O joo inyi diho kabu, 'Tenya na la ning nan to kof nei lo tenun nino ko genyun nino ara dede.⁷ Ati ida afa nan a ruk kuno sangite many a lotu nan a deu to konyeha kunei. Dede ida kara manyu ko nusu ki rihohini nan.⁸ Aja ba kwama lo cio kunino? Aja kwama lo kabolorok kunino kuna lo woitita ketemoni nino tiktik manyu o ningo genyun nino!⁹ I ngohi maja to ngon diho LAHITOK Lobanga nino na lohi kwama isi manyu ki fihahi isi iyo seger lo okabwe lo Israel. To kimaruno lo LAHITOK na lida o ru to Israel ki fik Inyi isi ira kabu lo ki tiyo tenun ko biran.'¹⁰ Oto inyi i co kabu taleni kulo dahab mia lobito ko keek are ko cianitok kitiurita kulo daha beciek ko morutok kulo wel. O ru manyu afa kude cianitok i uri lo borengi li yauni iya kuna li yauno na kabu ngorwani lo Seba diho kabu Solomon.¹¹ I yauno meli kulo Hiram dahab to Opir manyu to ijia i yauno icieng itoriti kulo keyek almag kuna hitoha ko morutok kulo wel.¹² I tiyore kabu kuna keyek kulo almag ara kiliita kulo kaji lo LAHITOK ko kang lo okabwe manyu i kukumare nangahin ko adunguhin kulo kadingok. O ru afa keyek kulo almag kuna li yauni o borengi iya kulo lafar.¹³ I co kabu Solomon na kabu ngorwani lo Seba sangite fad kuna lo wak inyi kuna li tifa inyi, o sodore sangite kuna li co inyi iyo samata kulo okabwe nenge. Oto inyi o woju ko cio kunenge o yite iya kof nenge.¹⁴ Ara afa kirioci lo dahab na lo rumunita Solomon kari kari taleni mia ile ko keek ile ko ile,¹⁵ ida i morihini na lo rumahita inyi iyo mocoro lo katujarak ko katilotok ko na lo fwonunita iyo kabuno kulo Arab fad ko kalanyunok kulo kofikofi.¹⁶ I kukumu kabu Solomon buhuno kulo dahab kuna li donguni mia are na li yaru buhu lobito ratili keek are kulo dahab.¹⁷ I kukumu manyu inyi buhuno kulo dahab kuna li dongi kuna sidiha mia uni, kuna li yaru lobito lobito ratili ile kulo dahab. O fik kabu icieng kaji lo okabwe na lo bara Tim lo Lebanon.¹⁸ Oto hati kabu i kukumu seger lo okabwe na hitok na tyiuni to kale lo tome manyu o rafi to dahab na i lihinya.¹⁹ O ngon afa na seger lo okabwe ko lohilelerihin kulo lohирwohi ile, manyu i lero kai lo korwong nenge ara na i lulunga. O ngon afa kiteni lo kac ngatihin kulo seger are fad, ko lopidinga lo ngatuny o woita ngatihin are fad.²⁰ O woita afa lopidingahin kulo ngatunyo tomon ko are to ngatihin kulo kuna lohilelerihin ile kulo

lohiriwohi, lobito angati ko angati iyo lohileleri lobito. O ru afa lobo seger na li kukumi o ri ko na to lobo okabwe.²¹ Ara afa kubayahin kulo kabu Solomon fad kuna li tiuni to dahab manyu sangite kitirita kulo kaji kuna lo ngoni kaji lo okabwe lo Tim lo Lebanon fad ara afa kuna li tiyi to dahab na i lihinya. O ru afa lobo tohi li tiuni to rial tonyio ara afa rial tohi na lida wel nenge o bolo to faritin kulo Solomon.²² O ngon afa kabu ko meli kulo kitujara katua lo nam ara lobito ko meli kulo Hiram. Kakeny lobito iyo kari, o yitunita icieng i yauno dahab, rial ko kala kulo tomie ko omilonyi ko otimoho.²³ O gal afa kabu Solomon to bara ko genyun i lany kabuno kulo kof fad.²⁴ O tahita afa kof fad tubuno diho Solomon lo fwonuno ningo genyun na lo fik Lobanga tau nenge.²⁵ Kari kari cio pili kuna lo fwonunita i yaunitati icioriti sangite kuna lara rial, dahab, kyelani, kiremita, cianitok kulo kiti uro lo daha ko lakwenyi ko sigiriahin. I dongu Solomon gadigadihin kiremita manyu o bar lakwenyi; o ngon afa inyi ko gadigadihin kiremita alif lobito ko mia ongon ko lakwenyi alifi tomon ko are kuna li kumahi inyi iyo tayahin kulo gadigadihin ko kude iyo inyi Jerusalem.²⁶ I dongu Solomon gadigadihin kiremita manyu o bar lakwenyi; o ngon afa inyi ko gadigadihin kiremita alif lobito ko mia ongon ko lakwenyi alifi tomon ko are kuna li kumahi inyi iyo tayahin kulo gadigadihin ko kude iyo inyi Jerusalem.²⁷ I co kabu rial i bas Jerusalem iya morutok manyu keyek kulo Cedar i bas iya bulecio kulo gum lo dongecio.²⁸ I yaunitati afa lakwenyi kulo Solomon to Ijipt ko to Kue; I nyiangunita afa katujarak kulo kang lo okabwe icieng to Kue to wel na li wasihi.²⁹ I yauni gadigadi lo rem to Ijipt na li nyianguni to wel lo sekeli kulo rial mia ile, ko lakweny to sekeli mia lobito ko keek miet. Iti lotohi manyu icieng diho kabuno kulo Hitit fad ko kulo Aram.

11

¹Oto hati i maru afa kabu Solomon ngorwo kuna lara misiok kuna i borengi kuna lo sod kito lo Parao; o ngon afa ngorwo kulo Moab, Amon, Edom, Sidon ko Hitit. ²Ara afa icieng kulo misihi kulafa lo cik LAHITOK diho cio kulo Israel o joo, "Ke yemaru ko icieng tonyio i bele cia icieng taulo kuningi iyo lobangahin kuneicieng." Kileng ngara jii i nief afa Solomon icieng to na i gol iyo kimaruno.³ O ngon afa inyi ko ngorwo mia mietare kuna lara tee kulo kabuno ko ngorwo kuna sidiha mia uni oto kuna ngorwo kunenge iti gere inyi. ⁴Langun lo ngoroyonoro Solomon i bele ngorwo kunenge tau nenge omot lo lobangahin kunakude manyu ida dong tau nenge o ngon ara na i fut diho LAHITOK Lobanga nenge iya lafa lo ngonore tau lo apa nenge David.⁵ I jif inyi Astores lobanga lo cio kulo Sidon ko Molek na lara lobanga na i rohoi lo cio kulo Amon. ⁶Tona i tiyi Solomon rohojun to ketemoni lo LAHITOK ida dong inyi i jif LAHITOK otoc iya lafa li tiyore apa nenge David. ⁷Iyo kai lo lobo donge na lo ngon ngati lo okangere lo Jerusalem i fahahi Solomon faji iyo Cemos lobanga na i rohoi lo cio kulo Moab ko iyo Molek lobanga na i rohoi lo cio kulo Amon. ⁸I tiyi inyi jii to kuna ngorwo kunenge misiok fad kuna liti furo iheru manyu i fotohita icioriti diho lobangahin kuneicieng.⁹ I longojahi LAHITOK Solomon tonyio li beloro tau nenge oleng to ken lo LAHITOK Lobanga lo Israel na lo boto diho inyi kakeny are. ¹⁰Kileng li tik LAHITOK inyi ki jifita lobangahin kunakude, ida Solomon o ric cihichi kulo LAHITOK. ¹¹Tona o joo LAHITOK diho Solomon, "Iya na lara koditi nino ene manyu ida isi i ric ciharu Nei ko kisingiti Kunei kuna la cik Nan diho isi, ato cia Nan dede a cire okabwe iyo isi a ciorihi iyo tungani na li bolojohi isi. ¹²Oto hati to apa nino David ida cia Nan a tiyi to faritin kulo warun nino, a cire cia Nan to kana lo kito nino. ¹³Ati ida cia Nan a cire okabwe fad to kana nenge ati a co cia nan inyi imanit lobito to lofere lo David karwaani Nei ko to lofere lo Jerusalem na la nyumu Nan. ¹⁴Tinyia o tingohi LAHITOK Solomon meroni, Hadad Edomani na lara lo okabwe lo Edom. ¹⁵Berien ka lo rem David ko cio kulo Edom, Joab lahitok lo karemok na lo loo nuha kaweyak o loo i fade rei fad to Edom. ¹⁶I tong Joab ko karemok kulo Israel fad iija to ofahin ile many o keru icieng rei to Edom fad. ¹⁷Ati to na o rihe Hadad ara kito i fe inyi iya Ijipt ko kude kulahitoha afa li rwaa apa nenge. ¹⁸O fwo icieng to Midian ko fworoti iya Paran. Tinyia o yororo icieng cio to Paran, o fwo icieng iyo Parao kabu lo Ijipt na li co Hadad kaji ko mana, manyu o korahi inyi daha. ¹⁹Orumu Parao o kwama Hadad noo many i ciorihi inyi kanece lo ngorwani nenge Tapenes ara ngorwani. ²⁰O tomonohi kanece lo Tapenes kito retoni iti barahi inyi o joo Genubas; na liti boloru Tapenes to kang lo okabwe, i tongo Genubas ko tee kulo Parao. ²¹Ka lo ngon inyi Ijipt, o ning Hadad o joo li yoma David ko lohitwaha kunenge manyu o joo lo wei manyu Joab lahitok lo karemok. Tinyia o joo Hadad diho Parao, "Ki lahi nan o jir a loo, a yite iya kof nei." ²²I tifi Parao inyi o joo, "Nyio lo ngoromahino diho isi ten i wahare isi yitoro iya kof nino?" I nyiahahi Hadad inyi o joo, "O ru lobo tohi, ati ki co nan a loo." ²³Manyu iti woju Lobanga lobo meroni diho Solomon, Rezon kito lo Eliada na li fe to kana lo lahitok nenge Hadadeza kabu lo Zoba. ²⁴Ka lo keru afa David karemok kulo Zoba, i furu Rezon ilulung lo kude cio ken nenge o lotu inyi ara lahitok neicieng; O fwo icieng iya Damasko faji na lo fwo icieng i tongohino manyu o lanyu. ²⁵Ara afa Rezon meroni lo Israel to faritin kulo warun lo Solomon o sod kidak na li yauno Hadad. Tona o lanyu Rezon Aram manyu i joria ko Israel. ²⁶Manyu o lotu Jeroboam kito lo Nadat o komu ken lo kabu. Ara afa inyi lobito to kiji lo kabolorok kulo Solomon; tungani lo imanit lo Ephraim to Zereda, manyu ara afa ngotenge lafuserito na lo bara Zerua. ²⁷Koditi na lo komunore inyi silan diho kabu inyi ene; Orumu Solomon lo duhohi kingingihin manyu iti fut fajihit kuna lo wati to lohitir lo taya lo apa nenge David. ²⁸Tona orumu Jeroboam ara tungani na lo yeniti manyu ojo Solomon o deu koditi na li tiyore na lokilahaji tic nenge otoc, ko fiha inyi ara na lo lanyu tic lo panyar to kofikofi kulo Josep fad. ²⁹To lafar orumu Jeroboam o loro oleng to Jerusalem oto Ahija kamocani lo Silo iti ric inyi to kikoi i ciefta kyela ngejuk. Orumu icieng are o ngoni ake oleng, ³⁰Ahija ko pucuno na kyela ngejuk lorumu inyi i ciefta ko cira iciriti tomon ko are. ³¹Oto ko jimitan diho Jeroboam, "To dume iciriti tomon ara Kunino tonyio tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene o joo, "To de, a loro Nan ciraru okabwe to kana lo Solomon ahi ciorihi isi imaniti tomon. ³²Ati to lofere lo karwaani Nei David ko taya lo Jerusalem na la nyumu Nan to kiji lo imaniti kulo Israel fad, o tek cia inyi imanit lobito. ³³A tiyi cia Nan ene tonyio lohi ngohi icieng Nan i worati Astores lobanga lo cio kulo Sidon, Cemos lobanga lo cio kulo Moab ko Molek lobanga lo cio kulo

Amon, manyu ida o lotitati to ningo diho nan kode ki tiyo tohi na i jir to ketemoni Nei kode o rici kisingiti ko cihicihi Kunei iya lafa li tiyore David apa lo Solomon.³⁴ Ati ida cia Nan a ruje okabwe fad to kana lo Solomon, la co Nan inyi o lanyu to faritin kulo warun nenge fad to lofere lo David karwaani Nei na la nyumu Nan manyu na li jif isingiti ko cihicihi Kunei fad.³⁵ A dume cia Nan okabwe to kana lo kito nenge manyu ahi co isi imaniti tomon.³⁶ A co cia Nan imanit lobito diho kito nenge o jir David karwaani Nei o ngon ko lomo Jerusalem tiktik to ketemoni Nei, taya na la nyumu Nan lo fiha karana Nei.³⁷ Oto hati to isi, ahi dumu cia Nan isi, ito cia isi i lanyu fad iya na lo wahare tau nino. Ira cia isi kabu lo Israel.³⁸ Ka li tiyi isi tohi na la cik Nan, isi manyu i lot to ningoro iyo Nan manyu i tiyo tohi na i behi to konyeha Kunei to ningo isingiti ko cihicihi Kunei iya lafa li tiyore karwaani Nei David, ahi ngon cia Nan ko isi; Ahi duhohi cia Nan isi okabwe na li rungo iya na la duhohi nan David manyu a co Israel diho isi.³⁹ A nieu cia Nan David to ene, ati ida ara tur.⁴⁰ O tem Solomon ki fadaru Jeroboam ati i firi Jeroboam iya kof lo Ijpt iyo kabu Sisak, i tong ijia many wei lo Solomon.⁴¹ Ka lara to kunakude ticitici kulo okabwe lo Solomon; Sangite kuna li tiyi inyi fad ko genyun na li totor inyi, ida i gero iyo buk lo tic lo Solomon?⁴² O lanyu Solomon Israel fad to Jerusalem to karihin keek ongon.⁴³ Tinyia i yoma inyi ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi taya lo David apa nenge. Manyu o luny kito nenge Rehoboam faji nenge ara kabu.

12 ¹O loo Rehoboam iya Sekem tonyio orumu Israel fad lo fwo ijia fiha inyi ara kabu. ²Ka lo ning Jeroboam kito lo Nabat jii, (Orumu inyi o rihe o ngon Ijpt lafa faji li firiorore inyi to bangun kabu Solomon) o yitu inyi to Ijpt.³ Oto icieng o cule tungani i lolongu Jeroboam, oto inyi ko ilulung lo Israel fad o fwo diho Rehoboam o fwo o joo diho inyi, ⁴"O fik afa apa nino ayok na i rioci muroto kuniyang, ati jijia iti tawaha ene tic i gol ko ene ayok i rioci lo fik inyi iyo ohoi ki ito cia ohoi ki rwaa isi." ⁵I nyiahahi Rehoboam o joo, "I fwo to faritin uni ito hati i yitu diho nan." Tona, cio ko fworo. ⁶Tinyia i tifi kabu Rehoboam lohithwaha kuna lorumu li rwaa apa nenge Solomon to faritin kulo warun nenge o joo, "I joo ite nga nyiahahi nan kuno cio a joo aja?" ⁷I nyiahahi icieng o joo, "Ka lira isi elefar karwaani lo kuno cio, manyu i rwaa icieng i co icieng ki fotohino lo tenya na i jir, o fwonu manyu cia icieng ki rwaa isi tur." ⁸Ati o beru Rehoboam kisinga na li co lohithwaha. Inyi manyu o loo i tifi kilahaji kaletok kunenge kuna lo lisahi ko inyi ara lobito manyu i rwaati inyi. ⁹I tifi inyi icieng o joo, "Nyio kisinga ningi to ene tenya? O jir ohoi ki nyiahahi kuno cio lo joo, 'Iti tawaha ayok na lo fik apa nino kueci kuniyang.'?" ¹⁰I nyiahahi kuna kilahaji afa lo boroho ko inyi ara lobito o joo, "O joo kuno cio diho isi, 'O fik afa apa nino ayok na i rioci kueci kuniyang ati iti tawaha ayok niyang.' Jijia to rihohi icieng to joo, 'O sisik kafele nei na sidi i lany komoc lo apa nei. ¹¹O fik apa nei ayok na i rioci kueci kuningi; ati rioci cia nan o gal. Ki lum apa nei ite to laninohin; ahiti firing cia nan ite to lokidokorohin.'" ¹²To kifwongi lo faritin uni o yitu Jeroboam ko cio pili diho Rehoboam iya na lo tenyare kabu o joo, "Ito yitu diho nan to faritin uni." ¹³I nyiahahi kabu cio tenya kingere; O beru kisinga na li co lohithwaha inyi, ¹⁴i jif inyi kisinga lo kilahaji. Oto o joo, "I co afa apa nei ite ayok na i rioci; ati rioci cia nan o gal. Ki lum afa apa nei ite to laninohin; ahiti firing cia nan ite to lokidokorohin." ¹⁵Dong ida kabu o ning tenya lo cio, tonyio o lotu ene ki belo lo tenyitenyi diho LAHITOK lo kiti futa tenya na lo rihohi LAHITOK diho Jeroboam kito lo Nabat ara iyo kamocani Ahija Siloni. ¹⁶Ka lo deu cio kulo Israel fad jimitan lo beru kabu ningo tenya neicieng, i nyiahahi icieng kabu o joo, "Ikorit nyio ki ngonore ohoi iyo David; nyio faji iyo kito lo Jese? I fwo kangite kuningi Israel! To de kaji nino ake David!" Tona o fwo cio kulo Israel kangite. ¹⁷Ati to cio kulo Israel kuna lo manya kangite kulo kof lo imanit lo Juda, o rihe ara Rehoboam lo lanyu icieng. ¹⁸O cule kabu Rehoboam Adoniram na lorumu o lanyu tic lo panyar, ati o cak cio kulo Israel fad inyi to morutok, i fadari. Oto hati kabu Rehoboam i rwok gadigadi nenge ko ki fejaru iya Jerusalem, o furare. ¹⁹Tona o silare Israel iyo kaji lo David ko elefar. ²⁰Ka lo ning cio kulo Israel fad jimitan lo yitu Jeroboam, o culari tungani i lolongu inyi lotubare ko fiha inyi ara kabu na lo lanyu Israel fad. Ara imanit lo Juda ake li wasihi i jifita kaji lo David. ²¹Ka lo goru Rehoboam Jerusalem, i ken inyi karemok kulo imanit lo Juda ko Benjamin fad; alifi mia lobito ko keek mietauni lo fworo rem ko Israel lo ki nyiahuno okabwe diho Rehoboam kito lo Solomon. ²²Ati o lotu ene tenya lo Lobanga diho Semaia, tungani lo Lobanga o joo, ²³"Ti joo diho Rehoboam kito lo Solomon kabu lo Juda, ko diho Juda fad ko Benjamin ko diho cio kulakude fad, ²⁴Tohi na lo teny LAHITOK ene: Ke fwo rem ko recera kuningi cio kulo Israel. I fwo kang ite tolobito tolobito, tonyio ara ene tic Nei." ²⁵Tinyia o ning icieng tenya lo LAHITOK, o yitori kangite iya na lo cihare LAHITOK. ²⁶Oto Jeroboam ko ki faha Sekem na lo ngon kof lo dongecio kulo Epraim ko manya ijia. To ijia o loo inyi i fak Peniel. ²⁷I yii Jeroboam akeake o joo, "O yite cia okabwe iya kaji lo David. ²⁸Ka lo fworita kuno cio ki fotohita kiciorita kaji lo Lobanga idi Jerusalem, o fwonu cia icieng i co rima diho lahitok neicieng kabu Rehoboam kabu lo Juda ari. Ki fade cia icieng nan manyu o yitori diho kabu Rehoboam." ²⁹Langun lo tahu inyi kisinga, i kukumahi kabu lopidingahin kulo kacau are to dahab. O joo inyi diho cio, "O gol diho ite noo lotita many Jerusalem, ito de lobangahin kuningi kuno Israel kuna lohi yauno ite to kof lo Ijpt." ³⁰I cidohi inyi lobito Betel, lobito Dan. ³¹O lotu ene tohi ara kupal; o fwonunita cio ki wora ene bito to Betel, o fworitati manyu many Dan ki wora nu bito. ³²O duhohi Jeroboam tifinehin fajihit kuna i tedoho manyu o nyumu kadwarak to koditihin kulo cio gelegele kileng lida icieng ara kulo imanit lo Levi. ³³O fik inyi karama far lo tomon ko miet ofa lo mietauni iya karama na li kwerati to Juda manyu i fotohi kiciorita kai lo ciali. I tiyi inyi ene to Betel, i fotohi kiciorita iyo na lopidinga lo kace li kukum inyi. Manyu to Betel o fik manyu inyi kadwarak kulo kuna fajihit i tedoho lo duk inyi. ³⁴To far lo tomon ko miet ofa lo mietauni; ofa na lara inyi lo nyumu, i fotohi inyi kiciorita iyo ciali na lo duk inyi to Betel. Tona o fik inyi karama lo cio kulo Israel ko loro ciali ki fotohino kiciorita.

¹To tenya lo LAHITOK o lotu tungani lo Lobanga to Juda iya Betel, o rumu Jeroboam o woita o nyiha ko ciali lo ki fotohino kiciorita. ²To tenya lo LAHITOK i gore inyi iyo ciali o joo, "Ciali, ciali! Tohi na lo teny LAHITOK ene: O tomonuni mute kito retoni to kolo David na lo bara Josia. Kai nino i fotohi mute inyi kadwarak kulo tifinehin kulo fajihit kuna i tedoho kuna li fotohita kiciorita ene manyu o curahini mute koi kulo cio kai nino." ³Lafar bito i co tungani lo Lobanga kitotori o joo, "Ara ene kitotori na lo teny LAHITOK: O gwaha cia ciali to kiji i lwahuno ingula na lo ngon kai nenge oleng." ⁴Ka lo ning kabu Jeroboam tohi na li gore tungani lo Lobanga diho ciali to Betel, o fete inyi kana nenge to ciali manyu o joo, "I niefata inyi!" Ati o towe na kana nenge lo fete inyi o utare tungani lo Lobanga ida inyi o tum ki nyiaharu. ⁵Manyu o gwaha ciali manyu i lwaharu ingula nenge oleng i jifita kitotori na li co tungani lo Lobanga to tenya lo LAHITOK. ⁶Tinyia o joo kabu diho tungani lo Lobanga, "I lelia diho LAHITOK Lobanga nino manyu i lifa to nan o jir kana nei i nyiahuno." Dong i lelia tungani lo Lobanga diho LAHITOK manyu i nyiahuno kana lo kabu o yitu ari iya ladi lo ngonore. ⁷O joo kabu diho tungani lo Lobanga, "Ou nga fi ko nan kang daha manyu ahi co cia nan isi kiciorita." ⁸Ati i nyiahahi tungani lo Lobanga kabu o joo, "Kileng many adi ngohi co isi nan nusu lo sangite kunino, ngida nan ahi lik ko isi, manyu ngida nan a nyia mugati kode a mat kifi ten." ⁹Tonyio ki cihini nan to tenya lo LAHITOK o joo, "O jir isi ida i nyia mugati kode i mat kifi kode i yite to ladi kikoi li lotunore isi." ¹⁰Tona i jif inyi lobo kikoi manyu ida o yite to ladi kikoi li lotunore inyi iya Betel. ¹¹Naha, o ngon afa lobo kamocani ngoroyoni lo manya Betel kuna lo fwonu tee rei kunenge o rihohi inyi sangite pili kuna li tiyi tungani lo Lobanga ijia lafar. O rihohi manyu icieng apa neicieng tohi na lo rihohi tungani lo Lobanga kabu. ¹²I tifi apa neicieng icieng o joo, "Ani ngati o loo inyi?" Manyu i totorohi tee kunenge inyi kikoi na lo lorore tungani lo Lobanga na lo lotu to Juda. ¹³Tona o joo inyi diho tee kunenge, "Ito fetahi lohitongore kai lo sigiria diho nan." Manyu o joo icieng lo fetahi lohitongore kai lo sigiria, i rwok inyi. ¹⁴ko ki fejaru omot lo tungani lo Lobanga. O loo o rumu inyi i tongo fotiri lo bule, i tifi inyi o joo, "Isi lira tungani lo Lobanga na lo lotu to Juda?" I nyiahahi inyi o joo, "Nan ene." ¹⁵Oto na kamocani o joo diho inyi, "Ou lohi lik ko nan kang i loo daha." ¹⁶O joo tungani lo Lobanga, "Ida nan a tum ki beloro a lik ko isi, kode ida manyu nan a tum daha mugati kode mata kifi to ene faji." ¹⁷Ki rihohi tenya lo LAHITOK nan o joo, "O jir isi ida i nyia mugati kode i mat kifi to ijia kode i yite to ladi kikoi li lotunore isi." ¹⁸I nyiahahi na kamocani ngoroyoni o joo, "Ara manyu nan kamocani iya isi, manyu o joo Malaika diho nan to tenya lo LAHITOK, 'I loo i nyiahuno inyi ko isi ara lobito o lotu o nyia mugati manyu o mat kifi." (Ati orumu o tenya talerun diho inyi.) ¹⁹Dong o yite tungani lo Lobanga ko inyi o loo o daha manyu o mat kifi to kaji nenge. ²⁰O rihe icieng o ngoni meja, o lotu tenya lo LAHITOK diho na kamocani ngoroyoni adi li nyiahuno inyi. ²¹I gore inyi iyo na tungani lo Lobanga adi lo lotu to Juda o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, o joo, "Li gil isi tenya lo LAHITOK manyu ida i ric cik na lohi co LAHITOK Lobanga nino isi. ²²I yitu isi i lotu i nyia mugati manyu i mat kifi to faji na lo teny Inyi diho isi o joo o jir ida i nyia kode i mat. Tona dong ida cia o nuhahini ken nino kwecere lo lohitwaha kunino." ²³Langun lo keru tungani lo Lobanga daha ko mata, i kukumahi ladi kamocani li nyiahuno inyi sigiria nenge to inyi. ²⁴Ojo inyi o loro kikoi nenge, iti ric ngatuny inyi to kikoi ko ki fadaru inyi manyu o tong ken nenge o geto kikoi ko sigiria ko ngatuny o woita o nyiha ko inyi. ²⁵O rumu kude cio lo ringita ken nenge o geto ijia ko ngatuny o woita to angati, manyu o fwo icieng o rihohi cio to katua lo kang na lo manyare na kamocani ngoroyoni. ²⁶Ka lo ning na kamocani lo loo i nyiahu inyi to owele nenge jii, o joo inyi, "Ara tungani lo Lobanga ladi lo gil tenya lo LAHITOK, li co LAHITOK inyi iyo ngatuny na lo kony inyi i fade iya na lo sonyare tenya lo LAHITOK inyi." ²⁷O joo na kamocani diho tee kunenge, "Ito fet kai lo sigiria to nan." Manyu i tiyi icieng jii. ²⁸Oto inyi o loo o rumahi ken lo na tungani o geto kikoi, ko sigiria ko ngatuny o woitati to angati nenge. Ida ngatuny o kony ken nenge kode i fade sigiria. ²⁹Dong o tingu na kamocani ken lo na tungani lo Lobanga iti getohi kai lo sigiria ko ki yauno kanghatua neicieng lo ki toyo to inyi ko nuha ken nenge. ³⁰Oto inyi iti getohi ken nenge katua lo kwecere nenge to ken, manyu i toyo to inyi o joo, "Oi rece nei." ³¹Langun lo nuhahi inyi, o joo inyi diho tee kunenge, "Ka la wei nan, ki nuhahi nan iyo kwecere na lo nuhare tungani lo Lobanga iti getohi koi kunei o ryeha ko koi kunenge. ³²Tonyio tenya na lo tul inyi to tenya lo LAHITOK to ciali lo Betel ko to tifinehin fad kuna lo ngoni fajihit kuna i tedoho to kangite kulo Samaria, o fwonu mute ara dede." ³³Kileng to kifwongi lo na ida Jeroboam i bel kikohin kunenge kuna i rohori, ati o rihe cie o nyumo kadwarak to kiji lo cio gelegele kulo kuna tifinehin kulo fajihit kuna i tedoho. Lobo tungani keken lo wak rahun kadwarani, i kwer inyi ara lo tifinehin kuna lo ngoni fajihit kuna i tedoho. ³⁴Ara afa ene kupal lo kaji lo Jeroboam na li yaru inyi uroro ko keruno inyi to kai lo kof.

14

¹To kuna faritin o mwai Abija kito lo Jeroboam. ²Oto Jeroboam o joo diho ngorwani nenge, "I loo i belo ken o jir ki heruni o joo ira isi ngorwani lo Jeroboam, ito hati i loo Silo. O ngon kamocani Ahija ijia lafa lohi rihohi nan o joo ara cia nan kabu lo kuno cio. ³Yaru mugati tomon ko kude capati ko abinu lo otori ito hati i loo diho inyi, ki rihohi cia inyi isi nyio cia li tiyihino iyo ene kito." ⁴Dong i tiyi ngorwani lo Jeroboam na tohi lo teny retoni nenge diho inyi ko loro kolo Ahija na lo ngon Silo. Tona orumu Ahija lida o deya; orumu konyeha kunenge lo ngodoro to ongoroyone. ⁵Ati orumu LAHITOK lo rihohi Ahija o joo, "O lotuno ngorwani lo Jeroboam ki tifa isi to kito nenge, tonyio o mwai inyi. O jir isi i rihohi inyi jii jii ko jii. Ka lo goru inyi, i tetema cia rahun lobo tungani ake." ⁶Dong ka lo Ahija kwatun lo kejuha kunenge to agwala, oto o joo, "To rutu ngorwani lo Jeroboam, nyio i tetema isi rahun lobo tungani ake? Ki culuni nan diho isi ko layomit na i rohoi. ⁷I loo to rihohi Jeroboam ti joo tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene, 'Ahi tingu Nan isi to kiji lo cio manyu ahi nyumo isi lo rahun kalanyunoni lo cio Kunei Israel. ⁸A cire nan okabwe to kaji lo David ahi cwarahi isi, ati ida isi i ri iya karwaani Nei David na lo ric cihicahi Kunei manyu ki jif Nan to tau nenge fad, i tiyo ticitici kuna i jiri keken to konyeha Kunei. ⁹Li tiyi isi rohojun i gal cio fad kulafa li tem manya to ketemoni nino. Li kukumahi isi token nino lobangahin kude ake,

lopingahin kuna li tiuni to bilieta; liti woju isi kilongo Nei manyu ki belohi Nan korwong. ¹⁰To ene tenya a loro Nan ki yauno kidak kaji lo Jeroboam. A ngute cia Nan to kolo Jeroboam tungani fad na lara retoni to Israel; opii kode tungani na ilaha. A cure cia Nan kaji lo Jeroboam iya na lo curarore tungani rahata na i tou many o ru fad. ¹¹O kony cia ikureho cio kulo kaji lo Jeroboam kuna lo weiha katua lo kang manyu o keru cia kweny kuna lo weiha oleng. Lo teny LAHITOK! ¹²Ojo to isi, to yite kang. Isi cia nyonahino keju kanghatua jii, lu kito ko weyaru. ¹³I toyo cia Israel fad to inyi manyu o nuhi inyi. Inyi ake to kaji lo Jeroboam cia lo nuha, tonyio inyi ake to kaji lo Jeroboam na lo rumu LAHITOK Lobanga lo Israel lobo tohi i jir ken. ¹⁴O tingu cia LAHITOK token Nenge kabu iyo Israel na cia lo lotu iti muyuhi kaji lo Jeroboam, kileng jijia li ciahane ki tiyihino. ¹⁵Manyu o bok cia LAHITOK Israel many o ri iya farakakati na liti nienenga kifi. O dute cia Inyi Israel to ene kof i jir afa li co Inyi diho lohithwaha kuneicieng manyu iti sarahi icieng many tode lo nam lo Yuparets, tonyio liti woju icieng kilongo lo LAHITOK to ki kukuma wiri kulo Asera. ¹⁶Manyu i balihi cia Inyi Israel to kipal na li tiyi Jeroboam manyu i co Israel i tiyi. ¹⁷Ngorwani lo Jeroboam ko wojuno o loo iya Tirza. Langun nyonahino keju lohileleri lo agwala jii, kito ko weyaru. ¹⁸O nuhahini inyi manyu i toyo Israel fad to inyi iya na lo tenyare LAHITOK ara iyo karwaani Nenge kamocani Ahija. ¹⁹Kunakude ticitici kulo okabwe lo Jeroboam, remiremi kunenge ko koditi na lo lanyunore inyi; I gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel. ²⁰O lanyu inyi Israel to karihin keek are ko are ko ki yoma ko lohithwaha kunenge, oto kito nenge Nadab ko lunyon faji nenge ara kabu. ²¹Ara afa Rehoboam kito lo Solomon kabu lo Juda. Ara afa karihin kulo obolare nenge keek ongon ko lobito na lo lunyore inyi okabwe manyu o lanyu to karihin tomon ko mietare to Jerusalem taya na lo nyumu LAHITOK iyo imaniti kulo Israel fad lo fihahino karana Nenge. O bara afa iyang nenge Naama, ara afa inyi lo kof lo Amon. ²²I tiyi cio kulo Juda rohojun to konyeha kulo LAHITOK. To kipal na li tiyi icieng, i karut icieng okaine ko kilongo Nenge i lany lafa li tiyi cio kulo ketemok. ²³I cidohi manyu icieng fajihit kuna i tedoho kuneicieng, morutok kuna i dwari ko wiri kulo Asera kueci kulo dongecio kuna hitoha fad, fotirico kulo cianitok kuna i gadiho fad. ²⁴O ngoni manyu afa ko mulayahin kuna lara rei kof; i tiyo cio ticitici kuna i boti fad kulo misihi kulafa li fuhe LAHITOK to ketemoni lo cio kulo Israel. ²⁵Iyo kari lo miet lo okabwe lo Rehoboam iti rem Sisak kabu lo Ijpt Jerusalem. ²⁶O belaru inyi ibariti kulo kaji lo LAHITOK ko ibariti kulo kang lo okabwe. I yaru inyi sangite fad ara lobito ko buhuno kulo dahab kulafa li kukum Solomon. ²⁷Dong i kukumu kabu Rehoboam buhuno kulo mwala iti lunyore icieng manyu i co icieng iyo lahitok lo kaririak kulo kang lo okabwe. ²⁸Ka lo loro kabu kaji lo LAHITOK, o tek kaririak kunenge buhuno, ojo to kifwongi i nyiahahi icieng kaji lohiririare. ²⁹Ka lara to ticitici kunakude kulo okabwe lo Rehoboam ko sangite fad kuna li tiyi inyi, ida i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ³⁰I wasihi afa rem ngonun kiji lo Rehoboam ko Jeroboam. ³¹Manyu i yoma Rehoboam ko lohithwaha kunenge, manyu o nuhahini inyi ko icieng taya lo David. O bara afa karana lo iyang nenge Naama, ara afa inyi Amonani. Manyu o luny kito nenge Abija faji nenge ara kabu.

15

¹Iyo kari lo tomon ko mietauni lo okabwe lo Jeroboam kito lo Nabat, ara Abija kabu lo Juda, ²manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin uni. O bara afa iyang nenge Maaka kito lo Abisalom. ³I tiyi inyi kipalipali fad kulafa li tiyi monye to ketemoni nenge; Ida afa tau nenge o ngon fad diho LAHITOK Lobanga nenge iya na afa lo ngonore tau lo apa nenge David. ⁴Oto hati to lofere lo David i co LAHITOK Lobanga nenge inyi lomo to Jerusalem to kiti wojunita kito na lo luny faji nenge ko to fiha Jerusalem o gol. ⁵Tonyio i tiyi afa David tohi na i behi to konyeha kulo LAHITOK manyu ida o pwak rica lobo iyo cihicihi kulo LAHITOK faritin kulo warun nenge fad, i pal to lobito tenya jia lo Uria Hititani. ⁶O ngon afa rem kiji lo Abija ko Jeroboam to faritin kulo warun lo Abija fad. ⁷Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Abija kunakude ko sangite fad kuna li tiyi inyi, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? O ngon afa rem kiji lo Abija ko Jeroboam. ⁸Manyu i yoma Abija ko lohithwaha kunenge, manyu o nuhahini taya lo David. Manyu o luny kito nenge Asa faji nenge ara kabu. ⁹To kari lo keek are lo Jeroboam kabu lo Israel, ara Asa kabu lo Juda, ¹⁰manyu o lanyu inyi kof lo Juda to Jerusalem to karihin keek ongon ko lobito. O bara afa tata nenge Maaka kito lo Abisalom. ¹¹I tiyi afa Asa tohi na i jir to konyeha kulo LAHITOK iya lafa li tiyore monye David. ¹²I fuhe inyi mulayahin rei to kof manyu i pale lopingahin kulafa li kukum monyeri kunenge. ¹³O dume manyu inyi ko tata nenge Maaka to seger lo rahun ngoto kabu tonyio i kukumu inyi lopingahin na hitok na li worarehin Asera, o ngode Asa ko loro curahino to ridat lo Kidron. ¹⁴Kileng lida inyi o dume fajihit kuna i tedoho, o ngon afa tau lo Asa fad diho LAHITOK to warun nenge fad. ¹⁵I yauno inyi rial, dahab ko sangite kuna li fotohi icieng ko apa nenge kaji lo LAHITOK. ¹⁶O ngon afa rem kiji lo Asa ko Baasa kabu lo Israel to karihin kulo okabwehin kuneicieng fad. ¹⁷O loo Baasa kabu lo Israel kiti joria Juda ko ki faha Rama lo ki tiho cio fworita kode fwonunita to kof lo Asa kabu lo Juda. ¹⁸Oto Asa ko dumuno rial ko dahab fad na lorumu o tong lohikumare lo ibariti lo kaji lo LAHITOK ko kuna lo ngoni kaji lo okabwe nenge, i co inyi diho kabolorok kunenge ko cularu icieng diho Ben-Hadad kito lo Tabirimon kito lo Hezion kabu lo Aram na lorumu o lanyu to Damasko. ¹⁹I joo diho inyi, "I ngohi ningoro to ngon kiji nei ko isi iya lafa lo ngonore kiji lo apa nei ko apa nino, to de, ahi culahi nan isi kiciorita kulo rial ko dahab. Jijia to gil ningoro kiji ningi ko Baasa kabu lo Israel o jir inyi i ngade to faji nei. ²⁰I ruk Ben-Hadad tenya lo Asa ko cularu kabolorok kulo karemok kunenge iya kangite kulo Israel kiti remo. O ruju inyi Ijon, Dan, Abel Bet Maaka ko Kineres fad i morahi ko Naptali. ²¹Ka lo ning Baasa jii, iti cung inyi ki faha Rama ko ki ngadaru iya Tirza. ²²Oto kabu Asa ko rihohino cio kulo Juda fad o ru tungani lo tong, oto icieng i lieliengi morutok ko bauhini to Rama kuna lorumu Baasa i tiyore ijia. To kuna sangite i fak kabu Asa Geba to Benjamin ko Mizpa manyu. ²³Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Asa kunakude, sangite kuna li tiyi inyi fad ko kangite kuna li fak inyi; ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? To ongoroyone nenge o lotu inyi o mwai kejuha. ²⁴Tinyia o lotu Asa i yoma ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi ko icieng taya lo apa nenge David. Manyu

o luny kito nenge Jehosapat faji nenge ara kabu.²⁵O lotu Nadab kito lo Jeroboam ara kabu lo Israel to kari lo are lo Asa kabu lo Juda manyu o lanyu inyi Israel to karihin are.²⁶I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK i jifita kikohin kulo apa nenge manyu i tiyo na kupal bito li co apa nenge cio kulo Israel i tiyi.²⁷O yivita Baasa kito lo Ahija lo imanit lo Isakar inyi, ko remo inyi to Gibeson lobo kang lo cio kulo Pelestina na li ritare Nadab ko cio kulo Israel fad na kang.²⁸I fade Baasa Nadab to kari lo uni lo Asa kabu kabu lo Juda ko lunyon ara kabu faji nenge.²⁹Langun li ciak inyi lanyuno, i fade inyi cio kulo kaji lo Jeroboam fad. Ida inyi o ngerihi lobo tungani lo Jeroboam o wirita ati o keru icieng fad, i jifita tenya lo LAHITOK na lo teny ara diho karwaani Nenge Ahija Siloni.³⁰I tiyihino ene to kupal na li tiyi Jeroboam manyu i co Israel i tiyi manyu iti furu inyi kilongo lo LAHITOK lo Israel.³¹Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Nadab kunakude ko sangite kuna li tiyi inyi fad, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel?³²O ngon afa rem kiji lo Asa ko Baasa kabu lo Israel to faritin kulo okabwehin kuneicieng fad.³³To kari lo uni lo Asa kabu lo Juda, Ara Baasa kito lo Ahija kabu lo Israel to Tirza manyu o lanyu inyi to karihin keek are ko ongon.³⁴I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK i jifita kikohin kulo Jeroboam manyu i tiyi inyi na kupal bito li co Jeroboam Israel i tiyi.

16

¹Tinyia o lotu tenya lo LAHITOK diho Jehu kito lo Hanani to Baasa o joo, ²Ahi tingu afa Nan isi kai to purnat manyu ahi fik isi ara kalanyunoni lo cio Kunei kulo Israel, ati i jif isi kikohin kulo Jeroboam manyu i co cio Kunei Israel i tiyi kupal manyu kiti furita kilongo Nei to kupalipali kuneicieng.³Tona lo lelek Nan a fie Baasa ko kaji nenge manyu a co cia Nan kaji nino o ri iya kaji lo Jeroboam kito lo Nabat.⁴O kony cia ikureho cio kulo kaji lo Baasa kuna lo weihi kanghatua manyu o nyia cia kweny kuna lo weihi oleng.⁵Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Baasa kunakude sangite kuna li tiyi inyi fad, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel?⁶I yoma Baasa ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi Tirza, manyu o luny kito nenge Ela faji nenge ara kabu.⁷Oto hati, o lotu tenya lo LAHITOK ara iyo kamocani Jehu, kito lo Hanani iyo Baasa ko kaji nenge to ticitici kuna i rohori fad kuna li tiyi inyi to konyeha kulo LAHITOK iti furu kilongo Nenge to sangite kuna li tiyi inyi o ri ko kaji lo Jeroboam manyu to keruno inyi na kaji.⁸To kari lo keek are ko ile lo Asa kabu lo Juda, ara Ela kito lo Baasa kabu lo Israel manyu o lanyu inyi to Tirza karihin are.⁹O yivita Zimri lobito iyo kulahitoha kulo karemok kunenge na lo lanyu nusu kulo gadigadihin kunenge inyi. Orumu Ela o ngon Tirza to na far o rumati kaji lo Arza kalanyunoni lo kang lo okabwe lo Tirza.¹⁰O lotu Zimri ko remo inyi i fade iyo kari lo keek are ko mietare lo Asa kabu lo Juda, oto ko lunyon faji nenge ara kabu.¹¹Langun li ciak inyi lanyuno manyu i tongohino iyo seger lo okabwe, i fade inyi cio kulo kolo Baasa fad. Ida inyi o ngerihi lobo tungani retoni bito, kode kajieba kode morot.¹²Tona o keru Zimri kaji lo Baasa fad i jifita tenya lo LAHITOK na lo teny Inyi inyi to Baasa ara iyo Jehu;¹³to kupalipali kuna li tiyi Baasa ko kito nenge Ela manyu i co Israel i tiyi ara na liti woju icieng kilongo lo LAHITOK Lobanga lo Israel to lopidingahin kuneicieng kuna lo ru tic.¹⁴Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Ela kunakude ko sangite kuna li tiyi inyi fad, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel?¹⁵To kari lo keek are ko mietare lo Asa kabu lo Juda, o lanyu Zimri to Tirza to faritin mietare. O ngoni afa karemok kem o nyiha ko Gibeson lobo kang lo cio kulo Pelestina.¹⁶Ka lo ning cio kulo Israel to kem o joo i fita orumu Zimri kabu manyu li fade inyi, ko fihati Omri na orumu lara lahito lo karemok ara kabu lo Israel to na far bito to kem.¹⁷Oto Omri ko cio kulo Israel fad ko ki ngadaru to Gibeson ko fwo ro ki rita Tirza.¹⁸Ka lo deu Zimri jimitan li taluni taya, o loo inyi katua lo kang lo okabwe ko curahino to kima i rit inyi. Tona o wei inyi,¹⁹to kupal na li tiyi inyi i tiyo rohojun ketemoni lo LAHITOK manyu i jifita kikohin kulo Jeroboam manyu i tiyo na kupal bito li co Jeroboam cio kulo Israel i tiyi.²⁰Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Zimri kunakude ko silan na li tiyi inyi, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel?²¹Tinyia o kora cio kulo Israel kakeny are; nusu i sisio Tibni kito lo Ginas ojo o jir ara kabu manyu nusu kunakude i sisio Omri.²²Ati o goli kajifitak kulo Omri i lany kulo Tibni kito lo Ginas, tinyia o wei Tibni oto Omri o lotu ara kabu.²³To kari lo keek uni ko lobito lo Asa kabu lo Juda, ara Omri kabu lo Israel manyu o lanyu inyi to karihin tomon ko are, ile iyo kuna karihin to Tirza.²⁴I nyiangu inyi donge lo Samaria iyo Semer to taleni are kulo rial ko duhohino taya kai lo donge iti barahi o joo Samaria to karana lo Semer na orumu lara monye lo na donge.²⁵Ati i tiyi Omri rohojun to konyeha kulo LAHITOK manyu i pal i lany kulafa fad to ketemoni nenge.²⁶I jif inyi kikohin kulo Jeroboam kito lo Nabat otoc, i tiyi inyi na kupal bito li co Jeroboam cio kulo Israel ki tiyo na li co icieng iti woju kilongo lo LAHITOK Lobanga lo Israel to lopidingahin kuneicieng kuna lida i tiyo.²⁷Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Omri kunakude, sangite kuna li tiyi inyi ko kuna lo rumu inyi, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel?²⁸I yoma Omri ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi Samaria. O luny kito nenge Ahab faji nenge ara kabu.²⁹To kari lo keek uni ko mietauni lo Asa kabu lo Juda, ara Ahab kito lo Omri kabu lo Israel manyu o lanyu inyi Israel to Samaria to karihin keek are ko are.³⁰I tiyi Ahab kito lo Omri rohojun o gal to konyeha kulo LAHITOK ko cio kulafa li temita iyo inyi.³¹Ida manyu inyi o deya o joo o rohoi ki tiyo kupal lo Jeroboam kito lo Nabat keken ati o yem manyu inyi Jezreel kito lo Esbaal kabu lo cio kulo Sidon manyu i ciak ki rwaa Baal ko ki wora inyi.³²I fahahi inyi ciali iyo Baal katua lo kaji lo Baal na li fak inyi to Samaria.³³I kukumu manyu Ahab wiriti lo Asera manyu i tiyi inyi i lany to kiti wojuno kilongo lo LAHITOK Lobanga lo Israel, o gal ko kabuno kulo Israel kulafa li temita diho inyi.³⁴To faritin kulo Ahab i fak Hiel lo Betel kang lo Jeriko. O fik inyi guri nenge to warun lo kito okang nenge A ibiram manyu o gurohi lokoli to warun lo kito ohalu Segul i jifita tenya lo LAHITOK lafa lo teny Josua kito lo Nun.

17 ¹Tinyia o joo Elija Tisbeni to Tisbe to Gilead diho Ahab, "Iya na lo war LAHITOK Lobanga lo Israel na la rwaa nan, o ru cia kode lokolukolu kode kuju to kude karihin many ka la teny nan."²Tinyia o lotu tenya lo LAHITOK diho Elija o joo,

³"I ngohi ene faji, i belo iya ngati lo okangere i loo i duha torit lo Keris iya ngati lo okangere lo Jordan. ⁴I mata cia isi kifi to kut manyu la cik Nan ikuruha lo ki yaunita daha diho isi to ijia." ⁵Tona i tiyi inyi tohi na lo rihohi LAHITOK inyi, o loo inyi torit lo Keris ngati lo okangere lo Jordan i tongo ijia. ⁶I yaunita ikuruha mugati ko tyang kurou manyu o mata inyi kifi to kut. ⁷Kude faritin to kifwongi o jure kut tonyio o ru kuju to kof. ⁸Tinyia o lotu tenya lo LAHITOK diho inyi na lo joo, ⁹"I loo deu iya Zerepas idi kof lo Sidon, i manya ijia. La rihohi Nan lobo lafuserito to ijia ki cwara isi daha." ¹⁰Tona inyi ko loro iya Zerepas. Ka lo lotu inyi lokoli lo kang, orumu lobo lafuserito ijia i gagara caha. I lolong inyi na ngorwani oto i tifi inyi o joo, "Ngohi yahahi ha ba isi nan kude kifi to bet a mat?" ¹¹Ka lo loro inyi ki yamaru kifi, o rihohi manyu inyi o joo, "Ko mugati lobo." ¹²I nyiahahi na ngorwani inyi o joo, "Dede iya na lo war LAHITOK Lobanga nino, ida nan a ngon ko lobo mugati; Ara kude kofwo lo tum kana lobito to moti ko lobo ngoroni sidi to abinu. A gagara nan kuno caha o jir a loo a funu mugati ki nyia ko kito nei ki weyarore." ¹³O joo Elija diho inyi, "Ke bang. I loo kang i tiyo iya na li joo isi ati to funu re lobo mugati sidi iyo nan iya kuna sangite li tehita isi, i yauno iyo nan ito hati i loo i funu nino ko kito nino." ¹⁴Tonyio tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene, "Ida cia kofwo o ru to moti manyu ida cia abinu lo ngoroni o tou many far na lo culunore LAHITOK kuju kof."

¹⁵O loo inyi i tiyi iya na lo rihohinore Elija inyi. Dong o ngon afa daha to faritin fad to Elija ko na ngorwani ko kito nenge.

¹⁶Tonyio ida afa kofwo lo ru to moti manyu ida ngoroni o ru to abinu, i jifita tenya lo LAHITOK na lo teny Elija. ¹⁷Kude faritin to kifwongi o lotu kito lo na ngoto kaji o mwai, o sodoro mwai nenge to faritin. Lohicungi nenge o ngut inyi wirita.

¹⁸O joo na ngorwani diho Elija, "Nyio kiti sware isi nan tungani lo Lobanga? I lotu isi kiti yiuno nan kipal nei ko ki fadaru kito nei?" ¹⁹I nyiahahi Elija inyi o joo, "Ki co nan kito nino." O tinge inyi kito to kac kulo ngotenge i yaru inyi kaji icadok lo kai na lo manyare inyi, o loo iti getohi iyo lagere nenge. ²⁰Oto hati ko ki cira diho LAHITOK o joo, "LAHITOK Lobanga nei, li yauno manyu isi kidak diho ene ngorwani lafuserito la tongo nan kalenge to ki cwara kito nenge o wei?" ²¹Oto inyi o dong ken nenge kai lo na kito kakeny uni manyu i cira diho LAHITOK o joo, "LAHITOK Lobanga nei, i ngohi warun lo ene kito to yitu diho inyi." ²²O ning LAHITOK kicira lo Elija manyu o yitu warun lo na kito iyo inyi ko waruno. ²³O tingu Elija kito i yauno to kaji icadok iya kaji lo kof. I ciorihini inyi kito diho ngotenge o joo, "To de, lo war kito nino!" ²⁴Tona o joo na ngorwani diho Elija, "Jijia la yen nan jimitan isi tungani lo Lobanga, ko jimitan ara tenya lo LAHITOK to kutuk nino dede."

18

¹Langun li yaru faritin kuna i borengi iyo kari lo uni, o lotu tenya lo LAHITOK diho Elija na lo joo, "I loo i totorohi ken nino diho Ahab ato cia Nan a culu kuju kof." ²Dong o loo Elija ki totorohino ken nenge diho Ahab. Tona orumu kinga o nok noo kanghatua lo Samaria, ³manyu orumu Ahab i lolongu Obadia lahitok lo kang lo okabwe nenge. Ara afa Obadia karuhoni na i gol iyo LAHITOK. ⁴Ka li fada afa Jezebel kamocak kulo LAHITOK, o dumu Obadia kamocak mia lobito i duhahi icieng kunomo are; keek miet iyo lobito kunom manyu i cwara icieng daha ko kifi. ⁵Orumu Ahab lo joo diho Obadia, "I loo ba to waj kof, ipulahi kulo kifi ko gurahin. Ngai lo yen ki rumu cia nyiari kiti warare lakwenyi ko sigiriahin o jir ida ki fade kude sang kuniyang." ⁶Iya na, o kor icieng kof na lo wak icieng waja, Ahab o loo iya angati, Obadia lobito ngati. ⁷Ka lo lot Obadia ara na lo waja kof, iti ric Elija inyi. O heru Obadia inyi, oto o gung many kof o joo, "Isi re token nino ene lahitok nei Elija?" ⁸I nyiahahi inyi o joo, "Ibo, nan ene. I loo to rihohi lahitok nino i joo, 'O ngon Elija ene.'" ⁹I tifi Obadia inyi o joo, "A pal nan nyio li co isi ki cwarare nan diho Ahab o jir ki fadarorehin?" ¹⁰Dede iya na lo war LAHITOK Lobanga nino o ru lobo misi kode okabwe lida lahitok nei o cule tungani tahita isi. Manyu ka lo joo misi kode okabwe i ru isi to ijia, i co inyi icieng i buti jimitan ida icieng ki tum rumuno isi. ¹¹Ati jijia ki rihohino isi nan i joo I loo to rihohi lahitok nino ti joo, 'O ngon Elija ene.' ¹²Ida nan a yen faji na cia ngohi tinge Okorif lo LAHITOK isi ka lahi ngohi nan isi. Ka la loo nan a rihohi Ahab oto hati inyi ida ki rumu isi, ki fade cia inyi nan. Ati nan karwaani nino a wora LAHITOK many to okilahaje nei. ¹³Ida isi li ning lahitok nei tohi na la tiyi nan na li fadarore Jezebel kamocak kulo LAHITOK? A duhahi nan kamocak kulo LAHITOK mia lobito katua lo kunomo are; keek miet iyo kunom lobito manyu a lelyengahita icieng daha ko kifi. ¹⁴Dong jijia i rihohino isi nan lo loro diho lahitok nei a rihohi inyi a joo, 'O ngon Elija ene.' Ki fade cia inyi nan!" ¹⁵O joo Elija, "Iya na lo war LAHITOK na lo Lanyu fad, na la rwaa nan, a totorohi cia nan ken nei diho Ahab dede elefar." ¹⁶Dong o loo Obadia ki rico ko Ahab ko rihohino inyi manyu o loo Ahab ki rico ko Elija. ¹⁷Ka lo deu inyi Elija, oto o joo diho inyi, "Isi na, isi kayeyelani lo Israel?" ¹⁸I nyiahahi Elija o joo, "Ida nan la yeyel Israel, ati isi ko kolo apa nino li tiyi; Li ngohi ite cihicihi kulo LAHITOK manyu i jif Baali. ¹⁹Jijia to tubu cio to Israel fad lo fwonuno ki rico ko nan kue lo donge lo Karmel, manyu i yauno kunu kamocak kulo Baal mia ongon ko keek miet ko kamocak kulo Asera mia ongon kuna lo dahita to meja lo Jezebel." ²⁰Dong o cule Ahab tenya kof lo Israel fad ko tubuno kamocak donge lo Karmel. ²¹O loo Elija ketemoni lo cio o joo, "I ngangalita mute ite kiji lo kuno tenyitenyi are ko anu ko anu? Ka lara LAHITOK Lobanga, i jifata Inyi; ati ka lara Baal lobanga, i jifita inyi." Ati ida cio o teny lobo tenya. ²²Tinyia o joo Elija diho icieng, "Nan ake la tong ara kamocani lo LAHITOK ati o ngon Baal ko kamocak mia ongon ko keek miet. ²³Ito rumu mongi are to ohoi. I ngohi kamocak kulo Baal to nyumu lobito to icieng manyu i ngohi i ngongoti o fihahini kai lo keyek ati ida i nohahi kima. A kukum manyu cia nan na bito, a canahi kai lo keyek ida a nohahi kima. ²⁴Tinyia i lolongoti karana lo lobanga ningi, a lolong manyu cia nan karana lo LAHITOK. Lobanga na li nyahu kilolongo to culuno kima, inyi Lobanga." Oto kamocak fad o joo, "O jir na tenya li teny isi." ²⁵O joo Elija diho kamocak kulo Baal, "Ito nyumu mongo lobito manyu i temoto kikuma tonyio i borengi ite. I lolongoto karana lo lobanga ningi, ati ke nohahi kima." ²⁶Tinyia o dumu icieng mongo na li ciori icieng, manyu i kukumi. Oto icieng i lolong karana lo Baal many to kiwanyi many kil lo far, i gore icieng o joo, "Baal ki ning ohoi; Baal i fotu kicira niyang." Ati o ru lobo kinyiahuno; O ru lobo tungani li nyiahu. Many o kya icieng i rit na ciali li fak icieng. ²⁷To kil lo far i

ciak Elija kiti mejo taulo kuneicieng o joo, "I goreti noo! Dede ara inyini lobanga! Tolobo o ngon inyini ki yio noo kode o bolojohi tic kode o loo owele. Ngai lo yen o getoro, na lo jir iti kuenyuni." ²⁸ Dong i gore icieng noo manyu o ngoti kenite to ngalemo ko feria iya na orumu larahare koditi neicieng manyi tihita okoto to kenite. ²⁹ O gal kil lo far manyu o sodoro icieng ko na kigorita neicieng manyi goru tik lo ki fotohita kiciorita lo kurou. Ati o ru lobo kinyiahita, o ru lobo tungani li nyiahu, o ru lobo tungani lo fik tau lo ningo. ³⁰ Oto Elija o joo diho cio fad, "I fwonu ene diho nan." O fwonu icieng diho inyini, manyu i kukum inyini ciali lo LAHITOK na lorumu lo bunyori. ³¹ I numu Elija morutok tomon ko are; lobito to imanit lobito na lo lotu to ken lo Jakob lafa lo lotu tenya lo LAHITOK diho inyini o joo, "Ara cia karana nino Israel." ³² To kuna morutok o duhohi inyini ciali to karana lo LAHITOK manyu o bok tula i rit inyini na lo tum ki yaru sufiahin are kulo kinyiemo. ³³ I can inyini keyek i ngungut na mongo ko ki cadohohino kai lo keyek. Tinyia o joo diho icieng, "Iti futata motiong kuna hitoha ongon to kifi, manyu i juhohiti iyo kiciorita ko keyek." ³⁴ O joo diho icieng, "I nyiahata ari." I nyiahat icieng ari. O joo manyu, "I nyiahatata kiti uni." I nyiahat icieng kiti uni. ³⁵ I tik kifi i rit ciali manyi fut tula. ³⁶ To tik lo kiciorita i siol kamocani Elija ketemoni manyu i lifa o joo, "LAHITOK Lobanga lo Abraham, lo Isako ko lo Israel. I ngohi to yeniti elefar jimitan Isi Lobanga to Israel manyu ara nan karwaani Nino, manyu a tiyi nan kuno sangite fad to ciha Nino. ³⁷ Ki ning nan LAHITOK, ki ning nan; o jir kuno cio fad lo tuba ene o yen jimitan ira Isi LAHITOK Lobanga, manyu jimitan i nyiahuno Isi taulo kuneicieng diho Isi ari." ³⁸ O dou kima lo LAHITOK ko curaru kiciorita, keyek, morutok, kof ko ki dyelaru ko kifi to tula. ³⁹ Ka lo deu cio fad oto ko urohinoti kof lorubuhe manyu i gorori o joo, "LAHITOK Inyini Lobanga, LAHITOK Inyini Lobanga!" ⁴⁰ Oto Elija o cik icieng o joo, "I niefata kamocak kulo Baal, ke co lobo o fur o loo!" I niefuni icieng, manyu i co Elija i yauni icieng gura lo Kison o ngotohini icieng ijia. ⁴¹ Manyu o joo Elija diho Ahab, "I loo to daha, i mat tonyio o ninguno kigur na hitok." ⁴² Tona o loo Ahab daha ko mata ati i rwok Elija kai lo donge lo Karmel o gung kof o fik komom kiji lo kunga kunenge. ⁴³ O rihohi karwaani nenge o joo, "I loo tode iya ngati lo nam." Oto inyini o loo o de, o yitu o joo, "O ru lobo tohi." Kakeny mietare i nyiaharita Elija inyini o joo, "To yite i loo to de." ⁴⁴ Kiti mietare o lotu karwaani o joo, "Lobo idis li sidi iya kana lo tungani o wojuno to nam." Tona o joo Elija diho inyini, "I loo to rihohi Ahab ti joo, 'I kubohi gadigadi nino i fe o rihe kuku ida ki tik isi.'" ⁴⁵ Tinyia gaa gaa i rwohe kai lo idis na i rwok, o kuta kiyoma o lotu kuku na hitok manyu i fe Ahab iya Jezril. ⁴⁶ O lotu golun lo LAHITOK ken lo Elija manyu o kocohi inyini kyela nenge iyo gas i fe inyini i temita to ketemoni lo gadigadi lo Ahab manyi Jezril.

19 ¹ Tinyia o rihohi Ahab Jezebel sangite fad kuna li tiyi Elija ko koditi na li fadarore kamocak to ngalem latubot. ² Tona o cule Jezebel tenya diho Elija na lo joo, "I ngohi lobanga i tiyi iyo nan na i rohoi o gal kalida nan to tik na lo ri iya ene kiwanyi a co warun nino iya lo lobito to kiji neicieng." ³ O bang orumu Elija ko ki fejaru lo lwahuno warun nenge. Ojo inyini o goru Beerseba to Juda, o ngerihi inyini karwaani nenge ijia. ⁴ O sodoro inyini owele lo far lobito katua lo mwang. O lotu inyini fotori lo ciani na lara kifiei, i tongohino fotiri nenge ko ki lifa o joo o jir a wei. O joo inyini, "Lohi tum nan LAHITOK. To dume warun nei, ida nan a lany lohitwaha kunei." ⁵ Oto ko getohino kof fotiri lo kifiei ko getoro. Iyo kuna fad o lotu Malaika iti kuenyuni inyini o joo, "To waju to daha." ⁶ O ngongolita inyini ko deuno inyini ngati lo kue nenge, o deu mugati na lo fejo iya katalange ko abinu lo kifi. O daha inyini, o mat ko getohino kof ari. ⁷ O yitu Malaika lo LAHITOK kiti are iti kuenyuni inyini o joo, "To waju to daha tonyio o loma ene owele li loro isi noo." ⁸ Inyini ko wojuno o nyia o mat. To kiti golo lo na daha, o lotu inyini to faritin keek ongon ko karuehin keek ongon manyi o goru Horeb donge lo Lobanga. ⁹ To ijia o rute inyini kunom, o get na karue. Manyu o lotu tenya lo LAHITOK diho inyini o joo, "I dima isi nyio ene Elija?" ¹⁰ I nyiahahi inyini o joo, "A ngon orumu nan ko lakaye noo to LAHITOK Lobanga na lo Lanyu fad. Lo beru cio kulo Israel ciharu Nino, o bunyori ciali Nino manyu i fadari kamocak Kunino to ngalem. La tong nan ake manyu ki tahitati ki fadaru nan." ¹¹ O joo LAHITOK, "I loo oleng i woita kai lo donge ketemoni lo LAHITOK tonyio lo lelek LAHITOK o ringaru." Oto hati kiyoma na hitok na i gol o cir donge manyu o bor morutok to ketemoni lo LAHITOK ati o ru orumu LAHITOK to na kiyoma. To kifwongi lo kiyoma o lotu otira, ati o ru orumu LAHITOK iyo otira. ¹² To kifwongi lo otira o lotu kima, ati o ru orumu LAHITOK iyo kima. Manyu to kifwongi lo kima o monga ogoro na i rie. ¹³ Ka lo ning Elija, ko ki pihuno kyela nenge i muk komom ko loro o woita kutuk lo kunom. Oto ogoro o joo diho inyini, "I dima isi nyio ene Elija?" ¹⁴ I nyiahahi inyini o joo, "A ngon orumu nan ko lakaye noo to LAHITOK Lobanga na lo Lanyu fad. Lo beru cio kulo Israel ciharu Nino, o bunyori ciali Nino manyu i fadari kamocak Kunino to ngalem. La tong nan ake manyu ki tahitati ki fadaru nan." ¹⁵ O joo LAHITOK diho inyini, "To yite to na kikoi li lotunore isi manyu i loo kuny lo Damasko. Ka li goru isi ijia, to twe Hazael ara kabu lo Aram, ¹⁶ manyu to twe Jehu kito lo Nimsi ara kabu lo Israel, manyu to twe Elisa kito lo Sapat to Abel Mehola o luny faji nino ara kamocani. ¹⁷ I fade cia Jehu kuna lo fur to ngalem lo Hazael manyu i fade cia Elisa lobo na lo fur to ngalem lo Jehu. ¹⁸ Oto hati a ngohi cia Nan cio alifi mietare to Israel fad kuna lida kunga lo gung ketemoni lo Baal manyu kuna lida kutuhe i let inyini." ¹⁹ Oto Elija ko loro tinyia o loo o rumu Elisa kito lo Sapat. O rumu inyini o remo to kebuna tomon ko are kuna lo yeta mongi to are to are, manyu inyini to ken nenge lo mirita kebu lo tomon ko are. O loo Elija diho inyini ko ki birohino kyela nenge ken lo Elisa. ²⁰ Elisa ko ki ngohino mongi kunenge i fe omot lo Elija, o joo diho inyini, "I ngohi re a cik apa nei ko iyang nei, ato hati ahi jifuno isi." O joo Elija diho inyini, "To yite. Nyio a tiyi nan diho isi?" ²¹ Tona o ngerihi Elisa inyini ko yitoro. O dumu inyini kuladi mongi lo remore inyini, o ngot icieng. I nohahi inyini kuna sangite kiremita o yerahinore tyang i co cio, manyu o nyia icieng. Oto hati i ciak lotita o tiforo Elija o loo ara karwaani nenge.

¹Tinyia o tubu Ben Hadad kabu lo Aram karemok kunenge fad. I lihu inyi ko kabuno keek uni ko are ko lakwenyi ko gadigadihin kuneicieng, o loo inyi i rit Samaria i burahino kiti remo inyi. ²O cule inyi jayona katua lo taya diho Ahab kabu lo Israel o joo, "Tohi na lo teny Ben Hadad ene, ³Rial ko dahab nino ara kunei ko kuna i dwaruha noo kulo ngorwo kunino ko tee ara kunei." ⁴I nyiahahi kabu lo Israel o joo, "Ara iya na li tenyare isi lahitok kabu nei, ara nan ko sangite kuna la tehita nan fad kunino." ⁵O fwonu kuna jayona ari o joo, "Tohi na lo teny Ben Hadad ene, 'A culu adi nan tenya lo kitala rial ko dahab nino ko ngorwo ko tee kunino. ⁶Ati jii iya ene kiwanyi, a culu cia nan kulahitoha kulo karemok kunei tahita kaji lo okabwe nino ko kajihit kulo kulahitoha kunino. O bele cia icieng sangite fad kuna lo goli diho ite i yari." ⁷O tubu kabu lo Israel lohitwaha kulo kof fad o joo diho icieng, "Ito de ba koditi na lo tahitare ene tungani tenya! Ka lo culu inyi cio o wak ngorwo kunei, tee kunei, rial ko dahab nei; ida nan a mitere inyi." ⁸I nyiahahi lohitwaha ko cio fad o joo, "Ke ning tenya nenge kode wahun nenge." ⁹Tinyia i nyiahahi inyi jayona kulo Ben Hadad o joo, "To rihohi lahitok nei kabu ti joo, 'I tiyi cia karwaani nino sangite fad kunangole li tifi isi ketemoni, ati ene tenya lo are ida nan a ruk." ¹⁰O fwo icieng i nyiahe tenya diho Ben Hadad. ¹¹Ben Hadad ko cularu tenya ari o joo, "I ngohi lobangahin i tiyi diho nan ara na i rohoi o gal ka lo tong cia fur Samaria na lo tum korahino cio kunei i fut kana lobito lobito." ¹²I nyiahahi kabu lo Israel jayona o joo, "To rihohi inyi i joo, 'Tungani na li ciefohino sangite kulo rem o jir ida o pufa iya tungani na lo pucaru sangite kulo rem." ¹³O ning Ben Hadad ene tenya orumu inyi ko kabuno o matati mere to kemahin kuneicieng, manyu o rihohi inyi cio kunenge o joo, "I kukumahinoti ki burahino rem." Tona i kukumahino icieng ki burahino taya lo Samaria. ¹⁴Tona manyu o lotu kamocani diho Ahab kabu lo Israel i furahi o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'I deu isi kuno karemok i borengi? A co cia Nan icieng elefar manyu ito cia isi i yen i joo Nan LAHITOK." ¹⁵I tifi Ahab o joo, "Ati, ngai cia li tiyi ene?" I nyiahahi kamocani inyi o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK ene, 'Karemok kuna sidiha kuna lo ngoni iyo obolare lo ikoriti kulo kof cia li tiyi." ¹⁶I tifi kabu ari o joo, "Manyu ngai cia li ciak rem?" I nyiahahi kamocani o joo, "Isi cia li ciak." ¹⁷Tinyia o tubu Ahab kuna karemok sidiha mia are ko keek uni ko are lo ngoni iyo obolare lo ikoriti kulo kof, oto hati o tubu Israel kunakude alifi mia mietare fad. ¹⁸I ciak icieng fwo kil lo far adi Ben Hadad ko kuna kabuno keek uni ko are li lihita ko inyi o rumaha o ngoniti katua lo kemahin. ¹⁹I tem karemok kuna sidiha kuna lo ngon iyo obolare ikoriti kulo kof. Tona o rumu Ben Hadad o cule kaririak kuna lo fwonu o rihohi inyi o joo, "O fwonuno cio to katua lo taya lo Samaria." ²⁰O joo inyi, "Ka lo fwonunoti to kisiliban i niefutu icieng lowaraje. Ka lo fwonunoti rem, i niefutu lowaraje." ²¹I dororo lohitwaha kulo karemok kuna sidiha kuna lo ngoni iyo obolare lo ikoriti kulo kof to katua lo taya ko karemok to kifwongi neicieng. ²²manyu i fade lobito lobito kitiswani nenge. Tinyia i fe karemok kulo Aram ko Israel iti rwangaru icieng. Ati i fe Ben Hadad kabu lo Aram to lakweny ko kude cio kunenge kulo lakwenyi. ²³I buruno kabu lo Israel o loo i tihoru lakwenyi ko gadigadihin ko ki tonga wel lo karemok kulo Aram noo. ²⁴To kifwongi o lotu kamocani diho kabu lo Israel o joo diho inyi, "Iti golo lohitongore nino manyu to de tohi na ngi tiyi, tonyio o yitu cia kabu lo Aram kiti remo isi ari tahat." ²⁵Oto hati i sing kulahitoha kulo Aram kabu neicieng o joo, "Ara Lobanga neicieng Lobanga lo dongecio. Inyi li co icieng o goli ki lany ohoi. Ati ka lohiti rem ohoi icieng to oleng, dede ki goli cia ohoi ki lany icieng." ²⁶I tiyo jii, to dume kabuno fad to bolorohino karemok ito hati iti luny icieng to kulahitoha kulo karemok. ²⁷O jir manyu iti rut karemok o borengi iya kuna lo keroro manyu iti luny lakweny to lakweny, gadigadi to gadigadi o jir kiti remore Israel to oleng. Ki ito cia ohoi ki goli ki lany icieng dede." I ruk inyi tenya neicieng manyu i tiyi iya na lo joo icieng. ²⁸To tahat na li jifita o tubu Ben Hadad karemok kulo Aram ko loro iya Apek lo rem ko Israel. ²⁹Ojo manyu o tubuni Israel manyu i ciori daha i dororoti kiti rico icieng. O gurohi karemok kulo Israel kemi i siran ko icieng o ri mejo olehi are kuna sidiha kulo kiri oto hati karemok kulo Aram i pude kof. ³⁰O lotu tungani lo Lobanga o rihohi kabu lo Israel o joo, "Tenya na lo teny LAHITOK ene, 'Tonyio o joo cio kulo Aram ara LAHITOK Lobanga lo dongecio ida ara Lobanga lo ridati, a co cia Nan ene ilulung lo karemok hitok kac kunino ito cia isi i yen i joo Nan LAHITOK." ³¹To faritin mietare o gur icieng kemi i siraniti, manyu to far lo mietare i ric rem. I tong Israel karemok kulo Aram to alifi mia lobito to far lobito. ³²I fe kunakude iya taya lo Apek o loo manyu kiwata lo lohiti o urohino iyo icieng alifi keek are ko mietare. Manyu i fe Ben Hadad katua lo taya o loo i duha kudule lo kaji. ³³O joo kulahitoha kulo karemok kunenge diho inyi, "To de ki ning ohoi o jimi ara kabuno kulo Israel cio kulo kisa. I ngohi ohoi ki fwo iyo kabu lo Israel ki tor kyelani kulo kitoyo komoci kuniyang ko kofi kueci kuniyang, tolobo o lau cia inyi warun nino." ³⁴O tor icieng kyelani kulo kitoyo komoci ko kofi kueci o fwoi iyo kabu lo Israel o jimi diho inyi, "O joo karwaani nino Ben Hadad, 'Ki ngerihi hati a war." ³⁵I nyiahahi kabu lo Israel o joo, "O rihe inyi o war? Ara inyi rece nei." ³⁶O deu kuna cio ene ara kitotori na i jir manyu i numuni tenya nenge deudeu o jimi, "Ibo rece nino Ben Hadad." ³⁷O joo kabu, "I fwo i yaunoti inyi." ³⁸Ka lo lotu Ben Hadad, i yauno Ahab inyi kai lo gadigadi nenge. ³⁹O joo Ben Hadad diho inyi, "A nyiahu cia nan tayahin kulafa lo ruje apa nei diho apa nino. I tum manyu isi fiha fajihit kulo cuk nino Damasko iya lafa lo fik apa nei Samaria." ⁴⁰O joo Ahab diho inyi, "To ciharu lo ningoro, ahi lahahi cia nan isi i loo." ⁴¹Tona o fik inyi ciharu lo ningoro ko Ben Hadad o lahahi inyi o loo. ⁴²To tenya lo LAHITOK o joo lobo kamocani lo ilulung lo kamocak diho kaletoni nenge, "Ki ngod nan to kiremita nino." ⁴³Ati o beru inyi. ⁴⁴Tona o joo na kamocani diho inyi, "Tonyio ida isi i ning tenya lo LAHITOK. Jijia ka lohi ngerihi isi nan, ki fade cia ngatuny isi." ⁴⁵Manyu langun lo loo na tungani, o rumu ngatuny inyi ko ki fadaru. ⁴⁶O rumu na kamocani lobo tungani manyu o joo diho inyi, "Ki ngod nan ele." ⁴⁷Oto na tungani o ngod inyi. ⁴⁸Oto na kadwarani ko loro woita kalele lo kikoi ki tila kabu. I duhe inyi ken nenge to tora komom manyu o nyiha ki muhoro konyeha. ⁴⁹Ka lo ringaru kabu, i lolong kamocani inyi o joo, "O loo adi karwaani nino kiji lo rem manyu o lotu lobo tungani diho nan ko meroni na li niefuni oto o joo, 'To ric ene tungani. Ka lo fur ha, i tob cia isi warun nino to nenge kode i dum cia isi to talen lobito lo rial." ⁵⁰O rihe karwaani nino o ngangalita ki tiyo ene ko ene, o ri na tungani." ⁵¹O joo kabu lo Israel diho inyi, "Ara na ngoto lo tenya nino, isi manyu li teny to kutuk nino." ⁵²Oto kamocani o dume kitorita deudeu to komom nenge manyu o heru kabu lo Israel inyi ara lobito

to kiji lo kamocak. ⁴²O joo inyi diho kabu, "Tohi na lo teny LAHITOK ene, 'Li laha hi isi tungani ladi la wak nan o wei, tona dong ara cia warun nino to warun nenge, cio kunino to cio kunenge." ⁴³O loo kabu lo Israel iya kang lo okabwe nenge katua lo Samaria o mus manyu i longo.

21 ¹Kude faritin to kifwongi o ngon afa lobo tenya li jifita vinore lo Nabos Jezrilani. O ngon afa na vinore Jezril o nyiha ko kang lo okabwe lo Ahab kabu lo Samaria. ²O joo Ahab diho Nabos, "Ki co nan vinore nino ara mana lo jati iya na lo nyiha ko kang lo okabwe nei, ahi tobohi cia nan isi vinore na i jir i lany na kode ka li wak isi a dum lobo wel keken li ngot isi." ³Ati i nyiahahi Nabos o joo, "I tik LAHITOK nan ki cwara isi lolunyot lo lohitwaha kunei." ⁴Tona o loo Ahab kang to musita ko kilongo tonyio o joo Nabos Jezrilani dihi inyi, "Ida cia nan ahi co isi lolunyot lo lohitwaha kunei." O geto inyi lagere nenge, o mus many o beru daha. ⁵O lotu ngorwani nenge Jezebel i tifi inyi o joo, "Nyio i mus isi noo ji? Nyio ida isi i daha?" ⁶I nyiahahi inyi ngorwani nenge o joo, "Tonyio a joo nan diho Nabos Jezrilani, 'Kiti lotohi nan vinore nino kode ka li wak isi, ahi co cia nan isi lobo vinore ake ara faji nenge.' Ati o joo inyi diho nan, 'Ida cia nan ahi co isi vinore nei.'" ⁷O joo ngorwani nenge Jezebel diho inyi, "Koditi na li tiyore isi ara kabu lo Israel inyi ene? To woju to daha! To kwama. Ahi dumahi cia nan isi vinore lo Nabos Jezrilani." ⁸Tona i ger inyi waragahin to karana lo Ahab, o cihohi kimadit nenge ko cularu iyo lohitwaha ko kulahitoha kuna lo manya taya lo Nabos ko inyi. ⁹Iyo kuna waragahin i ger inyi o joo, "Ito fik far lo faranun kinga ito hati i ciorihhi Nabos lohitongore lo rima to kiji lo cio. ¹⁰Ati ito fik kude kaguliak are i siran ko inyi manyu i ngohi icieng i dor inyi o joo, 'I fic inyi Lobanga ko kabu.' Ito hati i pihe inyi oleng i fwo i cak to morutok, i fade." ¹¹Tona i tiyi lohitwaha ko kulahitoha kuna lo ngoni taya lo Nabos iya na lo rihohinore Jezebel icieng iyo waragahin kuna li ger inyi diho icieng. ¹²O fik icieng far lo faranun kinga ko kiti tongohinoti Nabos faji lo rima to kiji lo cio. ¹³Oto hati, i tongohino kaguliak are i siran ko inyi i yauni ki doro ken lo Nabos to ketemoni lo cio o joo, "Li fic Nabos Lobanga ko kabu." Tona i yaru icieng inyi oleng to taya ko cahati to morutok i fadari. ¹⁴Oto hati o culari tenya diho Jezebel o joo, "Lo cahi Nabos li fadari, o wei." ¹⁵Deudeu ka lo ning Jezebel o joo lo cahi Nabos lo wei, o joo inyi diho Ahab, "To woju i loo yaru vinore lo Nabos Jezrilani langole lo beru inyi kiti lotohino isi. Lida inyi o rihe o war, lo wei." ¹⁶Ka lo ning Ahab o joo lo wei Nabos, o woju inyi ko loro ki yaru vinore lo Nabos ara nenge. ¹⁷Tinyia o lotu tenya lo LAHITOK diho Elija Tisbeni na lo joo, ¹⁸"To woju i loo kiti rico Ahab kabu lo Israel na lo lanyu to Samaria. O ngon inyi jijia vinore lo Nabos, faji na lo lorore inyi ki yaru ara nenge." ¹⁹Ti joo diho inyi, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'Ida isi li fade tungani i yaru tohi nenge' Tinyia i rihohi hati inyi i joo, 'Tohi na lo teny LAHITOK ene, 'To na faji li dielare ikureho okoto lo Nabos, i diel cia ikureho okoto nino - ibo, nino!'" ²⁰O joo Ahab diho Elija, "Lohi rumu isi nan do meroni nei?" O joo Elija, "Lahi rumu nan isi tonyio liti lotohi isi ken nino iyo ki tiyo rohojun to konyeha kulo LAHITOK." ²¹O joo inyi, "A loro Nan ki yauno kidak diho isi. A fufuse cia Nan lotataha kunino manyu a keru to kaji lo Ahab rei fad to Israel opii kode na i laha. ²²A fik cia Nan kaji nino o ri ko lo Jeroboam kito lo Nabat ko lo Baasa kito lo Ahija tonyio liti furu isi kilongo Nitole manyu i co Israel i pal." ²³Ati manyu to ngati lo Jezebel o joo LAHITOK, "O dile mute ikureho Jezebel to lohitir lo Jezril. ²⁴O kony mute ikureho cio kulo kolo Ahab kuna lo wei katua lo taya manyu o nyia mute kweny kuna lo weihi oleng." ²⁵O ru afa lobo tungani lo ri ko Ahab na liti lotohi ken nenge ki tiyo rohojun to ketemoni lo LAHITOK, na liti saha ngorwani nenge Jezebel. ²⁶I tiyo inyi to koditi lo kikoi na i rohoi lo ki jifita lopidingahin iya cio kulo Amon kuna li fuhe LAHITOK to ketemoni lo Israel. ²⁷Ka lo ning Ahab kuno tenyitenyi, o cire inyi kyelani kunenge i cie kyelani kulo kitoyo ko faranun kinga. O geto inyi to kyelani kulo kitoyo manyu o lot to riejun. ²⁸Tinyia o lotu tenya lo LAHITOK diho Elija Tisbeni o joo, ²⁹"Li deu isi koditi na liti riejare Ahab ken to ketemoni Nei? Tonyio liti rie inyi ken, ida cia Nan a yauno ene kidak to faritin kunenge, ati a yauno cia Nan kaji nenge to faritin kulo kito nenge."

22

¹To karihin uni o ru afa rem kiji lo Aram ko Israel. ²Ati to kari lo uni o loo Jehosapat kabu lo Juda waja kabu lo Israel. ³Orumu kabu lo Israel lo joo diho kulahitoha kulo karemok kunenge, "Ida ite i yen i joo ara Ramos Gilead niyang ki ito hati ohoi ida ki tiyo lobo tohi lo ki nyiahuno inyi to kana lo kabu lo Aram?" ⁴Tinyia i tifi inyi Jehosapat o joo, "I tum isi loro ko nan kiti remo Ramos Gilead?" I nyiahahi Jehosapat o joo, "Ari nan iya isi, cio kunei iya cio kunino, lakwenyi kunei iya lakwenyi kunino." ⁵Ati o joo manyu Jehosapat diho kabu lo Israel, "I temo re to rumu kisinga lo LAHITOK." ⁶Tona o tubu kabu lo Israel kamocak kuna lo tum cio mia ongon ko ki tifa icieng o joo, "O cam to nan loro kiti remo Ramos Gilead kode a ngohi?" I nyiahahi icieng inyi o joo, "I loo tonyio i co cia LAHITOK inyi kana lo kabu." ⁷Ati i tifi Jehosapat o joo, "Lo ru lobo karwaani lo LAHITOK ten na ngohi tifi ohoi?" ⁸I nyiahahi kabu lo Israel o joo diho Jehosapat, "O rihe lofe lobo kamocani bito o ngon na ngohi tifi ohoi tenya lo LAHITOK iyo inyi ati a beru nan inyi tonyio ida inyi i mocitita lobo tohi i jir to nan ati kuna i rohori, ara inyi Mikaia kito lo Imla." I nyiahahi Jehosapat o joo, "Ke co kabu o tenya koditi lo na tenya." ⁹Tona i lolongu kabu lo Israel lobito iyo kulahitoha kunenge o rihohi inyi o joo, "I yauno Mikaia kito lo Imla deu." ¹⁰I tongo afa kabu lo Israel ko Jehosapat kabu lo Juda iyo segeri kulo okabwe i ciefitati kyelani kulo okabwe kilongoni na lo nyiha ko lokoli lo Samaria ko kamocak fad i mocati to ketemoni neicieng. ¹¹Tona orumu Zedekia kito lo Kenaana li kukumu muriaha kuna lara bilieta manyu o teny inyi o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK ene, 'To kuno i cuhe cia isi cio kulo Aram many o keroroti.'" ¹²I moca manyu kamocak kunakude fad na tenya bito, o joo icieng, "I burahino rem Ramos Gilead manyu i lanyu tonyio i co cia LAHITOK inyi kana lo kabu." ¹³O joo nu jayo lo culari ki yamaru Mikaia diho inyi, "To de kunu kamocak kude fad i mocati lanyuno iyo kabu, i ngohi tenya nino to ri ko kuneicieng manyu to tenya to kisisio." ¹⁴Ati o joo Mikaia, "Dede iya na lo war LAHITOK, a tum nan rihohino inyi tohi na lo rihohi LAHITOK nan ken." ¹⁵Langun lo goru

inyi, i tifi kabu inyi o joo, "Mikaia, ki cam ohoi fworori kiti remo Ramos Gilead kode ida?" I nyiahahi inyi o joo, "I burahino i loo i lanyu, tonyio i co cia LAHITOK inyi kana lo kabu."¹⁶ O joo kabu diho inyi, "Kakeny baya i wak isi nan ahiti buti isi rihohino nan dede ida ara lobo tenya ake to karana lo LAHITOK." ¹⁷Tinyia i nyiahahi Mikaia o joo, "A deu nan karemok kulo Israel fad i sarihi dongecio iya kera kuna lo ru katibalani, manyu o joo LAHITOK, 'O ru lahitok lo kuno cio, i ngohi lobito lobito to loo kang to kisiliban.'" ¹⁸O joo kabu lo Israel diho Jehosapat, "Ida adi nan la rihohi isi a joo ida inyi i mocitita lobo tohi i jir diho nan ati to kuna i rohori keken?" ¹⁹O sodoro Mikaia o joo, "Jijia dong to ning tenya lo LAHITOK; A deu nan LAHITOK i tongo iyo seger lo okabwe Nenge ko olohe kulo kai o woitati i riti inyi ngati lo iteten ko ngati lo ikajong Nenge." ²⁰Oto LAHITOK o joo, 'Ngai cia lo labaru Ahab ki burahino kiti remo Ramos Gilead manyu o loo iyo wei nenge ijia?' O tenyu lobo ene, o tenyu lobo na. ²¹To kifwongi o lotu lobo okorif ketemoni, ko woita ketemoni lo LAHITOK oto o joo, 'A labe cia nan inyi' ²²I tifi LAHITOK inyi o joo, 'To ani kikoi?' O joo inyi, 'A loo cia nan ara okorif katinonongani to kutuhe kulo kamocak kunenge fad.' O joo LAHITOK, 'I tenu cia isi laba inyi. I loo i tiyo jii.' ²³Dong jijia lo fik LAHITOK okorif katinonongani kutuhe kulo kuno kamocak kunino fad. Li mad LAHITOK wei to isi.' ²⁴Oto Zedekia kito lo Kenaana ko loro nanga Mikaia komom, i tifi inyi o joo, "Ara aji o loo okorif lo LAHITOK to ken nei na lo lorore tenya ara diho isi?" ²⁵I nyiahahi Mikaia o joo, "I rumu cia isi far na li lorore isi ki duha kudule lo kaji." ²⁶O cik dong kabu lo Israel o joo, "Yaru Mikaia i nyiahe inyi diho Amon kalanyunoni lo taya ko diho Joas kito lo kabu" ²⁷manyu i joo, tohi na lo teny kabu ene, 'Iti fik lerok mabus ida i co inyi lobo tohi, i ngohi ara mugati keken ko kifi many a yitu nan to kisiliban.'" ²⁸O teny Mikaia o joo, "Dede ka li yitu isi to kisiliban, ida LAHITOK lo tenya ara iyo nan." Oto ko sodohino o joo, "Ito ric tenya nei, ite cio fad!" ²⁹Tona o kabu lo Israel ko Jehosapat kabu lo Juda iya Ramos Gilead. ³⁰O joo kabu lo Israel diho Jehosapat, "A rute cia nan rem to kyelani kude ake ati i ciefo isi kyela lo okabwe nino." Dong iti lunya kabu lo Israel ken nenge o lorore rem. ³¹Tona orumu kabu lo Aram o cik kabolojohinok kulo gadigadihin kunenge fad keek uni ko are o joo, "Ke rem ko lobo tungani ake kode i sidi kode o bolo, ki wak kabu lo Israel keken." ³²Ka lo deu kabolojohinok kulo gadigadihin Jehosapat, i yio icieng o joo, "Dede o jir ara kabu lo Israel ene." Oto icieng i belo kiti remo inyi ati ojo Jehosapat i gore, ³³o deu kabolojohinok kulo gadigadihin ojo ida inyi ara kabu lo Israel i ngohini kiti rwangita inyi. ³⁴Ati iti lufe lobo tungani ngororo ngone ko ngoro kabu lo Israel lokorare lo buru lo rem nenge. O rihohi kabu kamiritani lo gadigadi nenge o joo, "I belo ki yaru nan oleng to katua lo rem, lohi riafuni nan." ³⁵O gerohino rem lafar fad manyu o ganga kabu iyo gadigadi nenge o tany iya ngati lo cio kulo Aram. I tihahi okoto to na korongani nenge katua lo gadigadi manyu o wei inyi na kurou. ³⁶Langun lo doyorori kolong, o ninguno kigorita to kiji lo karemok na lo joo, "Tungani lobito lobito iya kang nenge, tungani lobito lobito iya kof nenge." ³⁷Dong o wei kabu manyu i yauni iya Samaria manyu o nuhahini inyi ijia. ³⁸I lali na gadigadi to lobo tafar to Samaria (na li lalitare mulayahin.) manyu i diel ikureho okoto nenge iya na lo jimitare tenya lo LAHITOK. ³⁹Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Ahab kunakude ara lobito ko sangite kuna li tiyi inyi fad, kang lo okabwe na lo duk inyi iti bibil to kala kulo tomie ko kangite, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ⁴⁰I yoma Ahab ko lohithwaha kunenge, manyu o luny kito nenge Ahazia faji nenge ara kabu. ⁴¹Ara afa Jehosapat kito lo Asa kabu lo Juda iyo kari lo ongon lo Ahab kabu lo Israel. ⁴²Ara afa karihin kulo obolore lo Jehosapat keek uni ko miet na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin keek are ko miet. O bara afa karana lo iyang nenge Azuba kito lo Silhi. ⁴³Iyo sangite fad, i jif inyi kikohin kulo apa nenge Asa manyu ida o gere iyo icieng, i tiyi afa inyi tohi na i jir to konyeha kulo LAHITOK. Oto hati ida o dumari fajihit kuna i tedoho manyu o rihe cio o sodoro ki fotohita kiciorita ko kiti furo iheru ijia. ⁴⁴O ngon manyu afa Jehosapat ko yomo ko kabu lo Israel. ⁴⁵Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehosapat kunakude, sangite kuna li tiyi inyi ko lanyuno lo remiremi kunenge, ida icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ⁴⁶I fuhe inyi otonge kulo mulayahin kulo tiffinehin kuna lara rei to kof kulafa lo tong to okabwe lo apa nenge Asa. ⁴⁷O ru afa kabu to kof lo Edom tona ara afa kalanyunoni lo lokorit lo kof lo lanyu. ⁴⁸Naha i fak Jehosapat meli kulo tujar kuna lo jir o lot Opir ki yamaru dahab ati ida afa icieng li kwangaru, o lotu nam o dile icieng to Ezron Geber. ⁴⁹To kuna faritin o joo Ahazia kito lo Ahab diho Jehosapat, "I ngohi cio kunei iti kwanga meli ko cio kunino." Ati o beru Jehosapat. ⁵⁰Tinyia i yoma Jehosapat ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini ko icieng taya lo David apa nenge. Manyu o luny kito nenge Jehoram faji nenge ara kabu. ⁵¹Ara afa Ahazia kito lo Ahab kabu lo Israel to Samaria iyo kari lo tomon ko mietare lo Jehosapat kabu lo Juda manyu o lanyu inyi Israel to karihin are. ⁵²I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK tonyio i jif inyi kikohin kulo apa nenge ko iyang nenge ko kulo Jeroboam kito lo Nabat na li co Israel i pal. ⁵³I rwaa inyi manyu i wora Baal, iti furu kilongo lo LAHITOK Lobanga lo Israel iya lafa li tiyore apa nenge.

2 Kabuno

1 ¹To kifwongi lo wei lo Ahab, o komu Moab silan diho Israel. ²Tona orumu Ahazia o uruno to lotupulec lo kaji icadok nenge many kof to Samaria oto i riafaru. Tinyia o cule inyi ifak o joo diho icieng, "I fwo ba i tifiata Baal-Zebub lobanga lo Ekron lo yenun ka la jir ba cia nan iyo ene okiriafe." ³Ati o joo Malaika lo LAHITOK diho Elia Tisbeni, "I loo iti rico ifak kulo kabu lo Samaria manyu i tiffa icieng ti joo, 'Ara to rujon lo Lobanga to Israel i fworore ite ki tiffiare Baal-Zebub lobanga lo Ekron?' ⁴Dong tona, tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'Ida cia isi i woju to na lagere li getore isi, i wei cia isi.'" Tona o loo Elia. ⁵Ojo ifak o yite diho kabu, i tifi inyi icieng o joo, "Nyio i yitu ite?" ⁶I nyiahahi icieng o joo, "O lotu lobo tungani kiti ric ohoi. Manyu o joo inyi diho ohoi, 'Ito yite diho na kabu lohi culu ite ito rihohiti inyi i joo, ' tohi na lo teny LAHITOK inyi ene: Ara to rujon lo Lobanga to Israel i cularore isi ifak ki tiffa Baal-Zebub lobanga lo Ekron? Dong tona, ida cia isi i woju to na lagere li getore isi. I wei cia isi.'" ⁷I tifi kabu icieng o joo, "Koditi lo ani tungani inyi na lo lotu kiti rico ite manyu ki rihohi ite kuno tenyitenyi?" ⁸I nyiahahi icieng o joo, "I ciefta orumu inyi kyela lo fofi manyu o tor komoc to gas."

O joo kabu, "Ara orumu na Elija Tisbeni."⁹Oto inyi o cule lahitok lo karemok ko olek lo karemok kunenge keek miet diho Elija. O loo na lahitok lo karemok many diho Elija na lorumu i tongo kue lo donge ko jimitan diho inyi, "Tungani lo Lobanga, o joo kabu, 'Ou kof!'"¹⁰I nyiahahi Elija o joo, "Ka lara nan tungani lo Lobanga, i ngohi kima to dou to kai kof ki keru isi ko kuna cio kunino keek miet!" Tona o dou kima to kai ko keruno na lahitok ko cio kunenge.¹¹Tona o cule kabu lobo lahitok ko cio keek miet diho Elija. O joo na lahitok diho Elija, "Tungani lo Lobanga, tohi na lo teny kabu inyi ene, 'Ou kof deu!'"¹²I nyiahahi Elija o joo, "Ka lara nan tungani lo Lobanga, i ngohi kima to dou to kai kof ki keru isi ko kuna cio kunino keek miet!" Tona o dou kima to kai ko keruno na lahitok ko cio kunenge.¹³Tinyia o cule kabu lahitok lo uni ko cio kunenge keek miet. O loo ene lahitok lo uni o urohino to kunga ketemoni lo Elija, i lelia inyi o joo, "Tungani lo Lobanga, to ngon hati ko rima iyo warun nei ko warita kulo kuno cio karwaak kunino keek miet!"¹⁴To de lo dou kima to kai o keru kuladi kulahitoha are ko cio kuneicieng, ati jijia to ngon ko rima iyo warun nei.¹⁵O joo Malaika lo LAHITOK diho Elija, "I loo ko inyi, ke bang inyi." Tona o woju Elija i culoro kof o fwo ko inyi diho kabu. ¹⁶O rihohi inyi kabu o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'Ara to rujon lo Lobanga to Israel na ngi tifi isi li co isi i cularore ifak ki tiffa Baal-Zebub lobanga lo Ekron? Tona li tiyore isi jii, ida cia isi i woju to na lagere li getore isi. I wei cia isi."¹⁷Tona o wei inyi i jifita tenya lo LAHITOK na lo teny Elija. Tona lo rujore kito iyo Ahazia, o luny Joram faji nenge ara kabu iyo kari lo are lo Jehoram kito lo Jehosapat kabu lo Juda. ¹⁸Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Ahazia kunakude ko sangite kuna li tiyi inyi, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel?

2 ¹Langun lo nyiha LAHITOK i yaru Elija kai to lotaur, orumu Elija ko Elisa o ngoniti kikoi to Gilgal. ²O joo Elija diho Elisa, "I tongo ene, lohi cule LAHITOK nan iya Betel." Ati o joo Elisa diho inyi, "Dede iya na lo war LAHITOK, ida cia nan ahi ngohi isi." Tona i lik icieng many Betel. ³O fwonu ilulung kulo kamocak kuna lo ngoni Betel diho Elisa i tifi inyi o joo, "I yen ha isi jimitan o loro LAHITOK dumaru lahitok nino iyo isi elefar?" I nyiahahi Elisa icieng o joo, "Ibo a yen nan, dong ito buhoti." ⁴Tinyia o Elija diho inyi, "I tongo ene Elisa, lohi cule LAHITOK nan iya Jeriko." I nyiahahi inyi o joo, "Dede iya na lo war LAHITOK manyu iya na li war isi, ida cia nan ahi ngohi isi." ⁵Tinyia o fwo icieng iya Jeriko. ⁶O fwo ilulung kulo kamocak kuna lo ngoni Jeriko diho Elisa manyu i tifi inyi o joo, "I yen ha isi jimitan o loro LAHITOK dumaru lahitok nino iyo isi elefar?" In nyiahahi inyi o joo, "Ibo a yen nan, dong ito buhoti." ⁷Tinyia o joo Elija diho inyi, "I tongo ene, lohi cule LAHITOK nan iya Jordan." I nyiahahi inyi o joo, "Dede iya na lo war LAHITOK manyu iya na li war isi, ida cia nan ahi ngohi isi." Dong i lik icieng are fad. ⁸O fwo cio keek miet to ilulung lo kamocak o waitati lolomaje o tanyi nu faji lo waitare oho Elija ko Elisa to Jordan. ⁹O dumu Elija kyela nenge o bibir ko bohore kifi. O kora kifi iya iteten ko ikajong manyu o range icieng are fad tode to kof na i tou. ¹⁰Langun lo rang icieng, o joo Elija diho Elisa, "Ki rihohi nan, nyio tohi na nga tiyi nan to isi o rihe ida lohi yari nan ten iyo isi?" I nyiahahi Elisa o joo, "I ngohi nan a luny na okorif li ngonore isi a rwat kakeny are." ¹¹O joo Elija, "I tiffa isi tohi na i gol, ati ka lohi deu isi nan ka lohi yaroti ten iyo isi, ara cia nino. Ojo ka lida, ida cia ara." ¹²O rihe icieng o lot i yadati ara lobito, lorunyat o boto gadigadi lo kima ko lakwenyi kulo kima o fwonu o kor kiji neicieng Elija ko loro iya kai to lotaur. ¹³O deu Elisa ko ki cira o joo, "Apa nei! Apa nei! Gadigadihin ko karemok kulo Israel!" Manyu ida Elisa o rihe o deu inyi. Oto ko niefa kyela nenge o cir o kora are. ¹⁴Oto dong Elisa i numu kyela lo Elija na lorumu o dou iyo inyi ko yitoro o loo woita tode lo Jordan. ¹⁵O dumu inyi na kyela lo dou iyo Elija o bohore kifi o joo, "Aji jijia o ngon LAHITOK Lobanga lo Elija?" Ojo inyi o bok kifi o kora kifi iya iteten ko iya ikajong, o range inyi tode. ¹⁶Ilulung lo kamocak kuna lo ngoni Jeriko kuna lorumu o deya ko jimitan, "O ngon okorif lo Elija ken lo Elisa." Manyu o fwo icieng kiti rico inyi, manyu o gungiti kof ketemoni nenge. ¹⁷O joo icieng diho Elisa, "To de ki ngoni ohoi karwaak kunino ko cio keek miet kuna i lotiri, i ngohi icieng to fwo o tak lahitok nino. Ngai lo yen i nume Okorif lo LAHITOK inyi o loo i tahi lobo donge kode lobo gura." I nyiahahi Elisa icieng o joo, "Ida, ke cule icieng." ¹⁸Ati i fud icieng many o dahahi riri inyi beruno. Tinyia o joo inyi, "Ito cule icieng." Oto icieng o cule cio keek miet kuna lo fwo o tak to faritin uni ati ida o rumahini inyi. ¹⁹Ka lo yitu icieng diho Elisa na lorumu o ngon Jeriko, o joo inyi diho icieng, "Ida ngole nan lahi rihohi ite a joo ke fwo?" ²⁰O joo cio kulo na taya diho Elisa, "To de lahitok niyang i faha ene taya faji na i jir iya ene li deyare isi ati o rohori kifi manyu i kakole kof." ²¹O joo inyi diho icieng, "I yau ilebu ngejuk diho nan manyu ito fik balang katua." Oto icieng i yauno diho inyi. ²²Oto inyi ko loro iyo ipulak lo kifi i juhohi balang katua nenge o joo, "Lati nyu nan kuno kifi, ida cia icieng o rihe i yaunita wei kode iti kakole kof." ²³Manyu lo nyuji kuna kifi ko elefar, i jifita tenya na lo teny Elisa. ²⁴Tinyia o loo Elisa many Betel. Ka lo lot inyi i tolita kikoi, o fwonu kude tee kilahaji to katua lo kang iti kaji inyi o jimi, "I loo ten, ene i tolo kue! I loo ten, ene i tolo kue!" ²⁵I belo inyi o de icieng ko ki lolonguno kifiko kenite kuneicieng to karana lo LAHITOK. Tinyia o rutu itiraha are to katua lo cianitore ko ki fadaru tee kilahaji keek ongon ko are. ²⁶Oto inyi ko ringaru iya donge lo Karmel, to ijia o yite iya Samaria.

3 ¹O lotu Joram kito lo Ahab ara kabu lo Israel to Samaria iyo kari lo tomon ko mietauni lo Jehosapat kabu lo Juda manyu o lanyu inyi to karihin tomon ko are. ²I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK ati ida o ri iya na li tiyi apa nenge ko iyang nenge. O dume inyi moru lo itidwar lo Baal na li cidohi apa nenge. ³Oto hati o goritare inyi kipal lo Jeroboam kito lo Nabat na li co inyi Israel i pal; ida inyi i beloro to ki tiyo icieng. ⁴Tona, ara afa Mesa kabu lo Moab kabarani lo kera manyu i ciorihita afa inyi kabu lo Israel mocoro lo tee kulo kera alifi mia lobito ko fofi kulo mongi kulo kera manyu alifi mia lobito. ⁵Ati langun lo wei Ahab, o komu kabu lo Moab silan iyo kabu lo Israel. ⁶Dong to kuna faritin o woju kabu Joram to Samaria ko yeta Israel fad. ⁷O cule manyu inyi ene tenya diho Jehosapat kabu lo Juda o joo, "Lo sil kabu lo Moab diho nan, ki lik cia isi ko nan rem ko cio kulo Moab?" I nyiahahi inyi o joo, "Ki lik cia nan ko isi ari nan iya isi, cio kunei iya cio kunino, lakwenyi kunei iya lakwenyi kunino." ⁸I tifi inyi o joo, "To ani kikoi cia ki buraru ohoi rem?" I nyiahahi inyi o joo,

"To kikoi lo kuny lo Edom."⁹Tona o fwo kabu lo Israel ko kabu lo Juda ko kabu lo Edom. Langun lo lot icieng lotita lo kukudita to faritin mietare, o ruhi kifi karemok to icieng ko lakwenyi kuneicieng.¹⁰O joo kabu lo Israel, "Nyio ene! Ki lolongu LAHITOK ohoi kabuno uni fad ara lobito lo ki cwara ohoi kac kulo Moab?"¹¹Ati i tafia Jehosapat o joo, "O ru lobo kamocani lo LAHITOK ten na ngoi tum ohoi ki tafia LAHITOK ara diho inyi?" I nyiahahi lobo lahitok lo karemok kulo kabu lo Israel o joo, "O ngon Elisa kito lo Sapat ene. I tiitahita afa inyi kifi kac kulo Elija."¹²O joo Jehosapat, "O ngon tenya lo LAHITOK diho inyi." Tinyia o loo kabu lo Israel ko kabu lo Juda ko kabu lo Edom diho inyi.¹³O joo Elisa diho kabu lo Israel, "Nyio i wak isi kiti rutohino? I loo diho kamocak kulo apa nino ko kamocak kulo iyang nino." I nyiahahi kabu lo Israel o joo, "Ida tonyio ara LAHITOK lohi lolongu ohoi kabuno uni ara lobito lo ki cwara ohoi kac kulo Moab."¹⁴O joo Elisa, "Dede iya na lo war LAHITOK na lo Lanyu fad na la rwaa nan, ngara ida nan a ngon ko rima to ngonun lo Jehosapat kabu lo Juda ngida nan a fik ko tau ningo isi."¹⁵Ati jijia i yaunoti kadingoni lo ikuma diho nan." Ka lo dingo kadingoni, o lotu kana lo LAHITOK o tir Elisa¹⁶oto inyi o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'Ati fut cia Nan ene ridat to kuti kulo kifi.'¹⁷Tonyio tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'ida cia ite i deu kode kiyoma kode kuju oto hati i fut cia kifi ene ridat manyu i mat cia ite ko kicu kuningi ko kunakude sang kuningi."¹⁸Ara ene tohi na i tanga to konyeha kulo LAHITOK, i co manyu cia Inyi Moab kac kuningi.¹⁹I niefu cia ite tayahin fad kuna li faha ko kangite kuna hitoha fad. I ngode cia ite cianitok kuna i jiri fad i nuk ipulahi kulo kifi fad manyu i pale manatak kuna i jiri fad to morutok."²⁰Kiwanyi nenge goruno iya langun tik li fotohitarihin kiciorita, o tul kifi i tihuno to ngati lo Edom! Manyu i fut kifi kof."²¹Tona orumu cio kulo Moab lo yen o joo o fwonuno kabuno kiti remo icieng, dong tungani fad; na sidi kode na hitok, lokilahaji kode ngoroyoni kuna lo tum tehita sangite kiremita o fwonu o rahini lohikori lo kof."²²Ojo icieng o kuenyu berien kiwanyi, o rumu kolong o nok kai lo kifi. Iyo cio kulo Moab kuna lo ngoni tode lo kikoi, o boto kifi o dori iya okoto."²³O joo icieng, "Ara nu okoto. O jir nyangole kunu kabuno lo rem i fadi kenite. Jijia i fwo bela sangite Moab!"²⁴Ati ojo cio kulo Moab o fwonu kem lo cio kulo Israel, o woju cio kulo Israel o rem ko icieng many i feiti. Manyu i talu cio kulo Israel kof i fadi cio kulo Moab."²⁵O gile icieng kangite manyu i birohi tungani lobito lobito moru mana na i jir many i pudaru. O nuhe icieng ipulahi kulo kifi manyu o ngode cianitok kuna i jiri fad. Ara afa Kir Hareses lo tong ko morutok kunenge faji nenge, ati cio kuna lo wara morutok to lowariti ko ki rita inyi iti remi."²⁶Ka lo deu kabu lo Moab jimitan lo lanyu rem inyi, i yaru inyi cio mia mietare kuna lo ngoni ko ngalemo latuboti o wahitati fworore iyo kabu lo Edom ati ida i tumiti."²⁷Oto inyi ko dumuno kito okang nenge na ngo luny mute okabwe nenge ko ki fotohino inyi ara kiciorita kai lo kiwata lo taya. O bolo orumu kilongo iyo cio kulo Israel, i ngade icieng manyu o yitori iya kof neicieng.

4

¹I cira lobo ngorwani lo tungani na orumu lo ngon iyo ilulung lo kamocak diho Elisa o joo, "Lo wei karwaani nino retoni nei manyu i yen isi jimitan o rima afa inyi LAHITOK. Ati jijia lo lotu katimongiyoni nenge o wak ki yaru tee kunei are ara opiihin kunenge."²I nyiahahi Elisa o joo, "Ngahi lwak ha nan isi aja? Ki rihohi nan, i ngon isi ko nyio kaji nino?" O joo inyi, "O ru karwaani nino ko lobo tohi tur, ara lobo abinu sidi lo ngoroni lo oliv."³O joo Elisa diho inyi, "I loo i lifu motiong kuna i wati iyo loryehati kunino fad. Ke lifu kude kuting."⁴Ito hati i loo kaji i genoro katua ko tee kunino. I juhohi ngoroni iyo kuna motiong fad, ka li deu isi na li fut iti ngade iya kalele."⁵I ngoi inyi Elisa o loo i genoro kaji ko tee kunenge. I yaunita icieng motiong iyo inyi o sodoro inyi ki juho ngoroni."⁶Ka li fut motiong fad, o joo inyi diho kito nenge, "Yau lobo." Ati i nyiahahi inyi o joo, "Lo ru lobo moti lo tong." Oto ngoroni o ngot."⁷Oto inyi o rihohi tungani lo Lobanga manyu o joo inyi, "I loo iti loto ngoroni i dum mongiyohin kunino, o jir isi ko tee kunino i warare otonge."⁸Lobo far o loo Elisa iya Sunem. O ngon afa lobo ngorwani kabarani ijia, na lo tan inyi lo lotuno daha kalenge. Tona far na lo loro inyi ara ijia, o gerarita inyi daha kalenge."⁹O joo inyi diho retoni nenge, "A yen nan jimitan ene tungani lo lotunita ara ene iyo ohoi ara tungani na i nyu lo Lobanga."¹⁰Ngati duhohiti lobo kaji sidi kai lo kaji ki fik lagere, meja, seger ko lomo ijia to inyi. Oto cia inyi i tongo ijia to faritin kuna lo lotunitare inyi diho ohoi."¹¹Lobo far lo lotunore Elisa, o loo inyi many na kaji nenge o loo geto ijia."¹²O joo inyi diho karwaani nenge Gehazi, "I lolongu na Sunemani." Dong i lolonguni inyi o lotu o woita ketemoni nenge."¹³O joo Elisa diho karwaani nenge, "To rihohi inyi ti joo, i tiyi inyi kuno sangite fad to ohoi. Jijia dong, nyio ngi tiyi to isi? Ki tum ohoi ki tenya to isi iyo kabu kode lahitok lo karemok?" I nyiahat inyi o joo, "A ngon nan ko kang kiji lo cio kunei."¹⁴I tifi Elisa o joo, "Nyio ngi tiyi to inyi?" O joo Gehazi, "O ru inyi ko kito manyu lo ngoroyon retoni nenge."¹⁵Dong o joo Elisa, "I lolongu inyi " Tona i lolongu Gehazi inyi, manyu o woita inyi to agwala."¹⁶O joo Elisa, "Jii iya ene lu kari, i tingita cia isi kito to kac kunino." O beru inyi o joo, "Ida lahitok nei. Lahitok tungani lo Lobanga, ke iti gere karwaani nino."¹⁷Ati o lotu na ngorwani i fonga manyu iyo kari na li jifita to kula faritin o tomonu inyi kito retoni, token iya na lo rihohinore Elisa inyi."¹⁸O bolo na kito, oto lobo far o loo diho apa nenge na lorumu o ngon ko kadengok mana."¹⁹O joo inyi diho apa nenge, "Kue nei! Kue nei!" O rihohi apa nenge karwaani o joo, "To tingoro inyi diho iyang nenge."²⁰Langun lo tingoro karwaani inyi i ciorih diho iyang nenge, i tongo kito kejuha kunenge many kil lo far ko weyaru."²¹I rwohe inyi o loo iti getohi kito lagere lo tungani lo Lobanga oto ko ki genihino agwala o loo oleng."²²I lolong inyi retoni nenge o joo diho inyi, "I culahi nan karwaani lobito ko sigiria o jir a loo diho tungani lo Lobanga deu deu a yitu."²³I tifi retoni nenge inyi o joo, "Nyio i loro isi diho inyi elefar? Ida elefar ara far lo ofa ngejuk kode Sabit." O joo inyi, "O jir, ida o rohohi."²⁴I rwohohi inyi kai lo sigiria ko rihohino karwaani nenge o joo, "To rik, ke lot cafi many ka lara nan lahi rihohi isi."²⁵Dong inyi ko lotita many o goru diho tungani lo Lobanga to donge lo Karmel. Ojo Elisa o deu inyi lolomaje, o joo inyi diho karwaani nenge Gehazi, "To de! Sunemani nu!"²⁶I feja iti rico inyi, i tifi inyi i joo, "I ngon isi ara na i jir? O jir retoni nino? O jir kito nino?" O joo inyi, "O jiri! sangite fad."²⁷Ka lo goru inyi diho tungani lo Lobanga donge, o loo ko ki niefa kejuha kunenge. O lotu Gehazi o wak

cularu inyi oleng ati o joo tungani lo Lobanga, "I ngohi inyi! O ngon inyi ko kidak na hitok tau ati i duhe LAHITOK diho nan manyu ida lohi rihohi nan."²⁸ O joo inyi, "A lifa afa nan kito diho isi lahitok nei? Ida afa nan la teny diho isi a joo, 'Ke iti woju kigeno nei?'"²⁹ O joo Elisa diho Gehazi, "To todohi kyela nino iyo gas, to dumu iluk nei i tek to kana nino ito hati i fe. Ke fony lobo tungani lohi ric ko isi manyu ka lohi fony tungani isi, ke ruhita. I loo iti getohi iluk nei komom lo na kito."³⁰ Ati o joo ngoto na kito, "Dede iya na lo war LAHITOK manyu iya na li war isi, ida cia nan ahi ngerihi isi." Tona o woju inyi i jifaru na ngorwani.³¹ I fe Gehazi ketemoni o loo iti getohi iluk komom lo kito, ati o ru lobo tohi li tiyihino. Tona o yite Gehazi kiti rico Elisa manyu o rihohi inyi o joo, "Ida kito lo kuenyu."³² Ka lo goru Elisa kaji, orumu kito o geto lagere nenge lo wei.³³ O rute inyi kaji i genihi agwala ko ki lifa diho LAHITOK.³⁴ Oto inyi i rwok lagere o loo o getohino ken lo na kito iti ric kutuk ko kutuk, konyeha ko konyeha, kac ko kac. Ojo inyi o dongahi ken nenge iyo ken lo kito, i ciak ken lo kito nohun.³⁵ O woju Elisa i ciak ki langit katua lo kaji oto hati i rwohohi kai lo lagere o dongahi ken nenge ken lo kito ari. O bok kito kume kakeny mietare ko ngaja konyeha.³⁶ I lolongu Elisa Gehazi ko jimitan diho inyi, "I lolongu Sunemani." I lolongu inyi. Ojo inyi o lotu, o joo Elisa diho inyi, "Yaru kito nino."³⁷ O rutu inyi kaji o urohino kejuha kunenge o gung many kof. Tinyia ko dumuno kito nenge ko loro iya sita.³⁸ O yite Elisa iya Gilgal manyu o ngon orumu kinga na kof. Ka lo tuba ilulung lo kamocak ko inyi, o rihohi inyi karwaani nenge o joo, "I mahi moti na hitok ciali i yerahi lobo jati diho kuno kamocak."³⁹ O loo lobo to kiji Nei manatak dia jati ko loro rumuno ibenu lo mwang o ngi o dieu inyi ibenuho kunenge kuna i borengi kuna lo tum kyela nenge tehita. Ojo inyi o yitu o lotu o gwak icieng i ngungutohi moti lo jati kileng lida o yeniti jimitan ara icieng nyio.⁴⁰ O kodohini kuna cio jati o jir o meji ati ojo icieng i ciak daha na jati, i gore icieng o joo, "Tungani lo Lobanga, o ngon ciani lo wei katua lo moti!" Tona o lanyu daha nenge icieng.⁴¹ O joo Elisa, "Ito rumu kude kofwo." I juhohi inyi kofwo katua lo moti ko jimitan, "Ito kodihiti cio o nyia." O ru manyu dong lobo tohi i rohoi to katua lo moti.⁴² O lotu lobo tungani to Baal Salisa i yauno mugati keek are diho tungani lo Lobanga kuna lo fununi iyo ngamang ngejuho ara lobito ko kude kueci kulo ngamang ngejuho. O joo Elisa, "I cwara diho cio o nyia."⁴³ I tifi karwaani nenge o joo, "Aja nga co nan ene iyo cio mia lobito?" Ati i nyiahahi Elisa o joo, "I cwara cio o nyia. Tonyio tohi na lo teny LAHITOK inyi ene, 'O nyia cia icieng iti tongohini otonge.'" ⁴⁴Tinyia i co inyi diho icieng, manyu o nyia icieng manyu iti tongohini otonge iya na lo tenyare LAHITOK.

5 ¹Tona orumu Naaman ara lahitok lo karemok kulo kabu lo Aram. Ara afa inyi tungani na hitok to konyeha kulo lahitok nenge manyu o rimati noo tonyio ara iyo inyi li co LAHITOK lanyuno iyo Aram. Ara afa inyi karemoni na i gol ati o mwai afa inyi talulu.² To nu o fwo afa kude kakatak to Aram o fwo i niefunoti lobo kito karioni to Israel manyu o lotu inyi ara karwaani lo ngorwani lo Naaman.³ O joo inyi diho nahitok nenge, "Ngara o tum lahitok nei deya kamocani na lo ngon Samaria! Ngi iti furie inyi to na talulu nenge."⁴ O loo Naaman diho lahitok nenge o rihohi na tenya na kito karioni lo Israel.⁵ I nyiahahi kabu lo Aram o joo, "To kikohin fad i loo. A cule cia nan waraga diho kabu lo Israel. Dong o loo Naaman o tehoru rial taleni tomon, dahab sekeli mia ile ko kyelani kulo wel ibeliti tomon.⁶ I gero na waraga li yaru inyi diho kabu lo Israel o joo, "Ara lobito ko ene waraga, a culuno nan karwaani nei Naaman diho isi o jir isi iti furie inyi iyo mwai lo talulu na lo ngon ken nenge." Kabu lo Israel ki kena na waraga jii, o cir kyelani kunenge ko jimitan, "Ara nan Lobanga? A tum nan ki fadaru ati waru manyu? Aja o culu lerok tungani diho nan o jir iti furiori iyo mwai lo talulu? To de ba koditi na lo temare inyi ki ciah ngolofa ko nan."⁸ Ka lo ning Elisa tungani lo Lobanga o joo lo cir kabu lo Israel kyelani kunenge, o cule ene tenya diho inyi o joo, "Nyio i cir isi kyelani kunino? I cwara na tungani o lotu diho nan oto cia inyi o yen o joo o ngon kamocani kof lo Israel."⁹ Dong o loo Naaman ko gadigadihin ko lakwenyi kunenge o woita agwala lo kaji lo Elisa.¹⁰ O cule Elisa jayo na lo loo o joo diho inyi, "I loo i lala ken nino to Jordan kakeny mietare oto cia tyang lo ken nino iti ngejuho manyu kiti nyuji isi."¹¹ Ati i nief kilongo Naaman o lilita o joo, "A yio orumu nan a joo o rutu cia inyi diho nan o lotu o woita i lolong karana lo LAHITOK Lobanga nenge i watahi kac kunenge iyo kuno korongan kiti furie nan iyo talulu nei.¹² Ida re Abana ko Parpar karecio kulo Damasko i lany kifi kuneicieng karecio kulo Israel fad? Ngida orumu nan a lala iyo icieng kiti nyuji? Tona i belo inyi o loo to kilongo.¹³ O fwo karwaak kulo Naaman diho inyi o joo, "Apa nei; ngara ki rihohi kamocani isi ki tiyo lobo tohi i gol, ngida isi i tiyi? Oto hati o ri aja ka lo joo inyi, 'I lala kiti nyuji?'" ¹⁴Tona o loo inyi i lutohi ken katua lo Jordan kakeny mietare iya na lo rihohinore tungani lo Lobanga inyi, oto tyang lo ken nenge ko ki ngejuk many o nyu iya lo kito la sidi.¹⁵ Oto Naaman ko kaririak kunenge fad ko yitoroti diho tungani lo Lobanga. O woita inyi ketemoni nenge oto o joo, "Jijia la yen jimitan o ru Lobanga to kof fad ati Israel ake. Dong lahitok i ruho kiciorita iyo karwaani nino."¹⁶ I nyiahahi kamocani inyi o joo, "Dede iya na lo war LAHITOK na la rwaa nan, ida cia nan a ruk lobo tohi ki lifuno." Manyu kileng lo tana Naaman inyi, o beru inyi.¹⁷ O joo Naaman, "Ka li beru hati isi, i ngohi hati nan karwaani nino ki ciori kof na lo tum lakwenyi are tingita tonyio ida cia karwaani nino o rihe i fotohi kiciorita diho lobo Lobanga ake ati diho LAHITOK.¹⁸ Ati i ngohi LAHITOK to lau karwaani Nenge to ene tohi bito: Ka lo rute lahitok nei kaji lo Rimon gungon ijia oto hati inyi o ganga kac kunei ato manyu nan a loo gungon ijia, ka la loo nan gungon kaji lo Rimon i ngohi LAHITOK to lau karwaani nino to na."¹⁹ O joo Elisa diho inyi, "I loo to kisiliban." Langun lo loo Naaman lobo lomajun.²⁰ O joo Gehazi, karwaani lo Elisa tungani lo Lobanga iyo ken nenge akeake, "To de ba, o ngerihi lahitok nei Naaman ene Aramani ida i lifu to kana nenge tohi na li yauno inyi. Dede iya na lo war LAHITOK, a fe cia nan omot nenge a loo a dumu lobo tohi iyo inyi."²¹ Oto Gehazi ko ruharu omot lo Naaman. Ka lo deu Naaman inyi i fejunu diho inyi, i culuno inyi to gadigadi kiti rico inyi, i tifi inyi o joo, "O jiri ha ba sangite fad?" ²²I nyiahahi Gehazi o joo, "O jiri sangite fad, ki culu lahitok nei nan rihohino isi o joo, 'O fwonu kude kilahaji are to ilulung lo kamocak kuna lo ngoni kof lo dongecio kulo Epraim. I cwara hati icieng taleni kulo rial lobito ko ibeliti kulo kyelani are."²³ O joo Naaman, "To kikohin fad yaru taleni are." O tan

inyi Gehazi lo ki lifuno icieng, oto hati o tor kuna taleni are kulo rial to ogogori are ko ibeliti kulo kyelani are. I co inyi iyo karwaak kunenge are o tingoro icieng to ketemoni lo Gehazi. ²⁴Ka lo lotu Gehazi donge, o dumu inyi kuna sangite to kac kulo kuna karwaak ko ki duhahino kaji. O cule inyi kuna cio oleng oto icieng o fwo. ²⁵Ka lo loo inyi kaji o woita ketemoni lo lahitok nenge, i tifi Elisa inyi o joo, "I lotu isi to aji Gehazi?" I nyiahahi Gehazi o joo, "Ida karwaani nino lo loo lobo faji." ²⁶Ati o joo Elisa diho inyi, "Ida adi okorif nei ki ngon ko isi na li culunore na tungani to gadigadi kiti rico isi? Ara kuno faritin kulo ki ruhunita robia, kode ki lifunita kyelani, kode olivorehin ko vinorehin, kode kera ko kicu, kode karwaak rei kode ngorwo?" ²⁷O gorohi cia talulu lo Naaman ken nino ko lotataha kunino ture." Oto Gehazi ko loro to ketemoni lo Elisa manyu o dohi talulu ken nenge, ken nenge ko kwerun iya lofalanga.

6

¹O joo ilulung lo kamocak diho Elisa, "To de ene faji lohi ricitare ohoi ko isi i sidi noo ida ki tum ohoi. ²I ngohi ki fwo Jordan, o jir ohoi tolobito tolobito ki ngodu okalaha ki fahai faji ijia na lohi ricore ohoi." Dong o joo inyi diho icieng, "I fwo." ³O joo lobito to kiji neicieng, "Ngida ha ba isi lahitok i lik ko karwaak kunino?" I nyiahahi Elisa o joo, "A lik cia nan." ⁴Manyu o loo inyi ko icieng. O fwo icieng Jordan manyu i ciah ngoda keyek. ⁵Ka lo ngoda lobo bito neicieng kete, i koluno kue lo rafal o doi katua lo kare. I cira inyi o joo, "Oi lahitok nei! I lifuni adi ene rafal." ⁶I tifi tungani lo Lobanga o joo, "O dohi inyi aji?" Ojo inyi i totorohi inyi faji, o ngodu Elisa kete ko ki birohino ijia i co biliet i kwanguno kai lo kifi. ⁷O joo inyi, "To tingu inyi oleng." Tinyia o cule na tungani kana o dumu oleng. ⁸Tona orumu kabu lo Aram o rem ko cio kulo Israel. Langun lo teny inyi ko kulahitoha kunenge, o joo inyi, "A gurohi cia nan kem nei ene faji jii ko jii. ⁹O cule tungani lo Lobanga tenya diho kabu lo Israel o joo, "To gol lotita ara na faji to nyio o fwo karemok kulo Aram ijia." ¹⁰Dong o yen kabu lo Israel na faji lo teny tungani lo Lobanga. Faritin ko faritin o sonya Elisa kabu o jir o geny to kuna fajihit kunenge. ¹¹Iti longo ene tenya kabu lo Aram. O tubu inyi kulahitoha kunenge o wak yenun diho icieng, i tifi icieng o joo, "Ki rihohiti nan! Ngai to kiji niyang lo ngon ngati lo kabu lo Israel?" ¹²O joo lobito to kiji lo kulahitoha kunenge, "O ru lobo niyang lahitok nei kabu, ati Elisa kamocani na lo ngon Israel o rihohita kabu lo Israel tenyitenyi kileng kuna li tenya isi to kaji logetore nino." ¹³O cik kabu o joo, "I fwo ito rumu faji na lo ngon inyi o jir a culahi cio o fwo i niefuno inyi." O yitu tenya o joo, "O ngon inyi Dosan." ¹⁴Oto inyi ko cularu lakwenyi ko gadigadihin ko karemok kuna i goli ijia, o fwo icieng karue ko ki rita na taya. ¹⁵Ka lo woju karwaani lo tungani lo Lobanga kiwanyi berien, o rumu karemok, lakwenyi ko gadigadihin li rit taya. I tifi na karwaani o joo, "Oi ida ja, lahitok nei. Ki dim cia ohoi kenite aja?" ¹⁶I nyiahahi kamocani o joo, "Ke bang, kuna lohi ngoni ko ohoi o borengi i lany kuna lo ngoni ko icieng." ¹⁷Dong i lifa Elisa o joo, "To nga konyeha kunenge LAHITOK o jir inyi o deu." Oto LAHITOK ko ngaja konyeha kulo karwaani, oto inyi o deu dongecio i fut ko gadigadihin ko lakwenyi kulo kima i rit Elisa. ¹⁸Ka lo fwonuno merok diho inyi, i lifa Elisa LAHITOK o joo, "To bok kuno karemok to ngodo." Tona o bok Inyi icieng to ngodo iya na li tifiare Elisa. ¹⁹O rihohi Elisa icieng o joo, "Ida ara kikoi ene, ida manyu ara taya ene. Ki jifata nan ato cia nan ahi yaru ite iyo tungani na li tahita ite." Oto ko ki yaru icieng iya Samaria. ²⁰Langun lo rute icieng katua lo taya, o joo Elisa, "LAHITOK to nga konyeha kulo kuno cio o jir icieng o deya." O nga LAHITOK konyeha kuneicieng, o deuni o joo ki ngon icieng katua lo Samaria. ²¹Ka lo deu kabu lo Israel icieng, i tifi inyi Elisa o joo, "A fade icieng apa nei? A fade icieng?" ²²I nyiahahi inyi o joo, "Ke fade icieng. Ngi fade isi cio kuna li niefu isi to ngalem latubot kode to kawo nino? To fik daha ko kifi ketemoni neicieng o jir icieng o nyia manyu o mat, oto hati o yitori diho lahitok neicieng. ²³Dong i kukumahi inyi karama na hitok to icieng manyu langun lo keru icieng daha ko mata, o lahahi inyi icieng o yite diho lahitok neicieng. Tona iti cung kakatak kulo Aram kata kof lo Israel. ²⁴Kude faritin to kifwongi, o tubu Ben Hadad kabu lo Aram karemok kunenge fad ko ki rumuno ki rita Samaria. ²⁵O ngon afa kinga na hitok katua lo taya; i rung kirita noo i co kue lo sigiriati i nyiangati to sekeli kulo rial keek mietauni ko ilebu lo lokabeng to sekeli miet kulo rial. ²⁶Ka lo ringaru kabu lo Israel o lot to kai lo kiwata lo lohiti, i cira lobo ngorwani diho inyi o joo, "Ki lwak nan, lahitok nei kabu." ²⁷I nyiahahi kabu inyi o joo, "Ka lida LAHITOK ki lwak isi, nga tum nan a rumu lwaha to aji to isi? To kilongoni? To lohipyare lo vino?" ²⁸Oto hati i tifi inyi o joo, "Nyio tohi?" I nyiahahi inyi o joo, "O joo ngole ene ngorwani diho nan, 'Yau kito nino ki nyia elefar, ki nyia cia kito nino kiwanyi.' ²⁹Dong ki yerahi ohoi kito nei ki nyia. To kiwanyi nenge a joo nan diho inyi, 'Yau kito nino o jir ki nyia.' ati li duhahi inyi." ³⁰Ka lo ning kabu tenya lo na ngorwani, o cire inyi kyela nenge. Ka li toloro inyi kiwata lo lohiti o deu cio manyu o deuni jimitan i ciefiti inyi kyela lo kitoyo to katua lo kyela nenge. ³¹O joo inyi, "I ngohi LAHITOK i tiyi iyo nan to na i rohoi many o gal ka li wasihi kue lo Elisa kito lo Sapat kai lo okokoho kunenge elefar." ³²Tona orumu Elisa i tongo katua lo kaji nenge manyu i tongo lohitiwaha ko inyi. O cule kabu jayo ketemoni ati o rihe inyi ida lo goru, o joo Elisa diho lohitiwaha, "Ida ite i deu koditi na lo culunore ene kafadani tungani ngutoro kue nei? Ito de ka lo lotu jayo i genihihi agwala i ngerihi i geno diho inyi. Ida ite i ning kejuha kulo lahitok nenge to kifwongi nenge?" ³³O rihe inyi o tenya ko icieng, o lotu jayo diho inyi. O joo kabu, "O lotu ene kidak diho LAHITOK. Nyio hati manyu nga tila nan diho LAHITOK ari?"

⁷ ¹I nyiahahi Elisa o joo, "To ning tenya lo LAHITOK. Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene: iya ene tik kiwanyi ara cia kofwo kuna i tinyaha aduhu lobito i tilototi cia to sekel lobito ko osihe aduhuhin are to sekel lobito to lokoli lo Samaria." ²O joo lahitok lo karemok na lo ganga kabu okoko nenge diho tungani lo Lobanga, "To de kileng ba ngo nga LAHITOK lotupuleci kulo kai, ngi tiyihino hati ene jii?" I nyiahahi Elisa inyi o joo, "I deu cia isi to konyeha kunino token, ati ida cia isi i nyia lobo." ³Tinyia o ngoni afa kude cio ongon lo mwai talulu to lokoli lo taya. O joo icieng iyo kenite kuneicieng akeake, "Nyio ngohi tongore ohoi ene many ki weiha? Ka lohi joo ohoi ki fwo cia ohoi katua lo taya o ngon kinga ijia, ki wei cia ohoi.

Manyu ka lohi tongo ohoi ene, ki wei cia. Dong nga fi iya kem lo karemok kulo Aram ki co kenite iyo icieng. Ka lohi ngohi icieng ohoi, ki wari; Ka lohi fade icieng ohoi, ki wei lofe."⁵Langun lo doi kolong o woju icieng o fwori iya kem lo cio kulo Aram. Ka lo goru icieng kalele lo kem o rumahini tungani o ru to ijia ⁶tonyio li co LAHITOK karemok kulo Aram o ning kigur lo gadigadihin ko lakwenyi ko karemok kuna i borengi na li co icieng o tenya akeake o joo, "To de lo nyohu kabu lo Israel, kabu lo Hitit ko kabu lo Ijpt lo fwonuno rem ko ohoi!"⁷Tona o woju icieng ko ki feita to kurou o ngerihi kemahin kuneicieng ko lakwenyi ko sigiriahin kuneicieng. O ngerihi icieng kem iya na lo ngonore ko ki fejaroti lo rica warita kuneicieng. ⁸O fwo kuna cio lo mwai talulu o goruni kalele lo kem o rutori lobito kema o fwori o nyiai manyu o mati, oto hati o dumuni rial, dahab ko kyelani o fwori i duhahini. O yitu icieng o rutori lobo kema ake o belari manyu kude sangite to katua, o fwori many i duhahini ari.⁹Oto icieng o joo to kiji neicieng, "Ida ene tohi lohi tiyo ohoi o cam. Ara elefar far lo layomit na i jir ki ito hati ohoi ki fik ara niyang ake. Ka lohi tilare ohoi ene tenya ko kiwanyi, kiti horu cia kidak ohoi. I nga fi jijia deu, ki rihohi ene tenya kang lo okabwe."¹⁰Dong o fwo icieng i lolong kaririak kulo lokoli ko rihohino icieng o joo, "Ki fwo ohoi kem lo cio kulo Aram ki rumahi tungani o ru to ijia, o ru ko kwatun lo ogoro lo lobo tungani. Ara lakwenyi ko sigiriahin kuna lo tora ko kemahin kuna lo ngerihini iya na lo ngonore."¹¹I gorohi kaririak kulo lokoli na layomit manyu o ningoro many kang lo okabwe.¹²O woju kabu karue o joo diho kulahitoha kulo karemok kunenge, "Ahi rihohi cia nan ite tohi na li tiyi cio kulo Aram diho ohoi. O yen icieng o joo ki daha kinga ohoi tona o ngerihi icieng kem o fwo i duhati oleng i yiotti o joo, 'O fwonu cia icieng oleng o jir ki niefu icieng ara kuna i wari manyu ki rute katua lo taya.'" ¹³I nyiahahi lobito lo kulahitoha kunenge o joo, "I cwara kude cio o dumu kuno lakwenyi miet lo tong katua lo taya. O ri cia mehino neicieng ko lo cio kulo Israel fad kuna lo tong ene, ibo o ri cia icieng ko kuno cio kulo Israel fad lara kakerorok. Dong ngati cule icieng lo fworo deya nyio li tiyihino."¹⁴Tona o nyumu icieng gadigadihin are ko lakwenyi kuneicieng oto kabu o cule icieng omot lo karemok kulo Aram. O rihohi inyi kamiritak o joo, "I fwo ito de tohi na li tiyihino."¹⁵I jife icieng icieng many Jordan manyu o rumahi icieng kikoi fad i bule kyelani ko sangite kuna li bir karemok kulo Aram iyo na angwala lo roco neicieng. Dong o yitu kuna kasifak o fwonuni o rutohini kabu.¹⁶Oto cio ko rocoro o fwori bela kem lo cio kulo Aram. Dong i tiloti aduhu lo kofwo kuna i tinyaha to sekel manyu aduhuhin are kulo osihe to sekel iya na lo tenyare LAHITOK. ¹⁷Tona orumu kabu o fik na lahitok orumu lo ganga inyi okoko nenge o lanyu lokoli, oto cio ko nyonahino inyi lokoli many o wei iya na li mocare tungani lo Lobanga na lo lotunore kabu kalenge.¹⁸I tiyihino iya na lo tenyare tungani lo Lobanga diho kabu o joo, "Jii iya ene kiwanyi aduhu lobito lo kofwo kuna i tinyaha i tiloti cia to sekel lobito manyu aduhuhin are kulo osihe i tiloti cia to sekel lobito to lokoli lo Samaria. ¹⁹Orumu na lahitok lo joo diho tungani lo Lobanga, "To de kileng ngo nga LAHITOK lotupuleci kulo kai, ngi tiyihino ha ba ene? Orumu tungani lo Lobanga i nyiahahi inyi o joo, 'I deu cia isi to konyeha kunino ati ida cia isi i nyia lobo.'" ²⁰Manyu inyi na tohi na token li tiyihino diho inyi, tonyio lo nyone cio inyi to lokoli i fadari.

8 ¹Tona orumu Elisa lo joo iyo na ngorwani afa liti waru inyi kito nenge, "I loo ko cio kulo kaji nino lobo faji na ngi tongo ijia to kude faritin tonyio li mad LAHITOK kinga ene kof na cia li yaru karihin mietare."²I ciak na ngorwani ki tiyo iya na lo tenyare tungani lo Lobanga. O loo inyi ko cio kulo kalenge o many kof lo cio kulo Pelestina to karihin mietare.³To lohicungi lo kuna karihin mietare o yitu inyi to kof lo cio kulo Pelestina o loo ki lelia diho kabu to kaji nenge ko kof. ⁴O tenya orumu kabu ko Gehazi karwaani lo tungani lo Lobanga manyu orumu o joo, "Ki rihohi nan sangite kuna hitoha fad kuna li tiyi Elisa."⁵O rihe ce Gehazi o rihohino kabu koditi na liti warunore Elisa kaweyak, o lotu na ngorwani afa liti waru Elisa kito nenge ki lelia diho kabu to kaji nenge ko kof nenge. O joo Gehazi, "Inyi ene ngorwani ene lahitok nei kabu liti waru Elisa kito nenge."⁶I tifi kabu na ngorwani to na tenya, manyu o rihohi inyi kabu. Oto inyi o dumu lobo lahitok lo loro deya tenya nenge manyu o joo diho inyi, "I nyiahahi sangite fad kuna lara kunenge ara lobito ko kidumita kulo kof nenge many to nu far afa lo lorore inyi ten to kof many jijia."⁷O loo Elisa iya Damasko manyu o rumu Ben Hadad kabu lo Aram o mwai. Ka lo rihohini kabu o joo, "Lo lotu tungani lo Lobanga many ene," ⁸o joo inyi diho Hazael, "Yaru kiciorita i loo i ric ko tungani lo Lobanga, i tifi LAHITOK ara diho inyi. I tiffa inyi ti joo, 'a furie ha cia nan iyo ene mwai?'" ⁹O loo Hazael ki rico ko Elisa, i yaru lonagahin keek ongon kuna li yuhita sangite kuna i jiri to Damasko ko ara kiciorita. O rute inyi o loo o woita ketemoni nenge oto o joo, "Ki culu kito nino Ben Hadad kabu lo Aram nan ki tiffa isi o joo, 'A furie ha cia nan to ene mwai?'"¹⁰I nyiahahi Elisa o joo, "I loo ti joo diho inyi, 'I furie cia isi.' Oto hati lohi rihohi LAHITOK nan o joo dede o wei cia inyi. ¹¹Oto i ngorwa deya inyi tektek many o dahahi riri Hazael. Oto hati tungani lo Lobanga i ciak ki cira. ¹²I tifi Hazael o joo, "Nyio i cira lahitok nei?" I nyiahahi inyi o joo, "Tonyio a yen nan kidak na cia li tiyi isi iyo cio kulo Israel. I cure cia isi kangite kuna li fak icieng, i fade tee kilahaji kuneicieng to ngalem latubot, i rwadahi tee idoleha kuneicieng kof manyu i pul koceheri kulo ngorwo kuneicieng kuna li fongaha."¹³O joo Hazael, "Aja ngo tum karwaani nino ikure jia ki tiyo koditi lo kuna ticitici?" I nyiahahi Elisa inyi o joo, "Lohi totorohi LAHITOK nan o joo, ira cia isi kabu lo Aram."¹⁴Oto Hazael ko ki ngohino Elisa o yite diho lahitok nenge. Ojo Ben Hadad i tifi inyi o joo, "O joo Elisa nyio diho isi?" I nyiahahi Hazael o joo, "Ki rihohi nan o joo i furie cia isi." ¹⁵Ati lobito far nenge, o dumu inyi kyela na i sisik o caf to kifi i muhohi komom lo kabu i co inyi o wei. Oto Hazael ko lunyon faji nenge ara kabu.¹⁶To kari lo miet lo Joram kito lo Ahab kabu lo Israel na la rahare Jehosapat kabu lo Juda, i ciak Jehoram kito lo Jehosapat okabwe nenge ara kabu lo Juda. ¹⁷Ara afa karihin kulo obolare nenge keek uni ko are na la rahare inyi kabu, manyu o lanyu inyi to Jerusalem karihin mietauini.¹⁸I jif inyi kikohin kulo kabuno kulo Israel iya na li tiyore kaji lo Ahab tonyio o yem inyi kito lo Ahab, i tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK. ¹⁹Oto hati to lofere lo karwaani Nenge David ida afa LAHITOK o wak keruno Juda, o cik afa Inyi kiti sio lomo to David ko lotataha kunenge tur.²⁰To karihin kulo Jehoram, o komu Edom silan diho Juda ko fiha kabu

neicieng ake. ²¹Tona o loo Jehoram iya Zair ko gadigadihin kunenge fad. I rit cio kulo Edom inyini ko kulahitoha kulo gadigadihin kunenge ati o woju inyini ko ki buraru to karue, orumu karemkok kunenge li fe o yite iya kang. ²²Ko elefar li wasihi Edom silan diho Juda. O koraru manyu Libna to na kari bito. ²³Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehoram kunakude ko sangite kuna li tiyi inyini fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ²⁴I yoma Jehoram ko lohitwaha kunenge manyu o nuhahini ko icieng taya lo David. Manyu o luny kito nenge Ahazia faji nenge ara kabu. ²⁵To kari lo tomon ko are lo Joram kito lo Ahab kabu lo Israel, i ciak Ahazia kito lo Jehoram kabu lo Juda lanyuno. ²⁶Ara afa karihin kulo obolare lo Ahazia keek are ko are na la rahare inyini kabu manyu o lanyu inyini to Jerusalem kari lobito. O bara afa karana lo iyang nenge Asalia lotata lo Omri kabu lo Israel. ²⁷I jif inyini kikohin kulo kaji lo Ahab manyu i tiyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya na li tiyore kaji lo Ahab tonyio i kajo afa inyini to yema ko kaji lo Ahab. ²⁸O fwo oho Ahazia ko Joram kito lo Ahab rem ko Hazael kabu lo Aram to Ramos Gilead. O rem cio kulo Aram Joram. ²⁹Tona o yitu kabu Joram Jezril lo furorio iyo korongani na li riafunore cio kulo Aram inyini to Ramos iyo rem nenge ko Hazael kabu lo Aram. Tinyia o loo Ahazia kito lo Jehoram kabu lo Juda iya Jezril waja Joram kito lo Ahab tonyio orumu li riafuni inyini.

9

¹I lolongu kamocani Elisa lobo tungani to ilulung lo kamocak ko jimitan diho inyini, "To todohi kyela nino iyo gas nino, to tek ene ibuhula lo ngoroni lo oliv i loo iya Ramos Gilead. ²Ka li goru isi ijia, to tak Jehu kito lo Jehosapat kito lo Nimsi. I loo diho inyini, i lolonge inyini to kiji lo kaletok kunenge ito hati i yaru inyini kudule. ³Ito hati i dumu ibuhula i juhohi ngoroni kue nenge, i tulohi i joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyini ene, 'Ahi twe Nan isi ara kabu lo Israel.' Ito hati i nga agwala i fe; ke rungo." ⁴Dong o loo na kamocani lokilahaji Ramos Gilead. ⁵Ka lo goru inyini, o rumahi inyini kulahitoha kulo karemkok i tongo ara lobito. O joo inyini, "A ngon nan ko ifahit diho isi lahitok." I tifi Jehu inyini o joo, "Diho ani to kiji niyang?" I nyiahahi inyini o joo, "Diho isi lahitok." ⁶O woju Jehu ko rutoro kaji. Oto hati na kamocani ko ki juhohino ngoroni kue lo Jehu ko tulohino o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene, 'Ahi twe Nan isi ara kabu lo cio kulo LAHITOK, kulo Israel.' ⁷O jir isi i keru kaji lo lahitok nino Ahab manyu a lenu cia Nan okoto kulo karwaak Kunei kamocak ko okoto kulo karwaak kulo LAHITOK fad kuna liti yiye Jezebel. ⁸O keroro cia kaji lo Ahab fad. A dume cia Nan to kolo Ahab tungani retoni fad to Israel opii kode na i laha. ⁹A fik cia Nan kaji lo Ahab o ri iya kaji lo Jeroboam kito lo Nabat manyu iya kaji lo Baasa kito lo Ahija. ¹⁰Ka lara to Jezebel, o keru cia ikureho inyini to na kof to Jezril manyu ida cia tungani o nuk inyini." Oto hati ko ngaja agwala ko ki fejaru. ¹¹Ka lo loo Jehu diho kulahitoha kaletok kunenge, i tifi lobito inyini o joo, "O jiri sangite fad? Nyio o lotu na tungani lo daha mininga diho isi?" I nyiahahi Jehu o joo, "I yen isi na tungani ko koditi lo sangite kuna lo tenya inyini " ¹²O joo icieng, "Ida na ara dede. Ki rihohi ohoi." O joo Jehu, "Tohi na lohi rihohi inyini nan ene o joo, 'Tohi na lo teny LAHITOK inyini ene: Ahi twe Nan isi ara kabu lo Israel.'" ¹³O pucu icieng kyelani kuneicieng deudeu o fetahi iyo lohilelerihin kulo lohirkwohi o jir inyini o lotitare. Oto icieng ko kuta ture manyu i gorori o joo, "Lara Jehu kabu." ¹⁴Dong Jehu kito lo Jehosapat kito lo Nimsi ko kivita Joram. (Tona orumu Joram ko Israel fad o rem lo ki tiho Ramos Gilead iyo Hazael kabu lo Aram, ¹⁵orumu kabu Joram lo yite iya Jezril furioro iyo korongani na li riafunore cio kulo Aram inyini iyo rem ko Hazael kabu lo Aram.) O joo Jehu, "Ka li wak ite fiha nan ara kabu, ke co lobo tungani o rute to katua lo taya lo loro rihohino layomit Jezril." ¹⁶Oto inyini ko ki rwoho gadigadi nenge ko ki fejaru iya Jezril tonyio orumu Joram i yoma ijia manyu o loo Ahazia kabu lo Juda ijia waja inyini. ¹⁷Ka lo deu kaririani na lo woita kai lo kaji icadok to Jezril kaniemitak kulo Jehu o fwonuno, i lolongo inyini o joo, "A deu nan cio karemkok o fwonuno." I gore Joram o joo, "Ito dumu karemoni to lakweny. Ito cule inyini o loo i tifi icieng o joo, 'I fwonu ite to kisiliban?'" ¹⁸I fe karemoni to lakweny kiti rico Jehu o joo, "Tohi na lo teny kabu ene o joo, 'I fwonu ite to kisiliban?'" I nyiahahi Jehu inyini o joo, "Nyio i tiyo isi ko kisiliban? I jifa omot nei." I nyiahu kaririani tenya o joo, "Lo goru karemoni to lakweny diho icieng ati ida i beluno." ¹⁹Tona o cule kabu karemoni to lakweny lo are. O joo inyini diho icieng o joo, "Tohi na lo teny kabu ene o joo, 'I fwonu ite to kisiliban?'" I nyiahahi Jehu inyini o joo, "Nyio i tiyo isi ko kisiliban? I jifa omot nei." ²⁰I nyiahu kaririani tenya o joo, "Lo goru inyini diho icieng ati ida manyu inyini i beluno. O ri ki feita nenge iya ki feita lo Jehu kito lo Nimsi - i feita inyini mejo tungani lo mininga." ²¹O cik Joram o joo, i kubohiti gadigadi nei." Ojo li kolohini, o fwo Joram kabu lo Israel ko Ahazia kabu lo Juda kiti rico Jehu nu iyo gadigadi nenge. I riciti ko inyini nu kof afa lara lo Nabos Jezrilani. ²²Ka lo deu Joram Jehu, i tifi inyini o joo, "I lotu isi to kisiliban Jehu? I nyiahahi Jehu inyini o joo, "O tum kisiliban ngonun aja ka lo rihe lopidingahin ko kilalamita kulo iyang nino Jezebel i bas." ²³I belohino Joram i fe, i lolongu Ahazia o joo diho inyini, "Ara ene ene loha Ahazia!" ²⁴Oto Jehu ko nito kawo nenge ko ngoro Joram lohirci lo kafara, o ruk ngone tau nenge ko urohino katua lo gadigadi nenge. ²⁵O joo Jehu diho Bidkar na lara kalanyunoni lo gadigadi nenge, "To tingu inyini i birohi ene kof afa lara lo Nabos Jezrilani. I yiu lafa lohi faitare nan ko isi to gadigadihin omot lo apa nenge Ahab na lo tenyare LAHITOK ene diho inyini o joo, ²⁶Ngole a deu Nan okoto lo Nabos ko okoto lo tee kunenge.' Tenya lo LAHITOK manyu a co cia nan isi i dum dede to ene kof, tenya lo LAHITOK. Dong jijia, to tingu inyini i birohi na kof, i jifita tenya lo LAHITOK." ²⁷Ka lo deu Ahazia kabu lo Juda tohi na li tiyihino, i fe inyini iya kikoi na lo loro Bet Hagan. Iti rwangaru Jehu inyini i gorita o joo, "I fadeti manyu inyini!" I riafuni inyini to kai lo gadigadi nenge to kikoi na lo loro Gur na lo nyiha ko Ibleam ati i fe inyini many Megido o loo o weihi ijia. ²⁸I yaru karwaak kunenge inyini to gadigadi many Jerusalem o fwoi o nuhahini inyini ko lohitwaha kunenge kwecere nenge to taya lo David. ²⁹Iyo kari lo tomon ko lobito lo Joram kito lo Ahab a rahare Ahazia kabu lo Juda. ³⁰Tona o loo Jehu diho Jezebel. Ka lo ning Jezebel jii, o fik rengo lo konyeha, i kukumahi fofi kulo kue nenge ko deya oleng to lotupulec. ³¹Langun lo rutu Jehu to lokoli i tifi inyini o joo, "I lotu isi to kisiliban, isi Zimri, isi kafadani lo lahitok nino?" ³²O de inyini kai iyo lotupulec ko ki lolongo o joo, "Ngai lo ngon ngati nei? Ngai? O de rei kuna lo gelemori are kode uni kof diho inyini. ³³O joo Jehu, "I birutu inyini kof." Tona i biru icieng inyini kof

manyu i fohohino lobo okoto nenge lohitir ko iyo lakwenyi na lo nyonare icieng inyi to kejuha. ³⁴O loo Jehu katua lo kaji o daha, o mat. O joo inyi, "Ito ric na ngorwani li ficori, manyu ito nuk inyi tonyio ara afa inyi kito lo kabu." ³⁵Ati ojo icieng o fwo o joo o jir ki nuk inyi, ida o rumahini lobo tohi ati koite lo kue nenge, kejuha ko kac kunenge. ³⁶O yite icieng o fwo o rihohi Jehu na lo joo, "Ara ene tenya lo LAHITOK na lo teny Inyi ara iyo karwaani Nenge Elija Tisbeni o joo: To na kof lo ngon Jezril, o dile cia ikureho tyang lo ken lo Jezebel. ³⁷O ri cia ken lo Jezril iya kino to kof iya na kof to Jezril, oto cia lobo tungani ida o tum o heru o joo, 'Ara ene Jezebel.'"

10

¹Tona o ngon afa tee rei keek mietare kulo kaji lo Ahab Samaria. Dong i ger Jehu waragahin o cule iya Samaria, diho kulahitoha kuna lo ngoni Jezril, diho lohitwaha ko diho karicak kulo tee kulo Ahab. O joo inyi, ²"I ngoni ite ko tee kulo lahitok ningi inyia, manyu i ngoni ko gadigadihin ko lakwenyi, kang na li faha ko sangite kiremita. Jijia deu ka lo goru ene waraga diho ite, ³Ito nyumuti na i jir noo, na i cam to kiji lo tee kulo lahitok ningi i fihahi inyi iyo seger lo okabwe lo apa nenge. Ito hati i rem to kaji lo lahitok ningi." ⁴Ati o bangi icieng manyu o joo, "Ka lida kabuno are o tum rem ko inyi, aja hati cia ki tum ohoi?" ⁵Tona o cule kalanyunoni lo kang lo okabwe, lahitok lo taya, lohitwaha ko karicak kulo tee kulo Ahab waraga diho Jehu o joo, "Kira ohoi karwaak kunino manyu ki tiyi cia ohoi lobo tohi keken li teny isi. Ida cia ohoi ki nyumu lobo tungani ara kabu, i tiyo isi tohi na li deu isi i joo o jir." ⁶Oto Jehu ko culahino inyi waraga lo are, o joo, "Ka li ngoni ite ngati nei manyu ki ningo nan, ito ngutu kucei kulo tee kulo lahitok ningi ito hati i fwonu diho nan ene Jezril kiwanyi jii iya ene." Tona orumu tee kulo kabu o ngoni ko kulahitoha kulo taya kuna lo rica icieng keek mietare. ⁷Ka lo goru na waraga, o dumu kuno cio kuna tee kulo kabu ko ngotoro icieng fad keek mietare. O fihhi kucei kuneicieng iyo aduhuhin ko cularu Jezril diho Jehu. ⁸Ka lo goru jayo oto o rihohi Jehu o joo, "Li yauni kucei kulo tee kulo kabu." Oto Jehu o cik icieng o joo, "I furohiti icieng fajihit are lokoli lo taya i tongo ijia many kiwanyi." ⁹Kiwanyi nenge o loo Jehu o woita ketemoni lo cio oto o joo, "I ru ite ko kupal. Ara ngole nan la vita lahitok nei a fade inyi, ati ngai li fade kuno?" ¹⁰Ito yen bo dong jimitan o ru lobo tenya lo teny LAHITOK to kaji lo Ahab cia lo doi kof. Li tiyi LAHITOK lafa tenya lo teny Inyi ara iyo karwaani Nenge Elija. ¹¹Oto Jehu ko ki fadaru cio fad kuna lo tong kaji lo Ahab to Jezril ara lobito ko cio kulahitoha kunenge, morot kunenge kuna i nyihaha ko kadwarak kunenge ida o ngerihi lobo o fur. ¹²O woju dong Jehu ko loro iya Samaria. Ojo o goru Bet Eked lo katibalak ¹³i ric inyi ko kude kajieba kulo Ahazia kabu lo Juda ko ki tiffia icieng o joo, "Oho ngai ite?" O joo icieng, "Kira ohoi lokajieba kulo Ahazia, manyu ki fwonu ohoi fonyo cio kulo kaji lo kabu ko lo iyang nenge." ¹⁴O rihohi Jehu cio kunenge o joo, "I niefutu icieng lo waraje." Oto ko ki niefunoti icieng lowaraje ko ngotohinoti icieng o nyiha ko itibi lo Bet Eked icieng keek ongon ko are, ida inyi i ngohi lobo o fur. ¹⁵Langun li ngohi inyi na faji o lotu i ric ko Jehonadab kito lo Rekab na lorumu o lotuno kiti rico inyi. O fony Jehu inyi ko jimitan diho inyi, "I ngon isi ara lobito ko nan iya na la ngonore nan ko isi?" I nyiahahi Jehonadab o joo, "A ngon nan." O joo Jehu, "Ka lara jii, ki co nan kana nino." I co inyi oto Jehu o lwak inyi i pihu i rwohu katua lo gadigadi. ¹⁶O joo Jehu, "Ou ko nan i lotu i deu lakaye nei to LAHITOK." Oto inyi i co inyi i fe to gadigadi nenge. ¹⁷Ka lo lotu Jehu Samaria, i fade inyi cio fad kulo kaji lo Ahab kuna lorumu o rihe o tong ijia: O keru icieng i jifita tenya lo LAHITOK na lo teny Elija. ¹⁸Oto Jehu o tubu cio fad ara lobito ko jimitan iro icieng, "I rwaa afa Ahab Baal gaa, i rwaa cia Jehu inyi o gal. ¹⁹Jijia ito tubu kamocak kulo Baal fad, karwaak kunenge ko kadwarak kunenge fad, ito de jimitan o ru lobo lo tong, tonyio a loo nan ki fotohino kiciorita na hitok iyo Baal. Na lida o lotu, ida cia o war." Ati orumu Jehu o labuno icieng tonyio o wahare inyi keroro karwaak kulo Baal. ²⁰O joo Jehu, "I lolongutu tuba na li worarehin Baal." Tona i lolong icieng. ²¹Oto inyi o cule tenya diho Israel fad manyu o fwonu karwaak kulo Baal fad, o ru lobo lo tong oleng. I fut icieng kaji lohiworare lo Baal many to katua many agwala. ²²Manyu o joo Jehu diho karicani lo faji lo kyelani, "I yauno kyelani diho kuno karwaak kulo Baal fad." Oto inyi i yauno kyelani diho icieng. ²³Oto Jehu ko Jehonadab kito lo Rekab o rute katua lo kaji na li worarehin Baal. O joo Jehu diho karwaak kulo Baal, "Ito her kenite manyu i deu jimitan o ru lobo karwaani lo LAHITOK lo ngon ene ko ite, ara karwaak kulo Baal ake." ²⁴Dong o fwo icieng katua ki fotohino ko cira kiciorita. Tona orumu Jehu lo raahi cio keek mietauni oleng ko ene ciha, "Ka li ngohi lobo to kiji ningi kuno cio la fiha nan kac kuningi o fur, ara cia warun nino to warun nenge." ²⁵Langun lo keru Jehu ki fotohino ko cura kiciorita, o rihohi inyi kakurak ko kulahitoha kulo karemok o joo, "I fwo katua i fadete icieng, ke co lobo o fur." Dong i fade icieng icieng to ngalem latubot. I biru kaririak ko kulahitoha kulo karemok kenite kulo cio kuna lo wei oleng oto hati ko rutoro kudule to kaji lo Baal. ²⁶O tinguno icieng moru na liti dwara to katua lo kaji lo Baal ko curahino. ²⁷O bore icieng moru na liti dwara lo Baal ko bunyoro kaji lo Baal, manyu li tiyore afa cio ara kinotore ko jijia. ²⁸Tona o keru Jehu ki wora lo Baal to Israel. ²⁹Oto hati, ida inyi i belo to kupal lo Jeroboam kito lo Nabat na li co inyi Israel i tiyi na lara ki wora lopidingahin dahab kulo kacau kuna lo fik inyi Betel ko Dan. ³⁰O joo LAHITOK diho Jehu, "Tonyio li keru isi ki tiyo tohi na lo jir to konyeha Kunei otoc manyu i tiyi kaji lo Ahab sangite kuna lorumu Nan a wak ki tiyo, i tongohino cia lotataha kunino iyo seger lo okabwe lo Israel many iyo koviangiti lo ongon." ³¹Ati ida Jehu o tun rica cik lo LAHITOK Lobanga lo Israel to tau nenge fad, ida inyi i belo to kupal lo Jeroboam na li co inyi Israel i tiyi. ³²To kunu faritin i ciak LAHITOK ki tonga kof lo Israel. O lanyu Hazael cio kulo Israel to kofikofi kuneicieng fad, ³³ngati lo okangere lo Jordan to kof lo Gilead fad (Kof lo Gad, Reuben, ko Manase), many to Aroer na lo ngon tode lo kare lo Arnor Gorge ara Gilead ko Basan. ³⁴Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehu kunakude ko sangite pili kuna li tiyi inyi ko ticitici kuna lo teny inyi fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ³⁵I yoma Jehu ko lohitwaha kunenge manyu o nuhahini Samaria. Manyu o luny kito nenge Jehoahaz faji nenge ara kabu. ³⁶Karihin kuna lo lanyunore Jehu Israel ara kabu to Samaria ara keek are ko mietauni.

11 ¹v1 Ka lo deu Asalia ngoto Ahazia jimitan lo wei kito nenge, o sodoro inyi keruno kaji lo okabwe fad. ²Ati o dumu Jehoseba kito lo kabu Jehoram kaneece lo Ahazia Joas o kokole to kiji lo tee kulo kabu kuna li fadaroti, i duhahi inyi. O dumu inyi ko kanafani nenge i duhahi kudule logetore lo kaji to ketemoni lo Asalia, tona ida dong i fadari inyi. ³I wasihi inyi ki duha ko kanafani nenge kaji lo LAHITOK to karihin ile kuna lo lanyunore Asalia kof. ⁴Iyo kari lo mietare o tubu Jehoyada kulahitoha kulo karemok kuna lo lanyu cio mia lobito, cio kulo Kari ko kaririak i co icieng o fwonu diho inyi kaji lo LAHITOK. O fik inyi ciharu ko icieng, i co icieng i buti to kaji lo LAHITOK. Oto hati ko ki totorohino icieng kito lo kabu. ⁵O cik icieng o joo, "Tohi na lo jir ite i tiyi inyi ene; Ite kuna li ngoni olehi uni kuna li fworo ki tiyo to Sabit - lobito lo uni ningi kuna li riria kang lo okabwe, ⁶lobito lo uni to lokoli lo Sur ko lobito lo uni kifwongi lo kaririak kuna lo ngon iyo kiriria kaji lo Lobanga." ⁷manyu ite kuna li ngoni iyo olehi are kulangun li sararita to Sabit o jir ite fad i riria kaji lo Lobanga to kabu. ⁸Ito waitati to parun ningi i rit kabu ite lobito lobito ko kiremita kac kuningi. Lobo tungani lo lotu inyia li ngonore ite o jir i fadari. Ito ngon tang ko kabu fajihit fad kuna lo loro inyi. ⁹I tiyi kuna kulahitoha kulo olehi kulo mia iya na lo cik Jehoyada token. O dumu lobito lobito cio kunenge kuna orumu lo fworo tic to Sabit ko kuna li sararu ko fwonuno diho Jehoyada kadwarani. ¹⁰Oto inyi ko ki cwara kulahitoha feria ko buhuno kulafa lara kulo kabu David manyu kuna lorumu o ngoni kaji lo LAHITOK. ¹¹O woita kaririak ko sangite kiremita kac kuneicieng i rit kabu o nyiha ko ciali ko kaji lo Lobanga many to ngati lo orof many ngati lo kai lo kaji lo Lobanga. ¹²I yauno Jehoyada kito lo kabu ko fiha tahi kue nenge; i ciori inyi igerit lo buk lo cik ko tulohino inyi ara kabu. O twei inyi manyu o nang cio kac manyu i gorori o joo, "To war jiik kabu!" ¹³Ka lo ning Asalia kigor lo kaririak to kaji lo Lobanga, o loo inyi iyo cio kaji lo Lobanga. ¹⁴O de inyi ko deuno kabu o woita o nyiha ko wiriti iya langun liti dwararehin. O woita afa kulahitoha ko turena o nyiha ko kabu manyu o kwama afa cio kulo kof pili o kutati turena. Oto Asalia ko cira kyelani kunenge i gore o joo, "Rujo lo okabwe! Rujo lo okabwe!" ¹⁵O rihohi kadwarani Jehoyada kulahitoha kulo olehi mia kuna lo lanyu karemok o joo, "I yaunoti inyi to kiji kulo ipariti oleng, manyu i fadeti lobo tungani li jifita inyi." Tonyio orumu kadwarani lo joo, "O jir ida i fadahini inyi kaji lo LAHITOK." ¹⁶Tona i niefu icieng inyi, ojo inyi o goru langun faji lo rutoritare lakwenyi kang lo okabwe ko ki fadahinoti inyi inyia. ¹⁷Jehoyada ko fiha ciharu kiji lo LAHITOK ko kabu ko cio fad jimitan ara dong cia icieng cio kulo LAHITOK faritin fad. O fik manyu inyi ciharu kiji lo kabu ko cio. ¹⁸O fwo cio kulo kof fad kaji na li worarehin Baal ko bunyoro. O bore icieng cialito ko lopidingahin ko ki fadaru Matan na lara kadwarani lo Baal ketemoni lo cialito. Oto kadwarani Jehoyada ko kiti parahino kaririak kaji lo LAHITOK. ¹⁹I yaru inyi kulahitoha kuna lo lanyu karemok mia, cio kulo Kari, kaririak ko cio kulo kof fad oto hati ara lobito o fwori i yauni kabu to kaji lo LAHITOK ko fworoti kang lo okabwe o rutori ara lokoli lo kaririak. I tongohino dong kabu faji nenge kai lo seger lo okabwe. ²⁰O kwama cio kulo kof fad manyu o rye taya fad tonyio li fadari Asalia to ngalem to kang lo okabwe. ²¹Ara afa karihin kulo obolare lo Joas mietare na la rahare inyi kabu i ciahare lanyuno.

12 ¹To kari lo mietare lo Jehu, ara Joas kabu manyu o lanyu inyi kof to Jerusalem to karihin keek ongon. O bara afa karana lo ngotenge Zibia, ara afa inyi lo Beerseba. ²I tiyi Joas tohi na i jir to konyeha kulo LAHITOK to karihin fad Kun li singare kadwarani Jehoyada inyi. ³Oto hati ida afa o dumari fajihit kuna i tedoho; o sodoro cio ki ftohita kiciorita ko kiti furo iheru ijia. ⁴O joo Joas diho kadwarak, "Ito tubu robia fad kuna li yaunitati ara kiciorita na i nyu kaji lo LAHITOK - robia kuna lo sofuni to kikenana lo cio, robia kuna li cwarati o dumarehin kibutia ko robia kuna li tongo ara kiciorita to kwama kaji lo Lobanga. ⁵I ngohi kadwarak fad to rumu kuno robia diho karicak kulo robia ito hati i tiyore kiti ngejuho fajihit kuna li palaru to kaji lo Lobanga." ⁶Ati many iyo kari lo keek are ko uni lo Joas o rihe kadwarak ida iti ngejuk kaji lo Lobanga. ⁷Dong tona i lolongu Joas kadwarani Jehoyada ko kadwarak kunakude manyu i tifi icieng, "Nyio ida ite iti ngejuho fajihit kuna li palaru to kaji lo Lobanga? Ke rihe i dumu kude robia diho karicak kulo robia ati i cwarahiti iti ngejuhorehin kaji lo Lobanga." ⁸I ruk kadwarak jimitan ida cia icieng ki rihe kiti sofo robia iyo cio manyu ida cia icieng kiti ngejuk kaji lo Lobanga to kenite kuneicieng. ⁹O dumu kadwarani Jehoyada sanduk ko tulo kue nenge, o fihahi kalele lo ciali to ngati lo iteten ka lo rutoro cio kaji lo Lobanga. O fihahi kadwarak kuna li riria agwala robia fad kuna li yaunitati kaji lo LAHITOK. ¹⁰To faritin fad ka lo deu icieng jimitan lo boreng robia to katua lo na sanduk, o lotu kageroni lo robia kulo kolo okabwe ko kadwarani lahitok i ken robia kuna li yaunitati kaji lo LAHITOK ko fiha katua lo ogogori. ¹¹Langun lo yeniti wel lo robia, i ciorihicieng diho kuna lo nyumuni deya tic lo kaji lo Lobanga. To kuna robia o dum icieng cio kuna li tiyo kaji lo Lobanga; kagurok ko kaduhok, ¹²kafahak ko kaciebak kulo morutok. I nyiangu icieng bauhin ko morutok kuna li ciebbuni i faharehin kaji lo Lobanga, ko dumare kunakude ticitici fad li tiyi lo kaji lo Lobanga. ¹³Kuna robia li yauni kaji lo Lobanga ida afa i dongunorehin beseni kulo rial, kingutita kulo fofi kulo lomo, ilebuha kirwacita, turena kode lobo tohi li kukumunitati to rial kode dahab kulo kaji lo LAHITOK; ¹⁴o dumahini afa diho katiyok kuna li tiyore kiti ngejuho kaji lo Lobanga. ¹⁵Ida afa icieng i tifia kititima diho kuna cio li co icieng robia o dumare katiyok tonyio i tiyi icieng to kigenoro na i fut. ¹⁶Ida afa i yauni robia kulo kiciorita lo loguce kode kiciorita lo kupal kaji lo LAHITOK; ara afa kuna robia kulo kadwarak. ¹⁷To kuna faritin o loo Hazael kabu lo Aram iti rem Gas i talu, oto hati i belo kiti remo Jerusalem. ¹⁸Ati o dumu Joas kabu lo Juda sangite kuna i nyuji fad kuna liti ngade lohithwaha kunenge; Jehosapat, Jehoram ko Ahazia kuna lorumu ara kabuno kulo Juda ko kiciorita kuna liti ngade inyi token ko dahab fad na to rumuno loricare kulo ibariti kulo kaji lo LAHITOK ko kulo kang lo okabwe ko cularu diho Hazael kabu lo Aram na dong lo lotu i ngad to Jerusalem. ¹⁹Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Joas kunakude ko tic na li tiyi inyi fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ²⁰I vit kulahitoha kulo karemok kunenge inyi o fwonu i fadahini inyi Bet Milo to kikoi na lo loro Sila. ²¹Ara afa kunu

kulahitoha li fade inyi oho Jozabad kito lo Simeas ko Jehozabad kito lo Somer. O wei inyi manyu o nuhahini ko lohithwaha kunenge taya lo David, manyu o luny kito nenge Amazia faji nenge ara kabu.

13 ¹To kari lo keek are ko uni lo Joas kito lo Ahazia kabu lo Juda ara Jehoahaz kito lo Jehu kabu lo Israel to Samaria manyu o lanyu inyi to karihin tomon ko mietare. ²I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK to ki jifita kupal lo Jeroboam kito lo Nabat na li co inyi Israel i tiyi manyu ida inyi i belo iyo icieng. ³Dong o nok kilongo lo Lobanga iyo Israel manyu to karihin beciek i ngohi Inyi icieng iyo lanyuno lo Hazael kabu lo Aram ko lo kito nenge Ben Ben-Hadad. ⁴Tinyia o tak Jehoahaz kisisio lo LAHITOK manyu o ning LAHITOK inyi tonyio o deu Inyi koditi na li donyore kabu lo Aram Israel to na i gol. ⁵I co LAHITOK kalwahani diho Israel oto icieng o lahuno iyo lanyuno lo Aram. Dong o manya cio kulo Israel kangite kuneicieng iya lafa lo manyitarehin berien. ⁶Ati ida icieng i beloro to kupal lo kaji lo Jeroboam na li co inyi Israel i tiyi o sodoro icieng iyo na kupal, manyu i wasihi wiriti lo Asera woita taya lo Samaria. ⁷O ru kude saye lo tong iyo karemok kulo Jehoahaz, ara afa kuna lo tong karemok to lakweny keek miet, gadigadihin tomon ko karemok kulo kejuha alifi tomon tonyio lo keru kabu lo Aram kude i co icieng o ri iya fur to kilongoni. ⁸Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehoahaz kunakude ko sangite fad kuna li tiyi inyi ko kuna lo tenu inyi, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ⁹I yoma Jehoahaz ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi Samaria. O luny kito nenge Jehoas faji nenge ara kabu. ¹⁰To kari lo keek uni ko mietare lo Joas kabu lo Juda, ara Jehoas kito lo Jehoahaz kabu lo Israel to Samaria, manyu o lanyu inyi to karihin tomon ko ile. ¹¹I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK manyu ida i belo iyo kupalipali kulo Jeroboam kito lo Nabat kuna li co inyi Israel i tiyi; o sodoro inyi iyo icieng. ¹²Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehoas Kunakude, sangite kuna li tiyi inyi ko kuna lo tenu inyi ara lobito ko remun nenge ko Amazia kabu lo Juda, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ¹³I yoma Jehoas ko lohithwaha kunenge manyu o luny kito nenge Jeroboam kai lo seger lo okabwe. O nuhahini Jehoas Samaria ko kabuno kulo Israel. ¹⁴Tona orumu Elisa lo mwai na mwai lo lotu i fade inyi. O loo Jehoas kabu lo Israel waja inyi ko ki cira o joo, "Apa nei! Apa nei! Gadigadihin ko karemok to lakweny kulo Israel!" ¹⁵O joo Elisa diho inyi, "To dumu kawo ko ngonecio." I tiyi inyi jii. ¹⁶O rihohi Elisa kabu lo Israel o joo, "To tek kawo to kana nino." Ka lo dumu inyi, o fik Elisa kac kunenge iyo kac kulo kabu. ¹⁷O joo inyi, "To nga lotupulec lo ngati lo okangere." O nga inyi, o joo Elisa, "To ngor!" Oto inyi o ngor. O tul Elisa o joo, "Ngone lo lanyuno lo LAHITOK, ngone lo lanyuno lo kof lo Aram! I keru cia isi cio kulo Aram to Apek." ¹⁸Tinyia o joo inyi, "To dumu ngonecio," manyu o dumu kabu icieng. O rihohi Elisa inyi o joo, "To ngor kof." O ngor inyi kof kakeny uni iti cungohi. ¹⁹I longojihi tungani lo Lobanga inyi o joo, "Jii adi isi i ngor kof kakeny miet kode ile, ito adi isi ko lanyuno Aram manyu iti sara inyi tur. Ati jijia i lanyu cia isi inyi kakeny uni keken." ²⁰O wei Elisa o nuhahini. Dong o fwonunita orumu kakatak kulo Moab kof to tahati fad. ²¹Tolobo orumu cio kulo Israel i toyo lobo tungani o wahiti nuha, oto icieng o deu ilulung lo kakatak oto icieng ko ki birohino ken lo na tungani kaweyani tula lo Elisa. Ojo ken lo na tungani i wei o tir koi kulo Elisa jii, na tungani ko waruno ko wojuno o woita to kejuha kunenge. ²²Iti joria afa Hazael kabu lo Aram cio kulo Israel to karihin kulo okabwe lo Jehoahaz fad. ²³Ati i nief afa kisa LAHITOK to icieng manyu o de icieng to mehino manyu i totor kiriria to icieng to ciharu nenge ko Abraham, Isako ko Jakob. Ko jijia ida orumu Inyi i ruk keruno icieng kode ki fuharu icieng to ketemoni Nenge. ²⁴O wei Hazael kabu lo Aram manyu o luny kito nenge Ben-Hadad faji nenge ara kabu. ²⁵Oto hati Jehoas kito lo Jehoahaz i nyiahu diho Ben-Hadad kito lo Hazael kangite Kulafa li tale Hazael iyo apa nenge Jehoahaz. O lanyu Jehoas inyi kakeny uni tona i nyiahu inyi kangite kulo Israel.

14 ¹Iyo kari lo are lo Jehoas kito lo Jehoahaz kabu lo Israel, i ciak Amazia kito lo Joas kabu lo Juda lanyuno. ²Ara afa karihin kulo obolare nenge keek are ko miet na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin keek are ko mietangon. O bara afa karana lo iyang nenge Jehoadan, ara afa inyi lo Jerusalem. ³I tiyi afa inyi tohi na i cam to konyeha kulo LAHITOK ati ida ara iya na li tiyi apa nenge David. Iyo sangite fad i jif inyi kikoi lo apa nenge Joas. ⁴Oto hati ida afa lo dumari fajihit kuna i tedoho; o sodoro cio ki fotohita kiciorita ko kiti furo iheru ijia. ⁵Langun li nief inyi okabwe otoc i fade inyi kulafa kulahitoha kulo karemok li fade apa nenge kabu. ⁶Ati ida inyi i fade tee kulo kuna kafadak i jifita tohi na li gero iyo buk lo cik lo Moses faji na lo tenyare LAHITOK o joo, "O jir ida i fadari apaicio to kupal lo tee kode tee to kupal lo apaicio, o jir lobito lobito o wei to kupal nenge token nenge." ⁷Inyi afa lo lanyu cio kulo Edom alifi tomon to ridat lo Balang manyu i niefu Sela to rem iti barihi o joo Joksel karana na li wasihi ko elefar. ⁸Oto Amazia o cule tenya diho Jehoas kito lo Jehoahaz kito lo Jehu kabu lo Israel ara na lo duso inyi o joo, "Ou nga ricoto nan ko isi rem." ⁹Ati i nyiahahi Jehoas kabu lo Israel kabu lo Juda o joo, "O cule afa gerecati to Lebanon tenya diho ciani lo Cedar to Lebanon o joo, 'I cwara kito karioni nino diho kito nei retoni ara ngorwani.' Tinyia o lotu tyang na i ngere to Lebanon o nyone gerecati." ¹⁰Li lanyu isi Edom dede inyi na li pufa jijia isi. To rumu deyo to lanyuno nino ati i tongo kang! Nyio i tahita isi kidak na cia li yauno uroro nino ko lo Juda manyu ce." ¹¹Oto hati Amazia o beru ningo, dong i burahino Jehoas kabu lo Israel rem. I ric icieng rem ko Amazia to Bet Semes to Juda. ¹²O lanyu Israel Juda manyu i fe tungani tolobito tolobito kalenge. ¹³I niefu Jehoas kabu lo Israel Amazia kabu lo Juda kito lo Joas kito lo Ahazia to Bet Semes. Tinyia o loo Jehoas Jerusalem ko gila kiwata lo Jerusalem to lokoli lo Ephraim many lokoli lo Rukun faji na lo tum karitun nenge yadi mia are kulu. ¹⁴I yaru inyi dahab ko rial fad ko sangite fad to kaji lo LAHITOK ko kuna lo rumuno to loricare lo ibariti to kang lo okabwe. I niefu manyu inyi cio mabusi ko yitoro iya Samaria. ¹⁵Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehoas kunakude, tohi na li tiyi inyi ko kuna lo tenu inyi ara lobito ko rem nenge ko Amazia kabu lo Juda, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ¹⁶I yoma Jehoas ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi Samaria ko kabuno kulo Israel. Manyu o luny kito nenge Jeroboam faji nenge ara kabu. ¹⁷O many Amazia kito lo Joas kabu lo Juda karihin tomon ko miet to kifwongi lo wei lo

Jehoas kito lo Jehoahaz kabu lo Israel. ¹⁸Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Amazia kunakude, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ¹⁹I vitati inyi to Jerusalem manyu i fe inyi iya Lacis ati o culari cio omot nenge Lacis o fwo i fadahi inyi ijia. ²⁰I nyiahuni inyi to lakweny o fwonu o nuhahini Jerusalem ko lohithwaha kunenge taya lo David. ²¹Oto cio kulo Juda fad ko dumuno Azaria na orumu lara karihin kulo obolare nenge tomon ko ile ko fihahino ara kabu faji lo apa nenge Amazia. ²²Inyi afa liti ngejuk ki faha Elas manyu i nyiahu inyi iya Juda langun li yoma Amazia ko lohithwaha kunenge. ²³Iyo kari lo tomon ko miet lo Amazia kito lo Joas kabu lo Juda, i ciak Jeroboam kito lo Jehoas kabu lo Israel rahun kabu to Samaria manyu o lanyu inyi to karihin keek ongon ko lobito. ²⁴I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK manyu ida i beloro to kupalipali kulo Jeroboam kito lo Nabat kuna li co inyi Israel i tiyi. ²⁵Inyi afa li nyiahu lohikorihi kulo kof lo Israel to Lebo Hamas many Nam na lo ngon ngati lo Arba i jifita tenya lo LAHITOK Lobanga lo Israel, na lo teny ara iyo karwaani Nenge Jona kito lo Amitai kamocani na lo lotu to Gas Heper. ²⁶Orumu LAHITOK lo deu kidak na hitok na lo deu cio kulo Israel opiihin ko kuna i lahaha ara lobito, o ru orumu lobo tungani ngo lwak icieng. ²⁷Manyu tona lo rihe LAHITOK ida lo joo a fufuse cia Inyi karana lo Israel to fotiri lo kai, o lwahu Inyi icieng ara kana lo Jeroboam kito lo Jehoas. ²⁸Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jeroboam kunakude, ko sangite fad kuna li tiyi inyi ko tenuno lo remita kunenge ara lobito ko koditi na li nyiahunore inyi iyo Israel Damasko ko Hamas kuna lo fwonu ara kulo Juda, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ²⁹I yoma Jeroboam ko lohithwaha kunenge, kabuno kulo Israel. Manyu o luny kito nenge Zakaria faji nenge ara kabu.

15

¹Iyo kari lo keek are ko mietare lo Jeroboam kabu lo Israel, i ciak Azaria kito lo Amazia kabu lo Juda lanyuno. ²Orumu karihin kulo obolare nenge ara tomon ko ile na la rahare inyi kabu manyu o lanyu to Jerusalem to karihin keek miet ko are. O bara afa karana lo iyang nenge Jekolia, ara afa inyi lo Jerusalem. ³I tiyi afa inyi tohi na i jir to konyeha kulo LAHITOK iya na afa li tiyore apa nenge Amazia. ⁴Oto hati ida afa lo dumari fajihit kuna i tedoho, o sodoro cio ki fotohita kiciorita ko kiti furo iheru ijia. ⁵O bok LAHITOK kabu to mwai lo talulu many far lo wei nenge manyu i tongo inyi kaji na lo poloro. Josam kito lo kabu afa li nief kang lo okabwe manyu o lanyu cio kulo kof. ⁶Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Azaria kunakude ko sangite kuna li tiyi inyi fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ⁷I yoma Azaria ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini tang ko icieng taya lo David. Manyu o luny kito nenge Josam faji nenge ara kabu. ⁸Iyo kari lo keek uni ko mietauini lo Azaria kabu lo Juda, Ara Zakaria kito lo Jeroboam kabu lo Israel to Samaria manyu o lanyu inyi to ifahit ile. ⁹I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya lafa li tiyore katemitak kunenge, ida afa inyi i beloro to kupalipali kulo Jeroboam kito lo Nabat kuna li co inyi Israel i tiyi. ¹⁰I vita Salum kito lo Jabes Zakaria, i burahino inyi to ketemoni lo cio i fade inyi ko lunyon faji nenge ara kabu. ¹¹Ticitici kulo okabwe lo Zakaria kunakude i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel. ¹²Dong tenya lo LAHITOK lafa lo teny diho Jehu lo lotu iti futa na lo joo, "I tongo cia lotataha kunino iyo seger lo okabwe lo Israel many kofianga lo ongon." ¹³O lotu Salum kito lo Jabes ara kabu lo Israel iyo kari lo keek uni ko mietangon lo Uzia kabu lo Juda manyu o lanyu inyi to Samaria to ofa lobito. ¹⁴Tinyia o loo Menahem kito lo Gadi to Tirza iya Samaria, i burahino inyi Salum kito lo Jabes to Samaria i fade inyi ko lunyon faji nenge ara kabu. ¹⁵Ticitici kulo okabwe lo Salum kunakude ko kivita na lo rik inyi, i gero iyo buk lo irejiti lo kabuno kulo Israel. ¹⁶To kuna faritin na lo lotunore Manahem to Tirza i burahino inyi rem Tipsa ko kangite kuna li rit inyi to beruno neicieng ngaja lokoliho kuneicieng, i pale inyi Tipsa manyu o gwak koceheri kulo ngorwo kuneicieng kafongak fad. ¹⁷Iyo kari lo keek uni ko mietangon lo Azaria kabu lo Juda, ara Manahem kabu lo Israel manyu o lanyu inyi to Samaria to karihin tomon. ¹⁸I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK. To karihin kulo okabwe nenge fad, ida afa inyi i belo to kupalipali kulo Jeroboam kito lo Nabat, kuna li co inyi Israel i tiyi. ¹⁹Oto Pul kabu lo Asiria ko ki burahino kof, manyu i co Manahem inyi taleni alif lobito kulo rial lo rumuno lwaha nenge ko kiti golo lanyuno nenge iyo okabwe. ²⁰Iti sofuo Manahem kuno robia iyo cio kulo Israel. O jir tungani kabarani fad o sofuo sekeli keek miet kulo rial o jir i ciori kabu lo Asiria, oto kabu lo Asiria ko ki ngadaru ida o rihe i tongo kof lo Israel. ²¹Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Manahem kunakude ko tic na li tiyi inyi fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ²²I yoma Manahem ko lohithwaha kunenge. Manyu o luny kito nenge Pekahia faji nenge ara kabu. ²³Iyo kari lo keek miet lo Azaria kabu lo Juda, ara Pekahia kito lo Manahem kabu lo Israel to Samaria manyu o lanyu inyi to karihin are. ²⁴I tiyi Pekahia rohojun to konyeha kulo LAHITOK. Ida afa inyi i belo iyo kupalipali kulo Jeroboam kito lo Nabat kuna li co inyi Israel i tiyi. ²⁵I vit lobo lahitok nenge Peka kito lo Remalia inyi. I yaru inyi cio kulo Gilead keek miet ko inyi, i fade inyi Pekahia ara lobito ko Argob ko Arie to lohiyomare lo kaji lo okabwe to Samaria. Dong i fade Peka Pekahia ko lunyon faji nenge ara kabu. ²⁶Ticitici kulo okabwe lo Pekahia kunakude ko tic nenge fad, i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel. ²⁷Iyo kari lo keek miet ko are lo Azaria kabu lo Juda, ara Peka kito lo Remalia kabu lo Israel to Samaria manyu o lanyu inyi to karihin keek are. ²⁸I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK. Ida afa inyi i belo iyo kupalipali kulo Jeroboam kito lo Nabat na li co inyi Israel i tiyi. ²⁹To karihin kulo Peka kabu lo Israel, o lotu Tiglas Pilesa kabu lo Asiria o dume Ijalon, Abel Bet Maaka, Janoa, Kedes ko Hazor. I yaru inyi Gilead ko Galilea i moru ko kof lo Naptali fad i yaru cio iya Asiria. ³⁰Tinyia i vit Hosea kito lo Ela Peka kito lo Remalia, i burahino inyi i fade ko lunyon faji nenge ara kabu iyo kari lo keek are lo Josam kito lo Uzia. ³¹Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Peka kunakude ko tic na li tiyi inyi fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Israel? ³²Iyo kari lo are lo Peka kito lo Remalia kabu lo Israel i ciak Josam kito lo Uzia kabu lo Juda lanyuno. ³³Ara afa karihin kulo obolare nenge keek are ko miet na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin tomon ko Ile. O bara afa karana lo iyang nenge Jerusa kito lo Zadok. ³⁴I tiyi inyi tohi na lo cam to konyeha kulo LAHITOK iya na li tiyore apa nenge Uzia.

³⁵Oto hati ida afa lo dumari fajihit kuna i tedoho, o sodoro afa cio ki fotohita kiciorita ko kiti furo iheru ijia. Iti ngejuk Josam ki faha lokoli lo kai lo kaji lo LAHITOK. ³⁶Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Josam kunakude ko tic na li tiyi iny fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ³⁷To kunu faritin i ciak LAHITOK culahino Rezin kabu lo Aram ko Peka kito lo Remalia kiti joria Juda. ³⁸I yoma Josam ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini iny ko icieng taya lo David, taya lo apa nenge. Manyu o luny kito nenge Ahaz faji nenge ara kabu.

16 ¹Iyo kari lo tomon ko mietare lo Peka kito lo Remalia, i ciak Ahaz kito lo Josam kabu lo Juda lanyuno. ²Ara afa karihin kulo obolare lo Ahaz keek are na la rahare iny kabu manyu o lanyu iny to Jerusalem to karihin tomon ko ile. Ida afa iny i tiyi tohi na lo cam to konyeha kulo LAHITOK iya apa nenge David. ³I jif iny kikohin kulo kabuno kulo Israel many i fotohi kito retoni nenge ara kiciorita locurat to kima, i tiyo ticitici kuna i boti kulo kulafa misihi li fuhe LAHITOK to ketemoni lo Israel. ⁴I fotohita iny kiciorita manyu iti furo iheru fajihit kuna i tedoho kai lo dongecio ko fotiricok kulo cianitok kuna i gagaiho fad. ⁵Tinyia o lotu Rezin kabu lo Aram ko Peka kito lo Remalia kabu lo Israel o fwor kiti remo Jerusalem i riti Ahaz ati ida icieng o lanyu iny. ⁶To kuna faritin, i nyiahu Rezin kabu lo Aram Elas ara lo Aram to ki fuharu cio kulo Juda to ijia. O fwo dong cio kulo Edom Elas o manyati ijia ko elefar. ⁷O cule Ahaz tenya diho Tiglas Pileasa kabu lo Asiria o joo, "Ara nan karwaani nino ko katiyoni ara lobito ko isi, ou ki lwahu nan to kana lo kabu lo Aram ko lo kabu lo Israel kuna lohiti remo nan." ⁸Manyu o dumu Ahaz rial ko dahab kuna lo rumuno kaji lo LAHITOK ko lohikumare lo ibariti kulo kang lo okabwe ko cularu ara kiciorita diho kabu lo Asiria. ⁹I ruk kabu lo Asiria ko loro ki burahino Damasko ko ki taluno. I yaru iny cio kulo Asiria kuna lo rumu iny ijia iya Kir ko ki fadaru Rezin. ¹⁰Tinyia o loo kabu Ahaz iya Damasko loro ki rico ko Tiglas Pileasa kabu lo Asiria. O deu iny lobo ciali to Damasko ko cularu kitiririt nenge na li geruni diho kadwarani Uria ko koditi na ngo duhunorehin iny fad. ¹¹Dong o duk kadwarani Uria na ciali i jif kigerit kuna li geru kabu Ahaz to Damasko o keru o rihe kabu Ahaz ida lo yitu. ¹²Ka lo lotu kabu to Damasko o deu iny na ciali ko loro ijia ko ki fotohino kiciorita to kai nenge. ¹³I fotohi iny kiciorita locurat, kiciorita kuna lara ngamang manyu i juhohi kiciorita na lara imatit kunenge ko kiciorita lo kimoraru ko rwacahino okoto kunenge iyo na ciali. ¹⁴Ciali mwalati na lo woita ketemoni lo LAHITOK, i yauno iny to ketemoni lo kaji lo Lobanga to kiji lo na ciali ngejuk ko kaji lo Lobanga ko fiha ngati lo kai lo na ciali ngejuk. ¹⁵I co dong kabu Ahaz ene ciha diho kadwarani Uria o joo, "Iyo ene ciali ngejuk i fotohita kiciorita locurat kulo kiwanyi ko kiciorita kuna lara ngamang kulo kurou, kiciorita locurat kulo kabu ko kiciorita kuna lara ngamang kunenge ko kiciorita locurat kulo cio kulo kof fad ko kiciorita kuna lara ngamang kuneicieng ko kiciorita imatit kuneicieng. To rwacahi iyo ene ciali okoto lo kiciorita locurat fad ko kulo kikumiti. Ati a tiyore cia nan na ciali mwalati ara lo tahitare ki totodo." ¹⁶Manyu i tiyi kadwarani Uria iya na lo cik kabu Ahaz token. ¹⁷O ngode kabu Ahaz mwala kuna i tadaha ko dumaru beseni to kai lo gadigadihin. O dume manyu iny nam to kai lo mongi kuna lo tirore iny ko tirohino kai lo moru. ¹⁸O dume manyu iny rifarifa lo Sabit na li fahahini kaji lo Lobanga ko dumaru lorutitare lo okabwe na lo ngon oleng to kaji lo LAHITOK to kiwora kabu lo Asiria. ¹⁹Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Ahaz kunakude ko tohi na li tiyi iny, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ²⁰I yoma Ahaz ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini ko icieng taya lo David. Manyu o luny kito nenge Hezekia faji nenge ara kabu.

17

¹Iyo kari lo tomon ko are lo Ahaz kabu lo Juda, ara Hosea kito lo Ela kabu lo Israel to Samaria manyu o lanyu iny to karihin mietangon. ²I tiyi iny rohojun to ketemoni lo LAHITOK ati ida ara iya kabuno kulo Israel kuna li tem diho iny. ³O lotu Salmanesar kabu lo Asiria ki burahino Hosea kiti remo na lorumu ara katiyoni ara lobito ko Salmanesar manyu o sofo mocoro diho iny. ⁴Ati o lotu kabu lo Asiria o rumu o joo i tongo Hosea ara katutuboni tonyio orumu iny lo cule tenya diho So kabu lo Ijipt manyu lida o sofo mocoro diho kabu lo Asiria iya na orumu li tiyititare kari kari. Tona dong i niefu Salmanesar iny ko fihahino mabus. ⁵O rut kabu lo Asiria kof fad i dororo iya Samaria o loo i rit taya to karihin uni. ⁶Iyo kari lo mietangon lo Hosea i niefu kabu lo Asiria Samaria ko ki yaru cio kulo Israel iya Asiria o loo o fik icieng Hala to Gozan na lo ngon kalele lo kare lo Habor ko kangite kulo Medes. ⁷Kuno fad i tiyihino tonyio li pal cio kulo Israel diho LAHITOK Lobanga neicieng na li yauno icieng to kof lo Ijipt iyo lanyuno lo Parao kabu lo Ijipt. I wor icieng lobangahin kude ake ⁸manyu i jifi ticitici kulo misihi kulafa li fuhe LAHITOK to ketemoni neicieng ara lobito ko ticitici kuna li ciak kabuno kulo Israel. ⁹I tiyi cio kulo Israel sangite lo lit kuna lida o cam diho LAHITOK Lobanga neicieng. Many to kajihit icadohi kulo kangite kuneicieng many kucei kulo dongecio o fik icieng fajihit kuna i tedoho to kangite kuneicieng fad. ¹⁰I cidohi icieng morutok kulo iti dwar ko wirihin kulo Asera kucei kulo dongecio ko fotirico kulo cianito kuna i gagaiho fad. ¹¹To fajihit kuna i tedoho fad iti furo icieng iheru iya lafa li tiyore misihi kulafa li fuhe LAHITOK to ketemoni neicieng. I tiyi icieng ticitici kuna i rohori kuna liti woju kilongo lo LAHITOK. ¹²I wor icieng lobangahin kileng lo cik LAHITOK o joo, "Ke tiyi kuna sangite." ¹³O sony LAHITOK Israel ko Juda ara iyo kamocak ko kadeyak Kunenge o joo, "I beloti to kikohin kuningi kuna i rohori; Ito ric cihicihi ko isingiti Kunei i jifita cik fad na la cik Nan lohithwaha lo ningo iya na la cihare Nan ara diho karwaak Kunei kamocak." ¹⁴Ati ida icieng o ning manyu o goli moruto iya lafa lohithwaha kuneicieng kulafa lida i geno LAHITOK Lobanga neicieng. ¹⁵O beru icieng kisinga Kunenge manyu o gili ciharu lafa lo fik Inyi ko lohithwaha kuneicieng ko tenyitenyi Kunenge kuna lo sony Inyi icieng lo ki jifita. I jif icieng lopidingahin kuna lo ru faida, icieng manyu ko rahun cio kuna lo ru faida. I tetema icieng misihi kuna li rit icieng kileng lo cik LAHITOK icieng o joo, "Ke tiyo iya na li tiyore icieng." ¹⁶I ngohi icieng cihicihi kulo LAHITOK Lobanga neicieng i kukumuni lopidingahin kuna liti riri ko kacau ko wiriti lo Asera. O gungiti iyo kanger fad manyu i wori Baal. ¹⁷I fotohi icieng tee kuneicieng rei ko kariok to cura. I

ciak icieng kilalamita manyu i bwanati manyu iti lotohini kenite kuneicieng ki tiyo rohojun to konyeha kulo LAHITOK neicieng iti longojitarehin Inyi. ¹⁸Dong i longo afa LAHITOK iyo Israel manyu o dume icieng to ketemoni Nenge. Ara afa imanit lo Juda keken lo tong. ¹⁹Kileng Juda ida afa o ric cik lo LAHITOK Lobanga neicieng, i jif icieng kikohin kuna li ciak Israel. ²⁰Tona dong o beru LAHITOK cio kulo Israel fad, iti gim Inyi icieng manyu i ngohi icieng kac kulo kabelak many i guhe inyi icieng to ketemoni Nenge. ²¹O cire inyi Israel oleng to kaji lo David, o fik icieng Jeroboam kito lo Nabat ara kabu neicieng. O labe Jeroboam Israel oleng to ki jifita LAHITOK manyu i co icieng i tiyi kupal na hitok. ²²I jif cio kulo Israel kupalipali kulo Jeroboam manyu o goritarehin ida i beloroti iyo icieng ²³manyu o dume LAHITOK icieng to longonore Nenge iya na lo cihare Inyi ara diho karwaak Kunenge kamocak. Dong o dumari cio kulo Israel to kof neicieng i yari Asiria manyu o rihe o ngoniti ijia. ²⁴I yauno kabu lo Asiria cio to Babilon, Kusa, Ava, Hamas ko Separvaim ko kiti tongohino icieng kangite kulo Samaria lo lunyio faji lo cio kulo Israel. I yaru icieng kof lo Samaria manyu o manyati kangite kuna lo ngoni ijia. ²⁵Ka li ciak icieng manya ijia ida afa icieng i wor LAHITOK; dong o culu Inyi ngatunyo kiji neicieng oto ngatunyo i fad cio kuna i borengi. ²⁶Tinyia o rihohini kabu lo Asiria o joo, "Kunu cio li yaru isi iti manyahi kof lo Samaria, ida icieng o yen tohi na lo wak Lobanga lo na kof. Lo cule Inyi ngatunyo kiji neicieng kuna lo ngoni ki fada icieng to na i rohoi, tonyio ida icieng o yen tohi na lo wak Inyi." ²⁷Tinyia i co kabu lo Asiria ene ciha, "I ngohi lobo kadwarani bito li niefuno ite to Samaria to yite ki tongo ijia, manyu iti yen icieng cio tohi na lo wak Lobanga lo na kof." ²⁸Dong, o lotu lobito kadwarani lafa li niefari to Samaria ki tongo Betel manyu iti yen icieng kikoi ngi worare icieng LAHITOK. ²⁹Oto hati to ilulung lo misi lobito lobito o ngon orumu ko lobanga neicieng iyo kangite fad kuna lo manya icieng manyu i cidohini icieng kai iyo fajihit kuna i tedoho kulafa lo fik cio kulo Samaria. ³⁰I kukum cio kuna lo fwonu to Babilon Sukos Benos, kulo Kusa i kukum Nergal, manyu kuna lo fwonu to Hamas i kukum Asima, ³¹cio kulo Avi Nigbas ko Tartak, manyu cio kulo Separvaim o cura tee kuneicieng iyo kima ara kiciorita iyo Adramelek ko Anamelek lobangahin kulo Separvaim. ³²I wora icieng LAHITOK ati o nyumu manyu icieng koditi kulo cio fad kuneicieng lo ki tiyo diho icieng iya kadwarak kulo tifinehin to fajihit kuna i tedoho. ³³I wora icieng LAHITOK ati i rwaa manyu icieng lobangahin kuneicieng i jifita iti dwari kulo kuna li yaunorehin icieng. ³⁴Ko elefar o goritare icieng kulafa ticitici kuneicieng kulo berien. Ida icieng kode i wora LAHITOK kode i jifita isingiti ko ifahiti, cik kode cihicihi kulafa li co LAHITOK lotataha kulo Jakob lafa liti barahi Inyi o joo Israel. ³⁵Ka lo fik afa LAHITOK ciharu ko cio kulo Israel, o cik icieng o joo, "Ke wor lobangahin kunakude, kode i gung diho icieng, i rwaa icieng kode i fotohita kiciorita diho icieng." ³⁶Ati LAHITOK na lohi yauno ite to kof lo Ijipt to golun na hitok ko to kana na i lotir, Inyi lo cam ite ki wora. Diho Inyi o jir ite i gung manyu diho Inyi o jir ite i fotohi kiciorita kuningi. ³⁷O jir ite i gol tiktik rica kisingiti ko tenyitenyi, cik ko cihicihi kuna li ger Inyi diho ite. Ke wor lobangahin kunakude. ³⁸Ke luluoro ciharu na la fik Nan ko ite, ke wor lobangahin kunakude. ³⁹I lany i worati LAHITOK Lobanga ningi; ara Inyi cia lohi lwahu ite to kac kulo merok kuningi pili." ⁴⁰Ida icieng o ning, oto hati, o gorohini diho kuna ticitici kuneicieng ongoro. ⁴¹Kileng orumu kuno cio i wora LAHITOK, i rwaa afa icieng lopidingahin kuneicieng. Ko elefar o sodoro tee kuneicieng ko lotataha kuneicieng ki tiyo iya lafa li tiyore lohithwaha kuneicieng.

18

¹Iyo kari lo uni lo Hosea kito lo Ela kabu lo Israel, i ciak Hezekia kito lo Ahaz kabu lo Juda lanyuno. ²Orumu inyi ara karihin kulo obolare nenge keek are ko miet na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin keek are ko mietangon. O bara afa karana lo iyang nenge Abija kito lo Zakaria. ³tiyi afa inyi tohi na i jir to konyeha kulo LAHITOK iya na afa li tiyore apa nenge David. ⁴O dume inyi kuna fajihit i tedoho, o bore morutok kuna i dwari manyu o ngode wiri kulo Asera. I gigile inyi lafa munu mwalati li kukum Moses tonyio many to kuna faritin o rihe afa cio kulo Israel iti furuo iheru iyo inyi. I longototi afa inyi o joo Nehustan. ⁵I geno afa Hezekia LAHITOK Lobanga lo Israel. O ru afa lobo tungani lo ri ko inyi iyo kabuno kulo Juda to ketemoni kode to kifwongi nenge. ⁶I nief inyi LAHITOK o goritare manyu ida iti cung ki jifita Inyi. O ric inyi cik na li co LAHITOK diho Moses. ⁷Manyu o ngon afa LAHITOK ko inyi; o ngon afa inyi ko tenuno iyo sangite pili kuna li tiyo inyi. O sil inyi iyo kabu lo Asiria ida i rwaa inyi. ⁸Many to kajihit icadohi kulo kangite many katua lo tayahin o lanyu inyi cio kulo Pelestina o loo many Gaza ko kofikofi kuna li rit inyi. ⁹Iyo kari lo ongon lo Hezekia, na lara kari lo mietare lo Hosea kito lo Ela kabu lo Israel, o loo Salmanesar kabu lo Asiria kiti remo Samaria ko ki rita inyi. ¹⁰To lohicingi lo karihin uni, i niefu cio kulo Asiria Samaria. Dong i niefuni Samaria iyo kari lo ile lo Hezekia na lara kari lo mietangon lo Hosea kabu lo Israel. ¹¹I yaru kabu lo Asiria cio kulo Israel iya Asiria o loo o fik icieng Hala to Gozan kutuk lo kare lo Habor iyo kangite kulo cio kulo Mede. ¹²I tiyihino ene tonyio ida icieng o ningo LAHITOK Lobanga neicieng ati lo gil icieng ciharu Nenge kuna fad lo cik Moses karwaani lo LAHITOK. Ida icieng o ningo cihicihi kode i tiyorehin. ¹³To kari lo tomon ko ongon lo lanyuno lo kabu Hezekia, o lotu Senakerib kabu lo Asiria i rit kangite kulo Juda kuna li faha fad manyu i niefu icieng. ¹⁴Dong o cule Hezekia kabu lo Juda ene ifak diho kabu lo Asiria lo Lacis, o joo, "La tiyi nan na i rohoi, i ngade iyo nan ato cia nan a dumu tohi na li wak isi iyo nan." O dume kabu lo Asiria iyo kabu lo Juda taleni kulo rial mia uni ko taleni kulo dahab keek uni. ¹⁵Dong i co Hezekia inyi rial fad na lo rumuni kaji lo LAHITOK ko na lo rumuni loricare lo ibariti kulo kang lo okabwe. ¹⁶To na far i walu Hezekia kabu lo Juda dahab fad na lo rafare inyi agwalahin ko wiri kulo agwalahin kulo kaji lo LAHITOK ko ki ciorahino kabu lo Asiria. ¹⁷O cule kabu lo Asiria lahitok na lo lanyu kulahitoha kunenge, lahitok na li jifahi ko lahitok na lo bolorohi faji lo rem ko jore na hitok to Lacis diho kabu Hezekia to Jerusalem. O fwonu icieng many Jerusalem o fwonu o waitati lohitharore lo kifi lo tula lo kai lo kikoi na lo loro iya mana lo kalalani. ¹⁸I lolongo icieng kabu; o fwo oho Eliakim kito lo Hilikia na lo bolorohi kang lo okabwe, Sebna na lara karan ko Joa kito lo Asap kageroni oleng diho icieng. ¹⁹O joo lahitok lo loremore diho icieng, "Ito rihohi Hezekia, tohi na lo teny kabu lahitok

kabu lo Asiria inyi ene o joo, 'Iyo nyio re i fik isi ene golun lo tau nino?' ²⁰I joo isi i ngon isi ko tuban ko golun lo rem, ati i tenya isi tenyitenyi kuna i fawangi. I ganga isi iyo ngai i silare diho nan? ²¹To de a yen nan i ganga isi iyo Ijipt na kujitani igila, ara iluk na lo cuho kana lo tungani na li tehitare inyi! O ri Parao kabu lo Ijipt jii iyo cio pili kuna li geno inyi. ²²Ati ka li joo isi diho nan, "Ki ganga ohoi diho LAHITOK Lobanga niyang - ida Inyi na lo dume Hezekia fajihit kuna i tedoho ko cialito Kunenge o joo diho Juda ko Jerusalem, "O jir ite i wora diho ene ciali to Jerusalem?" ²³I fwonu jijia ito pehati ko lahitok nei kabu lo Asiria. Ahi co cia nan ite lakwenyi alifi are ka li tun ite fiha cio korwonga kuneicieng. ²⁴Aja ngi tum isi ki fuharu na sidi i lany iyo kulahitoha kulo karemok lahitok nei kileng ngi geno isi Ijipt to gadigadihin ko karemok ko lakwenyi? ²⁵Manyu jijia a lotu nan kiti remo ko bunyoro ene faji ida a rumu rumu tenya diho LAHITOK? LAHITOK to ken Nenge lohi rihohi nan lotuno kiti remo ene kof ko kiti sararu inyi. ²⁶Oto Eliakim kito lo Hilkia ko Sebna ko Joa o joo diho lahitok lo loremore, "Lahitok to tenya iyo karwaak kunino to Aramaik iya lohi yenare ohoi, ke tenya diho ohoi to Hibru o ningo cio kuno lo ngoni kai lo kiwata." ²⁷Ati i nyiahahi na lahitok icieng o joo, "Ara orumu diho lahitok ningi ko ite keken ki culu lahitok nei nan tenya kuno tenyitenyi, ida ara ko iyo kuno cio li tongo kai lo kiwata kuna cia ko ite fad lo nyia kic ko mata kula kuneicieng?" ²⁸Oto na lahitok ko wojuno ko ki leleho to Hibru o joo, "Ito ning tenya lo kabu lahitok, kabu lo Asiria! ²⁹Tohi na lo teny kabu inyi ene, 'Ke co Hezekia kiti nonong ite, ida inyi ki tum lwahuno ite to kana nei. ³⁰Ke co Hezekia kiti gol ite taulo ki geno LAHITOK ka lo joo inyi, "Dede ki lwahu cia LAHITOK ohoi; ida cia i ciori ene taya kac kulo kabu lo Asiria." ³¹Ke ning tenya lo Hezekia. Tohi na lo teny kabu lo Asiria ene, "Ki fik yomo ko nan manyu ito rutu oleng diho nan, oto cia lobito lobito iyo ite o nyia ngak kulo cio ko kulo bule nenge manyu o mat kifi to itibi nenge, ³²many a lotu nan ahi yaru ite kof na lo ri ko ene ningi - kof lo ngamang ko vino ngejuk, kof lo mugati ko vinorehin, kof lo cianito kulo oliv ko otero. Ito nyumu warun, ida ara wei! Ke ningo Hezekia tonyio kiti rijoro inyi ite ka lo joo inyi, "Ki lwahu cia LAHITOK ohoi." ³³Lo lwahu afa lobo Lobanga kof Nenge to kana lo kabu lo Asiria? ³⁴Aji o ngon lobangahin kulo Hamas ko Arpad? Aji lobangahin kulo Separvaim, Hena ko Iva? Lo lwahu icieng Samaria to kana nei? ³⁵Ngai iyo lobangahin kulo kuno misihi afa lo tum lwahuno kof nenge to kana nei? Aja hati ngo lwahu LAHITOK Jerusalem to kana nei?" ³⁶Ati i wasihi cio o buho ida o tenyi lobo tohi lo ki nyiahahino tonyio orumu kabu lo cik icieng o joo, "Ke foto tenya nenge." ³⁷Oto hati Eliakim kito lo Hilkia na lo bolorohi kang lo okabwe, Sebna na lara karan ko Joa kito lo Asap na lara kageroni o fwo diho Hezekia ko kyelani kuneicieng o ciraha ko rihohino inyi tohi na lo teny lahitok lo loremore.

19

¹Ka lo ning kabu Hezekia jii, o cir kyelani kunenge ko ki ciefo kyela lo kitoyo ko loro kaji lo LAHITOK. ²O cule inyi Eliakim kalanyunoni lo kang lo okabwe, Sebna karan ko kadwarak kuna hitoha i ciefitati kyelani kulo kitoyo fad diho kamocani Isaia kito lo Amoz. ³O rihohini inyi o joo tohi na lo teny lahitok Hezekia ene, "Ara ene far far lo kidak ko lo kiryenga ko riri iya na lo fwonunore tee iyo tik lo tomonuno ati o ru golun lo ki dinyuno icieng. ⁴Kuya ara bo ba cia ka lo ning LAHITOK Lobanga nino kuno tenyitenyi kulo lahitok lo loremore fad na lo culu lahitok nenge kabu lo Asiria kiti kaja Lobanga na i war oto cia Inyi i ryeng inyi to tenyitenyi kuna lo ning LAHITOK Lobanga nino. Oto hati i lifa to otonge kuna lo rihe o ngoni." ⁵Ka lo fwonu kulahitoha kulo kabu Hezekia diho Isaia, ⁶o joo Isaia diho icieng, "Ito rihohiti lahitok ningi iti joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene; Ke bang tohi na li ning isi kuna tenyitenyi lara kuna liti rutu kabu lo Asiria to kof ki morore Nan. ⁷To ning! Ka lo ning cia inyi lobo tenya, a co cia Nan inyi wahun lo yitoro kof nenge oto hati to ijia a co inyi i fadari to ngalem." ⁸Ka lo ning lahitok lo loremore o joo li ngohi kabu lo Asiria Lacis, i ngade inyi o loo o rumu kabu iti remo Libna. ⁹Tinyia o rumu Senakerib tenya o joo o lotuno Tirhaka lo Kus remun ko inyi, dong o cule inyi ifak ari diho Hezekia to ene tenya: ¹⁰"Iti joo diho Hezekia kabu lo Juda: Ke co na Lobanga li geno isi kiti nonong isi o joo, "Ida cia i ciori Jerusalem kac kulo kabu lo Asiria." ¹¹Dede li ning isi tohi na li tiyi kabu lo Asiria kofikofi kunakude fad, oto hati cia ki lwahuni isi? ¹²Lo lwahu afa lobangahin kulo kulafa misihi lo gile katemitak kunitole icieng; lobanga lo Gozan, Haran, Rezep, ko cio kulo Eden kulafa lo ngoni Tel Asar? ¹³Aji o ngon kabu lo Hamas kode kabu lo Arpad? Aji o ngon kabuno kulo Lair, Separvaim, Hena ko Iva? ¹⁴O rumu Hezekia waraga diho ifak ko ki kena inyi. Oto hati ko loro many kaji lo LAHITOK ko fetahino na waraga ketemoni lo LAHITOK, ¹⁵oto Hezekia ko ki lifa diho LAHITOK o joo, "LAHITOK Lobanga lo Israel na li kangana kiji lo cerubim, Isi ake lira Lobanga na li lanyu okabwehin kulo kofikofi fad. Isi li duk kai ko kof. ¹⁶Ki co kiyoha LAHITOK manyu i ning; to nga konyeha Kunino LAHITOK manyu i de; to ning kuno tenyitenyi lo teny Senakerib iti kajare Lobanga na i war. ¹⁷Ara dede, LAHITOK, jimitan lo gile kabuno kulo Asiria misihi ko kofikofi kuneicieng. ¹⁸Li birohi icieng lobangahin kuneicieng kimatare o cure icieng tonyio ida orumu icieng ara lobangahin ati keyek ko morutok kuna li kukum cio to kac. ¹⁹Jijia LAHITOK Lobanga niyang ki lwahu ohoi to kana nenge o jir okabwehin kulo kofikofi o yen jimitan isi LAHITOK ake lira Lobanga." ²⁰Tinyia o cule Isaia kito lo Amoz ifak diho Hezekia na lo joo, "Tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene: La ning Nan kilifa nino to Senakerib kabu lo Asiria. ²¹Tenya na lo teny LAHITOK iti joriare inyi inyi ene: "Ki lisa kito karioni Nei Zion manyu kiti kaja isi, i bir kito karioni Nei Jerusalem kue iya na li fejarore isi. ²²Ngai liti kaj isi manyu i mor? I tongo ara lo kiti joria iti kwat isi ogoro nino manyu i ting konyeha kunino to pufa? Diho Nan na i nyu lo Israel! ²³To ifak karitun liti kaj isi LAHITOK manyu li joo isi, "To gadigadihin kunei kuna i borengi la rwok nan karitun lo dongecio, karitun lo Lebanon na li lany noo. La ngode nan cianitok kunenge kulo Cedar kuna i kariti o gal, kuna i dwaruha kulo cianitok kulo junipa kunenge. La goru nan many lohicungi nenge tur, lo dwarujore lo tim nenge na lo gal. ²⁴La bok nan itibihin kulo kifi kofikofi kulo misiok manyu a mat kifi kulo ijia. To itaditi kulo kejuha kunei lati towe nan karecio kulo Ijipt fad. ²⁵Ida afa isi li ning? Many afa berien la terohi afa Nan. To faritin kulo berien la kukum afa Nan: jijia la yauno Nan i tiyihino, jimitan li bel isi tayahin kuna li faha ara morutok kuna li furo. ²⁶I ruje golun lo cio kuneicieng,

manyu i panyiti iti dahahi riri. O ri icieng iya sangite kuna lo bu manahatua, iya sangite kuna lo lituno o nyoriha. Iya nyiari kuna lo bu kai lo kajihit kuna lo cure kolong o rihe ida lo boroho.²⁷ "Ati a yen Nan faji na li ngon isi ko lotita nino, lotuno ko yitoro ko koditi na li burunore isi to ngere diho Nan.²⁸ Tonyio i buruno isi to ngere diho Nan manyu tonyio lo goru pufa nino kiyoha Kunei, a kolohi cia Nan goli Nei kume nino ko kilabita Nei a fik kutuk nino manyu ahi co cia Nan isi i yite to lafa kikoi li lotunore isi."²⁹ "Ara cia ene kitotorita diho isi Hezekia: "Ele kari i daha cia isi tohi na lo bu ake manyu iyo kari lo are tohi na lo cefu iyo na. Ati iyo kari lo uni, to yii kinyiemo i dengue, iti bulata vinore i nyia ngak kunenge.³⁰ Kakeny ari o cule cia otonge kulo okabwe lo Juda kerda kof manyu o ngii ngak kai.³¹ Tonyio to katua lo Jerusalem o fwonu cia otonge ko to donge lo Zayon o fwonu cia kafurak. O tenu cia lakaye lo LAHITOK kuno tenyitenyi.³² Oto hati tohi na lo teny LAHITOK ene lo ngati lo kabu lo Asiria: "Ida cia inyi o rute ene taya kode o ngor ngone ene. Ida cia inyi o lotu ketemoni nenge to buhu kode i fahahi kiwata lo kirita lo ene faji.³³ To kikoi na lo lotunore inyi, o yite manyu cia; ida cia inyi o rute ene taya. Lo teny LAHITOK.³⁴ A rem cia Nan to ene taya manyu a lwahu inyi to lofere Nei ko to lofere lo karwaani Nei David.³⁵ Na karue o loo Malaika lo LAHITOK i fade cio alifi mia lobito ko keek mietauni ko miet to kem lo cio kulo Asiria. Ka lo kuenyu cio kiwanyi nenge, o rumahini kuna cio lo weiha fad!³⁶ Tona o kete Senakerib kabu lo Asiria kem ko ki ngadaru, o yite inyi iya Nineve o loo i tongo ijia.³⁷ Lobo far ka li wora inyi to kaji lo lobanga nenge Nisrok, i fade tee rei kunenge Adramelek ko Sarezer inyi to ngalem latubot manyu i firiori iya kof lo Ararat. Manyu o luny kito nenge Esaradon faji nenge ara kabu.

20 ¹To kunu faritin, o mwai Hezekia many o mana weyaru. O loo kamocani Isaia kito lo Amoz diho inyi o joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene o joo; i kukumahi kaji nino otoc tonyio i loro isi weyaru, ida cia isi i furie."² I bele Hezekia komom nenge iya lohitor ko ki lifa diho LAHITOK o joo,³ "I yiu bo LAHITOK koditi na orumu la lotitare nan to ketemoni Nino to kigenoro ko to rima lo tau nei fad manyu a tiyi tohi na i jir to konyeha Kunino." Oto Hezekia i cira noo to mejun lo tau.⁴ O rihe Isaia ida lo ngerihi kiji lo sita o lotu tenya lo LAHITOK diho inyi na lo joo,⁵ To yite i loo to rihohi Hezekia kalanyunoni lo cio Kunei ti joo, "Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene; Lobanga lo apa nino David o joo, "La ning Nan kilifa nino manyu a deu kifi kulo konyeha kunino, ahiti furie cia Nan isi. Iyo far lo uni to jijia, i loo cia isi many kaji lo LAHITOK.⁶ A sodohi cia Nan karihin tomon ko miet iyo warun nino. Manyu ahi lwahu cia Nan isi to ene taya to kana lo kabu lo Asiria. A rem cia Nan to ene taya to lofere Nei ko to lofere lo karwaani Nei David."⁷ Tinyia o joo Isaia, "I kukumutu inanga lo bule." I tiyi jii o fihahini iyo na lofuno nenge, inyi ko furioro.⁸ Orumu Hezekia li tifi Isaia o joo, "Nyio li totoro jimitan kiti furie cia LAHITOK nan, manyu a loo cia nan many kaji lo LAHITOK to faritin uni to jijia?"⁹ I nyiahahi Isaia o joo, "Ara ene kitotorita lo LAHITOK diho isi lo kiti yena isi jimitan i tiyi cia LAHITOK tohi na lo cik Inyi: O jir okorif o loo iya ketemoni lohilelerihin tomon kode o yite kifwongi lohilelerihin tomon."¹⁰ O joo Hezekia, "O tanga iyo okorif loro iya ketemoni lohilelerihin tomon. I lany i ngohi to yite iya kifwongi lohilelerihin tomon."¹¹ Tinyia i lolong kadwarani Isaia LAHITOK manyu i co LAHITOK okorif o yite kifwongi lohilelerihin tomon kuna lorumu lo loo iya kof to lohirwohi lo Ahaz.¹² To kula faritin o culu Marduk Baladan kito lo Baladan kabu lo Babilon waraga ko kiciorita diho Hezekia tonyio orumu inyi lo ning to mwai lo Hezekia.¹³ I fotu Hezekia kuna jayona ko ki totorohino icieng sangite fad kuna lo ngoni kaji loricare nenge; rial, dahab, cianitik kitiurita kulo dahidahi ko ngoroni, loricare lo kiremita kunenge ko sangite fad kuna lo ngoni loricare lo ibariti kunenge. O ru afa lobo tohi to kang lo okabwe nenge kode kof nenge fad na lida Hezekia i totorohi icieng.¹⁴ Oto hati kamocani Isaia o loo diho Hezekia i tifi inyi o joo, "O joo kuno cio nyio, manyu o fwonu icieng to aji?" I nyiahahi Hezekia o joo, "To kof na i loma. O fwonu icieng to Babilon."¹⁵ I tifi kamocani o joo, "O deu icieng nyio to kang lo okabwe nino?" O joo Hezekia, "Lo deu icieng sangite fad to kang lo okabwe nei, o ru lobo tohi iyo ibariti kunei lida nan a totorohi icieng."¹⁶ Tinyia o joo Isaia diho Hezekia, "To ning tenya lo LAHITOK: ¹⁷O fwonuno mute faritin kuna mute li yarorihin sangite fad kuna lo ngoni kang lo okabwe nino ko sangite kulafa lo ricahi kabuno kulafa lo fwo ketemoni nino fad iya Babilon, o ru mute lobo tohi lo tong. LAHITOK lo teny.¹⁸ Manyu kude kulo lotataha kunino, tyang lo ken ko okoto nino kuna lohi tomonohini isi ara mute rei kuna lo gelemori kuna li tiyo kang lo okabwe lo kabu lo Babilon."¹⁹ O joo Hezekia, "O jir tenya lo LAHITOK na li teny isi tonyio i yio Inyi o joo, "Ida honyi cia kisiliban ko ricaru o ngon to faritin kulo warun nei?"²⁰ Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Hezekia kunakude, sangite kuna lo tenu inyi fad ko koditi na li kukumare inyi tafar ko kikohin kuna li tihunitare kifi iya katua lo taya, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda?²¹ I yoma Hezekia ko lohithwaha kunenge, manyu o luny kito nenge Manase faji nenge ara kabu.

21 ¹Ara afa karihin kulo obolare lo Manase tomon ko are na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin keek miet ko miet. O bara afa karana lo iyang nenge Hepziba. ²I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK, i jifita kikohin kuna i boti kulo misihi kulafa li fuhe LAHITOK to ketemoni lo Israel. ³Iti ngejuk inyi ki faha fajihit kuna i tedoho kulafa lo dume apa nenge Hezekia, i fahahi manyu inyi cialito diho Baal manyu i kukumahi wiriti lo Asera iya lafa li tiyore Ahab kabu lo Israel. O gung inyi diho kanger fad manyu i wora icieng.⁴ O duhohi inyi cialito kaji lo LAHITOK na afa lo teny LAHITOK o joo, "A fik cia Nan karana Nei Jerusalem."⁵ Iyo sitana are fad kulo kaji lo LAHITOK i fak inyi cialito diho kanger fad. ⁶I fotohi inyi kito nenge token o curahi to kima, i tiyo kilalamita, kibwana, manyu iti boho kamuha manyu iti bela sang. I tiyi inyi rohojun na hitok to konyeha kulo LAHITOK, iti woju kilongo Nenge.⁷ O dumu inyi wirita lo Asera na li kukum inyi ko fiha kaji lo LAHITOK lafa lo joo LAHITOK diho David ko diho kito nenge Solomon, "Iyo ene kaji ko Jerusalem na la nyumu Nan to imaniti kulo Israel fad, a fik cia Nan karana Nei tur. ⁸Ida cia Nan a ngohi kejuha kulo Israel ari i sabe to kof lafa la co Nan lohithwaha kuneicieng ngara dede o ric icieng ki tiyo sangite pili kuna la cik Nan icieng manyu o riciti cik fad na li co karwaani Nei Moses icieng."⁹ Ati ida cio o ningo, liti gere Manase icieng i co icieng i

tiyi rohojun na hitok o gal misihi kulafa lo keru LAHITOK to ketemoni lo Israel.¹⁰O teny LAHITOK ara diho karwaak Kunenge kamocak o joo, ¹¹"Manase kabu lo Juda, inyi li tiyi kuno kipalipali i boti. Li tiyi inyi rohojun o gal ko cio kulo Amor kulafa lo manya ketemoni nenge manyu lo rihe Juda iyo kipal to kuna lopidingahin kunenge." ¹²Tona dong tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel inyi ene, "A loro Nan ki yauno koditi lo lobo kidak iyo Jerusalem ko iyo Juda na cia li co kiyoha kulo cio fad kuna lo ning i gurita." ¹³A pihohi cia Nan langole kipimita li pimorehin Samaria kai lo Jerusalem ko kitemita langole lo temarihin kaji lo Ahab. A fufus cia Nan Jerusalem iya na li fufusore tungani sahan iti rubuhohi. ¹⁴A ngohi cia Nan otonge lo lolunyi Kunei kac kulo merok. O kati cia icieng manyu o bel merok kuneicieng fad icieng. ¹⁵Li tiyi icieng rohojun to konyeha Kunei manyu liti wojuni kilongo Nei many to far lafa lo fwonunore lohithwaha kuneicieng to kof lo Ijpt ko elefar." ¹⁶Oto hati manyu, liti yiju Manase okoto na lo ru kipal na li fut Jerusalem many to lohicingi many lohicingi na lo sod kipal na li co inyi Juda i tiyi i co icieng i tiyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK. ¹⁷Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Manase kunakude ko tohi na li tiyi inyi fad ara lobito ko kipal na li tiyi inyi, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ¹⁸I yoma Manase ko lohithwaha kunenge manyu o nuhahini inyi mana lo kang lo okabwe nenge, mana lo Uza. Manyu o luny kito nenge Amon faji nenge ara kabu. ¹⁹Ara afa karihin kulo obolare keek are ko are na la rahare inyi kabu, manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin are. O bara afa karana lo iyang nenge Mesulemes kito lo Haruz lo Jotbea. ²⁰I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya na afa li tiyore apa nenge Manase. ²¹I ngohi inyi LAHITOK Lobanga lo lohithwaha kunenge manyu ida o lotita to ningo iyo inyi. ²²I vit kulahitoha kulo Amon inyi ko ki fadahinoti kabu katua lo kang lo okabwe nenge. ²³I vit kulahitoha kulo Amon inyi ko ki fadahinoti kabu katua lo kang lo okabwe nenge. ²⁴Tinyia i fade cio kulo kof cio fad kuna li vit kabu Amon ko fihahinoti kito nenge Josia ara kabu faji nenge. ²⁵Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Amon kunakude ko tohi na li tiyi inyi, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ²⁶O nuhahini afa inyi kwecere nenge mana lo Uza. Manyu o luny kito nenge Josia faji nenge ara kabu.

22 ¹Ara afa karihin kulo obolare lo Josia mietauni na la rahare inyi kabu, manyu o lanyu inyi to Jerusalem karihin keek uni ko lobito. O bara afa karana lo iyang nenge Jedida kito lo Adaia to Bozkas. ²I tiyi inyi tohi na i cam to konyeha kulo LAHITOK manyu i jif kikohin kulo apa nenge David fad otoc, ida o gere kode iya iteten kode iya ikajong. ³Iyo kari lo mietauni lo okabwe nenge o cule kabu Josia karan nenge Sapan kito lo Azalia kito lo Mesulam iya kaji lo LAHITOK. O joo inyi, ⁴"I loo many diho Hilkia kadwarani lahitok manyu i cwara inyi i kukumahi robia kuna li yaunitati kaji lo LAHITOK o tero, kuna liti sofunita kaririak kulo agwala diho cio. ⁵I ngohi icieng i co diho cio kuna lo nyumuni ara kaririak kulo cio kuna liti ngejuho kaji lo Lobanga. Manyu i ngohi to de jimitan lo dumi cio kuna liti ngejuho kaji lo LAHITOK -⁶kagurok, kaduhok ko katibirak. Manyu i ngohi icieng i nyiangu bauhini ko morutok kuna li ceci iti ngejuhorehin kaji lo Lobanga. ⁷Ati ida icieng i ngingija robia kuna li ciori icieng, tonyio i genoro icieng iyo tic neicieng." ⁸O joo kadwarani lahitok Hilkia diho Sapan karan, "La rumu nan buk lo cik katua lo kaji lo LAHITOK." I ciorihi inyi iyo Sapan i ken inyi. ⁹Tinyia o loo Sapan karan o rihohi kabu o joo, "Lo dum kulahitoha kunino robia kuna afa lo ngoni kaji lo Lobanga manyu li ciori diho kaririak ko katiyok kulo kaji lo Lobanga." ¹⁰Tinyia o rihohi karan Sapan kabu o joo, "Lohi ciorihi kadwarani Hilkia nan buk, oto Sapan i ken inyi to ketemoni lo kabu." ¹¹Ka lo ning kabu tenyitenyi kulo buk lo cik, o cir kyelani kunenge. ¹²I co inyi kuno tenyitenyi diho Hilkia kadwarani, Ahikam kito lo Sapan, Akbor kito lo Mikaia, Sapan karan ko Asaia kaririani lo kabu o joo, ¹³"I fwo i tifiata LAHITOK to nan ko to cio ko to Juda fad to tenya na li gero iyo ene buk lo rumuni to kaji lo Lobanga. O bolo kilongo lo LAHITOK na lo nok diho ohoi tonyio kulafa li tem iyo ohoi ida o ningi tenya lo ene buk, ida icieng li tiyi i jifita tenyitenyi kuna li gero ijia to ohoi." ¹⁴Kadwarani Hilkia, Akbor, Ahikam, Sapan ko Asaia ko fwo tenya ko kamocani Hulda na lara ngorwani lo Salum kito lo Tikva kito lo Haras karicani lo lohikumare lo kyelani. O manya inyi Jerusalem iyo ngati Ngejuk. ¹⁵O joo inyi diho icieng, "Tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene: Ito rihohi tungani na lo culu ite diho nan i joo, ¹⁶"Tohi na lo teny LAHITOK inyi ene: "A loro Nan ki yauno kidak iyo ene faji ko cio kunenge i jifita sangite fad kuna li gero iyo buk na li ken kabu lo Juda." ¹⁷Tonyio lohi ngerihi icieng Nan manyu iti furoti iheru diho lobangahin kunakude manyu iti wojuni kilongo Nei to lopidingahin fad kuna li kukum kac kuneicieng, o nok cia kilongo Nei iyo ene faji manyu ida iti dunyuno." ¹⁸Ito rihohi kabu lo Juda na lohi culu ite ki tifi LAHITOK i joo, "Tohi na lo teny LAHITOK Lobanga lo Israel ene na li jifita kuna tenyitenyi li ning isi, ¹⁹tonyio i ruk tau nino manyu iti sidi isi ken nino to ketemoni lo LAHITOK ka li ning isi tohi na la teny Nan to ene faji ko cio kunenge jimitan ara cia inyi na li ficiori manyu ara mura, manyu tonyio i cir isi kyelani kunino manyu i cira to ketemoni Nei, lahi ning manyu nan isi: Lo teny LAHITOK. ²⁰Tona dong ahi morihi cia Nan isi ko lohithwaha kunino manyu ki nuhi cia isi to kisiliban. Ida cia konyeha kunino o deu kidak fad na la loo Nan ki yauno diho ene faji." Tona i yaru icieng kiyahita diho kabu.

23

¹Tinyia i lolongu kabu lohithwaha kulo Juda ko kulo katua lo Jerusalem fad. ²O loo inyi kaji lo LAHITOK ko cio kulo Juda fad, kamanyak kulo Jerusalem, kadwarak, kamocak, cio pili many iyo kuna sidiha many kula hitoha. I ken inyi tenyitenyi fad kulo buk lo ciharu na orumu lo rumuni to kaji lo LAHITOK o ningo icieng. ³O woita kabu o nyiha ko wiriti ko kiti ngejuho ciharu to ketemoni lo LAHITOK lo ki jifita LAHITOK ko rica cihicihi Kunenge ko tenyitenyi ko isingiti Kunenge to tau nenge fad, to okorif nenge fad ara na liti golo tenyitenyi kulo ciharu kuna li gero iyo ene buk. Oto cio fad ko ki moraru kiti golo ciharu. ⁴O rihohi kabu kadwarani lahitok Hilkia, kadwarak kuna li jifita ko ka ricak kulo agwala lo dumaru to kaji lo LAHITOK sangite pili kuna li kukumi to Baal ko Asera ko kanger fad. Inyi ko curaru icieng icieng to oleng lo Jerusalem iyo lobo par to ridat lo Kidron ko ki yaru ingula neicieng iya Betel. ⁵O dume inyi kulafa kadwarak kulo lopidingahin lo fik

kabuno kulo Israel lo kiti furo iheru fajihit kuna i tedoho to kangite kulo Juda ko kuna li rit Jerusalem kuna liti furo iheru diho Baal, diho kolong ko ofa, diho kanger kuna li furo ko kanger fad.⁶I yaru inyi wiriti lo Asera to kaji lo LAHITOK iya ridat lo Kidron oleng lo Jerusalem o loo o curahi inyi ijia, i rie inyi ara fur iti sarahi lo nuhare lo cio kulo misiok.⁷O gile manyu inyi kaji na lo fihi ara lomanyare lo mulayahin kulo tifine kuna lara rei na lorumu o ngon kaji lo LAHITOK, ko kaji na li tongo ngorwo kakadak kulo kyelani kulo Asera.⁸I yauno Josia kadwarak fad to kangite kulo kof lo Juda ko gilaru fajihit kuna i tedoho many to Geba many Beerseba, fajihit kuna lorumu iti furore kadwarak iheru. O bunye manyu inyi lokoli na lo fworitarehin lokoli lo Josua kalanyunoni lo taya na lorumu o ngon to ngati lo ikajong lo lokoli na hitok lo taya.⁹Kileng ngida o rumu kadwarak kulo fajihit kuna i tedoho i rwaa iyo ciali lo LAHITOK to Jerusalem, o daha afa icieng mugati kuna lida o funi to ibula ko kadwarak kaletok kuneicieng.¹⁰Iti sare inyi Topes na lorumu o ngon ridat lo Ben Hinom, o jir lobo tungani ida o rihe i tiyore i fothinore kito retoni kode kito karioni nenge to kima iyo Molek.¹¹O dume inyi lakwenyi to lorutorore lo kaji lo LAHITOK kuna li co kabu lo Juda ara kiciorita i worarehin kolong. O ngon afa icieng sita o nyiha ko kaji lo lobo lahitok lo bara Nasan Melek. Josia manyu ko curaru gadigadihin kuna li worarehin kolong.¹²O bunye inyi cialito kuna lo duhohi kabuno kulo Juda kai lo kaji na lo nyiha ko kaji icadok lo Ahaz, ko cialito kuna lo duhohi Manase sitana are kulo kaji lo LAHITOK. O dume inyi icieng to ijia ko boraru tinytiny ko ki juhohino morutok kunenge katua lo ridat lo Kidron.¹³Iti sare manyu kabu fajihit kuna i tedoho kuna lorumu o ngoni ngati lo okangere lo Jerusalem ngati lo orof lo donge lo kopal lafa lo duhohi kabu lo Israel Solomon iyo Astores na lara lobanga lo fara lo cio kulo Sidon, iyo Cemos lobanga lo fara lo cio kulo Moab ko iyo Molek lobanga lo imomol lo cio kulo Amon.¹⁴O bore Josia morutok kuna i dwari, o ngode wiri kulo Asera ko ki juhohino koi kulo cio fajihit kuneicieng.¹⁵Kileng ciali na lo ngon Betel ko faji na i tedo na li kukumahi Jeroboam kito lo Nabat na li co Israel i pal; kileng na ciali ko faji na i tedo, o bore inyi. O cure inyi faji na i tedo ko ki riaru ara fur ko curaru manyu ko wiriti lo Asera.¹⁶Oto Josia ko ngongolita manyu ojo inyi o deu kwecerehin kuna lorumu o ngoni inyi gum lo donge, i co inyi o dumuni koi kulo cio to katua ko curahino kai lo ciali lo ki papalaru inyi, i jifita tenya lo LAHITOK na lo tul tungani lo Lobanga na orumu li moca kuno sangite.¹⁷I tifi kabu o joo, "Nyio nu moru la deya nan?" I nyiahahi cio kulo na taya o joo, "I totoro kwecere lo tungani lo Lobanga lafa lo lotu to Juda o tulohi iyo ene ciali lo Betel icieng kuno sangite li tiyi isi iyo inyi."¹⁸O joo inyi, "I ngohiti inyi, ke co lobo tungani iti sara koi kunenge." Tona i ngohi icieng koi kunenge ko kulo kamocani lafa lo lotu to Samaria.¹⁹Iya na li tiyore inyi to Betel, o dume Josia tifinehin fad kuna lo ngoni fajihit kuna i tedoho kuna lo duk kabuno kulo Israel to taya lo Samaria kuna liti woju kilongo lo LAHITOK.²⁰O ngotohi Josia kadwarak kulo kuna fajihit i tedoho manyu o curahi kenite kuneicieng kai lo kuna cialito ko koi kulo cio. Oto hati ko yitoro iya Jerusalem.²¹I co kabu ene ciha diho cio fad o joo, "I kwerati karama lo Paska iyo LAHITOK Lobanga ningi iya na li gerore iyo buk lo ciharu."²²Kileng many to faritin lo kangotok kulo tenyitenyi kulafa lo holorohi Israel ko faritin kulo kabuno kulo Israel ko kabuno kulo Juda, o ru afa lobo Paska li kweri lo ri ko ene..²³Ati to kari lo tomon ko mietauni lo kabu Josia, i kweri ene Paska iyo LAHITOK to Jerusalem.²⁴Lo sodohino iyo kuna fad, iti sare Josia kakorok kulo okorifi ko ibwonok katehitak kulo lopidingahin ko sangite kuna lara kulo fara fad kuna lo boto to Juda ko Jerusalem. I tiyi inyi lo kiti futa cihicihi kulo cik na li gero iyo buk na lo rumu kadwarani Hilikia to kaji lo LAHITOK.²⁵Kode to ketemoni kode to kifwongi lo Josia, o ru afa lobo kabu lo ri ko inyi na li beloro diho LAHITOK iya na li tiyore inyi to tau nenge fad ko to okorif nenge fad ko to golun nenge fad, na li jifita cik lo Moses fad.²⁶Kileng afa lo ri jii, ida afa LAHITOK li belo iyo nohun lo kilongo Nenge na i ngere na lo cura iyo Juda to sangite pili kuna li tiyi Manase lo tinguno kilongo Nenge.²⁷Tona o joo LAHITOK, "A dume manyu cia Nan Juda to ketemoni Nei iya na la dumarore Israel manyu a beru cia Nan Jerusalem taya na la nyumu Nan ko ene kaji afa la joo Nan, "O ngon cia karana Nei ijia."²⁸Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Josia kunakude ko sangite fad kuna li tiyi inyi, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda?²⁹Na la rahare Josia kabu, o loo Parao Neko kabu lo Ijpt iya kare lo Yuparets lwaha kabu lo Asiria. O loo kabu Josia lo loro rem ko inyi ati i ric Neko ko inyi, i fade inyi to Megido.³⁰I yauno karwaak kulo Josia ken nenge to gadigadi to Megido iya Jerusalem manyu o nuhahini inyi tula nenge token. Manyu o dumu cio kulo kof nenge kito nenge Jehoahaz o twei manyu o fihahini inyi ara kabu faji lo apa nenge.³¹Ara afa karihin kulo obolare lo Jehoahaz keek are ko uni na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to ofahin uni. O bara afa karana lo iyang nenge Hamutal kito lo Jeremia lo Libna.³²I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya na afa li tiyore katemitak diho inyi.³³O tor Parao Neko inyi to nyororo to Ribla to kof lo Hamas, o jir inyi ida o lanyu to Jerusalem, manyu i fudahi inyi Juda mocoro lo taleni kulo rial mia lobito ko talen lobito lo dahab.³⁴O fik Parao Neko Eliakim kito lo Josia ara kabu faji lo apa nenge Josia ko ki belo karana lo Eliakim o joo Jehoiakim, ati i yaru inyi Jehoahaz o tingoro inyi iya Ijpt o loo o weihi ijia.³⁵O dumahita Jehoiakim Parao na rial ko dahab lo wak inyi. O jir inyi i tiyi jii, o fik inyi mocoro iyo cio kulo kof iti soduno rial ko dahab diho cio kulo kof iya na li gegelarihin icieng.³⁶Ara afa karihin kulo obolare lo Jehoiakim keek are ko miet na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin tomon ko lobito. O bara afa karana lo iyang nenge Zebida kito lo Pedaia lo Ruma.³⁷Manyu i tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya na afa li tiyore katemitak diho inyi.

24 ¹To faritin kulo okabwe lo Jehoiakim, i buruno Nebukadneza kabu lo Babilon kof o lotu Jehoiakim ara katiyoni ko inyi to karihin uni, oto hati i belo diho Nebukadneza ko silan. ²O cule LAHITOK kakatak kulo Babilon, Aram, Moab, ko kulo Amon diho inyi lo ki palaru Juda i jifita tenya lo LAHITOK na lo tul karwaak Kunenge kamocak.³Dede i tiyihino kuno sangite diho Juda i jifita ciha lo LAHITOK na lo wahare dumaru icieng to ketemoni Nenge to kopal lo Manase ko sangite fad kuna li tiyi inyi, ⁴ara lobito ko kitiyija okoto kulo cio kuna lo ru kopal tonyio liti fut inyi Jerusalem to okoto kulo cio kuna lida i pal manyu ida LAHITOK o wak launo.⁵Ka lara to ticitici kulo okabwe lo Jehoiakim kunakude ko sangite kuna li

tiyi inyi fad, ida ba icieng i gero iyo buk lo irejiti kulo kabuno kulo Juda? ⁶I yoma Jehoiakim ko lohitiwaha kunenge, manyu o luny kito nenge Jehoiakin faji nenge ara kabu. ⁷Ida afa kabu lo Ijipt o woju to kof nenge ari tonyio orumu kabu lo Babilon li tale kofikofi kunenge fad many to Wadi lo Ijipt many kare lo Yuparets. ⁸Ara afa karihin kulo obolare lo Jehoiakin tomon ko mietauni na la rahare inyi kabu manyu o lanyu inyi to Jerusalem to ofahin uni. O bara afa iyang nenge Nehusta kito lo Elnasan lo Jerusalem. ⁹I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya na li tiyore afa apa nenge. ¹⁰To kuna faritin o fwonu kulahitoha kulo karemok kulo Nebukadneza kabu lo Babilon iya Jerusalem ko ki rita inyi, ¹¹o lotu manyu Nebukadneza token many taya na li ritare karemok kunenge inyi. ¹²O fwonu oho Jehoiakin kabu lo Juda, iyang nenge, kaririak kunenge ko kulahitoha kunenge fad ko ki cwarati kenite iyo inyi. Iyo kari lo mietauni lo okabwe lo kabu lo Babilon, i yaru inyi Jehoiakin ara mabus. ¹³Iya na afa lo tenyare LAHITOK, o dume Nebukadneza ibariti to kaji lo LAHITOK ko to kang lo okabwe manyu i ngongode sangite kuna li kukuma to dahab kulafa li kukum Solomon kabu lo Israel ara kulo kaji lo LAHITOK. ¹⁴I yaru inyi Jerusalem fad ara opiihin; kulahitoha, karemok ko cio kuna lo yen ticitici ko kuna i genyi fad - cio kuna lara wel neicieng alifi tomon ko miet. Ara afa cio kakilwahak noo to kof, icieng afa lo tongi. ¹⁵I yaru Nebukadneza Jehoiakin ara mabusoni iya Babilon. I yaru manyu inyi ngoto kabu to Jerusalem iya Babilon ko ngorwo kulo kabu, kulahitoha kunenge ko cio kulo kof kuna lo yeniti. ¹⁶I yaru manyu kabu lo Babilon karemok alifi mia mietare kuna i goli manyu o tumohino to rem, ko cio katiyok kuna i lefereho ko kuna i genyi alif lobito. ¹⁷O fik inyi Matania rece lo apa lo Jehoiakin ara kabu faji nenge, manyu i bel karana nenge o joo Zedekia. ¹⁸Ara afa karihin kulo obolare lo Zedekia keek are ko lobito na la rahare inyi kabu, manyu o lanyu inyi to Jerusalem to karihin tomon ko lobito. O bara afa karana lo iyang nenge Hamutal kito lo Jeremia lo Libna. ¹⁹I tiyi inyi rohojun to konyeha kulo LAHITOK iya na li tiyore Jehoiakim. ²⁰Ara afa to kilongo lo LAHITOK li co kuno sangite fad i tiyihino Jerusalem ko Juda manyu to lohicungi nenge, o rwace Inyi icieng to ketemoni Nenge. Tona o komu Zedekia silan iyo kabu lo Babilon.

25

¹Dong to kari lo mietangon lo okabwe lo Zedekia far lo tomon ofa lo tomon, i doruno Nebukadneza kabu lo Babilon iya Jerusalem ko karemok kunenge fad. O gurohi inyi kem nenge oleng lo taya ko lia i rit inyi. ²I wasihi ki rita na taya many kari lo tomon ko lobito lo okabwe lo Zedekia. ³To ofa lo ongon far lo mietangon lo bolo kinga to katua lo taya na lo ru lobo daha ngo nyia cio. ⁴Dong ko bunyoti lokoli lohitiir lo taya oto karemok fad i fe karue to lokoli na lo ngon iyo lohitiir are to ngati lo mana lo kabu kileng li rit karemok kulo Babilon taya. I fe icieng iya ngati lo Araba, ⁵ati iti rwangaru karemok kulo Babilon kabu o fworu iti horuni inyi to oleng lo Jeriko. O kararu karemok kunenge fad to ken nenge manyu i sarari. ⁶Oto ko ki niefunoti inyi. I yari inyi diho kabu lo Babilon na orumu lo ngon Ribla faji na lo ngotorehin tenya diho inyi. ⁷I fadari tee rei kulo Zedekia to ketemoni nenge oto hati ko tojoti konyeha kunenge, o tori inyi to nyororo kulo mwala ko ki yaroti inyi iya Babilon. ⁸To far lo mietare lo ofa lo miet lo kari lo tomon ko mietangon lo Nebukadneza kabu lo Babilon, o rute Nebuzardan lahitok lo kaririak kulo kabu lo Babilon Jerusalem. ⁹O cure inyi kaji lo LAHITOK, kang lo okabwe ko kajihit kulo Jerusalem fad. Kajihit kuna i goli fad, o cure inyi. ¹⁰Oto hati karemok fad kuna lara kaririak kulo kabu lo Babilon ko bunyoro kiwata lo Jerusalem. ¹¹Oto Nebuzardan lahitok lo karemok kaririak kulo kabu lo Babilon i yaru cio fad kuna lo tong katua lo taya ko ilulung lo cio kunakude fad ko cio kuna lo fwo ake ngati lo Babilon, ¹²ati o ngerihi inyi cio kude kuna li ikidahi noo o tong ki kukuma vinorehin ko remo manatak. ¹³O bunye cio kulo Babilon wiri mwala, gadigadihin ko nam mwalati kuna orumu lo ngoni kaji LAHITOK ko ki yuhoro mwala iya Babilon. ¹⁴I yaru manyu icieng motyong, kikodita, kingutita kulo kofi kulo lomo, sahani, ilebuha kirwacita ko sangite kuna li kukumi to mwala fad kuna li tiyorehin kaji lo Lobanga. ¹⁵I yaru na lahitok kitifurita kulo iheru, ilebuha kirwacita ko sangite fad kuna li kukumi to dahab na i lihinya kode to rial. ¹⁶Mwalati lo kuna wiri are, nam ko gadigadihin kuna li kukum Solomon ara kulo kaji lo LAHITOK o bolo afa na lida o temuno. ¹⁷O tum afa karitun lo lobito wiriti futi keek are ko mietare. Lohilelerihin kuna lo ngoni kai lo kuna wiri ara afa lobito lobito karitun nenge futi ongon ko nusu na liti bibili to nyororo kulo mwalati ko pomegranet i ric. Lobito wiriti manyu jii, ara afa icieng kuna i ririworoho. ¹⁸I yaru afa na lahitok lo karemok Seraia kadwarani lahitok, Zepania kadwarani na li jifahi ko kaririak kulo agwala uni ara mabus. ¹⁹Iyo kuna lo rihe o tong taya, i yaru inyi lahitok na lo lanyu karemok ko kasingak kulo kabu miet. I yaru manyu inyi karan na lorumu ara lahitok na lo lanyu kigero lo cio kulo kof ko cio keek ile kuna li geri kuna lorumu o rihe o ngoni taya. ²⁰Nebuzardan lahitok lo karemok kaririak kulo kabu ko ki yaru icieng fad diho kabu lo Babilon na lorumu o ngon Ribla. ²¹To ijia to Ribla to kof lo Hamas, i fade kabu icieng. Dong o loo Juda iyo opii faji na i loma to kof nenge. ²²O nyumu Nebukadneza kabu lo Babilon Gedalia kito lo Ahikam kito lo Sapan lo lanyuno cio kuna li totongohino inyi Juda. ²³Ka lo ning kulahitoha kulo karemok jimitan lo nyumu kabu lo Babilon Gedalia ara kalanyunoni lo kof, o fwonu icieng diho Gedalia to Mizpa, ara afa icieng; Ismael kito lo Nesiania, Johanan kito lo Karea, Seraia kito lo Tanhumes lo Netopas, Jazania kito lo agwala lo Makas ko karemok kuneicieng. ²⁴I buti Gedalia lo kiti golo taulo kuneicieng ko karemok kuneicieng o joo, "Ke bang kulahitoha kulo karemok kulo Babilon, i tongohinoti kof ki rwaa kabu lo Babilon oto cia sangite fad o ngon ara na i jir diho ite." ²⁵Oto hati iyo ofa lo mietare o lotu Ismael kito lo Nasia kito lo Elisama na lara lo kaji lo okabwe ko cio tomon i fade Gedalia ko cio kulo Juda ko karemok kulo Babilon kuna lorumu o ngoni ko inyi Mizpa. ²⁶Tona oto cio fad many to kuna sidiha many iyo kuna hitoha ara lobito ko kulahitoha kulo karemok ko ki fejaru iya Ijipt to bangun cio kulo Babilon. ²⁷Iyo kari lo keek uni ko mietare lo loro lo Jehoiakin kabu lo Juda ara opii iyo kari na lo lotunore Awel-Marduk ara kabu lo Babilon, o lak inyi Jehoiakin kabu lo Juda to mabus. I tiyi inyi ene iyo far lo keek are ko mietare ofa lo tomon ko are. ²⁸O tenya inyi ko inyi to riejun manyu i co inyi lohiongore na lo gal kulo kabuno kunakude kuna lorumu o ngon ko inyi Babilon. ²⁹Tona o puce Jehoiakin kyelani kunenge kulo mabus

manyu to otonge kulo faritin kulo warun nenge fad o dahita inyi tiktik iyo meja lo kabu. ³⁰Tiktik i cwarahita kabu Jehoiakin robia to faritin kulo warun nenge fad.

Matthew

1

¹A ra ene lorëunore lo Yesu Kristo lofavai lo David, lofavai lo Abraham. ²Abraham inyi monye lo Aisak, Aisak monye lo Jakob, Jakob monye lo Juda ko recerra ku nenge. ³Juda monye lo Peres ko Zera na la ra iyang necieng Tamar. Peres monye lo Heziron, Heziron monye lo Ram. ⁴Ram monye lo Aminadab, Aminadab monye lo Nason. Nason monye lo Salmon. ⁵Salmon monye lo Boaz na la ra ngotenge Rahab. Boaz monye lo Obed, na la ra ngotenge Rut. Obed monye lo Jese. ⁶Oto Jese a ra monye lo kabu David. David monye lo Solomon na la ra ngotenge ngoruani lo Uria. ⁷Solomon monye lo Rehobom. Rehobom monye lo Abija, Abija monye lo Asa. ⁸Asa monye lo Jehosapat. Jehosapat monye lo Jeoram. Jeoram monye lo Uzia. ⁹Uzia monye lo Jotam. Jotam monye lo Ahaz. Ahaz monye lo Hezekia. ¹⁰Hezekia monye lo Manase. Manase monye lo Amon. Amon monye lo Josia. ¹¹Oto Josia a ra monye lo Jekonia ko recerra ku nenge to na kari li nievarorehin cio iya Babilon. ¹²To inya Lobanga ko sonya icieng iyo kitirija o jir icieng i da o yite iyo Herod, icieng ko yitoro kov necieng to lobo kikoi ake. ¹³La ngun lo fuo kagenyak, o lotu malaika o boto iyo Josef to kitirija ko rihohino inyi o jo, " to wojo, to rweyarore kito ko ngotenge iya Ijip. Tonyio o tahita Herod ene kito lo kifadaru." ¹⁴Oto inyi ko wojuno karue ko kiyaru kito ko ngotenge kov lo Ijip. ¹⁵waji na li tong icieng many wei lo Herod. Oto iti fut lafa tenya lo teny Lahitok to kutuk lo kamucooni, " to Ijip a lolongu nan kito nitole" ¹⁶ko lo deu Herod jimitan lehi labahi kagenyak inyi, oto i longo noo ko kicuara cik lo kifada te rrei kulo karihin are iya kov to Bbetelehem ko kangite kuna lonyiha ija I jivita ttik na lo rrumu inyi iyo kagenyak. ¹⁷ko ki iti futa lafa tenya lo teny kamucooni Jeremaya ojo. ¹⁸oninguno murut to Rrama, murut lo kicira ko kilelia la hitok. Rracel li cira te ku nenge, o beru ko ningo tava to nyo lo kerroroti. ¹⁹La ngun lo wei Herod, o lotu malaika lo Lahitok o boto iyo Josef to kov lo Ijip ²⁰oto ojo iyo inyi to woju ko kito ko ngotenge, to yite kov lo Israel tonyo lo wei kulafa li vivida kifada lo kito. ²¹Inyi ko wojuno ko ki yaruno kito ko ngotenge iya kov lo Israel. ²²I tihihino kuno fad lo kiti futa tenyitenyi kuna lo teny afa Lahitok to kaduarani. ²³" I fonga ca kito karyoni, o lotu o tomunu kito retoni na mute li lolongi ojo Imanuel jimitan Lobanga ko Ohoi." ²⁴La ngun lo kwenyu Josef, inyi ko ki tiyo iya na lo rihohinore malaika inyi ko ki yaruno Meri kang a ra ngoruani nenge. ²⁵Ati i da i mora ko inyi many o tomonu kito retoni na liti barihi inyi karani, Yesu.

2 ¹La ngun lo tumoni Yesu Kristo to Betelehem, kov lo Judea iyo okabue lo Herod. O fuonu kagenyak to ngati lo Okangere Jerusalem. ²oto i tiviatu, "aji o tomonohini kito na lo lotu rahun kabu lo cio kulo Judea? Ki deu ohoi Kangeriti nenge to ngati lo Okangere, ki fuonu ohoi ki wora inyi. ³Ojo Herod o ning na tenya, oto inyi o rienya ko cio kulo Jerusalem fad." ⁴La ngun li lolongu inyi kaduarak lohituaha ko katiyenak kulo cik, i tivi icieng ojo, "aji mute o tomonuni Kristo?". ⁵I fuotu icieng o jo to Betelehem idi Judea. To nyo, i ger kamocani ojo, ⁶ati isi Betelehem to kov lo Judea, i da isi i sidi bebe iyo kabolorok kulo Juda. To nyio, to katua nino o lotu ca ka boloroni na mute la ra katibalani lo cio kunei Israel. ⁷oto Herod ko ki lolongoro kagenyak lolit lo rumunore tik na lo botore Kangeriti iyo icieng. ⁸Ocule icieng Betelehem ko jimitan, " I fuo i to tak na kito otoc, ko li rumu ite, ki rihohiti nan o jir many nan a lo awor inyi." ⁹La ngun lo ning icieng tenya lo kabu, icieng ko fuoro kikoi necieng. Oto Kangeriti la ngole lo deu icieng to ngati lo okangere ko riho icieng many faji na lo ngönore kito. ¹⁰Ojo o deuni Kangeriti okwamati noo. ¹¹Ojo o rutori kaji o rumuni kito ko ngotenge Meri, icieng ko gungon kov ko ki wora inyi o ngaji bara necieng ko kiyalati inyi to dab, iheru ko otök. ¹²To inya Lobanga ko sonya icieng iyo kitirija o jir icieng i da o yite iyo Herod, icieng ko yitoro kov necieng to lobo kikoi ake. ¹³La ngun lo fuo kagenyak, o lotu malaika o boto iyo Josef to kitirija ko rihohino inyi o jo, " to wojo, to rweyarore kito ko ngotenge iya Ijip. Tonyio o tahita Herod ene kito lo ki fadaru." ¹⁴Oto inyi ko wojuno karue ko kiyaru kito ko ngotenge kov lo Ijip, ¹⁵waji na li tong icieng many wei lo Herod. Oto iti fut lafa tenya lo teny Lahitok to kutuk lo kamucooni, " to Ijip a lolongu nan kito nitole". ¹⁶Ko lo deu Herod jimitan lehi labahi kagenyak inyi, oto i longo noo ko kicuara cik lo kifada te rrei kulo karihin are iya kov to Bbetelehem ko kangite kuna lonyiha ija I jivita ttik na lo rrumu inyi iyo kagenyak. ¹⁷Ko ki iti futa lafa tenya lo teny kamucooni Jeremaya ojo, ¹⁸oninguno murut to Rrama, murut lo kicira ko kilelia la hitok. Rracel li cira te ku nenge, oheru ko ningo tava to nyo lo kerroroti. ¹⁹La ngun lo wei Herod, o lotu malaika lo Lahitok oboto iyo Josef to kov lo Ijip ²⁰oto o jo iyo inyi to woju ko kito ko ngotenge, to yite kov lo Israel tonyo lo wei kulafa li vivida kifada lo kito. ²¹Inyi ko wojuno ko ki yaruno kito ko ngotenge iya kov lo Israel. ²²o jo inyi o ning o jo Akileo lo lanyu kov lo Judea faji lo monye Herod, oto o bang loro ija to na lo sonyarehin inyi to kitirija ko kingadaru iya ngati lo Galile ²³ko loro manya taun lo Nazaret. Iti i fut lafa tenya lo teny kamucooni, " I lolongi mute inyi o jo Nazaretoni."

3 ¹To kunu farritin o lotu Jon Kabbatisani kuny lo Judea ²ati i titima o jo "i rrwoti tonyo lo nyihu okabue lo kai" ³inyi lafa lo teny kamucooni Aisaiaajo: "I lolongo ogoro lo lobo lo kuny, i kukumata kikoi lo Lahitok, i ti birrata kikohin ku nenge." ⁴I cefita orrumu Jon kyelani kulo fovi kulo lonaga, o torr komoc to gas lo kiyeni. Odaha afa inyi [locust] ko otoro. ⁵Ofo cio iyo inyi to Jerusalem ko Judea fad ko kovikovi kuna lo ngöni Joddan. ⁶Oto i letoti palipali ku necieng i bbattisa inyi icieng katua lo kare lo Joddan. ⁷Ojo o deu Parisihin ko Saddiusihin o fuonuno o jirr manyu ki bbattisi, ko jimitan iyo icieng, "ite tee kulo ibhoyohin, ngai lehi sony ite o jo i to fur to kilongo na lo lotuno?" ⁸I tongi ha ngak kuna li totoro kileto. ⁹Manyu ke fuo ki iyo ake ake jimitan, "ohoi lotataha kulo Abraham" a rihohi nan ite a jo o tum Lobanga ki tululuoro kuno morutok a ra lotataha kulo Abraham. ¹⁰Lo ngön rafal kerda kulo canitok; ati canitok pili kuna li da ongi ngahi kuna i jirri o

ngodari ca i birrohoni kimatarre". ¹¹A batisa nan ite to kivi to kileto lo kupalipali, ati kifwongi o ngön na li jufuno, na i gol ki gal nan na li da nan a tum tehita kamuha kunenge inyi li batisa ite to Okorif na Inyu ko kima manyu. ¹²O ngönore irrite kana nenge o fie ca inyi kilongoni nenge iti jirare ngamang kunenge o fik dero ojo ingarum o cur to kima na li da iti dunyuno. ¹³Tinyi o lotu Yesu to Galile iya Jodan o wak o jir Jon ki batis inyi. ¹⁴Ati o tem Jon ki belo kiiyo nenge o jo, "o cam a ra nan la lotu diho isi ki batisa, ngi lotuno hati isi iyo nan? ¹⁵I nyahahi Yesu o jo, " I ngohi to a ra ji jija, o cam iyo ohoi ki tiyo ji kiti futatarre nyujon/biran". Jon ko ki ruk. ¹⁶La ngun li batisi Yesu inyi ko rutuno to katua lo kare. Tona tik, kai ko ngaja , inyi ko deuno Okorif lo Lobanga i culuno iya kuri ko dohino diho inyi. ¹⁷oto ogorro to kai ko jimitan, " kito litole ele na liti kwerra tau nei."

4

¹Oto Okorif o rihe Yesu iya kuny o jir Sitan o lab inyi. ²La ngun li tong inyi kinga faritin keek ongon ko karuehin keek ongon, oto kinga onya inyi. ³Oto kalabani o lotu diho inyi ojo, "ka li ra isi kito lo Lobanga, iti lulue kunu morrutok a ra tava" ⁴Inyahahi Yesu ojo igero ojo, ida tungani owar to tava ake hati to tenya pili na lo lotu to kutuk lo Lobanga. ⁵Oto Sitan i yaru inyi na Iyu o tedohi inyi olele lo tempol, ko jimitan diho inyi, ⁶"Ka li ra isi kito lo Lobanga to dou ten. To nyo igero ojo; ocik ca inyi malaika kunenge to isi ati ki ting ca icieng isi to kac kunecieng ojir isi i da i tangahi keju nino iyo moru". ⁷Ifotu Yesu ojo, Igerro manyu ojo keti lab Lahitok Lobanga nino. ⁸A ri i yaru Sitan inyi donge na i karit ko ki totorihino inyi okabuehin kulo kov fad ko duarrujon necieng. ⁹Ko jimitan, " kuno fad a i co ca nan isi ka li gung isi kov tana nan". ¹⁰Yesu ko jimitan, ilö ten iyo nan Sitan. Tonyo igero ojo "Iworra Lahitok Lobanga nino manyu i tiyo inyi ake. ¹¹Tinya, Sitan ko ngerrihino inyi ofuonunorre hati malaikahinm kirwa inyi. ¹²Ojo Yesu lo ningu ojo lo torrahini Jon mabus, inyi ko loro Galile. ¹³Oring to Nazaret, ko lotuno manya many Kapanaum na lo ngön kutuk lo nam iyo kov lo Zebulun ko Naptali. ¹⁴lo kiti futa tenya lafa lo teny kamoconi Isaya ojo: ¹⁵Kov lo Zebulun ko kov lo Naptali, kikoi na lo loro nam na li tolita tode lo Jodan, Galile, kov lo misok ¹⁶Lodeu hati kamanyak kulo lokimuyuk wangun nahitok; manyu kamanyak kulo kov lo okorif lo wei, lo tuluno wangun. ¹⁷Ki caha to na far iya ketemoni i fura Yesu: I rwoti tonyo lo nyihu Okabue lo Kai. ¹⁸Ka lo lot Yesu to tode lo nam lo Galile, o deu referral arre; Saimon na lo barra Pita ko rece Andru i birrohinoti bwai katua lo nam tonyo a ra icieng kaniefak kulo kayam. ¹⁹Inyi ko jimitan iyo icieng, i jivata nan o jir nan manyu ati rak ite a ra kaniefak kulo cio. ²⁰Icieng ko runya ngerihino bwai kunecieng, ko ki jiva inyi. ²¹Loro lobo gaa ketemoni, odeu kude recerra arre, Jemis ko rece, tee kullo Zebedi to katua lo tigol ko Zebedi apa necieng, i kukumati bwaihin; ko ki lolongo icieng. ²²Na tik icieng ko ngerihino na tigol ko apa necieng, ko ki jiva inyi. ²³Naha Yesu ko ki lora kov lo Galile fad, i tiyena lotubarehin kunecieng, i titima manyu nayomit na i jir lo Okabue lo Lobanga iti furio manyu muaita pili ko johijohi to kenite kulo cio. ²⁴Nayomit lo tic nenge ko ki sarihino kov lo Siria fad ko ki yaunoti diho inyi cio pili kuna lo muaiha johijohi gelegele ko cio becek kuna li borio mejun lo kenite, kude kuna lo ngön ko lodonyok ko kuna lomuai lohidehide ko kangwalak iti furie inyi icieng fad. ²⁵Ilulung lo cio kuna lo fuonu to Galile, Dekapolis, Jerrusalem, Judea ko kovikovi kuna lo ngön tode ko tode lo lo Jordan difita omot nenge.

5

¹Ojo Yesu lo deu ilulung, ko kirwoho gum lo donge o lö i tongohino. O fuonu kalihitak kunenge ²inyi ko ki caha ki tiyena icieng o jo; ³kakidahak to taulo o ngönorehin gum tonyo, a ra okabue lo kai necieng. ⁴o ngönore katoyok gum, iti robbi mute taulo kunecieng. ⁵Ongönore kariejak gum tonyo icieng mute lo lunny kov. ⁶Ongönore cio kuna lo daha kinga ko kurre lo jirran, i moneho mute icieng. ⁷Ongönore kalaak gum, tonyo o launi mute icieng. ⁸Ongönore kuna i nyuji taulo gum, odeu mute icieng Lobanga ⁹Ongönore katiyomok gum, i lolongi mute icieng o jo tee kulo Lobanga ¹⁰Ongönore cio kuna liti gimati to jirran necieng gum, tonyo necieng okabue lo kai. ¹¹Ingönore ite gum ko lehi moro cio ite, kiti gimati ki gwilihitati tenyitenyi kuna i rohori cak to nan. ¹²Iti kwamati i ngohi taulo kuningi to kwerri tonyo obolo bahasis ningi idi kai, tonyo, iti gimi manyu afa kamocok kulafa li tem iyo ite. ¹³Ira ite balang lo kov. Adi ka li tiri balang lemun nenge o tum ki nyahuno lemun nenge aja? Li daorihe o jir la ra lo ki biroro oleng i pudiani to kejuha. ¹⁴Ira ite wangun lo kov, siti na lo ngön kai lo donge i da i duha. ¹⁵Ida manyu cio i nohahita lomo i muhohini to ilebu, otedohini faji na lo tya o jir o farang iyo cio pili kuna lo ngön kaji. ¹⁶To na kikoi bito i nuahata manyu ketemoni lo cio owang ojir icieng o deu ticitici kuningi kuna i jirri ko kiti kwatati Apa ningi na lo ngön kai. ¹⁷Ke iyo i jo a lotu nan ki fufuso cik ko imociti. I da nan a lotu ki fufuso icieng oto a lotu nan kiti futa icieng. ¹⁸Ahi rihohi tenya lo dede, many ori mute kai ko kov i da lobo kigero sidi kode kiswahit lo galam ori iyo cik i tiyohino sangite kuna li gero fad. ¹⁹Tungani na lo gil kileng lobo sidi to kiji lo kuno cihicihi, i teyanahi manyu cio gila necieng, i lolongi mute o jo i sidi iyo okabue lo kai ojo tungani na li tiyo iti yena manyu cio kuno cihicihi i lolongi mute o jo o bolo iyo okabue lo kai. ²⁰Tonyo, ahi rihohi nan ite a jo; mayak ko lo gal nyujon ningi lo kulo Parisihin ko katiyenak kulo cik, i da ite i tum rutorro okabue lo kai. ²¹I ning ite o jo o jimi afa iyo cio berien, "ke fade". Tungani na li fade kaletoni, o ngiru ngoto lo gedia kue nenge ²²Oto a jo nan diho ite tungani na li longo iyo rece a rus, o ngiru ngoto lo gedia kue nenge. Tungani na lo mor rece, i yari ketemoni lo lokiho. Manyu tungani na lo jo iyo rece, 'dataru isi!' I lo ca kima lo Geena. ²³Inyi li co ka li cuara isi kicuara nino cali iyo Lobanga oto hati iyu jimitan o ngön tenya kiji nino ko rece nino, ²⁴i ngohi kicuara nino cali i lo re to yomo ko rece nino i lotunore hati ki cuara kicuara nino. ²⁵To keru tenya ko meroni nino deudeu o rihe i da li goru lokiho. To ruk deu o rihe i ngon kikoi tonyo ki co ca isi iyo kangotoni lo gedia la manyu ca lohi co isi iyo asegere kifihisi lotorare. ²⁶Ahi rihohi tenya lo dede i da isi i lahuno manyu i keru duma mongiyi nino fad. ²⁷I ning afa ite o jimi ke yiau ngoruani lo tungani. ²⁸Oto ahi rihohi nan ite jimitan, tungani na lo de ngoruani lo

kaletoni to damun, lo keru ki yiauno inyi to tau nenge.²⁹ko lihi co konyek iteten nino isi kupal, to wolohosu oleng i bire. Oyak iyo isi kiti rijoro ngati lo ken lobito i lany mute ken nino fad ranguno kibiroro kimatare.³⁰Manyu ko lihi co kana iteten nino isi kupal, to ngute i bire, Oyak diho isi kiti rioro ngati lo ken lobito i lany mute ken nino fad ki biroro kimatare.³¹Otenyi afa ojo kolo jo tungani a jaha ngoruani nenge ojir re i gerohi inyi waraga lo jaha.³²Oto a jo nan diho ite, tungani na lo jak ngoruani nenge mayak to rujon lo kue, iti rangu na ngoruani ki tiyo lomuna. Tungani manyu na lo ngotohino yema na ngoruani li tii lomuno.³³Li ning manyu ite ojo o jimi afa diho cio berien, ke butia to talerun. Iti futa tenyitenyi fad kuna li butihi isi iyo Lobanga.³⁴A jo nan ke butia tur to kai tonyo a ra seger lo obolare lo Lobanga kode to³⁵kov tonyo i tongo a ra taban lo kejuha kunenge kode to Jerusalem tonyo i tongo a ra siti lo Kabu Nahitok.³⁶kode ke butia to kue nino tonyo i da isi i tum ki kukumuno kileng fofiti lobito i ruok kode okwe.³⁷Iti suho i ngohi ibo nino to a ra ibo kode ida a ra ida; tonyo lobotohi lo gal na olotu iyo karohojani.³⁸I ning ite o jimi afa konyek to konyek, kale to kale³⁹Oto ahi rihohi nan ite; keti baha kasusuani. Ko lohi nang tungani makal nino ngati lo iteten i belohi manyu ngati lo ikajong.⁴⁰kode ki tob tungani isi owak dumaru long nino , icuarahi manyu cati⁴¹kode ko lohi fudahi tungani isi loro mail lobito ko inyi, ilo ko inyi maili are.⁴²Icuara na lilifa diho isi, manyu ke mitere na lo wak kuro diho isi.⁴³Ining ite ojo ojimi afa i loriehat nino iberu hati meroni nino⁴⁴Oto ajo nan diho ite, imaruti merok kuningi manyu i lifa to cio kuna lehi yeyela ite⁴⁵Ojir ite fad i ra tee kulo Apa ningi na lo ngön kai. Ico inyi kolong otulu iyo karohojak ko kajirak a ra lobito, manyu iti ca kuju iyo cio kuna i nyuji taulo ko kuna i boti taulo.⁴⁶Ka lihi maru isi cio kuna lohi maru isi jia bahasis nyo mute i rumu isi? Ida kileng kasovok kulo mucoro idima ji? ⁴⁷manyu ka lihi fonyo isi recerra kunino jia, nyo ba i tiyo isi i cio kula kude? Kileng pagani, ida re itiyoti ji? ⁴⁸Ito bir iya na lo birarre Apa ningi na lo ngön kai.

6

¹Ito geny, ke tiyo ticitici kuningi kulo jiran ketemoni lo cio a ra lo ki totoro. Ka lihi tii ite ji, ida ca ite i rihe irumu bahasis ningi to ketemoni lo Apa ningi na lo ngön kai. ²Hati ka lihi cuara diho kakidahani, ke kut ture lo ki totoro iya na lihi tiyore katalerok to lotubarehin ko kikohin ojo o jir cio ki majare icieng. Ahi rihohi tenya lo dede, lo kerihini duma necieng rief. ³Oto ka lihi luaha isi kakidahani ke co kana nino ikajong oyen tohi na lihi tiyo kana nino iteten. ⁴ojir luaha nino ara lo lit. Ojo ca Apa nino na lo deya tohi na lihi tiyo isi lo lit, ki co isi bahasis.⁵Manyu ka lihi lifa ite, ke ri iya katalerok. Tonyo i maru icieng ki lifa i rumu o waitati lotubare kode lokudit lo kikohin o wahitarehin ki totoro kenite o jir cio o deya. Ahi rihohi tenya lo dede, lo keruni duma icieng rief. ⁶Oto ka lihi lifa isi i lo to rute kudule nino i genihi agwala i lifare iyo Apa nino na li da o boto. Oto Apa nino na lo deya tohi na lihi tiyo isi lo lit ki co isi bahasis. ⁷Manyu ka lihi lifa ite ke fulik tenyitenyi becek iya pagani kuna li iiyo o jo o ningo ba Lobanga icieng to tenyitenyi kunecieng kuna i borengi⁸Ke mana rijon ko icieng, tonyo o yen Apa ningi tohi na lihi wak ite many o rihe ite i da lihi tifi inyi. ⁹Iyana, I ngohi kilifa ningi to ri ji; Apa niyang na lo ngon kai Karana nino o bangiti ¹⁰Okabue nino o lotu Wahun nino i tii ene kov Iya na lihi tiyorehin kai. ¹¹Ki co ohoi ene far daha niyang lo tiktik ¹²To lau kupal niyang Iya na lehi launore ohoi kapalak kuniyang ¹³Manyu ke rihoro ohoi iyo laba Oto ki luahu ohoi iyo rohojun: A ra nino Okabue, ko golun, ko kwatun na lo sio jik, Jiha.¹⁴Tonyo ka lihi lau isi cio kuna li pal diho isi, ki lau manyu Apa nino isi to kai¹⁵oto ka li da isi i launta cio palipali kunecieng, i da manyu ca Apa nino, ki lau isi.¹⁶Ka lihi faran ite kinga, ke boto i jon iya na li tiyore katalerok tona liti nor icieng komoma lo ki totoro iyo iyo cio jimitan ki faran icieng kinga. Ahi rihohi tenya lo dede, lo keru icieng rumuno bahasis necieng rief. ¹⁷Oto ka lihi faran isi kinga, to twehi ngoroni kue i lal manyu komom¹⁸ojir i da oboto iyo cio jimitan i faran isi kinga, oto honyi Apa nino na lo deya tohi na tiyo isi lo lit ki co isi bahasis.¹⁹Ke ricahiti bara ningi ene kov, faji na lo tum ingenyuk ko nyal ki papala kode faji na lo tum kakatak gila ko kataru korony: ²⁰Oto iti ricahiti bara ningi kai, faji na li da ingenyuk ko nyal o tum ki palaru ko faji na li da kakatak o tum goruno kata. ²¹Tonyo, faji na lo ngön bara nino o ngön manyu tau nino ija. ²²Lomo lo ken inyi konyek. Ko lo jiri konyeha kunino, ken nino fad ko wangun ²³Oto ko lo rohori konyeha kunino kimuyuk hati ko ki burahino ken nino fad. Ka la ra wangun na lo ngön kennino lokimuyuk o ri mutohun lo na lokimuyuk iya nyo? ²⁴Oru lobo tungani lo tum ki rwa lokotorohi are, ngo beru ha inyi lobito i maru hati lu bito kode o ric lobito iti kaj lu bito. I da isi i tum kirwa Lobanga a ra lobito ko sang.²⁵Tona ahirihohi nan ite, keboro to warun ningi iiyo jimitan a nya ca nyo kode a mat ca nyo kode to ken nino jimitan a cief ca nyo. I da warun i lany daha i lany ken kielani? ²⁶I tode ba kweny kulo kai; i da o yati kinyemo i da kileng o dengoti, i da manyu i juhohi daha derona. Hati hony Apa ningi na lo ngön kai i fita icieng. I da ite i goli iyo inyi i gal kweny?²⁷Ngai to kiji ningi lo tum sodohino tik lobito iyo warun nenge to kiiyo? ²⁸Manyu nyo i bohohi ite taulo iyo kielani? To de koditi na lo turore katurahak kulo muang, I da icieng i tiyo, i da manyu o rifati. ²⁹Oto ahi rihohi nan ite jimitan kileng kabu Solomon to bara ko kwatun nenge fad, i da afa i cief kielani kuna i duaruha iya kuno.³⁰Ka liti ciefita Lobanga nyari kulo muang ji, kuna lo litu jija ojo kianyi i birohini kimatare, ngi hati inyi ki cief ite o gal, ite kuno li sidi kiruk? ³¹Tona, ke iiyo jimitan ki nya ca nyo? Kode ki mat ca nyo? Kode ki cief ca nyo?³²Tonyo, o tahita pagani kuna sangite fad oto o yen Apa ningi na lo ngön kai jimitan i wak ite icieng. ³³Oto iti tak re okabue nenge ko nyujon nenge ki cuari hati ite kuno sangite fad. ³⁴Tona ke iiyo to kianyi tonyo i iyoro ca kianyi ake. I ngohi far lobito lobito to tumoro ko kidak nenge.

7

¹Ke ngot gedia iyo cio kuna kude o jir manyu i da o ngoti gedia diho ite. ²Tonyo, iya na li ngotore ite gedia iyo kaletok o ngoti manyu ca iyo ite, manyu to kite kitemit na li temare isi kula kude ki temahinorehin manyu isi.³Ija ideu isi ingarumiti to konyek lo rece nino i ngerihi ogoloti katua lo konyek nino? ⁴Kode aja ngi jo isi diho rece nino, "ingohi a dumu nan

ingarumiti to konyek nino, isi hati i ngerihi ogoloti konyek nino! ⁵Isi kataleroni i temo re dumuno ogoloti to konyek nino inyiha bo i deyare otoc idumarore ingarumiti to konyek lo rece nino. ⁶Ke co ikurieho tohi na i nyu oto hati ca i belohinoti baha ken nino. Ke birohi nino lo wel iyo iborohi oto ca i pudiari to kejuha. ⁷Itifia ki cori ca isi, to tak irumu ca isi, itotoho ki ngajahini ca isi. ⁸Tonyo, cio fad kuna li tifa i cori, inyi na lo tahita orumu, ojo manyu na li totohoongajuni. ⁹Ngai to kiji ningi lo tum ki cuara kito nenge moru ka li lifa tava? ¹⁰kode ico kito nenge munu ka li lifa kayamiti? ¹¹Oto hati ka li cuara ite cio kula i rohori sangite kuna ijiri iyo tee kuningi, aja ca Apa ningi na lo ngön Kai o ngony tee kunenge kula li tifa inyi sangite kuna i jiri! ¹²Oto hati iyo sangite fad i tiyo iyo cio kulakude tohi na li wak isi icieng manyu i tii diho isi, tonyo i moru ene cihicihi ko imociti. ¹³To rute to lokoli na iliri. Tonyo, o lalat lokoli o bolo manyu kikoi na lo loro lokorerore, orutita manyu cio becek ara ija. ¹⁴Oto o titing lokoli, i liri manyu kikoi na lo loro iyo warun, cio kude kuting manyu lo lot a ra ija. ¹⁵Iririatu kamocok kula italeri ofuonuntati iyo ite na lo buburi kenite tengteng to kiela lo ker a rahiti hati lowohoho kuna ngati. ¹⁶Theru ca ite icieng to ngahi kunecieng. Otumiti re dieuno ngak kulo vino iyo ngairati kode bule iyo curati? ¹⁷Iyana, ciani na ijir ongiju ngahi kuna i jiri, ciani na i rohoi o ngiju ngahi kuna irohori. ¹⁸Ida ciani na ijir otum ngijuno ngahi kuna i rohori kode ciani na i rohoi ongiju ngahi kuna i jiri. ¹⁹Cianitok fad kuna li da ongijuni ngahi kuna i jiri, ongodari i birohini kimatare. ²⁰Inyina, oherati icieng to ngahi kunecieng. ²¹Ida a ra cio pili kula lo jo diho nan Lahitok Lahitok mute lo rute iyo okabue lo kai, a ra kula li tiyo wahun lo Apa nei na lo ngön Kai ²²Ojo mute becek lu far diho nan; Lahitok, Lahitok, ida re afa ohoi ki moco to karani nino, ki fuk lodonyok, ki tii manyu tanguhin to karani nino? ²³Oto a rihohi mute nan icieng to ketemoni necieng a jo, ida nan ahi yen ite. Icie ten iyo nan ite katiyok kulo ticitici kuna irohori cak. ²⁴Tokuna, tungani na lo ning kuno tenyitenyi kunei i tiyore, ori iya tungani kagenyani na lo duhohi kaji nenge tabak. ²⁵Kileng ngo ca kuju, i bul kareco, okuta kuyama na i gol ken lo na kaji, i da i bataru tonyo, o duhohini iyo tabak. ²⁶Ojo tungani na lo ning kuno tenyitenyi kunei i da hati itiyore ori iya tungani kadataroni na lo duhohi kaji nenge ridat ²⁷Na ko lo bök kuju, i bul kareco, okut kiyoma na igol ken lo na kaji ko ki bataru wuum. ²⁸La ngun lo kerihhi Yesu tenya kuno tenyitenyi fad, oto ilulung i pany kitiyena nenge noo ²⁹tonyo iti yen inyi iya tungani na lo ngön ko tuman ida iya katiyenak kulo cik.

8

¹La ngun li culuno inyi to donge, ilulung lo coo ko ki jivia inyi. ²Naha tinya, o lotu tungani na lo daha ddoobbu ko ki wora inyi, o jo , Lahitok, ke li wak isi, I tum isi ki iti nyujo nan ³Yesu ko fihahino kana nenge, ko tiro inyi, o jo, a wak nan; to nyu. Na ttik ddoobbu nenge ko rrijoro. ⁴Yesu ko jimitan iyo inyi , ke rrihohi iyo tteke tungani, oto ilö kikoi nino, itotorrohi ken nino iyo kakumani, iyal inyi iya na lo cik Moses, ara itotorr iyo icieng. ⁵ojo li ti rrutohini Yesu Kapanauum, naha olotu karriangani, otahita inyi, ⁶ojo, Lahitok, ogeto kattiyoni nitole kang omuai, i vovoda, i boria noo. ⁷Ojo Yesu iyo inyi, alotu ca nan ati jirr inyi. ⁸Ifotu karriangani ojo, Lahitok, i da nan a cam o jirr isi i lotu kaji nei: oto to teny tenya jia, kattiyoni nitole ko jiran. ⁹To nyo a ra nan karriangani, ko asegere kuna la lanyu nan: ko la jo nan iyo ene tungani, i lö, inyi ko loro; na manyu iyo nu, ou, inyi ko lotuno; na manyu iyo katiyok ku nitole, i ttiyo ene, inyi ko kittiyo. ¹⁰Ojo Yesu o ning ji, i pany inyi, ko jimitan iyo kalihitak, dede a jo nan diho ite, ida nan la rrumu ene kiruho lo bolo ji, orru, Ida ten to Israel. ¹¹Naha a jo nan iyo ite ajo, ofuonu ca becek to okangere ko lodoyore, ko ki tongohinoti kov ko Abbraham, ko Aisak, ko Jakob, iyo okabue lo Idi-kai. ¹²Hati te kulo okabue ca i suhari oleng iyo mutohun: na ca lo ngön lulu ko komo lo kala. ¹³Yesu ko jimitan iyo na karriangani, i lö kikoi nino; naha iya na li ruhore isi, i ngohi i ttiyohino iyo isi ji. Naha kattiyoni nenge ko jiran inyi na ttik. ¹⁴Ojo Yesu o lotu kaji lo Pitta, o deu inyi iyang lo ngorruani nenge o muai nohun. ¹⁵Inyi ko tiro kana nenge, na nohun ko ngerihino inyi: inyi ko wojuno, ko ki jola icieng. ¹⁶Ojo lo goru kurrou, Icieng ko ki yauno iyo inyi becek kuna lo daha mininga: inyi ko ki fuha kuna mininga to tenya nenge, ko ki ti jira kuna lo muai fad: ¹⁷I ti fut hati ku lo afa lo teny kamuconci Aisaya, o jö, inyi to ken nenge lo dume kigoro niyang, ko ki ti ngada muaimuai ku niyang. ¹⁸Na ttik lo deu Yesu ilulung i rit inyi, inyi ko ki cuara cik lo fuoro nu ngati bito. ¹⁹Lobo kageroni ko lotuno, ko jimitan iyo inyi, Katiyenani, a jivita na isi tteke waji na li loro isi. ²⁰Yesu ko jimitan iyo inyi, o ngönore lobeyohi ocöc, na manyu kweny kulo kai o ngönore kaji lo kweny; hati kito lo tungani i da o ngönore waji na ngi ti getohi kue. ²¹Ojö manyu lobo kalihitani nenge iyo inyi, Lahitok, i ngohi rre nan a lö a nuk apa nitole. ²²Oto Yesu ko jimitan iyo inyi, ki jiv nan, i ngerihi hati kaweyak o nuk kaweyak. ²³Ojo li ti rrutohini inyi katua lo yeya, kalihitak, ku nenge ko ki jiva inyi. ²⁴Naha, tinya, o deto kuyama la hitok katua lo kut noo, na li pude kivi yeya: hati inyi o getoro. ²⁵Kalihitak, ku nenge ko fuonuno iyo inyi, ko ki ti kwenyati inyi, o jimi, ki luak ohoi: ki kerroro ca. ²⁶Inyi ko jimitan iyo icieng, nyo ite i bang ite ko kisidi lokiruk? Naha inyi ko wojuno, ko kitiho kuyama ko kut; o ngönore rriejun ²⁷oto coo i pany, o jimi Ani ikodit lo tungani ene, na lo ningo kileng kuyama ko kut inyi? ²⁸Hati inyi ko ki lora iya nu ngati iyo kov lo Gerrgeseni, tinya i ti rric coo are kuna lo daha mininga inyi, o rrutuni to kwecerehin, i ngereha i möc, o jirr tteke tungani i da o tum rrangaru to na kikoi ²⁹Naha, tinya, i cirr icieng o jö, Nyo i wak isi ki ttiyo iyo ohoi, Yesu, isi kito lo Lobbanga? I lotu rre isi ki ti cana ohoi ene o rihe ttik? ³⁰Naha o nyawahi icieng o ngöni ibörohi kuna lo daha ija. ³¹Inyi na, i lelia kuna mininga iyo inyi, o jimi, ko li ti jöhorohi isi ohoi, i ngohi ohoi ki jök iyo kuno iborohi. ³²Inyi ko jimitan iyo icieng, i fuo. Icieng ki büruno ko covoroti iyo iborohi: naha , tinya, kuna iborohi fad ko ki burrangaroti o surutaroti gurra many iyo katua lo kut, ko kerroroti katua lo kivi. ³³Naha kadeyak ku necieng ko ki firrita, ko ruangaroti to kikohin ku necieng iya sitö, ko forohino sangite fad, ko nyonyi o rrumu lo dohi inyi na li nief mininga. ³⁴Naha, tinya, na sitö ko fuonuno pili ki rrico ko Yesu: ojo icieng o deu inyi, icieng ko divita inyi ojo o ngerihi ca waji necieng.

9

¹Inyi ko rrutoro katua lo ttigol, ko rringita, ko goruno katua lo siti nenge to ken. ²Naha, tinya, icieng ko yauno iyo inyi tungani kamualani, o geto iyo kigetit: naha Yesu deya kiruk necieng ko jimitan iyo na kamualani; kito, to kwama; lo launo kipalipali ku nino. ³Naha, tinya, lobo kageroni ko jimitan to kiji necieng, i bblasfeminga ene lerok. ⁴Naha Yesu yenun kiyo necieng ko jimitan, Nyo i iyo ite kula i rrohoi to taulo ku ningi? ⁵Hati ani lo tanga, jimitan, lo launo kipalipali ku nino; kode jimitan, to woju, i lot? ⁶Oto o jirr ba ite i yen jimitan o ngönore kito lo tungani golun ene kov lo launo kipal, (ko jimitan iyo na kamualani) To woju, to dumu kigetit nino, i lõ hati kaji nino. ⁷Inyi ko wojuno, ko loro nenge. ⁸Oto ojo ilulung o deu ji, i pany icieng, ko ki ti kwatati Lobbanga, na li cõ na golun iyo coo ⁹Ojo Yesu lo rringe to ija, inyi ko deuno lobo tungani, o bara Matiu: i tongo sofore lo mucoro: ko jimitan iyo inyi, ki jiv nan. Ko wojuno, ko ki jiva inyi. ¹⁰Olotu i ten, iya na li tongohino Yesu daha katua lo kaji, tinya, kasovok kulo mucoro becek ko kapalak ko fuonuno ki tongohino kov ko inyi ko kalihitak ku nenge. ¹¹Ojo Farisihin o deuni ji, icieng ko jimitan iyo kalihitak ku nenge o jö, Nyo Katiyenani ningi o daha ko kasovok kulo mucoro ko kapalak? ¹²Oto ojo Yesu o ningu ji, inyi ko jimitan iyo icieng, i da kuna lo tawahi kenite o wak kabuani, oto hati a ra kamuak. ¹³I fuo rre i gigiloto na tenya, a balahi ca nan, i da hati a sakrifaisinga: to nyo i da a lotu ki lolongo kijirak, oto hati kapalak o jirr irruoti. ¹⁴Naha ka lihitak kulo Jön ko fuonuno iyo inyi, o jimi, Nyo ohoi ko Farisihin ki diha kinga, kalihitak hati ku nino i da o dihati kinga? ¹⁵Yesu ko jimitan iyo icieng, ngo tum rre morot kulo lateran ki töyo, lateran necieng hati o ngön ko icieng? Oto o goru mute farritin, kuna lo rrujororehin lateran necieng, o dihare hati icieng kinga. ¹⁶Orru tungani lo duanya kiela ngejuk iyo goms i ngöre, tonyo i piho inyi na ngejuk lo duanyahini na goms o ngore, o sodo hati ddong cirra. ¹⁷I da kileng coo o fihahita wain ngejuk iyo wainskin o ngöre: ngo tuaja na wainskin, na wain ko ki tiharu, kuna wainskins ko muraru: oto o fihahitati wain ngejuk iyo wainskin ngejuho, o jirr o rricuno fad. ¹⁸Orihe inyi o tenya kuna tenyitenyi iyo icieng, tinya, o lotu lobo lokotorok, ko ki wora inyi, o jö, lo wei kileng kito-karioni nitole: hati ou to tirr inyi to kana nino, inyi ca ko warun. ¹⁹Yesu ko wojuno, ko ki jiva inyi, na manyu kalihitak ku nenge. ²⁰Naha, tinya, ngorrwani, na lo muai iyavyav karihin tomon ko are, ko lotuno to Koruong nenge, ko tiro hem lo kiela nenge. ²¹Oto o jö lolilime, ojo nga tirr hati ba kutuk lo kiela nenge, ngo jirr ken nei fad. ²²Oto Yesu ko ki belo madihor, ojo inyi o deu inyi, inyi ko jimitan, kito-karioni, i ngohi tau to kwe; li co kiruk nino isi i tuba. Naha na ngorruani ko jiran na ttik. ²³Ojo Yesu o goru kaji lo na lokotorok, ko deuno minsttreli ko coo i gogoritati, ²⁴Ko jimitan iyo icieng, i sarrata: tonyo i da ene kito-karioni lo wei, oto o geto. Icieng ko kwenitare inyi lo kitikaja. ²⁵Ojo li ti sarrari coo oleng, ini ko rrutoro, ko teho inyi to kana, na kito-karioni ko wojuno. ²⁶Na kwatun ko ki goruno oleng iyo kovikovi fad. ²⁷Ojo Yesu lo lõ to ija, coo kangodok are ko ki jiva inyi, i cirati, o jimi, kito lo Ddavid i balahi ohoi. ²⁸Ojo inyi lo goru katua lo kaji, ku na coo kangodok are ko fuonuno iyo inyi: Yesu ko jimitan iyo icieng, i ruk ite i jö a tum nan ki ttiyo ji? O jö icieng iyo inyi, ibo, Lahitok. ²⁹Naha inyi ko tiro konyeha ku necieng, o jö, iya na ki ruk ningi i ngohi i ttiyohino ji. ³⁰konyeha ku necieng, ko ngaja; Yesu ko ciha icieng rrikrrik, o jö, ke co tungani o yen. ³¹Oto icieng, la ngun lo fuori, ko ki ti kuata na tenya oleng katua lo na kov fad. ³²Ojo icieng lo fuo oleng, tinya, icieng ko ki yauno iyo inyi tungani katulani na lo daha mininga. ³³Ojo ku na mininga li ruat, na tungani katulani ko tenya: naha ilulung ko ki pany, o jimi, I da ngun lo botore ji katua lo Israel. ³⁴Oto farisihin o jö, o mirita inyi cien to lahito lo cienicieni. ³⁵Naha Yesu ko ki lora sittihin ko kangite pili, i ti yena sinagogi ku necieng, i titima tenyitenyi kulo Okabue, ko ki ti furioro tteke mejun ko tteke muai iyo coo. ³⁶Oto ojo inyi o deu i lulungi, i codu inyi icieng, to na li feinttingare icieng, na manyu i ti sarrihini oleng, iya kerra ku na lo rrujororehin katibalani. ³⁷Naha inyi ko jimitan iyo kalihitak ku nenge, i bas dengo noo dede, oto i kutting kakitiak; ³⁸ilivahiti ha Lahitok lo dengo, o jirr inyi o son kakitiak iyo dengo.

10

¹Ojo inyi li lolongu kalihitak ku nenge tomon ko are, i corahi inyi icieng golun lo lanyuno cienicieni, lo ki ti johu icieng oleng, ko ki ti furioro ikodit lo mejun lo ken fad ko muaimuai fad. ²Naha karanico kulo ku na jayona tomon ko are kuno; Na li tem, Saimon, na lo jimi Pitta, ko Anddru rrece nenge; Jemis kito lo Zebbeddi, ko Jön rrece nenge; ³Pilip, ko Batolomeu; Tomas, ko Matiu kasovoni lo mucoro; Jemis kito lo Alfeas, ko Lebbeas, na lo bara karani lo ngamang Taddeas; ⁴Saimon Kananani, ko Juddas Iskariot na manyu li tob inyi. ⁵kuno tomon ko are o son Yesu, ko ciha icieng, o jo, ke jiv kikoi lo misok, ko tteke sitti lo Samarittan ke goru: ⁶oto hati i fuo iyo kerra kulo kaji lo Israel kuna li bunye. ⁷Ko li fuoro, i titimata, i jo, lo goru Okabue lo Iddi-kai. ⁸Iti jirata kamuak, iti furiete ddobbu, i ti buhuti kaweyak, i ti johoto cienicieni: lo jia i rrumu ite, jia a cuara nan. ⁹Ke gomahi ddab, kileng silva, kileng bbras to ogogorr ningi. ¹⁰Kode kicaa lo owele, kileng kottihin are, kileng kamuha, kileng col: Tonyo ocam kattiyoni daha. ¹¹Na manyu iyo tteke sitti kode ttaun li goru ca ite, i tiviuti ngai to ija lo cam; i tawa hati ija many i woju to ija. ¹²Ko li goru ite lobo kaji, i ti fony. ¹³ko lo cam kaji nenge, i ngohi yomo ningi o ngön ija: oto ke li da o cam, i nyahete yomo ningi. ¹⁴Naha tteke na li da i jolu ite, kode o ning tenya ningi, ko li ngerihi nu kaji kode sitti, i ti ttengahiti furr lo kejuha ku ningi. ¹⁵Rrikrrik a jo nan iyo, i yak mute iyo kov lo Soddom ko Gomora iyo farr lo lokiho, o gal lo nu sitti. ¹⁶Naha, A hi sona nan ite iya kerra kiji lo lowoho, i ti geterr iya muniok, i siliban iya kurrihin. ¹⁷Oto i ti geny ha coo: tonyo i tob ca icieng ite iyo nyamparahin, na manyu ki liwarehin ca ite iyo Sinagogi ku necieng; ¹⁸Na manyu ki yauni ca ite iyo Currukalihin ko kabuno to nan, to i totorr la i rrohoi iyo icieng ko kuna misok. ¹⁹Oto ko li nievari ite, ke iyo aja kode nyo ngi teny ite: tonyo ki cuari ca ite inyi nu ttik nyo ngi teny ite. ²⁰Tonyo i da a ra ite li tenya, oto a ra Okorif lo Apa ningi lo tenya to ite. ²¹Iti fade mute rrece rrece, manyu apa kito: te o detohino monyeri, i ti fadi manyu. ²²i heittingi ca ite iyo coo fad to karani nei: oto o tavi ca inyi na lo dihu many iyo lohicungi. ²³Oto ko li ti liwa

ite iyo ene sitti, i firrioto iyo lobo: rriirik a jo nan iyo ite, I da ca i dotu kilorita sittihin kulo Israel pili, many o yitu kito lo tungani.²⁴ Ida kalihitani o gal Katiyenani nenge, kode kattiyo ni o gal lahitok nenge.²⁵ Otumohino iyo kalihitani rijon ko Katiyenani nenge, manyu kattiyo ni ko lahitok nenge. Ko li lolongi rre monye lo kang ojo Bbelzebbub, adi hati ca coo kulo na kang ba!²⁶ Hati ke bang icieng: o rru lobo toi lo moni, na li da ca i letuni; manyu i duhahini, na ca li da o yenuno.²⁷ Na la tulohi nan ite lomutohe, o tenya iyo wangun: ko na li ning ite to kiok, i ttedo iyo kucei kulo kajihit kititima.²⁸ Manyu ke bang icieng kuna li fada ken, oto I da o tumiti ki fada tau (soul): oto i ti bang inyi na lo tum cahahino tau ko ken fad to hel(hell).²⁹ I da rre i ti loti [sparrows] are to lo (farthering) bito? I da many ca lobito o dohi kov o rru apa ningi.³⁰ Oto li kena fovi kulo kucei ku ningi fad.³¹ Hati ke bangiti, o gol wel ningi o gal [sparrows] becek.³² Ddong inyi na lehi letu nan ketemoni lo coo, a letu manyu mute nan inyi ketemoni lo apa nitole na lo ngön idi-kai.³³ Oto tteke lobo na lo mon nan ketemoni lo coo, a mon manyu mute nan inyi ketemoni lo apa nitole na lo ngön idi-kai.³⁴ Ke iyo i jo a culu nan yomo ene kov: i da nan a culuno yomo, oto [sword].³⁵ Tonyo a lotu nan ki ti rremo tungani ko monye, manyu kito-karioni ko ngotenge, ko kakanyi (daughter-in-law) o jirr i ngerremaru ko kakanyi (mother-in-law) nenge.³⁶ Na manyu merok kulo tungani ca coo kulo kaji nenge to ken.³⁷ Ida inyi na li maru monye ko ngotenge o gal nan o cam to nan: Ojo manyu inyi na li maru kito-rretoni ko kito-karioni o gal nan i da o cam to nan.³⁸ Ko inyi na li da o tek kurrucce nenge, ko jiva o mot nei, i da ocam to nan.³⁹ Na lo rrumu warun nenge i ti rri ca: naha na li ti rri warun nenge to nan orrumahi ca.⁴⁰ Na li jolu isi ki jolu nan, ko na li fotu nan i fotu inyi na lehi culu nan.⁴¹ Na li fotu kaduarani to jimitan a ra kaduarani o rrumu kigoma lo kaduarani; manyu inyi na li fotu kajirani (righteous man) to jimitan a ra kajirani o rrumu kigoma lo kajirani.⁴² Ojo tteke na ca li co iyo lobo iyo kuno sidiha icoli lo kivi kuna i robiha to jimitan a ra kalihitani, rriirik a jo nan iyo ite, ngi da ca inyi to genyun o ngotohi kigoma nenge.

11

¹Ko lotuno afa i ten, la ngun lo kerrihi Yesu ciha kuna kalihitak ku nenge tomon ko are, ko johoro (departed) to ija lo kitiyena ko kititima iyo sittihin ku necieng.² Ojo lo lotu Jon o ning to sign(prison) tticittici kulo Kristo, ko sona kalihitak ku nenge are,³ ko jimitan iyo inyi, i ra isi inyi na ca lo jirr o lotu, kode ki tak lobo?"⁴ I fotu Yesu ko jimitan iyo icieng, i fuo i totorrohi iyo Jon ari kunu sangite li ningunta ite i deunta manyu:⁵ o deya kangodok, kangurak manyu o lot, coo kulo ddobbu i ti nyuji, ko katuhok o ningo, i ti buhuni kaweyak, ko ikadahi i titimahini manyu tenya (gospel) iyo icieng.⁶ o ngönore manyu inyi gum, tteke na li da i longojitare nan.⁷ Ojo icieng lo rring, Yesu ko ki caha tenya iyo ilulung tenya lo Jon, nyo i fuo ite kuny deya? Gerrecati na li ti nienienaga kuyama?⁸ Oto nyo i fuo oleng deya? Tungani na li cief kielani kuna i munyahi? Hati manyu, o ngöni kacievitak kulo kielani kuna i munyahi kaji lo kabu.⁹ Oto nyo i fuo ite oleng deya? Kaduarani? Ibo, a jo nan iyo ite, o gal manyu Kaduarani.¹⁰ Tonyo inyi ene, lafa li geri, Naha, a culu nan jayo (messenger) nei ketemoni ningi, na ca li i kukumahi, kikoi ketemoni ningi.¹¹ rriirik a jo nan iyo ite, To kiji lo kuna lo tomonu ngoruo o rihe lobo lo woju o gal Jon Kabbatisani o rru: hati inyi na li sidi noo to okabue o gal inyi.¹² To farritin kulo Jon Kabbatisani ko jija o rrumu okabue lo Idi-kai [violence], orruju kangerejani to golun.¹³ Iyo kaduarak pili ko cik na li lami (prophesied) many iyo Jon.¹⁴ Ko li rrumu isi, Elaija bo ene, na o rrumu lo lotuno.¹⁵ Na lo ngönore kioha kulo ningo, i ngohi to ning.¹⁶ Oto ko nyo ba nga ti ririhi nan ene [generation]? O ri mejo iyo te kuna li tongo katua lo cuhi(markets), i ti lolongoti hati kaletok,¹⁷ ojimi lehi kutahi ohoi omilere iyo ite, ite hati i da i kie; lehi toya ohoi to ite, ite hati i da i lelia (lamented).¹⁸ Tonyo olotu Jon i da odaha kode omata, icieng ojo, ongönore inyi cien/mininga (demon).¹⁹ Olotu kito lo tungani o dahita o matita manyu, icieng ojo, to de tungani kangarujoni, ara karrumani manyu, morrte lo kasovok kulo mucoro ko kapalak. Oto otenu lofiero iyo te ku nenge.²⁰ Naha inyi ko ki caha ki momodore sittihin kuna li ttiohino becek lo tticittici ku nenge, jimitan i da icieng i rrwoti: ²¹I rran ite , [Chorazin]! I rran ite, Bettsaida, Ngara i ttii na ttic i bolo, li ttii orrumu iyo ite, i ttii iyo ttaya ko Soddom, ji icieng li rwoti many afa to kirie (sack cloth) ko ingula.²² Oto a jo nan iyo ite, o yiak ca iyo ttaya ko Siddon iyo farr lo lokiho, o gal ite.²³ Isi manyu Kapanaum, na lo kuat many Idi-kai, li cena ite: ngara i ttii kuna tticittici hitoha li iyo ite iyo Soddom, ji osio ko jija.²⁴ Oto a jo nan iyo ite, o yiak ca iyo kov lo Soddom iyo farr lo lokiho, ogal ite.²⁵ Nu ttik Yesu ko ki fotuno o jo, kwama, Apa, Lahitok lo Idi-kai ko kov, tonyo i duhe isi kuno sangite iyo kagenyak ko kageterok, i ti totorrohi hati icieng iyo idoleha.²⁶ Kileng ji apa: tonyo o ri mejo o jirr to deya nino.²⁷ I cuari iyo nan sangite fad kulo Apa nei, o rru hati tungani lo yen kito, Apa ake; o rru manyu lobo tungani lo yen Apa, maak Kito, ko inyi na li totorrohi kito.²⁸ Ifuonu iyo nan, ite pili kuna li gima, a co nan ite i yoma²⁹ iyo terr nei, inianga manyu nan; a siliban nan i robi manyu tau: ite kileng ko rrumuno kiyooma iyo tau lo ku ningi.³⁰ Otanga terr nei, na manyu [burden] nei o tawak.

12

¹To la far, o lo Yesu a ra katua lo manatak to Sabit. Orumu kinga o daha jayona kulenge oto icieng o ngitunitati ngamang o notati to kac o ningati.² Ojo Farisihin o deu ji, o jimi diho Yesu, "To de ba, i tiyo jayona kulilo tohi na lo beru cik to Sabit.³ nyahahi inyi o jo, i da ite li kenu tohi na afa li tii David ko kalihitak kulenge ko riafu afa kinga icieng?"⁴ O lotu afa inyi o rute kaji lo Lobanga ko kalihitak kulenge ko dahati ibune na inyu na lo dua diho icieng daha oto kaduarak ake lo dahita.⁵ kode i da ite li ken diho cik o jo kaduarak kula li tiyo kaji lo Lobanga i comaritati Sabit i da a ra kupal.⁶ Ahi rihohi jimitan o ngön tohi na hitok i lany kaji lo Lobanga ene.⁷ Ngara i yen ite fotiri lo ene tenya lo jo, "A wak nan kisa i da a ra lajulot, ji ite i da i ngoto tenya kucei kulo cio kula lo ru kupal.⁸ Tonyo, kito lo tungani la ra Lahitok lo Sabit.⁹ Ojo lo ring to na faji, ko loro lotubare lecieng,¹⁰ olö o rumahi lobo tungani ija na lo wei kana angati ko ki tiffa inyi lo tahita lo tenya o jir i tobore inyi. Ojo i ruk re cik kiti furiorita cio to sabit.¹¹ I nyahahi inyi icieng ojo, ko lo ngön lobo to kiji lingi ko ker na lo dohi katua

lo tula. I da Inyi o lö o tingu to Sabit? ¹²Ida lofere lo tungani o gol i lany ker? Tona i ruk cik ki tiyo kuna i jiri to Sabit. ¹³Inyi ko jimitan diho la tungani, to dongahi na kana lilo, lerok ko dongahino na kana. Kana lenge ko jiran o riworo ko lobito. ¹⁴Oto Farisihin ko fuoro tora tenya lo ki fadaru inyi Yesu. ¹⁵Iyana lo yenare Yesu ji, ko ki ngadaru to na faji. O div cio becek inyi, iti furie inyi muaita kulecieng. ¹⁶O cik manyu icieng o jir i da o rihohini cio inyi ngai. ¹⁷A ra ene lo kiti futa kulafa tenyitenyi lo teny kamocani Aisaya o jo; ¹⁸A ra ele karwaani lei la la nyumu nan. La la maru nan, kiti kwama manyu nan. A fik ca nan Okorif lei katua lenge. Oto ca inyi orihohi tenya lo kiti bira kovikovi. ¹⁹Ida ca inyi o ngolofa kode i romita. Ida ca tungani o ning o goro lenge to kikohin. ²⁰Ida ca inyi o gil tiriwoti na i luro. Manyu, ida ca iti dunye lomo na li nuaha. Iyauno manyu ngoto lo tenya na i bir iyo ngütahino. ²¹Diho karana lenge, ofik ca kovikovi ki geno. ²²Ko ki yaunoti tungani na li nief lodonyok, o ngodo I da manyu o tenya. Yesu ko kiti furioro inyi i co inyi o tenya, o kueny manyu ²³Cio fad ko ki pany bebe i tifiati o jimi, i da ha ba ele a ra kito lo David? ²⁴Ojo Farisihin o ning ji, o jimi, a ra to Beelzebub kabu lo lodonyok i fuhitare inyi lerok lodonyok. ²⁵Yesu yenun ki buha lecieng ko jimitan, ko lo kora okabue o remoriti, i da na Okabue o woita. Kode ko lo kora kaji o ngön swa katua nenge akeake, owuroro na kaji. ²⁶Ka li fuhita Sitan Sitan inyi jimitan o kora okabue lenge o remoriti, aja hati ca inyi o woita? ²⁷Na manyu, ka la fuhita nan lodonyok to golun lo Beelzebub, to golun lo ngai i fuhita kajivitak kulingi? Tona a ra mute icieng kangotok kulo tenya kucei kulingi. ²⁸Ojo ka la fuhita nan lodonyok to golun lo Okorif lo Lobanga, inyi jimitan lo lotu okabue lo Lobanga diho ite. ²⁹Manyu, aja tungani o tum bela kaji lo tungani kagoloni ka li da re i tem o tor na kagoloni? Inyiha o tum bela na kaji. ³⁰Tungani na li da ki ngön ko nan, ki beru nan. Manyu na li da ki tuba ko nan a ra katarani. ³¹Tona ahi rihohi ite jimitan kupalipali ko morimori fad kuna lo morore cio Lobanga, o launi mute. Ojo morimori kuna lo mororehin Okorif la Inyu, i da o launo tur. ³²Ko lo teny tungani tenya a ra na lo moro kito lo tungani, o launi. Ojo tungani la lo tenya o moro Okorif la Inyu i da o launi kileng to kuno faritin kode to faritin kuna lo fuonuno. ³³Ingohi ciani to jir o jir manyu ngahi kunenge ojo ko lo rohoi ciani o rohoi manyu ngahi kunenge. To nyio, o heruno ciani to ngahi kunenge. ³⁴Ite tee kulo munuok, aja ite kula i boti taulo i tum tenyuno lobo tenya i jir? Tonyio, o tenya bo kutuk tohi na li fut tau. ³⁵Tungani la i jir o duma sangite kuna i jiri kuna li kumahi inyi katua lenge. Tungani la i rohoi manyu o duma sangite kula i rohoi kuna li kumahi inyi katua lenge. ³⁶Oto ahi rihohi ite jimitan, to far lo ki fura, i titim mute cio tenyitenyi fad kuna lo cora icieng i da iyoti. ³⁷Tonyio, to tenyitenyi kulilo o tum ki lahahini isi. To tenyitenyi kulilo manyu o tum ki ngotohini isi tenya. ³⁸Na ha kude Farisihin ko katiyenak kulo cik ko jimitan diho Yesu, Katiyenani, ki wahita ohoi tangu ki totorita diho isi. ³⁹I fotu Yesu o jo, kofiang lo cio kula i rohoi ko kulo lomuna kitotorita lo tangu diho nan! O ru lobo ngi cori icieng oto hati kitotorita lo kamoconi Jona ⁴⁰Tonyo, iya lafa lo manyare Jona koche lo kayamiti faritin uni ko karuehin uni; iyana manyu ca kito lo tungani o many faritin uni ko karuehin uni tau lo kov. ⁴¹O ngot mute cio kulo Nineve lokiho lo cio kulo ene kofiang tonyo lo rwo afa icieng langun lo ningi tenya lo Jona. Na hati lo bolo i lany Jona enene. ⁴²O woita mute kabu ngoruani lo ngati lo orof ko ene kofiang lokiho, o ngotohini tenya kucei kulecieng. Tonyio, o lotu afa inyi many to lohicungi lo kov ningo tenyitenyi kulo genyun kuna lo tenya Solomon. O ngön hati Lahitok na li lany Solomon enene. ⁴³Ko lo rutu lodonyohi to ken lo tungani, o fuori i lori olengi tahita lohiyomare i da o rumuni. Ko jimitan, ahi yite ca lafa kaji la ngohi nan. Ojo o goru o rumu kaji o wat lo fiaru fad, ko ki kukumahino. ⁴⁴Oto ko yitoro o lo i cohuno lodonyohi kulakude myetare kula i rohoi i lany inyi ko johohinoti manya ija, na ha ca koditi lo lohicungi lo na tungani ko rohojun i lany lafa lo ketemoni. ⁴⁵O ri mute ji diho ene kofiangiti i rohoi. ⁴⁶Orihe Yesu o tenya diho ilulung, o lotu ngotenge ko recerra kulenge. Owoitati sita o wahiti tenya ko inyi. ⁴⁷Lobo tungani ko rihohino inyi jimitan, iyang lilo ko recerra kulilo kula lo waitati sita. O wahiti tenya ko isi. ⁴⁸fotohi inyi ojo, iyang lei ngai? Ko recerra kulei ko oho ngai? ⁴⁹O wüt kalihitak kulenge ojo, kulo la ra iyang lei, recerra ko kanecera kulei. ⁵⁰Tonyio, tungani la li tii wahun lo Apa lei la lo ngön Kai, inyi la ra rece, kanece ko iyang lei.

13

¹Inyi na far bito o rute Yesu to kaji o lö ki tongo kutuk lo nam. ²Na ha o fuonu ilulung kula i borengi diho inyi. Inyi ko ki ruoho tigol i tongohino katua, cio fad ko woita tode lo nam. ³Inyi ko foro tenyitenyi becek to kitisirani ojo, O lö afa karemoni yaa kinyemo kunenge. ⁴Ojo o yaa ji, odohi kinyemo kude kikoi i nunume kwenyi kulo kai. ⁵Odohi kude morutore, faji na li da kov o bolo ⁶Ojo kolong onok, ko curaru kabujak i norari. tonyio, oru kerda, i da ogur kov. ⁷Kinyemo kude o dohi kikware, i tik kikwa icieng bolorun ⁸oto kude o dohi diho kov na i jir, o fuonu o ngiju kude kakeny mia. Kude kakeny mia, kude kakeny keek ile, ko kude kakeny keek uni lo kulafa lo yiihini ⁹La ngön kiyok i ngohi to ning. ¹⁰Ofuonu kalihitak kulenge ko ki tafia inyi o jimi, nyio iti yena isi cio to kitisirani. ¹¹Inyahahi inyi icieng o jo, genyun lo tenyitenyi kuna li duha diho okabue lo kai, ki cori diho ite. I da a ra diho icieng. ¹²Tungani la lo tehita, o sodohini o jir o tek o raban. La li da o tehita, kileng na sidi na lo ngönore inyi, o rujori. ¹³Inyi li co nan a foro to kitisirani. O jir "Kileng ngo deyati i da o deuni; kileng ngo ningoti i da o ninguni Kode i gigiluni" ¹⁴Iti fut diho icieng kimoca lo Aisaya lafa lo jo, I ningo ca ite i da kileng i niang. I deya ca ite i da kileng i da heru. ¹⁵Tonyio, li totiho taulo lo kulo cio I da o tumiti ninguno to kiyoha kulecieng. Ce manyu, li muhi konyeha kulecieng. Ngai da a ra ji, ji adi o deyati to konyeha kulecieng O ningoti to kiyoha kuleciengI gigiluni to taulo kulecieng Ko beloti, nan adi ko kiti furioro icieng. ¹⁶Oto o ngön gum diho konyeha kulingi, tonyio, i deya ite. Ko kiyoha kulingi, tonyio, i ningo ite. ¹⁷Inyina ahi rihohi nan ite tenya lo dede, o kodomo afa kamacak kula i borengi ko cio kula i nyuji deya tohi na li deya ite, i da hati o deuni ko ningo tohi na li ningo ite, i da manyu icieng o ningu. ¹⁸Iti bo fotiri lo kitisirani lo kayaani ¹⁹ko lo ning tungani tenya lo okabue lo Lobanga i da hati i niang, o lotu karohojani o kware kinyemoti na lo yiihini tau lenge. Inyi kinyemoti na lo dohi kikoi. ²⁰La lo ri iya kinyemoti na lo dohi morutore. Inya la lo ning tenya ko runya ki ruk deu i fotu to kwama. ²¹Tona lo ru kerda kunenge i tong faritin kude kuting.

Ko lo lotu kidak kode mehino, o wuroro deudeu.²²La lo ri ko kinyemoti na lo dohi kikware,a ra tungani la lo ning tenya oto hati tenyitenyi kulo kov ko kiudo lo bara ko gororo na tenya to warun lenge. ²³Ojo la lo ri ko kinyemoti na lo dohi katua lo kov na i jir, o ri iya tungani la lo ning tenya i fotu ko ricahino diho tau na i baya. O ngiju kakeny mia, keek ile kode keek uni lo kinyemo kuna lo yiihini.²⁴Oforohi Yesu icieng lobo kitisirani ari ojo, ori okabue lo Kai iya tungani la lo yiihi kinyemo kuna i jiri mana lenge. ²⁵Ojo cio lo getoro fad, o lotu meroni lenge ko yiihino duani katua lo obolare lenge ko loro. ²⁶La ngun li koro obolo, oboto manyu tiriwa to katua lo mana.²⁷Ofuonu karwaak kulo monye lo mana diho inyi o jimi, lahitok, i da re afa kinyemo kula i jiri i yiihi isi mana lilo? To aji hati ofuonunore manyu tiriwa? ²⁸Orihohi inyi icieng ojo, "meroni li tii ene" i tifi karwaak inyi o jimi, i wak hati isi ohoi ki fuo ki rute icieng?²⁹I nyahahi inyi icieng ojo, "I da. Ngirute ha ca ite ngamang ko tiriwa a ra lobito. ³⁰I ngohi to dori a ra lobito many o goru far lo dengo. Lu far ahi rihohi mute nan kadengok a jo, i temoto re ito ngode tiriwa i totor o jir o curari. Oto hati i dengu ngamang i yauno dero lei."³¹Orihohi icieng lobo kitisirani. Ori okabue lo kai iya kirijati lo karadali na lo dumu tungani i tubulahi mana lenge. ³²kileng inyi la ra na sidi tur to kiji lo kinyemo pili. oto ko lo bolo, inyi li lany to katua lo mana o lotu a ra ciani na lo fuonu ko kweny o dohi diho tanitani nenge.³³Orihohi icieng kitisirani lobo o jo, ori okabue lo Kai iya ibula kuna lo dumu ngoruani omunahi diho kofuo kuna i borengi many iti furu na ibune fad.³⁴O tenya Yesu kuno tenyitenyi fad diho ilulung to kitisirani, o ru lobo tohi lo rihohi inyi i da o for to kitisirani. ³⁵Inyina iti fut lafa tenya lo teny kamoconi o jo. A nga ca nan kutuk lei to kitisirani.A foru ca nan tenyitenyi kulafa li duha many to duho lo kov.³⁶Inyi ko ngerihino ilulung ko rutoro kaji, o fuonu kalihitak kulenge diho inyi o jimi, "kiti timahi ba diho ohoi kitisirani lo duani to manahatua" ³⁷Inyahahi inyi o jo, kayaani lo kinyemo kuna i jiri, inyi kito lo tungani. ³⁸Mana, inyi kov. A ra kinyemo kuna i jiri tee kulo okabue. Tiriwa, icieng tee kulo karohojani. ³⁹Ko meroni na lo yaa icieng, inyi Sitan. Dengo, inyi lohicungi lo kov, ko kadengok icieng malaikahin.⁴⁰Iya na lo rutororehin duani o curari to kima, o ri manyu mute ji to lohicungi lo kov. ⁴¹Iti vahe mute kito lo tungani malaikahin kulenge o duari to katua lo okabue sangite fad kuna li yauno kipal ko cio pili kula li tiyo rohojun. ⁴²I birohi mute icieng pili kimatare na i yarat, faji lo kicira ko komo lo kala. ⁴³Kajirak mute hati i medehi iya kolong to okabue lo Apa lecieng. La lo ngönore kiyoha, to ning!⁴⁴Ori okabue lo Kai iya bara na lo nuha kov manahatua. Ko lo lö tungani o rumahi, ko nuhahino ari. To kwama lo tau o lö iti lote sangite kulenge fad ko ki nyanguno na mana. ⁴⁵O ri manyu okabue lo kai ari iya katilotoni la lo tahita tiho kulo wel. ⁴⁶Ojo o rumu lobo na i gol wel nenge noo, ko loro kiti loto sangite kunenge fad ko ki nyanguno inyi na tihoti.⁴⁷Ori manyu okabue lo Kai iya bwai na li birohini katua lo nam ko garüno koditi kulo kayam fad. ⁴⁸Ojo li fut inyi, i pihu kalohak kulo kayam inyi tode. I tongohinoti hati kov ki nyunyumo kayam kuna i jiri o fihi katua lo aduhu, o ruacari kuna i rohori oleng.⁴⁹Ori mute ji to lohicungi lo kov. O fuonu mute malaikahin i gegele karohojak to kiji lo cio kula i jiri, ⁵⁰i birohi kimatare la i yarat; faji na lo ngön kicira ko komo lo kala. ⁵¹Ko ki tiffa icieng o jo, li niang ite kuno sangite fad? I ruk icieng o jimi, ibo. ⁵²Oto o jo diho icieng, tona, katiyenak kulo cik fad kula liti yen tenya lo okabue lo Kai, o ri icieng iya monye lo kaji na li yauno to katua lo kaji lenge bara ngejuk ko ongore. ⁵³Ojo Yesu lo keru kuna kitisirani fad, ko loro to inya.⁵⁴goruno kalecieng ji, i cak inyi kiti yena cio to lotubarehin kulecieng oto icieng i pany noo. I tiffa icieng o jo, aji o rumunore lerok ene genyun ko tuman lo ki tiyo kuno tanguhin? ⁵⁵I da re kito lo kagatani lo bauhin ele? I da re ngotenge o bara Meri, i da recerra kulenge koho Jemis, Josef, Saimon ko Judas? ⁵⁶I da kanecera kulenge ki ngöni ko ohoi ene? Aji hati o rumunore lerok kuno sangite fad?"⁵⁷Iti kaj icieng inyi. Na ha o jo Yesu diho icieng, "I da o bangiti kamocani to kalecieng ko kaji lecieng ake" ⁵⁸I da kileng inyi I tii lobo tangu ija to rujon lo kiruk lecieng.

14

¹To kuna faritin o ningu kalanyunoni Erod kwatun lo Yesu ²Ko jimitan diho kalihitak kulenge, "A ra ele Jon Kabatisani, lo waru inyi to kiji lo kaweyak. Inyi li co inyi i tiyo kuno tanguhin.³Orumu Erod i nief Jon ko tora inyi ko fiha lotorare to tenya lo Erodias ngoruani lo rece Pilip. ⁴Tonyio, orumu Jon o jo diho inyi, o beru cik isi ki tongore ngoruani lo rece lilo. ⁵O wak orumu Erod ki fadaru Jon o bang hati inyi cio, tonyio, o yeniti orumu jimitan a ra inyi kamocani.⁶To far lo karama lo otomonore lo Erod, o lotu kito lo Erodias ko kia ketemoni lo Erod ko welo kulenge. O kwama hati Erod noo, ⁷oto o cik i butia kileng lo ki cuara inyi teke tohi na lo wak inyi.⁸To kisusua lo ngotenge, inyi ko jimitan, "ki co nan kue lo Jon Kabatisani iyo itadit jija. ⁹Oto Erod i toyo noo, na ha to ki butia lenge ketemoni lo welo kulenge, inyi ko ciha o jo o jir i cori inyi tohi na li lifa inyi.¹⁰ko ngutoroti kue lo Jon to lotorare ¹¹iyauni to itadit i cori na kito ko ki yaruno diho ngotenge. ¹²O fuonu kalihitak kulo Jon i yaru ken lenge o fuori o nuhahini. O fuori ko rihohinoti diho Yesu.¹³Ojo Yesu o ning tohi na li tihihino, ko ki ngadaru to tigol lolit faji na i polo. Cio ningo ji, i jif ilulung inyi to kangite to kejuha. ¹⁴Ojo Yesu o goru o deu ilulung lo cio kula i borengi, i nief kisa inyi. Iti furie kamuak kulecieng.¹⁵Ojo kurou lo nyihu o fuonu kalihitak kulenge o jimi diho inyi, o jimi faji na i polo ene bebe, lo lotuno manyu kov mutohun. To rihohi cio o fuo kangite o jir o fuori i nyanguni kude dahidahi kulecieng.¹⁶Ifotu Yesu o io i da icieng o tum fuoro, i cuarata icieng tohi lo daha. ¹⁷Ifotu icieng o jo, ki ngöni ohoi ko ibuneha miet jia ko kayam are. ¹⁸Ojo inyi, i yaunoti ene diho nan.¹⁹Inyi ko rihohino cio ojir i tongoti kov iyo nyari. Inyi ko tinguno kuna ibuneha miet ko kayam are ko deya kai, i co kwama ko ki bebenya ibuneha ko ki cuara kalihitak. Kalihitak ko ki cuara cio ²⁰onya icieng fad i moneho. I tutufu kalihitak aduhuhin tomon ko are kulo firüfirü kulo ibuneha otonge. ²¹Wel lo cio kula lo nyia o tum rei alif miet, i da kileng i keni ngoruo ko tee.²²Deudeu Yesu ko rihohino kalihitak kulenge o jo i rwohoto tigol o jir i temi angati tode lo nam o rihe inyi o ciha ilulung. ²³La ngun lo cik icieng, ko loro kai lo donge ki liva ake. Ojo lo goru kurou, o tong inyi ijia ake ²⁴Oto o rumu tigol lo loma to tode lo nam, i yeyela manyu nam inyi kutunta kiyoma ketemoni lenge.²⁵Ojo lo goru tik ongon lo karue, olö Yesu diho icieng. Olot to kai lo nam, na ha icieng ko bangun bebe. ²⁶Oto ojimi a ra Okorif, i gorori hati to bangun. ²⁷Oto deudeu Yesu ko jimitan diho icieng, iti

goloto taulo. Nan ele, ke bangata.²⁸Ojo Pita, Lahitok, ka la ra isi dede, ki rihohi nan a lotu diho isi to kai lo kivi. ²⁹Ojo Yesu diho inyi, "ou" Pita ko ki culoro to tigol, ko lotita to kai lo kivi iya idi lo ngönore Yesu. ³⁰Oto ojo inyi odeu kiyoma, o bang inyi icaha ki lutoro. I gore bebe o jo "Lahitok, ki luak!"³¹Yesu ko ki niefa kana lenge deudeu ko jimitan diho inyi, "Isi na li sidi kiruk, nyio isi i kukuya?" ³²Ojo icieng i ruok tigol, kiyoma ko woita ³³Na ha kula lo ngöni katua lo tigol ko ki worati inyi o jimi, "I ra isi kito lo Lobanga, dede." ³⁴Ojo icieng o rangi, ko ki culohinoti Genesaret. ³⁵Ojo cio kulo na kov o heru Yesu, i dieretahini hati tenya lenge fajihit fad kuna li rit Genesaret. I yauni cio kamuayak fad diho inyi ³⁶I livati inyi o jimi, i ngohi hati kamuayak to tiru kileng kutuk lo kiela lenge. Na ha cio fad kula lo tir inyi ko jiran.

15

¹To inya o funu kude Farisihin ko katiyenak kulo cik to Jerusalem diho Yesu, i tifi inyi o jimi ²Nyio kalihitak kulilo i da o wahiti ki jifita itiduariti kulo lohituaha? Ida icieng ilala kac o daharehin ³Inyahahi Yesu icieng o jo, adi nyio ite i ngohi cihicihi kulo Lobanga i tun hati itiduari kulingi? ⁴Tonyio o jo Lobanga to bang munyi ko ngutingi, tungani manyu la li fic monye ko ngotenge o wak i fadari. ⁵Oto i jo ite ko lo jö tungani diho monye kode ngotenge, "Ladi tohi ngahi luahare nan isi, i tongo a ra lo Lobanga ⁶o jir i da o bang apa kode iyang to na tohi. Tona, iti pwak ite tenya lo Lobanga to rica lo kitiduari kulingi. ⁷Ite katalerok, o tenu afa Aisaya li moca to ite o jo, ⁸Kibang kulo cio nan to kutuhe kuleciengOjo taulo kulecieng o lomaha vila diho nan. ⁹Ki worati nan kiwora lo talerun Kiti yena lecieng iti yenati itiduari Kuna liti yena cio. ¹⁰Yesu ko ki lolongoro ilulung diho inyi ko jimitan, ito ning, i niangata manyu. ¹¹Ida tohi na lo rute kutuk lo tungani o tum kiti bobota inyi. Oto tohi na lo rutu to kutuk lenge lo tum kiti bobota inyi". ¹²To inya, o fuonu kalihitak diho inyi ko ki tifiati o jimi, I yen ha isi i jo li longojita adi Farisihin ko lo ningi ene tenya? ¹³I nyahahi inyi o jo, "Cianitok pili kuna li da Apa lei la lo ngön Kai liti bulahi, o rutoro mute many to kerda. ¹⁴I ngohiti icieng, icieng karihitak kula i ngodoho. Ko lo rik kangodoni kangodoni o wuroro ca icieng are fad tula. ¹⁵Ojo Pita, kiti timahi ohoi na kitisirani. ¹⁶O jo Yesu diho icieng, i rihe ite i dataruha! ¹⁷I da ite i deu jimitan tohi na lo rute kutuk, o lö kocehe manyu to ken o ringita oleng? ¹⁸Oto sangite kuna lo fuonu to kutuk, o fuonu to tau. Icieng liti bota tungani. ¹⁹tonyio, to tau o fuonunita ki buha gelegele kuna i rohori; kifada, lomuna, somun, gulia, kitobo. ²⁰Sangite kuno kuna liti bobota tungani. o jo daha to kac kuna li da i lali, i da iti bot tungani. ²¹Yesu ko wojuno to ija ko ki ngadaru iya kof lo Taya ko Sidon ²²Lobo Kanaanani ngoruani lo na kov ko lotuno diho inyi i lelia o jo, Lahitok, kito lo David, ki dimahi nan kisa! O ngön lodonyok ken lo kito nei iti gimati inyi noo. ²³I da Yesu i fotu tenya lo na ngoruani ko lobo. O fuonu kalihitak kulenge o jimi, i fuhe inyi. Tonyio, i gorita inyi omot liyang. ²⁴Inyahu inyi o jo, "i da ki culuni nan i kera kabanyak to Israel ake." ²⁵O lotu na ngoruani ko gungon ketemoni lenge ko jimitan, "Lahitok, ki luak nan" ²⁶I fotu Yesu o jo, "I da o cam dumuno daha lo tee i birohini diho ikurieho." ²⁷I nyahahi na ngoruani inyi o jo, "Dede Lahitok, oto o daha manyu ikurieho finyufinyu kuna lo dounita to teremeja lo Lahitok." ²⁸Yesu ko ki yahahino o jo, "isi ngoruani na i bolo kiruk! I ngohi i tiuhino diho isi iya na li wahare isi" kito lenge ko furioro tona tiki. ²⁹Owoju Yesu to ijia ko ki tolo tode lo nam lo Galile, I ruok donge ko loro ki tongohino ³⁰i rumu cio ilulung diho inyi, i yauni kangurak, kangodok, kangwalak, katuhok ko kude becek. Iti getihini ketemoni lenge, inyi hati ko kiti furioro icieng. ³¹Ipany cio bebe ko lo deuni katuhok o tenya, kangwalak o jiri, kangurak o lot ko kangodok o deya. Na ha ko majati hati Lobanga lo Israel. ³²I lolongu Yesu kalihitak kulenge diho inyi ko jimitan, "O menino kulo cio diho nan bebe, to de li tongi ko nan faritin uni o ru ko lobo tohi lo nyai. I da nan a wak cularu icieng ko kinga o ruruhitati ca to kikoi." ³³I nyahahi kalihitak kulenge ojimi, "To aji ha to ene faji i polo ngehi rumunore daha na ngo tum ene ilulung?" ³⁴I tifi Yesu icieng o jo, baya ibuneha kuna li tehita ite? I nyahahi icieng o jo, "mietare ko kayam kude sidiha kuting." ³⁵ko rihohino ilulung o jo o jir i tongoti kov. ³⁶ko dumuno kuna ibuneha mietare ko kayam, i co kwama ko ki bebenya ko ki cora kalihitak o fuori i cori ilulung ³⁷O nyia icieng fad i moneho, ojo lo tumaha i tutufu kalihitak o tonge i fut aduhuhin mietare. ³⁸Wel lo cio kula lo nyia, a ra rei alif ongon na li da i keni ngoruo ko tee. ³⁹La ngun lo cik Yesu ilulung ko rutoro katua lo tigol o lö ngati lo Magadan.

16

¹O fuonu Farishin ko Sadiusihin diho Yesu laba inyi o jir ba i tii kitotorita to Kai. ²I fotu inyi o jo, ko lo lotu kurou, i jo ite o fila ca kov tona lo do kai. ³Kiwanyi i jo, o cia ca kuju ko kiyoma o kuta tona lo do kai, i dis manyu. I yen ite kobo ki bebelo lo kai i da hati i yen kobo lo ki bebelo lo faritin. ⁴Kofiang kuna i rohori ko kulo lomuna i tifiati kitotori kulo tangu, oto o ru ca lobo li cori icieng mayak kitotori lo Jona. Yesu ko ngerihino icieng ko lotita. ⁵O jo icieng o fuo tode lo nam, o luluhi kalihitak yoruno ibune ⁶Ojo Yesu diho icieng, "Ito geny I ririati kenite iyo ibula kulo Farisihin ko Sadiusihin ⁷I gugumo icieng ene tenya to kiji lecieng o jo a ra tona li da ohoi ki yaunore ibune. ⁸To yenun lo kigugumo lecieng, i tifi Yesu icieng o jo, "Ite kula lo sidi kiruk! nyio i risa ite to kiji lingi, tenya lo rujon lo ibune? ⁹Orije ite i da li niang? I da ite i buhu kulafa ibuneha miet la fitare nan cio alif miet, ko aduhuhin baya afa iti futahi otonge? ¹⁰Kode kulafa mietare to cio alif ongon ko aduhuhin baya afa iti futahi ite otonge? ¹¹Aja hati i lunya ite jimitan i da nan a tenya diho ite tenya lo ibune? Oto i ririati kenite diho ibula kulo Farisihin ko Sadiusihin." ¹²Icieng ko ki niang jimitan i da inyi o jo o jir icieng i riria kenite iyo ibula kuna lo yerarehin oto to ibula kulo kiti yena lo Farisihin ko Sadiusihin. ¹³Ojo Yesu o lotu kov lo Kesaria Pilipi, I tifi kalihitak kulenge o jo, "Ojo re cio kito lo tungani ngai?" ¹⁴I nyahahi icieng ojo, "Ojo kude Jon Kabatisani, kude o jo Elia, o rihe manyu kude ojo Jeremia kode lobito to kiji lo kamocak." ¹⁵Oto i tifi icieng ojo, "Adi ite, i jo ite nan ngai? ¹⁶I fotu Saimon Pita o jo, "Isi Kristo, Kito lo Lobanga la i wuar." ¹⁷Inyahahi Yesu o jo, "Ingön isi ko gum Saimon, kito lo Jona tonyio i da a ra tungani lohi totorohi isi ene tenya oto Apa lei la lo ngön Kai" ¹⁸Ahi rihohi isi manyu a jo, ira isi Pita. Manyu Kai lo ene tabak a

fahahi ca nan kanisa lei, i da manyu ca lokolihin kulo weun o tum o lanyu inyi.¹⁹ Ahi corahi ca nan isi kingajiti kulo Okabue lo Kai, tohi na li tor isi to kov, o tori manyu to kai, ko tohi na li lak isi to kov, o lahi manyu to Kai.²⁰ ko cihahino icieng jimitan o jir i da o rihohini lobo tungani o jo a ra inyi Kristo.²¹ Ki caha to na iya ketemoni i cak Yesu ki titima diho kalihitak kulenge o jo o jir inyi a lö Jerusalem rumuno kidak na hitok to kac kulo lohituaha, kaduarak kula hitoha ko katiyenak kulo cik, manyu o jir i fadari inyi oto o waru to far lo uni.²² Orihe Pita inyi kalele ko ki caha ciha inyi o jo, "I da Lahitok, i da ca ene tohi i tihihino diho isi." ²³I belo Yesu ko rihohino Pita o jo, "To yite kifuongi nei Sitan! I ra isi katihoni lo ketemoni lei. I da isi i ngön ko kibuha lo sangite kulo Lobanga oto kulo cio."²⁴ Yesu ko jimitan diho jayona kulenge, ko lo wak tungani lotuno omot lei, o jir o beru ken lenge ake ake o ting hati keteiriwa ki jiv nan ²⁵Tonyo, tungani la lo wak rica warun lenge i tiri mute oto tungani la li tiri warun lenge to nan, o rumahi mute. ²⁶O luak tungani to nyio ko rumu ene kov pili oto hati okorif lenge o ri? Kode nyio ngi cio tungani o tobore Okorif lenge?²⁷ Tonyio o lotuno mute kito lo tungani ko kimedek lo Monye ko malaikahin kulenge ko duma hati tungani lobito lobito iya li tiyore inyi. ²⁸Ahi rihohi ite tenya lo dede, i da mute ca kude kuna lo woitati ene i mangi wei o rihe i da lo deuni kito lo tungani i genuno diho Okabue lenge."

17

¹Ojo faritin ile lo ring, Yesu ko ki liha ko Pita, Jemis, ko rece Jon o rihoro icieng kai lo donge na i karit ²To ija, i before ken nenge to ketemoni necieng; i farang komom iya kolong, kielani kunenge ko kwerun biny na li medek pikpik.³ Gaa gaa, o tul Moses ko Elia o tenyati hati ko Yesu na lo boto iyo icieng manyu sek ⁴Pita ko jimitan diho Yesu, "Lahitok o jir bebe iyo ohoi manya ene, ka li wak isi, nga fahahi nan tuguno uni; lobito nino, lobito iyo Moses ko lobito iyo Elia.⁵ O rihe inyi o tenya, idis na i farang ko ki muhino icieng, t'inya, ogoro to katua lo na idis ko jimitan, "kito nei ene na la maru nan, ito ning inyi." ⁶Ojo kalihitak o ning ji, ko rumuhiti kov to bangun ⁷Yesu ko lotuno o tir icieng o jo, ke bang. ⁸ojo icieng o tingi konyeha kai, i da o deuni lobo tungani, a ra Yesu ake. ⁹Ojo icieng lo ngön ki culuno to donge, Yesu ko ciha icieng ojo, "ke rihohiti lobo tungani tohi na li deu ite many kolo waru kito lo tungani to kiji lo kaweyak. ¹⁰Itifi kalihitak inyi ojo, "Aja hati katiyenak kulo cik ojo owak re Elia li tem lotuno?"¹¹ I nyahahi Yesu o jo, "o cam re Elia i temu i kukumahi sangite pili ¹²Oto ahi rihohi nan ite a jo, li temu Elia many berien icieng hati i da o yen oto i tii ken nenge iya na lo wahitare icieng. Iyana manyu ca kito lo tungani o rumu kidak kac kunecieng. ¹³Kalihitak ko yenun jimitan o tenya inyi Jon kabatisani iyo icieng¹⁴ Ojo icieng lo fuonu iyo ilulung, o lotu lobo tungani iti ric Yesu ko gungon ketemoni nenge. ¹⁵Oto ojo diho inyi; "Lahitok, i ngohi mehino ki nief isi iyo kito nei, o muai inyi lohidhide. Orumu kidak noo, owurorita; to lobo katua lo kivi, to lobo kimatare. ¹⁶A yauno nan inyi iyo kalihitak kunino, i da kileng icieng otum kiti furioro inyi. ¹⁷Ojo Yesu; ite cio kulo kuno karihin oru kiruk ningi i palaru manyu ikoditi kuningi, many anu mute a tongo nan ko ite? Many anu mute a wasihi nan diha ite? Yau inyi ene diho nan. ¹⁸Yesu ko ki rienga na lodonyohiti, ko rutuno to ken nenge, na lokilahaji ko furioro inyi na tik to ken. ¹⁹To kifuongi o fuonu kalihitak diho Yesu lo lit i tifi inyi o jo; nyo li tik ohoi ki fuharu? ²⁰Inyahahi Yesu o jo; tonyo, i sidi kiruk ningi noo. Ahi rihohi tenya lo dede, ka li ngön isi ko kiruk, kileng ngi sidi iya kinyemoti lo karadali. I tum isi i jo iyo ene donge i suala ten iya idi, ko ki suala; o ru lobo tohi ngohi lanyu ite. ²¹Oto i da ikodit lo ene o tum rutuno ke li da a ra to kilifa ko farangun kinga. ²²Ojo icieng lo tuba a ra lobito Galile, ojo diho icieng, "I cori ca kito lo tungani kac kulo cio ²³Ifade ca icieng inyi, ojo to faritin uni o waru. Kalihitak kunenge ko ki toyo bebe. ²⁴La ngun lo goru Yesu ko kalihitak kunenge Kapanau, ofuonu katisofok kulo mucoro iyo Pita ko ki tifi inyi o jo, i da Katiyenani ningi osofo mucoro lo kaji lo Lobanga? ²⁵I fotu Pita ojo osofo. Ojo Pita o rutu kaji i tem Yesu tenya, i tifi inyi ojo, "I iyo isi nyo, Saimon? Iyo ngai iti sofo kabuno kulo ene kov mucoro iyo, iyo tee kunecieng kode iyo misok?"²⁶ Ifotu Pita o jo iyo misok. Ifotu Yesu o jo inyi jimitan iyoma tee. ²⁷Oto hati, o jir ohoi i da kiti longojita icieng, i lo nam i birohi goli nino iyo kivi. Kayamiti na li tem isi ki niefuno, to nga kutuk nenge i rumu ca isi robiati katua, i corihi hati icieng a ra mucoro nitole ko nino".

18

¹Tona tik o fuonu kalihitak kulo Yesu i tifi inyi o jo, ngai lo bolo i lany to okabue lo kai? ²Oto inyi i lolongu kito na sidi ko kiti woitahino kiji necieng ³Ko jimitan ahi rihohi tenya lo dede many ka li belo ite i ri iya tee kuna sidiha, i da ite i tum rutoro okabue lo Kai. ⁴Tona tungani na liti sidi kennenge iya ene kito, inyi lo bolo i lany to okabue lo kai. ⁵Tona tungani na li fotu kito na sidi to karana nei lohi fotu nan ⁶Oto ka li co lobo tungani lobo to kiji lo kuno sidiha lo ngön ko kiruk iyo nan i pal, o cam na tungani o torahini moru nahitok murut ko ki biroroti kiji lo nam. ⁷O ngön kov ko kidak to sangite kuna li co cio o urorita iyo kupal. O tum kuna sangite o fuonu oto tungani na li yauno iceng o deu mute kidak. ⁸Ko li co kana nino kode keju nino isi kupal, to ngute i bire. O yak isi loro warun i lany ngonun ko kac fad kode ko kejuha fad ki birohini kimatare na li da o dunye. ⁹Kode ko lohi co konyek nino isi kupal, to wolohosu i bire. O yak isi loro warun to konyek lobito i lany loro iyo kima lo geena ko konyeha are fad. ¹⁰I na ha keti kaj lobo to kiji lo kuno tee sidiha tonyo o deya malaikahin kunecieng Komom lo Apa nei idi kai. ¹¹o lotu kito lo tungani tahita kuna lo ri. ¹²I buha ite nyo? Ko lo ngön tungani ko kera mia lobito oto hati lobito o gere, i da inyi o ngerihi kuna keek mietangon ko mietangon dongeco o lo taharu nu lo gere. ¹³oto ojo o rumu ahi rihohi o kwama inyi to ene ker bito i lany kuna keek mietangon ko mietangon li da o gere oleng. ¹⁴Tona i da Apa ningi o wak lobo o ri to kiji lo kuno sidiha. ¹⁵Ka li pal rece nino diho isi i lo i totorohi inyi kupal nenge kiji ningi are ko lohi ning inyi isi, li luahu isi rece nino ¹⁶Oto ka li da inyi ki ning isi, yaru lobito tungani lobito kode are o jir tenyitenyi pili iti goli to sadeni are kode uni. ¹⁷Ka lo beru ningo icieng, to rihohi kanisa. Ko lo beru manyu ningo kanisa, iti rahata inyi iya pagan kode katisofoni lo mucoro. ¹⁸Ahi rihohi tenya lo dede, tohi na li tor ite to kov, o tori manyu to Kai. Tohi na li lak ite to kov o lahi manyu to Kai. ¹⁹Ari ahi rihohi ite a jo ka li ruk ite are to lobo tohi li tifi ite, i tii ca Apa nei na

lo ngön Kai diho ite. ²⁰Tonyo faji na lo tuba cio are kode uni to karana nei a ngön nan kiji necieng". ²¹Oto Pita ko lotuno diho Yesu ko ki tafia inyi o jo, Lahitok, o jir nan a lau rece nei kakeny baya ka li pal diho nan? O tum kakeny mietare? ²²Inyahahi Yesu inyi o jo ; A jo diho isi, i da a ra kakeny mietare oto a ra kakeny keek mietare kakeny mietare. ²³Ori okabue lo kai iya kabu na lo ngön kingingija robia kunenge kuna li den katiyok kunenge. ²⁴Ojo inyi i cak kingingija, ko ki yaunoti tungani na lo ngön ko mongio lo talanta alif lobito ketemoni nenge. ²⁵Iya na li da inyi o tum duma na mongio , ojo Lahitok nenge o jir i tolotori inyi, ngoruo nenge ko tee kunenge fad o dumarehin mongio nenge. ²⁶Lerok ko gungon ketemoni lo Lahitok, i lelia o jo, "i donyo tau diho nan, a dum mute nan fad." ²⁷kisa ko ki niefa na Lahitok, i balihi na mongio o ngerihi inyi o lo. ²⁸Ojo lo lö lerok oleng, o lö i ric ko katiyoni kaletoni na lo ngön ko mongio lo robia kunenge mia lobito. Lerok ko ki niefa kaletoni to murut ko ki caha goro inyi, o jo, to dum mongio nei. ²⁹Na katiyoni kaletoni ko gungon ketemoni nenge i lelia o jo; i donyo tau diho nan a dum mute nan. ³⁰Oto inyi o beru ningo ko loro ko kiti torahino kaletoni lotorare, o jo many o dum mongio nenge fad. ³¹Ojo katiyok kulakude o deu tohi na li tii lerok iyo kaletoni icieng ko ki longojitati noo ko fuoroti rihohino Lahitok necieng. ³²Lahitok ko ki lolonguno na katiyoni ko jimitan diho inyi, " Isi katiyoni na i rohoi, a balihi nan na mongio dang dang to kilelia na li lieliare isi diho nan. ³³Ngi da kisa o tum ki niefa isi to kaletoni nino iya lafa lohi niefare na to isi? ³⁴To kilongo, lahito nenge ko ki birohino inyi lotorare, o jo, o jir iti gimii many o dum mongio nenge fad. ³⁵koditi na li tiyore mute Apa nei diho ite inyi na, ka li da ite i la recerra kuningi to taulo kuningi".

19

¹La ngun lo keru Yesu tenya kuno tenyitenyi ko ngerihino Galile ko loro kov lo Judea tode lo Jodan. ²Oto ilulung i jifuno inyi, inyi hati ko kiti furioro muaita kunecieng to inya. ³Kude Parisihin ko fuonuno laba inyi to ki tafia o jo, "I ruk cik tunes jaha ngoruani nenge to kude tenyitenyi keken? ⁴Yesu ko ki nyahahino icieng o jo, i da ite li ken o jo to kiteri i kukum kaduhoni icieng retoni ko ngoruani? ⁵Oto o jo, to ene tenya o ngerihi ca retoni monye ko ngotenge ko ki morati ko ngoruani nenge a rahare are ken lobito? ⁶Jimitan li da icieng o rihe a rahiti are oto lobito. Tona, tohi na li morahi Lobanga ke co tungani o kor. ⁷icieng ko ki tafia o jo, nyo hati afa Moses o cik o jo, o jir tungani i co ngoruani nenge waraga lo jaha i fuharore hati inyi? ⁸I nyahahi Yesu o jo, I ruk afa Moses ite jaha ngoruo kuningi to na golun lo taulo kuningi. Oto i da hati afa o ngön ji to kiteri. ⁹Ahi rihohi ite a jo, tungani na lo jak ngoruani nenge mayak to rujon lo kue oto o yem lobo ake, Li tii lomuna". ¹⁰O jo kalihitak diho inyi, ka lo ri tenya ji kiji lo retoni ko ngoruani oto o yak ki tongo i da kileng i yema. ¹¹Inyahahi Yesu icieng o jo, i da cio fad i ruk ene tenya oto o ngön to cio kuna li cori. ¹²Ongöni cio kuna lo gelemoro many to tomonuno, kude a ra cio lo gelem oto o beru kude yema to tenya lo okabue lo kai. Tungani na li ruk ki tongo ji i ngohi i ruk". ¹³Oto i yauni tee kula sidiha diho Yesu o jo o jir inyi otir ko kilivahino icieng. Oto kalihitak ko ki rienga kayaunok kunecieng. ¹⁴Yesu ko jimitan, ingohi tee kula sidiha to fuonu diho nan ke tihoto icieng, tonyo, a ra okabue lo kai necieng kula lo ri ko kulo. ¹⁵Ojo lo keru fiha kana nenge kenite kunecieng, ko loro to inya iya ketemoni. ¹⁶Oto o lotu lokilahaji diho Yesu ko ki tafia inyi o jo, "Katiyenani, nyo tohi na i jir na nga tii nan o jir a rumunorre warun na lo sio? ¹⁷Inyahahi Yesu inyi o jo, nyo i tafia isi nan to tohi nan i jir? O ngön tungani na i jir lobito keken. Ka li wak rutorro warun i tafia cihicichi. ¹⁸I tifi o jo, ani? I nyahahi Yesu o jo, ke fade, ke yiau, ke koko, ke gulihii ¹⁹To bang munyi ko ngutingi, i maru manyu loriehat nino. ²⁰Ojo na lokilahaji, kuna fad la ric nan. Nyio lo rihe o ngoromahino diho nan? ²¹Oitohi Yesu ojo, ka li wak isi biran, i lö iti lote sangite kunino fad i corahi kakidahak oto ca isi i ngönore bara kai, i lotu hati i jif nan. ²²Ojo na lokilahaji ji, ko itoro to mejun lo tau, tonyo, obara inyi bebe. ²³Yesu ko jimitan iyo kalihitak kunenge, ahi rihohi nan ite tenya lo dede, o gol iyo kabarani rutorro okabue lo kai. ²⁴Ahi rihohi ite ari, o tanga iyo lonaga rutorro to konyek lo libira i lany kabarani rutorro okabue lo Lobanga". ²⁵Ojo kalihitak o ning na tenya ko ki panyiti noo ko ki tifiati jimitan, ngai ha ba lo tum luaharu? ²⁶Oto Yesu o de icieng ko jimitan, iyo cio i da ene otumuno ojo iyo Lobanga, otumuno sangite pili. ²⁷I tifi Pita inyi o jo, lohi ngohi ohoi sangite ki jif omot nino. Nyio mute ba lo ngön to ohoi? ²⁸Ojo Yesu diho icieng, ahi rihohi tenya lo dede, to kiti ngejuho lo sangite fad ka li tongo kito lo tungani iyo seger lo okabue nenge, ite kulo lohi jif nan manyu mute i tongo iyo segeri tomon ko are lo ngoto lo tenya iyo imaniti tomon ko are kulo Israel. ²⁹Ko cio kula lo ngerihi kajihit, recerra, kanecera, monyeri, ngoruo, tee, ko manatak to nan, o rumuni mute kakeny mia lobito lo sangite fad o lunyohini manyu mute warun na lo sio. ³⁰Ato becek kuna la rahiti ketemok, a rahiti mute kulo kifuongi. Becek manyu kula la rahiti kulo kifuongi manyu mute a rahiti ketemok.

20

¹La ngun lo keru Yesu tenya kuno tenyitenyi ko ngerihino Galile ko loro kov lo Judea tode lo Jodan. ²Oto ilulung i jifuno inyi, inyi hati ko kiti furioro muaita kunecieng to inya. ³Kude Parisihin ko fuonuno laba inyi to ki tafia o jo, "I ruk cik tunes jaha ngoruani nenge to kude tenyitenyi keken? ⁴Yesu ko ki nyahahino icieng o jo, i da ite li ken o jo to kiteri i kukum kaduhoni icieng retoni ko ngoruani. ⁵Oto o jo, to ene tenya o ngerihi ca retoni monye ko ngotenge ko ki morati ko ngoruani nenge a rahare are ken lobito? ⁶Jimitan li da icieng o rihe a rahiti are oto lobito. Tona, tohi na li morahi Lobanga ke co tungani o kor. ⁷icieng ko ki tafia o jo, nyo hati afa Moses o cik o jo, o jir tungani i co ngoruani nenge waraga lo jaha i fuharore hati inyi. ⁸I nyahahi Yesu o jo, I ruk afa Moses ite jaha ngoruo kuningi to na golun lo taulo kuningi. Oto i da hati afa o ngön ji to kiteri. ⁹Ahi rihohi ite a jo, tungani na lo jak ngoruani nenge mayak to rujon lo kue oto o yem lobo ake, Li tii lomuna. ¹⁰Ojo kalihitak diho inyi, ka lo ri tenya ji kiji lo retoni ko ngoruani oto o yak ki tongo i da kileng i yema. ¹¹I nyahahi Yesu icieng o jo, i da cio fad i ruk ene tenya oto o ngön to cio kuna li cori. ¹²Ongöni cio kuna lo gelemoro many to tomonuno, kude a ra cio lo gelem oto o beru kude yema to tenya lo okabue lo kai. Tungani na li ruk ki tongo ji i ngohi i

ruk.¹³Oto i yauni tee kula sidiha diho Yesu o jo o jir inyi o tir ko kilivahino icieng. Oto kalihitak ko ki rienga kayaunok kunecieng. ¹⁴Yesu ko jimitan, i ngohi tee kula sidiha to fuonu diho nan ke tihoto icieng, tonyo, a ra okabue lo kai necieng kula lo ri ko kulo. ¹⁵Ojo lo keru fiha kana nenge kenite kunecieng, ko loro to inya iya ketemoni. ¹⁶Oto o lotu lokilahaji diho Yesu ko ki tifa inyi o jo, "Katiyenani, nyo tohi na i jir na nga tii nan o jir a rumunorre warun na lo sio?"¹⁷Inyahahi Yesu inyi ojo, nyo i tifa isi nan to tohi nan i jir? O ngön tungani na i jir lobito keken. Ka li wak rutorro warun i tifa cihichi. ¹⁸Itifi o jo, ani? I nyahahi Yesu ojo, ke fade, ke yiau, ke koko, ke gulihi ¹⁹To bang munyi ko ngutingi, i maru manyu loriehat nino". ²⁰Ojo na lokilahaji, kuna fad la ric nan. Nyio lo rihe o ngoromahino diho nan? ²¹Oitohi Yesu o jo, ka li wak isi biran, i lö iti lote sangite kunino fad i corahi kakidahak oto ca isi i ngönore bara kai, i lotu hati i jif nan". ²²Ojo na lokilahaji ji, ko itoro to mejun lo tau, tonyo, o bara inyi bebe. ²³Yesu ko jimitan iyo kalihitak kunenge, ahi rihohi nan ite tenya lo dede, o gol iyo kabarani rutoro okabue lo kai. ²⁴Ahi rihohi ite ari, o tanga iyo lonaga rutorro to konyek lo libira i lany kabarani rutorro okabue lo Lobanga. ²⁵Ojo kalihitak o ning na tenya ko ki panyiti noo ko ki tifiati jimitan, ngai ha ba lo tum luaharu? ²⁶Oto Yesu o de icieng ko jimitan, iyo cio i da ene o tumuno ojo iyo Lobanga, o tumuno sangite pili. ²⁷I tifi Pita inyi o jo, lohi ngohi ohoi sangite ki jif omot nino. Nyio mute ba lo ngön to ohoi? ²⁸Ojo Yesu diho icieng, ahi rihohi tenya lo dede, to kiti ngejuho lo sangite fad ka li tongo kito lo tungani iyo seger lo okabue nenge, ite kulo lohi jif nan manyu mute i tongo iyo segeri tomon ko are lo ngoto lo tenya iyo imaniti tomon ko are kulo Israel. ²⁹Ko cio kula lo ngerihi kajihit, recerra, kanecera, monyeri, ngoruo, tee, ko manatak to nan, o rumuni mute kakeny mia lobito lo sangite fad o lunyohini manyu mute warun na lo sio. ³⁰Ato becek kuna la rahiti ketemok, a rahiti mute kulo kifuongi. ³¹Becek manyu kula la rahiti kulo kifuongi manyu mute a rahiti ketemok. ³²Ko cio kula lo ngerihi kajihit, recerra, kanecera, monyeri, ngoruo, tee, ko manatak to nan, o rumuni mute kakeny mia lobito lo sangite fad o lunyohini manyu mute warun na lo sio. ³³Ato becek kuna la rahiti ketemok, a rahiti mute kulo kifuongi. ³⁴Becek manyu kula la rahiti kulo kifuongi manyu mute a rahiti ketemok.

21

¹Ojo icieng lo nyihuno Jerusalem langun lo goruni Betapeg kai lo donge lo Oliv, o cule Yesu kalihitak kunenge are ²ojo iyo icieng i fuo kang na lo ngön ketemoni ningi, ija, i rumu ca ite sigiria na lo tora ko kito nenge. Ito lak i yaunoti icieng diho nan ³Ko lohi tifi lobo tungani ite o jo, nyio i laha ite sigiriahin, ito rihohiti iti jo o wak Lahitok icieng oto ca inyi o lahazi icieng deu". ⁴tiihino ene lo kiti futa iya lafa loteny kamoconi Zakaria ⁵To rihohi kito lo zayon, to de o lotuno kabu nino diho isi, to riejun i ruok manyu sigiria, to kov lo kito lo sigiria". ⁶Ofuo kalihitak i tii iya na lo wahare Yesu ⁷I yauno icieng sigiria ko kito nenge o fetahini kielani kunecieng Koruonga, Yesu ko ki tongohinore. ⁸Naha ilulung lo cio na hitok ko fetahinoti kielani kunecieng kikoi, kude manyu o gilul kanikanihin kulo cianitok o fetahini kikoi. ⁹Ilulung kula li temita ketemoni nenge ko kula li jifita omot nenge i gorori o jo; Osana diho kito lo David Gum diho na lo lotuno to katani lo Lahitok Ongön osana kai noo. ¹⁰Ojo Yesu o rute Jerusalem, i karutoro kov i tifiati, ngai ene? ¹¹Yesu ene, kamoconi na lo lotu to Nazaret to kov lo Galile. ¹²Ojo Yesu o rute kaji lo Lobanga ko ki fuha katilotok ko kanyangak. I cucule mejahin kulo katobok kulo robia ko segeri kulo katilotok kulo kurihin. ¹³ko jimitan iyo icieng, i gero ojo, I lolongoti mute kaji nei ojo kaji lo kilifa ite liti rak a ra kunom lo kakokok. ¹⁴Ofuonu kangodok ko kangwalak diho inyi kaji lo Lobanga, iti furie inyi icieng to ija. ¹⁵Ojo kaduarak kula hitoha ko katiyenak kulo cik o deu sangite kuna i goli kuna li tii inyi, tee manyu o wolo kaji lo Lobanga o jo Osana diho kito lo David, okaine ko ki niefa icieng. ¹⁶icieng ko ki tifa Yesu o jo: I ningo isi tohi na lo wolo kulo tee? I nyahahi Yesu o jo, "Ibo, a ningo nan. I da ite li ken faji na lo jo; To kutuhe kulo tee ko idoleha Li co isi maja na i bir? ¹⁷Inyi ko ngerihino icieng ko loro to Jerusalem iya Beteni, logetore nenge. ¹⁸To kianyi nenge inyi o loro Jerusalem orumu kinga o daha inyi ¹⁹Ojo inyi o deu ciani lo bule to kalele lo kikoi, o gere inyi deya oto o rumu o ru bule to ciani, bene keken. Inyi ko jimitan iyo na ciani, "ke rihe ingi ngak ari." To kuna, na ciani ko ki noor. ²⁰Ojo jayona o deu ji, i panyiti noo ko ki tifiati o jo, "aja ciani i noor deudeu?" ²¹Inyahahi Yesu icieng o jo, "ahi rihohi nan ite tenya lo dede, ka li ngön ite ko kiruk i da kukuya, i da ca ite i tii tohi na li tiihino iyo ene bule keken, i tum manyu ca ite rihohino donge i jo i lö to dohi katua lo nam, i tiyohino. ²²ka li ruk ite, ki cori ite tohi na li tifa ite to kilifa. ²³Orute Yesu kaji lo Lobanga, to inya, o rihe inyi iti yena, kaduarak kula hitoha ko ngoroyok kula lobolorohi cio ko fuonuno diho inyi. Itifi icieng inyiojo, " itiy o isi kuno sangite to ani tuman? Manyu ngai lohi co isi na tuman? ²⁴Inyahahi Yesu icieng ojo; ahi tifi re manyu nan ite kitifa lobito, ka li nyahahi ite nan, ahi rihohi manyu ca nan ite to ani tuman a tiyo nan kuno sangite. ²⁵kibatasa lo Jon, olotu afa to aji? Olotu afa to kai kode iyo cio? Oriji icieng ake ake ojo: ko lohi jo to kai, ojo ca inyi nyio hati afa ite i da i ning Jon? ²⁶oto ko lohi jo iyo cio; ki bang ohoi cio, tonyo, iruk icieng fad ojo a ra afa Jon kamoconi ²⁷icieng ko ki nyahahino ojimi, ida ki yen. Inyi ko jimitan, Ida manyu ca nan ahi tulohi ite tuman na la tiyore nan kuno sangite. ²⁸I buha ite nyio? Ongön afa lobo tungani ko tee lokilahaji kunenge are. Oto o lo inyi iyo lahito o kito i lö ele far mana ²⁹ojo la kito iyo monye, "I da nan a loro" to kifuongi hati olotu i bel tau nenge olö. ³⁰Monye ko loro diho la sidi o rihohi inyi na tenya bito; o jo inyi diho monye, " a lö ca nan lahito, i da hati o lö. ³¹Ani to kiji lo kuno tee li tii wahun lo monye? Ojo icieng la hitok. Ojo Yesu diho icieng; ahi rihohi nan ite tenya lo dede, o fuoro katisofok kulo mucoro ko kasomok iyo okabue lo Lobanga ketemoni ningi ³²Tonyo, olotu afa Jon diho ite ki totorohino ite kikoi lo jiran i beru ite ki ruk tenya nenge oto iruk katisofok kulo mucoro ko kasomok. Kileng li deu ite kuna i da ite i rwo ko ki tenya nenge. ³³Ito ning manyu lobo kistrani ene. Ongön afa lobo monye lo mana liti bul vinore. Oduk kiwata lohiti i ric, obok lohitararre lo vino ko duhohino lobe. Ico hati kapangak vinore nenge ko loro owele. ³⁴ojo lo goru faritin kulo dengo, o cule katiyok kunenge iyo kapangak ki yamaru ngahi kunenge. ³⁵I niefu kapangak kirwaak kunenge o lumi lobito, i fadari lobito ko cahati lobito to morutok. ³⁶Olotu inyi o cule karwaak

kulakude iyo icieng ilany ketemok oto kapangak i tii iyo icieng na kikoi bito ³⁷To kifuongi ocule kito nenge iyo icieng iyo ojo, "obangiti ca kito nei."³⁸Ojo kapalak odeu kito nenge ko tenyahinoti kiji necieng ojo, kalunyoni ene. I fuonu nga fadeti ojir ki luny sangite ku nenge ³⁹icieng ko ki yaru inyi oleng ko ki fadaru inyi. ⁴⁰Olotu ca monye lo mana i tii nyio iyo kuna kapangak? ⁴¹Inyahahi icieng ojo, iti cungohi ca inyi kuna karohojak a ra la i rohoi, oto ca i co vinore nenge iyo kapangak kude kuna li corihita inyi ngahi kunenge ko lo goru ofa na lo diarehin. ⁴²Oto Yesu o jo iyo icieng i da ite li ken iyo igeriti; Moru na lo beru kaduhok lo lotu a ra moru lo ogule lo kaji la hitok li tii ene ko duarujon to konyeha kuniyang? ⁴³inyina, ahi rihohi nan ite jimitan, odumari ca okabue lo Lobanga iyo ite i cori cio kuna lo tum ongiju ngak kunenge. ⁴⁴La lo urohino iyo ene moru ogila ca i sisinyaru manyu la lo urohino ene moru i monyaru ca ken nenge. ⁴⁵Ojo kaduarak kula hitoha ko parisihin oning tenya lo Yesu lo kitisirani, ko koboroti ojimi otenya icieng. ⁴⁶ko tahitati kikoi na ngi niefarorehin inyi oto obangiti ilulung. Tonyo, orumu cio iruk ojo a ra inyi kamoconi.

22

¹Oteny Yesu iyo icieng ari to kitisiranihin ojo ²Ori okabue lo kai iya kabu la li kukum karama lo kiyemi lo kito nenge. ³Oson inyi karwaak kunenge diho cio ki lolonguno icieng iyo karama lo kiyemi, o beru hati icieng fuonuno. ⁴Inyi ko sona karwaak kulakude are o jo ito rihohiti kulangole cio li lolongi iti jo la kukumahi nan daha nei; lo ngoti mongi ko kacau kunei kuna i firi, lo tero sangite fad. I fuonu karama lo kiyemi". ⁵Oto icon o beru ningo ko ki sararroti kikohin kunecieng; lobo iya mana nenge, lobo iya lohiti lotore nenge ⁶kude ko ki niefuno karwaak kulo kabu iti gimmi ko ki fadaroti icieng. ⁷Awo hati ko ki niefa kabu ko sona asegere kunenge ko keruno kunu kafadak, o curari ko kangite kunecieng. ⁸To inya ojo inyi iyo karwaak kunenge, lo tero karama lo kiyemi nei oto ida kulangole cio la lolonguno nan ocamiti fuonuno ⁹Ifo lokudit lo kikohin, ilolonguti iyo ene karama cio pili kula li rumu ite ¹⁰Karwaak ko fuoro kikohin ko ki tutubunoti cio pili kula lo rumu icieng; kula i jiri ko kileng kula i rohoi kaji lo karama o jir i fut. ¹¹Ojo kabu o lotu deya welo, ko deuno lobo tungani li da i cief kialani kulo kiyemi ¹²ko ki tafia inyi o jo, "morteale, aja adi isi i rutu ene oru ko kielani kulo kiyemi? Oru ko tenya ngi nyahu na tungani. ¹³Kabu ko rihohino kakurak o jo, "iti tor kac ko kejuha kunenge i ware oleng katua lo lokimuyuk faji na lo ngön kicira ko komo lo kala ¹⁴Tonyo, o boreng kula li lolongi oto i kuting kula lo nyumuni. ¹⁵Farisihin ko fuoru ki kukumahinoti lohuno Yesu to tenya nenge ¹⁶ko sonahinoti kajifitak kunecieng ko kulo Erode diho inyi na ha o jimmi diho Yesu; Katiyenani, ki yen ohoi jimitan isi tungani la i bir, iti yena manyu kikoi lo Lobanga to dede. I da kileng cio kiti gere isi, tonyo, i da isi fik tau ningo icieng. ¹⁷Ki rihohi ba ohoi, i buha isi aja? O tumohino re sofo lo mucoro diho Cesar kode i da?" ¹⁸Oto iya na lo yenare Yesu tenya lo taulo kunecieng, ko jimitan iyo icieng; ite katalerok, nyio i gigilo ite loha nan! ¹⁹Ki totorohiti nan robiati na lo soforehin mucoro? I yauni robiati diho inyi. ²⁰Inyi ko ki tafia ojo, lo ngai ene karana ko rijori? ²¹Inyahahi icieng ojo, lo Cesar. Inyi ko jimitan diho icieng, "Icuarata lo Cesar diho Cesar, lo Lobanga diho Lobanga. ²²Ojo icieng oning ji, oto i panyiti bebe. Ko fuoroti, o ngerihini inyi. ²³Inyi na far bito, Sadusehin kula lo jo oru kibuhuno ko fuonuno diho Yesu ko ki tifiati inyi ojo, ²⁴Katiyenani, ki rihohi Moses ohoi ojo ko lo wei tungani orihe ida lo tomonu tee, ojir rece ojung ngoruani nenge otomonu tee a ra kulo lokaferoni. ²⁵Ongöni afa kude recera myetare ene. Oyema la hitok, owe. Tona lo ru tee kunenge olotu la li jivahi ojung ngoruani ²⁶Na tohi bito i tihihino iyo lo are, lo uni, many i mumudaru icieng icieng fad myetare. ²⁷To kifuongi o lotu manyu na ngoruani o wei. ²⁸Na ha ba, far lo kibuhuno i tongo mute inyi a ra ngoruani lo ngai to kiji lo kulo myetare, lo yemaroti ha inyi ko icieng fad? ²⁹I nyahahi Yesu o jo, I gere ite tona li da ite i yen i geriti kode golun lo Lobanga. ³⁰Far lo kibuhuno lo ru yema kode kiti yema, i tongo mute icieng iya malaikahin. ³¹Ojo to tenya lo kibuhuno lo kaweyak, i da ite li ken tohi na lo teny Lobanga; ³²Na Lobanga lo Abraham, Lobanga lo Aisak ko Lobanga lo Jakob, I da inyi a ra Lobanga lo kaweyak oto lo kawuarak. ³³Ojo ilulung o ning ji, i panyi kiti yena nenge noo. ³⁴Ojo Farisihin o ning o jo liti buk Yesu Sadusehin, ko ki tutufunoti. ³⁵Na ha lobito to kiji necieng la la ra kagenyani iyo cik o lab inyi to ene kitifit o jo, ³⁶Ani cik lo gal iyo cihichi? ³⁷I nyahahi Yesu o jo, I maru Lahitok Lobanga nino to tau nino fad, ko to okorif nino fad ko to kibuha nino fad. ³⁸Cik ketemoni na, na i bolo i lany fad. ³⁹Ori manyu na li jivita iya inyi; I maru loriehat nino iya kennino ⁴⁰Cihichi fad ko i mociti o iha iyo kuno cihichi are. ⁴¹Ojo Farisihin i furo a ra lobito, Yesu ko ki tafia icieng ojo, ⁴²nyio i buha ite to Kristo? Kito lo ngai inyi? I nyahahi icieng o jo, "kito lo David". ⁴³Ojo inyi diho icieng, Aja hati David ko lo tenya to Okorif i lolong inyi ojo Lahitok? To nyo ojo ⁴⁴Ojo Lahitok diho Lahitok nei Itongo to kana iteten nei Many a fik nan merok kunino A rahiti tadati lo kejuha kunino. ⁴⁵Ka li lolong David inyi ojo Lahitok, aja manyu inyi a ra kito lo David? ⁴⁶Oru ko tungani li fotohi inyi lobo tenya. Na ha, ki caha to na far iya ketemoni o ru tungani lo rihe i tifi inyi.

23

¹Yesu ko jimitan diho ilulung ko kalihitak kunenge o jo, ²katiyenak kulo cik ko Farisihin lo luny seger lo Moses ³Tona, o jir ite i ning icieng i tiyo manyu sangite pili kuna lo teny icieng diho ite. Oto ke tiyoti ticitici kunecieng, tonyo, I da icieng i tiyo tohi na liti yena icieng. ⁴Otor icieng ter na i rwoci o fihahini okokoho kulo cio, icieng hati i da oting kileng kafiele ojir i ngaruni tingo. ⁵Sangite fad kuna li tiyo icieng ara kulo ki totoro o jir cio odeu. Iti lalata icieng okokoho kulo kyelani kunecieng manyu iti karioti kanyihin kunecieng. ⁶Onyumoti lohiti ngorehin to karamahin ko segeri kulo obolare to lotubarehin. ⁷Imaruni o jir ki fonyoti to cuk, ojir manyu cio ki lolongo ojo Katiyenani. ⁸Oto keruk ki lolongi isi ojo lahito, tonyo, i ngönore ite Lahitok lobito hilong. ⁹ke lolong manyu lobo tungani ten to kov i jo apa, tonyo, i ngön ite ko apa lobito na lo ngön Kai. ¹⁰ke co manyu ki lolongi o jo Katiyenani, tonyo, i ngön ite ko Katiyenani lobito, inyi Kristo. ¹¹La i bolo to kaji ningi, o jir a ra karwaani. ¹²Tonyo, tungani la lo ting ken lenge kai iti culuni. Tungani manyu la liti sidiaru ake o tingi kai. ¹³kidak diho ite katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok. I gienihni ite agwala lo kai to komoma kulo cio, i da manyu ite

to kenite i wak rutoro i tiho manyu kula lo tema rutoro. ¹⁴kidak iyo ite katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok. I dile ite kajihit kulo lafuseritohin, iti karita kiliva lo ki totoro kenite. Tona, kiti gimi mute ite o gal. ¹⁵kidak diho ite katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok! I rang ite kovikovi ko nam lo ki belo tungani lobito. Ojo li belo, iti rak inyi a ra kito lo Geena kakeny are iya ite. ¹⁶kidak diho ite, karihitak kula i ngodoho! I jo ite ka li butia tungani to kaji lo Lobanga, i da a ra lobo tohi, oto ka li butia tungani to dab na lo ngön kaji lo Lobanga, i nief kibutia lenge inyi. ¹⁷Ite kadatarok kula i ngodoho! Ani lo bolo dab kode kaji lo obanga na liti nyu na dab. ¹⁸Ijo manyu, ka li butia tungani to cali lo kicorita, ida a ra lobo tohi; oto ka li butia to kicorit na lo ngön kai lo cali, i nief kibutia lenge inyi. ¹⁹ite kangodok, ani lo bolo kicorit? kode cali na liti nyujo kicorit? ²⁰Tona, tungani la li butia to cali, i butia to sangite fad kuna lo ngöni kai nenge. ²¹Tungani manyu la li butia to kaji lo Lobanga, i butia to sangite fad kuna lo ngöni katua ko inyi la li tongo katua. ²²Manyu la li butia to Kai, i butia to Lobanga la li tongo ija. ²³kidak diho ite katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok! I cuari kikitomoni kulo jationgo iya kwilili, ikadye, ko olii. Oto iti kaj tenyitenyi kuna i goli diho cik; ngoto lo tenya a ra na i bir, kisa ko kigenoro. O jir adi ite i tiyore kuno, i da iti kaj. ²⁴Ite karihitak kula i ngodoho, i dumarita ite kujangati to imatit oto i dile lonaga. ²⁵kidak diho ite, katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok! Iti nyujo Koruung lo icoli ko sahan oto katua i fut ko ngatun ko damun sangite a ra kuningi ake. ²⁶Farisihin kangodok! I temo re i lal katua lo icoli ko sahan oto ca manyu Koruunga manyu ko nyujon. ²⁷kidak diho ite katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok! I ri ite iya kwecerehin kuna lo tuei to buya na i kwe, kuna lo botoho o duarua to oleng, katua hati i fut koi kulo kaweyak ko sangite kuna i rohor. ²⁸Iya na li botoho ite i nyuji, i jiri to oleng oto katua i lik a ra talerun ko rohojon. ²⁹kidak diho ite katiyenak kulo cik ko Farisihin, ite katalerok! I duk ite kwecerehin kulo kamocok, iti bibil manyu kwecerehin kulo cio kula i jiri. ³⁰I dima i jo, nga ra ki ngöni afa ohoi to faritin kulo monyeri kuniyang, ngi da afa ohoi ki ngar ko icieng ki juho okoto kulo kamocok. ³¹Iti futata ha kipal lo munyiri. ³²Iti futata ha kipal lo munyiri. ³³Ite munuok! Ite tee kulo ibohoyohin, aja ca ite i fur fuoro kimatare lo Geena? ³⁴Iyana, ahi culahino ite kamocok ko kagenyak ko katiyenak. Kude to kiji necieng i fade mute ite, i gurohi diho keek, kude i lum to lotubarehin kuningi, i fuk to kangite ko kangite. ³⁵O jir i gerihini okoto lo cio kula i jiri fad kula li fadari to ene kov kweci kuningi; many to okoto lo Abel o goru diho okoto lo Zakaria kito lo Berekia la li fadihi ite kiji lo kaji lo Lobanga ko cali lo kicorita. ³⁶Ahi rihohi tenya lo dede, kuno pili o fuonu ca kweci kulo cio kulo kuno faritin. ³⁷Xai Jerusalem, Jerusalem isi na li fad kamocok i cak many to kula lo culuni diho isi, kakeny baya a kodomo nan ki furuno tee kunino iya na li furore i kokor tee kunenge iyo fuho kunenge isi hati i da i wak. ³⁸to de lo tong kaji nino a ra mura. ³⁹Inyina ahi rihohi nan isi; i da ca isi i rihe i deu nan ari many mute ka li jo isi, o ngönore gum inyi na lotu to karana lo Lahitok.

24

¹Oruto Yesu to kaji lo Lobanga. La ngun lo loro inyi, ofuonu jayona kunenge o utahini lofere lo duho nenge. ²I tifi inyi icieng o jo, i deu ite kuno sangite fad? Ahi rihohi nan ite tenya lo dede, o ru mute lobo moru lo ngerihini i cadoho kue lo kaletoni. I biruni mute fad kov. ³Ojo Yesu li tongohino kai lo donge lo Oliv, o fuonu jayona kunenge diho inyi lo lit ko jimitan. Ki rihohi ba ohoi anu mute i tihihino ene tenya, ko nyio mute li totoro iituno nino ko lohicungi lo kov? ⁴I nyahahi Yesu icieng o jo, iti geny ke co kiti nonongi. ⁵Tonyo, o borengi mute kula lo fuonu to karana nei o jo, "Nan Kristo" ko kiti nononga cio becek. ⁶I ning ca ite remiremi ko tenyitenyi kuna li gugumoti to rem, oto ke ngangalitati. Tonyo, i tihihino ca kuna sangite i rumu lohicungi o rihe o lotuno. ⁷Orem ca kov ko kov, okabue ko okabue. Ongön mute kingaco ko otirahin fajihit becek. ⁸A ra kuno sangite pili ki tera lo kidak na lo lolotuno kov. ⁹ofuonuni mute kiti gimi ite, ki tahitati a ra lo ki fadaru. Ki beru ca kovikovi pili ite to nan. ¹⁰To kuna faritin o ngerihi mute cio becek kiruk ofuonuni a rahiti kopoci. ¹¹Ofuonu manyu mute kamocok katalerok becek, iti nonongi cio becek. ¹²To sodoro lo rohojun, o huliete ca kimara diho cio kula i borengi. ¹³oto, o luahuni ca cio kula lo dik many lohicungi. ¹⁴O jir manyu ene layomit i jir lo okabue iti sarihini kovikovi pili o lotunore hati lohicungi lo kov. ¹⁵Tona ka li deu ite kikumi na i yeyer na liti banga lafa lo teny kamoconi Daniel o woita faji na inyu. (I ngohi kakenani i niang o toc) ¹⁶I ngohi cio kulo Judea i fe iya dongeco. ¹⁷ke co tungani na lo ngön kai lo kaji o jo a lö dumuno lobo tohi to kaji. ¹⁸Ke co tungani na lo ngön mana o iite ki yamaru kyela nenge. ¹⁹Orohor. Ite mute kunu faritin to ngoruo kafongak ko katinahak. ²⁰I livati jimitan ojir angwala ningi i da a ra furat kode to sabit. ²¹Tonyo, ara mute lo kunu faritin tamot lo kidak na hitok lafa lo rihe i da oboto many to kiteri ko nu far, i da manyu mute lobo ori ko inyi. ²²Ngi da iti suhi kunu faritin, ngo ru tungani lo fur. Oto to cio kula lo nyumu Lobanga, iti suhi mute kunu faritin. ²³To kunu faritin, ko lo jo tungani; to de Kristo ene kode nu idi, keruk. ²⁴Tonyo, o fuonu mute kristohin ko kamocak kula i taleri i tii kitotorihin ko tanguhin kuna hitoha lo kiti nononga koko cio kula lo nyumu Lobanga ko lo tumuno. ²⁵Naha, lahi rihohi nan ite berien o rihe i da li tihihino. ²⁶Ko lohi rihohi mute tungani ite ojo oinu idi kuny, ke lö ija. Kode o jo o ngön ene kudule, ke ruk. ²⁷Tonyo, iya na li medehare hila i nuak kov many to ngati lo Okangere many Lodoyore lo kolong, o ri manyu mute lotuno lo kito lo tungani ji. ²⁸Faji na lo ngön tohi na i wei, a ra lotubare lo taruha. ²⁹Deu to omot lo faritin kulo kidak, "Omutok mute kolong ko ofa manyu i da i cuaca wangun oruruno mute kanger to kai ko golun fad to kai iti nieniang. ³⁰To kuna faritin o boto ca kitotorita lo kito lo tungani to kai naha cio to kovikovi pili i toyo. O deu ca icieng kito lo tungani o lotuno to idis lo kai ko tuman ko farangun na hitok. ³¹Oto ca inyi o son malaikahin kunenge ko ture na i kuat, oto ca icieng i turubu cio kula lo nyumuni to mogori kulo kov ongon fad to lobito ngati lo kai many a ngati. ³²Iti rumu ene kitiyena iyo bule. Ka li deu ite tanitanihin kunenge lo cieff ko bene o lit, iti yen jimitan lo nyiha kamieu. ³³Iya na manyu ka li deu ite kuno sangite fad, iti yen jimitan lo nyiha tang lo ngön agwala. ³⁴Ahi rihohi nan ite tenya lo dede, i da ca ene olek oringe i rumu kuno sangite li tihihino. ³⁵Oru mute kai ko kov oto tenya nei i da oru. ³⁶Oru tungani lo yen na far ko na tik. Ida kileng malaikahin to kai kode kito oyen oto Apa ake. ³⁷Iya lafa to faritin kulo Noa, ori manyu mute lotuno lo kito

lo tungani ji ³⁸To kuna faritin orihe kivi i sod, i da lo dile kov, odaha afa cio omatahinoti, kilahaji ko karyok oyemaroti many far na lo rutorore Noa tigol ³⁹I da o yeniti nyio lo lotuno many ofuonu kivi i sod o dile icieng fad. Ori mute lotuno lo kito lo tungani iya na. ⁴⁰Ongön mute cio are mana, o dumari lobito o tong lobito. ⁴¹Ongön mute ngorua are ki ria, o dumari lobito o tong lobito. ⁴²Iya na, i ririati. Tonyo, i da ite i yen far na lo lotunore Lahitok ningi. ⁴³Oto ito yen jimitan, nga ra o yen monye lo kaji tik lo karue na ngo lotunore kakoni, ji i riria i da kakoni o gil kaji nenge. ⁴⁴Tona, ito gol many ite, tonyo, o lotuno kito lo tungani to tik na li da ite i ter. ⁴⁵Ngai hati karwaani la li genuno ko la i geny la lo fik Lahitok lenge o bolorohi karwaak kulakude to kaji lenge, i corihita icieng daha lecieng to tik na lo cam? ⁴⁶O jir ca diho la karwaani ko lo itu Lahitok lenge o rumahi inyi i tiyo ji. ⁴⁷Ahi rihohi ite tenya lo dede, o fik mute Lahitok inyi o bolorohi sangite kulenge pili. ⁴⁸Adi ba ngo rohoi la karwaani, ngi buha ake ake ojo; I rungo Lahitok lei ⁴⁹Oto hati i cak lumo karwaak kulakude, o lorita daha ko mata ko karumak. ⁵⁰Olotu ca lahito lo la karwaani far na li da inyi oter jimitan olotuno inyi, iyo tik la lo lunya inyi. ⁵¹I ngohi ca inyi kula sidiha ongar kidak lo katalerok faji na li cirarehin ko komo lo kala.

25

¹To kunu faritin, ori mute okabue lo kai iya tee katyok tomon kula lo dumu lomohin kunecieng o fuori kiti ricoti lateran. ²Myet kulo kulo karyok o dataruha ojo myet o genyi. ³O tehoro kula i dataruha lomohin oto i da i yari ngoroni yatiyati. ⁴Oto kula i genyi i turarroti ngoroni to kutubahin a ra lobito ko lomohin kunecieng. ⁵Irungo manyu lateran noo, ilura icieng many o yore jö. ⁶Tuk lo karue o ninguni ki gorita, "lo goru lateran, ifuonu iti ricoto." ⁷Karyok fad ko kuenyuno, icahi ki kukuma lomohin kunecieng ⁸Ojo kula i dataruha diho kagenyak, "Ki militahi ohoi lobo ngoroni ningi, lo dunyaru lomohin kuniyang" ⁹Ojo icieng oru i da ca otum to ohoi ko ite, ifuo diho katilotok kulo ngoroni i nyangu ningi. ¹⁰Oto o rihe icieng o fuoro ki nyanga ngoroni, lateran ko goruno. Karyok kula adi li kukumahino ko rutorroti ko inyi daha karama lo kiyemi ko ki gienihinoti agwala. ¹¹To kifuongi o fuonu manyu kula adi, ilolongoti, "Lahitok, Lahitok, ki ngajahi ohoi" ¹²Oto inyi i fotu o jo, ahi rihohi nan ite tenya lo dede, i da nan ahi yen ite. ¹³Tona iririati, tonyo, i da ite i yen far kode tik. ¹⁴Ari, o ri mute iya tungani la loloro o wele. I lolongu karwaak kunenge o korahi sangite kunenge diho icieng. ¹⁵Iyo lobito i co robia myet, iyo lobito robia are, iyo lobo lobito. I tutumohi to golun necieng, ko loro o wele nenge. ¹⁶La tungani li cori robia myet ko ki caha ki tiyore robia kunenge, ito tomonu myet kude. ¹⁷I tii manyu lo robia are iya na o rumu are kuna kude ¹⁸Ojo la adi lo rumu robiati lobito ko loro boha tula, ko nuhahino robiati lo Lahitok lenge. ¹⁹La ngun li yaru faritin becek, Lahitok lo kula karwaak ko lotuno, i cak ki ngingija tic necieng ²⁰La tungani li cori robia myet ko ki yauno robia myet kula kude, ko jimitan Lahitok to de la rumu nan robia myet kula kude. ²¹I tii isi o toc karwaanilei la li genuno. I genuno isi to sangite kula kuting, ahi fik ca nan isi i lanyu sangite kuna i borengi. Ou to ngar kwama lo Lahitok nino. ²²Olotu manyu la adi tungani lo robia are, ojo, "Lahitok i co afa isi nan robia are, to de, la rumu nan are kula kude." ²³I nyahahi Lahitok lenge inyi ojo, i tii isi otoc karwaani la ijiir i genuno kileng. I genuno isi to sangite kula kuting, ahi fik ca nan isi i lanyu sangite kula i borengi. Ou to ngar kwama lo Lahitok nino. ²⁴Olotu hati manyu lafa lo rumu robiati lobito ojo diho Lahitok lenge, "Lahitok, a yen afa nan jimitan isi tungani la i gol, i dengo isi faji na li da isi i yihi kinyemo. I luco manyu faji na li da isi i rem. ²⁵Tona, a lotu afa nan a bang, ko loro ko ki duhahino robiati nino kov. To de, tohi nino ene." ²⁶I nyahahi Lahitok nenge inyi o jo, isi karwaani la i rohoi, i karu! I yen isi jimitan a dengo nan faji na li da a yihi kinyemo. A luco faji na li da a rem? ²⁷Nyio hati i da isi i fihahi robiati lei beng o jir ngole ojo nan o lotu, ji a rumu ko kweci. ²⁸Ito dume robiati diho inyi, i cuarata diho nu lo tehita tomon. ²⁹Tonyo, tungani la lo tehita o sodohini. Ojir o tek oraban. Diho tungani la lo rujore, kileng lobo sidi lo tehita inyi odumari diho inyi. ³⁰Manyu, iti warete la karwaani lo ru tic oleng katua lo lokimuyuk. Faji na li cirarehin ko komo lo kala. ³¹Ko lolotu kito lo tungani to kimedek lenge ko malaikahin kunenge pili. I tongo mute inyi diho seger lo okabue lenge to kimedek lo kai. ³²Cio to kovikovi pili ko tubuno ketemoni lenge, i gegel ca inyi cio to kiji lo kaletok iya na li gegelare katibalani kera ko kiri. ³³Ofik ca inyi kera ngati lo iteten ko kiri ngati lo ikajong lenge. ³⁴Naha mute kabu ko rihohino kula to iteten, i fuonu ite kula lohi co Apa lei gum ito rumu lo lunyore ningi okabue lafa li kukumahini to ite many to duho lo kov. ³⁵Tonyo, ki daha afa kinga nan, i co ite nan daha. A ura, iti mat ite nan. A ratu nan, i yaru ite nan kangite kuningi. ³⁶A ngaturita afa nan, iti cie fite nan. A muai, iti muai ite nan. A ngön lotorare, i wajunta ite nan. ³⁷Oto kajirak i tifi inyi, ojo, "Lahitok afa kinga ki nya isi, ki fit ohoi isi kode i ura kiti mat ohoi isi? ³⁸Anu afa ki rumu ohoi isi i ratita ki yaru ohoi isi kajihit kuniyang, kode i ngaturita, kiti cie fite ohoi isi? ³⁹Anu afa i muai isi kode i ngön lotorare, ki waj ohoi isi? ⁴⁰Oto kabu i nyahahi ojo, ahi rihohi nan ite tenya lo dede. Lobo tohi milit li tii ite diho lobo sidi to kiji lo kulo recerra kulei i tii ite diho nan. ⁴¹Oto o jo diho kula lo ngön ikajong lenge, I ngadata ten diho nan ite kula lohi fici. I fuo kimatare la li kukumahini to Sitan ko mininga kulenge. ⁴²Tonyo, ki riafu afa kinga nan, I da ite ki co nan daha. A ura afa nan, i da ite kiti mat nan. ⁴³Aratu afa nan, i da ite i yaru nan kajihit kuningi. A ngaturita afa nan, i da ite kiti cie fite nan. A muai afa, a ngön lotorare, i da ite i waju nan. ⁴⁴O jo many ca icieng, Lahitok, anu afa ki deu ohoi isi ki riafu kinga kode i ura kode i ratita kode i ngaturita, i muai kode i ngön lotorare, ki beru luaha isi? ⁴⁵I nyahahi mute inyi o jo, ahi rihohi nan ite tenya lo dede. Lobo tohi li da ite i tii diho lobo sidi to kiji lo kulo recerra kulei, i da ite i tii diho nan. ⁴⁶Oto mute icieng o fuo diho kidak na li da o ru, oto hati kajirak diho warun na lo sio jik.

26

¹Ojo Yesu lo kerihhi tenya kuno tenyitenyi fad ko jimitan diho jayona kunenge; ²Iyana li yenare ite lo tong faritin kulo Paska are, i yahahini manyu ca kito lo tungani o gurohini diho kete. ³Naha kaduarak kula hitoha ko ngoroyok kabolorok kulo cio ko tubahinoti kolo kaduarani la hitok la lo bara karana lenge Kaipas. ⁴I tifa icieng ki niefuno Yesu lokokole o jir i

fadari inyi. ⁵Ojo icieng, ke cio i tiyohino far lo karama, i karutoro ca cio. ⁶Na lo ngönore Yesu Beteni kaji lo lobo tungani lo jimi Saimon lo lotululu. ⁷Lobo ngoruani ko lotuno diho inyi ko okuluka lo ngoroni na i ur noo o gol manyu wel nenge ko ki juhohino kue nenge o rumu inyi o ngön daha. ⁸Ojo jayona kulenge o deu ji, i longojitati noo. O jo icieng, nyio i palari ene ngoroni ji? ⁹Ji ito lotori na ngoroni to wel na i bolo i cori robia kulenge diho kakidahak. ¹⁰O yen Yesu kuna fad, ko jimitan diho icieng. Nyio iyeyela ite ene ngoruani? I tii inyi tohi na i duaru bebe diho nan ¹¹Ingönota ca ite ko kakidahak faritin fad, oto hati, Ida ca ite i ngönita ko nan faritin fad. ¹²Ka li juhohi inyi na ngoroni kenlei, i kukumahino nan a ra lo nuha. ¹³Ahi rihohi ite tenya lo dede. Faji na liti timarehin nayomit na i jir to kov fad, i letohitati ca tohi na li tii ene ngoruani lo ki iyunitare inyi. ¹⁴Naha lobito to kiji lo kula tomon ko are, la lo bara Judas Eskariot ko liebaru diho kaduarak kula hitoha ¹⁵ko ki tiffia icieng o jo, nyio i co ca ite nan ka la yahahi nan inyi kac kuningi? Icieng ko ki kenahino inyi robia keek uni ¹⁶Many tona, o titilita Juda deya tik lo ki yahahino Yesu kac kunecieng. ¹⁷Iyo far lo ketemoni to faritin kulo ibune na lo ru ibula to katua. O fuonu jayona diho Yesu ko ki tifiati inyi o jo, aji i wak isi ohoi ki kukumahi isi daha lo karama lo Paska? ¹⁸Ifotu inyi o jo, i fuo Jerusalem diho lobo tungani, ito torohiti inyi iti jo. Ojo Katiyenani lo nyihu tik lei, a lotu daha karama lo Paska ko jayona kulei kaji lilo. ¹⁹Ofuo jayona i tii iya na lo cihare Yesu icieng ko ki kukumahinoti Paska. ²⁰O goru kurou o rumu Yesu o ngön daha ko kula jayona tomon ko are. ²¹Oto o rihe icieng, o jo inyi diho icieng. Ahi rihohi nan ite tenya lo dede, lobito to kiji ningi ca lohi tob nan. ²²I toyo icieng bebe, i cahi ki tiffia inyi to lobito to lobito. "Lahitok, nan ba?" ²³I fotu Yesu o jo, la lohi daha ilebu lobito ko nan ca lohi tob nan. ²⁴I jiv ca kito lo tungani kikoi lafa li gerorehin to inyi. Oto kidak diho la tungani li tob kito lo tungani, o yak nga ra i da afa o tomonuni inyi. ²⁵Oto Judas, kopoc ko jimitan, "Lahitok, nan ha ba?" I fotu Yesu o jo; Ibo, isi. ²⁶Orihe icieng o daha, odumu Yesu ibune i livahi ko benya. Ko jimitan, i kai iti nya. A ra ene kenlei. ²⁷ko dumuno manyu icoli. I co kwama diho Monye ko ki cuara icieng o jo; iti mat to ene icoli, ite fad. ²⁸A ra ene icoli lo okoto litole, lo cik na li juhoro to cio kula i borengi lo dumaru kipal. ²⁹Ahi rihohi ite. I da ca nan a rihe a mat vino ari many ka la lotu mute a mat ko ite diho okabue lo Apa lei. ³⁰La ngun lo wol icieng wole ko fuoroti iya donge lo Oliv. ³¹Na ha Yesu ko rihohino icieng o jo, na karue i sara ca ite i corahi nan ake. Tonyo, i gero o jo; A bohe ca katibalani I sara kera kulo twol. ³²Oto ka la buhu nan, a tem ca nan Galile. ³³Pita ko jimitan, "Kileng ngi sara kulakude fad, i da ca nan ahi corahi isi. ³⁴O jo Yesu, ahi rihohi tenya lo dede. Ene karue o rihe ocikor i da li kök o rumu re isi li mon kakeny uni. ³⁵Oto Pita o jo, kileng ba nga ra weun ko isi, ngi da nan ahi beru isi tur ko lobo. O teny manyu jayona kulakude ji. ³⁶To inya, o fuo oho Yesu ko jayona kulenge many lobo faji lo bara Getesemani ko rihohino icieng o jo, i tongoti re ene a rihe nan a lö idi kiliva. ³⁷I yaru inyi Pita ko tee kulo Zebedi, ko ki caha ki toyo ko ki udo. ³⁸ko jimitan diho icieng, I büle kidak tau lei many a mana weyaru. I tongoti ene, i ririati kov ko nan. ³⁹Loro ketemoni lobo gaa ji ko urohino o cumohi komom kov i liva o jo, Apa lei ka lo tumuno ngo dumari ene icoli diho nan oto i da a ra to wahun lei o jir a ra wahun nino li tiihino. ⁴⁰Ojo inyi o yitu diho jayona kulenge, o rumu icieng li lüra. I tifi inyi Pita o jo, i da ite i tum ki riria kov ko nan kileng to tik lobito? ⁴¹Iririatu i liva o jir i da kiti labi. I ruk tau oto ken o karu. ⁴²O yite ari kiliva kiti are, o jo, Apa lei ka li da o tumuno dumaru lo ene icoli diho nan, o jir nan a mat. I ngohi i tiyohinp to wahun nino. ⁴³Ojo inyi o yitu ari o rumu icieng lo getoroti, tonyo, i ruociha o rumu konyeha kulecieng. ⁴⁴Inyi ko ngerihino icieng o yite ari kiliva lo kakeny uni, i nyahat inyi na kiliva bito. ⁴⁵Na ha inyi ko yituno diho jayona ko jimitan diho icieng, "o rihe ite i geto ko kiyoma? To de lo nyihu tik, manyu li yahahini kito lo tungani kac kulo kapalak. ⁴⁶Ito wojuti lohi fuo. Ene lo goru katoboni lei! ⁴⁷Orihe inyi o tenya, o tul Judas la la ra lobito to kiji lo jayona tomon ko are. I lihu inyu ko ilulung la hitok kula lo tahitati latuboti ko iluhi. Kaduarani lahitok ko ngoroyok kula lo lanyu cio liti vahu icieng. ⁴⁸Katoboni ja li kukumahi kitotorita ko icieng jimitan tungani la la fony nan, iti runy ki niefa inyi". ⁴⁹Judas ko ringahino fonyo Yesu, o jo, to fonyo Katiyenani. ⁵⁰Yesu ko jimitan diho inyi, mortele, itiyo ja tohi na li lotunore isi. Cio ko fuonuno inya ketemoni ki niefa Yesu. ⁵¹Na ha lobito to kiji lo kula jayona kulo Yesu ko wutuno latubot lenge ko ngoda karwaani lo kaduarani lahitok o ngutoro kiyok. ⁵²Yesu ko jimitan diho inyi, i nyahahi latubot lilo sohobo. Tonyo kula fad lo sutunita latuboti, o keroroti mute to latubot. ⁵³I yio isi ijo i da ba nan a tum ki lolongo Apa lei o jir iti vahu malaikahin kula li lany ilulung lo karemok tomon ko are? ⁵⁴Ngiti futi hati kigerit na lo jo i tiihino ca ji, aja? ⁵⁵Tona tik Yesu ko ki tiffia ilulung o jo, i fuonu ite ko latuboti ko iluhi ki niefa nan. A rihita nan kasasuok? Ati yenitita manyu nan kaji lo Lobanga faritin fad, i da ite i nief nan ⁵⁶Oto i tiihino ene lo kiti futa kigoro lo kamocak. ⁵⁷Kaniefak kulo Yesu ko ki yaru inyi diho Kaiapas, kaduarani lahitok faji na lo tubare katiyenak kulo cik ko ngoroyok kula lo lanyu cio. ⁵⁸Na ha Pita i jif inyi to omot lolomaje many kolo kaduarani lahitok. Ko rutoro i tongohino kiji lo kakurak lo deya nyio ca li tiihino. ⁵⁹I fiffid kaduarani lahitok ko lokiho fad saden lo talerun o jir i fadarorehin Yesu ⁶⁰Oto i da o rumuni lobo, kileng lo tem kopoci. To kifuongi o fuonu kude are o jo, ⁶¹"O jo afa lerok, a bunye ca inyi ene kaji lo Lobanga ati ngejuhi to faritin uni." ⁶²Kaduarani lahitok ko wojuno ko jimitan diho Yesu, "i da isi i wak ki fotuno?" Nyio ele saden li yauno kulo cio diho isi? ⁶³Oto Yesu iti ring buho. Na ha Kaduarani lahitok ko jimitan, "Ahiti tenya nan isi to karana lo Lobanga la i wuar, ki rihohi ohoi ka li ra isi Kristo, Kito lo Lobanga?" ⁶⁴I fotu Yesu o jo, Ibo, inyi na li teny isi. Oto ahi rihohi ite pili jimitan, i deu mute kito lo tungani i sumo iyo iteten lo kaboloroni many o lotu to idis lo kai". ⁶⁵kaduarani lahitok ko cira kielani kulenge, ko jimitan, "lo mor inyi Lobanga, saden nyio ki rihe ohoi ki tahita? Li ning ha ite moro lenge, ⁶⁶"Ijo hati ite aja?" Inyahahi icieng o jo, o cam inyi to weun. ⁶⁷ko ki cahati mita kamilak komom lenge, onangi inyi. Kude ko nanga inyi ⁶⁸itifiati hati ojimi, imoca ba diho ohoi Kristo. Ngai lohi nang isi?" ⁶⁹Itongo o rumu Pita kilongoni, kito-karyoni karwaani ko lotuno diho inyi ko jimitan. I lihitita kileng isi ko Yesu to Galile. ⁷⁰Oto inyi ko mona to ketemoni lecieng fad ojo, "Ida nan a yen tohi na li tenya isi." ⁷¹Ko loro to inya iya lokoli. Lobo karyoni manyu ko deuno inyi ko rihohino diho cio kula lo ngöni inya ojo, "I lihitita ele tungani ko Yesu lo Nazaret" ⁷²Oberu inyi ari i dima ojo, "buti! i da nan a yen la tungani." ⁷³Lobo gaa, kula lo woita inya manyu ko fuoro diho inyi ko jimitan, "dede i ra isi lobito to kiji necieng, tonyo, o heruno kileng itenyit lilo" ⁷⁴Pita hati ko ki

ficoro akeake ko rihohino icieng o jo, "buti! I da nan a yen lerok." Deudeu manyu, i kök ocikor.⁷⁵ Pita ko ki yiuno tenya lo Yesu, la ngole lo jo, "O rihe ocikor i da li kök o rumu re isi li mon nan kakeny uni." Inyi ko loro oleng i cir bebe.

27

¹Kurus, ofuonu kaduarak kula hitoha ko ngoroyok kula lo lanyu cio i ruhi o jir i fadari Yesu. ²Otori inyi ko rihoroti i yahahini diho Lahitok Pilato la lo lanyu Judea lo kuna karihin.³ Ojo kopoc, Judas o ning o jo lo ngotohini weun kue lo Yesu, inyi ko ki rwo i nyahahi robia keek uni diho kaduarani la hitok ko ngoroyok kula lo lanyu cio. ⁴o jo diho icieng, "la pal nan a gwila tungani la lo ru ko kupal." I nyahahi icieng inyi o jo, "a ra hati na nyio diho ohoi? Tic nino na." ⁵Judas ko ruacahino kuna robia katua lo kaji lo Lobanga ko rocoro gororo. ⁶I numu kaduarani la hitok kuna robia, ko jimitan, "i da cik i ruk o fihahini kuno robia ogogor lo robia kulo kaji lo Lobanga. Tonyo, i tongo a ra robia kulo okoto. ⁷O fuonu icieng o ningoroti o jir o dumuni kula robia i nyangarehin mana lo kaduhoni lo motiong a ra faji na lo nuharehin misiok. ⁸Inyina liti bari na mana o barare 'mana lo okoto' ko jija. ⁹Iti fut lafa tenya lo teny kamoconi Jeremia ojo, "odumu icieng robia keek uni, wel na liti lotore cio kulo Israel inyi ¹⁰inyangarehin mana lo kaduhoni lo motiong iya na lohi cihahinore Lahitok nan." ¹¹O woita Yesu ketemoni lo gavuna, na ha gavuna ko ki tifa inyi o jo, "I ra isi kabu lo Judea?" I fotu Yesu o jo, "Ibo, iyana li tenyare isi". ¹²Ojo kaduarak kula hitoha ko lohituaha iti ringa ki tobo inyi, i da inyi i fotu. ¹³Pilato ko ki tifa inyi ojo, i da isi i ningo kuno sadeni lo tenya cio ken lilo? ¹⁴Oto Yesu i da i fotu ko lobo bito, i co gavuna i pany noo. ¹⁵To faritin kuna hitoha, o lahahita afa Pilato katorani lobito la wak ilulung. ¹⁶To kuna faritin o ngön o rumu lobo katorani lo kuat noo, o bara Barabas. ¹⁷Ojo la ngun lo tuba ilulung, i tifi Pilato icieng o jo, "I wak ite nan ahi lahahi ite ngai, Barabas kode Yesu la li lolongoti o jo Kristo?" ¹⁸Tonyo, o rumu inyi o yen o jo o kaine li co icieng i yahahinore Yesu diho inyi. ¹⁹Ojo Pilato li tongohino diho seger lo ngoto lo tenya, ngoruani lenge ko culuno tenya diho inyi o jo, "ke tii lobo tohi ken lo la tungani lo rujore kupal, tonyo, a rumu adi nan kidak iyo kitirija to inyi. ²⁰Oto o rihohi kaduarak kula hitoha ko lohituaha ilulung o jimi, iti lahu Barabas o ngerihini Yesu o jir i fadari. ²¹I tifi gavuna o jo, ani diho kulo are i wahita ite nan ahi lahahi ite? I fotu icieng o jo, Barabas! ²²I tifi Pilato o jo, nga tii ha ba nan nyio diho Yesu la lo jimi Kristo? Icieng ko ki nyahahino o jimi, "to gurohi diho kete" ²³I tifi Pilato o jo, to nyio? Nyio kupal lenge? Oto i gorori bebe "to gurohi diho kete!" ²⁴Ojo lo deu Pilato ojo o ru lobo tohi nga tii inyi, i caha manyu cio ki gororo, ko dumuno kivi ko ki lala kac kulenge ketemoni lo ilulung ko jimitan, i da cien lo ele tungani ki nief nan. Tic lingi la. ²⁵I fotu cio pili o jimi, i ngohi cien lenge to ngön kueci kuliayang ko kulo tee kuliayang. ²⁶Inyi ko lahahino Barabas diho icieng. Na ha ko kiti lumo Yesu ko ki yahahino inyi o jir i fadari. ²⁷Na ha asegere kulo gavuna ko ki yaruno Yesu kaji na i lalat i furuni olek lo asegere fad i riti inyi. ²⁸O pucari kielani kulenge ko buburahinoti inyi kiela na i do. ²⁹ko ki tirunoti i gita lo kikwa ko pucahinoti kue lenge. O fih col kana lenge iteten ko gungon ketemoni lenge, o kwenitare inyi o jo, "To fonyo kabu lo Judea!" ³⁰O miti kamilak ken lenge, o duhi kue to iluk kakeny kakeny ³¹Ojo lo kerihici icieng kwenitare inyi, ko pucaroti la kiela i do. Iti ciefohini kielani kulenge ko rihoroti inyi o fuori gurohino diho kete na li riwa. ³²La ngun lo fuoro icieng oleng, i riciti ko tungani lo Sairin la lo bara Saimon. I fudahini inyi tingita lo na keteiriwa. ³³Ogoruni faji na lo bara Gologota (faji lo koite lo kue) ³⁴To inya i cori Yesu vino na li karuto ko loduai. Yesu ki manga ji, ko beruno mata. ³⁵La ngun lo gurohi icieng inyi, ko ki biroti gumar lo ki kokorare kielani kulenge. ³⁶I tongohinoti kov i ririati inyi. ³⁷Ogurohini tenya na li toborehin inyi to kai lo kue lenge, i geri o jo, "Yesu Kabu lo Judea Ele." ³⁸O guri inyi ko kakokok are, lobito ngati lo iteten ko lobito ngati lo ikajong lenge. ³⁹Omoro cio kula lo lot a ra inya inyi i niningati kueci ⁴⁰Ojimi, "isi la li bunyoro kaji lo Lobanga, iti ngejuhu to faritin uni. To luaharu bo ake i culuno to keteiriwa, ka li ra isi kito lo Lobanga." ⁴¹To na kikoi bito, o kwenitare manyu kaduarakkula hitoha, katiyenak kulo cik ko lohituaha inyi, o jimi, ⁴²"Oluahita afa inyi cio kude i da hati o luahu ken lenge. Inyi kabu lo Israel, i ngohi re i culuno to keteiriwa o jir ca ohoi ki ruk inyi. ⁴³I genita inyi Lobanga, I ngohi ha ba Lobanga to luak inyi jija ko lo wak inyi." Tonyo, o jo ngole inyi "Nan kito lo Lobanga" ⁴⁴To na kikoi bito, kakokok manyu kula lo guri ko inyi, i lyelyeng moro ken lenge. ⁴⁵I caha to kil many tik lo myetangon, i muhe lokimuyuk kov fad ⁴⁶goruno tik lo myetangon i gore Yesu to ogoro na i kuat o jo, 'Eloi, Eloi lama Sabac thani' jimitan "Lobanga lei, Lobanga lei, nyio ki corahi isi nan?" ⁴⁷Ojo kula lo woita inya o ning ji, o koboroti o jo, i lolongo inyi Elia. ⁴⁸Deudeu, lobito to kiji lecieng ko dumuno amur i lutohi diho vino na i wawac. O subohi diho kete ko ki fohohino Yesu o jir o mat. ⁴⁹Kulakude ko jimitan, ito ngerihiti ba inyi. Ki deu ko lo lotu Elia luaha inyi. ⁵⁰Yesu ko ki gororo ari to ogoro na i kuat, ko lahahino Okorif lenge. ⁵¹To na tik, kiela kitihiti na lo kor kaji lo Lobanga ko cira to kiji o kora are to kai many fotiri. Iti nienien otira kov, o bora morutok. ⁵²Ongaja kwecerehin, kenite kulo cio kula i nyuji kulafa loweiha many many ko waruno, ⁵³orutuni to kwecerehin. La ngun lo waru Yesu, ko fuoroti Jerusalem obototi diho cio becek. ⁵⁴Ojo lahitok lo asegere ko kula lo ngöni ko inyi ki ririati Yesu o deuni otira ko sangite fad kuna li tihihino. O bangiti bebe, o jimi, "A ra ele kito lo Lobanga, dede sek" ⁵⁵Orumu ngoruo kula i borengi bebe o ngöni ija i ririati lolomaje. I jifuno icieng Yesu to Galile o ricati inyi to sangite kuna lo wak inyi. ⁵⁶Kiji lecieng, o ngön orumu; Meri Magdalena, Meri ngoto Jemis ko Josef ko ngoto tee kulo Zebedi. ⁵⁷La ngun lo goru kolong kurou, o lotu lobo tungani to Arimatea lo bara Josef, na la ra orumu kajifitani lo Yesu. ⁵⁸Inyi ko loro diho Pilato ki lifa ken lo Yesu. Ocik Pilato ojo ojir i cori inyi. ⁵⁹Josef ko tinguno ken lo Yesu, ko bubura to kiela iribi na inyu tii. ⁶⁰Ko kiti getohino kwecere lenge na ngejuk, na lo bohu inyi o wod moru. Iti boboru moru na hitok ko tuhohino kutuk lo kwecere ko, ko loro. ⁶¹Orumu Meri Magdalena ko lobito Meri i siraniti to kutuk lo kwecere. ⁶²Kianyi nenge na la ra far na li jifita far lo ki kukumahino, o fuo kaduarak kula hitoha ko Farisihin diho Pilato. O rihohini inyi o jo, ⁶³lahitok, ki bühü ohoi jimitan o rihe afa la katinonongani o wuar. O jo afa, "To koruong lo faritin uni, a buhu ca nan ari." ⁶⁴To na to cik i riri kwecere lenge many far lo uni. Nga yen o fuonu ca jayona kulenge o kokole ken lenge, o rohohini hati cio o jo, "li buhu inyi" O lotu hati ca na kiti nononga lo kifuongi o rohoi i lany lo

ketemoni.⁶⁵ I fotu Pilato o jo, "I yaroto asegere, i fuo ito ric ki riria kwecere o toc iya na li yen ite." ⁶⁶Ofuo icieng igieni kwecere o toc ko duanyahinoti kiherita kutuk. O fihahini manyu asegere kaririak.

28 ¹Ojo sabit lo ring. To tomorong lo far lo lobito lo sabit, Meri Magdalena ko Meri lobito ko fuoro deya kwecere. ²Oto otira na hitok iti nieniang kov, i culuno malaika lo Lobanga to kai ko kiti bobororo moru to kutuk lo kwecere ko ki tongohinore. ³Ori orumu la malaika iya ki medek lo hila, okweriha hati kielani kulenge iya lofalanga. ⁴obang kaririak inyi, i hihiritati o riiti iya kaweyak. ⁵Na ha malaika ko jimitan diho ngoruo ke bangata. A yen jimitan i tahita ite Yesu lafa lo gurohini diho keteiriwa. ⁶Oru inyi ten, li buhu inyi iya lafa lo tenyititare. I fuonu ito de langole faji lo getore inyi. ⁷Ina iti ruharoti deudeu ito rihohiti jayona kulenge, ito jo, li buhu inyi to kiji lo kaweyak. O temoro manyu inyi Galile, i deu ca ite inyi to ija. La kerihhi nan rihohino ite! ⁸Na ha i muri ngoruo to kwecere to bangun na li lihita ko kwama, i fejaroti rihohino jayona kulenge ⁹Yesu ko kiti rico icieng deudeu ko jimitan, "Ito fonyoti" O fuonu icieng diho inyi, i maruhi kejuha kulenge ko kiwora inyi. ¹⁰Yesu ko jimitan diho icieng, "ke bangata. I fuo ito rihohiti recerra kulei o jir o fuori Galile. O deu ca icieng nan to ija." ¹¹Orihe ngoruo kikoi, o roc kude to kiji lo kaririak Jerusalem ko rihohinoti kaduarak kula hitoha sangite fad kuna li tihihino. ¹²Ojo kaduarak kula hitoha ko lohituaha i tongohinoti kov i titimi tenya, i co icieng robia kuna i borengi ¹³ocihi icieng o jo, "Ito jo o fuonu jayona kulenge karue o rumuni ohoi lohi getoro ko kokolaroti inyi." ¹⁴Ko lo goru ene tenya diho gavuna, kiti timahi ca ohoi inyi. O jir lobo tenya i da o lotu kenite kulingi. ¹⁵Iyaru asegere robia, i tii iya na lo rihohinorehin icieng. Inyi na tenya na liti kwati kiji lo Judea ko ene far. ¹⁶Na ha o fuo kuna jayona tomon ko lobito Galile donge na lo cihahi Yesu icieng. ¹⁷Ojo o deuni inyi, o gungiti kov ki wora inyi kileng. Li kukuya kude kileng. ¹⁸Yesu hati ko lotuno diho icieng ko jimitan, "Tuman fad to Kai ko kov, lohi cori nan. ¹⁹tona i fuo i beloto cio kulo kovikovi pili a ra kajivitak kulei, i batisata icieng to karana lo Apa, ko lo kito, ko lo Okorif la Inyu. ²⁰ko kiti yena icieng rica sangite pili kuna la cik nan ite. To de, a ngön ko ite faritin fad many lohicungi lo kov.

Mark

1

¹kiteri lo layomit na ijjir to ken lo yesu kito lo lobanga. ²Iya na ligerore kamocani isaia ojo "acule ca nan itahi nie ketemoni nino na lolo kikukuma kikoi nino" ³ogoro lo lobo liromita to katwa lo kuny ikukumata kikoi lo lahitok, itibirata kikohin kunenge ⁴Iya na olotu jon ibatisa to kof lo kuny kibatisa lo kirwo to launo lo kupal. ⁵Oto cio kulo kofikofi kulo juden ko jerusalem fad ofwo diho inyi. Irwo iceng kupalipali kuneiceng ot inyi ibatis Iceng katwa lo kare lo jordan. ⁶Ceftita orumu jon kyelani kuna lara fofi kulo lonaga , ko gas lo kiyene to komoc nenge , ati o daha inyi iterebuk ko otoro ⁷Tititima inyi ojo ;to omot nei, olotuno na logol kilany nan ,na lida nan acam kileng to laha kamuha kunenge. ⁸Ahibatisa nan ite to kifi ati kibatisa mute inyi ite to okorif na inyu ⁹To kuna farihin olotu yesu to nazaret to kof lo galilea ibatis jon inyi to jordan . ¹⁰Kolo rutuno yesu to katwa lo kifi ; oto inyi odea kai ongaja ko okorif iculuno ken nenge iya kuri. ¹¹Oto ogoro olotu tokai "isi kito nei na lamaru nan , to isi akwamanan noo" ¹²Ga ga okorif ok cularu inyi katwa lo kuny. ¹³Oto inyi omamy katwa lo kuny farihin keek ongon olabare sitan inyi. ongon orumu inyi ko tyonyi kulo mwang oto malaikahin ofwonu irwa inya ¹⁴Langun lofihahiini jon mabus, olo yesuj iyoo galilea kititima layomit na jir lo Lobanga . ¹⁵Logoru tarichin, lonyihu okabwe lo lobajnga irwoti, iruhoto layomit na ijiri. ¹⁶Iya na lalotitare yesu to tode lo nom lo galilea, odeu inyi saimon ko rece andru ibirohino bwai Katwa lo nam tonyio ara iceng kanietak kulo kayam. ¹⁷Ojo inyi iyo iceng "Ifwonu kijifu nan ahifirak ca nan ite ara kanietak kulo cio". ¹⁸Deu iceng ko ngerihino bwaihin kuneiceng ko kijitita iny ¹⁹Kololo inyi hetemoni lobogaa, odeu inyi lem kito lo zebedi ko rece Jon katwa lo tigol ikukumati bwaihin kuneiceng. ²⁰Na loru ko kirungo , kokilongo iceng, iceng ko ngerihino monye neiceng zebedi katwa lotigol ko cio kakitiak ko kijitititi inyi . ²¹Ofwo iceng kapernaum ati kololoto sabit, olo yesu lotubare neiceng ko kicaha kitiyena . ²²Oto cio ipany kitiyena nenge tonyo itiyena inyi iya tungani na lonngon ko twero, ida ara iya na litiyenare katiyenok kulo cik ²³Gaga tinya, lobo tungani ,lotubare neiceng na longon ko okorif na ibot ken nenge ko lwaha, ²⁴"nyio iwak isi diho ohoi yesu lo nasaret? Lilotu isi kerehino ohoi. Ahiyen nan isi inyu lo lobanga " ²⁵ingerejahi yesu inyi ojo "to buho! To rutu to ken nenge! ²⁶Itinreneng na okorif na tungani to golun ko rutuno to ken nenge ²⁷Oto cio ipany no itifiarot ake ake jimitan ; "nyio ene kitiyena? Kitiyena ngejuk manyu to twero! Iryenga inyi ko okorifi kuna iboti oningoti inyi" ²⁸Oto layomit nenge isara deu deu kof lo galilea fad. ²⁹Deu deu orihe icieng orutuno to lotubare ilihari ko jems ko jon koloho saimon ko andru ³⁰Orumuni komoni lo saimon ogeto omwai ko nohun icieng ko rihoino yesu to inyi. ³¹Yesu ko loro diho inyi ko kiniefa kana nenge itiwaju inyi. ongerihhi nohun inyi icak inyi kirwa iceng. ³²Na kurou langun lo doi kolong, iyauno cio kamwayak becek diho yesu ko cio kuna linief lodonyok. ³³Ifut cio kulo nakang fad agwala. ³⁴Oto yesu ko tifurioro becek kuna lo mwaiha mwaiha gele gele . ifuhe manyu inyi lodonyok becek manyu ida inyi icio lodonyok otenya tonyio oyen iceng inyi. ³⁵kiwanyi berien orihe kof omotok, yesu ko wojuno ongerihhi kaji ko loro faji na lopoloro kilifa ija. ³⁶Ofwo oho saimon ko morot kunenge taharu inyi. ³⁷Ojo iceng orumu inyi oto ojimi diho inyi kitahita cio fad isi ³⁸Inyiahahi yesu iceng ojo; "ingafi lo bo faji ake iyo kangite kuna inyihaha ojir nan alo kititima tenya manyu ija. Inyi lico nan alotu. ³⁹Dong olot inyi kof lo galilea fad kititima tenya lo lobanga lotubarihin kuneiceng ko kifuharita lodonyok ⁴⁰Olotu lobo tungani lomwai talulu diho inyi ogung ketemoni nenge nelia ojo "kaliwak isi, itum isi kitinyujo nan." ⁴¹Oto kisa inief yesu to inyi ko fetaru kana nenge ko tiro inyi orihohi ojo . awak nan, "tonyu". ⁴²Deu deu talulu ko ngerihino inyi oto inyi ko furioro. ⁴³Yeso ko ngerihino inyi olo ko ciha jimitan; ⁴⁴"kerihohi lobo tungani ene tenya, ati ilo itotorihi ken nino iyo kadwarani manyu icwara kicorit na lo cik mozes to kitinyujo nino ara

saden diho ci.”⁴⁵Ati olo inyi icak tenya oleng diho cio itisarihi tenya fad. Tona ida dong yesu otum rutoro lobo kang oboto ati itongo dong oleng fajihit kuna ipoloho ati honyi orihe cio ofuonunita diho inyi to fajihit fad.

2

¹To kifwongi lo kude farihin kuting koloite yesu iya kapernaum, oning cio ojo lolotu inyi kang. ²Ifuruno cio na lorukolobo faji lotong kileng ketemoni lo agwala oto inyi ititima tenya diho iceng³Ofwonu kude cio iyauno tongani kangwalani diho inyi na lotingita cio ongon. ⁴Tona lida iceng otum kiyarore inyi diho yesu to ilulung, oto iceng ofwo onga kwe lokaji na longonore yesu kerunoti ngaja ji kiticuluhinoti inyi kaji ketemoni lo yesu to biris na logetore inyi⁵Kolodeu yesu kiruk neiceng oto ojo iyo kangwalani “kito lolauni kpalipali kunino”. ⁶Dong orumu kude katiyenak kulo cik ongoni ija, ibuhoti to taulo ojo. ⁷Tonyo otenya lerok ji? Omoro inyi lobanga. Ngai lotum laa kpal atilobanga?⁸Deu deu yesu ko yenun to tau nenge ojo ibuha iceng jiha ko jimitan diho iceng “nyio ibuha ite kuna sangite?” ⁹Ani lotanga rihohino ene kangwalani jimitan lolauni kpalipali kunino kode jimitan towaju todumu biris nino ilo?¹⁰Ati ojir ite iyenare jimitan ongon kito lotungani ko twero ene kof lo laa kpalipali” korihohino kangwalani ojo, ¹¹“Ahirihohi nan isi ajo towaju to dumu biris nino ilo kang” ¹²Oto inyi owaju ko kinumuno biris nenge ko lotita tokonyeha kuneiceng fad. Ipany iceng noo ko majati lobanga ojo “ida ohoi lohideu lobo tohi lori ji”.¹³Ari olo yesu kutuk lo nam. Ofwonu ilulung becek diho inyi, icak inyi kitiyena iceng. ¹⁴Kololot inyi, oto odeu levi kito lo alipeo itongo seger lohitisofore lo mucoro , ojo yesu diho inyi “kitifuno nan” levi ko wojuno ko kijifita inyi¹⁵Kololo yesu daha kolo levi, ofwonu katisofok kulo mucoro kuna iborengi ko kapalak daha ko inyi ko kalihitak kunenge tonyo oborengi orumu cio kuna lijifita inyi. ¹⁶Kolodeu katiyenak kulo cik kuna lara parisihin inyi odaha ko kapalak ko kasofok kulo mucoro, oto itifi kalifitak kunenge ojo “nyio odaha inyi ko kasofok kulo mucoro ko kapalak?”¹⁷Koloning yesu ji oto ojo diho iceng, “ida ara kajirak lowak daktari ati kamwayak ida nan alotu kilolongo cio kuna ijiri ati kapalak.”¹⁸Oto kajifitak kulo jon koparisihin ofaranati kinga ofwonu cio kude itifi yesu ojo; “aja ofaran kajifitak kulo jon ko kulo parisihin ofaran kinga ati kunino ida ofaraniti?” ¹⁹Ifotu yesu ojo “aja welo kulo kayemani ofaraniti kinga orihe inyi ongon ko iceng? Ida iceng otum faranun ko kinga kolorihe inyi ongon ko iceng”²⁰Oti olotu mute far na lodumarorihin kayemani to kiji neceng inyi na far mute ofaranore iceng ko kinga”. ²¹Oru tungani lodumu itadit lo kyela ngejuk itadareongore. ka litii jii, oto ca na kyela ngejuk inura to kyela ongore, ocir kyela bebee.²²Manyu oru lobo tungani lijuhohi vino ngejuk iyo okodo ongore. Kali tii jii oto vino ngejuk otwaje okodo ongore ipale okodo ko vino ara lobito. Ida, iturati vino ngejuk okodo ngejuk.²³Lobo sabit olo yesu ara manatak oto kalihitak kunenge ongwejunita ngamang onotati oningi. ²⁴Ojo parisihin diho inyi tode nyo itiyi iceng toi na idwa to sabit?²⁵Ifotu yesu ojo ida ite liken tohi na litii david ko kalihitak kunenge afa kolonya kinga? ²⁶to farihin kulo Aiasar kadwarani lahitok, orute inyi kaji lo lobanga odumu mugati lo ketemoni lo lobanga onya inyi ko kalihitak kunenge na lara kadwarak keken lodaha.”²⁷Oto ojo diho iceng ; ofihi sabit to cio idara cio to sabit. ²⁸Oto, ara kito lo tungani lahitok lo sabit.

3

¹Lobo far olo inyi lotubare orumu tungani na iwei kana ongon ija. ²Kude tokiji neiceng orumu otahitati tenya na ngohjidorore Yesu oto iceng itongo iririat inyi otoc lodeya kali tifurie inyi natungani to sabit³Oto Yesu ojo diho na tungani iwei kana. “towaju towaita ketemoni locio fad”. ⁴Yesu ko ki tiffa iceng ojo, “ani locam kitiyo to sabit kitiyo na iji kode na irohohi, lwaha lo warun kode kifada?” Ati itiring iceng buho.⁵Inyi kodeya iceng to ki longo manyi iudo bebe golun lo taulo kuneiceng. Oto ko jimitan diho na tungani, “itibirahi kana nino.” Itibirahi inyi kana nenge ko furioro. ⁶Oto parisihin ko rutoro oleng ko kokicahati kikukum tenya ko cio kulo Erode kikoi na ngohitadarore Yesu.⁷Ingade Yesu ko kalihitak kunenge iya nam oto ilulung to galilea ijif. ⁸Kolo ningiti sangite pili kuna litiyo inyi, ofwonu cio kuna iborengi to Judea, Jerusalem, Idumea, ko kofikofi kuna lirit Jordan, Taya ko Sidon⁹To borengun lo ilulung, ocik inyi kalihitak kunenge lo terohino ligol lob sidi to inyi, ojir cio ida irit inyi. ¹⁰Tonyi litifurie inyi kamwayak becek, oto kuna longon ko mwaita ifudaru to wahun tiro inyi.¹¹Kolodeu okorifi kuna iboti inyi ouroritati ketemoni nenge igoritati ojo ‘Isi kitol lolobanga. ¹²Ati ocik inyi iceng to naigol ojo ojir ida otuluni inyi¹³Oto Yesu irwok gum lodonge ko kilolonguno cio kuna lowak inyi diho inyi, iceng ko fwonuno diho inyi. ¹⁴Onyumu inyi tomon ko are kuna lilolong inyi ojo jayona, ojo ojir kilihita ko inyi, ojir ara kuna latifah inyi ofwori ititima tenya lo lobanga, ¹⁵manyu ojir ongoniti ko twero lo kifuhita lodonyok. ¹⁶Iceng kuno tomon ko are kuno kuna lonyumu inyi; Saimon (na litibarihi inyi Petero)¹⁷Jemis kito lo Zebedi ko rece Jon (ico iceng na karana iyo Boanerges jimitan tee kulo hila): ¹⁸Andru, Pilip, Batulumeyo, Matew, Tomas, Jemis kito lo Alipeu, Tadeo, Saimon ka sisioni lokof nenge, ¹⁹ko Judas Iskariot no lolotu itob inyi.²⁰Oto Yesu ko rutoro lobo kaji, oto manyu ilulung ifuruno na litilanyu kileng inyi ko kalihitak kunenge daha. ²¹Kaloning cio kulo kaji neiceng jii ofonuni ki tana inyi , tonyo ojimi “lipalaru kwe nenge.” ²²Oto katiyenak kulo cik kuna lofwonu to jerusalem ojo.....²³.....“aja sitan otum kifuhita sitan?” ²⁴Kolo kora okabwe orem ake ake ida na okabwe otum woita. ²⁵Manyu kolokora kaji orem ake ake ida na kaji otum woita²⁶Manyu kolitiremo sitan ken nenge okokora ida inyi otum owoita, lolotu lohicungi nenge. ²⁷To dede oru lobo tungani lotum loro bela kaji lo tungani kagoloni many kali tem re otor na tungani kagoloni inyiha obel kaji nenge.²⁸Ahirihohi ite tenya lodede ; Palipali ko morimori fad kuna lipala cio iyo lobanga olauni , ²⁹ati tungani na lipal iyo okorif na inyu ida olauni tonyi lipal kpal na lida oru,” ³⁰Ojo inyi jii tonyo orumu iceng ojo ongon inyi ko okorif na irohohi.³¹Oto ngoto Yesu ko recera kulo Yesu ogoru ko woitati sita ko cularoti tungani kilolonguno inyi. ³²Orumu itongon ilulung irit inyi ko rihohinoti inyi ojo, iyang nino ko recera kunino kuna sita otahitati isi.³³Oto itifi iceng ojo, “Iyang nei ko recera kunei oho ngai?” ³⁴Inyi

ko deya kuna litongo lirit inyi kojimitan. “kuno iyang nei ko recera kunei! ³⁵Tungani na litiyo wahun lolobanga inyi rece nei,kanece nei ko iyang nei.”

4

¹Ari icak Yesu kitiyena to kalele lo nam. Ilulung na ifuruno diho inyi orumu oboreng no ico inyi olo katwa lo tigol oleng kai lo nam , adi cio oweita to tode lo nam. ²Itiyen inyi iceng sangite becek to kitisirani manyu iyo kitiyena nenge ojo. ³Itoning olo afa karemoni yaa kinyemo kunenge, ⁴koloyaa inyi kinyemo, odohi kude kikoi ofwonu kwenyi inunnume. ⁵Odohi kude morutore faji na lida kof obolo, ifiru deu deu tonyo ida kof iluko ⁶Ati ojo kolong olotu ocure kinyemo inorie tonyo ooru kerda. ⁷Odohi kinyemo kuna kude kikware ,ifuhe kikwa iceng ida ongiju ngije. ⁸Ati odohi kinyemo kude kof na ijir. Obuju, olitu ofwonu ongiju otomon kakeny keek uni, keek ile kode mia lobito. Iticungohi ojo . ⁹inyi na longoni kiyoha kulo ningo ingai to ning. ¹⁰Langun longo inyi ake, kuna tomon ko are ko kuna kude longo ko inyi ko ki tifiati inyi fotiri lo ene kitisirani. ¹¹Orihohi inyi iceng ojo. “ imonit lo okabwe lo lobanga lohicori ite. Ati iyo kunu to oleng, icori sangite fad to katisirani, ¹²ojir kileng ngodeyati ati ida oheruni, manyu oningoti ati ida iniangiti, ico ca ibeloti olauni!”¹³Yesu ko jimitan diho iceng, “ida ite iniang ene kitisirani? Aja hati mute ite iniang lobo kitisirani? ¹⁴Oyaa karemoni tenya lo lobanga. ¹⁵Ori cio kude iya kinyemo na lodohi kikoi faji na loihini tenya, deu deu orihe iceng oning, olotu sitan okware tenya na lo loihini katwa leiceng. ¹⁶Kude iya kinyemo kuna loihini morutore oning tenya ko ki fotuno deu deu to kwama. ¹⁷Ati to rujon lo derda itongoti to farihin kude kuting. Kololotu kidak kode kiyeyela to lofere lo tenya, ouroroti deu deu. ¹⁸Manyu kude kuna lori iya kinyemoti na loihini kikware, oning tenya, ¹⁹ati kiwudo lowarun lo kof, kitonononga lo ibariti ko wahun lo sangite kude olotu ifuhe tenya ico ida ongi ngak. ²⁰Kude iya kinyemoti na loihini kof na ijir, oning tenya ifotu ongiju ngak kakeny keek wuni, keek ile kode manyu ba mia lo kinyemo kuna loihini. ²¹Ojo diho iceng iyaunitati lomo imuhohini to ilebu kode ofihahi ni fotiri lo lagere? Ilany ida otirohini loweotitare nenge? ²²Tona tohi na liduha owak itibotuni ko tohi na limuho owak ongajuni oleng. ²³Kolongon tungani ko kiyoha kuna loningo ingohi to ning ²⁴Oto osodoro ojo, igigilo otoc tohi na lining isi, to kitemit na litemare isi inyi kitemihinorihin isi ogal manyu. ²⁵Nalotehita, osodo hini, na lida otehita kileng lobo sidi longonore inyi orujori mute diho inyi. ²⁶Oto manyu ojo, “ ori okabwe lolobanga ji, ohihi tungani kinyemoti kof. ²⁷Karwe ko far kode ogeto inyi kode okweny, obuju kinyemoti ko litan, kileng ngida inyi oyen jimitan aja. ²⁸Ake ake ico kof ngamang odo – ketemoni obutur ojo orihe oturo, onuk fur ojo orihe ongi ngamang odo. ²⁹Ojo langun lotohoro mana otad monye ngalem tonyio lolotu ngera dengo. ³⁰Oto ojo ari ; “Nghijo ba ori okabwe lo lobanga ko nyio kode ani kitisirani ba ngohitiririore inyi? ³¹Ori iya kirijati lo karadali na lara kirijati na sidi ilany kirijati na litibulahi isi kof. ³²Oto hati langun litibulahini olotu obolo ara kete nahitok to mana hatwa na lotum kweny dohino tani-tanihin kunenge ³³To kitisirahin kuna iborengi, kuna lori ko kuno, ititim Yesu tenya diho iceng otoc na ngotum iceng ki niang. ³⁴Ida inyi oteny lobo tohi iyo iceng oru katisirani. Ati kalara ake ko kalihitak kunenge, ititimahi sangite pili. ³⁵Lafar kolo lotu kurou ojo diho jayona kunenge, “lohifwo iyo lu ngati”. ³⁶Ideng ko ngerihino ilulung ko ki yaroti inyi iya na longonore katwa lo tigol, ongoni manyu kula kude tigoli ko inyi. ³⁷Oto kiyoma na ingere ko ki kutia nam many ijuhohita kifi katwa lo tigol omana diloro katwa lo nam. ³⁸Yesu ongon fotiri lo tigol ogeto itenohi kwe to kiteni. Itikwenyu jayona inyi ojo, “katiyenani ida isi iyyio? Lolotu wei”. ³⁹Owoju inyi ko ki ryenga kiyoma ko jimitan iyo kifi; “ Tobuho! Torie dee!” Kiyoma ko woita nam manyu ko riejun dee. ⁴⁰Ojo diho jayona kunenge, “nyio ibangi ite noo ji? Orihe ite iru ko kiruk?” ⁴¹Oto iceng ko bangun, itifiati kenite ake ake “ngai ene? Na loningo kiyoma ko kifi inyi?”

5

¹Oto iceng orang nam iya tode lo kof lo Gerasenes . ²Kaliculuno Yesu to katwa lo tigo, olotu lobo tungani lo ngon ko lodonyok to kwecerehin kitirico inyi ³Omanyane ene tungani faji lo kwecerehin, manyu oru lo tungani lo tum tora inyi kileng to nyororo. ⁴Tonyo lotoritarihin orumu inyi to nyororo kac ko keju ati ogile inyi nyororo ko gila bilieti to keju nenge. Oru lobo tungani lo gol otum lanyuno inyi ⁵Karwe ko far faji lo kwecerehin, ko dongeco irumita inyi many ongoto ken to morutok. ⁶Kolodeu inyi Yesu tolomaje, ife ko wuroro to kunga ketemoni nenge ⁷Oto igore to ogore na ikwat ojo, “ Nyio iwak isi diho nan Yesu kito lo Lobanga na longon kai tur. Ibutya iyo lobanga jimitan ida ca isi kitican nan!” ⁸Tonyo orumu Yesu ojo diho inyi, “torutu token lone tungani isi okorif na irohohi”. ⁹Tinya itifi Yesu inyi ojo, “Karana nino ngai?” Inyahahi ojo “ abara nan legion tonyo ki borengi ohoi”. ¹⁰Oto inyi ilelia diho Yesu bebe jimitankekufuk iceng tona kof. ¹¹Olohai kulo iborohi kuna iborengi orumu odahati gum lo donge. ¹²Ilelia lodonyok diho Yesu ojo kifuhahi ohoi iyo iborohi. ¹³Kilahi ohoi kifwo katwa neiceng. Iruk inyi lodonyok ko rutuno token lo na tungani ko rutoino iyo iborohi. Iborohi kuna lo tum alif are ko ki fejaru to gum lodonge katwa lo nam okeroroti fad. ¹⁴Katibalak kulo iborohi ko ki fejaru ofwori orihohini cio to kang ko kangite kuna lirit na faji, cio ko fworo deya tohi na litiuhino. ¹⁵Kalofwonuni diho Yesu, odeuni tungani na lorumu ongon ko legion lo lodonyok ken nenge itongo ija icefita manyu owat kwe, oto iceng ko bangun. ¹⁶Kuna lodeu, ko kititimahino cio tohi na litiuhino ken lo na tungani lorumu ongon ko lodonyok ko tohi na litiuhino iyo iborohi. ¹⁷Oto cio icak kilelia diho Yesu ojo ojir ongerihi kof neiceng ¹⁸Kolirwohoro Yesu katwa lo tigol, ilelia na tungani na lorumu ongon ko lodonyok ojo owak loro ko inyi. ¹⁹Ida Yesu ico inyi ati ojo, “ilo kang iyo cio kunino torihohi iceng tohi na liti lahitok to isi. ²⁰Otona tungani ko loro icak rihohino cio fad kulo dekapolis bolojun lo tohi na liti Yesu to inyi, oto cio fad ipanyi bebe. ²¹Kolorwng Yesu ari to tigol iya angati lo tode lo nam, ifurun ilulung diho inyi orihe inyi ongon kutuk lo nam. ²²Oto lobo kalanyunoni lo lotubare lobara Jairos olotu ija. Deuno Yesu, ko wurohino kejuha kunenge ²³Ko ki lelia bebe diho inyi ojo, “oweyaru kito nei. Ou ja totir to kana nino ojir owar”. ²⁴Oto Yesu ko kiruk loro ko inyi. obolo ilulung na

kijifita manyu itifudi inyi.²⁵Ati ongon ngorwani ija na lorumu omwai iyafyaf to karihin tomon ko are.²⁶Orumu inyi kidak no to kac kulo daktarihin kouna iborengi, okeru sangite pili to kana nenge ati na adi ngomayak, osodoro rohojun.

²⁷Koloning inyi to Yesu oto odif omot nenge to kiji lo ilulung ko tiro kyela nenge.²⁸Tonyio orumu inyi ibuk ojo, “kalatir ja nan kyela nenge, afurie ca nan”.²⁹Deu deu okoto ko kicuk inyi ko kimanga manyo to ken nenge jimitan licung kidak nenge.³⁰Deu deu Yesu ko yenun jimitan lo lo golun to ken nenge. Ko kibelo to kiji lo ilulung itifya ojo “ngai lo tir kyelani kunei?”³¹Oto jayona kunenge ojo diho inyi, “ideu isi ilulung kitifuda isi to fajihin fad orihe itifia ijo “ngai lohiti nan?”

³²Ati itiring Yesu ngongolita lo deya ngai li tii na tic³³Na ngorwani yenun tohi na litihino ken nenge ko lotuno owurohino kejuha kunenge to bangun ko kihihirita ko rihohino inyi tenya lo dede fad.³⁴Ko rihohino inyi ojo, “kito lo hiti furie kiruk nino isi, ilo to kisiliban lolaharu iya kidak nino”.³⁵Orihe Yesu otenya kude cio ko fwonuno to kolo jairos kalanyunoni lo lotubare ko rihohino inyi ojo, “lowei kito nino, nyo ha irihe isi iticana katiyenani?”³⁶Yesu ko ki tibasaru na tenya neiceng orihohi kalanyunoni lo lotubare ojo, “kebang iruhu honyi isi”.³⁷Ida inyi iruk lobo tungani ijifarui inyi ati Petero, Jems ko jon rece lo Jems.³⁸Kolofwonu iceng kolo kalanyoni lo katubare, odeu Yesu ilulung itoyoti manyu icirati bebe.³⁹Olo inyi orihohi iceng ojo, “nyio icira ite. Ida kito owei ati ogetoro jio”.⁴⁰Oto iceng okwenitare inyi. langun lifuhu inyi iceng fad sita, iyaru inyi monye lokito ko ngotenge ko jayona kuna lorumu ongon ko inyi ko rutoroti faji na longon kito.⁴¹Ko ki niefa kana nenge ko jimitan diho inyi, “Talitha koui!” jimitan “kito na sidi ajo nan diho isi towaju”.⁴²Deu deu kito ko wojuno icak lotita (orumu inyi ara karihin tomon ko are) Tone oto iceng ipany bebe.⁴³Ocik inyi iceng bebe ojo ojir ida icori lobo tungani oyen. Korihohino iceng ojo icori inyi tohi lo daha.

6

¹Owoju Yesu tinya ko loro kaleiceng ilihari ko jayona kunenge.²Kolo lotu sabit icak inyi kitiyena to lotubare oto cio fad kuna loning inyi ipanyiti bebe, itifiati ojo; “aji orumunore lerok kuno sangite. Genyun nyio ene licori inyi many itiyore ko tanguhin!”³Ida ka gatani lo bauhini ene? Ida kito lo Meri ene? Rece lo Jems, Josep, Judas ko simon? Ida kanecera kunenge ongoni ene ko ohoi? Oto iceng itikaj inyi⁴Ojo Yesu diho iceng, “kaleiceng, kiji locio kunenge ko kaji neiceng keken orujore kamocani bangun”.⁵Ida inyi otum ki tiyo tangu lobo ija, ati ofik kana kweci kulo cio kude kuting lo kitifurioro iceng.⁶Oto inyi ipany rujon lo kiruk neiceng oto Yesu olot kitiyena cio kangite to kangite⁷Kali lolongu inyi jayona kunenge kuna tomon ko are diho inyi, ko kitifaha iceng tare tare kicwara iceng twero iyo okorifi kuna irohohi fad.⁸Tenyi tenyi kuna locik inyi iceng kuno; “ketek lobotohi tone owele ati iluk nino keken oru mugati , oru ogogor, oru robia to gasi kuningi.⁹Icefo kamuha ati kerwat kyelani¹⁰Kali rute kiji itongo ija many ingerihi na kang.¹¹Manyu kelida lobo kang kifotu kode kining ite, ituturoto fur to kejuha kuningi kalifworo ite lo kitisadeni.¹²Ofo iceng ititim ojo ojir cio irwo.¹³Ifuk iceng lodonyok becek otwei cio becek kamwayak to ngoroni itifurioro iceng.¹⁴Oning kabu Erod kuno tenyitenyi tonyio orumu karana lo Yesu lokwat noo. Orumu kude ojo; “lowaru Jon kabatisani to kiji lo kaweyak inyi lico ongon ko golun lo kitiyo tanguhin”.¹⁵Ojo kude ara inyi Elia, kude ojo ara inyi kamocani iya obito to kiji lo kulafa kamocak kulo berien¹⁶Ati kolo ning Erod to inyi oto ojo, “Jon lafa tungani lafade nan inyi lowaru to kiji lo kaweyak”.¹⁷Tonyo Erod token lico cik lo kiniefa lo Jon ko tora inyi ko fihahin mabus. Itii inyi ji, to Erodias ngorwani lo rece nenge Pilip na litongore inyi.¹⁸Tonyio orumu Jon ojo diho inyi, ida cik iruk isi kiyaru ngorwani lo rece nino.¹⁹Erodias ko fiha loguce ken lo Jon otahita kifadaru inyi ati ida itweru.²⁰tonyo obang Erod Jon oto oric inyi manyu oyen jimitan ara inyi tungani na inyu, ijir. Koloning Erod Jon, otora tenya nenge kutuk nenge ati imaru inyi ningo Jon²¹To kifwongi olotu tik na ijir to far lo otomone lo Erod, ico inyi karama to kabolorok kunenge lohitiwaha kulo asegerehin ko karihok kulo kof lo Galilea.²²Ko lo lotu kito lo Erodias okya ketemoni neiceng oto itikwama Erod ko welo kulo karama nenge. Ojo kabu iyo nakito karioni, “itifia lobo tohi keken diho nan na liwak isi ahico ca nan isi²³Oto ocik diho inyi to kibutia ojo, “lobotohi ce na litifia isi ahico nan isi kileng ngara man nusu lo okabwe nei”.²⁴Kito ko loro jimitan iyo ngotenge; ngatifi ba nan nyio? Ojo ngotenge “kwe lo Jon kabatisani”.²⁵Deu deu na karioni ko loro diho kabu ko jimitan “awak nan isi kicorihini nan kwe lo Jon kabatisani iyo titadit jija”.²⁶Tau lo kabu ko mejun bebe ati to kibutia nenge to ketemoni lo welo kulo krama nenge ico inyi iruk.²⁷Inyi ko cularu asegereni deu deu mabus ojo ojir olo iyauno kwe lo Jon. Olo na asegereni ongute kwe lo Jon to mabus.²⁸Ko kiyauno to itadit. Icorihini inyi diho na karioni na lolo ico diho ngotenge.²⁹Kolo ning kalihitak kulo Jon ji ko fworoti dumuno ken nenge ko kitigetihiho kwecere.³⁰Ofowonu jayona irit Yesu ko rihohinoti inyi sangite fad kuna liti ko kuna litiyen iceng.³¹Tonyio oboreng orumu cio noo kuna lofwonuno ko kuna lofworo itik ko iceng rumuno tik lo daha. Ojo inyi diho iceng, “ifwonu lohifwo lobo faji na ngohitongo ohoi ake ojir kirumunore ki yoma gaa”.³²Oto iceng ko fworo ake to tigol faji na ipolo.³³Ati becek kuna lo deu iceng ofworo loheru iceng ko ki fejaroti to kejuha to kangite pili ofwo ogoru lu faji lo loro inyi ketemoni iyo iceng.³⁴Kologoru Yesu odeu ilulung na hitok, oto kisa inief inyi to iceng tonyo ori iceng iya kera kuna loruhi katibalani, oto icak kitiyena iceng sangite becek³⁵To na tik orumu locok kolong oto jayona kunenge ofwonu diho inyi ojimi, “opolo ene faji manyu lolo kolong.³⁶Ifuhe kuno cio ingohi to fworu kangite kuna lo ngoni ene kof orumuni tohi lodaha”³⁷Ati inyahahi inyi ojo, “icwarat iceng lobo tohi lodaha,” ojo iceng diho inyi, “mucara lo tungani to ofahin mietauni lo tum ki nyanga daha diho kuno cio. Ojir ohoi ki dumu kuna robia fad kinyangare mugati diho iceng?”³⁸Itifi inyi ojo, “baya mugatihini kuna longon ojo ite. I two itode”. Kolo rumu iceng oto iyahuni diho inyi ojo, “mugatihini miet ko kayam are”.³⁹Yesu ko rihohino iceng ojo ojir iti tongohini cio to tabani kof kai lo olemo.⁴⁰Cio ko kitongo to tabani kulo mia ko kulo keek miet.⁴¹Oto inyi odumu kuna mugatihini miet ko kayam are, ode iya kai ico kwama diho lobanga ko ki bebenya mugatihini ico jayona kunenge okorahi cio. Okorahi manyu kuna kayam are diho cio fad.⁴²Onya iceng fad imoneho.⁴³Oto jayona itutufu otonge kulo mugatihini ko kayam ifut aduhuhini tomon ko are.⁴⁴Wel lo cio kuna lo nyia ara alif miet⁴⁵Deu deu Yesu ko rihohino

jayona kunenge ojo ojir irwohi tigol orangari iya Betesaida, orihe inyi ociha ilulung.⁴⁶ Kolongerihini inyi iceng oto irwok kai lo donge ki lifa.⁴⁷ Kololotu kurou, longon tigol kiji lo nam, otong inyi ake tode.⁴⁸ Odeu inyi jayona ogilahino kiguro tigol tonyo otany iceng kati lo kiyoma. To tik ongon lo karwe, olo inyi diho iceng olotita kai lo kifi. Omana inyi galaru iceng.⁴⁹ Ati kolodeu iceng inyi olotita to kai lo nam, ibunyahini ojo okorif igore iceng,⁵⁰ tonyo odeu iceng inyi ko bangun. Deu deu inyi ko tenya diho iceng ojo. “Itigoloti taulo! Nan kebang”.⁵¹ Inyi ko kirwohohin tigol ko iceng kiyoma ko kicung. Iceng ko kipany bebe.⁵² Tonyio ida iceng iniang tenya lo kuna mugatihin ogoli taulo kuneiceng.⁵³ Kolorang iceng nam ko kiculohinoti Genesaret ko ki tiwoitahino tigo ija.⁵⁴ Langun iceng ki culuno to tigol oheru cio Yesu.⁵⁵ Ko kifejaroti na kof fad ko tungunoti kamwayak faji na loning iceng ojo ongon inyi ija.⁵⁶ Ati fajihit fad kuna lolo inyi katwa lo kangite kode mwang itigetihini iceng kamwayak fajihi kulo cuhi ileliati diho inyi ojo ingohi totiri kileng kutuk lo kyela nenge ko cio fad kuna lotir inyi, ko furioro.

7

¹Parisihin ko kude katiyenak kulo cik kuna lofwonu to Jerusalem ifurunoti iriti Yesu oto²Odeu kude to kiji lo jayonak kulo Yesu odahati to kac kuna iboti jimitan ida ilali iya na lowahare itidwar neiceng.³ (Tonyo parisihin fad ko cio kulo Judaya pili ida odahati many ka lilali kac iya na longonore iyo itidwar lo lohitwaha kuneiceng.⁴ Kolo fwonuni to cuk ida odahaiti many ilalati, ijifititi manyu itidwari kuna kude iya ki lala lo kubayahin, sahani ko sangite kulo kifi)⁵Oto parisihin ko katiyenak kulo cik itifi Yesu ojo, “nyo jayona kunino ida ijifita itidwari kulo lohitwaha, ilany iceng daha to kac kuna iboti?”⁶Inyahahi inyi ojo, “Otenu Isaia kimoca to ite na ligerore ojo, Kibang kuno cio nan to kutuhe kuneiceng.⁷ Ati taulo kuneiceng olomaha diho nan kiworati nan arus Itongo kitiyena neiceng ara cihichi Kuna litiyena cio.⁸ Lilahahi ite cihichi kulo lobanga, irich dong itidwari kulo cio.⁹ Oto ojo diho iceng, “ingon ite ko kikoi lo genyun lo kitiririo cihichi kulo lobanga ojir iricare kitidwariti kuningi”.¹⁰ Tonyo ojo Moses tobang munyi ko ngutingi manyu “kalific lobo tungani monye kode ngotenge many ifadari”.¹¹ Ati ijo ite kolojo tungani diho monye ko ngotenge “tohi na adi nga lwahare nan isi ara korban (jimitan kicwara na lolahini diho lobanga),¹² ida dong inyi otum olwak monye kode ngotenge.¹³ Tona itikaj ite tenya lo lobanga to rican itidwari kuningi kuna litiyena ite kotiang fad. Manyu itiyo ite sangite kuna iborengi lori ko kuna.¹⁴ Ari ilolongu Yesu ilulung diho inyi oto ojo, “kining nan ite fad manyu iniangata ene.¹⁵ Oru lobo tohi to oleng lotum kitibota tungani to loro katwa nenge. Ati tohi na lorutu to katwa lo tungani lo tum kitibota inyi.¹⁶ Na longon ko kiyoha kulo ningo ingohi toring.¹⁷ Langun longerihini inyi ilulung orute kaji itifi jayona kunenge inyi fotiri lone kitisirani.¹⁸ Itifi inyi iceng ojo, “idataruha ite? Ida ite ideu jimitan tohi na lorute ken lo tungani to oleng ida otum kitibota inyi?”¹⁹ Tonyo ida olo tau nenge ati kochehe olo oringe iya oleng to ken nenge”. (To jimitan ji itinyu Yesu dahidahi pili)²⁰ Osodoro inyi ojo, “tohi na lolotu to katwa lotungani inyi lotum kitibota inyi”.²¹ Tonyo to katwa lo tau lo tungani ofwonu tic lo somun, koko, kifada, tic lo lomuna,²² kingaru, kisaswo, kitinononga, fajaru, okaine, kitidara ko dataru.²³ Kuno ticitici irohori fad ofwonu to katwa lo tungani iceng litibota cio.²⁴ Ongerihini Yesu na faji ko loro kof loTaya olo orute kaji na lida owak tungani oyen ngonun nenge ija. Ati ida inyi itweru kiduha.²⁵ To dede nining jimitan ongon inyinji lobo ngorwani na lo daha lodonyok kito nenge ko lotuno urohino ketemoni nenge.²⁶ Ara afa nu ngorwani lo Grik na lotomonuni to Siria Poenicia. Ilelia inyi ojo ojir Yesu ifuhe lodonyok to ken lokito kononi nenge.²⁷ Yesu ko rihohino inyi ojo, “ingohi re tee tonya daha imoneho, tonyo ida ocam dumuno daha lo tee ibirohini diho ikurieho kuneiceng”.²⁸ Inyahahi inyi ojo; “Ibo lahitok oto odaha manyu ikureho finyu finyu kuna lodounita to fotiri lo meja lo tee”²⁹ Oto orihohi inyi ojo, “to na kinyahuno lo tenya nino, itweru isi ilo longerihini lodonyok kito nino”.³⁰ Olo inyi kang orumu kito nenge ogeto lagere, lofwo lodonyok to ken³¹ Yesu ko ngerihino kof lo Taya ko loro ara Sidon iya nam lo Galilea ko ringaru kof lo Dekapolis.³² Tija iyauno cio kude diho inyi tungani na ituho ida many otenya ilifa iceng ojo ojir inyi ofik kana nenge ken lo na tungani.³³ Langun li yaru inyi na tungani kalele to kiji lo ilulung, Yesu kofihahino kafiela kunenge kiyoha kulo na tungani.³⁴ Inyi ko deya kai oto hati igore no ojo iyo inyi “Ephphatha” (jimitan “tongajaru”).³⁵ Tona kiyoha kulo na tungani ko ngajaru, ngadief nenge ko laha icak manyu tenya ara na inyu³⁶ Ocik Yesu iceng ojo ojir ida orihohini lobo tungani. Ati kileng ngocihi jii oto iceng osodoro tenya to inyi.³⁷ Oto cio ibularu ko kipany. Oto ojimi “litii inyi sangite fad ara na ijjir. Ico inyi katuhok oning ko kuna itora ngadiefo otenya

8

¹To kuna farihin ifuruno ilulung lobo hitok. To na lorujore iceng tohi lo daha, ilolongu Yesu jayona kunenge iyo inyi orihohi iceng ojo,² “omehino kuno cio diho nan; litongi ko nan farihin uni oru ko tohi na lonyai.³ Kala cule nan iceng kangite kuneiceng odaha kinga otumiti urorita to kikoi, tonyo ofwonu kude to fajihit kuna ilomaha”.⁴ Ifotu jayona kunenge ojo, “aji tone faji ipolo ngohirumunore daha na ngotum kuno cio ilulung iya kuno?”⁵ Itifi yesu iceng ojo baya mugati kuna litehita ite? Inyahahi iceng ojo, “mietare”.⁶ Orihohi inyi ojo ojir itongoti kof. Kolodumu inyi kuna mugatihin mietare ko kicwara kwama, ibebeny inyi ko kicwara jayona kunenge okorahi cio oto iceng itii iya na.⁷ Orumu manyu iceng ongon ko kayam kude sidiha kuting. Ico inyi kwama manyu to iceng ko ki cwara jayona kunenge ojir okor diho cio.⁸ Onya cio many imoneho. To kifwongi itutufu jayona aduhuhin metare kulo otonge.⁹ Otum cio rei alif ongon kuna longoni, langun litisara inyi iceng.¹⁰ Inyi ko kirwoho tigol ko jayona kunenge ko fworoti ngati lo Dalmanusa¹¹ Ofwonu parisayohin icahi kitifia Yesu lo tema inyi itifia iceng inyi kitotorita to kai.¹² Itudita Yesu to tau bebe ojo, “nyio itifia ene kofiangiti kitotorita lo tangu?” ahirihohi ite tenya lo dede oru lobo kitotorita li cori inyi.¹³ Ko ngerihino iceng orute katwa lo tigol ko rangaru tode angati.¹⁴ Loluhuhi jayona kiyauno mugati ati lobito hiling na longon ko iceng katwa lo tigol.¹⁵ Ocik Yesu iceng ojo, “itogeny iririati ibula kulo Parisihin ko kulo Erod”.¹⁶ Orij iceng ene tenya ake ake ojo, “ ara ene tenya to rujon lo

mugati”.¹⁷ Iya na loyenare yesu rija lo tenya neiceng oto itifi iceng ojo, “nyio itenya ite tenya lo rujon lo mugati? Itigoli taulo kuningi?”¹⁸¹⁹ Itehita ite konyeha ati ida ideya ko kiyoha ida iningo? Manyu s litutufu ite?” inyahahi iceng ojo, “tomon ko are” ²⁰ “Ko lafar labebenyare nan kulafa mietare to cio alif ongon, baya baya aduhuhin kulo otonge kulafa litutufu ite?” Inyahahi iceng ojo “mietare”.²¹ Ojo diho iceng, “orihe ite ida iniang?”²² Ofwonu iceng Betsaida oto kude cio iyauno tungani ka ngodoni oto ileliati ojo ojir Yesu otir inyi.²³ Inyi ko kiniefa na kangodoni to kana orihe oleng to kang hatwa, langun lomitahi inyi kamilak konyek kulo na tungani ko fiha kac kunenge ken lo na kangodoni itifi Yesu inyi ojo, “Ideya isi lobo tohi?”²⁴ Ode inyi kai ojo, “adeya nan cio ori iya canitok olotititi”.²⁵ Ari ofic Yesu kac kunenge konyek kulo na tungani oto konyeha kunenge ongaja oitu deya nenge ko deya sangite fad ara na inyu.²⁶ Ifuhe Yesu inyi kang ojo, “kelo katwa lokang”.²⁷ Ofwo oho Yesu ko jayona kunenge kangite kuna lo ngon Cesaria Pilipi. Itifi inyi iceng to kikoi ojo, “Ojo re cio nan ngai?”²⁸ Inyahahi iceng ojo, “ojo kude Jon kabatisani, kude ojo Elia orihe manyu kude ojo lobito iyo kamocak”.²⁹ Itifi ojo, “adi ite? ijo ite nan ngai?” Inyahahi Petero ojo, “isi kristo”.³⁰ Ocik Yesu iceng ojo ojir ida orihohini lobo tungani to inyi.³¹ Icak dong inyi ki tiyena iceng ojo, ojir kito lotungani orumu kidak bebe, manyu obero lohithwaha, kadwarak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik inyi. ojir manyu ifadari inyi ati to kifongi lo farihin uni owaru.³² Otenya inyi olwehi ene tenya oto Petero ko rihoro inyi kalele icak kiryenga inyi.³³ Ati kolongolo Yesu odeya jayona kunenge, iryeng inyi Petero ojo, “Ilo kifwongi nei sitan! Ida isi itehita to kwe nino sangite kulo Lobanga ati sangite kulo cio.”³⁴ Oto ilolongu ilulung diho inyi ara lobito ko jayona kunenge ojo, “Kololotuno tungani omot nei ojir obero ken nenge ake ake, oting kuruce nenge kijifu nan.”³⁵ Tonyo tungani na lowak rica warun nenge itiri mute ati tungani na litiri warun nenge to nan to tenya lo layomit na iijir oricahi mute.³⁶ Nyio lo jir iyo tungani kolumu kof fad ati itiri okorif nenge? ³⁷ Kode nyio ngico tungani otobore okorif nenge?³⁸ Kalinief iriri tungani to nan kode to tenya nei iyo ene kofiangiti lo katiyok kulo lomuna ko kapalak. Inief manyu mute iriri kito lotungani to inyi kololotu to deyo lapa nenge ko malaikahin kuna inyuji.

9

¹Oto ojo diho iceng, “Ahirihohi ite tenya lo dede, kude kuna lowoita ene ida mute imangi wei orihe ida lodeuni okabwe lo Lobanga olotu to golun”.² To korwong lo farihin ile, odumu Yesu Petero, Jems ko Jon ilihari ko inyi orihe inyi iceng kai lo donge na ikarit, faji na lotong iceng ake. Tinya ibeloro inyi to ketemoni neiceng.³ Oto kyelani kunenge okweri ara na limesdehi, okweri kwerun na ngida lobo tungani tokof ngo tum kilala iceng.⁴ Tinya oboto to ketemoni neiceng Elia ko Moses otenyati ko Yesu.⁵ Ojo Petero diho Yesu “Rabbi” (katiyenani) ojir diho ohoi kitongo ene. Ingohi kitak tuhuno uni – lo bito lo Moses ko lo bito lo Elia.⁶ (ida orumu inyi oyen tohi na ngateny inyi, orumu iceng obangi noo)⁷ Olo idis olotu imuhe iceng, oto olotu ogoro to idis ojo, “kito nei ene na lamaru nan.”⁸ Itining inyi”. Deu deu ojo iceng ongongolita ida iceng odeu lobo tungani Yesu ake.⁹ Kliculita iceng ofwonunoti to donge, ocik Yesu iceng bebe ojir ida orihohini lobotungani tohi na lodeu iceng many kolo waru kito lo tungani to kiji lo kaweyak.¹⁰ Oricahi iceng na tenya taulo kuneiceng igugumati nyio lojimi, “warun to kiji lo kaweyak”.¹¹ Oto iceng itifi inyi ojo, “nyio ojo katiyenak kulo cik ojo ojir Elia re itemu?”¹² Inyahahi Yesu ojo, “todede ocam Elia kitemuno ko kinyahunu sangite fad. Nyio hati igero ojo ojir kito lotungani orumu kidak no manyu obero?”¹³ Ati ahirihohi ite. Lolotu Elia manyu itii iceng ken nenge sangite pili iya na lowahare iceng iya na ligerore to inyi.¹⁴ Kolo fwonu iceng diho jayona kuna kude, odeu iceng ilulung nahitok irit iceng ko katiyenak kulo cik itipeha iceng.¹⁵ Deu deu kolo deu cio Yesu ipanyiti bebe ifejuni kitirico ko fonyo inyi.¹⁶ Itifi Yesu iceng ojo, “nyio ipeha ite ko iceng?”¹⁷ Ifotu lobo tungani to kiji lo ilulung ojo, “katiyenani, ayauno nan kito nei diho isi na longon ko okorif na litik inyi ko tenya.”¹⁸ koliniefu inyi ibirohita kof, ifuru lohapoyoh to kutuk, okomo kala kokitigolioro. Ajo nan ojir jayonak kunino ifuhe ene okorif ati ida iceng itweru.¹⁹ Inyahahi Yesu ojo, “ite kofiangiti na loru kiruk, many anu mute nan kitongo ko ite? Many anu ca ahidik nan ite? Iyauno kito diho nan”.²⁰ Oto iyauni inyi. ojo na okorif odeu Yesu, ko kibirohino na kito kipiho lo ken, ourohino kof ibabalanga, ifuru lohapoyok to kutuk.²¹ Itifi Yesu monye ojo, “many anu afa inyi ori jii?” inyahahi inyi ojo. Many to okisidi.²² Ibirohita inyi kimatare kode iyo kifi lo tema kifadaru inyi. Ati kalitweru isi kitiyo lobotohi ide ohoi to kisa ki lwak ohoi.²³ Ojo Yesu, “Kalitweru isi? Itweruno sangite fad iyo inyi na liruk”.²⁴ Deu deu monye lo na kito ko jimitan aruk nan, kilwak nan alanyu rujon lo kiruk nei.²⁵ kolodeu Yesu ojo ifejuno ilulung inya, oto iryeng na okorif irohohi ojo, “isi okorif naituho itora ngadief, ahicik isi torutu to ken nenge korihe ite ari”.²⁶ Oto okorif ko kibiro kito itijijik inyi bebe ko rutuno oleng. Oto na kito ko riejun mejo lowei.²⁷ Ati ipik Yesu inyi to kana ko kitiwojuno owoita to kejuha.²⁸ Langun lo rutuho Yesu kaji ofwonu jayona kunenge diho inyi lo lit, itifi inyi ojo, “nyio lico ohoi ida kifuhe na okorif?”²⁹ Inyahahi inyi ojo, “orutunita koditi lo ne to kilifa keken”.³⁰ Ongerihhi iceng na faji ofwori ara Galilea. Ida orumu Yesu owak lobo tungani oyen faji na longon inyi,³¹ tonyo itiyena orumu inyi jayona kunenge. Ojo diho iceng, “itobohini ca kito lo tungani kac kulo cio. Ifade ca iceng inyi ati to farihin uni owaru.”³² Ati ida iceng iniang tohi na lotenya inyi jobangiti manyu kitifya inyi lofere nenge.³³ Ofwonu iceng Kapernaum kolongon inyi kaji, itifi iceng ojo, “nyio adi ipeha ite to kikoi?”³⁴ Obuho iceng tonyo tokikoi orumu iceng opeha to jimitan, ngai lobolo ilany.³⁵ Kalitongo hino onyi kof, ilolongu Yesu iceng tomon ko are ojo, “kalowak tungani rahun ketemoni ojir inyi ara lo kifongi noo manyu ara karwaani lo kula kude fad”.³⁶ Odumu kito na sidi itiwotahi kiji neiceng. Kiniefa kito tokana nenge oto ojo diho iceng,³⁷ “Tungani na lifotu kito iya ene tokarani nei kifotu nan. Manyu na lohifotu nan ida kifotu nan ati na lo hiculu nan”.³⁸ Ojo Jon diho inyi, “katiyenani, kideu ohoi lobo tungani ifuhita lodonyok to karana nino ohoi ko kitiho inyi lonyio ida inyi ara lobito to kiji niyang”.³⁹ Ojo Yesu, “ketik inyi. oru lobo tungani lotum itiyu tangu to karana nei lolotu manyu ca oteny lobo tohi irohohi ken nei”⁴⁰ Tonyo na lida kitiswa ohoi ara niyang.⁴¹ Ahirihohi ite tenya lo dede, “tungani na lohico isi kubaya lo kifi to karana nei tonyio ira isi lo kristo, ida ca itiri bahacic nenge”.⁴² Manyu kalico tungani lobo to kiji lo kuno sidiha na liruk nan ipal, ocam inyi to

kibiroro katwa lo nam ko moru na hitok otera murut nenge.⁴³ Kalohico kana isi tongute ibire ojir loro iyo warun to kana lbito ilany loro geena ko kac fad faji na lida kima odunye.⁴⁴ (Faji na lida kuruti na lodaha iceng owei, ida manyu kima odunye).⁴⁵ Manyu kolihico keju nino isi kipal, tongute omayak diho isi loro iyo warun ingura ilany rican kejuha fad kibirohini kimatare.⁴⁶ (faji na lida kuruti na lodaha iceng owei ida manyu kima odunye)⁴⁷ Manyu kolohico konyek nino isi kipal, towolohosu ibire, omayak iyo isi rutoro okabwe lo Lolobanga to konyek lobito ilany ngonun ko konyeha are kibirohino kimatare.⁴⁸ Faji na lida kuruti neiceng owei Ida manyu kima itidunyuno⁴⁹ Ojir balang, ati kalitiri lemun nenge itweru kinyahahinoti lemun nenge aja? Itongon ko balang kenite kuningi, manyu itongoti ko yomo kiji ningi.

10

¹Ongerihhi Yesu na faji ko loro kof lo Judea tode lo jordan. Ari otubuno ilulung lo tunganiti diho inyi ko iya langun litimohu nore inyi itiyen inyi iceng. ²Ofwonu kude parisihin laba inyi to kitifia, “iruk cik diho tungani jaha ngorwani nenge?”
³Inyahahi inyi iceng ojo, “ocik Moses ite ojo aja?” ⁴Ojo iceng, “iruk Moses tungani iger waraga lo jaha ico ngorwani nenge ifuhe inyi”⁵ Ara to golun lo taulo kuningi igerore Moses diho ite na cik. ⁶Ati to kitera lo duho, oduk Lobanga iceng retoni ko ngorwani⁷ Tone tenya ongerihhi retoni monye ko ngotenge olotu imoraru ko ngorwani nenge, ⁸ofwonu kuno are ara ken lobito, tona ida dong iceng orihe ara are, lara lobito. ⁹Inyi na tohi na limorihhi Lobanga keco tungani okor.¹⁰ Kolongon iceng kaji ari, itifi jayona Yesu tone tenya. ¹¹Inyahahi inyi ojo, “tungani na lojak ngorwani nenge, oyem lobo ake itii lomuna diho ngorwani nenge. ¹²Manyu kolojak inyi retoni nenge oyemaru kolobo ake itii manyu inyi lomuna.¹³ Iyauno cio tee kuna sidiha diho Yesu ojo ojir inyi otir iceng, ati iryeng jayona iceng. ¹⁴kolodeu Yesu jii oto ilongo. Ojo diho iceng, “ingohiti tee tofwonu diho nan ketik tonyio okabwe lo Lobanga ara neiceng lo kuna lori ko kuno”. ¹⁵Ahirihohi ite tenya lo dede, “tungani na lida ifotu okabwe lo Lobanga iya kito na sidi ida ca orute katwa”. ¹⁶Oto otingohi tee kac kunenge. Ofik kac kunenge kweci kuneiceng ko kilifahino iceng gum/ kwenyi. ¹⁷Kalicak Yesu lotita nenge, ifeju lobo tungani diho ourohino to kunga ketemoni nenge. Ojo diho inyi, “katiyenani naijir, ngatii ba nan nyio ojir arumu warun na lida oru?” ¹⁸Inyahahi Yesu ojo, “nyio ilolongo isi nan ijo ajir. Oru tungani lojir Lobanga keken lojir. ¹⁹Iyen isi cihicah, kefade ke tii lomuna, kekoko, ke gulihhi, ke timumun, tobang munyi ko ngutingi”. ²⁰Otolu inyi ojo, “katiyenani, kuno fad lari nan many to okisidi”. ²¹Ode Yesu inyi to kimaruno oto ojo diho inyi, “lobito tohi lo ngoromahino diho isi, ilo itilote sangite kunino pili, icwara ka kidahak, ito ca isi iricahi bara nino kai. Dong ou kijif nan”. ²²Tona ijuho komom lo lerok, ko loro to kitoyo tonyio orumu obara inyi noo. ²³Ongolo Yesu ko jimitan iyo jayona kunenge, “golun lo aja iyo kabarani rutoro okabwe lo Lobanga?” ²⁴Ipany jayona tenyi tenyi kunenge. Ati ojo Yesu, “tee, ogol noo rutoro okabwe lo Lobanga! ²⁵“otanga iyo lonaga rutoro to konek lo libira ilany kabarani rutoro okabwe lo Lobanga”. ²⁶Oto omany dong jayona ipany bebe ko jimitan kiji neiceng ake ake, “ngai ha dong ngotum luaharu?” ²⁷Ode Yesu iceng oto ojo, “diho tungani ida ene itweruno ati idara diho Lobanga. Itweruno sangite fad diho Lobanga”. ²⁸Ojo Petero diho inyi, “lohingohi ohoi sangite fad kijif isi”. ²⁹Ifotu Yesu ojo, “ahirihohi nan ite tenya lo dede, oru lobo tungani longerihhi kalenge kode recera kode kanecera, kode apa, kode iyang, kode tee, kode manatak to nan ko to tenya lo layomit na ijjir. ³⁰ilamute orumu kakeny mia to sangite kuna lingohi inyi to ne kof (kangite, recera, kanecera, iyangico, tee ko manatak manyu ko kiticana) tone kof manyu to kof na lolotuno warun na lo sio. ³¹Ati becek kuna lara ketemok ofwonu ara kulo kifwongi, kulo kifwongi ofwonu ara ketemok”. ³²Osodoro iceng lotita neiceng iya Jerusalem ko Yesu itemita manyu ipany jayona no ko kuna lijifita inief bangun. Ari iyaruna kuna tomon ko are kalele ko rihohino iceng tohi na loloro kitihino diho inyi ojo, ³³“kifworo ohoi many Jerusalem manyu itobohini ca kito lotungani kac kulo kadwarak kulahitoha ko katiyenak kulo cik, ongotohini ca inyi wei manyu iciori inyi diho misiok. ³⁴Kuna ca lokwenitare inyi, omitahi inyi kamilak ken, olumi inyi manyu ifadari inyi. to korwong lo farihin uni owaru ca inyi”. ³⁵Oto Jems ko Jon tee kulo Zebedi ofwonu diho inyi, ojimi diho inyi, “katiyenani, kiwak ohoi isi kico ohoi lobo tohi lo kilifa ohoi”. ³⁶Itifi inyi iceng ojo, “iwak ite nan atii nyio diho ite?” ³⁷Inyahahi iceng ojo, “ingoi ohoi mute ki his isi lobito itongo ngati lo iteten nino lobito ikajong mute kalingon isi iyo deyo nino”. ³⁸Ojo Yesu diho iceng, “ida ite iyen tohi na litifia ite. Itweru ite mata kubaya na lamata nan kode itweruni kibatiza ite to kibatiza na lohibatizarehin nan?” ³⁹Ifotu iceng ojo, “kitweru ohoi” ojo Yesu diho iceng; “imat mute ite kubaya na lamata nan manyu kibatizi kibatiza na lohibatizarihin nan. ⁴⁰Ati kitongo iteten kode ikajong nei ida ara nan lacwara. Itongo kuna fajihit ara kulo cio kuna likukumahini to iceng”. ⁴¹Koloning kuna kude tomon ene tenya, ilongojihini Jems ko Jon. ⁴²Ilolongu Yesu iceng fad ojo, “iyen ite jimitan kalanyunok kulo misiok olanyuni cio to golun manyu cio kuna lilolongoti ojo kunahitoha kuneiceng ongon ko twero kweci kuneiceng. ⁴³Ati ida ori jii diho ite. Oto hati na lowak rahun lahitok to kiji ningi ojir ara karwaani ningi, ⁴⁴ko na lowak rahun ketemoni ojir ara opii lo kuna kude fad. ⁴⁵Tonyo kileng kito lotungani ida afa olotu ojo ojir kirwaahini ati kirwaa ko ki cwara warun nenge ara kitilahit lo cio fad. ⁴⁶Oto ofwonuni Jeriko. Koloringarua Yesu ko jayona kunenge ara lobito ko ilulung to kang lo Jeriko, lobo tungani kangodoni Bartimayo (jimitan kito lo Timayo) orumu itongo kalele lo kikoi ililifita. ⁴⁷Koloning ojo Yesu lo Nazaret na loringaru, icak inyi kigorita ojo, “Yesu kito lo David kide nan to kisa”. ⁴⁸Iryeng cio becek inyi ojo ojir obuho, ati igore inyi bebee, “kito lo David kide nan to kisa”. ⁴⁹Owoita Yesu ojo, “ilolonguti inyi” oto ilolonguni kangodoni “idonyo tau, towaju, kilolongo isi” ⁵⁰Oto ibire kyela nenge kimuhi ko wojuno sel ko lotuno diho Yesu. ⁵¹Itifi Yesu inyi ojo, “iwak isi nan atii nyio diho isi?” Ojo lerok kangodoni, “katiyenani awak nan deya” ⁵²Ojo Yesu, “ilo, lohifitufurie kiruk nino isi”. Deu deu konyeha ko kwenyun.

11

¹Longun lonyiharu iceng Jerusalem logoruni Betapeg ko Beteni iyo donge lo Olive, ocule Yesu jayona kunenge are.

²Orihohi iceng ojo, “ifwo na kang ketemoni ningi, orihe ite irutoro, irumu ca ite kito lo sigiria na lorihe tongani ida lirwok otona. Itolahu iyauno ene. ³Kalohitifi lobo tungani ite ojo, “nyio itiyoyo ite ji?” itorihohiti inyi ijo “owak lahitok inyi” oto ca inyi ko lahahin deu. ⁴Ofwo iceng orumu kito lo sigiria otona oleng onyihaga agwala lo kaji. Kololaha iceng inyi. ⁵Itifi kude cio iceng ojo, “nyio itiyoyo ite? Ilaha kito lo sigiria?” ⁶Inyahahi iceng iya na lorihothinore Yesu iceng. Kuna cio ko lahahino iceng ofwori. ⁷Kaliyauno iceng kito lo sigiria diho Yesu ibirohini kyelani kuneiceng kai nenge, inyi ko kitongohino kainenge. ⁸Cio becek ofetahini kyelani kuneiceng kikoi kude ogitu tanitanihin kulo canitok ofetihini kikoi. ⁹Cio kuna litemita ko kuna longon kifwongi ko ki gororo, Osana. ¹⁰Ongon ko gum na lolotu to karana lo Lahitok. Ongon ko gum okabwe na lolotuno to apa niyang David¹¹OruteYesu Jerusalem ko loro kaji lo Lobanga. Ode inyi sangite fad to kajihiti ati tonyo orumu lobolo kurou, inyi ko loro iya Beteni faji na logeto inyi ko jayona kunenge tomon ko are. ¹²Kiwanyi nenge kolo loro Yesu to Beteni orumu kinga odaha inyi. ¹³Kolodeu bale lobo litik kalele lo kikoi olo inyi deya ngahi kude ija. Kolo goru fotiri lo ciani, orumu oru lobo tohi bene keken orumu orihe ida ara ofahin kuna lodorare buleco. ¹⁴Inyi ko jimitan iyo na ciani, “keco lobo tungani orihe onyia ngak kunino”. Manyu oring jayona kunenge. ¹⁵Goruno Jerusalem, orute Yesu kaji lo Lobanga icak kifuhita cio katiotok ko kanyangak tija. Iturubuk mejahin kulo katobok kulo robia ko segeri kulo katilotok kulo kurihin. ¹⁶Ida manyu iruk lobo tungani ongotoro ara kaji lo Lobanga ko sangite kulo kitiloto. ¹⁷Manyu na litiyenare iceng ojo, “Ida igero ojo! lolongoti ca kaji nei ojo Kaji lo kilifa lo kofikofi fad?” Ati litirak ite ara kunom lo kabelak”. ¹⁸Kadwarak kunahitoha ko katiyenak kulo cik koloning na tenya, icahi tahita kikoi lo kifadaru inyi tonyio obang iceng inyi tona lipanyare ilulung kitiyena nenge. ¹⁹Kololotu kurou ofwo ieng to Jerusalem. ²⁰Kiwanyi kolofworo iceng, odeuni bule linorie manyu kto dereda. ²¹Ibuhu Petero ko jimitan diho Yesu katiyenani tode. Langole ciani litic isi linorie. ²²Ojo Yesu diho iceng, “Itongon ko kiruk iyo Lobanga. ²³Ahirihohi ite tenya lo dede, kolojo tungani iyo ene donge. Ilo ibiroro katwa lo nam ida ikukuya to tau nenge ati iruk jimitan itiihino ca na tohi lateny inyi, itiihini ca diho inyi” ²⁴Tona ahirihohi nan ite, tohi fad na litifia isi iyo kilifa iruhu jimitan lirumu isi oto ca ara nino. ²⁵Manyu kalilifa isi, kalipal lobo tungani diho isi, tolau inyi, ojir Apa nino na longon kai kilau isi to palipali kunino. ²⁶Ati kalida ite ilaunita kipalipali kulo cio kude, ida manyu ca Apa ningi na longon kai olau kipalipali kuningji” ²⁷Oto ogoruni Jerusalem ari, ojo orihe Yesu olot sita lo kaji lo Lobanga, kadwarak kuna hitoha, katiyenak kulo cik ko lohitwaha ko fwonuno diho inyi. ²⁸Itifi iceng inyi ojo, “tani twero itiyore isi kuno sangite? Ngai lohico isi na twero?” ²⁹Inyahahi Yesu iceng ojo, “Ahitifi manyu nan ite kitifita lobito. Kinyahahi nan, oco ca nan manyu ahirihohi ite twero na latiyore nan kuno sangite. ³⁰Kibatasa lo Jon olotu to kai kode olotu iyo cio? Kiruhohiti nan”. ³¹Orij iceng to kiji neiceng ojo, “kolohijo olotu to kai oto ca itifia ojo, nyio hati afa ite ida iruk tenya nenge? ³²Ojo manyu kolohijo olotu iyo cio,... (Obang manyu iceng cio tonyio oyen afa cio ojo Jon kamocitani)”. ³²Tona inyahi iceng Yesu ojo, “ida ohoi kiyen”. ³³Ojo Yesu, ida manyu nan ahitulohi ite twero na latiyore nan kuno sangite.

12

¹Itak inyi tenya ko iceng to kitisirani; “Itibul afa lobo tungani mana lo vino nenge oduhohi kiwata iric, obok tula na lonyonarihin vino ko kifaha lobe. Ko kitipangahino mana nenge diho kude karemok ko loro owele na iloma. ²Langun lodo mana, ocule karwaani nenge lo loro kiyamaru kude ngak to mana nenge. ³Ati iniefuni na karwaani, olumi ko ki fuhari oite to kac. ⁴Olotu ocule lobo karwaani ari diho iceng, ko bohiti ene tungani kwe itii inyi na irohohi. ⁵Olotu ocule lobo ari ofwori na ifadari. Ocule olohei kulo karwaak kunenge olumi kude, kude ifadari. ⁶Otong dong inyi ko tungani lobito hilong na ngocule inyi, kito nenge na limaru inyi bebee. Ocule inyi to kifwongi tur, ibuha ojo, “obangiti ca kito nei”. ⁷Ati ojo kapangak ake ake, “kalunyoni ene, ifwonu ngafadeti inyi mana ko rahun niyang”. ⁸Tona ko dumunoti inyi ko kifadaru ibirori oleng to mana katwa. ⁹Nyio ca itii monye lo mana? Olotu ca inyi ifade kuna kapangak ko kicorihino mana nenge diho cio kude ake. ¹⁰Ida ite iken ene kigerit; “moru na loberu kaduhok” ¹¹Lolotu ara moru lo wel. Lahitok litii ene Oto odwaru to Konyeha kuniyang? ¹²Oto iceng otak kikoi lo kiniefa Yesu tonyio oyen iceng ojo oteny inyi ene kitisirani kenite kuneiceng. Ati orumu iceng obang ilulung, tona kongerihinoti inyi ko fworoti” ¹³To kifwongi ocule iceng kude parisayohin ko cio kulo Erod iyo Yesu lokiniefuno inyi to tenya nenge. ¹⁴Owonu iceng diho inyi ojo, “katiyenani, kiyen ohoi jimitan isi tungani na lityo tenya lo dede. Na loru tungani lohiti gere isi tonyo ida isi ifik tau iyo iceng, ati itiyena kikoi lo Lobanga to dede. Obehi sofo lo mocoro diho Cesar kode ida? Owak ohoi kisof kode ida kisof? ¹⁵Ati orumu Yesu loyen loha neiceng ojo, “nyio ki loha ite nan? Iyau robiati ba ade nan” ¹⁶Iyauno iceng robiati oto inyi itifi iceng ojo, “longai ene rijori ko kigero tone robiati?” inyahahi iceng ojo “lo Cesar”. ¹⁷Yesu ko jimitan diho icieng, I cwarata Cesar sangite kulo Cesar. Ico Lobanga sangite kulo Lobanga. Oto iceng ipany bebe. ¹⁸Oto Sadusihin kuna lojo oru kibuhuno ofwonu diho inyi ko kitifia ojo, ¹⁹“katiyenani iger afa Moses diho ohoi ojo, kolowei rece lo tungani ongerihi ngorwani oru tee ojir na tungani ojung na ngorwani otomonu tee kulo lokaferoni. ²⁰Ati ongon afa recera mietare. Oyema ketemoni owe orutee. ²¹Olotu rece na lijifita inyi ojung na ngorwani ati olotu manyu owe oru tee, ori manyu ji iyo louni. ²²Icieng mietare fad oru tee kuna lotomonuni. Olotu ngorwani owe lohicungi. ²³Mute to kibuhuno ara inyi ngorwani lo ngai iya na loyemaru inyi ko icieng mietare fad? ²⁴Inyahahi Yesu ojo, “ida ba ite igere tina lilunyore ite igeriti. Kode golun lo Lobanga? ²⁵kalibuhu kaweyak ida mute orihe oyemati kode itiyemati. Ori mute iceng iya malaikahin to kai” ²⁶Adi to tenya lo kaweyak ida ite liken buk lo Moses to tim na icura. Na lojimitare Lobanga diho inyi, nan Lobanga lo Abram, Lobanga lo Isaca ko Lobanga lo Jakob. ²⁷Ida inyi ara Lobanga lo kaweyak ati lo kawarak. I gere ite noo. ²⁸Lobito to kiji lo katiyenak kulo cik, lolotu iceng orumu opeha. Kolodeu ojo lico Yesu iceng kifotit na iji, oto itifi inyi ojo, “to cihicihi fad ani logol ilany kunakude”. ²⁹Inyahahi Yesu ojo, “na logol ilany inyi ene. Toning Isirael, Lahitok Lobanga niyang Lahitok ara lobito. ³⁰Imaru Lahitok Lobanga nino

to tau nino fad, to warun nino fad, to kibuha nino fad ko to golun nino fad. ³¹Lo are nenge ene; imaru loriehat nino iya ken nino. Oru lobo cik lobolo ilany kuno³²Inyahahi na tungani inyi ojo, “iteny isi otoc katiyenani. Iteny isi ara na ibehi ijo ara Lobanga lobito manyu oru lobo ati inyi ake, ³³kimaruno inyi to tau nino fad, to kibuha nino fad ko to golun nino fad ko kimaruno loriehat nino iya ken nino ogol ilany kikumi ko kicorita fad”. ³⁴Kolodeu Yesu jimitan inyahahi inyi to genyun, ko jimitan diho inyi, “ida isi iloma to okabwe lo Lobanga”³⁵Kalitiyena Yesu to kaji lo Lobanga itifi ojo, “Aja katiyenak kulo cik ojo ara kristo kito lo David?” ³⁶David tonen loteny to okorif na inyu ojo, Ojo Lahitok diho Lahitok nei; “itongo to iteten nei manyu afihahi nan Merok kunino kejuha kunino”. ³⁷David token lilolong inyi ojo Lahitok. Aja hati manyu inyi ara kito lo David? Oningo cio kuna iborengi inyi to kwama³⁸Kalitiyena inyi iceng, ojo Yesu, “Iriati katiyenak kulo cik, okwaama iceng kingalita to kanyihin (kyelani) kuna ikariti ojir kifonyoti to cuk, ³⁹ko kitongo iyo segeri kun lobang cio to lotubarihin ko fajihit kuna lobang cio to karamahin. ⁴⁰Itimumuna iceng kajihit kulo lafuseritohin oto hati ilifati kilifiti kuna ikariti, koditi lo kuna cio iticani mute tona igol⁴¹Itongohino Yesu isiran ko faji na libirorihin kicoriti oto odeya ilulung ibiro robia sanduk lo kaji lo Lobanga. Kabarak becek ibirohi robia kuna iborengi. ⁴²Ati olotu lobo lafuserito kakidahani ibirohi kude girisi mwala sidiha are kuna lotum lobito iyo tomon lo robiati.⁴³Kalilolongu jayona kunenge diho inyi, ojo Yesu ahirihohi ite tenya lo dede ene lafuserito kakidahani lofik robia oboreng ilany cio pili. ⁴⁴Ofik cio kuna kude itetem a ibariti kuneiceng ati inyi to kikidak nenge ofik fad kuna ji ngifitare inyi ken nenge.

13

¹Kolongerihino Yesu kaji lo Lobanga, ojo lobito to kiji lo jayona kunenge diho inyi; “tode katiyenani borohojun lo kuno morutok ko dwarujon lo ene kaji”. ²Ifotu Yesu ojo, “Ideya ite kuno kajihit hitoha oru mute lobo moru bito longerihini icodoho kai lo kaletoni, ibiruni mute fad kof”. ³Kalitongo Yesu donge lo oliv na lisiran ko kaji lo Lolobanga, itifi Petero, Jems, Jon ko Andru inyi lolit. ⁴“kirihohi ba ohoi anu mute itiihino kuno sangite? Manyu nyio mute litotoro jimitan lonyiha kuno tenyi tenyi itifuti?”⁵Ojo Yesu diho iceng, “Iriati keco lobo tungani kitinonong ite. ⁶Oborengi kuna mute to karani nei ojo “inyi nan oto mute itinonong cio becek’kalining ite remiremi ko tenyi tenyi kuna liyauni to rem,kerienya, itihino ca kuno sangite ati orihe lohicungi olotuno. ⁸Orem ca kof ko kof, okabwe ko okabwe. Ongon ca otira fajihit becek ko kingaco. Ori kuno iya kiteri lo mejun lo otomone.⁹Manyu ite itigeny. Kiyauni mute ite ketemoni lo lokihohin manyu kilumi to lotubarihin. Tona iwoita mute ite ketemoni lo govunahin ko kabuno ara sadeni diho iceng. ¹⁰Manyu ojir ititimi jiri ofikofi fad¹¹Ka lohiniefi isi lobo kiyauni kifura, keudo jimitan alo ca ateny nyio, toteny tohi na lohicori isi tona tik tonyio ida ara isi litenya ati okorif na inyu. ¹²Itob ca rece rece ifadari manyu apaico kito nenge. Itiremo mute tee katomonok kuneiceng ico ifadari. ¹³Cio fad kiberu ca ite to nan ati tungani na loweita odik manyu lohicungi olwaharu.¹⁴Kalideu ite tohi lo itidwar na iyeyer owoita faji na ocam to inyi, -ingohi kakenani iniang- tona ingohi cio kulo Judea ite iya dongeco. ¹⁵Ingohi na longon kai lo kaji ida iculoro kode orute kaji dumu no lobo tohi to katwa, ¹⁶keco tungani na longon mana ojo ayamaru kyela nenge to kang¹⁷Manyu ngorwo kafongak ko katinahak lobolo kidak neiceng ilany! ¹⁸Ilifati jimitan ida ene tenya itiihino furat, ¹⁹tonyo ara mute kunu faritin kilo kidak na lida ori kolobo many tolohicahi lo Lobanga duho kof many lufar manyu oru mute to kifwongi lo na. ²⁰Ngida Lahitok itisuk kunu faritin, ngoru lobo tingani lo lwahuno (lo fur). Ati to cio kuna lonyumu inyi, litisuk inyi kunu faritin.²¹Kunu faritin kolojo tungani, “tode, kristo ene kode tode inyi nu keruk, ²²tonyo ofwonu ca kristohin kuna italeri ko kamocak kuna italeriti kitotorita ko tanguhin becek ojir kitinonong ko cio kuna lonyumuni kalitweruno. ²³Tona itogeny. Lahirihohi nan ite kuno tenyi tenyi berien.²⁴Ati ko kunu faritin lijifita na kida hitok. Irwohe mute kolong tiik Manyu ida ofa icwara wangun nenge. ²⁵Oruruno mute kanger to kai ko kuna longon Kai fad itinienengi. ²⁶To kunu faritin odeu mute cio kito lo tungani to idis to golun ko deyo. ²⁷Oto ko cularu malaika kunenge kitutuba cio kuna lonyumuni to ikuditi ongon kulo kof many to lohicungi lo kof many lohicungi lo kai.²⁸Itirumu ene kitiyena iyo ciani lo bule. Kalideu licef tanitani lolit bene iyen ijo lonyiha kamieu. ²⁹Iya na, kalideu ite kuno sangite itiihino, itoyen jimitan lonyiha lohicungi lo kof lo ngon agwala tang.³⁰Ahirihohi ite tenya lodede ida ca ene kofiangiti oring orihe kuno sangite litiihino. ³¹Kai ko kof oring mute ati tenya nei ida oring. ³²Oru tungani loyen na far kode tik, kileng malaikahin to kai kode kito Apa keken.³³Itogeny, iriati ida ite iyen anu olotuno na far. ³⁴Ori iya tungani na loloro; ongerihi inyi kaji nenge ko fiha karwaak kunenge lobito lobito ko tic nenge. Orihohi hati na lo ngon agwala ojo iriria. ³⁵Tona iriati tonyio ida ite iyen far na lo lotunore monye lo kaji. Kode kurou kode tuk lo karwe, kode to kikok lo ikokori kode lonyiha wangun. ³⁶Kolorunyuno keco kirumahi isi igetoro. ³⁷Tohi na lahirihohi nan ite, arihohi cio fad. Iriati!

14

¹Far lo Paska ko far lo mugatihin kuna lida ilii to imula orumu lotong farihin are keken oto kadearak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik otak kikoi lo kiniefuno Yesu to genyun ko kifadaru inyi. ²Ojo iceng, ida ha ara to karama oto ca cio imomware.³Kolongon Yesu Beteni orumu odahati kaji lo lobo tungani lobara Saimon lo talulu, olotu lobo ngorwani ko kutuba lo ngoroni na iur noo na igol wel nenge. Oto inyi ko bara kutuba nenge ko ki juho hino na ngoroni kwe lo Yesu. ⁴Kude kuna longoni inyia icahi tenya kilongo ake ake, “nyio isongare (ipapala) ene ngorwani, ene ngoroni?”⁵Ji itiloti to wel na lotum mucara kulo tungani to kari, kuna robia icori kakidahak”, koki riengati inyi to ngere.⁶Ojo Yesu, “ingohiti inyi. nyio iyeyela ite inyi? itii inyi tohi na idwaru bebe diho nan. ⁷Orihe ca ite ingoni ko kakidahak ene. ⁸Itum ite ilwak iceng lobo tik liwak ite ati ida ca ite kingon ko nan. Itii inyi tohi na lotum inyi kitiyo. Ijuhohi inyi ene ngoroni ken nei lo ki kukuma nan ojir ki nuharihin. ⁹Ahirihohi ite tenya lo dede, faji na lititimarihin jiri to kofikofi fad, tohi na litii inyi orihuni mute ibuharihin inyi.¹⁰Oto Judas Iskariot lobito to kiji lo kuna tomon ko are olo diho kadwarak kuna hitoha kitobo Yesu

diho iceng.¹¹ Okwama iceng ningo na tenya noo ocihi dumahino inyini robia oto inyini iriria tik lo kicwara inyini kac kuneiceng.¹² To far lo lobito lo mugatihini kuna lida itil to ibula, far na longotitarihin kilelo lo Paska. Itifi jayona Yesu ojo, “aji iwak isi ohoi kifwo kikukumahi lodahare nino lo karama lo Paska?”¹³ Oto ocule are to kiji lo jayona kunenge orihohi icieng ojo, “ifwo katwa lo Jerusalem iric ca ite ko lobo tungani liyuhita moti lo kifi. Ijifata inyini.¹⁴ Itorihoti monye lo kaji na lorute inyini, “ojo katiyenani ani faji na ngalotu inyini daha karama (Paska) ko jayona kunenge? Kitotorihi ca ite faji na ilalat iyo kaji nenge na likukumahino fad. Ikukumahiti karama niyang ija”.¹⁶ Ofwo jayona katwa lo Jerusalem ofwori orumahini sangite fad iya na lorihohinore Yesu iceng. Oto iceng ko kikukuma Paska¹⁷ Kolo lotu kurou, ogoru Yesu ko kuna tomon ko are.¹⁸ Kolongon iceng meja daha, ojo inyini, “ahirihohi nan ite lobito to kiji ningi ca lohitob nan- lobito na lohida ko nan ara lobito”.¹⁹ Oto iceng itoyo noo, tolobito icahi kitifia inyini ojo “nan haba?”²⁰ Inyahahi inyini ojo, “lobito to kiji lo tomon ko are na lohido to ko nan ara lobito”.²¹ Olo ca kito lotungani iya na afa ligerorihini to inyini. ati kidak diho na tungani litob kito lo tungani. Ngomayak diho inyini ngara nyafa ida otomonuni.²² Kolorihe iceng odaha, odumu Yesu mugati ico kwama obeny ko kicwara diho jayona kunenge ojo; “ikai itonya ara ene ken nitole”.²³ Oto odumu kubaya, ico kwama, ko ki cwara diho iceng oto iceng fad omat tona kubaya.²⁴ Ojo diho iceng, “ara ene okoto nei locik ngejuk, na lijuhori to cio kuna iboriengi”.²⁵ Ahirihohi ite tenya lo dede, ida ca nan arihe amat ngak lo vino many kalamat mute ngejuk iyo okabwe lo Lobanga²⁶ Kolowol iceng wole oto ofwori oleng donge lo Olive.²⁷ Orihohi Yesu iceng ojo, “I sara ca ite fad tonyio igero ojo; Abok ca katibalani oto kera isara.²⁸ Ati langun lawaru nan alo ca nan ketemoni ningi iya Galilea”.²⁹ Ojo Petero, “kokileng ngisara kuna kude fad ida ca nan”.³⁰ Ojo Yesu diho inyini, “ahirihohi isi tenya lo dede ene karwe- ibo ene karwe orihe ikokor ida likok kakeny are orumu isi token nino lohiberu nan kakeny uni”.³¹ Ati ifuda Petero to tau fad ojo, “kileng ngara wei ko isi ida nan ahiberu isi”. Oteny many kuna kude iya na³² Ofwo iceng faji na lobara Gesesmane, ojo Yesu diho jayona kunenge, “I tongoti ene arihe nan alifa”.³³ Iyaru inyini Petero Jems ko Jon ara lobito ko inyini oco inyini icak kioyo noo ko mejun lo tau.³⁴ Ojo inyini diho iceng, “ocun kidak tau nei many amana weyaru. Itongoti ene irirati”.³⁵ Loro ketemoni lobo gaa ouruhino kof ilifa ojo kalitweruno ojir adi ene tik orang diho inyini. ojo inyini,³⁶ “Abba, Apa itweruno sangite fad diho isi. Todume ene kubaya diho nan ati ida ara wahun nei ati wahun nino”.³⁷ Oitu diho jayona kunenge orumu iceng logetoroti. Ojo inyini diho Petero, “Saimon igetoro isi. Ida orumu isi ida itum kiriria to tik lobito? Iririatu manyu ilifa ojir ida iwuhohino iyo laba. Owak okorif ati okaru ken”.³⁸ Ari oite inyini olo ilifa nakilifa bito.⁴⁰ Ojo oitu orumahi iceng ogeto ari tonyio iriociho orumu konyeha kuneiceng. Ida iceng oyen tohi na ngorihohi inyini iceng.⁴¹ Iituno lo kiti uni, ojo diho iceng, “orihe ite igeto iyoma? Lolotu tik. Itode litobohini kito lo tungani kac kulo kapalak”.⁴² Itiwoju lohifwo . ene lolotu katoboni nei”.⁴³ Orihe inyini otenya, Judas lobito to kiji lo kuna tomon ko are ko goruno, ko ilulung otehitati latuboti ko iluhi. Kadwarak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik ko lohitwaha loculu iceng.⁴⁴ Orumu ikukum katoboni kitotorita ko iceng ojo; “tungani na lamarun nan, inyini lerok iniefata ifik kac kulo kaririak”.⁴⁵ Loro tiribiny diho Yesu ojo Judas, “katiyenani ko ki maruha inyini”.⁴⁶ Cio kuna kude ko kiniefa Yesu⁴⁷ Oto lobito ko sutuno latubok ko ngoda karwaani lo kadwarani lahitok ongute kiyok.⁴⁸ Ojo Yesu, “arihita nan kasasuok ifwonun ko latuboti ko iluhi kiniefa nan?”⁴⁹ Faritin fad angon orumu nan ko ite atiyena kaji lo Lobanga ida ite kinief nan, ati ocam kigeriti itifuti.⁵⁰ Oto jayona kunenge ko kirwata inyini ifeiti.⁵¹ Oto lobo lokilahaji lotorahi kyela komoc ijifita Yesu, ojo iniefi⁵² inyini ife longature iyahi kyela kifwongi.⁵³ Iyari Yesu diho kadwarani lahitok oto kadwarak kuna hitoha, lohitwaha ko katiyenak kulo cik ko tubuno.⁵⁴ Ijif Petero inyini lo lomaje many katwa lo kang lo kadwarani lahitok. Ko ki tongohino rafa kima ko kaririak.⁵⁵ Kadwarak kuna hitoha ko lokiho fad orumu otahitatu tenya na ngohidorore Yesu ojir kifadarore inyini ati ida orumuni kolobo.⁵⁶ Cio kuna borengi otemi gulihino inyini tenyini tenyini ati ida many kisaden neiceng obehi.⁵⁷ Oto kude owoju icori ene saden to talerun ken nenge ojo,⁵⁸ “kining ohoi inyini ojo atiuere ca inyini ene kaji lo Lobanga lafa loduk cio aduhohi lobo ake to faritin uni na lida oduhi to kac kulo cio”.⁵⁹ Manyu kileng ji ida saden neiceng iruhohino.⁶⁰ Oto kadwarani lahitok ko wojuno to ketemoni neiceng itifi Yesu ojo “ida isi ifoto? Nyio ene saden liyauno kuno cio to ken nino?”⁶¹ Ati obuhu Yesu ida ifotu. Ari itifi kadwarani na hitok inyini ojo, “isi kristo kito na longon ko gum?”⁶² Ojo Yesu, “ara nan, ati ideu mute ite kito lo tungani itongo to iteten lo kagoloni manyu olotuno to idis lo kai”.⁶³ Kadwarani lahitok ko cira kielani kunenge oto itifi ojo “nyio manyu kirihe kitahitare lobo saden?”⁶⁴ Lining ite moro na lomorore inyini Lobanga. Ibuha ite nyio?” oto iceng fad iruk ojo ocam inyini to wei.⁶⁵ Tinya icak kude mita kamilak diho inyini; imuhi inyini konyeha, konangati ojimi diho inyini imoca ba ngai lohinang isi? Iyaru kaririak inyini ofwori olumi.⁶⁶ Kolongon Petero sita lo kadwarani lahitok lobito iyo kariok karwaak ko lotuno.⁶⁷ Ojo odeu Petero orafa kima ko kiriria hera inyini otoc.⁶⁸ Ojo diho inyini ilihita manyu isi ko Yesu lo Nazaret. Ati oberu inyini ojo, “ida nan ayen kode aniang tohi na litenya isi. Ko loro tinya iya lokoli.⁶⁹ Ojo na kito karioni odeu inyini ari oto orihohi kuna lonyiha inyini ojo “ara ene tungani lobito to kiji neiceng”.⁷⁰ Ari oberu inyini. lobo gaa ojo kuna lonyiha ko inyini, “dede ira isi lobito to kiji neiceng tonyio ira isi Galileani”⁷¹ Itik inyini ken nenge ake ake manyu ibutitia diho iceng ojo “ida nan ayen na tungani litenya ite”.⁷² Deu deu ikok ikokor lo kiti are. Petero ko ki buhuno tenya na loteny Yesu diho inyini “orihe ikokor ida ikok kakeny are orumu isi liberu nan kakeny uni” oto ko kitongohino icira.

15

¹Kiwanyini berien, kadwarak kuna hitoha, lohitwaha, katiyenak kulo cik ko lokiho fad, ko kiruhoti ara lobito ko torati Yesu orihohi ko kicwarati Pilato. ²Itifi Pilato inyini ojo, “ira isi kabu lo Judea?” inyahahi Yesu inyini ojo, “ibo ori iya na liteny isi”.³ Idor kadwarak kuna hitoha inyini to sangite becek.⁴ Tona itifi Pilato inyini ida isi inyahahi? Tode borengun lo tenyini tenyini kuna lohidororihini isi. ⁵Ida Yesu ifotu ico Pilato ipany noo⁶ Arahati afa to faritin kuna hitoha, olahahitatu mabusoni lobito na lowak cio. ⁷Orumu ongon lobo tungani lo bara Barabas ko kasasuok kuna lifade tungani ko ki momware. ⁸Ofwonu ilulung

itifi Pilato ojir itii iya langun itii tare ii.⁹Itifi Pilato iceng ojo, “Iwak ite nan ahilahahi ite kabu lo Judea?”¹⁰Oyen jimitan ara okaine iyaunore kadwarak kuna hitoha Yesu diho inyi.¹¹Ati isusu kadwarak kuna hitoha ilulung lo rihohino Pilato ojir olahahi diho iceng Barabas.¹²Itifi pilato iceng ojo, “nyio dong atii nan diho na lilongo ite ijo kabu lo Judea?”¹³Igor iceng fad ojo “togurohi iyo kete”¹⁴Itifi Pilato ojo; “tonyio? Ani tohi ipal inyi?” oto igorori bebee “togurohi iyo kete”.¹⁵To wahun kiti kwama iceng, olahahi Pilato Baraba diho iceng. Itilum dong inyi Yesu ko kicwara ojo ojir ofwori oguri.¹⁶Iyaru asegere Yesu katwa lo faji neiceng ko ki lolonguno olek lo asegerihin.¹⁷Iburi inyi to kyela na ido ko kitirunoti tahi lo kikwa opuchahini kwe nenge.¹⁸Icahi kilolongo inyi “Lahitok, kabu lo Judea”¹⁹Obohi inyi kwe nenge kakeny kakeny ko mita kamilak ken nenge. Ogungiti ketemoni nenge kiwora inyi.²⁰Langun lotuma iceng kwenitare inyi ko pucunoti na kyela ido, iticefi inyi kyelani kunenge ko rihoroti inyi oleng to fworogurohino inyi diho kete.²¹Lobo tungani lo Ceiren, Saimon monye lo Alesanda ko Rufus olotu to kangite oloro Jerusalem gulihi noti inyi tingita lo kete.²²Iyauno iceng Yesu lobo faji lobara Gologota (jimitan faji lo koi kulo kwe kulo cio).²³Oto icori inyi vino na likaruto ko ciani na idwar ati oberu inyi mata.²⁴Ko gurohinoti inyi iyo lo kete. Okori kyelani kunenge ibiri gumar lo deya ngai ca liyaru akuni.²⁵Ara orumu tik lo uni ogurohinorehin inyi.²⁶Kai nenge ofihi kigero na li dorohinorihin inyi ojo KABU LO JUDIA.²⁷Ogurohini kabelak are ara lobito ko inyi, lobito ngati lo iteten, lobito ngati lo ikajong nenge.²⁸[Itifut na kigeri lojo, “ikenihini inyi kiji lo kapalak”²⁹Cio kuna lolot ara inya ifurohini mori mori ken nenge, ininingati kweci kuneiceng ojimi; “na, isi na libuyoro kaji lo Lobanga iduhohi to faritin uni,³⁰tolwak ken nino, iculuno to kuruce!”³¹Tona kikoi bito kadwarak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik okwenitare inyi kiji neiceng ojo, “olwak afa inyi cio kude, ati ida itweru lwaha ken nenge.³²Ingohi ene kristo, ene kabu lo Isirael iculuno jija to kuruce kideu ohoi ojir kiruk” ko kuna manyu logurohini ara lobito ko inyi manyu omor inyi.³³To tik lo ile imuhe lokimuyuk kof fad manyu tik lo mietangon.³⁴To tik lo mietangon igore Yesu to ogore na ikwat ojo, “Eloi Eloi lama Sabac thani?” jimitan Lobanga nei, Lobanga nei nyio kingohi isi nan?³⁵Koloning kuna lowoita onyihaha inyia jii oto ojimi, “toning ilolongo inyi Elia”.³⁶Lobito tungani ko kifejaru odumu amur ocafahi iyo vino na itatang osubohi iyo kete ko kifotohino Yesu ojo ojir omat. Lobo ko jimitan, “itingerihiti inyi. ngatide ba kololotu Elia lwaha inyi”.³⁷To ogorona ikwat igore Yesu ko wirita lohicungi.³⁸Kyela kikori lo kaji lo Lobanga ko cira okora are many to kai many orof³⁹Oto asegeri na lorumu owoita iriria ko loning kicira lo Yesu ko koditi na loweyare inyi ko jimitan, “Dede ara ene tungani kito lo Lobanga”.⁴⁰Kude ngorwo orumu iriria lolomaje. Kiji neiceng ongon Meri Magdalena, Mari ngoto Jems na sisi ko Josep, ko Salume.⁴¹To Galilea ijifuno kuno ngorwo inyi to kicwara inyi sangite kuna lowak inyi. ngorwo kuna iborengi kuna kude kuna lilihu ko inyi iya Jerusalem orumu manyu ongoniti ija.⁴²Orumu ogoru far lo kikukumahino (inyi jimitan far orihe sabit ongon ketemoni). Dong kolonyiha kurou,⁴³Josep lo Arimatea ara afa inyi tungani na hitok memba lo lokiho na manyu token nenge litila okabwe lo Lobanga ko loro iyo Pilato kitifa ken lo Yesu.⁴⁴Ipany Pilato no koloning ojo lowei Yesu deu deu. Kilolonguno lahitok lo asegere, itifi inyi kolowei Yesu dede⁴⁵Koloning diho lahitok lo asegere jimitan ara jii, icio inyi ken lo Yesu diho Josep.⁴⁶Oto Josep ko kinyanguno kyela iribi, ko loro kitidumuno ken lo Yesu ko bubura to iribi, ko fiha katwa lo tula lo kwecere na lobohuni to ken lo moru.⁴⁷Meri magdalena ko Meri ngoto Josep ko deuno faji na litigetohini inyi.

16

¹Koloring sabit, Meri Magadelen ko Meri ngoto Jems ko Salume ko ki nyanguno iheru ko canitok kuna iuri ojir kifwo twaare ken lo Yesu.²Kiwanyi berien to far lo lobito lo sabit, langun tor tor, orumu iceng longon kikoi lo fworogurohino. ³Oto itifiati kenite kuneiceng ake ake ojo, “ngai ca lohitibororore ohoi moru to kutuk lo tula?”⁴Ati kolode iceng, odeu iceng jimitan moru longole ibolo noo, litiboborori⁵kolo rute iceng katwa lo tula, odeu iceng lokilahaji lobo liciefita kyelani kuna ikweri itongo ngati lo iteten, oto iceng oryena.⁶“keryena” orihohi inyi iceng, “itahita ite Yesu Nazaretoni nu lorumu ogurohini iyo kete. Libuhu inyi! ida inyi ongon ene. Tode faji langole litigetohini ken nenge.⁷Ati ifwo itorihohiti jayona kunenge, ko Petero. Oloro inyi iya Galilea ketemoni ningi. Tija ifwo ca ite ideu inyi iya lafar lohirihohinore inyi ite.⁸Orute kuna ngorwo ifeiti to kwecere ihihirati ko bangun. Ida iceng orihohi lobo tungani lobo tohi tonyio orumu obangi.⁹Kalibuhu Yesu kiwanyi berien far lo lobito lo sabit, olotu inyi oboto ketemoni lo Meri Magdeiena lafa lifuk inyi lodonyiok mietare to ken nenge.¹⁰Olo inyi orihohi kunafa longon ko inyi kuna lorumu itoyo ko kicira.¹¹Koloningiti ojo owar Yesu kojimitan lodeu Meri inyi ida iceng iruk.¹²To kifwongi, oboto Yesu ara na ike diho kude jayona are orumu lolotita kikoi lo kangite.¹³Ibeluno iceng ofwonu orihohi kaletok ati ida ce iceng iruk tenya lo kuna.¹⁴To kifwongi oboto Yesu diho iceng tomon ko lobito orumu odahati, oto iryeng iceng to rujon lo kiruk ko kitipeha, ko beruno kiruk tenya lo cio kuna lohideu inyi langun labuhu inyi to loweyarore.¹⁵Ojo diho iceng ifwo kofi kofi fad ititimata layomit na ijir diho cio pili.¹⁶Tungani na liruk ibatiasi olwahuno mute ati na lida iruk ongotohine mute tenya kwe nenge.¹⁷Manyu ilihita ca karuhok ko kuno kitotorita; to karana nei ifuk ca iceng lodonyok, otenya ca iceng to tenyi tenyi gele gele,¹⁸inief mute ko muniok to kac kuneiceng manyu kileng ngomati ciani lo wei ida ca ifade iceng tur, manyu ofihahita ca iceng kac kuneiceng kenite kulo kamwayak ofurie mwaita.¹⁹Kolo keru Lahitok Yesu tenya ko iceng ko tingoroti inyi iya kai manyu itongohino iteten lo Lobanga.²⁰Oto jayona kunenge ofwo ititim tenya nenge fajihit fad manyi itii Lahitok ko iceng manyu itigol tenya nenge to kitotorita ko tanguhin kuna lilihita ko iceng.

Luke

1

¹Lotem cio becek kigero tenya lo sangite kuna litihihino kiji niyang, ²iya na lotenyare cio kulafa lodeu kuno sangite to konyeha many to kiteri ofuonu many iceng ara karwaak kulo tenya ifotunorehin diho ohoi. ³Iya na langingijunore nan kuno tenyi tenyi many to lohica, ocam diho nan kigero hino isi ara na lotub otoc Lahitok Teopilo, ⁴ojir iniang fotiri lo tenya lo dede lafa lohitiyenarihin isi. ⁵To faritin kulo Erod kabu lo Judea, ongon afa lobo kadwarani lobara Zakaria oreu inyi to agwala lo kadwarani Abia, ngorwani nenge Elisabet manyu ara lo tata lo Aaron. ⁶iceng fad orumu obiri to ketemoni lo Lobanga, oric, manyu ijifita iceng cihicihi kulo Lobanga ko tenyi tenyi kunenge fad to bangun. ⁷Ati ida iceng otek tee, tonyio ikorif Elisabet manyu orumu iceng longoroyoni. ⁸Tofaritin kude afa litiyore Zakaria ara kadwarani kaji lo Lobanga to gonyo agwala neiceng iya na longonita diho iceng kadwarak. ⁹Onyumuni inyi to gumar lo loro kitifurio iheru kaji lo Lobanga. ¹⁰Kologoru tik lo kitifurio iheru, cio kaworak fad orumu ilifati to oleng. ¹¹Oto malaika lo Lobanga ko boto iyo Zakaria owoita to ngati lo iteten lo ciali na ¹²litifuriorihin iheru. Kolodeu Zakaria inyi, oto ko rienya bangun ko kiniefa inyi. ¹³Ati ojo malaika diho inyi, “kebang Zakaria loningi kilifa nino. Ngorwani nino Elisabet otomonu ca kito retoni, ojir isi itibarahi Jon” ¹⁴Ara ca inyi kwama ko kwerun lo tau diho isi manyu okwama ca cio becek otomone nenge. ¹⁵Tonyio obolo ca inyi to ketemoni lo Lahitok. Ojir inyi ida omat vino kode lobo imatit litiruma cio manyi ifut mute inyi ko okorif nainyu many to otomone. ¹⁶Iyauno ca inyi becek kulo cio kulo Isirael iyo Lahitok Lobanga neiceng. ¹⁷Manyu olo ca inyi ketemoni lo Lahitok to okorif lo Elia lo kibeluno taulo kulo monyeri kulo tee diho tee kuneiceng ko kafajiarak iyo genyun lo cio kuna ijiri, lo kikukuma cio kuna likukumahino to Lahitok. ¹⁸Itifi Zakaria malaika ojo, “Aja ayen nan jimitan itiihino ca kuno? Tonyio langoroyon nan manyu ngorwani nei loboreng karihin”. ¹⁹Inyahahi malaika inyi ojo, “Nan Gabriel: aweita nan ketemoni lo Lobanga manyu kiculuni nan lo tenya ko isi ko rihohino isi ene layomit ijiir. ²⁰Jija ibuho ca isi ida itenya many far na litihihino ene tenya, tonyio iheru isi kiruk tenya nitole na mute lolotu ara dede to tik na ibehi. ²¹Cio ten itila Zakaria ipanyiti kirungo nenge katwa lo kaji lo Lobanga. ²²Langun lorutu inyi, ida inyi itweru tenya ko iceng. Iceng ko yenun jimitan lodeu inyi kitotorita lobo to kaji lo Lobanga tonyio otenya dong iyo iceng to kac ati ida itweru tenya. ²³Ko lokeru faritin kuna longonyohini kitiyo kaji lo Lobanga, ko loro iya kang. ²⁴To ifonga ngorwani nenge Elisabet iwasihi kaji to ofahin miet. ²⁵Ojo inyi liti Lahitok ene diho nan tone, lohitotorohi inyi nan kisisio nenge ko dumaru riri nei tokiji lo cio” ²⁶To ofahin ile, ocule Lobanga malaika Gabriel Nazaret na longon kof lo Galilea, ²⁷diho kito karioni na lorihe ida loyen retoni na loter lobo lokilahaji lobara Josep na lara lo tata lo David obara nu kito karioni Meri. ²⁸Olo malaika diho inyi ojo, “Tofonyo isi na lingon ko gum. Onon Lhitok ko isi”. ²⁹Oto tau lo Meri odou to tenya nenge ipany ko kibuha koditi lo ene fonyo! ³⁰Ojo malaika diho inyi, “kebang Meri, lirumu isi kisisio diho Lobanga. ³¹Ifonga ca isi itomonu kito retoni na lojir itibarihi karana nenge Yesu. ³²Obolo ca inyi manyu ilolongi ca inyi ojo inyi na inyi na longon kai noo. Ico ca Lobanga inyi seger lo fafai nenge David. ³³manyu olanyu ca inyi kaji lo Jacob tur ida ca okabwe nenge icung”. ³⁴Itifi Meri malaika ojo itiihino ca ene tenya aja ati nan ida lohienaru ko retoni? ³⁵Inyahahi malaika inyi ojo, “olotu ca okorif na imyu diho isi manyu kimuk ca golun nenge lona longon kai noo isi manyu inyi na inyu na litomuno isi ilolongi ca ojo kito lo Lobanga. ³⁶Kileng ijanyi nino Elisabet otomonu ca kito to ongoroyone, nangole lojimi ikorif ongon jija ko kocehe lo ofahin ile. ³⁷Tonyio oru lobo tohi lolanyu Lobanga”. ³⁸Ojo Meri, “Nan karwaani lo Lahitok. Ingohi itiihino diho nan iya na liteny isi”. Tinya, malaika ko ngerihino inyi. ³⁹To kuna farihin ikukumahino Meri loro lobo kang longon donge lo Judea. ⁴⁰Olo inyi orute kaji lo Zakaria ko fonyo Elisabet. ⁴¹Koloning Elisabet fonyo lo Meri ifiri kito to kocehe nenge oto Elisabet ifut ko okorif na inyu. ⁴²To ogoro na ikwat igore ojo, “Ingon isi ko gum tokiji lo ngorwo, ongon ko gum kito na mute itomonu isi ⁴³Nyio obolo kwenyi nei ji lo ngoto Lahitok nei waja nan? ⁴⁴Nan ningo fonyo nino jii, kito ko kifrita to kocehe nei ko kwama. ⁴⁵Ogon ko gum inyi na liruk ojo tohi na locik Lahitok diho inyi, itiihino ca. ⁴⁶Oto Meri ojo; Omaja warun nei Lahitok, ⁴⁷ko okorif nei ongon ko kwama diho Lobanga alwahani nei. ⁴⁸tonyio ibuha inyi to kidak lo karwaani nenge kicaha to jija iya ketemoni kofiang fad kilolongoti ca nan ojo na longon ko gum. ⁴⁹Tonyio kagoloni liti sangite kuna ijiri diho nan onyu karana nenge. ⁵⁰Ogon kisa iyo cio kuna lobang inyi many to kofiang many kofiang. ⁵¹liti inyi ticitici kuna igoli to kana nenge. Litisara inyi katidarak many to katwa lo kibuhubuhi kuneiceng. ⁵²Liticulu inyi kalanyunok to segeri ati oting kariejak kai. ⁵³Litifut inyi kakingak to sangite kuna ijiir ati ifuhe kabarak ofwo to ka. ⁵⁴Lolwak inyi karwaani nenge Israel igigilo launo iceng ⁵⁵diho Abram ko latataha kunenge iya ija iya na lotenyare inyi diho monyeri kuniyan. ⁵⁶Itong Meri kolo Elisabet ofahin uni ko iitoro iya kang neiceng. ⁵⁷Kolotumohino faritin kulo tomonun lo Elisabet otomonu inyi kito retoni. ⁵⁸Oning loriehati ko kajeba kunenge ojo litotorihi Lahitok inyi kisa nenge nahitok ongari kwama ko inyi. ⁵⁹Far lo mietau ofwonuni kitibara kito, owak iceng kitibarahino Zakaria iya monye, ⁶⁰ati otenya ngotenge ojo, “Oru owak inyi obara Jon”. ⁶¹Ojimi diho inyi “Oru lobo tungani likajo ko ite lilolongi to na karana. ⁶²Oto dong otenyi ko kac diho monye, lo kitifia inyi owak inyi kitibara kito ojo ngai. ⁶³Itifia inyi toi lo kigero oto itipany cio fad, iger ojo “obara karana nenge Jon”. ⁶⁴Itifia inyi toi lo kigero oto itipany cio fad, iger ojo “obara karana nenge Jon”. ⁶⁵Loriehati fad ko kifut ko bangun manyu kangite kulo donge lo Judaia fad oforo cio na tenya. ⁶⁶Cio fad kuna loning ene tenya ibuhati manyu itifiati ojo, “Ara ca mute ene kito nyio? Tonyio ongon kana lo Lobanga ken nenge”. ⁶⁷Monye nenge Zakaria ko kifut ko okorif nainyu ko kimoca ojo, ⁶⁸“Maja ongon diho Lahitok Lobanga lo Isirael tonyio lolotu inyi manyu lolahu cio kunenge. ⁶⁹loting inyi muriak lo lahuno niyang To kaji lo karwaani nenge David. ⁷⁰(iya lafa lotenyare inyi to kutuhe kulo kamocak kunenge berien) ⁷¹Iwahuno to merok kuniyang ko to kac Kulo cio fad kuna lohiberu ohoi. ⁷²kitotoro kisa nenge diho monyeri kuniyang ko kibuhuno ciha nenge na inyu, ⁷³kibutia lafa libutiare inyi diho monye, liyang Abram. ⁷⁴lo rujuno ohoi to kac kulo merok kuniyang, manyu kico ohoi kirwaa inyi oru ko bangun ⁷⁵iyo nyujon ko biran ketemoni nenge faritin kuniyang fad. ⁷⁶Manyu isi kito nei kilolongi ca ojo, kamocani lo na longon kai noo tonyio ilo ca isi ketemoni lo Lahitok ⁷⁷lo kikukuma kikoi diho inyi. lo kicwara cio kunenge genyun lo lwaharu to launo lo kipali pali kuneicen. ⁷⁸Tonyio to jiran lo kisa lo

Lobanga niyang na mute lo lotunore kolong na lotuluno diho ohoi to kai ⁷⁹lo kinwaha kuna litongo katwa lo kimuyuk ko katwa lo okorif lo wei lo kitibirahino kejuha kuniyang kikoi lo kisiliban Otomone lo. ⁸⁰Manyu obolo kito olotu ogol iyo okorif na inyu. Manyu itongo inyi katwa lo kuny many olotu obotore taranydiho Isirael fad.

2

¹To kunu faritin ico Cesar Augusto cik ojo ojir ikeni cio fad to kof lo Roma. ²Ketemoni lo kikenana ene lafa litihihino orumu Kwirino ara gavuna lo Siria. ³Ofwo cio pili fajihit kulo kangite kuneiceng kigeroro. ⁴Josep manyu ko loro to Nazaret na longon kof lo Galilea iya Judea, Betlem kang lo David tonyio ara inyi lo agwala lo kolo David. ⁵Olo inyi ija kigero ko Meri na lorumu ociharu yemaru ko inyi orumu ligar. ⁶kolongon iceng ija ogoru tik lo tomonun lo Meri. ⁷Inyi ko tomonu okang nenge kito retoni. Obubur inyi idole nenge to kyelani ko kitigetohino iyo twol lo sang tonyio oru faji diho iceng to kaji lowelo. ⁸Manyu ongoni orumu katibalak mwang onyihaha iboriati sang kuneiceng karwe. ⁹Oboto malaika lo Lahitok diho iceng nyujon lo Lobanga ko kinwaha iceng, oto iceng obangi. ¹⁰Ati ojo malaika diho iceng, “kebang, ayauno nan layomit na ijir diho ite lo kwama na hitok na lara lo cio fad. ¹¹Ene karwe to kang lo David lo tomonuni kalwahani inyi Kristo Lahitok! ¹²Kitotorita ca ene diho ite; irumu ca ite idole obuburi to kyelani itigetihi twol lo sang. ¹³Gaga olo hoi kulo jore lo kai ko moto ko na malaika ara lobito omajati Lobanga ojo, ¹⁴“Deyo ongon kai diho Lobanga manyu ene kof kisiliban ongon diho cio kuna longon ko kisisio nenge. ¹⁵Kolo ngerihi malaikahin iceng loitori kai, ojo katibalak ake ake, “Lolifwo ba Betelem deya kuno sangite litihihino lo hirihohi Lahitok ohoi”. ¹⁶“Iceng ko ki muriaru ofwori orumuni Meri ko Josep ko kito idole na logeto twol lo sang. ¹⁷Langun lodeu iceng inyi, itisarihi iceng tenya na lorihohini iceng tone kito, ¹⁸Oto cio pili kuna loning ipanyiti tohi na lorihohi katibalak iceng. ¹⁹Ati oricahi Meri kuno sangite pili igigil iceng to tau nenge. ²⁰Oite kaboriak itikwatati ko maja Lobanga to sangite fad kuna lo ning ko kuna lodeu iceng kuna manyu lobehi iya na lorihohinorihin iceng. ²¹Kologoru far lo mietauni, kologoru tik lo ngoto lo kito, itibarahini inyi karana Yesu karana na lico malaika inyi many orihe ida lifonguni inyi. ²²Kolotumohino faritin kulo kitinyujo neiceng iya na ligerohini to cik lo Moses, iyaru Josep ko Meri inyi Jerusalem kicwara diho Lahitok. ²³(iya na ligerore iyo cik lo Lobanga ojo, “tee rei okangi fad ojir iciori diho Lobnga). ²⁴“Ko kicwara kikum iya na ligerohini iyo cik lo Lahito; kurihin are kode amami are.” ²⁵Tinya ongon afa lobo tungani Jerusalem lobara Simeon na ibir manyu ico ken diho Lobanga. Itila afa inyi kitilaha lo Isirael manyu ongon okorif na inyu ko inyi. ²⁶Lorihohi okorif na inyu inyi ojo ida inyi owe iorihe ida odeu kristo lo Lahitok. ²⁷Oculu okorif na inyu inyi kaji lo Lobanga. Kaliyauno katomonk kito Yesu kitiyo diho inyi tohi na lowak cik, ²⁸otingu Simeon inyi komaja Lobanga ojo, ²⁹Lahitok na lilanyu fad iya na licihare isi to lahani dong karwaani nino olo to kisiliban. ³⁰tonyio lodeu konyeha kunei lwaha nino, ³¹na likukumahi isi to konyeha kulo cio pili. ³²Wangun na litikweny misiok ko deyo diho cio kunino Isirael. ³³Ipanyi monye lo kito ko ngotenge tenyi tenyi kuna loteny na tungani to inyi. ³⁴Simeon ko lifahino iceng gum ko jimitan diho Meri ngotenge; “Onyumuni ene kito ara lo kiyauno uroro ko wojuno lo cio becek to Isirael ko rahun kitotorita na lifita cio. ³⁵lo kitibotuno kigigilo lo taulo kulo cio kuna iborengi. Manyu ocuk ca latubot tau nino token. ³⁶Orumu ongon manyu lobo kamocani ngorwani na lobara Anna kito lo Panuel lo imanit lo Aser. Longoroyon orumu inyi noo, itong inyi ko retoni nenge karihin mietare to kifwongi lo yemaro nenge, ³⁷ko rahun lafuserito many ogoru karihin kunenge keek mietauni ko ongon. Ida afa inyi ingohi kaji lo Lobanga ati orima Lobanga karwe ko far illifa ko faranun kinga. ³⁸Lotuno diho iceng na tik, ico lobanga kwama ko tenya tenyi tenyi ken lo kito diho cio pili kuna litila lwahuno lo Jerusalem. ³⁹Koloderu Josep ko Meri kitiyo sangite fad iya na lowahare cik lo Lobanga, oitori galileya kang neiceng na longon Nazaret. ⁴⁰Manyu kito ko bolojun, ogol ifut ko genyun manyu kisa lo Lobanga ongon ken nenge. ⁴¹Karihin fad ofworita katomonok kulo Yesu Jerusalem daha karama lo Paska. ⁴²Kologoru karihin kunenge tomon, ilihe iceng ko inyi iya Jerusalem iya na longonore iyo itidwar. ⁴³Langun loru karama, koloitoro katomonok kunenge kang, otong kito Yesu Jerusalem, ati ida iceng oyen. ⁴⁴To kibuha jimitan ongon lofe kiji lo cio, ofwo iceng owele lo far lobito. Oto iciahi tahita inyi kiji lo kajeba kuneiceng ko morot. ⁴⁵Ojo ida orumuni inyi oitori Jerusalem tahita inyi. ⁴⁶kifwongi lo faritin uni orumahi iceng inyi kaji lo Lobanga itongo kiji lo katiyenak ningo iceng ko kitifia iceng kitifiti. ⁴⁷Cio fad kuna loning inyi ipanyiti ki niang nenge ko kitirangita kunenge. ⁴⁸Kolodeu katomonok kunenge inyi, ipanyiti, ojo ngotengediho inyi, “Kito, nyio kitii isi ohoi ji? Munyi ko nan kingon orumu tahita isi to kiudo”. ⁴⁹Itifi inyi iceng ojo “Nyio itahita ite nan? Ida ite iyen jimitan ocam nan ngonun kaji lo apa nei? ⁵⁰Ati ida iceng iniang tohi na lotenya inyi diho iceng. ⁵¹Oto inyi ko loro iya Nazaret ko iceng. Ati oricahi ngotenge kuno sangite pili tau nenge. ⁵²Manyu obolo Yesu to genyun ko jiran manyu orumu kisisio to ngati lo Lobanga ko.

3

¹To kari lo tomon ko miet iyo karihin kulo obolore lo Tiberios Cesar- na larahare Pontios Pilato gavona lo Judea, Erod tetrak lo Galilea, rece nenge Pilip tetrak lo Iturea ko Trakontis ko Lasanias tetrak lo Abilene, ²to obolore lo kadwarak Annas ko Kaiapas, olotu tenya lo Lobanga diho Jon kito lo Zakaria to katwa lo kuny. ³Ilor inyi kofikofi kuna lirit Jordan fad kititima kibatisa lo kirwo to launo lo kipalipali. ⁴Iya na ligerore iyo buk lo tenyitenyi kulo Isaia kamocani “Ogoro lo na lifura to katwa lo kuny, ikukumata kikoi diho Lahitok, itibirati kikohin kunenge. ⁵Gurahin fad ojir onuhi dongeco ko dumi fad osuruni kof obiri kikohin kuna ingararaha osoti onyui, ⁶manyu cio fad ca odeuni lwaha lo Lobanga.” ⁷Orihohi Jon ilulung kuna lofwonu diho inyi kibatisa ojo, “Ite tee kulo ibohoyohin! Ngai lohisony ite iyo kilongo lo Lobanga na lo lotuno? ⁸Itongi ngak kuna litotoro kirwo manyu kerihohita kenite kuningi, ‘kingon ohoi ko Abram ara monye niyang. Tonyio ahirihohi nan ite jimitan kileng iyo kuno moruto otum Lobanga dumuno lotataha diho Abram. ⁹Longon rafal kerda

kulo canitok, manyu can can lobito lobito na lida ongi ngak kuna ijiri ongodari mute ibirohini kimatare”.¹⁰tifi ilulung inyi ojo, “Ojir haj dong ohoi kitii nyio?”¹¹Inyahahi Jon ojo, “tungani na longon ko kyelani are ojir ico iyo na lorujore ko inyi na lotehita daha ojir ongar ko kuna lodaha kinga”.¹²Ofwonu manyu katisofok kulo mucoro ojo ojir kibatisi. Itifi iceng inyi ojo katiyenani ojir ohoi ki tii nyio? ¹³Orihohi iceng ojo, “ketisofo orang wel na lohirihoihini ite”.¹⁴ofwonu manyu asegere itifi inyi ojo, “adi ohoi ojir ohoikidim nyio?” Inyahahi inyi ojo, “kerujo rabia diho cio cemanyu kegulihita cio tenyi tenyi. Ingohi mucara ningi kitum ite”.¹⁵Itila cio to kodomo manyu ikukuyati kalara ba Jon lara kristo.¹⁶Inyahahi Jon iceng fad ojo, “Ahibatisa nan ite to kifi. Ati olotuno na igol kilany nan, na lida nan kileng acam laha kamuha kunenge. Inyi ca lihibatisa ite to okorif na inyu ko to kima.¹⁷Ongon irite nenge kana nenge lo kiaru kilongoni nenge, ofik ca inyi ngamang kunenge dero ati ocure ingarum to kima na lida odunye.¹⁸Manyu to tenyi tenyi kude kuna iborengi itiyen Jon cio manyi ititimahi layomit na iji diho iceng.¹⁹Ati ojo Jon iryeng Erode tetrak to tenya lo Erodias ngorwani lo rece ko sangite kuna irohoi becek litii inyi,²⁰osodohi Erod ene iyo iceng fad: otorahi Jon mabus.²¹Langun libatisi cio fad, ibatisi manyu Yesu. Manyu ojo inyi ilifa, ongaja kai,²²iculuno okorif na jnyu iyo inyi olotu iya kuri. Dong olotu ogoro to kai ojo, “Isi kito nei na lamaru nan, akwama nan to isi noo”.²³Iciaha Yesu tic nenge inyi lara karihin keek uni. Orumu ojimi ara inyi kito lo Josep,²⁴kito lo Eli, kito lo Matat, kito lo Josep.²⁵kito lo Matatias, kito lo Amos, kito lo Naum, kito lo Esli,²⁶kito lo Nagai, kito lo Maat, Kito lo Matatias, kito lo Semen, kito lo Josek, kito lo Joda.²⁷Kito lo Jonan, kito lo Resa, kito lo Zerubabel, kito lo Seltiel, kito lo Neri,²⁸kito lo Melki, kito lo Addij, kito lo Kosam, kito lo Elmadam, kito lo Er,²⁹kito lo Josua, kito lo Elieza, kito lo Jorim, kito lo Matat, kito lo Levi.³⁰kito lo Simeon, kito lo Juda, kito lo Josep, kito lo Eliakim,³¹kito lo Melea, kito lo Menna, kito lo Matata, kito lo Natan, kito lo David,³²kito lo Jese, kito lo Obed, kito lo Boaz, kito lo Salmon, kito lo Nason,³³kito lo Aminadab, kito lo Ram, kito lo Ezron, kito lo Perez, kito lo Juda,³⁴kito lo Jakob, kito lo Isaak, kito lo Abram, kito lo Tera, kito lo Naor,³⁵kito lo Serug, kito lo Reu, kito lo Peleg, kito lo Eber, kito lo Sela,³⁶kito lo Kainan, kito lo Arapaksad, kito lo Sem, kito lo Noa, kito lo Lamek,³⁷kito lo Metusela, kito lo Enok, kito lo Jared, kito lo Mahalalel, kito lo Kenan,³⁸kito lo Enos, kito lo Set, kito lo Adam, kito lo Lobanga.

4

¹IbelunoYesu to Jordan ifut ko okorif na inyu, oto okorif orihe inyi iya kuny,²faji na lotemare sitan inyi langun lokeru farihin keek ongon. Oru lobo tohi lonya inyi to kuna faritin fad, langun loru onyia kinga inyi.³Ojo sitan diho inyi, “kalira isi kito lo Lobanga torihohi kuno moruto ibelo ara tafa”.⁴Ifotu Yesu ojo, “Igero ojo ida tungani owar to tafa keken, oto to tenyi tenyi kulo Lobanga fad”.⁵Orihoro sitan inyi kai faji na itedo ko kitotorohino inyi to tik lobo sidi okabwehin kulo kof fad.⁶Ko jimitan diho inyi, “ahico ca nan isi obolare nenge ko dwarajun neiceng fad, tonyio lohicori afa nan, manyu atweru nan kicwara lobo tungani keken lawak nan.⁷Tona kalohiwor isi nan, oto ca ara kunino fad.⁸Ifotu Yesu ojo, “Igero ojo iwora Lahitok Lobanga nino manyu irwaa diho inyi ake”.⁹Iyaru sitan inyi Jerusalem otedohi inyi many olele lo kaji lo Lobanga, ko jimitan diho inyi, “kalira isi kito lo Lobanga, ibiroro kof ten.¹⁰Tonyio igero ojo, ocik ca inyi malaikahin to isi lo kiriria isi otoc,¹¹kiting ca iceng isi kai to kac kuneiceng.”¹²Ifotu Yesu ojo, “igero ojo, kotem Lahitok Lobanga nino”.¹³Kolokeru sitan kuno ilabati fad, ongerihi inyi many lobo tik ake.Oberuni Yesu to Nazaret.¹⁴Oitu Yesu Galilea to golun lo Okorif na Inyu, layomit nenge ko kisararu na kov fad.¹⁵Itiyen inyi to lotubarehin kunecieng oto cio fad omaja inyi.¹⁶Olo inyi Nazaret faji lo lomolajore inyi, kologoru far lo sabit olo lotubare necieng iya langun larahare koditi nenge. Manyu ko wojuno kiken.¹⁷Icori inyi buk lo kamoconi Isaia, kalonga inyi oto orumu faji na ligero ojo,¹⁸Ongon Okorif lo Lahitok kennei Tonyio lohitwe inyi nan Kititima layomit naiji iyo kakidahak Lohiculu inyi nan rihohino laharu Diho kuna lotora Ko kitikwenya diho kangodok Lolahahino cio kuna litigimati,¹⁹lo rihohino cio kari lo kisisio lo Lahitok.”²⁰Oto ko bibira buk inyiahahi diho katiyoni ko kitongohino kof. Cio fad to lotubare ko fihahinoti konyeha ken nenge.²¹Oto icung to jimitan diho diho icieng; “Enefar litifuta ene kigero iya na lining ite”²²Omaj cio fad inyi manyu ipanyiti tenyitenyi kuna ilemi lofwonu to kutuk nenge. Itifiati ojo, “Ida re kito lo Joseph ene?”²³Ojo Yesu diho icieng; “dede irihohi ca ite nan ene kitidafi, diho nan ijjo; Daktarini, itifurioro ake. Itiyo ene kileng sangite kuna lohining ohoi ojo itii isi to Kapernaum.²⁴Osodoro inyi ojo; Ahirihohi ite tenya lo dede, oru lobo kamoconi liruhuni to kalecieng.²⁵Ahirihohi ite ajo omorengi afa lafuseritohin ene Israel to karihin kulo Elia kula karihin ligonorore kai to karihin uni ko nusu manyu olotu kinga na hitok kofikofi fad.²⁶Oto ida afa oculari Elia iyo lobo to kiji necieng ati diho lafuserito lo Zerapas idi kov lo Sidon.²⁷Manyu oborengi afa cio Israel kuna lomwai talulu to faritin kulo Elisa ati ida afa itinyuji lobo to kiji necieng, ara Naman tungani lo Siria keken.²⁸Ilongo cio to lotubare fad koloningiti ene tenya.²⁹Ko wojunoti ifuhari inyi to kanghatua, ko ki yaroti kalele lo donge na loduho kang kai nenge ojo ojir kicule inyi to lofias.³⁰Inyi ko lotita to kiji lo ilulung ko loro kikoi nenge.³¹Olo Yesu iya kapernaum kang na longon Galilea manyu to Sabit icak kitiyena cio.³²Ipany icieng kitiyena nenge tonyio ongon kitiyena nenge ko golun.³³Inyia lotubare orumu ongon lobo tungani longon ko okorif na irohoi. Igore inyi to ogoro na ikwat ojo,³⁴“Aa Nyio iwak isi diho ohoi Yesu lo Nazaret? Lilotu isi keruno ohoi? Ahiyen nan isi, isi na Inyu lo Lobanga.³⁵Iryeng Yesu inyi ojo, “Tobuho! Torutu to ken nenge!” Na okorif ko borahino latungani kof ketemoni necieng fad ko rutuno to ken nenge ida opot ko lobo faji.³⁶Cio pili ko kipany itifiati kenite kunecieng ake ake. Nyio ene kitiyena? To golun ko twero iryenga inyi okorifi kuna irohoi orutu!³⁷layomit nenge ko kisararu iric na kof.³⁸Ongerhi Yesu lotubare ko loro kolo Saimon. Orumu komoni lo Saimon omwai onok ken noo. Oto icieng orihohi Yesu oijr olwak inyi.³⁹Olo Yesu ocumo diho inyi ko kiryenga nohun oto ko ngerihino noho inyi. Inyi ko wojuno deudeu icak kirwaa icieng.⁴⁰kolodoyoro kolong, iyauno cio diho Yesu kamwayak kuna lomwaiha mwaiwa gelegele. ofik inyi kana kenite kunecieng ko kitifurioro icieng.⁴¹Oto manyu, imura lodonyok to kenite kulo cio kuna iborengi igoritati ojo, “isi kito lo Lobanga.” Ati irieng inyi icieng ida

iruk icineng otenya tonyio oyeniti jimitan ara inyi kristo. Kiwanyi berien olo Yesu faji na ipolo.⁴²Orumu cio otahita inyi, ojo ofwonuni orumuni, otemi kitiho inyi loro ngerihino icieng.⁴³Ati ojo inyi, “owak nan atitim layomit na iji lo Okabue lo Lobanga many kangite kunakude tonyio tenya na lohicolunorihin nan inyi na.”⁴⁴Ati osodoro inyi kititima tenya lotubarihin kulo Judea.

5

¹Iobo far kolowoita Yesu kutuk lo nam lo Genezaret ko cio irit inyi oningoti tenya lo Lobanga,²odeu tigoli are kalele lo nam kuna logerihi kaniefak kulo kayam kuna lorumu ilala bwaihin kunecieng.³Ko kirwoho lobito tigol na lara lo Saimon ko rihohino inyi ojo ojir iyaru tigol iya namhatwa lobo gaa, oto itongohino itiyena cio to katua lo tigol.⁴Langun lokeru inyi tenya ko jimitan diho Saimon, “Yaru tigol faji na iluko ibirohi bwaihin kulo kayam.”⁵Inyiahahi Saimon inyi ojo, “Lahitok kitii ohoi karue mwaa oru ko lobo tohi lohiniefu, ati kalijo isi jii abirohi ca nan bwaihin.”⁶Langun litii icieng jii oto iniefuni kayam kuna iborengi many icak bwaihin cira.⁷Iwatu icieng kaletok kunecieng kulo nu tigol mito ojo ojir ofwonu olwak icieng ofwonuni itifuti tigoli are fad to kayam many omana tigoli loyoro katua lo nam.⁸Kolodeu Saimon Petero jii oto ko urohino to kunga ketemoni lo Yesu ko jimitan, “ilo ten diho nan Lahitok nan tungani kapalani!”⁹Tonyio inyi ko kaletok kunenge fad orumu ipanyiti borengojun lo kayam kuna liniefu icieng.¹⁰Jems ko Jon tee kulo Zebedi manyu kaletok kulo Saimon manyu orumu ipanyiti. Oto Yesu ko jimitan diho Saimon, “kebang kicaha tolefar iya ketemoni ira ca isi kaniefani lo cio.”¹¹Icieng ko kipihuno tigoli kunecieng tode kongerihinoti sangite fad ko kijijfita inyi.¹²Kolongon Yesu lobo kang, olotu lobo tungani na lokeru talulu ken fad, ojo inyi odeu Yesu ko urohino ketemoni nenge ofik komom kov ko kilelia diho inyi ojo, “Lahitok, kaliwak isi itweru isi kitinyujo nan.”¹³Ocule Yesu kana nenge ko tiro inyi ojo, “awak nan! Tonyu!” deudeu talulu ko rujon to ken lona tungani.¹⁴Oto Yesu ko ciha inyi ojo, “kerihohi lobo tungani ati ilo itotorohi ken nino diho kadwarani manyu icwara kikumi lafa locik Moses to kitinyujo nino ara saden diho icieng.”¹⁵Ati layomit lo ken nenge isarihi kof, tona ilulung lo cio ko fuonuno ningo tenya nenge ko kiyauno mwaita kunecieng kitifurioro.¹⁶Ati tihitik ingadarita Yesu fajihit kuna ipoloho kilifa.¹⁷Iobo far kalitiyena inyi, ofwonu parisihin ko katiyenak kulo cik to kangite pili kulo Galilea ko Judea ko Jerusalem itongoti inya. Manyu golun lo Lobanga ongon diho inyi lo kitifurioro mwai.¹⁸Ofwonu kude cio otingunoti tungani kangwalani to biris otemi rutorore kaji diho Yesu.¹⁹Kolo lanyu kikoi lo rutoro kaji icieng to ilulung, irwok icieng onga kwe lo kaji ko kiticuloroti inyi ketemoni lo Yesu.²⁰Kolodeu Yesu kiruk neiceng, ko jimitan diho kangwalani, “morte le lolauni kupalipali kunino.”²¹Parisihin ko katiyenak kulo cik ko kicaha kiiyo to tauro kuneicieng ojo, ngai lerok lomoro Lobanga? Ngai lotum launo kupal kalida ara Lobanga ake?²²Yesu ko yenun na kiiyo neicieng ko kitifia icieng ojo, “Nyio iyo ite kuna to tauro kuningi?”²³Ani lo tanga jimitan ; lolauni kupalipali kunino kode jimitan; towaju ilo?²⁴Ati ojir iyenare ite ijo ongon kito lo tungani ko golun lo laa kupal ten to kof... oto ojo iyo na kangwalani ahirihohi nan isi ajo towaju todumu biris nino ilo kang.”²⁵Deu deu to ketemoni neicieng, owoju inumu kigetit nenge ko loro kang omaja Lobanga.²⁶Ipny cio fad ko kicwarati maja diho Lobanga. Ifut icieng ko kwama many ojimi, “lohideu ohoi sangite kuna igoli ene far.”²⁷To kifwongi lo ne, olo Yesu odeu lobo tungani na lobara Levi katisofoni lo mocoro itongo iyo meja lo katisofok kulo mocoro. Ojo diho inyi, “kijif nan.”²⁸Levi ko wojuno ongerihi sangite fad ko ki jifita inyi.²⁹Levi ko loro fiha karama na hitok to Yesu oto ilulung nahitok lo katisofok kulo mucoro ko kuno kude cio ofwonu odahati ko icieng.³⁰Ati Farisihin kjo katiyenak kulo cik kuna longon ngati necieng ofwonu kimomodo diho jayona kunenge ojo, “nyio idaha ite manyu imata ko katisofok kulo mucoro ko kapalak?”³¹Inyiahahi Yesu icieng ojo, “ida ara cio kuna ijiri lowak daktari ati kamwayak.”³²Ida nan alotu kilolongo kanyujok ati kapalak ojir irwoti.³³Ojimi iyo inyi, “kalihitak kulo Jon ko kulo Parisihin ofaraniti kinga ko kilifa ati kunino osodoro daha ko mata.”³⁴Inyiahahi Yesu ojo, “Itweru welo kulo lateran faranun kinga kolorihe ilihitati ko inyi?”³⁵Ati olotu ca far na lodamarorihin lateran to kiji necieng; to kunu faritin ofaran mute icieng kinga.”³⁶Orihohi icieng ene kitisirani ojo, “Oru tungani lociru kyela ngejuk otadare oncore. Kalitii jii irumu inyi locir kyela ngejuk cie manyu nu kitadit ida ori ko na kyela oncore.”³⁷Manyu oru lobo tungani liturahita vino ngejuk iyo okodo oncore. Kalitii jii, otwaje ca vino ngejuk na okodo oncore oto ca okodo ko vino fad.³⁸Ipalaru ida, vino ngejuk ocam ijuhohini iyo okodo ngejuk.³⁹Manyu oru tungani na kolomat vino oncore orihe manyu owak ngejuk tonyio ojo inyi ojir oncore ilany.”

6

¹Tolobo sabit orumu Yesu olot ara katwa lo manatak, oto jayona kunenge ogesunitati ngamang onotati to kac kunecieng oningati.²Itifi kude Parisihin, “Nyio itiyi ite tohi na litidwara to sabit?”³Inyiahahi Yesu icieng ojo, “ida ite liken tohi lafa litii David afa kolonyia kinga inyi ko kalihitak kunenge?”⁴Orute inyi kaji lo Lobanga ko dumuno mugati kulo ketemoni lo Lobanga onyia tohi na locam to kadwarani keken ico manyu kalihitak kunenge.⁵Yesu ko jimitan diho icieng, “kito lo tungani lara lahito lo sabit.”⁶To sabit ari orute inyi lotubare orumu inyi itiyena, manyu ongon tungani ija na lowei kana iteten.⁷Parisihin ko katiyenak kulo cik orumu otahititi kikoi lo kidoro Yesu, tona iriria icieng inyi otoc lodeya kalitifurie inyi to sabit.⁸Ati orumu Yesu loyen tohi na libuha icieng ko rihohino na tungani iwei kana ojo, “towaju to woita ketemoni lo cio fad.” Inyi ko wojuno ko woita ija.⁹Yesu ko jimitan diho icieng, “ahitifi ite, ani locam to sabit; kitiyo jiran kode kitiyo rohojun, lwahuno warun kode kifadaru?”¹⁰Ongolo inyi ode icieng fad, oto ko jimitan diho na tungani, “todong kana nino.” Itii inyi jii, kana nenge ko jiran.¹¹Ati ilongo icieng noo icahi kigugumo tenya kiji necieng tohi na ngitii icieng ken lo Yesu.¹²Lobito far tokuna faritin, olo Yesu kai lo donge kilifa karwe mwaa diho Lobanga.¹³Kolowang kof ilolongu kalihitak kunenge diho inyi ko nyumuno tomon ko are kuna lofik inyi ara jayonaj kunenge.¹⁴Saimon (na litibarahini inyi ojo Petero), rece nenge Andru, Jems, Jon, Pilip, Batulmaio,¹⁵Matiu, Tomasj, Jems kito lo Alipeu, Saimon na orumu lilongoti ojo

Zilot,¹⁶Judas kito lo Jems ko Judas Iskariot na ca mute lara katoboni nenge.¹⁷Iculoro inyi ko icieng ko woita faji na ifete. Ilulung nahitok lo kajifitak kunenge orumu ongoni ko cio becek kuna iborengi kuna lofwonu to kof lo Judea fad, to Jerusalem ko todeco kulo Taya ko Sidon.¹⁸Kuna lofwonu ningo inyi ko fwonuno kitifurioro mwai kuneiccieng. Kuna liticana okorifi kuna irohori itifuriori.¹⁹Manyu cio fad otemi tiro inyi tonyio olotuno orumu golun to ken nenge itifurio icieng fad.²⁰Kolodeu kalihitak kunenge oto ojo, “Ingoni ko gum ite kuna likidahi tonyo ningi okabwe lo Lobanga.²¹Ingoni ko gum ite kuna likingaha jija tonyio kitimonei mute ite. Ingoni ko gum ite kuna licira jija, tonyio ikweni mute ite.²²Ingoni ite ko gum kolohiberu cio ite, kolohigelati ite kimoroti, manyu oberuni karana nino ojo orohoi to kito lo tungani.²³Itikwamati nafar manyu ifiritati to kwama tonyio obolo bahacic nino tokai, tonyio koditi lafa litii monyeri iyo kamocak inyi na.²⁴Ati kidak diho ite kabarak tonyio likeru ite rumuno warun na ijir.²⁵Kidak diho ite kuna limoneho jija, tonyio kinya mute kinga ite. Kidak diho ite kuna likwenita jija, tonyio itoyo mute ite ko kicira.²⁶Kidak diho ite kolohimaja cio ite, tonyio koditi lafa litiyore monyeri kamocak kuna italeri inyi na.”²⁷“Ati ahirihohi ite kuna lohiningo nan; imaru meroni nino manyu itiyo na ijir diho kuna lohiberu isi.²⁸Igatahi kuna lohifico isi, ilifa to kuna lohitigema isi.²⁹Kolohinang tungani isi makal ikajong , ibelohi manyu iteten. Koloruje tungani cati nino ketik inyi dumaru long.³⁰Icwara cio fad kuna lilifa diho isi manyu kolodume tungani tohi nino kelo kinyahita diho inyi.³¹Itiyo diho cio, iya nadi ngiwahare isi icieng itii diho isi.³²Kalimaru isi cio kuna lohimaru isi keken, kwama nyio ca ngirumu isi? Kileng kapalak imaruni kuna limaruni icieng.³³Manyu kolitiyo isi jiran diho kuna lojiri diho isi, kwama nyio ca ngirumu isi? Kileng kapalak itiyoti jii.³⁴Manyu kalitideno isi diho cio kuna liyen isi jimitan odum ca, kwama nyio ca ngirumu isi? Kileng kapalak itideno kapalak oyeniti jimita odumi ca fad.³⁵Ati imaru merok kunino itiyo na ijir diho icieng manyu itideno icieng ida ikodomo kidumi. Oto mute bahacic nino obolo, manyu ito ca ite ira tee kulo lona longon kai noo. Tonyio ojir inyi diho kamenak ko karohojak.³⁶Itiingon ko kisa iya na longonore apa ningi ko kisa.³⁷Kengot tenya diho kuna kude oto manyi ida kingotohini ite tenya, kengot tenya olanyu kuna kude oto manyu ida kingotohini ite tenya ki lanyu. Itolau kilauni manyu ca.³⁸Icwarata kicori manyu ca ite. Kitemit na ijir, na loruji, icihi, many ijuhuho ijuhohini ca bongi-bongi kuningi, tonyio to kitemit na litemare isi kitemihinorehin ca isi.³⁹Oto manyu inyi orihohi icieng ene kitisirani ojo, itweru kangodoni riho kangodoni? Ida icieng fad ofwo owuroro tula? ⁴⁰Ida ka kenani ilany katiyenani. Ati na lokeru kiken nenge fad, olotu ori ko katiyenani nenge.⁴¹Tonyio ideya isi ingarumiti to konyek lo rece nino ingerihi tul konyek nino? ⁴²Aja ngijo isi diho rece nino, rece ingohi odume ingarumiti to konyek nino ati isi token ida ideu rabocoti tona longon konyek nino? Isi kataleroni itemo re todume rabocoti to konyek nino ideyare bo otoc idumarore ngarumiti to konyek lo rece nino.⁴³Oru lobo ciani ijir longi ngak kuna irohori ida manyu ciani na irohohi ongi ngak kuna ijiri.⁴⁴Oyeniti ciani lobito lobito to ngak kunenge. Ida cio odia bule to ciani lo ngairati kode ngak kulo vino iyo curati.⁴⁵Tungani na ijir oduma sangite kuna ijiri kuna loricahi inyi tau nenge manyu tungani na irohohi oduma sangite kuna irohori kuna loricahi inyi tau nenge. Tonyio to kifut lo tau lo tungani otenya kutuk nenge.⁴⁶Nyio ilolongo ite nan ijo Lahitok, Lahitok ati ida iwak kitiyo tohi na lajo nan.⁴⁷Ahitotorohi ca koditi lo tungani na lolotu diho nan, oning tenyi tenyi kunei ofihahi tic.⁴⁸Ori inyi iya tungani na loduhu kaji, oto obok iluko lo fiha fotiri lo guri nenge iyo tabak. Kalitihu kare itang kifi na kaji ati ida itinienieneng na kaji tonyio oduho otoc.⁴⁹Ati na loning tenyi tenyi kulitole ida hati ofik iyo tic ori iya tungani na loduhohi kaji kof oru fotiri loguri. Kalitihu kare itang na kaji ouroro uroho na irohohi.

7

¹Langun lokerihi Yesu tenya kuno tenyi tenyi fad oning cio, orute inyi kapernaum.²Tija karwaani lo lobo lahitok lo asegere na limaru inyi bebe orumu omwai na lara kaweyani.³Oning ene asegere layomit lo Yesu ko cularu kude lohitwaha kulo Judaya diho inyi kilolonguno inyi ojir olotu itifurie karwaani nenge.⁴Kolofwonu iceng diho Yesu, ileliati bebe diho inyi, ojimi diho inyi, “ocam lerok rumuno lwaha nino,⁵tonyio imaru inyi kof niyang manyu kiduhohi ohoi lotubare”.⁶Tinya Yesu ko kiliharu ko icieng. Orumu inyi lonyiharu kaji, oculu na asegere morot kunenge kitirico inyi ojo diho inyi, “Lahitok ketigena ken, ida nan acam to isi rutuno kaji nei,⁷inyi lico nan manyu ake ake jimitan ida nan acam to lotuno diho isi. Ati torihu tenya oto ca karwaani nei ko jiran.⁸Tonyio nan token angon nan ko kuna lohilanyu nan, angon manyu ko asegeri kuna lalanyu nan. Arihohi nan ene ilo “olo orihohi nu ou” olotu. Ajo diho karwaani nei itiyo ene itii.⁹Koloning Yesu ene tenya, ipany bebe tona asegere. Gaolo diho ilulung kuna lijifita inyi, oto ojo, “ahirihohi ite ida nan larumu koditi lo kiruk na ibolo iya ene kileng to Isirael”.¹⁰kuna cio lo culuni ko itoro kaji orumahi nu karwaani lo na lahitok lofurie.¹¹Deu to kifwongi, olo Yesu lobo kang lobara Nain manyu jayona kunenge ko ilulung nahitok ilihe ko inyi.¹²Kolonyiharu lokoli lo na kang, (lobo tungani kaweyani orumu lo tingoroti iya oleng) iric ko cio otingita lobo kaweyani iyaroti oleng. Ara kaweyani kito lobito hilong lo lobo lafuserito. Manyu ilulung lo cio tona kang orumu ilihitati ko inyi.¹³Kolodeu Yesu inyi, olo tau nenge giho inyi, oto ojo, “kecira”.¹⁴kololo otir kitingit ka tingitak ko woita. Oto ojo, “kito lokilahaji, ajo nan diho isi towojul!”¹⁵Kaweyani ko wojuno icak tenya. Manyu Yesu ko kinyiahahino inyi diho ngotenge.¹⁶Ifuti icieng fad ko kipany manyu omaji Lobanga ojo, “loboto kamocani lahitok kiji niyang, lolotu Lobanga lwaha cio kunenge”.¹⁷Ene layomit lo Yesu ko kisarahino Judaia ko kofikofi fad.¹⁸Orihohi kalihitak kulo inyi kuno tenyi tenyi fad. Ilolungu inyi icieng are,¹⁹ocule icieng diho Yesu kitifia ojo itifiata itijo, “isi re lafa lojimi olotuno kode ojir ohoi kidodomo lobo ake?”²⁰Kologoru kuna cio diho Yesu, oto ojimi diho inyi, “kiculu Jon kabatisani ohoi diho isi kitifia jimitan, Isi re lafa lojimi ilotuno kode ojir ohoi kikodomo lobo tungani ake?”²¹Tona tik token, itifurie Yesu cio becek kuna lomwaiha mwaiha gele gele ko kuna longon ko okorifi kuna irohori ko ngaja konyeha kulo kangodok becek.²²Inyahahi inyi kuna ifahi kulo Jon ojo, “Itoite ifwo itorihohi Jon tohi na lideu ite ining manyu, lokwenyi kangodok, lolot kangurak, lonyuji kulo talulu, loningo katuhok, litiwaruni

kaweyak manyu layomit na ijir ititimati iyo kakidahak. ²³Ongon ko gum tungani na lida ouroro to tenya lo ken nei”.

²⁴“langun lofwo ifahi kulo Jon, icak Yesu tenya diho ilulung tenya lo ken lo Jon. “Nyio afa ifwo ite deya to kuny? Gerecati na lokuta iyoma? ²⁵Kalida ara ji ifwo afa ite deya nyio? Tungani na licefita kyelani kuna idwaruha? Oru cio kuna licefita kyelani kulo wel manyu ongoniti ara naijir itongoti Jerusalem. ²⁶Ati nyio afa ifwo ite deya? Kamocani? Ibo ahirihohi ite, manyu na lilany kamocani. ²⁷inyi ene lafa ligerohini ojo, Acule ca nan ifak nei ketemoni Nino, Na ca likukum kikoi nino Ketemoni nino, ²⁸ahirihohi ite, tokiji lo kuna lotomonu ngorwo, oru lobo lobolo ilany Jon, oto hati, na lisidi to Okabue lo Lobanga obolo ilany inyi.” ²⁹(cio fad kileng katisofok kulo mucoro koloningi tenya lo Yesu iniangiti jimitan obehi kikoi lo Lobanga tonyio libatis Jon icieng. ³⁰Ati Parisihin ko katiyenak kulo cik oberuni kikukuma lo Lobanga to icieng tonyio ida icieng iruk kibatisa lo Jon.) ³¹Ngatiririhini ba nan cio kulo ene kofiangiti ko nyio? Ori icieng iya nyio? ³²oriti iya tee kuna litongo faji lo cuk ilolongo kunu kuno ojo, Kikut ohoi omilere diho ite, Ida ite ikya; Kiwol diho ite wole lo tai Ida ite icira. ³³Tonyio olotu Jon Kabatisani ida odaha mugati manyu ida omata vino, ijo ite ongon inyi ko lodonyok. ³⁴Olotu kito lo tungani, odaha manyu omata, ito de ene kangatani ko karumani morte lo katisofok kulo mucoro ko kapalak. ³⁵Ati itotoruno manyu oboto genyun ara na ibir iyo tee kunenge. ³⁶Ilolonge lobo Parisini loro daha kalenge inyi ko loro kolo na Parisini itongohinoti daha. ³⁷Koloning lobo ngorwani lorohoi warun nenge tona faji ojo ongon Yesu kolo na Parisini, iyauno inyi kutuba lo ngoroni na iur. ³⁸Ojo inyi owoita to korwong nenge icira icak inyi kiticora kejuha kunenge to kifi kulo konyeha kunenge ofie to fofi kulo kue imaruk kejuha kunenge otwe to na ngoroni iur. ³⁹Kolodeu na Parisini lilolongu inyi jio, oto ibak to tau nenge ojo, “ngara elerok kamocani ngoyen jimitan ngai lohitiro inyi ko ani koditi lo ngorwani ara inyi, jimitan ara inyi kapalani.” ⁴⁰inyiahahi Yesu inyi ojo, “Saimon angon nan ko lobo tohi lawak nan rihohino isi.” Ojo inyi, “kirihohi nan katiyenani!” ⁴¹Ojo Yesu, “ongon afa kude cio are ko den lo robia kulo lobo kabarani, iden lobito robia mia miet, lobito keek miet. ⁴²Olanyu duma lo mongiyio icieng fad. Lerok ko kibalihino mongiyohin kunecieng fad. Ani to kiji lo kuna cio ca limaru nu Lahitok ilany? ⁴³inyahahi Saimon ojo, “Ojir ara na lobolo mongiyio nenge.” Ojo Yesu, “ingot isi obehi.” ⁴⁴Oto ko kibelo diho na ngorwani ko jimitan diho Saimon, “ideu isi ene ngoruani? Alotu nan kalilo, ida isi kico nan kifi kulo kejuha ati iticor inyi kejuha kunei to kifi kulo konyeha kunenge manyu ofie to fofi kunenge. ⁴⁵Ida isi kimaruk nan ati ene ngoruani many to lotuno ida liticung kimaruha kejuha kunei. ⁴⁶ida isi itwe kue nei to ngoroni ati ene ngoruani ijuhohi ngoroni kejuha kunei. ⁴⁷inyi na ahirihohi na isi kuna palipali kunenge iborengi lolauni imaru inyi noo ojo inyi na lolauni kude kuting isidi kimaruno nenge.” ⁴⁸Oto Yesu ojo diho na ngorwani, “Lolauni kpalipali kunino.” ⁴⁹icak kulakude welo tenya kiji necieng akeake, “Ngai ene lola ko kpalipali?” ⁵⁰Ojo Yesu diho na ngorwani, “Lohilwahu kiruk nino isi ilo to kisiliban.”

8

¹To kifwongi ilor Yesu kangite fad ititima layomit na ijir lo okabwe lo Lobanga, ongon orumu inyi ara lobito ko kuna jayona kunenge tomon ko are, ²ko ngorwo kude kuna lifuk inyi lodonyok to kenite kuneicieng ko mwaita; Meri (na lojimi Magdalena) na lifuhari lodonyok mietare to ken nenge, ³Joana ngorwani lo Kuza, kalanyunoni lo kaji lo Erod; Susana ko kaletok becek. Kuno ngorwo orumu olwahati icieng to sangite kulo kajihit kuneicieng. ⁴Kolotubuno ilulung nahitok ko cio ofwonuno diho Yesu to kangite ko kangite orihohi inyi icieng ene kitisirani; ⁵“Olo karemoni yaa kinyemo mana nenge. Kolo yaa inyi kinyemo, odohi kude kikoi onyoni manyu inume kweny. ⁶Odohi kude morutore ojo obuju, ocure kolong tonyio oru kof. ⁷Odohi kinyemo kude kikware ofwonu kikwa ifuhe icieng ida ongi. ⁸Kuna kude kinyemo odohi iyo kof na ijir, obuju oboroho ongiju kakeny miya lo kulafa loihini”. Kolokeru inyi tenya, ko jimitan, “Na longon ko kiyoha ingohi toning”. ⁹Itifi jayina kunenge inyi fotiri lone kitisirani. ¹⁰Ojo inyi, “genyun lo imonit lo okabwe lo kai icori diho ite, ojo diho kunakude cio, atenya nan to kitisirani ojir. ¹¹Fotiri lo ene kitisirani ene. Kinyemoti inyi tenya lo Lobanga, ¹²kuna lo dohi kikoi icieng kuno loning ati olotu sitan odume tenya to taulo kuneicieng. Ojir ida iruhiti ojir olwaharu. ¹³Kuna to morutore icieng kuna lifotu tenya to kwama koloningiti ati oru kereda kuneicieng. Iruk icieng to kude faritin kuting ati kolo goru faritin kulo tema ouroroti. ¹⁴Kinyemo kuna lodohi kikware ori iya kuna loning ati kolofwo icieng ifuhe kibuha lone warun, bara ko sangite becek ida dong icieng ongi. ¹⁵Ati kinyemo kulo kof na ijir owoita to cio kuna ijiri taulo kuna loning tenya oricahi ko to ricahino ongiju ngamang. ¹⁶Oru tungani li nwahahi lomo ilutohi moti kode ofik fotiri lo lagere. Ofik inyi lotedore nenge ojir cio kuna lorutu kaji odeya wangun. ¹⁷Tonyio oru lobo tohi liduha na mute lida itibotuni kode imuhu ida mute ongajuni kode oyeniti. ¹⁸Tona toric otoc koditi na liningore isi. Na lotehita, osodohini ojo na lo rujore kokileng lobo tohi libuha inyi ojo atehita orujori mute diho inyi”. ¹⁹Oto ngoto Yesu ko recera kunenge ofwonu deya inyi, ati ida icieng itweru nyiharu diho inyi to ilulung. ²⁰Orihohi lobo tungani inyi ojo, oho iyang nino ko recera kunino kuna lowoitati sita kiwahiti deya isi. ²¹Inyiahahi inyi ojo, “Iyang nei ko recera kunei cio kuna loning tenya lo Lobanga ofihahini tic”. ²²Lobo far, ojo Yesu diho jayona kunenge, “ngatirange iya nu tode lo nam”. Oto icieng ko kirwoho tigol icahi lotita. ²³Kolifeita tigol ogetoro inyi. kiyoma na hitok ko kiposa nam ifuta tigol to kifi owak diloro katwa lo nam, lodeya icieng wei tang. ²⁴Ofwo jayona itikwenyu inyi ojo, “Lahitok, Lahitok, kidiloro nam ohoi”. Owoju inyi ko kiryenga kiyoma ko kifi kuna litiwoju kiyoma, kiyoma ko woita, nam ko riejun tii. ²⁵Itifi inyi jayona kunenge ojo, “Aji ongon kiruk ningi?” oro “Tani kiruk ningi?” [use one of these question]. To bangun ko kipany itifiaru icieng ake ake ojo, “ngai ene?” Lirienga kiyoma ko nam fad oningo inyi. ²⁶Ikwangaru icieng iya ngati lo Gerasens, na longon tode lo nam lo ngati lo Galilea. ²⁷kolorang Yesu tode, olotu lobo tungani lo daha lodonyok itiric inyi. to karihini becek ida ene tungani licef kyela kode litong kaji ati itongo inyi faji lo kwecerehin. ²⁸Kolodeu inyi Yesu, ilulu inyi ko urohino kejuha kunenge, igore to ogoro na ikwat ojo, “nyio iwak isi diho nan Yesu kito lo Lobanga na longon kai noo? Alelia nan diho isi kehitigem nan!” ²⁹tonyio orumu Yesu ocik

lodonyok lo rutuno to ken lo na tungani. Kakeny becek lolanyu inyi cio kokileng ngotori to nyororo kac ko kejuha manyu iririati, lodung inyi nyororo manyu olorita fajihit kuna ilomaha ko cio.³⁰ Itifi Yesu inyi ojo, “karana nino ngai?” Inyiahahi inyi ojo, “Lijon” tonyio lofwo lodonyok becek ken nenge.³¹ Ilesia lodonyok diho Yesu kakeny ojo kefuhe icieng katwa lo abis tula.³² Iborohi olohoi orumu odahati gum lo donge. Ilifa lodonyok Yesu ojo ojir kilahi hati icieng kifwo katwa lo iborohi, inyi ko lahahino icieng.³³ Kolorutu lodonyok to ken lo na tungani, ko rutohinoti iyo iborohi, oto iborohi kuna fad ko coraru to lofias katwa lo nam okeroroti.³⁴ Kolodeu katibalak kulo iborohi tohi na litihiho, ko kifejaroti iya kang ko kangite kuna longon na kof,³⁵ oto cio ko fwo deya tohi na litihiho, kolofwonu icieng diho Yesu, ofwonu orumuni la tungani lorutu lodonyok to ken itongo kejuha kulo Yesu iciefita kyela manyu owat kwee oto icieng ko bangun.³⁶ Orihoi kadunok cio koditi na lojirarore na tungani ko lodonyok.³⁷ Tinya cio kulo kof lo Geresens fad ko rihohinoti Yesu ojo ojir olo ongerihi kof neicieng tonyio obolo bangun na linief icieng. Inyi ko kirwoho tigol ko lotita.³⁸ Lerok lorutu lodonyok to ken, ilelia diho Yesu ojo ojir kilik ko inyi ati inyiahe Yesu inyi ojo,³⁹ “Toite kang ilo irihohi kalingi tohi na litii Lobanga to isi”. Tinya na tungani koloro rihohino cio to kang fad tohi na litii Yesu to inyi.⁴⁰ Tinya koloitu Yesu, itiric ilulung inyi tonyio orumu icieng fad itilati inyi.⁴¹ Oto lobo tungani lobara Yairo, kalanyunoni lo lotubare ko lotuno urohino kejuha kulo Yesu, ilelia diho inyi ojo ojir olotu kaji nenge⁴² tonyio kito nenge lobito keken karioni na lara karihin kunenge tomon ko are ongon weyaru. Kololoro Yesu omana ilulung kidonyoro inyi.⁴³ Manyu ongon ngorwani ija na lomwai iyafaf karihin tomon ko are ati oru tungani na ngotum kitifurioro inyi.⁴⁴ Oliebuno inyi to kifongi lo Yesu ko tiro kutuk lo kyela nenge, deu deu okoto to ken nenge ko woita.⁴⁵ Itifi Yesu ilulung ojo, “Ngai lohiti nan?” Kolopek cio fad ojo Petero, “Lahitok ifuda cio manyu iriesati ken nino”.⁴⁶ Ati ojo Yesu, “lohiti lobo tungani nan; ayen nan jimitan lolo golun to ken nei.”⁴⁷ Tona kolode dong na ngorwani jimitan ida inyi atweru rijoro, olotu ihihiruno ko urohino kejuha kulo Yesu. To ketemoni lo cio fad, ko rihohino Yesu tohi na latirore inyi inyi manyu ofuriorore inyi deu deu.⁴⁸ Oto ko jimitan diho inyi, “Kito, lohitifurie kiruk nino isi, ilo to kisiliban”.⁴⁹ Orihe Yesu otenya, olotu lobo tungani to kolo Yairo, kalanyunoni lo lotubare, ko rihohino inyi ojo, “lowei kito nino, kerihe iyeyela katiyenani”.⁵⁰ Koloning Yesu ji oto ojo diho Yairo, “kebang, iruhu ja isi keken oto ca inyi ko furioro”.⁵¹ Kolo goru inyi kolo Yairo, ida inyi iruk lobo tungani kiliharu ko inyi ake ko Petero, ko Jems ko Jon ko monye ko ngoto kito.⁵² Oto hati cio fad orumu icirati inyi. ojo Yesu diho icieng, “iticungoti kicira. Ida inyi owei ati ogetoro”.⁵³ Okwenitare icieng inyi to yenun jimitan lowei kito.⁵⁴ Ati inief inyi kito tokana ko jimitan, “kito nei towaju kai!”⁵⁵ Oyitu okorif nenge ko wojuno deu deu. Yesu ko rihohino icieng ojo ojir icori tohi lo daha.⁵⁶ Ipany katomonok kunenge noo ati ocik inyi icieng ojo ojir ida orihohini lobo tungani tohi na litihiho.

9

¹Kalilolongu Yesu jayona kunenge tomon ko are, oto icio icieng twero ko golun lo kifuhita lodonyok fad ko lo kitifurioro mwaita,² manyu itifahe icieng to fwo kitifurioro mwaita ko kititima okabwe lo Lobanga.³ Orihoi icieng ojo, “keyaru lobo yohi ene owele, oru iluk, oru ogogor, oru mugati, oru robia, oru kirwata lo kyelani.” Kaji na lirute ite itongoti inya manyu ingerihi na kang.⁴ Kalida cio kifotu ite idafuhoto fur to kejuha kuningi kalingierihino ite kang neicieng ara saden diho icieng”.⁵ Oto icieng ofwo kangite to kangite ititimati tenya lo Lobanga ko kitifurio cio fajihit fad.⁶ Oto Erod oning kuna sangite litihiho fad. Oto itingaihi inyi tonyio orumu kude ojo lowaru Jon kabatisani,⁸ ojo kude Elia loitu orihe kude ojo lobito iyo kamocak kulafa berien lowaru.⁹ Ati ojo Erod, angute afa nan kwe lo Jon, ngai hati ene laningo nan itiyi kuno sangite? Oto inyi otahita deya Yesu.¹⁰ Koloitu iayona, orihohi icieng Yesu sangite fad kuna litii icieng. Inyi ko dumuno icieng ilihe ko inyi, ingadari lobo kang lojimi Betsaida.¹¹ Ati oning ilulung loro nenge ija ko kijifaroti inyi. ifotu inyi icieng manyu ititim diho icieng tenya lo okabwe lo Lobanga manyi itifurie kuna lotahita kitifurioro.¹² Langun lobolo kurou, ofwonu kuna tomon ko are ojo diho inyi, “tolahahi cio ofwo ojir ofwori kangite kuna longoni ene ofwori inyangi sangite kulo daha ko logetorihin tonyio kingoni faji na ipolo.¹³ Inyiahahi inyi icieng ojo, “icwarata icieng tohi lo daha”. Inyiahahi icieng ojo, “kingoni ene ko mugatihin miet ko kayam are- na lowak ojo ngohifwo kinyianga daha to kuno cio ilulung”.¹⁴ (otum cio rei alif miet kuna lo ongoni) ati ojo inyi diho jayona kunenge, “ititongohiti icieng kof to keek miet tabani fad”.¹⁵ itii jayona jii itongohino cio fad kof.¹⁶ Dumuno kuna mugatihin miet ko kayam are, ode iya kai, icio kwama ko ki bebenya icieng ko ki cwara jayona kunenge ico cio,¹⁷ onyia icieng fad imoneho oto jayona itutufu otonge aduhuhin tomon ko are.¹⁸ Tolobo afa kalilifa Yesu to tik ongon ko jayona kunenge itifi inyi icieng ojo, “ojo re ilulung ojo nan ngai?”¹⁹ Inyiahahi icieng ojo, “ojo kude Jon kabatisani kude ojo Elia orihe manyu kude ojo lobito to kiji lo kamocak kulafa berien lowaru”.²⁰ Itifi inyi icieng ojo, “adi ite? Ijo ite nan ngai?” inyiahahi Petero ojo, “kristo lo Lobanga”.²¹ Ocik Yesu icieng rik rik ojo ojir ida orihohini ene tenya iyo lobo tungani.²² Manyu ojo, “orumu ca kito lo tungani kidak nahitok manyu oheru lohithaha, kadwarak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik inyi manyu ifadari ca inyi ati to far lo uni owaru”.²³ Oto ko jimitan diho icieng fad, “kolohijifu lobo tungani nan, ojir oheru ken nenge manyu oting kuruce nenge faritin fad kijif nan,”²⁴ tonyio na loric warun nenge itiri ati na litiri warun nenge to nan oric ca.²⁵ Nyio jiran ngorumu tungani kolodumu ene kof fad ara nenge oto hati itiri kode ijuhe warun nenge?²⁶ Kolodaha riri tungani to nan kode to tenya nitole onyia manyu mute iriri kito lo tungani kololotu to deyo nenge ko deyo lo apa nenge ko lo malaikahin kuna inyuji.²⁷ Ahirihohi ite tenya lo dede, kude kuna lowoita ene ida ca imang wei orihe ida lodeuni okabwe lo Lobanga.²⁸ Koloring faritin mietauni langun loteny Yesu kuna tenyi tenyi, iyaru inyi Petero, Jems, ko Jon ko inyi ko loro donge kilifa.²⁹ Kalilifa inyi, ibeloro komom nenge, ko kyelani kunenge ko kwerun iya hila.³⁰ Cio are Moses ko Elia,³¹ ko boto iyo deyo lo nyujon otenyati ko Yesu. Otenyati to lotita nenge na lo lelek itiihino to Jerusalem.³² Petero ko kaletok kunenge orumu ilurati ati langun lokwenyuni, odeu icieng deyo nenge ko kuna cio are owoitati ko inyi.³³ Ojo lofwo kuno cio longerihinoti Yesu, ojo Petero diho inyi Lahitok ojir diho

ohoi ki tongo ene. Ngatiduhohiti tuguno uni ene lobito nino, lobito lo Moses ko lobito lo Elia (ida manyu kileng inyi oyen tohi na lotenya inyi).³⁴ Kolorihe inyi otenya, idis ko lotuno imuhe icieng oto icieng obangi kolongon icieng idis hatwa.³⁵ Ojo ogoro to katwa lo idis, “kito nitole ene na lanyumu nan. Itining inyi”.³⁶ Kolokeru ene ogoro tenya orumuni Yesu lotong ake. Oricahi kuna jayona na tenya taulo kuneiceng ida orihohini lobo tungani to kuna faritin tohi na lodeu icieng.³⁷ Kiwanyi nenge kaliculunoti to donge, itiric ilulung na hitok inyi.³⁸ Ilolongo lobo tungani to kiji lo ilulung “katiyenani alelia nan diho isi tolwak kito nei ara lobito hilong,³⁹ iniefunita okorif inyi oruny kiluluo iti goliorita inyi many ifurita lohapyok to kutuk. Ida owak ngerihino inyi manyu ifadaru inyi aleliahi nan jayona kunino ojir ifuhe na okorif ati ida icieng itweru”.⁴⁰ Inyiahahi Yesu inyi ojo.”⁴¹ “Ofiangiti na lipalaru ko na loru kiruk, many anu ca nan kitongo ko ite manyu ahidik ite? Iyauno kito nino ene”.⁴² Kileng orihe kito na ongon lotuno, ibirohi lodonyok inyi kof ko kitigolioro. Ati irieng Yesu lodonyok itifurie kito ko kicwara inyi diho monye.⁴³ Ati ipany icieng fad bolojun lo Lobanga. Kolorihe cio ipany kuna litiyo Yesu, ojo inyi diho jayona kunge, “itoning otoc tohi na laloro nan rihohino ite; ofworoti ki tobohino kito lo tungani kac kulo cio”.⁴⁵ Ati ida icieng inyang fotiri lo ne tenya, iduharu diho icieng, ida icieng oyenare manyu obang icieng kitifia inyi.⁴⁶ Iciak peha kiji lo jayonak kulo Yesu lo jimitan ani to kiji neicieng lobolo ilany.⁴⁷ Oyen Yesu kigigilo neicieng berien ko dumuno kito nasidi itiwotahi to mari nenge⁴⁸ ko jimitan hati diho icieng, “tungani na lifotu ene kito sidi to karana nei, kifotu nan manyu tungani na lohifotu nan, ifotu inyi na lohiculu nan. Tonyio inyi na sidi noo tokiji ningi inyi na lobolo ogal”.⁴⁹ Ojo Jon, “lahitok kideu ohoi lobo tungani ifuhita lodonyok to karana nino, kitem ohoi kitiho inyi tonyio ida inyi ara lobito to kiji niyang.”⁵⁰ Ojo Yesu, “ketik inyi tonyio na lida kitiremo ite ara ningi”.⁵¹ Kolonyihu faritin diho inyi kulo loro kai, icak Yesu lotita iya Jerusalem.⁵² Inyi ko cularu ifak kunge ketemoni lobo kang lo Samaria ojo ojir ikukumahini sangite to inyi.⁵³ Ati oheru cio kulo na kang kifotuno inyi tonyio oloro inyi iya Jerusalem.⁵⁴ Kolodeu jayona Jems ko Jon ji itifi inyi ojo, “Lahitok iwak isi ohoi kilolongu kima to kai ojir okeru icieng?”⁵⁵ Ati ibelo Yesu irieng icieng,⁵⁶ kofworoti lobo kang ake.⁵⁷ Kololot icieng to kikoi, ojo lobo tungani diho inyi, “ahijif ca nan isi fajihit fad kuna liloro isi”.⁵⁸ Inyiahahi Yesu ojo, “ongon lobeyohi ko ococi manyu ongo kweny kulo kai ko kajihit ati oru kito lo tungani ko faji na ngitigetihi kwe”.⁵⁹ Ojo inyi diho lobo tungani, “kijif nan”. Ati inyahahi na tungani inyi ojo, “Lahitok ingohire alo amuk apa nei”.⁶⁰ Ojo Yesu diho inyi, “Ingohi kaweyak to nuk kaweyak kuneicieng ake ati ilo isi kititima tenya lo okabwe lo Lobanga”.⁶¹ Ari ojo manyu lobo, “Ahijif ca nan isi lahitok ati ingohi re alo acik cio kunitole”.⁶² Inyahahi Yesu ojo, “oru lobo tungani lofik kana iyo kebu orihe ongolo kifongi locam kitiyo diho okabwe lo Lobanga”.

10

¹To kifwongi, onyumu Lahitok cio keek mietare ko ara ko kitifaha icieng tare tare ketemoni nenge iyo kangite kuna lowak inyi loro,² orihohi icieng ojo, “Obolo mana oto ikuting kadengok. Ilifata lahitok lo mana ojir oculahi kadengok mana nenge.”³ Ifwo ahiculahi nan ite iya tee kulo kera kiji lo lowohoho.⁴ Keyaru ogogr kode robia kode kamuha manyu ke fony lobotungani to kikoi.⁵ Kalirute lobo kaji itemo re itijo kisiliban tongon ene kaji,⁶ kolongon tungani lo kisiliban ija imuk ca kisiliban inyi koloru ibelo ca diho ite.⁷ Itongoti na kaji idaha komata tohi na lohicori ite tonyio ocam katiyoni lo bahacic kelorita to kajihit.⁸ Kalirute ite kang ki fotuni ite, itonya tohi na lofih ketemoni⁹ ningi itifuriete kamwayak kuna longon ija, manyu iti rihohi icieng iti jo, “Lonyiha okabwe lo Lobanga diho ite”.¹⁰ Ati kalirute ite kang ida kifotuni ite, ifwo kikohin kuneicieng itijo,¹¹ kileng fur lo kang ningi na lo furihi kejuha kuniyang kifeyi ohoi diho ite ati itoyen ene, “Lonyihu okabwe lo Lobanga”.¹² Ahirihohi ite omayak mute kidak lo sodom ilany lona kang.¹³ Kidak iyo isi Korazin! Kdak iyo isi Betsaida! Tonyio ngara iti kuna tanguhin liti katwa nino Taya ko Sidon ji icieng lirwo many afa, iciefi kyelani kulo tai manyu itongoti lokuroni.¹⁴ Omayak mute kidak lo Taya ko Sidon far lo ngoto lo tenya ilany kidak nino.¹⁵ Ko isi kapernaum kitingi ca isi many kai? Oru ilo ca isi tula na iluko.¹⁶ Na kohining ite kining nan. Na lohiberu ite kiberu nan ati na lohiberu nan oheru inyi na lohiculahi nan”.¹⁷ Oyitu kuna keek mietare ko are to kwama manyu ojimi, “Lahitok kileng lodonyohi kiningo ohoi to karana nino”.¹⁸ Inyiahahi inyi ojo, “Adeu nan sitan ouruno iya hila to kai.”¹⁹ Lahicio nan ite twero lo nyona munuok ko lokidokorohin ko lanyuno golun fad lo meroni oru ca lobotohi lohinya ite.²⁰ Otohato kekwama ijo kiningo okorifi ite ati ito kwamati tonyio ligero karaneco kuniing idi kai.”²¹ To na tik na lifutare Yesu ko kwama to okorif na inyu ko jimitan, “Ahimaja nan isi apa Lahitok lo kai ko kof tonyio liduhe isi kuno sangite diho kagenyak ko kakenak manyu itotoru icieng diho tee kuna sidiha. Ibo apa tonyio ara ene kwama nino.”²² Sangite fad lohicorihi apa nei nan. Oru lobo tungani loyen kito, monye ake. Manyu oru lobo tungani loyen Apa ati kito ake ko kuna lowak kito itotorohino inyi”.²³ Tinya ko kibelo diho jayona kunge ko rihohino icieng lo lit ojo, “Ongon ko gum konyeha kuna lodeya tohi na lideya ite,²⁴ tonyio ahirihohi ite ajo kamocak kuna iborengi ko kabuno owahiti orumu deya sangite kuna lideya ite ati ida odeuni”.²⁵ To lobo far lobo kayenani lo cik ko wojuno tema Yesu. Ojo diho inyi, “katiyenani, nyio ngatii nan arumunore warun na isio?”²⁶ Inyiahahi Yesu inyi ojo, “nyio ligero iyo cik? Iken isi aja?”²⁷ Inyiahahi inyi ojo, “imaru lahitok lobanga nino to tau nino fad, to warun nino fad, to golun nino fad manyu to kibuha nino fad manyu imaru loriehat nino iya ken nino.”²⁸ Ifotu Yesu ojo, “Inyahu isi ara na ibir. Itiyo ji ito ca iwar”.²⁹ Ati owak inyi kitibira ken nenge, oto itifi Yesu ojo, “ngai loriehat nei?”³⁰ Lo kinyahahino ojo Yesu, “oloro afa lobo tungani to Jerusalem iya Jeriko, ourohino inyi kac kulo kabelak. Oto ko pucaroti kyelani kunge olumi ko ngerihinoti lomana weyaru.”³¹ Oloro manyu lobo kadwarani ara na kikoi bito ojo olotu orumahi na tungani ko geraru ara kalele.³² Levini manyu ji ojo ogoru na faji ko geraru ara kalele ongerihi na tungani.³³ Ati Samariani kololotu orumu na tungani inief kisa inyi.³⁴ Olo diho inyi obubur korongan kunge kolokeru kijuhohino ngoroni ko vino, kotingohino na tungani kai lo sigiria nenge. Iyaru inyi lohitimwayare olwak inyi.³⁵ Kiwanyi nenge ko dumuno robia are ko kicwara monye lo na faji ko ciha ojo “itimwaya inyi manyu kalaitu nan ahidumahi ca isi kologal

kude robia”.³⁶ Ani diho kuna cio itam isi ijo ara loriehat lona tungani lolum kabelak?”³⁷ Inyiahahi kayenani lo cik ojo, “na linief kisa diho inyi”. inyiahahi Yesu ojo, “ilo itiyo iya na”.³⁸ Kololot Yesu ko jayona kunenge ofwonuni lobo kang na lorumu inyi lobo ngorwani lobara Marta ifotu icieng kalenge.³⁹ Ongon inyi ko kanece lobo lobara Meri na litongo kejuha kulo lahitok oningo tohi na lotenya inyi.⁴⁰ Ati Marta dong obolojohi tic lo kikukuma sangite. Inyi ko lotuno diho Yesu ojo, “Lahitok ida isi ideu jimitan lohilahe kanece nei nan tic fad ake? Torihohi inyi olotu kilwak nan!”⁴¹ Inyiahahi Lahitok inyi ojo, “Marta iudo isi manyu ilongojita to sangite becek,⁴² ati lobito tohi keken owahiti. Lonyumu Meri tohi na lojir ilany manyu ida mute odumari diho inyi.

11

¹Lobo far ilifa Yesu tolobo faji. Langun lokeru inyi ojo jayona nenge lobito diho inyi, “Lahitok kitiyen ohoi kilifa iya na litiyenare Jon jayona kunenge”.² Ojo inyi diho icieng, “kalilifa itijo; Apa Karana nino obangiti Okabwe nino olotu.”³ Kicio ohoi to faritin daha niyang lo tik tik. ⁴ Kilau ohoi kipali pali kuniyang Tonyio kilau manyu ohoi kuna lipal diho ohoi Manyu kehirihoro ohoi diho lab.””⁵ Oto ojo diho icieng, “Adi ba gongan lobo to kiji ningi ko morte, oto hati olo diho inyi tuk lo karwe ojo, morte kikurohi nan mugatihin uni, ⁶ tonyio lobo morte nei lolotu diho nan oru tohi na ngaco nan diho inyi. ⁷ Oto nu longon kaji ifotu ojo, “kehiticana nan. Ligiena agwala li punga manyu tee kunei lohingon ko nan logetore ida nan atweru wojuno ahicio isi lobo tohi. ⁸ Ahirihohi kileng ngida owoju icio inyi lobo tohi tarahun morte nenge ati to kingere lo lerok, owoju ca iciorihini inyi sangite fad kuna lowak inyi. ⁹ Tona ajo nan diho ite itifia kicori ca, totak irumu ca, itotoho kingajihini ca isi agwala. ¹⁰ Tonyio tungani fad na litifia icori, inyi na lotahita orumahi ko diho inyi na litotoho ongajihini agwala. ¹¹ Ngai to kiji ningi apaico, kalilifia kito nino kayamiti icorihini muni? ¹² Kode kali tifia katarati icorihini lokidokoro? ¹³ Adiha ite kileng lirohori kaliyen kicwara tee kuningi sangite kuna ijiri, many baya ca Apa ningi na longon kai icio okorif na Inyu diho cio kuna litifia inyi?”¹⁴ Ifuhita orumu Yesu lobo lodonyohiti lida otenya. Kolo lo na lodonyohiti na lotungani lorumu lida otenya ko tenya oto ilulung ipany. ¹⁵ Ati ojo kude, “to Belzebub lahitok lo lodonyok ifuhita inyi lodonyok”. ¹⁶ Kude otema inyi to kitifia kitotorita to kai. ¹⁷ Yesu ko yenun kibuha neicieng ko jimitan diho icieng, “lobo kabwe na li kokor ken orem ake ake ouroro, manyu kaji na lokokora ouroro. ¹⁸ Kolokokora sitan ake otum inyi owoita aja? Ajo nan ji tonyio ijo ite afuhita nan lodonyok to Belzebub. ¹⁹ Kalafuhita nan lodonyok to Belzebub ifuhita hati kajifitak kuningi to ngai? Inyi jimitan ara mute icieng kangotok kulo tenya kweci kuningi. ²⁰ Ati kalafuhita nan lodonyok to kafele lo Lobanga, inyi jimitan lolotu okabwe lo lobanga diho ite. ²¹ Kalikura tungani ka goloni kalenge otehita sangita kiremita kunenge inyi jimitan otuba sangite kunenge. ²² Ati kololotu lobo lilany golun nenge inyi odume ko kuladi kiremita kunenge ligeno inyi ojo kilwak cia inyi ko sangite dot to kalenge. ²³ Tungani na lida kingon ko nan, kiberu nan manyu na lida kitutuba ko nan, ara katisarani. ²⁴ Kolorutu okorif na irohohi to ken lo tungani, olo ilor fajihit kuna itowi otak lohioyomare ida orumu. Oto ojo, “aite ca lafa kaji langerihini nan” ²⁵ kololotu orumu kaji ofiaru onyu ikukumahino. ²⁶ Oto ko itoro olo iyauno okorifi kuna kude mietare kuna irohori ilany inyi ko rutoroti kitongo ija. Oto warun tona tungani ko rohojun ilany lafa lo ketemoni.”²⁷ Kolo tenya Yesu kuno tenyi tenyi, lobo ngorwani to katwa lo ilulung ko jimitan, “ongon gum diho iyang na lohito monu isi kitinak manyu”. ²⁸ Inyiahahi Yesu inyi ojo, “ati ongon ko gum cio kuna loningo tenya lo Lobanga manyu itiyorihin”.²⁹ Kolo sodo ilulung ojo Yesu, “Ene kofiangiti irohohi. Itifia diho nan kitotorita lo tangu, ati oru ca lobo liciori icieng maak kalara kitotorita lo Jona. ³⁰ Tonyio iya lafa lorahare Jona kitotorita diho cio kulo Nineve ara manyu ca kito lo tungani kitotorit diho ene kofiangiti. ³¹ Lafa kabu ngorwani lolotu to ngati lo orof owoita mute lokiho ko ene kofiangiti ongotohi icieng tenya tonyio olotu afa inyi many to lohicungi lo kof ningo genyun lo Solomon, manyu jija ongon na lilany Solomon ene. ³² Owoju mute cio kulo Nineve owoita ko ene kofiangiti ongotohi icieng tenya to lokiho tonyio irwo afa icieng kolonigi tenya lo Jona. Manyu jija ongon na lilany Jona ene. ³³ Oru tungani linwahahi lomo ofik faji na liduha kode imuk to ilebu. Ati ofik inyi lotedore nenge ojir cio kuna lorutuno kaji odeu wangun. ³⁴ Ara konyek lomo lo ken nino. Kolojiri konyeha kunino ken nino manyu fad ko wangun. Ati kolorohoi konyeha kunino ken nino manyu fad ko ngonun iyo kimuyuk. ³⁵ Kocio bo wangun na longon diho isi ara lokimuyuk. ³⁶ Inyi na, kalifut ken nino fad ko wangun oru lobo faji lomutok, oto ca fad owang iya na nginwahare wangun lo lomo ken nino. ³⁷ Langun lokeru Yesu tenya ilolonge lobo Parisini inyi kalenge daha ko inyi, oto inyi ko loro olo itongohino meja. ³⁸ Ati odeu parisini jimitan ida Yesu ilal kac orihe ida liak daha oto inyi ipany noo. ³⁹ Tinya ojo lahitok diho inyi, “jija ite Parisihin ilala ite oleng lo kubayahin ko sahani ati katwa ifut ite ko kingaru ko rohojun. ⁴⁰ Ite cio kuna idataruha! Ida afa inyi na likukum oleng ikukum ko katwa fad? ⁴¹ Ati icwarata tohi na longon katwa diho kakidahak oto ca sangite fad ko nyujon diho isi. ⁴² Kidak diho ite Parisihin tonyio icorita ite Lobanga lobito lo tomon lo ingete, lotuper ko jatong kuna kude, ati itikaj ngotolo tenya obir ko kimaruno Lobanga. Ji ite itiyo kuna ida ingohi kuna kude. ⁴³ Kidak diho ite Parisihin tonyio imaru ite lohitongorehin kuna hitoha to lotubarehin manyu kifonyoti to cuhi. ⁴⁴ Kidak diho ite tonyio iri ite iya kwecerehin kuna lo ru tohi na litotoro onyona cio manyu orangitati ida kileng oyeniti.”⁴⁵ Lobito to kiji lo katiyenak kulo cik ko kifotuno tenya nenge ojo, “katiyenani, kalitenya isi ji imoro isi ko ohoi fad”. ⁴⁶ Inyiahahi inyi ojo, “manyu ite katiyenak kulo cik kidak diho ite tonyio iticuna ite cio to ter na lida otumiti tingita ito hati ite ida iting kileng kafele lo kingara icieng. ⁴⁷ Kidak diho ite tonyio iduk ite kwecerehinkulo kamocak ara manyu munyiri lifade icieng. ⁴⁸ Inyi jimitan itisadeno ite tohi na litii munyiri, ifade icieng kamocak, iduk manyu ite kwecerehin kuneicieng. ⁴⁹ Tone oteny Lobanga to genyun nenge ojo, ‘aculahi ca nan icieng kamocak ko jayona kude ifade ca icieng itican kud. ⁵⁰ Tona, ene kofiangiti ca liyuk okotohin kulo kamocak fad kuna lifadi manyu to lohicahi lo kof, ⁵¹ manyu to okoto lo abel ogorunore diho Zakaria na lifadihin kiji lo ciali ko kaji lo Lobanga. Ibo ahirihohi jimitan iyuk ca ene kofiangiti fad. ⁵² Kidak diho ite kayenak kulo cik tonyio lidume ite kingajit lo genyun manyu ite to kenite ida irute

manyu itiho kuna lowak rutoro”.⁵³ Langun lolo Yesu tija, icak Parisihin ko katiyenak kulo cik kitirisa inyi tonaigol manyu kiritu inyi to kitifihin, ⁵⁴lotahita kiniefuno inyi to lobo tohi ngoteny inyi.

12

¹Tolobo, kalifuruno ilulung lo alifi kuna iborengi manyu onyonati kenite ake ake, icak Yesu tenya re ko kalihitak kunenge ojo, “itigeny itoric kenite iyo ibula kulo Parisayohin na lara talerun.”²Oru lobo tohi limuho ida mute ongajuni kode iduha ida mute itibotuni. ³Tohi na liteny isi to karwe ofwonuni oforohini to kolong ko tohi na limongahi isi kiyok lo tungani to kudule ofwonuni iwawangahini to kwe lo kaji. ⁴Ahirihohi ite morot kunei, kebang kuna lifade ken oru lobo tohi na ngitii icieng to kifongi, ⁵ati ahitotorohi ca nan ite tungani na ngibang ite; itobang inyi na koli fade ken ibirohi manyu okorif kimatare lo geena. Ibo ahirihohi nan ite itobang inyi. ⁶Ida re itilotititi titihin miet o robiahin are? Ati oru kileng lobito to kiji neicieng na lotum lobanga luluhino. ⁷Tona kileng fofi kulo kweci kuningi likeni fad. Kebang ogol lofere ningi ilany tii tihiin becek. ⁸Ahirihohi ite, na lohitikwat nan to ketemoni lo cio, itikwat manyu mute kito lo tungani inyi to ketemoni lo malaikahin kulo Lobanga. ⁹Ati na lohiberu nan to ketemoni lo cio, oberuni mute to ketemoni lo malaikahin kulo Lobanga. ¹⁰Manyu tungani fad na loteny lobo tenya omena kito lo tungani olauni mute ati tungani na lomor okorif na inyu ida mute olauni. ¹¹Kalohiyauni ite ketemok kulo lotubarihin, kabolorok kode kalanyunok, keudo koditi na ca ngifurare isi kode tohi na ca liteny. ¹²Tonyio kitiyen ca okorif na inyu isi tohi na ngiteny isi tona tik. ¹³Ojo lobo tungani to katwa lo ilulung diho inyi, “katiyenani torihohi rece nei okor sangite kulo lunyo ko nan”. ¹⁴Inyiahahi Yesu ojo, “Ele, ngai lohitudumu nan ara kangotoni lo tenya kode kasingani kiji ningi?” ¹⁵Oto ojo diho icieng, “itigeny, iririati kenite kuningi iyo koditi kulo kingaru fad. Ida ara sangite kuna lotehita tungani lifak warun nenge”. ¹⁶Oto orihohi icieng ene kitisirani, “Odo afa mana lo lobo tungani kasamani. ¹⁷Oto ojo ake ake, nyio ca ngatii nan? Oru faji ngadengohi nan samata kunei. ¹⁸Ko jimitan, tohi na ca ngatii nan inyi ene; atisara ca nan gogahin kunei afak kuna hitoha. Ato hati atifutahi ngamang kunei fad ko sangite kuna kude. ¹⁹Ato hati arihohi ken nei ajo, ingon isi ko sangite kuna ijiri kuno lotum daha karihin becek. Totenu dong warun tonyia, imat, ikwama. ²⁰Ati ojo Lobanga diho inyi, ‘isi kadataruni. Ene karwe orujori ca warun nino diho isi. Oto ca ngai orumu sangite kuna likukumahi isi to ken nino? ²¹Ori mute ji diho tungani na loric kikuma sangite ara kunenge ida hati obara to ketemoni lo Lobanga. ²²Oto Yesu ojo diho jayona kunenge, “tona ahirihohi nan ite, kebuha to warun nino, nyio ca inya isi, kode to ken nino nyio ca icief ²³ogol warun ilany daha manyu ilany ken kyelani. ²⁴Itide kweny; ida icieng oremono kode odengo. Oru gogahin kode derona kuneicieng orihe hony Lobanga ifita icieng. Ida lofere ningi ogol diho Lobanga ilany kweny? ²⁵Ngai to kiji nigi lotum osodohi hati kileng tik lobito hilong iyo warun nenge to kiudo? ²⁶Kalida isi itum kitiyo ene tohi sisi nyio iudo isi kude? ²⁷Itide koditi na lolitare keek, ida icieng itiyoko kode orifa. Ati ahirihohi ite kileng kabu Solomon afa ko kwatun nenge ko bara nenge fad, ida icief kyelani kuna idwaruha iya katurahak. ²⁸Kaliti ciefitu Lobanga nyiari kulo mwang kuna longoni jija ojo kiwanyi ocure kima, kiticief dong ca isi aja? O isi na lisidi kiruk. ²⁹Manyu kifik tau nino iyo tohi lo daha ko lo mata, keudo to kuna sangite. ³⁰Sangite kuna lifuhita cio kuna lolunya Lobanga kuna manyu oyen Apa ningi ojo iwak ite icieng. ³¹Ati itemo re totak okabwe nenge, oto ca kuno sangite manyu ara kunino. ³²Kebang, ite kera kulo twol nei, tonyio okwama Apa ningi kicwara ite okabwe. ³³Itiloteti sangite kuningi icwarata kakidahak. Itirif ogogori kuna lida mute ociraha, ibar idi kai na lida oru faji na lida kakatak, kabelak ko kakokok ogoru, ida manyu ingenyuk ipale. ³⁴Tonyio faji na longon bara nino ijia manyu ongon tau nino”. ³⁵Icefitati ira kirwaa manyu ingohi lomohin to nok. ³⁶Iya cio karwaaak kuna litila Lahitok neicieng ituno to karama lo kiyemi, ojir kololotu inyi itotoho angwala ongajuni deu deu. ³⁷Olotu ca ojir diho kuna karwaaak lolotu lahito neicieng orumahi icieng iriria. Ahirihohi tenya lo dede icief ca inyi kyela lo kirwaa, ititongohi icieng diho meja ko lotuno kirwaa icieng. ³⁸Ojir ca diho kuna karwaaak lorumahi lahito neiceng ikukumahino kileng ngolotu inyi to tik lo are kode lo uni lo karwe. ³⁹Ati iniangata ene; ngara oyen monye lo kaji tik na lolotunore kakokoni, ngida ongerihi ogili kaji nenge. ⁴⁰Ojir manyu ite ikukumahino tonyio olotu mute kito lo tungani to tik na lida ite ikodomo”. ⁴¹Itifi Petero ojo Lahitok, itenya isi ene kitisirani diho ohoi kode diho cio fad? ⁴²Inyiahahi Lahitok ojo, “ngai hati kalanyoni na igeny ligenoro na lofik Lahitok olanyu karwaaak kunenge kicwara robia kuneicieng kulo daha to tik na ibehi? ⁴³Ojir ca diho na karwaani lo lotu Lahitok nenge orumahi itiyoko koloitu inyi. ⁴⁴Ahirihohi tenya lo dede ofik ca inyi ara kalanyunoni lo sangite kunenge fad. ⁴⁵Adi ba ngojo na karwaani to tau nenge ojo ‘ida lahito nei olotuno deu icak lumo karwaaak kuna kude ko daha omata oruma. ⁴⁶Oto hati lahito lo na karwaani ko lotuno far na lida inyi okodomo ojo olotuno Lahitok iyo tik na lida inyi oyen. Olotu ingungut inyi ara tuli ico inyi ngar lohitongore ko kuna lida iruk Lobanga. ⁴⁷Na karwaani loyen wahun lo lahito nenge ida hati ikukumahino kode ida itii tohi na lowak Lahitok nenge, olumi inyi kario becek. ⁴⁸Ati na lida oyen itii hati tohi na locamare inyi to lumo, olumi inyi kario kude kuting. Diho tungani na licori obolo okodomoti manyu tohi na hitok, manyu diho tungani na litibarahini becek owahiti manyu becek ilany. ⁴⁹Alotu nan kiyauno kima kof manyu akodomo jimitan ngara hati adi linohahino. ⁵⁰Ati atila nan kibatisa na lohibatisrihin ca nan, ce manyu audio nan manyu ca koloru. ⁵¹Itam ite ijo alotu nan kiyauno kisiliban kof? Ida, ahirihohi, ati kokora. ⁵²Kicaha tole far oloro iyo ketemoni ongon cio miet kaji lobito okora ca uni oberu are, are oberu uni. ⁵³Okorati ca monye oberu kito, kito oberu monye, iyang oberu kito kito oberu iyang nenge, kakanyi oberu kokwa, kokwa oberu kakanyi”. ⁵⁴Kalideu ite idis ongon lodoyore lo kolong, ijo ite oca ca kaju, oca manyu dede. ⁵⁵Manyu kolo kuta kiyoma to ngati lo orof, ijo, “onok ca ene far, onok manyu. ⁵⁶Katelorok iyen ite hera kibebelo lo kof ko kai. Aja hati ite ida iyen hera kof lo kuno faritin? ⁵⁷Nyio ida ite to kenite kuningi iheru tohi na iji? ⁵⁸Kaliloro isi ko kadoroni nino iyo lokiho, totem bebe yomo ko inyi to kikoi kode kiyaru ha ca inyi isi diho kangotoni lo tenya, kico kangotoni lo tenya isi

diho lahitok lo polis manyu lahitok lo polis ko kibirohino isi mabus.⁵⁹ Ahirihohi ida ca isi irihe irutu many ikerehi duma lo kupal nino many tarifati.

13

¹Ofwonu kude longoni inya orihohi Yesu tenya lo kude cio kulo Galilea likarutohi Pilato okotohin kuneicieng ko kulo kikumihin kuneicieng. ²Inyiahahi Yesu icieng ojo, “ifik ite ijo kalitii kunu cio jii, ara icieng kapalak bebe ilany cio kulo Galilea kuna kude fad? ³Ahirihohi ite jimitan ida ara ji. Ati kalida ite irwo ite fad ikeroro ca ji.” ⁴Kode kunu cio tomon ko mietare lo wurohino kaji na ikarit to Siloam, ifik ite ijo icieng lara kapalak ilany fad to Jerusalem? ⁵Ahirihohi ite jimitan ida ara jii! Ati kalida ite irwo ite manyu ca ikeroro ca ji.” ⁶Oto ko rihohino icieng ene kitisirani ojo, “itibulahi afa lobo tungani bule mana nenge ko loro deya ngak kolo ngiju bule nenge ngak, ati ida orumu kolobo. ⁷Oto korihohino tungani karicani lo mana nenge ojo, lara karihini uni na lalotunita nan waja ngak iyo ene bule ati ida arumu. Tongode ja! Nyio ha ongerihini ifuho mana ipapala kof? ⁸Inyiahahi karicani lo mana inyi ojo, lahitok, to ngerehi hati ba re to kari lobito ari, akukum ca nan fotiri afik ko kitilitita. ⁹Kolo ngiju ngak lukari ojir ojo koloru, kitum ngodaru.” ¹⁰Itiyena orumu Yesu lotubare lobo sabit. ¹¹lobo ngorwani manyu ongon ija na logil okorif na irohoi inyi to karihini tomon ko mietauni. Ogil rupanyati inyi olanyu biran tur. ¹²Kolodeu Yesu inyi oto ko kilolonguno inyi ketemoni ko jimitan diho inyi, “ngorwani lilaharu isi to mwai nino”. ¹³Oto ko fiha kana nenge ken nenge, manyu deu deu iyni ko biran omaja Lobanga. ¹⁴To kilongo jimitan itifurie Yesu na ngorwani to sabit, ojo kalanyunoni lo lotubare diho cio, ongon farihin kulo tic ile ifwonu itirumu furioro to kuna faritin ati ida ara to sabit. ¹⁵Lahitok ko ki nyiahahino inyi ojo, “ite kataerok! Ida ite ilahitita mongi ko sigiriahin kuningi to lotorare irihe ifwo itimat? ¹⁶Ojir hati ene ngorwani kito lo Abram na lotor sitan to karihini tomon ko mietauni ida olahe to sabit to kidak na lotorare inyi? ¹⁷Ojo inyi oteny jii odahahi iriri merok kunenge fad ati okwama cio to sangite kuna ijiri kuna litiyo inyi. ¹⁸Tinyia itifi Yesu ojo, “ori okabwe lo Lobanga iya nyio? Ngatiriri ba nan ko nyio? ¹⁹Ori iya kirejati lokaradali na lodumu tungani itibulahi mana nenge olotu obolo ilany keek kuna longon mana fad ofwonu ko kweny ododo tanitanihin kunenge”. ²⁰Ari ojo, “ngatiriri nan okabwe lo Lobanga ko nyio? ²¹Ori iya ibula kuna lodumu ngorwani kileng lara kude to kana keken ikarutore kofwo kulo mugati ititukan na ibune fad.” ²²Dong osodoro Yesu ko lotita nenge to kangite fad itiyena cio iya na longon inyi owele nenge lo loro iya Jerusalem. ²³Itifi lobo tungani inyi ojo, “Lahitok, cio kude huting re mute lo lwahuno?” Ojo inyi diho icieng, ²⁴“Ititem bebe rutoro to agwala na itiya tonyio ahirihohi nan ite jimitan cio becek otem mute rutoro ati ida itweruni.” ²⁵Kalowoju ja monye lo kaji igienihi agwala, iwoita mute ite oleng itotoho ilelia ijo, ‘Lahitok kingaju ja ohoi’. Ati inyahu mute inyi ojo, ‘ida nan ahiyen ite kode lofwonunore ningi’. ²⁶‘Ito mute ite ijo, ‘kidaha afa ohoi kimata manyu ko isi, manyu itiyena afa isi kikohin kuniyang’. ²⁷Ati kinyiahahi mute ite ojo, ‘ida nan ahiyen ite kode lofwonunore ningi. Ifwo ten diho nan, ite fad katiyok kulo rohojun!’ ²⁸Ogon mute kicira ko komo lo kala ijia, kalideu mute ite Abram, Isak ko Jakob ko kamocak fad iyo okabwe lo Lobanga ojo ite tokenite kibirori. ²⁹Ofwonu mute cio to lotulunore ko lodoyore lo kolong ko to kai ko orof manyu itongoti fajihit kuneicieng iyo karama iyo okabwe lo Lobanga. ³⁰Dede ongon kuna lara lohicungi mute lara katemok ongon manyu katemok lara licung. ³¹Kuna farihin ofwonu kude Parisihin diho Yesu oto ojimi diho inyi, “Tongerihini ene faji ilo lobo faji ake. Otahitia Erod kifadaru isi”. ³²Inyiahahi inyi ojo, “Ifwo itorihohiti na lobeyok, afuhita ca nan lodonyok ko kitifurio cio jija ko kiwanyi manyu far lo uni akeru. ³³Ati owak nan asodoro jija ko kiwanyi ko lufar ati to dede oru lobo kamocani loweihi lobo faji ake ko Jerusalem. ³⁴O Jerusalem, Jerusalem isi na lifada kamocak manyu icak to morutok kuna loculuni diho isi, kakeny baya awahare nan itutumuno tee kunino iya na lifurore ikokor tee kunenge iyo fuho kunenge ati ida isi iwak. ³⁵Tode longerihini kaji nino ara mura. Ahirihohi ite ida ca ite irihe ideu nan ari many mute kalijo, kikwama na lolotu to karana lo Lahitok”.

14

¹Lobo sabit bito kololo Yesu daha kaji lo lobo Parisini hitok, orumu iririati inyi bebe. ²Ija ketemoni nenge orumu ongon tungani na lomwai mwai lo ulan. ³Itifi Yesu Parisihin ko ka genyak iyo cik ojo, “Iruk cik kitifurio to sabit kode ida?” ⁴Ati obuho icieng, Yesu ko dumuno na tungani, itifurie ko lahahino olo. ⁵Oto hati ko kitifia icieng ojo, “Kololong lobo tokiji ningi ko kito kode mongo na louroro katwa lo tula to sabit, ngida isi ipihu oleng deu deu to sabit?” ⁶Ati oru icieng ko lobo tenya ngotenyi. ⁷Kolodeu koditi na loterore cio segeri kuna hitoha to karama, orihohi icieng ene kitisirani, ⁸“kolohilolong tungani isi karama lo kiyemi, keter faji na hitok, ngilolongi ha ba lobo tungani lo hilany isi to obolare. ⁹Kalara ji olotu ca kalolongoni ningi ojo diho isi. Icorihi ene tungani na faji nino, dong to riri na hitok ilo ca isi itongo faji na longon kifwongi noo. ¹⁰Ati kolohilolongi isi ilo itongohino seger na sidi noo, ojir kololotu kalolongoni nino ojo diho isi. Morteale ou ene faji lonyau to isi, oto ca na kico isi obolare to ketemoni lo welo kuna kude. ¹¹Tonyio tungani na loting ken, itisidi, ati tungani na litisidi ken nenge ake otingi”. ¹²Tinya ojo Yesu diho kalolongoni nenge, “Kali lolongohi isi cio daha lo far kode lo kurou, kelolong morot, recera kode kajeba kunino kode loriehati kunino kuna ibaraha, tinyio kali tii isi jii, kilolong manyu mute icieng isi tona oto kidumahini isi. ¹³Ati kalikukum isi karama ilolongu kakidahak, kangwalak, kangurak ko kangodok, ¹⁴ito ca isi irumu gum. Kileng ngida icieng kidumahi isi, kidumi mute isi far na lowarunore kajirak. ¹⁵Koloning lobo na longon ko icieng iyo meja jii oto ojo diho Yesu, “ongon ko gum tungani na mute lolo daha karama iyo okabwe lo Lobanga”. ¹⁶Inyiahahi Yesu ojo, “Ikukuma afa lobo tungani karama na hitok ilolong cio becek. ¹⁷Kologoru far lo karama, ocule karwaak ojo ojir ofwo ilolongu kulangole cio lilolongi jimitan, ifwonu tonyio likukumahino sangite fad. ¹⁸Ati icak icieng kigera tolobito. Ojo lo ketemoni orihe ngole nan anyangu mana aloro nan deya, kingohi ja nan. ¹⁹Ojo lobo anyangu ngole

nan mongi karemok kebuna miet aloro nan tema icieng, kingohi ja nan.²⁰Orihe many ce lobo ojo, arihe ngole nan ayema tona, ida nan alotuno.²¹Oitu karwaani ko rihohino lahitok nenge kuno tenyi tenyi fad. Oto monye lo kaji ko kilongo noo. Kociha karwaak kunenge ojo, ‘ifwo deu deu kikohin fad kulo katwa lo kang iyaunoti kakidahak, kangwalak, kangodok ko kangurak.²²Ojo karwaani lahitok, kuna licik isi pili litii ati orihe kaji olalat.²³Oto lahitok ojo, Ifwo kikohin fad kuna longon kiji lo kangite itorihohi cio ofwonu ojir kaji nei ifut.²⁴Ahirihohi oru lobo to kiji lo kunu cio ngole lilolongi lolotu imang daha lo karama nei.’²⁵Olot orumu ilulung ko Yesu, kibelo diho icienge oto ojo,²⁶“Kololotu tungani diho nan ida hati oheru monye ko ngotenge, ngorwani ko tee, recera ko kanecera ibo ko ken nenge token, ida otum rahun kajifitani nei.²⁷Manyu tungani na lida oting kuruce nenge, ida otum rahun kajifitani nei.²⁸Adi ba ngowak lobo to kiji ningi duho kaji na ikarit. Ngida ba re inyi itongohino kof itutum bolon ko karitun nenge odayare kolotum robia kunenge keruno duho?²⁹Tonyio kalijuk ca inyi tadati lo kaji ida hati okeru duho, cio fad kuna lodeya omongati ca inyi³⁰ojo, ‘icak lerok duho ida hati otum keruno’.³¹Kode ngowaju lobo kabu oloro rem ko lobo kabu. Ida re ca inyi itongo kof ode kolotum inyi to asegere alif tomon kitiremo nu lolotuno diho inyi ko asegere alif keek are?³²kalida inyi otum ocule ca inyi cio lo fworo kitirico lu kabu bito orihe oloma lo foro tenya lo yomo.³³Tona kikoi bito lobo to kiji ningi lida otum ngerihino sangite fad, ida otum rahun kajifitani nei.³⁴Ojir balang ati kalitiri balang lemun nenge aja ca itweruni ki nyiahahino na lemun?³⁵Lida ojir tololo tohi keken kode to koforo kode to mona, ojir ibirori oleng. Na longon ko kiyoha kulo ningo, ingohi toning”.

15

¹Tinyia ofwonu katisofok kulo mucoro ko kapalak, itongoti iriti inyi ningo tenya nenge.²Ati ofwonu Parisihin ko katiyenak kulo cik ongungunita ojo, “Ifotunita lerok kapalak odaha manyu ko icieng”.³Oto Yesu ko forohino icieng ene kitisirani ojo,⁴“Adi ba ngotehita lobo tokiji ningi kera mia lobito oto hati lobito ori, ngida ba inyi ongerihi keek mietangon ko metangon olemore olo tahita na lori many orumahi?⁵Manyu ojo inyi orumahi otingohi okokoho kunenge.⁶iyaru kang. Oto ilolongu morot ko loriehati kunenge ara lobito icieng ojo itokwamati ara lobito ko nan, larumu nan langole ker nei lori.⁷Ahirihohi nan ite ajo, tona kikoi bito obolo kwama kai to kapalani lobito na lirwo ilany cio keek mietangon ko mietangon kuna lida ipal”.⁸“Kode ngongonore ngorwani robia tomon, itiri hati lobito. Ngida inyi inohahi lomo ofie kaji many orumu?⁹Ojo orumu ilolongu morot ko loriehat kunenge ara lobito ojo diho icieng, ‘itokwamati ara lobito ko nan; larumu nan langole robiati nei lori.¹⁰Tona kikoi bito ahirihohi ite, obolo kwama diho malaika kulo Lobanga idi kai to kapalani lobito na lirwo”.¹¹Osodoro Yesu ojo, “ongon afa lobo tungani ko tee kilahaji are.¹²Ojona sidi diho monye, apa kico nan sang kuna lara kunei, oto inyi ko korahino sang kunenge diho tee kunenge.¹³Orihe ida iyarur faritin kuna iborengi, odumu ene sidi sang kunenge fad, ko loro kof na iloma olo okeru sang kunenge fad to warun na irohohi.¹⁴Kolo keru inyi sang kunenge pili, olotu kinga na hitok na kof fad, icak dong inyi kiritita.¹⁵Olo inyi tahita tic ico lobo tungani lo na kof inyi tic lo kifta iborohi.¹⁶Owak ojo ojir ongar ko iborohi kiwonyita kuna lodaha tonyio oru lobo tungani lico inyi daha.¹⁷Langun loitu genyun kwe ibuhu ojo baya karwaakkuna longon kolo apa nei odahati otong daha ati nan ene kiwak kinga kifadaru,¹⁸awaju ca nan aite diho apa nei alo arihohi inyi ajo apa, lapal nan ketemoni lo kai ka ketemoni nino.¹⁹Lida dong nan acam to kilolongo ojo kito nino kitirak dong nan mejo lobito to kiji lo karwaak kunino.²⁰Oto inyi ko wojuno ko lotita diho apa nenge. Ati orihe inyi oloma, odeu monye inyi oto kisa inief to inyi, ife itiric kito nenge olo imaruk inyi.²¹Ojo kito diho inyi, ‘Apa lapal nan ketemoni lo kai ko ketemoni nino, lida nan arihe acam kilolongi ojo kito nino’.²²Ati ojo monye diho karwaak kunenge; ‘Deu. Iyaunoti kyela na ijiir noo iticefohiti inyi. itifik ring kafele nenge ko kamuha kejuha.²³Iyau kace na ifir ngafadeti. Ngatinyia karama!²⁴Tonyio lowei afa ene kito nei ati lowaru ari. Lori afa ati lorumuno. Oto icahi daha karama.²⁵Tona orihe kito na hitok ongon mwang. Ojo olotu lonyihuno kang oning wole ko kya lo cio.²⁶Kokilolonguno lobito karwaani itifi nyio longon kitiihino.²⁷Ojo karwaani diho inyi loitu rece nino, apa nino dong ko kifadaru kace na ifir tonyio lolotu inyi ara na ijiir oru kude’.²⁸Ilongo rece nahitok oheru ko rutoro kang. Oto apa nenge olo kilelia diho inyi.²⁹Ati inyiahahi inyi monye ojo, ‘tode kuno karihini fad atiyu nan diho isi manyu ida laberu tenya nino oto hati oru ko kilelo na lico isi nan kinya ko morot kunei.³⁰Ati ojo ene kito nino olotu lafa lipale sang kunino iyo mulayahin ifadahi isi kace na ifir.³¹Ojo monye diho inyi, ‘kito nei, kingon isi ko nan ene faritin fad manyu sangite kuna latehita nan fad ara kunino.³²Ati ocam diho ohoi to daha karama ko to kwama tonyio ene rece nino lowei afa ati lowaru ari, lori afa ati lorumuno”.

16

¹Orihohi Yesu jayona kunenge ojo, “Ongon afa lobo tungani kabarani na lorihohini ojo ipapala karicani nino sangite kunino.²Oto inyi ko kilolonguno na katiyoni ojo, ‘nyio ene tenya la ningo nan ken nino? Iyauno waragahin kulo tic nino tonyio ida ca isi irihe isodoro rica sangite kunei’.³Ojo na katiyoni ake ake, ‘nyio ca atii nan jija? Lodumarur lahitok nei tic nei. Ida nan atweru remo, manyu ariri nan kililifita.⁴Ayen ca nan tohi na ngatii nan ojir kileng ca ngoru tic nei ten, kifotu ca cio nan kangite kuneicieng.⁵Oto ilolongu kayimongiyok kulo lahitok nenge fad.⁶Iciak kitifia ketemoni ojo, ‘baya mongiyu lo lahitok nei diho isi?’⁷Inyiahahi na ojo sufiahin alif lobito kulo ngamang. Ojo na karicani diho inyi todumu waraga nino igero sofiahin mia mietauni.⁸Okwama lahitok lona karicani lida igenuno to kitoyo to genyun. Tonyio cio kulo ene kof ogenyi to kitiyore sangite kulo ene kof ilany cio kulo wangun.⁹Ahirihohi nan ite itiyoreti lonyo lone kof to rumuno morot kuningi ojir mute koloru kifotuni iyo kang na losio.¹⁰Na ligenoro to kude kuting igenoro manyu to kuna iborengi. Manyu na lida igenoro to kude kuting ida manyu igenoro to kuna iborengi.¹¹Dong kalida isi kigenoti to tehita bara lone kof, ngai ca lohigeno isi to bara lo dede?¹²Manyu kalida isi igenoro to rica sangite kulo cio kulakude, ngai ca lohico isi sangite kuna lara kunino?¹³Oru lobo karwaani lotum kirwaa kulahitoha are. Kode oheru ca lobito imaru nu bito

kode orima ca lobito itikaj nu bito. Ida isi itweru kirwa Lobanga ara lobito ko robia”.¹⁴Parisihin kuna limaru robia oningiti kuno fad kokitisiriatu Yesu.¹⁵Orihohi inyi icieng ojo, “Ite litijira kenite kuningi to konyeha kulo cio ati oyen Lobangataulo kuningi. Tohi na logol lofere nenge diho cio isiria to konyeha kulo Lobanga.”¹⁶Cik ko kamocak ititimati afa many olotu Jon. Manyu tonu tik nayomit na iji lo okabwe lo Lobangaongoniti kititima, manyu cio fad ifudaru kenite kuneicieng ijia.¹⁷Otanga iyo kof ko kai rijoro ilany kileng kiswahit lobo sidi lo galam douno to katwa lo cik.¹⁸Tungani na lojak ngorwani nenge oyem lobo ake, itii lomuna. Manyu tungani na loyem ngorwani ijaha, itii lomuna.¹⁹Ongon afa lobo tungani kabarani na licefita kyenani kuna ifurangi ko Iribi manyu ida daha ko mataodungo okwama faritin fad.²⁰To lokoli lo kalenge ongon lobo tungani kakidaha lobara Lazaro na lipude korongan,²¹na litila daha finyufinyu kulo daha kuna lodounita to meja lo kabarani. Ofwonunita ikurieho kidiela korongan kunenge²²Olotu far lo wei lona kakidahani otinge malaikahin inyi ofihahini oryeha ko Abram, owe manyu kabarani onuhi.²³Kimatare faji na longonore inyi iyo kidak. Oto ilom kai odeu Abraham oloma noo ko Lazaro orieha ko inyi,²⁴Oto ko kilolongo inyi ojo, Apa Abraham ingohi kisa kinief to nan, to culu Lazaro ilutohi kafiele katwa lo kifi olotu itirobiare ngadief nei tonyio angon nan iyo kidak katwa lone kima.²⁵Ati inyiahahi Abraham inyi ojo kito ibuha jimitan to karihin kulo warun nino irumu afa isi sangite kunino kuna iji ati Lazaro orumu kuna irohoru ati jija litirobi dong tau nenge ene isi ingon diho kidak.²⁶Oto hati iyo kuna fad, kiji niyang ko ite ongon ikilom na iluko na lofih oji cio kuna lojo ngohifwo iya ija diho ite ten, ida itweru kuna manyu lojo ngohifwonu tija iya ene ida itweru.²⁷Inyiahahi inyi ojo, ‘hati alelia diho isi apa tocule Lazaro idi kolo monye nei,’²⁸tonyio angon nan ko recera miet, oji olo osony icieng ida mute ofwonu ene faji lo kidak.²⁹Inyiahahi Abraham ojo ongon Moses ko kamocak ijia diho icieng ingohi icieng toning.³⁰Ifotu ojo, ‘Ida apa Abraham ati kololo tungani to kiji lo kaweyak diho icieng irwo ca icieng’.³¹Ojo diho inyi, ‘Kalida icieng oning Moses ko kamocak, ida ca icieng ibel taulo kileng ngowaru tungani to kiji lo kaweyak”.

17

¹Ojo Yesu diho jayona kunenge, “sangite kuna licwara cio ourorita iyo kpal ofwonu ca ati ongonkidak diho tungani na lofwonu nitare icieng.”²Ocam inyi kibiro hino nam ko moru na hito otoramurut nenge ilany inyi kicwara kuno sidiha iya kuno ouruhino iyo kpal.³Naha iririatu kenite kuningi. Kalipal rece nino irienga inyi, kalirwo, tolau inyi.⁴Kalipal diho isi kakeny mietare lobito far manyu olotu diho isi kakeny mietare ojo larwo nan, tolau inyi.”⁵Ojo jayona diho Lahitok, “tosod kiruk niyang”.⁶Inyiahahi ojo, “kalitehita ite kiruk kileng ngori iya kirejati lo karadali itum isi ijo iyo ene ciani, ‘to dutuno ilo itibulahino katwa lo nam otum kining isi’.”⁷Adi ba ngongon lobo diho ite ko karwaani na loremo mana kode itibala kera, ngojo inyi diho karwaani kololotu to mwang, ‘ou dong itongohino idaha?’⁸Ngida ba inyi ojo ikukumahi daha nei lo kurou ikukumahino iyauno adaha nan, amat ojo hati lakeru nan ito hati isi idaha ko mata?⁹Okwama inyi karwaani to kitiyo tohi na litii inyi?¹⁰Ite manyu kali tii sangite fad kuna lohirihihohini ite ojo itiyoto, oji ijo, ‘kira ohoi karwaak kitii ohoi tic iyang’.”¹¹Dong kololoro Yesu iya Jerusalem, oto inyi ijif kikoi na litolita lokorare lo Samaria ko Galilea.¹²Kolonyiha inyi rutoro lobo kang, itiric cio tomon kuna lomwai talulu inyi. owoitatu lolomaje¹³oto hati ilolongoti to ogoro na ikwat ojo, “Yesu lahito kicwara kisa kinief diho ohoi!”¹⁴Kolodeu icieng ko jimitan, “ifwo itotorohiti kenite diho kadwarak”. Ojo icieng ofworo, icieng ko nyujon.¹⁵Lobito to kiji neicieng deuno jimitan laji inyi ji, ko ituno omaja Lobanga to ogoro na ikwat.¹⁶Olotu ko urohino kejuha kulo Yesu ko kwama inyi-ara manyu inyi Samariani.¹⁷Itifa Yesu ojo, “Ida adi kuno cio litinyujoro fad ara tomon? Aji ha ongoni kuna kude mietangon?”¹⁸Oru lobo loitu maja ko kwama Lobanga ara ene misiohoni keken?”¹⁹Oto ko jimitan diho inyi, “towoju ilo lohitiijir kiruk nino isi”.²⁰Tolobo kalitifi afa Parisihin inyi jimitan anu olotuno okabwe lo Lobanga, inyiahahi Yesu ojo, “Ida okabwe lo Lobanga lolotuno to kiriria ningi²¹kode ida ca cio ojo, ‘Ene longon ene kode nu longon idi tonyio ongon okabwe lo Lobanga kiji ningi’.”²²Oto ko jimitan diho jayona kunenge, “Olotuno mute tik na lohidadamare ite deya kuno faritin kulo kito lo tungani ati ida ca ideu.”²³Ojo mute cio diho ite, oinu idi kode oine ene; kefeite omot neicieng.”²⁴Tonyio kito lo tungani to far nenge ori mute iya hila na linwak kai to lobito ngati oringe manyu angati.²⁵Ati ketemoni re oji iticani re many obero ene kofiangiti inyi”.²⁶Iya lafa to faritin kulo Noa ori manyu mute ji to far lo kito lo tungani, odaha afa cio omatati, oyemati,²⁷itiyemati many far na lorutorore Noa katwa lo tigol. Oto hati kifi ko fwonuno kerihino icieng fad.²⁸Ori manyu afa ji to faritin kulo Lot. Odaha afa cio, omatati, inyangati, itilototi, itibulati, ifahati kajihit²⁹ati far na longerihinore Lot Sodom, kima ko salfa ko ca to kai ko keruno icieng fad.³⁰Ori mute ji token far na lobotore kito lo tungani.³¹Na far mute oru tungani na longon kai lo kaji nenge, sangite ongon katwa lo kaji lo lo mute odumu icieng. Iya na oru tungani longon mana lifeju ojo ayomuno lobo tohi.³²Ibuhati ngorwani lo Lot.³³Tungani na lotem rica warun nenge itiri mute manyu na litiri warun nenge oricahi mute.”³⁴Ahrihohi ite na karwe ongon mute cio are lagere lobito iyari mute otong lobito.³⁵Iya mute ngorwo are kirie, iyari mute lobito otong lobito.³⁶Ongon mute cio are mana, iyari lobito lobito otong.³⁷Itifi icieng ojo, “Aji Lahitok”. Inyiahahi inyi ojo, “Faji na longon tohi na iwei, otuba taruha”.

18

¹Oto Yesu orihohi jayona kunenge kitisirani lo rihohino icieng jimitan oji ilifati ida oniemaha.²Oto ojo, “Iyo lobo kang afa, ongon lobo kangotoni lo tenya na lida obang Lobanga kode ibuha to cio.”³Ongon many lobo ngorwani lafuserito na kang na locud lotita diho inyi ilelia ojo tokeru tenya nei kokatiudok kunei.⁴To faritin kuna iborengi obero inyi. ati to kifwongi olot ojo diho ken nenge ake ake, ‘kileng ngida nan abang Lobanga kode abuha to cio,’⁵Ati tonyio ocuda ene lafuserito lotita diho nan, ade ca nan tenya nenge oji ida kitimote nan tone cuda lo lotita nenge”⁶Oto Lahitok ojo, “itining

tenya lo nu kangotoni lo tenya irohohi. ⁷Oto hati ca Lobanga ida ongot tenya lo tee kunenge kuna lonyumu inyi kuna licira diho inyi karwe ko far? Itiring ca inyi cularita icieng? ⁸Ahirihohi nan ite ode ca inyi jimitan akerutenya neicieng. Manyu okeru deu deu. Oto hati koloitu mute kito lo tungani orumu ca inyi kiruk ongon kof?”⁹Diho cio kude kuna lofik ojo kijiri icieng itikajati cio kuna kude, oforohi Yesu icing ene kitisirani ojo, ¹⁰“ofwo afa cio are kilifa, lobito parisini ati lobito katisofoni lo mocoro”¹¹Owoju Parisini ilifa to ken nenge ojo, ‘Lobanga akwama nan isi tonyio ida nan ari iya cio kude-kabelak, katiyok kulo ticitici kuna irohori, katiyok kulo lomuna kode iya ene katisofoni lo mocoro. ¹²Afaranita nan kinga kakeny are to sabit lobito, aciorihita manyu lobiton lo tomon kulo sangite fad kuna larumunita nan. ¹³Ati owoita kasofoni lo mocoro to lolomaje ida kileng oting konyeha kai ati onanga locolo nenge ojo, ‘Lobanga kilau nan kapalani’. ¹⁴Ahirihohi ite jimitan ene lerok ida ara ladi bito oning Lobanga kilifa nenge. Tonyio tungani fad na loting ken nenge kai iticuluni ati na litisidi ken nenge otingi. ¹⁵Iyauno cio tee kuna sidiha diho Yesu ojo ojir inyi otir icieng. ¹⁶Ojo jayona kunenge odeu ji, iriengi cio. Ati ilolong Yesu tee kuna sidiha diho inyi ojo, “ingohiti tee kuna sidiha ofwonu diho nan, manyu ketik icieng tonyio okabwe lo Lobanga ara lo kuno lori ko kuno. ¹⁷Ahirihohi ite tenya lo dede jimita tungani na lida ifotu okabwe lo kai iya kito na sidi ida mute orute”. ¹⁸Itifi lobo kalanyunoni inyi ojo, “katiyenani na ijir, nyio ba ngtii nan arumunore warun na isio?” ¹⁹Inyiahahi Yesu inyi ojo, “nyio ilolongo isi nan ijo na ijir? Oru lobo tungni lojir ati ara Lobanga ake. ²⁰Iyen isi cihicihi ketii lomuna, kefade, kekoko, kegulihi, tobang munyi ko ngutingi”. ²¹Ojo inyi, “kuno fad aric nan many afa arihe nan asidi. ²²Kolonig Yesu ji, oto ojo diho inyi, “orihe ongoromahino lobito tohi diho isi, itilote sangite kuna litehita isi fad, icio diho kakidahak ito ca isi ifik bara nino kai. Ilotu hati kijif nan”. ²³Koloning inyi ji oto itoyo noo tonyio ara afa inyi tungani kabarani noo. ²⁴Ode Yesu inyi ko jimitan, “golun ha re diho kabarak rutoro okabwe lo Lobanga! ²⁵Dede otanga iyo lonaga rutoro to konyek lo libira ilany kabarani rutoro okabwe lo Lobanga”²⁶Kuna loning ene tenya ko kitifia inyi ojo, “ngai hati dong mute lo luaharu? ²⁷Inyiahahi Yesu ojo, “tohi na lida itweruno diho cio, diho Lobanga itweruno”²⁸Ojo Petero diho inyi, “lohingerihi ohoi sangite kuniyang fad kijif isi”. ²⁹Ojo Yesu diho icieng, “ahirihohi ite tenya lo dede, oru tungani longerihi kalenge kode ngorwani nenge, kode recera kode katomonok kode tee to tenya lo okabwe lo Lobanga, ³⁰lida ca orumu kakeny becek iyo ene kof ojo manyu to kof na lolotuno warun na isio”. ³¹Odumu Yesu jayona kunenge tomon ko are ko kitingadaru icieng kalele, orihohi icieng ojo, “kifworo ohoi manyu Jerusalem ko sangite pili kuna liger kamocak to kito lo tungani ofwo ca itufuta, ³²icori ca inyi kac kulo misiok, ofwo ca icieng okwenitare inyi, omori inyi, omitahini kamilak ken, olumi manyu ifadari inyi. ³³Far lo uni owaru ari”. ³⁴Ida jayona inyang lobo tohi diho kuno tenyi tenyi loteny Yesu. Iduharu fotiri lo tenya nenge diho icieng ida icieng oyen tohi na loteny inyi. ³⁵Kolo nyihuno Yesu Jeriko, lobo tungani ka ngodoni orumu itongo kalele lo kikoi ililifita, ³⁶koloning ilulung oringaru, itifi nyio longon kitihino. ³⁷Orihohini inyi ojo Yesu loNazaret oringaru. ³⁸Oto ilolong ojo “Yesu kito lo David kide nan to kisa”. ³⁹Cio kuna litemita ko kirienga inyi ojimi ojir obuho. Ati igore noo, “kito lo David kide nan to kisa”⁴⁰Yesu ko woita, ko rihohino cio ojo ojir iyauni na tungani diho inyi. ojo inyi lonyihu diho Yesu itifi inyi ojo, ⁴¹“iwak isi nan atii nyio diho isi?” Inyiahahi inyi ojo, “Lahitok awak nan deya”⁴²Ojo Yesu diho inyi, “torumu konyeha kunino; lohitiijir kiruk nino isi”. ⁴³Deu deu inyi ko deya ko kijifita Yesu omaja Lobanga. Kolodeu cio fad ji, omaj manyu icieng Lobanga.

19

¹Orute Yesu Jeriko orumu ongon ringaru. ²Ongon tungani lobo ija na lobara Zakaio, ara inyi lahitok lo katisofok kulo mocoro manyu obara noo. ³Owak orumu inyi yenun Yesu inyi ngai, ati to suhon nenge, itilanyu ilulung inyi. ⁴Oto inyi ife ketemoni olo irwok ciani bule ojir adeunore Yesu tonyio orumu olotuno Yesu ara fotiri lona bule⁵Kolo goru Yesu na faji ko deya kai ko jimitan diho inyi, Zakaio iculuno kof deu, aloro nan kitongo kaji nino ene far. ⁶Oto inyi iculuno deu deu ko kifotuno Yesu kaji nenge to kwerun lo tau. ⁷Odeu cio fad icahi ngungunita ojo, “lolo inyi ara weloni kaji lo kapalani”⁸Ati owoju Zakaio ko jimitan diho Lahitok, “tode Lahitok jija acio ca nan nusu lo sangite kunei diho kakidahak, manyu kalatimumun afa nan tungani iyo lobo tohi, anyahahi ca nan kakeny ongon. ⁹Ojo Yesu diho inyi, “ene far lolotu lwaharu ene kaji, tonyio ara manyu ene tungani lo tata lo Abraham. ¹⁰Tonyio olotu kito lo tungani tahita ko lwaha kuna lorii”. ¹¹Kolorihe oningoti ene, osodoro inyi foro kitisirani lobo diho icieng tonyio orumu inyi lonyiharuJerusalem manyu ibuha cio ojo loloro ca okabwe lo Lobanga boto tarany. ¹²Ojo inyi, “lobo tunganikaboloroni afa ko loro lobo kof iloma ojir ofihi inyi ara kabu aitu hati.”¹³Oto inyi ilolungu karwaak kunenge tomon ico icieng robia tomon ojo, “itiyoreti kuno robia tujar manyu alotu nan”, tenya na lorihohi inyi karwaak kunenge inyi na. ¹⁴Ati orumu cio kulo kof nenge oberu inyi oculari cio omot nenge ojo ida ohoi kiwak ene tungani ara kabu niyang. ¹⁵Ofwori ofihi lrok ara kabu, oitu kang. Inyi ko kilolonguno karwaakkunenge kuna ngole afa licio inyi robia lodeunore tohi na litii icieng to kuna robia. ¹⁶Olotu lo ketemoni ojo, ‘Lahitok, lorumu robiati nino kuna kude tomon’. ¹⁷Inyiahahi lahitok nenge inyi ojo, “itii isi otoc karwaani nei na ijir, tona ligenorore isi to sangite kuna sidiha tolanyu isi kangite tomon. ¹⁸Olotu lo are ojo, ‘Lahitok lorumu robiati nino kula kude miet’. ¹⁹Ojo lahitok nenge diho inyi, to lanyu isi kangite miet.”²⁰Oto lobo karwaani bito olotu ojo, Lahitok, robiati nino ene, adumu afa nan abubur to kyela aricahi. ²¹Ahibang orumu nan isi tonyio isi tungani na logol koditi, idumarita isi tohi na lida isi ifik, manyi idengo faji lafa lida isi iih kinyemo. ²²Inyiahahi Lahitok nenge ojo, ‘Ahingotohi nan isi tenya to tenyi tenyi kulo kutuk nino, isi ene karwaani ikaru irohohi, iyen isi kode jimitan ogol koditi nei, adumarita nan tohi na lida nan afik, manyu adengo faji na lida nan aiihi kinyemo. ²³Nyio hati afa lohitiik isi fiha robiati nei benge ojir ngole ajo nan alotu arumu loborengi”²⁴Oto ko rihohino kuna lo woita inya ojo, “itodume robiati nenge to kana nenge icwarata diho na longon ko robia tomon”. ²⁵Ojo icieng, ‘Lahitok lotehita manyu inyi tomon kulu’. ²⁶Inyiahahi inyi ojo, ‘Ahirihohi ite, diho tungani na lotehita, osodohini ojo diho tungani na lorujore, kileng lobo sidi lotehita inyi odumari’. ²⁷Ati kuna merok kunei lida owak

nan ara kabu neicieng, iyaunoti icieng ene ifadeiti icieng to ketemoni nei²⁸ Kolokeru Yesu tenya kuno, ko loro iya ketemoni ara kaloroni iya Jerusalem.²⁹ Langun lonyiharu Betapeg ko Betani iyo donge na lojimi donge lo Olive, ocule jayona kunenge are ketemoni ojo diho icieng, ³⁰“ifwo na kang to ketemoni ningi, langun lirutoro ite, ifwo ca ite irumu kito lo sigiria otera ija na lorihe ida tungani irwok. Itilahu iyauno ene ³¹kalohitfia tungani ite ojo nyio ilaha ite iny? itorihohi iny ijo owak Lahitok iny”.³² Kuna loculari ketemoni, ofwo orumu iya na lorihohinore iny icieng. ³⁴Kololaha icieng kito lo sigiria, itifi monyeri icieng, ‘nyio ilaha ite kito lo sigiria?’³³ Inyiahahi icieng ojo, ‘owak Lahitok iny’.³⁵ Iyauno icieng diho Yesu, ofetahini kyelani kuneicieng korwong nenge ko kiti rwohohino Yesu. ³⁶Kalot iny, ofetahi cio kyelani kuneicieng kikoi. ³⁷Kologoru faji na liculorore kikoi to donge lo Olive, ilulung lo kajifitak kunenge ko kicaha maja Lobanga to kwama to ogorohin kuna ikwati to tanguhin fad kuna lodeu icieng. ³⁸Ongon gum diho kabu na lolotu to karana lo Lahitok kisiliban ongon kai ko deyo ongon kai noo!³⁹ Kude Parisihin to katwa lo ilulung ko jimitan diho Yesu, ‘katiyenani, irienga kajifitak kunino!’⁴⁰ Inyiahahi iny ojo, “Ahirihohi ite kalobuho icieng igore ca morutok”.⁴¹ Kolonyihuno iny Jerusalem lodeu kang na hitok, icira iny to Jerusalem oto ⁴²ojo, “Ngara ba iyen isi ene far tohi na ngiyauno diho isi kisilibanati jija iduhari to konyeha kunino.”⁴³ Olotu mute far na lofwonunore merok kunino oduhi kigilita iyo isi kiriti isi kiculati isi to fajihit fad ⁴⁴kibirohini isi kof, isi ko tee kuna longon katwa lo kiwata nino. Ida mut ongerihini moru icodoho kai lo kaletoni tonyio ida afa isi iheru faritin kulo lotuno lo Lobanga diho isi”.⁴⁵ Ko rutoro Yesu kaji lo Lobanga, ko kicaha kifuhita cio kuna lorumu itiloto ija. ⁴⁶Ojo diho icieng, “Igero ojo, ‘itongo mute kaji nei ara kaji lo kilifa’ ati litirak ite ara kunom lo kabelak”⁴⁷ Faritin fad itiyena orumu iny to kaji lo Lobanga, ati kadwarak kuna hitoha, katiyenak kulo cik ko kabolorok to kiji lo cio orumu otemati kifadaru iny. ⁴⁸Oto hati ida icieng orumu kikoi lo kifada iny tonyio cio pili okodomoti ningo tenya nenge.

20

¹Lobo far kalitiyena iny cio to kaji lo Lobanga ko kititima layomit na iji, kadwarak kuna hitoha kokatiyenak kulo cik ara lobito ko lohitwaha ko fwonuno diho iny. ²Ojimi diho iny, ‘kirihihi ohoi tanitwero itiyore isi kuno sangite? Ngai lohico isi ene twero?’³ Inyiahahi iny ojo, “Ahitifi manyu nan ite kitifit, kirihohi nan. ⁴Kibatisa lo Jon, olotu afa to kai kode diho cio?”⁵ Oteny icieng ake ake ojo, “kolohijo ca to kai ojo ca iny, Nyio hati afa ite ida iruk tenya lo Jon? ⁶Ati kolohijo diho cio, oto ca kuno cio fad kicak ohoito morutok tonyio oyen icieng fad jimitan ara afa Jon kamocani”.⁷ Oto dong icieng inyiahahi ojo, “ida ohoi kiyen faji na loreunore kibatisa lo Jon”. ⁸Ojo Yesu, “ida manyu ca nan ahirihohi ite twero na latiyore nankuno sangite”.⁹ Osodoro iny forohino cio ene kitisirani, “Itibul afa lobo tungani mana lo vino nenge, ko itipangahino diho cio kude ko loro faji na iloma. ¹⁰Kologoru ofahin kulo ngak, ocule iny karwaani nenge ojo ojir olo iyauno kude ngak. Ati olum kapangak iny ifuhari oite to kac.”¹¹ Ocule lobo karwaani ari, kileng na olumiitidahahini riri ifuhari oite to kac. ¹²Ocule ari kiti uni itikorongani na ifuhari oleng.¹³ Ojo dong monye lo mana, ‘Adim ca nan aja? Aculahi ca nan kito nei na lamaru nan, kuya obangiti ca iny’.¹⁴ Ati ojo kapangak odeu iny oteny ake ake ojo, ‘kalunyoni ene, ifwonu ngafadeti ojir tohi lo lunyo nenge ara niyang.’¹⁵ Iny na ko ki biroroti iny to manahatwa ko kifadaru iny. nyio dong ca itii monye lo mana diho kuna kapangak? ¹⁶Olotu ca iny ifade kuna kapangak ko kicwara mana nenge diho kude”. Koloning cio kuno teny teny oto ojimi ‘keco hati kuno ori jii’.¹⁷ Oto Yesu ode icieng tok ko kitifia ojo, “Nyio hati dong fotiri lone tenya ligero ojo, ¹⁸Tungani fad na lourohino iyo na moru igigilaru ca ati na lodohi na moru ken nenge ibonyaru ca”.¹⁹ Katiyenak kulo cik ko kadwarak kuna hitoha ko tahita kikoi lo kiniefa iny deu tonyio oyeniti jimitan ofor iny ene kitisirani to icieng. Ati obangi orumu icieng cio. ²⁰Kaliriria icieng iny, oto oculari katidak diho iny kuna litetema jiran. Otahita ojo ojir kiniefa Yesu to tohi na loteny iny ojir kicorihinore iny diho golun ko twero lo gavona.²¹ Dong itifi kulo katidak iny ojo “katiyenani kiye ohoi jimitan itenya manyu itiyena isi tohi na ibehi manyu ida isisio ati itiyena kikoi lo Lobanga na lijifita dede. ²²Ocam re diho ohoi sofo mocoro diho Cesar kode ida?”²³ Odeu iny owic neicieng ko jimitan, ²⁴“kitotorohi nan robiati. Longai ene kitiriri ko kigero longon ija?”²⁵ Inyiahahi icieng ojo, ‘lo Cesar’ ojo dong iny diho icieng, “Dong icorihiti Cesar sangite kulo Cesar ko Lobanga manyu kulo Lobanga”. ²⁶Ida icieng itweru lohuno iny to tenya na loteny iny tinya to ketemoni lo cio fad. Manyu ipanyiti tenya na linyahu iny ko buhoroti.²⁷ Kude sadusihin kuna lojo oru kibuhuno ko fwonuno diho Yesu ko kitifit. ²⁸Ojimi diho iny, “katiyenani, iger afa Moses diho ohoi ojo kolowe rece lo tungani ongerihi ngorwani ati oru tee, ojir iny ojung ngorwani otomonu tee kuna lara kulo kaweyani.²⁹ Ene ongon afa recera mietare. Oyem ketemoni ngorwani ati owei oru kito longerihi, ³⁰Lo are ³¹manyu lo uni ojung iny, iny na kikoibito, kuna cio fad mietare oweiha oru kolobo kito. ³²To kifwongi owei manyu ngorwani, ³³Adi dong to kibuhuno mute ara mute iny ngorwani lo ngai ati kuno cio fad mietare litong ko iny.”³⁴ Inyiahahi Yesu ojo, “cio kulo ene kof loyema manyu itiyemati. ³⁵Ati kuna likeni manyu ocam to nu warun ko kibuhuno to kiji lo kaweyak, ida oyema kode itiyemi. ³⁶Manyu ida orihe owei tonyio ori icieng iya malaikahin, ara icieng tee kulo Lobanga tona lorahare icieng tee kulo kibuhuno. ³⁷Ati to tenya lo tim na locura kileng Moses oyen ojo ibuhu mute kaweyak tonyio ilolong iny Lobanga ojo Lobanga lo Abraham, lo Isak ko lo Jakob. ³⁸Ida iny ara Lobanga lo kaweyak ati lo kawarak, tonyio diho iny owari pili”.³⁹ Inyiahahi kude kulo katiyenak kulo cik ojo, ‘iteny isi otoc katiyenani’. ⁴⁰Ida dong lobo tungani inyhat kitifia iny lobo kitifit.⁴¹ Tinya ojo Yesu diho icieng, “Aja re ojimi ojo ara kristo kito lo David?”⁴² David token lotulu iyo buk lo woleco, ⁴³ojo Lahitok diho Lahitok nei: Itongo to ngati lo iteten nei, manyu afik nan merok kunino ara seger lo kejuha kunino. ⁴⁴David ilolong iny ojo Lahitok, aja hati manyu ara kito nenge?”⁴⁵ Koloningo cio fad ojo Yesu diho kajifitak kunenge, ⁴⁶“Itigeny katiyenak kulo cik. Imaruni kingalita ko kyelani kuna ikariti manyu imaruni fonyo lo cio to fajihit kulo cuk manyu onyumoti segeri kuna hitoha to

lotubarihin ko fajihit kulo kiwora to karamahin. ⁴⁷Orujoti kajihit kulo lafuseritohin oto hati itotoroti kenite to kilifa na ikarit, koditi lo kuna cio obolo mute kitigema neicieng."

21

¹Kolodeya Yesu, odeu kabarak icwara robia katwa lo sanduk na longon kaji lo Lobanga. ²Odeu manyu lobo ngorwani lafuserito kakidahani ofihahi girisi are. ³Oto ojo, "Ahirihohi nan ite tenya lo dede ene lafuserito kakidahanin lofik ilany cio fad. ⁴kuno cio kude fad icwarati robia itutumo bara na longonore icieng ati inyi to kidak na longonore inyi icio fad kuna lotehita inyi to warun nenge." ⁵Kude to kiji lo kajifitak kunenge orumu otenyati duho ko dwarujon lo kaji lo Lobanga, na loduhi to morutok kuna litibibilarihin ko kicwara lo kicorita diho Lobanga. Ojo Yesu, ⁶"kalara to kuno sangite lideya ite ene, olotuno far na mute lida ongerihinorehin lobo moru icodoho kai lo kaletoni icieng fad osuruni ca kof". ⁷Itifi icieng inyi ojo, "katiyenani, itiihino mute kuno sangite anu? Adi nyio mute litotoro jimitan lonyiha icieng itiihino?" ⁸Inyiahahi ojo, "Iriati kecio kinonongi. Tonyio becek kuna ca lofwonu to karana nei otenyati ojo 'inyi nan' kode 'lonyiha tik' kejif icieng. ⁹Kalining ite tenyi tenyi kulo rem ko jorehin kebang, ocam kuna sangite re itiihino ketemoni ati ida ca lohicungi oruk lotuno" ¹⁰Oto ojo diho icieng, "Orem ca kof ko kof manyu okabwe ko okabwe, ¹¹ongon mute otirahin kuna hitoha, kingaco ko johijohi fajihit kuna iborengi, ko ticitici kuna litirima ko kitotorita kuna hitoha, to kai. ¹²Ati orihe kuno fad icahi lo kiyeyela ite. Kiyari ca ite ketemoni lo lotubarihin ko mabus manyu kiyauni ca ite ketemok kulo kabunok ko gavunahin to karana nei. ¹³Itongo ca ene diho ite ara lo rahun sadeni diho icieng. ¹⁴Ati keco ite iudo jimitan kiteny ca nyio? Kijo aja? ¹⁵Tonyio ahicio ca nan ite tenyi tenyi ko genyun na lida kileng kadorok kuningi kitum peha ko ite. ¹⁶Kitob ca ko katomonok, recera, kajeba ko morot ite manyu kude tokiji ningi ifadari ca. ¹⁷Cio fad kiberu mute ite to nan. ¹⁸Ati kileng fofiti lo kweci kuningi ida ca ori. ¹⁹To woita to golun irumu ca ite warun. ²⁰Kalideu ite karemok lirit Jerusalem, itiyen jimitan lonyiha kisararu nenge. ²¹Dong ingohi kuna longon Judea ife iya dongeco, ingohi kuna longon Jerusalem torutu, keco kuna longon oleng orute Jerusalem. ²²Tonyio ara kuno faritin kulo kidak lo kitifuta kigero kulafa ligeri fad. ²³Bolojun ha re lo kidak lo kuna faritin diho ngorwo kafongak ko katinahak! Obolo ca kidak ene kof fad ko kilongo lo Lobanga diho kuno cio. ²⁴Ifadi ca icieng to latubot manyu iniefari ara mabusi kofi kofi fad. Onyion ca misiok Jerusalem manyu otumohino faritin kulo misiok. ²⁵Ongon mute kitotorit iyo kolong, ofa ko kanger. Cio kulo kofi kofi fad itoyoti mute oiha taulo to kitirita ko kifoloha lo nam. ²⁶Ihihiriti mute cio ko bangun tohi na lolotuno kof tonyio golun na longon kai itinieniengi mute. ²⁷To nu tik odeuni mute kito lo tungani olotuno to idis to golun mo deyo na hitok. ²⁸Kalicak kuno sangite kitiihino itiwoju iting kweci kai tonyio lonyihu lahuno ningi". ²⁹Oforohi icieng ene kitisirani; "itide ciani lo bule ko cianitok kuna kude fad. ³⁰Ko lo lit bene ito manyu ite ideu jimitan lonyiha kamieu. ³¹Ori manyu jii, kalideu ite kuno sangite ongon kitiihino ojir iyen ijo lonyiha okabwe lo Lobanga. ³²Ahirihohi ite tenya lo dede ida ca ene kofiangiti oringe many itiihino kuno sangite fad. ³³Oringe mute kof ko kai ati tenya nei ida mute oringe. ³⁴Itigeny, kode keco taulo kuningi ogoli, ruma ko kiudo lo warun, oto cia nu far kimuhi ite iya kitu. ³⁵Tonyio olotuno na far to cio pili kuna longoni ene kof. ³⁶Itongoti iriria faritin fad manyu ilifa ojir ifur iyo sangite pili kuna mute lofwonu kitiihino manyu ojir mute itum woita ketemoni lo kito lo tungani". ³⁷Faritin fad orumu Yesu itiyena to kaji lo Lobanga ati to kurou olorita geto donge na lojimi donge lo Olive. ³⁸Manyu ofwonunita cio to kiwanyi ningo tenya nenge kaji lo Lobanga.

22

¹Orumu lonyihu far lo mugatihin kuna lida ikukumati to ibula na lilolongoti ojo far lo Rangaru (Paska) ²manyu kadwarak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik orumu otahitati kikoi lo kiniefuno ko kifadaru Yesu tonyio obang icieng cio. ³Oto sitan orute katwa lo Judas Iskariot na lara lobito to kiji lo tomon ko are, ⁴Judas ko loro diho kadwarak kuna hitoha ko kabolorok kulo kaririak kulo kaji lo Lobanga ko loro kikukuma ko icieng kikoi na ngatobohinore inyi Yesu diho icieng. ⁵Okwama icieng manyu iruhiti kicwara inyi robia. ⁶Iruk inyi odeya dong tik na ngapotohinore inyi Yesu diho icieng irumu ilulung oru. ⁷Oto olotu far lo mugati kuna lida ikukumi to ibula far na longotorihin kirieho kulo Paska. ⁸Ocule Yesu Petero ko Jon ocik icieng ojo, "ifwo ikukumahiti diho ohoi faji lodahare karama lo Paska". ⁹Itifi icieng ojo, "Aji ngohikukumahinore ohoi karama?" ¹⁰inyiahahi inyi ojo, "kalirutoro ite Jerusalem kitiric ca tungani na liyuhita moti lo kifi ite. Ijifata inyi many kaji na lorute inyi. ¹¹Ito hati ijo diho monye lo kaji, 'ojo katiyenani aji faji na ngadahare nan karama ko jayona kunitole?" ¹²Kitotorohi ca ite kaji lo kai na ilalat na lotuba ikukumahino, ikukumahiti karama ija". ¹³Ofwo icieng orumu sangite fad iya na lotenyare Yesu. Oto icieng ko kikukuma karama lo Paska. ¹⁴Kololotu tik, Yesu ko jayona kunenge orumu ongoniti daha. ¹⁵Oto ojo diho icieng, "Orumu nan akodomo to tau nei daha ene Paska ko ite orihe ida larumu kidak. ¹⁶Ahirihohi nan ite ida ca nan arihe anyia ari many kalorumu kitifuta lo fotiri nenge iyo okabwe lo Lobanga". ¹⁷Langun lodumu kubaya, icio kwama ko jimitan, "Ikai ene itikor ite fad. ¹⁸Tonyio ahirihohi ite ida ca nan arihe amat vino ari many kololotu okabwe lo Lobanga". ¹⁹Odumu mugati icio kwama ko benya, ko kicwara icieng ojo, "ken nei ene na licori to ite; itiyoto jii kiiunitare nan". ²⁰To na kikoi bito koloru daha, odumu kubaya ojo, "Ara ene kubaya cik ngejuk to okoto nei na lijuhuri to ite. ²¹Ati kana lo na ca lohito nan ongon ko nan kai lo meja. ²²Olo ca kito lotungani iya na likukumarihin ati kidak diho katoboni nenge. ²³Iciak icieng kitifiaru ake ake ani tokiji neicieng lolo ca kitiyo na tic. ²⁴Olotu rija ongon kiji neicieng lo jimitan ani to kiji neicieng lobolo ilany fad. ²⁵Ojo Yesu diho icieng, "Kabolorok kulo misiok, olanyu icieng cio to golun manyu kuna longon ko obolare to kiji neicieng ilolongoroti ojo katiyok kuna ijiri to cio. ²⁶Ati ida ite itum iri ji. Ati nahitok ilany to kiji ningi owak ara nasidi tur, manyu na lolanyu iya karwaani ²⁷kode ani lobolo na litongo meja kode na lirwaa? Ida na longon iyo meja? Ati angon nan kiji ningi iya karwaani. ²⁸Ite kuna lohiwoita ko nan diho kidak nei. ²⁹Manyu

ahicio nan ite okabwe iya na lohicwarare Apa nan³⁰ ojiti mute idaha ko mata ko nan iyo okabwe nei manyu itongo to segeri kulo obolare ingoto tenya diho imaniti tomon ko are kulo Isirael.³¹ Saimon, Saimon, owak sitan kiyoyonga ite iya ngamang.³² Ati lalifa nan to isi Saimon jimitan ida kiruk nino odoi manyu kaliitu ca isi, itigolo recera kunino.³³ Ati ifotu inyi ojo, “Lahitok akukumahino nan lo loro ko isi kileng ngara mabus kode wei”.³⁴ Ifotu Yesu ojo, “Ahirihohi isi Petero, orihe ikokor ida likok orumu isi liberu nan kakeny uni”.³⁵ Oto Yesu itifi icieng ojo, “Lafar kalahicule nan ite oru ko ogogori, robia kode kamuha ongon afa lobo tohi longoromahino diho ite?” Inyiahahi icieng ojo “oru”.³⁶ Ojo diho icieng, “Ati jija, na longon ogogori ingohi totek manyu koloru latubot nino lo lobo, itilote kiela inyangu.”³⁷ Igero ojo ‘ikenahini inyi ko kapalak’ manyu ahirihohi ite ojo itihino ca ene diho nan. Ibo sangite fad kuna ligero to nan ogoruno kitifuta”.³⁸ Ojo jayona, “Tode Lahitok latuboti are kuno”. Ifotu inyi ojo, “otum kuna.”³⁹ Olo Yesu iya langun; donge lo Oliv ko jayona kunenge ijifita inyi⁴⁰ kalogoruni nu faji, ojo diho icieng, “Ilifati ojir ida iurohino iyo laba”.⁴¹ Isol tinya diho icieng many fajii na ngotum moru dohino kalibirori, ogung kof ilifa ojo,⁴² “Apa kaliwak isi, todume ene kubaya diho nan, ati ida ara wahun nei, ati nino itihino”.⁴³ Oboto malaika to kai diho inyi itigol inyi. ⁴⁴Tona longonore inyi iyo kidak noo ilifa to tau fad oto cora nenge ododo kof ara okoto.⁴⁵ Kolowoju inyi to lohilifare olo diho jayona, olo orumu icieng logetoro loniamaha to kitoyo. ⁴⁶Itifi icieng ojo, “Nyio igeto ite? Itowoju ilifati ojir ida iurohino iyo laba”.⁴⁷ Kolorihe inyi otenya, ofwonu ilulung manyu tungani na lobara Judas, lobito to kiji lo tomon ko are inyi lorihita icieng, ko loro ojo oji amaruk Yesu. ⁴⁸Ati itifi Yesu inyi ojo, “Judas itob isi kito lo tungani to kimaruha?”⁴⁹ Ko lodeu kajifitak kulo Yesu tohi na loloro kitihino, ojimi diho inyi, “Lahitok kingod icieng to latuboti kuniyang?”⁵⁰ Lobito to kiji neicieng ko ngoda karwaani lo kadwaarani lahito ongute kiyok nenge iteten. ⁵¹Ati ojo Yesu, “Kerihe isodohi” ko tiro kiyok lona tungani ko kitifurioro.⁵² Yesu ko jimitan diho kadwarak kuna hitoha, kulahitoha kulo kaririak kulo kaji lo Lobanga ko lohithwaha kuna liyomuno inyi, “Arihita nan kasasuok ifwonunore ite ko latuboti ko iluhi?”⁵³ Faritin fad angonita nan ko ite kaji lo Lobanga manyu ida ite kitir nan. Ati tik ningi ene kololanyu lokimuyuk kof”.⁵⁴ Tinya kiniefunoti inyi ji ko rihoroti inyi iyari kaji lo kadwarani lahito. Ijifita Petero lo lomaje. ⁵⁵Ati kalinohahini kima kiji lo sita manyu itongohinoti ara lobito, itongohino ko icieng.⁵⁶ Lobo kito karioni karwaani ko deuno Petero to wangun lo kima itongo ija. Oto ko hera inyi otoc ko jimitan, “ongon ade ene tungani ko inyi”.⁵⁷ Ati oberu inyi ojo “ngorwani ida nan ayen inyi”. ⁵⁸Orihe gaa, odeu manyu lobo tungani inyi ko jimitan, “ira isi lobito to kiji neicieng”. Inyiahahi Petero ojo, “ele ida nan ayen”.⁵⁹ Kolorang tik lobito, ojo manyu lobo, “Dede ara lerok lobito tonyio ara manyu inyi Galileani”.⁶⁰ Inyiahahi Petero inyi ojo, “ele ida nan ayen tohi na litenya isi “. Orihe inyi otenya jii, ikok ikokor.⁶¹ Lahitok ko ngolo ko deya konyeha kulo Petero to ken. Petero ko kiuno tenya na loteny Lahitok diho inyi ojo, “Orihe ikokor ida likok irumu isi liberu nan kakeny uni”.⁶² Ko rutoro oleng olo icir bebe.⁶³ Iciak kuna asegere likura Yesu kwenitare ko lumu inyi. ⁶⁴Imuhi konyeha kunenge olumi kode onangi itifi hati ojimi, “Imoca, ngai lohilum isi?”⁶⁵ Otenyitenyi tenyi becek kulo kwenitare ko moro inyi.⁶⁶ Kiwany berien, lokiho lo lohithwaha kulo cio, kadwarak kuna hitoha ko katiyenak kulo cik ko kifuro ara lobito, ko kiyauanti Yesu ketemoni neicieng. ⁶⁷Oto icieng ojo diho Yesu, “Kalira isi Kristo irihohi ohoi”. Inyiahahi Yesu ojo, “Kalahirihohi nan ite ida ca ite iruk tenya nei, ⁶⁸manyi kalahitifi nan ite ida ite itirang.⁶⁹ Ati kicaha tone far itongo ca kito lo tungani iteten lo Lobanga na lilany fad”. ⁷⁰Itifi icieng fad ojo, “Ira hati isi kito lo Lobanga?” Inyiahahi inyi ojo, “Ibehi ite jimitan inyi nan”. ⁷¹Oto ojimi. “nyio manyu kirihe kitahitare lobo saden? Lohining manyu ohoi to kutuk nenge”.

23

¹Oto ilulung fad ko wojuno ko kiyaruno Yesu diho Pilato. ²Manyu iciak icieng fad kidoro inyi ojo, “kirumu ohoi ene tungani itirijoro kof niyang. Itiho sofo lo mocoro diho Cesar manyu ilolongoro ake ake ojo inyi kristo kabu”.³ Itifi Pilato inyi ojo “ira isi kabu lo cio kulo Judea?” Inyiahahi inyi ojo, “Ibo, ori iya na liteny isi”. ⁴Oto Pilato ko rihohino kadwarak kuna hitoha ko ilulung ojo, “ida nan aumu lobo kpal na ngotum ifadarorihin ene tungani”. ⁵Ati ifud icieng ojo, “Isusua lerok cio ene Judea fad to kitiyena nenge. Iciak many to Galilea olotunore many ene”.⁶ Koloning Pilato jii itifi icieng kalara Yesu tungani lo Galilea. ⁷Koloning ojo ara Yesu tungani lo kof na lolanyu Erod, na manyu lorumu ongon Jerusalem to kuna faritin, ocule inyi diho Erod.⁸ Kolo deu Erod Yesu oto okwama bebe tonyio to faritin becek orumu inyi otahita deya Yesu. To kuna loning inyi iyo ticitici kulo Yesu, orumu inyi okodomo ojo ojir Yesu itii lobo tangu. ⁹Itifi inyi kitifi becek ati ida Yesu ifotu. ¹⁰Kadwarak kuna hitoha ko ktiyenak kulo cik orumu owoita ijia, ifudati kidoro inyi.¹¹ Oto Erod ko asegere kunenge ingal ko kwenitare inyi. langun liticiefi inyi kyela na litibibila, ko kinyiaharoti inyi diho Pilato. ¹²Kiciaha many tona far ofwonu Erod ko Pilato ara morot orumu berien oswaati.¹³ Ilolungu Pilato kadwarak kuna hitoha ko kalanyunok ko cio pili ¹⁴ko jimitan diho icieng, “iyauno ite ene tungani diho nan ijo isusua cio lo beruno imiri. Latifi nan inyi to ketemoni ningi manyu ida arumu lobo kpal na ngotum ngotohinorehin inyi wei.”¹⁵ Ida kileng Erod orumu tonyio inyahu manyu inyi diho ohoi, iya na lideyare ite ida inyi itii lobotohi na ngotum kifadarore inyi ¹⁶tona atilum ca nan inyi alahahi olo. ¹⁷to faritin kulo karama ongonita afa ojo ojir olahahi tungani mabus lobito to icieng”.¹⁸ To ogoro lobito igori, “todume ene tungani tolalahi Barabas diho ohoi!”¹⁹ orumu Barabas otori to kikusua ko kifada lo tungani.²⁰ Iya na lowahare Pilato lahahino Yesu, otan inyi icieng ari. ²¹Ati itiring icieng kigorita, “togurohi iyo kuruce! Togurohi iyo kuruce!”²² Lo kakeny uni oteny inyi diho icieng, “tonyio kpal nyio itii ene tungani? Ida nan arumu ken nenge lobo kpal ngocamare nan kifadaru inyi, tona, atilum nan inyi alahahi olo”.²³ Ati to ogorohin kuna ikwati itiring kigorita ojo ojir inyi ogurohini iyo kuruce, olanyu dong icieng tona kigorita neicieng. ²⁴Tona pilato ko kiruk kicwara icieng wahun neicieng.²⁵ Olahahi inyi na tungani lotori to kikusua ko kifada lo tungani, iya na lilifare icieng ko lahahino Yesu iyo wahun neicieng.²⁶ Kolorihoroti inyi, ko kiniefunoti Saimon lo Ciren na lolotu to kangite oloro katwa lo Jerusalem ko kifudahinoti inyi tingo kuruce to omot lo

Yesu.²⁷ Ilulung lo cio orumu ijifita inyi ko ngorwo kuna lorumu icira inyi.²⁸ Ibelo Yesu orihohi icieng ojo, “tee kulo Jerusalem kecira nan, icirati kenite kuningi ko tee kuningi.”²⁹ Tonyio olotuno far na lijimitare ite, ‘ongon ko gum ngorwo kakorifok, koceheri kuna lida ifonguko iki kuna lida itinak.’³⁰ Oto ojimi diho dongeco, kiurohinoohoi manyu diho locolongi kimuk ohoi!’³¹ Tonyio, kalitiyo cio kuno sangite kolocef ciani, oto ca itii aja kalotou?’³² Cio are kuna kude kuna lara kabelak orumu iyaroti ko inyi lo fworu gurohino kuruce.³³ Kolofwonuni lobo faji lobara “koite lo kwe”, kogurohinoti inyi ijia ko kuna kabelak ara lobito- lobito ngati lo iteten ko lobito ngati lo ikajong nenge.³⁴ Ojo Yesu, “Apa tolau icieng tonyio ida oyeniti tohi na litiyo icieng”. Manyu ikokor icieng kyelani kunenge to kibiro lo gumar.³⁵ Owoita cio odeya ko kalanyunok isiriati inyi ojimi, “Olwahu inyi kuna kude, ingohi to lwak ken nenge kalara inyi kristo lo Lobanga na lonyumuni.”³⁶ Ofwonu manyu asegere okwenitare inyi icori inyi vino na itatang³⁷ ojimi diho inyi, “kalira isi kabu lo Judea, tolwahu ken nino”.³⁸ Orumu ongon kigero na lofihi kai lo kuruce nenge na ligero ojo ene lara Kabu Lo Judea.³⁹ Lobito diho kuladi kabelak logurohini ko inyi manyu omor inyi ojo, “Ira isi kristo tolwahu ken nino ko ohoi”.⁴⁰ Ati irieng na kabelani bito inyi ojo, “ida isi ibang Lobanga, iya na lingonore isi ko inyi iyo kidak ara lobito?”⁴¹ Kicori ohoi niyang obehi, tonyio kirumuno ohoi tohi na locam to tic niyang. Ati ida ene tungani itii lobo tohi iroho.”⁴² Oto ko jimitan, “Yesu kiiu nan kalilotu isi okabwe nino”.⁴³ Ifotu Yesu inyi ojo, “Ahirihohi isi tenya lo dede ene far kingon ca isi ko nan Paradise.”⁴⁴ Orumu longon tik lo ile, oto lokimuyuk olotu imuk kof fad many ogoru tik lo mietangon.⁴⁵ Tonyio oberu kolong nohun manyu kyela na lokor kaji lo Lobanga ocira are tokai many kof.⁴⁶ Igore Yesu to ogoro na ikwat ojo, “Apa iyo kac kunino acorihi nan okorif nei”. Kalokeru jimitan jii, ko wirita lo lohicungi.⁴⁷ Lahitok lo asegere deuno tohi na litiuhino, omaj Lobanga ko jimitan, “dede tungani na ibir orumu ene”.⁴⁸ Kolodeu cio pili kulafa longoni kiriria tohi na litiuhino, ofwori iya kangite onangati locoloho.⁴⁹ Ati cio pili kunafa loyen inyi ara lobito ko ngorwo kulafa lijifuno inyi many to Galilea, owoitati lolomaje iririarihin kuna tenyi tenyi.⁵⁰ Tinya ongon afa lobo tungani lobara Josep, ara afa inyi tungani na longon kiji lo cio kulo lokiho ati ara inyi tungani na ijir,⁵¹ obir na lida orumu iruk gulia lo tenya neicieng ko ticitici kuneicieng. Ara inyi lo lobo kang to Judea lobara Arimatea manyu orumu inyi itila lotuno lo okabwe lo Lobanga.⁵² Olo diho Pilato kilifa ken lo Yesu.⁵³ Oto ko kiticuluno kof, obubur to kyela iribi ko kitigetohino tula na lobohuni iyo moru na lorihe ara ngejuk ida lonuhahini lobo tungani.⁵⁴ Orumu lafar ara far lo kikukumahino manyu lonyiha sabit icaha.⁵⁵ Ngorwo kuna lilihu ko Yesu to Galilea, ijifari Josep manyu odeuni kwecere ko koditi na litigetohinorehin ken lo Yesu katwa nenge. Ko itooti ki kukuma iheru⁵⁶ ko ngoronico kuna iuri. Ati iyoma icieng to sabit lo kijifita cihichi.

24

¹To far kiteri lo sabit, kiwanyi berien, odumu ngorwo cianitok kuna likukum icieng ko fworoti kwecere.² Orumu icieng moru litiboborori to kutuk lo tula.³ Ati ojo icieng orute, ida icieng orumu ken lo Lahitok Yesu.⁴ Kolorihe icieng ibuha kuno, deu deu cio are kuna licefita kyelani kuna imedehi iya hila ko boto owoitati ko icieng.⁵ Iyo bangun neicieng ogung ngorwo ko komoma kuneicieng many kof ati ojo kuna cio diho icieng; “Nyio itahita ite kawarani to kiji lo kaweyak?”⁶ Oru inyi ten. Libuhu inyi! Iiyoto kulafa tenyi tenyi lohirihoi inyi ite to Galilea ojo,⁷ “Ojir icori kito lo tungani kac kulo cio kapalak, ogurohini kuruce manyu to far lo uni ibuha ari.”⁸ Oto icieng ko kiiuno tenyi tenyi kunenge.⁹ Koloiu icieng to kwecere, ko rihohinoti ene tenya diho kuna tomon ko lobito ko kuna kude fad.¹⁰ Orumu ara icieng Meri Magdelena, Joanna, Meri ngoto Jemes ko kuna kude kuna lilihita ko icieng, icieng lorihoi ene tenya diho jayona.¹¹ Ati ida icieng iruk tenya lo ngorwo tonyio ori tenya neicieng diho icieng mejo tenya lo talerun.¹² Petero ko wojuno ko kijejaru kwecere. Igigil katwa odeu kigwahiti kulo kyela iribi ofeta jia okabahi ko loro ibuha ake ake jimitan nyio ba litiuhino.¹³ Dong inyi na far bito kude kuneicieng are orumu ofworoti lobo kang lobara Emaus na lotum maili mietare to Jerusalem,¹⁴ orumu icieng oforo kuno tenyi tenyi litiuhino fad.¹⁵ Kolotanya icieng oforoti kuno tenyi tenyi, Yesu to ken ko lotuno ko lotita ko icieng ara lobito.¹⁶ Ati itihici icieng yenun inyi.¹⁷ Itifi inyi icieng ojo, “Nyio itenya ite ara lobito tone lotita ningi?” Icieng ko woita, idisi komoma.¹⁸ Lobito to kiji neicieng na lobara Kleopas ko kitifia ojo, “ira isi weloni Jerusalem na lida iyen sangite kuna litiuhino ija kuno ngole faritin?”¹⁹ Itifi inyi ojo “Akuni sangite?” Inyiahahi icieng ojo, “Tenya lo Yesu lo Nazaret. Ara ngole afa inyi kamocani na igol iyo tic ko tenya nenge to ketemoni lo Lobanga ko cio fad,²⁰ kadwarak kuna hitoha ko kalanyunok kuniyang ko kicwarati inyi ifadari ico ogurohini inyi iyo kuruce.²¹ ati orumu ohoi ki kodomo jimitan inyi ca lo lotu lahuno Isirael. Manyu iyo kuna fad, liyaru jija faritin uni many to wei nenge.”²² Losodo kuna, kude iyo ngorwo kuniyang ofwonu kipany ohoi noo. Ofwori kwecere adi kiwanyi berien²³ ati ida orumahini ken nenge. Ofwonuni kirihohini ohoi ojo kideu icieng malaikahin kuna lohiihohi icieng ojo libuhu inyi.²⁴ Kude to kiji niyang manyu ko fworu kwecere orumahi sangite ori iya na loteny ngorwo ati inyi ida icieng odeu.²⁵ Ojo inyi diho icieng, “idataruha ite manyu ikaruha kiniang tenya lafa loteny kamocak!”²⁶ Ida orumu kristo ojir orumu kidak lo kuno sangite fad orutorore iyo deyo nenge?”²⁷ Icak inyi many to Moses ko kamocak fad ititimahi icieng tohi na lorumu igeri ojir itiihino diho inyi.²⁸ Kolonyiharu icieng kang na lorumu icieng ofworu, otem Yesu mejo oringarua ketemoni.²⁹ Oto otani inyi to naigol ojo, “kitongo ko ohoi tonyio lobolo kurou, loloro kof mutohun, oto inyi ko kiliharu ko icieng.”³⁰ Langun litongohino inyi iyo meja ko icieng odumu inyi mugati ico kwama obeny icak kicwara icieng³¹ konyeha kuneicieng ko ngaja icieng ko heruno inyi, inyi ko rijoro to konyeha kuneicieng.³² Itifi icieng kenite ake ake ojo, “ida adi taulo kuniyang ocara kalititima inyi diho ohoi to kikoi tenyi tenyi kuna ligero?”³³ Icieng ko wojunoti deu deu ko itoroti iya Jerusalem. Ofwo icieng orumahi kuno tomon ko lobito ko kuna longon ko icieng ifuroti lobito faji.³⁴ Manyu ojimi, “Ara dede!” Lowaru lahito oboto diho Saimon.³⁵ kuna are ko kititimahino icieng tohi na litiuhino kikoi ko koditi na loherunore icieng Yesu na tik lobenyare mugati.³⁶ Kolorihe icieng otenya kuna, Yesu token ko woita kiji neicieng ko jimitan diho icieng, “kisiliban kingon ko ite!”³⁷ Oto

icieng ko ryenya manyu obangiha iyyoti ojo kideya icieng okorif.³⁸Ojo inyi diho icieng, “Nyio iudo ite manyu nyio ikukuya ite to taulo?”³⁹Itide kac kunei ko kejuha kunei. Ara nan token ene. Kitir nan manyu ide ida okorif otehitita ken ko koi iya na lideyare ite nan atehita”.⁴⁰Langun ko lojo inyi ji, itotorohi icieng kac ko kejuha kunenge.⁴¹Manyu orihe icieng ida iruk to bolojun lo kwama ko kipany, itifi inyi icieng ojo, “Ingon haba ite ko lobo tohi lo daha ene?”⁴²Icori inyi angati lo kayamiti na itohoro⁴³inyi ko kilifuno ko daha to ketemoni neicieng.⁴⁴Ojo inyi diho icieng, “Lafa tenya lateny nan diho ite ene orihe nan kingon ko ite. Sangite fad kuna ligero to nan iyo cik lo Moses, kamocak ko Jabuli itifuti fad to ken nei”.⁴⁵Oto onga kweci kuneicieng itiniang icieng kigeriti.⁴⁶Orihohi icieng ojo, “tohi na ligero inyi ene; Orumu ca kristo kidak ati ibuhu to wei far lo uni”.⁴⁷manyu kirwo ko laa lo kipali pali ititimi ca to karana nenge iyo kofi kofi fad kicaha to Jerusalem.⁴⁸Ite lira sadeni kulo kuno sangite.⁴⁹Aloro nan culahino ite tohi na locik Apa nei ati itongoti Jerusalem many kolohiticiefi ite golun to kai”.⁵⁰Kolorihe icieng tang ko Beteni, oting kac kunenge kai igatahi icieng.⁵¹Orihe inyi igatahino icieng, ongerihi icieng otingori inyi iya kai.⁵²Tinyia iwor icieng inyi ko itoroti iya Jerusalem ko kwama nahitok.⁵³Itongoti farihin fad kaji lo Lobanga omajati inyi.

John

1

¹kiteri ongon afa tenya, ongon tenya ko Lobanga, tenya inyi Lobanga.²Ongon afa inyi ko Lobangakiteri.³To inyi itii sangite fad. Oru lobo tohi lofihi oru inyi⁴Katwa nenge ongon warun, inyi na warunlara wangun lo cio.⁵Inwaha wangun katwa lo lokimuyuk ati ida lokimuyuk oyen inyi.⁶Ongon afa tunganina loculu Lobanga lobara Jon.⁷Olotu inyi ara saden lo rihohino cio tenya lona wangun, ojir cio pili iruk to tenya nenege.⁸Ida afa ara inyi token lara wangun ati olotu inyi ara saden lo wangun.⁹Wangun lo dede na linwaha cio fad orumu olotuno kof.¹⁰Ongon afa inyi kof, ati kileng lara inyi likukum kof, ida kof oyen inyi.¹¹Olotu inyi iyo cio kunenge token ati oberuni kifotuno inyi.¹²Ati diho kuna fad lifotu inyi, kuna liruk to karana nenge, icio inyi icieng golun lo rahun tee kulo Lobanga.¹³Tee kuna lida otomonuni to okoto kode to kenite kode to wahun lo tungani ati to wahun lo Lobanga.¹⁴Olotu tenya ara tungani itongo kiji niyang. Lohideu ohoi deyo nenge, deyo lo kito lobito keken na lolotu diho monye, ifut ko kisa ko dede.¹⁵Ico Jon saden to inyi na ligore ojo; “Lafa ene lateny nan ajo, ongon na lolotuno to kifwongi nei na lehigal nan to bolojun tonyio ongon afa inyi many orihe nan aru.”¹⁶To kifut lo kisa nenge lohikumahi ohoi gum kifwongi lo gum.¹⁷Tonyio olotu afa cik ara diho moses; kisa ko dede olotu ara diho Yesu Kristo.¹⁸Oru lobo tungani lodeu Lobanga, ati Lobanga lobito hilong na loryeha ko monye inyi litibotu inyi kiyenare ohoi”. Tenya lo kitisadeni lo Jon kabatisani¹⁹Dong saden lo Jon afa ene kolocule cio kulo Jerusalem kadwarak ko Levihin kitifia jimitan ngai inyi.²⁰Ida afa inyi oberu kititima ati ititimahi icieng tarany ojo, “ida nan ara Kristo”²¹Itifi icieng inyi ojo, “Isi hati ngai? Isi Elia?” Ojo inyi “ida” “isi kamocani” inyiahahi inyi ojo “ida”.²²To kifwongi ojo icieng, isi hati ngai? Kicio ohoi tenya na ngohiyaru ohoi diho kunu lohiculu ohoi. Nyio hati ijo isi ira isi?”²³Inyiahahi Jon to tenya lo kamocani Isaia ojo, “nan ogoro lona lotenya to kuny ojo, “itibirata kikoi lo Lahitok”.²⁴Oto kude Parisihin loculuni²⁵itifi inyi ojo, “Nyio hati ibatisa isi kalida isi ira Kristo kode Elia kode kamocani?”²⁶Inyiahahi Jon icieng ojo, “abatisa nan to kifi ati kiji ningi owoita lobo na lida ite iyen.²⁷Inyi lolotuno to omot nei obolo inyi na lida nan acam kileng laha kamuha kunenge”.²⁸Itiihino kuno fad Beteni angati tode lo Jordan. Yesu kito lo ker lo Lobanga²⁹Kiwanyi nenge odeu Jon Yesu olotuno diho inyi oto ojo, “Itide kito lo ker lo Lobanga na lodume kipalipali kulo kof.³⁰Inyi ene bo afa ajimitare nan, ongon na lolotuno to kifwongi nei, kilany nan tonyio inyi afa litem ngonun.³¹Orumu kileng nan ida ayen inyi ati tohi na lico nan alotu abatisare to kifi inyi jimitan ojir itibotuni inyi iyo Isirael.³²Oto Jon ico ene saden, “Adeu nan okorif na inyu olotu to kai iya kuri odohi ken nenge.³³Ji nan ida ayen inyi, ara na lohiculu nan kibatisa to kifi inyi lohirihoi nan ojo, ‘tungani na lideu isi okorif olotu odohi ken nenge inyi lolotuno kibatisa to okorif na inyu.³⁴Ladeu nan manyu icio saden nei jimitan, kito lo Lobanga ene. Kajifitak kulo Yesu ketemok³⁵Kolowangu ari orumu Jon ongon ko kajifitak kunenge are³⁶kolodeu Yesu oringararu ojo “itide kito lo ker lo Lobanga”.³⁷Koloning kuna kajifitak kunenge inyi ojo jii, ijifi omot lo Yesu.³⁸Kolongolo Yesu odeu itifi icieng ojo, “iwak ite nyio?” Ojo icieng diho inyi, “katiyenani, aji imanya isi?”³⁹Inyiahahi icieng ojo, “ifwonu itide”. Oto icieng ofwo odeu lomanyare nenge ko faranun ko inyi lafar. Orumu logoru tik lo tomon.⁴⁰Andru rece lo Saimon Petero inyi lobito to kiji lo kuna are loning tohi na lojo Jon ko kijifaru Yesu.⁴¹Tohi na litem Andru kitiyo inyi loro rumuno rece Saimon ko rihohino inyi ojo, “lohirusu ohoi Masia (inyi jimitan kristo).⁴²Oto ko kiyauno inyi diho Yesu. Odeu Yesu inyi ojo, “Ira isi Saimon kito lo Jon. Ibara ca isi Kepas (jimitan Petero). Ilolongu Yesu Pilip ko Natanael⁴³Kiwanyi nenge owak Yesu loro iya Galilea. Ojo orumu Pilip ko jimitan diho inyi “kijif nan”⁴⁴Pilip, Andru ko rece Petero ara icieng kulo Betesaida.⁴⁵Pilip ko rumuno Natanael ko rihohino inyi ojo, “lohirusu ohoi lafa tungani liger Moses to inyi na manyu liger kamocak fad. Yesu lo Nazaret kito lo Josep.⁴⁶Ojo Natanael, “Nazaret! Ngolotu ba lobo tohi ijir tija? Ojo Pilip, “ou tode”.⁴⁷Kolodeu Yesu Natanael olotuno ojo diho inyi, “Israelani lo dede ene, na loru lobo talerun to ken”.⁴⁸Itifi Natanael ojo, “Aja iyen isi nan?” Inyiahahi Yesu ojo, “Ahideu nan isi to fotiri lo bule orihe Pilip ida lohilolongu isi”.⁴⁹Oto Natanael oteny ojo, “katiyenani ira isi kito lo Lobanga, ira isi kabu lo Isirael”.⁵⁰Ojo Yesu, “iruk isi tona la jimitare nan lahideu nan isi to fotiri lo bule. Ideu ca isi sangite kuna hitoha ilany na”.⁵¹Oto inyi osodoro ojo, “Ahirihoi isi tenya lo dede, ideu ca isi kai ongaja ko malaikahin irwohita manyu iculitati diho kito lo tungani”.

2

¹”. Ibel Yesu kifi ara vino. To kitiuni lo far, ongon kiyemi Kana kof lo Galilea. Ongon orumu ngoto Yesu ijia ²manyu orumu ilolongi Yesu ko kajifitak kunenge daha karama lo kiyemi. ³Langun loru vino, ojo ngoto Yesu diho inyi. loruhi vino icieng. ⁴Inyiahahi Yesu icieng ojo, “Iyang. Nyio kitirutohino isi nan? Orihe faritin kunei ida lotumohino”. ⁵Orihohi ngotenge karwaak ojo, “itiyoto tohi na lojo inyi”. ⁶Tang, tang inyia orumu ongoni motiong kuna lara morutok ile kuna lofihahitati kifi ilalarehin na lotum lobito kiyaru galoni keek uni. ⁷Ojo Yesu diho karwaak, “itifutata kuno motiong to kifi”. Oto ifuti motiong ber ber. ⁸Oto ko jimitan diho icieng, “itiyohu kude iyaru diho tungani na lobolohi karama”. Itii jii ⁹Lahitok lo karama ko kimanga kifi kuna loluluoro ara vino. Ida inyi oyen lorunore ati honyi karwaak kuna loyok kifi oyen. Oto inyi ilolonge lateran retoni kalele. ¹⁰ojo diho inyi, “itemitita cio kiyauo vino na ilem ojo hati lomat welo bebe iyauni hati na jelem to kifwongi. Ati iric ite na ilem ko jija”. ¹¹Ara ene tangu kitotori ketemoni na litii Yesu to kana to Galilea. Tona itibotu inyi deyo nenge ofihare kajifitak kunenge kiruk neicieng ken nenge. Itinyu Yesu kaji lo Lobanga ¹²Tokifwongi olo inyi ko ngotenge, recera kunenge ko kajifitak kunenge fad iya Kapernaum. Itongi ijia faritin kude kuting. ¹³Kolonyiha faritin kulo karama lo paska olo Yesu iya Jerusalem. ¹⁴To kaji lo Lobanga orumahi inyi cio itiloto kicu, kera ko kurihin ko kude itongo mejahin otoboti robia. ¹⁵Oto inyi ikad kiyenihin ara lanino ko kifuharu cio katilotok fad to kaji lo Lobanga, mongi ko kera fad, itisara robia kulo katobok manyu itirubuk mejshin kuneicieng. ¹⁶Iyo kuna litiloto kurihin ojo, “itidume kuno sangite ten aja ibel ite kaji lo Apa nei ara cuk!” ¹⁷Ibuhu kajifitak kunenge jimitan igero ojo, “kiwak lakaye lo kaji nino keruno nan”. ¹⁸Ofwonu cio kulo Judaia itifi inyi ojo, “ani tangu ngihitotorohi isi ohoi kiyenare twero na lityore isi kuno sangite?” ¹⁹Inyiahahi Yesu icieng ojo, “itibunye ene kaji lo Lobanga oto ca nan aduhohi to faritin uni”. ²⁰Inyiahahi icieng inyi ojo iyaru karihin keek ongon ko ile kifaha ene kaji ati ijo isi afahahi cia inyi to farihin uni?” ²¹Ati kaji lo Lobanga na lotenya inyi inyi ken nenge. ²²Afa langun libuhu inyi to loweyare ofwonu kajifitak kunenge ibuhu ene tenya lo Lobanga ko tenyi tenyi kuna loteny Yesu. ²³Ati kolongon inyi Jerusalem daha karama lo Paska, odeu cio becek tanguhin kuna lityo inyi oto iruhiti to karana nenge. ²⁴Ati ida Yesu ofik kigeno nenge diho icieng tonyio oyen inyi cio fad. ²⁵Ida orumu inyi owak saden lo tungani tonyio oyen inyi tohi na longon katwa lo tungani.

3

¹Tiyeen Yesu Nikodemo Ongon afa lobo tungani kiji lo Parisihin lobara Nekodemo, ara afa inyi tungani na longon kiji lo kalanyunok kulo Judea. ²Olotu inyi diho Yesu karwe, ojo diho inyi, “katiyenani, kiyen ohoi jimitan ira isi katiyenani na lilotu diho Lobanga tonyio oru lobo tungani ngitweru kityo kuno tanguhin kitotori lityo isi kalida Lobanga ongon ko inyi”. ³Tokinyahahino ojo Yesu diho inyi, “Ahirihohi isi tenya lo dede, oru tungani lodeu okabwe lo Lobanga many kolotomonuni ari”. ⁴Itifi Nekodemo ojo, “itweru tungani tomonun ari aja kolongoroyon? Dede ida bo otum rutoro ari kocehe lo ngotenge ojir otomonuni. ⁵Inyiahahi Yesu ojo, “ahirihohi isi tenya lo dede oru tungani lodeu okabwe lo Lobanga kalida otomonuni to kifi ko okorif. ⁶Otomon ken ken ati otomon okorif okorif. ⁷Kepany to rihohino nan isi jimitan, ojir kitomonuni isi ari. ⁸Okuta kiyoma faji na lowak inyi, ining isi kwatun nenge ati ida iyen lolotunore nenge kode lolorore nenge. Ori manyu ji diho cio kuna lotomonu okorif”. ⁹Itifi nekodemo ojo, “ori kuno aja?” ¹⁰Ojo Yesu, “isi katiyenani lo Isirael ida isi inyang kuno sangite?” ¹¹Ahirihohi tenya lo dede, kitenya ohoi tohi na lohiyen ohoi manyu kitisadena tohi na lohideu ati ida ite iruk saden niyang. ¹²Ahitenyahi nan isi sangite kulo kof manyu ida isi iruk aja hati ca iruk isi kalateny nan sangite kulo kai? ¹³Oru lobo tungani lolo kai ati inyi na lolotu to kai- kito lo tungani. ¹⁴Iya na afa lotingore Moses munu to kuny, jiha manyu ojir otingi kito lo tungani. ¹⁵Ojir kuna liruk inyi ongon ko warun na isio tur. ¹⁶Tonyio imaru Lobanga kof bebe, icio kito nenge lobito hilong ojir cio pili kuna liruk inyi ida owe ati ongon ko warun na I sio, tur. ¹⁷Tonyio ida Lobanga oculu kito nenge ene kof lo ngotohino kof tenya ati lo lwahuno kof to inyi. ¹⁸Na liruk inyi ida tenya olanyu ati na lida iruk lolanyu tenya tonyio ida inyi iruk karana lo kito lo Lobanga lobito hilong. ¹⁹Ongon ngoto lo tenya ji; lolotu wangun kof ati imaru cio lokimuyuk ilany wangun tonyio orohori ticitici kuneicieng. ²⁰cio fad kuna lityo rohojun oberu wangun manyu ida ofwonu iyo wangun to bangun jimitan itibotu cia ticitici kuneicieng. ²¹Ati na lowar to tenya lo dede olotu iyo wangun ojir itibotu tarany jimitan tohi na latii inyi atii inyi to Lobanga”. Saden lo Jon kabatisani to Yesu ²²To kifwongi, olo Yesu ko kajifitak kunenge mwang lo Judea, itong ko icieng ija to kude faritin ibatisati manyu cio. ²³Orumu manyu Jon ibatisa lobo faji lojimi Aenon na lonyiha ko Salim tonyio orumu oborengi kifi itiringa manyu cio lotita kibatisa. ²⁴(ara ene orihe ida lofihi Jon mabus). ²⁵Icak lobo rija kiji lo kajifitak kulo Jon ko Judeani to tenya lo kilala. ²⁶ofwonuni diho Jon ojimi, “katiyenani, lafa tungani lohingon ko isi lungati lo Jordan- lafa litisadena isi to inyi- ongon jija kibatisa itihita dong cio diho inyi”. ²⁷Inyiahahi Jon ojo, “ifotu tungani tohi na licori inyi to kai. ²⁸ite to kenite itweru ite kicwara saden jimitan lateny afa nan ajo ida nan ara Kristo ati kiculuni nan ketemoni nenge. ²⁹Ara (lateran karioni) ngorwani lo kayemani (lateran retoni). Ara morte lo lateran na litila ningo ogoro lo lateran manyu ifut ko kwama koloning ogoro lo lateran, ara na kwama nei cie manyu lifut jija. ³⁰Ojir inyi oboloruno nan asidiuno. (ojir inyi osodoro nan angaduno). ³¹Na lolotu to kai ilany fad. Na lolotu to kof ara lo kof manyu oteny iya tungani lo kof. Na lolotu to kai inyi lilany fad. ³²Icwara inyi saden iyo tohi na lodeu inyi oning manyu ati oru tungani liruk saden nenge. ³³Tungani na liruk litotor jimitan ara Lobanga lo dede. ³⁴Tonyio na loculu Lobanga otenya tenya lo Lobanga tonyio ico Lobanga okorif na loru lohicungi. ³⁵Imaru monye kito manyu ofik sangite fad kana nenge. ³⁶Inyi na liruk kito ongon ko warun na isio tur. Ati na loberu kito ida mute odeu warun, tonyio iwashi kilongo lo Lobanga ken nenge”

4

¹Oteny Yesu ko ngorwani Samariani Oning Parisihin jimitan ibatisa Yesu cio kuna iborengi ilany Jon kabatisani ²orumu hony ida ara Yesu libatisa ati kalihitak kunenge. ³Koloning Lahitok jii oto ko ngerihino Judea ko itoro iya Galilea. ⁴Tona olo inyi ara Samaria ⁵olotu inyi lobo kang to Samaria lobara Sika na lonyiha ko mana lafa licio Jakob iyo kito nenge Josep. ⁶Ogon orumu kare itibi lo Jakob ija, oto Yesu to niema lo lotita olotu itongohino tang ko kare itibi orumu logoruno tik lo ile. ⁷Kololotu lobo ngorwani Samariani yoho kifi, ojo Yesu diho inyi, “kicio kifi amat”. ⁸(Orumu kajifitak kunenge lofwo katwa lo kang kinyanga daha). ⁹Ojo na ngorwani Samariani diho inyi, “isi Judaiani nan Samariani aja isi ilifa kifi diho nan?” (tonyio Judaia ko Samaria ida oyomoti). ¹⁰Ojo Yesu diho inyi, “Ngara iyen isi kicwara na lico Lobanga kode ngai lilifa kifi diho isi ji itifi inyi kico isi kifi kulo warun”. ¹¹Ojo na ngorwani diho inyi, “Lahitok oru tohi na ngiyohore isi manyu iluko itibi. Aji hati ngirumahinore isi kuno kifi kulo warun? ¹²Igal isi apa niyang Jakob na lohicio ohoi ene itibi afa lomata inyi ko tee kunenge ko sang kunenge fad?” ¹³Inyiahahi Yesu ojo, “cio fad kuna lomat kuno kifi, orihe ca kure oura ari ¹⁴ati tungani na lomat kifi kuna lacio nan diho inyi ida ca orihe oura kure ari. Dede oto ca kuna kifi lacio nan ko rahun ipulak lo kifi kuna lisod many warun na isio tur”. ¹⁵Ojo na ngorwani diho inyi, “Lahitok kicio nan kuno kifi ojir ida aura ari ida manyu aitunita ene yoho kifi”. ¹⁶Orihohi inyi ojo, “ilo ilolongu retoni nino iitu ene”. ¹⁷Oitohi inyi ojo, “oru retoni nei”. Ojo Yesu diho inyi, “iteny isi na ibehi lo jimitan oru retoni nino ¹⁸tonyio litong isi ko rei miet, manyu tungani na lohitongo ko isi jija ida ara retoni nino. Iteny isi tenya lo dede”. ¹⁹Ojo na ngorwani, “Lahitok adeu nan isi kamocani. ²⁰Iwora afa lohitwaha kuniyang Lobanga ene donge ati ijo ite Judea faji na locam iworahinorehin Lobanga inyi Jerusalem”. ²¹Oteny Yesu ojo, “iruhu tenya nei ngorwani ofwonu no faritin kuna mute lida orihe iworarihin Lobanga ene donge kode Jerusalem. ²²Iwora ite Samaria tohi na lida ite iyen. Kiwora ohoi tohi na lohiyen ohoi tonyio olotuno lwaha ara diho ohoi. ²³Ati olotuno tik, manyu logoru na mute liworare kaworak kulo dede Apa to okorif ko dede, tonyio icieng kaworak kuna lotahita Apa. ²⁴Ara Lobanga okorif manyu ojir kaworak kunenge iwora inyi to okorif ko dede”. ²⁵Ojo ngorwani, “ayen nan jimitan olotuno Mesia na lojimi Kristo. Kololotu inyi ititimahi mute ohoi sangite pili”. ²⁶Oto Yesu ko jimitan, “nan ene lahitenya ko isi, nan inyi”. Oitu kalihitak diho Yesu ²⁷Gaga kalihitak ko ituno oto ipanyiti rumuno inyi otenya ko ngorwani. Ati oru tungani litifi jimitan, iwak isi nyio? Kode nyio itenya isi ko inyi? ²⁸Na ngorwani ko ngerihino moti lo kifi nenge ko loro kanghatwa ko rihohino cio ojo, ²⁹“ifwonu itode tungani na lohirihoi nan sangite pili kuna latii nan. Ara haba inyi Kristo?” ³⁰Ofwonu cio to kangite iya na faji na longon inyi. ³¹Orumu kalihitak kunenge otana inyi ojo, “katiyenani tonyia bo lobo tohi”. ³²Ati ojo diho icieng, “Angon nan ko daha na lida ite iyen”. ³³Itifia kalihitak kunenge kenite ojo, “ongon ba lobo tungani liyahahi inyi daha?” ³⁴Ojo Yesu, “Daha nei inyi kitiyo wahun lo na lohiculu nan ko keruno tic nenge. ³⁵Ida re ngun ite ijo lotong ofahin ongon odengoti? Ahirihohi ite itinga konyeha ide manatak! Lodori lowak dengo. ³⁶Kileng jija lodumi kadengoni lo dengo kinyemo kulo warun na losio tur. Ojir kayaani ko kadengoni okwama ara lobito. ³⁷Tona tenya lojimi, “oyihi lobo odengu lobito” ara dede. ³⁸Ahicule nan ite dengo tohi na lida ite itii. Litii kulakude tic na igol ifwonu ite idengu lemun lo cora neicieng”. Iruk Samaria kuna iborengi tenya lo Yesu ³⁹Becek kulo Samaria tona kang iruhiti inyi to saden lona ngorwani “kirihohi nan sangite pili kulafa latii nan”. ⁴⁰Ojo cio kulo Samaria ofwonu diho inyi, otani inyi ojo ojir itongo ko icieng oget inyi na kang faritin are. ⁴¹41 Manyu to tenya nenge ofwonu becek ara karuhok. ⁴²Ojo icieng diho na ngorwani, “lida dong ohoi kiruk to tenya nino keken; jija lohining ohoi to kenite kuniyang manyu kiye ohoi jimitan dede ara ene tungani kalwahani lo kof”. Itifurie Yesu kito lo lobo lahito ⁴³Koloru kuna faritin are olo inyi iya Galilea. ⁴⁴(Naha orumu Yesu to ken nenge oteny ojo ida orimati kamocani to kof neicieng). ⁴⁵Kologoru inyi Galilea, ifotu cio kulo Galilea inyi. lodeu orumu icieng sangite fad kuna litii inyi to Jerusalem faritin kulo karama lo Paska tonyio orumu manyu icieng ongoni ijia. ⁴⁶Ari olo inyi owaj Kana to kof lo Galilea lafa faji litiluluore inyi kifi ara vino. Ongon manyu ijia lobo lahito litiyo kolo kabu lomwai kito nenge to kapernaum. ⁴⁷Koloning ene tungani ojo lolotu Yesu Galilea to Judea, ko loro diho inyi tana inyi ojir olotu itifurie kito nenge na lorumu omwai omana weyaru. ⁴⁸Orihohi Yesu inyi ojo, “many kalideu ite tangu ko kitotorita inyi ha ite iruk”. ⁴⁹Ilelia na tungani ojo, “Lahitok ou ja deu orihe kito nei ida lowei”. ⁵⁰Inyiahahi Yesu ojo, “itum isi ilo. Owar cia kito nino”. Oning lerok tenya lo Yesu ko lotita. ⁵¹Kolorihe inyi kikoi, itiric karwaak kunenge inyi to layomit ojo owar kito nenge. ⁵²Kalitifi inyi tik na lojirarore kito nenge, orihohini inyi ojo, “ofurie inyi ngole tik lo mietare”. ⁵³Monye ko yenun jimitan na tik ngole token ojimitare Yesu diho inyi, “owar cia kito nino”.oto inyi ko kalenge fad ko kiruk. ⁵⁴Ara ene tangu lo are na litii Yesu koloitu to Judea iya Galilea.

5

¹Kitifurioro to kutuk lo kut Kude faritin to kifwongi olo Yesu Jerusalem to lobo karama lo Judea. ²Oto ija Jerusalem lobo faji lonyiha ko lokoli lo kera orumu ongon kut na lilolongoti to kutuk lo Aramaic ojo Betesda na lirit rifarifahin miet. ³Ija orumu cio kangwalak ko kamwayak becek orumu ogeto ija, kangodok, kangurak ko kangwalak. ⁴.⁵Orumu ongon lobo tungani ijia na lingwal to karihin keek uni ko mietauni. ⁶Kolodeu Yesu inyi ogeto ijia oyen ojo litong inyi kona mwai karihin becek, olotu itifi inyi ojo, “iwak isi jiran?” ⁷Inyiahahi na tungani kangwalani inyi ojo, “Lahitok, aru nan ko tungani na ngohilutohi nan katwa lo kifi ka likaruto. Orihe nan atema ajo ojir apoloro item lobo tungani. ⁸Tinyia ojo Yesu diho inyi, “towoju todumu biris nino tolot”. ⁹Deu deu na tungani ko furioro, ko kinumuno biris nenge ko lotita. Orumu lafar ara far lo sabit ¹⁰oto Judaiahin ojo diho na tungani litifuriori, “ara ene far sabit oberu cik isi tehita biris nino”. ¹¹Ati inyiahahi inyi ojo, “lobo tungani lohitifurie nan inyi lojo diho nan, todumu biris nino tolot”. ¹²Oto itifi inyi ojo, “ngai lerok lojo diho isi inumu tolot?” ¹³Ida dong ene tungani litifuriori oyen jimitan ngai inyi tonyio lorihi Yesu katwa lo ilulung na lorumu ongon ija. ¹⁴To kifwongi olotu Yesu orumu inyi kaji lo Lobanga ko jimitan diho inyi, “tode lijir isi ari. Iticungohi kipal kode itihino cia lobo tohi irohohi diho isi”. ¹⁵Na tungani ko loro rihohino Judeahin jimitan Yesu lohitifurie inyi. Warun ara diho

kito.¹⁶To kitiyo Yesu kuno sangite to sabit, itisua Judeahin inyi.¹⁷Ojo Yesu diho icieng, “ongon Apa nei tihitik kitiyo tic nenge kone far, nan manyu atiyō”.¹⁸Tone tenya otem Judeahin kikohin fad lo kifadaru inyi, ida dong orumu inyi ogila cik lo sabit keken ati ilolongo manyu inyi Lobanga ojo Apa nenge itiririo ken nenge ko Lobanga.¹⁹Icio Yesu icieng ene kifotit, “ahirihohi ite tenya lo dede, ida kito otum kitiyo lobo tohi token nenge, itiyō inyi tohi na lodeu monye itiyō, tonyio tohi na litiyo monye, itiyō manyu kito nenge.”²⁰Tonyio imaru monye kito manyu itotorohi inyi sangite fad kuna litiyo inyi. Ibo, manyu to kipany ningi itotorohi ca inyi sangite kuna hitoha lilany ko kuno.²¹Manyu iya na litibuhunitare monye kaweyak icorihi warun, iya na manyu icwara kito warun diho na lowak inyi kicwara.²²cie manyu ida monye ongoto tenya diho lobo tungani ati icio ngoto lo tenya fad diho kito nenge.²³Ojir fad orima kito iya na lorimarihin monye. Tungani 5 na lida orima kito ida manyu ce orima monye na loculu inyi.²⁴Ahirihohi ite tenya lo dede inyi na loning tenya nei iruk inyi na lohiculu nan ongon ko warun na isio tur manyu ida mute ongotohini tenya olanyu; lorang inyi to wei iyo warun.²⁵Ahirihohi ite tenya lo dede, olotuno far manyu lolotu na loningore mute kaweyak ogoro lo kito lo Lonanga manyu kuna loning owari mute.²⁶Tonyio iya na longonore monye warun to ken nenge ici manyu inyi kito ngonun ko warun token nenge.²⁷Manyu licio inyi twero lo ngoto lo tenya tonyio ara inyi kito lo tungani.²⁸Kepany ene tenya tonyio olotuno tik na loningore mute kuna longon kwecerehin kuneicieng ogoro nenge,²⁹ko rutunoti oleng- kuna litii kuna ijiri ibuhu iyo warun manyu kuna litii kuna irohoru ibuhu iyo ngoto lo tenya.³⁰To ken nei ake ida nan atii lobo tohi; angoto nan tenya iya na laningore nan manyu obir ngoto lo tenya nei tonyio ida nan atahita kitikwama ken nei ati kitikwama na lohiculu nan. Sadeni ken lo Yesu.³¹Kala saden nan diho ken nei ake, ida saden nei iten.³²Ongon lobo na lisaden to nan manyu ayen nan ajo iten saden nenge to nan.³³Icule afa ite cio diho Jon manyu isaden inyi to tenya lo dede.³⁴Ida ene ara jimitan aruk nan kisaden lo tungani ati aletu nan ojir ite irumu lwaha.³⁵Ara afa Jon lomo na licwara wangun nenge lobo gaa.³⁶Angon nan ko saden na irioci ilany kileng lo Jon. Tonyio ene tic lohicio Apa nei nan ojir akeru manyu atiyō nan jija itisadeno jimitan kiculu Apa nei nan.³⁷Manyu Apa na lohiculu nan licio saden to ken nenge to nan. Ida ite ining ogoro nenge kode ideu ken nenge³⁸kode ida tenya nenge itongo katwa ningi, tonyio ida ite iruk na loculu inyi.³⁹Ifik ite taulo kiken a igeriti tonyio ibuha ite jimitan to icieng irumu ca ite warun na isio tur. Icieng kuno igeriti lotenya kisaden to nan.⁴⁰Orihe ce ite iberu fwonuno diho nan rumuno warun.⁴¹Ida nan awak maja to kutuhe kulo cio⁴²ati ahiyen nan ite. Ayen nan jimitan iru ite ko kimaruno lo Lobanga to taulo kuningi.⁴³Alotu nan to karama lo Apa nei ati ida ite kiruk nan ati kololotu lobo tungani to karana nenge iruk ite.⁴⁴Ngiruk hati ite aja kalitahita ite maja kenite kuningi ake ake ati ida itahita rumuno maja na lolotu diho Lobanga lobito?⁴⁵Ati kebuha ijo adoro ca nan ite diho Apa. Kadoroni ningi inyi Moses na lifik ite kigeno ningi ken nenge.⁴⁶Ngara iruk ite Moses, ngiruk ite nan tonyio iger afa inyi to nan.⁴⁷Oto hati kalida ite iruk tohi na liger inyi, ngiruk hati ite tohi na latenya nan aja?” Icio Yesu cio alif miet daha.

6

¹To kifwongi lo faritin kude, orange Yesu iya tode angati lo nam lo Galilea (na lobara lolobo nam lo Tiberias)²manyu ijif ilulung lo cio inyi tonyio lodeu icieng ititorita kulo tanguhin kuna litii inyi kenite kulo kamwayak.³Tinya Yesu ko kirwohoro gum lo donge ko kitongohino ko kalihitak kunenge.⁴Orumu karama lo Paska lonyiha.⁵Kolodeu Yesu ilulung nahitok olotuno diho inyi, oto ojo diho Pilip, “aji ca kinyangunore ohoi mugati na ngonyia kuno cio?”⁶Itifi inyi jii lo tema inyi keken tonyio orumu inyi loyen tohi na ngatii inyi.⁷Inyiahahi Pilip ojo, “mucara lo ofahin mietauni ida otum kinyanga mugati na ngimang lobito tungani kileng lobo sidi.⁸Lobito to kiji lo jayona kunenge Andru rece lo Saimon Petero ko tenya ojo,⁹“ongon kito lobo ene ko mugatihin miet ko kayam kuna sidiha are oto hati kuna ngotum nyio iyo ilulung na lori iya kuno?”¹⁰Ojo Yesu, “ititongohiti cio kof”. Obolo orumu nyiari na faji oto itongohino cio kof cio rei alif miet.¹¹Odumu Yesu kuna mugatihin icio kwama okorahi cio kuna litongo kof itii manyu jii to kuna kayam.¹²Kolonyiai lotum icieng fad, ojo inyi diho jayona kunenge, “itutufuti otonge keco lobo tohi ipalaru”.¹³Oto icieng itutufu otonge ifut aduhuhin tomon ko are lo kuna mugatihin miet.¹⁴Kolodeu cio ene tangu litii Yesu oto ojimi “dede ara ene kamocani lafa lojimi olotuno ene kof.¹⁵Oto Yesu ko yenun ojo owak icieng fiha inyi ara kabu to golun ko kingadaru iya gum lo donge faji na ipolo inyi ake. Olot Yesu kwe lo kifi to kejuha.¹⁶Kololotu kurou ofwo jayona kunenge nam,¹⁷orumuni tigol ko kirwohoti owahiti rangaru nam iya Kapernaum. Tona tik orumu lomutok orihe Yesu ida lolotu diho icieng.¹⁸Orumu kiyoma okuta to na igol icak ko kifi kitigema.¹⁹Kologoru icieng maili uni kode uni ko nusu, odeu icieng Yesu olotuno iya faji na longon tigol olot to kai lo kifi oto bangun inief icieng.²⁰Ati ojo inyi diho icieng, “ara nan kebang”.²¹Oto icieng iruk ki fotuno inyi katwa lo tigol manyu deu deu tigol ko goruno tode ladi faji lofwoicieng.²²Kiwanyi nenge ilulung kuna lorumu otong angati tode lo nam ko yenun jimitan ara orumu tigol lobito manyu ida orumu Yesu irwok ko jayona kunenge manyu ofwo icieng ake.²³Ofwonu kude tigoli to Tiberias itawati longole faji licwarare Lahitok cio mugati langun licio inyi kwama.²⁴Kolodeu cio jimitan oru Yesu kode jayona kunenge to kuna tigoli, ko kirwohoroti katwa lo kuna tigoli ofwori iya Kapernaum taharu Yesu. Yesu tafa lo warun.²⁵Kolorumahi icieng inyi lutode lo nam, itifi inyi ojo, “katiyenani ilotu isi ene anu?”²⁶Inyiahahi Yesu ojo, “ahirihohi nan ite tenya lo dede, itahita ite nan ida ara to deuno tanguhin ati to mugati kunangole linyia ite imoneho.²⁷Ketiyo to daha na lotum omura ati to daha na logoru many warun na isio tur, na licio kito lo tungani ite. Ken nenge lofik Lobanga Apa kingudo lo kito nenge”.²⁸Oto icieng itifi inyi ojo, “ojir ohoi kidim nyio kitiyore tohi na lowak Lobanga?”²⁹Inyiahahi Yesu icieng ojo, “tic lo Lobanga inyi ene, kiruk diho na loculu inyi”.³⁰Oto icieng itifi inyi ojo, “nyio tangu lo kitotori ca icio isi ojir ohoi kiruhore isi? Itii cia isi nyio?”³¹Onyia afa fafaico kuniyang mana to mwang; iya na ligerore ojo, ‘icio inyi icieng mugati to kai lo daha”.³²Ojo Yesu diho icieng, “ahirihohi ite tenya lo dede, ida ara Moses lohicio ite mugati to kai, ati ara Apa nei lohicio ite mugati lo dede na lolotu to kai.³³Tonyio mugati lo Lobanga inyi na lolotu to kai manyu

icio warun diho kof”.³⁴ Ojo icieng, “Lahitok kiciaha tone far kicio ohoi ene mugati”.³⁵ Oto Yesu ifotu ojo, “nan mugati lo warun. Tungani na lolotu diho nan ida ca kinga onyia, manyu na liruk nan ida ca kure onyia.”³⁶ Ati iya na lahirihohinore nan ite, lideu ite nan ati ida iruk.³⁷ Fad kuna lohicio Apa nei nan ofwonu ca diho nan manyu na lolotu diho nan ida ca nan afuhe³⁸ tonyio alotu nan to kai ida ara kitiyo wahun nei ati kitiyo wahun lo na lohiculu nan.³⁹ Manyu wahun lo na lohiculu nan inyi ene, ojir nan ida atiri kuna lohicio inyi nan fad ati itiwajuno icieng far lo lohicungi⁴⁰ tonyio wahun lo Apa inyi jimitan to tungani fad na lodeya kito manyu iruk inyi ojir orumu warun na isio tur. Manyu atiwaru ca nan inyi to far lo lohicungi”.⁴¹ Tone iciak Judeahin ngungunita to inyi tonyio ojo inyi, “ara nan mugati na lolotu to kai”.⁴² Ojo icieng, “ida re Yesu ene kito lo Josep na lohien ohoi monye ko ngotenge? Aja hati manyu ojo inyi, “alotu nan kof to kai?”⁴³ Ojo Yesu diho icieng, “iticungoto ngungunita kiji ningi⁴⁴ oru tungani na ngotum olotu diho nan many kalara Apa nei lorihu inyi diho nan manyu atiwaru ca nan inyi far lo lohicungi.”⁴⁵ Iger afa kamocak ojo, “itiyen ca Lobanga icieng fad. Tungani fad na loningo Apa olotu diho nan.”⁴⁶ Oru lobo tungani lodeu Apa ara na lolotu diho Lobanga inyi ake lodeu Apa.⁴⁷ Ahirihohi ite tenya lo dede, tungani na liruk nan ongon ko warun na losio tur.⁴⁸ Nan mugati lo warun.⁴⁹ Onyia afa fafaicio kuningi mana to kuny orihe cie oweiha⁵⁰ ati mugati ene na lolotu to kai na ngonyia tungani ida owe. ⁵¹Nan tafa na iwar na lolotu to kai. Kolonyia tungani ene tafa, owar tur. Ara ene tafa ken nei na ca lacio nan to warun lo kof fad”.⁵² Tinyia iciak cio kulo Judea rija bebe kiji neicieng ake ake. Aja kicio lerok ohoi ken nenge ara daha? ⁵³Ojo Yesu diho icieng, “Ahirihohi ite tenya lo dede, kalida ite inyi ken lo kito lo tungani manyu imat okoto nenge, ida ite ingoni ko warun katwa ningi.”⁵⁴ Kolonyia tungani ken nei manyu omat okoto nei orumu warun na losio tur manyu atiwaru mute na inyi far lo lohicungi⁵⁵ tonyio ara ken nei daha lo dede manyu okoto nei ara imatit lo dede. ⁵⁶Na lonyia ken nei manyu omat okoto nei, itongo katwa nei, nan manyu katwa nenge.⁵⁷ Iya na lohiculunore Apa na iwar nan, awarare nan to inyi, jiha na manyu lonyia nan owar manyu mute to nan. ⁵⁸Ara ene lafa na lolotu to kai. Onyia afa fafaicio kuningi mana to kuny ati oweiha ati na lonyia ene tafa owar warun na isio tur”. ⁵⁹Oteny inyi kuno lobo far litiyenare iyo lotubare to Kapernaum. Tenya lo warun na losio tur⁶⁰ Becek kulo kajifitak kunenge koloning ene tenya ko jimitan, ogol ene kitiyena noo,ngai lotum oning? ⁶¹Koloning ojo longungunita kajifitak kunenge tone tenya ojo Yesu diho icieng, “kitilongojita ene tenya ite?”⁶² Adi ba ngide ite kito lo tungani irwohoro iya idi afa longon inyi! ⁶³Okorif licwara warun ida ken odumu lobo tohi. Tenyi tenyi kuna latenyahi nan ite ara okorif manyu ara warun⁶⁴ ati ongon kude kiji ningi lida iruk”. Tonyio loyen Yesu many ro lohicahi ngai to kiji neicieng lida iruk manyu ani mute lara katoboni nenge. ⁶⁵Oto osodoro jimitan, “ene tenya ene lico nan ajo diho ite oru tungani ngolotu diho nan kalida ara Apa nei loculu”.⁶⁶ Kicaha tona far, becek kulo kajifitak kunenge ko ngerihino kijifita inyi. ⁶⁷Itifi inyi kuna tomon ko are ojo, “adi ite iwak manyu ite kisararu?”⁶⁸ Inyiahahi Petero inyi ojo, “Lahitok, kifwo manyu diho ngai? Isi litehita tenya lo warun na losio tur.”⁶⁹ Kiruk ohoi manyu kiye jimitan ira isi na inyu lo Lobanga”.⁷⁰ Inyiahahi Yesu ojo, “ida re ara nan lahinyumu ite kuno tomon ko are? Ati ara lobito tokiji ningi lo sitan”.⁷¹ (Orumu inyi otenya Judas kito lo Saimon Iskariot na kileng longon kiji lo tomon ko are olotu ara katoboni).

7

¹To kuna faritin ilor Yesu kangite kulo kof lo Galilea oberu loro iya Judea tonyio owak orumu cio kulo Judea kifadaru inyi.
²Ati kolonyihu far lo karama lo tuguno,³ojo recera kunenge diho inyi, “owak isi ilo iya Judea ojir kajifitak kunino odeu tanguhin kuna litiyo isi. ⁴Oru lobo tungani litiyo lo lit kolowak ojo ojir cio kiye inyi. iya na litiyo isi kuno ticitici itotorohi ken diho cio kulo kof fad”.⁵ Tonyio ida kileng recera kunenge iruk inyi. ⁶Tona oto Yesu orihohi icieng ojo, “orihe tik na iji diho nan ida logoru; diho ite ojir itih fad. ⁷ida kof kiberu ite ati kiberuni nan,tonyio atisadena nan jimiitan itiyi icieng ticitici kuna irohohi.⁸ Ifwo ite karama orihe nan ida awak loro ene karama tonyio orihe tik na iji ida lotumohino diho nan.⁹ Langun loteny diho icieng ji ko tongun loteng galilea.¹⁰ Tolobo langun lofwo recera kunenge daha karama, olomunyu inyi ati lotit ida ara tarany ¹¹Tinyia to karama, otahita cio inyi itifiati ojo, “Aji ongon tangun lungani?”¹² To katwa lo ihulung orumu obolo momongita kiji lo cio to ken nenge, ojo kude, “Ara inyi tungani na iji. Inyiahahi kude ojo, “ida itinononga inyi cio”. ¹³Oru hati lobo tungani litikwat tenya nenge to bangun cio kulo Judea.¹⁴ Ati logoru faritin nusu lo faritin kulo karama olo Yesu kaji lo Lobanga ko kicaha kitiyena cio. ¹⁶Ipany Judeahin noo itifiati ojimi, “aja orumu lerok ene genyun ati ida iken?” ¹⁵Inyiahahi Yesu ojo, “ida kitiyena nei ara nitole, olotu diho na lohiculu nan.”¹⁷ Kolonyumu lobo tungani kitiyo wahun lo Lobanga, oyen ca jimitan olotu kitiyena nei diho Lobanga kode ara lo ken nei. ¹⁸Tungani na lotenya to ken nenge itiyi to rumuno kwatun nenge ake ake ati na litiyo to kwatun lo na loculu inyi, itongo ara tungani lo dede oru lobo talerun diho inyi.¹⁹ Ida afa Moses kicio ite cik? Ati oru lobo to kiji ningi lijifita cik. Nyio itahitare ite kifadaru nan?” ²⁰Ojo ilulung diho inyi ojo, “ingon isi ko lodonyiok ken. Ngai lo tahita kifadaru isi?”²¹ Ojo Yesu diho icieng, “atii nan tangu lo bito many ipany ite fad. ²²Oto tona lohicwarare Moses ite kitilongoro. (ati honyi ida ara Moses liyauno kitilongoro ati lohithaha) itilongoro ite kileng to sabit.²³ Dong kalitilongori kito to sabit ojir cik lo Moses ida ogila, nyio ilo ite diho nan to kitifurioro tungani to sabit? ²⁴Iticungoto ngoto lo tenya to deya manyu iciahata ngoto tenya to dede.²⁵ Tinyia iciak kude cio kulo Jerusalem kitifia, “ida langun tungani ene lotahita icieng kifadaru?” ²⁶Ene manyu lotenya tarany ida icieng otenya lobo tohi diho inyi. liruk re ba kalanyunok jimitan ara inyi Kristo? ²⁷Ati kiye ohoi loreunore lo ene tungani. Ati kolotu Kristo, oru mute tungani loyen loreunore nenge”.²⁸ Oto Yesu orihe itiyena kaji lo Lobanga ko kigororo rihohino icieng ojo, “ibo iyen ite nan manyu iyen loreunore nei. Ida nan angon ene to ken nei ake ati na lohiculu nan ara dede. Ida ite iyen inyi ²⁹ati ayen nan inyi tonyio alotu nan diho inyi ara manyu inyi lohiculu nan”.³⁰ Tona owak icieng kiniefa inyi ati oru lobo lofik kana ken nenge tonyio orihe tik nenge ida lotumohino. ³¹Ati becek lo ilulung ofik kiruk diho inyi. oto ojimi, “kololotu mute Kristo itii mute tanguhin ilany ene tungani?” ³²Oning Parisihin cio omomongita kuno tenyi tenyi to ken

nenge. Oto kadwarak kuna hitoha ko parisihin ko cularoti kaririak kulo kaji lo Lobanga lo fworo kiniefuno iny³³. Ojo Yesu diho icieng, “arihe nan angon ko ite to fritin kude kuting alo hati diho nu lohiculu nan.”³⁴ Itak mute ite nan ati ida kirumahi nan manyu faji na langon nan ida ite itweru fwonuno.”³⁵ Ojo Judeahin kiji neicieng ake ake, “aji owak ene tungani loro lida ohoi kirumahinore iny³⁶? olo ca iny³⁷ idi lisarihinore cio kuniyang kof lo Grik ko kitiyena cio kulo Grik?”³⁸ Nyio fotiri lo ene tenya lojio iny³⁹, “kitak mute ite nan ati ida kirumahi ko faji na langon nan ida ite itweru fwonuno?”⁴⁰ To far lo lohicingi manyu na igol noo lo karama, owoju Yesu ko jimitan to ogoro na ikwat, “koloura lobo tungani ingohi to lotu diho nan omat.”⁴¹ Na liruk nan iya na lotenyare kigeriti ojo, “itihita ca kare lo kifi kulo warun to katwa nenge.”⁴² Oteny iny⁴³ ene tenya to okorif na iny⁴⁴ na mute lolotuno diho cio kuna liruk iny⁴⁵. orihe tona ida liciori okorif na iny⁴⁶ tonyio orihe Yesu ida lorute iyo deyo nenge.⁴⁷ Kolonangi tenya nenge ojo cio kude, “dede ara ene tungani kamocani.”⁴⁸ Ojo kude, “ara iny⁴⁹ Kristo”. Orihe kude ojo, “aja olotu Kristo to Galilea?”⁵⁰ Ida kigeriti ojo olotu mute Kristo to kaji lo David manyu to Betlem kang lafa litongore David?⁵¹ ona okokora cio to tenya lo Yesu.⁵² Owak kude kiniefa iny⁵³ ati oru lobo lofik kana ken nenge.⁵⁴ To kifwongi oite kaririak kulo kaji lo Lobanga diho kadwarak kuna hitoha ko parisihin kuna lofwo itifi icieng ojo, “nyio ite ida iniefuno iny⁵⁵?”⁵⁶ Ojo kaririak diho icieng, “oru lobo tungani loteny koditi lo kuno tenyi tenyi loteny ene tungani.”⁵⁷ Inyiahahi parisihin icieng ojo, “iny⁵⁸ jimitan lohithinonong manyu ite?”⁵⁹ Liruk lobo kalanyunoni kode parisini iny⁶⁰?⁶¹ Oru! Ati kuno ilulung lida oyen ko cik! Ifici kuno cio.⁶² Oto Nikodemas lafa lolo diho Yesu ketemoni na manyu lara lobito to kiji neicieng itifi ojo,⁶³ “iruk cik niyang ngotohino tenya ken lo tungani ida re lining iny⁶⁴ lo yenun tohi na lityo iny⁶⁵?”⁶⁶ Inyiahahi icieng iny⁶⁷ ojo, “ira manyu isi lo Galilea? Tode otoc oto ca isi irumu jimitan oru lobo kamocani lolotu to Galilea”.⁶⁸ Oto tungani lobito lobito olo kalenge.

8

¹Ati olo Yesu donge lo Oliv² kiwanyi berien oitu iny³ kaji lo Lobanga faji na lotubare cio fad irit iny⁴, iny⁵ ko kitongohino kitiyena icieng.⁶ Katiyenak kulo cik ko parisihin ko kiyauno lobo ngorwani liniefuni itiy⁷ lomuna itiwotahini ketemoni lo cio,⁸ Ko jimitan diho Yesu, “katiyenani iniefuni ene ngorwani itiy⁹ lomuna.”¹⁰ To cik ojo Moses, ojir ocahi koditi lo kuno ngorwo to morutok ifadari. Jija ijo isi aja?”¹¹ Itiyore icieng ene kitift ara kitu ojir kidorore iny¹². ati ocumo Yesu igero kof to kafele nenge.¹³ Ojo icieng osodoro kitifia iny¹⁴ oto Yesu ko biran ko rihohino icieng ojo, “koloru kipal diho lobo to kiji ningi ingohi iny¹⁵ tofir caha moru lo ketemoni”.¹⁶ Oite Yesu ocumo ari igero kof to kafele.¹⁷ Tona, cio kuna loning fad iciak kisararu lobito lobito iciak to ngoroyok many otong Yesu ake ko na ngorwani owoita ketemoni nenge.¹⁸ Obir Yesuko kitifia iny¹⁹, “ngorwani akuni ha icieng? Oru tungani lohingotohi isi tenya kilanyu?”²⁰ Ojo iny²¹ oru Lahitok. Ojo Yesu, “ida manyu nan ahingotohi tenya kilanyu isi. Ilo ati tongerih²² na warun nino lo kipal”.²³ Koloteny²⁴ Yesu ari ko cio oto ojo, “ara nan wangun lo kof. Tungani na lijifita nan ida olot katwa lo kimuyuk ati ongon ko wangun lo warun”.²⁵ Itipek parisihin iny²⁶ ojo, “jija itenya isi to ken nino ake ida saden nino ara dede”.²⁷ Inyiahahi Yesu ojo, “kileng ngatisadena nan ake ara saden nei lo dede tonyio ayen nan loreunore nei ko faji na laloro nan. Ati ida ite iyen loreunore nei ko faji na laloro nan.”²⁸ Ingoto ite tenya to kikohin kulo cio, ida nan angoto tenya diho cio.²⁹ Ati kalangoto nan tenya, ara tenya nei na ibir tonyio ida nan angon ake, awoita nan ko Apa na lohiculu nan³⁰ Iyo cik ningi igero ojo saden lo cio are ara dede.³¹ Acwara nan saden to ken nei. Saden lo are iny³² Apa nei na lohiculu nan.”³³ Oto icieng itifi iny³⁴ ojo, “ongon munyi aji?” Inyiahahi inyiahahi iny³⁵ ojo, “ida ite iyen nan kode Apa nei. Ngara kiyen ite nan ji iyen manyu Apa nei”.³⁶ Otenya iny³⁷ kuno tenyi tenyi iny³⁸ lityenare kaji lo Lobanga iny³⁹ lonyiha ko faji na lofihahitarehin kicorita ati oru lobo tungani linief iny⁴⁰ tonyio orihe tik nenge ida lotumohino.⁴¹ Ari ojo Yesu diho icieng, “aloro nan, kitak ca ite iweihi iyo kipal ningi. Faji na laloro nan ida ite itweru fwonuno”.⁴² Iciak Judeahin ki tiffa kenite ojo, “ifade ca iny⁴³ ken nenge? Iny⁴⁴ ojimitare iny⁴⁵ ojo, “faji na laloro nan ida ite itweru fwonuno?”⁴⁶ Osodoro iny⁴⁷ ojo, “ira ite kulo kof; ara nan lo kai. Ira ite kulo ene kof. Ida nan ara lone kof.”⁴⁸ Ahirihohi nan ite ajo iweihi cia ite iyo kipalipali kuningi; kalida ite iruk jimitan iny⁴⁹ na lajo ara nan; iweihi ca ite iyo kipalipali kuningi dede”.⁵⁰ Iti icieng iny⁵¹ ojo, “isi ngai?” Inyiahahi Yesu ojo, “iya na ce latenyare nan tik tik.”⁵² Angon nan ko tenyi tenyi becek kuna ngatum ngotore tenya kenite kuningi. Ati iny⁵³ na lohiculu nan igenoro, manyu tohi na laning nan diho iny⁵⁴ arihohi nan kof”.⁵⁵ Ida icieng iniang jimitan ongon iny⁵⁶ rihohino icieng tenya lo Apa nenge.⁵⁷ Tona ojo Yesu, “langun mute liting ite kito lo tungani ifwonu ca iyen jimitan nan iny⁵⁸ na lajo nan ara nan manyu ida atiy⁵⁹ lobo tohi to kwe nei ati atenya nan tohi na lohityen apa nei nan.”⁶⁰ Kingon na lohiculu nan ko nan, ida iny⁶¹ lohingohi nan ake tonyio atiy⁶² nan tohi na litikwama iny⁶³”.⁶⁴ Oto kileng lotenya iny⁶⁵ ofik cio becek kiruk diho iny⁶⁶.⁶⁷ Diho Judeahin kuna liruk iny⁶⁸ ojo Yesu, “kalinief ite kitiyena nei, ira ite kajifitak kunei dede.”⁶⁹ Oto ca iyen tenya lo dede oto dede kilak ite”.⁷⁰ Inyiahahi icieng ojo, “ohoi lotataha kulo Abraham manyu ida lohitoango ara opii lo lobo tungani, aja ijo isi diho ohoi ijo kilaharu ca ohoi?”⁷¹ Inyiahahi Yesu icieng ojo, “Ahirihohi ite tenya lo dede tungani na lipal ara opii lo kipal.”⁷² Naha ida opii itongo tur ara kito lo kaji ati lara lo kaji tur.”⁷³ Iny⁷⁴ lico kalolak kito isi ilaharu isi tur.”⁷⁵ Ayen nan jimitan ite lotataha kulo Abraham, ati iwak ite kifadaru nan tonyio oru lohitoango lo tenya nei to taulo kuningi.⁷⁶ tenya nan diho ite tohi na ladeu nan to ketemoni lo Apa nei. Manyu itiy⁷⁷ ite tohi na lideu ite diho apa ningi”.⁷⁸ Inyiahahi icieng ojo, “Abraham lara apa niyang”.⁷⁹ Ojo Yesu diho icieng, “ngara ira ite tee kulo Abraham ji ite itiy⁸⁰ sangite kuna lityo Abraham.”⁸¹ Iya na jija itahita ite kifadaru nan, tungani na lohohi ite tenyi tenyi fad kuna loningu diho Lobanga. Ida afa Abraham itiy⁸² sangite kuna lori ko kuno.”⁸³ Itiy⁸⁴ ite sangite kuna lityo apa ningi”. Itirija icieng ojo, “ida ohoi kira tee kulo apila. Apa niyang lobito na lohitehita ohoi iny⁸⁵ Lobanga.”⁸⁶ Ojo Yesu diho icieng, “ngara Lobanga Apa ningi ji ite kimaru nan tonyio alotu nan diho Lobanga manyu angon jija ene. Ida nan alotu to kwe nei ake ara iny⁸⁷ lohiculu nan.”⁸⁸ Nyio ida ite iniangare tenya nei? Tonyio ida ite itum ningo tohi na latenya nan.”⁸⁹ Ira ite kulo monye ningi sitan, manyu iwak kitiyo wahun lo monye ningi.

Ara inyi kafadani manyu kiteri ida iniefita tenya lo dede tonyio oru dede diho inyi. kolotaler inyi irumu otenya tenya nenge tonyio ara inyi kataleroni manyu monye lo talerun.⁴⁵ Inyi lico kalatunya nan tenya lo dede ida ite kiruk nan.⁴⁶ Ngotum lobo to kiji ningi kitotoruno kupal nei? Kalatunya nan tenya lo dede nyio ida ite iruk tenya nitole?⁴⁷ Tungani na lara lo Lobanga oningo tenya na lotenya Lobanga. Tohi na litik ite ningo, tona lida ite irahare kulo Lobanga”.⁴⁸ Ojo Judeahin diho inyi, “ida re ohoi lohiteny dede jimitan isi Samariani na linief lodonyok?”⁴⁹ Ojo Yesu diho icieng, “oru lodonyok to ken nei ati arima nan Apa nei ati ids ite kirima nan.”⁵⁰ Ida nan atahita kwatun to ken nei ake ati ongon na lotahita manyu ara inyi kangotoni lo tenya.⁵¹ Ahirihohi ite tenya lo dede, koloric tungani tenya nei ida ca odeu wei”.⁵² Tone Judeahin ko kigororo ojo, “jija lohiyen dong ohoi jimitan ingon isi ko lodonyok ken! Lowe afa Abraham ko kamocak, isi ten ijo koloric tungani tenya nino ida imang wei.”⁵³ Ilany isi monye niyang Abraham? Lowe inyi owe manyu kamocak. Ibuha isi ijo isi ngai?”⁵⁴ Inyiahahi Yesu ojo, “kalatikwata nan ken nitole ida kwatun nei ara lobo tohi. Apa nei na lilolongo ite ijo Lobanga ningi inyi litikwata nan.”⁵⁵ Kileng ngida ite iyen inyi, ayen nan inyi. kalajo nan ida nan ayen inyi, oto nan ara kateloronni iya ite ati ayen nan inyi manyu aric tenya nenge.⁵⁶ Okwama afa apa ningi Abraham to deuno far nitole; odeu inyi ko kifut ko kwama”.⁵⁷ Ojo Judeahin diho inyi, “orihe isi ida ligoru karihin keek miet ijo isi ladeu inyi Abraham!”⁵⁸ Ojo Yesu diho icieng, “ahirihohi ite tenya lo dede, orihe ida lotomonuni Abraham Nan- NAN.”⁵⁹ Koloningiti ji ko kinumuno morutok owahiti caha inyi ati orwe Yesu to kaji lo Lobanga.

9

¹Kololotu inyi, oto odeu tungani na longodo many to otomone. ²Itifi kajifitak kunenge inyi ojo, “katiyenani, ara kupal lo ngai lico ene tungani otomonuni ongodo, nenge kode lo katomonok kunenge?”³ Ojo Yesu, “ida ene tungani kode katomonok kunenge ipal ati itiihino ene ojir tic lo Lobanga oboto ara diho warun nenge. ⁴Kalorihe ce ara far ojir kiti tic lo na loculu nan. Olotuno karwe na ca lida cio itiyore. ⁵Kolorihe nan angon kof, nan lara wangun lo kof”. ⁶Koloteny ji ko mitahino kamilak kof inunutu lokulufi to kuna kamilak ko fihahino konyeha kulo na kangodoni ⁷ko rihohino inyi ojo, “ilo ilala to kut lo Siloam” (na lara jimitan ‘itifahuni). Na tungani ko loro kilala oitu kang lodeya. ⁸Oto loriehati kunenge ko cio kulangun lodeu inyi ongodo ililifita itifi ojo, “ida re langun tungani ene litongita ililifita?” ⁹Ojo kude inyi kode oru oriworo ko inyi ara riworo.”¹⁰ Itifi icieng ojo, “aja hati ongaja konyeha kunino?” ¹¹Inyiahahi inyi ojo, “lobo tungani lobara Yesu lodumu lokulufi ko fiha konyeha kunei ko jimitan diho nan ilo ilala to Siloam tinya alo nan alala ko deya. ¹²Itifi icieng ojo, “aji ongon ene tungani?” Ojo inyi, “ida nan ayen”. ¹³Iyauni la tungani afa ingodo diho Parisihin. ¹⁴Naha lafar linunutunore Yesu lokulufi itifuriore konyeha kulo na kangodoni orumu ara far lo sabit. ¹⁵Tona itifi Parisihin kikoi na lico inyi odayare. Ojo inyi diho icieng, “ofik inyi lokulufi konyeha kunei nan ko loro kilala ko deya ji”. ¹⁶Ojo kude Parisihin, “ida ene tungani ara lo Lobanga tonyio ida inyi orica sabit”. Ati itifia kude ojo, “aja kapalani otum kitiyo tangu na hitok iya na? tona okora icieng. ¹⁷To kifwongi oituni ari diho na kangodoni itifi inyi ojo, “ijo isi nyio to inyi? ara konyeha kunino onga inyi”. inyiahahi na tungani icieng ojo, “ara inyi kamocani”. ¹⁸Orihe ce Judeahin ida iruk jimitan ara orumu inyi kangodoni many ilolonguni katomonok kunenge. ¹⁹Itifi icieng katomonok kulo na tungani ojo, “kito ningi ene? Inyi na lijo ite otomonuni ongodo ene? Aja hati itikwenyi inyi?” ²⁰Inyiahahi katomonok kunenge icieng ojo, “kiyen ohoi jimitan kito niyang ene. Manyu kiyen ohoi jimitan kitomoni ohoi inyi ongodo. ²¹Ati aja odeya inyi jija kode ngai longa konyeha kunenge ida ohoi kiyen. Itifiata inyi lobolo manyu inyi otum inyi tenya to ken nenge”. ²²Ojo katomonok kunenge ji tonyio obang orumu icieng Judeahin tonyio orumu icieng lojo lobo tungani loteny ojo ara Yesu Kristo, ojir ifuhari to lotubare. ²³Inyi na lico katomonok kunenge ojo, “lobolo inyi, itifiata inyi to ken nenge”. ²⁴Ari ilolonguni na tungani lorumu lara kangodoni. Oto ojimi diho inyi, “icwara kwatun diho Lobanga kiyen ohoi ara ene tungani kapalani. ²⁵Inyiahahi inyi icieng ojo, “kode ara inyi kapalani kode ida ara, ida nan ayen. Ati lobito tohi ayen nan, angodo ngun nan ati lakweny nan jija!” ²⁶Itifi icieng inyi ojo, “itii inyi nyio diho isi? Onga inyi konyeha kunino aja?” ²⁷Inyishshi inyi icieng ojo, “lahirihohi manyu nan ite ida ite iwak ningo. Nyio iwahare ite ningo ari? Iwak manyu ite rahun kajifitak kunenge?” ²⁸Iciak icieng moro inyi ojimi diho inyi, “ira isi kajifitani lo na tungani! Kira ohoi kajifitak kulo Moses ²⁹kiyen ohoi jimitan otenya afa Lobanga ko Moses ati tone tungani ida kileng ohoi kiyen faji na lolotunore inyi. ³⁰Inyiahahi inyi icieng ojo, “ogol ene tenya noo! Ida ite iyen faji na lolotunore inyi oto inyi onga konyeha kunei ³¹kiyen ohoi jimitan ida Lobanga oningo kapalak. Oningo inyi tungani na ijiir na litiyo wahun nenge. ³²Oru lobo tungani loning tenya lo ngaja konyeha kulo tungani na lotomonuni ongodo. ³³Ngida ene tungani olotu diho Lobanga ngida itii lobo tohi”. ³⁴Tone inyiahahi icieng inyi ojo, “ira isi kapalani many to tomonuno aja ilotu isi kitiyena ohoi”. Ko ki fuharoti inyi oleng. ³⁵Oning Yesu jimitan lifuhari inyi oleng, oto ojo diho inyi, “iruk isi kito lo tungani?” ³⁶Itifi inyi ojo, “ngai inyi Lahitok kirihohi ojir nan aruk inyi”. ³⁷Ojo Yesu, “lideu isi inyi, to dede inyi lohitenya ko isi”. ³⁸Na tungani ko jimitan, “Lahitok laruk nan”. Ko kiwora inyi. ³⁹Ojo Yesu, “to ngoto lo tenya alotunore nan ene kof, ojir kangodok odeya ojo cio kuna ikwenyi ongodo”. ⁴⁰Kude parisihin longon inyia ko inyi ko kitifia ojo, “nyio? Kingodoho manyu ohoi?” ⁴¹Ojo Yesu, “ngara ingodoho ite ngida ite ingoni ko kupal ati tona lijimitare ite ijo kikwenyiha icieng iwasihi kupal ningi”.

10

¹Ahirihohi ite tenya lo dede, tungani na lida orute twol lo kera to lokoli ati irwok tolobo faji ake ara kakokoni ko kabelani. ²Tungani na lorute to lokoli ara katibalani lo kera kunenge³ Ongajahi kaririani inyi lokoli manyu oningo kera ogoro nenge, ilolongo inyi kera kunenge to karanico manyu omire icieng oleng. ⁴Kolongaju kera kunenge fad, item ketemoni neicieng ijifita kera kunenge inyi tonyio oyeniti ogoro nenge. Ati ida icieng otum kijifita weloni, to dede otumiti kisararu diho inyi

tonyio ida icieng omohu ningo ogoro lo weloni. ⁶Ititeny Yesu icieng tone kitisirani ati ida icieng iniang tohi na lotenya inyi. ⁷Tona oto Yesu ko jimitan ari, “ahirihohi ite tenya lo dede. Nan lara lokoli lo kera ⁸kulangole lofwonu to ketemoni nei fad ara kakokok ko kabelak ati ida kera oning icieng.” ⁹Nan lokoli; na lorutu ara diho nan, oricahino olotu ca inyi katwa lo twol, orute oleng olo orumu olemo. ¹⁰Olotu ka kokoni kokolaru, kifadaru ko keruno. Alotu nan ojo ojir orumuni warun manyu orumuni na lifut. ¹¹Nan katibalani na ijir. Icio katibalani na ijir warun nenge to kera kunenge. ¹²Tungani na lodumi ida ara katibalani na lara monye lo kera, tona kolodeu inyi lowoho olotuno, ongerihi inyi kera ko kifejaru. Olotu lowoho itisara kera. ¹³Ife nu tungani tonyio odumi inyi ara duma ida kera ara kunenge ida inyi ibuha to icieng. ¹⁴Nan katibalani na ijir ayen nan kera kunei manyu kera kunei kiyen nan. ¹⁵Iya na lohienare Apa nei nan ayen manyu nan Apa nei manyu acio nan warun nei to kera kunei. ¹⁶Angon nan ko kera kude kuna lida ara kulo ene twol. Awak nan ayauno manyu icieng. Ofwonu manyu ca icieng oning ogoro nei ojir ofwonuni fad ara twol lobito ko katibalani lobito. ¹⁷Tohi na licio Apa nei kimaru nan inyi jimitan acorihi nan warun nei manyu adumu ca ari. ¹⁸Oru lobo tungani lodume warun nei to ken nei ati acio nan ake manyu adumu ari ake. Angon nan ko twero lo ipotoro warun nei manyu angon ko twero lo kinyiahahino ari. Ara ene cik na larumu nan diho Apa nei”. ¹⁹To kuno tenyi tenyi okora cio ari. ²⁰Kude to kiji neicieng ojo, “odaha lodonyok inyi. nyio iningo ite inyi?” ²¹Ojo kude, “ida ara tenyi tenyi kulo tungani na lodaha lodonyok kuno. Ongajitita lodonyok konyeha kulo kangodok?” ²²Tinyia olotu far lo karama na lokwamarihin kaji lo Lobanga to Jerusalem. Ara orumu kof furat, ²³orumu Yesu ongon kaji lo Lobanga olotita to lohileleri lo Solomon. ²⁴Ifurohino Judeahin irit inyi ojimi diho inyi, “manyu anu mute kitingoyahi isi ohoi? Kalira isi kristo kirihohi ohoi komoma”. ²⁵Inyiahahi Yesu icieng ojo, “larihohi manyu nan ite iberu ite kiruk. Tanguhin kuna latii nan to karana lo Apa nei otenya to nan, ²⁶ati ida ite iruk tonyio ida ite ira kera kunei. ²⁷Oningo kera kunei ogoro nei, ayen nan icieng manyi kijifita icieng nan. ²⁸Aciorihhi nan icieng warun na isio tur manyu ida mute icieng owe, oru lobo tungsni ngokware icieng to kana nei. ²⁹Apa nei na lohicio icieng diho nan, obolo ilany fad oru lobo tungani ngoruje icieng to kana lo Apa nei. ³⁰Nan ko Apa nei kira lobito”. ³¹Ari inumu icieng morutok kulo caha inyi. ³²Ati ojo Yesu diho icieng, “lahitotorohi nan ite tanguhin kuna hitoha diho Apa nei. Ani tokiji neicieng iwak ite ciahare nan?” ³³Inyiahahi icieng inyi ojo, “ida ohoi kiciaha isi to lobo to kiji neicieng, ati to moro isi tungani jia itiririo ken ko Lobanga”. ³⁴Inyiahahi Yesu icieng ojo, “ida igero iyo cik ningi ojo, ‘ajo nan ite lobangahin?’” ³⁵Kalilolong inyi kulafa liciori tenya lo Lobanga ojo lobangahin- manyu tenya kigeriti ida otum ogili- ³⁶adi dong na lonyumu Apa igele ara nenge manyu oculu kof? Nyio hati idoro ite nan ijo amoro kalajo nan. Nan kito lo Lobanga? ³⁷Keruk nan kalida nan atiyo tohi na litiyo Apa nei. ³⁸Ati kalatiyo nan, kileng ngida ite kiruk nan iruhoto tanguhin ojir iyen manyu iniang jimitan ongon Apa katwa nei, ko nan katwa nenge”. ³⁹Ari otem icieng kiniefa inyi ati orwe inyi to kac kuneicieng. ⁴⁰Oto Yesu ko rangaru tode lo Jordan lafa faji litibatisare Jon to kulafa faritin berien. Itong ijia ⁴¹manyu ofwonu cio becek diho inyi. ojo icieng, “kileng ngida afa Jon itii lobo tangu, sangite fad kuna loteny Jon tone tungani ara dede”. ⁴²Mabyu tona faji iruk cio becek Yesu.

11

¹Naha omwai lobo tungani lobara Lazaro. Ara inyi lo Beteni kang loho Meri ko kanece Marta. ²Inyi ene Meri lomwai rece Lazaro afa lijuhohi ngoroni na iur ken lo Yesu manyu ofie kejuha kunenge to fofi kulo kwe nenge. ³Oto kaneceha ocule ifahit diho Yesu jimitan, “Lahitok omwai morte nino na limaru isi”. ⁴Koloning ji ojo Yesu, “ida ca ene mwai icung iyo wei. Ida ara lo deyo lo Lobanga, ojir kito lo Lobanga orumu deyo to inyi”. ⁵Imaru orumu Yesu Marta, kanece ko Lazaro bebe. ⁶Ati koloning ojo omwai Lazaro, itong ari na faji longon inyi faritin are. ⁷Oto ko rihohino jayona kunenge ojo, “ingatiite iya Judea”. ⁸Ati ojo jayona kunenge diho inyi, “katiyenani ngole kude faritin tang owak orumu Judeahin caha isi to morutok, inyi ijia manyu iwak isi itoro?” ⁹Inyiahahi Yesu ojo, “ida re far otehita tihi tomon ko are? Tungani na lolot to far ida ourohita tonyio odeya inyi to wangun lo ene kof. ¹⁰Ara tungani na lolot karwe lo urohita tonyio oru wangun diho inyi”. ¹¹Langun loteny inyi ji oto osodoro jimitan diho icieng, “logetoro morte niyang Lazaro, ati aloro nan ija kitikwenyuno inyi”. ¹²Inyiahahi kajifitak kunenge inyi ojo, “lahitok kolo getoro oto ca omayak”. ¹³Orumu Yesu otenya to wei lo Lazaro ati ibuha jayona kunenge ojo otenya ba inyi jio kulo tik tik. ¹⁴Oto inyi orihohi icieng tarany ojo, “lowei Lazaro. ¹⁵dong to ite akwama nan to rujon nei tija ojir ite iruhore. Ati ingafi diho inyi”. ¹⁶Oto Tomas (na lobara Didimos) ojo diho jayona kaletok, “ingafi fad ko inyi ojir kifwo kiwei ko inyi ara lobito”. ¹⁷Kologoru Yesu, orumu ojo loget Lazaro katwa lo kwecere faritin ongon. ¹⁸Ara Beteni maili are to Jerusalem, ¹⁹manyu ofwonu cio becek tai fwonuno kitigolo tau lo Marta ko kanece to wei lo rece neicieng. ²⁰Koloning Marta ojo olotuno Yesu owoju olo kitirico inyi ati itongo Meri kang. ²¹Ojo Marta diho Yesu, “Lahitok ngara orumu ingon isi ene ngida rece nei owe. ²²Ati ayen nan ajo kileng jija kicio Lobanga isi tohi na litifia isi”. ²³Ojo Yesu diho inyi, “owaru ca rece nino ari”. ²⁴Ifotu Marta ojo, “ayen nan jimitan ibuha mute inyi ari far lo lohicungi”. ²⁵Ojo Yesu diho inyi, “nan kibuhuno ko warun. Tungani na liruk nan owar ca kileng ngo wei ²⁶ko na lowar iruk nan ida mute owe. Irak isi ji?” ²⁷Inyiahahi Marta ojo, “ibo lahito aruk nan jimitan isi Kristo kito lo Lobanga na lorumu olotuno ene kof”. ²⁸Langun lojo inyi jii ko itoro iya kang hatwa ko loro kilolongoro kanece Meri kalele orihohi inyi ojo, “ongon katiyenani ene manyu kitifia isi”. ²⁹Koloning Meri ji ko wojuno deu deu ko loro diho inyi. ³⁰Tona rihe Yesu ida lorute kanghatwa ati ongon na faji lorumahinore Marta inyi. ³¹Kolodeu Judeahin kuna lorumu itongo ko Meri otatati inyi, Meri owoju deu deu jii oto icieng ko kijifuno inyi, ibuha jimitan olo ba inyi kwecere kicira ijia. ³²Kologoru Meri faji na longon Yesu odeu inyi, ko urohino kejuha junenge ko jimitan, “Lahitok ngara orumu ingon isi ene ngida rece nei owe”. ³³Kolodeu Yesu inyi icira ko Judeahin kuna lilihu ko inyi manyu icira, oto inyi itoyo noo to okorif manyu ome tau. ³⁴Itifi inyi ojo, “itigetihhi ite inyi aji?” ojo icieng diho inyi, “ou tode Lahitok”. ³⁵icira Yesu. ³⁶Oto Judeahin ojo, “itide kimaruno nenge inyi”. ³⁷Ojo kude, “ngida orumu inyi tungani na litikwenya ko kangodok itik inyi wei?” ³⁸Yesu ari ko kidak lo tau ko lotuno

kwecere na lara kunom igiena hati kutuk to moru na hitok. Ojo inyi diho cio,³⁹“itingaje moru!” Ojo Marta, “ati Lahitok to jija irumu dong longwo tonyio itong inyi kwecere faritin ongon”.⁴⁰Yesu ko jimitan diho inyi, “ida adi nan ahirihohi isi ajo kaliruk isi ideu ca isi deyo lo Lobanga?”⁴¹Oto icieng ko ngajaru moru. Yesu ko deya kai ko jimitan, “Apa akwama nan isi tonyio lehining isi nan.”⁴²Ayen nan jimita kiningitita isi nan ati ajo nan ji to cio kuna lowoita ene ojir iruhiti jimitan isi lohiculu nan”.⁴³Kolokeru jimitan ji, ilolong Yesu to ogoro na ikwat ojo, “Lazaro, torutu!”⁴⁴Orutu tungani kaweyani, obubura kac ko kejuha to kyela iribi ko kyela na limuk komom. Ojo Yesu diho icieng, “itilahe kyelani kulo kwecere ingerihi inyi olo”.⁴⁵Tona Judeahin fad kuna lorumu ofwonu waja Meri manyu odeu tohi na litii Yesu, ofik kiruk neicieng diho inyi.⁴⁶Ati pfwf kude diho parisihin ofwori orihohi icieng tohi na litii Yesu.⁴⁷Oto kadwarak kuna hitoha ko parisihin ko kilolongo tuba lo lokiho nahitok. Itifi icieng kenite ake ake ojo, “kirihe ohoi kidumu nyio? Lerok ene itiyu tanguhin becek.”⁴⁸akaolohingerihi ohoi inyi osodoro ji oto ca cio becek iruk inyi, oto cia cio kulo Roma ko fwonuno dumaru faji niyang ko kof niyang”.⁴⁹Oto lobito to kiji neicieng na lobara Kaiapa na lara kadwarani lahitok na kari oteny ojo, “ida ite iyen lobo tohi tur!”⁵⁰Ida ite iyen jimitan ojir lobito tungani oweilany kof niyang fad keroro”.⁵¹Ida inyi oteny kuna to kwe nenge ati to rahun kadwarani na kari imoca inyi jimitan ojir Yesu oweilany kof lo Jueahin.⁵²Ida manyu ara tona kof ake ati to cio kulo Lobanga kuna lisarahi kofi kofi fad lo tubuno neicieng ara lobito.⁵³Dong kicaha tona far ifita icieng dumaru warun nenge.⁵⁴Tona ida dong Yesu olot tarany kiji lo cio ati ingade iya kuny olo manyu lobo kang lobara Epraim ko jayona kunenge.⁵⁵Kolonyiha far lo Paska ofwonu cio becek to kangite iya Jerusalem fworo kitunyujokunite ojir odaharihin karama lo Paska.⁵⁶Itiring icieng tahita Yesu manyu ojo owoitati kaji lo Lobanga, itifiaroti ake ake ojo, “ibuha ite jimitan ida ba ca inyi olotu kaji lo Lobanga tur?”⁵⁷Ati orumu kadwarak kuna hitoha ko parisihin locik jimitan tungani na lodeu faji na longon Yesu ojir iyauno tenya diho icieng ojir ofwori iniefuni.

12

¹Kolotong faritin kulo Paska ile, ogoru Yesu Beteni faji na lomanya Lazaro lafa litibuhu Yesu to wei.²Oto ikukumi daha na lokwamarihin Yesu. Iyauno Marta daha ati orumu Lazaro itongoti ko Yesu ara lobito iyo meja lodahare.³Oto Meri ko dumuno ngoroni na iur na lobolo wel nenge, ongoroni lo spikenard na ilinyo na lotum ratil lobito otware kejuha kulo Yesu manyu ifufus kejuha kulo Yesu to fofi kulo kwe nenge, oto uron lo na ngoroni iririk kaji fad.⁴Oto Judas Iskariot lobito to kiji lo jayona kunenge na lolotu ibelo ara katoboni nenge itifi ojo,⁵nyio ida itiloti ene ngoroni to robia kuna lotum mucara lo kari lobito icori robia kunenge diho kakidahak.⁶Ida inyi oteny ji lo jimitan oric inyi kakidahak ati to rahun inyi kakokoni iya na larahare inyi karicani lo ogogor lo robia odumunita inyi robia kuna losofohini katwa.⁷Ojo Yesu ingohiti inyi ake, itubahi inyi ene ngoroni to kikukuma nuha nan.⁸Irihe ca ite ingon ko kakidahak faritin fad ati ida ca ite ingon ko nan.⁹Tona koloning ilulung kulo cio ojo ongon Yesu ija, ko fwonunoti ida manyu dong to Yesu ake ati deya Lazaro na litibuhu inyi to wei.¹⁰Oto kadwarak kuna hitoha ikukum tenya lo kifadaru ko Lazaro.¹¹tonyio ara to inyi ofihare cio becek kiruk diho Yesu.¹²Kiwanyi nenge, oto ilulung kulo cio kuna lofwonu daha karama oning ojo olotuno Yesu Jerusalem.¹³Oto ongoduni midila ko otik ofwororihin kitirico inyi owoloti ojo, “Osana! Ongon ko gum inyi na lolotu To karana lo Lahitok Ongon ko gum kabo lo Israel”.¹⁴Orumu Yesu kito lo sigiria irwok kai nenge iya na ligerorihin ojo,¹⁵“kebang kito karioni lo Zaion Tode olotuno kabu nino Irwohita kito lo sigiria”¹⁶Ketemoni orumu jayona kunenge ida inyang ene. Ofwonuni afa yenun to kifwongi langun lorumu Yesu deyo nenge ofwonu icieng oyen jimitan igeri afa kuno to inyi manyu icieng lohittii kuno diho inyi.¹⁷Ilulung kulafa longon ko inyi lafar lilolongunore inyi Lazaro to kwecere, itibuhu inyi to wei osodoroti kitikwata tohi na litii inyi.¹⁸Ilulung kulo cio kuna loyen ojo itii inyi ene kitotorita ofwori kitirico inyi.¹⁹Oteny Parisihin ake ake ojo, “tode oru lobotohi na lohitiyo ohoi. Tode jija lofwof kof fad omot nenge”.²⁰Orumu ongon kude Grik kiji lo ilulung kuna lofwof kiwora Lobanga Jerusalem.²¹Ofwonu icieng diho Pilip na lolotu to Betesaida kof lo Galilea ojo diho inyi, “lahitok kiwak ohoi deya Yesu”.²²Olo Pilip orihohi Andru ofwo dong icieng are fad orihohini Yesu.²³Ifotu Yesu ojo, “lolotu tik na lofihahinorihin deyo diho kito lo tungani.”²⁴Ahirihohi ite tenya lo dede, kalida ngamariti odohi kof oweilany, iwasihi ara kinyemoti lobito. Ati kolowei ongijukinyemo becek.²⁵Tungani na limaru warun nenge, itiri mute ati tungani na loberu warun nenge ten tone kof, oricahi mute many diho warun na losio tur.²⁶Na lohirwaa nan ojir kijif nan manyu faji na langon nan ongon manyu mute karwaani nei ija.²⁷Jija okaca tau nei, ati ajo ca aja? Apa todume ene tik to ketemoni nei? Ida, ara tone tenya afa alotunore nen.²⁸Apa itikwata karana nino!” oto ogoro oninguno to kai na lojo, “latikwat nan manyu atikwat ca ari”.²⁹Ilulung kuna longon ija oningiti oto ojiti, “ligor kai” ojo kude “oteny malaika ko inyi”.³⁰Ojo Yesu, “ara ene ogoro to ite ida ara to nan.”³¹Jija longoti tenya diho ne kof, jija ifuهارoti ca kalanyunoni lone kof.³²Ati nan, kolohitingi nan to kof arihu ca nan cio fad ken nei”.³³Oteny inyi ene lo kitotoro koditi lo wei na ca loweyare inyi.³⁴Oto ilulung oteny ojo, “lohining ohoi iyo cik ojo itongo mute kristo tur, aja hati ijo isi ‘owak kito lo tungani otingi kai? Ngai ene kito lo tungani?”³⁵Tinya orihohi Yesu icieng ojo, “orihe ca ite ingon ko wangun lobo gaa, itiloti iyo wangun orihe lokimuyuk ida lohingutahi ite. Tungani na lolot to katwa lo lokimuyuk ida oyen faji na loloro inyi.”³⁶Itifik kigeno ningi iyo wangun orihe ongon. Ojir ite ifwonu ara tee kulo wangun”. Kolokeru tenya ko icieng olo Yesu iduharu to kiji neicieng.³⁷Kileng litii Yesu kitotorita kulo tanguhin becek ketemoni lo cio kulo Judea ida icieng iruk inyi.³⁸oto itifut tenya lafa liger kamocani Isaia ojo, “Lahitok ngai liruk ifahit niyang. Manyu diho ngai oboto kana lo lahitok?”³⁹Tona tenya ida icieng iruk tonyio iya na lotenyare Isaia ari lobo faji ojo,⁴⁰“itingodo inyi konyeha kuneicieng Manyu ititoti taulo kuneicieng, Ojir ida odeyati to konyeha kuneicieng Kode inyangiti to taulo kuneicieng. Kode ibeloti ojir atifurie icieng”.⁴¹Oteny Isaia ji tonyio odeu inyi deyo lo Yesu oto oteny to inyi.⁴²Ati becek manyu kileng to kiji lo kalihitak ofwonu iruk. Ati to bangun parisihin, ida owahiti tuluno kiruk neicieng to bangun jimitan kifuhari ca to lotubare.⁴³Tonyio okwama icieng maja lo cio ilany lo

Lobanga.⁴⁴Oto Yesu iwawang ojo, “kalohiruk tungani nan, ida kiruk nan ake ati inyi na lohiculu nan.”⁴⁵Kolohideya inyi nan, odeya inyi na lohiculu nan.⁴⁶Alotu nan ene kof iya wangun ojir tungani na liruk nan ida itongo katwa lo lokimuyuk⁴⁷ ojo diho tungani na loning tenyi tenyi kunei ida hati oric ida nan angotohi tenya kwe nenge. Tonyio ida nan alotu ngoto tenya iyo kof ati lwaha kof.⁴⁸Ogon kangotoni lo tenya diho tungani na lohiberu nan ida oric tenyi tenyi kunei. Inyi na tenya bito lateny nan ca longotohi inyi tenya kwe nenge to far lo lohicungi. ⁴⁹Tonyio ida nan atenya to ken nei ake ati Apa na lohiculu nan inyi lohicik nan tohi na latenya nan ko koditi na latenyare nan. ⁵⁰Ayen nan jimitan ciha nenge kiyaru ohoi iyo warun na isio tur. Tona tohi na latenya nan ara Lobanga Apa lohirihoi nan ojo ojir ateny.

13

¹To ketemoni lo far lo Paska, oyen Yesu jimitan lolotu tik nenge lo ngerihino ene kof lo loro diho monye. Iya na limarunore inyi kunenge kuna longon ene kof oto inyi itotorohi icieng kifut lo kimaruno nenge. ²Orumu lokorati daha lo kurou manyu orumu sitan lorutohi katwa lo Judas Iskariot kitolo Simon lo kitobo Yesu.³Oyen Yesu jimitan lofik monye sangite fad iyo twero nenge. Manyu olotu inyi to diho Lobanga manyu oloro diho Lobanga, ⁴oto owoju to lodahare ko pucaru kyela nenge nahitok odumu taulo ko torahino komoc. ⁵Langun litii jii, ko kijuhohino kifi iyo besen icak kilala kejuha kulo jayona kunenge ifufuso to taulo na lotora komoc nenge.⁶Olotu diho Saimon Petero na lojo diho inyi, “Lahitok isi lilala kejuha kunei?” ⁷Ojo Yesu diho inyi, “ida isi iyen jija tohi na latiyo nan ati ilotu ca isi iniang to kifwongi”. ⁸Ojo petero diho inyi, “oru. Oru ida isi ilal kejuha kunei tur”. Inyiahahi Yesu inyi ojo, “kalida nan alal kejuha kunino ida dong isi kimora ko nan”. ⁹Ojo Petero diho inyi, “kalara dong ji lahitok keco ara kejuha keken ojir dong ilal ko kac ko kwe fad”. ¹⁰Inyiahahi Yesu ojo, “tungani na lokeru kilala ilala kejuha keken tonyio lonyu. Manyu linyuji ite ati ida ara fad”. ¹¹Tonyio orumu inyi loyen jimitan ara ca lobito katoboni nenge inyi lico ojo ida icieng onyui fad. ¹²Kolokeru inyi kilala kejuha kuneiceng oto iciefahi kyela nenge oite lohitongore nenge. Oto itifi icieng ojo, iniang ite tohi na latii nan diho ite? ¹³Ilolongo ite nan ijo katiyenani kode Lahitok obehi manyu tonyio ara nan jii. ¹⁴Jija iya na lalarare nan Lahitok ko katiyenani ningi kejuha kuningi ojir manyu ite ilal kejuha kulo kaletok kuningi ake ake ¹⁵lahicio nan ite kitotorita ojir ite itii kiji ningi ake ake iya na latiyore nan diho ite. ¹⁶Ahirihoi ite tenya lo dede oru lobo karwaani lobolo ilany lahitok nenge kode ida ifak ilany katifahani. ¹⁷Jija iya na liyen ite kuno sangite irumu ca ite gum kalitiyo icieng. ¹⁸Ida nan atenya kuno to ite fad; ayen nan kuna lanyumu nan. Ati ara ene lo kitifuta igerit, ‘na lohingar ko nan daha loting tutunye nenge ken nitole’. ¹⁹Ahirihoi nan ite kuno orihe ida litihihoi ojir ojo ca itiihihoi iyenare jimitan nan inyi nan. ²⁰Ahirihoi ite tenya lo dede, tungani na lifotu tungani na laculu nan ifotu nan manyu na lohifotu nan ifotu inyi na lohiculu nan. ²¹Langun loteny kuno tenyi tenyi oto tau lo Yesu oiha noo ko tuluno ojo, “ahirihoi ite tenya lo dede, lobito to kiji ningi ca lohitob nan”. ²²Iriangaru jayona kunenge deya kenite lo yenun ngai ba to kiji neicieng otenya inyi. ²³Lobito to kiji neicieng jayona na limaru Yesu noo orumu itongo onyiha ko inyi. ²⁴Igwel Saimon Petero inyi ojo ojir itifi Yesu ani ongon inyi tenya. ²⁵Na jayona ko ganga locolo lo Yesu itifi ojo ngai itenya isi Lahitok? ²⁶Ifotu Yesu ojo, “ara tungani na lacio ca nan ene mugati kaladutohi iyo ilebu”. Oto ko kidutuhino mugati ocio diho Judas Iskariot kito lo Saimon. ²⁷Deu deu kolonya Judas na mugati sitan ko rutuhino katwa nenge. Orihoi Yesu inyi ojo, “tohi na liwak isi kitiyo, itiyu deu deu”. ²⁸Ati iyo kuna longoni inya lodahare oru tungani liniang na tenya loteny Yesu diho inyi. ²⁹Iya na lotehitare Judas robia ibuha kude ojo ocularu ba Yesu inyi kinyanga lobo tohi na ngodaharihin karama kode kicwara lobo tohi diho kakidahak. ³⁰Deu deu kalifotu Judas na mugati ko loro oleng manyu ara kof karwe. ³¹Langun lolo inyi ojo Yesu, “jija liciori deyo diho kito lo tungani manyu licori Lobanga deyo to inyi. ³²Kalicori Lobanga deyo to inyi, ico ca Lobanga kito lo tungani deyo to katwa nenge manyu ocio ca deyo deu deu. ³³Tee kunei angon ca nan ko ite lobo gaa. Kitak ca ite nan; iya na afa larihohinore nan cio kulo Judea ahirihoi manyu ite jija. Faji na laloro nan ida ite itum fworo. ³⁴Cik ngejuk ahicio nan ite; imaruti kenite kuningi. Iya na lahimarunore nan ite ojir manyu ite imaru kenite kuningi. ³⁵Tone ca oyenare kof jimitan ira ite kajifitak kunei kalimaru ite kenite kuningi. ³⁶Itifi Petero inyi ojo lahitok iloro isi aji? Inyiahahi Yesu ojo, “faji na laloro nan ida isi itum kijifuno jija ati ijifu mute isi to kifwongi”. ³⁷Itifi Petero ojo, “Lahitok aja ida nan ajifu isi jija? Acio ca nan warun nei to isi”. ³⁸Oto Yesu inyiahahi ojo, “dede itweru ca isi kicwara warun nino to nan? Ahirihoi isi tenya lo dede. Orihe ikokor ida ikok orumu isi lohiberu nan kakeny uni.

14

¹Kecio taulo kuningi oihaha. Igenoti Lobanga, kigenoti manyu nan. ²Kolo Apa nei oboreng kajihit; ngida ara ji ngahirihoi nan ite. Aloro nan ija kikukuma lohitongore ningi. ³Ati kalakeru kikukuma lohitongore diho ite, ato hati nan aitu kiyomuno ite ojir faji na langon nan ite manyu ingon ijia. ⁴Iyen ite kikoi lo faji na laloro nan. ⁵Ojo Tomas diho inyi, “Lahitok ida ohoi kiye faji na liloro isi, aja hati kiye ohoi kikoi loloro ijia?” ⁶Inyiahahi Yesu ojo, “nan kikoi ko dede ko warun. Oru lobo tungani logoru diho Apa kalida olotu ara diho nan. ⁷Kaliyen ite nan itum manyu iyen Apa nei. Kiciaha to jijia liyen manyu ite inyi”. ⁸Ojo Pilip diho inyi, “Lahitok kitotorohi ohoi Apa tohi na ngohitum ohoi inyi na keken”. ⁹Inyiahahi Yesu ojo, “orihe isi ilunya nan kileng ngatong nan ko ite karihin becek? Tungani na lohideu nan irumu lodeu Apa nei. Aja ijo isi diho nan kitotorohi Apa?” ¹⁰Ida ite iruk jimitan angon nan katwa lo Apa manyu ongon Apa katwa nei? Tenyi tenyi kuna lateny nan diho ite ida ara kunei. Ara Apa na longon katwa nei litiyo tic nenge. ¹¹Iruhoto kalajo nan angon nan katwa lo Apa manyu ongon Apa katwa nei; kode iruhoto to saden lo tanguhin. ¹²Ahirihoi ite jimitan tungani na longon ko kiruk diho nan itii ca kuno ticitici latiyo nan. Itii manyu ca kuna hitoha ilany kuno tonyio aloro nan diho Apa. ¹³Manyu atii ca nan tohi na litifia ite to karana nei ojir kito iyauno deyo diho monye. ¹⁴Itum ite itifia lobo tohi keken

to karana nei, manyu atii ca nan".¹⁵ Kalimaru ite nan iric ca ite cik nei. ¹⁶Ato ca nan atifi Apa manyu kicio ite kasingoni lobo ake na lolotu manya ko ite tur. ¹⁷Okorif lo dede. Ida kof otum kifotuno inyi tonyio ida odeya inyi manyu ida oyen inyi. ati iyen ite inyi tonyio itongo inyi ko ite manyu ongon ca inyi katwa ningi. ¹⁸Ida ca nan ahingerihi ite iya okidahi, alotu ca nan diho ite. ¹⁹Ida iyaru ca faritin kuna iborengi ida ca kof orihe kideu nan, ati kideu ca ite nan. Tonyio awar nan iwari manyu ca ite. ²⁰To nu far inyang ca ite jimitan angon nan katwa lo Apa nei ingoni ite katwa nei manyu angon nan katwa ningi. ²¹Na longon ko cihi cihi kunei manyu oric icieng inyi lohimarun nan. Na lohimarun nan imaru Apa nei inyi nan manyu ca amaru inyi manyu atotorohi ken nei diho inyi. ²²Oto Judas (ida ara Judas Iskariot) ojo, "Lahitok nyio iwahare isi kitotoruno ken nino diho ohoi ida ara diho kof?"²³Inyiahahi Yesu ojo, "kolohimarun tungani nan oric ca inyi kitiyena nei. Imaru ca Apa nei inyi manyu kifwonu ca ohoi diho inyi kikukum lohitorogore niyang diho inyi. ²⁴Na lida kimaru nan ida oric kitiyena nei. Kuno tenyi tenyi liningo ite ida ara kunei, ara kulo Apa na lohicultu nan."²⁵Kuno tenyi tenyi fad lateny nan orihe kingoni ko ite. ²⁶Ati kololotu kasingoni, okorif na inyu na ca loculu Apa to karana nei, kitiyen ca ite sangite pili manyu kitiyu ca ite tenyi tenyi kunei fad kuna lateny nan diho ite. ²⁷Angohi nan kisiliban diho ite, kisiliban nitole ahicio nan ite. Ida nan acio diho ite iya na licwarare kof. Kecio taulo kuningi oiha manyu kebang.²⁸Ining ite nan ajo aloro nan, manyu aituno nan diho ite. Kolohimarun ite nan ji ite ikwama tonyio aloro nan diho Apa tonyio obolo Apa kilany nan. ²⁹Lahirihohi nan ite jija orihe ida litihihino ojir ca ojo litihihino itigol kiruk ningi. ³⁰Ida ca nan arihe atenya ko ite tek tek tonyio olotuno kalanyunoni lone kof. Ida hati inyi ongon ko golun ken nei. ³¹ati ojir kof oyen ojo amaru nan Apa nei manyu atiyon nan tohi na locik Apa nei diho nan. Ifwonu lohifwo".

15

¹"Nan ciani lo vino lo dede manyu Apa nei karemoni ²ongodarita inyi tani tani fad to ken nei kuna lida ongi ngak oto tani tani fad kuna longi ibubuso inyi ojir ongiji ngak kuna iborengi. ³Linyuji ite to tenya na lahicio nan ite. ⁴Itongoti iyo nan nan manyu atongo iyo ite. Ida tani tani otum ngijan ngak ake kalida ongon diho ciani. Ida manyu ite itum ngijuno ngak ake many ingoni diho nan. ⁵Nan ciani lo vino ite tani tani. Kolongon tungani katwa nei nan manyu angon katwa nenge, ongiju ngak kuna iborengi. Kalaru nan ida ite itum kitiyo lobo tohi. ⁶Kalida tungani ongon katwa nei, ori iya tani tani na libirori otou; koditi lo kuna tanitanihin itutubati ocurari to kima. ⁷Kalitongo ite katwa nei tenya nei manyu ongon katwa ningi itifiati tohi na liwak ite kiciori cia ite. ⁸Ara ene lo fiha deyo ken lo Apa nei ojir ite ingi ngak kuna iborengi itotoro jimitan ira ite kajifitak kunei. ⁹Iya na lohimarunore Apa nei nan, jiha manyu amaru nan ite. Dong itongoti iyo kimaruno nei. ¹⁰Kaliric ite cihi cihi kunei, itongo ca ite iyo kimaruno nei iya na laticare nan cihi cihi kulo Apa nei atongore iyo kimaruno nenge. ¹¹Lahirihohi nan ite kuno ojir kwama nei ongon katwa ningi ojir kwama ningi ifut. ¹²Cik nitole ene, imaruti kenite kuningi iya na lahimarunore nan ite. ¹³Oru lobo tungani lo ngon ko kimaruno na logal ene, na licio tungani warun nenge to morot kunge. ¹⁴Ira ite morot kunei kalitiyo ite tohi na lacik nan. ¹⁵Ida nan arihe ahilolongo ite ajo karwaak tonyio ida karwaani oyen tic lo lahitorok nenge. Tona ahilolongo nan ite ajo morot tonyio sangite fad kuna laning nan diho Apa nei lahitiyen nan ite. ¹⁶Ida ara ite lohinyumu nan ati nan lahinyumu ite manyu ahicule ite ojir ifwo ingiju ngak- ngak kuna losio. Oto ca Apa kicio ite sangite fad kuna litifia ite to karana nei. ¹⁷Cik nei ene; imararoti kenite kuningi. ¹⁸Kolohiberu kof ite, itiyen jimitan item afa beruno nan. ¹⁹Ngira ite kulo kof ngohimarun kof ite to jimitan kunge. Ati iya jija ida ite ara kulo kof tonyio lahinyumu nan ite to kof. Inyi licio kof kiberu ite. ²⁰Tiyoti tenya lafa lahirihihohi nan ite, ida karwaani obolo ilany lahitorok nenge. Kalohitigeni nan kitigeni manyu ca ite. Koloningi tenya nei ongingi manyu ca ningi. ²¹Itii ca icieng ite jii to karana nei tonyio ida icieng oyen na lohicultu nan. ²²Ngara ida nan alotu atenya ko icieng, ngida adi mongiyo ongon diho icieng ati jija loru lobo tenya ngigerare icieng kopalipali kuneicieng. ²³Tungani na lohiberu nan oberu manyu Apa nei. ²⁴Ngara ida nan ati kiji neicieng tici tici kuna lida lobo tungani litii, ngida icieng ongon ko mongiyo lo kopal. Ati jija lodeu icieng kuno tanguhin ati kiberuni nan ko Apa nei fad. ²⁵Ati ara ene lo kitifuta igerit lo cik na lojo, "kiberu icieng nan oru ko tenya". ²⁶Kololotu kasingani na ca laculu nan to diho Apa Okorif lo dede na lolotu to diho Apa, olotu ca icio saden to nan. ²⁷Ojir manyu ite icio saden tonyio ingon ngole afa ite ko nan many to lohiciahi.

16

¹Kuno tenyi tenyi fad ahirihihohi nan ite ojir ida igere ²Kifuhi ca ite to lotubare manyu dede ofwonuno faritin kuna mute lifadare cio ite idimati ojo kirwaa icieng Lobanga. ³Itii ca mute icieng kuna sangite tonyio ida icieng oyen Apa kode nan. ⁴Ahirihihohi nan itekuno tenyi tenyi ojir mute kolofwonu kunu faritin iyyore jimitan lahicik afa nan ite. Ida afa nan ahirihihohi ite kuno tenyi tenyi ketemoni tonyio orihe ngole nan angon ko ite. ⁵Jija aloro nan diho lafa lohicultu nan ati oru lobo to kiji ningi litifia ojo, "iloro isi aji?" ⁶Tona lahirihihohi nan ite kuno sangite, lifut ite ko kitoyo taulo. ⁷Ati ahirihihohi ite tenya lo dede ara loro nei lo jiran diho ite tonyio kalida nan alo, ida ca kasingani olotu diho ite. Ati kalalo nan, aculu ca nan inyi diho ite. ⁸Kololotu inyi, itiyen ca inyi kof to tenya lo kopal, ko warun na ibir ko ngoto lo tenya. ⁹To kopal tonyio ida cio iruk nan ¹⁰To warun na ibir tonyio aloro nan diho Apa faji na lida ite irihe kideunore nan. ¹¹Ko to ngoto lo tenya tonyio jija kalanyunoni lone kof longotohini tenya lo lanyu. ¹²Orihe nan angon ko tenyi tenyi becek kuna ngahirihihohi ite, becek kuna ngida ite itum rica fad ¹³Ati kololotu ca inyi okorif lo dede kitotor ca inyi ite tenya lo dede fad. Ida ca inyi otenya tenyi tenyi kunge ati otenya ca inyi tohi na loning inyi manyu kirihohi ca inyi ite tohi na lolotuno. ¹⁴Iyauno ca inyi deyo diho nan to dumuno tohi na lara nitole lo kitotorohino ite. ¹⁵Sangite fad kuna longon diho Apa ara kunei inyi licio nan ajo adumu ca okorif tohi na lara nei kitotorohi ite. ¹⁶To tihi kude kuting ida ca ite ideu nan ati to tihi kude kuting manyu to kifwongi ideu ca ite nan. ¹⁷Oto kude jayona kunge itifihihino ake ake ojo, "nyio ojo inyi, 'to tihi kude kuting ida ca ite kideu

nan ati kolorang tihi kude kuting ideu ca ite nan ari manyu ojo tonyio aloro nan diho Apa?"¹⁸ Osodoro icieng kitifia jimitan, nyio fotiri lo tihi kude kuting? Ida ohoi kiniang tohi na lotenya inyi.¹⁹ Odeu Yesu jimitan owak icieng kitifia inyi tona tenya oto ojo diho icieng, itifia ite kenite ake ake fotiri lo tenya na lajo nan; to tihi kude kuting ida cia ite ideu nan manyu to kifwongi lo tihi kude kuting ari kideu ca ite nan?²⁰ Ahirihohi ite tenya lo dede icira ca ite manyu itoyo irumu kof okwama. Itoyo ca ite ati ibelo ca kitoyo ningi ara kwama²¹ Kaliciak kiboria lo otomone diho ngorwani itoyo inyi noo tonyio lolotu tik lo kidak nenge, ati kolotomon, oluluhi kidak ko kiboria nenge fad tonyio okwama inyi jimitan lotomonu kito ngejuk kof.²² Ori ji diho ite jija ara tik lo kitoyo ningi ati ahideu ca nan ite ari ito ca ite ifut ko kwama, manyu oru tungani lotum dumaru na kwama diho ite.²³ To nu far ida mute ite irihe itifia nan lobo tohi. Ahirihohi ite tenya lo dede, kicio mute Apa nei ite lobo tohi keken litifia ite to karana nei.²⁴ Ko jija orihe ite ida litifi lobo tohi to karana nei. itifiatu irumahi ca oto kwama ningi ko kifut.²⁵ Kileng latenya nan to kitidafi olotuno tik na latenyare nan diho ite tarany to ngati lo Apa nei.²⁶ Tonu far ilifa mute ite to karana nei. Ida nan ajo alifa mute nan Apa to ite.²⁷ Ida kimaru Apa ite tonyio kimaru ite nan manyu iruk jimitan alotu nan to diho Lobanga.²⁸ Alotu nan to diho Apa arutu ene kof, jija angerihino nan kof aitoro diho Apa nei.²⁹ Oto jayona kulo Yesu ojo diho inyi, "jija itenya isi tarany ida ara to kitidafi kulo tenyi tenyi."³⁰ Jija lohideo ohoi jimitan iyen isi sangite pili manyu ida iwak jimitan kitifi lobo tungani isi. Icio dong ene ohoi kiruk jimitan ilotu isi to diho Lobanga.³¹ Inyiahahi Yesu icieng ojo, "liruk ite jija!"³² Ati lolotu tik na ca lisararore ite kangite kuningi. Kingerihi ca ite nan ake ati ida nan angon ake tonyio kingon Apa nei ko nan.³³ Ahirihohi nan ite kuno sangite ojir ite irumu kisiliban diho nan. Tone kof irumu mute ite kidak. Ati idonyoto taulo tonyio lalanyu nan kof".

17

¹Langun lokerihi Yesu tenya kuno tenyi tenyi, ko kilomo kai ilifa ojo, "Apa lolotu tik. Itideyo kito nino ojir kito manyu itideyo isi."² Tonyio icio isi inyi twero diho icio fad ojir icio warun na losio tur diho kuna licio isi inyi fad.³ Warun na losio tur inyi ene; ojo ojir icieng kiyen isi Lobanga lobito na lira lo dede ko Yesu Kristo na liculu isi.⁴ Lahitideyo nan isi ten to kof to keruno kitiyo tic lafa licio isi nan.⁵ Dong jija Apa kitideyo nan to ketemoni nino to deyo nafa langonore nan ko isi orihe kof ida litera.⁶ Latotorohi nan isi diho kuna licio isi nan ten to kof. Ara afa icieng kunino; icio isi icieng diho nan manyu loning icieng tenya nino⁷ jija loyen icieng jimitan sangite fad kuna lohicio isi nan ofwonu diho isi.⁸ Tonyio lacio nan icieng tenyi tenyi kuna licio isi nan manyu liruk icieng fad. Loya icieng otoc jimitan alotu nan to diho isi manyu iruhiti jimitan isi lohiculo nan.⁹ Alifa nan to icieng. Ida nan alifa to kof ati to kuna lohicio isi nan tonyio ara icieng kunino.¹⁰ Fad kuna latehita nan ara kunino manyu fad kuna litehita isi ara kunei. Manyu lolotu deyo diho nan to icieng.¹¹ Ida ca nan arihe angon kof ati orihe icieng ongoni kof manyu alotuno nan diho isi. Apa na inyu toric icieng to golun lo karana nino- karani na lohicio isi nan- ojir icieng ara lobito iya na lohirahe ohoi lobito.¹² Orihe nan angon ko icieng, ariria nan icieng manyu aricahi icieng otoc tona karama lohicio isi nan. Oru lobo to kiji neicieng ngole lori ara lobito na lorumu logere ojir kigeriti itifuta¹³ Alotuno jija nan diho isi ati atenya nan kuno sangite orihe angon kof ojir icieng ongon ko kwama nei na ifut katwa neicieng¹⁴ lacio nan icieng tenya nino manyu loberu kof icieng tonyio lida icieng orihe ara kulo kof iya na lida nan arahare lo kof.¹⁵ Ida nan alifa ojo ojir idume icieng to kof ati toric icieng diho karohojani.¹⁶ Ida icieng ara kulo kof iya na lida nan arahare lo kof.¹⁷ Itinyujo icieng to dede, tenya nino lara dede.¹⁸ Iya na liculunore isi nan kof acule manyu nan icieng kof.¹⁹ To icieng, atinyu nan ken nei ojir manyu icieng itinyujoro dede.²⁰ Ida kilifa nei ara to icieng ake. Alifa manyi to kuna mute liruk nan to tenya neicieng²¹ jimitan ojir icieng fad ara lobito, Apa iya na lingonore isi katwa nei nan manyu angon katwa nino. Ingohi manyu icieng tongon katwa niyang ojir kof iruhore jimitan isi lohiculo nan.²² Lacio nan icieng deyo na lohicio isi nan, ojir icieng ara lobito iya na lohirahe ohoi lobito.²³ Nan katwa neicieng ko isi katwa nei. Icwara icieng ofwoni iyo kimora na igol oyenare kof jimitan isi lohiculo nan, manyu imaru icieng iya na lohimarunore isi nan.²⁴ Apa awak nan kuna lohicio isi nan kingon ko nan faji na langon nan manyu odeuni deyo nei, deyo na lohicio isi nan tonyio kimaru isi nan many to kiteri lo kof.²⁵ Apa na inyu, kileng ngida kof kiyen isi ahiyen nan isi manyu oyeniti jimitan isi lohiculo nan²⁶ Latiyen nan icieng isi manyu asodoro ca kitiyena isi diho icieng ojir kimaruno na limarunore isi nan ongon katwa neicieng ko nan to ken nei manyu angon katwa neicieng.

18

¹Kolokeru inyi kilifa, olo Yesu ko jayona kunenge orangi gura lo Kidron tode nenge orumu ongon mana olo Yesu ko jayona kunenge ijia.² Judas katoboni orumu oyen na faji tonyio orumu Yesu ko jayona kunenge otubitita ijia.³ Judas ko lotuno na mana orihuno ko asegere ko kude kuna hitoha kulo Judea ko Parisihin kuna lofwonu diho kadwarak kunahitoha otehitati latuboti ko iluhi inwhititi kimaco to lomohin ko rauno.⁴ Iya na loyenare Yesu sangite fad kuna lofworo kitihino diho inyi, itifi icieng ojo, "itahita ite ngai?"⁵ Inyiahahi icieng ojo, "Yesu lo Nazaret". Ojo Yesu diho icieng, "nan inyi" (Judas katoboni orumu ongon owoita ara lobito ko icieng).⁶ Kolojo Yesu "nan inyi" ingadari lokorwonge ko uroroti kof.⁷ Itifi icieng ari ojo, "itahita ite ngai?" Ojo icieng, "Yesu lo Nazaret".⁸ Inyiahahi Yesu icieng ojo, "lahirihohi nan ite ajo, 'nan inyi' kalitahita ite nan, ingohiti kuno cio ofwo".⁹ Itihino ene lo kitifuta tenya na lojo inyi iyo kilifa nenge, "ida nan latiri lobo bito to kiji lo kuna lohicio isi nan".¹⁰ Oto Saimon Petero na lorumu otehitati latubot ko sutuno ko ngoda karwaani lo kadwarani lahitok ongute kiyok iteten. (obara karana lo na karwaani Maliko)¹¹ Ocik Yesu Petero ojo, "inyiahahi latubot nino iyo sohobo nenge. Ida otumohino diho nan mata kubaya na lohicio Apa nei?"¹² Oto asegere ko lahitok neicieng ko kuna hitoha kulo Judeahin ko kiniefa Yesu. Otori inyi¹³ ko kiyaroti inyi iyo Annas na lara komoni lo Kaiapas kadwarani lahitok na kari.¹⁴ Kaiapas orumu lorihohi Judeahin ojo ojir tungani lobito oweit to ilulung lo cio.¹⁵ Saimon Petero ko lobito

jayona orumu ijifitati Yesu. Tonyio oyen kadwarani lahitok ene jayona, ilik inyi ko Yesu katwa lo kang lo kadwarani lahitok.¹⁶ Otong Petero lokoli lo kang. Na jayona loyen kadwarani lahitok ko ituno ititeny karwaani karioni na liriria lokoli iyauno Petero katwa lo kang lo kadwarani lahitok.¹⁷ Itifi na karwaani liriria lokoli Petero ojo, “ida isi lobito to kiji lo jayona kulo la tungani?” Inyiahahi inyi ojo, “ida nan ara”.¹⁸ Orumu irobi kirobi noo, oto karwaak ko kulahitoha inohahi kima sita lo kadwarani lahitok owoitati orafati. Owoita manyu Petero ko icieng rafa kima.¹⁹ Itifi kadwarani lahitok Yesu to jayona kunenge ko tenya na litiyena inyi.²⁰ Inyiahahi Yesu ojo, “atenya nan tarany iyo kof. Atiyenitita nan to lotubarihini kode to kaji lo Lobanga faji na lotuba cio fad. Ida nan ateny lobo tenya lo lit.”²¹ Nyio itifia isi nan? Itifia cio kuna loning tenya nei oyen icieng tenyi tenyi kunei”.²² Ojo Yesu oteny jii lobito to kiji lo kuna hitoha ko nanga komom nenge, itifi ojo, “koditi na nginyahahinore isi kadwarani lahitok na?”²³ Inyiahahi Yesu ojo, “kalateny nan lobo tenya irohoi icwara saden lona tohi irohoi. Ati kalateny nan tenya lo dede, kinangahino isi nan nyio?”²⁴ Annas ko cularu Yesu orihe otora diho Kaiapas kadwarani lahitok.²⁵ Kolowoita Petero rafa kima itifi lobo inyi ojo, “ida re isi ira lobito to kiji lo jayona kulo na tungani?” Oberu inyi ojo, “ida nan”.²⁶ Lobo karwaani lo kadwarani lahitok na likajio ko na tungani longode Petero kiyok nenge ko rihohino inyi ojo, “ida adi nan ahideu isi ko inyi to katwa lo mana?”²⁷ Oberu Petero ari, na tik iciak ikokor kikohita.²⁸ Oto Judeahin ko rihoro Yesu to kolo Kaiapas kolo gavuna lo Roma. Tona tik orumu lara kiwanyi, manyu to bangun itidwar neicieng ida Judeahin orute kaji lo gavuna tonyio owak icieng daha karama lo Paska.²⁹ tona orutu Pilato diho icieng itifi ojo, “nyio tenyi tenyi kuna lipal ene tungani iyaunore ite inyi diho nan?”³⁰ Inyiahahi icieng ojo, “ngida inyi ara kapalani ngida ohoi kiyauno inyi diho isi”.³¹ Ojo Pilato, “iyaroti ite inyi ifwo ingotohi tenya kwe nenge to cik ningi”. Oberu icieng ojo, “kiru ohoi ko twero lo ngotohino tungani wei”.³² Itiihino kuno ojir tenya na loteny Yesu itotoro wei na ca lowei inyi itifuta.³³ Oite Pilato katwa lo kaji ilolongu Yesu itifi inyi ojo, “ira isi kabu lo Judeahin?”³⁴ Itifi Yesu inyi ojo, “ara na tenya nino kode cio lohimongare nan diho isi?”³⁵ Inyiahahi Pilato ojo, “ara nan Judeani? Ara cio kunino ko kadwarak kuna hitoha kuningi lohiyauno isi diho nan. Nyio itii isi?”³⁶ Ojo Yesu, “ida okabwe nei ara lone kof. Ngara, ji karwaak kunei orem to kitiho kiniefa nei iyo Judeahin. Ati ara okabwe nei lo lobo faji ake”.³⁷ Ojo Pilato, “inyi jimitan ira isi kabu!” Ifotu Yesu ojo, “ibehi isi jimitan ara nan kabu kitomonuni nan tone manyu alotu nan kof tone lo rahun saden lo tenya lo dede. Cio fad kulo dede oningoti tenya nei”.³⁸ Itifi Pilato inyi ojo, “dede inyi nyio?” To kuna oite inyi sita ari diho Judeahin ojo diho icieng, “oru lobo tenya larumu nan diho ene tungani ngotum ngotohinore inyi wei.”³⁹ Ati ara ngun itidwar ningi lo kitifia mabus na ngolahahini to karama lo Paska. Iwak ite nan alahahi kabu lo Judeahin?⁴⁰ Ignore icieng ojo, “ida ara inyi, ati Barabas”. Ara Barabas kasasuoni ko kabelani.

19

¹Oto Pilato iyaru Yesu itilum ²Itiru asegere Tahi lo kikwa ofihi kwe nenge. Iticiefi inyi kyela na ifurang ³ofworitati kwenitare inyi ojo, “tofonyio lahitok kabu lo Judeahin”. Onangi inyi komom.⁴ Ari orutu Pilato sita ojo diho Judeahin, “itode ayauno nan inyi kitotorohino ite jimitan ida nan arumu kpal ken nenge”.⁵ Kalorutu Yesu iciefita tahi lo kikwa kwe ko kyela na ifurang, ojo Pilato diho icieng, “itode ene tungani”.⁶ Kolodeu kadwarak kunahitoha ko kunahitoha kuna kude Yesu, oto igorori fad ojo, “itigurohi iyo kete! Itigurohi iyo kete”. Ati ojo Pilato diho icieng, “iyaroti ite inyi ifwo igur to kenite kuningi. Ojo to nan, ida nan arumu kpal diho inyi”.⁷ Ifuda Judeahin ojo, “kingon ohoi ko cik na lojo ojir inyi owe i tonyio ojo inyi ara inyi kito lo Lobanga”.⁸ Koloning Pilato ene tenya oto bangun inief inyi noo.⁹ Oto inyi ko itoro katwa lo kaji nenge. Itifi inyi Yesu ojo, “ilotu isi taji?” ati ida Yesu inyiahahi inyi.¹⁰ Ojo Pilato diho inyi, “iberu isi tenya ko nan ida isi iyen jimitan atehita nan golun lo lahahino isi kode lo gurohino isi iyo kete?”¹¹ Inyiahahi Yesu inyi ojo, “ngida isi itehita golun diho nan ngara ida kicori isi to kai. Inyi na na lohiyauno nan diho isi obolo kpal nenge ilany”.¹² Many tona saa Pilato ko tahita kikoi na ngolahahinore Yesu ati itiring Judeahin kigorita ojo, “kalilahahi isi ene tungani olo ida isi ira morte lo Cesar. Lobo tungani lojo inyi kabu irumu itipeha Cesar”.¹³ Koloning Pilato jii, iyauno Yesu sita ko kitongohino seger longotore lo tenya. Faji na licani to morutok (na lilolongoti to Aramaik ojo Gabatha).¹⁴ Orumu lara far lo kikukumahino lo sabit lo Paska logoru tik ile. Ojo Pilato “kabu ningi ene”¹⁵ Ati ignore icieng ojo “yaru inyi oleng! Yaru inyi oleng! Togurohi iyo kete”. Itifi Pilato ojo, “iwak ite nan agurohi kabu ningi iyo kete?” ojo icieng, “kiru ohoi kolobo kabu Cesar lara kabu niyang”.¹⁶ To kifwongi icorihili Pilato inyi diho icieng ojo ojir ofwori ogurohini iyo kete.¹⁷ Iyaru asegere Yesu orutororihini oleng otingita kuruce nenge olo faji lo koiite lo kwe (na lilolongoti to Aramaik ojo Golgotha).¹⁸ Ene ko gurohinoti Yesu ko cio kulakude are lobito to lobito ngati lobito to lobito ngati Yesu to kiji.¹⁹ Iger Pilato tenya na logurohini iyo kuruce lo Yesu na ligero ojo YESU LO NAZARET KABU LO JUDAIHIN.²⁰ Iken Judaiahin kuna iborengi na kigero tonyio ida nu faji logurohini Yesu oloma ko Jerusalem, tonyio igero orumu na tohi to tenya lo Aramaik, Latin ko Grik.²¹ Oberu kadwarak kuna hitoha diho Pilato ojo, “keger ijo kabu lo Judaiahin ati tojo ojo ene tungani inyi kabu lo Judaiahin”.²² Inyiahahi Pilato icieng ojo, “tohi na lager nan lager nan”.²³ Kologur asegere Yesu, okori kyelani kunenge kakeny ongon, lobito iyo lobito tungani. Otong kyela lo katwa nenge na lida orifi ati oduhi ara duho many to kai many orof.²⁴ Ojo icieng ake ake, “kecir ene kyela, ngabiroto gumar kideu ngai ca liyaru”. Itiihino ene lo kitifuta kigerit na lojo, Okor icieng kyelani kunei kiji neicieng Manyu ibiri gumar to Kanyi nei Ara ene tohi na litii asegere.²⁵ Tang to kuruce lo Yesu orumu owoita iyang nenge, kanace lo iyang nenge, Meri ngorwani lo Kleopas ko Meri Magdalena.²⁶ Kolodeu Yesu iyang nenge ko jayo na limaru inyi owoita onyiha oto ko jimitan diho iyang nenge, “iyang tode kito nino”²⁷ Ko diho na jayo ojo, “kito tode iyang nino”. Kicaha tona far iyaru na jayo iyang lo Yesu kalenge.²⁸ To kifwongi langun loyen ojo loru sangite fad manyu lo kitifuta igeriti ojo Yesu, “kiura kure”.²⁹ Orumu moti lo vino na iwawac otiro ija oto kocafahinoti amur iyo na vino osubohini na amur iyo morok lo lohoyo ifotohinorihini kutuk lo Yesu.³⁰ Langun lomat na vino, ojo Yesu, “loru” ko cumo

ifote okorif nenge.³¹Orumu ara na far far lo kikukumahino ico Judaiahin ofwo itifi Pilato ojo ojir ogili kejuha lo kuna cio loguro ojir odumari kenite kuneicieng to kurucehin ojir ida ogoru sabit tonyio ara na sabit lo Paska.³²Ofwonu asegere ogili kejuha kulo kuna cio are orumu logurohini ko Yesu³³Ati ojo ofwonuni diho Yesu orumuni inyi lowei, ida dong ogili kejuha kunenge³⁴ati lobito to kiji lo kuna asegere ko cuho mari nenge to fere deu deu itihu okoto ko kifi.³⁵Tungani na lodeu licio saden manyu itongo saden nenge ara tenya lo dede. Oyen inyi ojo atisadena inyi tenya lo dede ojir manyu ite iruhore.³⁶Itiihino kuno sangite ojir kigerita itifuta na lojo, “ida ca ogili kolobo koite nenge”³⁷iya na lotenyare lobo kigerit manyu ojo, “odeya ca icieng na locuhi”.³⁸To kifwongi olotu Josep lo Arimatea ilifu ken lo Yesu diho Pilato. Orumu Josep ara kajifitani lo Yesu lo lit to bangun Judaiahin. To kiruk lo Pilato olotu inyi odume ken lo Yesu.³⁹Ilik icieng ko Nikodemas lafa tungani lowaj Yesu karwe. Iyauno nikodemas iheru na likaruto ko lolobo- lobo na lotum ratil mia lobito.⁴⁰Odumu icieng are ken lo Yesu ko buburati to kyela iribi ofihi ko iheru ko cianitok iya na longonore iyo itidwar lo Judaiahin.⁴¹Tinyia logurohinorihin Yesu orumu ongon mana na longon kwecere ngejuk katwa na lorihe ida lonuhahini lobo tungani.⁴²To rahun na far far lo kikukumahino lo Judaiahin manyu to nyiha lo na kwecere itigetihicieng ken lo Yesu ijia.

20

¹Kiwanyi berien to far lo lobito lo sabit orihe omutok, olo Meri Magdalena iya kwecere orumu moru longajaru to kutuk lo tula.²Oto inyi ko kifejaru diho Saimon Petero ko jayona kulakude, orihohi icieng ojo, “lodumari Lahitok ro katwa lo tula manyu ida kiye faji na lofik icieng inyi”.³Oto Petero ko jayo na limaru Yesu ofwo iya kwecere.⁴Ifeita icieng fad ati irwat nu jayo Petero olo item goruno kwecere.⁵Igigil inyi katwa lo tula odeu kyela iribi kuna lorumu imuhorihin ken lo Yesu ati ida inyi orute katwa.⁶To kifwongi nenge olotu Saimon Petero ko ringaru katwa lo tula. Odeu inyi iciriti lo kyela iribi ofeta ijia⁷ko kyela na lorumu obuburarihin kwe lo Yesu. Obubura na kyela ake okoraru diho kyelani iribi.⁸To kifwongi orute manyu na jayo bito litem katwa lo tula, odeu inyi ko kiruk.⁹(orihe icieng ida iniang iyo igeriti jimitan ojir Yesu ibuhu to kiji lo kaweyak).¹⁰Oto jayona oite kangite kuneicieng.¹¹Ati otong Meri owoita kwecere icira. Kalicira inyi, ocok inyi igigil tulihatwa¹²ko deuno malaikahin are itongo faji na lorumu itigetorhinorihin ken lo Yesu, lobito to ngati lo kwe ko lobito to ngati lo kejuha.¹³Itifi inyi ojo, “ngorwani icira isi nyio?” Ojo inyi, “lodumari Lahitok nei manyu ida nan ayen faji na lofihici”.¹⁴Tona ongolo inyi odeu Yesu owoita ija ati ida inyi oheru jimitan Yesu na.¹⁵Ojo Yesu diho inyi, “ngorwani icira isi nyio? Ngai itahita isi?” To kiiyo jimitan ara ba lobo karemoni lotenya ko inyi, oto ojo, “lahitok kalitingoro isi inyi kirihohi faji na longon ojir alo adumu”.¹⁶Ojo Yesu diho inyi, “Meri” oto inyi ko kibelo diho Yesu ko jimitan to tenya lo Aramaik, “Rabboni!” (jimitan katiyenani).¹⁷Ojo Yesu diho inyi, “kenief nan, tonyio arihe nan ida laite diho Apa. Ilo torihohi recera kunei tijo laitoro nan diho Apa nei ko Apa ningi diho Lobanga nei ko Lobanga ningi”.¹⁸Olo Meri Magdalena diho jayona ko layomit ojo, “ladeu nan Lahitok” manyu orihohi icieng ojo inyi loteny kuno tenyi tenyi diho inyi.¹⁹To kurou lo far lo lobito lo sabit, kolotuba kajifitak kulo Yesu kaji, orohi agwalahin to bangun lo Judaiahin, olotu Yesu owoita kiji neicieng ko jimitan, “kisiliban ongon diho ite!”²⁰Kolokeru jimitan jii, itotorohi icieng kac kunenge ko mari nenge. Okwama kajifitak noo kolodeuni Lahitok.²¹Ari ojo Yesu diho icieng, “kisiliban ongon diho ite! Iya na lohiculunore Apa nan, ahiculanu nan ite”.²²Manyu tona owirihicieng ko jimitan, “ifotuti okorif na inyu.”²³Kalilau ite lobo tungani kipali pali kunenge, olauni. Kalida ite ilau, ida olauni”.²⁴Naha orumu Tomas (na lobara Didimas) oru na lobotore Yesu diho kajifitak kulakude.²⁵Ofwonu kulakude orihohi inyi ojo, “lohideu ohoi Lahitok”. Ati ojo inyi diho icieng, “manyu kaladeu nan korongan kulo gusumari to kac kunenge manyu afik kafiele kunei iyo fajihit lo gusumari manyu afik kana nei mari nenge, ida nan aruk”.²⁶Koloring sabit lobito, otuba kajifitak kaji ari ongon ko Tomas diho icieng. Kileng loroho agwalahin olotu Yesu owoita kiji neicieng ko jimitan, “kisiliban ongon diho ite”.²⁷Oto ojo diho Tomas, “tofik kafiele nino ene; tode kac kunei. Tofik kana nino mari nei. Iticungo kikuya. Iruho”.²⁸Ojo Tomas diho inyi, “Lahitok nei ko Lobanga nei”.²⁹Oto Yesu ojo diho inyi, “todeuno nan licio isi iruk; ongon ko gum cio kuna liruk kileng ngida odeu”.³⁰Itii Yesu tanguhin becek kuna lida igero iyo ene book.³¹Ati igeri kuno ojir ite iruk jimitan ara Yesu Kristo kito lo Lobanga. Manyu to kiruk ojir ite ingon ko warun to karana nenge.

21

¹To kifwongi olotu Yesu ari oboto diho jayona kunenge to kutuk lo nam lo Tiberias. Itiihino jii;²Saimon Petero, Tomas (na lobara Didimas), Natanael lo Kana lo Galilea, tee kulo Zebedee ko kuna kude kajifitak are orumu ongoniti ara lobito.³Ojo Saimon Petero diho icieng, “aloro nan loha kayam” ojo manyu icieng diho inyi, “kilik ohoi ko isi”. Oto icieng ko fwo ro irwohi tigol ati na karwe ida icieng iniefu lobo tohi.⁴Kiwanyi berien owoita Yesu tode ati ida kajifitak oheru ojo Yesu.⁵Ilolong inyi icieng ojo, “morot, oru kude kayam diho ite?” Inyiahahi icieng ojo, “oru”⁶Ojo diho icieng, “ibirohiti bwai ningi ngati lo iteten lo tigol irumu ca ite kude”. Kalitii icieng iya na, olanyu icieng kipihuno bwai to borengun lo kayam kuna liniefuno.⁷Oto na kajifitani limaru Yesu ojo diho Petero, “ara Lahitok”. Deu deu koloning Petero inyi ojo, “ara Lahitok” ko kimuhohino kyela nenge ken (tonyio orumu inyi lopuce) ko kifirioro katwa lo kifi.⁸Ijifuno kuna kude kajifitak inyi to tigol ipihitani kayam to bwai tonyio orumu icieng ida olomaha to tode otum yadi mia lobito jia.⁹kolorangu icieng tode, odeu icieng kima na iyarat ko kayam ofejo ko mugati.¹⁰Ojo Yesu diho icieng, “iyaunoti kude iyo kuna kayam liniefu ite”.¹¹Irwok Saimon Petero tigol ipihu bwai tode. Orumu ifut ko kayam kuna hitoha. Mia lobito ko keek miet ko uni, ati kileng loboreng kayam, ida bwai ocira.¹²Ojo Yesu diho icieng, “ifwonu daha”. Oru lobo to kiji lo kajifitak litifi ojo, “ngai isi?” Tonyio orumu icieng oyen ojo ara Lahitok.¹³Olotu Yesu odumu mugati icio icieng icio manyu kayam.¹⁴Ara orumu ene kitiuni lo boto lo Yesu diho kajifitak kunenge many to kibuhuno nenge to wei.¹⁵Langun lokeru icieng daha ojo Yesu diho

Petero, “Saimon kito lo Jon, dede kimaru isi nan ilany kuno?” Ojo Petero, “ibo Lahitok iyen isi jimitan ahimaru nan isi”. Ojo Yesu, “ifita tee kulo kera kunei”.¹⁶ Ari ojo Yesu, “Saimon kito lo Jon kimaru isi nan dede?” Inyiahahi inyi ojo, “ibo Lahitok iyen isi jimitan ahimaru nan idisi”. Ojo Yesu, “itibala kera kunei”.¹⁷ Kitiuni ojo diho inyi, “Saimon kito lo Jon, kimaru isi nan?” Ome tau lo Petero tonyio itifi Yesu inyi kakeny uni na lojo, “kimaru isi nan?” Ojo inyi, “Lahitok iyen isi sangite fad iyen isi jimitan ahimaru nan isi”. Ojo Yesu, “ifita kera kunei”. Ahirihohi tenya lo dede, orihe afa isi ingarihi icief afa isi sangite kunino ilo faji na liwak isi ati langun lingoroyon isi iting mute isi kac kiticief lobo tungani ake kirihe faji na lida isi iwak loro.¹⁹ Oteny Yesu jii lo kitotoro koditi lo wei na mute licwarare Petero deyo diho Lobanga. Oto ko jimitan diho inyi, “kijifu nan”.²⁰ Ongolo Petero odeu jimitan ijifita kajifitani na limaru Yesu icieng. (inyi lafa ene loganga locolo lo Yesu lafar lodahare icieng tafa litifia ojo, “Lahitok, ngai ca lohitobo isi?”)²¹ Kolodeu Petero inyi, itifi ojo Lahitok adi ele?²² Inyiahahi Yesu ojo, “kalawak nan inyi owar many aitu nan, ara na nyio diho isi? Kijifuno isi nan”.²³ Tona ilor tenya kiji lo recera ojo ida ca mute na kajifitani owe. Ati ida Yesu ojo ida ca mute inyi owe, ojo inyi, “kalawak nan inyi owar many aitu nan ara na nyio diho isi?”²⁴ Ara ene kajifitani litisaden to kuno sangite manyu na liger icieng. Kiyen ohoi jimitan ara saden nenge dede.²⁵ Itii Yesu sangite becek, na ngara igeri icieng fad tolobito, abuha nan kileng kof fad ngida otum book na ngigeri.

Acts

1

¹Iyo book nei ketemoni, Teopilo, lager nan sangite pili kulafa litii Yesu manyu itiyen. ²many far na liyarorihin inyi kai langun lokeru ciha to golun lo Okorif na Inyu jayona kungenge kulafa lonyumu inyi. ³to kifwongi lo wei nenge itotor inyi ken nenge diho kuno cio kakeny beciek lo kitotoro jimitan awar inyi. oboto diho icieng to faritin keek ongon ititima diho icieng tenyi tenyi kulo okabwe lo kai. ⁴To lobo far lodahare inyi ko icieng, icorihi icieng ene cik ojo, “kengohi Jerusalem ati itilati kicwara na locik Apa nei lafa lahirihohi nan ite. ⁵Tonyio ibatisa afa Jon to kifi ati to faritin kude kuting kibatisi ca ite to Okorif na inyu”. ⁶Tinya kolotuba icieng ara lobito, itifi icieng inyi ojo, “Lahitok, ara kuno faritin kuna linyiahahinore isiokabwe iyo Israel?” ⁷Ojo inyi diho icieng, “ida ara ningi yenun tik ko far na lofik Lobanga Apa to tweronenge. ⁸Ati irumu ca ite golun kololotu Okorif na Inyu diho ite manyu ira ca ite sadeni kunei to Jerusalem, to Judea fad ko Samaria many lohicungi lo kof”. ⁹Langun lo teny inyi jii, otingori inyi tokomoma kuneicieng oto idis iduhe inyi to konyeha kuneicieng. ¹⁰Kolorihe icieng ilomo odeyaru loro nenge oto cio are kuna liciefita kyelani kuna ikweri ofwonu owoita ko icieng. ¹¹Oto ojo diho icieng, “cio kulo Galilea, nyio iwoita ite ene ilomo kai? Yesu ene lotingori iya kai oitu mute tona kikoi bito ideunore ite inyi olo iya kai. ¹²Tinya oite icieng iya Jerusalem to donge lo oliv na lara lotita lo sabit to Jerusalem. ¹³Kologoruni ofwo icieng kaji lo kai na orumu litongore icieng. Ara kuna longoni Petero, Jon, Jems, ko Andru, Pilip ko Tomas, Batulomayo ko Matiu, Jems kito lo Alipaio ko Saimon kasisioni lo kof nenge ko Judas kito lo Jems. ¹⁴Oto icieng fad osodoro ko kilifa ara lobito ko ngorwo ko Meri ngoto Yesu ko recera kulo Yesu. ¹⁵To kunu faritin, owoita Petero kiji lo karuhok (ilulung na lotum cio mia ko keek are) ¹⁶ko jimitan, “recera, ojir itifuti igerit na loteny afa Okorif na Inyu to kutuk lo David to ken lo Judas na lara karihitani lo kaniefak kulo Yesu-¹⁷ara afa inyi lobito to kiji niyang manyu kingar ko ohoi iyo ene tic. ¹⁸(to duma na lorumu inyi to rohojun nenge, inyangu Judas mana, ija ouroro inyi locirlili, otwaja ken nenge ibiruno monyi oleng. ¹⁹Cio fad to Jerusalem oningi na tenya inyi na itibarahinorihin na mana to tenya neicieng ojo Akeldama jimitan mana lo okoto).²⁰Ojo Petero, “tonyio igero iyo book lo Zabur ojo, Ingohi faji nenge tara mura Keco lobo tungani omanya ija ko Ingohi lobo tunganiake oluny Faji lo obolare nenge. ²¹Tona ojir diho ohoi nyumuno tungani lobito to kiji lo kuno cio afa lohingon ko ohoi manyu to lohicahi lo lotita lo Yesu oleng ko katwa to kiji niyang. ²²Kicaha manyu to kibatisa lo Jon many far na liyarorihin Yesu to kiji niyang. Tonyio ojir lobito to kiji lo kuno cio ara saden ko ohoi iyo kibuhuno”. ²³Oto icieng onyumu cio are; Josep na lilolongoti ojo Barsabbas (na manyu lobara Justo) ko Matia. ²⁴Tinya ilifa icieng ojo, “Lahitok. Iyen isi taulo kulo cio fad. Kitotorohi ohoi lobito na linyumu isi to kiji lo kuno cio ²⁵lunyon ene tic lo kijayo tenya nino, na longerihi Judas to loro faji na locam to inyi. ²⁶Oto icieng ibir gumar, onyumu gumar Matia na losodohini iyo kuna tomon ko lobito.

2

¹Lotuno lo Okorif na Inyu to far lo Pentekost Kololotu far lo Pentekost orumu icieng fad otuba lobito faji. ²Deu deu olotu kigur na lori iya lo kiyoma nahitok to kai ko kifut kaji na lorumu itongo icieng katwa. ³Oto icieng odeu tohi na lori iya ngadiefo kulo kima kuna lofwonu okora odohi kweci kuneicieng lobito lobito. ⁴Icieng fad ko kifut ko Okorif na Inyu ko kicaha tenya to tenyi tenyi kuna longon ake iya na licwarare Okorif icieng. ⁵Tona orumu ongon Jerusalem cio kulo Judea kuna lobang Lobanga kuna lofwonu to kofi kofi fad. ⁶Koloningiti kigurita otubuno ilulung ko kipany nahitok tonyio oning icieng kuno cio otenya tenyi tenyi kuneicieng. ⁷To kipany na hitok itifia icieng ojo, “ida re kuno cio fad lotenya ara cio kulo Galilea?” ⁸Aja hati ohoi fad kiningo icieng otenya to tenyi tenyi kuniyang? ⁹Ogoni ene cio kulo Partia, Mede, ko cio kulo Elam, cio kulo Mesopotamia, Jude ko Kaperdokcia, Pantio ko Asia, ¹⁰Pirgia ko Pampilia, Ijipt ko fajihit kulo Libia kuna lonyiha ko Ceiren, welo kuna lofwonu to Roma kuna lara Judaiahin ¹¹(ko cio kude kuna libelo diho dini lo Judaia); cio kulo Kret ko Arab kiningo ohoi kuno cio otenya to tenyi tenyi kuniyang sangite kuna hitoha kuna litii Lobanga. ¹²To kipany na hitok ko bangun itifi icieng kenite ake ake ojo, “itotoro ene nyio?” ¹³Kude kuna lokwenitare icieng ojo, “orumaha kuno cio vino”¹⁴Oto Petero owoju ko kuna kude tomon ko lobito ko kifura diho ilulung to ogoro na ikwat ojo, “Judaiahin kaletok

kunei ko cio fad kuna longon Jerusalem. Ingohi atitimahi nan ite manyu itoning otoc tenya na latanya nan diho ite. ¹⁵Ida kuno cio orumaha iya na lijimitare ite orihe ara saa uni lo kiwanyi. ¹⁶Ida ene ara ruma ara ene lafa loteny kamocani Joel ojo; ¹⁷Ojo Lobanga, 'to faritin kulo lohicungi, ajuhohi mute nan Okorif nei diho cio pili. Imoca mute tee kilahaji ko kariok kuningi odeva ca cio kuna itwahi kuningi ingajiti itirija mute cio ngoroyok kuningi. ¹⁸Kileng diho karwaak kunei rei ko ngorwo fad, juhohi mute nan Okorif nei to kunu Faritin manyu imoca mute icieng. ¹⁹Atotorohi ca nan sangite kuna litirima idi kai ko itotorit ene kof Okoto ko kima ko furo na irioci. ²⁰Ibelo mute kolong ara lokimuyuk, manyu ofa ara okoto. Orihe far lo Lahitok ida lolotu far na hitok ko deyo nenge. ²¹Manyu cio pili kuna lilolongo karana Lo Lahitok olwahuni mute. ²²Ite cio kulo Israel itining ene tenya: Yesu lo Nazaretqqq ara tungani na litotoru Lobqanga diho ite to ticitici kuna hitoha kulo golun ko twero ko tanguhin becek kuna litii Lobanga ara lobito ko inyi to kiji ningi iya na liyen ite. ²³Icio afa Lobanga ene tungani kac kuningi iya lafa likukumare inyi to yenun ko genyun nenge ati orumu oyen tohi na ca litiihino ketemoni, ati ifwonu ite ifade inyi to gurohino iyo kuruce to kac kulo cio kuna irohori. ²⁴ati itiwaru Lobanga inyi to wei, olahe inyi to mejun lo wei tonyio ida orumu wei otum muruhuta inyi. ²⁵Oteny afa David to inyi ojo, Adeya nan Lahitok tik tik ketemoni nei, tonyio ongon inyi ngati lo iteten nei, Ida ca kingerihini nan. ²⁶Tona, okwama tau nei manyu otenya ngadief nei to kwama. Itongo manyu ca ken nei to kigeno. ²⁷Tonyio ida ca isi ingerihi nan iyo kwecere ida ca isi ingerihi ken Lo tungani nino lohigeno isi omura. ²⁸Lohitibotohi isi nan kikohin kulo warun, kitifut mute isi nan to Kwama to ketemoni nino. ²⁹Recera ahirihohi nan ite to golun to tau jimitan lowei afa fafai niyang David manyu ongon kwecerenenge ene ko jija. ³⁰Ati ara afa inyi kamocani manyu oyen ojo ocik afa Lobanga diho inyi to kibutia jimitan afik mute inyi lobito to kiji lo lotataha kunenge iyo seger lo okabwe nenge. ³¹To deya iya ketemoni ko yenun tohi na mute litiihino, oteny inyi to kibuhuno lo Kristo jimitan ida ingohini inyikwecere manyu ida ken nenge omura. ³²Litibuhu Lobanga Yesu iyo warun manyu kira ohoi sadeni kulo dede. ³³Tona lotingororihin inyi iya ngati lo iteten lo Lobanga, lifotu inyi diho monye Okorif na Inyu lafa locik inyi oto ijuhohi diho ohoi ene tohi jija lideya ite ining manyu. ³⁴Tonyio ida afa David irwok kai ati ojo; "Ojo lahitok diho Lahitok nei; itongo ngati lo iteten nei" manyu atirak nan merok kunino kiteni lo kejuha kunino. ³⁵Tona, ingohi Israel fad toyen jimitan, lonyumu Lobanga ene Yesu afa ligurohi ite iyo kuruce ara lahitok ko Kristo. ³⁷Koloning cio jii omeji taulo bebe, ko jimitan diho Petero ko jayona kulakude, "recera kidim ha aja?" ³⁸Inyiahahi Petero ojo, irwoti manyu ojir kibatisi ite tolobito to karana lo Yesu Kristo lo launokipalipali ito ca ite irumu kicwara lo Okorif na Inyu. ³⁹Ara afa ene ciha ningi ko tee kuningi ko cio kuna ilomaha ko cio pili kuna mute lilolongu Lahitok Lobanga niyang diho inyi. ⁴⁰To tenyi tenyi becek kuna kude, osony inyi icieng ko kilelia diho icieng ojo, "itilwahu kenite kuningi to kiji lone kofiangiti lipalaru. ⁴¹Oto cio kuna liruk tenya nenge ibatisi tona osodohino cio kuna lotum alif uni diho icieng tona far. ⁴²Icio icieng kenite diho kitiyena lo jayona ko iyo kimora ko ngara lo daha ara lobito ko kilifa. ⁴³Oto bangun inief cio becek manyu itii jayona kitorita kulo tanguhin becek. ⁴⁴Itongo karuhok ara lobito manyu ongarati sangite kuneicieng fad. ⁴⁵Itilototi sangite kuneicieng ongari robia, icwarati to tungani iya idi lowak inyi. ⁴⁶Faritin fad itiring icieng tuba kaji lo Lobanga. Ongarati daha ara lobito to kangite kuneicieng to kwama to taulo, ⁴⁷omajati Lobanga na lokwama cio fad icieng, oto Lobanga osodohita diho icieng cio kuna lolwaharu faritin fad.

3

¹Lobo far bito orumu Petero ko Jon ofworo kaji lo Lobanga kilifa tik lo mietangon lo kurou. ²ongon orumu lobo tungani likunana many to otomone na lotingoritati lobo lokoli lo kaji lo Lobanga na lilolongoti ojo odwaru, ojo ojir itongo inyia ililifita diho cio kuna lorutoro kaji lo Lobanga. ³Kolodeu inyi Petero ko Jon owak rutoro, itifi inyi icieng robia. ⁴Oto Petero ko Jon ko fiha konyeha kuneicieng odevati inyi. oto Petero ojo diho inyi, "kide ohoi", ⁵oto na tungani ko fihahino tau deya icieng to kodomo jimitan kicori ca lobo tohi. ⁶oto Petero ojo, "dab ko rial ida nan atehita ati tohi na latehita nan, ahicio nan isi. To karana lo Yesu lo Nazaret, to woju ilot". Inief inyi to kana iteten ko kitiwojuno inyi, deu deu kejuha ko odilehin kulo kejuha kunenge ko golun. ⁸Ko wojuno obir icak lotita. Ko kiliharu ko icieng kaji lo Lobanga olot, ivirita ko maja Lobanga. ⁹Kolodeu cio fad inyi olot manyu omaja Lobanga, 10 ¹⁰Oheruni inyi ara langun litongita lokoli na lojimi odwaru ililifita diho cio, oto cio ipany noo to tohi na litiihino diho inyi. ¹¹¹²1 Kolorihe inyi ogorohi diho Petero ko Jon oto cio fad ipany noo, ifejuni diho icieng na faji lilolongoti ojo Varaja lo Solomon. 12 Kolodeu Petero jii oto ojo diho icieng, "cio kulo Israel, nyio kitipany ene tenya ite? Nyio ideya ite ohoi mejo ara to golun kode to jiran niyang lico ene tungani olotita? ¹³Lobanga lo Abraham lo Isaak ko Jakob, Lobanga lo fafaico kuniyang licio deyo diho karwaani nenge Yesu. Ipote ite inyi ifadari ifwo iberu inyi to ketemoni lo Pilato kileng orumu lowak Pilato lahahino inyi. ¹⁴Ati iberu ite tungani na inyu na lobir manya nenge ifwonu ilifa ijo ojir kilahahini ite kasasuoni ko kafadani. ¹⁵Ifade ite monye lo warun ati itbuhu Lobanga inyi to kiji lo kaweyak, ohoi sadeni kulo ene tenya. ¹⁶To kiruk iyo karana lo Yesu inyi lico ene tungani lideya ite manyu iyen, orumu golun. Ara karana lo Yesu ko kiruk na lolotu to inyi licio ene tungani ofurie tur iya ene lideyare ite. ¹⁷Jija recera ayen nan jimitan itii ite ko kabolorok kuningi kuna to lunya. ¹⁸Ati ara ene kikoi litifutare Lobanga tenyi tenyi kuna lorihohi inyi to kutuhe kulo kamocak ojo ojir Kristo nenge olotu orumu kidak. ¹⁹Irwoti bo dong ibeloti diho Lobanga ojir kipalipali kuningi ifufusori ojir faritin kulo kitirobia ofwonu diho ite to kai diho Lahitok. ²⁰Ojir inyi oculo Kristo na afa lonyumuni to ite na lara inyi Yesu. ²¹Ojir inyi iwashihi kai many olotu far na linyiahunore Lobanga sangite fad iya na lotenyare inyi afa berien to kutuhe kulo kamocak kunenge. ²²Tonyio oteny afa Moses ojo, "tonyio itiwaju mute Lahitok obanga ningi kamocani na lori ko nan to kiji lo cio kuningi ojir ite ining sangite fad kuna loteny inyi diho ite. ²³Lobo tungani koloberu ningo inyi ojir itiriori to kiji lo cio kunenge. ²⁴Dede kamocak fad kiciaha many diho Samuel kuna afa limoca fad otenyati afa to kuno faritin. ²⁵Manyu ira ite kalunyok kulo kimociti ko ciharu lafa licio Lobanga diho monyeri

kuningi. Ojo afa inyi diho Abraham, “to lotata nino orumu mute cio to kof fad gum”. ²⁶Kalitiwoju afa Lobanga karwaani nenge, item oculu diho ite lo kicwara ite gum ko kitibelo ite to rohojun ningi

4

¹Kolorihe Petero ko Jon otenya ko cio ofwonu kadwarak, lahitok lo asegere kulo kaji lo Lobanga kosadusihin diho icieng. ²Omus icieng noo tonyio itiyena jayona cio tenya lo kibuhuno lo Yesu to wei. ³Inief icieng Petero ko Jon ofihahi icieng mabus tona lorahare kof kurou many kiwanyi nenge. ⁴Ati cio kuna loning iruk osod wel lo cio karuhok many ogoru alif miet. ⁵Kiwanyi nenge ofwonu kalanyunok, lohitwaha ko katiyenak kulo cik otubati Jerusalem. ⁶Ogon orumu kadwarak Annas, Kaiapas, Jon, Alksanda ko kunakude cio to kaji lo kadwarak. ⁷Ilongu icieng Petero ko Jon iciahi kitifia icieng ojo, “tani golun kode karana itii ite ene tic?” ⁸Oto Petero ko kifut ko Okorif na Inyu ko rihohino icieng ojo, “kabolorok ko lohitwaha kulo cio kuniyang. ⁹Kolohilolongi ohoi ene far to tic lo jiran na litihino ken lo kakunanani ko jimitan itiihino aja, ¹⁰ojir ite ko cio kulo Israel fad iyen jimitan to karana lo Yesu Kristo lo Nazaret lafa ligurohi ite iyo kuruce ati na litibuhu Lobanga to kiji lo kaweyak inyi atifuriorore ene tungani lo woita ketemoni ningi. ¹¹Inyi, “Moru na liberu ite kaduhok lolotu ara moru 4Na igol to ogule lo kaji” ¹²Ida lwaharu orumuno diho lobo tungani ake tonyio oru lobo karana liciori ten to fotiri lo kai diho cio na ngolwahu icieng” ¹³Kolodeu icieng golun lo taulo lo Petero ko Jon manyu oyeniti jimitan ida afa icieng iken, oto ipanyiti bebe manyu ofwonu icieng odeu jimitan ongon afa kuno cio ko Yesu. ¹⁴Ati tona lodeyare icieng na tungani litifuriori owoita inyia ko icieng, oru dong lobo tenya na ngoteny icieng. ¹⁵Oto icieng ko kitingadaru icieng to lokiho ojir kitenyare ake. ¹⁶Itifi icieng kenite ojo, “kidim ohoi kulo leroha aja? Tonyio loyen cio kulo Jerusalem fad jimitan litii icieng ene tangu hitok na lida manyu ohoi kitum mona. ¹⁷Ati lo kiticungo ene tohi ida osodoro kisarihino kiji lo cio, ojir ohoi kicik kuno cio ida osodoroti tenya diho cio to na karana”. ¹⁸Oto icieng ko kilolonguno Petero ko Jon ko ciha icieng to na igol ojir ida otenyati ko kitiyena cio to karana lo Yesu. ¹⁹Ati inyiahahi Petero ko Jon icieng ojo, “itingotdong ite to kenite kuningi ene tenya kolojir to komom lo Lobanga kolojir diho ohoi lo kitiyo wahun ningi kode lo Lobanga. ²⁰Tonyio ida ohoi kitum ngerihino tenya tohi na lohideo ohoi kining manyu. ²¹Langun lotem icieng kitibanga jayona to tenyi tenyi kuna kude olahahini icieng ofwo. Ida icieng otum kitigema icieng tonyio orumu cio fad omaja Lobanga to tohi na litihino. ²²Tonyio na tungani liihino tangu lo furioro diho inyi orumu logal karihin kulo obolare nenge keek ongon” ²³Kololahahini icieng, ofwo Petero ko Jon diho cio kuneicieng orihohini tenyi tenyi fad kuna lotenykadwarak kuna hitoha ko lohitwaha diho icieng. ²⁴Koloning karuhok jii oto icieng oting ogorohokuneicieng kilifa diho Lobanga ara lobito ojo, “kabu Lahitok isi lafa liduk kai ko kof ko nami nami ko sangite fad to katwa neicieng, ²⁵Iteny afa isi to golun lo Okorif na Inyu to kutuk lo apa niyang David ijo; “Nyio igorita misiok ara lobito manyu tonyio ivita cio arus?” Opar kabuno kulo kofi kofi manyu itutuba kabolorok kenite kitipeha Lahitok ko na lonyumu inyi otwe manyu”. ²⁶Dede lotuba afa Erod ko Pantio Pillato ko misiok ko cio kulo Israel fad ene kang ivitarihin tenyi tenyi ken lo Yesu na linyumu isi manyu itwe. ²⁸Itii icieng tohi lafa likukum isi to twero ko golun nino jimitan ojir itiihino. ²⁹Jija Lahitok niyang tode kitibanga neicieng manyu icwara karwaak kunino golun lo kititima tenya nino to golun lo taulo. ³⁰Tofete kana nino kitifurio ko kitiyo tanguhin ko kitotorita kuna hitoha to karana lo karwaani nino na inyu Yesu”. ³¹Kolokeru icieng kilifa, oto na lohitongore lotubare icieng ko kitinienenga manyu icieng pili ko kifut ko Okorif na Inyu ko tenya tenya lo Lobanga to golun lo taulo. ³²Itongo karuhok fad to tau ko kiiyo lobito. Oru lobo to kiji neicieng lolung sangite kunenge ati ongari sangite fad ara lobito. ³³To golun na hitok osodoro jayona kisaden to kibuhuno lo Lahitok Yesu ko jiran lo Lobanga ko ngonun diho icieng fad. ³⁴Oru afa lobo longoromahi lobo tohi to kiji neicieng. Tonyio to faritin kuna longon ko manatak kuneicieng kode kajihit itiloti iyauni robia kunenge ³⁵icori diho jayona manyu okorahini diho cio fad kuna longon ko wahun. ³⁶Josep lo Caipras na lara Levini na lilolongoti to lobo ojo Barnabas (jimitan kito katigoloni lo taulo) ³⁷itolot mana nenge iyauno robia kunenge ofik kejuha kulo jayona.

5

¹Naha lobo tungani lobara Ananias ko ngorwani nenge Sappira ko kitilotoro tohi neicieng. ²Oto inyi itong robia kude iduhahi oyen manyu ngorwani nenge ko kiyauno otonge icio jayona. ³Oto Petero ojo diho inyi, “Ananias, nyio icio isi sitan ifut tau nino icio isi itinonong Okorif na Inyu to kitonga robia kuna linyiangarihin kof nino? ⁴Ida orumu kof ara nino orihe ida isi litilote? Ojo manyu litilote isi ida orumu robia ongon diho lanyuno nino? Nyio licio isi iuu kitiyo tohi na lori jii? Ida isi italer diho cio ati diho Lobanga. ⁵Koloning Ananias jii, ouroro kof ko weyaru. Oto bangun inief cio pili kuna loning tohi na litiihino. ⁶Oto kilahaji ko fwonuno ko bubura ken nenge ko kililingoroti ofwori onuhahini. ⁷Kolorang tihi uni olotu ngorwani nenge, ida oyen tohi na litiihino. ⁸Itifi Petero inyi ojo, “kirihoi nan, robia kuna litilotore ite ko Ananias kof ningi icieng kuno fad?” Iruhohi inyi ojo, “ibo icieng kuna”. ⁹Ojo Petero diho inyi, “aja iruk isi tema Okorif lo Lahitok? Tode ongon kejuha kulo cio kuna lonuk retoni nino agwala, kitingori manyu ca isi”. ¹⁰Tona tik inyi ko urohino kejuha kulo Petero ko weyaru. Ofwonu kilahaji ojo orumuni inyi lowei ko kililingoroti inyi ofwori onuhahini diho retoni nenge to angati. ¹¹Inief bangun na hitok kanisa fad koloningiti kuno tenyi tenyi. ¹²Oto jayona itii kitotorita ko tanguhin becek to kiji lo cio manyu ifuririta karuhok fad kaji lo Lobanga iyo faraja lo Solomon. ¹³Oru lobo tungani lo teharu loro kimora ko icieng kileng lofik cio rima na hitok kenite kuneicieng. ¹⁴Ati cio becek ngorwo ko rei iruhiti Lahitok manyu osodoro wel neicieng to faritin, ¹⁵inyi licio cio iyauno kamwayak itigetohini opar kikoi ojir kololot Petero okorif nenge imuk icieng. ¹⁶Ofwonu manyu ilulung lo cio to kangite kuna lirit Jerusalem iyauni kamwayak ko kuna litigema lodonyok manyu itifuriori icieng fad. ¹⁷Oto kadwarani na hitok ko kalihitak kunenge kuna lara saducihin inief okaine bebe. ¹⁸Inief icieng

jayona ofihahini mabus¹⁹ati karwe olotu malaika lo Lobanga onga agwalahin kulo mabus iyauno icieng oleng²⁰ojo diho icieng, “ifwo kaji lo Lobanga ititimahi cio tenyi tenyi kulo ene warun ngejuk pili.²¹Kolowang kof ofwo icieng kaji lo Lobanga kitiyena cio iya na lociharihin icieng. Kololotu kadwarani na hitok ko kalihitak kunenge ilolong icieng lokiho na lotubu lohitwaha kulo Israel fad ko cularoti cio iya mabus kiyauno jayona.²²Ati kologoruni mabus, orumu asegere icieng oru tijia. Oto icieng inyiahe tenya ojo,²³“kirumu ohoi mabus ipunga otoc ko kaririak owoita agwalahin ati ojo ohoi kinga kirumu oru tungani to katwa”.²⁴Koloningiti ene tenya ipany lahitok lo kaririak kulo kaji lo Lobanga ko kadwarak kuna hitoha iiyoti nyio ba liyauno kuno.²⁵Tinyia olotu lobo tungani ojo, “tode kulangole cio litorahi ite mabus kunu lowoita kaji lo Lobanga itiyenati cio”.²⁶Tona lahitok lo kaririak ko fworu ko asegerakunenge ko kiyauno jayona. Ida icieng itii to golun tonyio obang icieng ojo kicak ca cio to morutok.²⁷Kaliyauni jayona, itiwotahini icieng ketemoni lo lokiho ojir kadwarani na hitok itifi icieng.²⁸Ojokadwarani na hitok diho icieng, “kicik afa ohoi ite bebe kijo ketiyena cio tone karana ati litifut iteJerusalem to kitiyena ningi many kifik ohoi ara kapalak to okoto lo ene tungani”.²⁹Inyiahahi Petero ko kuna cio kude ojo, “ocam ohoi ningo Lobanga ida cio!”³⁰Lobanga lo fafaico kuniyang litibuhu Yesu to wei lafa lifade ite to gurohino iyo kete.³¹Otinge Lobanga inyi ngati lo iteten nenge ara kabu ko kalwahani ojir inyi icio kirwo ko laa lo kupal diho Israel.³²Ohoi sadeni kulo kuno sangite, ara manyu Okorif na Inyu saden na licio Lobanga diho cio kuna loningo inyi”.³³Koloningiti ji oto ilongoho bebe owahiti kifadaru jayona.³⁴Ati owoju lobo parisini lorima cio bebe ara manyu katiyenani lo cik na lobara karana nengeGamaliel ketemoni lo lokiho ko jimitan ingohi iyari kuno cio oleng to ketemoni lo lokiho to tik lobo sidi.³⁵Oto ifurahi icieng ojo, “cio kulo Israel, iiyoto reotoc tohi na liwak ite kitiyo iyo kuno cio.”³⁶Kude faritin afa owoju Teudas ojo ara inyi lobo tungani, oto cio mia ongon ijif inyi, ofwonu ifadari inyi isara kajifitak kunenge olotu tenya nenge fad ida ara lobo tohi.³⁷To kifwongi nenge olotu Judas lo Galilea kuna faritin likenarihin ciokitiremo imiri, ofwonuni manyu ifadari inyi isara kajifitak kunenge fad.³⁸Dong tone tenya lo jija ajo nan diho ite ingohiti kuno cio. Ingohi to fwor! Tonyio kalara ene tenya ko tic na litiyo icieng lo cio, icung ca.³⁹Ati kalara lo Lobanga ida ca ite itum kitiho kuno cio, irumu ca ite jimitan itiremo ite Lobanga”.⁴⁰Otaf tenya nenge icieng. Icieng ko kilolonguno jayona kaji, itilumi, kocihati icieng ojir ida itiyenati to karana lo Yesu ko lahahino icieng.⁴¹Ofwo jayona to lokiho to kwama tonyio kiken i icieng ara cio kuna locam rumuno riri to karana lo Yesu.⁴²Faritin ko faritin to kaji lo Lobanga manyu to kajihit ko kajihit ida icieng icung kititima ko kitiyena layomit na ijir jimitan Yesu inyi Kristo.

6¹Kunu faritin kolosodo wel lo karuhok ko kajifitak, ofwonu Judaia kulo Grik kuna longon kiji neicieng imomodo diho Judea kulo Ebreik tonyio ogelati lofuseritohin kuneicieng iyo kora lo daha lo tik tik.²Otubahi jayona kuna tomon ko are karuhok fad oto ojimi diho icieng, “ida ca ojir diho ohoi lo ngerihino tic lo tenya lo Lobanga kifwo kora daha.”³Recera itinyumu cio mietare to kiji ningi kuna loyeniti ojo ifut ko Okorif na Inyu ko genyun. Kicio ca ohoi ene tic diho icieng.⁴Ojir ohoi kicwarare kenite kuniyang diho kilifa ko tic lo tenya lo Lobanga”.⁵Itikwama ene tenya icieng pili, onyumuni Steven tungani na longon ko kiruk manyu ifut ko Okorif na Inyu ko Pilip, Prokorus, Nikanor, Timon, Paramenas ko Nikolas lo Antiok na libelo iyo dini lo Judaiahin.⁶Icio icieng kuno cio diho jayona oto icieng ofik kac kuneicieng kweci lo kuno cio ilifahini Lobanga.⁷Oto tenya lo Lobanga isarihi kof. Wel lo karuhok to Jerusalem ko sodoro bebe ko beciek kulo kadwarak ko kiruk.⁸Tinyia Steven tungani na lifut ko kisa ko golun lo Lobanga itii kitotorita ko tanguhin becek to kiji lo cio.⁹Owoju peha to lotubare lo cio kuna lolahari (iya na lilolongorihin)- Judaiahin kuna lofwonu to Ciren ko Alesandria ko kofi kofi kulo Cilicia ko Asia iciak kuno cio kitipeha Steven¹⁰ati ida icieng itweru genyun nenge ko Okorif na lotenyare inyi.¹¹Oto icieng ko kiskusua kude cio ojo, “itijo kining ohoi Steven oteny tenya lo moro Moses ko Lobanga”.¹²Oto icieng ko kiskus cio ko lohitwaha ko katiyenak kulo cik. Iniefu icieng Steven iyauni ketemoni lo lokiho.¹³Iyauno icieng sadeni katalerok kuna lojo, “ida lerok iticung tenya tenyi tenyi kulo moro iyo ene faji inyu ko iyo cik¹⁴tonyio kining ohoi inyi oteny ojo ene Yesu lo Nazaret itisara ca ene kaji lo Lobanga ko kibelo cihi cihi kuna afa lohicio Moses ohoi”.¹⁵Cio fad kuna lorumu itongo lokiho itiring deya Steven odeu icieng komom nenge ori iya komom lo Malaika.

7

¹Oto kadwarani lahitok itifi inyi ojo, “ara kuno tenyi tenyi lohidororihin isi tenyi tenyi kulo dede?”²Diho ene kitifia inyiahahi inyi ojo, “recera ko monyeri kuniyang kining nan! Lobanga lodeya itibotu afa ken nenge diho monye liyang Abraham orihe inyi ongon Mesopotamia orihe inyi ida lomanya Aran.³Ojo Lobanga diho inyi, “tongerihini kof nino ko cio kunino, ilo kof na lahitotorohi ca nan isi”.⁴Oto inyi ongerihini kof lo Kalidaia ko lotuno manyu Aran. To kifwongi lo wei lo monye, oculu Lobanga inyi ene kof jijia limanyare ite.⁵Ida afa inyi icio diho Abraham faji ene kileng lonyonare lo keju. Ati ocik Lobanga diho inyi ojo inyi mute ko lotataha kunenge lofwonu oluny ene kof ko kileng lorihe kito oru diho Abraham to kuna faritin.⁶Oteny Lobanga diho inyi ojo; “ara mute lotataha kunino karatitak iyo kof na lida ara neicieng manyu ara opihin manyu itigemi to karihini mia ongon.⁷Ati acio mute nan boho diho kof na litigem icieng ara opihin manyu to kifwongi ofwonu mute icieng tonu kof ofwonu kiwor nan iyo ene faji.⁸Oto ko kicwara Abraham ciharu lo kilira olotu Abraham ara monye lo Isaak olotu ilir inyi to kifwongi lo faritin mietauni kulo otomone nenge. To kifwongi olotu Isaak ara monye lo Jakob olotu Jakob ara monye lo fafaico tomon ko are.⁹To okaine lo kuna fafaico ken lo rece neicieng Josep ofwonu itilotori inyi ara opi kof lo Ejipt. Ati ongon orumu Lobanga ko inyi.¹⁰Manyu olwak inyi diho kidak nenge fad. Icio inyi Josep genyun manyu icio kisisio lo Parao kabu lo Ejipt, na lolotu ofik inyi ara kalanyunoni lo Ejipt ko kang lo okabwe nenge fad.¹¹Oto kinga ourohino Ejipt ko kof lo Kanaan fad iyauno kidak na hitok manyu ida fafaico kuniyang orumu daha.¹²Koloning Jakob ojo ongoni ngamang Ejipt, oto ocule fafaico kuniyang lotita lo lobito.¹³To lotita lo are, orihohi Josep

recera kunenge jimitan ara inyi Josep manyu ico Paraooyen cio kuloho Josep.¹⁴to kifwongi ocule Josep tenya lo kilolonguno monye ko kalenge fad cio keek mietare ko miet.¹⁵Oto Jakob ko loro iya kof lo Ejipt faji lafa loweihi inyi ko fafaico kuniyang fad.¹⁶Iyauni kenite kuneicieng ofwonu onuhahini Sekem faji lo kwecerehin lafa linyangu Abraham diho teekulo Amor to robia¹⁷Kolonyihu faritin kuna litifutare Lobanga ciha nenge diho Abraham, oto wel lo cio to Ejipt osodoro bebe. 18¹⁸Oto lobo kabu na lida oyen Josep olotu olanyu kof lo Ejipt.¹⁹itii inyi cio kuniyang to kisasuo orihohi icieng ojo ojir ibirorita tee idoleha kuneicieng ojir ida owari.²⁰Kuna faritin otomonunorihin Moses na lodeuni odwaru to ketemoni lo Lobanga otemi rica inyi to ofahin uni kaji lo monye.²¹Ko lofihahini inyi oleng kutuk lo kare, olotu kito karioni lo Parao iyaru inyi olo ifit inyi ara kito nenge token.²²2 Itiyeni Moses to genyun lo kof lo Ejipt fad manyu ara inyi retoni na igol iyo tenya ko tic nenge.²³Kologoru karihin kulo Moses keek ongon, olo inyi waja cio kunenge Israel kuna kude,²⁴oto odeu lobo bito itiyi Ejiptoni ara na irohohi, olo inyi kisisio ko kifadaru na Ejiptoni.²⁵Iiyo orumu Moses ojo odeu ca cio kunenge jimitan kicio Lobanga inyi ara lo lwaha icieng ati ida icieng iniang.²⁶Kiwanyi nenge olotu orumu Israel are obaha olo inyi owak tafa ko kitiyomo icieng, oto ojo diho icieng, “Iwak, ira ite recera nyio ibaha ite ake ake?”²⁷Oto lobito na lolumo kaletoni ocule Moses ko jimitan diho inyi, “Ngai lohifik isi ara kangotoni lo tenya kiji niyang?”²⁸Iwak isi kifadaru nan iya langole Ejiptoni lifade isi?”²⁹Koloning Moses ene tenya ko kifejaru iya kof lo Median olo manya ijia ara katongoni otomonu tee are tijia.³⁰Kolokeru karihin keek ongon, oboto malaika diho Moses to tim na longon cura to kuny na lonyiha ko donge lo Sinai.³¹Kolodeu inyi ene kima oto ipany bebe, kolonyiharu inyi lo kingengela otoc, oning inyi ogoro lo Lahitok na lojo,³²“nan Lobanga lo fafaico kuningi, Lobanga lo Abraham, Isaak ko Jakob” ihihirita Moses ko bangun ida oteha deya.³³Oto Lahitok ojo diho inyi, “topuce kamuha kunino tonyio ene faji liwoitare isi ara faji na inyu.³⁴Ladeu nan kidak lo cio kunei to kof lo Ejipt. Laning nan kitudita neicieng inyi ene laculuno nan lo lotuno laha icieng. Jija ou ahicularu nan isi ijia Ejipt”³⁵Inyi ene Moses bito lafa loberu icieng imetahini ojo, “ngai lohifik isi ara kangotoni lo tenya kiji niyang?” Ocule Lobanga inyi to ken ara kalanyunoni ko kalahunoni neicieng to malaika na loboto diho inyi tona tim lo cura.³⁶Orihuno icieng oleng to Ejipt manyu itii ticitici kuna litirima ko kitotorita kulo tanguhin becek to kof lo Ejipt ko to nam na ido, ko karihin keek ongon katwa lo kuny.³⁷Inyi Moses lobito na lorihohi cio kulo Israel ojo, “oculu mute Lobanga kamocani na lori iya nan diho ite to kiji lo cio kuningi.³⁸Ogon afa inyi lotubare to kuny ko lafa malaika lotenya ko inyi to donge lo Sinai ko fafaico kuniyang manyu ifotu inyi tenya lo warun na longerihi diho ohohi.³⁹Ati oberu fafaico kuniyang ningo tenya nenge. Oberuni inyi manyu to katwa lo taulo kuneicieng ibeloti iya Ejipt.⁴⁰Orihohini diho Aron ojo kikukumahi ohohi lobanga na lohirihe ohohi. Tonyio ene tungani Moses lohayauno ohohi to Ejipt ida ohohi kiye tohi na litihiho diho inyi!”⁴¹Ara afa far na likukumunore icieng kitiririt lo kace. Iyauno icieng icoriti kuneicieng diho inyi nakitiririt neicieng okwamati tohi na likukumunore icieng to kac kuneicieng.⁴²Ati ibelo Lobanga olahe icieng kiwora sangite kulo kai. Iruhohino ene to tohi na ligero iyo book lo kamocani, Iyauno afa ite diho nan kikumiti ko kicoriti kuningi, To karihin keek ongon to kuny kaji lo Israel⁴³Liting ite tivine lo molek kai ko kangeriti lo Lobanga ningi Repan Tona ahicule ca nan ite manyu korwong lo Babilon.⁴⁴Ogon afa fafaico kuniyang ko kema lo ciha lo Saden katwa lo kuny. Ikukumi inyi iya na litotorohinore Lobanga Moses to donge.⁴⁵Kalifotuni kema , iyauno monyeri kuniyang ara lobito ko Josua ene kof lifuharore Lobanga misiok to ketemoni neicieng. Itongo afa ene kof many diho faritin kulo David⁴⁶na lorumu gum diho Lobanga na many lilifa ojo ojir orumu lohitongore akukumahi diho Lobanga lo Jakob.⁴⁷Ati Solomon afa lolotu oduk kaji lo Lobanga.⁴⁸Ati kileng ngara jii inyi na longon kai noo ida itongo katwa lo kaji na lifahi to kac iya na afa lotenyare kamocani ojo,⁴⁹Ara kai seger lo okabwe nei, ojo Lahitok jii ara kof lohitenore lo kejuha kunei Koditi lo ani kaji iduhohi ite diho nan? Kode aji ca ongon lohoyomare nei?⁵⁰Ida re kana nei loduk kuno sangite fad?⁵¹Ite cio kuna igoli muruto, kuna lida taulo iliraru manyu otuhoho kiyoha: iri ite ko fafaico kuningi, itiremo ite Okorif na Inyu.⁵²Ogon afa lobo kamocani lida fafaico kuningi itigem? Ifadari ko kulafa limoca lotuno lo kabirani. Manyu ifwonu ite itob ko kifadaru inyi.⁵³Ite kulafa lirumu cik lo Lobanga lafa liyauno malaika ati ida ijiif”.⁵⁴Koloningiti ene tenya oto ilongojitati na lokonyi kala rid to inyi.⁵⁵Ati Steven na lifut ko Okorif na Inyu, ilom kai ko deuno deyo lo Lobanga ko Yesu owoita to ngati lo iteten lo Lobanga Apa.⁵⁶Ko jimitan diho icieng, “Itode adeya nan kai ongaja ko kito lo tungani owoita to ngati lo iteten lo Lobanga”.⁵⁷Tona ko tuhoti kiyoha kuneicieng igorori to ogoroho kuna ikwati icieng fad ko kiburahinoti inyi⁵⁸ipihori inyi oleng to kanghatwa ko kiciaha caha inyi to morutok. Oto sadeni kuna locaha inyi ofik kyelani kuneicieng kejuha kulo lobo lokilahaji lobara Saul.⁵⁹Kolocahati inyi, ilifa Steven ojo, “Lahitok Yesu ifotu okorif nei”.⁶⁰Oto ko gungon ko kicira ojo, “Lahitok kefik ene kopal kenite kuneicieng”. Langun lojo jii ko weyaru.

8

¹Kiciaha tona far olotu kitigema nahitok diho kanisa na longon Jerusalem, isara karuhok fad kof lo Judea ko Samaria otong jayona ake.²onuk cio kulo Lobanga Steven iciri inyi bebe³Ati iciak Saul kitiyo lo keruno karuhok fad. Ilorita to kajihit ko kajihit, kangite ko kangite ipihorit cio rei ko ngorwo iyaritamabus.⁴Karuhok kulo lisarato Jerusalem, iyari tenya lo Lobanga fajihit fad kuna lofwori.⁵Olo Pilip lobo kang to Samaria ititim tenya lo Lobanga ijia.⁶Kololing ililing tenya lo Pilip manyu odeuni kitotorita kulo tungani kuna litiyo inyi ofihi taulo ningo tenya nenge otoc.⁷Cio becek kuna lodaha lodonyok ife lodonyok to kenite kuneicieng kuna lomwai ikwele ko kangwalak fad itifurori.⁸Tona obolo kwama bebe iyo cio kulo na kang.⁹Ati ongon afa lobo tungani na kang na lobara Saimon itongo inyi ra ibwoni na litipany cio kulo Samaria tona kilalamita nenge oto inyiopufa ojo ara inyi tungani na hitok.¹⁰oto cio fadkuna hitoha ko kuna sidiha ofihi taulo diho tenya na loteny inyi manyu otenyati ojo,”ongon ene tungani ko golun lo Lobanga na lilongoti ojo, Golun Lahitok.”¹¹Ijifitati inyi tonyio litipany inyi icieng karihin beciek to kuna mininga kuneicieng.¹²Ati langun liruk icieng tenya lo layomit na iijir

na lititima Pilip iyo okabwe lo Lobanga, tonkarana lo Yesu Kristo, ibatisi icieng fad rei ko ngorwo. ¹³Iruk manyu Saimon ibatisi. Oto inyi ijifita Pilip fajihit fad ipany tanguhin ko kitotorita kuna lodeya inyi. ¹⁴Kaloning jayona to Jerusalem ojo liruk cio kulo Samaria tenya lo Lobanga, oto oculari Petero ko John diho icieng. ¹⁵kolog oru icieng, oto ilifati ojo ojir icieng ifotu Okorif na Inyu ¹⁶tonyio orihe orumu Okorif na Inyu ida lolotu diho lobo to kiji neicieng. Orihe orumu ibatisi icieng ara kibatisa to karana ol Lahitok Yesu. ¹⁷oto Petero ko Jon ofik kac kweci kuneicieng, icieng ko rumuno Okorif na Inyu. ¹⁸Kolodeu Saimon ojon olotunita Okorif na Inyudiho cio kolofik Jayona kac kweci, oto icieng robia ¹⁹ko jimitan, "kicwarata manyu nan ene golun ojir cio fadkuna lafik nan kac kweci kuneicieng ifotu Okorif na Inyu." ²⁰Inyiahahi Petero inyi ojo, "Ingohi Ingohi kuna robia kunino kirri ko isi ara lobito to kiiyo nino jimitan ojir anyiang kicwaralo Lobanga to robia. ²¹Ida isi kingar ko ohoi ene tic tonyio ida tau nino ongon ara na ibir ketemoni lo Lobanga. ²²Irwo to ene rohojun manyu ilifa diho Lobanga kuya kilau cia inyi isi to ngonun kona kiiyo tau nino. ²³Tonyio adeu nan odwar tau nino iya lodwai manyu lohinief kupal ira mabusoni. ²⁴Otom Saimon ojo, "ilifa Lahitok to nan keco kuna sangite litany isi itihino diho nan." ²⁵Kalicio icieng sadden manyu ititimi tenya lo Lobanga, oite Petero ko Jon iya Jerusalem, ititimati layomit na ijjir kangite kulo Samaria. ²⁶Ojo Malaika lo Lobanga diho Pilip, "Ilo iyo orof iya kikoi na loloro to Jerusalem iya Gaza." ²⁷oto inyi iciak lotita inyi iric ko lobo tungani lo Esiopia na logelemi tungani na hitok na lolanyu ibarita kulo lobo kabu ngorwani lobara Kandake lo Esiopia. Orumu ene tungani olo Jerusalem kiwora Lobanga, ²⁸oto koloitoro inyi to gadigadi nenge iya kof nenge ikena inyi buk lo kamocani Isaia. ²⁹Ojo Okorif na Inyu diho Pilip, "ilo tang ko gadigadi inyiha ijia." ³⁰Pilipko kifejaru iyo gadigadi oning na tungani ikena buk lo kamocani Isaia. Itifi Pilipinyi ojo, "Iniang isi na tenya likena isi? ³¹Inayahahi inyi diho Pilip ojo, "Aniang ha nan aja kalida tungani kititimahi nan? Oto inyi ifotu Pilip kitongo ko inyi. ³²Orumu na Esiopiani ikena ene igerit lojo, "orihori inyi iya kern a lofworu Ngotoro Manyu iya na lobuhore kito loker Diho kagitak Jiha idainyi onga kutuk nenge." ³³To riri nenge ongony inyi tenya lo dede Ngai litweru kingingijuno lotataha kunenge? Tonyio lodumari warun nenge to kof. ³⁴Itifi na tungani logelem Pilip ojo, "kirihoi ban an otenyab kamocani to ngai to ken nenge kode to lobo tungani ake? ³⁵Oto Pilip iciak ko kuna kigeriti ko rihohino inyi layomit na ijjir lo ken lo Yesu. ³⁶Iya na lolotitare icieng to kikoi ofwonu icieng orumu kude kifi oto na Esiopiani ojo, "tode kifi kuno. Nyio ngohitik nan kibatisa? ³⁷.. ³⁸Oto inyi ocik ojo ojir itiwotahini gadigadi. Oto Pilip ko na tungani logelemori iculuno kof to gadigadi ko fworoti katwa lo kifi Pilip ko kibatisa inyi. ³⁹Kolorutu icieng to katwa lo kifi, deudeu Okorif lo Lobanga ko kiyaru Pilip ida na Esiopiani orihe odeu inyi ari ati olo kikoi nenge ko kwama. ⁴⁰Olo Pilip oboto to Azotus ilor kangite fadititma layomit na ijjir many ogoru Cesaria

9

¹Tona orihe Saul itibanga kajifitak kulo Lahitok owak kifada icieng. Olo inyi diho kadwaranilahitok ²lo kilifuno waragahin iyo lotubarihin kulo Damaskas ojir kalarumu kude ijia kuna lara kajifitakkulo kikoi, rei kode ngorwo ojir aniefuno icieng ara mabusi ayauno Jerusalem. ³Kolotu inyi lonyihuno Damaskas deu deu wangun lobo igol noo ko kinwaha inyi to kai. ⁴Ouroro inyi kof oto oning ogoro na lojo diho inyi, "Saul, Saul, nyio kitigema isis nan?" Itifi Saul ojo, "Isi ngai Lahitok? Ifotu inyi ojo," Nan Yesu na litigema isi. ⁵Jija towaju lo ki kanghatwa oto cia kirihohini isi tohi na ngitii isi. ⁶Cio kuna lilihita ko Saul ko woita lohinenge; oning icieng ogoro oto ati ida odeuni tungani. ⁷Owoju Saul to kof ati ojo otem ngaja konyeha kunenge, ida itweru deya lobo tohi. Oto ko rihoroti inyi to kana iya ktwa lo Damaskas. ⁸To faritin uni ongoro inyi manyu ida onyia kode omat lobo tohi. ⁹Katwa lo Damaskas orumu ongon lobo kajifitani lobara Ananias. Ilongong Lahitok inyi iyo kitirija ojo, "Ananias" ifotu inyi ojo, "Nan ene Lahitok." ¹⁰Orihohi Lahitok inyi ojo, "Ilo kolo Juda na longon kikoi na ibir itifia lobo tungani lo Tarsas lobara Saul tonyio ilifa inyi jija. ¹¹To kitirija lodeui nyi lobo tungani lobara Ananias ofik kac kunenge kwe nenge lo kinyiahahino inyi konyeha kunenge ojir odeya. ¹²Inyiahahai Ananias inyi ojo, "Lahitok, laning nan tenyi tenyi becek kulo ticitici kuna irohori kuna litii lerok diho kajifitak kunino to Jerusalem. ¹³Manyu olotu inyi ene to twero lo kadwarani lahito lo kiniefa cio pili kuna lilolongo karana nino." ¹⁴Ati ojo Lahitok diho Ananias, "ilo! Itongo ene tungani ara tohi lo tic nein a lanyumu nan lo kiyaru karana nei diho cio kulo Israel. ¹⁵Atotorohi cia nan inyi kidak na lorumu inyi to karana nei." ¹⁶Tinyia Ananias ko loro orutekaji, ko fiha kac kunenge kwe lo Saul orihohi ojo, "Rece Saul, Lahitok Yesu na loboto diho isi to kikoi lafar lilotunore isi ene, lohiculu nan diho isi ojo ojir isi ideya ari manyu ifut ko Okorif na Inyu." ¹⁷Deu deu kude sang lori iya buru kulo kayam ko douno to konyeha kulo Saul inyi ko deya ari. Inyi ko wojuno ibatisi ¹⁸kko langun lonyia daha orumugolon ari. Itong Saul faritin beciek ko kajifitak to Damaskas. ¹⁹Deu deu iciak inyi ktitima lotubarihin ojo ara Yesu kito lo Lobanga. ²⁰Cio pili kuna loning inyi ipanyiti bebe many itifairoti ake ake ojo, "Idare ene tungani ene litisara karuhok to Jerusalem? Manyu, ida re inyi olotu ene kiyaruno icieng ara mabus diho kadwarak kunahitoha? ²¹Ati osodoro golun lo Saul to faritin fad, icio riri inief Judeahin kuna longoni Damaskas to itoturuno jimitan Yesu inyi Kristo na lonyumu Lobanga. ²²Koloring faritin becek, otuba Judeahin ko kivita kifadaru inyi. ²³Ati oning Saul na kikukuma lo tenyaneicieng. Far ko karwe iriria icieng inyi to lokoli lo kifadaru. ²⁴Ati odumu kajifitak kunenge iticulari inyi to aduhu karwe ara faji na lowat to lohitor lo kiwata. ²⁵Kololotu Saul ogoru Jerualem, otem inyi loro kimora ko kajifitak ati obang icieng pili inyi, ida orumu icieng iruk jimitan otum inyi rahun kajifitani. ²⁶Ati odumu Barnabas inyi iyarur jayona. Ititimahi inyi icieng koditi na lodeunore Saul Yesu to kikoi manyu otenya Lahitok Yesu ko inyi ko iya na lititimare inyi tenya lo Yesu to Damaskas. ²⁷Tona itongo Saul ko icieng, ilihita ko icieng to Jerusalem. Otenya manyu tarany to karana lo Yesu. ²⁸Otenya inyi manyu opeha ko Judeahin kulo Grik ofwonu kuna otem kifadaru inyi. ²⁹Koloning recera kuna longon ko inyi jii, iyari inyi iya Cesaria ko cularoti iya Tarsas. ³⁰Oto kanisa to Judea fad, Samaria ko Galileaotenu kitongo to kisiliban. Oto Okorif na Inyu itigol manyu olwak icieng icio icieng itongo to rima ko

bangun Lobanga osodoro berengun neicieng to faritin fad.³² Kuna faritin kalilorita Petero waja kajifitak, olo inyi waja kude kuna longon Lida.³³ Oto orumu ijia lobo tungani lobara Aeneas na lomwai ikwele na liwasihi geto lagere to karihin meitauni.³⁴ Ojo Petero diho inyi, "Aeneas lohifituriu Yesu Kristo isi. Towoju toricahi lagere nino. Deu deu owoju Aeneas.³⁵ Cio fad kuna lomanya Lida ko Saron kuna lodeu inyi ko kibelo diho Lahitok.³⁶ To Jopa, ongon afa lobo kajifitani ngorwani lobara Tabisa(To Girihe obara karana nenge Dorkas jimitan Lewa) ara orumu inyi tungani na litiyo ticitici kuna ijiri kulo lwaha cio kakidahak.³⁷ Tokunu faritin olotu inyi omwai ko weyaru, ko kilalti ken nenge iyari kaji lo kai.³⁸ Onyiha orumu Lidato Jopa dong koloning kajifitak jimitan ongon Petero Lida, ko cularoti cio are diho inyi ofwo icieng ojo diho inyi," Ou deu deu."³⁹ Ilik Petero ko icieng ojo inyi ogoru ijia iyari inyi kaji lo kai. Irit lafuseritohin inyi, icirati, itotorohini inyi kyelani kuna licio Tabisa icieng orihe inyi ongon ko icieng.⁴⁰ Ocule Petero icieng fad to kaji oleng. Oto hati inyi ko gungon ilifa. Ojo iibelo diho na kaweyani ojo," Tabisa towoju." Onga inyi konyeha kunenge ojo odeu Petero ko wojuno itongo.⁴¹ Inief Petero inyi to kana itiwaju inyi kai. Inyi ko kilolonguno karuhok fadko lafuseritohinko kicwara inyi diho icienara na iwar.⁴² Ilolok ene layomit katwa lo Jopa fad tona ofwonu cio beceik iruk karana lo Lahitok Yesu.⁴³ Omany Petero Jopa to kude faritin kolo lobo tungani lobara Saimon.

10

¹Ongon afa Cesaria lobo tungani lobara Koronelihs lahito ko lobolorohi asegere kuna lilongoti ojo Asegere kolo Italian.² inyi ko cio kulo kajinenge fad ara orumu cio kuna lobang Lobanga, icwara inyi lwaha diho cio to kibaya lo taumany ilifa Lobangatik tik.³ Lobo far kologoru tik mietaugon lo kurou odeu inyi malaika lo Lobanga olotu diho inyi to kitirija ojo diho inyi,"Koronelihs!"⁴ Ode Koronelihs inyi to bangunoto ojo," Nyio ba Lahiyok" inyiahahi Malaika diho inyi ojo," Lolotu kilifa nino ko lwaha na licwara isi kakidahak lirwok kai ara kicorita na litiyo Lobanga tosi.⁵ Jija tocule cio iya Jopa lofwo kilolonguno lobo tungani lobara Saimon na lara manyu karana Petero.⁶ ongon inyi kolo Saimon Kanotani lo cionitok na lonyiha kaji nenge kutuk lo nam."⁷ kololo na Malaika lorumu otenya ko inyi, ilolongu Koronelihs karwaak kunenge are ko asegereni na iningo na orumu lara lobito to kiji lo kaririak kunenge.⁸ Orihohi inyi icieng pili sangite kuna lorihoi malaika inyi ko cularu icieng iya Joppa kilolonguno Petero.⁹ Kiwanyi nenge kologorukolong ki-lo-far langun lofwonu icieng lonyiha kang, olo Petero kai lo kaji kilifa.¹⁰ Oto kinga onyia inyi na lodam tohi lo daha orihe orumu daha ikukumati oto inyi ko kilura.¹¹ Odeu inyi kai ongaja oto lobo tohi lori iya cuka nahitok olutu to kai ililituno to kiyoka kunenge iya kof.¹² Katwa nenge orumu ongon tyangi ko sangite kuna ikuditaha ko kweny fad.¹³ Ojo ogoro diho inyi," Towoju Petero, ifade inyia."¹⁴ Inyiahahi Petero ojo," Ida Lahitok, ida nan lanyia lobo tohi ibot kode idwa to warun nei."¹⁵ Ojo ogoro diho inyiari," Kelolongo lobo tohi ijo odwa kode ibot na litinyu Lobanga.¹⁶ Itiihino ene kakeny uni ko kinyiaharoti na cuka deu deu iya kai.¹⁷ Kolorihe Petero ibuha fotiri lo na kitirija lo jimitan litotoro nyio, orumu kunucio loculu Koronelihs lo rumu kaji lo Saimonko fwonunotivowoitati lokoli lo kang.¹⁸ Itifi icieng lo yenun kalitongo tungani na lobara Saimon Petero ijia.¹⁹ Kolorihe Petero iyo tenyalona kitirija ojo Okorif diho inyi,"Saimonkitahita kude cio uni isi."²⁰ Jijatawoju iculoto kof manyu keberu loro ko icieng tonyio nan laculu icieng.²¹ Petero ko kiculoro olo diho kuna cio ojo diho icieng," Nan tungani na litahita ite. Ifwono ite iyo nyio?"²² Inyiahahi kuna cio inyi ojo," Kifwonu ohoi diho Koronelihs lahito ko asegere ara inyi tungani na ijr na lobang Lobanga, na lorima Judeahin fad. Orihohi Malaika na inyu inyi ojo ojir isi ilo kalenge ojir inyi oning tenya na lititimahi isi inyi."²³ Petero kokifotuno kuna cio kaji ara welo kunenge. Kiwanyi nenge iciak Petero lotita ko icieng ilihiti kokude recera to Joppa.²⁴ Lobito far nenge ogoru inyi Cesaria. Orumu Koronelihs itila icieng ko kikulolonguno cio kunenge ko morot kunenge fad.²⁵ Lagun lorutoro Petero kaji olotu Koronelihs itiric inyi ko gungon ketemoni nenge to rima.²⁶ Ati icio Petero inyi owoju ,ojo diho inyi," Towoju ara manyu nan tungani token nei."²⁷ Koloteny ko inyi, orute Petero kaji koloro rumunu cio beciek otuba,²⁸ oto ojo diho icieng," Iyen ite jimitan ida idacik niyang iruk Judaiani rutoro kaji lo Misiokohoni kode waja inyi. Ati lohirihoi Lobanga nan jimitan ojir nan ida alolong lobo tungani ojo ibot kode orohoi.²⁹ Tona kaloculuni cio alotu nan na lida arisa kileng. Atifia dong nan, Nyio icularore isi cio kilolongo nan?"³⁰ Ifotu Koronelihs ojo," Faritin ongon kuna loring, angon orumu nan kaji nei kilifa jii iya ene. Tik meitaugon lo kurou. Deu deu olotu tungani na liciefita kyelani kuna imedehi owoita ketemoni nei³¹ ko jimitan Koronelihs loning Lobanga kilifa nino manyu liu kicorita kunino diho kakidahak³² tocule cio Joppa diho Saimon na lobara Petero. Ara inyi weloni lo Saimon kanotani lo cionitok na lonyiha kaji nenge kutuk lo nam.³³ na ko cularu cio deu deu manyu akwama lotuno nino. Jija ohoi kuno lohitiba fadene ketemoni lo Lobanga lo ningo sangite fad kuna locik Lahitokdihio isi rihohinoohoi."³⁴ Oto Petero iciaktenya ojo," Ladeu hati nan jimitan ida Lobanga isisio kode igegela.³⁵ ati iruk inyi cio to kofi kofi fad kuna lobang inyi manyi itiyi tohi na behi.³⁶ Iyen ite tenya na loculu Lobanga diho cio kulo Isreal lo rihohino icieng layomit na ijr lo kisiliban ara diho Yesu Kristo na lara Lahitok lo cio fad.³⁷ Iyen ite tohi na litihihino Judea fad kiciaha to Galilea to kifwongi lo kibatisa na lifura Jon³⁸ ko koditi na lotware Lobanga Yesu to Nazaret to okrif na Inyu ko golun ko koditi na lolotitare inyi itiyi ticitici kuna ijiri itifurie cio fad kuna longon iyo twero lo sitan tonyio orumu Lobanga ongon ko inyi.³⁹ Ohoi sadeni kulo sangite fad kuna litii inyi koflo cio kulo Judea ko Jerusalem. Ifade icieng inyi to iihahino inyi diho kete.⁴⁰ ati itibuhu Lobanga inyi to kifwongi lo faritin uni manyu icio inyi odeuni.⁴¹ Ida afacio fad odeu inyi atisadeni kuna afa lokeru Lobanga nyumuno-dihio ohoi kulafa lohida kimata ko inyi to kifwongi lo kibuhuno nenge.⁴² Ocik inyi diho ohoi lo rihohino cio ko kicwara saden jimitan inyi onyumu Lobanga ara kangotoni lo tenya lo kawarak ko kaweyak⁴³ kamoak fad icio saden to inyi jimitan cio fad kuna liruk inyi orumu launo lo kipalipali to mkarana nenge."⁴⁴ Kolorihe Petero ifura kuna tenyi tenyi, olotu Okorif na Inyu diho cio pili kuna loning layomit.⁴⁵ Karuhok kuna liliraru kuna lilihu ko Petero, ipanyiti noo to deuno jimitan kicorit lo Okorif na Inyu, lijuhohini kileng diho Misiok.

⁴⁶Tonyio oning icieng Misiok kolotanya to ngadiefo gele gele omajati Lobanga. Oto Petero ojo, ⁴⁷“ongon tungani na ngitik kuna cio kibatisa to kifi. Lorumu icieng Okorif na Inyu iya ohoi.” ⁴⁸Oto inyi ocik ojo ojir cio ibatisi to karana lo Yesu Kristo. Oto icieng otan Petero ojojir kitong klo icieng to faritin kude kuting.

11

¹Oning jayona ko karuhok to Judea fad jimitan lifotu manyu misiok tenya lo Lobanga. ²Kololo Petero Jerusalem, iciak karuhok kuna liliraru itifiha ini ³ojo, “ilo isi kolo cio kuna lida iliraru idaha manyu ko icieng”. ⁴Iciak Petero rihohino icieng sangite fad iya na litihihore. ⁵“Angon orumu nan Jopa alo kilifa oto kalalura nan kitirija nan. Adeu nan lobo tohi na lori iya cuka nahitok olotuno to kai ididiluno to kiyoha kunge ongon olotu kof inyia langon nan. ⁶Ade nan katwa arumu tyangi kulo kejuha ongon fad, kuna lowar katwa lo kifi, sangite kuna lokudita ko kweny fad. ⁷Nan ko ninguno ogoro na lojo, “towoju Petero. Ifade inyia”. ⁸Anyiahahi nan ajio, “ida Lahitok, oru lobo tohi ibot kode idwa lorute kutuk nei”. ⁹Oteny ogoro to kai ari ojo, “kelolong lobo tohi ijo ibot na litinyu Lobanga”. ¹⁰Itiuhino ene tohi kakeny uni ko kinyiaharoti dony iya kai ¹¹Tinyia deu deu cio uni kuna loculuni to Cesaria ko fwonuno owoitati na kaji orumu langonore nan. ¹²Ojo Okorif ojir nan ida aberu kiliharu ko icieng. Kilik nan ko kuno recera ile kifwo kirute kaji lo nu tungani. ¹³Kirihohi inyi ohoi koditi na lolotunore malaika diho inyi kaji nenge ojo diho inyi, “tocule cio Jopa diho Saimon na lobara Petero. ¹⁴Iyauno cia inyi diho isi tenya na cia licio isi ko cio kulo kaji nino fad ilwaharu”. ¹⁵Ojo nan aciak tenya olotu Okorif na Inyu diho icieng iya na afa lolotunore diho ohoi to lohiciahi. ¹⁶kitiuh nan lafa tenya loteny Lahitok ojo, “ibatisa afa Jon to kifi ati kibatisi cia ite to Okorif na Inyu”. ¹⁷Kalicio Lobanga icieng na kicwara bito lohiciori ohoi kuna lohirus kabu Yesu Kristo, ara hati nan ngai na ngatum kitipeha Lobanga?” ¹⁸Koloning icieng jii oru manyu diho icieng lobo peha ari manyu omaji Lobanga ojo, “inyi jimitan licio Lobanga ko misiok manyu kirwo lo kipa na liyauno warun”. ¹⁹Dong cio kulafa lisara to kitigema to wei lo Steven ofwori manyu Poenisia, Caipras ko Antiok kititima tenya diho Judeahin ake. ²⁰Kude hony to kiji kuneicieng, cio kulo Cipras ko Ciren ofwori Antiok iciahi kititima diho Grik manyu rihohino icieng layomit na iji lo Lahitok Yesu. ²¹Ogon orumu kana lo Lahito diho icieng oto cio beciek iruk ibeloti diho Lahitok ²²oningoro layomit lona tenya many Jerusalem ko cularoti Barnabas iya Antiok. ²³Kologoru inyi odeu kitisadeni lo kisa lo Lobanga, okwama inyi bebe manyu itigol taulo kuneicieng ojir itongoti to taulo dede diho Lobanga faritin fad. ²⁴Ara orumu inyi tungani na iji lo lifut ko Okorif na Inyu ko kiruk oto cio beciek ofwonu diho Lobanga. ²⁵Oto Barnabas ko loro iya Tarsas taharu Saul. ²⁶Ojo orumu inyi iyauno inyi iya Antiok. Dong to kari fad itongo Barnabas ko Saul ko kanisa manyu itiyeni cio kuna iborengi bebe. Ara ene Antiok icaharihini kilolongo karuhok ojo Kristiani. ²⁷To kuna faritin ofwonu kude kamocak to Jerusalem iya Antiok. ²⁸Oto lobito to kiji neicieng na lobara Agabus owoju oteny kimoca to okorif ojo olotuno kinga na hitok na lokeru kof lo Roma fad. (itiuhino ene to obolare lo Kalaudio) ²⁹Iciak karuhok tolobito iya na litweru inyi kicwara daha diho recera kuna longoni ko lo Judea. ³⁰Itii icieng ene ocularitati lwaha neicieng to kac kulo Barnabas ko Saul.

12

¹Ara afa to kuna farin icarahe kabu Erod kinefa cio kulo Kanisa owak kitigema icieng ²Odumu inyi Jems rece lo Jon ifade to ngalem latubot. ³kolodeu jimitan itikwama ene tic Judeahin, kosodoro inefu manyu Petero. Itiuhino ene to karamalo mugatihini kuna lida oyeri to ibala. ⁴Langun liniefu inyi ko fihahino inyi mabus icio inyi ojo ojir iriri to ikorit kulo asegerihin ongon na longon iyo ikorit lobito asegere ongon. Owahare Erod kiyauno inyi kifura kiji locio coloring pasha. ⁵Dong otorahini Petero mabus ati ilifa kanisa noo diho Lobanga to inyi. ⁶karwe lo ketemoni lo na far lowahare Erod kiyauno Petero kifura, orumu Petero ogeto kiji lo asegere are manyu otona to nyororohin are ongon asegere kuna lowoita iriria agwala. ⁷Deu deu oboto malaika lo Lobanga inwak wagon kaji lo mabus. Onang inyi Petero mari itikwenyu inyi. Ojo inyi diho Petero. ⁸Deu towaju” oto nyororo ko douno to komoc lo Petero. ⁹Oto Malaika ojo diho inyi, “iciefo kyelani kunino ko kamuha” itii Petero jii. ¹⁰torwehi kyela nino ken ito hatikijif nan” orihohi Malaika inyi. Ijif Petero inyi orutori oleng to mabus ati ida inyi iruk jimitan ene tohi litiyo Malaika ongon kitiihino dede. Ofik inyi ojpo kitirija ba inyi. ¹¹Ogal icieng kaririak kulo ketemoni ko kulo are ofwonuni lokoli nahitok na ligeno to biliet. Ongajaru lokoli ake orute icieng. Kololot icieng okeru karitan lo kikoi lokanghatwa lobito Malaikako ngerihino inyi ake. ¹²Oto Petero ko yenun ken ko jimitan, jija layen nan loru ko kikuya jimitan oculu Lahitok Malaika nenge lo lwahuno nan to kac kulo Erod ko ticitici fad kuna lowak cio kulo Judea kitio ken nei. ¹³Kolokwenyu kwe nenge jii, inyi ko loro kolo Meri ngoto Jon na manyu lobara Mark faji na lotubare cio kuna iborengi kilifa. ¹⁴kalitotok Petero lokoli lo oleng oto inyi kito karioni karwaani na lobara Roda lol deya tungani na litotoho. ¹⁵koloheru inyi ogoro lo Petero oto inyi ifut kokwama ingohi ida onga ko loro rihohino cio ojo, “ongon [Petero lokoli.” ¹⁶Orihohi icieng inyi ojo, “kidaha mining isi.” ¹⁷Ati ifuda inyi ojo, “ara dede” oto icieng ojo, “ara Malaika nenge.” ¹⁸Ati osodoro Petero kitotoho lokoli, ojo icieng onga odeuni ara inyi, ipanyiti bebe ¹⁹kalitibuk inyi icing to kiwata lo kana, oto ititimahi icieng kikoi na lo lahunore Lahitok inyi to mabus. Ko rihohino icieng ojo, “ititimahi Jems ko recera ene tenyaini ko loro iya lobo faji ake. ²⁰kolowang kof oto tenya iciak nohun kiji lo asegere jimitan nyio litiuhino diho Petero. ²¹Langun lotak Erod inyi kwiik ida orumahi, ko kitifia aegere to lobito ko ciha jimitan ojir ifadari icieng. Erod ko loro to Judea iya Cesaria itong ija to faritin kude ²²orumu inyi oswa ko cio kulo Taya ko Sidon oto dong icieng ofwonu ara lobito to tahita tenya ko inyi. Oto icieng otan Balasto na lara karwaani na hitok to kolo kabu ara katiyomoni neicieng ko kabu tonyio orumunita icieng daha to kof nenge. ²³To far na locihi icief Erod kyela lo okabwe nenge olotu itongohino iyo seger lo okabwe iciak kifura diho ilulung. ²⁴Oto icieng kololing tenya lo kabu igore ojo, “ara ene ogoro lo lobanga ida ara lo

tungani.”²³Deu deu tona lida Erod icwarare deyo dio Lobanga, Malaika ko boho inyi onyia kuru ko weyaru.²⁴Ati osodoro tenya lo Lobanga oparihi kof.²⁵Kolokeru Barnabas ko Sau tic neicieng oituni to Jerusalem ilihuni ko Jon na lobara Mark.

13

¹Iyo kanisa lo Antiok orumu ongoni kamocak ko katiyenak; orumu ongon Barnabas, Simeon na lilolongoti ojo Naija, Lucios lo Ceiren, Manaen(na litiboloru Erod Tetrak) ko Saul. ²Kaliwora icieng Lahitok ko faranun ko kinga, ojo Okorif na Inyu,” Itingadeti Barnabas ko Saul to tic na lalolongohi nan icieng.”³Dong langun lofaran icieng kinga ko kilifa, ifik icieng kac kweci kuneicieng ko cularoti icieng.⁴Okorif na Inyu ko cularu icieng kuna are iya Seleusia tija ofwo icieng to Babur iya Saipras. ⁵kologoru icieng Salamis, ititim icieng tenya lo Lobanga to lotubare lo Judeahin. Orumu Jon ongon ko icieng ara kalwahani neicieng.⁶Ilor icieng na cula fad many ofwonuni Papos. Orumu icieng ijia lobo Judeani lara ibwoni ara manyu kamocani na italer na lobara karana nenge Bar Yesu. ⁷na lara karwaani lo kaboloroni Sergios Paulos. Ene kaboloroni ara tungani na igeny ocule inyi cio kilolongo Barnabas ko Saul tonyio owak inyi ningo tenya lo Lobanga. ⁸Ati Eliamas na lara ibwoni(tonyio fotiri lo karana nenge na) itirisa icieng owak kitigeraru na kalanyunoni to kiruk tenya lo Lobanga.⁹Oto Saul na manyu lilolongoti ojo Paul ifut ko Okorif na Inyu ko deya Eliamas konyeha ko jimitan, ¹⁰“ira isi kito lo sitan, meroni lo sangite kuna ibiri fad. Ifut isi ko koditi lo talerun fad ko kitinononga, anu mute iticung isi kitigerita kikohin kuna ibiri kulo Lobanga?”¹¹Jija ongon kana lo Lobanga ken nino. Ingodo ca isi jija ida ideu wangun lo kolong. Deu deu olotu idis ko kimuhoro konyeha kunenge ida otum deya owak tungani na ngorik inyi. ¹²Kolodeu kalanyunoni tohi na litihihino, ko kiruk tonyio ipany inyi tenya lo kitiyena to Lahitok. ¹³To Papos irwok Paul ko kalihitak kunenge babur iya Perga kof lo Pampilia, faji na longerihinore Jon icieng ibelorore iya Jerusalem. ¹⁴To Perga oringe icieng iya Antiok lo Pisidia, to sabit orute icieng lotubare ofwo itongohinoti ¹⁵Kolokeru kikena to book lo cik ko kimociti, ocule kalanyunok kulo lotubare tenya diho icieng ojo, “recera, kolongon lobo tenya lo kisinga diho ite to kuno cio itoteny”. ¹⁶Kolowaju Paul, iwat icieng to kana oto ojo, “cio kulo Israel ko ite misiok kuna liwora Lobanga, kining nan! ¹⁷onyumu afa Lobanga lo cio kulo Israel monyeri kuniyang, oto ocio icieng bara to manya neicieng kof lo Ejipt, to golun nenge na hitok olotu inyi odumu icieng to na kof, ¹⁸idony inyi tau to kikwalaru neicieng karihin keek ongon to kuny, ¹⁹olotu ifuhe misiok mietare to kof lo Kanaan ocio kof diho cio kunenge ara neicieng. ²⁰Iyaru manya neicieng na kof karihin mia ongon ko keek miet. To kifwongi olotu Lobanga ocio icieng kangotok kulo tenya many ogorunore karihin kulo Samuel kamocani. ²¹Oto icieng ofwonu ilifa kabu olotu ocio ocio icieng Saul kito lo Kis lo imanit lo Benjamin na lolotu olanyu icieng to karihin keek ongon. ²²Tokifwongi, olotu odume Saul ofik David ara kabu neicieng. Oteny inyi saden to inyi ojo, “larumu nan David kito lo Jese tungani na lijifita tau nei; itii cia inyi sangite pili kuna lawak nan inyi itii”. ²³To kiji lo lotataha kulo ene tungani liyauno Lobanga diho Israel kalwahani Yesu iya idi afa locihare inyi, ²⁴Orihe Yesu ida olotu ititima Jon kirwo ko kibatisa diho cio kulo Israel fad. ²⁵Langun afa lokeruno Jon tic nenge, ojo inyi diho cio, “ifik re ite ijo nan ngai? Ida ara nan inyi. ida hati olotuno inyi to omot nei, ida kileng nan acam to laha kofi kulo kamuha kunenge”. ²⁶Recera, lotataha kulo Abraham ko ite misiokkuna libang Lobanga, ara diho ohoi oculuni ene layomit lo lwaharu. ²⁷Ida afa cio kulo Jerusalem ko kalanyunok kuneicieng oheru Yesu ati to ngotohino wei diho inyi, itufut icieng tenyi tenyi kulo kamocak kuna likenati to sabit fad. ²⁸Kileng lida icieng orumu tenya ken nenge na ngotumohinore inyi wei, isusu icieng Pilato ojo ojir ifade inyi. ²⁹Kolokeru icieng kitiyo tenyi tenyi fad iya lafa ligerorihin to inyi, iticuluni ken nenge to kai lo kete ko kitigetihino katwa lo kwecere. ³⁰Ati itibuhu Lobanga inyi to kiji lo kaweyak ³¹manyu to faritin kuna iborengi, itibotu inyi ken odeu cio kulafa lilihu ko inyi to Galilea iya Jerusalem. Icieng jija lara sadeni diho cio kuniyang. ³²Kititima ohoi diho ite layomit na ijir, tohi lafa locik Lobanga diho fafaicio kuniyang ³³litifut inyi diho ohoi tee kuneicieng to kitibuhuno Yesu. Iya na ligerore iyo Zabur lo are ojo, “isi kito nei, enefar lara Nan Apa nino” ³⁴Tenya na lititima ojo itibuhu Lobanga inyi to kiji lo kaweyak ida ken nenge omura igero ojo, “ahicio ca nan isi gum na inyu na locihi diho David. ³⁵manyu igero lobo faji ojo, ida ca isi ocio tungani nino Na inyu oyen muraru. ³⁶Tonyio kolokeru afa David tic diho Lobanga to kofiangiti nenge, olotu afa owe onuhahini inyi ko monyeri kunenge manyu omuraru ken nenge. ³⁷Ati na litibuhu Lobanga to kiji lo kaweyak ida afa inyi odeu muraru. ³⁸Tona recera awak nan ite iyen jimitan to Yesu ititimi launo lo kopalipali diho ite. ³⁹Ara diho inyi, cio pili kuna liruk odumari kopalipali kuneicieng fad kun lida cik lo Moses otum dumaru. ⁴⁰⁴¹Itigeny, kecio tohi na loteny kamocak itiihino kenite kuningi na lojo, ⁴¹“Itode ite kangalak ipanyata irii tur tonyio aloro nan kitiyo lobotohi to fsritin kuningi na lida ite iruk kileng ngohirihohi lobo tungani ite”. ⁴²Kolofworo Paul ko Barnabas to lotubare otan cio icieng ojo ojir ofwonu osod kititima ene tenya tolotubare nu sabit. ⁴³Langun lisara cio to otubare, ijif Judaiahin becek ko cio kuna libelo diho dini loJudaiahin Paul ko Barnabas. Osod icieng tenya ko icieng ko tana icieng lo sodoro iyo kisa lo Lobanga. ⁴⁴To sabit na lijifita ofwonu cio to kang fad otubunoti ningo tenya lo Lobanga. ⁴⁵Kolodeu Judeahin ilulung, oto okaine inief icieng noo iciahi kitimoro tenya lo Paul. ⁴⁶Oto Paul ko Barnabas orihohi icieng taranyojo, “kijo ohoi ojir kitem kititimahino ite tenya lo Lobanga. Kaliberu ite ideu jimitan ida ite icami torumuno warun na losio tur, kibelo dong jija ohoi diho misiok. ⁴⁷Tonyio ara ene tohi na locik Lobanga diho ohoi ojo, “Lahifik nan ite ara wangun diho misiok ojir ite iyaru Many lohicungi lo kof”. ⁴⁸Koloning misiok jii oto okwamati noo ko rimati tenya lo Lobanga manyu cio fad kunafa lonyumuni ara kulo warun na losio tur iruhiti. ⁴⁹Isarihi tenya lo Lahitok a kof fad. ⁵⁰Ati isusu Judeahin ngorwo kuno lobang Lobanga kuna loyeniti to kiji lo cio ko kabolorok kulo na kang. Isusu icieng cio ojo ojir itigemi Paul ko Barnabas lo kifuharu icieng tona kof. ⁵¹Icieng ko tenga fur lo kejuha kuneicieng to beruno ticitici kuneicieng ko fworoti iya Ikonium. ⁵²Orumu kajifitak lifut ko kwama ko Okorif na Inyu.

14

¹To Ikonium, ofwo oho Paul ko Barnabas orute lotubare lo Judeahin iya langun. Tija ititim iciengtenya lo Lobanga otoc na licio Judeahin becek ko misiok iruk. ²Ati Judeahin kuna loberu kiruk kokiwala taulo kulo misiok kenite kulo recera. ³Oto Paul ko Barnabas itong ijia faritin becek ititimati tenya na loru ko riri to ken lo Yesu oto Lobanga itigol layomit neicieng to kitiyo tanguhin ko kitotorita. ⁴Cio kulo na kang ko kora, isisio kude Judeahin kude isisio jayona. ⁵Orumu ongon tenya na livitarihini kitigema ko caha icieng to morutok kiji lo Judeahin, misiok ko kabolorok kuneicieng. ⁶Ati ofwonu icieng oning, ko rwaroti iya kangite kulo Laikonia iya Listra ko Derbe ko kofi kofi kuna lirit kuna kangite. ⁷Osodoro icieng ko kititima layomit na iji⁸To Listra orumu ongon lobo tungani na lonya ikwele kejuha fad iwasihi kikunana many tolotomonunore ida otem lotita to kejuha. ⁹Oningo ene tungani kolotanya Paul. Oto Paul iriri deya inyioyen jimitan ongon inyi ko kiruk lo furioro. ¹⁰ko rihohino inyi ojo, “towoju iwoita to kejuha kunino”.Tona, na tungani ko kifirioro ko kiciaha lotita. ¹¹Kolodeu ilulung tohi na litii Paul, oto igorori to tenya lo Laikonia ojo, “loluluoro lobangahin ara cio lofwonuno kiji niyang. ¹²Icio icieng karaneco kulo lobangahin kuneicieng diho jayona. Ojimi Barnabas Zeus ojo Paul ojimi Ermes tonyio inyi lara katenyani. ¹³Oto ibwoni lo Zeus na longon kaji na liworarihin inyi oleng ko cio fad kulo na kang iyauno mongo na liticiefi katurahak ojo ojir opulohini icieng ara kikumi. ¹⁴Koloning jayona Barnabas ko Paul jii ko cirati kyelani kuneicieng ifejari iya kiji lo ilulung igoritati ojo, ¹⁵Luak, nyio itiyo ite jii? Kira manyu ohoi cio iya ite. Kiyauno ohoi layomit na iji¹⁶diho ite lo rihohino ite jimitan ibeloti to kuna ticitici irohori ifwonu diho Lobanga lo dede na iwar na loduk kai ko kof ko nami nami ko sangite pili kuna longoni. ¹⁶Afa berien ongerihi afa inyi kofi kofi fad ofwo kikohin kuneicieng. ¹⁷Kileng ngara jii, ida afa inyi omon ken nenge, itotoru inyi jiran nenge to kicwara ite kuju to kai ko daha na lodo to ofahin kuneicieng. Kicio inyi ite daha na itum manyu itifut taulo kuningi to kwama. ¹⁸Kileng to kuno tenyi tenyi, ida otanga diho icieng kitiho cio pulohino icieng kikumi. ¹⁹Oto kude Judeahin ofwonu to Antiok ko Ikonium ko kiskusua ilulung. Ko cahati Paul to morutok ipihori to kanghatwa oleng ojimi kode lowei. ²⁰Ati olofwonu karuhok irit inyi, owoju ko itoro iya kanghatwa. Kiwanyi nenge owoju icieng ko Barnabas ofwori iya Derbe. ²¹Ititim icieng layomit na iji²²katwa lo na kang orumu cio kuna iborengi. Ko kibeloroti iya Listra, Ikonium ko Antiok. ²³Kitigolo kajifitak manyu tana icieng ojir owoitati to golun iyo kiruk neicieng. Ojimi diho icieng, “ojir ohoi kifwo to katwa lo kidak na hitok kirutorore okabwe lo Lobanga. ²⁴Onyumohi Paul ko Barnabas icieng lohitwaha kulo kanisa, langun lilifa icieng ko faranun ko kinga ocio Jayona icieng kana lo Lobanga na lofik icieng kigeno diho inyi. ²⁵Kolofwo icieng ara katwa to Pisidia ofwonu icieng ogoru Pampilia. ²⁶manyu langun lititim icieng tenya Perga ko fworoti iya Atalia. ²⁷To Atalia oite icieng to Babur iya Antiok lafa faji licwarahinorihini icieng kana lo Lobanga tone tic lokeru icieng kitiyo. ²⁸Kologoru icieng ijia, otubahi icieng kanisa ara lobito ko kititimahino icieng ticitici kuna litii Lobanga ara diho icieng ko koditi na longajare inyi agwala lo kiruk diho misiok. ²⁹Itong icieng ijia faritin becek ko karuhok. Lokiho lo karuhok to Jerus

15

¹Ofwonu kude cio to Judea iya Antiok manyu itiyenati cio ojo, “kalida kiliri isi iya na ligerore iyocik lo Moses ida isi itum lwaharu”. ²Iyauno ene tenya peha ko risa na igol kiji loho Paul koBarnabas ko icieng. Oto onyumuni Paul ko Barnabas ko kude karuhok lo fworo Jerusalem deya Jayona ko lohitwaha to na tenya. ³Ocule kanisa icieng, ojo icieng ofwo ara Penicia ko Samaria ititim icieng koditi na liruho misiok. Iyauno ene layomit kwama diho recera fad. ⁴Kolofwonu icieng Jerusalem, ifotu kanisa, jayona ko lohitwaha icieng. Oto icieng ititimahi kanisa fad tohi na litii Lobanga ara diho icieng. ⁵Oto kude karuhok lara Parisihin owoju ojo, “ojir misiok iliri manyu itiyeni icieng kijifita cik lo Moses”. ⁶Otuba jayona ko lohitwaha lo kigigilo ene tenya. ⁷Langun lorij icieng ene tenya tektek oto Petero owoju ko kifurahino diho icieng ojo, “recera, iyen ite jimitan afa kude faritin lonyumu Lobanga ojo ojir misiok oning layomit na iji⁸to kutuk nei ojir iruhiti. ⁹Lobanga na loyen taulo, itotor jimitan afotu inyi icieng to kicwara icieng Okorif na Inyu iya lafa lohicwarare ohoi. ¹⁰Na lida okor kiji neicieng ko ohoi tonyio itinyu inyi taulo kuneicieng to kiruk¹¹Dong jijia nyio iwak ite tema Lobanga to kiticuna karuhok ter na lida ohoi kode monyeri kuniyang afa otum tingo? ¹²Ida! Kiruk ohoi jimitan ara to kisa lo Lahitok niyang Yesu 15Kristo kilwahunorehin ohoi iya na lolwahunorihini icieng”. ¹³Oto lotubare lo karuhok ko buho tik oningorihini tenya lo Barnabas ko Paul iya na lititimare icieng ticitici kulo kitotorita ko tanguhin kuna hitoha kuna litiiLobanga kiji lo misiok ara diho icing. ¹⁴Langun lokeru icieng oto Jems oteny ojo, “recera kining nan, ¹⁵lititim Saimon diho ohoi koditi na litotorore Lobanga wahun nenge lo nyumuno misiok itirak ara cio kunenge. ¹⁶Iruhohino ene ko tenyi tenyi kulo kamocak iya na ligerorihini ojo, ¹⁷“Koloru ene aitu ca nan kitingejuho kifaha kema lo David na louroro. Mura nenge afak ca nan manyu atigejuk ca nan inyi. ¹⁸Ojir otonge kulo cio otahita Lahitok ko misiok fad kuna libur karana nei. Lahitok loteny na litiyo kuno sangite”. ¹⁹Kuna loyeniti to karihin fad. ²⁰Angot nan ene tenya ajo, ojir ohoi ida kitigol manyu diho misiok kuna libelo diho Lobanga. ²¹Ilany, ojir ohoi kiger waraga diho icieng lo rihohino icieng jimitan ojir ida onyai lobo daha lo kikuma, ojir ongerihini ticitici kulo somun, ko ngerihino tyang lo tohi na logori ara goro ko ngerihino daha okoto. ²²Tonyio ititimati cik lo Moses kangite fad many afa to berien manyu orihe ikenati to lotubarihin fad to sabiti fad. Waraga lo lokiho diho karuhok kulo misio²³Oto jayona ko lohitwaha ko kanisa fad onyumuni kude cio to kiji neicieng oculari iya Antiok ko Paul ko Barnabas. Onyumuni icieng Judas (na lobara Barsabbas) ko Sailas, cio are kuna lorumu ara karihitak to kiji lo recera. ²⁴Icio icieng ene waraga diho icieng lojo, “ohoi jayona ko lohitwaha recera kuningi, diho misiok karuhok kuna longon Antiok, Siria ko Cilicia. Kifonyo ite bebe. ²⁵Kining ohoi ojo ofwo kude cio to kiji niyang ida ko ohoi kiyen kitigema ite ko kitiudo ite to tenyi tenyi kuna loteny icieng. ²⁶Tona kifwonu ohoi kiruk nyumuno kude cio kiculu ijia

diho ite ko morot kuniyang Barnabas ko Paul. ²⁶cio kuna liciowarita kuneicieng to karana lo Lahitok Yesu Kristo. ²⁷Iya na kiculu ohoi Judas ko Sailas lo kicwara saden to kutuhe kuneicieng lo kitigolo tohi na lohiger ohoi. ²⁸Ori mejo ojir diho Okorif na Inyu ko diho ohoi ojir ida kitigemi ite ogal kuno sangite ligero diho ene waraga. ²⁹Ojir ite ida inyia lobo daha likumarihin, okoto, tyang lo tohi na logori ara goro, manyu iric kenite kuningi iyo ticitici kulo samun. Itii cia ite ara na ijir kaliric ite kenite iyo kuno sangite. ³⁰Oto ko cularoti kuna cio iya Antiok ofwo icieng otubahi kanisa ara lobito ko kicwara na waraga dihoicieng. ³¹Iken cio oto okwamati bebe to tenya lo kisinga na ligero ijia. ³²Judas ko Sailas kuna manyu lorumu ara kamocak ko tenya tenyi tenyi kulo kisinga ko kitigolo lo taulo kulo recera. ³³Langun litong icieng kude faritin ko kanisa, oto oculari icieng to gum ko kisa lo Lobanga lo itoro diho cio kuna loculu icieng. ³⁴Ati iruk Sailas tongun ijia Antiok. ³⁵Ati otong Paul ko Barnabas Antiok faji na lititimare icieng ko kitiyena tenya lo Lobanga ko kuna kude cio. ³⁶To kude faritin to kifwongi, ojo Paul diho Barnabas, “ngafi ba ngatiwaj recera to kunu afa kangite fad lohititimare tenya lo Lobanga ko deya koditi na longonore icieng”. ³⁷Owak Barnabas ojo ojir kilik ko Jon na manyu lobara Mark ³⁸ati ida Paul iruk kiyaru Mark tonyio ingohi afa inyi icieng to Pampilia ida osodoro kitiyo ko icieng. ³⁹Oto icieng orisa bebe ko korati, odumu Barnabas Mark ko rangaru to Babur iya Saipras. ⁴⁰Ati onyumu Paul Sailas ko loro ilegahi kanisa inyi kisa lo Lobanga. ⁴¹Olo inyi ara Siria ko Cilicia kitigolo kanisahin kuna longoni ijia.

16

¹Kololotu inyi Derbe ko Listra koloho lobo kajifitani lojimi Timosi na lara ngotenge Judeani atimonye ara tungani lo Grik. ²omaj cio kulo Listra ko Ikonium Timosi noo. ³Owak Paul kiyaru inyiaara lobito ko icieng ene owele oto ko kilira inyi to Judeahin kuna longon na kof fad tonyio oyeniti jimitan ara monye Girihihi. ⁴Kololot icieng to kangite ko kangite ititimahi icieng cio tenyi tenyi kuna liger jayona ko lohitwaha to Jerusalem ojir cio oric. ⁵Dong ogol kanisahin iyo kiruk manyu osodoroti to borengun. ⁶Ilor Paul ko kalihitak kunenge kofikofi kulo Pirgia ko Galatia iya na lithore okorif inyi kititima tenya lo Lobanga ko lo Asia. ⁷Kolofwonu icieng lohikori lo Misia, otem icieng rutoro Bisinia ati itik Okorif lo Yesu icieng. ⁸Oto icieng oring to Misia ko fworoti Troas. ⁹Ojo karwe odeu Paul lobo tungani lo Masedonia iyo kitirija na lowoita ileleia diho inyi ojo, “ou iya Masedonia kilwak ohoi”. ¹⁰Langun lodeu Paul na kitirija kikukumahino dong ohoi lo fwo iya Masedonia na lohitifut kijo owak Lobanga ohoi fwo tenya layomit na ijir diho icieng. ¹¹To Troas kirwok ohoi Babur ko kikwanganu tiribiny iya Samosarac ojo kiwanyi nenge kiringe iya Neopolis. ¹²Tija kifwo iya Pilipi na litongo ara kof na lolanyu cio kulo Roma manyu kang na hitok na lilany to Masedonia. Manyu kitong ohoi ijia faritin beciek. ¹³To sabit kifwo ohoi oleng to katwa lo kang iya kutuk lo kare faji na lohikodomo rumuno lohilifare. Kitongohino ohoi kof kiciak tenya diho ngorwo kuna lorumu otuba ijia. ¹⁴Lobito to kiji lo kuna loningo tenya niyang orumu lobo ngorwani lobara Ludia katilotoni lo kyelani kuna ifurangi na lolotu to kang lo Saiatira na lara kaworani lo Lobanga. Onga Lahitok tau nenge lo kiruk tenya lo Paul. ¹⁵Kalibatisi inyi ko cio kulo kalenge, kilolonge inyi ohoi iya kalenge ojo, “kaliyen ite nan ara karuhoni lo Lobanga, ifwonu itongoti kalitole”. Oto inyi kitiruk ohoi. ¹⁶Lobo far orumu ohoi kifworo lohilifare, kiric ohoi ko lobo kito karioni lara opii na longon ko lobo okorif licio inyi oyen tenyi tenyi kulo mute. Iyaunita na kilama nenge robia kuna iborengi diho monyeri kunenge. ¹⁷Iciak na karioni kijifita Paul ko ohoi fad igorita ojo, “Ara kuno cio karwaak kulo Lobanga na longon kai noo kuna lohirihihino ite kikoi lo lwaharu”. ¹⁸Itiring inyi kijifita ohoi jii to faritin kuna iborengi. To kifwongi ome tau lo Paul ko kibelo ko rihohino na okorif ojo, “to karana lo Yesu Kristo ahirihohi nan isi torutu to ken nenge! Tona tik ingohi na okorif inyi. ¹⁹Kolodeu monyeri kulo ene karioni opiini ojo loru langun tohi lohikumahitare icieng robia, ko kiniefati Paul ko Sailas ko rihoroti faji lo cuk ketemoni lo kalanyunok. ²⁰Iyauno icieng icieng ketemoni lo kangotoni lo tenya ko jimitan, “ara kuno cio Judeahin ofwonu icieng kikaruto kanghatwa niyang ²¹to kitiyena tenyi tenyi kuna lida lida ocam to ohoi cio kulo Roma kiniang ko kijifita”. ²²Imorihino ilulung kitibaha Paul ko Sailas manyu ocik kangotoni lo tenya ojo ojir opucari kyelani to kenite kuneicieng manyu olumi. ²³Langun lolumi icieng bebe ko fihahinoti icieng mabus ocichi kaririani ojo ojir oric icieng otoc. ²⁴Koloning kaririani ji ko kiyaru icieng kudule lo katwa ko tora kejuha kuneicieng. ²⁵Kologoru tuk lo karwe, ilifa Paul ko Silas ko woloti woleco iyo Lobanga manyu oningo mabus kulakude. ²⁶Deu deu iciak otira nahitok kitijijiho kof itijijik ko guri kulo kaji lo mabus. Tinyia ongajaru agwalahinkulo mabus fad manyu olaharu nyororohin to kejuha ko kac 16 kulo mabus fad. ²⁷Okwenyu kaririani ojo odeu agwalahin owati, ko sutuno ngalem latubot nenge owak kifadaru ken nenge tonyio orumu inyi iyo ojo lorwe mabus. ²⁸Ati igore Paul diho inyi ojo, “ketii ken nino ara na irohohi, kingoni ohoi fad ene”. ²⁹Ilolong kaririani ojo ojir iyauni kimaco, oto ko kiburaru katwa lo mabus olo ourohino to kihihirita ketemoni lo Paul ko Sailas. ³⁰Oto inyi iyauno icieng oleng ko kitifia icieng ojo, “kulahitoha ngatii ha ban an nyio ojir alwaharu?” ³¹Inyahahi icieng inyi ojo, iruho Lahitok Yesu ojir ilwaharu isi ko cio kulo kalilo fad. ³²Oto ko kititimahinoti inyi ko cio kulo kalenge tenya lo Lobanga. ³³Tona tik lo karwe iyarur kaririani icieng ko kilala korongan kuneicieng, deu deu ko kibatisati inyi ko cio kulo kalenge fad. ³⁴Iyauno kaririani icieng kaji nenge ko kicwara icieng daha. Ifut inyi ko kwama noo tonyio liruk inyi Lobanga ko cio kulo kalenge fad. ³⁵Kolowang kof, ocule kangotoni lo tenya katiyok kunenge diho kaririani ojo ojir olahahi kuna cio. ³⁶Orihohi kaririani Paul ojo, “ojo kangotoni lo tenya ojir kilahahini ite. Jija ifwo dong to kisiliban”. ³⁷Ati ojo Paul diho katiyok, “kitilum icieng ohoi tarany oru ko lokiho kileng lohira ohoi cio kulo Roma manyu kitorihini mabus. Jija owahiti cularu ohoi lolilime? Ida ingohi icieng to kenite to fwonu kinieme ohoi oleng”. ³⁸Ofwo katiyok orihohi kangotoni lo tenya tohi na loteny Paul, ojo icieng oning ojo ara oho Paul ko Sailas cio kulo Roma, oto orienyati noo. ³⁹Ofwonu icieng tana oho Paul, kiniemaru icieng oleng to mabus ko rihohino icieng ojo ojir ofwori. ⁴⁰Kolokeru oho Paul ko Sailas rutuno to mabus ofwo icieng kolo Ludia otubahi icieng karuhok fad, isingi ko ciha icieng oto ko fworoti.

¹Kolofwo icieng ara Ampipolis ko Apolonia ko gorunoti Tesolonika faji na longon lotubare lo Judeahin. ²Iya na litiitane inyi tik tik olo Paul lotubare oto ising icieng tenya lo Lobanga to sabitiuni, ³ititima diho icieng jimitan igero ojo ocam Kristo orumu kidak ati ibuhu to kiji lo kaweyak far lo uni, ojo diho icieng, “ene Yesu latanya nan diho ite inyi lara Kristo”. ⁴Iruk Judeahin kude iruhiti tenya lo Paul ko Sailas ko becek kulo cio kulo Girik kuna lobang Lobanga, ko kude ngorwo kuna lobaroho. ⁵Ati inief okaine Judeahin kude ko fworoti kiskusua kude cio kasasuok to faji lo cuk ofwonu icieng otum ilulung ko kiciahati kigorita to kanghatwa. Ko kiburaroti kolo Jason taharu Paul ko Sailas lo kiyauno icieng diho ilulung. ⁶Ati kalida orumuni icieng, ipihuni Jason ko recera kude iyauni ketemoni lo kabolorok kulo kang igoritati ojimi, “kuno cio litifufulinga kof fad kuno logoru ene. ⁷manyu ifotu Jason icieng kalenge, itikaja icieng cik lo Cesar ojo ongon lobo kabu ake na lobara Yesu. ⁸Koloning icieng jii oto ilulung ko kabolorokkulo na kang oriya. ⁹To kifwongi ocio kabolorok Jason ko kulakude odum robia kulo kitilaha ko ngerihinoti icieng ofwo. ¹⁰Langun lomutok karwe ocule recera Paul ko Sailas iya Berea. Kologoru icieng ijia ofwo icieng lotubare lo Judeahin. ¹¹Oto cio kulo Berea ara cio kuna igenyi manyu ojiri ilany cio kulo Tesolonika tonyio ilifu icieng tenya lo Lobanga to kwerun lo taulo manyu oherati igeriti faritin fad lo deya kalara kuno tenyi tenyi lo tenya Paul dede. ¹²Judeahin becek ko kiruk ko cio kulo Girik kunahitoha ngorwo ko rei fad. ¹³Koloning Judeahin kulo Tesolonika ojo ititima Paul tenya lo Lobanga to Berea ijifaru icieng inyi ijiakisasuo cio ko kitigorita icieng. ¹⁴Deu deu ocule recera Paul iya kutuk lo nam ati Sailas ko Timosi Berea. ¹⁵Iyaru kunu cio liniemaru Paul inyi Asens ko itoroti iyari tenya na locik Paul iyo Sailas ko Timosi iya Berea lo kijifuno inyi deu deu. ¹⁶Kalitila Paul Sailas ko Timosi to Asens, oto tau nenge ome bebe to lobangahin loduhot beciek kunalongoni na kof. ¹⁷Oto inyi oric tenya ko Judeahin ko Girik kuna lobang Lobanga to lotubare ko kaji lo cuk faritin fad ko cio kuna longoni ijia. ¹⁸Ilulung lo kagenyak kulo Epikuria ko Stoik ko kicaha peha ko inyi. Itifia kude to kiji neicieng ojo, “otanya ene kamomodoni nyio?” ojo kude, “ori mejo ongon kitotoro tenya lo kude misiok kulo lobangahin”. Ara ene tona lititimare Paul layomit na iji lo Yesu ko kibuhuno to loweyare. ¹⁹Oto icieng iyaru inyi lotubare lo Aeropagas ko jimitan diho inyi, “ngida ha ba isi kitiyen ohoikuno tenyi tenyi lititima isi? ²⁰Ingon isi kiyauno welo kulo tenyi tenyi kiyoha kuniyang tona, kiwak ohoi yenun icieng ²¹(cio kulo Asens fad ko misiok kuna lomanya ijia ara katongok kuna lida itiyo lobo tohi, ara tic neicieng tenya ko ningo tenyi tenyi ngejuho keken). ²²Oto Paul owoju to lotubare lo Aeropagasko jimitan, “cio kulo Asens, adeu nan jimitan to kikohin fad ira ite cio kulo dini. ²³Tonyio, na laloritane nan katwa lo kang ariria sangite kuna liwora ite, alotu nan arumu ciali na ligero ojo, “DIHO LOBANGA NA LIDA KIYEN”. Jija tohi na liwora ite ara na lida iyen inyi ahititimahino nan ite. ²⁴Lobanga na loduk kof ko sangite fad kuna ingoni katwa, inyi Lahitok lo kai ko kof manyu na lida itongo kaji na loduhi to kac. ²⁵Manyu ida irwaati inyi to kac kulo cio mejo owak inyi lobo tohi, tonyio inyi to ken licwara cio warun ko wirita ko sangite kude fad. ²⁶To tungani lobito ofik inyi cio kulo kofi kofi fad ojo ojir icieng omanyu kof fad manyu ikukumahi icieng faritin ko fajihit kuna ngomanya icieng. ²⁷Itii Lobanga jii, ojir cio otak inyi manyu otemi rumahino ko goruno diho inyi ati kileng lida inyi oloma ko ohoi. ²⁸Tonyio to katwa nenge kimanya ohoi, kilot manyu kitongo, iya na lotenyare kude kagerok kuningi ojo, “kira ohoi tee kunenge”. ²⁹Iya na lohirahare ohoi tee kulo Lobanga, ojir ohoi ida kiiyo jimitan ori inyi ko lopidinga lo dab, rial, moru na likukum kode itibibil kana lo tungani to genyun nenge. ³⁰Afa berien itikaj afa Lobanga na dataru ati jijia owak inyi cio fad irwo. ³¹Tonyio lokeru inyi kikukumahino far na mute longotore inyi tenya lo kof to biran lo tungani na lokeru inyi nyumuno. Litotor inyi ene diho cio fad to kitibuhuno inyi to kiji lo kaweyak” ³²Koloningiti tenya lo kibuhuno lo kaweyak, iciak kude kitikaja ati ojo kude, “kiwak ohoi ningo isi mute tone tenya ari”. ³³Tona Paul ko ngerihino lotubare. ³⁴Ati ijif cio kude iruhiti tenya lo Lobanga na loteny Paul. To kiji neicieng ongon Dionisius na lorumu ongon iyo ilulung lo Aeropagas ko lobo ngorwani lobara Damaris ko kuna kude iborengi.

¹To kifwongi ongerihi Paul Asens olo iya Korins. ²Tijia orumu inyi lobo Judeani lobara Akuila tungani lo Pontius, na lorihe olotu to Itali ko ngorwani nenge Priscila, tonyio orumu Kalaudio ocik jimitan ojir Judeahin fad owoju to Roma, olo Paul waja icieng ³tonyio itoiyo icieng tic na iriwo lo kikukuma kemahin. Olo inyi itongo ko icieng itiyoti manyu ara lobito. ⁴To sabit fad itoto inyi to lotubare lo kitiyena Judeahin ko cio kulo Girik. ⁵Kolofwonu oho Sailas ko Timosi to Masedonia, ocio Paul ken nenge iyo kititima ko kitiyena ko kicwara sadden iyo Judeahin jimitan Yesu inyi lara Kristo. ⁶Ati kalitiris Judeahin Paul ko tenya diho inyi ara na lomoroti, irara inyi kyelani kunenge ketemoni neicieng ko jimitan diho icieng, “ingohi okoto ningi to ngon kweci kuningi. Lakeru nan tic nei. Kiciaha jija lalo dong nan diho misiok. ⁷Oto Paul ko ngerihino lotubare ko loro kaji lobo lonyiha ijia kaji lo Tito Justo, kaworani lo Lobanga ⁸Krispus kalanyunoni lo lotubare ko cio kulo kaji nenge ko kiruhu tenya lo Lobanga ko cio kulo Korint beciek kuna loning inyi iruhi manyu ibatiasi icieng. ⁹Lobito karwe oteny Lahitok diho Paul to kitirijaojo, “kebang tosodoro tenya kebuho. ¹⁰Tonyio angon nan ko isi manyu oru lobo tungani lotum kitibaha kode kiriafuno isi tonyio angon nan ko cio kuna iborengi katwa lone kang”. ¹¹Tona itong Paul ijia kari lobito ko nusu itiyena icieng tenya lo Lobanga. ¹²To kuna faritin larahare Galio lahito na lolanyu kof lo Akaia ofwonu Judeahin ara lobito kitiremo Paul ko kiyauno inyi ketemoni lo lokiho. ¹³Ojimi, “Isusua ene tungani cio kiwora Lobanga to kikoi na lida ijifita cik”. ¹⁴Orihe Paul ojo ngatenya, ojo Galio diho Judeahin, “ngara ene tenya lo tohi lobo irohoi kode lobo kopal liyauno ite Judeahin, ngocam diho nan to ningo ite. ¹⁵Ati iya na larahare ngolofa lo tenyi tenyi, Karaneco ko tenya lo cik ningi, itikeru kuna to kenite kuningi. Ida nan atum rahun kangotoni lo tenyi tenyi kuna lori ko kuna. ¹⁶Oto ko kifuharu icieng to lokiho. ¹⁷Icieng ko kibelo diho Sosenes kalanyunoni lo Lotubare ko lumu inyi to ketemoni lo lokiho.

Ati ida Galio oteny ko lobo tohi.¹⁸ Itong Paul korint kude faritin. Ko ngerihino recera ko kirwoho babur olo iya Siria ilihari ko Priscila ko Akuila. Orihe inyi ida lirwok babur, itigit kwe nenge to Kenkre to kibutia lobo libutia inyi.¹⁹ Ogoru icieng Epeso oto ongerihi Priscila ko Akuila inyi. Olo inyi token lotubare faji na lolorore inyi kisinga Judeahin.²⁰ Ojo icieng ilif inyi jimitan ojir itong kude faritin ko icieng oweru inyi.²¹ Ati kololoro inyi ocik icieng ojo, “Aitu mute nan kaliruk Lobanga”. Inyi ko kirwoho babur to Epeso.²² Kologoru inyi Cesaria olo inyi ofony kanisa ko ringita iya Antiok.²³ Kolokeru kude faritin to Antiok owoju Paul tija ko lotita ilor fajihit fad kulo kof lo Galatia ko Pirgia kitigolo karuhok fad.²⁴ Tinyia lobo Judeani lobara Apolos lo kof lo Aleksandria ko lotuno Epeso. Ara orumu inyi tungani na liken manyu otehita genyun iyo igeriti.²⁵ Orumu itiyeni inyi kikoi lo Lahitok manyu otenya inyi tenya lo Lobanga to yenun manyu itiyena tenya lo Yesu ara na ibir kileng loyen inyi kibatisa lo Jon keken.²⁶ Iciak inyi kitiyena to golun lo tau to lotubare. Koloning oho Priscila ko Akuila inyi, ifotu icieng inyi kaji neicieng ko kititimahino inyi tenya lo Lobanga otoc.²⁷ Langun lowak Apolos loro iya Akaia, olwak recera inyi manyu igeri waraga diho karuhok kulo ijia lo kifotuno inyi. Kologoru inyi Akaia oto inyi icio lwaha na hitok bebe diho cio kuna licio kisa lo Lobanga icieng kiruk tenya nenge.²⁸ Tonyio ilany inyi Judeahin to risa ko peha to kiji lo cio lo kitotoruno to igeriti jimitan Yesu inyi Kristo.

19

¹Kolongon Apolos Korint, olo Paul ara kangite manyu ogoru Epeso orumu inyi kude karuhok ijia² oto itifi icieng ojo, “lirumu afa ite Okoif na inyu lafar ko liruk ite?” Inyiahahi icieng ojo, “oru, idakileng ohoi kining ojo ongon Okorif na inyu.³ Itifi Paul icieng ojo, “ani kibatisa hati afa irumu ite?” Inyiahahi icieng ojo, “kibatisa lo Jon”.⁴ Ojo Paul diho icieng, “itongo kibatisa lo Jon ara kibatisa lo kirwo lo kiruk na lobotuno to omot nenge inyi Yesu.⁵ Koloningiti jii ibatisi icieng to karana lo Lahitok Yesu.⁶ Kolofik Paul kac kunenge kweci kuneicieng, olotu Okorif na inyu itifut icieng iciak icieng tenya to tenyi tenyi gele gele ko kimoca.⁷ Orumu icieng ara cio rei tomon ko are.⁸ Orute Paul lotubare ititim tenya ijia to ofahin uni itiyena to kirobi lo tau tenya lo okabwe lo Lobanga.⁹ Ati oweru kude itipehati ko tenya tenya lo kikoi to itikaj oto Paul ko koraru diho icieng. Odumu dong inyi karuhok itiyena icieng to kaji lo kitiyena lo Tairanus.¹⁰ Itii inyi jii to karihini are icio Judeahin ko Girik kuna litongo kof lo Asia oning tenyalo Lobanga.¹¹ Itii Lobanga tanguhin kuna hitoha ara diho Paul¹² oto ko tambarahin kulo kac ko kyelanikuna lotir inyi iyari diho kamwayak itifurie mwaita kuneicieng ko kifuharu okorifi kuna irohoru to kenitekulo cio.¹³ Kude Judeahin kuna lotem kifuhita lodonyiok to kenite kulo cio, otemi kitiyore karana lo Yesu iyo cio kuna longon lodonyok kenite. Otem icieng ojo, “to karana lo Yesu na lititima Paul ahicik nan isi lo rutuno”.¹⁴ Kude tee kilahaji mietare kulo lobo Judeani kadwarani lahito orumu idimati jii.¹⁵ Lobo far inyiahahi lodonyohiti icieng ojo, “Yesu ayen nan manyu ayen nan Paul adi ite oho ngai ite?”¹⁶ Oto na tungani lodaha lodonyiok ko kifirihino icieng, olanyu icieng fad. Ko lumo icieng ocire ko kyelani to kenite kuneicieng manyu ifejari to kaji longature manyu oiji siii.¹⁷ Koloning Judeahinko Girik kuna longoni kof lo Epeso ene tenya inief bangun icieng bebe. Oto orimati karana lo Lahitok Yesu bebe.¹⁸ Oto cio kuna iborengi kuna liruk fad ko fwonunoti tarany otuli kipali pali kuneicieng.¹⁹ Becek kulo cio kuna lara ibwonok iyauno buhi ko sangite kulo kilama ocurari to ketemoni lo ilulung. Kalimori wel lo buhi kuneicieng otum robia drakmas alif keek miet.²⁰ Tona kikoi isarahi tenya lo Lobanga na kof fad manyu osodoro golun nenge.²¹ Langun litihiho kuno fad, oto Paul iuu loro iya Jerusalem ara Masedonia ko Akaia. Ojo inyi, “langun lalo nan ijia owak manyu awaj Roma”.²² Ocule inyi kalihitak kunenge are Timosi ko Erastos iya Masedonia. Otong inyi kof lo Asia to faritin kude kutung.²³ To kuna faritin iciak kituboro nahitok iyo kikoi lo Kristo.²⁴ Lobo kadongoni lo rial na lobara Demiterios na lidongo rial lo lopidinga lo lobanga na lara ngorwani na lobara Artemis orumu iyaunitarobia kuna iborengi diho kadongok.²⁵ Ilolungu inyi kuna kadongok fad ko kude kuna litiyo sangite kunalori ko kuna ko jimitan diho icieng, “lwak iyen ite jimitan kirumunita ohoi robia becek tone tic.”²⁶ Manyu lining ite manyu ideu jimitan lerok lojimi Paul lisusu cio becek ten to Epeso manyu kof lo Asia fad ojo lobangahin kuna likukumi to kac ida ara lobangahin.²⁷ Dong ongon bangun na hitok ida ara tone tic niyang keken ati kaji lo lobanga niyang na hitok Artemis itifihi cia manyu inyi lobanga to ken na liwora cio to kof lo Asia fad ko kofi kofi pili itikaji cia golun ko kwatun nenge”.²⁸ Koloningiti jii oto ilongojitati bebe iciahi kiromita ojo, “obolo Artemis lo cio kulo Epeso!”²⁹ Deu deu igore kang fad. Iniefu cio Gaios ko Aristokas cio kuna liliho ko Paul to Masedonia ko kiburaro tiya lohisongare.³⁰ Owak Paul loro ijia diho ilulung ati itik kajiftak inyi.³¹ Kileng kunahitoha kulo kof kuna lara morot kulo Paul ocular tenya diho inyi jimitan ojir inyi ida olo lohisongare.³² Ongoyahino ilulung, iromita kude lobo tohi kude iromita lobo tohi ake. Becek kulo cio kude ida oyen tohi na lotubu icieng.³³ Ocule Judeahin Aleksanda ketemoni igorohi kude to ilulung kisinga diho inyi. Iwat inyi ilulung to kana ojir obuhoti atenya inyi.³⁴ Ati koloheruni jimitan ara inyi Judeani oto igorori ara lobito to tihi kuna lotum are ojo, “obolo Artemis lo cio kulo Epeso”.³⁵ Itibuk kageroni lo kang ilulung oto ojo diho icieng, “cio kulo Epeso, ida kof fad oyen jimitan Epeso lara karicani lo kaji lo Artemis ko lopidinga nenge lafa lodou to kai?”³⁶ Dong iya na lida ene tenya opehuno ojir ite ibuho ida iruk kitiyo lobo tohi.³⁷ Iyauno ite kuno cio ene kileng lida obeli kaji kode omori lobanga niyang.³⁸ Kolotehita Demiterios ko kaletok kunenge loguce kolobo tungani, ongaja lokiho manyu ongoni kangotok kulo tenyi tenyi. Otum icieng fworo kidoro.³⁹ Kolongon lobo tenya ake liwak ite kiyauo ojir okeruni to lokiho.⁴⁰ Ati jija kingoni ohoi ko bangun tonyio kitumiti kidoro ohoi jimitan kira katuborok tone tenya litihiho ene far. Manyu ngoru diho ohoi lofere na ngohititimare fotiri lone kiromita tona lorujore fotiri nenge”.

20

¹Langun licung kituboro, ocule Paul tenya diho kajifitak ojo lokeru kisinga ko kitigolo taulokuneicieng, ocik icieng ko loro iya Masedonia. ²Olo inyi ara katwa lona kof otenya tenyi tenyikulo kitigolo lo taulo kulo cio olo many ogoru Girik. ³Faji na lolotu inyi itong ofahin uni. Tonyio orumu Judeahin ivita inyi kolowak inyi kirwoho babur na loloro iya Siria, oto inyi ko itoro ara Masedonia. ⁴Ilihita orumu inyi ko Sopeta kito lo Pirrus lo nafaji lojimi Berea, Aristokas ko Sekundos to Tesolonika, Gaius to Derbe, Timosi, Tisikas ko Tropimas to kof lo Asia. ⁵Ofo kuno cio ketemoni kitila ohoi to Toroas ⁶Ati kirwok ohoi babur to Pilipi to kifwongi lo karama lo mugatihin kuna loru ibula manyu to kifwongi lo faritin miet kirumu kulakude Troas kitong ija to faritin mietare. ⁷To far lo lobito lo sabit kituba ohoi ara lobito kilifa ko daha mugati. Ititima Paul diho cio tonyio owak orumu inyi lotita kiwanyi nenge osodoro inyi tenya manyu tuk lo karwe. ⁸Orumu oborengi lomohin kajihit icadok kuna longon kai faji na lohitudare. ⁹Lobo kito lokilahaji lobara Yutikas orumu itongolotupulec lo kaji ogetoro. Iya na lotenyare Paul tek tek inyi manyu odiehino jio oto ko uroro to kaji icadok lo uni many kof ofwori inumuni lowei. ¹⁰Olo Paul kof ouruhino ken nenge imaruk orihohi cio ojo, “kebang, owar inyi!” ¹¹Oite inyi kaji kai olo obenye mugati onyia. ¹²Iyaru cio na lokilahaji kang ara na iwar itigol na tenya taulo kuneicieng bebe. ¹³Kitem ohoi fwoor kirwohoro babur iya Asos faji na lohifwo rumunore Paul. Ikukum inyi ji tonyio owak orumu inyi loro ijia to kejuha. ¹⁴Kolohitiric inyi ohoi to Asos ko kirwohuno babur kiring iya Mityelen. ¹⁵Kiwanyi nenge kikwangu kigoru tode lo Kios. Kiwanyi nenge tinyia kirang kigoru Samos ojo kiwanyi nenge kigoru Meletus. ¹⁶Orumu Paul owak ojo ojir kiring to Epeso ojir ida kipapal faritin to kof lo Asia tonyio oruharu inyi iya Jerusalem ojir agoru to far lo Pentecost. ¹⁷To Miletus ilolong Paul lohitudaha kulo kanisa lo Epeso. ¹⁸Kologoru icieng oto ojo diho icieng, “iyen ite koditi lafa lamanyare nan ko ite many to kiciahi lo lotuno nei kof lo Asia. ¹⁹Arwaa nan diho Lobanga to riejun ko kifi kulo konyeha kileng larumu kidak to kitigema lo Judeahin. ²⁰Iyen ite jimitan ida afa nan ahingony ite lobo tenya na ngohilwak ite ati ahititimahi nan ite fad to kiji lo cio manyu ahitiyen ite to kajihit ko kajihit. ²¹Arihohi nan tarany diho Judeahin ko Girik ajo ojir ibeloti diho Lobanga to kirwo manyu ojir iruhiti Lahitok niyang Yesu Kristo. ²²Manyu jija to rihita lo Okorif na Inyu aloro nan iya Jerusalem ida ayen tohi na lolo kitihino diho nan ijia. ²³Tohi na layen nan inyi jimitan kicik Okorif nan jimitan to kangite fad kitila mabus ko kidak nan. ²⁴Iya na ida warun nei ara lobo tohi diho nan na logol inyi keruno angwala ko kimumuda ene tic lohicio Lahitok Yesu nan- tic lo kicwara saden lo layomit lo kisa lo Lobanga. ²⁵Jijia ayen nan jimitan ida cia lobo to kiji ningi kulo cio kuna latitim nan tenya lo Lobanga diho ite kideu nan ari. ²⁶Inyi licio ahirihohi nan ite tarany jija jimitan kolorii lobo tungani to kiji ningi oru okoto nenge to kwe nei. ²⁷Tonyio ida afa nan angony rihohino ite wahun lo Lobanga fad. ²⁸Iririati kenite kuningi ko twoli kulo kera kuna licio Okorif na Inyu diho ite ara kaririak. Itira katibalak kulo kanisa lo Lobanga na linyang inyi to okoto lo kito nenge. ²⁹Ayen jimitan kalalo nan ofwonu cia lowohoho kuna ingati kiji ningi kuna cia lida ongerihi kera. ³⁰Kokileng to kiji ningi ofwonu cia cio kuna litibahasa tenya lo dede owahiti rumuno kajifitak kuneicieng. ³¹Tona iririati otoc! Ibhuti jimitan to karihin uni ida afa nan aticung kisinga ite karwe ko far to kifi kulo konyeha. ³²Jijia ahicio nan ite diho Lobanga ko diho tenya lo kisa nenge na lotum kifaha kiruk ningi manyu kicio ite bara lolonyot kiji lo cio kuna iborengi kuna litinyuji. ³³Ida afa nan adam dab kode rial kode kyela lo tungani. ³⁴Iyen ite to kenite jimitan kuno kac kunei lolwak kicwara nan sangite kuna lawak nan ko kuna lowak kalihitak kunei. ³⁵To sangite fad kuna latii nan ahitotorohi nan ite jimitan to tic na igol jii ojir kilwak kakidahak, kiiunita tenya na loteny Yesu token nenge ojo, “ongon gum iyo kicwara ilanykifotuno”. ³⁶Langun lojo inyi jii, ogung inyi kof ko icieng fad ko kilifa ³⁷oto icieng fad icira ofonyi inyi imaruhi. ³⁸Tohi na litime taulo kuneicieng noo, inyi ene tenya lojo inyi, “ida cia ite irihe ideu komom nei ari”. Kokilihunoti ko inyi iya babur.

21

¹Langun lohuruho ohoi kenite diho icieng, ohoi ko kirwohoro babur ko kikwangu tiribiny iya Kos. Kiwanyi nenge kifwo Rodes tijia iya Patara. ²Kirumu babur na longotoro iya Poenika ohoi kokirwoho ko kikwangu. ³Langun lohideu Saipras kikwangu iya orof nenge kifwo iya Siria. Kiwoita Taya faji na liticulohinore babur niyang sangite kuna lotinguno. ⁴Ojo ohoi kirumu karuhok ijia kitong ohoi faritin mietare. To sonya lo Okorif orihohi icieng Paul ojo ojir ida olo Jerusalem. ⁵Ati kolotuba faritin kuniyang, kisodoro ohoi ko owele niyang. Kinieme karuhok ko ngorwo ko tee kuneicieng ohoi to katwa lo kang, ojo ogoru kutuk lo nam kigung fad kilifa. ⁶Langun lohikeru ciha, kirwok ohoi babur oite icieng iya kang ⁷Kisodoro ohoi ko owele niyang to Taya ko kiculohino Tolemis kifony recera kuna longoni ijiakitong ko icieng far lobito. ⁸Kolohiwoju tinya kiwanyi nenge kigoru Cesaria. Kifwo kitongo kolo Pilip katitimani lo jiri, lobito to kiji lo kulafa mietare lonyumuni. ⁹Ongon orumu inyi ko tee kariok kunenge ongon kuna lorihe ida oyemi kuna limoca. ¹⁰Langun lohitorong ohoi ijia kude faritin, olotu lobo kamocani lobara Agabus to Judea. ¹¹Kololotu inyi diho ohoi oto odumu gas lo Paul otorare kac ko kejuha kunenge ake ake ko jimitan, “oteny Okorif na Inyu ojo, ‘iya ene otor cia Judeahin kulo Jerusalem monye lone gas icori diho misiok’” ¹²Kolohining ohoi jii ito ohoi ko cio fad kuna longoni na faji kitan Paul jimitan ojir ida olo iya Jerusalem. ¹³Oto Paul ifotu ojo, “nyio icira ite igila tau nei? Akukumahino nan ida ara to tora keken ati to wei katwa lo Jerusalem to karana lo Lahitok Yesu. ¹⁴Koloberu inyi ningo sonya kingerihi dono ohoi kijo, “ingohi wahun lo Lobanga itihino”. ¹⁵To kifwongi lone tenya, kikukumahino ohoi kifwo iya Jerusalem. ¹⁶Kilihu ohoi ko karuhok kude to Cesaria kiyauni ohoi many kolo Nason faji na lohitorong ohoi, ara orumu inyi tungani lo Saipras manyu lobito to kiji lo karuhok katemok. ¹⁷Kolohigoru ohoi Jerusalem kifotu recera ohoi to kwama. ¹⁸Kiwanyi nenge Paul ko ohoi kulakude cio ko fwoor deya Jems manyu orumu otuba lohitudaha fad. ¹⁹Ofony Paul icieng manyu ititimahi ticitici pili kuna litii Lobanga to kiji lo misiok ara diho inyi. ²⁰Koloningiti jii, omaj icieng Lobanga. Oto ojimi diho Paul; “ideu isi rece, Judeahin kuna lotum alifi liruk Lobanga, oto hati icieng fad oriciti cik. ²¹Loning icieng ojo itiyena isi Judeahin fad kuna longon misiok jimitan ojir ida ijifitahi Moses, ojir

ida iliri tee kuneicieng kode ida ijifitati itidwari kuniyang.²² Kidim cia ohoi aja? Ida cia icieng itifur ningo jimitan lilotu isi²³ tona itiyo tohi na lohirihoi ohoi isi. Ongoni cio ongon ene diho ohoi kuna libuti.²⁴ Yaru kulo leroha ifwo ko icieng imorihino iyo na kitinyujo neicieng manyu todum kuna sangite lowahiti diho icieng ojir ogitarihin. Oto cia cio fad oyen jimitan ara kuno tenyi tenyi lotenya cio to ken nino talerun, tonyio isi to ken nino ijifita isi cik.²⁵ Ojo to misiok karuhok lohikeru afa ohoi kigerihino icieng waraga jimitan ojir ida onyai dahidahi kuna likumarihin, ida onyai tyang lo tohi na logori ara doro, ida onyai okoto manyu ongerihini ticitici kulo lomuna.²⁶ Kiwanyi nenge iyaru Paul kuna cio ofwo itinyuji kenite ara lobito ko icieng. Oto ko loro kaji lo Lobanga ciha faritin kuna licungore kitinyujo ko kicwara kikumi to icieng tolobito tolobito.²⁷ Langun lofwo kuno faritin mietare rujon, ofwonu kude Judeahin lofwonu to kof lo Asia odeu Paul to kaji lo Lobanga. Ikarut icieng ilulung fad ko kiniefuno inyi²⁸ Igoritati ojo, “cio kulo Israel kilwak ohoi. Ene tungani ene litiyena cio to kofi kofi fad beruno cio kuniyang ko beruno cik kone faji. Manyu liyauno inyi Girik kaji lo Lobanga kitibota ene faji inyu.”²⁹ (orumu icieng odeu Tropimus lo Epeso ilihita ko Paul to kanghatwa ko koboti jimitan liyauno Paul inyi kaji lo Lobanga).³⁰ Oto kang fad owoju, manyu ifeju cio to fajihit fad. Kiniefunoti Paul jii ko kipihoro inyi oleng to kaji lo Lobanga, manyu deu deu ko kigenoti lokolihin.³¹ Orihe otemati kifadaru inyi, ogoru tenya diho lahitok lo asegere kulo Roma jimitan ituboro kang lo Jerusalem fad.³² Inyi ko dumuno kude hitoha kulo asegere ko asegere ko kifejaru diho ilulung. Kolodeu katuborok lahitok ko asegere kunenge ko ngerihinoti lumo Paul.³³ Olotu lahitok lo asegere inief inyi manyu ocik ojo ojir otori inyi to nyororohin are. Oto ko kitifia jimitan ara inyi ngai ko nyio itii inyi.³⁴ Igore kude to ilulung lobito tohi kude lobo ake manyu tona lida lahitok lo asegere otumrumahinore tenya lo dede to kigorita, ocik inyi ojo ojir iyari Paul kanghatwa lo asegere.³⁵ Kologoru Paul lohirkwohi, obolo kituboro lo ilulung noo ico asegere otinge Paul ara tingoro.³⁶ Igorita ilulung kuna lijifuno inyi ojo, “ifadeti inyi.”³⁷ Kaliyaru asegere Paul lowahiti rutorore katwa lo kang neicieng, itifi inyi lahitok lo asegere ojo, “ngatum nan tenya lobo tohi diho isi?”³⁸ Inyiahahi lahitok lo asegere inyi ojo, “itenya isi Ogirih? Ida isi ira lafa Ijiptoni lititube kof orihei kasasuok alif ongon katwa lo kuny kude faritin afa?”³⁹ Ojo Paul, “Ara nan Judeani to Tarsas to kof lo Cilicia tungani lo kof na igol. Lahitok kicio nan atenya ko kuno cio.”⁴⁰ Kalorumu inyi kiruk lo lahitok lo asegere, owoita Paul kai lo lohirkwohi ko kiwata to kana itibuk ilulung. Langun lobuhoro icieng fad, oto ojo diho icieng to Aramaic,

22

¹“Recera ko monyeri kunei, itining jija kifura nei”.² Koloning icieng inyi otenya diho icieng to Aramaic oto ko buhoroti ning. Oto Paul ojo,³ “Ara nan Judeani na lohitomonohini Tarsas kof lo Cilicia ati abolorohi nan ene Jerusalem. To lohikenare lo Gamaliel kitiyeni nan otoc iyo cik lo fafaico kuniyang manyu angon afa nan ko lakaye lo kitiyo tic lo Lobanga iya na lingonore ite jijia.”⁴ Atigema afa nan kajifitak kulo ene kikoi lo Yesu many ifadari aniefa rei ko ngorwo atorahita mabus⁵ iya na ngitisadenare kadwarani nahitok ko cio kulo lokiho fad. Arumu manyu afa nan waraga diho icieng na lalorore Damaskas diho recera kuneicieng lo kiniefa kuno cio ko kiyauno icieng Jerusalem ara mabusi ojir itigemi.⁶ To kil lo far langun lanyiha nan Damaskas, deu deu oto wangun na igol bebe olotu to kai kirit nan.⁷ auroro nan kof ato ko ningo ogoro na lojo diho nan, “Saul! Saul! Nyio kitigema isi nan?”⁸ Atifi nan ajo, isi ngai Lahitok? Inyiahu inyi ojo, “nan Yesu lo Nazaret na litigema isi.”⁹ Odeu kalihitak kunei wangun ati ida icieng iniang ogoro lo na lohitenya ko nan.¹⁰ Atifi nan ajo, “ngatii ha nan nyio Lahitok?” Ojo Lahitok diho nan, “towoju ilo katwa lo kang lo Damaskas. Tijia kirihohini cia isi sangite fad kuna locam isi itii.”¹¹ Kirik kalihitak kunei nan to kana kiyari kanghatwa lo Damaskas tonyio lohitingod orumu kwerun lo nu wangun nan¹² Olotu lobo tungani lobara Ananias diho nan. Ara orumu inyi karicani lo cik na igol na liwora Judeahin kuna longoni ijia.¹³ Owoita inyi kirieha ko nan oto ojo, “rece Saul todeya!” Gaga tinya ato nan ko deya adeu inyi.¹⁴ Oto ko jimitan diho nan, “lohinyumu Lobanga lo monyeri kuniyang ici lo yenun wahun nenge manyu lo deya inyi Na Ibir, ko ningo tenya to kutuk nenge.”¹⁵ Ira cia isi sadden nenge diho cio fad to tohi na lideu isi ining manyu.¹⁶ Manyu jijia itila isi nyio? Towoju kibatisi ilalari kopalipali kunino to kilolongo karana nenge.¹⁷ Langun laitu nan Jerusalem manyu alo kilifa kaji lo Lobanga, kinief ilulue nan.¹⁸ ko deuno Lahitok kitenya ko nan ojo, “deu tongerihi erusalem deu tonyio ida cia iruhiti sadden nino to nan.”¹⁹ Anyiahahi nan inyi ajo, “Lahitok oyen kuno cio ojo alot afa nan to lobito lotubare iyo lobito kiniefa ko lumo cio kuna liruk isi.”²⁰ Manyu lafar litijarihin okoto lo sadden nino Steven awoita afa nan ijia manyu asisio wei nenge arica kyelani kulo kafadak kunenge.”²¹ Oto Lahitok ojo diho nan, “ilo ahicule ca nan isi faji na iloma kiji lo misiok.”²² Oning ilulung Paul many langun lojo inyi jii. Oto ko kigororoti to ogoroho kuna ikwati ojo, “itidume inyi tone kof. Ida inyi ocam to warun!”²³ Kaligorita icieng ibiroti kyelani kuneicieng manyu orwacati feur kai.²⁴ Ojo lahitok lo asegere ojir iyari Paul katwa lo kang lo asegere. Ocik manyu ojo ojir olumi inyi ojir otulu nyio lico kuno cio igorita diho inyi jii.²⁵ Kalotori inyi to kiyene lowahiti lumo, ojo Paul diho lahitok na lowoita ijia, “iruk jimitan ojir olumi tungani Romani na lorihe kpal nenge ida oboto?”²⁶ Koloning na lahitok jii ko loro rihohino kalanyunoni neicieng ojo, “nyio iloro isi kitiyo? Ara ene tungani Romani.”²⁷ Lahitok ningon jii ko loro diho Paul itifi inyi ojo, “Kirihohi nan, ira isi Romani?” Inyiahahi Paul inyi ojo, “Ibo ara nan.”²⁸ Oto na lahitok ojo, “Adum nan robia kuna iborengi noo lo Kiroma.” Ojo Paul diho inyi “ati kitomonuni nan ara Romani.”²⁹ Kuna lorumu ikukumahino lo kitifia inyi ko kingadaru deu deu kileng lahitok token loriyena kololotu odeu jimitan ator inyi Paul tungani lo kof lo Roma to nyororo.³⁰ Kiwanyi nenge iya na lowahare lahitok lo asegere kingingijuno tenya na lidorore Judeahin Paul, olak inyi manyu orihohi kadwarak kuna hitoha ko lokiho fad ojo ojir otubunoti. Oto ko kiyauno Paul itiwotahi ketemoni neicieng.

23

¹Ode Paul lokiho tok ko jimitan, “recera kunei, latii nan tic diho Lobanga to tau nei fad ko jija”. ²Tona arihohi kadwarani nahitok Ananias cio kuna lonyihaha diho Paul ojo ojir onangi kutuk nenge. ³Oto Paul ojo diho inyi, “kibok cia Lobanga isi ene liri iya lohiti na ikwe. Itongo isi inya lo ngotohino tenya kwe nei to cik, isi manyu igila cik to rihohino jimitan ojir kinangi nan!” ⁴Oto kuna lowoita onyiha ko Paul ojo, “ida isi ibang moro kadwarani lahitok lo Lobanga?” ⁵Inyiahahi Paul ojo, “recera ida orumu nan ayen jimitan ara inyi kadwarani lahitok tonyio igero ojo, “ketenya tenyi tenyi kuna irohori ken lo kalanyunoni lo cio kuningi”. ⁶Oto Paul koloyen jimitan ara kude kuneicieng Saducihin kude Parisihin ko jimitan to ketemoni lo lokiho,” recera kunei ara nan Parisini kito lo Parisini. Kitiwoitati nan ene to kigeno na langonore nan iyo kibuhuno lo Kaweyak. ⁷Kolojo inyi jii, iciak lohitiwaha risa to lokiho kiji lo Saducihin ko Parisihin oto lokiho okora. ⁸(Ojo Saducihin oru kibuhuno manyu ojo oru malaikahin kode okorifi ati iruk Parisihin icieng fad). ⁹Oto obolo kigorita noo, manyu kude katiyenakkulo cik kuna lara Parisihin ko wojuno opehati to golun ojo, “ida ohoi kirumu lobo kopal diho ene tungani. Adi ngara okorifi kode malaika lotenya ko inyi? ¹⁰Oto ngolofa obolo noo ocio lahitok lo asegere obang ojo ocirari ca Paul arus arus. Oculu inyi asegere lo fworu rujuno inyi diho icieng ko kiyauno inyi katwa lo kang lo asegere. ¹¹To karwe owoita Lahitok ketemoni lo Paul oto ojo diho inyi, “Itigolo tau! Iya na litisadenare isi nan ene Jerusalem, ojir many ilo isaden to Roma”. ¹²Kiwanyi nenge otor Judeahin tenya manyu ibutiati jimitan ida icieng kinyia daha kode kimat kifi many kolohifade Paul. ¹³Cio kuna logal keek ongon limor kenite diho ene kivita. ¹⁴Oto ofwori diho kadwarani lahitok ko lohitiwaha ojimi diho icieng, “lohibuti ohoi jimitan ida kidaha many kolohifade Paul. ¹⁵Jijia isi ko lokiho itotan lahitok lo asegere ojir iyauno inyi lo kitinononga jimitan kiwak ningo tenya nenge otoc. Kikukumahino ohoi lo kifadaru inyi orihe ida logoru ene”. ¹⁶Ati koloning kito lo kanece lo Paul ene tenya lo kivita neicieng, olo iya kang lo asegere orihohi Paul. ¹⁷Oto Paul ilongu lobito to kiji lo kulahitoha kulo asegere orihohi inyi ojo, “Yaru ene kito lokilahaji diho lahitok, ongon tenya lowak rihohino inyi” ¹⁸Oto ko kiyaru inyi diho Lahitok. Ojo na asegereni hitok diho lahitok neicieng, “kilolong mabusoni Paul nan ojo ojir ayauno ene kito lokilahaji diho isi tonyio ongon tenya na lowak inyi rihohino isi”. ¹⁹Inief lahitok lo asegere kana lo na lokilahaji ko kingadaru kalele ko inyi, oto itifi inyi ojo, “nyio tohi iwak isi rihohino nan?” ²⁰Ojo inyi, “liruk Judeahin tana isi lo kiyaru Paul lokiho kiwanyi lojimitan kiwak ningo tenya nenge otoc. ²¹Keruk tenya neicieng tonyio ongoni cio kuna logal keek ongon raa inyi kikoi. Libuti icieng lo jimitan ‘ida kidaha kode kimata many kolohifade inyi’. Likukumahino icieng jija itilati kiruk nino keken”. ²²Ocik lahitok na kito lokilahaji ojo, “ilo ati kerihohi lobo tungani jimitan layen nan ene tenya”. ²³Inyi ko kilolonguno kulahitoha kulo asegere are ko rihohino icieng ojo, “ikukumahiti asegere miya are, kafeitak lo lakwenyi keek mietare ko monyeri kulo feria mia are ojir ofwo iya Cesaria ca tik uni lo kurou ²⁴Itirumu lakwenyi iyo Paul ojir iyari inyi ogoru ara na iji iyo Feliks”. ²⁵Iger inyi ene waraga, ²⁶Nan Kalaudios Lasias Afonyo nan isi lahitok Gavuna Feliks. ²⁷Inief orumu Judeahin ene tungani na lowahiti kifadaru alo dong nan ko asegere kunei ko lwahuno inyi tonyio orumu nan aning ojo ara inyi Romani. ²⁸Awak orumu nan yenun tohi na lidore icieng inyi, ato nan ayauno inyi diho lokiho neicieng. ²⁹Alotu nan arumu jimitan ara na kidoro neicieng to tenya lo cik neicieng ati oru lobo tenya na ngocam to kifadaru kode tora inyi. ³⁰Kolohirihohini nan kivita lo Judeahin lo kifadaru inyi, nan ko culuno inyi diho isi deu deu. Arihohi manyu nan kadorok kunenge jimitan ojir iyauni kidoro neicieng ketemoni nino. ³¹Asegere ko kitiyo iya na lociharihin icieng iyari Paul to karwe ko kiyaunoti inyi many Antipatris. ³²Kiwanyi nenge, ingohini kuna lifeita to lakwenyi osodoro ko inyi oite kunakude iya katwa lo kang lo asegere. ³³Kologoru kafeitak to lakwenyi Cesaria, ico icieng waraga diho Gavuna ko kifotohino Paul diho inyi. ³⁴Oto gavuna iken waraga itifi inyi kof loreunore nenge. Koloning ojo ara inyi tungani lo Cilicia ³⁵ko jimitan diho inyi, “Aning cia nan tenya nino kologoru kadorok kunino ene”. Oto ko ciha ojo ojir Paul ofihi kaji lo Erod manyu iriri inyi tijia.

24

¹Koloring faritin miet olotu kadwarani lahitok Ananias iya Cesaria ko kude lohitiwaha ko lobokatibibilani lobara Tertulus ko kiyaunoti kidoro neicieng na lidore icieng Paul ketemoni logavuna. ²Kalilolonguni Paul lokiho, iciak Tertulus kiyauno kidoro nenge ketemoni lo Feliks; ojo, “lohiteni ohoi kisiliban bebe to obolore nino manyu liyauno genyun nino kibebelita kuna ijiri ene kof, ³fajihit fad manyu to kikohin fad kiunita ohoi tic nino to kwama lahitok Feliks. ⁴Ati ilany kitiniamia isi to tenyi tenyi becek, alifa nan jimitan kining ohoi lobo gaa. ⁵Kirumu ohoi lerok ara katigemani na lititubo ko kitiremorita cio to kiji lo Judeahin to kofi kofi fad. Inyi lobolohi kuno cio lojimi Nazareni, ⁶manyu otem kitibota kaji lo Lobanga nahitok inyi licio ohoi kinief inyi [orumu ohoi kiwak ngotohino inyi tenya to cik niyang. ⁷Ati olotu lahitok lo asegere Lasias oruje inyi to kac kuniyang to golun ⁸manyu ocik ojo ojir kadorok kunenge ofwonu kidoro ketemoni nino]. To kitifia inyi to ken nino, itum cia isi iyen tenya lodede lo kuno kidorita lohayauno ohoi ken nenge. ⁹Iruhohi Judeahin fad jimitan ara kuno tenyi tenyi kulodede ¹⁰Kaliwat gavuna inyi ojo ojir otenya. Inyiahahi Paul ojo, “ayen nan jimitan to karihin becek ira isikangotoni lo tenya ene kof inyi licio nan afura tenya nei ketemoni nino to kwama. ¹¹Itum isi ideujimitan to faritin tomon ko are kuna loring alo afa nan Jerusalem kiwora Lobanga. ¹²Ida kadorok kunei kirumu nan arisa ko lobo tungani to kaji lo Lobanga kode kititubo cio to lotubarehin kode lobo faji to kanghatwa. ¹³Manyu ida icieng otum kitotoruno lobo tohi ngitigol kidoro neicieng. ¹⁴Otohati, aruk nan jimitan awora nan Lobanga lo monyeri kuniyang to rahun kajifitani lo kikoi lo Yesu na lojo icieng ilulung. Aruk nan sangite fad kuna lijifita cik ko kuno liger kamacak ¹⁵manyu atehita nan lobito kigeno ko kuno cio ojo ongon mute kibuhuno lo cio kuna ijiri ko kuno irohori. ¹⁶Tona atema nan tiktik rica lo kibuha nei ara na inyu ketemoni lo Lobanga ko cio. ¹⁷Langun latong nan oleng karihin becek alotu nan Jerusalem kiyauno diho cio kunei sangite diho kakidahak ko kiyauno kicorita kunei ¹⁸orumu nan latinyujoro na tik lohirimunore icieng nan kaji lo Lobanga atiyu jii. Oru orumu kude ilulung lohingon ko nan kode atigema nan kude cio.

¹⁹Ati ongon kude Judeahin to kof lo Asia kuna locam to ngonun ene ojir ara icieng lohidooro nan kolongon ba lobo tenya kiji nei ko icieng.²⁰Kode kuno longon ene ingohi ititimi kipal nyioorumu icieng ken nei lafar lawoitare nan ketemoni lo lokiho.²¹Kalida ara tone tenya keken lagore nan ajo, “Ara tokibuhuno lo kaweyak kitiwoitarehin nan ketemoni ningi”.²²Oto Feliks na loyen otoc tenya lo kikoi, ko kiticungo lokiho. Ojo inyi “Kololotu Lasias lahitok lo asegere, akeru cia nan tenya nino”.²³Oci inyi lahitok lo asegere ojo ojir iriria Paul ati ocio manyu inyi kitongo ara na ibaya manyi ida itih morot kunenge lwaha inyi.²⁴Faritin beciek to kifwongi olotu Feliks ko ngorwani nenge Drusila na litongo ara Judeani. Ilolongu inyi Paul oning iya idi lotenyare inyi tenya lo kiruk diho Yesu Kristo.²⁵Kolotenya Paul tenya lo nyujon, rica lo ken ko ngoto lo tenya na lolotuno, obang Feliks ko jimitan, “lotum re kuna to jija. Itum isi loro, kalarumu nan tik ahilolong cia nan isi”.²⁶Tolobo orumu manyu inyi okodomo ojo kicio ca Paul inyi robia tona ilolongita inyi Paul kakeny becek tenya ko inyi.²⁷Koloru karihini are, oluny Procios Festos faji lo Feliks ati tona lowahare Feliks kitikwama Judeahin ingohi inyi Paul mabus.

25

¹To kifwongi lo faritin uni na lolotunore Festos iyo kof na lolanyu inyi, owoju inyi to Cesaria oloJerusalem.²Ofwonu kadwarak kunahitoha ko Judeahin fad ketemoni nenge iyauni tenyi tenyikuna lidoroore icieng Paul.³Oto icieng otan Festos bebe ojo ojir inyiahuni Paul iya Jerusalem tonyio orumu icieng ikukumahino lo rauno ko kifadaru inyi to kikoi.⁴Inyiahahi Festos icieng ojo, “otora Paul Cesaria aloro manyu nan ijia to kuno faritin.”⁵Ingohi kude kabolorok kuningi ofwo kifura ko inyi ijia kalitiiafa inyi lobo tohi irohohi.⁶Langun lokeru faritin tomon ko icieng, olo inyi iya Cesaria, kiwanyi nenge ko tubahino lokiho ko kicwara iyauni Paul ketemoni nenge.⁷Kololotu Paul, oto Judeahin kuna lorumu ofwonu to Jerusalem owoita iriti inyi ko kiciaha kidoro inyi to tenyi tenyi beciek.⁸Oto Paul inyiahahi kifura ojo, “oru lobo tohi irohohi latii nan iyo cik lo Judeahin kode iyo kaji lo Lobanga kode diho Cesar”.⁹Iya na lowahare Festos kitikwama Judeahin ojo inyi diho Paul, “iruk isi loro Jerusalem lo loro kifura kuno tenyi tenyi ketemoni nei ijia?”¹⁰Inyiahahi Paul ojo, “Awoita jija nan ketemoni lo lokiho lo Cesar na locam ongoti tenya nei. Ida nan atii lobo tohi diho Judeahin iya na liyenare isi to ken nino otoc.”¹¹Kode kalatii nan lobo kipal locam to wei, ida nan aberu wei. Ati kalara kuno tenyi tenyi lohidooro kuno Judeahin nan talerun, oru lobo tungani lotum kifotohino nan kac kuneicieng. Atil nan Cesar!¹²Langun itiric Festos tenya to kof ko lohithwaha kulo lokiho nenge, ko jimitan diho inyi, “Litil isi Cesar. Iloro isi diho Cesar.”¹³To faritin kude kuting to kifwongi olotu Kabu Agripa ko Berenik Cesaria kifotuno Festos¹⁴tona litongore icieng faritin kuna iborengi ijia, orij Festos tenya lo Paul ko Kabu. Ojo inyi, “ongon lobo tungani ene longerihi Feliks mabus.”¹⁵Lafar kalalo nan Jerusalem ofwonu kadwarak kunahitoha ko lohithwaha kulo Judeahin iyauno tenyi tenyi kulo kidoro inyi ketemoni nei ojo ojir nan angotohi inyi wei.¹⁶Arihohi nan icieng ajo ida ara koditi niyang lo cio kulo Roma lo kicwara tungani ifadari na lida owoita lokiho ko kadorok kunenge ititim to kutuk nenge kiji lo cio kalara dede.¹⁷Kolofwonu lafar icieng ene, ida nan atirung na tenya ati alolong nan lokiho kiwanyi nenge ko rihohino iyauni na tungani.¹⁸Ojo kadorok kunenge owoju tenya, ida manyi icieng idor inyi to kipalipali kuna lorumu nan akodomo.¹⁹Ati ara kude tenyi tenyi kulo peha lo ngati lo dini neicieng ko lobo tungani afa lowei lojimi Yesu na lojo Paul owar.²⁰Kilanyu dong nan kingingija tenyi tenyi kuna lori iya kuna, alotu nan atifi inyi kaliruk loro woita lokiho to kuno tenyi tenyi Jerusalem.²¹Kolotil Paul Cesar ara kangotoni lo tenya nenge, ajo dong nan ojir itongo manyu far na ngacularore nan inyi diho Cesar”.²²Oto Agripa ojo diho Festos, “awak nan ningo ene tungani to ken nei”. Inyiahahi inyi ojo, “ining cia isi inyi kiwanyi”.²³Kiwanyi nenge, ofwo oho Agripa ko Berenik to deyo nahitok ko rutoroti kaji lo lokiho ko kulahitohakulo asegere ko kabolorok kulo na kang. To ciha lo Festos iyauni Paul.²⁴Ojo Festos, “kabu Agripa ko cio pili kuna lohingoni ko ohoi ene ideu ite ene tungani! Cio kulo Judea fad lohithani nan to Jerusalem ko ene Cesaria iromitati jimitan ojir ida ingohini owar.”²⁵Arumu nan oru lobo tohi litii inyi na ngocamare inyiwei, ati to Tilo inyi kalanyunoni abuk nan cularu inyi iya Roma.²⁶Ati oru lobo tohi na ngagere nan diho kabu tonyi. Tona ayauno nan inyi ketemoni ningi bebe hati ketemoni nino kabu Agripa ojir to korwong lone kingingija, arumu tohi na nagger nan.²⁷Tonyio aii nan ida ocam to cularu mabusoni ketemoni ida ititim tohi na lidoroorehin ninyi.

26

¹Oto Agripa ko rihohino Paul ojo, “Iruhiti isi itenya to ken nino”. Oto Paul ko kiwata kana iciak kifura nenge ojo;²“Kabu Agripa, angon nan ko gum nahitok to kifura ketemoni nino lo laha tenyi tenyi fad kuna lohidooro Judeahin nan,” manyu ocam ji tonyio iyen isi tenyi tenyi kulo manya lo Judeahin ko kipehiti kuneicieng fad. Tona alifa nan ajo kining nan to kidonyo lo tau”.³“Oyen Judeahin fad koditi na lawarare nan many to okisidi. Many to kiteri lo manya nei to kof niyang ko to Jerusalem.”⁴Lohiyen icieng nan to karihini beciek manyu otumiti kisaden ngara iruhiti jimitan iya na longonore diho ilulung na igol noo to dini niyang amanya afa nan iya Parisini⁵manyu jijia ara to kigeno nei iyo tohi na locik Lobanga diho monyeri kuniyang awoitare nan lokiho ene far.⁶Ara ene ciha na ligeno imanitikuniyang tomon ko are ojo ojir itifuta iya na lirwaare icieng Lobanga karwe ko far. Lahitok kabu ara tonekigeno kidoroore Judeahin nan.⁷Nyio ida ite iruhore jimitan otum Lobanga kitibuhuno kaweyak?⁸Nan to ken nei ara afa katiremoni lo karana lo Yesu lo Nazaret⁹manyu inyi tohi na latii nan to Jerusalem na. to twero lo kadwarak kulahitoha afik nan beciek kulo karuhok mabus, manyu ojo ifadati icieng abirohi kwiri to wei neicieng.¹⁰Kakeny beciek alo nan to lotubare lobito iyo lobo lo kitigema icieng manyu arosohi icieng beruno kiruk neicieng. To lakaye nei to icieng, alo nan many kangite kulo misiok kitigema icieng.¹¹To lobito lo kuno owelehin orumu nan aloro Damaskas to twero ko kitifaha lo kadwarak kunahitoha.¹²To kil lo far lahitok kabu kalangan nan kikoi adeu nan wangun na lolotu to kai na imedek ilany kolong kinwak nan ko kalihitak kunei.¹³Kiuroro ohoi fad kof

nan ko ningo ogoro na lojo iyo nan to Aramaic, “Saul! Saul! Nyio kitigema isi nan? Ogol diho isi kitidyenga kitilongojita?”¹⁵Atifi nan ajo, “isi ngai Lahitok?” Kinyiahahi Lahitok nan ojo, “nan Yesu na litigema isi¹⁶jija towaju iwoita to kejuha kunino. Aboto nan diho isi to nyumuno isi ara karwaani manyu ara saden lo tohi na lideu isi to nan ko tohi na cia lahitotorohi nan isi¹⁷Ahilwahu cia nan isi diho cio kunino ko diho misiok. Ahicularu nan isi diho icieng¹⁸longaja konyeha kuneicieng ko kibelo icieng to lokimuyuk diho wangun ko iyo golun lo sitan diho Lobanga ojir icieng orumu launo lo kipalipali kuneicieng ko rumuno faji kiji lo cio kuna litinyuji to kiruk diho nan”.¹⁹Dong kabu Agripa ida afa nan aberu ningo kitiboto na lo lotu to kai.²⁰Ketemoni, diho kuna longoni Damaskas, oto hati diho kuna longoni Jerusalem ko Judea fad ko misiok atitima nan jimitan ojir icieng irwo ibeloti diho Lobanga manyu itotori kirwo neicieng to ticitici kuneicieng.²¹Inyi na tenya licio Judeahin kinief nan to kaji lo Lobanga kiwahiti kifadaru.²²Ati kilwaha Lobanga nan kone far, tona awoita nan ene lo kisaden diho cio kuna sidia ko kuna hitoha ara lobito. Oru lobo tenya latenya nan ogal na loteny kamocak ko Moses ojo itihino mute,²³jimitan orumu mute Kristo kidak manyu ara ketemoni lo kibuhuno to kiji lo kaweyak olotu mute otul wangun diho cio kunenge ko misiok.²⁴Kologoru ene ongot Festos kifura lo Paul ojo, “kidaha mining isi Paul kitidaha ene kikene nino bebe isi mining”.²⁵Inyiahahi Paul inyi ojo, “ida mining kidaha nan lahitok Festos, atenya nan tenya lo dede ko logenyun.²⁶Oyen kabu kuno tenyi tenyi ida nana bang tenya ko inyi. Manyu ayen nan jimitan oru iyo kuno sangite lobo lida inyi lodeu tonyio ida afa itiyoti icieng to kudule²⁷Kabu Agripa iruk isi tenya lo kamocak? Ayen nan iruk isi”.²⁸Oto Agripa ojo diho Paul, “ibuha isi ijo tone tik isuk itum isi kitiraha nan ara Kristayoni?”²⁹Inyiahahi Paul inyi ojo, “tik na isuk kode na ikarit, alifa nan Lobanga jimitan ida ara isi ake ati cio fad kuna lohiningo nan ene far ngofwonu kiri ko nan ati ida ara ko nyororo ji”.³⁰Owoju kabu, gavuna ko Bernik ara lobito ko cio fad kuna lorumu itongo ko icieng³¹orute icieng to kaji kolotenya icieng kiji neicieng ojimi, “ida ene tungani itiyi lobo tohi na ngocamare inyi wei kode tora”.³²Ojo Agripa diho Festos, “ngotum ene tungani olahahini ngara ida otil diho Cesar”.

27

¹Langun liruhiti jimitan ojir ohoi kifwo iya Itali, icori Paul ko mabusi kunakude diho lahitok lo asegere na lobara Julios na longon iyo ilulung lo asegere kuna lilolongoti ojo kulo Agosto²Kirutohi ohoi iyo babur na lolotu to Adaramitium na loloro lohitarahin kulo baburi kuna longon kof lo Asia, ohoi ko kicaha lotita. Kilik ko Aristakos na lara tungani lo Tesolonika.³Kiwanyi nenge kigoru Sidon oto Julios to jiran nenge diho Paul iruk lahahino inyi loro diho morot kunenge lo rumuno lwaha.⁴Tijia kikwangu nam ari kifwo to orof lo Saipras tonyio orumu kiyoma kitang ohoi.⁵Langun lohikwangu ohoi nam na itada lohingerihi tode lo Cilicia ko Pampilia kifwonu kiwoita Miria to Licia.⁶Tinyia orumu lahitok lo asegere babur lo Aleksandria na loloro Itali ko kitirwohohino ohoi.⁷Kifwo ohoi cafi to faritin beciek kigoru Cindus to golun. Kalitik kiyoma ohoi fwo ketemoni kifwo ohoi to korwong lo Kret na lisiran ko Salmon.⁸Kitotol ohoi kutuk lo nam to golun ko fwonuno lobo faji lobara Lohikorihin kuna Ijir na lonyiha ko kang lo Lasea.⁹Lofwo faritin beciek manyu litibanga lotita to babur tonyio lara ofahin kulo kifwongi lo karama oto Paul osony icieng ojo,¹⁰“Rei, adeu nan jimitan loloro owele niyang rohojun na lotum kitirioro babur, sangite ko kenite kuniyang”.¹¹Ati na ngoning lahitok lo asegere tenya lo Paul olo oning tenya lo kanirani ko monye lo babur.¹²Tonyio ida icieng owak kitongo na faji to furat ojo ojir kisodoro lotita many Poeniks kifwo kikeru furat ija na lara faji na longon Kret na lodeya orof ko ngati lo kai lo lodoyorore lo kolong.Kuyama to katwa lo nam¹³Kaliciak kiyoma kuta to ngati lo orof oto icieng ibuha ojo lohirusu icieng tohi na lowak icieng, oto icieng otinge kigingi ko kiciaha kitikwanga babur ijifita kalele lo Kret¹⁴orihe ida iyaru tihi beciek, olotu kiyoma na igol noo to tode iya katwa lo nam.¹⁵Okute dong kiyoma babur to tiriginy iya katwa lo nam na itada na lida otum kibeluno iya tiriginy. Ohoi fad ko ngerihino babur isabitare kiyoma.¹⁶Kolohifwo ohoi to korwong lo lobo cula sidi lobara Kauda, ida dong kitum kitikwanga tigol.¹⁷Langun lipihu icieng tigol kai katwa lo babur, oto otori babur to kofi ojir ida isara. To bangun jimitan itang cia babur singeti lo tode Sairtis kalifeita noo olahuni kyela na longon kai lo babur ingohini dong babur olot jii.¹⁸Kitang kiyoma ohoi tona igol noo ojo owang iciak katiyok kibiro sangite to babur katwa lo nam.¹⁹Far lo uni iciak icieng kibiro sangite kulo tic lo babur katwa lo nam to kac kuneicieng.²⁰Kalida kolong kode kanger oboto faritin beciek na losodoro kiyoma itijik tona irohoi kitiri dong ohoi kigeno lo lwahuno tur.²¹Langun litong cio faritin beciek na lida onyai ko lobo daha, owoju Paul owoita ketemoni neicieng ojo diho icieng, “rei ngara ining ite tenya nei ida kiwoju to Kret, jii ene kipalaru ko denyaru lo sangite oru.²²Ati jija ahirihohi nan ite jimitan itigoloto taulo tonyio ida cia lobo tungani to kiji ningi ori, babur keken cia lipalaru.²³Adi karwe olotu malaika lo Lobanga nei na lara nan karwaani nenge owoita ketemoni nei²⁴ojo diho nan, “kebang Paul ilo cia isi iwoita lokiho ketemoni lo Cesar manyu Lobanga to kisa nenge, lohicio isi warun lo kuno cio fad lohilot ko isi!”²⁵Tona itigoloti taulo rei tonyio angon nan ko kiruk diho Lobanga jimitan itihino cia iya na lotenyare inyi diho nan.²⁶Oto hati kitang cia ohoi lobo cula lo kof.²⁷Karwe lo tomon ko ongon orihe orumu kiyoma kisabitare ohoi nam lo Adriatik, okobu katiyok kulo babur jimitan lohinyiha kof langun lara tuk lo karwe.²⁸Kolotem icieng kiluko lo nam, orumuni ojo ongon futi miya lobito ko keek are. Ofwori manyu lobo gaa otemi ari orumuni ara keek mietangon.²⁹To bangun jimitan kitang cia morutok ibirohi icieng kigingihin ongon to ngati lo kifwongi lo babur ilifati dong ojo ngowang hati.³⁰Lotema rwaru to babur ibirohi katiyok kulo babur tigol katwa lo nam lo kitinononga jimitan kifworo icieng kibirohino kigingihin kuna kude to kocehe lo babur.³¹Oto Paul orihohi lahitok ko asegere kunenge ojo, “kalida kuno cio itongo katwa lo babur, oru lwaharu diho ite”.³²Oto asegere ko nguto kofite na liniefita tigol ico tigol odoi katwa lo nam.³³Langun logoru tomorong otan Paul icieng ojo ojir odahati, ojo diho icieng, “to faritin tomon kongon kuna loring ingoni ite ko kiudo ida ite linyia lobo daha.³⁴Jijia ajo nan diho ite itonyia daha ojir iwarare oru lobo bito to kiji ningi cia litiri kileng fofiti lo kwe”.³⁵Langun lojo jii kodumuno mugati ko kicwara kwama

diho Lobanga to ketemoni neicieng ko benya iciak daha.³⁶ Itigol inyi taulo kuneicieng fad ko kiciaha manyu daha.³⁷ Kira orumu fad 276 to katwa lo babur.³⁸ Kalonya icieng daha na lowak icieng fad oto ititawahi babur to kibiroro okodoho kulo ngamang namhatwa.³⁹ Langun lowang kof, ida icieng oheru na kof ati odeuni tode ko singeti faji na lowak icieng kitiwoitahinore babur.⁴⁰ Ongute icieng kigingihin fad ongerihi katwa lo nam, olahari kofi kuna lotor lohinihare lo babur ko lohahino kiela lo ketemoni ife dong babur iya tiriginy lo kof.⁴¹ Ati itang babur dujan lo singeti ko woita. Inief locolo lo babur na lida odumuno. Oto kifi kuna locula kuyama obore babur.⁴² Owak asegere kifadaru mabusi ojir ida ikwargaroti orwari.⁴³ Ati orumu lahitok owak kitiwara Paul oto itik icieng kitiyo iya na libuhare icieng. Orihohi inyi cio kuna loyen kikwanga ojo ojir item katwa lo nam ikwargaroti tode.⁴⁴ Ojo dong ojir otonge kulo cio odumu bauhini kuna logiluno to babur ikwargarorehin. Tona orang cio fad tode

28

¹Langun lohingon ohoi tode, lohifwonu kirumu jimitan obara na cula lo kof Malta.² Kifotu ciokulo na kof ohoi to jiran nahitok. Inohahi icieng kima kilolonguni ohoi rafa tonyio orumu kuju ocairobi manyu kof noo.³ Icohuno Paul caha ibirohi kimatare oto munu lokuruba na lifuhu nohun lo kima ititrahino kana nenge.⁴ Kolodeu cio kulo na kof munu ililito to kana lo Paul, oto ojimi ake ake, “ojir ene tungani ifade tungani tonyio kileng ngofur inyi to nam ida ngoto lo tenya iruk inyi owar”⁵ Ati iwate Paul munu kimatare oru lobo tohi irohohi litihihino diho inyi.⁶ Okodomo dong cio deya inyi kolouluno ken kode ouroro kof owe, ati ojo icieng itil tektek oru lobo tohi irohohi litihihino ken nenge, ibel icieng kweci kuneicieng ojo ara inyi lobanga.⁷ Orumu ongon kang na lonyiha na lara lo Pabilos lahitok lona cula. Kifotu inyi ohoi kitong ohoi ijia faritin uni na lohiri inyi ohoi to kibaya lo tau.⁸ Orumu monye omwai nohun ko oyorote olo Paul deya inyi langun lilifa ko fihahino kac kunenge ken nenge, ofurie inyi.⁹ Langun litihihino ene, ofwonu kunakude kamwayak tona cula fad itifuriori icieng.¹⁰ Kicori ohoi sangite beciek ojo manyu lohirkwok ohoi babur kiciori ohoi sangite fad kuna ngohilwak ohoi.¹¹ Langun lohikeru ofahin uni kirwok ohoi lobo babur lo Aleksandria na lorumu itongo furat inya na cula. Ikukumi na babur ofihi ko kitiriri lo kweci kulo lobangahin turot kuna lojimi Kastor ko Poluk.¹² Kiciak ohoi to Sira Kos langun lohikong ijia faritin uni.¹³ Tija kiciak ohoi kikwanganu kigoru Regium. Kiwanyi nenge olotu kiyoma to orof kigoru lobito far nenge Puteoli.¹⁴ Kirumu ohoi kude recera ijia ojimi diho ohoi ojir kitong ko icieng sabit lobito. Ohoi ko fwonunore Roma.¹⁵ Koloning recera tija ojo kifwonuno ohoi ofwonuni many cuk lo Apius ko lobo faji lilolongoti ojo kajihit kulo Welo Uni kitirico ohoi. Kolodeu Paul kuno cio oto okwama Lobanga noo tau nenge manyu ko golun.¹⁶ Kolohigoru ohoi Roma iciori Paul itongo ake ko asegereni na liria inyi.¹⁷ To korwong lo faritin uni ilolongu Paul lohikwaha kulo Judeahin. Langun lotubuno icieng, ojo Paul diho icieng; “recera kunei, kileng lida nan atii lobo kipal diho cio kuniyang, kiniefuni nan to Jerusalem kiciorihini diho gala kulo Roma.¹⁸ kitifi icieng nan kiwahiti lahahino nan tonyio ida orumu nan apal lobotohi na ngocam kifadarorehin.¹⁹ Ati ojo Judeahin oberu kifudahi dong nan tilo Cesar ida ara lo jimitan angon nan ko tenya na ngadorore cio kunei.²⁰ Tone tenya ahilolongore nan ite lo tenya ko ite. Ara to kigeno lo Israel kitorarihin nan to kuno nyororo”.²¹ Inyahahi icieng ojo, “ida ohoi lohikumu lobo waraga to Judea to tenya lo ken nino manyu ida lobo lo kuno recera lofwonu tija kirihohi ohoi lobo tenya irohohi ro ken nino.²² Ati kiwak ohoi ningo nyio kibuha nino tonyio kiyen ohoi jimitan otenya ciofajihit fad tenya lone ilulung”.²³ Ikukum icieng kirico ko Paul lobo far ofwonuni ara kuna iborengi bebe faji na litongore inyi. Many to kiwanyi many kurou ititim inyi orihohi icieng tenya lo okabwe lo Lobanga. Many otem inyi kitinianga icieng to ken lo Yesu iyo kigeriti kulo Moses ko kulo kamocak.²⁴ Iruk kude tenya na lotenya inyi ati oberu kude kiruk.²⁵ Opeha icieng ake ake ko kisaritati langun loteny Paul diho icieng ojo, “oteny Okorif na Inyu to kutuk lo Isaia iyo fafaico kuningi ojo,²⁶ Ilo diho kuno cio torihohi icieng ijo Ira cia ite kaningok ida iniangIra kadeyak ida iheru”²⁷ tonyio litotihio taulo lo kuno cio Ida itweru ningoti to kiyoha kuneicieng Manyu limuhi konyeha kuneicieng Igo ca odayati to konyeha kuneiciengOningo to kiyoha kuneicieng Iniangiti to taulo kuneicieng Ibeloti ato nan atifurie icieng.²⁸ Tona awak nan ite iyen jimitan licori lwaha lo Lobanga diho misiok manyu oning cia icieng!²⁹ Langun loteny inyi jii isara Judeahin orisati noo ake ake.³⁰ To karihin are fad itongo Paul ijia iyo kaji nenge na lipanga inyi ofwonunita cio waja inyi ijia.³¹ To ngere manyu na loru ko riri ititima inyi Okabwe lo Lobanga manyu itiyena tenya lo Yesu Kristo

Romans

1

¹Nan Paul karwaani lo Kristo Yesu na lohilolonguni ara jayo manyu kitingadari kalele lo tuluno layomit na iji lo Lobanga,² layomit na locik afa inyi many berien ara diho kamocak to igeriti kuninyuji³ kuna lititima to kito lo Lobanga na torahun tungani ara lotata lo David⁴ na lara to okorif na inyu itibotuni to golun ara kito lo Lobanga to kibuhuno nenge to kiji lo kaweyak; Yesu Kristo Lahitok niyang.⁵ Tonyi manyu to golun lo karana nenge, kirumu ohoi kisa ko kijayolo kilolongo cio to kiji lo misiok fad iyo ningo na lolotu to kiruk.⁶ Manyu ira ite kuna lohilolonguni iyo kiji lo cio kuna lara kulo Yesu Kristo.⁷ Diho cio kulo Roma fad kuna limaru Lobanga manyu ilolonguni lo rahun kanyujok. Kisa ko kisiliban lo Lobanga monye niyang ko Yesu Kristo ongon diho ite. Kigeria lo Paul waja Roma⁸ Ketemoni, akwama Lobanga nei to Yesu Kristo to ite fad, tonyio logoru tenya lo kiruk ningi kofi kofi fad.⁹ Lobanga na larwaa nan to tau nei fad to kititima layomit lo kito nenge inyi saden nei na lodeu jimitan¹⁰ alifa nan to ite tik tik manyu alifa jimitan to wahun lo Lobanga, ngongaja hati kikoi diho nan lo lotuno diho ite.¹¹ Ageria nan deya ite ojir manyu ahikorahi ite kue kicoriti lo Okorif kulo kitigolo ite¹² ojir nan ko ite ara lobito kitigol kiruk niyang. Kiruk ney itigol taulo kuningi kiruk ningi manyu itigol tau nei.¹³ Awak nan ite

iyen recera kunei jimitan latem nan kikukuma ka kenye becek lo lotuno diho ite (ati kitihi nan ko jija) na lawak nan jimitan ojir alotu arumu cio ¹⁴kude to kiji ningi iya na larumunore to kiji lo misiok kuna lida ara Grik, diho kangenyak ko kadatarok. ¹⁵Inyi licio nan aura kititima ene layomit diho ite manyu kuna lingoni Roma. Golun lo layomit na ijiir lo Lobanga. ¹⁶Ida riri kidaha to tenya lo daha to tenya lo layomit na ijiir tonyio ara golun lo Lobanga lo lwahuno cio fad kuna liruk, ketemoni diho Judeahin ko misiok manyu. ¹⁷Tonyio iyo layomit na inyu itotoruno nyujon na lolotuno idi iyo Lobanga, nyujon na lolotuno to kiruk to lohiciahi many lohicungi, iya na ligerorihin ojo, “owar mute kanyujok to kiruk” Kilolongo lo Lobanga iyo cio ¹⁸Itimotunoti kilolongo lo Lobanga to kai idi iyo cio karohojak fad kuna lidonyio tenya to ticitici kuneicieng kuna irohori. ¹⁹Ati hati sangite kuna ngoyeniti to ken lo Lobanga olwa, tonyio lolwehi Lobanga idi iyo icieng. ²⁰Tonyio many to lohiciahi lo kof koditi lo Lobanga ko golun nenge na lida oboto itibotuni otoc na lotumiti kiniang idi iyo sangite kuna loduk inyi ojir cio oru ko kigera. ²¹Tonyio kileng loyeniti Lobanga ida owahiti kitikwata ara Lobanga kode kicwara inyi kwama ati itongo kiiyo lo kweci kuneicieng ara tohi na lida olwaha many itale mutohun taulo kuneicieng kuna idataruha. ²²Kokileng ngo tenyati ojo kigenyi icieng lofwonu ara kadatarok ²³manyu otobi kitiririta lo Lobanga na lida otum weyarutiririhini ko sangite kuna ngowei iya cio; kode kweny, kode tyangi, kode muniok. ²⁴Inyi lico Lobanga ocorihi icieng iyo wahita kuna irohori kulo taulo kuneicieng lo kipapalare lo deyo lo kenite kuneicieng ake ake. ²⁵Otobi tenya lo dede lo Lobanga to talerun manyu iworati ko kirwaa sangite kuna loduhi ingohini kaduhoni na lomajati karihin ko karihin Amen. ²⁶Tona tenya, locorih lobanga icieng diho wahita kulo riri. Kileng ngorwo kuneicieng ingohini geto iya na lo otomone, itiyoti kude ake. ²⁷Tona kikoi bito longerihi manyu rei kitongo ko ngorwo owahiti kitongo ko rei kaletok. Itiyo rei ticitici kuna iboti kulo riri ko rei kaletok licio cia icieng orumu kitigema iya na locam to kuna ticitici iboti litiyo icieng. ²⁸Dong iya na litiyore icieng jimitan ida kiwak rica genyun lo Lobanga, ocorihi Lobanga icieng iyo kiiyo na logere lo kitiyo sangite kuna lida ocam to kitiyo. ²⁹Lifut dong icieng ko ticitici kuna liboti fad, rohojun, kingaru, ko kiiyo na lotoboro. Ifutiti ko damun lo sangite kulo cio, kifada cio, remoro, kitinononga ko liwa. Arahi kamongak, ³⁰kalabak, kaburunok kulo Lobanga, kamorok, kapufak, ko katidarak, otahitati kikohin kulo kitiyo kipal, oberuni manyu ningo katomonok kuneicieng ³¹Arahi cio kuna loru kiiyo, oru kiruk, orohori taulo manyu ara kasasuok. ³²kileng loyeniti cik lo Lobanga na inyu na lojo cio kuna litiyo kuno sangite ocam to wei, ida icieng osodoro kitiyo kuno sangite keken ati okwamati manyu cio kuna litiyo icieng.

2

¹Tona loru lobo tohi na ngitenya isi tungani na lingoto tenya kweci kulo cio kaletok, tonyio inyia lingotore isi tenya kweci kulo cio kuna kude lingot manyu isi tenya kwe nino ake ake tonyioitiyo manyu isi iya na litiyore icieng. ²Jiji kiyen ohoi jimitan ngoto lo tenya lo Lobanga diho cio kuna litiyo kuna ticitici owoita iyo tenya lo dede. ³Dong kalingoto isi tungani tenya kweci kulo cio kuna kude ito hati itiyo icieng kuna ticitici litiyo icieng ifik isi ijo ifur cia isi to ngoto lo tenya lo Lobanga? ⁴Kode itikaja isi bara lo kisa, jiran, riejun ko kidonyo lo tau ko diha lo Lobanga ida hati niyen ijo kirihoro jiran lo Lobanga ite diho kirwo lo kupal? ⁵Ati to tuho nino ko beruno kirwo ingon isi ricahino moto lo kilongo lo Lobanga to far lo kilongo nenge na mute litibotunore inyi ngoto lo tenya na ibir. ⁶Icio mute Lobanga tungani to lobito to lobito tohi na locam to tic nenge. ⁷Diho kuna lodik kitiyo ticitici kuna ijiri manyu otahitati deyo, kwatun ko siojun, icio cia inyi icieng warun na losio tur. ⁸Ati diho kuna lotahita wahun kuneicieng manyu oberu tenya lo dede ijifitati rohojun, orumu cia icieng kilongo ko kidak. ⁹Ongon cia kidak ko mejun lo taulo diho cio fad kuna litiyo rohojun, ketemoni diho Judeahin ko diho misiok. ¹⁰Ati deyo, kwatun ko kisiliban diho cio pili kuna litiyo ticitici kuna ijiri, ketemoni diho Judeahin ko diho misiok. ¹¹Tonyio ida Lobanga igejala. ¹²Ciofad kuna lipalida oyen cik okeroroti cia ida oyeniti cik manyu kuna lipal to cik, ongotohini icieng tenya to cik. ¹³Tonyio ida ara kaningok kulocik lo biri to ketemoni lo Lobanga ati ara kuna litiyo iya na lotenyare cik icieng litotoruni ara kabirak. ¹⁴(Kalitii misiok kuna loru ko cik sangite kuna longoni iyo cik to koditi neicieng, irumu dong icieng to kenite lara monyeri kulo cik ko kileng ngoru cik lo Moses diho icieng. ¹⁵Tonyio litotoru icieng jimitan igero tenyi tenyi kulo cik taulo kuneicieng manyu yenun na longonore icieng taulo na litotorohita icieng kupalipali inyi lara saden na tolobo otona icieng tolobo ola). ¹⁶Itiuhino mute kuno far na longotore Lobanga tenyi tenyi kulo taulo kulo cio ara diho Yesu Kristo iya na lotenyare jiri nei. Judeahin ko cik ¹⁷Jijia kalilolongoro isi ijo inyi Judeani, kaliganga isi iyo cik manyu ipufa jimitan angon inyi ko Lobanga ¹⁸Kaliyen wahun nenge manyu ikwama tohi na ijiir ilany tonyi lohitiyeni isi to cik ¹⁹kaliyen isi jimitan inyi karihitani lo kangodok manyu ira wangun iyo kuna longoni iyo lokimuyuk, ²⁰kasingani lo kadatarok, katiyenani lo tee tonyioingonore isi genun ko dede na lolotu iyo cik ²¹isi bo na litiyena kulakude ida isiitiyen ken nino? Isi na lijo kekoko ikoko manyu isi? ²²Isi na lijo keyau ngorwani lotungani, iya manyu isi ngorwo kulo cio? Isi na liberu lopidingahin ibela manyu isi tifinehin? ²³Isi na lipufare cik itikaja manyu isi Lobanga to gila cik? ²⁴Iya na ligerorihin ojo, “omoroti karana lo Lobanga to kiji lo misiok to ite”. ²⁵Olwaha kiliraru kalijifita isi cik ati kaligila isi cik ito manyu iri mejo ida kiliri kileng. ²⁶Koloric kuna lida iliraru cik ida cia icieng ori mejo iliraroti? ²⁷Tungani na lida iliraru ati oric tenya lo Lobanga, kingotohi cia isi tenya na liyen cik itohati ida iric kijifita tic nenge. ²⁸Ida tungani ara judeani kalara lobito to oleng, ida manyu kiliraru itongo ara loken jia. ²⁹Ara tungani Judeani kalara inyi Judeani to katwa lo tau, manyu ara kiliraru nenge kiliraru lo tau na lilir Okorif na inyu ida ara to kigero, manyu koditi lo na tungani kileng ngida cio oyen inyi ati oyen Lobanga inyi.

3

¹Nyio ha jiran lo rahun Judeani kode nyio jiran lo kiliraru? ²Obolo iyo kikohin fad! Ketemoni re, icieng iciori tenya lo Lobanga. ³Adi ba ngida kude to kiji neicieng iruk? Ipale cia na rujon lo kiruk neicieng kigenoro lo Lobanga? ⁴Oru tur! Ingohi Lobanga tara dede ara cio fad katalerok. Iya na ligerore ojo, “Ojir tohi na litenya isi itotoru ojo ibir isi. Manyu itiihino kalingoto isi tenya.” ⁵Ati kaliyauno rohojun niyang jiran lo Lobanga otoc ojir dong kijo nyio? Kijo ida Lobanga ojir to kiyauno longo nenge kuniyang? (Angon nan tenya iya tungani). ⁶Ida ori iya na. Ngara ori jii ngongot hati Lobanga tenya lo kof fad aja? ⁷Kalitibotu talerun nei dede lo Lobanga manyu osod deyo ko kwatun nenge, nyio hati manyu orihe kingotohinorehin nan tenya to kupal nei? ⁸Nyio ida kijio- iya na lojimitare kude ojo kijo ohoi, “Ngatiyoti rohojun ojir jiran olotu? Kalongotohini koditi lo kuna cio tenya, irumu obehi. Oru lobo tungani ibir. ⁹Kijo hadong ba aja? Kijiri ohoi Judeahin kilany cio kulakude? Oru tur. Lohikeru adi ohoi tuluno jimitan Judeahin ko misiok fad ara kapalak. ¹⁰Iya na ligerore ojo, “Oru lobo tungani lojir ko lobo bito” ¹¹Oru manyu lobo tungani liniang Oru manyu lobo lotahita Lobanga ¹²logere icieng fad, icieng fad lipalaroti Oru lobo litiyo na ijir oru kolobo bito. ¹³Oyamaha iya kwecerehin kuna iwati otenya ngadiefo Kuneicieng kitinononga jia odwar tenya lo kutuhe Kuneicieng iya kiyeri lo munu. ¹⁴Ifut kutuhe kuneicieng ko kifiko ko dwarun ¹⁵Otawahi kejuha kuneicieng fworokifada ¹⁶Itongo kikohin kuneicieng ara kulo kipalaru lo kof ko kidak ¹⁷manyu ida icieng oyen kikoi lo kisiliban. ¹⁸Oru bangun lo Lobanga tokonyeha kuneicieng. ¹⁹Jijia kiye jimitan tohi na loteny cik, otenyaq diho cio kuna longon fotiri lo cik ojir itibuhi kutuhe fad manyu ojir kof fad otubuno diho lokiholo Lobanga. ²⁰Tona oru mute lobo tungani lojimi obir to kijifita lo cik. Ati to cik kiye ohoi jimitan kira kapalak. ²¹Ati jija loboto biran na lolotu diho Lobanga na lida ara to cik, na longon kisaden nenge iyo cik ko kamocak. ²²Ene biran liyauno Lobanga olotu to kiruk diho Yesu Kristo diho cio pilikuna liruk ²³tonyio ipal cio fad manyu olomaha diho deyo lo Lobanga, ²⁴manyu olahuni jia to kisa nenge ko lwaha na lolotu to Yesu Kristo. ²⁵Icio Lobanga inyi ara kikumi lokilala to okoto nenge. Itii inyi jii lo kitotoro biran nenge tonyio to dihan nenge, lolau inyi kupalipali kulafa litii ida itigem. ²⁶Lo kitotoro jimitan abir inyi manyu akena tungani jimitan obir to kiruk nenge diho Yesu. ²⁷Aji ha dong ongon pufa? Lingohini. Tani kikoi? To na lorica cik? Oru ara to kikoi lo kiruk. ²⁸tonyio longon jija jimitan itibirahini tungani to kiruk ida ara to rica lo cik. ²⁹Ara Lobanga Lobanga lo Judeahin keken? Ida inyi ara Lobanga lo misiok manyu? Ibo ara inyi Lobanga lo misiok manyu. ³⁰Iya na lorahare Lobanga Lobito hilong na cia litibirahi kuna liliraru to kiruk manyu kuna lida iliraru tona kiruk bito. ³¹31 Kitifuhe hati ohoi cik tone kiruk? Ida ara jii tur ati kiting ohoi cik kai to kiruk.

4

¹Ngohijo ha dong aja to fafai niyang Abraham, tone tenya? ²Ngara ba dede itibiri Abraham to tic, ngongon afa inyi ko pufa ati ida ara to ketemoni lo Lobanga. ³Ojo kigerit aja? “Iruk Abraham tenya lo Lobanga oto ikenihini inyi biran”. ⁴Jijia kalitii tungani ida ikeni kidumit nenge ara tohi na licori ati ara mucara. ⁵Oto hati, diho tungani na lida itii ati igeno Lobanga na litibira kapalak, ikeni kiruk nenge ara nyujon ⁶Oteny David na tenya bito kalititima inyi to gum na lico Lobanga biran ida ara to tic ojo, ⁷“Ongoni ko gum kuna lo launi rohojitakuneicieng. Kuna limuhi kupalipali kuneicieng” ⁸Ongon ko gum tungani na lida Lobanga ikenihi Kipal kwe nenge”. ⁹Ara ene gum lo cio kuna liliraru keken kode lo cio kuna lida iliraru manyu? Kijo adi ohoi kijo, ikenihini kiruk lo Abraham ara biran. ¹⁰Ikenihini tani kikoi? Ara afa langun liliraru inyi kode orihe ida iliraru? Ikenihini afa orihe inyi ida iliraru! ¹¹Oto orumu kitotorita lo kiliraru lo kitigolo biran na lorumu inyi to kiruk orihe ida iliraru. Tona ara inyi money lo cio pili kuna liruk kileng lida iliraru ojir biran icori icieng. ¹²Ara manyu inyi money lo cio kuna lilirarukuna lo lotita to kiruk iya afa lolotitare Abraham orihe ida iliraru. Itifuta mute ciharu to kiruk ¹³Ida afa ara to cik icwarararihin Abraham ko lotataha kunenge ciharu lo lunyo lo kof ati ara afa to biran na lolotu to kiruk. ¹⁴Tonyio ngara kuna lowar to cik kalunyok oto kiruk oru faida nenge oru manyu fotiri lo ciharu. ¹⁵Tonyio iyauno cik kilongo. Manyu faji na loru cik oru manyu kupal tija. ¹⁶Tona olotu ciharu to kiruk ojir ara to kisa ojir otumohino to lotataha kulo Abraham fad ida ara to kulo cik keken ati to kulo kiruk lo Abraham tonyio ara inyi fafai niyang fad. ¹⁷Iya na ligerorihin ojo, “Lafik nan isi ara money lo kofi kofi fad”. Ara inyi money niyang to ketemoni lo Lobanga na liruk inyi- Lobanga na licwara warun diho kaweyak na liyaunita sangite kuna iruji iyo ngonun. ¹⁸Iruk afa Abraham manyu ofik kigeno nenge diho tohi na ngida otumiti kigeno, tona olotu inyi ara monye lo kofi kofi fad iya na lotenyarihin diho inyi ojo, “ori mute lotataha kunino jiha”. ¹⁹Na lida ko kiruk nenge ohuliete itikaj inyi ko deya jimitan loru golun to ken nenge tonyio logoru karihin kunenge mia Lobito manyu lorubuk mudong lo ngorwani nenge Sarah. ²⁰Ida afa kiruk nenge otutuk to ciharu lo Lobanga ati itigoli inyi to kiruk nenge iyauno deyo diho Lobanga, ²¹to yenun otoc jimitan otum Lobanga kitiyo tohi na locik inyi. ²²Inyi lico ikenahini diho inyi ara biran. ²³Ene tenya lojimi, “ikenahini diho inyi” ida igerohini to inyi ake ²⁴ati diho ohoi manyu kuna lohikenahi Lobanga biran,- to ohoi kuna liruk diho inyi na litibuhu Yesu to kiji lo kaweyak. ²⁵Iciori afa inyi owe to kupalipali kuniyang manyu ibuhu to kitinyujo ohoi.

⁵ ¹Iya na dong lohitebirahini ohoi to kiruk, lohingon ohoiko yomo ko Lobanga to ken lo Yesu Kristo. ²Tonyio lico kingajahini ohoi kikoi lo rumuno kisa na lo lowoita to kiruk manyu kitongore to kwama ko kigeno lo ngara deyo lo Lobanga. ³Ida ara jii keken ati kingon manyu ko kwama to kidak na lohirusu tonyio iyauno kidak diha, ⁴oto diha iyauno koditi na ijir kicio koditi na ijir kingon ko kigeno ⁵manyu ida kigeno kicio ohoi mejun lo taulo tonyio lijuhohi Lobanga kimaruno nenge taulo kuniyang to Okorif na Inyu na lohicio inyi ohoi. ⁶Tode to faritin kuna lorihe ohoi kigoroho, owe Kristo to ohoi ⁷Ogol diho tungani to weyaru to tungani na ibir, ati lofe to lobo otum ha tungani kipotoro warun nenge to kaletoni ⁸Ati itotor Lobanga kimaruno nenge diho ohoi tone tic bito jimitan, orihe ohoi kira kapalak, owe Kristo to ohoi. ⁹Oto, iya na lohitebirarihin ohoi to okoto nenge, ajan ca bolojun lo lwahuno niyang iyo kilongo lo Lobanga tonyi! ¹⁰Tonyio

kolohira afa ohoi merok kulo Lobanga oto hati inyi kitiyomohi ohoi ko inyi towel lo kito nenge oto ca ori aja lwahuno niyang to warun nenge!!¹¹Ida hati ara jii keken, ati kingon manyu ko kwama diho Lobanga to Lahitok niyang Yesu Kristo na lara inyi lohitiyomohi ohoi ko moneyWei to Adam- warun to Yesu Kristo.¹²Dong iya na lolotunore kpal kof to tungani lobito, manyu olotunore wei to kpal, tona kikoi bito manyu olotunore wei diho cio fad tonyio lipal cio pili,¹³many orihe ida icori cik orumu kpal longon kof. Ati ida otumiti kituba kpal koloru cik.¹⁴Oto hati, olanyu afa wei kof many to Adam many diho Moses kileng diho kulafa lida ipal to gila lo cik iya lafa logilare Adam na afa kitotorita lo na lolotuno to kifwongi.¹⁵Ati ida kicwara lo kisa na licio Lobanga ori ko kpal lo Adam, naha kolowei cio kuna iborengi to kpal lo tungani lobito. Ori ca kicwara lo Lobanga aja na licio inyi to kisa nenge tona tungani bito; Yesu Kristo na lotum to cio kuna iborengi!¹⁶Cie manyu ida kisa lo Lobanga ori ko kpal lo na tungani bito. Ijifu ngoto lo tenya kpal lobito, ati olotu kicwara to omot lo kpalipali beciek iyauno kitibira.¹⁷Kalara to kpal lo loboito tungani olanyu wei kof tona tungani bito, inyi jimitan ogal ca lo cio kuna lorumu kisa lo Lobanga na loraban ko kicwara lo biran na liyauno warun na lolotu to tungani lobito inyi Yesu Kristo.¹⁸Iya na liyaunore kpal lo lobito tungani ngoto lo tenya diho cio fad, jihaha manyu tic lo biran lo tungani lobito liyauno biran ko warun diho cio pili.¹⁹Dong iya na to kingis lo lobito tungani ofwonu cio fad ara kapalak, jiha manyu to ningo lo lobito tungani ofwonu manyu cio becek ara kabirak.²⁰Iciori afa cik ojir kpal osodoro. Ati faji na losodoro kpal, osodoro manyu hati kisa lo Lobanga bebee²¹ojir dong iya na liyaunore kpal wei, ojir manyu kisa olanyu to biran lo kiyauno warun na losio tur to Yesu Kristo.

6

¹Kijo dong aja? Ojir kisodoro kpal osodorore manyu kisa? ²Ida lohiwei ohoi iyo kpal aja manyu kisodoro warun iyo kpal ari? ³Kode ida ite iyen jimitan ohoi fad kuna lohibatisi diho Kristo kibatisi diho wei ko inyi?⁴4 Inyi jimitan lohinuhahini ohoi ko inyi iyo kibatisa to wei nenge, ojir iya lafa litibuhunorihin Kristo to kiji lo kaweyak to deyo lo money, ojir manyu ohoi kiwari warun ngejuk. 5 Kolohimora ohoi ko inyi jii iyo wei nenge kito manyu cia kimora ko inyi iyo kibuhuno nenge. ⁶Tonyio kiyen ohoi jimitan ogurohini afa kenite kunyang ongoro ko inyi iyo kuruce ojir itiriori ken lo kpal ojir ohoi ida kirihe kira opihin kolo kpal. ⁷Tonyio, tungani na lowei lolahari iyo kpal.⁸8 Jija kolohiwei ohoi ara Lobito ko Kristo kiruk ohoi jimitan kiwari manyu mute ohoi ko inyi. ⁹9 Tonyio kiyen ohoi jimitan, iya na afa litibuhunorihin Kristo to kiji lo kaweyak ida ca inyi otum wei ari, lida dong wei ongon ko golun lobo ken nenge.¹⁰Alotu nan arumu jimitan inyi na cik bito lorumu ojir iyauno warun, liyauno wei. ¹¹11Tonyio orumu kpal faji lowoitare to cik ko kiyauno diho nan wei.¹²Oto hati ojir cik onyu manyu. ¹³13Lolotu hati tohi na ijir inyu iyauno wei diho nan? Ida ara jii. Ati lo kitibotuno kpal ara kpal olotu kpal otomonu wei diho nan to cik na ijir inyi jimitan cik na lara tohi na ijir inyi litibotu kpal otoc. ¹⁴14Kiyen jimitan ara cik tohi lo okorif ati ara nan tungani lo ken na lohitilotori ara opi lo kpal.¹⁵15Ida nana yen tohi na latiyo nan. Tonyio ida nan atiyo tohi na lawak nan kitiyo ati tohi na laberu nan inyi atiyo nan. ¹⁶16Dong kalatiyo nan tohi na laberu nan, ayen lofe jimitan ojir cik.¹⁷17Inyi jimitan ida ara nan latiyo sangite kuna laberu nan ara kpal na longon katwa nei litiyo ¹⁸18Ayen nan jimitan oru lobo tohi ijir to katwa lo kpal na longon ken nei. Tonyio angon nan ko wahunlo kitiyo tohi na ijir ati ida nan atweru kitiyo.¹⁹19Tonyio ida nan atiyo tohi na ijir na lawak nan kitiyo, tohi na irohohi na laberu nan inyi atiyo nan. ²⁰20Dong kalatiyo nan tohi na lida nan awak inyi jimitan ida ara nan latiyo ara kpal na lomanya katwa nei litiyo kuna ticitici irohori laberu nan. ²¹21Dong arumu nan ene cik ongon tic. Kalawak nan kitiyo na ijir, ongon rohojun inyia ko nan.²²22Tonyio to katwa lo tau nei ageria nan cik lo Lobanga ²³23ati adeya nan lobo cik ake kitiyo to ken nei na litiremo cik to tau nei kico nan ara mabus lo kpal na longon kitiyo to ken nei.

7

¹kwama tongon diho Lobanga to kito nenge Yesu Kristo Lahitok niyang! Dong nan to katwa lo tau nei ara nan opi lo cik lo Lobanga, ati to koditi lo kpal ara opi lo cik lo kal.²2Tonyio iyo Kristo Yesu lohilak cik lo okorif ko warun nan iyo cik lo kpal ko wei. ³3Tonyio tohi na lida cik itweru kitiyo to lanyuno lo ken lo kpal, litii Lobanga to culuno kito nenge iyo ken na lori na lori ko kulo cio kapalk ojir ara lajulot lo kikumaru kpal. Inyi na lifufuse kpal to kenite kulo cio kapalak.⁴4Ojir tenyi teniy kuna ibiri kulo cik itifuti diho ohoi kuna lida kimanya to koditi lo kpal ati to koditi lo Okorif. ⁵5Tona cio kuna lomanya to koditi lo tungani ofihi kibuha neicieng iyo tohi na lowak koditi lotungani , ati cio kuna lomanya to koditi lokorif ofik kibuha neicieng iyo tohi na lowak okorif.⁶6Ara kibuha lo tungani kapalani wei ati kibuha na lolanyu okorif ara warun ko kisiliban.⁷7Ijoria kibuha to kpal ko Lobanga. Ida inyi iruk cik lo Lobanga olanyu inyi. ⁸8Cio kuna kuna lolanyu koditi lo kpal icieng ida itweruni kitikwama Lobanga⁹9Ojo to ite, ida ara koditi lo kpal lohilanyu ite ati Okorif kalara Okorif lo Lobanga lohilanyu ite dede. Manyu kolporu tungani lobo ko Okorif lo Kristo, ida inyi ara lo Kristo. ¹⁰10ati kolongon Kristo katwa ningi, lowei kenite kuningi iyo kpal ati owari Okorifi kuningi to biran.¹¹11Manyu kolongon Okorif lo katibuhunonilo Yesu to kiji lo kaweyak katwa ningi oto ca inyi na litibuhu Kristo lo kiji lo kaweyak icio warun diho kenite kuningi iweiha to Okorif nenge na lomanya katwa ningi. ¹²12Inyi licio recera, kingon ko mongiyio, ati ida ara lo warun lo koditi lo kpal.¹³13Tonyio kalimanya isi to koditi lo kpalira isi kaweyani ati kalifade isi ticitici kulo ken to gohin to Okorif iwar isi. ¹⁴14Tonyio cio kuna lorihita Okorif lo Lobanga icieng, ara icieng tee kulo Lobanga.¹⁵15Tonyio ida afa kiciori ite Okorif na lohifik ite ira opihin kulo bangun ati irumu ite Okorif lo rahun tee kulo Lobanga tona okorif kicira ohoi kijo “Abba Apa/ monyelei”. ¹⁶16Imor Okorif lo Lobanga kisaden ko okorif kunyang jimitan kira ohoi tee kulo Lobanga.¹⁷17Dong kolohira ohoi tee inyi jimitan ohoi kalunyok, kalunyok ara Lobito ko Kristo kulo kolo Lobanga, kolohingar dede ohoi ko Kristo kidak nenge ojir manyu mute kingar deyo nenge. ¹⁸18Adeu nan jimitan ene kidak niyang jija ida ocam to kitiririo ko deyo na

mute litibotuni to kenite kuniyang.¹⁹Itila cifo lo Lobanga. Kitibotuno lo tee kulo Lobanga to kigeria nahitok.²⁰Tonyio orumu afa cifo kitigema na lida ara to wahun nenge ati to wahun lo katigemani nenge lo kigeno²¹jimitan ojir cifo to ken olahari to tohi na lipalaru inyi ojir iyauni inyi iyo laharu lo deyo lo tee kulo Lobanga.²²Kiyen ohoi jimitan cifo fad ongon kiboria na lori ko kiboria lo otomone ko jija.²³Ida ara jii keken, ohoi manyu kuna lohira ngak ketemok kulo okorif, kiboria to taulo kolohingon kitila kibelo niyang ara tee kulo Lahitok lahuno lo kenite kuniyang.²⁴Tonyio tone kigeno kilwahuni ohoi. Ati kigeno na loboto ken ida ara kigeno. Ngai ligenitita tohi na lotek inyi? ²⁵Ati kolohigeno tohi na lorihe ida kitek, kitila to kidonyo lo taulo.

8

¹jija loru lobo ngoto lo tenya to cio kuna longoni iyo Kristo Yesu ²Tonyio iyo Kristo Yesu lohilak cik lo okorif ko warun nan iyo cik lo kpal ko wei.³Tonyio tohi na lida cik itweru kitiyo to lanyuno lo ken lo kpal, litii Lobanga to culuno kito nenge iyo ken na lori na lori ko kulo cio kapalk ojir ara lajulot lo kikumaru kpal. Inyi na lifufuse kpal to kenite kulo cio kapalak.⁴Ojir tenyi teniy kuna ibiri kulo cik itifuti diho ohoi kuna lida kimanya to koditi lo kpal ati to koditi lo Okorif.⁵Tona cio kuna lomanya to koditi lo tungani ofihi kibuha neicieng iyo tohi na lowak koditi lotungani , ati cio kuna lomanya to koditi lokorif ofik kibuha neicieng iyo tohi na lowak okorif.⁶Ara kibuha lo tungani kapalani wei ati kibuha na lolanyu okorif ara warun ko kisiliban.⁷ijoria kibuha to kpal ko Lobanga. Ida inyi iruk cik lo Lobanga olanyu inyi.⁸Cio kuna kuna lolanyu koditi lo kpal icieng ida itweruni kitikwama Lobanga.⁹Ojo to ite, ida ara koditi lo kpal lohilanyu ite ati Okorif kalara Okorif lo Lobanga lohilanyu ite dede. Manyu kolporu tungani lobo ko Okorif lo Kristo, ida inyi ara lo Kristo.¹⁰ati kolongon Kristo katwa ningi, lowei kenite kuningi iyo kpal ati owari Okorifi kuningi to biran.¹¹11 Manyu kolongon Okorif lo katibuhunonilo Yesu to kiji lo kaweyak katwa ningi oto ca inyi na litibuhu Kristo lo kiji lo kaweyak icio warun diho kenite kuningi iweiha to Okorif nenge na lomanya katwa ningi.¹²Inyi licio recera, kingon ko mongiyo, ati ida ara lo warun lo koditi lo kpal.¹³Tonyio kalimanya isi to koditi lo kpalira isi kaweyani ati kalifade isi ticitici kulo ken to gohin to Okorif iwar isi.¹⁴Inyi licio recera, kingon ko mongiyo, ati ida ara lo warun lo koditi lo kpal.¹⁵Tonyio kalimanya isi to koditi lo kpalira isi kaweyani ati kalifade isi ticitici kulo ken to gohin to Okorif iwar isi.¹⁶Imor Okorif lo Lobanga kisaden ko okorif kuniyang jimitan kira ohoi tee kulo Lobanga.¹⁷Dong kolohira ohoi tee inyi jimitan ohoi kalunyok, kalunyok ara Lobito ko Kristo kulo kolo Lobanga, kolohingar dede ohoi ko Kristo kidak nenge ojir manyu mute kingar deyo nenge.Deyo na mute lo lotuno.¹⁸Adeu nan jimitan ene kidak niyang jija ida ocam to kitiririo ko deyo na mute litibotuni to kenite kuniyang.¹⁹Itila cifo lo Lobanga. Kitibotuno lo tee kulo Lobanga to kigeria nahitok. 20 Tonyio orumu afa cifo kitigema na lida ara to wahun nenge ati to wahun lo katigemani nenge lo kigeno²⁰Tonyio orumu afa cifo kitigema na lida ara to wahun nenge ati to wahun lo katigemani nenge lo kigeno²¹jimitan ojir cifo to ken olahari to tohi na lipalaru inyi ojir iyauni inyi iyo laharu lo deyo lo tee kulo Lobanga.²²Kiyen ohoi jimitan cifo fad ongon kiboria na lori ko kiboria lo otomone ko jija.²³Ida ara jii keken, ohoi manyu kuna lohira ngak ketemok kulo okorif, kiboria to taulo kolohingon kitila kibelo niyang ara tee kulo Lahitok lahuno lo kenite kuniyang.²⁴Tonyio tone kigeno kilwahuni ohoi. Ati kigeno na loboto ken ida ara kigeno. Ngai ligenitita tohi na lotek inyi? ²⁵Ati kolohigeno tohi na lorihe ida kitek, kitila to kidonyo lo taulo.²⁶Tona kikoi bito kilwak Okorif ohoi iyo goro niyang. Ida manyu ohoi kiyen tohi na ngohilifa, ati ilelia okorif token to ohoi to kiboria na lida otenyuno²⁷manyu inyi na lotahita taulo kuniyang oyen kibuha lo okorif tonyio ilelia okorif to cio kulo Lobanga iya na lowahare monye.Kilany kalanyunok.²⁸Manyu kiyen ohoi jimitan iyo sangite fad itiyo Lobanga to jiran lo cio kuna limaru inyi, kuna lilolongi iya na lowahare inyi.²⁹Tonyio kuna loyen Lobanga ikukum manyu inyi itetemahi ko kito nenge ojir inyi ara okang lo recera kuna iborengi.³⁰Manyu kuna likukumahi inyi icieng manyu ilolongu inyi, kuna lilolongu inyi icieng manyu itibir inyi, manyu kuna litibir inyi icieng manyu itideyo inyi.³¹Kijo ha dong ca ohoi nyio iyo ene tenya? Kolongon Lobanga tohoi, ngai ngohitipeha ohoi? ³²Inyi na lida kingony ohoi kito nenge Lobito ati icio tohoi fad, aja cia inyi ida ara Lobito ko inyi kicio ohoi sangite fad.³³Ngai cia liyauno kidoro iyo cio kuna lonyumu Lobanga? Ara ha inyi Lobanga litibira.³⁴Ngai hati inyi na litifura? Yesu Kristo lafa lowei manyu lafa libuhu manyu ongon ngati lo iteten lo Lobanga na manyu lilelia to ohoi.³⁵Ngai mute lohikor ohoi ko kimaruno lo Kristo? Ara kidak,kode kitoyo, kode kitigema, kode kinga, kode kitongo longature, kode tohi na irohoi kode ngalem latubot? ³⁶Iya na ligerorihin ojo; “Tosi kideya ohoi wei faritin fad Kiri ohoi iya kera kuna liyaroti ngoto”.³⁷Ida, iyo kuno sangite fad kilany ohoi kalanyunok tonyi na lohimaru ohoi.³⁸Tonyio ayen nan jimitan ida wei kode warun, kode malaikahin kode lodonyok kode jija kode mute kode lobo golun.³⁹kode kaca kode kiluko kode lobotohi to cifo fad ngotum kikor nan to kimarunolo Lobanga na longon diho Kristo Yesu Lahitok niyang. Nyumo lo Lobanga na logal fad.

9

¹Atenya nan tenya lo dede iyo Kristo ida nan ataler tau nei manyu isaden jii ko Okorif na Inyu ²Angon nan ko mehino nahitokko kitoyo nahitok tau nei.³To wakun nei ake ake ngara nyafa kificori nan ida angon iyo Kristo to recera kunei cio kuna lara kulo kof nei ⁴Cio kulo Israel. Neicieng kibelo ara tee kulo lo Lobanga neicieng deyo lo Lobangako ciha lo Lobangako kitifotunocik, kiwora na longon kaji lo Lobanga ko cihicihi kuna licori fafacio kuneicieng.⁵kuneicieng fafacio manyu odetoloreunore lo Yesu diho icieng na lara Lobanga na lolanyu sangite fad na lomanyati karihin to kahirin. Amen.⁶Ida hati ene itotro jimitan otwo tenyalo Lobanga.Tonyio ida ara jimitan cio fad kuna loreu to Israel ara Israel.⁷Ida manyu ongon jimitan toreuno icieng to ken lo Abram ara icieng tee kulo Abram. Tonyio ojimi afa diho Abram ojo “Tee kulo Isak lara lotataha kunino”⁸Tinya manyu ida ara tee kuna lotomonuni to koditi lo cio lara tee kulo Lobanga ati ara tee kulo

ciharu icieng ikeni lo lotataha kulo Abram.⁹ Tonyio ocihi afa ojo”To faritin kuna lotumohino aitu ca nan arumu Sara lotomonu kito”¹⁰ Ida ara jii keken, Tee turot kulo Rebeka ara afa monye necieng Lobito , afai niyang Isak. ¹¹Kileng orihe ida lotomonuni kuna tee turot, kode orihe ida litii icieng lobo tohi irohohi kode ijjir lo kitotoro wahun lo Lobanga iyo nyumo cio; ¹²Ida ara to tic ati to inyi na lilolongo- orihohini Rebeka ojo, “itongo mute lahitok ara karwaani lo lasidi”, ¹³ori ce iya na ligerorihin ojo “Amaru nan Jakob aberu Isau”.¹⁴ Ojir dong kijo aja? Kijo ida Lobanga ongoto tenya ara na ibir kode ara na itumohino? Ida ara jii! ¹⁵Tonyio ojo afa inyi diho Moses ojo, “Abaya cia nan diho na lowak Nan kibaya Manyu amehi cia nan na lawak Nan mehino”. ¹⁶Ida ene owoita to wahun kode kirunga lo tungani ati to kibaya lo Lobanga.¹⁷ Tonyio ojo igeriti diho Farao, “ahiting nan isi lo ne tenya bito, ojir atotor golun nei ara diho isi manyu ojir arana nei itikwati to of fad”. ¹⁸Tona ibaya Lobanga iyo tungani na lowak inyi kibaya manyu itigol tau lo tungani na lowak inyi kitigolo.¹⁹ Ojo ca lobo to iji ngingi iyo nan ojo, “nyio hati kitirohoja Lobanga ohoi? Ngai lotum beruno wahun nenge? ²⁰Oto hati isi tungani ara tungani isi ngai na litifoto kutuk lo Lobanga? Otum tohi na loduhi itifi aduhoni ojo nyio iduk isi nan jii? ²¹Ida kaduhoni lo motiong oduhu iyo Lobito lokulufi moti na hitok na igol lofere nenge oduhu many lobo na litongo ara na itiyorihin tiktik?²² Adi ba ngonyumu Lobanga lo kitotoro kilongo nenge ko kitiyena golun nenge, odik to kidonyo lo tau lo tungani na lonyumu inyi ara kitotori lo kilongo nenge ingohi itila far lo kitotoro na kilongo nenge? ²³Adi ba ngitiyo inyi jii lo kitibotuno bara lo deyo nenge iyo cio kulo kibaya nenge kuna likukumahi inyi many berien lo kicwara deyo nenge. ²⁴kileng ohoi kuna lilolongu inyi, ida ara to kiji lo Judeahin keken manyu ko kulo misiok?²⁵ Iya na lotenyare iyo Hosea ojo, “Alolong cia nan icieng ajo cio kunei kuna lida ara cio kunei manyu alolong cia inyi ajo na lamaru nan na lida nan amaru”. ²⁶Manyu ojo, “itiihino cia iyo faji lafa lajo nan ida ite ara cio kunei llongi cia icieng ojimi tee kulo Lobanga na iwar”. ²⁷Icira manyu afa Isaia to ogoro na ikwat ojo, “kileng ngori wel lo cio kulo Israel iya singeti lo kutuk lo nam, Ara cia otonge lolwahuno ²⁸Tonyio ongotohi cia Lahitok tenya ene kof deudeu manyu imumudahi ²⁹Ori manyu iya na afa lotenyare Isaia tolobo ojo, ” Ngara afa ida Lahitok lo Jore Kitotongohi ohoi kude lotataha, Jii ohoi kiri ko Sodom kode jii kiri ko Gomora Beruno lo Israel Kiruhu layomit na Ijjir³⁰ Kijo ha dong aja? Jimitan Misiok kulafa lida otahita biran loromuni biran na lolotu to kiruk ³¹Ati Israel kulafa loric cik lo biran lida orumuni. ³²Aja? Tonyio ida icieng otahita to kiruk ati otahita icieng mejo tohi na loromuno to tic. Itangahino icieng iyo moru na litwoma cio ³³Iya na ligerihin ojo, “Tode afahino moru Zaion na licio cio oruruhitaKo moru na litiurorita icieng, Many na lofik kigeno diho inyi ida cia riri onyia.”

10

¹Recera, wahun lo tau nei ko kiliva nei iyo Lobanga inyi jimitan oir Israel orumu lwahuno. ²Tonyio atum kisaden to icieng jimitan obolo wahun necieng iyo Lobanga ati ida wahun necieng owoita iyo genyun. ³Tona lida icieng oyenaru biran na lolotu diho Lobanga, otahitati rumuno necieng , ida icieng icio kenite iyo biran lo Lobanga.⁴ Ara Kristo lohicungi lo cik ojir ongonore biran diho cio fad kuna liruk. ⁵Oteny Moses to biran na lolotu to cik ojo, “Tungani na litii kuna sangite owar cia to icieng.”⁶ Ati ojo biran na loltu to kiruk ojo, “Ngai cia lirwok kai(lo jimitan kiyauno Kristo kof) ⁷Kode “Ngai cia liculoro kof (lo jimitan kinyahuno Kristo to tula)⁸Ati ojo kigerit aja? Ojo, “ Onyiha tenya ko ite; ongon kutuhe kuningi ko tauro kuningi” Inyi jimitan tenya lo kiruk na lohitalo ohoi ⁹jimitan kalitulu isi to kutuk nino jimitan Yesu inyi Lahitok manyu iruk to tau nino ijo itibuhu Lobanga inyi to kiji lo kaweyak ito cia isi ilwahuno. ¹⁰Tonyio ara to tau nino iruk isi kitibiri manyu ara to kutuk nino itulu isi irumunore lwaharu.¹¹ Iya na lotenyare kigeriti ojo, “Tungani na lofik kigeno diho inyi iadcia iriri onyia.” ¹²Tonyio oru kora kiji lo Judeahino ko Misiok inyi Lahitok Lobito lara lahitok locio fad. Manyu icwara gum diho cio fad kuna lilongo karana nenge. ¹³Tonyio cio pili kuna lilongo karana lo Lahitok orumu lwaha.¹⁴ Aja hati ilolong icieng karana lo na lida icieng iruk? Manyu aja icieng otum kiruk na lida icieng oning? Manyu otum icieng ningo aja kalida tungani ititimahi icieng? ¹⁵manyu otum icieng kitima aja kalida oculari icienge? Iya na ligerorihin ojo, “ Itide dwarujon lo kejuha kulo cio kuna liyauno layomit na ijjir!¹⁶Ati ida cio kulo Israel fad iruk layomit na ijjir. Tonyio ojo afa Isaia,”Lahitok ngai liruk tenya niyang? ¹⁷Iya na longonore , olotu kiruk to ningo Lo 10 tenya, manyu oningoti tenya lo Kristo”. ¹⁸Ati atifia na ajo, “Ida afa icieng oning? Loningiti fad. lofwo ongorohin kuneicieng kof fad. Tenyi tenyi kuneicieng many lohicungi lo kof. ¹⁹Ari atifi ajo,”Ida afa Israel iniang? Ketemoni oteny afa Moses ojo, “Ahitinef cia nan ite okaine to Cio kuna lida kileng ara kof. Ahitilongo cia nan ite to kof na loru ko kuniang”.²⁰ Oteny many u Isaia to golun lo tau ojo, “Lohirumu cio kuna lida Kitahita nan Atotoru nan ken nei dihokuna Lida kileng kitifia nan” ²¹Ati diho Israel ojo, “To far fad atada nan kana diho cio kasilak ko kapehak.Otonge Kulo Israel.

11

¹Atifia dong nan ajo, “Loberu Lobanga cio kunenge? Oru tur! Ara nan Israelani to ken nei, lotata lo Abram to imanit lo Benjami. ²Ida Lobanga loberu cio kunenge kulafa liter inyi yenun. Ida ite iyen tohi na loteny igeriti diho Eliia ko tenya na loteny inyi diho Lobanga to Israel ojo; ³Lahitok lifadari kamocak kunino fad manyu loborari cialito kunino latong nan Lobito keken. Manyu otemati manyu kifadaru nan? Inyi ahahi ojo aja? Ida ojo, “Aricahi na cio kunei alif meitare kuna lida ogungiho king diho Baal ⁵Ori manyu jii to kuno faritin, ongon otonge kuna lonyumu kisa⁶Manyu kalara to kisa inyi jimitan ida orihe ara to tic, ngara to tic ngida dong kisa orihe ara kisa. ⁷Nyio hati? Tohi na lotak Israel to golun ida orumu ati orumu cio kuna lonyumuni. Kulakude itigoli, ⁸Iya na ligerorihin ojo, “ I cio Lobanga icieng tau lo tuho Konyeha kunalida odeya Kiyoha kuna lida oningo Many kuno faritin.⁹ Ojo many af David; “icwara meja neicieng tara kilohit Ko owic Moru na litwoma ko ilen diho icieng ¹⁰Icwara konyeha kuneicieng irwohi Ida itweruni deya, Manyu icwara korwonga kuneicieng Okudoho.” Tantanihin Kulo Kitinufa¹¹Atifi ari; itangahino re Israel ouroro turn na lida itweruni

wojuno? Oru tur Ati ara to kipal neicieng, lolotu lwaharu diho Misiok lo kitimejo taulo kuneicieng(Israel).¹² Ati kaliyauno kipal neicieng bara iyo kof fad ko rijoro neicieng kaliyauno bara diho Misiok adi cia ituno neicieng iyauno cia bara na lori aja!¹³ Atenya nan diho ite misiok iya na larahare nan jayo diho misiok atiyo nan ene tic nei to kigingi¹⁴ awak kitimejotaulo kulo cio kuneikuya ngibelo haba kude ofwonu orumu lwaharu.¹⁵ Tonyio kaliyauno beruno neicieng yomo lo kof, iyauno dong cia kinyiahuno neicieng nyio ida warun diho kaweyak? ¹⁶kolonyu kofwo kude kuting kuna litwanyi ara kuna licori mugati kaji lo Lobanga inyi jimitan onyuijuna kuna kofwo fad. Kalonyuji kerda kulo ciani inyi jimitan onyuijuna tanitanihin fad.¹⁷ Kalongutori tanitanihin kude otohato kidumu ite kuna liratanihin kulo ciani lobo ake kitinufahini fjihit kulo tanitanihin kuna longutori ojir irumu daha to ken lo ciani na ijiir, ¹⁸ketidara bo diho kunu tanitanihin longutori. Kalitidara ite itoyen jimitan ida ara ite lifita kerda kerdalohifita ite.¹⁹ Ijo cia isi lobo, "ongutori afa kunu tanitanihin ojir kitinu fahinorehin nan." ²⁰kiruk na. Ati toyen jimitan ongutori afa icieng to beruno kiruk, isi kitifahini to kiruk. Kitidara bo ati tobang. ²¹Tonyio kalida afa Lobanga ingohi tanitani kuna lara kulo na ciani, kefik ijo kingohi cia isi. ²²Ojir ibahu jiran ko kigerelo Lobanga. Kigere nenge iyo cio kuna logere to kikoi nenge ati jiran nenge diho ite kalisodoro ite kitongo iyo jiran nenge. Kalida ara jii kingutori many cia ite²³ kalida icieng osodoro ko oberwe otto hati ibeloti; otumiti icieng kitinufahino tonyio otum Lobanga kinyiahuno icieng ari itinufahi faji neicieng. ²⁴Toyen jimitan kolohingutuni afa isi ito ciani lo mwang oto hati kitinufahini iyo ciani na litibuli, otanga hati kinyiahahino tanitanihin kulon ciani na litibuli faji neicieng. Olwahuno Mute Israel Fad²⁵ Ida nan awak ite ilunya ene ilitit recera ojir ite ida itidara: itigoli taulo kulo Israel to lobo sidi ojir re otumohino wel lo misiok kuna lowahiti.²⁶ Oto hati olwahuni cio Israel fad iya na ligerore ojo, "olotu mute kalwahani to Zaion; Odume mute inyi lunya lo Lobanga to kof lo Jakob ²⁷Manyu ara ene ciharu nei ko icieng Kaladume mute nan Kipalipali kuneicieng. ²⁸To ngati lo tenya lo layomit na ijiir ara icieng merok to ite, ati to ngati lo nyumo, ara icieng kuna limaru Lobanga to fafaico kuneicieng ²⁹tonyio kicorita kulo Lobanga ko kiolongo nenge ida ibelo. ³⁰Iya na lifwonunore ite cio kulafa liberu ningo Lobanga irumu kibaya to beruno neicieng ningo Lobanga ³¹jija lofwonu manyu icieng oberu ningo Lobanga lojimitan ojir manyu icieng orumu kibaya to kibaya lo icieng fad. Imajit Lobanga Lobanga diho ite. ³²Tonyio lotorahi Lobanga cio fad iyo beruno ningo inyi ojir aciorihinore kibaya diho ³³Bara lo Lobanga ko genyun ko yenun nenge iluko bebe Ogol kiniang ngoto lo tenya lo Lobanga ko kitohin kunenge Ida otahuno ³⁴Ngai loyen kiiyon lo Lobanga? Kode ngai kasingani nenge? ³⁵Ngai lokurohi iyo Lobanga ojo Ojir Lobanga inyahahi? ³⁶Tonyio iyo inyi ko ara iyo inyiKo diho inyi, ofwonu sangite fad Icwara deyo tongon diho inyi tur Amen." Warun ngejuk iyo Kristo

12

¹Tona recera alelia nan diho ite to kibaya lo Lobanga, icwarata kenite kuningi iya lajulot na iwar na lidyerahini diho Lobanga, na inyu na litikwama Lobanga- ara ene tic lo okorifi kuningi kulo kiwora Lobanga. ²Kerihe imanya to koditi lone kof ati ibeloti to kitingejuho kiiyo ningi. Tona ito cia ite imang manyu iruk wahun lo Lobanga, wahun nenge na ijiir, idwaru manyu onyu. ³Tonyio to kisa na lohicori nan ahirihoi ite fad ajo. Keiyo to kitiboloro lo ken nino ogal ati iyo itutumohi ko kiruk na lohicio Lobanga isi. ⁴Iya na longonore ken lobito fajihit kuna iborengi, manyu kuno fajihit ogegela ticitici kuneicieng ⁵manyu iyo Kristo kiborengi ati kira ken lobito na lojiir tungani to lobito odeya ken lo kaletoni mejo nenge. ⁶Kingoni ko kicorita gele gele iya na licwarare kisa lo Lobanga, kalara kicwara lo tungani kimoce ingohi inyi itiyore itutumohi ko kiruk nenge. ⁷Kalara kirwaa ingohi irwaa kalara kitiyena ingohi itiyena. ⁸Kalara kitirobia lo taulo ingohi itirobia; Kalara kicwara lo lwaha iyo cio kuna lowak ingohi icio to kimorot, kalara bolohino kaletok ingohi itii to kirunga, kalara kitotoro kibaya ingohi itii to kwerun lo tau. ⁹Ingohi kimaruno tara kimaruna lo dede. Toberu tohi na irohohi toric tohi na ijiir. ¹⁰itoric kenite to kimaruno lo recera. Torima kunakude ilany ken nino. ¹¹kekaruha itiyoti to kirunga lo tauloirwaare Lobanga. ¹²Itikwamati iyo kigeno, idonyoto taulo iyo kidak, ilifati Lobanga to taulo kuningi fad. ¹³Itingarati sangite kuningi ko cio kulo Lobanga kuna likidahi, itifik taulo rica welo. ¹⁴Igatahiti cio kuna lohigena ite, igatati ke ficio. ¹⁵Itokwamati ko kuna lokwama, itoyoti ko kuna litoyo ¹⁶Itongoti to ningoro kiji ningi. Ketidara ati iruhu kilihita ko cio fad. Ke ting ken ijo ageny inyi. ¹⁷Kedum rohojun to rohojun. Toric kitiyo ticitici kuna ijiiri to ketemoni lo cio fad. ¹⁸kalitum kitiyo iya na litwerunore isi itongo to kisiliban ko cio fad. ¹⁹Keleno morot kunei ati ingohi agwala iyo kilongo lo Lobanga. Tonyio iero ojo, "Ara ilen nei, adum cia nan Lobanga lojo ²⁰To kuna fad, igero ojo, "kolodaha kinga meroni nino icwara inyi daha Kaloura icwara tohi Na ngomat. Kalitii isi jii ingon isi kifuro Katalange na iyarat kwe nenge. ²¹Kecio rohojun kilanyu ite ati itilanyu rohojun to jiran.

13 ¹To tungani tolobito-tolobito ojir oningo kalanyunok kuna longon iyo obolare, tonyio oru lobo obolare lida ara Lobanga lofik. Kuna kabolok jija lohilanyu ite ara Lobanga lofik. ²Tokuna, tungani na litjoria kalanyunok ongon inyi kitjoria tohi na lofik Lobanga, manyu cio kuna litiyo jii iyauno ngoto lo tenya kenite kuneicieng. ³Tonyio ida kalanyunok itibanga cio kuna litiyo ticitici kuna ijiiri, ati to cio kuna litoyo kuna irohori. Iwak isi kitongo oru bangun diho kalanyunoni? Itiyo tohi na lokwama inyi. ⁴Tonyio ara inyi karwaani lo Lobanga na litiyo to jiran nino. Ati kalitiyo isi ticitici kuna irohori, tobang tonyio ida inyi otehitangalemlatubot arus. Ara inyi karwaani lo Lobanga, ifahiti lo kilongo nenge na litigena cio karohojak. ⁵Tona ocam to ite ningo kalanyunok ida ara to bangun kilongo lo Lobanga keken ati ijiir manyu itong ara na lowangi taulo. ⁶Inyi na tenya na lico manyu ite isofu mocoro tonyio itongo kalanyunok ara karwaak kulo Lobanga kuna lico warun neicieng fad kitibala ite. ⁷Icwarata icieng tolobito tohi na lowakicieng diho isi kalara mocoro, losofohi kalara murucan icorihhi kalara bangun ara kalara rima ara. ⁸Kecio mongiyo ongon kiji ningi ati itottehitati mongiyo lo kmaruno kenite kuningi ake ake, tonyio tungani na limaru kaletoni litifut cik. ⁹Cihicichi kuna lojo,

keicuk ngorwani lo tungani, kefade, kekoko, kedam ko cihicihi kunakude fad kuna longoni, otubuno icieng fad iyo ene cik bito lojo;Imaru loriehat nino iya na limarunore isi ken nino.”¹⁰Tungani na limaru kaletoni ida otum kitiyo na irohohi iyo loriehat nenge. Tona ara kimaruno kitifuta lo cik.¹¹M anyu itiyoti jii ati iyen kuna faritin lingonore ite. Lolotu tik na lojir ite ikwenyunore to jio tonyio lonyihu lwahuno niyang jija ilany kulafa faritin lohirusore.¹²Loru karwe, lolelek kof owang. Tona ngangohiti ticitici kulo mutohun manyu ngaciefoto kiremita kulo wangun.¹³Ngatiwar warun na locam to wangun ida ara kisongiti kude kuna irohori, ruma, ticitici kulo kwerun lo konyeha, ngolofa ko okaine.¹⁴Iya na ibrata kabu Yesu Kristo, manyu ke iyo to kitimangu kenite to wahun lo warun lo koditi lo kupal.

14

¹Ifotutu tungani na ligoro kiruk nengeida manyu igoto tenya to tenyi tenyi kuna lida inyi iniang otoc ketipeha inyi.²Icio kiruk lo lobo tungani inyi daha dahi dahi fad ati lobo tungani na ligoro kiruk nenge odaha jationg kuna inyoriha keken.³keco ene tungani lodaha dahidahi fad iikaj ene lodaha jationg kuna inyoriha keken, inyi manyu na lodaha jationg kuna inyoriha keco ongot tenya diho ene lodaha sangite fad tonyio lifotu Lobanga inyi.⁴Isi ngai lingoto tenya kwe lo karwaani lo lobo tungani? Diho Lahitok nenge ouroro cia inyi kode owoita co inyi tonyio itweru Lahitok kitiwoita inyi.⁵Odumu tungani lobo itinyu far lobito, lobo odeya faritin fad ara kuna iriworoho. Ojir icieng fad iruhiti othi na libaha icieng.⁶Tungani na lodeya lobito far ara na inyu itii jii to rima Lobanga. Tungani na lodaha tiang odaha to Lobanga tonyio icio inyi kwama diho Lobanga. Tungani manyu na loberu tiang itii jii to rima Lobanga manyu icio Lobanga kwama.⁷Oru lobo to kiji niyang lowar diho ken nenge, oru manyu lobo lowei diho ken nenge.⁸Kolohiwari ohoi kiwari iyo Lobanga kode kiweiha iyo Lobanga. Tona kode kiwari kode kiweiha kira ohoi kulo Lobanga.⁹Tona tenya bito owei Kristo ibuhu ojir inyi ara Lahitok lo kaweyak ko kawarak fad.¹⁰Isi bo dong nyio ingoto isi tenya kwe lo rece nino? Kode nyio itikaja isi recenino? Tonyi kiwoita mute ohoi fad ketemoni lo seger lo ngoto lo tenya lo Kristo.¹¹Tonyio igero ojo, “Ojo Lobanga, Iya na lawarare nanOgung cia kunga fad ketemoni nei Otulu mute ngadiefu fad diho Lobanga.”¹²Tona kititim mute ohoi tolobito tolobito tenyi tenyi kulo kenite kuniyang fad diho Lobanga.¹³Iya na, ngaticungoto ngoto lo tenya kenite kuniyang ake ake. Ilany, kefik kigingi kode kitihita ketemoni kode kikoi lo rece nio.¹⁴Iya tungani na longon iyo Lahitok Yesu, aniang nan otoc jimitan oru lobo daha lodwa to ken nenge. Ati kolodeya tungani lobo tohi ojo odwa, oto na tohi ko dwarun iyo inyi.¹⁵Kalitikaca isi tau lo rec nino to tohi na lidaha isi, ida dong isi itiyoti to kimaruno.¹⁶To daha nino ketiri rece nino na lowei Kristo tonyi. Kecio tohi na lidumu isi ijo ojir otenyarihin ara tohi na irohohi.¹⁷Tonyio ida okabwe lo Lobanga ara daha ko mata ati ara lo biran, kisiliban ko kwama iyo Okorif na Inyu¹⁸tonyio tungani na lirwaa Kristo tone kikoi itikwama Lobanga mnyu itikwama cio kuna kude.¹⁹Tona ngatitem to golun tahita kikohin kuna lohियारु ohoi iyo kitongo to kisiliban ko kitiyena kenite kuniyang fad.²⁰Kepale tic lo Lobanga to daha jia. Onyuji dahi dahi fad ati ida otumohino diho tungani lo daha tohi na licio kaletoni ouroro.²¹Omayak ngerihino daha tiang kode mata vino kode kitiyo lobo tohi na ngico rece nino ouroro.²²Oto hati tohi na liyen isi to kuno sangite ingohi totong kiji nino ko Lobanga. Ongon ko gum tungani na lida ongotohi tenyakwe nenge ake ake to tohi na lokwama inyi.²³Ati tungani na likuya lotoraru ake tonyio kalonyia tohi na likuya inyi tonyio lida inyi orihe itiyoti to kiruk manyu sangite fad kuna lida ofwonu iyo kiruk ara kupal. Iiyo to cio kaletok ida ara tosi ake ake

15

¹Ohoi kuna igoli ojir kiric kuna igoroho ida kitahita kitikwama kenite kuniyang.²Ojir tungani tolobito tolobito itikwama loriehat nenge ara lo jiran, kitigolo ko kitigoloruno inyi.³Tonyio kileng Kristo ida afa itikwama ken nenge, ati iya na ligerore ojo, “moro lo kuna lohimoro isi lodohi ken nei”.⁴Tonyio sangite pili kulafa ligeri berien, igeri lo kitiyena ohoi, ojir to kidonyo lo taulo ko kitigolo lo igeriti ojir ohoi kingon ko kigeno.⁵Ingohi Lobanga na licwara kidonyo lo taulo ko kitigolo kicio ite tau lo kimoraru, kiji ningi ijifitare Kristo Yesu.⁶ojir to tau ko kutuk lobito icio deyo diho Lobanga ko Apa lo Lahitok niyang Yesu Kristo.⁷Ifotutu kenite kuningi iya na lifotunore Kristo ite iyaunore maja diho Lobanga.⁸Tonyio ahirihohi ite, lolotu Kristo ara karwaani lo Judeahin to ngati lo tenya lo dede lo Lobanga lo kitifuta ciharu lafa licio Lobanga diho lohitiwaha⁹ojir misiok itikwat Lobanga to kibaya nenge iya na ligerorihin ojo, “tona ahimaj mute nan isi to kiji lo misiok Awol mute nan woleco diho isi To karana nino”.¹⁰Ari igero manyu ojo, “itikwamati misiok ko cio kunenge”¹¹Ari manyu ojo, “itimaj lobanga ite misiok fad manyu itiwol woleco Kulo maja diho inyi ite cio pili”.¹²12 Manyu ari ojo Isaia, “Ifiru cia kerdeti lo Jesse kai inyi na lolotu lanyuno kofi kofi Ofik mute misiok kigeno diho inyi”.¹³13 Ingohi Lobanga lo kigeno fad kitifut ite to kwama ko kisiliban iya na lifihare ite kiruk ningi ken nenge ojir ite itihita ko kigeno to golun lo Okorif na Inyu.¹⁴14 Nan token ayen nan recera jimitan ifut ite to kenite kuningi ko jiran, ingoni ko genyun na manyi ilefereha lo kitiyena kenite kuningi ake.¹⁵Ager nan diho ite tarany to tenyi tenyi kude iya lokitiuno ite ari to kisa na lohicio Lobanga nan¹⁶lorahun karwaani lo Kristo Yesu kiji lo misiok ko tic lo dwarun lo kititima layomit na iijir lo Lobanga ojir misiok ofwonu ara kiciorita na locam diho Lobanga na litinyu Okorif na Inyu.¹⁷Tona arumu nan deyo diho Kristo Yesu to tic nei diho Lobanga.¹⁸Ida cia nan arutohi kititima lobo tenya ake ko tohi litii Kristo ara diho nan lo kiyauno Misiok kiruk Lobanga to tenya na lateny nan ko tic¹⁹to golun lo kitotorita ko tanguhin to golun lo Okorif na Inyu. Dong many to Jerusalem aloru kuna kofi kofi fad manyIlliri kium latifut nan kititima layomit lo Kristo.²⁰Ara wahun nei lo kititima layomit lo Kristo faji na lorihe ida cio oning, ojir ida aduhu kai lo guri kulo lobo tungani ake.²¹Ati iya na ligerorihin ojo, “kuna lorihe ida lorihoihini tonyio Odeuni cia Ko kunalorihe ida oningIniangiti cia.”²²Inyi ene tenya lohitihoihini nan, licio nan ida aluto diho ite. Kikukmahino lo Paul loro Roma²³Ati iya na loru dong lobo faji na ngatiyo nan to kuna kofi kofi,

manyu iya na lageriare nan karihin beciek lo deya ite,²⁴ Akukum nan kitiyo jii kalaloro Spein. Ageno nan waja ite kalaringaru manyu ojir ite ilwahare nan loro iya ijia langun latenu kitongo ko ite to kude faritin.²⁵ Ati to jija agon nan loro Jerusalem twaha karuhok kuna langoni ijia.²⁶ Tonyio lofwonu cio kulo Masedonia ko Akaya osof robia kulo lwaha cio kulo Lobanga kuna ikidahi to Jerusalem.²⁷ Okwama orumu icieng kitiyo jii, ara jii tonyio ongon manyu icieng ko mongiyo lo cio kulo Jerusalem tonyio kolongar Judeahin gum nan diho ite recera.²⁸ to karana lo Lahitok niyang Yesu Kristo ko kimaruno lo Okorif lo kimorihino²⁹ ko nan iyo kififida nei to kilifa Lobanga to na.^{30,31} Ilifati jimitan ojir kilwahuni nan diho cio kuna lida iruk to Judea manyu ojir kirwaa nei diho cio kulo Lobanga to Jerusalem iruhiti.³² Ojir to kiruk lo Lobanga nan alotu diho ite to kwama ojir nan ko ite ara lobito kikwama.³³ Ingohi Lobanga lo kisiliban kingon ko ite fad Amen.

16

¹Aculuahi nan kac kuningi kaneceniyang Poebe karwaani lo kanisa na longon Konakri ²Ifotutu inyi to karana lo Lahitok to kikoi na locam to cio kulo Lobanga ko kicwara inyi lwaha na lowak inyi diho ite tonyio lolwak iinyi cio beciek kileng nan.³ Itofonyohiti Priscila ko Akula katiyok ko nan ara lobito iyo Kristo Yesu. ⁴Licio afa icieng kenite kuneicieng lo lwahuno warun nei: ida manyu ara nan ake kanisahin kulo misok pili okwamati icieng. ⁵Itofonyohiti manyu kanisa na lotubitita kalecieng. Itofonyihiti morte nein a lamaru nan Epenetus na orumu lara karuhoni ketemoni to kof lo Asia.⁶ Itofonyohiti Meri na litiyo bebeto ite. ⁷Itofonyohiti Andonicius ko Junias kajeba kunei kulafa lo hingonko nan mabus. Ara icieng cio kuna loyeniti bebe kiji lo jayona manyu icieng afa litem ngonun iyo Kristo arihe nan. ⁸Itofonyohiti Ampiliatus na lamaru nan iyo Kristo. ⁹Itofonyohiti Urbanus atiyoni kaletoni niyang iyo Kristo ko morte nein a lamaru Stacis. ¹⁰Itofonyohiti Apelles tungani na ligenoro iyo Kristo. Itofonyohiti cio kulo kaji lo Aristobulus. ¹¹Itofonyohiti Erodion lokajimonye nei, itofonyohiti cio kulo kaji lo Narcisus kuna longon iyo Lahitok. ¹²Itofonyohiti Traipena ko Traiposa kuna ngorwo katiyok bebe iyo Lahitok. Itofonyohiti morte nein na lamaru nan Persis ngorwani manyu lobo na litiyo bebe iyo Lahitok. ¹³Itofonyohiti Rufus na lonyumuni iyo lahito, itofonyohiti iyang nenge na manyu lara iyang nei. ¹⁴Itofonyohiti Asincritus, Plegon, Ermes, Patrobas, Ermas ko recera kuna longoni ko icieng. ¹⁵Itofonyohiti Pilologas, Julia, Nereus ko kanece ko Olimp as ko cio kulo Lobanga pili kuna longoni ko icieng ara lobito. ¹⁶Itofony kenite to fonyio na inyu lo kimaruno. Oculu kanisa lo Kristo fad fonyo diho ite. ¹⁷Alelia nan diho ite recera jimitan iririatu cio kuna liyauno kokora ko fiha kigingihin kikoi ningi kuna longon ake ko kitiyena na lirumu ite. Ingadata to kiji neicieng. ¹⁸Tonyio ida kuna cio irwaa Lahitok Yesu Kristo ati irwaa icieng wahun neicieng. Itinononga icieng kweci kulo cio kuna lorihe ida inyang otoc to tenyi tenyi kuna iruruti ko talerun. ¹⁹Ningo na liningore ite Lobanga loning cio fad inyi lico nan angon ko kwama to ite ati awak nan ite igenyi to sangite kuna ijiri ati ilunyiaha sangite kuna irohoru. ²⁰Lolelek Lobanga lo kisiliban onyonahi sitan fotiri lo kejuha kuningi. Ingohi kisa lo Yesu tongon ko ite. ²¹Ofonyo Timoti katiyoni ko nan ara lobito ite fad iya na lofonyore manyu Lucius, Jason ko Sosipata kajeba kunei. ²²Nan Tito manyu kageroni lone waraga ahifonyo manyu nan ite. ²³Ofonyio manyu Gaius na lohitenu ohoi ko kanisa fad kitongita kalenge. Ofonyo manyu Erastus na lara kaboloroni lo katiyok kulo katwa lone kang ko Kwartos. ²⁴Ingohi kisa lo Lahitok niyang tongon ko ite fad. Amen. ²⁵Kicam to kicwara deyo diho Lobanga na litweru kicwara ite iwoita to golun iya na lahitiyenare nan ite to layomiti na ijiir na latitima nan. Ko tenya na lititima to ken lo Yesu Kristo. Ilitit lafa liduhahi Lobanga to karihin becek olotu dong olwehi oleng. ²⁶Ati jijia litibotuni oyeniti to kigeriti kulo kamocak to ciha lo Lobanga na losio tur ojir kofi kofi fad iruk manyu oning inyi. ²⁷Diho Lobanga lobito na igeny noo icwara kwatun tongon ara diho Yesu Kristo. Amen.

1 Corinthians

1

¹Nan Paul na lohilolongi lo lotuno rahun jayo lo Kristo Yesu to wahun lo Lobanga, ko rece niyang Sostenes. ²Diho kanisa lo Lobanga na longon Korint, diho cio kuna litinyuji iyo Kristo Yesu kuna lilolonguni ara kanyujok ara lobito ko kuna longon fajihit pili kuna lilolongo karana lo kabu niyang Yesu Kristo na lara Lahitok neicieng ko niyang. ³Ingohi Lobanga monye niyang ko Lahitok niyang Yesu Kristo kicio ite kisa ko kisiliban. ⁴Akwama nan Lobanga tik tik to kisa nenge na licio inyi diho ite iyo Yesu Kristo. ⁵Tonyio to ngonun ningi iyo Kristo lohiciori ite bara to kikohin fad, iyo tenya ningi ko yenun ningi fad. ⁶Tonyio tenya lo Kristo na lohirihoi ohoi ite lorute diho ite otoc. ⁷Tona oru lobo kicwara lo Okorif longoromahino diho ite kalingon kitila far na lobotore Lahitok niyang Yesu Kristo. ⁸Kitigol cia inyi ko rica ite many lohicungi, ojir itongo ira cio kuna loru ko lobo rohojun to far lo Lahitok niyang Yesu Kristo. ⁹Tonyio igenoro Lobanga la lohilolongu ite kimora ko kito nenge Yesu Kristo. ¹⁰Alelia nan diho ite recera to karana lo Lahitok niyang Yesu Kristo jimitan itoningoroti ara Lobito ojir kokora oru to kiji ningi manyu imoraroti to kiyo ko kibuha. ¹¹Recera kunei, ofwonu kude to kolo Kloe kirihohi nan ojo obolo ngolofa kiji ningi. ¹²Tohi na latanya nan diho ite inyi ene; ojo lobo to kiji ningi “nan lo Paulo” lobo ojo, “nan lo Apollos” lobo ojo, “nan lo Kepas” orihe manyu lobo ojo, “nan lo Kristo”. ¹³Okora Kristo? Ogurohini afa Paul to ite? Kibatisi afa ite to karana lo Paul? ¹⁴Akwama nan jimitan ida afa nan ahibatis ite, ara cio kuna labatis nan Krispas ko Gaios keken, ¹⁵ojir lobo ida ojo kibatisi inyi to karana nei ¹⁶(Ibo alotu manyu abatis cio kulo kaji lo Stepanas oru manyu lobo na ngaiiu nan jimitan abatis afa nan) ¹⁷Tonyio ida afa Kristo kicula nan kibatisa ati kititima layomit na ijiir ida manyu ara to tenyi tenyi kulo genyun lo cio icio kuruce lo Kristo orujoro golun nenge. ¹⁸Tonyio ara tenya lo kuruce dataru diho cio kuna lorijoro ati diho ohoi kuna lohilwahunoti ara golun lo Lobanga. ¹⁹Tonyio igero ojo, “Apale cia nan genyun lo kagenyak, Yenun lo kayenan atibaha cia nan”. ²⁰Aji kagenyani? Aji kayenani? Aji kaleferoni lo kuno faritin? Ida Lobanga litirak

genyun lone kof ara dataru? ²¹Tonyio to genyun lo Lobanga ida kof to genyun nenge oyen inyi, okwama Lobanga to dataru lo tenya na lititima lwahuno cio kuna liruk inyi. ²²Itifa Judeahin kitotori lo tanguhin, manyu otahita Girik genyun ²³ati kititima ohoi Kristo na logurohini iyo kuruce, na lara kigingi diho Judeahin ko dataru diho misiok ²⁴Ati diho cio kuna lilolongo Lobanga, Judeahin fad ko Girik, ara Kristo golun ko genyun lo Lobanga. ²⁵Tonyio ogeny dataru lo Lobanga ilany genyun lo cio manyu ogol kigoro lo Lobanga ilany golun lo cio. ²⁶Recera iiyoti ba warun ningi orihe ida lohiiolonguni ite, ida afa becek to kiji ningi ogeny to koditi lone kof, ida afa oyeniti becek to kiji ningi manyu ida afa otomonohini becek to kiji ningi kangite kulo kakwatak. ²⁷Ati onyumu Lobanga tenya lo dataru lone kof lo kitidahahino kagenyak riri manyu onyumu Lobanga tohi na igoro lone kof lo kitidahahino kagolok riri. ²⁸Onyumu inyi sangite kuna inyunaha kulone kof ko sangite kuna litikajati ko sangite kuna loru lo kitirioro sangite kuna ingoni ²⁹ojir oru lobo tungani litidara to ketemoni nenge. ³⁰Ara tonyi ingonore ite iyo Kristo Yesu na lolotu ara diho ohoi genyun na loreu diho Lobanga na lara biran, nyujon ko lwahuno niyang. ³¹Tona iya na ligerorihin ojo, “Ingohi inyi na lopufa to pufa iyo Lobanga”.

2 ¹Afa kalalotu nan diho ite recera ida afa nan alotu to yenun lo tenya kode to genyun na logal lafar kalalotu nan kititima diho ite tenya lo Lobanga. ²Tonyio ida afa nan awak yenun lobotohi lafar lamanyare nan kiji ningi ati Yesu Kristo keken lafa logurohini iyo kuruce tohi. ³Alotu afa nan to kigoro ko bangun ko kihihirita bebe diho ite. ⁴Ida afa nan atitima tenya diho ite to genyun ko tenyi tenyi kulo yenun ati to kitotoro lo golun lo Okorif na Inyu ⁵ojir kiruk ningi ida otiro iyo genyun lo cio ati iyo golun lo Lobanga. ⁶Kititima manyu ohoi tenya lo genyun diho cio kuna logoli ati ida ara genyun lone kof kode lo kalanyunok kulo ene kof kuna longon lohicungi. ⁷Ida, kitenya ohoi genyun ilifit lo Lobanga. Genyun na lorumu liduhari na likukumahi Lobanga ara lo kwatun niyang many orihe tik ida liciaha. ⁸Oru afa lobo iyo kabolorok kulone kof liniang na tenya, tonyio ngara iniangiti ngida afa icieng ogurohi Kabu kaboloroni iyo kuruce. ⁹Ati iya na ligerorihin ojo, “Oru konyek afa lodeu, oru kiyok loning, Oru kwe liniang, Tohi na likukumahi Lobanga to cio kuna limaru inyi” — ¹⁰Ati litibotu Lobanga diho ohoi to Okorif na Inyu nenge. Idadafa Okorif sangite pili, kileng sangite kulo Lobanga kuna liduharu. ¹¹Tonyio ngai to kiji lo cio loyen kiiyo lo tungani kalida ara Okorif lo tungani na longon katwa nenge? Tona kikoi bito, oru tungani loyen kiiyo lo Lobanga ati Okorif nenge keken. ¹²Ida ohoi kirumu okorif lo kof ati okorif na lolotu diho Lobanga, ojir ohoi kiyenare kicwara na lohicio Lobanga ohoi arus. ¹³Tohi na lohitenya ohoi inyi ene ida ara to tenyi tenyi kulo genyun lo cio ati to tenyi tenyi kuna lohitiyen Okorif na Inyu ohoi, na lititima tenyi tenyi kulo dede kulo okorif to tenyi tenyi kulo Okorif. ¹⁴Tungani na loru ko Okorif ida otum kiruk sangite kuno lofwonu iyo Okorif lo Lobanga, tonyio ara icieng dataru diho inyi manyu ida inyi otum yenun icieng tonyio okorif litinianga icieng. ¹⁵Tungani na lomanya to Okorif ongoto inyi tenya na ibehi iyo sangite fad ati ida inyi ongon ko lobo ngoto lo tenya ken nenge. Tonyio igero ojo, ¹⁶“Tonyio ngai loyen kiiyo lo Lobanga, na ngotum kisinga inyi?” Ati kingon ohoi ko kiiyo lo Kristo.

3

¹Recera, ida nan atum kisinga ite iya cio kulo Okorif ati iya cio kulone kof kuna lara tee kuna sidiha to katwa lo Kristo. ²Ahicio nan ite lei ida ara daha na igol tonyio orihe ite ida litum to daha. Dede orihe ite ida igoli. ³Orihe ite ira cio kulone kof. Tonyio kolorihe okaine ko ngolofa ongon kiji ningi ida ite ira cio kulone kof? Ida ite itiyo iya cio arus? ⁴Tonyio kolojo lobo nan lo Paul lobo ojo nan lo Apolos ida ite ira cio arus? ⁵Kalara iyo dede nyio lara Apolos ko nyio lara Paul? Kira ohoi karwaak jia kuna lohayauno ite iyo kiruk iya na licwarare Lobanga lobito lobito oliboi lo tic nenge. ⁶Atibulahi nan kinyiemo iruruhi Apolos kifi ati Lobanga litibu ko kitilita. ⁷Tona ida ara katibulani kode karuruoni lara lobo tohi ati Lobanga ake na litilita sangite. ⁸Katibulani ko karuruoni lo kifi itiyoti tic lobito, manyu odumi mute lobito lobito to tic nenge. ⁹Tonyio kira ohoi katiyok kulo Lobanga, ira ite mana lo Lobanga, kode kaji lo Lobanga. ¹⁰To kisa na lohicio Lobanga nan labohahi nan fotiri lo kaji iya kaduhoni na ilefere, loduho dong tungani lobo ake iyo na fotiri lo kaji, ati ojir tungani lobito lobito oric koditi na loduhore inyi. ¹¹Tonyio oru lobo tungani ngobohahi fotiri lo kaji lobo ake kona lobohahini na lara inyi Yesu Kristo. ¹²Koloduho tungani kai lona fotiri lo kaji to dab, rial, morutok kuna igoli, keek, gereca kode nyiari, ¹³itibotuni cia tohi na loduhore inyi, tonyio olwehi mute lufar tic nenge iyo wangun. Itibotu cia kima manyu otem cia kima golun lo tic lo tungani lobito lobito. ¹⁴Kolowoita nwa tohi lifak inyi (ida ocuraru) iciori mute inyi bahacic. ¹⁵Ojo kolocuraru na kifaha nenge ida cia inyi orumu lobo bahacic, olwaharu cia inyi to ken nenge keken iya tungani na liburuno to kimatare. ¹⁶Ida iteyen jimitan ite to kenite lira kaji lo Lobanga na lomanya Okorif lo Lobanga katwa ningi? ¹⁷Kalipale lobo tungani kaji lo Lobanga ipale manyu cia Lobanga inyi tonyio onyu kaji lo Lobanga manyu isi token nino lira na kaji. ¹⁸Ketionononga kenite kuningi. Kolofik lobo to kiji ningi ojo ageny inyi to koditi lo genyun lone kof, ingohi tara katarani ojir olotu ogeny. ¹⁹Tonyio ara genyun lone kof dataru to ketemoni lo Lobanga. Iya na ligerore ojo, “Iniefunita inyi kagenyak iyo kitigulunyaNeicieng” ²⁰Ojo manyu ari, “Oyen Lobanga jimitan oru jiran iyo kiiyo Lo kagenyak”. ²¹Tona dong kepuhare cio! Ara sangite fad kuningi ²²kode Paul kode Apolos kode Kepas kode kof kode warun kode wei kode jija kode mute ara fad kuningi ²³manyu ira ite kulo Kristo manyu Kristo ara lo Lobanga.

4

¹Iya na, ojir cio kideya ohoi ara karwaak kulo Kristo manyu ara karicak kulo sangite ilititi kulo Lobanga. ²Tohi na lowahiti iyo karicak kulo sangite inyi jimitan ojir icieng ara cio kuna ligenoro. ³To nan, atisidi nan ngoto lo tenya ningi ken nei kode ngoto lo tenya lo lobo lokiho lo cio ken nei, kileng nan token nei ida nan angoto tenya ken nei. ⁴Owang tau nei ati ida ene itotoro jimitan lalanyu nan tenya. Ara Lobanga lo ngoto tenya ken nei. ⁵Tona kengot tenya lo lobo tohi orihe far nenge,

itilati many olotu Lahitok. Inyi mute litibotu tenyi tenyi kuna liduha iyo lokimuyuk manyu olwehi kibuha lo taulo kulo cio oleng. Tonu far orumu mute tungani lobito lobito maja nenge diho Lobanga.⁶ Recera kunei, aforohi nan kuno tenyi tenyi ken nei ko Apolos to ite ojir ite itiyenaru to kenite kuniyang fotiri lone tenya lojo “kefwo igal tohi na ligero”. Ito cia ite ida itidarare kitiririo lobito tungani ko kaletoni. ⁷Ngai re lohifik isi ingon ake ko cio kuna kude? Nyio itehita isi na lida kiciori isi? Manyu kolohiciori isi ara kicwara nyio hati itidara isi mejo ida kiciori?⁸Jija lingoni ite ko sangite fad kuna liwak ite! Jijia manyu libara ite! Lira ite kabuno- na lida kohoi kingoni katwa! Ngira hati kabuno dede ojir manyu ohoi kira kabuno ara lobito kote. ⁹Tonyio ori diho nan mejo kifik Lobanga ohoi jayona kifwongi iya cio kuna longotohini wei kweci kuneicieng par faji na lodeya kof fad, diho malaika ko cio.¹⁰Kira ohoi kadatarok iyo Kristo ati ira ite kangenyak noo iyo Kristo. Kigoroa ohoi ati igoli ite! Kirimati ite kitikajati ohoi! ¹¹Manyu jijia ene tik kidaha kinga ko kure ohoi, kicefita ohoi racaracahin, kiriengati ohoi oru ko kangite kuniyang.¹²Kitiyo ohoi bebe to kac kuniyang. Kolohificoti ohoi, ohoi kigatahi kuna ijiir, kolohitigemati ohoi, ohoi kidik, ¹³kalipapalati karaneco kuniyang ohoi kinyiahahi to riejun. Ko jijia loohira ohoi tanyanya kulo kof lohira ohoi cora lo sangite fad to kof. ¹⁴14 Ida nan agero kuno lo kitidaha ite riri ati lo sonya ite iya tee kunei kuna lamaru. ¹⁵Kileng ngingoni ite ko sangite alif tomon iyo Kristo oru lobo apa ningi, tonyio iyo Kristo Yesu lara nan apa ningi to tenya lo layomit na ijiir. ¹⁶Tona alelia nan diho ite jimitan ijifata koditi nei. ¹⁷Tone tenya aculuno nan diho ite Timoti kito nei na lamaru nan, na ligenoro iyo Kristo kitiiu cia inyi ite koditi lo warun nei iyo Kristo Yesu na lolot ara lobito ko tenya na latiyena nan fajihit fad ko to kanisahin pili. ¹⁸Litidara kude to kiji ningi mejo ida cia nan arihe agoru ijia. ¹⁹ati alotu cia nan diho ite deu kaliruk Lobanga atohati alotu ade ida ara tenya na lotenya kuno katidarak keken ati adeu ko golun na lotehita icieng. ²⁰Tonyio ida okabwe lo Lobanga itongo ara lo tenya ake ati lo golun. ²¹Itinyumuti ba ani iwak ite? Iwak ite nan alotu diho ite ko lanino kode to kimaruno ko tau na irie?

5 ¹Loninguno ojo obolo tic lo somun kiji ningi na hitok na lida kileng cio kuna lida oyen Lobanga itiyi jii, ilany ningi. Iruma tungani ngorwani lo money ²ito hati ite ipufa! Ngida baa di ite icam to kitoyo manyu itingade koditi lona tungani kalele to kiji ningi?³Kileng ngida manyu adi nan angon ijia to ken nei imora okorif nei kote manyu lakeru nan ngoto tenya lona tungani litiu jii iya na adi ngangon nan ijia. ⁴Kalituba ite to karana lo Lahitok niyang Yesu Kristo, nan manyu angon ko ite iyo Okorif ongon manyu golun lo Lahitok niyang Yesu ⁵ifotohiti la lerok iyo sitan ojir ipalari koditi lo kupal to katwa nenge olwahuni okorif nenge to far lo Lahitok. ⁶Ida kitidara ningi ojir. Ida ite iyen ijo ibula kude kuting itifuru kofwo kulo mugati fad? ⁷Itidume ibula ongoro ojir ite ira kofwo ngejuho kuna lingoli oru ibula iya na dede lingonore ite. Tonyio Kristo kito lo ker lo Paska niyang lifadari. ⁸Tona dong ngatiric karama ida ara to ibula ongoro, ibula kulo kisasuo ko ticitici kuna iboti ati to mugati na likukumi oru ibula, mugati wangun ko dede. ⁹Ager nan diho ite, iyo waraga nei ajo nan kemora ko cio kuna litiyo ticitici kulo samun ¹⁰ida hati nan ajo cio kulone kof kuna lori jii kode kangatak kode katimumunak kulo cio kode kaworak kulo lopidingahin, kalara jii inyi jimitan ojir ingerihi ene kof. ¹¹Ati jijia agero nan diho ite ajo kengar lohitongore ko tungani na lojo inyi rece ati itiyi ticitici kulo somun, kode ongat, iwora lopidingahin kode kalabani lo cio, karumani kode katimumunani lo cio. Kedaha kileng ko koditi lo tungani na lori jii. ¹²Ida ara tic nei lo ngoto tenya kweci kulo cio kuna lorihe ongoni iyo warun lo kof. Ati ida ohoi kicam ngoto tenya lo cio kuna longon katwa lo Kristo? ¹³Ongot cia Lobanga tenya lo cio kuna longoni oleng. Ifuheiti tungani na irohoi na longon kiji ningi.

6 ¹Kolongon lobo tenya kiji lo lobo tungani ko kaletoni to kiji ningi ocam diho ite kiyaru na tenya ketemoni lo cio kuna longon oleng ida iyauno diho cio kulo Lobanga? ²Ida ite iyen jimitan cio kulo Lobanga mute longoto tenya lo kof? Dong kalingoto mute ite tenya lo kof ida ite itum ngoto tenyi tenyi kuna longon kiji ningi? ³Ida ite iyen jimitan ohoi mute lohingoto tenya lo malaikahin? Aja hati ida kitweru ngoto tenyi tenyi kulone kof?⁴Tona kolongon risa to tenyi tenyi kuna lori iya kuna, itidumu kileng cio kuna lorihe ida ogoli to kanisa? ⁵ara kangotok kulo tenya! Atenya nan jii lo kitidaha ite riri. Kitum jimitan oru to kiji ningi kileng tungani lobito na igeny na ngotum olwak ngoto tenya kiji lo karuhok? ⁶Ati na ngitii ite iya na orihe tungani owoju iyarur rece nenge lokiho ketemoni lo cio kuna lida oyen Kristo! ⁷Kalifufurita ite kiji ningi itotoro jimitan lohilanyu kof ite. Nyio ida ite idik kolohingiruni? Nyio ida ite idik kitimumuni? ⁸Iwak ite ara ite lingirunita cio, iwak ijo ngara ite litimumuna ira manyu recera. ⁹Ida ite iyen jimitan ida mute karohojak oluny okabwe lo Lobanga? Keco kitinonongi. Ida kasomok kode kaworak kulo lopidingahin, kode kayak kulo ngorwo kulo cio, kode cio kuna logeto ko rei kaletok ¹⁰kode kakokok kode kangatak, kode karumak kode kamorok kode kabelak ida mute ogoruni iyo okabwe lo Lobanga. ¹¹Kode to kiji ningi ori afa jii. Ati lokeruni kilala ite lira ite cio kuna inyuji, cio kuna ibir, cio kuna lolak Lobanga to karana lo Lahitok Yesu Kristo ko to Okorif lo Lobanga niyang. ¹²Atum nan kitiyo sangite fad ati ida sangite fad ara kuna lohilwak. "Atum nan kitiyo sangite fad" ati ida nan awak lobo tohi olanyu ken nei. ¹³Ara daha lo kocehe ara manyu kocehe lo daha", ati okeru mute Lobanga icieng fad. Ida ken ara lo kitiyo tic lo somun ati ara lo Lobanga manyu ara Lobanga lo ken. ¹⁴To golun nenge itibuhu Lobanga Yesu to kiji lo kaweyak, kitibuhu manyu mute ohoi ¹⁵Ida ite iyen ijo ara kenite kuningi ken lo Kristo token? Ojir hati nan adumu ken lo Kristo amorihi ko mulayani? Oru tur! ¹⁶Ida ite iyen jimitan tungani na limorihi ken nenge ko mulayani ofwonu ara lobito konyi? Tonyio igero ojo "Ofwonu kuna are ara ken lobito". ¹⁷Ati tungani na limora ken nenge ko Lahitok ofwonu ara ken lobito konyi iyo Okorif. ¹⁸Ibirete tic lo somun oleng. kipali kude kuna lipal tungani fad ongoni oleng ati tungani na lipal kipal lo somun ipal ken nenge. ¹⁹Ida isi iyn ijo ara ken nino kaji lo Okorif na Inyu na longon katwa nino na lifotu isi iyo Lobanga? ²⁰Ida isi ira lo ken nino, kinyianguni isi to wel. Tona iwora Lobanga to ken nino.

¹Dong to tenyi tenyi kulafa ligerunore ite waraga diho nan: ojir kalida tungani oyema. ²Ati to kitiho ticitici kulo lomuna, ojir tungani lobito lobito ongon ko ngorwani nenge, manyu ngorwani lobito lobito ko retoni nenge. ³Ojir retoni itifut tic lo kiyemi nenge iyo ngorwani nenge, ngorwani manyu itifut tic lo kiyemi iyo retoni nenge. ⁴Ida ken lo ngorwani ara nenge ake ati ara lo retoni nenge, tona kikoi bito, ida manyu ken lo retoni ara nenge ake ati ara manyu lo ngorwani nenge.

⁵Kengonyoro kenite kitongo ara lobito, mayak kalara to kude tihi kuting na likukum ite ara lobito lo fwonuno ketemoni lo Lobanga kilifa. Koloru ojir iitu kitongo ara lobito ojir sitan ida kilab ite to rujon lo rica lo kenite diho ite. ⁶Atenya nan ene ara kisinga ida ara cik. ⁷Ajo nan ngara itongo rei fad iya nan. Ati ongon cio fad ko kiciorita gele gele kuna licwara Lobanga, ongon ene ko kicwara nenge ake lobo manyu ko nenge. ⁸Dong diho kuna lida oyemaru ko lafuseritohin ajo nan, ojir adi icieng kitongo ida oyemaru iya ene latongore nan. ⁹Ati kalida icieng itweru rica kenite kuneicieng ingohi to yemaru, tonyio ojir yemaru ilany tungani diha wahun. ¹⁰Diho cio kuna loyemaru acio nan ene cik (ida ara nan ati Lahitok). Keco ngorwani okoraru iyo retoni nenge. ¹¹Ati kalokoraru inyi, ojir itongo ake koloru oite oyomoti ko retoni nenge. Ojir many retoni ida ojak ngorwani nenge. ¹²Diho cio kula kude ajo nan jii (nan lajo ida ara Lahitok) kolongon lobo tungani ko ngorwani na lida ara karuhoni oto hati iruk kitongo konyi, ojir ida ojak na ngorwani. ¹³Manyu kolongon ngorwani ko retoni na lida ara karuhoni iruk hati kitongo konyi ojir inyi ida ojaharu. ¹⁴Tonyio retoni na lida iruk litinyuji inyi to kitongo ko ngorwani nenge na liruk, ngorwani na lida iruk manyu litinyuji inyi to kitongo ko retoni nenge na liruk. Ngida ara jii ngida tee kuneicieng onyui ati tona onyui icieng. ¹⁵Ati kololo na tungani lida ara karuhoni, ingohi tolo. Ida retoni kode ngorwani karuhoni otona iyo na manya. Lohilolongu Lobanga ohoi iyo warun lo manya ko kisiliban. ¹⁶Aja iyen isi ngorwani jimitan ilwahu ca isi retoni nino? Kode iyen isi aja retoni jimitan ilwahu ca isi ngorwani nino? ¹⁷Ojir tungani lobito lobito ijif koditi lo warun na licio Lahitok inyi nafa lilolongunore Lobanga inyi. Ara ene cik na lacio nan iyo kanisahin fad. ¹⁸Orumu tungani liliraru lafar lilolongunore Lobanga inyi? Ojir ida otahita kikoi lo kipalaru kiliraru nenge. Orumu tungani ida iliraru lafar lilolongunorihin inyi? Keco iliraru. ¹⁹Ida kiliraru ara lobo tohi ida manyu kitongo ida kiliraru ara lobo tohi. Rican lo cihicihi kulo Lobanga logol. ²⁰Ojir tungani lobito lobito osodoro kitongo to koditi lafa lilolongunore Lobanga inyi. ²¹Ira afa isi opi lafar lohilolongunore Lobanga isi? Kebuha ati kalideu isi owat agwala lo laharu nino, tolharu. ²²Tonyio tungani na lara opi kalilolongu Lobanga ara tungani na lolaharu tona kikoi bito tungani na lolaha lafar lilolongunorehin inyi, ara opi lo Kristo. ²³Kinyianguni afa ite to wel, kefwonu ira opihin kulo cio. ²⁴Recera tungani fad na longon ko tic iyo Lobanga ingohi itongo iya na koditi afa lilolongore Lobanga inyi. ²⁵Jijia diho tee kilahaji ko kariok kuna lorihe ida oyemaru, aru nan ko cik na licio Lobanga ati angon nan ngoto tenya iya tungani na ligenoro to kisa lo Lobanga. ²⁶To kidak lo kuno faritin, abuha nan jimitan ngomayak diho ite kitongo iya na lingonore. ²⁷Liyema isi? Ketahita jaha. Orihe isi ida iyema? Ketahita ngorwani. ²⁸Ati kaliyema isi ida isi ipal. Manyu kaloyemaru kito karioni ida ipal. Ati orumu cia cio kuna loyema kidak ko tenyi tenyi kuna iborengi iyo warun lone kof, awak nan sonya ite iyo kuna. ²⁹Tohi na lajo nan recera ahirihohi losuk tik. Kiciaha to jijia, ingohi cio kuna longon ko ngorwo itongo mejo oru ngorwo. ³⁰Kuna litoyo ingohi itongoti mejo ida itoyoti. Kuna lokwama mejo ida okwamati. Kuna linyiang tohi mejo ida ara neicieng. ³¹Kuna lityore sangite kulo kof mejo ida ongoni kac kuneicieng. Tonyio ene kof ko koditi nenge fad oringar. ³²Awak nan ite ilaharu iyo kibuha. Tungani na lida oyema ibuha inyi tic lo Lobanga- kikoi na ngatikwamare inyi Lobanga. ³³Ati tungani na loyema ibuha warun lone kof- kikoi na ngatikwamare inyi ngorwani nenge ³⁴okora dong wahun nenge. Ngorwani kode kito karioni na lida oyemaru ibuha inyi tic lo Lobanga. Wahun nenge pili lo kicwara ken nenge ko okorif nenge iyo Lobanga. Ati ngorwani kode kito karioni na loyemaru ibuha sangite kulo warun lone kof, kikoi na ngatikwamare inyi retoni nenge. ³⁵Atenya nan kuno lo jiran ningi ida ara lo kitiho ite ati lo jimitan ojir ite iwar warun na ibehi lo kicwara kenite kuningi iyo tic lo Lobanga. ³⁶Kolodeu tungani jimitan ida kitongo nenge ongon otoc ko karioni na lociharu ko inyi kalimaru inyi na karioni manyu loboreng karihin odeu ojo ojir ayem inyi, ingohi itii iya na lowahare inyi. Ida inyi ipal. Ingohi toyemaru. ³⁷Ati tungani na lokeru kingingija tenya to tau nenge, na loru lobo kifuda ati na loric wahun nenge na liruk to tau nenge ojo ida inyi ayema na karioni, itii manyu na tungani tohi na ijir. ³⁸Iya nan a loyema itii tohi na ijir ati na lida oyema itii na ijir ilany. ³⁹Iwasih ngorwani kitongo iyo retoni nenge kolorihe retoni nenge owar. Ati kolowei retoni nenge, otum inyi yemaru diho tungani lobo ake na lowak inyi ati owak ara tungani na liruk Lobanga. ⁴⁰Tona, ngokwama inyi kalitongo ake iya na longonore- manyu abuha nan angon manyu nan ko Okorif lo Lobanga.

8 ¹Dong to daha na litwerarihin lopidingahin. Kiyen ohoi jimitan kingon ohoi fad ko genyun. Itipufa genyun ati itigolo kimaruno cio. ²Tungani na liiyo ojo ayen inyi lobo tohi orihe ida oyen iya na ngoyenare inyi. ³Ati tungani na limaru Lobanga, oyen Lobanga. ⁴Dong to daha na licwarihini kode itwerarihin lopidingahin. Kiyen jimitan ida lopidinga ara kude saye tur to kof manyu kiyen jimitan oru lobo lobanga ati lobito. ⁵Kokileng ngohining jimitan ongon kuna lojimi lobangahin kode kai kode kof (iya na longonore lobangahin ko kulahgitoha beciek) ⁶ati iyo ohoi, ara Lobanga lobito apa na lofwonu sangite fad diho inyi na many lohiwar tonyi manyu ara Lahitok lobito Yesu Kristo na lofwonu sangite fad ara diho inyi na manyu lohiwar ara diho inyi. ⁷Ati ida cio fad oyen jii. Orihe cio kude omohoro ko lopidinga na kolodaha daha na lori iya na orihe iyo ojo itwerarihin lopidinga na tonyio igoroho taulo kuneicieng oto na daha ipalaru. ⁸Ati ida daha kitinyiha ohi diho Lobanga, oru lobo tohi irohohi diho ohoi kalida kinyia kode oru lobo tohi ijir kalohinya. ⁹Iririati otoc kecio tic lo genyun ningi olulworo ara kigingi diho cio kuna igoroho kiruk. ¹⁰Tonyio kolohideu tungani na ligoro tau isi lijo ageny inyi idaha tifine lo lopidinga ida cia icio inyi kingere lo loro daha tohi na litwerarihin lopidinga? ¹¹Oto ene rece nino na lowei Kristo to inyi ipalaru tona genyun nino. ¹²Kalipal isi diho recera kunino kuna igoroho taulo tona kikoi lipal isi

diho Kristo. ¹³Tona, kalara tohi na ladaha nan licio rece nei ourohino iyo kipal, ida dong cia nan arihe anyia tyang ari na licio iny i ourohino iyo kipal.

9

¹Ida nan alanyu ken nei ake? Ida nan ara jayo? Ida nan ladeu Yesu Lahitok niyang? Ida ite ira kitotorita kulo tic nei diho Lobanga? ²Kileng many adi ngida nan ara jayo lo Yesu diho cio kude ati diho ite ara nan! Tonyio ite lira sadeni kulo kijayo nei iyo Lobanga. ³Ara ene kifurita nei iyo cio kuna longoto tenya ken nei. ⁴Ida ohoi kingon ko twero lo daha ko mata? ⁵Ida ohoi kingon ko twero lo kilihita ko ngorwo kuna liruk iya na lilihitare jayona kulakude ko kuneicieng ko recera kulo Lahitok ko Kepas? ⁶Kode ara nan ko Barnabas keken lojir kitiyo kirumunore daha? ⁷Ngai lotum kitiyo ara asegere to robia kunenge ake ake? Ngai lotum itibul vino ida onyia ngak kunenge? Ngai litibala kera ida omata lei kulo twol nenge? ⁸Atenya nan kuno to koditi lo tungani? Ida cik oteny iny na tenya bito? ⁹Tonyio igero iyo cik lo Moses ojo, “ketor kutuk lo mongo kalitiyore isi iny ciho ngamang”. Ara mongi orica Lobanga? ¹⁰Ida ohoi kuna lotenya Lobanga? Ibo igeri ene tenya tohoi tonyio kolorem karemoni olotu kadengoni odeng itiy iocieng adi igenoti jimitan kingar mute daha. ¹¹Kolohihi ohoi kinyiemo kulo Okorif kiji ningi ogol bebe ko lohidengu ohoi sangite diho ite? ¹²Kolongoni kulakude ko twero lo rumuno ene kingara diho ite ida ocam iyo ohoi to rumuno ogal? Ati ida ohoi kitiyore ene twero. Kidony ohoi taulo iyo tenyi tenyi pili ojir ida kifk kigingi kikoi lo kititima layomit na ijir lo Kristo. ¹³Ida ite iyen ijio kuna litiyo kaji lo Lobanga orumahitati daha neicieng to kaji lo Lobanga manyu kuna litiyo ciali lo kiciorita ongara na daha licwara iocieng? ¹⁴Tona kikoi bito ocik Lobanga ojo kuna lititima layomit na ijir, ojir orumunitati daha neicieng to layomit na ijir na lititima iocieng. ¹⁵Ati ida nan latiyore lobo to kiji lo kuno twerohin. Manyu ida nan agero to kigeno jimitan itii cia ite sangite iya kuna to nan. Omayak wei ilany tungani rujoro ene pufa diho nan. ¹⁶Ati kalatitima nan layomit na ijir, ida nan atum pufa tonyio kifudahini nan kititima. Ingohi kidak to dohi iyo nan kalida atitima layomit na ijir! ¹⁷Kalatitima nan to kicwara lo ken nei, arumu bahacic, kalida ara to kicwara lo ken nei irumu nan atiyot tic na lohicori nan to kigeno. ¹⁸Nyio hati dong bahacic nei? Inyi ene jia, jimitan iyo kititima layomit na ijir ojir acio jia na loru duma na lida atiyore twero nei iyo kititima nenge. ¹⁹Kileng ngalanyu nan ken nei ake to ketemoni lo cio, afik nan ken nei ara opi lo cio fad ojir orumu cio kuna iborengi iya kuna ngotum rumuno. ²⁰Diho Judeahin ara Judeani lo kiyauno Judeahin. Diho cio kuna longon fotiri lo cik afik ken nei fotiri lo cik (kileng lida nan to ken angon fotiri lo cik) ojir ayaunore kuna longon fotiri lo cik. ²¹Diho cio kuna loru ko cik atongo iya tungani na loru ko cik (kileng ngida nan asabita to cik lo Lobanga ati angon nan fotiri lo cik lo Kristo) ojir ayaunore kuna loru ko cik. ²²Diho kagorok atongo ara kagoroni ojir ayauno kagorok. Lara nan sangite pili iyo cio pili ojir to kikohin fad alwahunore kude. ²³Atiyot nan kuno fad to layomit na ijir ojir arumunore gum na longon ijia. ²⁴Ida ite iyen jimitan iyo kitilanyahino lo angwala ifeita cio fad ati lobito tungani jia lorumu kicorita lo kwama? Ifeitati lo rumuno kicorita lo kwama. ²⁵Cio fad kun litilanyahino iyo kisonga ifwori diho cik na igol ko kijifita koditi lona kisonga. Itiy iocieng lo rumuno Tahi na lida irungo ati kitiyo ohoi niyang to rumuno Tahi na losio tur. ²⁶Inyi na ida nan afeita iya tungani lifeita arus. Ida nan abaha iya tungani na lolumo kiyoma. ²⁷Ida, alumo nan ken nei atirak ara opi nei ojir kalatitima nan tenya diho cio kuna kude. Ojir manyu nan to ken nei id angotohi kicorita lo kwama.

10

¹Tonyio ida nan awak ite ilunyaha ene tenya lo dede recera, jimitan ongon afa fafaico kuniyang fad iyo okorif lo idis, manyu iocieng fad ofwonuni ara katwa lo nam. ²Ibatisi afa iocieng fad ara kajifitak kulo Moses iyo idis ko katwa lo nam. ³Onyia afa iocieng daha lo okorif lobito ⁴omati manyu imatit lobito lo Okorif tonyio omat iocieng to tabak lo okorif na lilihita ko iocieng manyu ara afa na tabak Kristo. ⁵Ati honyi ida afa Lobanga okwama to kuna iborengi to kiji neicieng. Owei afa iocieng isarihi kenite katwa lo kuny. ⁶Itiihino afa kuna sangite ara kitotorita diho ohoi lo sonya ohoi iyo fiha taulo iyo sangite kuna irohori iya lafa lofihare iocieng. ⁷Kera kaworak kulo lopidingahin iya lafa liworare kude to kiji neicieng, iya na ligerorihin ojo, “itongohino cio kof daha ko mata ko wojunoti kiya”. ⁸Ojir ohoi ida kitii ticitici kulo somun iya na litiyore kude to kiji neicieng- ko kerunoti alif keek are ko uni to Lobito far. ⁹Ojir ohoi ida kitem Lobanga iya na litiyore afa kude to kiji neicieng, ofwonunore muniok ifadarore. ¹⁰Ojir ida kingungunita iya lafa litiyore kude to kiji neicieng, olotunore malaika kafadani okeru iocieng. ¹¹Itiihino kuno sangite iyo iocieng ara kitotorita manyu igeri lo sonya ohoi kuna lofwonu kitifutita kulo karihini kirumu. ¹²Kalibuha isi ijo awoita iny agol, to gol ha uroro. ¹³Oru lobo laba lo lotu diho ite na logal na lolabarihin cio fad manyu igenoro Lobanga ida cia iruk kilabi ite ogal na ngitum ite dihan. Ati kolohilabi ite ofik manyu cia iny kikoi lo rutunore ojir ite iwoitare kiji nenge. ¹⁴Tona, morot kunei kuna lamaru nan ibireti kiwora lo lopidingahin tur. ¹⁵Atenya nan diho cio kagenyak itingot ba to kenite kuningi tohi na latenya nan. ¹⁶Ida re kubaya lo kwama na lohicwarare ohoi kwama na lohingarare okoto lo Kristo? Manyu kingar ken lo Kristo? ¹⁷Tona larahare mugati lobito, ohoi kuna iborengi manyu kira ken lobito tonyio kingar fad iny na mugati bito. ¹⁸Ibuhata ba to cio kulo Israel, ida re kuna lodaha kicorita itiy ciali? ¹⁹Atenya re nan? lo jimitan kikumi na licori? lopidinga ara lobo tohi? ²⁰Ida, ati kikumihin kulo cio kuna lida oyen Lobanga iciori iyo lodonyok ida ara iyo Lobanga manyu ida nan awak ite ingar daha ko lodonyok. ²¹Ida ite imata kubaya lo Lahitok ifwo manyu mata kubaya lo lodonyok, ida ite itum ngara iyo meja lo Lahitok ifwo manyu ngara iyo meja lo lodonyok. ²²Kiwak re ohoi kitifuruno okaine lo Lahitok? Kigoli ohoi kilany iny? ²³Atum nan kitiyo sangite fad ati ida sangite fad ara kuna lohilwak. Atum nan kitiyo sangite fad ati ida sangite fad itiboloro kiruk lo tungani. ²⁴Ojir tungani ida otahita tohi na lojir diho iny ati ojir otahita tohi na lojir do cio kulakude. ²⁵Tonyia lobo tohi litilototi cuk to tiyang ida itifia kitifi kuna litibuha tau ²⁶tonyio arak of lo Lobanga ko sangite fad kuna longoni katwa. ²⁷Kalohilongel lobo

tungani na lida iruk Lobanga isi loro daha ko inyi, tonyia tohi na lofihi ketemoni nino ida itifia kitifi kuna litibuha tau.

²⁸Ati kolojo tungani diho isi, “ara ene kikumi”, kerihe inyia to lwahuno na tungani lohirihoi isi ko to kibuha lo tau.

²⁹Atenya nan kibuha lo tau lo ladi tungani bito ida ara nino. Nyio kitihoti nan to kibuha lo tau lo lobo tungani? ³⁰Kalanyia nan na daha to kicwara karama nyio kitigemati nan to tohi na lacio nan kwama diho Lobanga? ³¹Tona kode idaha isi kode imata kode lobotohi itiyo isi itiyo pili to kicwara kwatun diho Lobanga. ³²Kecio lobo tungani ouroro kode Judeani, Girikoni kode kanisa lo Lobanga ³³Iya na latemare nan kitikwama cio fad to kikohin fad. Tonyio ida nan atahita jiran nei ati jiran lo cio fad ojir orumuni lwaha.

11

¹Ijifata kitotori nei iya na lajifitare nan kitotori lo Kristo. ²Akwama nan ite to kiiyo nan iyo sangite fad ko to rica lo kitiyena iya lafa lahicorihinore nan ite. ³Jijia awak nan ite iyen jimitan kwe lo retoni tolobito tolobito inyi Kristo manyu kwe lo ngorwani inyi retoni kwe lo Kristo inyi Lobanga. ⁴Tungani retoni nan lititima tenya lo Lobanga kode ilifa imuho kwe itikaja kwe nenge. ⁵Manyu ngorwani na lititima tenya kode ilifa ida imuk kwe itikaja kwe nenge ori na mejo ogiti kwe nenge. ⁶Kalida ngorwani obubur kwe ojir ogite kwe nenge, ati koloria gita lo kwe ngorwani ojir obubur kwe nenge. ⁷Ida bubura lo kwe ocam to retoni tonyio ara inyi kitiririt ko deyo lo Lobanga ati ara ngorwani deyo lo retoni. ⁸Tonyio ida afa retoni olotu iyo ngorwani ati ngorwani lolotu iyo retoni, ⁹manyu ida afa oduhi retoni to ngorwani ati ngorwani to retoni. ¹⁰Tone tenya, manyu to malaikahin ojir ngorwani ongon ko lanyuno iyo kwe nenge. ¹¹Iyo Lobanga, ida ngorwani okora ko retoni ida manyu retoni okora ko ngorwani. ¹²Tonyio olotu ngarwani iyo retoni, ori manyu jii tonyio ngorwani manyu lotomonu retoni. Ati ofwonu sangite fad iyo Lobanga. ¹³Itongot ba ene tenya to kenite kuningi, ocam diho ngorwani kilifa Lobanga ida obubur kwe? ¹⁴Ida ba kileng koditi na longonore sangite kitiyen ite jimitan kolokariti fofi kulo retoni iyauno itikaj ken nenge? ¹⁵Ati kolongon ngorwani ko fofi kuna ikariti ara deyo nenge? Tonyio iciori inyi fofi kuna ikariti ara kimuhi. ¹⁶Kolowak lobo tungani peha ene tenya, oru lobo tic ake kone lohitehita ohoi kode kanisahin kulo Lobanga. ¹⁷Iyo kuno tenyi tenyi laloro nan tenya, ida nan ahikwama ite, tonyio itiyo tuba ningi rohojun ida ar jiran. ¹⁸Ketemoni re aning nan ojo kalituba ite iya kanisa, ongon kokora kiji ningi, otohato aruk nan ara cia dede. ¹⁹Oru peha, ojir gegela ongon kiji ningi lo kitibotuno akuni to kiji ningi litikwama Lobanga. ²⁰Kalitubuno ite, ida ara daha lo Lahitok idaha ite ²¹tonyio kalidaha ite odaha nu daha nenge ida itila cio kulakude, odaha kinga kude kude orumaha. ²²Oru kangite kuna lidahare ite ko mata ijia? Kode itikaja ite kanisa lo Lobanga itidahare cio kuna loru kude saye kuneicieng riri? Nga jo ha nan nyio diho ite? Nga kwama nan ite tona? Oru tur. ²³Tonyio arumu nan iyo Lahitok tohi na latiringa nan diho ite; Lahitok Yesu la kurou litoborehin inyi, odumu mugati ²⁴ojo langun licio inyi Lobanga kwama ko benya oto ojo, “ken nei ene na licori to ite; itiyoti jii kibuhunitare nan”. ²⁵Tona kikoi bito langun loru daha, odumu kubaya ojo, “ara ene kubaya lo cik ngejuk to okoto nei, itiyoti jii to faritin kuna limatare ite ibuhunitare nan”. ²⁶Tonyio faritin kuna lidahare ite ene mugati, imatare ene kubaya ingon ite kulo wei lo Lahitok many mute far na lolotunore inyi. ²⁷Tona tungani na lonya mugati kode omat kubaya lo Lahitok to kikoi na lida ocam, ipal inyi iyo ken ko okoto lo Lahitok. ²⁸Ojir tungani igigil koditi lo warun nenge otoc orihe ida lonya mugati kode lomat kubaya. ²⁹Tonyio tungani na lonya kode omat ida oyen ken lo Lahitok, onyia kode omat ngoto lo tenya ken nenge. ³⁰Na tenya na licio becek to kiji ningi igoroha manyu omwaiha manyu oweyare kude to kiji ningi. ³¹Ati ngara kingoto ohoi tenya kenite kuniyang ake ake ngida ohoi kifwonu iyo ngoto lo tenya. ³²Kolongoto lahito tenya kweci kuniyang ongon kisinga ohoi ojir mute ida kingotohina tenya lo wei ara lobito ko cio kulo kof. ³³Dong recera, kalitubuno ite fwonuno daha daha lo Lahitok itilauti kaletok kunakude. ³⁴Kolodaha kinga lobo ingohi tonyia daha to kang, ojir ojo ifwonu ara lobito ida iyauno ngoto lo tenya. Manyu kalalotu nan ahicio ca nan ite tenyi tenyi kulakude.

12

¹Dong tenya lo kicorita kulo Okorif, recera ida nan awak ite itongo ara kalunyak. ²Iyen ite jimitan orihe afa ite ida liruk Lobanga, to kikoi lobito kode lobo kiskusui ata ite kitigerari kiwora lopidingahin kuna ituhoho. ³Tona ahirihoi nan ite ojo oru lobo tungani lotenya to Okorif lo Lobanga lojio ingohi ificori Yesu oru manyu lobo tungani lotum jimitan Yesu inyi Lahitok koloru Okorif na lo Lobanga to ken nenge. ⁴Ongoni kicorita ake ake ati Okorif lobito. ⁵Manyu ongoni kirwaaita gele gele ati Lahitok lobito. ⁶Ongoni ticitici gele gele ati Lobanga lobito litiyo icieng iyo cio fad. ⁷Diho tungani lobito lobito itibotuni ticitici kulo Okorif na Inyu to jiran lo cio fad. ⁸Diho obito icio Okorif tenya lo genyun iyo lobo tenya lo yenun to inyi na Okorif bito. ⁹Diho lobo kiruk to inyi na Okorif bito, diho lobo kicwara lo kitifuriorita cio tona Okorif bito. ¹⁰Diho lobo golun lo tanguhin kode, diho lobo kimoca, iyo lobo kora lo okorifi, iyo lobo tenya to tenyi tenyi gele gele orihe cie iyo lobo kitilaha lo tenyi tenyi. ¹¹Ara kuno fad ticitici kulo inyi na Okorif bito manyu icwara inyi diho tungani tolobito tolobito iya na lowak inyi. ¹²Ara ken lobito kileng ngoborengi fajihit, kileng ngogegela fajihit ara inyi na ken bito. Ori manyu Kristo jii. ¹³Tonyio Okorif lobito lohibatis ohoi iyo ken Lobito kode Judeani kode Girihoni kode opi kode na lolanyu ken nenge manyu kiciori ohoi kimat inyi na Okorif bito. ¹⁴Naha ida ken ara faji Lobito ati oboreng. ¹⁵Ngojo ba keju, “tonyio ida nan ara kana ida nan ara faji lo ken” ida cia na itik inyi rahun faji lo ken. ¹⁶Kode ngojo kiyok, “tonyio ida nan ara konyek ida nan ara faji lo ken” ngida na itik inyi rahun faji lo ken. ¹⁷Ngara afa ken fad konyek, ngoningo aja? Ngara ken fad kiyok ngingura to nyio? ¹⁸Ati ikukumahi Lobanga fajihit kulo ken fad icieng fad tolobito tolobito iya na lowahare inyi. ¹⁹Ngara icieng fad tohi lobito jii ken ongon aji? ²⁰Iya na longonore, oborengi fajihit ati ken lobito. ²¹Ida konyek otum jimitan iyo kana, “ida nan ahiwak isi! Ida manyu kwe otum jimitan iyo kejuha ida nan ahiwak ite. ²²Oto hati kuna fajihit kulo ken lori mejo igoroho ida otumiti kibiroro. ²³Manyu fajihit kuna lida ocam orimati icieng lorimati noo. Manyu fajihit kuna ngida

ocam to kitibotuno icieng oriciti noo ²⁴oto fajihit kuna ibotoho ida oriciti na rican. Ati imorahi Lobanga fajihit kulo ken manyu icio rima nahitok iyo fajihit kuna lida ocam to rima. ²⁵ojir kokora oru to ken ati ojir fajihit fad ongon ko rica kunakude. ²⁶Kolomwai lobo faji, omwai fajihit fad ara lobito konyi Kolorimati lobito faji, okwama fajihit kuna kude fad inyi. ²⁷Jijia ira ite ken lo Kristo manyu ira ite tolobito tolobito fajihit kunenge. ²⁸Manyu to kanisa onyumu Lobanga ketemoni jayona, lare kamocak, lo uni katiyenak oto hati katiyok kulo tanguhin manyu kuna longon ko kicwara lo kitifurioro, kuna litweru lwaha kulakude, kuna longon ko kicwara lo kitibaha ko kuna lotenya tenyi tenyi kuna longon gele gele. ²⁹Ara cio fad jayona? Ara fad kamocak? Ara fad katiyenak? Kitiyo fad tanguhin? ³¹Ogoni fad ko kicwara lo kitifurioro? Otenya fad to tenyi tenyi gele gele? ³⁰Ati itotahitati kicorit na lobolo ogal.

13 ¹Kalatenya nan to tenya lo cio ko lo malaikahin oto hati oru kimaruno ari nan iya igolo kode tororo kuna ligorita. ²Kalanganore nan kicorit lo kimoca, manyu ayen lititi kuna hitoha atehita yenun fad kode kalangan nan ko kiruk na lotingo dongecio aru hati ko kimaruno ida nan ara lobo tohi. ³Ngacio manyu adi nan sangite kunei pili iyo kakidahak kode acio ken nei ocurari ato hati aru ko kimaruno ida nan arumu lobo tohi. ⁴Idonyio kimaruno tau, orie kimaruno, ida odam sangite kulo cio, ida itidara, ida opufa, ⁵ida osil, ida otahita ken nenge ake, ida ilongo deu, ida ikena kipalipali, ⁶ida kimaruno okwama kupal ati okwama tenya lo dede. ⁷Oric kimaruno, igeno, oric, ikukuma. ⁸Ida kimaruno ouroro. Ati faji na longon kimociti icung mute, faji na longon tenyi tenyi gele gele imuhoro mute, faji na longon yenun orange mute. ⁹Tonyio kiye ohoi lobo gaa manyu kimoca ohoi lobo gaa. ¹⁰Ati kalolotu mute kifut, orii mute ngorun. ¹¹orihe afa nan ara kito, aiiyo afa nan iya kito, atenya iya kito, abuha iya kito. Ojo afa labolo nan ko kingohino oteeje kifongi nei. ¹²Jijia orihe kideya iya komom na lohideya to madara, ojo mute kide dong komom ko komom. Jija orihe nan ayen lobo gaa; ati alotu mute ayen otoc iya na lohienarihin nan otoc. ¹³Ati jijia iwasihi kuno sangite uni. Kiruk, kigeno ko kimaruno. Ati na lobolo ilany inyi kimaruno.

14

¹Ijifata kikoi lo kimaruno manyu igeriati kicoriti kulo Okorif, bebe nenge kicorit lo kimoca. ²Tonyio tungani na lotenya itenyiti gele gele ida otanya ko cio ati otanya ko Lobanga. Dede oru tungani liniang tenya nenge otanya inyi ilititi kulo tenyi tenyi to Okorif. ³Ati tungani na limoca otanya diho cio lo kitigolo icieng, kisinga ko kitirobija lo taulo. ⁴Tungani na lotenya to ngadief lobo ake ifaha ken nenge ati tungani na limoca ifaha kanisa. ⁵Awak nan ite tolobito tolobito itenya to itenyiti gele gele ati bebe nenge awak nan ite imoca. Tungani na limoca obolo ilany tungani na lotenya tenyi tenyi gele gele mayak kololak inyi to tenya na loningo cio inyi ha olwak kanisa. ⁶Jijia recera ngalotu nan diho ite ato afuhk to ngadief na igela, ngahilwak nan ite to nyio kalida nan ayauno lobo tenya iboto kode tenya lo genyun kode kimocit kode tenya lo kisinga? ⁷Kileng sangite kuna lida owari iya omilerehin kode ikuma kode lokeme kalida odingi kode okuti otoc itum isi iyen wole nenge? ⁸Iya furuji kalida okuti otoc ani asegereni ngolo rem? ⁹Ori iyo ite jii kalida ite itenya tenya na loninguno, ngai lotum oyen tohi na litanya isi? Iluta isi tenya iyo kiyoma. ¹⁰Dede ongoni tenyi tenyi beciek kof, oto hati oru lobo lida oninguno. ¹¹kalida nan atum ningo tenya na lotenya tungani ara nan misiohoni iyo na katenyani ara manyu inyi misiohoni iyo nan. ¹²Ori jii iyo ite iya na liwahare ite kicoriti kulo Okorif, itotahitati icoriti kuna loduhu kanisa. ¹³Tona tenya, lobo tungani kolotenya ngadief lobo ake ojir re ilifa Lobanga jimitan ojir icio inyi genyun lo laha lona tenya lotenya inyi. ¹⁴Tonyio, kalalifa nan to lobo ngadief ake, ilifa Okorif nei ati ida kibuha nei itiyi. ¹⁵Dong atii nan nyio? Alifa ca nan to okorif nei ati alifa manyu to kibuha nei. Awolo cia nan to okorif nei awolo manyu to kibuha nei. ¹⁶Kalimaja isi Lobanga to okorif nino aja ca tungani na lida iniang tohi na litanya ojo Amen iyo na kwama nino kalida oyen tohi na litanya isi? ¹⁷Itum ja isi ikwama otoc ati ida bo olwaha na tungani bito. ¹⁸Akwama nan Lobanga tonyio atenya nan to ngadiefo kuna ake alany ite fad. ¹⁹Ati to kanisa omayak diho nan tenya tenyi tenyi miet kuna loninguno asingare cio ilany tenyi tenyi alif tomon to ngadief na lida oninguno. ²⁰Recera ingohiti kibuha iya tee. Tongati lo kupal itira tee ati to kibuha ningi itira cio kuna hitoha. ²¹Iyo cik igero ojo, “to cio kuna totenya ofulik manyu to kutuhe kulo misiok. Atenya cia nan diho kuno cio ati kileng jii Ida cia oningiti tenya nei”. ²²Inyi jimitan itongo ngadief lobo ake kitotorita diho cio kuna lida iruk ida ara diho karuhok, itongo kimoca ara lo karuhok ida ara lo cio kuna lida iruk. ²³Dong kolotubuno kanisa oto hati cio fad ofulik ngadiefo gele gele oto hati cio kuna lida oyen kode kude lida ara karuhok ongoni inyia ida ojo ida kweci kuningi itiyi? ²⁴Ati kololotu tungani na lida iruk kode lobo lida oyen orumu cio fad imoca olotu ciao yen ojo ara kara inyi kapalani tonyio ongoto na kimoca tenya iyo icieng ²⁵manyu itibotu tenyi tenyi kulo tau nenge. Ogung cia inyi iwor Lobanga manyu otulo ojo, “dede ongon Lobanga kiji ningi”. ²⁶Nyio ha dong ngateny nan recera? Kalifwonu ite ara lobito, to tungani lobito lobito ongon ko wole kode tenya lo kisinga kode kitiboto, tenya lo ngadief lobo ake, laha lo ngadief lobo ake. Ojir kuno fad itii ara lo kitigolo kanisa. ²⁷Kolotenya lobo to ngadief na ike, are kode tolobo uni ojir otanyati, otany Lobito ijifahi lobo ijifahi manyu lobo, ojir manyu kalahani lo kuna ngadiefo ongon. ²⁸Koloru kalahani ojir katenyani obuho to kanisa otanya lolilime tau nenge ko Lobanga. ²⁹Ojir kamocak are kode uni otanya, ojir kuna kude cio itiririo otoc tohi na lotenyati. ³⁰Manyu kololotu kitotori iyo lobo tungani na litongo kof ojir nu katenyani ketemoni obuho. ³¹Tonyio itum ite kimoca ara na lilunyita ojir cio fad orumu kisinga ko kitigolo lo tau. ³²Okorifi kulo kamocak olanyu kamocak. ³³Tonyio ida Lobanga itingarhala ati ara Lobanga lo kisiliban. Iya na longonore lotubarihin kulo cio kulo Lobanga fad ³⁴ojir ngorwo obuho to kanisahin. Ida iruhiti icieng otanya ati ojir ara kaningok iya na lotenyare cik. ³⁵Kolowahiti kitifia lobo tohi, ojir itifi iyo rei kuneicieng to kang tonyio ida ojir iyo ngorwani tenya to kanisa. ³⁶Iciak afa tenya lo Lonanga tote? Kode ara ite ake ogoru tenya lo Lobanga dihote? ³⁷Kaliyo lobo tungani ojo inyi kamocani, kode angon inyi ko kicorit lo Okorif, ingohi toyen

jimitan ene tenya lagero nan diho ite ara cik lo Lobanga.³⁸Kalitibase inyi ene tenya itibasari manyu cia inyi.³⁹Inyi na recera kunei itotahitati kimoca, ati ketik manyu tenya lo ngadiefo.⁴⁰Ati ojir sangite fad itii ara na ijiir manyu obehi.

15

¹Jijia recera, awak nan kitiuno ite ene layomit ijiir latitimahi nan ite lafa lifotu ite na manyu jijia liwoitwre ite.²Tone layomit inyu kilwahuni ite kalinief ite tenya nenge otoc, kalida ara jii liruk ite arus.³Tonyio tohi na larumu nan ahifotohi manyu nan ite ara tohi na igol jimitan owe i afa Kristo to kpalipali kunyang iya na lotenyare igeriti.⁴Jimitan onuhi afa inyi manyu ibuhu to far lo uni iya na lotenyare igeriti.⁵Manyu olotu oboto iyo Petero ko diho kunu tomon ko are.⁶To kifwongi olotu oboto diho recera kuna logal mia miet ara lobito kuna lorihe becek kuneicieng owari kileng lowei kude.⁷Tinya olotu oboto iyo Jems ko jayona fad.⁸To kifwongi tur oboto diho nan kileng lari nan iya kito na lobutuni ara butuno.⁹Tonyio nan lasidi bebe to kiji lo jayona na manyu lida acam kilolongi ojo jayo tonyio latigem afa nan kanisa lo Lobanga.¹⁰Ati to kisa lo Lobanga ara nan iya ene larahare manyu ida kisa nenge diho nan ara lo arus. Ida, atii nan alany icieng fad oto hati ida ara nan ati kisa lo Lobanga litiyo iyo nan.¹¹Kileng ba ngara nan kode icieng tohi na lohitiima inyi ene manyu inyi tohi na liruk ite.¹²Ati kalititimiati ojo libuhu afa Kristo to kiji lo kaweyak, aja hati kude to kiji ningi ojo oru kibuhuno lo kaweyak?¹³Koloru kibuhuno inyi jimitan ida kileng Kristo ibuhu.¹⁴Manyu kalida Kristo ibuhu itongo ene kititima niyang ara lo arus kileng kiruk manyu ningi jii.¹⁵Na logal fad inyi jimitan ara kisaden niyang to Lobanga talerun, tonyio kicio ohoi saden to Lobanga kijo itibuhu inyi Kristo to kiji lo kaweyak. Ati ida inyi itibuhu kalara tenya lo dede jimitan ida kaweyak ibuhu.¹⁶Tonyio kalida kaweyak ibuhu inyi jimitan ida kileng Kristo ibuhu.¹⁷Manyu kalida Kristo ibuhu, ara kiruk ningi arus irihe ite ingoni iyo kpalipali kuningi.¹⁸Kileng kulafa lowei iyo Kristo lorii.¹⁹Kalara kigeno niyang iyo Kristo tone warun jia inyi jimitan ohoi lohimehino kilany cio fad tone kof.²⁰Ati libuhu afa Kristo to kiji lo kaweyak, okang lo kaweyak fad.²¹Tonyio iya lafa lolotunore wei to tungani lobito, kibuhuno manyu olotu to tungani lobito.²²Tonyio iya na loweyare cio fad iyo Adam, jiha manyu itibuhuni manyu cio fad iyo Kristo.²³Ati Lobito Lobito to gonyo nenge. Kristo denguno lo lofirat, ojo hati inyi olotu ibuhu hati cio pili kuna lara kunenge.²⁴Olotu hati lohicungi lo kof na licwara inyi okabwe diho Lobanga Apa langun lokeru inyi okabwehin ko obolorehin ko golun fad.²⁵Tonyio ojir inyi olanyu many ofik merok kunenge fad fotirico kulo kejuha kunenge.²⁶Meroni na mute lolanyuni lohicungi inyi wei.²⁷Tonyio “lofik inyi sangite fad fotirico kulo kejuha kunenge”. Dong kolojimi, “lofhi sangite fad kejuha kunenge, oboto oleng jimitan ida ikenihini Lobanga katwa tonyio Lobanga lofiha sangite fad kejuha kulo Kristo.”²⁸Kolokeru kitiyo jii, oto kito to ken nenge itongo iyo obolare lo money na lofik sangite fad kejuha kunenge ojir Lobanga money ongon fad iyo fad.²⁹Ibo koloru kibuhuno adi cio kuna libatisati to kaweyak dong idimi aja? Kalida mute kaweyak ibuhu nyio ibatisati cio to icieng?³⁰Adi dong ohoi nyio kifik ohoi warun niyang faji na irohohi faritin fad?³¹Aweita nan faritin fad, recera atenya nan jii iya na lahipufare nan ite iyo Yesu Kristo Lahitok niyang.³²Kalatirem nan tiyangi kuna ingereha to Epeso to koditi lo cio jia, nyio tohi arumu nan? Kalida kaweyak mute ibuhu, “ngatidahati ko mata tonyio Kiwanyi kiweyaru.”³³Keco kitinonongi ite: manya ko karohejak ipalarita koditi na ijiir.³⁴Itiituti iyo kibuha na ijiir, manyu ingohiti kpal, tonyio ongoni kude kuna lolunya Lobanga, ahirihohi jii lo kitidaha ite riri.³⁵Ati ngititia ba lobo ojo, “ibuhu kaweyak aja? Ofwonu icieng ko kenite kuna lori aja?”³⁶Dataru na baya na! kinyiemoti na litibulahini ida otum warun many re kolowei.³⁷Kaliremo isi ida isi itibula ken lo tohi na liwasihhi ati kinyiemoti kode lo ngamangiriti kode lo lobo tohi.³⁸Ati icio Lobanga inyi ken iya na lowak inyi manyu iyo koditi lo kinyiemoti lobito lobito, icorihhi ken na lara nenge.³⁹Ida tyangi kulo kenite kulo sangite fad oriworo, ongon tyang lo ken lo tungani ake, ongon lo tyang ake, ongon lo kwenyite ake manyu ongon lo kayamiti ake.⁴⁰Ongoni manyu kenite kulo kai, ongoni manyu kulo kof ati ake dwarujon lo kenite kulo kai ake manyu dwarujon lo kenite kulo kof.⁴¹Ongon kolong ko koditi lo dwarujon nenge ake, ongon ofa ko nenge ake ongoni manyu kanger ko kuneicieng ake, ongoni manyu kanger ake ake iyo dwarujon.⁴²Ori manyu mute jii iyo kibuhuno lo kaweyak. Ara ken na litubulahini na lomuraru ati na libuhuno na lida orihe owe i.⁴³Itibulahini oru deyo ibuhu to deyo, itibulahini to goro ibuhu to golun, ⁴⁴itibulahini tto ken lo kof ibuhu to ken lo Okorif.⁴⁵Iya na ligerorihhi ojo, “tungani ketemoni Adam lolotu ara tohi na iwar, Adam lo lohicungi ara Okorif na licwara warun”.⁴⁶Ida ara ken lo Okorif litemu ati ken lone kof olotunore hati ken lo Okorif to kifwongi.⁴⁷Itongo afa tungani lo ketemoni ara fur lo kof, ara afa tungani la are lo kai.⁴⁸Ori cio kulo kof ko lafa tungani loduhuni to kof ori manyu cio kulo kai iya lafa tungani lolotu to kai.⁴⁹Iya na lohiriore ohoi ko lafa tungani lo kof kiri manyu mute ko lafa tungani lolotu to kai.⁵⁰Ahirihohi nan ite recera ajo ida ken ko okoto otum lunyo okabwe lo Lobanga ida manyu tohi na lomuraru orum lunyo tohi na lida omuraru.⁵¹Itining ahirihohi ilitit, ida mute ohoi fad kiwei ati ibelori mute ohoi fad.⁵²deu deu iya kirifoho lo konyek iyo lohicungi lo kicira lo furuji. Tonyio icira mute furuji, ibuhu mute kaweyak to kenite kuna lida orihe owe i, manyu kibelori ohoi.⁵³Tonyio ojir iticiefi na imura tona lida omura, ko na lowei iticiefi to na lida itweru weyaru.⁵⁴Kaliticiefi na imura to na lida itweru mura, ko na iwei tona lida itweru wei, oto lafa tenya ligeri olotu ara dede na lojo, “lodilori wei lo lanyuni tur”.⁵⁵Aji ongon lanyuno nino wei? Aji kiyeri nino wei?⁵⁶Kiyeri lo wei inyi kpal manyu golun lo kpal inyi cik.⁵⁷Ati kikwama Lobanga na lohicio ohoi lanyuno iyo Lahitok niyang Yesu Kristo.⁵⁸Tona recera kunei kuna lamaru, itiwoititi to na igol keco lobo tohi kitijijik ite. Tik tik icwarata kenite kuningi fad iyo tic lo Lobanga tonyio iyen ite jimitan ida tohoro ningi iyo Lobanga ara lo arus.

16

¹Jijia tenya lo sofo to cio kulo Lobanga. Itiyoto lafa tohi larihohi nan kanisahin kulo misiok fad.²To far lo lobito kulo sabit fad. Ojir lobito lobito to kiji ningi itingade kude robia kuna lotutum to wel na lorumahitare inyi oricahi ojir kalalotu nan

oru manyu lobo sofo.³Ojir kalagoru nan ager cia nan waraga lo kitotoro iyo cio kuna liruk ite ko cularu icieng ko kiciorita kuningi iya Jerusalem.⁴Kalaloro manyu ba nan kilik cia nan ko icieng.⁵Langun lalo nan ara Masedonia, alotu cia nan diho ite tonyio aloro cia nan ara Masedonia⁶kuya atong cia nan ko ite kode akeru furat ojir ite ilwahare nan iyo owele na laloro nan.⁷Ida nan awak deya ite jija, ahiwaj ite ara na laringita ara ringita: awak nan kitongo ko ite to kude faritin kaliruk Lobanga.⁸Ati arihe nan atongo Epeso many far lo Pentekost⁹tonyio longaja agwala nahitok lo tic iyo nan ene manyu oboreng cio kuna lohitihepa nan ene.¹⁰Kololotu Timoti itode jimitan ojir ida itongo to bangun kiji ningi tonyio osodoro inyi kitiyo tic lo Lobanga iya na latiyore nan.¹¹Keco lobo tungani obero kifotuno inyi itoculu inyi olotu to kisiliban ojir oitu ene diho nan. Angon nan kitila inyi ko recera.¹²Jijia tenya lo rece niyang Apolos. Acik nan inyi to golun lo lotuno diho ite ko recera. Ida orumu inyi owak lotuno jijia ati olotu cia inyi kolorumahi faritin kulo lotuno.¹³Trirati itowoitati igoli iyo kiruk, itira cio kuna igoli taulo itogol.¹⁴Itiyoti sangite fad to kimaruno.¹⁵Iyen ite jimitan cio kulo kolo Stepanas afa lara karuhok ketemok to kof lo Akaya, manyu icio icieng kenite iyo tic lo kirwaa cio kulo Lobanga, alelia nan diho ite recera¹⁶iworati cio kuna lori ko kuna ko cio pili kuna limorihino iyo tic na lori iya na.¹⁷Akwama nan no goruno lo Stepanas, Fortunatos ko Akaikas tonyio liyauno icieng tohi na longoromahino ten diho nan tija.¹⁸Tonyio litirobi icieng okorif nei ko kuningi. Ocam koditi lo cio iya kuna to kiwora.¹⁹Ofonyo kanisa lo kof lo Asia, ofonyo Akuila ko Piricilia ko kanisa na lotubitita kaji neicieng.²⁰Ofonyo recera kuna longoni ene fad. Itifonyohinoti to fonyo na inyu.²¹Nan Paul lagero ene fonyo to kana nei.²²Tungani na lida imaru Lahitok ingohi ificori. Ou Lahitok Yesu.²³Kisa lo Lahitok Yesu kingon ko ite.²⁴Ingohi kimaruno nei tongon diho ite fad iyo Kristo Yesu. Amen.

2 Corinthians

1

¹Nan Paul jayo lo Kristo Yesu to wahun lo Lobanga ko rece niyang Timoti. Diho kanisa lo Lobanga na longon Korint ara lobito ko cio kulo Lobanga kuna longoni Akaaia fad.²Ingohi kisa ko kisiliban na lolotu diho Lobanga Apa ko Lahitok Yesu Kristo tongon diho ite fad.³Kwama diho Lobanga monye lo Lahitok niyang Yesu Kristo, Apa na ibaya ko Lobanga na litirobija taulo.⁴Na litirobija taulo kuniyang iyo kidak niyang fad na lico ohoi manyu kitirobi taulo kulo cio kuna longon ko kidak to kitirobija lo taulo na lohirumu ohoi iyo Lobanga.⁵Tonyio iya na lifutare kidak lo Kristo taulo kuniyang, tona kikoi bito ifut manyu kitirobija lo Kristo taulo kuniyang.⁶Kolohirumu ohoi kidak ara lo kitirobia lo taulo ko lwahuno ningi, kalitirobi taulo kuniyang, ara lo kitirobija taulo kuningi na liyauno diho ite diha lo kidak iya ene lohidihare ohoi.⁷Manyu ogol kigeno niyang to ite tonyio kiyen ohoi jimitan iya na lingarare ite kidak niyang, ingar manyu cia kitirobija lo taulo.⁸Recera, ida ohoi kiwak ite ilunya golun lo manya na lohirumahi ohoi kof lo Asia. Kingon orumu ohoi iyo kidak na lida odihuno manyu orumu lohibaldihi ko warun fad.⁹Dede to taulo kuniyang lihibula ohoi wei. Ati itiihino kuno lo kicwara ohoi fiha taulo iyo Lobanga na litibuhunita kaweyak ida ara iyo kenite kuniyang.¹⁰Lohilwahu inyi ohoi iyo koditi lona kidak hitok manyu orihe cia kilwahu ohoi. Lohifik ohoi kigeno niyang fad diho inyi jimitan osodoro cia inyi lwaha ohoi.¹¹Iya na lilwahare ite ohoi to kilifa. Oto cia cio kuna iborengi icio kwama to ohoi to jiran nahitok na lohiciori ohoi to kilifa lo cio pili.¹²Tohi na lohipufare ohoi inyi ene: kiyen ohoi jimitan kiwar ohoi ene kof ati bebe nenge kiwar ohoi ko ite to nyujon ko dede na lolotu iyo Lobanga. Ida ohoi kitii jii to genyun lone kof ati to kisa lo Lobanga.¹³Tonyio ida ohoi kigero tohi na lida ite itum kikenana iniang. Manyu ageno nan jimitan¹⁴iya na liniangare ite ohoi gaa ifwonu cia iniang otoc jimitan ipufare mute ite ohoi iya na lohipufare ohoi ite to far lo Lahitok Yesu.¹⁵Orumu nan ayen ene otoc akukumare lo fira lo owele nei lo lotuno ara diho ite ojir ite irumu kitigolo kakeny are.¹⁶Orumu nan akukum lo wajaru ite kalaloro Masedonia ko lotuno ari inyi diho ite manyu ojir ite kilwahare nan to owele nei lo loro Judea.¹⁷Kalakukum nan jii atii nan to ngangalita? Kode akukuma nan iya cio kulo kof kuna tolobo lojo tolobo ida ojo manyu cia ojo ibo?¹⁸Iya na ligenorore Lobanga ida ohoi kitenya tenya niyang ojo manyu cia kibel kiberu to kifwongi.¹⁹Tonyio Yesu Kristo kito lo Lobanga lafa lohitiitim nan ko Sailas ko Timoti diho ite ida afa ara Ida ko Ibo ati iyo inyi iwasihi rahun Ibo.²⁰Tonyio ngoborengi many ciharu kulo Lobanga, ara icieng fad Ibo iyo Kristo. Manyu ara diho inyi kijo ohoi Amen to kicwara deyo diho Lobanga.²¹Jijia ara Lobanga lohicio ohoi ko ite fad kiwoita ara kuna igoli iyo Kristo. Kitwe inyi ohoi²²lodwanyahi inyi kiterita nenge kenite kuniyang ofik manyu okorif nenge na Inyu taulo kuniyang ara kitigolita lo tohi na mute lolotuno.²³Ara kileng Lobanga saden jimitan itongo ara lo kisisio ite licio nan ida alotu Korint.²⁴Ida ara lo jimitan kingoni ohoi ko lanyuno iyo kiruk ningi ati kitiyo ohoi ko ite to kwama ningi tonyio ara to kiruk iwoitare ite.

2 ¹Dong aii nan jimitan ojir nan ida ahiwaj ite lo kiyauno kitoyo ko mejun lo taulo.²Jijia kalahitimehi nan ite ngai manyu cia lotong na ngohitkwama nan ida icieng ite kuna lahitimehi nan?³Ager nan iya na lagerore tonyio ojir itifurie na tenya to taulo kuningi ojir kalalotu nan, ojir manyu ida alotu kitoyo iyo cio kuna ngohitkwama nan. Angon nan ko kodomo jimitan ingar cia ite ko nan kwama nei.⁴Tonyio ager nan nu waraga to mejun lo tau nahitok ko mehino ko kifi kulo konyeha ida ara lo kititoyo ite ati lo kitotoro kimaruno nahitok na langonore nan to ite.⁵Kaliyauno lobo tungani mehino, ida mehino nei ilany ningi fad, ojir manyu nan ida asod mehino ningi, obolo bebe.⁶Na kitigema lofik cio kuna iborengi ken nenge, lotum inyi.⁷Jijia owak dong ite ilau inyi manyu itirobi tau nenge ojir kidak ida ocun tau nenge noo.⁸Alelia nan jimitan itotorohiti inyi kimaruno ningi tonyi.⁹Tohi na licio afa nan ager, lodeya kalitum ite ningo nan itii iya na lacihare nan.¹⁰Kalilau ite tungani alau manyu nan inyi. Manyu tohi na lalau nan, kolongon kupal na ngolauni, alau nan to ketemoni lo Kristo to ite¹¹ojir sitan ida kilanyunore ohoi. Tonyio ida ohoi kilunyia kitibahasa nenge lo tenyi tenyi.¹²Lafar kalalo nan Traos kititima layomit na Ijir lo Kristo arumu jimitan longa Lobanga agwala to nan,¹³oru orumu

kisiliban to tau nei tonyio ida nan arumu rece nei Tito ijia. Acik dong nan icieng ko loro iya Masedonia.¹⁴Ati kikwama Lobanga na lohirihi ohoi iyo kidoro lo kitotoro obolare lo Kristo, manyu kitiyore ohoi fajihit fad lo kitisara uron nenge.¹⁵Tonyio kira ohoi iyo Lobanga sirim lo Kristo iyo cio kuna lolwahunoti ko kuna lorijoro.¹⁶Iyo kuna lorijoro kira ohoi to Kristo ngwojun lo wei, iyo kuna lolwahunoti, uron lo warun. Ngai lobo locam to tic na lori iya ene? ¹⁷Ida ohoi kiri iya kude kuna litiloto tenya lo Lobanga to robia. Ati iyo Kristo kitenya ohoi ketemoni lo Lobanga tenya lo dede iya cio kuna lara Lobanga monye loculu.

3 ¹Kiciaha re ohoi majaru ake? Kode kiwak manyu ohoi waraga lo maja diho ite kode na liger ite to kenite kuniyang iya na lowahare cio kude? ²Ite to kenite kuningi lira waraga niyang na ligero taulo kuniyang ikena cio fad. ³Itotoro ite jimitan ira ite waraga na lolotu iyo Kristo, na lohayauno ohoi, na lida igero to inki ati to Okorif lo Lobanga na iwar ida igero iyo tadati lo moru ati igero katwa lo taulo kulo cio.⁴Itongo ene golun jii ara niyang to Kristo Lahitok niyang to ketemoni lo Lobanga. ⁵Ida ara jimitan kigenyi ohoi to kilolongo lobo tohi ojo niyang ati ara diho Lobanga odetore genyun niyang. ⁶Kicio inyi ohoi rahun kagenyak manyu ara cio kuna locam to rahun karwaak kulo cik Ngejuk ida ara to kigeriti ati to Okorif; tonyio ifada kigeriti ati icwara Okorif warun.⁷Kaliyauno cik lo kigero na ligeri iyo tadati lo moru wei oto hati olotu to deyo itilanyu Israel ko deya komom lo Moses to deyo nenge kileng afa lohulietarita, ⁸Ida dong cia ene lo Okorif ilany deyo nenge?⁹Kalolotu tic lo cik na liyauno ngoto lo wei to deyo ori dong deyo lo tic lo cik na liyauno warun aja to bolorun! ¹⁰Tonyio lafa cik lolotu to deyo afa berien ida otumiti kitiririo deyo nenge kone lo jija na logalita deyo nenge noo. ¹¹Kololotu tohi na lohulietarita to deyo aja dong bolojun lona losio tur!¹²Dong tona lohingonore ohoi ene kigeno ogoli taulo kuniyang noo. ¹³Ida ohoi kiri iya Moses lafa limuhohita komom to kyela ojir Israel ida odeu hulietaru lo deyo to komom nenge. ¹⁴Ati itidatari afa taulo kuneicieng tonyio, kone far kalikenati cik lo Moses, iwasihi na kyela kimuho taulo kuneicieng ara iyo Kristo keken ongajarore na kyela. ¹⁵Ko jijia kalikenati cik lo Moses, orihe kyela imuho taulo kuneicieng. ¹⁶Ati kalibelo tungani iyo Kristo ongajaru na kyela. ¹⁷Jijia ara lahito Okorif, faji na longon Okorif lo Lahitok ongon laharu. ¹⁸Manyu ohoi kuna longajaru komoma kitifaranga deyo lo Lahitok kingoni kibeloro iyo koditi nenge to deyo na losodoro na lolotu diho Lahitok na lara Okorif.

4 ¹Tona iya na lohiculari ohoi kitiyo ene tic to kibaya lo Lobanga ojir taulo kuniyang ida ingangadita. ²Ati lohingohi ohoi ilititi kuna irohoru ko ticitici kulo riri lida dong kitiyore kitinononga kode ida kitibahasa tenya lo Lobanga. Ati to tenya tenya lo dede to wangun, kitotoro ohoi kenite kuniyang iyo kibuha lo taulo kulo cio to ketemoni lo Lobanga.³Kalimuho ba layomit na lohitenya ohoi imuho iyo cio kuna lorijoro. ⁴Limuk lobanga lone kof konyeha kulo cio kuna lida iruk icio icieng ida odeu wangun lo layomit lo deyo lo Kristo na lara kitiririt lo Lobanga.⁵Tonyio ida ohoi kititima kenite kuniyang ati kititima ohoi Yesu Kristo ara Lahitok ko kenite kuniyang ara karwaak kuningi to Yesu Kristo. ⁶Tonyio Lobanga na lojo, “ingohi wangun inwaha katwa lo lokimuyuk” licio wangun nenge inwaha katwa lo taulo kuniyang lo kicwara ohoi wangun lo yenun lo deyo lo Lobanga to komom lo Kristo. ⁷Ati kingon ohoi kone bara katwa lo motiong kulo lokulufi lo kitotoro jimitan ara ene golun hitok lo Lobanga ida ara lo kenite kuniyang. ⁸Kidonyi ohoi to ngatihin fad ati ida lohoriesari, lowoita kweci kuniyang ati ida kigeno niyang ipalaru. ⁹Kitigemi ati ida kingohini ake, kibirohini kof ati ida kiweiha. ¹⁰Kitingita ohoi wei lo Yesu to kenite kuniyang tiktik ojir manyu warun lo Yesu oboto to kenite kuniyang. ¹¹Tonyio ohoi kuna lohiewari lohopotori iyo wei to lofere lo Yesu ojir warun nenge oboto to kuno kenite kuniyang kulo wei. ¹²Tona itiyi wei kenite kuniyang ati warun itiyi kenite kuningi. ¹³Tonyio igero ojo, “laruk nan tona latenya manyu nan”. Tona Okorif manyu bito lo kiruk, kiruk manyu ohoi kitenyare, ¹⁴tonyio kiyen jimitan Lobanga na litibuhu Lahitok Yesu to kiji lo kaweyak, kitibuhu manyu mute ohoi ko Yesu manyu kiyauno ohoi ko ite ketemoni nenge. ¹⁵Ara ene fad to ite ojir kisa lo Lobanga na longon goruno iyo cio fad to kofi kofi icio ca cio fad ifut ko kwama iyo deyo lo Lobanga.¹⁶Tona ida taulo kuniyang ogilaru kileng ngohibotoho ohoi to oleng ara cio kuna lipalaru kenite, ati to katwa kitingejuhoti ohoi tik tik. ¹⁷Tonyio ene kidak lo tanguno lohirusu ohoi ongon kicwara ohoi deyo na losio na lilany kidak fad lo kof. ¹⁸Tona kifik ohoi konyeha kuniyang ida ara iyo tohi na iboto jijia ati iyo tohi na lida oboto. Tonyio tohi na iboto ara lo tanguno ati tohi na lida oboto ara lo tur.

5

¹Jijia kiyen jimitan kalipalaru kuno kemahin lohimanare ene kof, kingon ohoi ko kaji diho Lobanga, kaji lo tur na longon kai na lida ara kac kulo cio lifak. ²Inyi ene lohoboriare ohoi kidomo jimitan ngohiburahini kang niyang lo tur. ³Tonyio kolohiburahini ohoi ida cia kirihe kitongo lolihinye. ⁴Tonyio kolohingon ohoi iyo ene kema kiboria manyu kicunaha tonyio ida ohoi kiwak kipuci ati ojir kibiri to lomanyare niyang lo kai ojir tohi na lotum weyaru iburi to warun. ⁵Ara Lobanga lohido ohoi tone tenya bito, manyu kicio ohoi Okorif ara kiterita lo kitinianga tohi na lolotuno. ⁶Tona kikodomo ohoi kiyen jimitan kolorihe kingoni iyo ene ken kilomaha ko Lobanga. ⁷Kimanya ohoi to kiruk ida ara to deya. ⁸kingon ko kigeno na lohiewak jimitan ngohiwoju tone ken kifwo kang diho Lobanga. ⁹Tona ojir kifik taulo kitikwama inyi kileng ngohingon iyo ene ken kode kifwo kirwat ken. ¹⁰Tonyio ojir ohoi fad kiwoita ketemoni lo seger lo ngoto lo tenya lo Kristo ojir tungani lobito lobito orumu tohi na locam tonyi to sangite kuna lohiti orihe kingon iyo kenite kode ojiri kode orohori. ¹¹Iya na lohienare rima Lobanga, kitema manyu rihuno cio. Olwa koditi niyang diho Lobanga ageno manyu jimitan ojir manyu olwa diho kiiyo lo taulo kuniyang. ¹²Ida ohoi kitema maja kenite kuniyang diho ite ari ati kicwara ohoi ite yenun na ngipufare ite tohi ojir iyen kifotore tenya lo cio kuna lopufare tohi na iboto ilany icieng pufare tohi na

longon tau.¹³ Kalobahasa kweci kuniyang, ara to Lobanga, kolobiri kweci kuniyang ara to ite.¹⁴ Tonyio olanyu kimaruno lo Kristo kenite kuniyang tonyio kiye ohoi jimitan owe lobito tungani to cio fad inyi jimitan owe cio fad.¹⁵ Manyu owe inyi to cio fad ojir cio kuna lowari ida owari to kenite kuneicieng ati to inyi na lowei to icieng manyu ofwonuni itibuhuni ari.¹⁶ Dong kiciaha to jijia ida ohoi kideya cio to koditi lo ene kof. Kileng afa ngohideya Kristo tone kire lida ohoi kirihe kitiyo jii.¹⁷ Tona kalongon tungani iyo Kristo lara inyi tungani ngejuk loru ongore lolotu ngejuk.¹⁸ Ofwonu kuno fad iyo Lobanga na lohityomohi ohoi ko inyi ara iyo Kristo manyu kicio ohoi tic lo kitiyomo.¹⁹ Jimitan itiyomo afa Lobanga kof ko inyi iyo Kristo ida ikena kopal lo cio kweci kuneicieng. Olotu manyu kicio ohoi layomit lo kitiyomo.²⁰ Tona kira dong ohoi kawoitahinok kulo Kristo ori iya na adi ngilolongo Lobanga cio tohoi. Kilelia dong ohoi diho ite iya karwaak kulo Kristo. Itiyomoti ko Lobanga.²¹ Litirak afa Lobanga inyi na loru kopal ara kopal tohoi ojo ojir ara diho inyi kifwonu ohoi kingon ko biran lo Lobanga.

6¹ Iya katiyok ko Lobanga ara lobito kilelia ohoi diho ite kijo kefotu kisa lo Lobanga itiraban.² Tonyio ojo inyi, “To faritin kulo kisisio nei lahining nan isi manyuFaritin kulo lwaha lahilwahu nan isi”. Ahirihohi ite ajo jijia inyi far lo kisisio lo Lobanga, ene far inyi far lo lwaha.³ Ida ohoi kifik kigingi ketemoni lo lobo tungani, ojir ida itifiak tic nenge.⁴ Ati iya karwaak kulo Lobanga kitotoro ohoi jiran lo manya niyang to kikohin fad, to kidonyo lo taulo, iyo kidak, iyo golun lo manya ko iyo kiudo⁵ iyo lumo, tora ko kituborita; iyo kitiyo to golun, ngonyo lo jioo ko kinga; iyo nyujon, kiniang, kidonyo lo taulo ko jiran iyo Okorif na Inyu ko kimaruno na lara lo dede.⁷ Iyo tenya lo dede ko iyo golun lo Lobanga, ko sangite kulo rem lo biran to iteten ko ikajong.⁸ Ara iyo deyo ko riri, tenyi tenyi kuna irohori ko kuna ijiri, kifih mejo katalerok ati kira cio kulo dede,⁹ kiyeniti ati kifih mejo kilunyati, kiweyaru ati orihe kisodoro warun, kilumi ati ida kifadari,¹⁰ Kitoyio ati kikwama to faritin fad, kikidahi ati kitibara cio beciek, mejo oru lobo tohi ati kitehita sangite fad.¹¹ Kitenya ohoi diho ite to taulo kuna iwati cio kulo Korint.¹² Ida ohoi kingony ite kimaruno niyang ati irwojore ite kimaruno ningi iyo ohoi.¹³ Atenya diho ite iya tee kunei ngatitoboti kimaruno kiji niyang ara na iji, itinga manyu taulo kuningi owati diho ohoi.¹⁴ Kengara manya ko cio kuna lida ara karuhok. Tonyio nyio ongar jiran ko kopal? Kode nyio ngimorihi wangun ko mutohun? ¹⁵Nyio ngotum kitilihita Kristo ko Belial? Nyio ngitiririhi tungani na lida iruk ko karuhoni? ¹⁶Nyio kiruk na longon kiji lo kaji lo Lobanga ko tifine lo lopidinga. Tonyio kira ohoi kaji lo Lobanga na iwar. Iya na lotenyare Lobanga ojo, “atongo cia nan ko icieng manyu alot kiji neicieng manyu ara cia nan Lobanga neicieng ko icieng manyu ara cio kunei”.¹⁷ “Tona ifwonu to kiji neicieng” Manyu itokorati, Lobanga lojo Ketir lobo tohi ibot Ato hati cia nan ahifotu ite ¹⁸Ara cia nan Apa ningi manyu ira cia ite tee kilahaji Ko kariok kunei Lobanga na litweru fad loteny.

7¹ Iya na lohitehitare kuna kicihihin morot, ngatinyujoto kenite iyo sangite fad kuna ngitibota kenite ko Okorifi kitingejuho nyujon to kitongo lo rima iyo Lobanga.² Kicwarata ohoi lohitongore taulo kuningi ida ohoi kitii kopal diho lobo tungani, ida ohoi kitimumun lobo tungani kode kitinonong lobo.³ Ida nan atenya jii lo ngoto tenya kweci kuningi lahirihoihore afa nan ite jimitan kikumahi ohoi ite taulo kuniyang na ngohitum ohoi kiwari kode kiweiha kote.⁴ Angon nan ko kigeno nahitok kenite kuningi; obolo pufa nei tote omolo kirobi lo tau nei kileng iyo kidak fad na lohirusu ohoi, obolo kwama nei noo.⁵ Tonyio lafar kolohifwonu ohoi Masedonia ida afa kuno kenite kuniyang iyoma ati kitigemi ohoi to kikohin fad, kijoria na lolotu to oleng ko bangun na longon taulo.⁶ Ati Lobanga na litirobia taulo kulo cio kuna lonieuno kof, ko kitirobia taulo kuniyang to lotuno lo Tito⁷ ida manyu ara to lotuno nenge keken ati to kitigolo lo taulo na liculu ite ara diho inyi. Kirihoi inyi ohoi kigeria ningi lo deuno nan, kitoyo ningi ko kibuha ningi to nan, oto kwama nei ko bolojun ilany fad.⁸ Kileng afa ngiyauno waraga nei kitoyo, diho ite ida manyu nan ajo nyio afa ager nan na waraga. Adeu nan jimitan igunye waraga nei taulo kuningi ati to kude faritin kuting,⁹ ati jija akwama nan ida ara to kitoyo ningi ati tonyio iyauno kitoyo ningi kirwo, tonyio itoyo ite iya na lowahare Lobanga ico ite ida iriafaru ro lobo kikoi to ngati niyang.¹⁰ Iyauno kitoyo lo rima Lobanga kirwo na liyaru cio iyo lwaharu ida ongerihi kiudo taulo ati kitoyo lo kof iyauno wei.¹¹ Itode tohi na liyauno ene kitoyo lo rima lo Lobanga diho ite, itide ba fiha lo taulo kuningi, ko fiha golun lo kitotoro jinmitan iru ite ko kopal, ko kilongo ningi, ko bangun ningi, ko wahun ningi lo deya nan, ko rija ningi lo tenya, ko kileno ningi! Likeru ite kitotororo ake to kikohin fad jimitan iru ite ko kopal.¹² Inyi na kileng lagero nan diho ite ida ara to tenya lona tungani litii kopal kode tona lipali diho inyi, ati ojir to ketemoni lo Lobanga ideyare kileng ite to kenite kuningi koditi na liningore ite ohoi.¹³ Kuno fad itigolo taulo kuniyang lo sodohino iyo kitigolo lo taulo kuniyang kifut ngole afa ohoi ko kwama nahitok tija diho ite tonyio lorumu okorif nenge kitigolo tija diho ite fad.¹⁴ Orumu afa nan ahipufare ite diho inyi ida manyu ite kitidahahi nan riri. Ati iya na larahare sangite fad kuna lohirihoi ohoi ite dede ara manyu pufa niyang to ite iyo Tito dede.¹⁵ Mnyu kimaruno nenge ite obolo bebe kalibuha jimitan iningoho ite fad, manyu ifotu inyi to kihihirita.¹⁶ Akwama nan jimitan atum nan ngonun ko kigeno na ifut kenite kuningi.

8

¹Manyu recera kiwak ohoi ite iyen kisa na licio Lobanga kanisa lo Masedonia.² Iyo tema na igol bebe, kwama neicieng kileng likilwahati bebe lolotu ara bara lo kimorot na lida otenyuno.³ Tonyio acio nan sadden jimitan icio icieng iya na litwerunore icieng manyu ogal na litweru icieng. Na lara icieng to kenite ake licio,⁴ manyu ileliati diho ohoi ojo ojir manyu icieng kicio lo lwaha cio kulo Lobanga.⁵ Manyu ida orumu ohoi kiye jimitan otum cia icieng kitiyo jii ati icio icieng kenite kuneicieng diho Lobanga ketemoni oto hati iciorihinorihin kenite diho ohoi to wahun lo Lobanga.⁶ Kito ohoi kirihohi Tito iya na orumu licihare inyi ojir olo okeru ene tic lo kisa to ngati ningi.⁷ Dong iya na lilanyare ite cio iyo

sangite fad iyo kiruk, iyo tenya, iyo yenun, iyo fiha lo taulo ko iyo kimaruno na lingonore ite tohoi, ojir manyu ilanyu cio tone tic lo kimorot.⁸Ida nan ahifudahino ite ati awak nan tema golun lo kimaruno ningi to kitiririo ko kwama to taulo lo kuna kude cio.⁹Tonyio iyen ite kisa lo Lahitok niyang Yesu Kristo na kileng afa lobara inyi iruk okilwahaje to ite ojir to okilwahaje nenge, ite irumu bara.¹⁰Jijia kisinga nei diho ite tone tenya inyi ene: langole kari ite afa litem ida ara kicwara keken ati wahun to kicwara.¹¹Ja itokeru na tic ojir wahun ningi ori ko keruno ningi to kikoi na litwerunore ite.¹²Tonyio kolongon wahun, iruhi kicwara iya na longonore iyo kacwarani, ida ara to tohi na lida inyi otehita.¹³Ida manyu ohoi kiwak ojo ojir kude iyoma kifudati ite ati kiwak ohoi cio itiyu ara na loriworo.¹⁴To kuno faritin icio cia samun ningi icieng tohi na loru diho icieng manyu to kifwongi mute kicio manyu samun neicieng ite tohi na loru diho ite. Oto cia mute itii cio ara na iriri.¹⁵Iya na ligerorihin ojo, “na linumu obolo ida manyu otek na hitok bebe, na linumu isidi ida manyu otek na sidi bebe”.¹⁶Akwama nan Lobanga na lofik tau lo Tito kibuha na lori ko nei to ite.¹⁷Tonyio ida Tito iruk kitifaha niyang keken ati olotuno inyi to kwama na hitok manyu to wahun nenge ake ake.¹⁸Manyu kitilihi ohoi ko inyi lobo rece niyang na lokwamati to kanisahn fad to kirwaa nenge kititima layomit na ijir.¹⁹Manyu na lobolo ilany, onyumu kanisa inyi lo kilihita kohoi lo kiyaru kicwara na lohitiyo ohoi lo rima Lobanga to ken lo kitotoro wahun niyang lo lwaha.²⁰Kiwak ohoi rica ida kimongi kolohitiyo ene tic lo tehita kuno sangite kulo lwaha tonyio oborengi.²¹Tonyio kingon ohoi rica kitiyo tic na ijir ida ara to ketemoni lo Lobanga ake ati to ketemoni manyu lo cio.²²Ilihuno icieng ko lobo rece niyang lohiculu ohoi na litotor diho ohoi wahun nenge lo kitiyo tic bebe nenge kigeno nenge ite.²³Ojo to Tito ara inyi kaletoni nei lo kitiyo ko nan kiji ningi; ojo to kuna recera ara icieng kawoitahinok kulo kanisahn manyu kulo rima iyo Kristo.²⁴Tona itotorohiti kuna cio kitibotita lo kimaruno ningi ko tohi na licio ohoi kipufare ite ojir kanisahn odeu.

9¹Jijia ida nan orumu awak kigero diho ite to ne tenya lo lwaha cio kulo Lobanga.²Tonyio ayen nan wahun ningi lo lwaha olotunore many afa apufare ite iyo cio kulo Masedonia ajo many to langole kari iwak ite cio kulo Akaia kicwara manyu lisusu na wahun ningi icieng kitiyo to kwama.³Ati aculuno nan kuno recera ojir pufa langun lohingonore ohoi kenite kuningi tone tenya ida iyauno riri ati ojir ite ikukumahino iya lafa lahirihoihonore nan ite.⁴Tonyio kolohilihi ohoi ko lobo Masedoniani kifwonu kirumu ite ida ikukumahino kito ciao hoi ingohi re ite monyeri kirumu riri nahitok to kigeno jimitan itii cia ite ilany.⁵Tona adeu nan ajo ojir aculu kuno recera ofwonu kiwaj ite ojir okeruni kikukumahino to kuna kicorita afa licik ite ojir oboto ara tohi na licio ite to kimorot ida ara to taulo kulo rwojun.⁶Ituyen jimitan: tungani na loihi kinyemo kude kuting, odengu manyu cia inyi kuna kuting, na loihi kuna iborengi odengu manyu cia inyi oborengi.⁷Ingohi tungani tolobito tolobito icio tohi na liruk inyi kicwara to tau nenge ida icio tokifudahino ida manyu icio lorwooje tonyio imaru Lobanga tungani na licwara to kwama.⁸Manyu itweru Lobanga kicwara sangite fad ifut diho ite to kisa nenge ojir iyo sangite fad, to tihi fad, tehita sangite fad kuna liwak ite itii cia ite ticiticikuna ijiri fad.⁹Iya na ligerorihin ojo, “Litisarihi inyi kiciorita kunenge diho kakidahak To kofi kofi fad itongo biran Nenge osio tur”.¹⁰Dong inyi na licwara kinyiemo diho kayaani ko tafa lo daha otum manyu ca kicio ite itifut derona kuningi kulo kinyemo manyu itilalat deno lo biran ningi.¹¹Kiciori cia ite bara ko samata to kikohin fad ojir ite isodorore kimorot faritin fad manyu ara diho ohoi ibelo cia kimorot ningi ara lokicwara kwama diho Lobanga.¹²Ida ene tic litiyo ite ara lo kicwara diho cio kulo Lobanga keken ti ifut ko kicwara kwama diho Lobanga to kikohin fad.¹³Tonyio tona tic litotorore ite kenite kuningi, omaj mute cio Lobanga to ningo na lilihita ko tulo ningi lo layomit na ijir lo Kristo, ko kimorot ningi na lingarare ite sangite ko icieng ko cio kuna kude fad.¹⁴Manyu iyo kilifa neicieng tote ifut cia taulo kuneicieng ko kwama tote to galita lo kisa lo Lobanga na lohicio ite.¹⁵Ingohi kwama nahitok noo tongon diho Lobanga to kicwara nenge na lida otenyuno.

10¹To riejun lo Kristo nan Paul na lojimi arie manyu abang kalahingon kote ati angere kalaloma.²Alelia nan diho ite jimitan kalalotu nan, keco ha manyu angere iya ene lavitare nan diho cio kude kuna libuha ojo kiwar ba ohoi to koditi lo warun lone kof.³Tonyio kileng ngohimanya ohoi ene kof, ida ohoi kirem to koditi lo remun lone kof.⁴Sangite kuna lohiremora ohoi ida ara sangite kulo kof. To angati ongon icieng ko golun lo Lobanga na lohigilare ohoi kiwatahin kulo golun lo sitan.⁵Kigila ohoi peha ko tenyi tenyi kulo talerun fad kuna loting kenite ara lo kitijoria genyun lo Lobanga manyu kinief ohoi kibuhibuhi ojir oningo Kristo.⁶Manyu kitigem cia ohoi cio pili kuna logere langun lohien jimitan likeru ite ningo.⁷Ideya ite buru lo sangite to oleng. Kolojo tungani ayen inyi otoc jimitan ara inyi lo Kristo ojir manyu inyi oyen ojo kingoni manyu ohoi iyo Kristo iya na longonore inyi.⁸Tonyio kileng ngapufare nan twero na lohicio Lobanga ohoi lo kitiboloro ite ida ara kinyiaharu ite kifwongi, ida riri kinief nan tona.⁹Ida nan ari mejo ahitibanga nan ite to waragahin kunei.¹⁰Tonyio ongon kude lojo, “iriochi waragahin kunenge manyu orosoho ati to ken nenge kolongon, ida tenya nenge ara lobo tohi”.¹¹Ingohi koditi lo kuna cio toyen ojo, tohi na lohitenya ohoi to waragahin kuniyang kolohiru, kifik manyu cia ohoi iyo tic kolohingoni.¹²Ida ohoi kiwak kitiririo kenite kuniyang ko cio kude kuna lomaja kenite kuneicieng. Kalotema icieng kenite kuneicieng to kenite kuneicieng kode itiririoti kenite kuneicieng to kenite kuneicieng ida icieng ogenyi.¹³Ati ida cia ohoi kipufa ogal lohikori na ibehi. Ati kipufa cia ohoi to faji na lohingotohi Lobanga ohoi, faji na logoru many diho ite.¹⁴Ida cia ohoi kiyaru pufa niyang oloma mejo ida afa ohoi lohifwoni diho ite tonyio lohifwonu afa ohoi many diho ite ko layomit na ijir lo Kristo.¹⁵Ida manyu ohoi iyo pufa niyang kifwo many iyo tic na litii kaletok. Kigeno niyang inyi jimitan kolosodoro kiruk ningi litan, osodoro manyu cia ticitici kuniyang kiji ningi.¹⁶Ojir manyu kititima layomit na ijir many kofi kofi kuna longoni korwonga kuningi. Tonyio ida ohoi kiwak pufare tic na litii faji lo tungani lobo ake.¹⁷Ati ingohi tungani na lopu to pufa iyo Lobanga.¹⁸Tonyio ida ara tungani na lomaja ken nenge iruhiti ati tungani na lomaja Lobanga token inyi iruhiti.

11

¹Ageno nan jimitan iruk cia ite dataru nei lobo sidi, ati litiyo manyu ite na. ²Akaino nan to ite okaine lo Lobanga. Ahijayahino afa nan ite iyo retoni lobito inyi Kristo ajo ojir nan ahifotohi ite iya karioni na inyu diho inyi. ³Ati abang nan tonyio iya lafa litinonongare munu Eva otumiti kitigeraru taulo kuningi to kikoi lo Kristo. ⁴Tonyio kololotu lobo tungani ititima Yesu lobo ake ko Yesu na lohilitima ohoi kode kaliyauni diho ite layomit na lara ake ko layomit na inyu lafa liruk ite kode kalirumu ite okorif lobo ake ko okorif lafa lifotu ite inyi jimitan geraru na. ⁵Ati ida nan aside kalara to kitiririo ko kuna jayona lojimi ⁶kileng ngida kitiyeni nan kifura ati angon nan ko genyun, lohitoru manyu ohoi ene otoc diho ite, to kikohin fad. ⁷Ara afa kpal kalatisidi nan ken nei ojir ahiting ite kai to kititima layomit lo Lobanga diho ite? ⁸Abel nan kanisahin kuna kude lo rumunore lwaha ojir arwaare ite. ⁹Manyu lafa langonore nan ko ite kalawak lobo tohi, ida afa nan aticuna lobo tungani, tonyio recera kuna lofwonu to Masedonia afa lohilwaha nan to sangite kuna lawak nan. Aric afa nan ken nei ojir ida ara ter diho ite manyu orihe cia asodoro kitiyo jii. ¹⁰Iya na longonore tenya lo dede lo Kristo iyo nan, oru lobo tungani to kof lo Akaia na ngitik ene pufa nei. ¹¹Tonyio? Ida nan ahimaru ite? Oyen Lobanga jimitan ahimaru nan ite. ¹²Manyu arihe asodoro kitiyo tohi na latiyo nan lo kitidahahino kuna longon kitiririo kenite ko ohoi riri. ¹³Tonyio ara kuna cio jayona kuna italeri, cio katinonongak kuna litetema rahun jayona kulo Kristo. ¹⁴Manyu ida tungani ipany na tonyio kileng sitan to ken itetemita malaika lo wangun. ¹⁵Ida ara tenya lo kipany kalitetema manyu karwaak kulo biran. Lohicungi neicieng mute tohi na locam to ticitici kuneicieng. ¹⁶Anyiahata nan jimitan keco lobo tungani kifik nan ara kadataroni. Ati kalifik ite, kifotutu nan iya na ngifotunore kadataroni ojir manyu nan apufare lobo sidi. ¹⁷Iyo ene pufa lo kitiboloro lo kenite, ida nan atenya iya na ngotenyare Lahitok ati iya kadataroni. ¹⁸Tona lopufare cio beciek iya na lopufare kof, apufa manyu cia nan. ¹⁹Imohorita ite ko kadatarok to kwama tona ligenyare ite. ²⁰Dede itum ite mohoro kileng ko tungani na lohitoraha ite ara opihin, kode na lohitimumuna ite kode na lohittinononga ite kode na lorosohino ken diho ite kode na ngohinang ite komoma. ²¹To riri nei aruk nan jimitan kibangiha afa ohoi kitiyo jii. Atenya dong nan iya kadataroni ajo, tohi na lopufare lobo tungani, apufare manyu nan. ²²Ara icieng Ibru? Ara manyu nan. Ara icieng Israel? Ara manyu nan. Ara icieng lotataha kulo Abraham? Ara manyu nan. ²³Ara icieng karwaak kulo Kristo? (Ingohi dong atenya mejo tungani na lodaha mining) Ara hati bo nan karwaani lo Kristo na logal fad. Latii nan tic na igol ogal, kitori mabus kakeny beciek, kilumi bebe, kitifuruni kifadaru kakeny beciek, ²⁴arumu kario keek ongon kakeny miet iyo Judeahin. ²⁵kilumi to iluhi kakeny uni, kicahi to morutok kakeny lobito, kijuhe babur to nam kakeny uni, aget katwa lo nam karwe ko far. ²⁶Alot nan ara lotita keken oru kiyoma. Afuru nan to kareco, afuru iyo kabelak, afuru iyo cio kulo kof nei, afuru iyo misiok, afuru to kangite, afuru to mwang, afuru to nam, manyu afuru iyo recera kuna italeri. ²⁷Lagingahino nan kitiyo na lida agetorita tolobo, ladik nan kinga ko kure na latongo oru daha, latong nan oru kyelani ko kirobi. ²⁸Iyo kuna fad acuna tenya lo kanisahin fad. ²⁹Ngai ligoro ida nan angar ko inyi kigoro nenge? Ngai lourohino iyo kpal lida nan audo tonyi? ³⁰Kalapufa nan, apufa nan to sangite kuna litotoro kigoro nei. ³¹Lobanga monye lo Lahitok niyang Yesu Kristo na locam omajati karihin ko karihin oyen jimitan ida nan ataler. ³²To Damaskas ocik gavuna na litiyo iyo kabu Aretas ojo ojir iririatu kang lo Damaskas ojir kiniefuni nan. ³³Ati kiticuluni nan to aduhu ara lotupulec na longon iyo lohitor lo kiwata, afurunore nan to kac kunenge.

12

¹Asodoro nan pufa, kileng ngoru lobo tohi larumu nan, alo dong nan iyo tenyi tenyi kuna lohitorohi Lobanga nan iyo kitirija. ²Ayen nan tungani to kiji lo cio kalafa longon iyo Kristo na lotingori many kai lo uni liyaru jijia karihin tomon kongon. Kode iyaru Lobanga inyi ko ken nenge fad, ida nana yen, Lobanga loyen. ³Manyu ayen nan jimitan ene tungani, kode to ken kode ida ara token ida nana yen Lobanga ake loyen ⁴lotingori inyi many Paradis. Olo inyi oning tenyi tenyi kuna igoli, tenyi tenyi kuna lida ocam cio to tenya. ⁵Apufare nan koditi lona tungani ati ida nan apufa to ken nei mayak kalara to goro nei. ⁶Kileng many adi ngapufa nan, ida nan ara kadataroni tonyio irumu atenya tenya lo dedeati ida nan apufa ojir lobo tungani ida iyo to nan ogal tic na latiyo nan ko tenya na latenya nan. ⁷Lo kitiho nan ojir ida ating ken nei bebe to kuno sangite hitoha lohitorohini nan, kicori nan kikwai katwa lo ken nei, ifak lo sitan lo kitigema nan. ⁸Alelia nan kakeny uni jimitan ojir Lobanga odume inyi to ken nei. ⁹Ati ojo inyi diho nan, "kitum kisa nei isi, tonyio oboto golun nei otoc iyo goro". Tona apufare cia nan goro nei bebe ojir golun lo Kristo itongo ken nei. ¹⁰Inyi licio nan akwama goro nei to Kristo, adihare goro, moro, kidak, kitigema ko golun lo manya. Tonyio kalagoro nan inyi jimitan agol nan iyo Kristo. ¹¹Latirak nan ken nei ara kadataroni ati ite lohitorohi nan. Ngara ite lohitikwama nan tonyio ida nan aside alany kuna jayona lojimi kileng many adi ngida nan ara lobo tohi. ¹²Sangite kuna litiboto kijayo iya kititorita, sangite kuna litirima lithino kiji ningi to diha na hitok. ¹³Isidiha ite igal kanisahin kuna kude to nyio? Kalida ara to lahahino ohoi ida kira ter diho ite? Kilautu ohoi tone kpal. ¹⁴Jijia alotuno nan waja ite lo kakeny uni manyu ida cia nan aluticuna ite tonyio ida ara tee lifita katomonok kuneicieng ara katomonok lifita tee. ¹⁵Tona akwama cia nan kitiyore sangite fad kuna langonore nan tote atum kipotoro kileng ken nitole. Kalahimaru nan ite bebe iya ene lahimarunore, ocam to ite kitingora kimaruno ningi to nan? ¹⁶Kileng ngarahare many adi jii ida ngole afa nan ara ter diho ite. Oto hati ake kilefere nitole, lahiniifu nan ite to kitigulunya. ¹⁷Lahitimun afa nan ite to kuno cio laculu nan diho ite? ¹⁸Aculu afa nan Tito diho ite ko lobo rece niyang, kode lohitimun ha nyafa Tito ite? Ida afa ohoi kitiyo to okorif lobito manyu kijifita kikoi lobito? ¹⁹Iyo ite to faritin fad jimitan itongo kuno tenyi tenyi lohilitima ohoi ara kifura to kenite kuniyang? Kitenyitita ngun ohoi ketemoni lo Lobanga iya cio kuna longoni iyo Kristo manyu sangite fad kuna lohitiyo ohoi morot, ara kulo kitigolo ite. ²⁰Tonyio

abang nan ori mejo kalalotu nan, ida cia nan ahirumu ite iri iya nan manyu ida cia ite irumu nan ari iya na liwahare ite. Amang nan mejo ongon cia mute ngolofa, okaine, kilongojita, kokora, kitinononga, monga, kitidara ko rujon lo ningoro.

²¹Amang nan mejo kalalotu cia nan, kicio cia Lobanga nein an kinyia riri to ketemoni ningi, manyu mejo acira cia nan to cio kuna iborengi kuna afa lipal ketemoni ida hati irwooti to ticitici kuna iboti kuna litii icieng. Kipalipali kulo ticitici kulo somun ko kulo lomuna.

13 ¹Waja nitole ite cia lo uni inyi ene. Ojir tenyi tenyi fad itisadeni to cio are kode uni. ²Lahicik afa nan ite iyo kiti are lo kitongo nei ko ite. Awak manyu kinyiahata ciha ite jijia larujore nan to kiji ningi, kalaitu nan ida cia nan angohi cio kulafa lipal ketemoni ko kude kuna longoni. ³Iya na liwahare ite deuno kitotori jimitan otenya Kristo to katwa nei. Ida inyi igoro iyo kitiyo ko ite ati ogol inyi to kiji ningi. ⁴Tonyio ngatiyen fad jimitan ogurohini afa inyi to kigoro ati owar inyi jijia to golun lo Lobanga. Iya na kigoroho ohoi iyo inyi ati to golun lo Lobanga kiwar ciao hoi ko inyi kirwaare ite. ⁵Ingingijata kenite kuningi otoc lo deya kalingoni ite iyo kiruk, ititem kenite kuningi. Ida ite. Ida ite iheru jimitan ongon Kristo Yesu katwa ningi- mayak ba kaliuroro na tenya? ⁶Manyu ageno nan jimitan irumu cia ite ojo ida ohoi lohiuroro tema. ⁷Jijia kilifa ohoi Lobanga jimitan ojir ite ida itii lobo tohi irohohi. Ida ara to jimitan ojir cio odeunore ojo lohiring ohoi tema ati lo jimitan itii cia ite tohi na ijjir kileng many adi ngori mejo lohiuroro ohoi. ⁸Tonyio ida ohoi kitum kitiyo tohi na lida ara dede ati kitiyo ohoi tohi lo dede. ⁹Kikwama ohoi kileng ngohigoroha ohoi ati ite igoli, manyu ara kilifa niyang diho Lobanga na lohijo ngohitigol inyi ite. ¹⁰Inyi ene tenya licio nan agero kuno sangite kileng ngaru, ojir kalalotu nan ida alotu to kingere to kitiyore lo twero nei, twero na lohicio Lobanga nan lokisinga ite ko kitiboloruno ite iyo kiruk ningi ida ara lo gila kiruk ningi. ¹¹Lohicungi recera, itongoti ara na ijjir. Igeriati nyujon, itoning kilelia nei, imorihiti tauilo, itongoti to kisiliban. Oto cia Lobanga lo kimaruno ko kisiliban kingon ko ite. ¹²Itifonyohinoti to fonyo lo nyujon. ¹³Kifonyo cio kulo Lobanga fad ite. ¹⁴Ingohi kisa lo Kabu niyang Yesu Kristo ko kimaruno lo Lobanga ko kimora lo Okorif na Inyu kingon ko ite fad.

Galatians

1

¹Waraga na lager nan Paul jayo na lida ara cio kode tungani loculu ati Yesu Kristo ko Lobanga monye na litiwaru inyi to kiji lo kaweyak ²ko recera fad kuna lohingoni ko nan ³Kisa ongon ko ite ko kisiliban diho Lobanga Apa niyang ko Lahitok Yesu Kristo ⁴lafa licio ken nenge to kipalipali kuniyang lo lwahuno ohoi iyo kuno faritin irohori to wahun lo Lobanga Apa niyang ⁵ingohi deyo tongon diho inyi karihin ko karihin. Amen. ⁶Apany nan bebe jimitan deu deu libeloro ite to ketemoni lo lafa lohilolongu ite to kisa Kristo ibeloro iyo layomit na inyu lobo ake ⁷na manyu lida ara layomit na inyu tur. Itotoro ene jimitan ongoni kude cio kitibahasa kweci kuningi to kitigeraru layomit na inyu lo Kristo. ⁸Ati kololotu tungani kileng ngara ohoi kode malaika lolotu to kai, ititima layomit na inyu lobo ake kona afa lohititimahi ohoi ite, ingohi inyi tolo iyo wei na lida oru! ⁹Iya na lohitenyare ohoi ketemoni orihe manyu nan anyiahata ajo, kalititima lobo tungani layomit lobo ake kona afa lohititim ohoi, ingohi inyi tolo iyo wei nalida oru! ¹⁰Angon jijia nan tahita kisisio lo cio kode lo Lobanga? Kode angon nan tema kitikwama cio? Ngara arihe nan atahita kitikwama cio ngida jija nan ara karwaani lo Kristo. ¹¹Awak nan ite iyen recera jimitan ene layomit Inyu latitima nan, ida ara tohi na likukum tungani. ¹²Ida nan arumu diho tungani kode ida kitiyeni nan. Arumu nan diho Yesu Kristo lafar lomotore inyi diho nan. ¹³Aiiyo nan lining ja ite koditi lafa latongore nan iyo warun nei ongere to Jerusalem koditi na afa ladorahinore nan kitigema kanisa lo Lobanga awak keruno. ¹⁴Angon afa nan kitemita to dini lo Judeahin alany kaletok kunei manyu atehita lairan lo tic to kitidwari kulo fafaico kunei. ¹⁵Ati kololotu Lobanga lafa lohitingade nan many to otomone manyu kilolong nan to kisa nenge okwama ¹⁶kitotoruno kito nenge diho nan, ojir nan atitim tenya nenge diho misiok, ida afa nan atifi lobo tungani ¹⁷kode alo iya Jerusalem deya kunu jayona litemita diho nan ati alo afa nan deu deu iya Arabia alotu afa aitu Damaskas to kifwongi. ¹⁸Ojo F to kifwongi lo karihin uni alotu alo iya Jerusalem kitimohoro ken ko Petero atong nan ko inyi to faritin tomon ko miet. ¹⁹Ida afa nan adeu jayona kuna kude ara afa Jems rece lo Lahitok keken. ²⁰Ahirihoi nan ite ketemoni lo Lobanga jimitan ene tenya lagero nan diho ite ida ara talerun. ²¹21 To kifwongi alotu nana lo Siria ko Cilicia. ²²Ida orumu kiyeniti nan to kanisahn kulo Judea kuna longoni iyo Kristo ²³oningo icieng ara tenya keken ojo lafa tungani lohitigema ohoi lolotu ara katitimani lo lafa kiruk lotem inyi kifadaru. ²⁴Manyu omaja icieng Lobanga to nan.

2

¹Koloru karihin tomon ko ongon aite nan Jerusalem kilik ko Barnabas kiyaru ohoi ko Tito. ²Tohi na licio nana lo, tonyio kitotorohi Lobanga nan ojo ojir alo, kalagoru nan iija ayauno nan ketemoni neicieng tenya lo layomit na ijjir na latitima nan diho misiok. Ati atii nan lo lit diho kuna lara kabolok to bangun jimitan ojir ida itifihi tic nei na latii nan. ³Ati ida afa ifudahini kileng Tito na lohilihita ko nan kiliraru kileng lara inyi Girihoni. ⁴Owoju ene tenya diho kude recera katalerok lorutu kiji niyang lofwonuno sifa warun lo lanyuno lo kenite na lohingonore ohoi iyo Kristo Yesu lo wahun kitiraha ohoi opi. ⁵Ida ohoi kilahahi kileng tik lobo sidi diho icieng ojir tenya lo dede lo layomit na Ijjir iwasihi diho ite. ⁶Kalara to cio kuna lojo kiboroho icieng ida na borohojun neicieng ara kude saye diho nan. Ida Lobanga kideya ohoi to koditi na lohibotore ohoi toleng, ida kunu cio osodohi lobo tohi iyo tenya nei. ⁷Ati lofwonu icieng iniang jimitan kiciori nan tic lo kititima layomit na ijjir diho misiok iya na lititimare Petero diho Judeahin. ⁸Tonyio Lobanga na litiyore Petero

ara jayo kiji lo Judeahin inyi manyu lohitiyore nan ara jayo kiji lo misiok.⁹Ofwonu kuno cio lara wiri kulo kiruk Jems, Petero ko Jon kicio ohoi ko Barnabas kigeno ko mohoro no kolodeuni kisa na lohicio Lobanga nan. Ofwonu icieng iruk jimitan ojir ohoi kifwo diho misiok icieng diho Judeahin.¹⁰Tohi na locik icieng diho inyi jimitan ojir ohoi ida kiluluhi kakidahak kuna longoni kiji lo cio kulo Lobanga, tohi na manyu lorumu ongon tau nei lo kitiyo.¹¹Lafar kololotu Petero Antiok, alotu nan aberu tic nenge manyu arihohi inyi komom nenge, tonyio orumu inyi ipal.¹²Orihe kude cio lofwonu to diho Jems oru, orumu Petero odaha ara lobito ko misiok. Ojo langun lofwonu kuna cio, iciak Petero kingadaru kalele to kiji lo misiok tonyio obang inyi kuna lojio ojir cio iliraru.¹³Ofwonu manyu Judeahin kuna kude itetema inyi iyo na kitinononga nenge tona tic neicieng, itigerari kileng Barnabas.¹⁴Kaladeu nan jimitan ida na tic neicieng ilihita ko tenya lo dede lo layomit na ijr, oto nan ajo diho Petero, to ketemoni neicieng fad, “Ira isi Judeani ati itongo iya misiohoni ida ara Judeani. Aja hati ifuda isi ijio ojir misiok ijifita itidwari kulo Judeahin?”¹⁵Dong ohoi kuna lohira Judeahin ida ara misiok¹⁶kijen jimitan ida cik otum kitibira tungani ati ara kiruk iyo Yesu Kristo. Tona kileng ohoi lohifik kiruk niyang iyo Kristo Yesu ojir kirumu kitibira to kiruk iyo Kristo ida ara to kijifita lo cik, tonyio to kijifita lo cik ida tungani otum rumuno kitibira.¹⁷Kolohitahita ohoi jimitan ojir kirumu biran to kiruk Kristo, kito manyu kirihe kideya kenite kuniyang ara kapalak, itotoro na jimitan osodo Kristo kupal? Ida otum ara jii! ¹⁸Kalatiwoju nan tohi lafa lapale nan inyi jimitan ara nan kagilani lo cik. ¹⁹Tonyio lawei afa nan iyo cik ojir awar iyo Lobanga. ²⁰Tonyio lohigurohini afa nan ko Kristo tona ida orihe ara nan lawar ati ara Kristo lowar katwa nei. Ene warun lawar nan to ken nei, awar nan to kiruk iyo kito lo Lobanga na lohimaru nan manyu icio warun nenge to nan. ²¹Ida nan atingade kisa lo Lobanga kalele tonyio kolorumuno kitibira to kijifita lo cik, inyi jimitan owe Kristo arus”.

3

¹Ite Galatia to dataru! Ngai lohific ite? To ketemoni ningi itotoruni Yesu Kristo ara na logurohini iyo kuruce. ²Awak nan yenun lobito tohi diho ite. Irumu afa ite Okorif to rican lo cik kode to kiruk tenya lo Kristo? ³Idataruha ite noo? Langun liciak ite to Okorif liwak dong manyu kitiyo to golun lo kenite? Idik ite ene kidak fad lo arus kalara ba ene tenya lo arus? ⁵Kicio afa Lobanga ite Okorif manyu itii tanguhin kiji ningi to rica lo cik kode to kiruk tohi lafa lining ite? ⁶Ibuhata re to Abraham iruk inyi ofihi na kiruk nenge ara biran. ⁷Itoyen bo dong tinyia jimitan cio kuna liruk icieng lara tee kulo Abraham. ⁸Litem afa tenya lo Lobanga yenun jimitan itibiri mute misiok to kiruk ko rihohino layomit na Ijr diho Abraham ojo, “orumu mute kofikofi fad gum tosi”. ⁹Tona cio kuna liruk fad orumahini gum ara lobito ko Abraham monye lo kiruk. ¹⁰Cio fad kuna lorihe ijifita cik ara kuna lificiori, tonyio igero ojo, Ificiori cio fad kuna lida itiring kijifita sangite pili kuna ligero iyo buk lo cik. ¹¹Itibotu ene otoc jimitan oru lobo tungani ngorumu kitibira to ketemoni lo Lobanga to kijifita lo cik tonyio, “owar mute kabirak to kiruk”. ¹²Ida cik owoita iyo kiruk ati igero ojo, “tungani na litiyo kuno cihicihi owar mute to icieng”. ¹³Kilahu Kristo ohoi iyo kifico lo cik to kiruk kifcoro to ohoi tonyio igero ojo, “ificioro tungani na lokacahini iyo kete”. ¹⁴Kilahu inyi ohoi ojir gum na liciori ara iyo Abraham olotu iyo misiok ara diho Kristo Yesu ojir to kiruk kirumu okorif na Inyu lafa locihi. ¹⁵Recera ingohi ja re adumu nan kitiririta iyo warun lo tik tik. Iya na lida tungani otum kitikaja kode sodohino lobo tenya iyo ciharu na longon kiji lo cio, ori manyu jii iyo ene tenya. ¹⁶Otenyi afa kuno ciharuhin diho Abraham ko kinyemoti nenge. Ida igeri ojo, “ko diho kinyemo kunino” lo jimitan cio kuna iborengi ati ojo, “ko iyo kinyemoti nino” jimitan tungani lobito, inyi Kristo. ¹⁷Tohi na latanya nan inyi ene: cik na lofwonuni iciori karihin 430 to kifwongi, ida itingade ciharu lafa longon ketemoni na licio Lobanga. ¹⁸Kolowoita tohi lo lunyiot iyo cik ida dong otum owoita iyo ciharu, ati Lobanga to kisa nenge icio afa Abraham tenya nenge to ciharu. ¹⁹Nyio hati afa tic lo cik? Iciori afa to kupal itilunore lotuno lo kinyiemoti na afa licwararihin ene ciharu. Ofihi afa cik iyo tic to malaikahin ara diho tungani katiriconi. ²⁰Ida bo Katiriconi owoita to tungani lobito ati ara Lobanga lobito. ²¹Itipeha hati cik ciharu lo Lobanga? Oru tur! Tonyio ngara iciori cik na licwara warun jii biran olotu diho cio to cik. ²²Ati oteny igeriti ojo itongo kof fad ara mabus lo kupal, ojir ciharu lafa liciori ara diho Kristo, ojir iciori diho cio kuna liruk. ²³Orihe ene kiruk ida lolotu, kiniefa afa ohoi ara mabus kulo cik, kuna lohimpungahini many itibotunorihin kiruk. ²⁴Tona ofihi afa cik ara katibalani ojir kirihoro ohoi iyo Kristo ojir kitilahi ohoi to kiruk. ²⁵Iya ene lolotu kiruk lida dong ara cik lohiritia ohoi. ²⁶Ira ite fad tee kulo Lobanga to kiruk diho Kristo Yesu. ²⁷Tonyio ite fad kulafa lohibatasi iyo Kristo libur ite kenite kuningi to Kristo. ²⁸Loru dong Judeani kode Girihoni, loru opi kode tungani na lolanyu ken ake, loru ngorwani kode retoni tonyio ira ite lobito iyo Kristo Yesu. ²⁹Kalira ite kulo Kristo inyi jimitan ira ite kinyiemoti lo Abraham ko kalunyok kulo ciharu.

4

¹Tohi na latanya nan diho ite ajo nan kalunyoni kolorihe ara kito oriworo ko opi kileng lara inyi lolanyu sangite kulo monye fad. ²Orihe inyi ongon iyo twero lo karicak kulo sangite kunenge many kolotumohino faritin kuna locik monye. ³Kiri manyu ohoi jii orihe afa kira tee, kirihe afa ohoi kira opi iyo ticitici kuna lolanyu ene kof. ⁴Ati kolotumohino faritin, oculu Lobanga kito nenge na lotomonu ngorwani, manyu otomonohini iyo cik ojir ⁵olahu kuna longon tora iyo cik ojo ojir kiciori ohoi twero lo tee. ⁶Tonyio kira ohoi tee kulo Lobanga, oculu inyi okorif lo kito nenge taulo kuniyang, okorif na licira ojo “Abba, Apa”. ⁷Tona ida isi irihe ira opi lo cik ati kito lo Lobanga, dong to rahun nino kito lohiritak Lobanga isi ara kalunyoni. ⁸Afa orihe ite ida liyen Lobanga ira afa ite opihin kulo sangite kuna lida ara lobangahin. ⁹Ati jijia dong liyen ite Lobanga kode lohien Lobanga ite, aja manyu iitoro ite iyo kunu tenyi tenyi igoroho? Iwak manyu ite rahun opihin kuneicieng ari? ¹⁰Orihe ite itidwara kude faritin, kode ofahin kode karihin. ¹¹Abang nan koditi ningi labuha manyu nan ajo lapapal nan golun nei diho ite. ¹²Alelia nan diho ite recera ajo itiri iya nan tonyio lari manyu nan iya ite. Oru lobo tohi lipal

ite diho nan.¹³Iya na liyenare ite ara afa to mwai atitimare nan layomit na Ijir diho ite.¹⁴Kileng afa lara mwai nei tema diho ite, ida afa ite kitikaj kode kingal nan. Ati ifotu ite nan iya malaika lo Lobanga kode iya Kristo Yesu token nenge.¹⁵Nyio lonya kwama lafa lingonore ite fad? Atenya nan lo kitisadena jimitan ngara afa itweruno ngiwolohosu ite konyieha kuningi kicio nan.¹⁶Labelo jijia nan ara meroni ningi to rihohino ite tenya lo dede?¹⁷Ogon kuna cio ko lairan lo kibelo ite ati to na irohoi ida ara to jiran. Tohi na lowak icieng inyi kora ite ko nan ojir ite ingonore lairan to icieng.¹⁸Ojir jia ngonun ko lairan kalara to tohi na ijir, manyu ojir iwasihi tik tik ida ara jimitan kalahingon nan ko ite keken¹⁹Tee kunei kuna lamaru, kuna ari langonore nan kiboria lo otomone many koloduhohino Kristo katwa lo taulo kuningi.²⁰Okodomo tau nei ojo ngara ahingon ko ite jijia ojir abel ogoro nei, tonyio apany nan koditi ningi bebe.²¹Kirihohiti ban an ite cio kuna liwak kijifita cik ida ite iyen tohi na loteny cik? ²²Tonyio igero ojo ongon afa Abraham ko tee kilahaji are, lobito kito lo ngorwani na lara opi, ara lobito kito lo ngorwani na lolanyu ken nenge.²³Ene kito lo na ngorwani lara opi, otomonuni to koditi lo cio ati kito lona ngorwani bito otomonuni to ciha na licio Lobanga.²⁴Kitum kifk ene tenya ara kitisirani, tonyio owoita kuno ngorwo to ciharu hin are. Ara ciharu lo lobito na lowoita to donge lo Sinai manyu otomon tee kuna lara opihin; Ara ene Agar.²⁵Owoita Agar itetema donge lo Sinai na longon kof lo Arabia na manyu litetema kang lo Jerusalem ene lo jijia, tonyio ongon inyi ko tee kunenge fad iyo opi.²⁶Ati Jerusalem na longon kai olaha manyu inyi lara iyang niyang.²⁷Tonyio igero ojo, “To kwama isi ngorwani na ikorif na lida itomon tee;Igore bebe ko wole na ikwat,Isi na lida imang kiboria lo otomone;Tonyio oborengi tee kulo ngorwani na locorahini ilany kulo ngorwaniNa litongo ara lobit ko retoni²⁸Jijia ite, recera, iri ite iya Isaak, tee kulo ciha.²⁹To kunu faritin, olotu ene kito lotomonuni to koditi lo cio iciak kitigema ene kito lotomonuni to golun lo Okorif. Ori manyu ene tenya jii jijia.³⁰Ati ojo igeriti aja? Ojo, “ifuhe ene ngorwani lara opi ko kito nenge, tonyio ida ene kito lone ngorwani lara opi otum ngara ilunyiti ko kito lone ngorwani ilaha”.³¹Tona recera, ida ohoi kira tee kulo ngorwani na lara opi ati kulo ngorwani na ilaha.

5

¹Ara to laharu lohilahe Kristo ohoi. Itiwoitati bo dong igoli, kelahahiti kenite kuningi kiticuni ter lo rahun opi ari.²Itiric tenya nei! Nan Paul latenya ajo kaliruk ite kicwara kenite kuningi kiliri oto faida lo Kristo ko rujon diho ite.³Ari arihohino nan cio fad kuna liruk kiliraru jimitan ojir ha dong iric kijifita cik fad.⁴Ite kuna lijo ojir kitibiri to cik, likore ha dong ite kenite iyo Kristo, liuroro ite oleng to kisa lo Lobanga.⁵Ati to kiruk kitila ohoi manyu kigeria to Okorif kitibira na lohigeno ohoi.⁶Tonyio iyo Kristo Yesu, kiliraru kode ida iliraru oru ko lobo faida. Tohi na logol lofere nenge inyi kiruk na litiboto ken nenge iyo kimaruno.⁷Ifeita afa ite angwala lo kitilanya na ijir. Ngai manyu lohingotohino ite kitigogolu ite iyo rican tenya lo dede?⁸Ida koditi lona tana olotu iyo tungani na afa lohilolong ite.⁹Ibula kude kuting otum itifuru tobok fad lo kofuo kulo mugati kuna lingohi.¹⁰Angon nan ko kiruk iyo Lobanga jimitan ida cia ite irumu lobo lowoitare na lara ake ko nei. Na tungani longon kitingoya ite kileng ngara ba inyi ngai odeu cia inyi ngoto lo tenya lo Lobanga.¹¹Recera ngara orihe nan atitima tenya lo kilira, nyio hati kitigemarihin nan? Kalara jii irumu bo dong tenya lo kiruce lifufusori.¹²Kalara to kuna kasusudak ojo iyo nan ngosodoroti ogeleni ko kenite kuneicieng.¹³Recera kilolonguni ite iyo manya la laharu. Ati ketiyore laharu ningi ara lo kitiyo ticitici kulo kupal ati irwaati kenite kuningi ake ake to kimaruno.¹⁴Owoita cik fad iyo tenya lobito keken na lojo, “imaru loriehat nino iya na limarunore isi ken nino”.¹⁵Kalisodoro ite konya kenite ake ake ko kitiremo kenite, itigol ikeru cia ite kenite ake ake.¹⁶Jijia ajo nan itiwari to Okorif ito cia ite ida itimangu kenite wahun lo koditi lo kupal.¹⁷Tonyio owak ken lo kupal tohi na loberu Okorif, manyu Okorif owak tohi na loberu koditi lo kupal. Orem icieng ake ake ojir isi ida itii tohi na liwak isi.¹⁸Ati kalara Okorif lohirihi isi, ida isi ingon fotiri lo cik.¹⁹Obotoho ticitici kulo koditi lo kupal icieng ticitici kulo somun, kitikwera konyeha,²⁰kiwora lopidingahin, kilalamita, oberwe, kokora, okaine, kilongo, rija obolare, peha, liwa,²¹kifada lo cio, ruma ko daha lo kwama na irohoi ko kude kuna lori ko kuna. Ahicik ari iya lafa lahichihare ketemoni ajo cio kuna lomanya koditi lo na manya ida oluny okabwe lo Lobanga.²²Ati ngak lo Okorif na Inyu inyi kimaruno, kwama, kisiliban, diha lo tenya, kibaya lo tau, jiran, kigenoro,²³riejun ko kidonyo lo tau. Oru lobo cik loberu sangite kuna lori iya kuna.²⁴Kuna lara kulo Kristo Yesu logurohini afa koditi lo kupal ko wahun nenge fad.²⁵Iya na lohiwarare ohoi to Okorif, ngalihititi ara lobito ko Okorif.²⁶Keco kitidara, kingirunita cio kulakude ko damun sangite kuneicieng.

6

¹Recera, kaliniefahini lobo tungani iyo kupal, ojir ite kuna lohirihihi Okorif inyiahu inyi to riejun. Ati iririati kenite kuningi ida manyu ite iurohino iyo laba.²Itingar kiyuhita ter kulo kaletok manyu to na kikoi itum cia ite kitifuta cik lo Kristo.³Kalibuha lobo tungani ojo ara inyi lobo tohi ida hati ara, itinononga inyi ken nenge ake ake.⁴Ingohi tungani to lobito to lobito totem kiriria ticitici kunenge ake ake. Tona otum cia inyi pufare ken nenge ida itiririo ken nenge ko lobo tungani ake,⁵tonyio ojir lobito lobito oting ter nenge ake ake.⁶Tungani na lorumu kitiyena iyo tenya lo Lobanga ojir ongar sangite kuna ijiri fad ko katiyeni nenge.⁷Kecio kitinonongi ite: ida isongarihin Lobanga. Odengo tungani kinyiemo kuna loiya inyi.⁸Tungani na loiya lo kitikwama koditi lo kupal, iyo na koditi lo kupal odengu mute inyi wei. Na loya kinyiemo kulo kitikwama Okorif na inyu, iyo Okorif na Inyu odengu mute inyi warun na losio tur.⁹Keco kiniamaha kitiyo jiran tonyio tofar na likukumahini kidengu mute kalida kiticung kitiyo.¹⁰Tona, kolohingon ko tik, ngatiyoti jiran diho cio pili, bebe nenge cio kuna longoni iyo ilulung lo karuhok.¹¹Itide morohojun lo nuhutahun kuna latiyore nan kigero ene waraga diho ite to kana nei.¹²Cio kuna longon kitotoro kenite diho ite to oleng ojo kijiri icieng, owak icieng kifudahino ite kiliraru. Tohi lobito na licio icieng itiyore jii ojo ojir ida kitigemi to kuruce lo Kristo.¹³Ida kileng cio kuna liliraru ijifita cik, ati owahiti

ojo ojir ite iliraru ojir kipufare kenite kuningi.¹⁴ Kecio nan apufare lobo tohi ati kuruce lo Lahitok niyang Yesu Kristo na licio kof ogurohini to ngati nei ko nan to kof.¹⁵ Ida kiliraru kode rujon lo kiliraru ara lobo tohi. Tohi na logol inyi rahun tungani ngejuk.¹⁶ Kisiliban ko kisa ingohi tongon diho cio pili kuna lijifita ene tenya, many diho Israel lo Lobanga.¹⁷ Lohicungi ajo nan keco tungani kicio nan kitigema, tonyio atehita nan kaforo kulo Yesu to ken nei.¹⁸ Ingohi kisa lo Lahitok niyang Yesu Kristo kingon ko ite recera. Amen

Ephesians

1

¹Nan Paul jayo lo Kristo Yesu to wahun lo Lobanga. Diho cio kulo Lobanga kuna longoni Epesu, kuna ligenoro iyo Kristo Yesu. ²Kisa ko kisiliban na lolotu diho Lobanga Apa niyang ko Lahitok niyang Yesu Kristo ongon diho ite. ³Kimaja Lobanga Apa lo Lahitok niyang Yesu Kristo na lohicio ohoi gum to kai fad to gum lo Okorif iyo Kristo. ⁴Tonyio kinyumu ohoi iyo inyi orihe ko kof ida loduhi lo kitongo ara na inyu na loru ko lobo tohi irohoi to kenite kuniyang to komom nenge. ⁵To kimaruno kinyumu inyi ohoi ara tee kunenge ara iyo Yesu Kristo iya na lowahare inyi ⁶lo kiyauno maja iyo deyo lo kisa nenge na licio inyi arus ara iyo na limaru inyi. ⁷Iyo inyi kingon ohoi ko lahuno to okoto nenge, launo lo kipal na lolotu mara lo kisa lo Lobanga ⁸na libulahi inyi iyo ohoi ko genyun ko yenun fad. ⁹Manyu itibotu inyi iyo ohoi ilitit lo wahun nenge na licio to kwama nenge na likukumahi inyi iyo Kristo ¹⁰na mute lofihahini itiyo kologoru tumohino lo faritin lo kiyauno sangite pili to kai ko kof ojir otubuno iyo obolare lo Kristo. ¹¹To katwa nenge kinyumuni manyu ohoi, orumu loterohi to kikukuma nenge lo na litiyo sangite pili ijifita wahun nenge ¹²Lo jimitan ojir ohoi kulafa lohitem kigeno Kristo kitongo ara kulo maja lo deyo nenge. ¹³Kisodunorehin manyu afa ite iyo Kristo lafar liningore ite tenya lo dede, layomit na Ijir lo lwaharu ningi. To kiruk ningi, kicwararihin ite Okorif na Inyu kitotorita lo kuna lara kunenge ¹⁴na lara kiterita na louta rahun niyang kalunyok many otubuno cio kuna lolwahu Lobanga fad- to maja lo deyo nenge. ¹⁵Tona tenya many afa laningore nan kiruk ningi iyo Lahitok Yesu ko kimaruno ningi lo cio kulo Lobanga pili, ¹⁶Ida nan aticung kwama Lobanga to ite ko kiiunita iyo kilifi kunei. ¹⁷Atiringa nan kilifa jimitan ingohi Lobanga lo Lahitok niyang Yesu Kristo Apa lo deyo kicio ite Okorif lo genyun ko kitiboto ojir ite iyen inyi otoc. ¹⁸Alifa manyu nan jimitan icwara konyieha kulo taulo kuningi tongaja ojir ite iyen kigeno na lohilolongohi inyi ite, bara lo deyo lo lolunytot nenge iyo cio kunenge. ¹⁹Ko golun nenge na lilany fad iyo ohoi kuna lohiruk. Itongo na golun iya twero lo tic nenge, ²⁰na lofik inyi ken lo Kristo na litibuhunore inyi to kiji lo kaweyak ko kititongohino inyi iteten nenge iyo okabwe lo kai, ²¹na loiha kai noo ilany obolarehin, kwatun ko golun fad ko karaneco pili ida ara to ene kof keken ati tona lolotuno. ²²Manyu ofik Lobanga sangite fad katwa lo kejuha kunenge manyu onyumu inyi lo lanyuno sangite fad to kanisa. ²³Na lara ken nenge na litifut inyi na litifuta sangite fad to kikohin fad.

2

¹Afa berien iweiha afa ite to gila lo cik ko kipal ²lafa limanyare ite ijifita warun lone kof ko lo kalanyunoni lo okabwe lo kiyoma na lara okorif na longon kitiyo iyo cio kuna loberu ningo tenya lo Lobanga. ³Kiri manyu afa ohoi fad jii berien kijifita koditi lafa lohitomonunorehin ohoi kijifita wahun ko kibuha lo kenite kuniyang na lohiyaru ohoi iyo kipal. Iya cio kuna kude kira afa ohoi kuna lohingoni iyo kilongo lo Lobanga. ⁴Ati to kimaruno nenge nahitok na longonore inyi kenite kuniyang, Lobanga na lobara kibaya ⁵Kicio ohoi warun iyo Kristo kileng lohira afa ohoi kaweyak to kipali pali kuniyang ara to kisa kilwahunorihin ite. ⁶Oto Lobanga kitibuhu ohoi ara Lobito ko Kristo ko kititongohino ohoi konyi iyo okabwe lo kai iyo Kristo Yesu, ⁷ojir iyo warun na lolotuno kitotorohi bara nenge na lida otumiti kitiririo ko lobo tohi na litibotu inyi diho ohoi to ken lo Kristo Yesu. ⁸Tonyio kilwahuni ite to kisa lo Lobanga na lolotu to kiruk ida olotu to kenite kuningi, ara kicwara lo Lobanga ⁹ida ara to tic ojir lobo tungani ida opufare. ¹⁰Tonyio kira ohoi cio kuna lohiduk Lobanga kuna lohifihi iyo Kristo Yesu lo kitiyo ticitici kuna ijiri kulafa likukumahi inyi many berien ojo ojir ohoi kitii. ¹¹Tona, ibuhati jimitan afa, ite kuna lira misiok to otomone ningi kuna lilolongo Judeahin ojo cio kuna lida iliraru, ofihi kenite ojo kiliraru icieng kilira na litii to kac kulo cio iyo tyang lo ken ¹²ibuhati jimitan kuna faritin ingoni afa ite oleng to ken lo Kristo, kigelari oleng to Israel ira cio kulo kalele iyo ciharu lo ciha, iru ko kigeno, iru ko Lobanga ten to kof. ¹³Ati jija iyo Kristo Yesu, ite kulafa lilomaha lohayauni inyiha to okoto lo Kristo. ¹⁴Tonyio inyi to ken nenge lara kisiliban niyang na limorihi kuno are ofwonu ara Lobito kogilaru kiwata lo lohikori lo liwa ¹⁵to kifufusoro cik ko itidwari fad to ken ko okoto nenge. Ara wahun nenge lo kimoruno kuna are ojir ofwonu ara Lobito tungani ngejuk to ken nenge na lara tic nenge lo kitiyomo, ¹⁶manyu iyo ene ken bito lo kitiyomohino icieng ara fad ko Lobanga to kuruce na litiyore inyi lo kifadarore liwa to kiji neicieng. ¹⁷Olotu inyi lititim tenya lo kisiliban diho ite kuna ilomaha ko kisiliban diho kuna lonyihaha. ¹⁸Tonyio ara diho inyi kitum ohoi fad goruno diho Apa to okorif Lobito. ¹⁹Iya na lida ite irihe ira misiok kode cio katimanyak ati cio kulo kof ara Lobito ko cio kulo Lobanga manyu tee kulo kolo Lobanga ²⁰kuna lohiduhohini iyo guri kulo jayona ko kamocak na lara Kristo Yesu to ken nenge moru lo rukun. ²¹Iyo inyi imora kaji owoju kaji ara Lobito lo rahun kaji na inyu lo Lobanga. ²²Manyu iyo inyi iduhohino kileng ite ara Lobito ara faji na litongore Lobanga to Okorif nenge.

3

¹Tone tenya alifa nan Lobanga to ite nan Paul na lara mabusoni lo Kristo Yesu to ite misiok. ²Dede, ayen nan jimitan lining ite tic lo kisa lo Lobanga na lohiciori nan to ite. ³Na lara ilitit na lohiciori nan to kitibotuno iya na afa lagerore nan lobo

gaa. ⁴To kikenane, itum cia ite iniang kwenyun nei iyo ilitit lo Kristo ⁵Na afa lida itotorohini cio kofiang kuna kude iya na litibotunorehin jijia iyo jayona ko kamocak kulo Lobanga kuna inyui. ⁶Ara ene ilitit na lojo, to layomit na iji ara Misiok ko Israel fajihit kulo ken Lobito, kangarak ara Lobito ciha na longon iyo Kristo Yesu. ⁷Alotu nan ara karwaani lo layomit na iji to kicwara lo kisa lo Lobanga na lohicori nan to tic lo golun nenge. ⁸Kokileng lara nan nasidi noo to kiji lo cio kulo Lobanga fad, kiciori nan ene kisa lo kititima diho misiok bara na lida itiriruno na longon iyo Kristo ⁹manyu lo kitiyena cio fad tic lone ilitit afa liduha to karihin fad iyo Lobanga na loduk sangite pili. ¹⁰Owak afa iny ijo ojir atibotu jija to kanisa itotoro lo genyun lo Lobanga iyo kabolorok ko kalanyunok kuna longoni kai, ¹¹Ijifita wahun nenge na losio na lokeru iny kitiyo to Kristo Yesu Lahitok niyang. ¹²To iny ko to kiruk iyo iny kitum ohoi kifwonu diho Lobanga to laharu ko golun lo taulo. ¹³Alelia dong nan diho ite jimitan kebuha to kidak na larumu nan tote, ara deyo ningi. ¹⁴Tone tenya agung nan ketemoni lo Lobanga Apa ¹⁵na licio karana nenge iyo tee kunenge fad kuna longoni kai ko kuna longoni kof. ¹⁶Alifa nan jimitan iyo bara lo deyo nenge ingohi kitigol ite to golun lo okorif nenge iyo taulo kuningi. ¹⁷Ojir Kristo omanyu taulo kuningi to kiruk. Manyu alifa jimitan itigoli kerda kuningi manyu kigurohini iyo kimaruno ¹⁸irumunore golun, ara Lobito ko cio kulo Lobanga fad iyenare lalutun, karitan, lomajun ko kiluko lo kimaruno lo Kristo ¹⁹ko yenun ene kimaruno logal genyun ojir kitifuti ite iyo kipimo lo kifut lo Lobanga. ²⁰Dong diho iny na litweru kitiyo ogal na lohitifia ohoi kode kibuha, iya na longonore golun nenge na litiyo to kenite kuniyang, ²¹ingohi kwatun tongon diho iny iyo kanisa ko iyo Kristo Yesu iyo kofiang fad karihin ko karihin! Amen.

4

¹Iya mabusoni to Lahitok, alelia nan diho ite jimitan itiwat warun na locam to kilolongo lafa lohilolongorihin ite. ²Itira cio karejak kuna ibayaha; itodik manyu idonyoto taulo iyo kaletok imanya ko kulakude ara Lobito to kimaruno. ³Ititem bebe rica kimora lo Okorif to kimora lo kisiliban. ⁴Ara ken Lobito ko Okorif Lobito iya ba afa lohilolongunorehin ite, ⁵ara lahito Lobito, kiruk Lobito, batisa Lobito, ⁶Lobanga Lobito na lara Apa lo cio fad, na lolanyu cio fad, ara iyo cio fad ko iyo cio fad. ⁷Iyo ohoi tolobito tolobito kiciori kisa iya na lokorare Kristo. ⁸Inyi licio igero ojo; “Kalirwohe iny kai noo, orihoro iny mabusi omot nenge manyu icio kicioriti diho cio”. ⁹“Irwohe kai” jimitan nyio? Jimitan iculuno manyu afa kof faji na iluko. ¹⁰Inyi lafa liculuno iny iny manyu lirwohe kai ogal ko lomajun fad ojir ifutare kof fad. ¹¹Ara iny licio kude ara jayona, kude ara kamocak, kude ara katitimak kulo layomit na iji, kude ara katibalak ko kude ara katiyenak ¹²lo kikukuma cio kulo Lobanga iyo tic lo kirwaa ojir ken lo Kristo oduhoru ¹³manyu kigorunore ohoi fad iyo Kimora lokiruk ko iyo yenun lo kito lo Lobanga ko fwonuno kira cio kuna igoli many kigorunore kifut iyo Kristo. ¹⁴Ito cia ida kirihe kira tee kuna lohitebelo kiyoma lo kitiyenita ene ko idi ko tenyi tenyi kulo cio katinonongak. ¹⁵Ara faji lo na, ngatitenyati tenya lo dede to kimaruno kito ciao hoi fad kibolohi iyo sangite fad iyo iny na lara kwe iny Kristo ¹⁶Iyo iny iniefahino ken fad ogorohi to fuihin manyu oduhoru to kimaruno iya na litiyore fajihit Lobito Lobito tic nenge. ¹⁷Dong ahirihohi nan ite kuno manyu asodoro tenya diho ite to karana lo Lahitok ajo kerih imanya iya misiok iyo rohojun lo kibuha neicieng. ¹⁸Itimutohi kiniang neicieng manyu okoraroti to ngati lo warun lo Lobanga to dataru na longon iyo icieng na lolotu to kitigolo lo taulo kuneicieng. ¹⁹Litiri icieng kibuha na ibehi iciori kenite iyo ticitici kulo kwerun lo konyeha na licio icieng orutohi iyo ticitici kuna iboti fad na losodoroti iya ketemoni. ²⁰Ida hati afa ite ifwonu iyo yenun Kristo tona kikoi. ²¹Dede lining afa ite to iny kitiyeni iyo iny na lilihita ko tenya lo dede na longon iyo Yesu. ²²Kitiyeni afa ite iyo koditi lo warun ningi lafa loring, lopucaru lafa ken nino ongoro na lipalaru to wahun lo kitinononga nenge. ²³Ojir itingujuk kibuha lo taulo kuningi ²⁴ito icief kenite ngejuho kuna loduhi ori iya Lobanga iyo biran ko nyujon lo dede. ²⁵Tona ojir ite tolobito tolobito ipuce warun lo kitinononga otenya tenya lodede iyo lorihat nenge tonyio kira ohoi fad fajihit kulo ken Lobito. ²⁶Iyo kilongo nino, kepal! Keco kolong odoi orihe isi ilongo ²⁷manyu kecio sitan lonyonare lo keju. ²⁸Tungani langun lokokoita keco orihe okoko, oti ojir itiyi tohi na iji to kac kunenge ojir orumunore tohi na ngongar iny ko cio kuna ikidahi. ²⁹Keco lobo tenya lida ocam olotu to kutuhe kuningi ati tenyi tenyi kuna lolwak kitigolo kula kude cio kuna lijifita tohi na lowak icieng ojir olwak kaningok. ³⁰Manyu ketitoyo okorif na Inyu lo Lobanga na lohiterorihin isi to far lo lwaharu. ³¹Ingohiti kilongo fad ko dwarun lo taulo ngolofa ko momorita ko rohojun lo taulo fad. ³²Itongoti to kibaya ko jiran lo taulo iyo kaletok ila manyu kaletok iya na lohilaunore Lobanga ite iyo Kristo.

5

¹Itira katetamak kulo Lobanga iya tee kuna limaru iny ²manyu itimanyati manya lo kimaruno iya na lohimarunore Kristo ohoi ko kicwara ken nenge tohoi ara kicwara na iur ko na icam diho Lobanga. ³Ati to kiji ningi keco oninguno kileng lobo tenya lo tic lo somun kode lobo tic lo kibot kode lo ngatun tonyio ida kuna ocam to cio kulo Lobanga kuna inyui. ⁴Ojir kileng lobo tenya lo riri, tenyi tenyi kulo dataru kode kiyada na lida ocam ida oninguno to kiji ningi ati ilany icwarata kwama diho Lobanga. ⁵Tonyio iyo kuno fad ojir iyen: oru kasomoni, karohojani kode kangatani ara ngatun kiwora lo lopidinga lorumu lorumu lobo lunyio iyo okabwe lo Kristo ko lo Lobanga. ⁶Keco lobo tungani kitinonong ite to tenyi tenyi kuna iwati tonyio to kuna ticitici olotuno kilongo lo Lobanga iyo cio kuna loberu ningo. ⁷Tona ketongoti ira kangarak kocieng. ⁸Tonyio ira afa ite lokimuyuk ati jijia lira ite tee kulo wangun iyo Lahitok. Itongoti ira tee kulo wangun. ⁹Tonyio ongi ngak kulo wangun iyo jiran, nyujon ko tenya lo dede. ¹⁰Manyu ititak tohi na litikwama Lobanga. ¹¹Ketiore sangite kuna irohoru kulo lokimuyuk ati itilwehi icieng oleng ¹²tonyio itongo ara riri kileto tohi na litiyo cio kuna loberu ningo lolit. ¹³Ati tohi na litibotu wangun fad olotu oboto ¹⁴tonyio ara wangun litibotu sangite fad. Inyi licio ojimi, “Tokwenyu O kagetoni ibuhu to kiji lo kaweyak oto cia Kristo kinwak isi”. ¹⁵Itigeny bo iyo koditi na liwarare ite- ida ara iya kadatarok ati

iya kagenyak ¹⁶lo rican kitiyore tihi fad tonyio orohori kuno faritin. ¹⁷Tona kedataru ati iningata wahun lo Lobanga. ¹⁸Keruma to mere na lotum kipalaru ken nino. Ilany ifuta to Okorif. ¹⁹Ititenyati kiji ningi to zabur ko woleco kulo maja Lobanga. Itowoloti igugumo woleco kulo Lobanga to taulo. ²⁰Icwaru kwama diho Lobanga Apa tik tik to karana lo Lahitok niyang Yesu Kristo. ²¹Icwarata kenite kimaruno kaletok to rima lo karana lo Kristo. ²²Ngorwo icwarata kenite kuningi iyo twero lo rei kuningi iya na licwarare iyo Lahitok. ²³Tonyio ara retoni kwe lo ngorwani iya na larahare Kristo kwe lo kanisa na lara ken nenge na lara inyi kalwahani. ²⁴Iya na licwarare kanisa ken diho Kristo, ojir manyu ngorwo icio kenite iyo rei kuneicieng iyo tenyi tenyi pili. ²⁵Rei imaruti ngorwo kuningi iya na limarunore Kristo kanisa many icio ken nenge tonyi, ²⁶lo kitiraha inyi ara na inyu, itinyu inyi to kilala to kifi ko tenya ²⁷ko lokifotuno kanisa diho inyi ara kanidsa na ifarang na loru ko kaforoti kode lobo nyuri kode lobo rohojun ati ara na inyu oru rohojun. ²⁸Tona kikoi bito ojir rei imaru ngorwo kuneicieng iya na limarunore icieng kenite kuneicieng . tungani na limaru ngorwani nenge imaru ken nenge . ²⁹To kifwongi lo kuna fad oru lobo tungani loberu ken nenge ati ifita inyi orica manyu ken nenge iya na loricare Kristo Kanisa ³⁰tonyio kira ohoi fajihit kulo ken nenge. ³¹Tone tenya ongerihi retoni monye ko ngotenge ofwonu imoraroti ko ngorwani nenge ofwonu kuna are ara ken Lobito. ³²Ara ene ilitit na igol noo ati atenya nan to Kristo ko Kanisa. ³³Ati ojir ite tolobito tungsni imaru ngorwani nenge iya na limarunore inyi ken nenge manyu ojir ngorwani orima retoni nenge.

6

¹Tee itiningoti katomonok kuningi iyo Lahitok tonyio tohi na ibehi na ²“Torima Apa ko Iyang nino” inyi lara cik na losodohini ciha kai nenge ojo, ³“Ojir sangite fad olot ara kuna ijiri dihosi manyu ojir isi imang manya na ikarit to kof”. ⁴Apaico, ketilongojita tee kuningi ati itiyenati icieng lo kitiboloruno icieng iyo tenya lo Lobanga. ⁵Opihin itiningoti kalanyunok kuningi to rima ko bangun ko to taulo fad iya na nginingore Kristo. ⁶Itiningoti icieng ida ara to kitikwama icieng kolodeya icieng ite ati iya opihin kulo Kristo kitiyo wahun lo Lobanga to taulo kuningi fad. ⁷Irwaati to taulo fad mejo irwaa Lobanga ida ara tungani ⁸tonyio iyen ite ijo odum mute Lobanga tungani Lobito Lobito to tic na ijir na litii inyi kode opi kode na ilaha. ⁹Kalanyunok itiyoti manyu ite opihin kuningi tona kikoi bito. Ketibanga icieng tonyio iyen ite jimitan inyi na lara kalanyunoni ningi fad ongon kai, manyu oru kisisio diho inyi. ¹⁰Lohicungi, itigol iyo Lahitok ko iyo golun nenge nahitok. ¹¹Iciefo kiremita kulo Lobanga fad ojir irumunore lowoitare nino ilanyunore kitigulunya lo sitan. ¹²Tonyio ida ohoi kirem ko ken ko okoto ati ko kalanyunok ko kabolorok ko golun lone kof imutok ko golun lo okorifi kuna longon kiyomare kai. ¹³Tona iciefo sangite kulo rem kulo Lobanga fad ojir kolofwonu faritin kulo karohejani ojir itwerunore nyona lowoitare nino manyu langun litii isi sangite fad kulo woita. ¹⁴Towoita bo otoc ko gas lo tenya lo dede otera komoc nino, ko kitihita lo locolo na lara biran ongon otoc. ¹⁵Ko kamuha kulo tenya lo layomit lo kisiliban ¹⁶tosodohi iyo kuna fad buhu lo kiruk na litidunyare isi ngoneco kulo kima kuna longoro sitan. ¹⁷Ibura turubuc lo lwaharu ko ngalem latubot lo okorif na lara inyi tenya lo Lobanga. ¹⁸Manyu ilifati to Okorif to tihi fad to kilifilifi fad. Kaliricahi kuna kwe, iririati manyu ilifati to cio kulo Lobanga fad. ¹⁹Ilifati manyu to nan ojir kalanga nan kutuk, kiciori tenyi tenyi kulo genyun ojir atulo ida abang ilititi kulo layomit na ijir ²⁰Na larahare nan kawoitahinoni na latora to nyororo. Ilifati jimitan ojir nan atenya to golun lo tau iya na lowaharihini. ²¹Tisikas rece liyang na lohimaru ara manyu karwaani lo lahito na loningoro kirihohi cia ite sangite fad, ojir manyu ite iyenare kitongo nei ko tohi na latyo nan. ²²Aculuno nan inyi diho ite tone tenya ojir ite iyenare aja kingoni ohoi ojir manyu inyi itigol taulo kuningi. ²³Kisiliban diho receera ko kimaruno ko kiruk diho Lobanga Apa ko Lahitok Yesu Kristo. ²⁴Kisa diho cio pili kuna limaru Lahitok niyang Yesu Kristo to kimaruno na lida odunye.

Philippians

1

¹Paul ko Timoti karwaani kulo Kristo Yesu: Diho cio kulo Lobanga iyo Kristo Yesu kuna longoni Pilipi ko kalwahak fad. ²Kisa ko kisiliban iyo Lobanga Apa niyang ko Lahitok Yesu Kristo ongon diho ite fad. ³Akwama nan Lobanga nei to tihi fad kala buha nan ite. ⁴Iyo kilifilifi kunei fad to ite alifitita nan to kwama. ⁵To ngara ningi iyo layomit na ijir many to far lo lohiciahi ko jijia ⁶ayen manyu jimitan inyi na liciak tic na ijir diho ite, itiring cia many okeru many far lo Kristo Yesu. ⁷Ocam diho nan kibuha jii to ite fad iya na loricare nan ite fad to tau nei tonyio kileng ngatora nan kode atingata layomit na inyu, ingar ite fad Kisa lo Lobanga ko nan ara Lobito ⁸Otum Lobanga kisaden koditi na lageriare nan ite fad to kimaruno lo Kristo Yesu. ⁹Ara enen kilifa nei jimitan ngosodoro kimaruno ningi ari ko ari iyo yenun ko kiluko lo genyun, ¹⁰ojir ite itum deunore tohi na lojir manyu ojir ite itongore ara inyu oru lobo rohojun many igorunore far lo Kristo. ¹¹Ifut ko ngak lo biran na lolotu diho Yesu Kristo to deyo ko maja lo Lobanga. ¹²Recera awak nan ite iyen jimitan lolwak tohi na litihiho iyo nan sodoro kititima lo layomit na Ijir. ¹³Tona loyen cio kuna longon kolo lahito fad ko cio kuna kude pili jimitan atora nan to Kristo. ¹⁴To tora nei, logoli taulo recera beciek kuna longoni iyo Lobanga kititima lo layomit na Ijir oru bangun. ¹⁵Dede ititima cio kude Kristo to peha ko okaine ati ititima kude to taulo kuna ijiri. ¹⁶Itiyo kuno kulo kifwongi to kimaruno ko yenun jimitan angon nan ene to kitingata layomit na Ijir. ¹⁷Ititima kuna kude Kristo to kodomo lo taulo to sangite kulo kenite kuneicieng ida ara to taulo kulo dede, owahiti manyu ojo ojir kisodohi kidak nei iya ene langonore nan mabus. ¹⁸Ati nyio ha lorohoi? Tohi na igol inyi jimitan to kikohin fad kode lo talerun kode lo dede otuloti Kristo. Dong tona akwama nan. Ibo manyu orihe cia asodoro kwama, ¹⁹tonyio ayen nan jimitan to kilifa ningi ko lwaha na lohicio okorif lo Yesu Kristo ibelo cia ene kidak nei ara lo lahuno nan. ²⁰Ageria nan manyu ayen jimitan ida cia riri kinyia nan ati

angon cia nan ko golun lo tau nahitok jimitan jijia iya langun lo tik tik otingi cia Kristo kai to ken nei kode to warun kode to wei. ²¹Tonyio diho nan, warun inyi Kristo, manyu wei, ara faida. ²²Kalasodoro nan warun to ken nei, ara ene tic na liyauno ngak to nan. Nganyumu hati nan nyio? Ida nan ayen tohi na nganyumu. ²³Angangalita nan iyo kuno sangite are: Kidam nan loro kitongo ko Kristo, na lojir ilany. ²⁴Ati ojir iyo ite kalangon nan iyo ken. ²⁵To kigeno jii, ayen nan jimitan arihe cia nan angon manyu asodoro ko ite fad to bolorun ningi ko kwama iyo kiruk ²⁶ojir to ngonun nei kote ari, itifut kwama ningi iyo Kristo Yesu to manya nei kiji ningi. ²⁷Kileng ngongoni kude sangite litihino, itomanyati manya na locam to layomit na Ijir lo Kristo. Oto. Kode alotu nan waja ite kode aningo ara ningo kalaru, ayen cia nan ajo iwoita ite ara Lobito iyo Okorif, irem iya tungani Lobito to kiruk lo layomit na ijir. ²⁸Ida kuna lohitiפה ite kitibang. Itongo ene ara kitotorita diho icieng jimitan okeruni mute icieng kilwahuni ite na lara Lobanga money litiyo. ²⁹Tonyio kiciori ite to Kristo, ida ara kiruk inyi keken ati rumuno manyu kidak tonyi, ³⁰Iya na lingonore ite ko longole rem bito lideu ite angonore manyu nan.

2

¹Kalirumu ite lobo kisinga iyo Kimora ko Kristo kode lobokitirobia lo taulo, iyo kimaruno nenge, kode lobo Kimora ko Okorif kode lobo riejun ko kibaya lo taulo, ²itifutata dong kwama nei to kitongo tau Lobito iyo ngonun ko kimaruno na iriwooro itongo to Okorif ko koditi Lobito. ³Ketii lobo tohi to wahun lo tau nino ake kode pufa lo talerun ati to riejun itifik kuna kude cio mejo kigal isi. ⁴Ojir Lobito Lobito to kiji ningi ida iyo to tohi na lowak inyi ati to tohi na lowak kaletoni. ⁵Ingohi kibuha nino tori iya lo Kristo Yesu. ⁶Na kileng lara Lobanga ida odeya kisiran ko Lobanga ara tohi lo rujo. ⁷ati itisidi ken nenge, otek koditi lo karwaani, odumu rijon ko tungani. ⁸Manyu itilulue ken nenge ara tungani olotu inyi itirie ken nenge olotu ara kaningoni many wei, kileng wei iyo kuruce. ⁹Na licio Lobanga oting inyi kai noo, ko kicwara inyi karana na logal karanico fad. ¹⁰ojir to karana lo Yesu kunga fad ogung to kai ko kof ko fotiri lo kof, ¹¹manyu ojir ngadiefo fad otulo jimitan Yesu Kristo inyi kabu iyo deyo lo Lobanga Apa. ¹²Tona tenya morot kunei, iya langun liningitare ite tenya nei tona langonore nan kote, ojir dong iningo ogal jijia lalomare nan ko ite, itosodoroti kitiyo lwaharu ningi to bangun ko kihihirita ¹³Tonyio ara Lobanga litiyo iyo ite to wahun ko kitiyo jiran lo wahun nenge. ¹⁴Itiyoti sangite fad oru ngungunita ko risa ¹⁵ojir ite itongo oru lobo tenya lohimongarihini ojir ira tee kulo Lobanga kuna inyuji kuna litongo to manya lo biran ene kofiangiti irohioi ojir ite inwaha iya kangier, kuna longoni kai ¹⁶kaliric ite tenya lo warun ojir manyu apufare to far lo Kristo jimitan ida afa nan atohoro tic arus. ¹⁷Ati kileng ngohi juhoroti nan iya imatit na lijuhohini iyo kicwara na locurahini ciali lo Lobanga to tic ko kirwaa na latii nan to kiruk ningi, okwe tau nei manyu akwama kote fad. ¹⁸Ojir manyu ite okweri taulo kikwama manyu ko nan. ¹⁹Ageno nan Lobanga to culuno Timoti diho ite to kuno faritin ojir manyu nan ikwaru tau kalaning layomit na liyauno inyi tijia iyo ite. ²⁰Oru lobo libuha to ite iya inyi. ²¹Tonyio otahita cio fad wahun lo taulo kuneicieng ida ara kulo Yesu Kristo. ²²Ati iyen ite ijo litibotu Timoti ken nenge iya ene lahitiyore ko nan to tic lo Lobanga iya kito ko money. ²³Aculuno nan inyi deu kaladeu olot warun ara na ijir ten iyo nan. ²⁴Manyu angon nan ko kigeno diho Lobanga jimitan alotu manyu cia nan token ijia diho ite. ²⁵Ati abuha manyu nan to kinyiahuno rece nei, katiyoni ko nan ara Lobito ko asegeri kaletoni nei iyo tic lo Lobanga Epaproditus lafa lara ifahiti ningi lo kiyauno sangite kuna lohilwahare ite nan. ²⁶Tonyio ligeria inyi deya ite fad manyu iudo tonyio lining afa ite layomit lo mwai nenge. ²⁷Dede omwai afa inyi noo many ofuru wei. Ati ongon orumu Lobanga ko kisa, ida ara iyo inyi ake ati iyo nan manyu lo lwahuno nan to kidak iyo kidak. ²⁸Tona angon nan kigeria noo culuno inyi ojir kalideu ite inyi ari ikwama nan manyu aticung kiudo. ²⁹Ifotutu inyi to karana lo Lobanga, to kwama nahitok manyu itorimati cio kuna lori iya inyi, ³⁰tonyio lofuru inyi wei to tic lo Kristo, olau inyi warun nenge lo kitiyo tic na lida orumu ite itum kitiyo to nan.

3

¹Lohicungi nenge recera, itikwamati iyo Kristo. Ida ipal diho nan kinyiahata kigero Lobito tohi diho ite manyu olwak kitirienya ite. ²Iririatu kenite iyo kuna ikureho, kuna cio litiyo rohojun, kuna lowak ngoto kenite kulo cio. ³Tonyio ara ohoi lohiliraru, ohoi kuna lohiwora to Okorif lo Lobanga kuna lohitikwata Kristo Yesu manyu kuna lida kigeno kenite ⁴Kileng ngangonore nan kikoi iyo na kigeno. Kolojo lobo tungani angon inyi ko kigeno iyo tic lo ken angonore hati manyu nan ogal, ⁵Kiliri nan to kifongi lo faritin mietauni, nan Israelani lo imanit lo Benjamin, Iburuni lo Ibru, kalaite to ngati lo cik nan Parisini. ⁶Kalara to lairan lo dini, latigem nan kanisa, kalara to biran iyo cik tungani na loru ko kupal. ⁷Ati sangite fad kulafa lara kulo faida diho nan, tanyanya to lofere lo Kristo. ⁸Tohi na lilany fad, atifiak nan sangite fad to bolojun lo yenun Kristo Yesu Lahitok nei, na to lofere nenge lara sangite kuna kude fad tanyanya diho nan ojir arumunore manyu aricare Kristo keken, ⁹manyu ojir angon diho inyi, manyu ida angon ko biran nei ake ake na lolotu iyo cik ati na lolotu to kiruk iyo Kristo biran na lolotu iyo Lobanga na lara to kiruk. ¹⁰Awak nan yenun Kristo ko golun lo kibuhuno nenge ko Kimora lo ngara kidak nenge ko inyi lo rijon ko inyi iyo wei nenge ¹¹ojir manyu ba orumunore kibuhuno to kiji lo kaweyak. ¹²Ida hati nan ajo larumu nan kuna fad kode lohitinyuji nan ati asodoro nan iya ketemoni kiniefa lafa tohi lohiriefare Yesu nan. ¹³Recera ida hati nan abuha jimitan laniefu nan. Ati Lobito tohi atiyo nan: Aluluhi nan tohi na lotong kifwongi arocoro nan iyo tohi na longon ketemoni. ¹⁴Afudaru nan iya lokerunore lo rumuno faida na lohilolongore Lobanga nan kai iyo Kristo Yesu. ¹⁵Ohoi fad kuna lohigoli ojir kingoni ko na kibuha iyo tenyi tenyi kuna lori jii. Ati kalake manyu kibuha ningi to lobo, kitiyen many ca Lobanga ite iyo kuna fad. ¹⁶Ati ngatiwar to tohi na lohikeru rumuno iyo tic niyang. ¹⁷Imorahinoti ko kaletok iyo kijifita koditi nitole recera manyu itodeyati cio kuna lomanya to koditi lo warun lafa lohitotorohi ohoi ite. ¹⁸Tonyio iya na afa lahirihoihinore nan ite kakeny beciek to kifi kulo konyeha ajo itongo kude cio ara merok kulo kuruce lo

Kristo.¹⁹Lohicungi neicieng wei, Lobanga neicieng koceheri kuneicieng, manyu itongo kwatun neicieng ara riri neicieng, ongon kibuha neicieng iyo sangite kulo kof.²⁰Ati kira ohoi cio kulo kai manyu kingon kitila kalwahani na lolotuno tijia to taulo kuniyang fad inyi Lahitok Yesu Kristo²¹Na litweru to golun nenge kiyauno sangite fad iyolanyuno nenge, ibel cia kuno kenite kulo kof lohitehita ohoi ofwonu ori ko ken nenge lo deyo.

4

¹Inyi na recera kunei kuna lohimaru, kwama ko tahi nitole ara na kikoi na ngiwoitare ite to golun iyo Lobanga morot kunei. ²Alelia nan iyo Eudia manyu alelia iyo Sintike ingohi iruhiti manya ara Lobito iyo Lobanga. ³Ibo, manyu ahirihohi nan isi loryehat nei na lageno, kilwak nan itiyomohi kuna ngorwo afa lohilwak nan to waitahino iyo tic lo kitirurumo layomit na Ijir ara Lobito ko Kelement ko kuna kude katiyok kaletok kunei. Kuna longoni karaneco iyo buk lo warun. ⁴Itikwamati iyo lahitok faritin fad. Atenya nan ari ajo itikwamati. ⁵Ingohi riejun ningi toboto diho cio fad. Lonyiha Lahitok. ⁶Keudo to lobo tohi ati iyo sangite fad to kilifa ko kilelia ara Lobito ko kwama ifotohi kilifa nino iyo Lobanga. ⁷Oto cia kisiliban lo Lobanga na logal genyun lo cio fad oric taulo ko kibuha ningi iyo Kristo Yesu.⁸Lohicungi recera, kalara lobo tohi na ibir, kalara lobo tohi na inyu, kalara lobo tohi na idwaru, kalara lobo tohi na lokwama cio ko tohi na lilany na lokwamati kolongoni sangite kuna lo kwama cio, ibuha to kuna sangite. ⁹Sangite fad kuna litiyenu ite kode ining, kode irumu kode ideu iyo nan itifik iyo tic iyo warita kuningi. Oto cia Lobanga lo kisiliban kingon kote.¹⁰Akwama nan bebe iyo Lobanga tonyio litingejuk ite kiiyo ningi to nan iya lafa liiyore berien. To tenya lo dede iyo ite to nan ati oru diho ite tik lo kitotoruno. ¹¹Ida hati nan atenya jii to jimitan aratita nan tonyio layen nan kitongo to kimono iyo kikohin fad. ¹²Ayen nan faritin kulo kiratita ayen many faritin kulo kiraban. Layen nan ilitit lo manya to kikohin fad kode kinga kode kimono kode manya to kiraban kode to kiratita. ¹³Atum nan kitiyo sangite fad to Kristo na lohicio nan golun.¹⁴Ati itii ite ara na ijir lo ngara ko nan kidak na lorumu nan angonore. ¹⁵Oto hati iya na liyenare ite cio kulo Pilipi, afa to kunu faritin kulo ketemoni orihe ite imohuno ko layomit na Ijir lafar kalaloro nan iya Masedonia, oru afa lobo kanisa lohingar ko nan iyo tenya lo kicwara ko kifotuno ite afa ake ¹⁶tonyio kileng afa langonore nan Tesolonika iculu afa ite lwaha diho nan kakeny ko kakeny kalaratita nan. ¹⁷Ida ara jimitan atahita nan kicwara ningi ati atahita nan tohi na ngoricahini to faida ningi. ¹⁸Larumu nan tohi na liculu ite diho nan ogal manyu langon nan ko sangite rief iya na lafotunore nan tohi na liculu ite diho nan to kac kulo Epaproditus. Ori iya iheru na iur na locurahini iyo Lobanga. ¹⁹Manyu kicio cia Lobanga nei ite sangite fad kuna lithita ite to bara nenge na lilany na longon iyo Kristo Yesu. ²⁰Ingohi kwatun tongon diho Lobanga Apa niyang karihin ko karihin. Amen.²¹Tofonyohi cio kulo Lobanga fad iyo Kristo Yesu. Ofonyo recera kuna longon ko nan ene. ²²Ofonyo cio kulo Lobanga fad bebe nenge kulo faji lo Cesar. ²³Kisa lo Kabu niyang Yesu Kristo ongon iyo Okorifi kuningi fad, Amen.

Colossians

1

¹Nan Paul jayo lo Kristo Yesu to wahun lo Lobanga ko Timoti rece liyang. ²Diho recera kuna inyuji kuna ligenoro to kanisa lo Kolosae. Kisa ko kisiliban iyo Lobanga Apa kingon ko ite. ³Tik tik kkwama ohoi Lobanga monye lo Lahitok niyang Yesu Kristo iyo kilifa niyang to ite,⁴Tonyio lening ohoi kiruk ningi iyo Kristo Yesu ko kimaruno na lingonore ite iyo cio kulo Lobanga fad, ⁵kiruk ko kimaruno na lobuju iyo kigeno na likumahini to ite idi kai na lining ite iyo tenya lo layomit na Ijir, ⁶na lolotu iyo ite. To kofi kofi fad ongi ene layomit Inyu ngak manyu osodoro litan iya na litiyore to kiji ningi many to nu far afa liningore ite manyu iniangare kisa lo Lobanga iyo dede nenge fad.⁷Ining ite ene layomit Ijir iyo Epapras karwaani kaletoni niyang na lemaru ohoi na lara katiyoni lo Kristo na ligenoro noo to ohoi ⁸na manyu lorihohi ohoi kimaruno ningi iyo Okorif.⁹Tone tenya many to far lafa leningore ohoi tenya ningi, ida ohoi kiticung kilifa to ite ko rihohino Lobanga ojir kitifut ite to genyun lo wahun nenge to genyun ko kiniang lo Okorif. ¹⁰Manyu kilifa ohoi jii ojir ite imanya manya na locam to cio kulo Lobanga manyu itikwama inyi iyo kikohin fad manyu ingi ngak kulo ticitici kuna ijiri igolohino manyu iyo yenun Lobanga. ¹¹kitigoli to golun fad iya na longonore kilotir lo deyo nenge na licio ite waitahino ko dihan ko ¹²kicwara kwama iyo Apa na lonyumu ite ngara ko cio kuna inyuji iyo okabwe lo wangun. ¹³Tonyio lolwahu inyi ohoi iyo okabwe lo mutohun kiyauno ohoi iyo okabwe lo kito nenge na limaru inyi, ¹⁴na lara to inyi kirumu ohoi lwahuno ko launo lo kupal. ¹⁵Ara inyi iririt lo Lobanga na lida oboto, okang lo sangite kuna loduhi fad. ¹⁶Tonyio inyi loduk sangite fad sangite kuna longoni kai ko kof kuna ibotoho ko kuna lida obotoho kode segeri kulo obolore kode golun kode kalanyunok kode kabolorok oduk inyi sangite fad to inyi ko iyo inyi. ¹⁷Inyi litem ngonunu orihe sangite fad manyu iyo inyi owoita sangite fad.¹⁸Manyu inyi kwe lo kanisa na lara ken nenge inyi lohiciahi manyu okang to kibuhuno to kiji lo kaweyak ojir inyi obolorohi sangite fad. ¹⁹Tonyio okwama afa Lobanga kicwara kifut nenge fad ongon iyo inyi ²⁰manyu ara iyo inyi itiyomohinore sangite fad ko inyi kode sangite kuna longoni kof kode kuna longoni kai to kiyauno yomo to okoto nenge ne loiuru to kuruce.²¹Ilomaha afa ite ko Lobanga manyu ira merok kunenge iyo kibuha ningi to ticitici kuningi kuna irohori. ²²Ati jijia litiyomohi inyi ite to ken lo Kristo to wei nenge lo kiyauno ite ira kuna inyuji to ketemoni nenge oru lobo rohojun manyu ilaharu iyo ngoto lo tenya ²³kalisodoro ite iyo kiruk ningi igoli ida ingade iyo kigeno na longon iyo layomit na Ijir. Ene layomit Ijir ene lining ite na manyu lititimati iyo sangite kuna loduhi fad to fotiri lo kai na manyu larahare nan Paul karwaani.²⁴Jijia akwama nan to kidak na lerumu to ite manyu atifuta ken nei to tohi na lorihe ongoromahino to ngati lo kidak lo Kristo to jiran lo ken nenge inyi kanisa. ²⁵Lara nan karwaani nenge to kitifaha lo Lobanga lo kiyauno

tenya nenge iyo ite ifut. ²⁶ilitit lafa liduhari to karihin ko kofiang beciek ati jijia litibotuni iyo cio kulo Lobanga. ²⁷Iyo icieng, lonyumu Lobanga kitibotuno iyo misiok bara lo deyo lone ilitit na lara; Kristo katwa ningi kigeno lo deyo. ²⁸Kitulo ohoi inyi, kisinga ko kitiyena cio pili to genyun fad ojir kiyaunore cio pili ara kuna inyuji iyo Kristo. ²⁹Manyu ko jijia angon nan kitiyo ko kifufulinga to golun nenge fad na longon kitiyo katwa lo ken nei.

2

¹Awak nan ite iyen kifufulinga nei to ite ko to cio pili kuna longoni Laudicea ko to cio pili kuna lorihe ida lohideo nan.

²Wahun nitole inyi jimitan ojir atigol taulo kuneicieng manyu imorati iyo kimaruno ojir ongoniti ko bara lo kiniang na ngicio icieng oyen ilitit lo Lobanga na lara Kristo ³na liduha bara lo genyun ko yenun fad iyo inyi. ⁴Arihohi nan ite kuno ojir lobo tungani ida kitinonong ite to tenyi tenyi kulo risa na lori mejo olem ida hati ara dede. ⁵Tonyio kileng ngaloma nan iyo ite to ken angon nan ara Lobito ko ite iyo Okorif manyu akwama deya koditi na limanyare ite tona ijir manyu itigol kiruk ningi iyo Kristo. ⁶Dong iya na lifotunore ite Kristo Yesu ara Lahitok ningi, itosodoroti manya katwa nenge ⁷igur kerda iwoita ara kuna igoli katwa nenge, igolohino iyo kiruk ningi iya na afa litiyenarihin ite manyu ifut ko kwama. ⁸Keco lobo tungani inief kweci kuningi to tenyi tenyi kulo igenyiti kulo talerun kuna lowoita iyo itidwari kulo cio kulo ene kof ida ara lo Kristo. ⁹Tonyio omanyu Lobanga to ken nenge fad iyo Kristo. ¹⁰Manyu ifut Lobanga katwa niyang kalengoni ohoi iyo Kristo na licori obolare ko golun fad lo lanyuno kalanyunok fad. ¹¹Iyo inyi manyu liliraru ite to pucaru koditi lo kpal ida ara to kiliraru na litii to kac kulo cio ati to kiliraru na litii Krito, ¹²tona lonuhahinorihin konyi iyo kibatisa manyu kitibuhuni ko inyi iyo kiruk ningi to golun lo Lobanga na litibuhu inyi to kiji lo kaweyak. ¹³Afa kaliweiha ite iyo kpalipali kuningi ko iyo koditi lo kpal na longon kenite kuningi, kicio Lobanga ite iwari ko Kristo. Olau inyi kpalipali kuniyang fad, ¹⁴na longotore inyi igeriti kulo cik ko cihicihi kunenge fad kulafa litiho ohoi odume inyi pili iyo ohoi to gurohino icieng fad iyo kuruce. ¹⁵Manyu odume golun iyo kalanyunok kulo ene kof fad ko kitidahahino icieng riri to kuruce. ¹⁶Inyi lajo nan, keco lobo tungani ongotohi isi tenya to tohi na lidaha kode imata isi kode tolobo karama lo dini kode lo ofa ngejuk kode sabit. ¹⁷Itongo afa kuno ara okorif lo tohi na lolotuno, orumuno dede nenge iyo Kristo. ¹⁸Keco lobo tungani na lorie riejun lo talerun kode na liwora malaikahin kitik ite rumuno faida. Ititima na tungani tenyi tenyi beciek kuna lodeu inyi opufare inyi sangite kuna lida ara kulo Okorif. ¹⁹Litiri inyi kwe na lara inyi licwara warun iyo ken fad na licio ken oduhohino otoc to fuihin na loduho Lobanga iya na lowahare inyi. ²⁰Iya na likeru afa ite weyaru ko Kristo iyo tenyi tenyi kulo ene kof nyio orihe ite ijifita cihicihi kunenge ori mejo irihe ite ingoni iyo cik na lojo ²¹Ketir ene! Kenya ene! Ketek ene! ²²Icungo kuno fad tonyio owoita icieng iyo cihicihi kulo cio ko kitiyenita kuneicieng. ²³Dede ori kuno cihicihi mejo ongon genyun katwa ko kiworiwori kulo talerun, riejiata kulo talerun ko ticitici kulo kitigema lo ken ati ida otehita golun lo dumaru ticitici kulo wahita kulo tau lo tungani.

3

¹Iya na litibuhuni ite ara Lobito ko Kristo, itifik taulo kuningi iyo sangite kulo kai faji na litongore Kristo iyo iteten lo Lobanga. ²Itifik kibuha ningi iyo sangite kulo kai ida ara kulo kof. ³Tonyio liweiha ite tona liduha warita kuningi ko Kristo iyo Lobanga. ⁴Koloboto Kristo na lara warun ningi, ito manyu mute ite iboto ko inyi iyo deyo ⁵Ifade dong sangite fad kuna lara kulo koditinlo warun lo ken, somun, ticitici kuna iboti, damun, wahun na irohoi ko ngatun na lori iya kiwora lo lopidinga. ⁶Tonyio to kuno sangite olotuno kilongo lo Lobanga. ⁷Imanyitita afa ite jii iyo warun ningi ongere. ⁸Ati jijia ojir ingohi kuna sangite fad iya kilongo, rohojun lo taulo, dorun lo taulo, moro ko tenyi tenyi kulo riri ojir ida ofwonu to kutuhe kuningi. ⁹Ketaler iyo kaletok iya na lingerihi ite kenite ongoro ko ticitici kuneicieng fad, ¹⁰manyu liburahi kenite ngejuho kuna litingejuhoti iyo genyun ko yenun lo kaduhoni ningi. ¹¹Ene loru Girihoni kode Judeani kode iliraru kode ida iliraru kode misiuhoni kode misiok kuna lida oyen ko lobo tohi kode opi kode tungani na lolanyu ken ake ati Kristo lara fad manyu ongon iyo fad. ¹²Dong iya cio kulo Lobanga kuna lonyumuni manyu imaruni noo iburata kenite to kibaya lo taulo, jiran, riejun, rima ko kidonyo lo taulo. ¹³Itirobiati taulo iyo kaletok manyu itolaati kpalipali kuna longoni kiji ningi. Itolaati iya na lelaunore Lahitok ite. ¹⁴Manyu lo sodo kuna ticitici ijiri fad iburata kimaruno na lotubu icieng fad iyo Kimora na igol. ¹⁵Ingohi kisiliban lo Kristo tolanyu taulo kuningi iya na lilolongunorehin ite iyo kisiliban to rahun ken Lobito. Manyu itokwamati. ¹⁶Ingohi tenya lo Kristo to manya taulo kuningi to bara nenge fad kalitiyena ite ko kisinga kenite to genyun fad manyu kaliwolo Zaburi ko woleco kulo okorif imajare Lobanga to kwama to taulo kuningi. ¹⁷Manyu sangite fad kuna litiyo ite kode to tenya kode to tic itiyoti fad to karana lo Lahitok Yesu icwara kwama iyo Lobanga Apa tonyi. ¹⁸Ngorwo, icwarata kenite kuningi iyo rei kuningi iya na locamare to cio kulo Lobanga. ¹⁹Rei, imarutu ngorwo kuningi manyu ketiyo to ngere iyo icieng. ²⁰Tee itiningoti katomonok kuningi iyo sangite fad tonyio itikwama na Lobanga. ²¹Monyeri ketilongojita tee kuningi icio cia taulo kuneicieng ogilaru. ²²Opihin itiningati kunahitoha kuningi ida ara kolongoni icieng kideya ite keken lo kitikwera taulo kuneicieng ati kileng ngoru icieng itiyoti otoc iya na ngitiyore ite iyo Lahitok. ²³Tohi na litiyo ite itiyoti to taulo fad mejo itiyoti iyo Lobanga ida ara iyo tungani, ²⁴iya na liyenare ite ijio irumu ite faida iyo Lobanga ida ara iyo tungani. Ara Lahitok Krito irwaa isi. ²⁵Tungani na litiyo rohojun odumahini mute inyi na rohojun nenge na loru kisisisio.

4

¹ulahitoha, icwarata opihin kuningi sangite kuna ijiri ko kuna locam tonyio iyen isi jimitan ingon manyu isi ko Lahitok kai.²Icwarata kenite kuningi iyo kilifa manyu iriria to kwama.³Ilifati manyu tohoi jimitan ojir Lobanga onga agwala lo layomit niyang ojir ohoi kitulore ilitit lo Kristo na larahare jijia nan mabusoni.⁴Ilifati jimitan ojir nan atulo tenya lo Kristo ara na ibir iya na locamare.⁵Itigeny iyo manya ningi ko cio kulo oleng. Itiyoreti tihi kuna loraban.⁶Ingohi foro ningi ifut ko kisa iforo to na ilem ojir iyenare kifotore tenya iyo cio fad.⁷Kirihohi cia Ticikas ite layomit nei fad. Ara inyi rece niyang na lemaru ohoi, katiyoni na ligenoro ko karwaani kaletoni niyang iyo Lahitok.⁸Aculu nan inyi iyo ite lo jimitan ojir kitiyen ite koditi na lemanyare ohoi, manyu ojir itigol taulo kuningi.⁹Ilihuno inyi ko Onesimos rece niyang na ligenoro na lara Lobito to kiji ningi. Kirihohi cia icieng ite sangite fad kuna longon kitihino ene.¹⁰Ofonyo mabusoni kaletoni nei Aristokas ite iya na manyu lofonyore Mark iyanyi lo Barnabas. (Lirumu ite layomit tonyi kalolotu inyi ijia iyo ite ifotutu inyi ara na iji).¹¹Ofonyo manyu Yesu na lilolongoti ojimi Justo. Icieng kuno leroha kuno keken lara Judeahin iyo cio kuna litiyo ko nan to okabwe lo Lobanga icieng litirobia tau nei.¹²Epapras na lara ningi na lara karwaani lo Kristo Yesu kifonyo manyu ite. Orem inyi iyo kilifa to ite tik tik jimitan ngiwoita ite to golun iyo wahun lo Lobanga fad manyu igoli iyo kiruk.¹³Arihohi nan ite jimitan itiyoni inyi bebe to ite ko to cio kulo Laudicea fad ko kulo Irepolis.¹⁴Morte niyang Luke na litongo ara daktarini ko Demas ofonyoti.¹⁵Icwarata fonyo nei iyo recera kuna longoni Laudicea ko iyo Nyampa ko kanisa na longon kalenge.¹⁶Langun likeni ene waraga iyo ite icwara iyari manyu iyo kanisahin kulo Laudicea ojir manyu waraga lo Laudicea iyauni kikenahini ite.¹⁷Itorihohiti Acipas ijo, “Ojir ide jimitan likerui isi lafa tic lifotu isi iyo Lahitok”.¹⁸Nan Paul lager ene fonyo to kana nei to ken. Keluluoro nyororo kunei. Kisa kingon ko ite.

1 Thessalonians

1 ¹Paul Sailas ko Timoti. Diho kanisa lo cio kulo Tesolonika kuna longoni iyo Lobanga Apa ko Lahitok Yesu Kristo. Ingohi kisa ko kisiliban tongon diho ite.²Kikwama ohoi Lobanga tote pili to kiletohita ite iyo kilifa niyang.³Kitiringa ohoi kiiunita to ketemoni lo Lobanga Apa niyang tic ningi na liyauno kiruk ko kirunga ningi na liyauno kimaruno ko kidonyo lo taulo kuningi na liyauno kigeno iyo Lahitok niyang Yesu Kristo.⁴Tonyio recera kuna lohimaru Lobanga kiyen ohoi jimitan lohinyumu inyi ite ⁵tonyio ida layomit na inyu niyang olotu diho ite to tenya keken ati to golun manyu to Okorif na Inyu manyu ko kitigoolo lo tau. Iyen ite koditi lafa lohitongore ohoi kiji ningi tote.⁶Lira afa ite katetemek kuniyang ko kulo Lahitok kileng lirumu kidak ifotu afa ite layomit to kwama na licio Okorif na Inyu.⁷Lifwonu afa ite ira kitotorita to Masedonia ko Akaia⁸Okwataru tenya lo Lobanga diho ite ida afa ara Maedonia ko Akaia keken loningoro kiruk ningi iyo Lobanga fajihit fad. Tona ida manyu ohoi kirihite kitenya lobo tohi.⁹tonyio otenya icieng to kenite koditi na lohifotunore ite ohoi. Otenya icieng koditi lafa libelore ite iyo lopidingahin kiwora Lobanga na iwar lo dede,¹⁰ko kitila kito nenge lotuno to kai lafa litibuhu inyi to kiji lo kaweyak Yesu na lohilwahu ohoi iyo awo na lolotuno.

2

¹Recera iyen ite jimitan ida afa waja niyang ite ara lo arus.²Iya na liyenare ite lohigitemi manyu kimori ohoi to Pilipi ngole tang ati to lwaha lo Lobanga niyang lohitiitim ohoi layomit na iji iyo ite kileng lobolo peha noo.³Tonyio ida tenya na lohitiitima ohoi diho ite ara kitinononga kode na lolotu iyo taulo kulo kitimumuna, kode kiwak kitigulunya ite.⁴Ati kitenya ohoi iya cio kuna lonyumu Lobanga kuna litifahi to layomit na iji. Ida ohoi kitikwama cio ati kitikwama ohoi Lobanga na lotema taulo kuniyang.⁵Iyen ite jimitan ida ohoi kitinononga kode kitiyore laba lo kiduha kingaru niyang. Ara Lobanga saden niyang.⁶Ida orumu ohoi kitahita maja to kutuhe kulo cio, kode to kutuhe kuningi kode kulo kude cio. Iya jayona kulo Kristo ji ohoi kiticuna ite,⁷ati kiriejiha afa ohoi to kiji ningi iya iyang na loria tee kunenge kuna sidiha.⁸Kimaru orumu ohoi ite bebe kifwonunore ngara ko ite ida ara layomit na iji keken ati ko warita kuniyang fad, tonyio lolotu lofere ningi ogol bebe diho ohoi.⁹Iyen ite recera iya na libuhare tic ko kidak na lohirumu ohoi iya na lohitiyore afa karwe ko far ojir ida kiticun lobo tungani kolohitiitima tenya lo Lobanga diho ite.¹⁰Ira ite ko Lobanga sadeni lo nyujon , biran ko jiran niyang iyo ite kuna liruk lafar lohimanyare kiji ningi.¹¹Tonyio iyen ite koditi lafa lohitiyore ohoi kote tolobito tolobito iya na litiyore monye ko tee kunenge,¹²kitigolo taulo, kitirobia taulo ko kisinga lo manya iya na locam to cio kulo Lobanga na lohilolongu ite iyo okabwe ko deyo nenge.¹³Manyu kikwama ohoi Lobanga to faritin fad tonyio kalifotu afa ite tenya lo Lobanga na lining ite iyo ohoi, ida ite ifotu mejo tenya lo cio ati iya tenya nenge lo Lobanga na jijia longon kitiyo iyo kenite kuningi ko lo cio kuna liruk.¹⁴Tonyio lifwonu ite recera ira katetemek kulo kanisa lo Lobanga na longon Judea kuna longoni iyo Kristo Yesu: Irumu ite kidak iyo cio kulo kof ningi iya na lorumunore kunu kanisahin kidak iyo Judeahin;¹⁵kulafa lifade Lahitok Yesu ko kamocak manyu kuna lohifuhu ohoi. Ida icieng itikwama Lobanga manyu itirijoriati cio pili ¹⁶Iyo tic neicieng na lowaharihini kitiho ohoi to fwonuno kitiyo iyo misiok ojir manyu icieng orumahi lwaha. Iyo na tic neicieng ongon icineng kifuro kipalipali kuneicieng many lohicungi. Lolotu kilongo lo Lobanga kenite kuneicieng to lohicungi.¹⁷Ati recera kolohikora afa ohoi to kenite jia ida ara to taulo kote to kude faritin kuting, obolo gere jijia diho ohoi lo fwonuno deya komoma kuningi ari.¹⁸Tonyio kiwak orumu ohoi dede fwonuno diho ite, nan Paul latem nan kakeny ati kitik sitan ohoi.¹⁹Kode, nyio kigeno niyang, kwama niyang kode tahi niyang na mute lohideyore to ketemoni lo Lahitok niyang Yesu Kristo kololotu? Ida ite? ²⁰Dede ite lira deyo ko kwama niyang.

3 ¹Dong kolohideu ohoi jimitan lida kitum dihan kifwonu dong kijo ojir dong re kitongo ake Asiens.²Kiculu ohoi Timoti na lara rece niyang na lohimaru ko katiyoni kaletoni niyang iyo Lobanga to kititima layomit na iji lo Kristo lolotuno kisinga ko kitigolo kiruk ningi.³ojir lobo tungani ida oiha tau to kuna kitemiti. Iyen ite otoc jimitan sangite kuna longoni

kikoi lo kiruk niyang kuna.⁴Manyu to kunu faritin afa lohingtonore ohoi kote, kitiringa manyu afa ohoi tenya diho ite jimitan kitigemi mute ohoi. Inyi na litihiho iya lafa lohitenyare iya na liyenare ite.⁵Tona tenya lafa ladik nan kwiik aculunore nan tungani lo lotuno yenun kiruk ningi. Orumu nan audio jimitan ngolotu ha kalabani kilab ite oto cia tic niyang ara lo arus.⁶Ati orihe Timoti ogoruno ene iyo ohoi tijia dihote iyauno layomit na ilem lo kiruk ko kimaruno ningi. Kirihohi inyi ohoi ojo ibuha ite ara na ijir tohoi manyu ojo igeria ite deya ohoi iya na lohigeriare ohoi deya ite.⁷Tona recera iyo kidak ko kiudo niyang fad lofwonu taulo kuniyang ogoli to ite ko to kiruk ningi.⁸Dong jijia lohiwari ohoi kaliwoita ite to golun diho Lobanga.⁹Tona, nyio ba ngohikwamare ohoi Lobanga tote to kwama na hitok na lohicio inyi ohoi to ketemoni nenge tote?¹⁰Karwe ko far kilifa ohoi to golun jimitan ngohideu ite ari lo kicwara ite tohi na longoromahino to kiruk ningi.¹¹Jijia ingohi Lobanga Apa niyang to ken ko Lahitok Yesu Kristo tofie kikoi kifwonunore ohoi diho ite.¹²Ingohi Lobanga icio kimaruno ningi osodoro manyu itihita to kiji ningi ake ake ko to cio kulakude fad iya na litihitare kimaruno niyang tote.¹³Ingohi inyi itigol taulo kuningi ojir itongo ara kuna ijiri ko kuna inyuji to ketemoni lo Lobanga Apa niyang kololotu Lahitok niyang Yesu Kristo ko kanyujok kunenge to far lo lohicungi

4 ¹Lo lohicungi recera, kirihohi afa ohoi ite koditi lo manya na ngitikwamare ite Lobanga iya na limanyare ite jijia. Jijia kirihohi ohoi ite ko kilelia diho ite iyo Lahitok Yesu, lo sodoro iya ketemoni ko koditi lona manya.²Tonyio iyen ite kisinga nafa lohisingare ohoi ite iyo Lahitok Yesu.³Ara wahun lo Lobanga jimitan ojir kitinyuji, jimitan ojir ite ingohi ticitici kulo somun⁴jimitan ojir ite tolobito tolobito iric kenite kuningi to kikoi lo nyujon ko rima⁵ida ara to wahun na irohohi iya na litiyore cio kulo kof, kuna lida oyen Lobanga⁶manyu keco tungani itii na irohohi diho rece kode itimumun inyi. Itigem mute Lobanga cio ko koditi kulo kipalipali kuna lori iya kuna iya na afa lohirihoi manyu kisonyare ohoi ite.⁷Tonyio ida Lobanga kilolongu ohoi iyo manya lo kibot ati kitongo warun na inyu.⁸Tona na loberu ningo ene kisinga irumu ida oberu ningo tungani ati Lobanga na lohicio ite Okorif nenge.⁹Dong to tenya lo kimaruno to kiji ningi iya recera ida ohoi kirihe kigero iyo ite tonyio lohising afa Lobanga ite to kenite tenya lo kimararu.¹⁰Ojo manyu iyo tenya lo dede imaru ite recera to kof lo Masedonia fad ati orihe ohoi kisinga ite recera jimitan ito sodoroti ketemoni.¹¹Icwara itongo ara wahun ningi manya manya to riejun, ko kibuha tohi na liwak isi ko kitiyo to kac kunino iya lafa lohitiyenare ohoi ite.¹²Ojir manya ningi lo tik tik ilolongu cio kuna lorihe ongoni oleng manyu icio ite ida igeno warun to kac kulo cio.¹³Recera ida nan awakite itongo to lunya iyo tenya lo cio kuna lowei manyu ida itoyio iya cio kuna kude kuna loruko kigeno.¹⁴Kiruk ohoi jimitan owei afa Yesu anyu ibuhu ari manyu iruk jimitan itibuhu mute Lobanga cio kuna lowei iyo Yesu fad.¹⁵To tenya na loteny inyi Lahitok to ken kirihohi ite jimitan ohoi kuno lorihe kiwari kuna mute lorumu Lahitok, ida cia kitem iyo cio kulafa lowei.¹⁶Tonyio olotu mute lahito to ken nenge to kai to ogoro na ikwat manyu to ogoro lo malaika lahito manyu to kwatun lo ture na lilolongore Lobanga. Oto cio kulafa loweiha iyo Kristo item ibuhu.¹⁷To kifwongi, ohoi kuna iwari kuna lohirihe kingoni kitingori ara Lobito ko icieng iyo idis lofwo kitirico Lahitok iyo kiyoma. Tona kifwo kitongo ko Lahitok karihin ko karihin.¹⁸Tona itigoloti taulo kuningi ake ake tone tenya.

5

¹Jijia recera, to tenya lo tik ko far nenge ida ohoi kitum kigero diho ite, ²Tonyio iyen ite otoc jimitan olotu mute far lo Lahitok iya kakokoni na lolotu karwe. ³Orihe cio otenya ojo, “Isiliban manyu oyomo kof” olotu mute kidak diho icieng loronyat iya na licahare kiboria lo otomone iyo ngorwani na igar, oru mute kolobo to kiji neicieng lo fur.⁴Ati ida ite ingoni iyo lokimuyuk recera, ida mute na far kiruny ite iya kakokoni na lolotu karwe. ⁵Ira ite fad tee kulo wangun manyu tee kulo far ida ohoi kira kulo karwe kode kulo lokimuyuk. ⁶Dong keco kiri iya kulakude cio kuna logetoro ati ojir ohoi kigenyi kiric kenite. ⁷Tonyio cio kuna logetorita, ogetorita karwe manyu kuna loruma, orumaha karwe.⁸Ati iya na lohirahe ohoi cio kulo far, ngatiric kenite kifik kiruk ko kimaruno iya kitihi lo locolo manyu kifik kigeno lo lwaharu ara turubuc. ⁹Tonyio ida afa Lobanga kinyumu ohoi ara kuna ngohitigemi to kilongo ati lo rumuno lwaha iyo Lahitok niyang Yesu Kristo. ¹⁰Tonyio owei inyi tohoi ojir kode kiweiha kode kiwari ojir kiwar ara Lobito konyi. ¹¹Tona itigoloto taulo manyu itiboloruti kenite ake ake iya na litiyore¹²Jija recera kijo ohoi ojir ite irima cio kuna litiyo bebe to kiji ningi kuna lohilanyu ite iyo Lobanga manyu kuna lohisinga ite. ¹³Itibang icieng bebe manyu imaruti icieng to tic. Itimanyati to kisiliban kiji ningi. ¹⁴Manyu kilelia ohoi diho ite recera jimitan itisony cio kuna kakarwak itigoloto taulo kulo cio kuna iririho itilwak cio kuna igoroha idonyoto taulo iyo cio pili.¹⁵Kecio tungani ilenohi rohojun to rohojun ati ititem kitongo to kinyalam iyo kenite kuningi manyu iyo cio kunakude fad. ¹⁶Itikwamati faritin fad. ¹⁷Ilifati tik tik. ¹⁸Icwarati kwama to sangite pili tonyio ara na wahun lo Lobanga tote iyo Kristo Yesu.¹⁹Ketidunye kima lo Okorif, ²⁰ketikaj, imociti. ²¹Ititem sangite fad. ²²Itiric kuna ijiri ingohiti tohi na irohohi.²³Ingohi Lobanga to ken nenge Lobanga lo Kisiliban kitinyu ite ari ko ari. Ingohi Okorif nino tau ko ken itinyuji itilare far lo Lahitok niyang Yesu Kristo. ²⁴Igenoro inyi na lohilolong ite manyu itii cia inyi.²⁵Recera, ilifati to ohoi. ²⁶Itifony recera fad to kimaruha na inyu. ²⁷Ahicik nan ite to ketemoni lo Lobanga jimitan ingohi ene waraga ikenihini recera fad. ²⁸Ingohi kisa lo Lahitok Yesu kingon kote.

2 Thessalonians

1 ¹Paulo, Sailas ko Timoti. Diho kanisa lo cio kulo Tesolonika kuna longoni iyo Lobanga Apa niyang ko Lahitok Yesu Kristo. ²Kisa ko kisiliban diho Lobanga Apa ko Lahitok Yesu Kristo kingon kote.³Kicam kwama Lobanga tik tik tote recera manyu otumohino tonyio omoloro kiruk ningi osodoro iya ketemoni, manyu osodoro kimaruno ningi to kenite iya ketemoni. ⁴Tona to kanisahin kulo Lobanga fad kipufare ohoi dihan ko kiruk ningi iyo kitigema fad na lingon ite diha.

⁵Itotoro kuna fad jimitan obehi ngoto lo tenya lo Lobanga manyu iyo kuna fad kiken i te ara cio kuna locam to okabwe lo Lobanga na lingon i te dihare kidak.⁶Obir Lobanga, odumahi mute inyi kidak iyo cio kuna lohiciwara i te kidak.⁷kicio i te kuna lirumu kidak jijia kiyoma kohoi fad. Itiihino mute ene kaloboto Yesu to kai to kima na iyarat ko malaikahin kunenge kuna igoli.⁸Itigem mute inyi cio kuna lida oyen Lobanga ko kuna loberu ningo layomit lo Lahitok niyang Yesu Kristo.⁹Itigemi mute icieng to wei na lida icung manyu igenori oleng to ketemoni lo Lobanga ko to golun lo obolare nenge.¹⁰To far na mute lolotunore inyi kitotoro deyo nenge to ketemoni lo cio kunenge kuna inyuji ojir cio pili kuna liruk odeu. Ara ene ko i te ara Lobito tonyio i te afa liruk kisaden na lohitul ohoi dihote.¹¹Ko kuno tenyi tenyi to taulo kunyang, kilifa ohoi tote tiktik jimitan ojir Lobanga niyang kiken i te ara cio kuna locam to kilolongo, manyu to golun nenge itifut tenyi tenyi kuna ijiri fad tote ko ticitici fad kuna lofwonu to kiruk ningi.¹²Kilifa ohoi jii ojir karana lo Lahitok niyang Yesu itikwati iyo i te manyu i te iyo inyi iya na longonore kisa lo Lobanga niyang ko Lahitok Yesu Kristo.

2 ¹To tenya lo lotuno lo Lahitok Yesu Kristo ko tubaru niyang diho inyi recera kirihohi ohoi i te jimitan.²kerienya to kude tenyi tenyi kulo kimoca kode lobo waraga lojimi ohoi lohiger ojo lolotu far lo Lahitok.³Kecio lobo tungani kitinonong i te to lobo kikoi keken tonyio ida mute nafar olotu many kaliciaha kijoria manyu langun loboto tungani kagilani lo cik, tungani na lifadaroti mute.⁴Itongo mute inyi ara na litiboloro ken nenge manyu itipeha lobo tohi ijir keken manyu ofik ken nenge ojo inyi lobanga ida oyen Lobanga manyu ofik ken jimitan ojir kiworati inyi ara Lobanga.⁵Ida i te ibuhu jimitan lafa langonore nan kote ahirihohi afa nan i te kuno tenyi tenyi? ⁶Manyu jijia iyen i te tohi na lorihe itihoni inyi, ara jimitan ojir itibotunorihin mute inyi to tik na locam.⁷Tonyio ilitit lo golun lo gila lo cik jijia longon kitiyo ati orihe katihoni nenge ongon many mute kolodumari inyi to ketemoni nenge.⁸Oto dong kagilani lo cik ko boto na mute lolotu Lahitok Yesu ifade to ofuu lo kutuk nenge ko to kimedek lo lotuno nenge.⁹Ongon mute lotuno lo kagilani lo cik ara Lobito ko tic lo sitan na cia loboto iyo tanguhin kulo talerun ko sangite kulo ticitici kuna litirima.¹⁰ko sangite kuna irohori kode kuna litinonongarihin cio kuna lorijoro. Ori icieng tonyio ida icieng owak kimaruno tenya lo dede na ngorumunore icieng lwaharu.¹¹Tona tenya oculahi Lobanga icing tau lo talerun ojir iruhi kitinononga ¹²ojir ongotohinorehin icieng fad wei icieng cio kuna lida iruk tenya lo dede kuna lokwama tenyi tenyi kuna irohori.¹³Ati kiwak kwama Lobanga tote recera kuna lohimaru Lahitok tonyio many to lohiciahi kinyumu Lobanga i te ojir ilwaharu to tic lo kitinyujo lo Okorif manyu to kiruk ningi tenya lo dede.¹⁴Kilolongu inyi i te to layomit na ijir niyang ojo ojir ingar deyo lo Lahitok niyang Yesu Kristo.¹⁵Dong jijia recera itiwotati igoli manyu iniefata kitiyena lafa lohicio ohoi i te kode to tenya lo kutuk kode waraga.¹⁶Ingohi Lahitok niyang Yesu Kristo to ken ko Lobanga Apa niyang na lohimaru ohoi na lohicio ohoi kitigolo lo tau na isio ko kigeno na ijir to kisa nenge.¹⁷itigol taulo kuningi manyu itigol i te iyo kikohin kuna ijiri ko tenyi tenyi kuna ijiri.

3

¹Lohicungi recera ilifati tohoi jimitan ojir tenya lo Lahitok isarihi deu deu to rima iya lafa litihihore iyo i te.²Manyu ilifati jimitan ojir kilwahuni ohoi iyo cio kasaruok, cio kuna irohori tonyio ida cio fad iruk.³Ati igenoro Lahitok manyu kitigol cia i te manyu kiric iyo karojojani.⁴Kingoni ohoi ko kigeno iyo Lahitok jimitan itiyo i te manyu isodoro cia kitiyo kunafa sangite lohicih ohoi.⁵Ingohi Lahitok torihe taulo kuningi iyo kimaruno lo Lobanga ko ketemoni lo Kristo.⁶To karana lo Lahitok Yesu Kristo kiciha ohoi i te recera jimitan ingadata to ken lo tungani na lojo inyi rece okaru hati ida hati omanya ijifita tenyi tenyi kulafa lohitiyenare ohoi i te.⁷Tonyio iyen i te tokenite koditi na ngijifitare i te manya na lohitoro ohoi. Ida afa ohoi kikaruha lafar lohimanyare ohoi kote.⁸Manyu ida afa ohoi kinyia daha lo lobo tungani ida kidum. Ati kitiyo afa ohoi karwe ko far kitiyo to kirunga fad ojir ida kiticun lobo tungani to kiji ningi,⁹kitiyore ohoi jii ida ara jimitan ida orumu ohoi kicam to lwaha ati kiwak ohoi kitotorohi i te kikoi na ngijif i te.¹⁰Tonyio kileng afa lohingoni ohoi kote kicio afa ohoi i te ene cik jimitan, “kalida tungani itiyo ojir ida odaha”.¹¹Kining ohoi ojo isabita kude to kiji ningi. Ida icieng ara katiyok ara icieng kasabitak.¹²Kiciha ohoi kuna cio to kilelia diho icieng to Yesu Kristo ojir itongohinoti itiyoti orumunorehin daha na lodaha icieng.¹³Dong to i te recera keniam kitiyo ticitici kuna ijiri.¹⁴Kalida lobo tungani oning kisinga niyang iyo ene waraga itode inyi otoc. Kelihita konyi ojir riri odahahi.¹⁵Ati ketirak inyi ara meroni ati itisony inyi iya rece.¹⁶Jijia ingohi Lahitok lo kisiliban to ken nenge kicio i te kisiliban faritin fad manyu to kikohin fad. Ingohi Lahitok kingon kote fad.¹⁷Nan Paul token lagero ene fonyo diho i te to kana nei, na lara kiyenita lo waragahin kunei. Koditi lo kigero nei ene.¹⁸Kisa lo Lahitok niyang Yesu Kristo kingon kote fad.

1 Timothy

1

¹Nan Paul jayo lo Kristo Yesu to cuha lo Lobanga kalwahani niyang ko Kristo Yesu kigeno niyang.²Diho Timoti kito nei lo dede iyo kiruk. Kisa, kibaya ko kisiliban iyo isi diho Lobanga Apa ko Kristo Yesu Lahitok niyang.³Iya lafar lahichare nan isi lalorore nan Masedonia itongo inyia Epeso ojir irihohi kude cio ida itiyenati tenya lo talerun ⁴kode kicwara kenite foro odohohin ko loreunorehin kuna lida icung. Iyauno kuna peha ida itiboloro tic lo Lobanga na lara to kiruk.⁵Ara tohi na lobolo tone tenya kimaruno na lolotu iyo tau na inyu ko kibuha na ijir ko kiruk na lara lo dede.⁶Lisabe kude iyo kuno sangite lofworu foro tenyi tenyi kuna lida otumohino.⁷Owahiti rahun katiyenak kunlo cik ati ida oyeniti tohi na lotenya icieng kode tohi na lotenya icieng to golun lo kweci.⁸Kiyen ohoi jimitan ojir cik kalitiyore tungani otoc.⁹Kiyen manyu ohoi kijo ida cik ara to cio kuna ijiri ati to kagilak kulo cik, katiremok, cio kuna lida owak Lobanga, kapalak, cio kuna lida

onyuji, cio kuna loru ko dini, to cio kuna lifada monyeri ko ngotengeri, to kasasuok¹⁰ to cio kulo lomuna, kayiak, cio katilotok kulo cio kulakude ko katalerok ko cio kuna litiyo ticitici kuna lokorararu¹¹ ko kitiyena na ibir na lara layomit na ijir lo Loabanga lo deyo na lohicio nan.¹² Akwama nan Kristo Yesu Lahitok niyang na lohicio nan golun, na lodeu kiruk nei manyu kinyumu nan kirwaa inyi.¹³ Kileng afa lara nan kamoroni lo Lobanga ko katigemani ko kasasuoni olotu kitotorohi nan kibaya tonyio atiyo afa nan to lunya ko rujon lo kiruk.¹⁴ Kijuhohini nan kisa lo Lahitok niyang rief ara Lobito ko kiruk ko kimaruno na longon iyo Kristo Yesu.¹⁵ Tenya ene na locam to ningo otoc ojo olotu Kristo Yesu kof lwaha kapalak na lara nan lalany fad.¹⁶ Ati tona tenya bito, kitotorohini nan kibaya ojir to nan kapalani na lalany fad, itotoru Kristo Yesu kidonyo lo tau nenge ara kitotorita iyo cio kuna liruk iyo inyi ojir orumu warun na losio tur.¹⁷ Jijia diho Kabu na losio na lida owei, na lida oboto, Lobanga Lobito hilong, ingohi rima, kwatun ko deyo tongon karihin ko karihin Amen.¹⁸ Timoti kito nei ahicio nan isi ene kisinga ara na lilihita ko imociti kulafa lotenyi tosi ojir to kijifita icieng irem rem na ijir,¹⁹ iniefita kiruk ko kibuha na ijir. Lingohi kude ene oto itiworori kiruk neicieng.²⁰ Kiji neicieng ongon Aimeneus ko Aleksanda kuna lacio nan iyo sitan ojir itiyeni rohojun lo moro Lobanga.

2¹ Aciha nan jimitan ojir item kitifia, kilifa, kilelia ko kicwara kwama ojir itiyoti to cio pili,² to kabuno ko kalanyunok fad lo jimitan ojir ohoi kitongo to kisiliban ko riejun iyo bangun lo Lobanga ko nyujon.³ Ojir ene manyu itikwama Lobanga kalwahani niyang.⁴ Na lowak ojo ojir cio fad oolwahuno manyu ofwonu iyo yenun to tenya lo dede.⁵ Tonyio ara Lobanga Lobito manyu ongon katiyomoni Lobito kiji lo Lobanga ko cio inyi Kristo Yesu.⁶ Na licio ken nenge ara kitilahita lo cio fad saden na liciori to tik na ibehi.⁷ Manyu tone tenya kidumuni nan lo rahun ifak ko jayo. Atenya nan tenya lo dede, ida nan ataler manyu ara nan katiyenani lo tenya lo kiruk lo dede iyo misiok.⁸ Awak nan cio to fajihit fad ojir otingi kac kuna inyuji iyo kilifa na loru kilongo ko risa.⁹ Awak manyu nan ngorwo iciefita otoc to rima ko rica lo kenite ida ara to kikada lo kweci kode to dab ko tongosi kuna imedehi ko kyelani kuna igoli wel,¹⁰ ati to ticitici kuna ijiri kuna locam to ngorwo kuna liwora Lobanga.¹¹ Ojir ngorwo oningo lobubuhe to riejun.¹² Ida nan aruk ngorwani itiyena kode lo bolorohino retoni, ojir inyi obuho¹³ Tonyio itemi afa oduhuni Adam ida ara Eva.¹⁴ Manyu ida afa ara Adam itinonongi ara afa ngorwani itinonongi olotu ara kapalani.¹⁵ Ati olwahuni mute ngorwo to tomonuno tee kolosodoro icieng ko kiruk, kimaruno ko biran.

3¹ Ara ene tenya na locam to kigeno, kolowak tungani rahun kaririani, owak inyi tic na ijir.² Ojir ha kaririani ida ara tungani na longon lobo tenya ken, retoni lo ngorwani Lobito, tungani na irie, na loric ken nenge, na liworati, na lifotunita welo, manyu na lotum kitiyena.³ Na lida oruma na lida ingere ati orie ida ongolofa ida imaru robia⁴ Ojir manyu oric kalenge otoc manyu ojir tee kunenge oningo inyi to kiwora dot.⁵ Kalida tungani otum Rican kalenge aja ngoric inyi kanisa lo Lobanga?⁶ Onjir manyu ida ara tungani na lorihe ara ngejuk oto cia itidara ourohino iyo lafa ngoto lo tenya lourohinore sitan.⁷ Ojir manyu ongon ko karana na ijir iyo cio kulo kalele ojir ida ourohino iyo riri manyu iyo kume lo sitan.⁸ Kalwahak manyu ojir ara cio kuna locam to kiwora, cio kulo dede ida ara kamatak kulo mere bebe ida otahitati kitimumuna cio.⁹ Ojir oriciti tenya lo dede lo kiruk to taulo kuna inyuji.¹⁰ Ojir many re otemi icieng kolodeuni oru lobo tohi irohio iyo warita kuneicieng ofihahinorihin icieng ara kalwahak.¹¹ Iya na manyu ojir ngorwo kuneicieng ara ngorwo kuna locam lo kiwora ida ara kakutuhak manyu kamomodok ati orieji manyu igenoroti iyo sangite fad.¹² Ojir kalwahani ara retoni lo ngorwani Lobito na manyu loric tee kunenge ko kalenge otoc.¹³ Cio kuna litii otoc orumu lowoitare na ijir manyu itigolo kiruk neicieng iyo Kristo Yesu.¹⁴ Kileng lawak nan lotuno diho ite deu agero nan kuno tenyi tenyi ojir¹⁵ kileng ngarungo ba nan ojir ite iyen koditi na ngomanyare cio kaji hatwa lo Lobanga na lara kanisa lo Lobanga na iwar wiriti ko guri kulo dede.¹⁶ Na lilany kilifa fad obolo ilitit kitongo lo Lobanga. Oboto afa inyi to ken itisaden manyu okorif odeu malaikahin ititimi manyu inyi iyo kofi kofi iruk kof fad inyi ifotori kai iyo deyo.

4

¹ Oteny igeriti tarany ojo to faritin kulo lohicungi ongerihi mute kude kiruk ijifi okorifi katinonongak ko sangite kuna litiyena lodonyohi.² Ofwonu kuna kitiyenita iyo katinonongak kuna italeri kuna lori mejo ocuri taulo to biliet na inok.³ Itihoti cio yema manyu itihoti cio daha dahidahi kude kuna loduk Lobanga ojo ojir kifotu to kwama.⁴ Tonyio tohi fad na loduk Lobanga ojir manyu keco oberuni kalifotuni to kwama.⁵ Tonyio litinyuji to tenya lo Lobanga ko kilifa.⁶ Kalitotorohi ite recera kuno sangite ito cia ite ira katiyok kulo Kristo Yesu kuna ijiri kuna lohitiwojuni to tenya lo dede lo kiruk ko to kitiyena na ijir na lijifita ite.⁷ Ke papal tihi kunino ningo odohohin kuna lida itikwama Lobanga ko tenyi tenyi kuna loforo ngorwo ati itimohohi ken nino iyo sangite kulo Lobanga.⁸ Tonyio otehita ticitici kulo donga lo ken faida ati otehita ticitici kulo bangun Lobanga faida to kikohin fad na longon ko jiran iyo ene warun ko na mute lolotuno.⁹ Ara ene tenya lo dede na locam to kifotuno.¹⁰ (tonyio ene tenya kicunahino ohoi kitiyo) jimitan lohifik ohoi kigeno niyang iyo Lobanga na iwar na oara kalwahunoni lo cio pili ati bebe nenge lo kuna liruk.¹¹ Tocik manyu itiyena kuno sangite.¹² Kecio lobo tungani kitikaj isi tona lirahare kito na sidi ati icwara kitotoro lo warun na ijir iyo karuhok, to tenya, to manya, to kimaruno, to kiruk ko to nyujon.¹³ Many alotu nan, icwara ken nino iyo kiken igeriti, ketemoni lo cio, iyo kititima tenya lo Lobanga ko kitiyena.¹⁴ Ketibase kicwara nino lafa lohiciori isi to teya lo kimoca lafar lofihahinore kulahitoha kac kuneicieng kwe nino.¹⁵ Irungahino kuna tenyi tenyi icwara ken nino fad iyo icieng ojir cio fad odeu lotita nino iya ketemoni.¹⁶ Iriria manya ko kitiyena nino otoc todihahino iyo icieng tonyio kalitii isi jii ilwahu cia isi ken nino ko kaningok kunino.

¹Kerieng tungani ngoroyoni to kingere ati isinga inyi to riejun mejo ara inyi apa nino, manyu tofik tee kilahaji iya recera kunino, ²ngorwo ngoroyok iya ngotengeri kunino ko tee kariok iya kanecera kunino to nyujon. ³Torima ngorwo lafuseritohin kuna lonuk rei kuna lotong ake. ⁴Ati kolongon lafuserito ko tee kode lotataha ojir icieng re ketemoni ofik dini neicieng iyo tic to rica cio kulo kajihatwa neicieng ojir odumahini katomonok kode tataico kuneicieng to ticitici kuna ijiri tonyio itikwama ene Lobanga. ⁵Ngorwani na lowei retoni nenge na lara nafuserito na lotong ake ofik kigeno nenge fad diho Lobanga manyu osodoro kilifa karwe ko far ko kilifa lwaha iyo Lobanga. ⁶Ati nafuserito na lowar to kwama lo ken, lokeru weyaru kileng lowar. ⁷Icwara cio ene kisinga ojir ida omongarihin kude. ⁸Kalida tungani ifita cio kuna lara kunenge bebe nenge kulo kajihatwa neicieng lingohi inyi kiruk manyu lorohoi inyi ilany cio kuna lida iruk. ⁹Kegerihi ngorwani nafuserito iyo kiji lo nafuseritohin kolorihe karihin kunenge ida logoru keek ile, ojir manyu ara ngorwani na afa loningo retoni nenge. ¹⁰na manyu loyeniti to jiran nenge ko ticitici kuna locam iya kisinga tee, kifotunita welo kode ilal kejuha kulo karwaak kulo Lobanga, kololwaha afa cio kuna likidahi, kode kalara tungani lafa licio ken nenge kitiyo ticitici kuna ijiri to kikohin fad. ¹¹Ojo to nafuseritohin kuna sidiha, kegerihi iyo kiji lo nafuseritohin tonyio kolodeto cia wahun lo kenite kuneicieng, owahiti cia jungo oluluhini kicwara lo kenite kuneicieng, iyo Kristo. ¹²Oto iyauni ngoto lo tenya kweci kuneicieng tonyio irumu loluluhini ciharu neicieng lo ketemoni (iyo Lobanga) ¹³lo sodo ko na oto korahun kakarwak iloritati to kajihit, ida manyu ara kakarwak keken ara manyu kamomongitak ko tetenyita tenyi tenyi kuna lida ocam to fwonuno to kutuhe kuneicieng. ¹⁴Tona asinga nan nafuseritohin kuna sidiha jimitan ojir oyemaroti otomoniti tee ojir inieffi kangite kuneicieng ida icio meroni kikoi na ngomongare. ¹⁵Logere kude lofwoi kijifita sitan. ¹⁶Kolongon lobo ngorwani karuhoni ko nafuseritohin kalenge ojir inyi oric icieng ida iticuna kanisa tocieng ojir kanisa oyen ricare nafuseritohin kuna ikidahi. ¹⁷Kabolorok kuna lolanyu kanisa ara na ijir ocam to rima na hitok bebe nenge kuna lara tic neicieng kititima tenya lo Lobanga ko kitiyena. ¹⁸Tonyio ojo igeriti, “Kepud kutuk lo mongo na lonyona ngamang”. Manyu ojo, “Ocam katiyoni to bahacic nenge”. ¹⁹Kening kidoro na liyauni ken lo lobo lahitok many kalitigol saden are kode uni. ²⁰Ojir iriengi kapalak tarany to kiji lo ilulung ojir kulakude obangare. ²¹Ahicik nan isi to ketemoni lo Lobanga ko Kristo Yesu ko malaikahin kuna inyuji lo rican kuno kisingiti oru yongo manyu ketii lobo tohi to kisisio. ²²Keruk fiha kana kwe lo tungani manyu kengar ko tungani kpal nenge. Toric nyujon lo ken nino. ²³Kerihe imata kifi keken ati to matunita vino lobo sidi to kocehe nino tona mwai lohitigema isi to faritin. ²⁴Obotoho kpalipali kulo cio kude itemita iyo ngoto lo tenya ati obotoho kulo kude cio to kifwongi. ²⁵Tona kikoi bito obotoho manyu ticitici kuna ijiri kileng kuna lori mejo isidiha ida otum kiduha.

6 ¹Cio pili kuna lara opihin ojir obangiti kunahitoha kuneicieng to rima nahitok ojir karana lo Lobanga ko kitiyena niyang ida itikaji. ²Kuna lara kulahitoha kuneicieng karuhok ojir ida itirabani rima icieng to rahun recera. Ati ojir irwaati icieng ogal tonyio ara cio kulo Lobanga lorumu faida lo kirwaa neicieng ojir irwaati to kimaruno na logal. Sangite kuna lojir isi itiyenahi icieng kuna. ³Kalitiyena tungani tenya lo talerun ida iruk kisinga lo Lahitok niyang Yesu Kristo na ibehi ko kitiyena lo warun lo Lobanga ⁴ara inyi tungani ka pufani na lida iniang lobo tohi. Ara inyi tungani na ligeria peha ko ngolofa to tenyi tenyi kuna liyauno okaine, risa, ko tenyi tenyi kulo ngolofa ko ikobiti kuna irohori ⁵ko swa na lidiho kiji lo cio kuna lotehita kibuha na igere kuna libuha ojo ara tic lo Lobanga kikoi lo rumuno bara lo robia. ⁶Ati kitongo iyo Lobanga to kimono ara faida nahitok. ⁷Tonyio oru afa lobo tohi lohayauno ohoi kof manyu oru mute lobo tohi lohiyaru to kof. ⁸Ati kolohingon ko daha ko kyelani ojir ohoi kimono to kuna. ⁹Cio kuna lowak bara ourorita iyo laba ko kume manyu iyo wahita becek kulo dataru kuna liyaru icieng iyo uroro ko muyuhino. ¹⁰Tonyio ara kimaruno lo robia kerdeti lo rohojita fad. Cio kude logere iya kiruk neicieng oleng to wahun lo robia ko cuhoroti ake ake to kidak nahitk. ¹¹Ati isi tungani lo Lobanga igera kuna sangite lori ko kuna tofik tau tahita biran, bangun lo Lobanga, kiruk, kimaruno, kidonyo lo tau ko riejun. ¹²Torem rem na ijir lo kiruk iniefa warun na isio lafa lohilolongunorehin isi lafar litulunore isi kiruk nino ketemoni lo sadeni kuna iborengi. ¹³To ketemoni lo Lobanga na licwara warun iyo sangite fad ko lo Kristo Yesu lafa lifura ketemoni lo Pontios Pilato otul saden na ijir, acik nan isi ¹⁴lo rica ene ciha oru ko lobo kpal kode lobo tohi irohoi to ketemoni lo cio many far na lolotunore Lahitok niyang Yesu Kristo, ¹⁵Na mute liyauno Lobanga to far nenge ake. Lobanga na lara kalanyunoni Lobito, na lara Kabu lo kabuno ko Lahitok lo kulahitoha, ¹⁶Na lara inyi ake lida otum wei na litongo iyo wangun na lida ogoruno na loru tungani lodeu kode otum deuno. Ingohi rima ko kwatun tongon diho inyi karihin ko karihin Amen. ¹⁷Tocik kabarak kulone kof, keco itidarati kode ofik kigeno neicieng iyo bara na lida igenuno ati ingohi tofihi kigeno neicieng iyo Lobanga na lohicwara ohoi sangite fad kuna lohiwak. ¹⁸Tocik icieng ingohi itiyoti ara na ijir, obarati iyo ticitici kuna ijiri manyu imoroti, iruhiti ngara. ¹⁹Tona kikoi oto cia icieng itiyore bara ara na lofihahinore icieng guri kulo warun lo dede. ²⁰Timoti, toric tohi na lofihahini iyo kana nino. Tongerih kiromita na lida ojir to cio kulo Lobanga ko tenyi tenyi kulo peha kuna lilolongoti to talerun ojo genyun. ²¹Na lodumu kude ara neicieng, manyu tona tenya ko kibunyaroti to kikoi lo kiruk. Kisa kingon kosi.

2 Timothy

1 ¹Nan Paul jayo lo Kristo Yesu to wahun lo Lobanga na longon to ciharu lo warun na longon iyo Kristo Yesu. ²Diho Timoti kito nein a lamaru noo, Ingohi kisa ko kibaya ko kisiliban iyo Lobanga Apa ko Kristo Yesu Lahitok niyang kingon kosi. ³akwama nan Lobanga na larwa nan to tau na inyu karwe ko far iya lafa lirwaare monyeri kunei manyu abuhunita isi iyo kilifa nei. ⁴Iya na labuhunitare nan kifi kulo konyeha kunino ageria nan deya isi ojir kwama nei ifut. ⁵Lohituu nan ene

tenya kiruk nino na lara lo dede nafa longon iyo tata nino Lois ko iyo iyang nino Yunis na layen nan otoc jimitan ongon manyu iyo isi.⁶Tona tenya ahirihohi nan isi ikunya kicwara lo Lobanga na longon warun nino lafa lofihahinore kac kwe nino.⁷Tonyio ida Lobanga kicio ohoi okorif lo bangun ati okorif lo golun, lo kimaruno ko rica lo ken⁸Dong keco riri kiniefa isi to kicwara Saden to Lahitok niyang kode to nan mabusoni nenge. Ati kingar ko nan rumuno kidak to layomit na ijr to golun lo Lobanga.⁹na lohilwahu ohoi manyu kelolongu iyo warun na inyu ida ara to lobo tohi lohiti ohoi ati to wahun nenge ko kisa nenge ake. Kiciori ohoi ene kisa to Kristo Yesu many orihe lohiciahi lo kof.¹⁰ati litibotuni jijia to lotuno lo kalwahani niyang Kristo Yesu na lokeru wei tmanyu iyauno warun ko rujon lo wei ara iyo layomit na inyu.¹¹Manyu tone layomit inyu kinyumu nan lo rahun ifak, jayo ko katiyenani.¹²Inyi na tenya na licio nan arumu kidak iya ene larumunore , oto hati ida riri kinyia nan tonyio ayen nan inyi na laruk nan manyu ageno jimitan otum cia inyi rica tohi na lacio nan kana nenge to nu far.¹³Tohi na lining isi to kutuk nei toricahi ara kikoi lo kitiyena na ibir to kiruk ko kimaruno iyo Kristo Yesu.¹⁴Toric kicwara lofirat lafa lofihi kana nino, toric inyi to golun lo Okorif na Inyu na longon katwa niyang.¹⁵Iyen isi jimitan cio pili kulo kof lo Asia lohingohini nan kokileng Paigelus ko Emogines.¹⁶Ingohi Lobanga itotorohi kibaya iyo kaji lo Onesiporas tonyio kilwahitita inyi nan manyu ida riri onyia inyi to tora nei.¹⁷Ilany kuna fad lafar kolongon inyi ene Roma kitak orumu inyi nan to kigingi many kirumu nan.¹⁸Ingohi Lahitok icio inyi kibaya iyo Lobanga tonu far. Iyen isi otoc kikohin beciek kuna lohilwahare inyi nan to Epeso.

2

¹Isi ha kito nei togol iyo kisa na longon Kristo Yesu.²manyu sangite kuna lining isi nan atenya to ketemoni lo sadeni beciek iciorih diho cio kuna ligenoro kuna lotum manyu kitiyena cio kuna kude.³Kidik kohoi kidak iya asegereni lo Kristo Yesu na ijr.⁴Oru lobo tungani litiyo ara asegereni olo manyu orutohita iyo tenyi tenyi kulo cio kulo kanghatwa, itiyo inyi lo kitikwama lahito nenge na lobolorohi inyi.⁵Tona kikoi bito kalorutohi tungani iyo angwala lo kitilanyahino ida inyi otum rumuno tahi lo lanyuno kalida ijifita cihicihi kulo kifeita.⁶Karungani iyo remo inyi manyu locam daha lo ketemoni na lodoru tona mana.⁷Igigilo kuno tenyi tenyi latanya nan tonyio kicio ca Lahitok isi kiniang iyo kuno tenyi tenyi pili.⁸Tuha Yesu na libuhu to kiji lo kaweyak, na lara lotata lo David. Layomit na Ijr nei ene,⁹Na larumunore nan kidak many kitori mejo kasasuoni. Ati ida tenya lo Lobanga otora.¹⁰Kuno fad adik nan to cio kulo Lobanga kuna lonyumuni ojir manyu icieng orumu lwahuno na longon iyo Kristo Yesu ko deyo na losio tur.¹¹Ara ene tenya na locam to kigeno: Kolohiwei ohoi konyi Kiwar manyu mute ohoi konyi.¹²kolohidik ohoi kilanyu manyu mute ohoi ara Lobito konyi kolohiberu ohoi inyi kiberu manyu mute inyi ohoi.¹³kalida ohoi kiruk Iwasih inyi kiruk tonyio ida inyi otum beruno ken nenge.¹⁴Tosodoro kitibuhunita icieng kuno sangite. Tosony icieng to ketemoni lo Lobanga icwara ingohini ngolofa to tenyi tenyi, oru faida nenge manyu ongon kipalaru kaningok.¹⁵Itiyo na ijr lo kicwara ken nino iyo Lobanga iya tungani na lokwamati, katiyoni na lida riri iniefa manyu na lotenu tehita tenya lo dede.¹⁶Ingohi tenyi tenyi kulo kiyada kuna lida itikwata Lobanga, tonyio cio kuna limaru koditi lo kuna iyaditi ongoniti kingadaru faritin fad to ketemoni lo Lobanga.¹⁷Ilienyaru kitiyena neicieng iya sur. Kude kulo kuna cio icieng oho Yimenaus ko Piletus.¹⁸kuna logere oleng to kikoi lo dede. Itiyenati cio ojimi lokeru kibuhuno kitihino ko kipalaroti kiruk lo cio kude.¹⁹Oto hati, owoita guri lo Lobanga ogol ting, na limadi tone kigero jimitan, “oyen Lahitok kuna lara kunenge”. Manyu, “cio pili kuna lotulo karana lo Lahitok ojir ongerihini rohojun”.²⁰Katwa lo kaji nahitok ongon sangite ida ara kuna likukuma to dab ko rial keken ati ongon manyu kuna logatuni to kete kode oduhuni to lokulufi, ara kude kulo ticitici kuna hitoha kude ara kulo ticitici kuna sidiha.²¹Kalitinyu tungani ken nenge iyo ticitici kuna irohori, olotu cia inyi ara lo ticitici kuna igoli, irumu inyi lonyu manyu longon ko faida diho Lahitok manyu ikukumahino kitiyo kuna ijiri.²²Tongerih ticitici kulo kipal kulo okilahaje manyu totak biran, kiruk, kimaruno ko kisiliban ara Lobito ko cio kuna lilolongo Lobanga to taulo kuna inyuji.²³Keruk rutohino iyo pepeita ko risa lo dataru tonyio iyaunita ngolofa.²⁴Manyu ida ngolofa ocam to karwaani lo Lobanga, ati ojir inyi ara kariejani iyo cio fad, otum kitiyena ida ilongo deu deu,²⁵tungani na lisinga cio kuna litipeha inyi to riejun to kigeno jimitan ngicio Lobanga icieng kirwo lo kiyauno icieng yenun tenya lo dede.²⁶manyu jimitan ngofwonu icieng iyo yenun ojir ofuriti iyo owic lo sitan na lofik icieng ara mabusi kulo kitiyo wahun nenge.

3 ¹Ati toyen ene: jimitan ofwonu faritin kuna irohori iyo lohicungi.²Itongo mute cio ara kamarunok kulo kenite kuneicieng, kamarunok kulo robia, katidarak, katikajak kulo cio kuna kude, kamorok, oberuni ko ningo katomonok kuneicieng, ida okwamati lobo tohi keken, oberuni nyujon,³oru kimaruno, ida olaati kaletok, kaguliak, ida oriciti kenite, ingereha ida imaruni jiran,⁴kalabak, kanuritik, kapufak, kamarunok kulo kwama ida imaruni Lobanga⁵ongon ko dini ati oberuni golun nenge. Tokoraru oleng iyo cio kuna lori iya kuna.⁶Icieng cio kuna lolaba rutoro kajihit ofwo olanyuni taulo kulo ngorwo kuna igoroho kuna locuna kupalipali kuna litilangita wahita kuna irohori.⁷kuna lotahita yenun ati ida otumiti kiniang tenya lo dede.⁸Iya na afa litipehare Jannes ko Jambres Moses, itipeha manyu kuno cio tenya lo dede ara icieng cio kuna lobahasa kweci kuna loberuni kalara to tenya lo kiruk.⁹Ati ida cia icieng osodoro tek tek tonyio oboto mute na dataru neicieng iya lo kunu afa cio are litipeha Moses.¹⁰Ati iyen isi kitiyena nei fad, koditi lo warun nei, wahun nei, kiruk, kidonyo lo tau, kimaruno, diha,¹¹kitigema, kidak, iyen isi koditi lo sangite kuna litihihino diho nan to Antiok, Ikonium ko Listra, kidak na ladik nan. Ati kilwahu Lobanga nan iyo icieng fad.¹²Dede tungani na lowak warun lo Lobanga iyo Kristo Yesu orumu kitigema,¹³Osodoro mute cio karohojak ko kafudak iyo tic neicieng lo rohojun, kitinononga cio, ko cio manyu itinononga icieng.¹⁴Ati tosi, tosodoro iyo tohi na liyen isi manyu iniang otoc tonyio iyen isi cio kuna lohitiyen isi kuna tenyi tenyi,¹⁵Manyu koditi na liyenare isi kigeriti kuna inyuji many to okisidi kuna lohicio isi

igeny to lwaharu na lolotu to kiruk iyo Kristo Yesu.¹⁶Kigeriti fad igeri to golun lo Okorif lo Lobanga manyu itiyo ara lo kitiyena, kirienga, kitibira ko kisinga iyo warun lo biran.¹⁷ojir tungani lo Lobanga ifut ko sangite fad kulo ticitici kuna ijiri.

4

¹To ketemoni lo Lobanga ko lo Kristo Yesu na mute longoto tenya lo kawarak ko kaweyak ko to kodomo lo boto nenge ko okabwe nenge, ahicio nan isi ene ciha. ²Ititima tenya lo Lobanga, towoita katwa otoc iyo faritin kuna ijiri ko faritin kuna irohori, icwara cio iniang otoc itibira, irienga manyu itigolo taulo to kidonyo to tau nahitok ko kisinga to genyun.³Tonyio olotuno tik na mute lida cio odihare tenya na ibehi. Ati lo kitiyo iya na lowahare icieng, itubuni mute katiyenak irit icieng lo rihohino icieng tohi na loifa kiyoha kuneicieng ningo. ⁴Ibele mute icieng kiyoha kuneicieng iyo tenya lo dede ibeloroiti ningo odohohin. ⁵Ati isi toting kwe nino kai iyo tenyi tenyi fad, todik kidak itiyo tic lo katitimani lo tenya lo Lobanga itiyo ticitici kunino fad.⁶Tonyio lohifworoti nan kifadaru iya kicorita na lijuhohini kai lo ciali lo kicoriti. Logoru faritin kunei kulo ngerihino ene kof. ⁷Larem nan rem na ijir, lakeru nan angwala lo kitilanya, laric nan kiruk. ⁸Jija ongon tahi lo biran na likumahini to nan na lohicio cia lahitok kangotoni lo tenya na ibehi nan ake ati diho cio pili kuna ligeria lotuno nenge. ⁹Totem to golun nino fad lotuno diho nan deu deu ¹⁰Tonyio Demas to kimaruno nenge ene kof lohingohi nan olo iya Tesolonika. Lolo manyu Kresens iya Galatia ko Tito lolo iya Dalmatia.¹¹Lotong Luka lohingon ko nan ene. Torumu Mark ilihu konyi tonyio obolo lwaha nenge iyo nan to tic nei. ¹²Lacule nan Tisikas iya Epeso. ¹³Kalilotuno, toyoruno kyela lafa langohi nan diho Karpus idi troas ko buhi kunei bebe nenge kuna lara kiyenehin.¹⁴Alexanda kadongoni lo mwala kitii diho nan tic na irohori, odum mute Lobanga inyi tona tic nenge. ¹⁵Ojir manyu isi iric ken diho inyi tonyio itipeha inyi tenya niyang bebe. ¹⁶Iyo kifura nei ketemoni oru afa lobo tungani lohiwoitahino nan ati kingerihi cio fad nan. Keco lahitok ikenahi ene tenya kweci kuneicieng.¹⁷Ati owoita Lahitok ko nan manyu kicio nan golun ojir ara diho nan ititimi tenya ifut ojir Misiok fad oning. Manyu kilwahuni nan to kutuk lo ngatuny. ¹⁸Kilwahu cia Lahitok nan iyo jorena kuna irohori manyu kiyauno ci nan ara na ijir iyo okabwe nenge lo kai. Ingohi kwatun ko Deyo ongon diho inyi karihini ko karihini Amen.¹⁹Tofonyohi Priscila ko Akuila ko cio kulo kolo Onesiporas. ²⁰Otong Erastus Korint manyu angohi nan Trapimos omwai Miletus. ²¹Totem goruno ene orihe furat. Kifonyo Eusbulus isi, ko Pudens, Lino, Kalaudia ko recera fad. ²²Ingohi Lahitok tongon ko Okorif nino. Kisa kingon kosi.

Titus

1 ¹Nan Paul Karwaani lo Lobanga ko jayo lo Yesu Kristo to kiruk lo cio kuna lonyumu Lobanga ko yenun lo tenya lo dede na liyaru cio iyo warun lo Lobanga, ²kiruk na lohien na lowotia iyo kigeno lo warun na losio tur na locik Kobanga na lida otaler manyu orihe lohiciahi lo tik ³manyu to tik na lonyumu inyi iyauno tenya nenge iyo wangun to kititima lo tenya nenge na lohiciori nan to tenya nenge lo Lobanga kalwahani niyang.⁴Diho Tito kito nei iyo kiruk na lohingar. Kisa ko kisiliban ongon diho isi na licwara Lobanga Apa niyang ko Kristo Yesu kalwahunoni niyang. ⁵Tohi na licio nan ahingohi isi Kret inyi lo kitibira tohi na lorumu orihe ida oru ko nyumuno lohitwaha to kangite fad iya na lahirihohinore nan isi. ⁶Ojir lohitwok ara tungani na loru kolobo tenya irohori to ken, manyu ara retoni lo ngorwani Lobito, tungani na lara tee kunenge karuhok ida ara kasilak ko kaburunok kisinga. ⁷Iya na licwararihin kaririani tic lo Lobanga ojir oru lobo tenya irohori to ken nenge manyu ida itidara kode ida imaru kilongo deu deu, ida ara karumani, ida ingere, ida ara tungani katimumunani.⁸Ilany, ojir inyi ara tungani na lifotunita cio kalenge, tungani na limaru tohi na ijir, na loric ken, na ibir, onyu manyu na lisinguno. ⁹Ojir ara tungani na ligenuno iya na litiyenarihin ojir itigolore taulo kulo cio kuna kude to kitiyena na igol manyu otum kitibuho kuna lopeha kitiyena lo tenya lo Lobanga.¹⁰Tonyio loborengi cio kuna loberu tenya lo dede, kuna lara katenyak keken ko katinonongak bebe nenge kulo ilulung lo kiliraru. ¹¹Ojir itibuhi icieng tonyio ongoniti kipapala cio kulo kajihit kuna iborengi to kitiyena sangite kuna lida ocam to kitiyena ara lo rumunore robia kulo arus.¹²Kileng lobo kamocani neicieng afa lojo, “Ara cio kulo Kret tik tik katalerok, kasasuok, kadilok kuna ikaruha”. ¹³Ara ene tenya dede. Tona irienga icieng firit ojir ofwonuni ogoli iyo kiruk. ¹⁴Oto cia ida oningoti odohohin kulo Judeahin kode cihi cihi kulo cio kuna loberu tenya lo dede.¹⁵Diho kanyujok, onyuji sangite fad ati iyo cio kuna lipalaru manyu ida iruk, oru lobo tohi inyu. Iyo tenya lo dede kibuha neicieng ko taulo kuneicieng fad lipalaru. ¹⁶Otenyati ojo kiyen icieng Lobanga ati oberuni inyi to ticitici kuneicieng. Ara icieng cio kuna iboti, kuna loberu ningo tenya ko cio kuna lida ocam to lobotohi ijir.

2 ¹Ojir isi itiyen tohi na liruho hino ko tenya na ibehi. ²Itiyena cio kuna loboroho ojir ara cio kuna loricaru ake, cio kuna locam to rima, kuna lolanyu taulo kuneicieng, kuna logoli iyo kiruk, iyo kimaruno ko iyo diha lo kidak.³Tona kikoi bito itiyena ngorwo kuna hitoha ojir ongoniti ko rima iyo manya neicieng ida ara kaguliak, ida ara cio kuna lolulworoti ara opihin kulo mere ati ingohi tara katiyenak kulo tohi na ijir. ⁴Oto cia icieng itiyen ngorwo kuna sidiha kimaruno rei ko tee kuneicieng, ⁵lo rica kenite kuneicieng ko nyujon, ko kitiyo kangite kuneicieng, ojir ara kabayak, ojir manyu oningoti rei kuneicieng, ojir lobo tungani ida itikaj tenya lo Lobanga.⁶Iya na manye ce torihohi rei kuna sidiha ojir orici kenite. ⁷Tara isi kitotorita lo sangite fad to kitiyo ticitici kuna ijiri. Iyo kitiyena nino itotoro golun ko kirunga ⁸ko koditi lo tenya na lida cio itikaj ojir cio kuna lohitipeha isi odahahi riri tonyio irumu oru lobo tohi irohori na ngoteny icieng to ngati niyang.⁹Itiyena opihin bangun kalanyunok kuneicieng iyo sangite fad, ojir otemi kitikwama icieng ida itirisati icieng ¹⁰manyu ida okokolunitati iyo icieng ati ojir itotori jimitan otumiti kigeno icieng tur ojir to kikohin fad icio kitiyena niyang to Lobanga

kalwahani niyang ara tohi na lodamiti.¹¹Tonyio kisa lo Lobanga na liyauno lwaharu loboto iyo cio fad. ¹²Itiyena ohoi jimitan “Ida”iyo warun na loru Lobanga ko wahita kulo kof ko warun warun lo rica lo kenite, lo biran ko lo rima Lobanga iyo ene kof lohimanyare ¹³iya na lohitalare kigeno lo gum lotuno lo deyo lo Lobanga niyang ko kalwahani niyang Yesu Kristo¹⁴na licio ken nenge tohoi lo lahuno ohoi iyo rohojun fad ko kitinyujo to ken nenge cio kuna lara kunenge, kuna lodam kitiyo tohi na ijir.¹⁵Sangite kuno kuna lojir isi itiyen. Isinga manyu irieng to twero fad.

3 ¹Itiunita cio jimitan ojir iciori kenite iyo obolare lo kalanyunok ojir oningoho manyu ojir ikukumahinoti kitiyo ticitici kuna ijiri ²ida oguli lobo tungani ida ongolofati, itongoti to kibaya, katotorok kulo rima diho cio fad faritin fad.

³Kidataruha many afa ohoi, cio kuna lida oningoho, kuna litinonongi manyu kira opihin kulo wahita fad ko ikwamiti kuna irohori. Kiwar afa ohoi to jiujon lo taulo ko liwa, kiberu cio manyu kiberu kenite kuniyang ake ake.⁴Ati ojo jiran ko kimaruno lo Lobanga kalwahani niyang oboto, ⁵kilwahu inyi ohoi, ida ara to sangite kuna ibiri kuna lohiti ohoi ati ara to kibaya nenge. Kilwahu inyi ohoi to kilala lo otomone lo are ko kitingejuho to Okorif na Inyu,⁶na lijuhohi inyi iyo ohoi to kimorot ara iyo Yesu Kristo kalwahani niyang ⁷ojir iya na lohiti biri ohoi to kisa nenge ojir kira kalanyok kuna lohingon ko kigeno lo warun na losio tur.⁸Ara ene tenya na locam to kigeno. Manyu awak nan ite itif kuno sangite ojir kuna lofik kigeno iyo Lobanga orici kicwara kenite kitiyo tohi na ijir. Ara kuno sangite kuna ijiri noo manyu ongon ko faida iyo cio pili.⁹Ati ingohiti risa lo dataru ko loreunorehin ko pepehita ko ngolofa to tenya lo cik tonyio ara kuno sangite kuna lida olwak lobo tungani manyu oru faida. ¹⁰Tosony tungani kakokorani lo cio kakeny Lobito manyu tosony inyi lo kitiare. To kifwongi lona kerihe itongo konyi. ¹¹Ojir iyen jimitan logere koditi lona tungani manyu ipal manyu longotohi tenya kwe nenge ake ake.¹²Kalideu isi nan aculu Artemas kode Ticikas dihosi, ojir item to golun nino fad lotuno diho nan Nikopolis tonyio lafik nan tau nei lo kitongo ene furat ijia. ¹³Itiyo sangite pili kuna litum isi lo lwaha Zenas tungani lo cik ko Apolos iyo owele neicieng manyu tode jimitan ongon icieng ko sangite fad kuna lowak icieng.¹⁴Ojir cio kuniyang oyen kicwara kenite kuneicieng kitiyo sangite kuna locam manyu kuna ijiri ojir icieng icio sangite kuna lowahiti tik tik ida omanyati manya na loru lobo tohi itiyoti.¹⁵Ofonyo cio kuna lohingon ko nan fad. Tofonyohi cio pili kuna lohimaru ohoi iyo kiruk Ingohi kisa kingon kosi.

Philemon

1

¹Nan Paul mabusoni lo Kristo Yesu ko Timoti rece niyang. Diho Pilimon morte niyang na lohimaru ko katiyoni kaletoni niyang ²diho Appia kaneece niyang, diho Arcippas asegereni kaletoni niyang, manyu diho kanisa na lotubitita kalingi. ³Kisa ko kisiliban na lolotu iyo Lobanga Apa niyang ko Lahitok Yesu Kristo.⁴Akwamitita nan Lahitok Lobanga kalabuhunita isi iyo kilifa nei tik tik, ⁵tonyio aningo nan kiruk nino iyo Lahitok Yesu ko kimaruno nino cio kulo Lobanga fad. ⁶Alifa nan jimitan ojir isi ingara kiruk nino to kirunga ojir irumu kinianga na ifut lo sangite kuna ijiri pili kuna lohingonore ohoi iyo Kristo. ⁷Lohicio kimaruno nino nan kwama nahitok ko kitigolo lo tau tonyio itikwe isi taulo kulo cio kulo Lobanga rece. ⁸Tona kileng ngocam diho nan iyo Kristo to rihohino isi tohi na lojir isi itii, ⁹ati alelia nan diho isi to kimaruno. Dong nan iya Paul ngoroyoni na manyu jijia lara mabusoni lo Kristo Yesu¹⁰alelia nan diho isi to kito nei Onesimas, na lolotu ara kito nitole to katwa lo mabus. ¹¹Loru afa faida nenge dihosi ati jijia lara inyi lo faida nahitok ida ara dihosi ake ati ko diho nan manyu. ¹²Aculuno nan inyi na lara lo tau nei lo ituno dihosi. ¹³Orumu nan kidam kitongo ko inyi ene ojir kilwak nan ara faji nino orihe nan angon mabus to kititima layomit na ijir.¹⁴Ati ida nan awak kitiyo lobo tohi ida hati isi iruk ojir tohi na litiyo isi owoju to tau nino ida ara na lohifudahini isi ara kifudahino. ¹⁵Kuya tohi na licio inyi kikorare ko isi orumu ara na lojir oitunore dihosi tur, ¹⁶ida dong ara opi ati na logal opi ara rece na limaru. Amaru nan inyi bebe ati imaru isi inyi ogal ara katiyoni nino manyu ara rece iyo Lahitok.¹⁷Dong kalirima isi nan manyu ideya nan ara katiyoni kaletoni nino, ifotu inyi iya na ngifotunore isi nan. ¹⁸Kalitii afa inyi lobo tohi irohohi iyosi kode kolongon lobo mongiyo nino lotehita inyi igerohi kwe nei. ¹⁹Nan Paul to ken lagero ene to kana nei, adum cia nan ida hati nan atenya jimitan ingon isi ko mongiyo lo ken nino token. ²⁰Akodomo nan rumuno lobo faida iyosi rece iyo Lahitok, itirobia tau nei iyo Kristo.²¹To kigeno iyo ningoro nino, agero nan dihosi to yenun jimitan itii cia isi ogal na latenya nan. ²²Ongon manyu Lobito tohi: Ikukumahi kaji lo welo to nan tonyio ageno nan jimitan kinyiahuni cia nan dihote to kilifa ningi. ²³Epapras mabusoni kaletoni nei to Yesu Kristo kifonyo isi, ²⁴iya na lofonyore Mark, Aristokas, Demas ko Luka katiyok kaletok kunei. ²⁵Kisa lo Lahitok niyang Yesu Kristo ongon ko okorif nino.

Ibru

1 ¹Afa berien, otenya Lobanga ko fafaico kuniyang ara iyo kamocak to kikohin beciek, ²ati to kuno faritin lohitenya kohoi to kito nenge na lonyumu inyi ara kalunyoni lo sangite pili na manyu afa likukum inyi kof fad tonyi. ³Ara kito kifarang lo deyo lo Lobanga na longon rijon lo Lobanga to ken ken nenge na loric sangite fad to tenya nenge na igol. Langun lokeru inyi kitinyujo iyo kupalipali, olo itongohino ngati lo iteten lo obolare lo kai.⁴Tona olotu inyi obolo ilany malaikahin iya na lilanyare karana na loluny inyi karaneco kuneicieng. ⁵Tonyio, iyo ani malaika afa ojo Lobanga, “Ira isi kito nei ene far lara nan Apa nino?” Kode ari, “Ara nan Apa nenge manyu inyi ara kito nei?”⁶Ari manyu kaliyauno Lobanga okang nenge ene kof ojo, “Ingohi malaikahin kulo Lobanga fad iwor inyi”. ⁷Koloteny Lobanga to malaikahin ojo afa, “Ofik inyi malaikahin kunenge ara kiyana karwaak kunenge lairani kulo kima”.⁸Ati to kito nenge ojo Lobanga, “Lobanga itongo

mute seger lo okabwe nino karihin ko karihin, manyu biran mute lara iluk lo okabwe nino ⁹Imaru isi biran iberu rohojun tona lohifk Kabu Lobanga nino ketemoni lo kalihitak kunino ko twa isi to ngoroni lo kwama. ¹⁰Ojo manyu, “Many to lohiciahio Lahitok ifetahi afa isi guri kulo kof manyu ara kai tic lo kac kunino, ¹¹oru mute icieng ati iwasihi isi ongoroyon mute icieng fad iya kyela ¹²ibibir mute isi icieng iya kimuhi ibelo mute icieng iya kyela ati iwasihi isi iri manyu ida mute karihin kunino icung”. ¹³Iyo ani malaika afa ojo Lobanga, “Itongo ngati lo iteten nei manyu atirak cia nan merok kunino seger lo kejuha kunino?” ¹⁴Ida re malaikahin fad ara okorifi karwaak? Kuna loculuni kirwa cio kuna mute iciori lwaharu?

2 ¹Tona ojir ohoi kifk taulo bebe iyo tohi lafa lohining ojir ida kingade kifwongi. ²Kologol afa lofere lo tenya lafa liyauno malaikahin manyu tungani na lida ijif na tenya orumu kitigema na igol ³aja cia kifur ohoi kolohitiraban ene lwaha hitok? Ene lwaha afa item Lahitok otulu manyu ofwonu cio kulafa loning inyi kirihohi ohoi. ⁴Olotu manyu Lobanga kitisaden to kitotorita, kitirima ko tanguhin ko kicorita kulo Okorif na inyu kuna lokori iya na lowahare inyi. ⁵Ida Lobanga icio nu kof lolotuno na lohitenya ohoi iyo kac kulo malaikahin. ⁶Ati ongon lobo faji lotenyare afa lobo tungani ojo, “Ara tungani nyio ibuhare isi tonyi ara kito lo tungani nyio iricare isiinyi?” Ifik isi inyi lobo gaa fotiri lo malaikahin iticief isi inyi kwatun ko rima ⁷Manyu ifik sangite fad fotiri lo kejuha Kunenge”. To fiha sangite pili iyo lanyuno nenge, oru lobo tohi lida Lobanga icio inyi olanyu. Oto hati ida ohoi kideu tungani olanyu lobo tohi. ⁸Ati kideu ohoi Yesu na lofihi lobo gaa fotiri lo malaikahin na jijia liticiefi to kwatun ko rima tonyio lodik inyi wei ojir to kisa lo Lobanga imang wei to cio pili. ¹⁰To kiyauo tee beciek iyo deyo, orumu ocam jimitan Lobanga na lofik sangite pili na manyu longoni sangite pili tonyio ojir icio monye lo lwaharu neicieng nyujon to rumuno kidak. ¹¹Ara katinyujoni ko kuna litinyujoti fad kulo Lobito faji, tona ida riri iniefa Yesu to kilolongo icieng ojo recera. ¹²Ojo afa inyi, “Atulu cia nan karana nino ketemoni lo recera kunei to ketemoni lo lotubare awol cia nan woleco kulo maja isi”. ¹³Ari manyu ojo, “Afik cia nan kigeno nei diho inyi”. Manyu ojo ari, “Nan ene, ko tee kuna lohicioLobanga nan”. ¹⁴Tona longonore tee kenite ko okoto, olotu inyi ongar rahun tungani ko icieng, ojir to wei nenge alanyu katehitani lo golun lo wei na lara sitan. ¹⁵Ojir alahu kuna lorumu otorahini ara opihin kulo bangun lo wei. ¹⁶Tonyio iyo dede, ida ara malaikahin olotu inyi lwaha ati lotataha kulo Abram. ¹⁷Tone tenya ofwonu itiririhini inyi ko recera kunenge to kikohin fad, ojir inyi olotu ara kadwarani lahitoK na ibaya ko na ligenoro iyo tic nenge iyo Lobanga, manyu ojir inyi odumarore kupal lo cio. ¹⁸Tonyio lorumu afa inyi token kidak iyo laba, otum manyu inyi lwahuno kuna lolabati.

3

¹Tona recera kuna inyuji kuna lohingar kilolongo lo kai, itofik kibuha ningi iyo Yesu Jayo ko kadwarani lahitoK na lohitulo ohoi. ²Igenoro afa inyi iyo kanyumunoni nenge iya na afa ligenorore Moses to kaji lo Lobanga. ³Orumuni Yesu ocam to rima na lilany Moses iya na locamare kafahani lo kaji to rima na lilany lo kaji token. ⁴Tonyio kajihit fad ongon kafahak kuneicieng ati Lobanga lifak sangite fad. ⁵Igenoro afa Moses iya karwaani lo kaji lo Lobanga fad otenya manyu tohi na mute lolotuno to kifwongi. ⁶Ati igenoro Kristo iya kito iyo kaji lo Lobanga. Manyu ohoi kaji nenge kolohiric golun lo taulo kuniyang ko ene kigeno lohupufare. ⁷Dong iya na lotenyare okorif na Inyu ojo, “Jija kalining ite ⁸ogoro lo Lobanga ketigol taulo kuningi iya lafa lityore ite to peha ningi lafa lohitemarihin ite to kuny. ⁹Idi afa lohitemare munyiri nan na to karihin keek ongon odeuni tohi na latii nan. ¹⁰Inyi licio afa nan alongojitare diho na kofiangiti, manyu alotu ajo, “Itiring taulo kuneicieng gerarita manyu ida icieng loyen kikohin kunei”. ¹¹Nan ko tenya to kilongo ajo, “Ida cia icieng orute iyo kiyoma nei”. ¹²Iririatu recera jimitan ida lobo to kiji ningi ongon ko tau na lida iruk manyu ogere to kikoi lo Lobanga na iwar. ¹³Ati itigoloto taulo kuningi ake ake faritin fad kolorihe ilolongoti lobo tik ojo “Ene far” keco lobo to kiji ningi oning kitinononga lo kupal. ¹⁴Lohifwonu ohoi ngara iyo Kristo kalohiwasihi ohoi woita many lohicungi lafa golun lo taulo lohingonore ketemoni. ¹⁵Iya na lotenyarihin ojo, “Enr far kalining ite ogoro nenge, keco taulo kuningi ogoli. Ketigol taulo kuningi iya na afa lityore ite to peha”. ¹⁶Oho ngai afa icieng kunu loning oto hati opeha? Ida re icieng kulafa cio fad liyauno Moses to kof lo Ijip? ¹⁷Manyu ko ngai afa ilongo Lobanga to karihin keek ongon? Ida ko icieng kulafa lipal kulafa lokeroro to katwa lo kuny? ¹⁸Manyu akuni afa ibutia Lobanga ojo ida mute orutori kiyoma nenge kalida ara icieng kunafa loberu kiruk tenya nenge? ¹⁹Dong, kideu jimitan ida afa icieng orute kiyoma lo Lobanga to beruno kiruk.

4 ¹Dong iya na lorihe ciha lo rutoro kiyoma nenge ongon ngatigeny, keco lobo tungani many orihe itiraban rutoro. ²Tonyio lohining manyu ohoi layomit na ijir ititimi iyo ohoi iya na afa loningore icieng ati odumuni na tenya loning icieng itikaji mejo tohi na loru faida tonyio kuna afa loning, ida imorahi ningo neicieng ko kiruk. ³Jijia ohoi kuna lohirus lohirus iyo na kiyoma iya na lotenyare Lobanga ojo, “Tona nan ko kibutia to kilongo ajo, Ida cia icieng orute iyo kiyoma nei”. Ati ene tic lokeruni many to duho lo kof. ⁴Tonyio oteny inyi to faritin lobo faji ojo, “Manyu to far lo mietare iyoma Lobanga iyo tic nenge fad”. ⁵Manyu iyo ladi kingutit ketemoni ojo. “Ida cia icieng orute iyo kiyoma nei”. ⁶Orihe ene tenya owoita jimitan orute cio kude na kiyoma manyu kude kuna afa lititimahini layomit na ijir iyo icieng ida orutori to kingis neicieng. ⁷Tona ofik Lobanga lobo far ake na lilolong ojo “Ene far” afa langun lokeru karihin beciek oteny ara diho David iya lafa lotenyare ketemoni ojo, “Ene far kalining ite ogoro nenge ketigol taulo kuningi”. ⁸Tonyio, ngara licio afa Josua icieng kiyoma, ngida afa Lobanga otenya ari to lobo far. ⁹Orihe Sabit lo kiyoma lo cio kulo Lobanga ongon, ¹⁰tonyio tungani na lorutohi iyo kiyoma lo Lobanga, iyoma manyu inyi to tic nenge iya na afa liyomare Lobanga iyo nenge. ¹¹Lara bo nga gingahinoti rutoro iyo na kiyoma ojir lobo tungani ida ouroro to kijifita kire lo peha neicieng. ¹²Tonyio owar tenya lo Lobanga irunga manyu. Oko ilany ngalem latubot na loko fajihit fad, otulo many iyo kora okorif ko tau kode lo koi ko

itula, ongoto tenyi tenyi kulo kibuha lo tau.¹³Oru lobo tohi to kof fad liduha to konyieha kulo Lobanga. Ongaja sangite fad manyu obotoho diho inyi na lojir ohoi kicio tenyi tenyi ko ticitici kuniyang fad.¹⁴Iya na lohingonore ohoi kadwarani Lahitok na lilany fad na lolo many kai, Yesu kito lo Lobanga, nganiefata dong ene kiruk lohitulu ohoi iyo inyi otoc.¹⁵Tonyio ida ohoi kingon ko kadwarani na hitok na lida odeu mehino niyang ati kingon ohoi ko kadwarani na lolabi to kikohin pili iya ohoi ati ida ipal.¹⁶Ingafi bo dong ketemoni lo seger lo Kisa to golun lo taulo ojir kirumu kibaya ko kisa na lohilwak ohoi iyo tihi kuna lohingonore wahun.

5¹Kadwarak kunahitohi fad onyumunitati to kiji lo cio ofihi lo waitahino icieng iyo tenyitenyi pili kuna loite ngati lo Lobanga lo kicwara kiciorita ko kikumihin to kpal.²Itiyo inyi to riejun iyo cio kuna ilunyiaha kuna logerarita tonyio igoro manyu inyi.³Inyi licio kalicwara inyi kicorita ko ikumihin to kpalipali item re to kulo kpalipali kunenge icwarare hati mangu to kpalipali kulo cio.⁴Oru lobo tungani lonyumoro ake rahun kadwarani, ara Lobanga lilolongo inyi iya na afa lilolongunore Aaron.⁵Tona kikoi bito, ida manyu afa Kristo odumu kwatun lo rahun kadwarani lahitok ake. Ati ojo Lobanga diho inyi, “Ira isi kito nei ene far lara nan Apa nino”⁶Ojo manyu to lobo faji, “Ira isi kadwarani tur Iyo osapane lo Melkisedek”⁷To faritin kulafa longonore Yesu ene kof, ifotohi afa inyi kilifi ko kilelia ko kicira to ogoro na ikwat ko kifi kulo konyeha diho inyi lafa lotum lwahuno inyi iyo wei manyu oningi inyi to riejun ko ningoro nenge.⁸Kileng lara inyi kito lo Lobanga olotu inyi oyen ningoro to kidak na lorumahi inyi⁹manyu langun litinyuji inyi olotu inyi ara kacwarani lo lwaha na isio iyo cio pili kuna loningo inyi¹⁰manyu onyumu Lobanga inyi lo rahun kadwarani lahitok iyo osapane lo Melkisedek.¹¹Oborengi tenyi tenyi kuna ngohitenya iyo kuno sangite ati ogol kititima nenge tonyio likaruha ite ningo tenyi tenyi kuniyang.¹²Dede tonyio kileng orumu jii ite lira katiyenak orihe ite iwak jimitan kitiyeni ite to tenyi tenyi kulo lohiciahi lo tenya lo Lobanga ari. Orihe ite iwak lei ida ara daha na igol.¹³Tungani na lowar to lei orihe ara kito na sisi orihe ida otum yenun kitiyena iyo kikoi lo biran.¹⁴Ati itongo daha na igol ara lo cio kuna igoli kuna to kitiyena lo tik tik lotumit kora na iijir iyo na irohoi.

6¹Tojijia dong lara ngangohiti kitiyenita kulo lohiciahi to ken lo Kristo kifwo ketemoni iyo obolare ida jirihe kifeta guri kulo kirwa lo kpal kuna liyaru cio iyo wei ko lo kiruk Lobanga,²kitiyena to kibatisa, fiha lo kac kweci, kibuhuno lo kaweyak ko ngoto lo tenya lo lohicungi.³Manyu kaliruk Lobanga kitii cia jii.⁴Ida otanga iyo cio kulafa loyen kof, kuna limang kicwara lo kai, kuna longer iyo Okorif na Inyu,⁵kuna limang jiran lo tenya lo Lobanga ko golun lo kof na mute lolotuno kolo uroroti lo kinyiahuno iyo kirwo tonyio inyiahahino icieng guro kito lo Lobanga iyo kuruce kicwara inyi riri ari kiji lo cio.⁶Kof na lomata kifi kulo kuju kuna locaa na litidora daha diho cio kuna loremo inyi, orumu gum iyo Lobanga.⁷Kof na lomata kifi kulo kuju kuna locaa na litidora daha diho cio kuna loremo inyi, orumu gum iyo Lobanga.⁸Ati kof na litibuja kikwa ko turlele oru faida manyu otumiti kificoro, lohicungi nenge kima loremo inyi.⁹Kileng ngohitenya jii morot, kigeno ohoi sangite kuna ijiri tote, sangite kuna lilihita ko lwaharu.¹⁰Ida Lobanga itibahasa ngoto lo tenya, ida cia inyi olulworo ticitici kuningi ko kimaruno na litotor ite iyo inyi iya na lilwahare ite cio kunenge manyu orihe isodoro lwaha icieng.¹¹Kiwak ohoi ite tolobito tolobito isodoro kitotoro ene kiringa many lohicungi lo kitigolo kigeno ningi.¹²Ida ohoi kiwak ite ifwonu ikaruha ati lo kitetema kuna lorumu tohi lafa locik Lobanga to kiruk ko kidonyo lo taulo.¹³Afa kalico Lobanga ciharu nenge iyo Abram to rujon lo lobo tungani lobolo ogal inyi na ngibutiare inyi, ibutia inyi to ken nenge¹⁴“ojo, “Ahicio cia nan isi gum manyu ahicio lotataha kuna iborengi”¹⁵Dong langun litil Abram tek tek to kidonyo lo tau, lolotu orumu tohi na locik Lobanga.¹⁶Ibutiita cio to tungani na lobolo ilany icieng oto na kibutia itigol tenya na lotenyi manyu iticung peha fad.¹⁷Tonyio owak Lobanga kitotoruno kire nenge na lida ibelo otoc iyo kalunyok kulo na ciha olotu itigol na ciha to kibutia.¹⁸Itii Lobanga jii ojir to sangite are kuna lida ibelo na lida Lobanga itweru talerun ojir ohoi kuna lohifeju diho inyi to kigeno kitigoli taulo.¹⁹Kitehita ohoi ene kigeno ara kigingi lo taulo na igol na lida otutuk. Orute many kudule lo katwa korwong lo kyela kikorit.²⁰Faji na lorute Yesu lafa lolo ketemoni niyang tohi. Lara inyi kadwarani lahitok tur to osapane lo dwarun loMelkisedek.

7

¹Ara afa ene Melkisedek kabu lo Salem manyu kadwarani lo Lobanga na longon kai tur. Iric inyi ko Abram loituno to lanyuno kunu kabuno ko kigatahino inyi gum²manyu Abram ko kicwara inyi Lobito iyo tomon kulo sangite fad. Ketemoni ojo fotiri lo karana nenge “Kabu lo biran” manyu kabu lo Salem ara jimitan “Kabu lo kisiliban”.³Na loru ko monye kode ngotenge, oru ko tifo lo loreunore, na loru ko lohiciahi lo karihin kunenge kode lohicungi lo warun nenge, iya kito lo Lobanga ara inyi kadwarani tur.⁴Ibuhata ba bolorun lo Melkisedek kileng lohitwok Abram licio dihonyi Lobito lo tomon kulo sangite kuna lobeluni fad.⁵Naha ojo cik ojir lotataha kulo Levi kuna lara kadwarak itutuba Lobito lo tomon iyo cio kuna lara recera kuneicieng kileng lara recera kuneicieng lotataha kulo Abram.⁶Otohati ene tungani ida otifori loreunore nenge iyo Levi oto hati odumu Lobito lo tomon nenge iyo Abram manyu igatahi gum diho inyi na liciori ciharu.⁷Manyu iya na longonitare ara tungani na sisi igatahinoti gum.⁸Iyo koditi na longon ara cio kuna loweyaru litutuba Lobito lo tomon ati tone tenya ara tungani na lowar tur inyi losofu Lobito lo tomon.⁹Otum manyu tungani jimitan Levi na litisofo Lobito lo tomon, losofohui ara iyo Abram,¹⁰tonyio lafar lirikore Melkisedek ko Abram orumu Levi orihe ongon ken lo fafai nenge.¹¹Ngara orumuno biran ara diho kadwarak kuna lara kulo imanit lo Levi, (tonyio ara ara diho icieng iciori cik) nyio hati manyu afa okodomorihin ojo ojir lobo kadwarani ake olotu na lara lo osapane lo Melkisedek ida ara lo agwala lo Aaron?¹²Kolongon kibelo iyo dwarun inyi jimitan ojir manyu cik ibelo.¹³Inyi na lotenyarihin kuno sangite ara lo

lobo imanit ake manyu oru afa lobo tungani tona imanit afa litii iyo ciali lo ikumiti. ¹⁴Tonyio oboto jimitan oreu Lahitok niyang to imanit lo Juda manyu oru lobo tohi loteny Moses iyo na imanit to tenya lo dwarun. ¹⁵Manyu otia tenya na lohitenya ohoi koloboto lobo kadwarani lori ko Melkisedek ¹⁶na lolotu ara kadwarani ida ijifita cik lo loreunore nenge ati to golun lo warun na lida otumiti kipalaru. ¹⁷Tonyio otenyi ojo, “Ira isi kadwarani tur iyo osapane lo Melkisedek”. ¹⁸Litingadari lafa cik tonyio oru faida. ¹⁹Tonyio ida cik itinyu lobo tohi manyu liyauni kigeno ngejuk na ngohinyihunore ohoi diho Lobanga. ²⁰Manyu olotu ene to kibutia ida kulakude ibutia lo rahun kadwarak, ²¹ati olotu inyi ara kadwarani to kibutia tonyio ojo Lobanga diho inyi, “Libutia Lahitok manyu ida cia ibel kibuha nenge ira isi kadwarani tur”. ²²Tone kibutia lolotu Yesu ara kitiniefi lo ciharu ngejuk. ²³Jijia orumu oboreng kuno kadwarak tona lida wei iruhore icieng osodoro ketemoni ko tic neicieng. ²⁴ati tonyio owar Yesu tur ongonore inyi dwarun lo tur. ²⁵Tona itweru inyi lwahuno cio kuna lofwonu iyo Lobanga ara diho inyi tur tonyio owar inyi ilelia to icieng. ²⁶Otum bo kadwarani na lori jii keruno wahun niyang, kadwarani na inyu, na loru ko lobo tenya irohohi lo tenyati ken nenge, na lotumohino manyu igelari oleng to kiji lo kapalak, na lotingi kai bebe. ²⁷Ida inyi ori iya kadwarak kuna kude kuna liyaunita kikumi ko kicorita tik tik item re icio to kpalipali kunenge odumunore hati to kulo cio. Odumu inyi kikumi nenge to cio kunenge kakeny Lobito hilong na licwarare inyi ken nenge. ²⁸Tonyio oduma cik kadwarak kuna lara cio kuna igoroho ati kibutia na lolotu to kifwongi lo cik, odumu kito na litinyuji tur.

8 ¹Tenya na longon inyi ene; Kingon ohoi ko kadwarani Lahitok na litongohino kana iteten lo seger lo obolore lo kai ²Manyu irwaa inyi kirwaa nenge lohiongore na inyu iyo kema lo dede na longon kai noon a likukum Lobanga ida ara na likukumi to kac kulo cio. ³Kadwarak fad onyumuni lo kicwara kicorita ko kikumita manyu ocam orumu iyo ene lo kicwara tohi. ⁴Ngara ongon inyi kof ngida ara kadwarani tonyio longoni cio kadwarak kuna litiyo na tic iya na ligerorihin iyo cik. ⁵Itiyo icieng iyo kema na litirirorihin na lara lo dede na longon kai. Na tenya afa lociharihin Moses inyi na langun lowak inyi kifaha kema ojo Lobanga diho inyi, “Naha itiyo sangite fad iya nu kitotorita lideu isi to kai lo donge”. ⁶Ati obolo tic na lorumu Yesu ilany neicieng iya na lilanyare cik na litiyomo inyi ilany lafa ongere, manyu owata iyo ciharu na lojir ilany. ⁷Ngara oru afa lobotohi irohohi iyo nu ciharu afa ongere, ngida manyu otahitati lobo ake. ⁸Ati orumu Lobanga kpal iyo cio inyi licio ojo, “Olotuno far, lahito loteny Na lafihare cia nan ciharu ngejuk ko Kaji lo Israel ko Kaji lo Judea. ⁹Ida cia ori ko lafa ciharu latii nan ko fafaicio kuneicieng lafar laniefare nan icieng to kana lo rihuno icieng oleng to Ijipt tonyio ida afa icieng oric ciharu nei nan ko kibeloro oleng iyo icieng Lahitok loteny ¹⁰Ciharu na cia lafik nan ko kaji lo Israel langun loru na far. Lahitok loteny afik cia nan cik nei iyo kibuha neicieng manyu agerihi taulo kuneicieng ara mute nan Lobanga neicieng manyu ara mute icieng cio kunei. ¹¹Ida mute tungani orihe itiye lorihat nenge kode tungani ojo iyo rece, toyen Lobanga tonyio kiye mute icieng nan fad manyu iyo nasidi lo kiji neicieng many iyo lahito na lilany. ¹²Tonyio alau mute nan rohojun neicieng manyu ida mute nan arihe aiu kpal neicieng ari”. ¹³To kilolongo ene ciharu “ngejuk” irumu dong inyi litirak lafa lo ketemoni ongere na loring faritin kunenge. Manyu tohi na lara ongere loring karihin kunenge, lorijoro.

9

¹Ogon afa lafa ciharu ko cihicihi kuna liworarihin Lobanga manyu ko faji na inyu na longon ene kof. ²Ogon afa kema na logurohini. Iyo faji ketemoni ongon afa lomo, meja ko mugati na lofih ketemoni lo Lobanga ilolongoti afa na faji ojo faji na inyu. ³Kifwongi lo kyela kitih ilolongoti ojo faji na inyu noo, “na longon ko ciali lo iheru na likukumi to dab ko Sanduk lo ciharu na manyu likukumi to dab. Sangite kuna longoni katwa lone sanduk orumu ara abinu na longon mana katwa ko iluk lo Aaron lafa loturo katurahak ko morutok kuna itadaha afa ligero cik. ⁴Kai lona Sanduk orumu ongoni Kerubihin kulo deyo kuna limuho seger lo kisa to fuho kuneicieng. Ati ida ohoi kititima kuno sangite to omot fad. ⁵Kalikukumahino sangite fad iya na, orutorita kadwarak ene faji ketemoni tik tik kitiyo tic neicieng. ⁶Ati ara kawarani lahito ake lorutorita kudule kakeny Lobito iyo kari irumu otehitata okoto to ilebu na licwara inyi to ken nenge ko to kpalali kulo cio kuna litii icieng kileng ngida oyeniti. ⁷Itotoro afa Okorif na Inyu tone jimitan orihe kikoi lo rutoro iyo faji na inyu noo ida longaja kolorihe ene kema longon ene kof owoita. ⁸Ara orumu ene kitotorita lo kuno faritin na litotoro jimitan kiciorita ko kikumihin kuna licwarati orumu ida itweru kilala tau lo kaworani. ⁹Ara afa icieng dahidahi ko imatiti keken ko kilalilali kulo itidwar cihi cihi kulo ken to oleng orumu itiyo many ofwonunore sangite ngejuho. ¹⁰Kololotu Kristo ara Kadwarani lahito lo kuno sangite jijia longoni, orute inyi ara iyo kema na inyu ilany na lida ara cio lifak jimitan na lida ara sangite kuna loduhi. ¹¹Ida afa inyi orute to okoto kulo riri kode kulo kacau ati orute inyi faji na inyu noo kakeny Lobito keken rief, to okoto nenge to ken orumunore inyi lwaha lo tur to cio. ¹²Okoto lo kiriri ko mongi ko ingula lo kace botor na lirurwoti iyo cio kuna lida onyui itinyuji cio to oleng keken. ¹³Aja hati cia okoto lo Kristo na licio to okorif na losio turn a licwarare inyi ken nenge ne loru ko kpal iyo Lobanga aja cia ilal taulo kuniyang iyo ticitici kuna lohoyaru ohoi iyo wei kibel ohoi ara cio kuna inyui kuna lirwaa Lobanga na iwar. ¹⁴Tone tenya ara Kristo katiyomoni lo ciharu ngejuk ojir cio kuna lilolonguni orumu ciha lo ilunyiti kuna lida oru, iya na lowei inyi ara kitobita lo laha icieng iyo kpalali kuno litii iyo ciharu ongere. ¹⁵Kolongon ciharu lo lunyo lo sangite owak re jimitan ojir kakukumani lona ciharu re owe ¹⁶tonyio itiyo ciharu lo lunyo kolowei tungani ida itiyo oru okoto. ¹⁷lunyo kolowei tungani ida itiyo oru okoto. ¹⁸Langun lorihohi Moses cio tenyi tenyi kulo cik fad, oto ko dumuno okoto lo kacau, ko kifi kyela lo fofi kulo kern a ido ko lohoyo ko rwaca buk ko cio fad. ¹⁹Ojo inyi iyo cio, ara ene okoto lo ciharu na locik Lobanga ojo ojir ite iric”. ²⁰Tona kikoi bito bito orwac inyi kema ko sangite pili kuna litiyorihi iyo kiwora. ²¹Owak cik jimitan ojir sangite pili itinyuji to okoto

manyu kalida itijuni okoto oru launo.²³Orumu ocam to kitiririta lo sangite kulo kai to kitinyujo to okoto lo kuna kikumihin, ati sangite kulo kai to kenite ojir itinyuji to kikumi na lilany kuno.²⁴Tinyio ida afa Kristo orute iyo kema na likukum cio na orumu lara kitiririta lo na lara dede, orute afa inyi kai to ken lo loro to ohoi ketemoni lo Lobanga.²⁵Ida afa inyi orute kai kicwara ken nenge ari ko ari iya na inyu noo to karihin fad ko okoto na lida ara nenge token.²⁶Ji dong Kristo orumu kidak kakeny beciek many to loduhore lo kof. Ati jijia oboto inyi kakeny Lobito lo rief to lohicungi lo karihin lo dumaru kpalipali to kicwara lo ken nenge.²⁷Iya na lociharihin tungani wei kakeny Lobito to kifwongi olorore iyo ngoto lo tenya,²⁸jihaha icio manyu afa Kristo ken nenge kakeny Lobito lo dumaru kpalipali kulo cio kuna iborengi, manyu olotu mute inyi lo kiti are ida ara lotuno tingo kpal ari ati lo kiyauno lwaharu iyo cio kuna litila inyi.

10

¹Ara afa cik okorif lo sangite kuna ijiri kuna lofwonuno ida ara kenite. Tona tenya ida ara to kikumihin kuna lida icung kuna linyiahatai karihin ko karihin kuna lida otum kitinyujo kaworak kuna lofwonuno iyo Lobanga. ²Ngara otum kuna kikumihin kitinyujo ngida iticungi kicwara? Jii kaworak litinyuji kakeny Lobito rief ida orihe okodomoti kitinyujo iyo kpal. ³Ara afa kuna kikumita lo kitiunita cio to kpal to karihin fad ⁴tonyio ida okoto lo mongi ko kiri itweru dumaru kpal.⁵Tona kololotu afa Kristo ene kof, ojo, “Ida afa isi iwak kikumihin ko kicorita ati ikukumahi isi ken to nan. ⁶Ida afa kikumihin ko kicorita kitikwama Isi. ⁷Nan ko jimitan, nan ene-igero to nan iyo buk Lalotu nan kitiyo wahun nino O Lobanga”.⁸Ketemoni ojo inyi, “kikumihin ko kicorita, kicorita kuna locurati ko kicorita kulo kpal ida isi iwak manyu ida kitikwama isi Kileng lowak cik ojo ojir icori” ⁹Oto ko jimitan, “Nan ene alotu nan kitiyo wahun nino”. Itingade inyi ketemoni lo fihahino lo are. ¹⁰Manyu tona wahun lohityuji ohoi to kikuma lo ken lo Yesu Kristo na litii kakeny Lobito rief.¹¹Owoita kadwarani faritin fad kicwara inyi na kikumi bito tik tik na lida otum dumaru kpal. ¹²Ati kalicio ene kadwarani kikumi Lobito rief ko kitongohino ngati lo kana iteten lo Lobanga. ¹³Manyu tonu far itila inyi fiha lo merok kunenge ara kiteni lo kejuha kunenge, ¹⁴tonyio to kikumi Lobito litinyu inyi cio kuna lara kanyujok tur.¹⁵Oteny manyu Okorif na Inyu saden iyo ohoi tone tenya. Ketemoni ojo, ¹⁶“Ara ene ciharu na cia latii nan ko icieng, lo kifongi lo kuna faritin, Lahitok loteny. Afik cia nan cik nei taulo kuneicieng,manyu agerohi cia nan icieng iyo kibuha neicieng”.¹⁷Osodohi manyu ojo, “ida cia nan arihe abuhu kpalipali ko rohojun neicieng”.¹⁸Manyu faji na lolaunorihin kuno lida dong orihe owahiti lobo kikumita.¹⁹Tona recera iya na dong lohingon ko golun lo taulo lo rutoro faji na inyu noo to okoto lo Yesu, ²⁰to kikoi ngejuk na iwar na longaja iyo ohoi ara kyela kikorit na lara ken nenge, ²¹manyu iya na lohingon ohoi ko kadwarani na hitok na lolanyu kaji lo Lobanga, ²²ngaswolutu tang iyo Lobanga to taulo kulo dede manyu ko golun lo kiruk, ko taulo kuna lirurui lo kitinyujo ohoi iyo taulo kuna iboti ko kitinyujo kenite kuniyang to kilala to kifi kuna inyuji.²³Nganiefata kigeno na lohitehita ohoi otoc oru kikukuya tonyio igenoro inyi na locik ene tenya iyo ohoi. ²⁴Manyu ngabuhati koditi na ngohisusuare kenite kuniyang iyo kimaruno ko ticitici kuna ijiri. ²⁵Keco kingohi koditi to tubitita ara Lobito iya na larahare koditi lo kude ati ngatigoloti taulo kuniyang ake ake kisodorore iya ketemoni iya na lonyihunore far.²⁶Kolorihe ohoi kpalara ara lati ati lohirumu Yenun to tenya lo dede loru lobo kikumi lo kpal lorihe otong ²⁷ati bangun lo ngoto lo tenya ko kima na iyarat na mute lokeru merok kulo Lobanga.²⁸Tungani afa na loberu kijifita cik lo Moses ifadari na loru ko kibaya to sadden lo cio are kode uni. ²⁹Ori cia aja kidak lo cio kuna lonyonahi kito lo Lobanga kof to kejuha na litikaj okoto lo ciharu na litinyujo inyi na lomoro Okorif lo Kisa?³⁰Tonyio kiye ohoi inyi lafa lojo, “Ara ilennei,adumahi cia nan”, ojo manyu, “Ongot mute Lahitok tenya lo cio kunenge. ³¹Ara tohi na irohoi noourohino iyo kac kulo Lobanga na iwar. ³²Ibuhata kulafa faritin ketemok langun lifotu ite wangun, lafa liwoitahinore ite idihare kidak. ³³Tolobo kimori manyu kitigemi, tolobo iwoita ara Lobito ko cio kuna litigemati. ³⁴Tonyio kinief afa kisa ite iyo cio kuna longoni mabus, manyu ifut ko kwama kileng lobelari sangite kuningi tonyio iyen ite tokenite kuningi ijo ingoni ite ko sangite kuna losio tur. ³⁵Dong kebire golun lo taulo kuningi tonyio odumi mute rief. ³⁶Owak ite idik kidak ojir langun litii ite wahun lo Lobanga ifwonu mute irumu tohi na locik inyi. ³⁷Tonyio to faritin kude kuting keken, “Inyi nu lolotuno, olotu cia, manyu ida irungo, ³⁸Ati owar cia kanyujoni nei to kiruk manyu kalingade inyi iya kifwongi, ida cia nan akwama inyi”. ³⁹Ati ida ohoi kira kangaditak kuna lokerunoti ati kuna liruk manyu olwahuni.

11

¹Ara kiruk liniefa tohi na lohigeno ohoi ko yenun jimitan kirumu cia tohi na lida kideya. ²Na tohi afa licio okwamarihin lohithawa. ³To kiruk miyenare jimitan oduhohino afa kof to kirienga lo Lobanga ojir tohi na lohideya olotu iyo tohi na iru. ⁴To kiruk lico Abel icio kicorita na ijir ilany lo Kain, to kiruk okwamati inyi ara tungani lo dini kalokwama Lobanga inyi to kicwara nenge. Manyu to kiruk otenya afa inyi kileng lowei.⁵To kiruk otingori afa Enok ara na iwar tone kof ida imang wei. Ida otumiti rumuno inyi tonyio orumu Lobanga lotinge inyi. Tonyio orihe ida lotingori inyi, orumu omajati inyi ara na litikwama Lobanga. ⁶Manyu koloru kiruk ida tungani otum kitikwama Lobanga, tonyio tungani na lolotuno iyo inyi ojir iruk jimitan ongon inyi manyu oduma cio kuna lotahita inyi to tau fad.⁷To kiruk licio Noa lafar kolosonyi inyi to tohi na lida oboto to bangun na inyu ifak tigol olwahunore cio kulo kaji nenge. To kiruk ongotohi inyi kof tenya manyu olotu ara kalunyoni lo biran na lolotu to kiruk.⁸To kiruk licio Abram na lilolongore Lobanga lo loro kof na mute loluny inyi, aning inyi olo kileng lida oyen faji na loloro inyi. ⁹To kiruk olotu inyi ofik kalenge iyo kof na locihi iya misiohoni iyo kof na lara ake omanya inyi katwa lo kema iya na lomanyare Aisak ko Jakob kuna lara kalunyok kulo na ciharu ara Lobito konyi. ¹⁰Tonyio orumu inyi odeya ketemoni iyo kang na loguro gurihin kunenge ogoli na lara Lobanga Kaduhoni nenge. ¹¹To kiruk licio Abram kileng afa longoroyon bebe manyu ngorwani nenge Sara ikorif olotu ara monye tonyio igeno inyi

tenya lo kacihami. ¹²Ati tone tungani bito na manyu lori mejo lowei ofwonu lotataha kuna iborengi iya kanger manyu kuna lida ikenuno iya singeti lo kutuk lo nam. ¹³Orihe orumu kuno cio fad owari to kiruk kileng loweiha. Ida afa icieng ifotu sangite kuna locihi odeu icieng lolomaje ifotuni. Iruk manyu icieng jimitan kira icieng misiok tone kof. ¹⁴Cio kuna litotoro na koditi ara cio kuna lotahita kofa na lara neicieng. ¹⁵Ngara orihe icieng ibuha to kof na longerihi cieng jii orumuni tik lo itoro. ¹⁶Ati orumu icieng ibuha to kof lilany na lara kai. Tona ida riri inief Lobanga kalilolongo ojo Lobanga neicieng, tonyio likukumahi inyi kang to icieng. ¹⁷To kiruk licio Abram lafar kolotemi inyi ocio inyi Aisak ara kikumi. Inyi na lorumu ciha owak kipotoro kito nenge Lobito hilong. ¹⁸Kileng loteny Lobanga ojo ara to Aisak ikeni lotataha kunge. ¹⁹Ibuk Abram jimitan otum Lobanga kitibuhuno kaweyak manyu kolohitenya to oteb, lifotu inyi Aisak to kiji lo kaweyak. ²⁰To kiruk igat Aisak Jakob ko Isau to warita kuneicieng to ketemoni. ²¹To kiruk licio Jakob langun loweyaru igatahi tee kulo Josep gum, iwor inyi Lobanga kologanga kai lo iluk nenge. ²²To kiruk lico Josep oteny to johoro lo cio kulo Israel to kof lo Ijpt manyu ico icieng ciha to koi kunge. ²³To kiruk iduk katomonok kulo Moses inyi to ofahin uni langun lotomonuni inyi tonyio odeu icieng jimitan ida inyi ara kito lobo arus ida icieng oningo ko tenya lo kabu lo Ijpt. ²⁴To kiruk licio Moses langun lobolo oberu kilolongoro ojo kito lo kito lo Parao. ²⁵Onyumu inyi jimitan ojir kitigemi ko cio kulo Lobanga ara Lobito ilany manya lo kitongo ko kwama katwa lo kupal to karihin kude kuting. ²⁶Odumu inyi rumuno riri to lofere lo Kristo ara na lilany wel nenge bara lo kof lo Ijpt fad tonyio odeya afa inyi ketemoni iyo bahacic nenge. ²⁷To kiruk owoju inyi to Ijpt ida kileng obang kilongo lo kabu odik inyi tonyio lodeu inyi na lida oboto. ²⁸To kiruk oric inyi Paska ko kiruruo lo okoto ojir kafadani lo okangi ida otir tee okangi kulo Israel. ²⁹To kiruk orang cio nam na ido mejo olotitati to kof na itou ojo cio kulo Ijpt otem kitiyo jii odile nam icieng. ³⁰To kiruk licio kiwata lo Jeriko ouroro langun lilor cio to faritin mietare. ³¹To kiruk licio mulayani Raab ba lifotu kasifak kulo Israel ida owei ko kuna kude cio kuna lida oningoho. ³²Nyio haba lobo tenya ngateny nan? Oru tik iyo nan lo tenya to Gidion, Barak, Samson, Jepta, David, Samuel ko kamocak. ³³kulafa lolanyu okabwehin, itii tenya lo ngoto lo tenya na ibir, manyu orumuni nu lohi afa locihi kuna ligienohi kutuhe kulo ngatunyo, ³⁴itidunyi kiyarat lo kima manyu olanyuni ngalemo latuboti, kuna libelo kigoro neicieng ara golun manyu kuna lofwonu ogoli to rem olanyuni karemok kulo misiok. ³⁵Lorumu ngorwo kaweyak kuneicieng itibuhuni ari to kiji lo kaweyak. Ofwonuni kude itigemi oberuni laharu ojir kirumunore kibuhuno na iji ilany. ³⁶Odik kude kijuita, ko lumo, orihe manyu kude otori to nyororohin ofihi mabus. ³⁷Ocahi icieng to morutok, ogwahi kude are, ifadari kude to ngalemo latuboti, opararu kude iciefitati kyelani kulo kera ko kyelani kulo kiri, oparitati itigemati manyu isongarihin. ³⁸Ida orumu kof ocam to icieng opararoti kunyi ko dongecio ko kunomo ko tulahin katwa lo kof. ³⁹icieng fad lomaji to kiruk neicieng ati oru lobo to kiji neicieng lorumu lafa tohi locihi. ⁴⁰Likukumahi Lobanga lobo tohi iji tohi ojir icieng ara Lobito kohoi inyiha kitinyuji ko icieng ara Lobito.

12

¹Dong iya na liritare sadeni beciek ohoi, lara ngabirete sangite fad kuna litiguso ohoi ko kupal na litigogolunita ohoi deu deu ojir kife angwala lo kitilanya na longon ketemoni niyang. ²Ngatifik konyeha kuniyang ken lo Yesu kafirani ko katinyujoni lo kiruk niyang na afa lodik kuruce to kwama na longon ketemoni nenge itikaj ko riri nenge ko kitongohino ngati lo kana iteten lo Lobanga. ³Ibuhati tinyi na lodik omerohoje na hitok iyo cio kapalak ojir ite ida iniamaha manyu ida itidou taulo. ⁴Iyo rem nenge ko kupal orihe ite ida ligoru many iyo kitiija lo okoto kuningi. ⁵Manyu liluluhi ite lafa tenya lo kitigolo lo taulo na lohisingarihin ite iya tee na lojo, "Kito nei ketitawak kisinga na lisingare Lahitol manyu ketime tau kalirienga inyi isi. ⁶tonyio isinga Lahitok cio kuna limaru inyi manyuitigema inyi kuna lonyumu inyi ara tee". ⁷Itodik kidak ara kisinga ongon Lobanga kitiraha ite ara tee. Tonyio, ani kito ida monye isinga? ⁸Kalida kisingati ite manyu isingati cio fad inyi jimitan ira ite tee kulo apila ida ara tee dede. ⁹Naha manyu kingoni ohoi fad ko monyeri kuniyang kuna lotomonu ohoi kuna lisinga ohoi manyu kirima ohoi icieng tona kisinga. Ojir dong kirima Apa lo Okorifi ko warita kuniyang aja! ¹⁰Kisinga monyeri kuniyang ohoi lobo gaa iya na lodeyare icieng ojir ati kisinga Lobanga ohoi ara lo jiran niyang ojir kingar nyujon nenge. ¹¹Oru lobo kisinga lolem tona tik ome, ati to kifwongi olotu iyauno biran ko kisiliban iyo kuna litiyen inyi na kisinga. ¹²Tona itogoloto kac ko kunga kuningi kuna itutuhi. ¹³Itifetaiti kikoi lo kejuha kuningi ojir kangwalak ida itilanyuno ati orumuni furioro. ¹⁴Itolem to golun ningi fad lo kitongo to kisiliban ko cio fad, manyu lo nyujon tonyio koloru nyujon oru tungani mute lodeu Lahitok. ¹⁵Iririatu jimitan ojir lobo tungani ida ongotohi kisa lo Lobanga, manyu ojir kerda kuna idwari ida obu iyauno kidak manyu ipale cio beciek. ¹⁶Iririatu jimitan ida lobo tungani ara kasomoni kode ida obang Lobanga iya Esau na litilote obolare nenge to daha Lobito keken lo rahun lahito. ¹⁷Adi afa to kifwongi kalotahita inyi na gum lofwonuni oberuni inyi. Ida afa inyi otum kiyauno kibelo lo kibuha kileng afa lowak inyi gum to kifi kulo konyeha. ¹⁸Ida ite ifwonu iyo donge na lotumiti tiro, na locura kima, iyo mutohun, lokimuyuk ko kiyoma nahitok, ¹⁹iyo kwatun lo ture kode iyo ogoro na loteny tenyi tenyi kuna lojo kaningok keco kude tenyi tenyi orihe otenyati iyo icieng, ²⁰tonyio ida icieng otum dihan tohi na locihi. Kileng ngara tyang lotir donge ojir ociahi to morutok, ²¹orumu deya nenge itibanga manyu ojo Moses, "Ahihirita nan to bangun". ²²Ati ifwonu ite donge lo Zaion, iyo Jerusalem lo kai, kang lo Lobanga na iwar. Ifwonu ite iyo malaikahin alifi ko alifi iyo tuba lo kwama. ²³Iyo kanisa lo okang kuna ligero karaneco kai. Ifwonu ite iyo Lobanga kangotoni lo tenyi tenyi kulo cio fad, iyo okorif lo cio kuna ibiri kuna litinyuji. ²⁴Iyo Yesu katiyomoni lo ciharu ngejuk ko iyo okoto na lirurui na loteny tenya na iji ilany okoto lo Abel. ²⁵Itodeyati ha keco iberu inyi na loteny. Kalida afa icieng kulafa losonyi to kof ofur, aja hati ciao hoi kuna lesonyi to kai kifuri? ²⁶Tonu far afa itijjik ogoro nenge kof ati jijia ocik inyi ojo, "Ari atijjik cia nan ida ara kof keken ati ko kai". ²⁷Ene tenya lojo 'ari' itotoro dumaru lo tohi na lotum

kitijijiho sangite kuna loduhi ojir sangite kuna lida otum kitijijiho iwasihi. ²⁸Dong iya na lerumunore ohoi okabwe na lida itijijiho, lara ngatikwamati ko kiwora Lobanga to bangun ko rima ²⁹tonyio ara Lobanga niyang kima na lokerunita.

13

¹Itosodoroti kimaruno kenite iya recera. ²Keluluhi kifotuno cio kuna lida iyen tonyio to kitiyo jii ifotu afa cio kude malaikahin ida oyeniti. ³Ibuhati to mabusi mejo itora ite ara Lobito ko icieng ko cio kuna litigemati mejo irumu ite kidak ara Lobito ko icieng. ⁴Ojir cio fad orima yema ko lagere lo kiyemi ojir orici onyu tonyio ongot mute Lobanga tenya lo cio kulo lomuna ko kasomok fad. ⁵Itoric kenite kuningi iyo kimaruno lo robia manyu imoriti to sangite kuna litehita ite tonyio ojo Lobanga, “Ida cia nan angerihi isi tur ida cia nan angohi isi”. ⁶Dong kijo ohoi to golun lo taulo, “Lahitok kalwahani nei ida cia nan abang, itii cia tungani nyio iyo nan?” ⁷Ibuhati kunahitoha kuningi kulafa lititima tenya lo Lobanga iyo ite, itode koditi lo manya neicieng manyu itetemati kiruk neicieng. ⁸Oriworo Yesu Kristo ngole ko jijia ko tik tik. ⁹Kecio kitibunyari to kitiyenita beciek. Ojir iyo taulo kuningi rumuno kitigolo to kisa ida ara to dahi dahi kulo itidwar, kuna lida ongon ko faida iyo kadahak kuneicieng. ¹⁰Kingon ohoi ko ciali na lida cio kuna litiyo faji na inyu ocam dahi tija. ¹¹Iyarita kadwarani lahitok okoto kulo tyangi faji na inyu noo ara kikumita lo kupal ati ocuraritati kenite to oleng lo kema. ¹²Orumu manyu afa Yesu kidak to oleng lo kang hatwa lo kitinyujo cio to okoto nenge token. ¹³Ingafi bo dong iyo inyi oleng to katwa lo kang kiyuk riri lafa liyuk inyi. ¹⁴Dong ene ida ohoi kingon ko kang lo dihan ati kitahita ohoi kang na lolotuno. ¹⁵Ara iyo Yesu lara ngatiringati kicwara Lobanga kikumi lo maja ngak lo kutuhe kuna lotulo karana nenge. ¹⁶Manyu kelulworo kitiyo na ijir ko ngara sangite ko cio kulakude tonyio okwama Lobanga koditi lo kuna kicorita. ¹⁷Itoningoti kunahitoha kuningi manyu icwarata kenite iyo obolare neicieng. Kiriria icieng ite iya cio kuna mute licwara kingingija. Itoningoti icieng ojir tic neicieng ara kwama ida ara cuna tonyio ida cia na ara lo lobo faida iyo ite. ¹⁸Ilifati tohoi, kiye ohoi kijo owangi taulo kuniyang manyu kigeria manya manya na icam to kikohin fad. ¹⁹Alelia nan iyo ite to ken nei jimitan ilifati ojir kinyiahuni nan iyo ite deu. ²⁰Ingohi Lobanga lo kisiliban na to okoto lo ciharu na losio inyiahu Lahitok niyang Yesu na katibalani hitok to wei, ²¹kicio ite sangite fad kuna ijiri itiyore wahun nenge, manyu ingohi inyi itiyio iyo ohoi tohi na lojir diho inyi ara iyo Yesu Kristo na locam to deyo karihin ko karihin Amen. ²²Recera alelia nan jimitan itodik ene tenya lo kisinga nei tonyio ageru nan waraga na isuk iyo ite. ²³Awak nan ite iyen jimitan lolahi rece niyang Timoti. Kololotu inyi deu kilihi cia nan konyi waja ite. ²⁴Itofonyohiti kulahitoha kuningi fad ko cio kulo Lobanga fad. Oculu cio kulo Itali fonyo neicieng iyo ite. ²⁵Kisa kingon ko ite pili.

Yakobo

1

¹Nan Jems karwaani lo Lobanga ko lo Lahitok Yesu Kristo. Diho imaniti tomon ko are kuna lisarihi kofi kofi pili. Afonyo nan. ²Itifik ara tohi lo kwama nahitok recera kalideu ite kitemati to kikohin fad ³tonyio iyen ite jimitan iyauno tema lo kiruk ningi diha. ⁴Ojir diha okeru tic nenge ojir ite ifwonu igoli manyu iwar warun na ifut oru lobo tohi longor. ⁵Kolongon lobo loru ko genyun kiji ningi ingohi inyi itifi iyo Lobanga na licwara rief iyo cio fad ida igenya kupal, oto cia iciori inyi. ⁶Ati kalitifia inyi ojir iruk ida ikuya, tonyio tungani na likuya ori iya kifi kulo nam kuna libebelo kiyoma tinya cia iyauno iya ene tinya cia iyaru iya idi. ⁷Keco koditi lona tungani ibuha ojo arumu cia inyi lobo tohi iyo Lobanga. ⁸Ara inyi tungani na longangalita to tau na lida oriehi iyo tohi na litiyo inyi. ⁹Ojir rece na loru lobo tohi opufare na ngonun nenge kai. ¹⁰Ati na lobara ojir opufare ngonun nenge kof tonyio ori mute bara iya katurahak kulo nyiari. ¹¹Tonyio otulu kolong ko nohun nenge ko kitinora nyiari oruruoro katurahak kunenge ko kipalaru dwarujon nenge. Tona kikoi bito, inore cia kabarani ko kileng ngotitilita iyo tic nenge. ¹²Ongon ko gum tungani na lodik tema tonyio kolowoitahino inyi na tema orumu mute inyi tahi lo warun na locik Lobanga kicwara diho cio kuna limaru inyi. ¹³Kolotemi lobo tungani keco ojo, “Kitema Lobanga nan”. Tonyio ida Lobanga otema to tohi na irohoi. Manyu ida inyi otema lobo tungani. ¹⁴ati ara wahun lo tungani Lobito Lobito lotema inyi manyu wahun nenge lorihoro inyi to kitinononga. ¹⁵Tinyia kalifonga wahun, otomonu kupal ojo langun lobolo kupal otomonu wei. ¹⁶Keco kitinonongi recera kunei. ¹⁷Sangite kulo kicwara fad kuna ijiri ko kuna idwaruha ofwonu to kai, ofwonu kof iyo Apa lo wangun lo kai na lida ibelo iya okorifi kulo sangite. ¹⁸Onyumu inyi tomonuno ohoi to tenya lo dede, ojir ohoi kirahare ngahi ketemok lo sangite fad kuna loduk inyi. ¹⁹Recera kunei itoyen ene; Ingohi tungani tolobito tolobito oruk ningo ati odidi kifoto manyu odidi kilongo ²⁰tonyio ida kilongo lo tungani otum kiyauno warun lo biran na lowak Lobanga. ²¹Tona ingohiti ticitici kuna iboti ko rohojum na jijia longon manyu itiriejata kenite kuningi manyu ilifuti tenya na litibulahini katwa ningi na lotum lwahuno ite. ²²Ketinononga kenite to ningo lo tenya keken. Itiyo tohi na lojo tenya. ²³Tungani na loning tenya ida hati itiyo tohi na lojo, ori iya tungani na lode komom nenge to kiyo ²⁴langun lode inyi ken nenge, ko loro deu deu ko luluoro koditi na lorijore inyi. ²⁵Ati tungani na lode cik na ijir na licwara laharu otoc oto hati osodoro kitiyo tohi na loteny ida oluluoro tohi na loning inyi ati itiyio inyi orumu cia inyi gum. ²⁶Kalii lobo tungani ojo inyi tungani lo dini ida hati oric ngadief nenge itinononga inyi ken nenge ake ake manyu oru faida iyo na dini nenge. ²⁷Dini na liruk Lobanga Apa niyang ara na inyu manyu ocam inyi ene: rica lo tee okidahi ko nafuseritohin iyo kidak neicieng ko rica lo ken ida kof ipale.

2

¹Recera kunei, iya karuhok kulo kabu niyang lo deyo Yesu Kristo ketotoro kokora kiji lo cio. ²Adi ba ngolotu tungani na liciefita aggit lo dab ko kyelani kulo wel, olotu manyu lobo kakidahani na liciefita kyelani kuna iboti lotubare ningi. ³Idumu Hti ite ene monye lo agit ifik iyo seger ijio, “itongo ten lahitok”, ijio iyo na kakidahani ijo, “towoita todi” kode ijo “itongo kof ene kejuha kunei” ida ite liyauno kokora kiji lo cio manyu ira kangotok kulo tenya to taulo kuna iboti? ⁵Itoning recera kunei kuna lamaru; ida re Lobanga lonyumu kakidahak kulo ene kof ara kabarak iyo kiruk manyu lo fwonuno lunyo okabwe na locik inyi to cio kuna limaru inyi? ⁶Ati limo rite kakidahak. Ida re kabarak litimumuna ite? Ida icieng lipihorita ite ketemoni lo lokihohin? ⁷Ida icieng lomoro karana na ijjir lo na lira ite kunenge? ⁸Kaliric ite cik lo okabwe dede na longon iyo igeriti na lojo, “Imaru loriehat nino iya ken nino,” irumu ite itiyi tohi na ibehi. ⁹Ati kalitotoro ite kokora ipal ite manyu kingotohini tenya ara kagilak kulo cik. ¹⁰Tonyio tungani na loric cihichi fad oto hati ouroro iyo Lobito tohi, logil cik fad. ¹¹Tonyio inyi na Lobanga bito lojo, “Keyau ngorwani lo tungani” inyi manyu lojo, “Kefade”. Kalida isi iyau ngorwani lo tungani ito hati ifade lira isi kagilani lo cik. ¹²Itotenyati manyu itiyi iya cio kuna mute longotohiniti tenya kweci to cik na licwara laharu. ¹³Tonyio ngoto lo tenya na loru kibaya itotorohini mute tungani na lida ibaya. Olanyu kibaya ngoto lo tenya. ¹⁴Nyio jiran nenge recera kolojo tungani aruk inyi oru hati ticitici kuna litotoro? Otum koditi lona kiruk lwaha inyi? ¹⁵Adiba ngoru kyelani ko daha iyo lobo rece kode kanece. ¹⁶Kolojo lobo to kiji ningi iyo inyi ojo, “Ilo ara na ijjir, ingohi ken tonok manyu itodahati otoc”, oto hati ida icio inyi tohi na loru iyo inyi, olwak inyi tonyio? ¹⁷Tona kikoi bito kiruk kalida ilihita ko tic, owei. ¹⁸Ati ojo cia lobo, “Itehita isi kiruk nan atehita ticitici”. Kitotorohi ba nan na kiruk nino oru tic ati atotor cia nan kiruk nei to tic na latiyo nan. ¹⁹Iruk isi jimitan ongon Lobanga Lobito. Ojir! Kileng lodonyiok iruhiti jii manyu ihihiritati. ²⁰Isi kadataroni, iwak isi kitotorohini isi jimitan kiruk na lida ilihita ko tic oru faida nenge? ²¹Ida afa fafai niyang Abram ikeni jimitan obir to kicwara kito nenge Aisak iyo ciali lo kicorita? ²²Todeu jimitan kiruk nenge ko tic ilihita ara Lobito. Manyu ifut afa kiruk nenge to tohi na litii inyi. ²³Manyu itifut igerit na lojo, “Iruk Abram Lobanga ko kikenahinoti iyo inyi ara biran manyu ilolongi inyi ojo, morte lo Lobanga”. ²⁴Ideu ite jimitan itibiri tungani to tohi na litii inyi ida ara to kiruk jia. ²⁵Tona kikoi bito, ida re afa ikeni Raab mulayani ojimi obir to kiduhahino kasifak kulo Israel icio icieng logetore manyu itotorohi icieng lobo kikoi ake? ²⁶Iya na loweyare ken na loru okorif, owei manyu kiruk na lida ilihita ko tic.

3 ¹Kecio becek kuningi ofik kenite ara katiyenak recera, tonyio obolo ngoto lo tenya iyo ohoi katiyenak ilany cio kuna kude fad. ²Kiurorita ohoi cio fad to kikohin beciek. Kolongon tungani na loru ko kupal to tohi na lotenya inyi ara na tungani tungani na inyu na lotum rica ken nenge fad. ³Kolohifik ohoi biliet kutuk lo lakweny kijo ojir inyi kiningo ohoi, kibelu ohoi na liang fad. Itii wahun niyang. ⁴Kode ngatifik baburi ara kitotorita. Kileng ngoboroho icieng na lara kiyomahin kuna ilotiri locula inirati icieng to kiniri lobo sidi faji na lowak kanirani olo. ⁵Iya na, ara manyu ngadief faji lo ken lobo sidi bebe ati otenya inyi tenyi tenyi kuna hitoha. Itiririo ba ko tim na hitok na lotumiti curare fad to kima lobo sidi doong. ⁶Ara manyu ngadief kima. Iyo fajihit kulo ken, ori ngadief iya kof na lida itiyi tohi na ibehi. Otum kipalaru tungani fad. Occur koditi lo warun nenge dot manyu inyi token ocure kima lo geena. ⁷Otum tungani lanyuno tiangi, kwenyi, muniok ko sangite kuna lowar katwa lo nam ongon tungani lanyuno manyu lolanyu afa tungani icieng ⁸ati oru tungani lolanyu ngadief. Ara tohi na irohohi na lifut ko kiyeri. ⁹To ngadief kimaja ohoi Lahitok ko Apa niyang manyu to ngadief kifico ohoi cio kuna kude kuna loduk Lobanga oriworo ko inyi. ¹⁰To kutuk Lobito ofwonu maja ko kifico. Recera ida ene ocam. ¹¹Otum itibi lo kifi Lobito ituno kifi kuna ilemi ko kuna itatangi? ¹²Recera kunei otum bule ngijan mehek kode otum kumi ngijan camididi? Ida manyu itibi lo kifi kuna itatangi otum iituno kifi kuna ilemi. ¹³Ngai logeny manyu iniang to kiji ningi? Ingohi inyi itotoru to manya nenge na ijjir, to ticitici kuna litiyo to riejun na lolotu to genyun. ¹⁴Ati kalitehita isi tau na lodwar ara okaine ko kibuha to ken nino ake ake, kepufare kode ketikaj tenya lo dede. ¹⁵Ida koditi lona genyun olotu to kai ati ara lo kof, manyu ida ara lo okorif ati lo sitan. ¹⁶Tonyio faji na longon okaine ko kibuha to kenite kulo cio ake ake, inya irumu isi swaswaita ko ticitici kuna irohori. ¹⁷Ati genyun na lolotu to kai, ketemoni re onyu, manyu imaru kisiliban orie, oning tenyi tenyi kuna ijiri, ifut ko kibaya ko ngak kuna ijiri, ida isisio manyu ara dede. ¹⁸Katiyomok kuna loya kisiliban odengu cia icieng warun lo biran.

4 ¹Nyio liyauno banga ko ngolofa kiji ningi? Ida re ofwonu iyo wahita kuningi kuna longoni rem katwa ningi? ²Iwak isi lobo tohi ati ida irumu. Ifada ite cio manyu idam sangite kulo cio kunakude ati ida ite itum tehita tohi na liwak ite. Ingolofa ite ibaha. Ida ite itehita tonyio ida ite itifia iyo Lobanga. ³Kalitifia ite ida ite irumu tonyio itifia ite to taulo kuna irohori lo jimitan ojir itiyore lo kitimone wahun ningi. ⁴Ite cio kuna litikaja omorte, idaite iyen jimitan ara morte ko kof omerohoje ko Lobanga? Tungani na lonyumu omorte ko kof olotu ara meroni lo Lobanga. ⁵Kode ifik ite jimitan ene igerit afa ligeri ida ara dede na lojo, “Okorif na licio inyi ongon katwa niyang ikaino bebe tohi?” ⁶Ati kicio inyi ohoi kisa na ibolo. Inyi licio igeri ojo, “Itiremo Lobanga kapufak ati icio kisa diho kariejak”. ⁷Icwarata bo dong kenite kuningi iyo Lobanga. Itorem ko Sitan bebe oto cia inyi ife to ketemoni ningi. ⁸Isioluti iyo Lobanga oto manyu cia inyi isiolu iyo ite. Ilalata kac, ite kapalak manyu itinyujoto taulo ite cio kuna lingangalita iyo kibuha ningi. ⁹Ingohi taulo kuningi to meji, itoyoti icirati manyu. Ibeloto kwenita ningi ara kitoyo manyu kwama ningi ingohi ibelo ara kidak. ¹⁰Itiriejata kenite ketemoni lo Lobanga oto cia inyi kiting ite kai. ¹¹Recera ketenya tenyi tenyi kuna irohori kenite kuningi ake ake. Tungani na lotenya ara na irohohi ken lo rece nenge kode ongot tenya ken lo rece nenge, otenya inyi ara na litiremo cik manyu ongoto tenya iyo cik. ¹²Ara kacwarani lo cik ko kangotoni lo tenya Lobito hilong na manyu lotum lwahuno kode kifadaru. Ati isi, isi ngai lingoto tenya lo loriehat nino? ¹³Jijia itoning, ite kuna litenya ijo, “Ene far kode kiwanyi kifwo cia ene kode nu kang kitong ijia kari kitiloto ijia kirumu robia”. ¹⁴Tonyio ida kileng isi iyen tohi na cia litiuhino kiwanyi. Ara warun

nino nyio? Ira isi lokidihisa na loboto to tik lobo sidi jia ko rijoro.¹⁵Ilany, ojir ite ijo, “Kaliruk lahitok kiwari ciao hoi kitii ene kode nu”.¹⁶Ojo jijia ipufa ite itidara, ara na pufa fad na irohoi. ¹⁷Tungani na loyen tohi na ijir na ngitii inyi ida hati itii, ipal.

5

¹Itoning bo, ite kabarak icirati manyu igoreiti noo to kidak na lolotuno kenite kuningi. ²Lomuraru bara ningi manyu lokeru ingenyuk kyelani kuningi. ³Lokeru nyal dab ko rial ningi. Nyal neicieng cia litongo ara sadden kenite kuningi manyu onyia cia kenite kuningi iya kima. Litub ite bara to faritin kulo lohicungi⁴Tode icira robia kuna lida ite idumare cio kuna litii manatak kuningi iyo Lobanga tote. Logoru kicira lo kadengok kiyoha kulo Lobanga na lilany fad. ⁵Limany ite kof to kwama ko pufa lifit ite kenite kuningi lifiri to faritin kulo ngotoro. ⁶Likeru ite ngoto lo tenya ko kifada cio kuna loru ko kupal ida manyu kitipeha ite.⁷Idonyoto taulo recera many lolotunore lo Lahitok. Itode re koditi na litilare karemoni dorun lo mana nenge, itide ba kidonyo lo tau nenge itilare kuju lo lebelebe ko lo furat. ⁸Ite manyu idonyoto taulo manyu itowoitai igoli tonyio lonyiha lotuno lo Lahitok.⁹Kengungunita iyo kenite kuningi ake ake recera icio ca ngotohino tenya kweci kuningi. Lowoitaa kangotoni lo tenya agwala. ¹⁰Recera ara kitotorita lo kidonyo lo taulo ko diha lo kidak itode iyo kamocak kulafa limoca to karana lo Lahitok. ¹¹Iyen ite jimitan kifik ohoi kijo ongoni ko gum kuna afa lodik. Lining ite diha na lodihare Job ko tohi na afa litii Lobanga tonyio lohicungi. Ifut Lobanga ko jiran ko kibaya.¹²Iyo sangite fad recera kunei, kebutia kode to kai, kode to kof kode to lobotohi keken. Ingohi Ibo nino tara Ibo kde Ida ara Ida kecio ongoti tenya kilanyu isi.¹³Ongon lobo to kiji ningi ko kidak? Ingohi inyi ilifa. Okwama lobo to kiji ningi? Ingohi towolo woleco kulo maja Lobanga. ¹⁴Ongon lobo lomwai to kiji ningi? Ingohi inyi ilolongu lohitwaha kulo kanisa ofwonu ilifa kwe nenge otwei inyi to ngoroni to karana lo Lahitok. ¹⁵Ko kilifa na lilifi to kiruk itifurie cia na kamwayani; itiwaju cia Lahitok inyi. Kalipal inyi olauni cia.¹⁶Tona itotul kupalipali kuningi to kiji ningi manyu ilifati to kaletok kiji ningi ake ake ojir itifuriori ite. Ogol kilifa lo tungani na ibir manyu itiyo. ¹⁷Ara afa Elia tungani iya ohoi. Ilif inyi to tau fad ojo ojir kuju ida oca , many ida kuju oca to karihin uni ko nusu. ¹⁸Olotu ilif ari olahahi kai kuju many odo manatak.¹⁹Recera kologere lobo to kiji ningi oleng to tenya lo dede, na lowak tungani inyahu inyi ²⁰iutu ene: tungani na linyiahu kapalani to kupal lo kikoi nenge, olwahu cia inyi to wei manyu imuhe kupalipali kunenge kuna iborengi.

1 Petero

1

¹Nan Petero jayo lo Yesu Kristo. Diho cio kuna lonyumu Lobanga, welo kuna lisarihi kof lo Pontus, Galatia, Kapadokca, Asia ko Bisinia ²Kuna afa lonyumuni to yenun lo Lobanga Apa berien to tic lo kitinyujo na litii Okorif to ningo iyo Yesu Kristo ko kiruru to okoto nenge. Ingohi kisa ko kisiliban tara ningi rief.³Ingohi kwama tongon iyo Lobanga monye lo Lahitok niyang Yesu Kristo. To kisa nenge na hitok licio inyi ohoi otomone ngejuk iyo kigeno na iwar na lolotu ara iyo kibuhuno lo Yesu Kristo to kiji lo kaweyak ⁴Manyu iyo lunyo lo tohi na lida mute ori, kode lipalaru kode oru na likumahini kai tote ⁵Kuna lohitihuni to golun lo Lobanga to kiruk many lolotunore mute lo lwaha na likukumahini kitibotuno to faritin kulo lohicungi.⁶Tona itokwamati bebe kileng many adi ngitoyo ite to faritin kude kuting to itemiti kuna lotemarihin ite. ⁷Ofwonu kuno ojir kiruk ningi na lilany dab na litinyuji to kima ojir itigoli iyaunore maja, deyo ko kwatun mute kalitibotuni Yesu Kristo.⁸Kokileng ngida ite ideu inyi imaru ite inyi, manyu ko kileng ngida ite ideya inyi iruk ite inyi. ⁹manyu ifut ko kwama na lida otenyuno tonyio ingon ite rumuno konyek lo kiruk ningi ko lwahuno lo lwahita kuningi. ¹⁰To tenya lone lwaha, kamocak kulafa lotenya to kisa na orumu lolotuno iyo ite, lotahi to fiha lo taulo ko to kigingi nahitok,¹¹to tema rumuno tik ko tenyi tenyi kuna louta okorif lo Kristo nafa longon katwa neicieng lafar kalimoca icieng to kidak lo Kristo ko deyo na mute lijifita. ¹²Orumu afa litibotuni iyo icieng ojo ida ara kenite kuneicieng irwa icieng ati ite kolotenya icieng to kuno sangite litihino na lerihohi cio kuna lititima layomit na ijir iyo cio to golun lo Okorif na Inyu na loculuni to kai. Kileng malaikahin okodomo afa deya kuno sangite.¹³Tona ikukumata kibuha ningi to tic: itoric kenite kuningi; itofik kigeno ningi bebe iyo kisa na liciorihinoti ite kalitibotuni Yesu Kristo. ¹⁴Iya tee kuna iningoho kerihe ifik taulo iyo wahita kuna irohoi kulafa limanyare ite to lunya.¹⁵Ati iya na lonyujore kalolongunoni ningi, itongoti ara kuna inyui iyo sangite fad kuna litiyo ite, ¹⁶tonyio igero ojo, “Itinyu tonyio anyu nan”. ¹⁷Iya na lilolongore ite Apa na longoto tenya lo ticitici kulo cio oru kisisio, itomanyati manya ningi ene iya welo to bangun na inyu.¹⁸Tonyio iyen ite jimitan ida afa kilwahuni ite to sangite kuna lorujoro iya dab ko rial iyo manya na ifara lone kof lafa liluny ite iyo fafaico kuningi ¹⁹ati to okoto lo Kristo na inyu kito lo kern a loru lofunya kode lohabohoi.²⁰Onyumuni afa inyi many orihe ida oduhi kof ati ofwonuni itibotuni to kuno faritin kulo lohicungi to ite. ²¹Ara iyo inyiiruk ite Lobanga na litibuhu inyi to kiji lo kaweyak manyu itikwat inyi inyi licio kiruk ko kigeno ningi ongon iyo Lobanga.²²Jijia iya na litinyu ite kenite kuningi to ningo tenya lo dede imarunore ite recera kuningi, imaruti kenite tona igol to taulo fad. ²³Tonyoo lotomonuni ite ari ida ara to kinyiemo kuna imuraha ati to kuna ijiri ara iyo tenya lo Lobanga na losio.²⁴Tonyio igero ojo, “Ori cio fad iya nyiari manyu deyo neicieng fad ori iya lo katurahak kulo mwang; inore nyiari manyu oruruoro katurahak ²⁵ati tenya lo Lahitok owoita Tur”. Manyu inyi ene tenya ene afa lititimahini ite.

2

¹Tona itoric kenite iyo rohojun lo taulo ko kitinononga fad, talerun, okaine ko gulia tenyi tenyi to koditi fad. ²Iya tee idoleha itikodomoti kuna inyuji iyo Okorif ojir ibolore iyo lwahuno ningi ³iya ene limanyare ite jimitan ojir Lobanga. ⁴Iya na lifwonunore ite iyo inyi moru na iwar na loberu cio ati na lonyumu Lobanga manyu na lodwaru iyo inyi ⁵ite manyu iya morutok kuna iwari kingoniti duhohino iyo kaji lo Okorif lo rahun kadwarak kuna inyuji kuna licwara kikumihin kuna inyuji kuna liruk Lobanga ara iyo Yesu Kristo. ⁶Tonyio ojo igeriti, “Tode aphiha nan moru Zaion moru na lonyumuni na inyu lo ogule lo kaji manyu tungani na lofik kigeno iyo inyi ida mute riri inief”. ⁷Jijia iyo isi na liruk ara ene moru lo wel. Ati iyo cio kuna lida iruk, “Moru na loberu kaduhok Lolotu ara moru lo ogule lo kaji”. ⁸Mantu, “Moru na licio cio oruruhita Manyu moru na liturorita icieng”. Oruruhita icieng tonyio ida icieng iruk ifak iya na likukumahinorehin to icieng berien. ⁹Ati ira ite cio kuna lonyumuni, kadwarak kulo okabwe, cio kulo kof na inyu, cio kuna lara kulo Lobanga, ojir ititim imajiti kulo Lobanga na lilolongu ite to katwa lo lokimuyuk iyo wangun nenge na idwaru. ¹⁰Ida afa ite ira cio berien, ati jijia lira ite cio kulo Lobanga, ida afa ite irumu kibaya, ati jijia lirumu ite kibaya. ¹¹Morot kuna lamaru, alelia nan iyo ite kuna lira welo ten to kof lo ngerihino wahita kuna iboti kuna litiremo warita kuningi. ¹²Itiwar warun na ijir kiji lo cio kuna lida iruk na kileng ngidoro icieng ite ojo ipali, ojir odeuni ticitici kuningi kuna ijiri itikwati Lobanga far na mute lolotunore inyi ngoto lokiho. ¹³To Lahitok, icwarata kenite kuningi iyo kalanyunok kuna lofihi kiji lo cio, kode iyo kabu na lara lahitok na lolanyu ¹⁴kode iyo gavunahin kuna loculu inyi lo kitigema kapalak, manyu lo maja kuna litiyo ara na ijir. ¹⁵Tonyio itongo ara wahun lo Lobanga jimitan to kitiyo ara na ijir, ojir ite itibuk tenyi tenyi kulo lunya kuna lotenya kadatarok. ¹⁶Itongoti iya cio kuna lolanyu kenite ati kitiyore na lanyuno lo kenite kuneicieng ara kimuhi lo sangite kuna irohori, itongoti iya karwaak kulo Lobanga. ¹⁷Itotorti bangun na ibehi iyo cio pili; imarutu oredera lo karuhok, itibang Lobanga itorimati Kabu. ¹⁸Opihin, icwarata kenite iyo kalanyunok kuningi to rima fad, ida ara iyo kuna ijiri libuha to ite keken ati manyu iyo kuna ingereha. ¹⁹Tonyio ojir kalodik tungani kidak na lida ocam tonyi tonyio ibuhunita inyi Lobanga. ²⁰Ati nyio litongo ara lo kwama kalidik isi kidak na licori isi to kupal? Ati kalirumu isi kidak to kitiyo ara naijir, idik hati, ara lo kwama diho Lobanga. ²¹Kilolonguni ite iyo koditi lona warun tonyio orumu afa Kristo kidak tote, lo kicwara ite kitotorita lo jimitan ojir ite ijit omot nenge. ²²“Ida inyi itii lobo kipalmanyu oru lobo kitinononga lolotu to kutuk nenge”. ²³Kalomor icieng inyi to mori mori beciek ida inyi ilenu: Kileng lorumu inyi kidak ida inyi litibang cio; ilany icio inyi ken nenge iyo inyi na longoto tenya ara na ibehi. ²⁴Loting inyi to ken nenge kipali pali kuniyang iyo kete lo jimitan ojir ohoi kiwei iyo kipal manyu kiwari iyo biran, to korongan kunenge kitifuriori ite. ²⁵Tonyio liri afa ite iya kera ati jijia liitu ite iyo katibalani ko kaririani lo warita kuningi.

3

¹Ngorwo tona kikoi bito icwarata kenite kuningi iyo rei kuningi ojir kileng ngida lobo iruk tenya to manya na ijir lo ngorwani nenge ²kolodeu nyujon ko rima lo ngorwani nenge ³kecio dwarujon ningi ara lo ngota lo oleng iya kikada lo kweci kode kiciefta sangite kulo dab iya tongosi, aboli ko kyelani kuna igoli wel. ⁴Ilany kuna, ingohi tara lo katwa, dwarujon na lida ohuliete lo Okorif na irie obuho manyu na lara lo wel to ketemoni lo Lobanga. ⁵Tonyio inyi, ene kikoi ene lofihare ngorwo kuna inyuji afa berien kigeno neicieng iyo Lobanga odwarujore icieng. Icio afa icieng kenite kuneicieng iyo rei kuneicieng. ⁶Iya Sara lafa loningo Abram many ilolongo inyi ojo lahitok. Ira ite tee kunenge kalitiyo ite tohi na ijir ida icio kikoi iyo bangun. ⁷Iya na manyu ojir ite rei itongo to ningoro ko ngorwo kuningi itehita icieng to rima iyen jimitan ara icieng kaletok kuna lida ogoli manyu iya kalunyok ara Lobito ko ite lo kicwara lo warun lo kisa ojir lobo tohi ida itik kilifa ningi. ⁸Lo lohicungi ojir ite fad itongo to yomo ara Lobito kiji ningi, itira cio kabayak to taulo ko kimaruno iya recera itongoti ilwaha kenite ko riejun. ⁹Kedum rohojun to rohojun kode moro to moro ati to kigatati kuna ijiri tonyio kilolonguni ite iyo ene manya ojir irumu kigata lo Lobanga. ¹⁰Tonyio igero ojo, “Tungani na limaru warun, na lowak deuno faritin kuna ijiri, ojir oric ngadief nenge iyo tenyi tenyi kuna irohori ko kutuk nenge iyo tenyi tenyi kulo kitinononga. ¹¹Ingohi ibelo to rohojun itii jiraningohi totak kisiliban okodomo inyi ¹²Tonyio ongon konyeha kulo Lahitok iyo kabirak manyu oloha kiyoha kunenge iyo kilifa neicieng ati omutok komom lo Lahitok iyo cio kuna litiyo rohojun”. ¹³Ngai lotahita jore ko isi kaligeria isi kitiyo na ijir? ¹⁴Kileng ngirumu isi kidak to kitiyo na ijir ingon isi ko gum. Kebang tohi na lobang cio kerienya. ¹⁵Ati to taulo kuningi, itingadahiti Kristo ara kabu. Tik tik ikukumahino lo kinyahahino tenya cio pili kuna litifia lofere lo kigeno na lingonore ite. Ati inyiahahiti to riejun ko rima ¹⁶iric nyujon lo taulo ojir kuna lotenya kuna irohori to ite, ko to manya ningi na ijir iyo Kristo, odahahi riri to na gulia neicieng. ¹⁷Ojir ilany kalara wahun lo Lobanga jimitan ojir irumu kidak to kitiyo ara na ijir ilany kitiyo na irohori. ¹⁸Tonyio owei afa Kristo kakeny Lobito rief, kabirani to kapalak ojir iyaunore ite iyo Lobanga. Ifadari inyi iyo ken ati itiwaruni inyi iyo Okorif ¹⁹to na okorif manyu olo inyi ititim tenya lo Lobanga iyo okorifi kuna longoni mabus. ²⁰Kulafa loberu ningo berien kalitila Lobanga to dihan to faritin kulo Noa na likukumarihin tigol. To katwa nenge cio kude kuting ara mietauhi keken olwahuni to kifi. ²¹Manyu itototo kuno kifi kibatisa na manyu lohilwahu ite jijia na lida ara kilala lo cora to kenite ati kitisadeni lo taulo kuna inyuji to ngati lo Lobanga. Kilwahu ite to kibuhuno lo Yesu Kristo, ²²na lirwok kai manyu ongon kana iteten lo Lobanga na longon malaikahin, kalanyunok ko kagolok fad iyo lanyuno ko obolore nenge.

4

¹Iya na lorumunore Kristo kidak to ken, itotek manyu ite na koditi bito tonyio tungani na lorumu kidak to ken lokeru kifadaru kipal. ²Tona ida inyi orihe owar warun nenge ene kof lo kitiyo wahun lo ken na irohori ati wahun lo Lobanga owar inyi. ³Tonyio liker u afa ite karihini kitiyo ticitici kuna litiyo cio kulo kof iya kwerun lo konyeha, wahun na irohori,

ruma, karamahin kulo ticitici kuna lida ocam ko kiwora lopidingahin. ⁴Ipany cio jijia kolodeuni jimitan ida ite irihe imora ko icieng iyo kuno ticitici iny licio icieng kitikaja ko moro ite. ⁵Ati ititim mute ite icieng kuna ticitici kuneicieng to ketemoni lo Lobanga na mute lolotu ngoto tenya iyo cio pili kawarak ko kaweyak. ⁶Inyi na tenya licio ititimi layomit na ijir kileng iyo kaweyak ojir ongotohini tenya iyo cio to koditi lo ken ati itiwat to koditi lo Lobanga iyo Okorif. ⁷Lonyiha lohicungi lo sangite fad. Tona itongoti owati kweci manyu irica kenite ojir ilifare. ⁸Bebe nenge imararoti bebe tonyio imuk kimaruno kipali pali beciek. ⁹Ifotunitati kenite kangite kuningi oru ngungunita. ¹⁰Ojir Lobito Lobito itiyore kicwara na licio Lobanga iny lo kirwaa kaletok itiyore kisa na licio Lobanga iyo kikohin fad. ¹¹Kolotenya lobo ojir itiyore mejo otenya tenya lo Lobanga token. Kalirwaa lobo ojir irwaa to golun na licio Lobanga ojir iyo sangite fad omaji Lobanga ara iyo Yesu Kristo. Ingohi deyo ko golun tongon iyo iny karihini ko karihini. Amen. ¹²Recera kepang to temi temi kuna imeji kuna lirumunore ite kidak ori mejo lobotohi lilunya ite longon kitihino iyo ite. ¹³Itokwamati jimitan ingon ite ngara kidak ko Kristo ojir mute kwama ningi ifut kalitibotuni iny. ¹⁴Kolomoroti ite to karana lo Kristo ingoni ite ko gum noo tonyio kingon okorif lo gum ko Lobanga ko ite. ¹⁵Kalirumu kidak keco ara to kifada lo tungani kode to koko kode iya lobo koditi lo kapalani kode iya karutohitani iyo tenyi tenyi kuna lida ara kuningi. ¹⁶Ojo hony kalirumu isi kidak to rahun Kristoni keco riri kinief ati tomaja Lobanga jimitan libur isi karana lo Yesu Kristo. ¹⁷Tonyio logoru tik lo ngoto lo tenya manyu iciaha to katwa lo kaji lo Lobanga manyu kaliciak tohoi ori hati mute aja to cio kuna loberu kiruk layomit na ijir lo Lobanga? ¹⁸Manyu, “Kologol iyo cio kuna ibirilwahuno, nyio dong litihiho iyo cio kuna lida iruk Lobanga ko kapalak?” ¹⁹Dong kuna lorumu kidak to wahun lo Lobanga, ingohi iciori kenite kuneicieng kac kulo kaduhoni neicieng manyu osodoroti kitiyo ticitici kuna ijiri.

5 ¹Iyo lohitwaha to kiji ningi alelia nan iya lohitwok kaletoni ningi sadden lo kidak lo Kristo manyu iya Lobito manyu na mute longara iyo deyo na mute litibotuni. ²Itira katibalak kulo kera kulo Lobanga kuna longon kac kuningi itiyore iya kaririak ida ara jimitan kifudahini isi ati ara to kiruk nino iya na lowahare Lobanga iyo isi, ida ara to ngatun lo robia ati kigeria kirwaa kaji lo Lobanga. ³Ida manyu itikangana ken iyo cio kuna longon iyo obolare nino ati ojir ira kitotori iyo twol lo Lobanga. ⁴Manyu kololotu mute katibalani irumu mute ite tahi lo deyo na lida mute ipalaru. ⁵Ite kilahaji tona kikoi bito itorimati ngoroyok. Ite fad iburata riejun tonyio, “Itiremo Lobanga kapufakati icio kisa iyo cio kuna irieji”. ⁶Tona itiriejata kenite kuningi iyo kana lo Lobanga na igol oto cia iny kiting ite kai mute far nenge. ⁷Ingohi kiudo ningi fad iyo iny tonyio kirica iny ite. ⁸Itoric kenite manyu iririat. ⁹Ingalita meroni ningi sitan ilorita iya ngatun na liromita otahita tungani na ngokony. ¹⁰Itowoitati otoc to golun iyo kiruk ningi manyu iyen jimitan odiha recera kuningi to kofi kofi fad iny na kidak bito. ¹¹Kalikeru ite rumuno kidak to kude faritin kuting oto cia Lobanga monye kacwarani lo kisa fad na lilolongu ite iyo Kristo lo ngara deyo nenge na losio tur iny cia to ken linyahu manyu kitigol ite many iwoita igoli ting to ngere lo taulo. ¹²Ingohi golun tongon iyo iny karihini ko karihini. Amen. ¹³To lwaha lo Sailas na lafik nan ara rece na ligenoro noo ager nan ene waraga isuk iyo ite lo kitigolo taulo kuningi manyu atisadeno jimitan ara ene kisa lo Lobanga lo dede itowoitati igoli ijia. ¹⁴Cio pili kuna liruk Kristo kuna longoni Babilon kifonyoti ite ko rece niyang Mark. ¹⁵Itofony kenite to fonyo lo kimaruno. Kisiliban kingon ko ite fad kuna lingoni iyo Kristo.

2 Petero

1

¹Nan Saimon Petero karwaani ko jayo lo Yesu Kristo. Iyo cio kuna to biran lo Lobanga niyang ko kalwahani niyang Yesu Kristo lorumu kiruk na idwaru iya niyang. ²Ingohi kisa ko kisiliban ifut iyo ite to yenun lo Lobanga ko lo Yesu Lahitok niyang. ³Licio golun nenge ohoi sangite fad kuna lewak ohoi to warun ko biran niyang to yenun niyang iny na lilolongu ohoi to deyo ko jiran nenge. ⁴Tone licio iny ohoi ciharu nenge na hitok ojir ara iyo icieng ohoi kingar koditi nenge lo Lobanga manyu kifur iyo muraru lo kof na liyauno wahun na irohoi. ⁵Tone tenya totem bebe sodohino jiran iyo kiruk nino, manyu iyo jiran tosodohi yenun, ⁶manyu iyo yenun tosodohi rica lo ken, manyu iyo rica lo ken tosodohi dihan, manyu iyo dihan ⁷tosodohi warun lo Lobanga, manyu iyo warun lo Lobanga tosodohi kibaya lo tau iyo recera, manyu iyo kibaya lo tau iyo recera tosodohi kimaruno. ⁸Tonyio kalingon ite ko kuno sangite fad manyu osodoro ketemoni to warita kuningi, kilwak cia ite ida kilanyu kitiyo iyo yenun lo Lahitok niyang Yesu Kristo. ⁹Ati tungani na lida otehitici ieng, ongodo manyu ida odeya otoc manyu loluluoro jimitan kilalari afa iny iyo warun na irohoi lo kipa. ¹⁰Tona recera, igeriati bebe lo kitibotuno kilolongo ko nyumuno ningi. Tonyio kalitiyo ite kuno sangite ida ite itum uroro. ¹¹Oto cia kifotuni ite iyo okabwe na ibara na losio tur lo Lahitok ko kalwahani niyang Yesu Kristo. ¹²Tona atiiunita mute nan ite kuno sangite kileng liyen ite manyu kileng ligurohino ite otoc iyo tenya lo dede na jijia litehita ite. ¹³Aiiyo nan jimitan ojir kitikwenyunita kibuha ningi kolorihe nan angon iyo ene ken ene kof ¹⁴tonyio ayen nan ajo lolelek nan angerihi ene kof iya lafa lerihohinore Lahitok niyang Yesu Kristo nan. ¹⁵Atem cia nan to kikohin fad lo deya jimitan kileng mute ngaru nan itum ite iiunita kuno sangite. ¹⁶Ida afa ohoi kijifita tenyi tenyi kuna loguliuni to genyun lo cio pafar lerihohinore ohoi ite golun ko lotuno lo Yesu Kristo ati ohoi afa sadeni kuna lodeu obolare nenge. ¹⁷Tonyio orumu iny rima ko kwatun iyo Lobanga Apa na lolotunore ogoro iyo iny to obolare lo kai na lojio, “Kito nitole ene na lamaru nan to iny akwama nan bebe”. ¹⁸Ohoi to kenite lening na ogoro lolotu to kai lafar lengonore ohoi ko iny kai lo donge na inyu. ¹⁹Manyu kingoni ohoi ko tenyi tenyi kulo kamocak kuna lobehi, manyu itii cia ite ara na ijir kalifik ite taulo iyo icieng, iya na lefihare taulo iyo wangun na linwaha kangeriti lo kiwany katwa lo taulo kuningi. ²⁰Na lilany fad, ojir ite inyang jimitan oru kimoca lo

igeriti na lolotu to kitibibila lo kamocani to ken nenge. ²¹Tonyio ida imociti oreu iyo wahun lo tungani. Ati otenya cio tenya lo Lobanga iya na lolotitare okorif na Inyu icieng.

2

¹Ati ongoni manyu afa kamocak kuna italeri kiji lo cio iya na many cie longonore katiyenak kuna italeri kiji ningi. Iciahi cia kiyauno itiyeniti kuna litisara manyu oberuni obolare lo Lahitok na linyiang icieng iyauno keroro deu deu iyo kenite kuneicieng. ²Ijif cia cio beciek kuna kikohin kuneicieng kulo riri manyu icio kikoi lo tenya lo dede itikaji. ³To kingaru neicieng kitimumun cia kuno katiyenak italeri ite to tenyi tenyi kuna locifu icieng. Litila ngoto lo tenya neicieng icieng many berien manyu ida keroro neicieng ogetoro. ⁴Tonyio kalida afa Lobanga ongerihi malaikahin kuna lipal ati ocule icieng kimatare ofihahi icieng mabusi kuna imutohi itilarihin ngoto lo tenya neicieng, ⁵kalida afa inyi ingohi kof afa berien liyaunore kifi iyo cio kuna loberu Lobanga ati oric Noa katitimani lo tenya lo biran ko cio mietare kuna kude, ⁶Kolokeru afa inyi kangite kulo Sodom ko Gomora, ocure many ara ingula ara kitotorita iyo cio kuna loberu Lobanga. ⁷manyu kalolwahu afa inyi Lot tungani na ibir na litiudo tic lo kibot lo cio kuna lida oningo cik ⁸tonyio na tungani ibir lomanya kiji neicieng orumunita kidak to faritin fad iyo okorif nenge to sangite kuna iboti kuna lodeya inyi ko kuna loningo ⁹kolongon ene tenya jii inyi jimitan oyen Lobanga lwahunita cio kuna ijiri iyo itemiti ko kikukuma far lo kitigema lo cio kuna irohori manyu icio icieng kitigema ten to kof. ¹⁰Ara ene dede bebe nenge to cio kuna lijifita wahita kuna irohori kulo kupal manyu itikajati obolare. Ogoli taulo kuneicieng manyu ifudati tenya neicieng manyu ida obangiti ko moro monyeri kulo deyo. ¹¹Ati kokileng lilany malaikahin icieng to golun ko genyun ida omoroti kaliyauno kidoro kenite kuneicieng ketemoni lo Lahitok. ¹²Ati omoro kuno cio Lobanga to tenyi tenyi kuna lida kileng icieng oyen. Ori kuna cio iya tyangi kuna lida ogenyi kuna manyu lijifita koditi na lotomonunorehin icieng na lotomonuni icieng ara kulo kiniefa ko kifada manyu iya tyangi okeroro manyu mute icieng. ¹³Odumi cia icieng to rohojun to rohojun na liti icieng. Ara kibuha neicieng lo kwama, kiyada ko kwenita to kiji lo far. Ara icieng kapapalak kulo kof ko kapapalak kulo jiran, opufati iyo kwama neicieng kolodahati ko ite karama. ¹⁴Otahita konyeha kuneicieng ngorwo kulo kiya. Ida oniamati tahita kikohin kulo kitiyo kupal. Oloha icieng owici kulo kiniefa cio kuna lilorita kwezi arus. Ara icieng cio kuna lilany iyo kingaru lo robia, manyu ara icieng kulo okoto na lificiori. ¹⁵Longerihini kikoi na ibir logerari kijifita kikoi lo Balam kito lo Beor na limaru kidumita kulo kupal. ¹⁶Ati iriengi inyi to kupal nenge, na lara sigiria, tiang na lida otenya oteny to ogoro lo tungani irieng kimininga lo kamocani. ¹⁷Ara kuno cio karecio itibihin kuna loru kifi ko lokidihisa na lokuta kiyoma. Ikukumahini lokimuyuk na imutok to icieng. ¹⁸Otenyati tenyi tenyi kuna hitoha kulo pufa itinonongarihin cio kuna lofuru to kiji lo cio kuna lomanya arus arus iyaru manyu icieng iyo ticitici kuna irohori kulo wahun lo kenite. ¹⁹Ociharu icieng lo kicwara kuna cio manya lo lanyuno lo kenite kuneicieng ake ati icieng to kenite ara opihin kulo tohi na lipapala icieng tonyio ara tungani opi lo tohi na lolanyu ken nenge. ²⁰Kolofur icieng iyo kipalaru lo kof to yenun Lahitok niyang Yesu Kristo oto hati ofwori ari iniefti iyo kipalaru lo kof oto icieng ipalaru to lohicungi ilany afa ketemoni. ²¹Orumu ngojir iyo icieng ngara afa ida oyeniti kikoi lo biran, ilany yenun oto hati ibelihi korwonga iyo cik na inyu nafa liciorihini icieng. ²²Otumohino iyo icing kitidafi na lojo, “Oite ikure kidielu tohi na losieu inyi” ko na lojo, “Iborok na lilala oitohi kifofoda iyo todohai”.

3 ¹Morot kunei kuna lamaru, ara ene waraga nei lo are iyo ite. Ager nan icieng fad lo kitiunita ite lo kibuha ara na ijiir. ²Awak nan ite iuu tenyi tenyi kulafa loteny kamocak kuna inyuji afa berien ko ciha lafa licio Lahitok ko kalwahani niyang ara iyo jayona kuningi. ³Ketemoni ojir ite inyang jimitan iyo faritin kulo lohicungi ofwonu mute kangalak ingalati manyu ijifitati wahita kuneicieng kuna irohori. ⁴Idimati cia jimitan aji ongon inyi ene lotuno afa locik inyi? Many afa loweyare monyeri kuniyang orihe sangite iwasihi many afa to lohiciahi lo kof. ⁵Ati oluluhini ara lati jimitan many to lohiciahi oduho afa kai ko kof to tenya lo Lobanga to kenite kulo kifi manyu to kifi. ⁶To kuna kifi manyu okerunorihin afa kof lo berien. ⁷Tona tenya bito lo Lobanga ene kof lo jijia ko kai oricahini ara lo curare to kima, ikukumahini to far lo ngoto lo tenya ko keruno lo cio kuna lida oningo Lobanga. ⁸Ati keluluoro ene tohi bito morot kuna lamaru; iyo Lobanga ori far Lobito iya karihin alif Lobito ari manyu karihin alif Lobito iya far Lobito. ⁹Ida Lobanga odidi kitifuta ciharu nenge iya na libuhare kude didijon. Idonyo inyi tau to ite ida owak lobo to kiji ningi ori ati owak inyi cio fad ofwonu iyo kirwo lo kupal. ¹⁰Ati olotu mute far lo Lobanga iya kakokoni. Orii mute kai to kigurita; okeruni mute sangite fad to kima manyu kof ko sangite fad kuna longoni olwa mute oleng. ¹¹Naha kalokeruni mute sangite fad jii, ojir ite ira cio kuna lori aja? Ojir ite iwar warun lo nyujon ko rima Lobanga, ¹²iya na lilitare ite far lo Lobanga manyu iruk lotuno nenge. Iyauno mute na far keruno lo kai to kima manyu ocular mute sangite to nohun. ¹³Ati iyo to ciha nenge kitila ohoi kai ngejuk ko kof ngejuk, kang lo biran ¹⁴Dong morot kuna lamaru, iya na lilitare ite kuno tenyi tenyi, itotem to golun fad lo kitongo oru kupal oru lobo tenya irohori lotenyati kenite kuningi kuningi manyu iyomo ko inyi. ¹⁵Itotfik kweci jimitan ara kidonyo lo tau lo Lobanga lwaha iya na ligerore manyu rece niyang Paul iyo ite to genyun na licio Lobanga inyi. ¹⁶Igero inyi tona kikoi bito iyo waragahin kunenge fad manyu otenya to icieng kuna waragahin inyi na tenya bito. Ongon waragahin kunenge tolobo ko tenyi tenyi kuna logol yenun nenge, kuna lodumu cio kalunyak itiyore lo kikoi na lida obehi iya na lityorihin igeriti kuna kude lo keruno kenite kuneicieng. ¹⁷Dong morot iya na liyenare ite jii, iririatu kenite ojir ida kitigerari to talerun lo cio kuna lida ijifita cik kitiurori to faji ningi na ijiir. ¹⁸Ati itoboloroti iyo kisa ko genyun lo Lahitok ko kalwahani niyang Yesu Kristo. Ingohi deyo tongon iyo inyi jijia ko faritin fad. Amen.

1 John

1¹ Kingon rihohino ite tona lafa longon many to locahare, na lening, kideu to konyeha, na ledeya ko na letir to kac kuniyang, inyi ene tenya letulo iyo tenya lo warun. ²Loboto afa warun ledeu ohoi manyu kicio sadden to inyi manyu kititimahi ohoi iyo ite warun na losio turn a afa longon ko Apa na lolotu oboto iyo ohoi. ³Kitulo ohoi iyo ite tohi na ledeu ohoi kining manyu ojir manyu ite kimorare ko ohoi. Manyu kimora niyang ongon ko Apa ko kito nenge Yesu Kristo. ⁴Kigero ohoi ene lo kitifuta kwama ningi. ⁵Ara ene tenya na lening ohoi iyo inyi manyu kirihohi ite: Ara Lobanga wangun oru lokimuyuk iyo inyi tur. ⁶Kalejo ohoi Kimora ko inyi atihati kingoni iyo lokimuyuk, kitaleri ohoi manyu ida kilotita iyo tenya lo dede. ⁷Ati kalelot ohoi iyo wangun iya na longonore inyi iyo wangun, kilihita ohoi ara Lobito to kiji niyang manyu kitinyujo okoto lo kito nenge Yesu Kristo ohoi iyo kpalipali fad. ⁸Kalejio kiru ohoi ko kpal kitinononga ohoi kenite kuniyang ake ake manyu oru tenya lo dede to katwa niyang. ⁹Kaletulo ohoi kpalali pali kuniyang, igenoro inyi manyu obir kilau cia inyi ohoi, manyu kitinyu ohoi iyo rohojun niyang fad. ¹⁰Kalejo ohoi kiru ko kpal, kititalero ohoi inyi manyu oru lohitongore lo tenya nenge to katwa lo taulo kuniyang.

2

¹Tee kunei kuna lamaru, agero nan kuno tenyi tenyi iyo ite ojir ite ida ipal. Ati kalipal lobo tungani, kingon ohoi ko kasisioni niyang na lotenya iyo Apa Yesu Kristo kabirani. ²Inyi lara kikumi lo kpal niyang, ida manyu ara to kpal niyang ake ati to kpal lo kof fad. ³Kiyen ohoi jimitan lefwonu ohoi iyo yenun inyi koleningo ciha nenge. ⁴Tungani na lojo ayen inyi Yesu ida hati itii nu tohi na locik inyi, ara kataleroni manyu oru tenya lo dede to katwa lo tau nenge. ⁵Ati kaloningo lobo tungani tenya nenge, dede ifut kimaruno lo Lobanga ken nenge, koditi na leyenare jimitan kingoni ohoi iyo inyi ene. ⁶Tungani na lojo awar inyi katwa nenge, ojir owar iya na afa lowarare Yesu. ⁷Morot kuna lamaru, ida nan agero iyo ite cik ngejuk ati oncore, na lingonore ite many to lohiciahi. Ene cik oncore itongo ara ifak na lining ite. ⁸Oto hati agero nan iyo ite cik ngejuk na loboto dede nenge iyo inyi ko iyo ite tonyio loringaru lokimuyuk manyu linwaha jijia wangun lo dede. ⁹Tungani na lojo angon inyi iyo wangun oto hati oberu rece nenge orihe ongon iyo lokimuyuk. ¹⁰Tungani na limaru rece nenge ongon iyo wangun manyu oru lobo tohi ngicio inyi oruruhita. ¹¹Ati tungani na loberu rece nenge orihe ongon iyo lokimuyuk manyu orihe olot iyo mutohun, ida oyen faji na loloro inyi tonyio litingode lokimuyuk inyi. ¹²Agero nan iyo ite tee Tonyio lolauni kpalipali kuningi to karana nenge. ¹³Agero nan iyo ite Apaicio tonyio liyen ite inyi. Agero nan iyo ite kilahajitonyio lilanyu ite karohojani. Agero nan iyo ite tee kuna lamaru tonyio liyen ite Apa. ¹⁴Agero nan iyo ite Apaico tonyio liyen ite inyi lafa longon many to lohiciahi. Agero nan iyo ite kilahaji tonyio igoli ite manyu itongo tenya lo Lobanga katwa ningi manyu ilanyu ite karohojani. ¹⁵Kemaru kof kode lobo tohi lo kof. Kalimaru lobo tungani kof oru kimaruno lo Apa to katwa nenge. ¹⁶Tonyio sangite fad kuna longon kof iya; kigeria lo cio kapalak, damun lo konyeha, pufare tohi na longonore inyi ko na litii inyi, ida ofwonu iyo Apa ati to kof. ¹⁷Kof ko wahita kunenge fad orujoro ati tungani na litiyo wahun lo Lobanga owar tur. ¹⁸Tee kunei kuna lamaru lara ene tik lo lohicungi; manyu iya na liningore ite ojo olotuno meroni lo Kristo, kileng jijia lofwonu merok kulo Kristo kuna iborengi. Koditi na leyenare jimitan ara ene tik lo lohicungi inyi ene. ¹⁹Ofwo afa icieng to kiji niyang, ati orumu ida manyu icieng dede ara kuniyang. Tonyio ngara afa ara icieng kuniyang jii kiwasihi ko ohoi, ati itotoro fwo neicieng jimitan oru orumu lobo to kiji neicieng lara niyang. ²⁰Ati lotwe kanyujoni ite to ngoroni manyu liyen ite fad tenya lo dede. ²¹Ida nan agero iyo ite jimitan ida ite iyen tenya lo dede ati tonyio iyen ite manyu oru talerun lolotu to ken lo tenya lo dede. ²²Ngai lara kataleroni? Ara tungani na lojo ida Yesu ara Kristo. Ara na tungani meroni lo Kristo tonyio oberu inyi Apa ko kito. ²³Oru lobo tungani na loberu Kristo liruk Apa. Tungani na liruk Kito ongon manyu ko Apa fad. ²⁴Iriati jimitan tohi lafa lining ite many to lohiciahi ingohi iwasihi iyo ite. Kaliwasihi jii, oto many cia ite iwasihi iyo Kito ko iyo Apa. ²⁵Manyu tohi na locik inyi iyo ohoi ara warun na losio tur. ²⁶Agero nan kuno sangite iyo ite to cio kuna lowak kitigeraru ite. ²⁷Ojo to ite, lafa twa lotware inyi ite iwasihi kenite kuningi manyu ida ite irihe iwak lobo tungani olotu kitiyena ite. Ati iya na litiyenare twa nenge ite sangite fad, manyu iya na larahare na twa lo dede ida ara lo talerun, iya na litiyenare ite iwasihi katwa nenge. ²⁸Dong jijia tee kuna lamaru, itosodoroti iyo inyi ojir mute kololotu inyi kingon ko golun to taulo ida riri kidahahi to ketemoni nenge kololotu inyi. ²⁹Kaliyen ite jimitan obir inyi, iyen manyu ijo cio fad kuna litiyo ticitici kuna ijiri inyi lotomonu.

3

¹Itide ba bolorun lo kimaruno na lijuhohi Lobanga Apa ohoi ojo ojir kilolongi ohoi ojo tee kulo Lobanga! Manyu inyi tohi na lera ohoi! Tohi na licio kof ida kiyen ohoi inyi jimitan ida afa oyen inyi. ²Morot kunei, jijia kira ohoi tee kulo Lobanga, manyu tohi na mute lera ohoi orihe ida kiyen. Ati kiyen jimitan koloboto mute inyi kiri mute ohoi iya inyi tonyio kideu mute ohoi inyi iya na longonore. ³Cio fad kuna lotehita ene kigeno itinyu kenite kuneicieng iya na lonyujore inyi. ⁴Tungani fad na litii kpal irumu ogil cik iyo tenya lo dede ara kpal manya na lida ijifitati cik. ⁵Ati iyen ite ijio tohi na afa lolotunore inyi ene kof ara lo lotuno dumaru kpalipali kuniyang. Manyu oru kpal iyo inyi. ⁶Ida tungani na longon iyo inyi osodoro ko kpal. Oru manyu tungani na losodoro kpal loyen inyi kode odeu inyi. ⁷Tee kunei keco lobo tungani kitibunye ite. Tungani na litiyo tohi na ibir obir manyu iya na lobirare iny. ⁸Tungani na litiyo rohojun ara lo sitan tonyio itiring afa sitan kpal many to lohiciahi. Tohi na licio kito lo Lobanga oboto lo keruno tic lo sitan. ⁹Oru tungani na lotomonu Lobanga osodoro hati ko kpal tonyio ongon kinyemoti lo Lobanga ken nenge: ida otum sodoro ko kpal tonyio Lobanga lotomonu inyi. ¹⁰Koditi na leyenare tee kulo Lobanga ko tee kulo sitan inyi ene: Tungani na lida itiyi tohi na iji idara kito lo Lobanga ko tungani na lida imaru rece nenge. ¹¹Ara ene ifak lafa lining ite many to lohiciahi, ojir ohoi kimararu kenite. ¹²Keri iya Kain na lara lo karohojani lolotu ifade rece. Nyio licio inyi ifade rece? Tonyio orohori orumu ticitici kunenge ojir

kulo rece.¹³ Recera kepany koleberu kof ite. ¹⁴Kiyen ohoi jimitan lebelo ohoi to wei iyo warun. Tonyio kimaru ohoi recera kuniyang. Tungani na lida imaru orihe ongon katwa lo wei. ¹⁵Tungani na loberu rece ara kafadani manyu iyen ite jimitan oru lobo kafadani lotehita warun to ken nenge. ¹⁶Ara ene koditi na leyenare kimaruno: Icio Yesu Kristo warun nenge tohoi ojir manyu ohoi kicio warita kuniyang to recera kuniyang. ¹⁷Kolongon tungani ko sangite odeu hati rece oru tohi ida hati mehino lo rece oting tau nenge, aja hati kimaruno lo Lobanga ongon tau nenge? ¹⁸Recera kunei kemaru to tenya kode ngadief ati to tic ko tenya lo dede. ¹⁹Koditi bon a leyenare kijo kira ohoi kulo dede inyi ene ko koditi na lohifihare taulo kuniyang iyoma to ketemoni nenge. ²⁰²⁰Kolongoto taulo kuniyang tenya kenite kuniyang. Tonyio obolo Lobanga ilany taulo kuniyang manyu oyen sangite pili. ²¹Morot kalida taulo ongoto tenya kenite kuniyang, kingoni ohoi ko golun lo taulo ketemoni lo Lobanga. ²²Manyu kirumu iyo inyi lobo tohi keken na letifia tonyio kiningo ohoi cik nenge manyu kitiyo tohi na litikwama inyi. ²³Manyu ciha nenge inyi ene ojo ojir kiruk kito nenge Yesu Kristo ko kimaruno kenite kuniyang ake ake iya na locihare inyi ohoi. ²⁴Cio kuna loningo ciha nenge owariti iyo inyi inyi manyu iyo icieng. Manyu ara ene koditi na lemanyare owar inyi katwa niyang; kiyen ohoi to okorif na licio inyi ohoi.

4

¹Morot kuna lamaru, keruk okorifi fad ati totem okorifi lo yenun kalara icieng kulo Lobanga tonyio lofwo kamocak katalerok beciek kof. ²Koditi na ngiyenare ite okorif lo Lobanga inyi ene: Okorif fad kuna liruk ojo olotu afa Yesu Kristo to ken, ara Lobanga, ³ati okorifi fad kuna lida iruk Yesu ida ara kulo Lobanga. Ara na okorif lo meroni lo Kristo lafa lining ite ojo olotuno manyu jijia longon kof. ⁴Ite tee ifwonu ite iyo Lobanga manyu lilanyu icieng to inyi, inyi na longon katwa nino ilany inyi na longon kof. ⁵Ara icieng kulo kof manyu otenyati to koditi na lodeyare kof manyu oningo kof icieng. ⁶Kifwonu ohoi iyo Lobanga manyu tungani na loyen Lobanga, kiningo ohoi ati tungani na lida olotu iyo Lobanga ida kiningo ohoi. Inyi kikoi na leyenare okorif lo dede ko okorif lo talerun inyi ene. ⁷Morot kuna lamaru ngamarutu kenite kuniyang tonyio olotu kimaruno iyo Lobanga. Tungani fad na limaru ara Lobanga lotomonu manyu oyen Lobanga. ⁸Tungani na lida imaru ida oyen Lobanga tonyio Lobanga lara kimaruno. ⁹Kikoi na litotorunore Lobanga kimaruno nenge inyi ene: Oculu inyi kito nenge Lobito hilog ene kof ojir ohoi kiwari to inyi. ¹⁰Ara ene kimaruno; ida ara jimitan ohoi lemaru Lobanga ati inyi limaru ohoi oculu kito nenge ara kikumi lo kipali pali kuniyang. ¹¹Morot kuna lamaru iya na limarunore Lobanga ohoi, ojir manyu kimaru kenite kuniyang. ¹²Oru lobo tungani lodeu Lobanga ati kalemaru ohoi kenite itongo Lobanga kiji niyang manyu oto kimaruno nenge ifut iyo ohoi. ¹³Kiyen ohoi jimitan kingoni ohoi katwa nenge inyi manyu katwa niyang tonyio licio inyi ohoi Okorif nenge. ¹⁴Manyu ledeu ohoi manyu kisaden jimitan loculu Apa kito nenge ara kalwahani lo kof. ¹⁵Koloyen lobo tungani ojo ara Yesu kito lo Lobanga, ongon Lobanga katwa nenge inyi manyu katwa lo Lobanga. ¹⁶Manyu kiyen manyu kiganga iyo kimaruno lo Lobanga iyo ohoi. Ara Lobanga kimaruno. Tungani na lowar iyo kimaruno owar iyo Lobanga manyu Lobanga iyo inyi. ¹⁷Tone kikoi olotu kimaruno ifut to kiji niyang ojir kingonore golun lo taulo to far lo ngoto lo tenya tonyio tone kof kiri ohoi ko inyi. ¹⁸Oru bangun iyo kimaruno ati kimaruno lo dede ifuhe bangun, tonyio ilihita bangun ko kitigema. Tungani na lobang, ida kimaruno nenge ifut. ¹⁹Kimaru ohoi tonyio inyi litem kimaru ohoi. ²⁰Kolojo lobo tungani, “Amaru nan Lobanga” oto hati oberu rece nenge na lodeu inyi ida itweru kimaruno Lobanga na lida inyi odeu. ²¹Manyu kicio inyi ohoi ene cik: Tungani na limaru Lobanga ojir manyu imaru rece nenge.

5

¹Tungani na liruk ojo ara Yesu Kristo Lobanga lotomonu, manyu tungani na limaru Apa imaru manyu kito nenge. ²Kikoi na ngiyenare jimitan kimaru ohoi tee kulo Lobanga inyi ene: to kimaruno Lobanga manyu ko kitiyo tohi na locik inyi. ³Ara ene kimaruno lo Lobanga ningo cik nenge: Manyu ida cihicihi kunenge iriocihio, ⁴tonyio tungani fad na lotomonu Lobanga olanyu kof. Ara ene lanyuno na lelanyunore ohoi kof inyi manyu kiruk niyang. ⁵Ngai inyi litweru lanyuno kof? Ara inyi na liruk jimitan ara Yesu kito lo Lobanga. ⁶Inyi ene na lolotu to kifi ko okoto Yesu Kristo. Ida afa inyi olotu to kifi jia ati to kifi ko okoto. Manyu Okorif licio saden tonyio ara Okorif dede. ⁷Tonyio ara sadeni uni. ⁸Okorif, kifi ko okoto manyu icieng kuno uni fad iruhohinoti. ⁹Kiruhititia ohoi saden lo cio ati obolo sadden lo Lobanga ilany tonyio ara sadden lo Lobanga na licio inyi to kito nenge. ¹⁰Tungani na liruk kito lo Lobanga ongon ko ene sadden tau nenge. Tungani na lida iruk ene saden, itirak inyi Lobanga ara kataleroni, tonyio ida inyi iruk sadden na licio Lobanga to kito nenge. ¹¹Manyu sadden inyi ene: licio Lobanga ohoi warun na losio tur manyu ongon ene warun iyo kito nenge. ¹²Inyi na longon ko kito otehita warun; inyi na lida ongon ko kito lo Lobanga ida otehita warun. ¹³Agero nan ene tenya iyo ite kuna liruk iyo karana lo kito lo Lobanga ojir iyen jimitan ingon isi ko warun na losio tur. ¹⁴Ara ene golun lo taulo na lefwonunore ohoi iyo Lobanga jimitan kaletifia ohoi lobo tohi ijifita wahun nenge kiningo inyi ohoi. ¹⁵Manyu koyen jimitan ongon inyi iyo ohoi, lobo tohi keken lelifa, kiyen jimitan kirumu cia tohi na letifia iyo inyi. ¹⁶Kolodeu tungani rece ipal kipal na lida iyaru inyi iyo wei ingohi ilifa icio cia Lobanga inyi warun. Atenya ha nan kuna lida kipalipali kuneicieng iyaru icieng iyo wei. Ongon kipal na liyaru tungani iyo wei. Ida nan ajo ilegati to na. ¹⁷Ara tic na irohohi fad kipal ati ongon kipal na lida iyaru tungani iyo wei. ¹⁸Kiyen ohoi jimitan tungani na lotomonu Lobanga ida osodoro kipal: lafa lotomonu Lobanga cia loriciahi inyi itongo ara na ijir manyu ida karohojani otum kisiolihino inyi. ¹⁹Kiyen jimitan kira ohoi tee kulo Lobanga manyu kiyen jimitan ongon kof fad iyo twero lo karohojani. ²⁰Kiyen manyu kijio olotu kito lo Lobanga licio ohoi kiniang ojir kiyenare inyi na lara dede. Manyu kingoni ohoi iyo inyi na lara dede ko iyo kito nenge Yesu Kristo. Inyi lara Lobanga lo dede manyu warun na losio tur. ²¹Tee kuna lamaru itoric kenite iyo lopidingahin.

2 John

¹ Nan lohitwok. Iyo ngorwani na lonyumuni ko tee kunenge na lamaru nan iyo tenya lo dede ida manyu ara nan ake ko cio fad kuna loyen tenya lo dede. ²To tenya lo dede na longon katwa niyang na mute longon kohoi tur. ³Kisa, kibaya ko kisiliban iyo Lobanga Apa manyu iyo Yesu Kristo kito lo Apa kingon cia ko ohoi iyo tenya lo dede ko kimaruno. ⁴Licio nan kwama bebe kalarumu nan kude tee kunino olot iyo tenya lo dede iya na locihare Apa ohoi. ⁵Dong jijia ngorwani ida nan agero iyo isi cik ngejuk ati lafa letehitu many to lohiciahi. Alifa nan jimitan ojir kimararu ongon kiji niyang. ⁶Ara ene kimaruno jimitan ojir kimanya to cik nenge iya na liningore isi many to lohiciahi, ciha nenge inyi jimitan ojir ite imanya to kimaruno. ⁷Lofwo katinonongak kof kuna lida iruk ojo olotu afa Yesu Kristo to ken. Koditi lona tungani, ara katinonongani manyu meroni lo Kristo ⁸Irirati jimitan ojir ida itiri tohi na litii ite ati ojir kidumahini ite rief. ⁹Tungani na loruharu iya ketemoni ida osodoro iyo kitiyena lo Kristo ida ongon ko Lobanga; tungani na losodoro iyo kitiyena ongon ko Lobanga Apa ko kito. ¹⁰Kololotu tungani iyo isi ati ida iyauno kitiyena lo Kristo, keyaru inyi kaji nino kode kefotu inyi. ¹¹Tungani na lifotu inyi irumu ongar ko inyi na tic lo rohojun nenge. ¹²Oborengi tenyi tenyi kuna nagger nan iyo isi ati ida nan awak kitiyore waraga ko galam. Ati ageno nan lotuno waja isi to kuno faritin tang ojir atenya ko ite kideya komoma ojir kwama ningi ifut. ¹³Ofonyo tee kulo kanece nino na lonyumuni.

3 John

¹ Nan lohitwok. Iyo morte nein a lamaru Gaius na lamaru iyo tenya lo dede. ²Morte nein a lamaru, alifa nan jimitan tawahun lo ken ko manya na ijjir ongon iyo isi iya na lolotitare warun nino ara na ijjir. ³Kicio nan kwama na hitok bebe kolofwonu afa kude recera kirihohi nan kiruk nino iyo tenya lo dede ko sodoro nino lotita iyo dede. ⁴Oru lobo kwama iyo nan lilany ningo jimitan olot tee kunei iyo dede. ⁵Morte, igenoro isi bebe iyo tohi na litiyo isi iyo recera, kileng lara icieng welo kuna lilunya isi. ⁶Lorihohi icieng kanisa tenya lo kimaruno nino. Ojir cia bebe kaliniamahi isi icieng to koditi na locam to cio kulo Lobanga. ⁷Ara afa to tenya lo karana lo Yesu ofwo icieng oru ko lobo lwaha lorumuni iyo cio kampiri. ⁸Ocam iyo ohoi lwaha cio kuna lori iya kuna ojir kitiyore ara Lobito iyo tenya lo dede. ⁹Ager afa nan iyo kanisa ati Diotepes na lowak ojo ojir inyi atemita iyo sangite fad lida mute kitiyo ko ohoi iyo lobo tohi. ¹⁰Dong kalalotu nan, alotu cia nan atiniang cio tohi na litiyo inyi, monga ko tenya tenyi tenyi kuna irohori kenite kuniyang. Ida manyu ara na keken, oberu manyu kifotuno recera, itik manyu kuna lowak kifotuno ko kifuharu icieng to kanisa. ¹¹Mortele, ketetema tohi na irohohi ari tohi na ijjir, tungani na litiyo tohi na ijjir olotu iyo Lobanga. Tungani na litiyo rohojun ida lodeu Lobanga. ¹²Otenya cio fad ara na ijjir to Demeterios kileng tenya lo dede to ken. Kitenya manyu ohoi ara na ijjir tonyi manyu iyen isi jimitan ara sadden niyang dede. ¹³Oborengi tenyi tenyi kuna ngager nan ati ida nan awak kitiyo to waraga ko galam. ¹⁴Ageno nan lotuno waja isi tang ko tenya ko isi kitiric komoma. Ingohi kisiliban kingon ko isi. ¹⁵Ofonyo morot kuna longoni ene. Tofonyohi morot kuna longoni ijia to karaneco.

Jude

1

¹Nan Jud karwaani lo Yesu Kristo ko rece lo Jems. Iyo cio kuna lilolongi kuna limaru Lobanga Apa ko kuna loricahi Yesu Kristo. ²Ingohi kibaya, kisiliban ko kimaruno tara ningi rief. ³Morot kuna lamaru, kileng ngorumu nan ageria lo kigero iyo ite to lwaharu na lengar, abuk nan lo kigero ko kisinga ite to rem to kiruk lafa lofihi kac kulo cio kulo Lobang kakeny Lobito manyu ngaboi. ⁴Tonyio lofwonu kiji ningi kude cio afa ligeri to ngoto lo tenya neicieng many afa berien. Ara icieng cio kuna lida obang Lobanga kuna libel kisa lo Lobanga niyang ara lo tic lo kwerun lo konyeha manyu oberuni Lahitok ko Kabu niyang Yesu Kristo. ⁵Kileng liyen ite kuno tenyi tenyi fad awak nan kitiuno ite jimitan olwahu afa Lobanga cio kunenge to Ijpt ati to kifwongi lolotu okeru kuna lida iruk. ⁶Ko malaikahin kulafa lida oric faji lo twero neicieng ati ongerihini kang neicieng lolotu Lobanga ofik icieng iyo lokimuyuk otori to nyororohin kuna losio tur itilarihin far lo ngoto lo tenya far nahitok. ⁷Tona kikoi bito Sodom ko Gomora ko kangite kuna lirit icieng lofwonu icio kenite iyo ticitici kuna iboti kulo somun. Lofwonu ara kitotorita lo kuna mute litigemi to kima na losio tur. ⁸Tona kikoi bito, ipapala kuno katirijak kenite kuneicieng ake ake, oberuni okabwe lo Lobanga manyu omoroti monyeri kulo deyo lo kai. ⁹Ati kileng lahitok lo malaikahin Maikol afa kolorisati ko sitan to ken lo Moses ida afa inyi ongot tenya kode omor inyi, orihohi jia ojo, “Kirieng Lahitok isi!” ¹⁰Otohati otenya kuno cio to moro iyo sangite fad kuna lida icieng iniang ati tohi na liniang icieng to koditi lafa lotomonunorehin icieng iya na longon kenite kulo tiangi icieng kuna sangite lokeruno cia icieng. ¹¹Iyaru icieng koditi lo Kain, obolo kidak neicieng, lofwo icieng to kiyo lo faida na ngorumu icieng iyo kikoi lo kipal lo Balam lokeroro icieng iyo peha lo kora lafa litipek Moses. ¹²Ara kuno cio kuna lipala jiran lo karamahin kuningi, odahati ko ite oru ko riri lo kobuno koditi neicieng. Katibalak kuna lifita kenite kuneicieng keken. Ori icieng iya idisi kuna lida iyauno kuku kuna lisabitare kiyoma kuta. Cianitok kulo tahat kuna lida odoru ngak, kuna lodutari to kerd, kuna loweiha kakeny are. ¹³Ori icieng ko kafolohi kulo nam kuna ilotiri kuna litifurita riri neicieng, kanger kuna lisabita kuna likukumahini lokimuyuk na imutok to icieng na losio tur. ¹⁴Imoca afa Enok na lara lotata lo mietare lo Adam to kuno ojo, “Tode olotuno Lahitok Lobanga ko alifi ko alifi kulo kanyujok kunenge” ¹⁵ngoto tenya lo cio pili ko keruno cio kuna lida obang Lobanga to ticitici kuna irohori kuna litii icieng fad to kikohin kuna irohori, ko tenyi tenyi kuna irohori kuna loteny cio kapalak kuna irohori to ken nenge”. ¹⁶Ara kuno cio katilufok kuna lomeja kipal lo cio; ijifita icieng wahita

kuneicieng kuna irohori, opufarihin kenite kuneicieng ati itinonongati cio kuna kude lo rumunore tohi na lowak icieng.

¹⁷Ati morot iiyoti tohi lafa limoca jayona kulo Lahitok Yesu Kristo. ¹⁸Otenyi afa iyo ite ojimi, “To faritin kulo Lohicungi ongoni mute kangalak kuna lijifita wahita kuneicieng kuna irohori”. ¹⁹Icieng kuno cio kuno kuna lokokora ite, kuna lijifita kibuha lo koditi lo cio kuna loru Okorif iyo icieng. ²⁰Ati ite morot kuna lamaru, itigoloroti kenite iyo kiruk ningi na inyu bebee manyu ilifati to Okorif na Inyu. ²¹Itorichahiti kenite iyo kimaruno lo Lobanga iya na lilitare kibaya lo Lahitok niyang Yesu Kristo lo kiyauno ite iyo warun na losio tur. ²²Itingon ko kibaya iyo cio kuna likuya. ²³Itokwaru kuna kude to kima ilwahu icieng iyo kude itotorohiti kibaya na limora ko bangun, iberu kileng kyelani kuna litibot kupal lo ken. ²⁴Iyo inyi na litweru rica ite iyo uroro ko kiyauno ite iyo deyo lo ngonun nenge oru ko kupal manyu to kwama nahitok ²⁵ingohi kwatun, deyo, okabwe, golun ko obolare tongon iyo Lobanga Lobito kalwahani niyang to Yesu Lahitok niyang orihe karihin fad, jijia ko karihin kuna lida icung. Amen.

Revelation

1 ¹Ara ene kitiboto lo yesu kristo na licio Lobanga inyi ojir itotorohi karwaahi kunenge toki na mute lithino deu. Icio inyi oyeniti to culuno malaika iyo karwaani nenge Jon. ²na licio saden tosangite fad kuna lodeu inyi na lara tenya lo Lobanga ko saden lo Yesu Kristo. ³ongon gum iyo tungani na likena tenyi tenyi ene kimoca manyu ongon gum iyo cio kuna loning manyu ofihi taulo sangite kuna ligero katwa nenge tonyio lonyihati. ⁴Nan Jon Iyo kanisahin mietare kuna longoni kof lo Asia Kisa ko kisiliban ongon iyo ite na lolotu iyo inyi lafa longon, na jija longon ko na mute lolotuno kon iyo okorifi mietare kuna longon ketemoni lo seger lo okabwe ⁵ko iyo Yesu Kristo na lara saden na ligenoro, okang lo kabuhunok to wei ko kalanyunoni lo kabuno kulo kof iyo inyi na limaru ohoi many kilahu ohoi kupalipali kuniyang to okoto nenge ⁶manyu kirak ohoi ara okabwe lo kadwarak lo kirwa Lobanga ko Apa nenge. Ingohi deyo ko golun to karihin ko karihin. Amen ⁷Tode olotuno inyi ko idis Many ode mute konyeha fad inyi Many ityo mute cio kulo kof fad tonyi Ingohi tara jii. Amen. ⁸Ojo Lahitok Lobanga “Nan lohicaki ko lohicungi na longon afa, jija ko na mute lolotuno kagoloni na lilany fad.” Nan Jon rece ko kaletoni ningi iyo kidak ko okabwe ko kidonyo lo taulo ko diha na lara niyang iyo Yesu, angon afa nan cula lo patmos to lofere lo tenya lo Lobanga ko sadden lo Yesu. ¹⁰To far lo Lobanga orumu nan angon iyo Okorif ato nan aning ogoro na ikwat iya ture kifwongi nei ¹¹na lojo “igerohi iyo buk tohi na lideu isi iculahi iyo kanisahin mietare, kuna lara, Epeso, Simarna, Perganum, Sitra, Sardius, Piladelpia ko Laodikea”. ¹²Ato nan abelo lo deya ene ogoro lotenya iyo nan. Ajo nan abelo adeu nan lomohin mietare kuna lara dab ¹³manyu kiji lo kuna lomohin ongon tobo na lori iya kito lo tungani na liciefita kanyi na licur many kejuha ko gas lo dab ibara locolo nenge. ¹⁴Kwe ko fofi kunenge okwe iya kyela lo fofi kulo ker na lokwe iya lofalanga ori ¹⁵konyeha kunenge mwala kuna lofejo many ori ogoro nenge mejo kigurita lo kifi kuna licuro. ¹⁶otehita inyi to kana iteten nenge kanger mietare olotu olotu ngalem latubol na iko ngatihin fad to kutuk nenge. Ori komom nenge iya kolong na ifarang ojal. ¹⁷Kaladeu nan inyi nan ko urohino kejuha kunenge ko rijon iya tungani na iwei. Oto inyi kofihia kana nenge iteten ken nei ko jimitan; “kebang lohiciahi ko lohicungi” ¹⁸nan inyi na lowar awei afa nan ati jija awar karihin ko karihin many atehita nan muhuta lo wei ko kwecere. ¹⁹Igero dong tohi na lideu isi, tohi na longon jija ko tohi na mute lofihi to kifwongi ²⁰ilitit lo kuno kanger metare to kana nei iteten ko lo lomohin metare inyi ene: Ara kuno kanger metare malaikahin kulo kanisahin metare manyu kuno lomohin metare icing kanisahin metare.

2

¹Iyo malaika lo kanisa lo epeso igero tijo; Ara kuno tenyi tenyi kulo inyi na lo tehita kanger metare to kana iteten nenge ko inyi na lilorita kiji lo lomohin metare kulo dab. ²ayen nan ticitici kunino, kirunga nino ko diha lo kidak nino. Ayen nan jimitan ida isi isisio cio kuna irohori, manyu litem isi kuna lilolongoro ojo icing jayona ida hati ara manyu icieng katalerok. ³Lidony isi tau many idik kidak to karana nei many ida iniama ⁴Ati angon nan kone tenya bito ken nino lingohi isi lafa kimaruno nino lingonore isi ketemoni. ⁵tode re manyu ibuha lomajun lo lo lourunore nino to faji lafa litedore isi kai! Irwo manyu itiyi kulafa sangite litem isi kitiyo. Kalida isi irwo alotu cia nan iyosi alotu ademe lomo nino to faji nenge. ⁶Ati ingon isi ko tohi na lisisio isi: iberu isi tic to cio kulo Nikolotia na Laberu nan. ⁷Tungani na longon ko kiyoha, ingoi toning tohi na lotenya okorif na inyu iyo kanisahin. Iyo tungani na lolanyu, acio ca nan onyia cani lo warun na longon mana lo Lobanga. ⁸Iyo malaika lo kanisa lo Simarina igero tijo: Ara kuno tenyi tenyi kulo na lara Lohiciahi ko Lohicungi, lafa lowei olotu owaru ari. ⁹Ayen nan kidak na lirumu isi ko kitigema ko okilwahaje nino ati ibaro isi. Ayen nan talerun lo kuna lojo icieng Judeahin ida hati ara ati ara lotubare lo sitan. ¹⁰Kebang kidak na lolotuno iyosi. Atirihohi, ofik cia sitan kude to kiji ningi mabus lo tema ite many kiticiani cia ite tofarihin tomon. Igenoroti many iwei ato cia nan ahicio ite tahii lo warun. ¹¹Inyi na longon ko kiyoha ingoi toning tohi na latenya okorif na inyu iyo kanisahin. Inyi na lodik oweita ida mute wei lo are inief inyi. ¹²Iyo malaika lo kanisa lo Pegamun Igero tijo: Ara kuno tenyi tenyi kolu inyi na lotehita ngalem Latubot na loko fajihit are fad. ¹³Ayen nan faji na litongo isi, ara faji na longon seger lo okabwe lo sitan ati iwoita isi iyo dede to karana nei. Ida isi lingerihi kiruk nino iyo nan kileng to faritin kulo antipas sadden nei na ligenoro na lifadahini katwa lo kang ningi lohitongore lo sitan. ¹⁴Oto hati ongon sangite kude kuting kuna longoni ken nino. Ongoni cio inyia kuna loric kitiyena lo Balam nafa lolabare Israel daha daha na likumarihin lopidingahin ko kitiyo ticitici kulo lomuna. ¹⁵Iya na longoni manyu cio iyo ite kuna linief kitiyena lo Nikolotia. ¹⁶Irwoti bo dong! Koloru alotu cia nan deudeu kitiremo icieng to ngalem lotubot na longon kutuk nei. ¹⁷Inyi na longon ko kiyoha ingohi toning tohi na lotenya okorif iyo kanisahin. Iyo inyi na lodik owoitahi icio cia nan mana na liduha. Acio manyu cia nan inyi moru na ikwe na ligero karana

ngejuk ijia na lara inyi karumunoni ake loyen.¹⁸Iyo malaika lo kanisa lo Siatira igero tijo:Ara kuno tenyi tenyi kulo kito lo Lobanga na lori konyeha iya kima na iyarat manyu na lori kejuha iya molati na lirudi.¹⁹Ayen nan ticitici kunino fad, kimaruno nino, kiruk ko kidonyio lo tau nino manyu ayen jimitan itiyo isi ilany lafa lityore ketemoni.²⁰Oto hati angon nan ko tenya ken nino: iningo isi tenya lona ngorwani Jesebel na lilolongoro ojo inyi kamocani. To kitiyena nenge na irohio litigere karwaak kunei iyo tic lo samun ko daha dahidahi kuna likumarihin lopidingahin.²¹Lacio nan iyni faritin kulo kirwo to kpal nenge ati ida inyi owak.²²Tona abirohi cia nan inyi iyo lagere lo kidak acio manyu cia nan cio pili kuna litii lomuna konyi kidak na hitok mayak kalirwo icieng to kuna kikohin kuneicieng.²³Afade cia nan tee kunenge. Oto cia kanisahin fad oyen ojo nan layen taulo ko kibuhibuhi kulo cio pili manyu adum cia nan ite tolobito tolobito to sangite kuna litii ite.²⁴Jija ajo nan iyo ite kula kude cio kuna lingon Siatira ite kuna liberu kitiyena nenge kuna lida iwak na tohi lilolongo sitan ojo ilititi kuna ilukoho ida cia nan arihe ahiticun ite lobo ter;²⁵Iniefata tohi na litehita ite many alotu nan.²⁶Iyo inyi na lodik owoitahi, manyu itii wahun nei, many lohicungi acio cia nan inyi obolojohi kofi kofi.²⁷Olanyu cia mute inyi icieng to iluk lo biliet obor cia mute inyi icieng ara belebele kulo toboba kulo motiong iya na afa larumunore nan obolore iyo Apa nei.²⁸Acio manyu cia mute inyi kangieriti lo kiwanyi.²⁹Inyi na longon ko kiyoha ingohi toning tohi na lotenya okorif iyo kanisahin.

3

¹Iyo malaika lo kanisa lo Sardis igero tojo; Ara kuno tenyi tenyi kulo tungani na longon ko Okorifi mietare ko kanger mietare. Ayen nan ticitici kunino; ifik isi ijo awar inyi ati isi iwei.²Tokwenyu, itigolo tohi na lotong na loweyaru tonyio ida nan arumu ticitici kunino ifuti ketemoni lo Lobanga nei.³Iu bo tohi nafa lining isi ifotu manyu dong toning manyu irwo. Ati kalida isi ikwenyu, alotu cia nan iya kakokoni na lida isi iyen tik na lalotunore nan diho isi.⁴Ati ingon isi ko cio kude kuting inyia Sardis kuna lida litibot kyelani kunicieng: kilihita cia mute icieng ko nan iciefitati kyelani kuna ikweri tonyio ocami icieng.⁵Iyo inyi na lodik owoitahi ori mute ko kuna liciefita kyelani kuna ikweri. Ida mute nan afufuse karana nenge to buk lo warun ati aletu mute nan karana nenge ketemoni lo Apa nei ko malaikahin kunenge.⁶Inyi na longon kiyoha ingohi toning tohi na lotenya Okorif iyo Kanisahin.⁷Iyo malaika lo kanisa lo Piladelpia igero tojo; Ara kuno tenyi tenyi kulo tungani na inyu manyu ara dede, na lotehita kingajita lo David. Tohi na longa inyi ida tungani igenihi manyu tohi na ligenihi inyi ida tungani onga.⁸Ayen nan ticitici kunino. Tode lafik nan agwala na ingaja ketemoni nino na lida tungani otum kingenihino. Ayen nan jimitan isidi golun nino ati lyric isi tenya nei manyu ida iberu karana nei.⁹Acio ca nan kuno cio kulo lotubare lo sitan, kuna lojo icieng Judeahin ida hati ara, itongoti ara katalerok. Acio cia nan icieng ofwonu ourohino lorubuhe iyo kejuha kunino manyu oyeniti jimitan ahimaru nan isi.¹⁰Iya na lircare isi cik nei lo diha kidak to golun lo tau, ahiric manyu mute nan isi to far lo lokiho na lolotuno iyo kof fad lo tema cio pili kuna longoni ene kof.¹¹Alotuno nan deu. Toric tohi na litehita isi ojir lobo tubgani ida odume fahi nino.¹²Inyi na lodik owoitahi, atirak cia nan ara wiriti lo kaji lo Lobanga nei. Ida mute inyi orihe orutu oleng. Agerihi cia nan karana lo Lobanga nei ko karana lo kang lo Lobanga nei ken nenge, Jerusalem ngejuk na lolotuno ene kof to kai iyo Lobanga nei, agerohi manyu cia nan karana nei ngejuk ken nenge.¹³Inyi na longon kiyoha ingohi toning tohi na lotenya okorif iyo kanisahin.¹⁴Iyo malaika lo kanisa lo Laudicia igero tojo; Ara kuno tenyi tenyi kulo Amen sadden lo dede ko na ligenoro, kalanyunoni lo sangite kuna loduk Lobanga.¹⁵Ayen nan ticitici kunino jimitan ida isi irobi kode inok. Ngara hati irobi isi kode inok!¹⁶Tonyio ira isi na ibou, ida inok ida manyu irobi lolelek nan ahimitu isi to kutuk nei.¹⁷Itenya isi ake ake ijo, 'Abara nan, larumu nan bara loru lobo tohi lawak nan. Ati ida isi iyen jimitan ira isi tungani na lolanyu kof, na imehino, kilwahani, na ingodo na manyu lilot longature.¹⁸Ahisina nan isi ajo inyangi dab na litinyuji to kima iyo nan ojir ibara, ko kyelani kuna ikweri iyo nan ojir imuk riri lo kingaturo nino, ko ciani lo konyeha iyo nan ojir itifurie ngodo nino.¹⁹Cio kuna lamaru nan arienga nan asinga manyu, tona tofik golun manyu irwo.²⁰Tode nan ene lawoita agwala atotoho, koloning tungani ogoro nei, onga agwala, arute cia nan dihonyi, kidaha konyi inyi manyu ko nan.²¹Iyo inyi na lodik owoitahi, acio cia nan inyi twero lo kitongo ko nan iyo seger lo okabwe nei, iya na afa ladihare nan atongohinore ko Apa nei iyo Seger lo Okabwe nenge.²²Inyi na longon ko kiyoha ingohi toning tohi na lotenya Okorif iyo kanisahin.

4

¹To kifwongi lone, ato nan adeya. Ketemoni nei adeu nan agwala na longaja owat idi kai. Oto ogoro na lorumu aning nan otenya iyo nan berien na lokwat iya ture ojo diho nan, "Ou ene kai ojir ahitotorohi tohi na cia litihihino to kifwongi".²Deu deu ato nan ko ngonun iyo Okorif, ko deuno Seger lo Okabwe na longon kai ko tungani na likangana kai nenge.³Nu tungani likangana iyo na Seger lo Okabwe imedek iya moru lo wel na ikwe ko na ido. Ko okilok na lori mejo na moru lojimi emerald irit na seger lo okabwe.⁴Irit manyu Segeri kulakude keek are kongon na seger lo okabwe ko lohithwaha keek are kongon itongoti kai lo kuna segeri, iciefita orumu icieng kyelani kuna ikweri ko talia kulo dab kweci.⁵Olotu kimedek ko kitirita lo hila iyo na seger lo okabwe. Ketemoni lona seger lo okabwe orumu ongon lomohin mietare kuna lonok ara icieng Okorifi mietare kulo Lobanga.⁶Manyu ketemoni lo na seger lo okabwe orumu ongon nam lo madara na inyu iya moru na imedek. Kiji inyia longonore na seger lo okabwe orumu ongoni tyangi kuna iwari ongon kuna lirit na seger lo okabwe manyu ongoni konyeha iyocieng ketemoni ko kifwongi.⁷Ori tyang na iwar ketemoni iya ngatuny, ori lo are iya mongo, ori komom lo louni iya lo tungani, ori lo ongon iya lo logiga na lifirita kai.⁸Ongoni kuno tyangi ko fuho toile, manyu irit konyeha kenite kuneicieng fad many ikudiha kulo fuho. Karwe ko far ida icieng iticung wolo ojo, "Onyu, Onyu manyu onyu Lobanga Lobanga na lilany. Na afa longon, ongon jijia ko karihin kuna lofwonuno fad".⁹Kalicwara kuna tyangi iwari kwatun, rima ko kwama iyo inyi na likangana iyo seger lo okabwe manyu na lomanya

tur ko tur,¹⁰ouroro kuna lohitwaha keek are ko ongon logugunge ketemoni lo na likangana iyo seger lo okabwe, iworati inyi na lowar tur ko tur ofihahi icieng taha kuneicieng ketemoni lo seger lo okabwe ko jimitan,¹¹“Icam isi Lahitok Lobanga niyang To rumuno deyo, kwatun, rima ko golun Tonyio iduk afa isi sangite fad Manyu to wahun nino oduhi icieng, Manyu ongonorehin.

5¹Dong adeu nan iyo kana iteten nenge lona likangana iyo seger lo okabwe buk na litulo na ligero fajihit fad katwa ko korwong manyu odwanyo to kitihiti mietare.²Manyu adeu nan malaika na litirima ifura to ogoro na ikwat ojo, “Ngai locam to wonyo kitihiti manyu onga buk na litulo?”³Ati oru lobo tungani lorumuni tokai kode kof kode fotiri lo kof lotum wonyo buk na litulo kode deya katwa nenge.⁴Ato nan acira bebe tonyio olobo tungani lorumuni na locam ngaja buk na litulo kode deya katwa nenge.⁵Oto Lobito lohitwaha ko jimitan diho nan, “Kecira! Tode ngatuny lo imaniti lo Juda, kerdeti lo David lo lanyu. Inyi litweru wonyo kuna kitihiti mietare ko ngaja buk na litulo”.⁶Ato nan adeu kito lo kern a lori mejo ifadari nyafa, owoita kiji lo Seger lo okabwe na lirit tyangi kuna iwari ongon ko lohitwaha ongon inyi ko muriaha mietare ko konyeha mietare kuna lara Okorifi kulo Lobanga mietare kuna loculari kof fad.⁷Olotu inyi ko dumuno buk na litulo to kana iteten lona likangana iyo seger lo okabwe.⁸Langun lodumu inyi buk oto kuna tyangi iwari ongon ko lohitwaha ko urohino logugunge ketemoni lo kito lo ker. Ongon orumu lobito lobito ko adungu manyu otehitati ilebuha kuna lara dab kuna lifut iheru katwa na lara kilifa lo cio kulo Lobanga.⁹Oto icieng owol wole ngejuk na lojo, “Icam isi to dumuno buk na litulo ko wonyo kitihiti kunenge tonyio kifadari afa isi manyu to okoto nino linyangu isi cio ara kulo Lobanga to kofikofi ko imaniti ko tenyi tenyi, ko cio ko kofikofi fad.¹⁰Lifik isi icieng ara cio kulo Okabwe ko kadwarak kuna lirwaa Lobanga niyang manyu olanyu mute icieng kof”.¹¹Ato nana de ko ningo ogoro lo malaikahin kuna iborengi, kuna lara alifi ko alifi kuna lotum alifi tomon kakeny alifi tomon. Irit icieng seger lo okabwe, tyangi kuna iwari ko lohitwaha.¹²To ogoro na ikwat owol icieng ojo, “Ocam kito lo ker lafa lifadari Lo rumuno golun, bara, Genyun, golun, rima, deyo Kwatun ko kwama”.¹³Tinyia, aning nan sangite kuna loduhi pili to kai ko kof ko fotiri lo kof ko katwa lo nam ko sangite pili kuna longoni katwa neicieng owolo ojo, “Iyo inyi na litongo iyo seger lo obolare Ko iyo kito lo ker, Ongon maja ko rima ko deyo Ko golun To karihin ko karihin”.¹⁴Kuna tyangi iwari ko jimitan, “Amen”. Oto lohitwaha ourohino kof logugunge ko kiwora.

6¹Ato nan ariria kolowony kito lo ker Lobito iyo kuna kitihiti mietare lodwanyarihin buk na litulo. Ato nan aning Lobito iyo kuna tyangi iwari oteny to ogoro na ikwat lori iya kigurita lo hila ojo “Ou!”²Ade nan lakweny na ikwe tungani na longon kai nenge otehitata kawo oto iciori inyi tahi ko loro to lakweny iya kalanyunoni lo rem na loloro owak lanyuno.³Kolowony kito lo ker kitihiti lo are, aning nan tyang na iwar lo are ojo, “Ou!”⁴Oto lobo lakweny orutu na ido iya kima. Icori karwohitani nenge golun lo dumaru kisiliban to kof ko kicwara cio ifada kenite. Icori dihonyi latubot na hitok.⁵Kolowony kito lo ker kitihiti lo uni aning nan tyang na iwar lo uni ojo, “Ou!”. Adeu nan to ketemoni nei lakweny na irwok! Otehitata karwohitani nenge kipimi lo sangite to kana.⁶Ato nan aning lobo tohi lori mejo ogoro to kiji lo kuna tyangi iwari na lojo, “Lobito iyo ongon lo ilebu lo geme kidumi lo tic lo far Lobito, ko uni iyo ongon lo ilebu lo ngamang to tic lo far Lobito ati kepal ngoroni ko vino.⁷Kolowony kito lo ker kitihiti lo ongon aning nan tyang na iwar lo ongon ojo, “Ou!”⁸Adeu nan lakweny na ikworong to ketemoni nei! Obara karwohitani nenge Wei ijifita tai kifwongi nenge tang. Iciori icieng golun iyo Lobito lo ongon lo kof fad lo kifada cio to ngalem latubot, to kinga ko to johi johi ko to tyangi kuna ingereha kulo kof.⁹Ojo owony kitihiti lo miet adeu nan Okorifi kulo cio kuna lifadari to tenya ko sadden na logolu icieng ongoni fotiri lo ciali lo fejo lo kikumihin.¹⁰Ilolong icieng to ogoro na ikwat ojo, “kanu mute Lahitok na lilany fad na inyu ko lodode kanu mute ingotohi isi cio kulo kof tenya kweci ilenu okotohin kuninyang.¹¹Oto iciori icieng fad kyelani kuna ikweri ko rihohino icieng ojo ojir itiluni lobo sidi many kalifut wel lo karwaak kaletok ko recera kuneicieng kuna lojir ifadari iya icieng.¹²Ariria nan na lowonyore inyi kitihiti lo ile oto olotu otira nahitok. Oto kolong ko kirwok iya tirika kode iya kyela lo kine, ibelo ofa odo iya okoto¹³ododou manyu kangier kof iya na lododore bule kalokut kiyoma na igol.¹⁴Obibiraru kai iya kuk na litulo ori dongecio ko culahin to fajihit kuneicieng.¹⁵Oto kabuno kulo kof, kabolorok, kulahitoha kulo rem, kabarak ko kagolok ko cio opihin ko cio kuna lolanyu kenite ko fworoti kiduha kunomo ko boroha kulo morutok.¹⁶Ilolong icieng dongeco ko lofiasi ojo, “Itiurohinoti kenite kuninyang ojir kiduhe ohoi to komom lo na licolongo iyo seger lo okabwe to kilongo lo kito lo ker”.¹⁷Tonyio lolotu far lo kilongo neicieng. Ngai lotum waitahino?

7¹To kifwongi lone, adeu nan malaikahin ongon owoita oguleha kulo kof ongon itihoti kiyomahin kulo kof ongon ojo ojir kiyoma ida okuta kof kode nam kode iyo ciani lobo keken.²Ato nan adeu lobo malaika olotu to ngati lo okangere otehitata kitihiti lo Lobanga na iwar. Ilolong inyi kuna malaikahin ongon licori golun lo kitiyo kof ko nam;³ketii kof, ko nam, ko cianitok ara na irohohi many kolohifik ohoi kitihiti iyo komoma kulo karwaak kulo Lobanga niyang”.⁴Ato nan aning wel lo kuna cio lofihahini kitihiti komoma ara icieng 144,000 to imaniti kulo Israel fad.⁵To imaniti lo Juda 12,000, To imaniti lo Ruben 12,000 to imaniti lo Gad 12,000⁶to imaniti lo Aser 12,000 to imaniti lo Naptali 12,000 to imaniti lo Manase 12, 000,⁷to imaniti lo Simeon 12,000 to imaniti lo Levi 12,000to imaniti lo Isacar 12,000⁸to imaniti lo Zebulun 12,000 to imaniti lo Josep 12,000 to imaniti lo Benjamin 12,000.⁹Tokifwongi lone adeu nan ketemoni nei ilulung lo cio kuna iborengi kuna lida lobo tungani otum kikenana kuna lofwonu to kofi kofi fad, ko to imaniti, cio to tenyi tenyi pili owoitati ketemoni lo seger lo okabwe ko ketemoni lo kito lo ker. Iciefita orumu icieng kyelani kuna ikweri fir fir manyu otehitati midila kulo otit to kac.¹⁰Oto icieng owol to ogoro na ikwat ojo, “Ara lwaha lo Lobanga niyang Na likangana iyo seger lo okabwe Ko iyo kito lo ker”.¹¹Owoita malaikahin fad irit seger lo okabwe, lohitwaha ko tyangi kuna iwari ongon. Ouhohino icieng kof lorubuhe

ketemoni lo seger lo okabwe ko kiworati Lobanga, ¹²ojimi, “Amen! Maja ko kwatun, Ko genyun ko kwama ko rima, Ko lanyuno ko golun, Ongon iyo Lobanga niyang karihin ko karihin Amen!”¹³Oto lohithwok Lobito kitifi nan ojo, “Oho ngani kuno cio ko kyelani kuna ikweri? Manyu ofwonu icieng taji?”¹⁴Anyiahahi nan inyi ajo, “Lahitok iyen isi”. Oto ojo diho nan, “Ara kuno cio kuna lofwonu ara kiji lo kidak na hitok lilal icieng kyelani kuneicieng okweri to okoto lo kito lo ker”.¹⁵Tona, “ongon icieng ketemoni lo seger lo okabwe lo Lobanga irwaati inyi far ko karwe Iyo kaji nenge Manyu inyi na likangana iyo seger imuk Cia icieng to kema nenge ¹⁶Ida cia icieng orihe oyen kinga Ida cia icieng orihe oyen kure Ida cia kolong orihe occur icieng Kode lobo nohun igol. ¹⁷Tonyio ara cia kito lo kern a longon kiji lo seger lo obolore katibalani neicieng Iyarua cia inyi icieng iyo Itibi lo kifi kulo warun Manyu ofie cia Lobanga kifi kulo konyeha fad to konyeha kuneicieng”.

8 ¹Langun lowony inyi kitihi lo mietare, kai fad ko buhoro na lotum nusu lo tik. ²Nan ko deuno malaikahin mietare kuna lorumu owoita ketemoni lo Lobanga, oto iciori icieng turena mietare.³Olotu lobo malaika na lotehita kitifurita lo iheru na lara dab owoita ketemoni lo ciali. Iciori inyi iheru na hitok ojo ojir itifuru ko kilifa lo cio kulo Lobanga iyo ciali lo dab na longon ketemoni lo seger lo okabwe lo Lobanga. ⁴Olo furo lo iheru ko kilifa lo cio kulo Lobanga kai to ketemoni lo Lobanga to kac kulo na malaika. ⁵Oto malaika odumu na kitifurita lo iheru itifutahi katalange to ciali ko kibirohino kof oto igur hila, ko kimedek lo hila ko kitijijiho lo otira.⁶Oto kuna malaikahin mietare kuna manyu lotehita turena mietare ikukumahino lo kuta icieng. ⁷Okut malaika ketemoni ture nenge, oto lofalanga ko kima na likaruto ko okoto ko kibirunoti kof. Lobito iyo uni lo kof ko Lobito iyo uni lo cianitok ko curare, manyu ocuraru nyiari kuna inyoriha fad.⁸Okut malaika lo are ture nenge, oto lobo tohi na lori iya donge na hitok na longon cura ko kibiruno katwa lo nam. Oto Lobito iyo uni lo nam ko luluoro ara okoto ⁹Lobito iyo uni lo sangite kuna lowar katwa lo nam ko weyaru ko Lobito iyo uni kulo baburi ko kipalaru.¹⁰Okut malaika lo uni ture nenge, kangeriti na hitok na lifarang iya kima lo liti ko uruno to kai ourohino iyo Lobito iyo uni lo karecio ko itibiihin kulo kifi, ¹¹obara na kangeriti “Ciani na idwar”. Lobito iyo uni lo kifi ko dwarun iya murenge manyu owei cio beciek to kuna kifi idwari.¹²Okut malaika lo ongon ture nenge, oto Lobito iyo uni lo kolong oboraru, Lobito iyo uni lo ofa ko Lobito iyo uni lo kangier icio Lobito iyo uni lo kuneicieng fad ko kirwok tir. Oto Lobito iyo uni lo far ko kitongo oru wangun, ko Lobito iyo uni lo karwe manyu.¹³Kolorihe nan ariria, aning nan malaika na lofuho kai iyo kiyoma ilolongo to ogoro na ikwat ojo, “Kidak, Kidak, Kidak diho kamanyak kulo kof to kuno turena kude lofwooro kuno malaikahin uni kuta.

9

¹Okut malaika lo miet ture nenge ato nan adeu kangieriti na lorumu odou to kai kof. iciori kangeriti kingajit lo tula na iluko na loru fotiri. ²Ojo inyi onga tula na loru fotiri owoju furo to katwa nenge na lori ko furo lo furnuk na iyarat. Oto kolong ko kai ko mutohun to furo lo tula na loru fotiri.³Ofwonu iterebuk iyo na furo ofwonu kof oto iciori icieng golun na lori ko lo lokidokorohin kulo kof. ⁴Orihohini icieng ojo kepapal nyiari, cianitok ko keyek ati cio kuna lida otehitati kitihi lo Lobanga to komoma kuneicieng.⁵Ida iciori icieng golun lo kifadaru icieng ati lo kitigema icieng to ofahin miet, mejun na lorumu icieng ori iya mejun lo kiyeri lo lokidokoro kalongor tungani. ⁶To kunu faritin otak mute cio wei ati ida orumahini, owak mute icieng weyaru ati ituguluny mute wei icieng.⁷Ori kuna iterebuk mejo lakwenyi kuna likukumahini to rem. Iciefitati kude sangite lori iya taha kulo dab to kweci ori komoma ko komoma kulo cio. ⁸Oliti fofi kulo kweci iya kulo ngorwo ori kala iya kulo ngatunyo. ⁹Ori tadaha kulo locoloho iya buruno kulo bilieta, ori kwatun lo fuho kuneicieng iya kwatun lo kejuha kulo lakwenyi ko gadigadihin kuna iborengi kuna lorocoro rem.¹⁰Otehitati kaliciha kuna longon ko ngonecio iya lokidokorohin manyu to kaliciha kuneicieng ongoniti ko golun lo kitigema cio to ofahin kuna lotum miet.¹¹Ongoni icieng ko kabu na lolanyu icieng na lara malaika lo tula na loru fotiri na lara karana nenge to Ibru Abdon manyu to Girik Apolion. ¹²Loru kidak lo Lobito lotong kidahi are kuna lorihe ofwonuno.¹³Okut malaika lo ile ture nenge ato nan aning ogoro na lolotu iyo muriaha kulo ciali na lara dab na longon ketemoni lo Lobanga. ¹⁴Oto ojo iyo malaika lo ile, na orumu lotehita ture ojo, “Tolak kunu malaikahin lotora iyo kare nahitok Yuparets. ¹⁵Oto kuna malaikahin ongon kuna lorumu ikukumahini tona tik, tona far ko tona kari ko lahahinoti icieng ojo ojir ifade Lobito iyo uni lo cio fad.¹⁶Wel lo asegere kareunok kuna likeni ara million mia are. Aning nan wel neicieng. ¹⁷Lakwenyi ko karwohitak kuneicieng kuna ladeu nan iyo kitirija ori jii: bilieta kuna lithore icieng locoloho kuneicieng odori iya katalange lo kima, manyu ara kude blu na irwok iya na moru lojimi Salfa ibuleho manyu. Ori kweci kulo lakwenyi iya kulo ngatunyo manyu to kutuhe kuneicieng ofwonu kima, furo ko salfa.”¹⁸Lobito iyo uni lo cio fad ifade kuno sangite uni kima, furo ko salfa kuna lofwonu to kutuhe kuneicieng. ¹⁹Ongon orumu golun lo lakwenyi kutuhe kuneicieng ko iyo kaliciha kuneicieng tonyio ori kaliciha kuneicieng munuok kuna longon ko kweci itigemarihin cio.²⁰Cio kuna kude fad kuna lida mwaita ifade, ida irwooti to kipal lo kac kuneicieng; ida icieng iticung kiwora lodonyiok ko lopidingahin kulo dab, rial, mwala, morutok ko keek; lopidingahin kuna lida odeya, oningo kode olot. ²¹Ida manyu kileng icieng irwo to kifada, to kilalamita, koko ko ticitici kulo somun.

10 ¹Ato nan ade lobo malaika manyu hitok olotuno to kai. Iciefita inyi idis, ko okilok ilurita kwe nenge. Ori komom nenge ko kolong manyu ori kejuha kunenge iya wiri kulo kima ²Orumu inyi otehitati buk na litulo lobo sidi na lorumu ongaja to kana nenge owoita inyi onyonahi kejuha iteten nenge iyo nan keju ikajong onyonahi iyo kof.³Oto inyi igore to ogoro na ikwat iya kitirita lo ngatunyo. Ojo inyi igor, oto ogoroho kulo hilahin mietare otenya. ⁴Ojo hilahin mietare otenya,

orumu nan lajo agero, ati aning nan ogoro to kai na lojo, “itiho tohi na loteny hilahin mietare, keger.⁵Oto na malaika ladeu nan owoita nam ko kof ko tingo kana nenge iteten kai. ⁶Ko kibutia to inyi na lowar karihin ko karihin na loduk kai ko sangite pili kuna longoni ijia, kof ko sangite pili kuna longoni ko nam ko sangite pili kuna longoni katwa ko jimitan ojo, “Oru many dong cia lobo kirungo! ⁷Ati to faritin kuna lowahare malaika lo mietare kuta ture nenge, okeruno cia ilititi kulo Lobanga iya na afa lorihoihore inyi karwaak kunenge kamocak”.⁸Oto ogoro na lorumu aning nan to kai otenya ari iyo nan ojo, “Ilo todumu buk na litulo to kana lo na malaika lowoita iyo nam ko kof”. ⁹Ato nan koloro kilifuno na buk litulo sisi to kana lona malaika. Ojo inyi diho nan, “Kai tonyia. Olo cia owawac to katwa lo kocehe nino ati to kutuk nino irumu oil iya otori.”¹⁰Adumu nan na buk sisi to kana lona malaika ko daha. Amang nan oil iya otori to kutuk nei ati langun lanyia nan olo ibelo owawac to kocehe nei. ¹¹Oto kirihohini nan ojo, “Ojir isi imoca ari to cio kuna iborengi, kofi kofi, tenyi tenyi ko kabuno.

11

¹Oto kiciori nan gerecati iya morok kipimi oto kirihohini jimitan, “Ilo ipimo kaji lo Lobanga ko ciali lo kikumihin, manyu ikena kaworak kuna longoni ijia. ²Ati ingohi sita lo oleng, kepim tonyio iciori iyo misiok. Ipuddie mute icieng nyona kang na inyu to ofahin keek ongon ko are.”³Manyu acio cia nan golun iyo sadeni kuna are, imoca cia icieng to faritin 1260 iciefitati kyelani kulo kitoyo. ⁴Icieng kuno are lare cianitok kuna longi ngoroni ko lomohin kuna linwaha are kuna lowoita ketemoni lo Lahitok lo kof. ⁵Kolotem tungani kitiyo icieng ara na irohoi, olotu kima to kutuhe kuneicieng ocure merok kuneicieng. Ara ene koditi na loweyare tungani na lotem kitiyo icieng ara na irohoi.⁶Ogon kuno cio ko golun lo kigenihino kai ojir kuju ida ocia to faritin kuna limocare icieng manyu ongon icieng ko golun lo kibelo kifi ara okoto manyu lo culahino johi johi kof iya idi lowahare icieng. ⁷Dong langun lokeru icieng kicwara sadden neicieng, olotu tyang lafa lirwohu to tula na iru fotiri itirem manyu olanyu manyu ko kifadaru icieng.⁸Oto kenite kuneicieng ibalo kiji lo kang na hitok na litigulunyi kilolongo ojo Sodom kode Ijipt idi afa logurohinorehin manyu lahitok neicieng. ⁹To faritin uni ko nusu odeya cio kulo, imaniti, tenyi tenyi, ko kofi kofi kenite kuneicieng manyu ongony icieng nuha¹⁰Okwama cia cio kulo kofi kofi wei neicieng onyai karama lo wei neicieng ocularitati kicwara iyo kaletok to kwama tonyio litigem kuno kamocak are icieng cio kulo kof bebe. ¹¹Ati to omot lo kuna faritin uni ko nusu, olotu wirita lo warun iyo Lobanga orutohi kenite kuneicieng icieng ko wojuno owoitati to kejuha kuneicieng oto bangun nahitok inief cio kuna lodeu icieng. ¹²Oto icieng oning ogoro na ikwat na lilolongo to kai ojo, “Ifwonu ene kai”. Oto icieng ko fwooro kai to idis odeya merok kuneicieng.¹³Tona tik token olotu otira nahitok noo oto Lobito iyo tomon lo kang ko uroro. Ifade na otira cio alif mietare oto otonge kulo cio obangi bebe iciori deyo iyo Lobanga na longon kai. ¹⁴Loring kidak lo are, olotuno manyu kidak lo uni deu.¹⁵Okut malaika lo mietare ture nenge ofwonu igoriho to kai kuna lojo, “lara okabwe lo kof okabwe lo Lahitok niyang ko lo Kristo nenge olanyu mute inyi karihin ko karihin.”¹⁶Oto lohithwaha keek are ko ongon kuna litongo iyo segeri kuneicieng ketemoni lo Lobanga ko urohinoti lorubuhe ketemoni lo Lobanga iworati inyi. ¹⁷Ojo, “Kicio ohoi kwama dihosi Lahitok Lobanga na lilany fad, Na lingon manyu na afa lingon Tonyio idumu isi golun nino nahitok, Manyu liciak lanyuno.”¹⁸Itongo afa kofi kofi Ati lolotu kilongo nino. Lolotu tik lo ngoto lo tenya iyo Kaweyak Ko loduma karwaak kunino Kamocak Ko cio kunino ko kuna Lobang karana nino Kuna hitoha ko kuna sidiha Ko lokipalaru cio kulafa lipale kof.¹⁹Oto ongaji kaji lo Lobanga na longon kai manyu to katwa lona kaji nenge oboto sanduk lo ciharu nenge. Oto iciak hila kimedeck ko kitirita lo hila ko otira ko lofalanga na licuruno bebe.

12 ¹Oto kitotori na hitok ko na litirima oboto to kai; ngorwani na liburita kolong na longon ofa kejuha ko tahi na longon ko kangier tomon ko are kwe. ²Orumu inyi ifonga manyu icira mejun lo kiboria lo otomone tonyio orumu inyi lolelek otomon.³Oto lobo kitotori oboto ari to kai; ngoto kare na hitok ido, na lara kweci mietare, ko muriaha tomon ko taha mietare to kweci kunenge. ⁴Oworu kalicik nenge Lobito iyo uni kulo kangier ko kibirohino kof. Owoita ene ngoto kare ketemoni lo ngorwani na lolelek tomonun ojir adile kito na lotomonunoti.⁵Otomonu na ngorwani kito retoni na lolotuno lanyuno kof fad to iluk na lara biliet, ko kwararoti kito iyari iyo Lobanga manyu iyo seger lo okabwe nenge. ⁶Ngorwani ko kifejaru iya kuny faji na likukumahi Lobanga tonyi faji na loricarihin to faritin 1,260.⁷Oto rem ongon kai. Orem Maikol ko malaikahin kunenge ko ngoto kare ko malaikahin kunenge. ⁸Ati ida orumu ngoto kare ogol oto olanyuni icieng ko kifuharoti icieng to kai. ⁹Na ngoto kare hitok ko kibiroroti to kai inyi na munu ongere lobara sitan na litinononga manyu itigere kof fad rijoro. Ibiruni inyi kof ko malaikahin kunenge ara Lobito.¹⁰Tinyia aning nan ogoro na ikwat to kai na lojo, “Jija lolotu lwaha ko golun ko Okabwe lo Lobanga niyangKo twero lo Kristo nenge. Tonyio kadoroni lo recera kuniyang Langun lidiritita icieng ketemoni Lo Lobanga niyang far ko karwe Libiruni kof.”¹¹Lolanyu icieng inyi To okoto lo kito lo ker Ko to tenya lo sadden neicieng Ida orumu icieng imaru kenite kuneicieng Bebe many igerati wei. ¹²Tona tokwama isi kai Ko ite kuna litongo ijia! Ati kidak iyo kof ko nam Tonyio lolotu sitan iyo ite Ifut inyi ko kilongo beb Tonyio oyen inyi ojo osuhi faritin kunenge.”¹³Kolodeu ngoto kare jimitan lohibiruni inyi kof, ko loro kitirwanga na ngorwani lotomonu kito retoni. ¹⁴Iciori ngorwani fuho kulo logiga ojir ofuhorore iya nufaji likukumahini tonyi, katwa lo kuny faji na cia loricarehin inyi to karihin uni ko nusu faji na lida ngoto kare ogoro.¹⁵Oto ngoto kare ko sieuno kifi to kutuk nenge kuna lori mejo kare na lithita ojir owore ngorwani. ¹⁶Ati olwahu kof ngorwani onga kutuk nenge odile na kare losieu ngoto kare to kutuk nenge. ¹⁷Oto ngoto kare ilongo iyo ngorwani nook o loro kitiremo tee kunenge kuna kude kuna loningo cik lo Lobanga ko rica sadden lo Yesu. ¹⁸Oto ngoto kare ko loro woita tode lo nam.

13¹ Ato nan adeu tyang na lorutuno to katwa lo nam. Ongon inyi ko muriaha tomon ko kweci mietare ko taha tomon iyo muriaha kunenge manyu iyo kuna kweci kunenge fad ongoni karaneco kuna lomoro Lobanga.² Ori na tyang ladeu nan iya koka ati ori kejuha iya kulo ngaral ko kutuk na lori iya lo ngatuny. Icio ngoto kare na tyang golun nenge, seger lo okabwe nenge ko obolare nenge na hitok.³ Ori kwe Lobito lona tyang mejo iriafuni nyafa noo, ati lofurie korongani lona lohiriafe nenge. Oto kof fad ipany ko kijifita na tyang.⁴ Twora cio ngoto kare tonyio icio inyi obolare iyo na tyang iwora manyu icieng tyang ojo, “Ngai lori ko tyang? Ngai lotum kitiremo inyi?” Iciori tyang kutuk na lotenyare tenyi tenyi kulo kitidara ko kulo moro Lobanga manyu itiyore golun nenge to ofahin keek ongon kare.⁵ Onga inyi kutuk nenge omoro Lobanga manyu lo kingala karana nenge ko lohitongore nenge ko cio kuna longoni kai fad. Iciori inyi golun lo kitiremo cio kulo Lobanga ko lanyuno icieng. Iciori inyi golun lo lanyuno imaniti fad, cio, tenyi tenyi ko kofi kofi pili.⁶ Twora mute cio kulo kof fad na tyang, cio fad kuna lida karanecio igero iyo buk lo warun lo kito lo ker lafa lifadari manyu to lohiciahi lo duho lo kof.⁷ Inyi na longon kiyoha ingohi toning.⁸ Kolongon afa ojo iniefari cia tungani olo rahun opi, olo cia ara opi kolojo ifadari cia lobo to ngalem latubot ifadari cia to ngalem latubot. Owak ene kitila to diha ko kidonyo lo taulo iyo cio kulo Lobanga.⁹ Manyu adeu nan lobo tyang manyu olotuno to katwa lo kof. Ongon inyi ko muriaha are kuna lori ko kulo kito lo ker ati otenya inyi iya ngoto kare.¹⁰ Itiyore inyi golun lo nu tyang lo ketemoni fad tonyi icio kof ko cio kunenge fad iwora nu tyang ketemoni na lofurie lafa korongani nenge irohohi.¹¹ Itii inyi ticitici kulo kitotoro ko tanguhin kuna hitoha icwara ko kima odou to kai na lodeya cio fad.¹² Tona golun liciori inyi lo kitiyo kuna tanguhin ara faji lo nu tyang ketemoni, itinonong inyi cio kulo kof fad. Ocik inyi ojo ojir oduhi lopidinga lo nu tyang ketemoni na liriafuni to ngalem latubot ati owar.¹³ Iciori inyi golun lo kicwara wirita iyo lopidinga lonu tyang ketemoni ojir otenya icio cio fad kuna lida iwora lopidinga lonu tyang ketemoni ifadari.¹⁴ Ifudahi manyu inyi cio pili kuna sidiha ko kuna hitoha, kabarak ko kilwaha, kuna lolanyuno ake ko opihin lo rumuno kimagari iyo kana nenge iteten kode komom¹⁵ ojir lobo tungani ida inyangi kode itiloto kolida ingon ko na macari lo tyang kode nama lo karana nenge.¹⁶ Owak ene genyun. Kolongon lobo tungani ko yenun ingohi inyi ingingiju nama lo tyang tonyio ara nama lo tungani. Ara na nama nenge 666.

14¹ Ato nan adeu to ketemoni nei kito lo ker owoita kai lo donge lo Zion ko cio 144,000 kuna longoni ko karana nenge ko lo Apa nenge igero komoma kuneicieng.² Manyu aningu nan kwatun na lori mejo kigurita lo kifi olotu to kai na lori ko kwatun lo kitirita lo hila. Ori nu kwatun laning nan iya dingo lo adunguhin kuna iborengi.³ Oto icieng owol wole ngejuk to ketemoni lo Seger lo Okabwe, ketemoni lo tyangi kuna iwari ongon ko ketemoni lo lohitwaha keek are ko ongon. Oru lobo tungani lotum wolo na wole, ara icieng kuna cio 144,000 kuna lo lwahuni to kof.⁴ Ara kuno kuna lida ipal kenite to ngorwo tonyio oric icieng nyujon lo kenite kuneicieng. Ijifita icieng kito lo ker fajihit kuna loloro inyi fad. Inyanguni afa icieng to kiji lo cio manyu iciori icieng iya ngak ketemok diho Lobanga ko diho kito lo ker.⁵ Oru talerun afa lorumuni tokutuhe kuneicieng, onyuji icieng na loru ko lobo tohi irohohi to kenite.⁶ Ato nan adeu lobo malaika ofuho kai lo kiyoma, manyu ongon orumu inyi ko layomit na ijir na losio turn a lowak inyi rihohino cio kulo kof iyo kofi kofi, imaniti, tenyi tenyi ko cio.⁷ Ojo inyi to ogoro na ikwat, “Tobang Lobanga manyu icwarata inyi deyo tonyio lolotu tik lo ngoto lo tenya nenge. Iworati inyi na loduk kai, kof, nam ko ipulahi kulo kifi”.⁸ Oto malaika lo are ijifu ko jimitan, “Louroro, Louroro Babilon na hitok na licio kofi kofi fad orumaha to mere vino lo lomuna nenge”.⁹ Ijifu manika lo uni icieng ojo to ogoro na ikwat, “Kaliwor tungani tyang ko lopidinga nenge manyu orumu kimagaita nenge komom kode kana nenge¹⁰ oto manyu cia inyi omat vino lo kilongo lo Lobanga na lijuhohini lir kubaya lo kilongo nenge. Itigemi cia inyi to kima lo liti na inok to ketemoni lo malaikahin kuna inyuji ko kito lo ker.¹¹ Manyu olo furo lo cura neicieng kai karihin ko karihin. Oru kiyoma far ko karwe iyo cio kuna liwor tyang ko lopidinga nenge kode kuna lorumu kimagari lo karana nenge.¹² Owak ene kidonyo lo taulo ko dihan tongati lo cio kulo Lobanga kuna loningo cik lo Lobanga manyu itongoti to kigenoro iyo Yesu.¹³ Tinyia aning nan ogoro na lolotu to kai ojo, “Igero: ongon ko gum kaweyak kuna lowei iyo Lobanga kiciaha to jijia olorore iya ketemoni”. Ojo Okorif, “Ibo iyoma cia icieng iyo ticitici kuneicieng, tonyio ijif cia ticitici kuneicieng omot neicieng”.¹⁴ Ari nan ko deuno idis na ikwe to ketemoni nei, itongo hati lobo lori ko kito lo tungani kai lona idis ko tahi lo dab to kwe otehita hati lajolo na iko noo to kana nenge.¹⁵ Lobo malaika manyu ko rutuno to kaji lo Lobanga ko kilolongo to ogoro na ikwat ojo, iyo inyi na litongo kai lo idis, “Todumu lajolo nino ilo todeng tonyio logoru faritin kulo dengo tonyio lodo dengo lo kof”.¹⁶ Oto inyi na litongo kai lo idis ko kiwata lajolo nenge kwe lo kof kof ko denguno.¹⁷ Olotu manyu lobo malaika to kaji lo Lobanga na longon kai otehita manyu inyi lajolo na iko.¹⁸ Lobo malaika manyu lolanyu kima ko lotuno to ciali lo kikumihin ko tenya to ogoro na ikwat iyo na bito lotehita lajolo na iko ojo, “Todumu na lajolo nino iko ilo tongutu tutu kulo ngak kulo vino kulo kof tonyio lodori ngak kulo vino.¹⁹ Iwat na malaika lajolo nenge ko kijaluno ngak kulo vino kulo kof ko kijuhohino lonyonare lo vino lo kilongo lo Lobanga.²⁰ Onyoni icieng to lonyonare lo vino na longon oleng lo kang manyu itik okoto to lonyonare lo vino na likor iya jangir lo lakweny manyu otum goruno futi miet.

15¹ Adeu nan to kai lo kitotorita hitok na litirima: malaikahin mietare ko johi johi mietare kulo lohicungi, kulo lohicungi tonyio icieng dong limumud kilongo lo Lobanga.² Ato manyu nan adeu lobo tohi lori iya nam lo madara na likaruto ko kima manyu kuna lowoita onyiha ko nam ara cio kulafa lolanyu tyang ko lopidinga nenge ko kimagari ko nama lo karana nenge. Otehitati adunguhin kuna licio Lobanga icieng³ oto icieng owol wole lo Moses karwaani lo Lobanga ko wole lo kito lo Ker, na lojo, “Oboroho manyu itirima ticitici kunino, Lahitok Lobangana lolanyu fad obiri kikohin kunino manyu ara dede, kabu lo karihin fad. Ngai mute lida kibang isi Lahitok manyu iyauno deyo iyo karana nino tonyio isi ake linyu. Ofwonu mute kofi kofi fad kiwora ketemoni nino tonyio litibotuno ticitici kunino kuna ibiri”.⁵ To kifwongi ade nan manyu to kai kaji na lara lohitongore lo cik ko ngaja.⁶ To kaji lo Lobanga, orutu malaikahin mietare ko johi johi manyu mietare,

iciefita icieng kyelani iribi kuna inyuji ibarahi gasi kulo dab locoloho kuneicieng.⁷Oto tyang na iwar Lobito icio kuna malaikahin mietare ilebuha mietare kulo kilongo lo Lobanga na longon karihin ko karihin.⁸Ifut orumu kaji lo Lobanga ko furo na lodeto iyo deyo lo Lobanga ko iyo golun nenge ida tungani orumu otum rutoro kaji lo Lobanga many oru kuna johi johi mietare kulo kuna malaikahin mietare.

16

¹Ato nan aning ogoro na ikwat to kaji lo Lobnanga na lojo, iyo kuna malaikahin mietare, “Ifwo ijuhohiti kuna ilebuha mietare kulo kilongo lo Lobanga kof.”²Olo malaika lo ketemoni ijuhohi ilebu nenge kof, oto korongan kuna irohori, kuna imeji nook o kiniefa cio kuna longon ko kimagari lo tyang ko kuna liwora lopidinga nenge³Ijuhohi malaika lo are ilebu nenge nam oto nam ko kibelorora ara okoto na lori iya lo tungani na iwei, oto sangite kuna lowar katwa lo nam fad owei.⁴Ijuhohi malaika lo uni ilebu nenge kareco ko ipulahin kulo kifi oluluoroti ara okoto.⁵Ato nan aning malaika na lo lanyu kifi ojo, “Ibehi isi noo to ngoto lo tenyi tenyi isi na lingon ko lafa lingon isi na Inyu tonyio lingot isi “Tenya ara na ibehi tonyio lijuhe icieng okoto kulo cio kunino ko kamocak, manyu licio isi icieng omat okoto iya na locamare to icieng”.⁷Ato nan aning ciali ifotu ojo, “Ibo Lahitok Lobanga na lilanyu ara ngoto lo tenya nino dede ko na ibir”.⁸Ijuhohi malaika lo ongon ilebu nenge iyo kolong, oto iciori kolong golun lo cura cio to kima.⁹Oto nohun occur icieng bebe icio icieng ific karana lo Lobanga na lolanyu kuno johi johi fad oweru icieng kirwo ko kicwara Lobanga deyo.¹⁰Ijuhohi malaika lo miet ilebu nenge iyo seger lo okabwe lo tyang oto mutohun ipude kof lo okabwe nenge. Onyahal cio ngadiefo to mejun lo kenite kuneicieng¹¹Manyu ificoti Lobanga lo kai to kidak ko mejun lo kenite ko korongan kuneicieng ati oweru icieng kirwo to ticitici kuneicieng.¹²Ijuhohi malaika lo ile ilebu nenge iyo kare nahitok lo Yuparets oto kifi kunenge ko toworo lo kikukuma kikoi to kabuno kulo ngati lo okanger.¹³Ato nan adeu okorifi kuna irohori uni kuna lori mejo ikordohi ofwonu to kutuk lo ngoto kare, to kutuk lo tyang ko to kutuk lo kamocani na italer.¹⁴Itongo icieng ara okorifi kulo lodonyiok kuna litiyo tanguhin manyu ofwo icing iyo kabuno kulo kof fad lo kilolonguno icieng fwonuno rem far na hitok lo Lobanga na lolanyu fad.¹⁵Tode alotuno nan iya kakokoni! Ongon gum iyo tungani na liwasihi okweny otehita kyelani kunenge onyihaha ko ini. Ojir ida ife longature odahahi riri to kitiboto kingature nenge.¹⁶Oto otubuni kabuno ara Lobito lobo faji na lilolongoti to Ibru ojo Amagedon.¹⁷Ijuhohi malaika lo mietare ilebu nenge iyo kiyoma oto ogoro na ikwat olotu to kaji lo Lobanga to Seger lo Okabwe na lojo, “Litihino”.¹⁸Oto imedek hila itirita manyu ko otira na igol. Oru lobo otira na lori kone many tololohiciahi lo cio manya kof, orumu otira nenge ogol noo.¹⁹Okora kang na hitok fajihit uni, manyu ouroro kangite kulo kofi kofi iuu Lobanga Babilon na hitok oto icio ini kubaya na lifut vino lo kilongo ko ngere nenge.²⁰Ori culahin kulo katwa lo nam fad ida ko dongeco orumuno.²¹To kai ododou lofalanga kuna hitoha kuna lotum kirioci lo Lobito ratil mia Lobito, ododou kweci kulo cio. Oto icieng ific Lobanga tona jiok lo lofalanga tonyio orumu jiok nenge orohoi nalida otenyuno kileng.

17¹Lobito iyo kuna malaikahin mietare adi lotehita ilebuha ko lotuno iyo nan ojo, “Ou ahitotorohi kitigema lo mulayani na lilany na litongo kai lo kifi kuna iborengi.²Itii inyi lomuna ko kabuno kulo kof manyu oruma cio kuna iborengi vino lo lomuna nenge.³Oto malaika kiting nan to okorif many katwa lo kuny. Ato nan adeu ngorwani na litongo kai lo tyang na ifurang na ligero karaneco kuna lomoro Lobanga ken nenge fad manyu ongon ko kweci mietare ko muriaha tomon.⁴Iciefita orumu nu ngorwani kyelani kuna idori ko kuna ifurangi manyu ongota pang gilihin kulo dab ko morutok kulo wel. Otehita inyi kubaya lo dab kana na lifut ko sangite kuna irohori ko kibot lo lomuna nenge.⁵Igero orumu ene karana komom nenge.”⁶Adeu nan jimitan oruma na ngorwani okoto kulo cio kulo Lobanga, okoto lo cio kuna loric sadden lo Yesu. Ojo nan adeu inyi ato nan apany noo.⁷Oto malaika ojo diho nan, “Nyio ipany isi? Atitimahi cia nan isi ilitit lo na ngorwani ko lona tyang lirwohita inyi na longon ko kweci mietare ko muriaha tomon.”⁸Na tyang lideya isi ongon afa ati loru jijia, olotu mute to katwa lo tula na loru fotiri oringita iya lohicungi nenge. Cio kulo kof kuna lida karaneco igero iyo buk lo warun, many to loduhore lo kof ipanyiti cia bebe kolodeuni tyang tonyio ongon afa ini, jijia loru ati ongon mute.⁹Otahita ene kwe na longon ko genyun kuna kweci mietare ara dongeco mietare kuna litongore na ngorwani.¹⁰Ara manyu icieng kabuno mietare. Loru afa miet Lobito ene longon jija orihe Lobito ida lolotu; ati kololotu mute inyi, ojir re inyi itongohi lobo gaa.¹¹Ene tyang afa longon, lida jijia ongon ara inyi kabu lo mietauni ongon inyi iyo kuna mietare ongon inyi loro lohicungi nenge.¹²Kuna muriaha tomon lideu isi ara kuna kabuno kuna lorihe ida orumu okabwe ati kuna lofwonu mute to tik orumu okabwe ara Lobito ko tyang.¹³Ongon icieng ko kibuha Lobito icio mute icieng obolare neicieng iyo tyang.¹⁴Itiremo mute icieng kito lo Ker ati olanyu mute Kito lo Ker icieng tonyio ara inyi Kabu lo kabuno ko Lahitok lo kulahitoha manyu ilihita mute cio kunenge kuna lilolonguni, onyumuni manyu karwaak kunenge kuna loningoro konyi.¹⁵Oto malaika ojo diho nan, “Kifi kuna lideu isi na mulayani itongore ara cio, ilulung, kofi kofi ko tenyi tenyi.”¹⁶Oweru mute na tyang ko kuna muriaha tomon na mulayani. Iyauno mute icieng inyi lohicungi ongerihini inyi longature. Okony mute icieng inyi manyu ocurari to kima.¹⁷Tonyio ofik Lobanga ene tenya taulo kuneicieng lo kitiyo wahun nenge lo kiruk kicwara tyang obolare ko twero neicieng ojir olanyu many itifuta tenya lo Lobanga.¹⁸Na ngorwani lideu isi ara kang nahitok a lolanyu kabuno kulo kof.

18

¹To kifwongi lo na adeu nan lobo malaika olotuno to kai kof. Ongon inyi ko golun nahitok manyu inwak wangun lo ken nenge kof.²Igore inyi to ogoro na hitok ojo, “Louroro! Louroro Babilon nahitok Lara inyi kang lo lodonyok ko lohiduhare

lo okorifi kuna irogori fad kang lo kweny kuna irogori kuna loberu koceheri kulo cio.³ Tonyio limang kof fad ruma lo vino lo lomuna nenge Itii kabuno kulo kof lomuna ko inyi manyu lobaraha katujarak kulo kof to fajiaru nengeko manya lo kimulaya".⁴ Ato nan aning lobo ogoro ari lotenya to kai na lojo, "Ifwonu to katwa nenge cio kunei ojir ida ingar konyi kipal nenge ojir ida irumu lobo jiok nenge⁵ tonyio licana kipal nenge logoru many kai manyu liiu Lobangakipalipali kunenge⁶ Icorihi, inyiahahi inyi iya na afa licwarare inyi todum inyi kakeny are to tohi na litii inyi. Ikaruto kubaya nenge irwat otum tonyi.⁷ Icwara inyi kitigema ko kidak na ibolo noo oriri ko deyo ko kwatun nafa licio inyi ken nenge otenya afa inyi to pufa to tau nenge ojo, 'atongo nan iya kabu lo ngorwo: ida nan ara lafuserito, manyu ida nan atoyio' ⁸Tona ofwonu cia mwaita kunenge to Lobito far; wei, kitoyo ko kinga okeru mute kima inyi, tonyio Lobanga na longoto tenya nenge, obolo noo".⁹ Kolodeu kabuno kulo kof kulafa litii lomuna konyi manyu ongar bara nenge, furo lo curaru nenge, icirati mute manyu itoyiote tonyi. ¹⁰To bangun kidak nenge owoita mute icieng lolomaje oto icirati ojo, "Kidak! Kidak isi kang nahitok; Oi Babilon kang lo golun! Lolotu kidak nino to tik Lobito!"¹¹ Iciria cia katujarak kulo kof itoyio manyu tonyio loru cia tungani kanyiangani lo sangite kuneicieng, ¹²sangite kulo dab, rial, morutok kuna igoli ko morutok kuna imedehe kulo wel, kyelani iribi, kuna ifurangi ko kuna idori ko kyelani kuna idwaruha kulo wel, koditi lo keek kuna igoli fad ko sangite gele gele kuna likukumi to kala kulo tomie, keek kulo wel, mwala biliet ko morutok kulo wel; ¹³Sangite iya oho cinnamon ko kikukumi kulo jatong, sangite iya ngoronicio kuna iuri ko kulo kitifurio ko iheru, sangite iya oho vino, ko ngoroni lo oliv, iya kofwo kuna itinyaha ko geme, iya kicu ko kera, iya lakwenyi ko gadigadihin, ko kenite ko taulo kulo cio.¹⁴ Ojo cia icieng, "Ngak lafa likodomo isi lolo kana nino. Bara ko kwatun nino fad lori lida mute orihe otum kinyiahuno".¹⁵ Katujarak kulafa litiloto kuno sangite dihonyi kuna lorumu bara neicieng dihonyi owoitati mute to lolomaje obangiti tohi na litihiho inyoni. Icirati mute itoyiote ¹⁶icirati ojimi, "Kidak! Kidak O kang nahitok na liciefta kyelani iribi kuna ifurangi ko kuna idori na limedek ara dab ko morutok kuna igoli wel. ¹⁷To tik Lobito lara na bara hitok fad mura". Kanirak kulo baburi fad ko cio kuna lolot ara katwa lo nam, katiyok kulo baburi ko cio pili kuna lorumunita bara neicieng to katwa lo nam, owoitati mute lolomaje. ¹⁸Kolodeuni furo lo cura nenge, otenyati mute ojo, "Ongon afa lobo kang lori bolorun nenge kone kang?" ¹⁹Okurahini mute fur kweci ko kitoyo icirati mute ojimi, "Kidak! Kidak Oi kang nahitok na lorumu cio fad kuna lolot katwa lo nam bara neicieng ara dihonyi. To tik Lobito loluluoro inyi ara mura ²⁰Tokwama rujoronenge O kai Itokwamati cio kulo Lobanga Jayona ko kamocak Longotohi Lobanga tenya kwe nenge to koditi na litiyore inyi iyote.²¹ Oto lobo malaika hitok odumu terei na lori bolojun nenge iya kirie ko kibirohino katwa lo nam ojo, "To tic lo kisasuo iya na, ibirohini cia na kang hitok lo Babilon kof na mute lida orumuno ari. ²²Kwatun lo adunguhin ko wole, omilerehin ko ojaahin ida cia mute orihe oninguni to katwa nino ari. Oru lobo tungani ko lobo tic lorumuno mute katwa nino ari. Kigur lo kirieco kuna liriare ngorwo ida cia orihe oninguno to katwa nino ²³Wangun lo lomo ida cia mute orihe inwaha katwa nino ari. Ogoroho kulo rei ko ngorwo kayemarok Ida mute orihe oningi to katwa nino ari. Ara afa katujarak kunino cio kuna loyen kof To tic lo kilama nino litiri afaisi kofi kofi kuna iborengi ²⁴Orumuni okoto kulo cio kulo Lobanga ko kamocak katwa nenge ko cio pili kulafa lifadari ten to kof".

19 ¹To omot lone, aning nan lobo tohi lori mejo kigorita lo ilulung na hitok idi kai na ligoritati ojimi, Aleluya! Lwaha ko deyo ko kwatun ko golun, ara lo Lobanga niyang, ²tonyio obir ngoto lo tenya nenge ara manyu dede. Longotohi inyi tenya kwe lo na mulayani hitok na lipale kof to lomuna nenge lilenohi inyi kwe nenge okoto kulo karwaak kunenge".
³Igore icieng ari ojo, Aleluya Lolo furo nenge kai tur ko tur. "Oto kunu lohitwaha keek are ko ongon ko kuna tyangi iwari ongon, ouruhino kof lorubuhe iwori Lobanga na likangana iyo seger lo Okabwe. Ko kigorita ojimi, "Amen Aleluya!"⁵ Oto ogoro olotu to seger lo okabwe na lojo, "Itomaj Lobanga niyang ite karwaak kunenge fad, ite kuna libang inyi. Kuna sidiha ko kuna hitoha fad!"⁶ Ato nan aning lobo tohi lokwat mejo ilulung na hitok, na lokwat iya kitihita lo kifi kuna iborengi manyu ori iya kwatun lo hila na ligor ojo, "Aleluya! Tonyio lolanyu Lahitok Lobanga niyang⁷ Ngatinya karama to kwama manyu ngacwarata inyi deyo! Tonyio lolotu karama lo kiyemi Lo kito lo kerlikukumahino manyu lateran nenge. ⁸Kyela iribi na imedek onyu liticiefihini inyi, (Owoita kyela iribi to ticitici kuna inyuji Kulo cio kulo Lobanga)."⁹ Oto malaika ojo diho nan, "Igero tijo, Obolo gum lo cio kuna lilolongi daha karama lo kiyemi lo kito lo Ker! Osodohi manyu ojo, Ara kuno tenyi tenyi kulo dede kulo Lobanga". ¹⁰Ojo ojo jii aurohino nan logugunge kejuha kunenge lo kiwora inyi. Ati ojo inyi diho nan, "Ketii jii! Ara nan karwaani kaletoni nino ko recera kunino kuna loric saden lo Yesu. Iwora Lobanga! Tonyio ara saden lo Yesu Okorif lo kimoca".¹¹ Adeu na kai ongaja ato nan adeu lakweny na ikwe owoita ketemoni nein na lilolongoti karwohitani nenge ojo, "Igenoro manyu Dede". To tenya na ibehi ongoto inyi tenya manyu orem. ¹²Ori konyeha kunenge iya kima na iyarat manyu iciefta taha kuna to kwe. Ongon inyi ko karana na ligero ken nenge na lida lobo tungani oyen inyi monye ake loyen. ¹³Iciefta inyi kyela na locaf okoto manyu obara karana nenge, Tenya lo Lobanga. ¹⁴Ijifita orumu karemok kulo kai inyi, irwohitati lakwenyi kuna ikweri manyu icieftati kyelani iribi kuna ikweri onyuji, ¹⁵olotu ngalem latubot na iko to kutuk nenge na lijalar inyi kofi kofi, "Olanyu mute inyi icieng to iluk na lara biliet". Onyona inyi lonyonare lo vino lo kingere ko kilongo lo Lahitok Lobanga na lolanyu fad. ¹⁶Iyo bong bong ko locolo lo kyela nenge, igero ene karana ojo: "Kabu lo kabuno ko lahito lo kulahitoha."¹⁷ Ato nan adeu malaika owoita iyo kolong na lilolongo to ogoro na ikwat iyo kweny fad kuna lofuho iyo kiyoma ojo, "Ifwonu ifurohinoti ara Lobito daha daha lo kurou na likukumahi Lobanga. ¹⁸Ojir inyia tyan to kenite kulo kabuno, kulahitoha kulo karemok ko cio kuna igoli, kulo lakwenyi ko karwohitak kuneicieng ko tyangi kulo kenite cio fad, kuna lolanyu kenite ake ko opihin kuna sidiha ko kuna hitoha".¹⁹ Aro nan adeu tyang ko kabuno kulo kof ko karemok kuneicieng otubunoti ara Lobito kitiremo karwohitani lo lakweny ko karemok kunenge. ²⁰Ati iniefuni tyang ara Lobito ko kamocani na italer na orumu litiyo kitotorihin kulo

tangu to karana nenge. To kuno kitotorihin litinonong inyi cio kuna lorumu kimacari lo tyang ko kiwora lopidinga nenge. Icieng kuna are ibirohini lowaraje katwa lo nam lo kima na locura to terek lo salfa.²¹Kuna kude fad ifadari to ngalem latubot na lolotu to kutuk lo karwohitani lo lakweny, oto kweny fad imoneho to tyang lo kenite kuneicieng.

20¹Ato nan adeu malaika iculuno to kai otehita kingajit lo tula na loru fotiri manyu otehita to kana nenge nyiororo nahitok. ²Oto inyi iniefu Ngoto kare na munu ongere na lara sitan ko tora inyi to karihin alif Lobito. ³Ibirohi inyi katwa lo tula na loru fotiri ko kigienihino inyi ko dwanya kutuk lo tula lo kitiho inyi kitinononga kofi kofi manyu okeruno karihin alif Lobito. To kifwongi ofwonuni mute olahahini inyi to karihin kude kuting.⁴Adeu nan Segeri kulo obolare kuna litongore cio kuna liciori twero lo ngoto lo tenya. Ato nan adeu taulo kulo cio kuna longutori kweci to rica neicieng sadden lo Yesu ko to tenya lo Lobanga. Ida icieng liwor tyang kode lopidinga nenge kode ida manyu orumuni kimacarita nenge komoma lode kac iteteni kuneicieng. Ofwonu icieng owari manyu olanyuni kof ko Kristo to karihin alif Lobito. ⁵Kuna kude kaweyak ida owaruni manyu koloru karihin alif Lobito. Ara ene kibuhuno ketemoni. ⁶Obolo gum manyu onyuijio cio kuna mute longoni iyo kibuhuno ketemoni. Oru wei lo are ko golun iyo kenite kuneicieng ati ara mute icieng kadwarak kulo Lobanga ko kulo Kristo manyu olanyuni mute kof konyi to karihin alif Lobito.⁷Langun licung karihin alif Lobito, olahahini mute sitan to mabus nenge ⁸olo kitinononga kofi kofi iyo oguleha ongon kulo kog Gog ko Magog to tubuno icieng iyo rem. Ori borengun neicieng iya singeti lo kutuk lo nam.⁹Idororo icieng onguti kof to kiji lo fworu kiritu lohitongore lo cio kulo Lobanga, kang na limaru inyi. Ati olotu kima to kai okeru icieng. ¹⁰Manyu Sitan na litinonong icieng ibirohini katwa lo nam na locura terek Salfa ko kima faji lafa libirohini tyang ko kamocani na italer. Itigemi mute icieng karwe ko far to tur ko tur.¹¹Tinyia adeu nan seger lo Okabwe nahitok ikwe ko inyi na likangana kai nenge. Ife kof ko kai ketemoni nenge, oru faji na ngofwo icieng. ¹²Ato nan adeu lakwenyak kuna iboroho ko kuna sidiha owoitati ketemoni lona seger lo Okabwe oto ongaji buhi. Ongaji manyu lobo buk na lara buk lo warun. Ongotohini kaweyak tenya ijifita ticitici kuneicieng iya na ligerorihin iyo buhi.¹³Omitu nam kaweyak kuna longoni katwa nenge, manyu icio wei ko kwecere kaweyak kuna longoni katwa neicieng oto ongotohini tungani Lobito Lobito tenya ijifita tici tici kunenge. ¹⁴Oto odumuni wei ko kwecere ibirohini katwa lo kima. Nam lo kima inyi lara wei lo are. ¹⁵Kalida orumahini karana lo tungani iyo buk lo warun, ibirohini inyi nam lo kima.

21

¹Tinyia adeu nan kai ngejuk ko kof ngejuk tonyio loru kai ongere ko kof ongere, manyu oru dong lobo nam. ²Adeu nan kang na inyu, Jerusalem ngejuk iculuno to kai iyo Lobanga na likukumi iya karioni lateran na lotingoti otoc lo loro kitirico retoni nenge.³Ato nan aning ogoro na ikwat na lolotu to seger lo Okabwe na lojo, “Jija longon lohitongore lo Lobanga ko cio manyu itongo cia inyi ko icieng. Ara cia icieng cio kunenge manyu itongo cia Lobanga to ken nenge ko icieng ara Lobanga neicieng. ⁴Ofie cia inyi kifi kulo konyeha fad to konyeha kuneicieng. Loru mute wei kode kitoyo kode kicira kode mejun lo kenite, tonyio loringe sangite ongoro.⁵Inyi na likangana kai lo seger lo okabwe ko jimitan, “Afiha nan sangite fad ara ngejuho!” Oto ko jimitan, “Igerihi kuno kof tonyio ara kuno tenyi tenyi kuna ligenoro manyu ara dede”. ⁶Ojo inyi iyo nan, “Litihiho”. Ara nan Alfa ko Omega, Lohiciahi ko lohicungi. Iyo Inyi na lora cio nan omat na loru ko wel to ipulak lo kifi kulo warun.⁷Inyi na lodik owoitahi oluny cia kuno fad manyu ara cia nan Lobanga nenge inyi manyu ara kito nei. ⁸Ati kabangak, kuna lida iruk, kangolofak, kafadak, kasomok, kalalamitak, kaworak kulo lopidingahin ko katalerok fad, faji neicieng inyi nam lo kima na locura terek salfa. Ara ene wei lo are.⁹Olotu Lobito lo kunu malaikahin mietare kuna lorumu otehita ilebuha mietare kulo johi johi kulo lohicungi olotu diho nan ojo, “Ou ahitotorohi cia nan isi lateran, ngorwani lo kito lo Ker”. ¹⁰Oto inyi kitinge nan iyo okorif kai lo donge na hitok na ikarit ko kitotorohino nan Kang na Inyu, Jerusalem iculuno to kai iyo Lobanga.¹¹Inwaha inyi to deyo lo Lobanga, ori kimedek nenge iya lo moru lo wel na lilany fad, iya Jaspa na inyu iya moru na imimil. ¹²Ongon ko kiwata lohitir na ikarit ko lokoliho tomon ko are ko malaikahin tomon ko are lokoliho. Iyo lokoliho orumu igero karaneco kulo imaniti tomon ko are kulo Israel. ¹³Ongon orumu lokoliho uni ngati lo okangere, uni ngati lo kai, uni ngati lo orof ko uni ngati lo lodoyore lo kolong.¹⁴Ongon orumu lohitir lo kang ko nguri tomon ko are kuna ligerohini karaneco kulo jayona kulo kito lo Ker. ¹⁵Na malaika lohitenya ko nan orumu otehita kipimi na likukumi to dab na lipimore kang, lokoliho kunenge ko lohitir. Ongon orumu lohitir lo kang ko nguri tomon ko are kuna ligerohini karaneco kulo jayona kulo kito lo Ker. ¹⁶Ara afa oguleha kulo na kang ongon na loririworo lalatun nenge ko karitan. Ipim inyi lalatun lo kang orumu ojo ara maili alif Lobito ko mia miet oriri karitan nenge ko lalatun ko karitan iya kai fad. ¹⁷Ipim manyu inyi sisihon lo kiwata orumu ara futi mia are ko tomon koi le tona kipimi lo cio lotehita malaika.¹⁸Oduho orumu kiwata to Jaspa ojo kang oduho to dab na inyu na ifarang iya madara. ¹⁹Itibibili guri kulo lohitir lo kang to morutok kulo wel kuna longoni gele gele. Guri lo Lobito ara Jaspa, lo are Sapiar, lo uni Kalkedoni, lo ongon Emerald, ²⁰lo miet Sodonik, lo ile Karnelian, lo mietare Kristolet, lo mietauini Beril, lo mietangon Topaz, lo tomon Krisopras, lo tomon ko Lobito Jasint, lo tomon ko are Amasiast.²¹Ara kuna lokolihi tomon ko are morutok kulo wel manyu tomon ko are lokoli Lobito ara moru Lobito. Kikoi na hitok lo katwa lo kang ikukumi to dab na inyu ifarang iya madara. ²²Ida afa nan adeu kaji lohiworare katwa lo kang tonyio Lahitok Lobanga na lilany fad ko kito lo Ker icieng lara lohiworare.²³Ida nu kang owak kolong kode ofa inwak inyi tonyio deyo lo Lobanga licwara inyi wangun manyu kito lo Ker lara lomo nenge. ²⁴Olot mute kofi kofi to wangun nenge manyu uyauno mute kabuno kulo kof nyujon neicieng ijia. ²⁵Oru mute far na ligenore lokoliho kunenge, tonyio oru mute karwe tijia.²⁶Iyauni mute deyo ko kwatun lo

kofi kofi ijia. ²⁷Oru mute lobo tohi ibot lorute ijia, ida manyu ko tungani na litiyo ticitici kulo riri kode kitinononga ati icieng kuna ligero karanecio iyo buk lo warun lo kito lo Ker.

22

¹Tinyia kitotorohi malaika nan kare lo kifi kulo warun kuna ilibi onyuji iya madara itihita to Seger lo Okabwe lo Lobanga ko lo kito lo Ker, ²itihu to kiji lo Kang na hitok. Todehin kulo na kare ongon ciani lo warun na longi ngak kunenge kakeny tomon ko are iyo kari inyi jimitan ongi to ofahin fad. Manyu bene kulo na ciani ara kulo kitifuriorita mwaita to kofi kofi. ³Oru dong mute lobo kifico kode lobo kiciena. Ongon mute Seger lo Okabwe lo Lobanga ko lo kito lo Ker katwa lo kang, manyu irwaa mute karwaak kunenge inyi. ⁴Odeya mute icieng komom nenge manyu igero mute karana nenge komoma kuneicieng. ⁵Loru dong mute karwe. Ida mute icieng owak wangun lo lomo kode wangun lo kolong tonyio icio mute Lahitok Lobanga icieng wangun. Manyu olanyu mute icieng tur ko tur. ⁶Ojo malaika diho nan, igenoro kuno tenyi tenyi manyu ara dede. Lahitok Lobanga lo Okorifi kulo kamocak loculu malaika lo rihohino karwaak kunenge tohi na mute litiihino tang. Olotuno Yesu. ⁷Tode alotuno nan deu! Ongon gum iyo tungani na loric tenyi tenyi kulo kimoca kuna longoni katwa lone buk. ⁸Nan Jon laning manyu adeu kuno sangite, manyu ojo nan laning adeu manyu, auroro nan lorubuhe kejuha kulo na malaika lohitotohoro icieng diho nan. ⁹Ati ojo inyi diho nan, “Ketii jii! Ara nan karwaani kaletoni nino ko recera kunino kamocak ko cio pili kuna loric tenyi tenyi kulo ene buk. Iwora Lobanga. ¹⁰Oto kirihohi nan ojo, “Kedwany tenyi tenyi kulo kimoca kulo ene buk tonyio lonyiha faritin. ¹¹Ingohi inyi na litiyo kuna irohori, osodoro kitiyo kuna irohori, ingohi manyu inyi na lisasuo tosodoro kisasuo, ingohi manyu inyi na litiyo kuna ijiri tosodoro kitiyo kuna ijiri, ingohi manyu inyi na inyu tosodoro ko nyujon”. ¹²Tode alotuno nan deu! Ongon bahacic nei diho nan, manyu acio mute nan iyo tungani tolobito tolobito iya na litiyore inyi. ¹³Nan Alfa ko Omega, Ketemoni ko Kifwongi, Lohiciahi ko Lohicungi. ¹⁴Ongon ko gum cio kuna lilal kyelani kuneicieng, ojo ojir ongoniti ko twero iyo ciani lo warun manyu orutori to lokoli katwa lo kang. ¹⁵Olong ongoni ikureho, cio kuna lilalamita, kasomok, kafadak, kaworak kulo lopidingahin ko cio pili kuna litiyo ticitici kulo talerun. ¹⁶Nan Yesu lacule malaika nei kicwara isi ene sadden to kanisahin. Nan kerdeti ko lotata lo David ko kangeriti Lotefo lo kiwanyi na iwang. ¹⁷Ojo okorif lo lateran “Ou!” Manyu ingohi inyi na loning tojo “Ou!” Na loura ingohi tolotu manyu na lowak ingohi torumu kicwara kifi kulo warun arus. ¹⁸Asonya nan cio pili kuna loning tenyi tenyi kulo kimoca kulone buk: kolosodohi lobo tungani lobo tohi ijia, Osodohi mute Lobanga dihonyi johi johi kuna lititimi iyo ene buk. ¹⁹Manyu kolodume lobo tungani lobo tenya to katwa lone buk lo imociti, odume many mute Lobanga kikorit nenge lo ciani lo warun ko kang na inyu na lititimi iyo ene buk. ²⁰Inyi na licio saden iyo kuno sangite lojo, “Ibo alotuno nan deu”. Amen Ou Lahitok Yesu. ²¹Kisa lo Lahitok Yesu ongon ko cio kulo Lobanga fad, Amen.